NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
9 E
3

E. 243.

LIX. A. 39 [redacted]

Digitized by Google

DECISIONES
R. P. D.
IO. BAPTISTÆ COCCINI
VENETI.

Digitized by Google

Digitized by Google

DECISIONES

R. P. D.

IO. BAPTISTÆ COCCINI VENETI,

Rotæ Romanæ Decani, & Sacræ Pœnit. Regentis:

NEC NON

R. P. D. LVDOVICI GOMES

EPISCOPI SARNENS.

Et eiuſdem Pœnitentiariæ Regentis.

Cum triplici Deciſionum, Rerum, ac Locorum Elencho.

Opus abſolutiſſimum, nunc quartò editum,

R. D. LAVRO ARIGONO

PROTONOTARIO APOSTOLICO.

Et in Veronen. Epiſc. Gener. Vicario,

Bibliotheca D. I. M. Trasyna

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VERONÆ, Typis Rubeanis. M. DC. XLVII.

SVPERIORVM PERMISSV.

Reuerendiſsimo D.

LAVRO ARIGONO

PROTONOTARIO APOSTOLICO,

Et in Epiſcopatu Veronenſi

GENERALI VICARIO.

F.

RVRSVS, Reuerendiſsime ProPaſtor, eruditus forenſium ordo, Coccinianæ Rotæ Deciſiones in lucem repoſcit, cui quidem, ex noſtræ Officinæ more, lubens annuo. Tantum opus mihi enixè elaboratum, nullo Patrono minimè duxi emittendum, quo auſpicante, dum diuagari fortuna dederit, excipiatur benignè, foueatur tutò. Ad id muneris Tu ſolus occurris, cuius gentilitia virtus iam olim terris agnita, nunc tuo cumulata nomine vbique refulget. Pati, Vir Ampliſsime, propensè velis, hoc obſequij mei pignus, tui maxime proprium, par eſt enim LAVRVM in Laureatis Lauream gerentem, non tam Leges ſententia condere, quam conditas auctori-

Digitized by Google

tate tueri: Ego verò quod æquum eſt cuique impartior, Viro quippe ſacro Sacrum voueo, Iudici Iudicem iungo, Iuri Iura reddo, & Cocciniæ Rotæ, tanquam Sphæræ cuidam tot Syderibus, quot Deciſionibus decoratæ, egregiè conſulo, dum quieſcenti illi te Motricem Intelligentiam annecto. Augeat ergo humanitas tua munuſculum, abs me vix vllum, ſed aliquod forſan, reuerentiæ ſi in te meæ ſpectes argumentum. Faue votis, tuæque LAVRI virtute, qua VERI IOVIS fulmina flectis, liuoris quoque ſpicula elude, ac interim Neſtorem beatè viue.

Amplitudini Tuæ.

Deditiſſimus

Franciſcus Rubeus.

REV.

Digitized by Google

R E V. D.

LAVRI ARIGONI

Epiſcop. Veronen. Vicarij Generalis.

E L O G I V M.

LAVRVS ARIGONVS Vir Vndequaq; Ampliſſimus

Mentis Acie, Prudentia, In Gerendis Negotijs Dexteritate

Singularis:

Solis, Hoc Eſt Æquitatis

(Gentilitia Superior Aquila)

Inconniuenti Obtutu Perpetuus Contemplator:

Penitioris Sapientiæ Arcanorum Antiſtes:

In Vitium Chriſtianus Rhadamanthus:

Virtutis Mecœnas:

Laurus Non Commentitio Apollini, Numini Æterno

Sacra;

Conſtanti Virore, Famæ Scilicet Vigens Immortalitate;

Cœlo gratiſſima:

Quippe Fulminibus Haud Propoſita:

Ingenita Excipiat Humanitate

Leue Sacri Fori Obſequij Argumentum.

STV-

STVDIOSO LECTORI.

FRANCISCVS RVBEVS S. P. D.

CVM turpe ſit, ac ignaui ciuis indicium, ſi beneficij nihil in Patriam; & hominum vniuerſitatem conferat, decreui iampridem, parua licet mihi ſint vires, & curta ſupellex, Illuſtrium Virorum ſcripta Officinæ noſtræ ſumptibus vel primò edere, vel aliàs edita reſtituere. Coccinianas ergo Deciſiones nunc accipe, Studioſe Lector, quibus ob excellentiam vndique conquiſitis Bibliopolarum archiuia iamdiù caruere. Superioribus annis, opera R. P. *Aloyſij Nouarini Doctoris eximij, & Recentiorum plura diligenter Typis depromenda curaui, & alia aliorum adhuc imprimi conabor, hoc pacto ſperans, hæc mea ſtudia alienis àlis ab obliuionis Chao eripienda fore; Tu interim hos fructus hilariter collige, & benè vale.*

Digitized by Google

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS.

IO. BAPTISTÆ COCCINI
ROTAE DECANI,
ET SACRAE PENITENTIARIAE REGENTIS,
DECISIONES.

Romana DEPOSITI. Lunæ. 5. Iunij. 1600.

ARGVMENTVM.

Fideiuſsor qui vult vti actis contra principalem factis in cauſa ſeparata, debet illa proprijs ſumptibus tranſportare.

DECISIO I.

DVBITATVM fuit, an acta eſſent integrè tranſportata in caſu de quo agitur.

Affirmatiuam amplexi ſunt Domini, cum iudicium per Dom. nos Vareſios intentatum cõtra fideiuſſores, ſit ſeparatum à cauſa contra Horatium principalem debitorem mota. Et ideò ſi fideiuſſores volunt vti actis factis contra principalem, debent illa proprijs ſumptibus tranſportare, vt fuit dictum coram Illuſtriſſimo Blanchetto in vna Burgi ſancti Sepulchri bonorum, ſecunda Decembris 1594.

Nec refert quod illa acta faciant ad iſtam cauſam, quia non ideò ſequitur, eſſe de actis, ad affectum vt debeant traſportari.

Placuit tamen Dominis, ex quo dantur fides citationum Antonij Giani, & Hieronymi de Lutijs, ſuper conſignatione bonorum de anno 1597. quòd huiuſmodi citationes omninò tranſportentur, tanquam ad cauſam præſentem pertinentes.

Romana IVRIS CONGRVI. Lunæ. 5. Iunij. 1600.

ARGVMENTVM.

Dominus ſoli, vel domus ædificare voleñ, non poteſt cogi ad vendendum, vigore Bullæ Iuris congrui.

SVMMARIVM.

1 *Inuitus nemo cogitur vendere.*
2 *Dominus fundi ædificare volens, præfertur alijs, ædificare volentibus.*
3 *Bulla de iure congrui principaliter exprimit, vt Dominus cogatur inuitus vendere.*
4 *Diſpoſitio correctoria quando poteſt vnum, vel duos effectus contra ius operari, ſemper interpretatur, vt minus, corrigat ius commune.*
5 *Maior ſitus & adiacentia in ædificando de iure communi non habentur in conſideratione, ſecus in terminis Bullæ de Iure Congrui.*
6 *Domino vendere nolenti, ſed volenti ædificare, præfigendus eſt terminus ad ædificandum.*

DECISIO II.

IOANNES Iacobus Ferrarius, aſſerens, ſe velle ad ornatum Vrbis ædificare, petebat vigore Bullæ Iuris Congrui domum ſibi contiguam vænalem Collegij Germanici, & cùm Collegium replicaret, quod pariter volebat ædificare ad ornatum Vrbis ſecundùm capacitatem ſui ſoli; cauſa mihi extra Rotam commiſſam, dubitaui, an dictus Iacobus poſſet cogere collegium ad vendendum dictam domum. Vt Domini cenſuerunt, Collegium non poſſe cogi.

Digitized by Google

Fundamentum reſolutionis fuit, Deciſio alias facta coram bon. mem. Orolen. in cauſa Romana Iuris Congrui 5. & 15. Iunij 1579. In iure enim ſunt duæ diuerſæ, & principales diſpoſitiones in fauorem
1 Dominorum.† Altera eſt, quòd nemo inuitus cogitur vendere. l. dudum C. de contr. empt. cum ſi
2 milibus. † Altera eſt, quod in pari cauſa dominus præfertur omnibus alijs idem facere volens; l. ſi cùm dotem. §. final. ff ſolut. matr. l. ex facto ff. de pœnl. Caputaq. dec. 99.

3 Hæc igitur Bulla, † quæ principaliter hoc tantùm exprimit, vt Dominus inuitus cogatur vendere contra l. inuictam, & dict. l. dudum C. de contrahend. empt. in hoc ſolùm corrigit ius commune, in ceteris verò quę non exprimit, cenſetur, ſe referre ad ius
4 commune, & ab ipſo recepit paſſiuam † interpretationem; quia quando diſpoſitio correctoria poteſt vnum, vel duos effectus contra ius operari, ſemper ſic venit interpretanda, vt vnum tantùm operetur, & minus corrigat ius commune, c. cum dilectus, & ibi Butr. & alij de Conſuet.

Et ideo cum Bulla non corrigat ius commune, quando Dominus vult ædificare, Collegium non poteſt cogi ad vendendum.

5 Non obſtat maior † ſitus, & maior adiacentia Ferrarij, & huiuſmodi &c. quia iſtæ qualitates haberent locum, ſi eſſemus in caſu conſtitutionis; ſed ex quo ſumus in terminis iuris communis, meritò nō efficiunt.

Nec fuit habitum in conſideratione, quòd aliàs
6 conſtitutio redderetur eluſoria, cùm † Dominos ſemper opponere poſſet, ſe velle ædificare; quia terminus eſt præfigendus, quo elapſo, domus venit adiudicanda ſecundum formam dictæ Conſtitutionis.

Valentina GABELLÆ. Veneris. 9. Iunij. 1600.

A R G V M E N T V M.

Exequutoriales debent perſonaliter intimari.

S V M M A R I V M.

1 *Exequutoriales debent perſonaliter intimari, ad hoc vt ferri poſſit declaratoria.*
2 *Exequutoriales debent intimari ad domum, & ad Eccleſiam, ſi latitat ille cui debent perſonaliter intimari.*
3 *Exequutoriales intimatæ Procuratoribus, ſeu ſyndicis, ad hoc vt afficiant, debet conſtare de eorum mandato, ſeu deputatione in ſyndicos.*

D E C I S I O III.

1 CVm Ciuitatis Valentinæ Conſulibus non fuerint † perſonaliter intimatę exequutoriales, viſum fuit Dominis, non conſtare de legitima intimatione; ideò, non eſſe ferendam declaratoriam Innoc. in cap. final. de eo qui mitt. in poſſ. cauſa rei ſeru. Caſſad. deciſ. 2. nu. 4. de penſionibus.

Non obſtat quòd fuerit facta diligentia de intimando: tum quia non conſtat, Conſules habuiſſe
2 notitiam exequutorialium, † tum quia etiamſi habuiſſent, & latitaſſent, debebant intimari ad domum & Eccleſiam, Creſc. dec. 18. de re iudic. Ant. Ang. de ſent. excom. §. 11.

Nec refert, quòd fuerint intimatæ Rationali, & aſſertis ſyndicis, † quia præterquam quòd nec de 3
mandato, ſiue facultate ad lites, nec etiam de horum deputatione in ſyndicos conſtat, prout conſtare debet, ſicuti fuit dictum coram Fabio in Romana Horti, 28. Ianuarij 1574. non ſufficit in propoſito caſu ipſorum ſcientia. Caſſad. dicta deciſ. 2. num. 4. Roman conſ. 482. num. 5.

Viterbienſ. EXEQVVTIONIS REI Iudicatæ, vel fideiuſſionis. Lunæ. 26. Iunij. 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Rota non exequitur ſententias aliorum Tribunalium, niſi iuſtificentur ex actis.*
2 *Verba:* Volo deponere pecunias in bancho Alexandri antequàm lis terminetur, *non probant aliquam obligationem.*
3 *Fides ſimplex extraiudicialis, & ſine iuramento facta per Cardinalem, non probat concludenter, licèt illi multùm tribuatur.*

D E C I S I O IV.

CVm † Rota non exequatur ſententias aliorum 1
Tribunalium, niſi iuſtificentur ex actis, Put. deciſ. 401. lib. 1. Chaſſan. deciſ. 179. in manuſc. cum alijs pluribus. Viſum fuit Dominis, non conſtare de re iudicata, quæ ſit exequenda.

Obligatio enim Horatij de liberando à fideiuſſione Alexandrum, & Io. Dominicum, à qua pendet iuſtitia ſententiæ AC. quæ prætenditur in rem iudicatam tranſiuiſſe, ex alio non probatur, quàm per depoſitionem Ioannis Dominici, quæ continet, Horatium
dixiſſe, ſe † antequàm lis terminaretur, velle depo- 2
nere pecunias in bancho Alexandri, & ex hoc, non reſultat aliqua obligatio, ſeu diſpoſitio, arg. textus in l. Iulianus. §. ex his, de leg. 3. l. Titia cum teſtamento, in princ. de leg. 2. Bart. in l. cùm iudex in fin. C. de ſent. & interl. omn. iudic. Bald. in l. verbum volo nu. 1. circa finem, & in lege ſi creditoris, num. 2. C. de fideicomm. cum alijs per Decian. conſ. 55. num. 14.
lib. 2 † & per fidem Illuſtriſſimi Cardinalis Cameri- 3
ni, cui & ſi Rota multum tribuat, nihilominùs ex quod eſt ſimplex fides extraiudicalis, & ſine iuramento, non probat concludenter. Facit textus cap. cùm à nobis. extrà, de teſtibus Gloſſ. in cap. ſicut, de ſent. excom. Abb. in cap. quod ſuper, num. 5. de fid. inſtr. Socin. in conſ. 99. num. 13. verſ. 2. quia lib. 3. Rot. deciſ. 23. de probat. in antiq. vbi Rotam ita ſeruare habetur, & aliàs Rota in cauſa Veronen. penſionis coram Reuerendo Patre Domino meo Millino, non habuit conſiderationem ſi nihil fidei Ro. meum. Cardinalis Madrutij.

Giennen. AVGVMENTI Congruæ. Mercurij 28. Ianuarij 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Redditus 100. ducatorum eſt cōgrua portio pro Parochio, ita vt nullum debeatur augumentum.*
2 *Qui tenuia beneficia acceptat ſibi iputare debet.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO V.

DE anno 1572. R. P. D. Didacus de los Cobos Epiſcopus Giennen. Fundauit Hoſpitale in oppido de Vbeda, & promiſſis celebrandis ægrotantibus, proque adminiſtrandis eiſdem Sacramentis treſdecim Capellanos inſtituit, eorumque maiori annuos redditus 200. ducatorum, alijs verò centũ aſſigrauit.

Præfatæ aſſignationis Capellani tunc acquieuerũt
hodie verò modernis prætendentibus aſſignationem
non eſſe ſufficientem, ad inſtantiam Rectoris, & Pa-
troni Hoſpitalis, ipſis ſolis informantibus, propoſui
dubium, an eſſet dandum augmentum; Et placuit
1 Dominis negatiuè reſpondere.† nam cum dicti Ca-
pellani habeant annuos redditus ducatorum 100. vi-
detur ſatis ſufficiens. & congrua portio abſque alio
augmento, iuxta diſpoſitionẽ Conc. Trid. ſeſſ. 25. c.
12. & Bullam Pij IV. de portion. aſſig. Vicario perpe-
2 tuo.† Vltra quod ſibi imputare debent, ſi tenuia
beneficia acceptarunt, argumento, tex. in l. Impera-
tor in fine de leg. 1. Gloſſ. in cap. 1. in verb. neceſſita-
te 21. quæſt. 1. Et fuit dictum coram ſanctiſſimo D.
N. tunc Rotæ Auditore in Toletana congrua 13. Fe-
bruar. 1576. &, coram Illuſtriſſimo Mantica in Burgen.
Congruæ 26. Nouembris 1593. alias in cauſa A-
ſtoricen congruę, ſub. die 23. Martij 1588. coram
eodem, & in Vna Tullen. Congruæ 26. Iunij 1596.
coram R.P.D. meo Pamhilio

Anconitana Intereſse. Merc. 28. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe non debetur, niſi probentur requiſita per Caſtren. in l. 3. §. fin. ff. de eo quod cert. loc.*

2 *Intereſſe non debetur pro pecunijs dotalibus, poſt matrimonium morte diſſolutum.*

DECISIO VI.

1 PRo informante. Ex quo non probantur requiſita
per Caſtren. in l. 3. §. final. de eo quod cert. loc.
cuius opinionem Rota ſequitur, Mohed. deciſ. 3. de
vſur. & fuit pluries dictum.

2 Non obſtat, ſi diceretur, intereſſe magis deberi, ex
quo pecuniæ ſunt dotales, nam licet conſtante ma-
trimonio debitum fuiſſet, tamen cum matrimonium
diſſolutum fuerit per mortem vxoris, amplius non
deberetur, quia titulus dotis extinctus eſt. Doctor. in
cap. ſalubriter, de Vſur. Bart. in l. in inſulam, §. vſu-
ras, in fin. ff. ſolut. matr. & conſ 128. num. 2. lib. 1. &
conſ. 84. lib. 2. Alex. conſ. 74. numer. 13. & conſ. 141.
num. 2. in princ. lib. 5 Et fuit dictum coram Illuſtriſ-
ſimo Manticà in cauſa Spoletana Vſusfructus 16...
...1592.

Firmana Iuriſpatronatus. Lanæ 3. Iulij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Filia præſumitur filia mariti, & non adulteri.*

2 *Præſumptio quæ oritur ex eo quod filia ſit habita vt filia adulteri ab eo educata, & dotata, & nuptui tradita, non facit ceſſare præſumptionem, quod filia præſumitur filia mariti, & nõ adulteri.*

3 *Imp[illegible]ent[illegible], & abſentia mariti vnà cum alijs, ſunt efficaces præſumptiones ad [illegible] præſumptionem iuris, quod ſcilicet filia præſumitur mariti.*

4 *Sarnen. in regul. de annal. q. 58. declaratur.*

DECISIO VII.

THeodotus Sacerdos vna cum Ioanna coniugata commercium adeo familiare habuiſſe dicebatur, vt Ligotia ex dicta Ioanna nata, non ſolum publicè haberetur pro filia dicti Theodori, ſed etiam veritatis eſſet ab eo educata, dotata, ac nuptui tradita cuidam Fabiano, licet in libro Baptiſmi legeretur baptizata tanquam filia mariti prædictæ Ioannæ.

Poſtea dictus Theodorus in vltimo ſuæ voluntatis elogio hæredes inſtituit dictum Fabianũ, & Conceptum eius nepotem, qui ex æquis portionibus in omnibus eius bonis ſucceſſerunt, ac ſimul in iure patronatus, quod dicto Theodoro competebat. Ad hoc autem beneficium de iure patronatus per ipſius Theodori obitum tunc vacans, dictus Fabianus præſentauit Leandrum Bonijoannem. Conceptus vero Hieronimum Scilottum cauſa ſuper iure dictarum præſentationũ introducta coram Vicario Firmiano, fuit lata ſententia ad fauorem Scilotti, eaque poſtea per viam appellationis in Rota mihi commiſſa. Dubitaui an ſententia Vicarij eſſet reuocanda, ex quo fundabatur in legitimate prædictæ Ligotiæ, ideoque videretur factus eſſe locus Bullæ 252. Sanctæ memor. Pij V. ſuper inhabilitate illegitimorum, quoad ſucceſſiones.

Pro inſtante viſum fuit Dominis reſpondendum, quia cum tempore conceptionis Ligotiæ Ioanna haberet maritum, cuius nec aliquod impedimentum probaretur, nec quod ad eam non potuiſſet habere acceſſum, præſumitur filia mariti; & non adulteri. Quotieſcunque enim poſſibile eſt, filium eſſe natum ex matrimonio, ex eo natus præſumitur, niſi contrarium probetur, l. miles §. defuncto ff. ad l. Iu. de adulter. Cyn. & Alber in l. ſi vicinis num. 3. C. de nupt. Alex. conſ. 88. num. 8. lib. 2. Curt. in conſ. 31. num. 3. lib. 1. cum alijs relatis per Couar. de ſponſal. par. 2. cap. 8. §. 4. num. 8.

Non obſtat nominatio Adulteri, dos ab eo data, 2
illiuſque tractatus, & fama publica filiationis; quia
iſta non ſufficiunt ad effectum excludendi iſtam præ-
ſumptionem, vt per Achil. deciſ. 1. qui filij ſint legit.
niſi ſimul concurrant præſumptiones, quæ ſatis effi-
caces ſint ad tollendam præſumptionem iuris, prout
ſunt impotentia, vel abſentia mariti, Burſat. conſ. 27. 3
col. penult. vol. 1. Ruin. conſ. 15. col. 1. Achil. dicta
deciſ. 1. Mohed. deciſ. 1. & 2. qui filij ſint legit. Et fuit
latè deductum in cauſa Romana alimentorum 1. De-
cembris 1595. coram R.P.D. Millino.

Nec tacit Sarneo. in regula de Annal. quæſt. 58. re- 4
ferens alias coram ipſo fuiſſe reſolutum, ceſſare præ-
ſumptiones, quod ſit filius adulteri; quia vt per A-
chil. prædicta deciſ. in illo caſu cum alijs coniecturis
concurrebat etiam ſimilitudo lineamentorum adul-
teri, & quod fuerat vti eius filius baptizatus & legiti-
matus, quam præſenti caſu non concurrunt: imò,
quod multum mouit Dominos, in libro Baptiſmi iſta
Ligotia eſt annotata vti filia mariti, & non adul-
teri.

Vter autem horum nominatorum ſit præferendus, Domini volunt particulariter videre.

Digitized by Google

Romana Conſignationis Depoſiti Lunæ 3. Iulij 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio in forma Cameræ non admittit aliam exceptionem, niſi falſitatis, quietationis, vel ſolutionis, vel nullitatis.*
2 *Nouatio non inducitur, niſi expreſſè hoc agatur.*
3 *Clauſula citra aliquam nouationem fideiuſſorum excludit nouationem.*
4 *Conficiens inuentarium, vltra vires hæreditarias non tenetur.*

D E C I S I O VIII.

CArceribus mancipatus ad iſtantiam DD. de Vareſijs Horatius Vanninus, vt ab illis liberaretur, eius bona mobilia fuerunt deſcripta, & ea fidei Antonij Iani commiſſa, præuia eius obligatione in forma Cameræ, & depoſiti, de reſtituendo ad omne mandatum Domini, pro quo Horatius, Lutius, & alij acceſſerunt.

Vita functo Vãnino Antonius Ianus præfatus pro ſua cautela iterum bona deſcribi curauit. Hæredes poſtmodum dicti Vannini, omnibus litibus, & actionibus renunciantes, per viam concordiæ omnia bona ſua DD. Vareſijs ceſſerunt, qui præuia proteſtatione de aliquid non innouando, & citra præiudicium omnium ſuorum iurium, nec animo liberandi fideiuſſores dictam concordiam acceptarunt, remittendo hæredibus prædictis expenſas funeris, victus, & aliorum ſimilium

Tãdem egerunt DD. Vareſij coram Aud. Camer. contra Ianum, vt conſignaret bona prima vice deſcripta, obtinuerunt, relaxari mandatum cum obligatione, & depoſitione 60. ſcut. ſine præiudicio iurium ambarum partium pro expenſis dictis hæredibus remiſſis, à quo Ianus appellauit, cauſaque mihi commiſſa in Rota quoad bona ſecundo loco deſcripta cum clauſula (ſine præiuditio legitimæ exequutionis,) quò vero ad bona primo loco annotata, cum clauſula, [ſi quid exequendum.] Ex quo dubitauit, an mandatum A. C. eſſet exequendum. Et DD. Vareſijs ſolis informantibus reſponſum fuit, mandatum A. C. eſſe exequendum ſtante obligatione Iani in forma Cameræ, & depoſiti, de reſtituendo depoſitum ad omne mandatum Domini. † Quæ obligatio non ad-
1 mittit aliam exceptionem, niſi falſitatis, quietationis,
vel ſolutionis. Caſſad. deciſ. vnica num. 2. de mut. petit. Galleſ. ad formam oblig. Cameral. par. 4. quæſt. 1. vel nullitatis, quæ tamen ſit talis, vt nihil ſit probandum vel incontinenti probari poſſit, Ant. de Canar. de exequut. inſtr. queſt. 11. Et fuit dictum coram Illuſtriſ. Blanchetta in cauſa Auximana grani, 20. Aprilis 1592.

Non obſtat prætenſa nouatio ex noua conuentione, ſiue concordia inita cum heredibus Horatij principalis debitoris, † quia cum hodie nouatio non in-
2 ducatur, niſi expreſſè hoc ita agatur, de ea conſtare
debet. l. final. C. de nouat. §. præterea, inſtit. quib. mod. tolla oblig. Mandel. conſ. 367. num. 6. lib. 2. Et fuit dictum coram Canuccio in vna Romana Curiæ de Sabellis 13. Iunij 1576. Tum etiam quia in dicta cõcordia, DD. Vareſij expreſſè proteſtati fuerunt, (citra aliquam nouationem fideiuſſorem.) † Quæ verba exclu-
3 dunt nouationem. Iaſ. in l. 6. non ſolum, §. moroe, nu.
48. ff. de oper. nou. nunciat. Grat. conſ. 126. nu. 7. & 8. lib. 1. Et fuit dictum in dicta cauſa de Sabellis, & in alijs.

Non obſtat, quod dictæ proteſtationes videantur facto contrariæ, ex quo liberantur hæredes Horatij principalis debitoris, contra quos erant cedendæ actiones Iano fideiuſſori ac depoſitario, quia DD. de Vareſijs non agunt contra dictum Ianum pro rebus iam habitis ab hæredibus Horatij vigore concordiæ, ſed tantum pro reſiduo, quod penes ipſum Ianum depoſitarium remanſit, cuius ratione nulla obligatione erant adſtricti hæredes notarij, † Ex quo propter con- 4
fectum inuentarium vltra vires hæreditarias non tenebantur, l. final. §. & ſi præfatam, cum gloſ. in verb. periculo, & in §. licentia C. de iur. delib. Pariſ. conſ. 33. numer. 89. & ſeq. lib. 3. Roland. de inuent. par. 1. in 5. quæſt. num. 2. & par. 2. quæſt. 1.

Tarraconem. Præpoſiturarum, Lunæ 30. Octobris 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de perquirendo in arca priuata, non cõceditur, niſi præcedant aliquæ coniecturæ.*
2 *Deciſ. 5. de probat. in nou. declaratur.*

D E C I S I O IX.

PEtebat coram me Capitulum Tarraconem. mandatum de perquirendo ſcripturas in archiuio priuato Illuſtriſs. Archiepiſcopi, qui cum contradiceret, volui conſulere Dominos, an hoc mandatum eſſet concedendem, qui dubio à me propoſito reſoluerunt non eſſe concedendum.

Fundamento, reſolutionis fuit, † quia Capitulum 1
non oſtendebit, ſaltem per aliquas coniecturas, quod in iſto archiuio exiſtam. ſcripturæ ad cauſam facientes, & ideo ſuccedit dictium Speculatoris, quod in contrarium allegabatur, in tit. de inſt. edit. §. videndum reſtat. nu. 18. quod ceſſantibus probationibus, iudex non debet concedere ſimile mandatum de perquirendo in arca priuata. Et ita etiam dictum Speculatoris declarat Aciat. reſp. 16. n. 7. tom. 2. l. 7. Regulariter enim nemo tenetur panděre ſua ſecreta, l. 2. C. de alim. pub. præſt. l. 2. C. de quando, & quibus quarta pars. lib. 10. & ibi Bart. nu. 10. Alciat. reſp. 1. num. 40. tom. 1. lib. 1. Et ita etiam dicebant Domini, fuiſſe in Rota ſeruatum, in cauſa. Lugdunen. Computor. coram Illuſtriſsimo Matica, & coram R. P. D. meo Mellino. Fuit enim conceſſa facultas perquitẽdi in certis libris nominatim deſignatis, in quibus poterant eſſe ſcripturæ ad cauſam facientes.

Nõ obſtat deciſio coram Ordinn in cauſa Anglicana aluminum, ſub die 28. Ianuarij 1558. quia loquitur in alijs terminis. Petebantur enim in illa cauſa nonnulli libri. † Et ita procedit deciſio 5. de probat.
in nou. vt per caputaq. deciſ. 179. l. 1. in manuſcript. 2
qui dicit quod Rota ſeruat dictas deciſiones, dummodo ad ſint iura propria, vel facientia ad cauſam, & ita dit. Roman. conſ. 83. in princ. & Mil. in verb. edere non tenetur

Terdonen. Præpoſituris. Ven. 1. Decembris 1600.

S V M M A R I V M

1 *Remiſſoria in profanis abſque fumo, conceditur, ſtante releuantia.*

2 *Sen.*

Digitized by Google

2 *Sententia priuationis beneficij lata contra abſentē, abſque trina citatione, per publicum edictum, in loco beneficij facta, nec expectatis ſex menſibus, nec conſideratis cauſis excuſationis, eſt nulla.*

3 *Certa notitia ſupplet defectum citationis.*

4 *Sētentia non dicitur lata præcipitanter ab illo qui beneficiatum non reſidentem ſæpè monuit, & per multum temporis expectauit.*

5 *Arbitrarium eſt Epiſcopo, an velit ſeruare formam traditam in Concilio Tridentino ſeſſ. 23. cap. 1. ſeſſ. 6. cap. 5. in procedendo contra non reſidētem.*

6 *Quando adeſt timor ſubhornationis remiſſoria non cōceditur.*

7 *Nominatio teſtium in Curia facit, vt etiamſi adſit timor ſubornationis, remiſſoria quæ eſt releuans concedatur.*

8 *Remiſſoria propter præſumptam calumniam non facilè denegatur.*

DECISIO X.

1 DOmini cenſuerunt, dandam eſſe remiſſoriam, ex quo verſabamur in profanis, in quibus abſq; fumo conceditur. Capni aqu. deciſ. 68. par. 3. Fuit dictum coram Oriolen. 8. Octobris 1576. in cauſa Tiraſonem. Decimarum, & coram Illuſtriſſimo Mātica in cauſa Monaſterien. exhibitionis teſtamenti 29. Martij 1596. Et concurrebat eius releuantia. Caſſad. deciſ. 2. in princ. de dilat. Caput. dicta deciſ. 68. & 66. part. 3. Et fuit dictum in præallegata cauſa Tiraſonem.

Releuantia ex eo apparebat, quia cùm fundamentum deciſionum in hac cauſa factarum coram R. P. D. meo Decano 17. Martij & 5. Iunij huius anni, eſ-
2 ſet ſuper nullitate ſententiæ Ordinati, † qui eam tulerat contra abſentem, abſque trina citatione per publicum edictum in loco beneficij facienda, cap. ex tuæ de cler. non reſid. Et fuit reſolutum coram eodem R. P. D. meo Decano, in cauſa Salamantina del Pedroſo 5. Decembris 1567. non expectatis etiā ſex menſibus, qui alioqnin requiruntur antequam ad priuationem deueniatur, d. cap. ex tuæ, nec conſideratis cauſis excuſationis pro parte Camilli allatis, an ſcilicet eſſent admittendæ, nec ne. Ad tollendum fundamentum dictarum deciſionum articulabatur, Camillum habuiſſe notitiam citationis factæ ad valuas Eccleſiæ anno 1599. & ſuper ea Aduocatos conſuluiſſe, & de ipſius ordine factam fuiſſe compari-
3 tionem. † Quæ certa notitia ſupplet defectum citationis perſonalis, iux. deciſ. 11. de dol. & contum. in nou. Et fuit dictum coram eodem R. P. D. meo Decano 23. Octobris 1598. in cauſa Lunen. Sarzanen. ita vt propter huiuſmodi ſcientiam potuerit Epiſcopus deuenire ad priuationem, etiam non expectatis tribus monitionibus, & ſex menſibus, vt in cauſa Zamoren. Capellaniæ 12. Iunij 1589. coram Illuſtriſſimo Mantica.

4 Quod deinde dicebatur, Epiſcopum proceſſiſſe præcipitanter, non conſideratis cauſis excuſationis, tollebatur ex eo, quod articulabatur, Epiſcopum pluries tam voce, quam in ſcriptis monuiſſe Camillum iam inde ab anno 1594. citra, quo ceperat ipſius in non reſidendo, ac deſeruiendo defectus, vſque ad annum 1599. quo promulgata fuit ſententia, eumque ab vltimo præcepto facto 16. Septembris eiuſdem anni, expectaſſe integros quindecim dies, intra quos potuit cauſæ cognitionem adhibere; tum, etiam infirmitatem Camilli fuiſſe leuiorem, quam vt ob illā ſolam à non reſidendo excuſari potuerit.

5 Nec refert, Epiſcopum nō ſeruaſſe formam Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 1. & ſeſſ. 6. cap. 1. de reform procedendo primò ad ſubtractionem fructuum, & deinde ad priuationem; quia hoc relinquitur arbitrio Epiſcopi, vt declarauit Sacra Congregatio, & fuit dictum in dicta deciſ. Zamoren. 6

Non obſtat, quod quando adeſt timor ſubornationis, remiſſoria non concedatur, Caput. deciſ. 50. nu. 4. & deciſ. 54. par 3. quia hic ceſſat, ex quo Camillus eſt Dominus illius loci in temporalibus, & eo maximè cum Domini voluerint, nominati hic in Curia teſtes Remiſſoriæ, † quorum nominatio, etiam quan- 7
do ſubeſſet timor ſubornationis teſtium, facit vt remiſſoria releuans concedatur. Caput. dec. 7. par. 3.

Non obſtat, quod remiſſoria videatur eſſe calumnioſa, ex quo omnes articuli ſunt facti ad euitandas deciſiones in hac cauſa factas, quia vltra iam di-
cta † etiam propter præſumptam calumniam non ve- 8
nit facilè deneganda remiſſoria. Ægid. deciſ. 624. in fine.

Bononienſ. REMISSIONIS Mercedis. Lunæ 11. Decemb. 1600.

SVMMARIVM.

1 *In remiſſione mercedis habenda eſt ratio anni ſterilis cum anno fertili.*

2 *Remiſſioni mercedis non eſt locus, niſi quis probet, ſe toto locationis tempore paſſum fuiſſe damnum. Eſt tamen locus compenſationi.*

DECISIO XI. 1

DOmini cenſuerunt, non conſtare de peremptione ad effectum remiſſionis mercedis. Nam cum agatur de damno paſſo circa fructus, prout teſtes deponunt, (dicunt enim terras fuiſſe ſeminatas, ſed fructus non fuiſſe recollectos, fœnaque non fuiſſe bona; & alij, quod aliqui fructus percipiebantur ex pratis, licet non ſolitæ bonitatis) habenda eſt ratio anni ſterilis cum anno fertili, & è contra, iuxta tex. in l. ſi vno in princ. & in l. licet. C. eodem & in cap. propter ſterilitatem, eodem tit. Gig. de penſ. quæſt. 62. Rimin. Iun. conſ. 40. nu. 12. & ſeq. lib. 1. Et fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo Blanchetto in cauſa Romana Remiſſionis Mercedis, 13. Martij 1594. Et coram bo. me. Giptio in cauſa Romana affictus Caſalis. 8. Febr. 1593. & nouiſſime coram R. P. D. meo Millino in cauſa Romana remiſſionis Affictus 16. Iunij huius anni, & alias ſæpè.

Et ideo debeat Leonius probare, damnum ſe fuiſſe paſſum per totum tempus locationis, quia alias non eſt locus remiſſioni, ſed compenſationi per ſupradicta. 2

Non obſtat, quod quando conductor non poteſt vti frui totum, vel in parte re locata, fiat di remiſſio pro rata; quia quicquid ſit de veritate iſtius opinionis, Domini dixerunt, nos non verſari in iſtis terminis, ſed in terminis damni paſſi circa fructus, & ideo habere locum ſuperius dicta.

Bononien. PECVNIARIA. Lunæ 11. Decembris 1600

SVMMARIVM.

1 *Hypothecanon inducitur, niſi in caſibus à iure expreſſis.*

2 *Tacita hypotheca non competit vxori, pro bonis ex-
tradotalibus.*
3 *Bona extradotalia efficiuntur paraphernalia, ſi mu-
lier tacitè vel expreſſè conſentit, quod illa vir ad-
miniſtret.*
4 *Scientia requiritur etiam ad conſenſum tacitum.*

D E C I S I O XII.

DOmini cenſuerunt, Euæ non competere hypo-
1 thecam. Ratio decidendi fuit, † quia hypo-
theca non inducitur, niſi in caſibus à iure expreſſis,
gloſ. fin. In fine in l. 2. ff. de priuil. credit. Bald. in. l 2.
C. in quibus cauſ. pig. vel hypoth. tac. contr. Rip. in l.
dabitmus. §. ſi quis cum tutor. num. 9. ff. de priuil. cred.
Roman. conſ. 454. ſub num. 28. Surd. deciſ. 271.
num. 10.
2 In iure autem non habetur, quod pro bonis extra-
dotalibus competat vxori tacita hypotheca, prout
ſunt iſta de quibus agitur, ex quo obuenerunt poſt
contractum matrimonium, per ſucceſſionem. Iacob.
de S. Georg. in l. dotis fructus, nu. 1. verſ. puta ff. de
iur. dot. Bertrand. conſ. 19. nu. 11. in fine vol 3. par. 2.
Guido Pap. deciſ. 468. num 5. Afflict. dec. 44. num. 1.
Pract. Papien. in form. libelli, quo vxor agit ad dotem
in verb. tanquam, num. 3. Vincent. Maxila, ad con-
ſuet. Bari. in tit. de iur. dot. §. marito, num. 12. Decian.
reſp. vlt. num. 45. vbi multos congerit, lib. 4.
3 Nec facit, quod bona extradotalia efficiantur pa-
raphernalia, quando expreſſè, vel tacitè mulier con-
ſenſit, quod vir illa adminiſtret. Iaſ. in l. Maritus,
num. 12. C. de procurat. Guido Pap. dec. 468. num. 4.
Afflict. dec. 44. num. 3. Chaſſan. ad conſuet. Burgun.
rub. 4. §. 24. num. 6. & præcipuè Cuman. conſ. 105.
Cui ſe ſubſcripſerunt inſignes Doctores Imol. Ca-
ſtren. Florian. & alij, pro quibus bonis paraphernа-
libus mulier habet tacitam hypothecam l. vlt. C. de
pact. conuen. quam ibi Bald. in princ. dicit vnicam,
& alibi non reperiri facit. l. vbi adhuc, C. de iur dot.
& tenet Azo, in ſum. C. in quib. caſ. pig. vel hypoth.
tac. contr. num. 6. Bald. conſ. 473. ſub nu. 1. lib. 5. Iaſ.
in d. l. maritus, num. 14. C. de procur. & in §. fuerat,
num. 41. Inſtit. de action. Dec. conſ. 221. num. 6. Ne-
guſ. de pig. in 4. memb. 2. par. num. 63. Couar. Var. re-
ſol. lib. 1. cap. 7. num. 1.
4 Quia in præſenti caſu, nec expreſſus, nec tacitus
conſenſus probatur, cum concludenter non doceа-
tur de ſcientia Euæ, ſine qua non poteſt inferri ad
voluntatem, l. nec ignorans, C. de donat. l. ex male-
ficijs, §. longè ff. de action. & oblig. l. generale C. de
tabul. lib. 16 Bald. conſ. 392. num. 3. & 4. lib. 1. Bero.
con. 177. num. 29. lib. 1.

Anconitana MONTIVM, Lunæ 18. Decembris 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Sequeſtrum regulariter remedio cautionis reuocatur.*
2 *Sequeſtrum factum pro exequutione obligationis Ca-
meralis, ſuper bonis quæ potuerunt capi vigore di-
ctæ obligationis, remedio cautionis non reuocatur.*

D E C I S I O XIII.

DOmini valdè dubitarunt, an venditio per illos
de Darſaſacka de quinque locia Montium Ma
rino Gundulæ ante expeditionem patentium, eſſet
perfecta, & dominium translatum, ita vt ſequeſtrum
ante dictam expeditionem ſuper illis factum, ad in-
ſtantiam illorum de Facendis aſſertorum credito-
rum, vigore obligationis Cameralis, præfatorum
de Diria, tanquam ſuper re aliena factum, eſſet re-
uocandum. Et hinc inter Dominos, pluribus ad-
ductis, poſt longam diſputationem, in tanta dubie-
tate concluſerunt, ſequeſtrum eſſe reuocandum, da-
ta cautione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo.
Fundamentum reſolutionis fuit. † quia regulariter 1
ſequeſtrum remedio cautionis reuocatur, l. fin. C. de
ord. cogn. cap. 1. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Bart. in l. 1.
C. de prohib ſequeſtr.
Quibus nihil officit, ſequeſtrum factum pro exe-
quutione obligationis Cameralis non eſſe reuocan-
dum, cum cautione, † quia hoc procedit, quando 2
clarum eſt, quod illa bona ſequeſtrata potuerunt ca-
pi pro exequutione. Et ita loquitur Galleſ. ad form.
oblig. Camer. quæſt. vltim. num. 39.

Camplem. BENEFICIORVM. Lunæ 18. Decembris 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de manutenendo, anteriori poſſeſſori
conceditur.*
2 *Poſſeſſio ad effectum mandati de manutenendo pro-
batur ex inſtrumento adeptæ poſſeſſionis, iun-
ctis actibus poſſeſſorijs.*
3 *Poſſeſſio ad effectum mandati de manutenẽdo pro-
batur ex ſententia iudicis mandatis aliquem a-
moueri à poſſeſſione.*
4 *Poſſeſſio ad effectũ mandati de manutenendo pro-
batur ex confeſſione partis emanata in cõmiſſione.*
6 *Per adeptionem poſſeſſionis Eccleſiæ acquiritur,
etiam poſſeſſio bonorum.*
7 *Poſſeſſio capta, alio exiſtente in poſſeſſione, præſu-
mitur clandeſtina, & vitioſa.*
8 *Sententia lata poſt inhibitionem rotalem eſt nulla.*
9 *Inhibitio rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta, de ſtylo Cu-
riæ eſt timenda.*
10 *Per ſententiam iudicis, à qua quis appellauit, &
proteſtatus fuit, ſe nolle haberi pro ſpoliato, non
cenſetur priuatus ſua poſſeſſione.*

D E C I S I O XIV.

DOmini cenſuerunt, dandum eſſe mandatum de 1
manutenendo Antonio Mariæ, quia conſtabat
de eius anteriori poſſeſſione, † cum ex inſtrumento 2
publico poſſeſſionis conſignatæ Antonio Mariæ pre-
ſenti, & acceptanti, iunctis actibus poſſeſſorijs. ad
l. 1. §. ſi iuſſerim, & l. quod meo §. ſi venditorem
ff. de acq. poſſeſſ. l. prædia, & ibi Bart numer. 1. ff. eo-
dem. Rot. deciſ. 5. de cauſ. poſſ. & propr. in antiqu.
Et fuit dictum in cauſa Maceraten. hæreditatis 30.
Aprilis 1593. coram R. P. D. Pamphilio, & in Balneo
Regien. Caſtri 28. Maij 1597. coram bo. memo. Ho-
ratio. † Tum ex ſententia iudicis mandantis, illum 3
amoueri à poſſeſſione † & confeſſione partis in ſua 4
commiſſione reformatiua, ad l. cum precum, C. de
liber. cauſ. Aym. conſ. 205. numer. 6. fuit reſolutum
coram Illuſtriſſimo Blanchetto, in cauſa Cauri n.
Iuriſdictionis. 27. Iunij 1582. 5
Quæ poſſeſſio licet ſit inſtrumẽtalis, tamen ex quo
capta eſt, alio non exiſtente in poſſeſſione, de ſtylo
Rotæ

Rotæ eſt manutenſibilis. Caſſad. dec. 20. de præb.
Put.deciſ.360.num 8. lib. 1. Veral. deciſ. 334.nu.
6. lib. 2. Et fuit reſolutum coram R.P.D.meo Penia
in cauſa Cęſarauguſtana Canonicatus 1.Iulij. 1598.
& in cauſa Romana Capellaniæ S. Marię Magdale-
nę 24. Februarij 1576.coram Lauretano dec.19.nu.
7.par.1.diu.

Nec facit, ſi diceretur, tunc fuiſſe ſolum adeptam
poſſeſſionem Eccleſiæ, & non bonorum eiuſdem,
6 † quia per adeptionem poſſeſſionis Eccleſiæ acquiri-
tur etiam poſſeſſio bonorum, Anchar.in reg.benefi-
cium col. vlt. ante num 12. in verſ. & Ideo ego dico,
& in reg. ſine poſſeſſione,num.10.in fine, & ſeq. de
reg.iur.in 6. Lambertin. de iurepatron. lib.2. par.3.
quęſt.principali 11.art 9.num.3.Couar.lib.3.var.re-
ſol.cap.16 num. 13. Ferret. conſ.14.num. 4. & 5.
Vol.1.& 236.num.10 lib.2. cum alijs latè deductis
in dicta Romana Capellaniæ.S. Mariæ.Magdalenæ.

Quibus non officit aſſerta poſſeſſio capta per Pla-
7 cidum, † quia alio exiſtente in poſſeſſione,præſumi-
tur clandeſtina, & vitioſa, niſi ipſę probet, ſuam an-
tiquiorem, cap. licèt cauſam, & ibi Doct. de prob.
Bart.in l.ſi duo in princ.ſub num.4. ff vti poſſid. Ve-
ral.d. deciſ.334. num.2. & 6.par.2. Cæſar de Graſſ.
dec.5.num.2. de cauſ. poſſ. & propr. Et fuit dictum
coram.R.P.D.meo Corduba in cauſa Abigen. Cano
nicatus 27. Iunij 1594. & in dicta Romana Capella-
niæ S.Marię.

Nec refert etiam quòd dicebatur capta, vigore
8 ſententiæ Vicarij, † quia illa ſententia fuit nulla tan-
9 quam lata poſt inhibitionem Rotalem, † quæ ſiue
iuſta, ſiue iniuſta de ſtylo Curiæ eſt timenda. Put de-
10 ciſ. 395.lib.2. Achill.deciſ.29.de appell.† Tum quia
Antonius ab illa ſententia in qua declaratur intruſus
appellauit, & proteſtatus fuit, ſe nolle haberi pro ſpo-
liato, ideoque non cenſetur priuatus ſua poſſeſſione,
vt fuit reſolutum in cauſa Mediolanen. Parochialis
11.Decēbris 1586. coram Illuſtriſſimo Platto, & in
cauſa Ferrarien. Parochialis, Aprilis 1596.coram R.
P.D.Corduba.

Maceraten. CENSVS. Mercurij 24. Ianuarij. 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Qui ſua culpa damnum patitur ſibi debet imputare.*
2 *Deponens ſummam petitam, ſatisfacit petitioni, etiā-
ſi ſit debitor in maiori ſumma, ſi poterat credere, in
plus ſe non teneri.*
3 *Conditio intrinſeca non vitiat depoſitum, etiamſi illa
exprimatur.*

D E C I S I O XV.

IMpoſuerat Angelus ſuper quibuſdam ſui bonis
cenſum 500. ſcutorum, pro quo recognouerat
Bortoluccius bonam fidem, & promiſerat, dictum
Angelum intra triennium liberare, quod vt faceret,
curauit dictus Angelus illum citari, qui citatus vice
verſa curauit Angelum recitari, ad faciendum con-
ſentire hæredes Euſtachij emptoris cenſus receptioni
pecuniarum, & in euentum recuſationis, videndum
deponi: Obtulit quidem Angelus ſe id facturum,
ſed cùm facere poſteà neglexerit iudex mandauit,
1 dictas pecunias deponi. † Vnde ſibi debet imputare,
Angelus, ſi cenſu non extincto, patiatur damnum,
quod ex ſua culpa prouenit. Sccin.conſ.70.lib.1.

Non obſtat, quòd Bartoluccius tenebatur extin-
guere dictum cenſum, quia cùm eius obligatio eſſet
in inſtrumento ſeparato ab inſtrumento cenſus, non
poterat cogere hæredes Euſtachij ad recipiendum
dictas pecunias, nec videbatur aliter hoc caſu effica-
cius ſe poſſe liberare, quòd dando pecunias ad hunc
effectum.

Nihil facit quòd huiuſmodi depoſitum non fuerit
integrum, quia cùm non fuiſſet plus petitum, quàm
ſcuta quingenta pro ſorte principali, & ſcuta 75. pro
fructibus, poterat credere Bartoluccius, in plus ſe
non teneri.

Nec refert, quòd huiuſmodi depoſitum fuerit con- 3
ditionale, ſi videlicet fieret retrouenditio cenſus;
quia cùm conditio hæc illi eſſet intrinſeca, illius ex-
preſſio non potuit illud vitiare, Bald. in l. acceptam
num. 14. C.de vſur. Neguſ. de pignor.in 2. part. 3.
membri §. patris principalis, num. 10. verſ. in hoc
tamen. Et fuit dictum coram bo. me. Orano in cau-
ſa Romana Mercium 11. Maij 1590.

Quantum attinet ad Hieronimum Silentium fi-
deiuſſorem, Domini cenſuerunt Bartoluccium tene-
ri illum liberare, iuxta formam promiſſionum, ex
quo nec in iudicio facto inter ipſum, & Angelum,
nec in depoſitione pecuniarum fuerat citatus, & i-
deo in non extintione cenſus ceſſat omnis eius cul-
pa.

Pacen. DECIMARVM del Hebreros. Lunæ 29 Ianuarij 1601.

S V M M A R I V M

1 *Eccleſia Parochialis fundatam habet intentionem in
decimis prædiorum quæ ſunt intra parochiæ limites.*
2 *A limitibus diuidentibus territoria, & iuriſdictiones
non infertur ad terminos decimatorios Eccleſia-
rum.*
3 *Quaſi poſſeſſio percipiendi decimas, non releuat, niſi
conſtet, ius decimandi ad quaſi poſſidentem ſpecta-
re, vel eſſe intra limites ſuæ parochiæ.*

D E C I S I O XVI.

FVit per Dominos vnanimiter reſolutum contra
informantem, Capitulum ſcilicet Pacen. non
fundare intentionem ſuam in decimis, de quibus agi-
tur. † Licèt enim Eccleſia Parochialis intentionem 1
habeat fundatam in decimis, intra cuius limites ſunt
prædia ex quibus illæ colliguntur, cap. final. de Pa-
roch.cap. cum ſint de decim.cum vulg.nihilominus
capitulum non probat, locum dell'Hebrero eſſe intra
limites Parochiæ Eccleſiæ Pacen. † Non enim infer- 2
tur à limitibus diuidentibus territoria, & iuriſdictio-
nes, ad terminos decimatorios Eccleſiarum. Hoſtien.
in cap. ſuper eo num.3. & 11. de Paroch. & in cap.
querimoniam, num.2.& ibi Butr. num. 6. de iure-
patr. Felin.in cap. cum cauſam, num. 12. de probat.
Et fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo D.Peruſino in
cauſa Conchen. limitum, 3. Maij 1589 & poſteà co-
ram Illuſtriſſimo Cardinale Blācheto. 5.Maij 1593.
& aliàs ſæpè.

Nec obſtat quaſi poſſeſſio Capituli percipiendi de- 3
cimas in iſto loco; quia præterquam quòd non eſt
ſufficienter probata, tamen etiam ſi probaretur, non
releuaret, niſi doceretur, quòd iſte locus eſſet intra
limites Parochiæ, vel quòd iura ſpectarent aliàs ad
Capitulum, ad tex. in cap. vlt. vbi gloſ. & Menoch.
de reſtit. ſpol.in 6.

Ceſe-

Ceſenaten. de CACCIAGVERRIS. Ven. 26. Ianuarij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex ad quem ſuit appellatum, in cauſa appellabili poteſt inhiberi.*

2 *Vicarius ſancti Petri, vigore facultatum, procedit in cauſis appellatione remota.*

3 *Clauſula,* APPELLATIONE REMOTA, *poſita in facultatibus alicuius iudicis, extra Rotam ſi deinde cauſa committatur in Rota, cenſetur repetita in Commiſſione Rotali.*

4 *Reſtitutio in integrum impedit exequutionem nondum cæptam.*

D E C I S I O X V I I.

PLacuit Dominis, inhibitionem non eſſe moderandam, ex quo fuit appellatum in cauſa appel-
1 labili, & infra legitima tempora, † Et ideo Iudex ad
quem bene inhibuit, cap. Romona, §. ſi vero, & c.
non ſolùm de appellat. in 6. Rot. decis. 58. de appell.
in antiq.

2 Non obſtat, quòd Vicarius Sancti Petri procedat
vigore ſuarum facultatum, appellatione remota,
3 † quæ clauſula cenſeri debet repetita in commiſſione
Rotali. Æmil. conſ. 68. num. 7. latè Modern. de attent. appel. pend. limit. 8. num. 7. Ægid. deciſ. 226.
Caſſad. deciſ. 8. de reſcript. Rota deciſ. 321. par. 1
quia cùm Comes Chriſtoforus obtinuerit reſtitutio-
4 nem in integrum, † illa impedit exequutionem, quæ
nondum fuerat cœpta, & ſic inhibitio non venit moderanda, l. vnica vbi gloſ. in verb. debere, Cyn. & Azo. in ſum. in princ. C. in integr. reſtit. poſtul. ne
quid no fiat, & in tit. C. de vendic. libert. Doctor. in
l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudicat. Rut. deciſ. 51.
de appell. in nou. Put. deciſ. 456. lib. 2. benè Capuc.
deciſ. 53. num. 1. & Franc. March. deciſ. 53. num. 7.
lib. 2 Mynſing. obſeru. 48. cét. 1. Chiſanen. deciſ. 164.
Et fuit dictum coram R. P. D. meo Decano in cauſa
Ortonen. penſionis 5. Iulij. 1599.

Nihil officit, quòd. R. P. D. meus Litta tulerit duas ſententias, & ab vnica tantum fuerit appellatum:
quia hodie pars vult tantum proſequi cauſam ſuper
bonis ſtabilibus, non autem ſuper attentatis. Vltrà
quòd viſum fuit Dominis, magis appellationem adaptari ſententiæ latæ ſuper negocio principali, quam
ſuper attentatis.

In Cauſa Sabinen. ARCHIPRESBITERATVS. 27. Decemb. 1600.

S V M M A R I V M.

1 CAP. DE MVLTA DE PRAEBEN. *non habet locum in Vicarijs temporalibus, nec ex eis cauſatur incompatibilitas, & num. 3,*

2 *Diſpoſitio* CAP. DE MVLTA, *non procedit in illis officijs & dignitatibus, quæ non ſunt perpetua, nec in titulum perpetui beneficij conferuntur.*

4 *Vicarius temporalis, ſiue ad nutum amouibilis, nomine alieno exercet curam Parochiæ.*

5 *Deputatio Vicarij facta cum clauſula,* AD NVTVM TAMEN ET BENEPLACITVM AMOVIBILEM, *eſt temporalis.*

6 *Beneficia regularia aptitudine ſunt perpetua, & de eis, vt de perpetuis iudicat.*

7 *Beneficia regularia ad nutum Superiorum amouibilia, cauſant incompatibilitatem.*

8 *Beneficia regularia conferuntur in titulum.*

9 *Obtinentes beneficia regularia potiùs ratione obedientiæ, & ex vi profeſſionis, quàm ex natura beneficij, poſſunt remoueri ad nutum Abbatis.*

10 *Beneficia ſacularia manualia nō dantur in titulū*

11 *Obtinentes beneficia regularia, non poſſunt amoueri ſine cauſa.*

12 *Obtinentes beneficia regularia, ſi amoueantur ab illis ſine cauſa poſſunt appellare.*

13 *Vicarius ad nutum amouibilis in Eccleſia ſaculari, qui nullum habet titulum, & nihil agit nomine proprio, poteſt amoueri etiam abſq; cauſa.*

DECISIO SEV VOTVM SERVORVM. XVIII.

PRætendit Angelus Iacobellus impedire reſignationem Archipresbitaratus Collis Veteri ad fauorem Iacobi Corſi, ſub prætextu vacationis ex eo quòd ei immineat cura animarum, & reſignans fuerat antea deputatus à Capitolo ſancti Petri Vicarius Amouibilis in alia Eccleſia Curata Sancti Martini perpetuo Vnita Capitulo, iuxta cap. De multa, de præbendis.

Sed credo, hanc prætenſionem non ſubſiſtere. In 1
iſtis enim Vicarijs temporalibus, quę conſtituuntur
in beneficijs vnitis, iuxta deciſ. Rotæ. 2. ſub num. 2.
de exceſſ. Prælat. in nou. Biſign. deciſ. 21. num. 3. de
præbend. cum alleg. per Rebuff. in tit. de perpet. Vicar. num. 6. & latè per Alfonſ. Ored. de incomp. benef. par. 1. cap. 15. ſub num. 8. & ſeqq. non habet locum diſpoſitio d. cap. de multa, nec ex eis cauſatur
incompatibilitas, Gloſ. in clem. in Vicar. perpetuis
de offic. Vicar. & in extrauag. execrabilis, in verb.
temporalis, de præbendis. Capra. reg. 90. num. 67. in
12. fallen. Rebuff. de diſpenſ. rat. ætat. in verb. vel
earum perpetuæ Vicariæ. Ored. d. cap. num. 16.

Diſpoſitio enim d. cap. de multa non procedit in 2
illis officijs, & dignitatibus, quæ non ſunt perpetuæ, nec in titulum perpetui beneficij conferuntur.
vt tradunt ibi DD. communiter, Innoc. ſub num. 6.
ad finem ibi, nunquam etiam reputamus. Ancaran.
num. 18. Imol. ſub num. 44. verſ. ſimiliter etiamſi.
Abb. num. 23. verſ. ſed contrarium. Gambar. lib. 5.
de offic. legat. in tit. an leg. poſſ. plur. benef. conferre
num. 23. Capra, qui teſtatur de communi dicta regula 90. num. 67. Alphonſ. Ored. d. cap. 15. num 52.
Put. deciſ. 117. lib. 2. Et fuit reſolutum in cauſa Seguntina Theſaurariæ, 29. Aprilis 1596. coram bone.
Orano.

Et conſequenter non poteſt habere locum in iſtis 3
Vicarijs amouibilibus ad nutum conſtituendis, quæ
ſunt temporales, & non dantur in titulum perpetui
beneficij, nec poſſunt impetrari, cùm non ſint tituli
beneficiales. Anton. de Butr. conſ. 51 ſub num. 6. Vitalin. dicta clem. 1. num. 56. de offic. Vicar. Rebuff.
in titulo de nominat. quæſt. 15. num, 62. Mandoſ. de
annal. queſt. 15. num. 1. Et tenuit Rota in cauſa Salamantina Vicariæ ſub die 15. Martij 1596. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

Nec refert, quòd Eccleſia ſancti Martini ſit Curata, quia Cura eſt Capituli ſancti Petri, cui fuit vnita,
non autem Vicarijs temporalis, & ad nutum amouibilis,

4 bilis,qui non dicitur Curatus, † ſed nomine alieno
illam exercet ad libitum ſuum, vel illius qui ſpeciali-
ter illum deputauit, gloſ. in d. extrauag. execrabilis
in verb.temporalis. Rota d. deciſ.2.de exceſ.prælat.
quæ loquitur in beneficio vnito menſæ Capitulari,
Biſign.d.deciſ.21.ſub.nu.2.Cardinal.in d.clem.1.ſub
nu.15.de offic. Vicar. Oldrad.conſ.38.nu.1.9.&.12
Rebuff. de diſpenſ.de non reſid.num.15.
5 Quod autem deputatio facta per capitulum ſancti
Petri de hoc Archipresbitero ſit temporalis, & non
perpetua,cõſtat ex verbis ipſius deputationis, ibi,[ad
nutum tamen, & beneplacitum amouibilē,] per quæ
Vicarius deputatur tẽporalis,& de eo vt de temporali
iudicatur, gloſ.in clem. dudum §. ac deinde in verb.
impediant,de ſepult. Et patet ex ſuprà allegatis vide-
licèt deciſ.2.de exceſ.prælibi. [Vicarius temporalis
ad nutum amouibilis.] Biſign.d.dec.21.ibi,[quà ſi ta-
lis Vicarius eſt remouibilis.] Butri.d.conſ.51.ſub nu.
6. Et patet in omnibus Vicarijs temporalibus, & ibi,
[vt non in titulari ſunt.] Gemin.d.conſ.86.nu.3.ibi
[quia ipſe exercet curam.] Vital. in d. clem. voica nu.
56.ibi.[breuiter,ſi eſſet inſtituendus.] Rebuff.ind.tit.
de diſpenſ.de non reſid.nu.15.ibi.(quia pro volunta-
te inſtituendus.) Alphonſ. Ored.d.cap.15.ſub num.
8.ibi, Vicaria temporalis dicitur.) Qui omnes con-
cludunt Vicariam ad nutum, & voluntatem con-
ſtituentis amouibilem, dici temporalem, etiam, ad i-
ſtum effectum, vt non comprehendatur ſub diſpoſi-
tione d.cap.de multa.
6 Non obſtant quæ dicuntur de beneficijs regulari-
bus, quę licèt ſint ad nutum Superiorum amouibilia,
tamen cauſant incompatibilitatem, iuxta cap. cum
ſingula, de præbend. in 6. Gãbar.de offic. legat. loco
infrà citando.Hored.de incomp.benef. par.1.cap.22
7 num. 14. † quia beneficia regularia aptitudine ſunt
perpetua,niſi ſi ea obtinentes amoueantur. Et de ijs
iudicatur vt de perpetuis, prout ſunt de ſui natura
8 † cùm conferantur in titulum, & poſſunt impetrari,
9 † licèt obtinentes potiùs ratione obedientiæ & ex vi
profeſſionis,quam ex natura beneficij,s,poſſint remo
ueri ad nutum Abbatis, qui poteſt etiam non remo-
10 uere,† quidquid dicendum ſit de manualibus ſæcu-
laribus, quæ non dantur in titulum, iuxta diſtinctio-
nem Gambar.de offic. leg. lib. 4. tit.de poteſt. legat.
11 in reſeru.benef.num.14.cum ſeqq. † præſertim cum
regulares non poſſunt amoueri ſine cauſa, clem. 1. &
ibi Doctor.de ſupplen.neglig.Prælat.Siluan.de bene-
fic.par.3.quęſt.21.ſub num.5.Rebuff.de pacific.poſ-
12 ſeſſ. nu. 331. ibi, †(quod datur recurſus à remotio-
ne ſine cauſa.)Et fuit reſolutum in dicta cauſa Segun-
tina Theſaurariæ coram bo.me.Orano.
13 Iſta autem ceſſant in Vicario ad nutum amouibili,
in Eccleſia ſæculari, qui nullum habet titulum, & ni-
hil agit nomine proprio,& poteſt amoueri ad libitum
conſtituentis, etiam abſque cauſa, vt patet ex ſupe-
rius allegatis.
Procedunt autem hæc faciliùs in hoc caſu,quia non
obſtante deputatione Archipresbiteri, reſedit in ſuo
Archipresbiteratu,& amplius declarauit in actis Vi-
carij Sabinenſis, ſe velle in eo reſidere,prout etiam
ad huc hodie reſidet, & ſic ceſſant quæ dicuntur de
eius animo non ampliùs redeundi ad ſuum Archipre-
sbiteratum.
Relaxanda igitur ex præfatis videtur ſupplicatio re-
ſignationis dicti Archipresbiteratus, ad fauorem Ia-
cobi Corſi.& reijcienda eſt alia ſupplicatio ab Angelo
porrecta de eodem Archipresbiteratu,vti de vacante
certo modo ob aſſequutionem Vicariæ temporalis,&
ad nutum amouibilis, ex beneficio vnito menſæ.Ca-
pitulari Sancti Petri,cùm iſta vacatio non adſit.

Viterbien. Fideiuſſionis. Lunæ.
29. Ianuarij. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis deponens in facto proprio, facit plu-*
ſquam ſemiplenam probationem.
2 *Teſtis vnicus in facto proprio,accedẽtibus admi-*
niculis probat concludenter.
3 *Statur depoſitioni fideiuſſoris, in cauſa debitoris*
principalis.

DECISIO XIX.

RESolutum fuit ſine difficultate,hodie conſtare de
promotione Horatij per depoſitionem Illuſtriſ-
ſimi Cardinalis Camerini, †qui (nedum attenta di- 1
gnitate, & qualitate perſonę) cùm ſit teſtis in facto
proprio, facit pluſquam ſemiplenam probationem.
Aym.conſ.178. num. 7.quem Rota fuit ſequuta,co-
ram Illuſtriſſimo Cardinali Blancbetto, in cauſa Ro-
mana deuolutionis Vineæ, 1.Iulij 1573.faciunt nota-
ta per Socin. iun.conſ.31. num.32. lib. 2. Pariſ. conſ.
104.num.80.in princ.Et fuit dictum coram R.P.D.
meo Seraphino 4. Iunij 1576.in cauſa Vrbeuetana
bonorum, quæ eſt inter impreſſas diuerſorum 521.
part.1.† Ideo accedentibus adminiculis,videlicèt de- 2
poſitione D. Ioann. Dominici, probatur concluden-
ter, iuxta notata per Cæſ. de Graſſ. deciſ. 3. num.6.de
probat.
Non obſtat quòd D.Ioannes Dominicus tractat de
ſuo intereſſe. ex quo fideiuſſit pro Horatio, quia
nulla etiam habita ratione ad eius perſonam, (quæ
notiſſima eſt omnibus,& præſertim noſtro Tribuna-
li, in quo ſemper laudabiliter ſe geſſit) atque etiam
circumſcripta illa quæ vertitur inter DD.controuer-
ſia,† an ſtetur depoſitioni fideiuſſoris in cauſa debi- 3
toris principalis, in qua communem opinionem af-
firmatiuam dicit Curt. Iun.conſ.281. num. 5. & 6.
quando principalis eſt ſoluendo, vel fideiuſſor habet
bonum releuatorem, negari tamen non poteſt,quia
hæc depoſitio inſeruiat pro adminiculo.

Terdonen. Præpoſituræ. Ven. 3.
Febr. 1601

SVMMARIVM.

1 *Cauſa dicitur profana,quæ non eſt ſuper titulo be-*
neficij.
2 *Lis ſuper priuatione beneficij tunc facit cauſam*
beneficialem,quando petitur,aliquem priuari,vt
ſibi beneficium conferatur.
3 *In profanis remiſſoria in qualibet inſtantia abſque*
fumo conceditur.
4 *In dubio, an articuli ſint releuantes,remiſſoria in*
profanis conceditur.
5 *Propter timorem ſubornationi remiſſoria dene-*
6 *gatur. Quando adeſt timor ſubornationis, te-*
ſtes examinandi nominatur in Curia.

DECISIO XX.

DOmini fuerunt concordes ſuper eo quòd cauſa 1
eſſet profana cùm non agatur ſuper titulo be-
neficij,

Digitized by Google

neficij, ſed ſolùm de validitate ſententiæ, per quam Camillus ad Ordinario fuit priuatus Præpoſitura Albertiæ, & quam etiam idem Camillus appellatione interpoſita obtinuit à Rota reuocari, cum impoſitione ſilentij fiſco, & Alberto, quia tanquam prouiſus de dicta Præpoſitura ab eodem Ordinario, venit ad cauſam ratione ſui intereſſe, Achil. deciſ. 2. de penſ. Put. 497. num. 2. lib. 2. Verall. deciſ. 99. par. 1. Et fuit dictum in cauſa Caſalen. Præpoſituræ. 9. Iunij
2 1597. coram bo. me. Gypono † Tunc enim demum lis ſuper priuatione facit cauſam beneficialem, quando petitur, aliquem priuari, vt ſibi beneficium conferatur, vel adiudicetur, cap. 2. & ibi gloſ. in verb. finita, vt lite pendente in 6. clem. 1. in verb cum poſſeſſorem de ſequeſt. poſſeſſ. Et facit Sarn. in regula de subrogat. quæſt. 7. in princ. & in regula de annal. quæſt. 42. in princ. Put. d. deciſ. 496. num. 1. & 3.

3 Quibus ſtantibus, remiſſoria ſolet concedi in qualibet inſtantia, & abſque fumo, Caput. deciſ. 68. par. 3. Et fuit dictum coram me in alia deciſione in hac cauſa, 1. Decembris proximè præteriti.

Difficultas fuit reſtricta ad releuantiam articulorum. Et Domini hoc fuerunt varij, tandem pro
4 maiori parte concluſerunt, eſſe releuantes. † Et ideo remiſſoriam concedendam, Caſſad. deciſ. 2. de dilat. cum ſimilibus. Eòque libentius in hanc ſententiam venerunt, quia in dubio Rota ſemper, ſolet concedere remiſſoriam.

5 Timor ſubornationis qui allegabatur, propter quem remiſſoria denegari ſolet, iuxta deciſionem Caputaquer. 50. num. 4. par. 3. mouebat aliquos ex Dominis, qui erant pro deciſione, ſed ex quo Camillus non docebat, ſuos ſubditos ſibi eſſe contrarios, cùm ex illo intenderet probare dictum timorem ſubornationis, facilè condeſcenderunt in hanc ſententiam pro re-
6 miſſoria, † Et ad omnem bonum finem voluerant nominari in curia teſtes per D. Albertum examinandos.

Auguſtana Canonicatus Merc, 7. Februarij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de manutenendo, etiam reſpectu diſtributionum quotidianarum, datur beneficiato qui eſt in quaſi poſſeſſione, etiamſi non reſederit, facto tamen Capituli.*

2 *Beneficiatus qui poterat inſeruire & ſolitus erat ſeruire, quando erat præſens, ſi facto Capituli non inſeruiat, lucratur diſtributiones quotidianas.*

3 *Beneficiatus qui facto Capituli non pôt inſeruire Eccleſiæ, proteſtari debet, per ſe non ſtare &c. ad hoc vt conſequatur diſtributiones quotidianas in abſentia.*

4 *Beneficiatus non inſeruiens, facto Capituli, debet habere diſtributiones quotidianas perceptas à Capitulo, etiamſi nullam fecerit proteſtationem.*

D E C I S I O XXI.

1 DOmini reſoluerunt, D. Georgio dandum eſſe mandatum de manutenendo, etiam reſpectu diſtributionum quotidianarum à die carcerationis, quia eius quaſi poſſeſſio probatur concludenter ex depoſitione tertij teſtis, & aliorum, qui deponunt de turbatione Capituli in perceptione. Et adminiculantur alij teſtes, qui deponunt, de reſidentia Georgij, qua ſtante multùm veriſimile eſt, quòd perceperit diſtributiones quæ dantur propter reſidentiam. Et ideo cùm fuerit expulſus facto Capituli, ei debentur diſtributiones quotidianæ. prob. ad Monac. in cap. 1. num. 22. de cler. non reſid. & in cap. 1. num. 22. in fine, de conſtit. Calder. conſ. 17. de præbend. Put. deciſ. 383. & 239. lib. 1

Non obſtat quòd ad iſtum effectum neceſſarium 2
ſit probare, quòd Georgius eſſet ſolitus ſeruire Eccleſiæ, Couar. var. reſolut. lib 3. cap. 13. num. 8. verſ. 6. & Felin. in cap. Apoſtolus, num. 12. de except. Quia teſtes probant. quòd quando erat præſens, ſolebat inſeruire, & ideo iſta expulſio non debet ſuffragari Capitulo contra Georgium, qui ceſſante expulſione poterat inſeruiendo lucrari diſtributiones. Et multùm veriſimile eſt, quòd inſeruiuiſſet, niſi fuiſſet carceratus, & expulſus, quia quando erat præſens ſolebat inſeruire. Mouit etiam Dominos, quod teſtes probant, Georgium fuiſſe ſolitum reſidere per certum temporis ſpatium, non excludendo reliquum tempus, & non probatur, quòd Capitulum præſtet maius ſeruitium, imò potius probatur contrarium. Et ideo cùm lis vertatur ſolùm inter Capitulum & Georgium, ex hoc facto Capitulum non debet reportare lucrum, requirendo à Georgio ſeruitium, quod ab eo non præſtatur, tex. cit. quod quiſque iuris.

Non obſtat, quòd videbatur neceſſaria proteſtatio 3
ad effectum conſequendi diſtributiones. Mohed. deciſ. 6. de præbend. & fuit plenius dictum in vna Salamantina fructuum 26. Iunij 1587. coram bo. mem.
Bubalo, quæ hic non interuenit, † quia non eſt neceſ- 4
ſaria pro diſtributionibus perceptis à Capitulo, Put. d. deciſ. 283. lib. 1. Et fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo Lancelloto in vna Iacenſi portionis 16. Ianuarij. 1577 (quæ eſt 618. part. 1. diuerſ.) & coram R. P. D. meo Mellino, in cauſa Maioricen. Canonicatus 2. Maij 1594. & in cauſa Firmiana diſtributionum 26. Ianuarij 1598.

Romana Depoſiti de Altouitis. Merc. 7. Februarij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Soluens contra formam mandati de ſoluendo malè ſoluit.*

2 *Mandatum de ſoluendo eſt obſeruandum in forma ſpecifica.*

3 *Ratificatio mandati retrotrahitur.*

4 *Quod tamen non procedit, re non integra.*

5 *Tertius. ſtante legitima cauſa, poteſt pro ſuo intereſſe, habenti mandatum de ſoluendo, proteſtari ne ſoluat.*

D E C I S I O XXII.

DVbitaui, an eſſet recedendum à deciſis coram R. P. D. meo Decano pro ſumma contenta in 2. mandato. Et Domini abſque difficultate negatiuè reſponderunt; mandatum enim D. Alexandri non
erat liberum, ſed ſequuta ratificatione Antonij, † & 1
ideo Altouiti ſoluendo contra illius formam malè ſol-
uerunt, † cùm eſſet diligenter obſeruanda, & in for- 2
ma ſpecifica, l. diligenter, ff. mandati, l. qui hærede, §. final. ff. de condit. & demonſtr.

3 Non

Digitized by Google

3 Non obſtat, quod poſtea ſequuta fuerit ratificatio Antonij quæ retrotrahitur, l.final.vbi Bald.in princ. C ad Macedonia,l.ſi.fundus §. 1.ff.de pignor.l.donationes.C.de donat.inter vir.& vxor. †quia hoc non
4 procedit,re non integra.l. bonorum, ff.rem ratam haberi,cap.ſi pro te da reſcript.in 6.Specul.in tit.de oblig.& ſolut. §. 1.numer. 3.ver.item pone, t.prout erat in præſenti caſu,propter ſuſpicionem vergentiæ ad inopiam Antonij,& Claudij, quam probauit ſeffectus decoctionis ſubſequutus. Et illam ſufficere in hoc caſu Domini cenſuerunt. Et ideo poterat Alexã-
5 der proteſtari † pariter, & Maluicinus, licet eſſet tertius,cum haberet intereſſe, & adeſſet cauſa, l. cum quis ſibi ff. de ſolut.latè Felin.in capit.cum M. Ferrarien.de conſtit. num.4. Vnde ſi Aluuiti expectaſſent adimplementum, proteſtationes erant in tempore,& non fuiſſet facta ſolutio Claudio.

Melius obſtat, quod ratificatio non erat cenſenda neceſſaria:tum quia pecuniæ iam effectæ erant Claudij, tum etiam quia Claudius habebat mandatum Antonij. Nam ante ratificationem, pecuniæ non erant effectæ ſimpliciter Claudij; ſi quidem voluerat Alexander, ſequuta demum Antonij ratificatione illas illi credere, mandatum verò erat dubium, dubitabaturque,an ſocietas eſſet finita, nec conſtabat, cenſum, de quo agitur,fuiſſe factum nomine ſocietatis, ideoque ratificatio videbatur neceſſaria, vt fuit reſolutum coram R.P.D.meo Mellino, 15. Decembris proximè præteriti in cauſa Bononien. bonorum de Sauonantijs.

Nihil faciunt alia ex aduerſo deducta, quia non tangunt præſentem diſputationem.

An autem D.Maluicinus ex hoc fuerit liberatus, Domini reſeruarunt particulariter dubitandum.

Bononien. Remiſſionis Mercedis Lunę. 19. Februarij 1601.

S V M M A R I V M

1 *Remiſſoria conceditur,quando articuli ſunt releuantes.*
2 *Remiſſoria ſecundo conceditur, quando noui articuli ſunt magis ſpecificati,quam primi ſuper quibus fuit examinatum in partibus.*

D E C I S I O XXIII.

1 ROta cenſuit,remiſſoriam de eſſe concedẽdam ex capite releuantis, iuxta deciſ. Caſſad. 3. de dilat.Nec ex eo debet denegari, ex quo idem videatur
2 articulatum in partibus,† quia cum articuli antiqui idem tacitè comprehendant, quoad neceſſitatem facti, & probationis,ſed ſolum quoad neceſſitatem facti;non probationis, aut erat dubium, an idem articuli noui & veteres continerent, ideo cum articuli noui ſint magis ſpecificati,remiſſoria eſt cõcedenda, vt per Abbatem,qui ita diſtinguit in cap. fraternitatis,num.8.per totum,de teſtibus. Et fuit reſolutum in cauſa Ariminenſi Caſtrorum 7. præſentis menſis coram R.P.D.meo Decano.

Romana Legati della Porta. Ven. 30. Martij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Legatum mobilium relictũ per verba præſentis temporis,adiecto nomine poſſeſſiuo,ipſius Teſtatoris, intelligitur de mobilibus extãtibus tẽpore obitus Teſtatoris,non autem tẽpore conditi Teſtamenti propter coniecturas quæ ponitur,n.2.3.4.& 6.*
3 *Dictio, SEMPER, denotat perpetuitatem.*
5 *Teſtamentum in quo legatum relinquitur, debet ita interpretari,vt legatum afferat vtilitatem.*
6 *Facultas capiendi legatum propria authoritate,reſpicit tempus mortis.*
7 *Solitus notarij dictio ſtatus in ijs quæ ſpectant ad eius officium.*
8 *Notarius ſolus deponens vti teſtis,non facit fidem.*

D E C I S I O XXIV

DOmini, non obſtante quod legatum eſſet relictum per verba præſentis temporis,adiecto no- 1
mine poſſeſſiuo ipſius Teſtatoris, cenſuerunt,ex coniecturis deberi D.Eliſabethæ mobilia, quæ extabant tempore obitus Teſtatoris, non autem tempore conditi teſtamenti, contra regulam tex.in l.ſi ita, & in l. fin. in fine ff. de aur.& arg.legat.à qua in his terminis (cum potius mens teſtatoris,quam verba ſint inſpicienda, l.in conditionibus primum locum, in princ. ff.de condit.& demonſtr. l. cum virum C.de fideicom.cap.cum Marthæ,de celebrat. miſſar.) Rota ſolet recedere, prout fuit reſolutum coram ſanctiſſimo Domino noſtro,in cauſa Spoletana legati 20 Febr. 1585.& coram bo. me. Bubalo, in cauſa Romana legati 10.Decembris eiuſdem anni, & coram R.P.D.meo Penia,in cauſa Romana legati Metalliorum 28.Aprilis 1589. iuxta tradita per Crauet.in l. 1.numer.29 verſ.3.limit de leg. 1. Calder. conſ. 1. numer.3.verſ.nec obſtat.de conſtit. Socin.iun. conſ. 98.num.26.lib 1.Roland.qui alios allegat.conſ.39. num.20.lib.4.Gabriel.conſ.120 numer.8.in fine, vol. 1.& nouiſſimè tradit etiam illuſtriſſimus Mantica,de coniect.vltim.vol.lib.3.tit.11.num.23.

Coniecturæ autem, quæ in præſenti caſu concurrebant, ita viſæ fuerunt Dominis vrgentes,vt vnanimiter in hac venerint ſententiam.

Animaduertebant enim,quod huiuſmodi legatum fuerat conceptum per verba geminata prægnantia,& 2
amplà videlicet omnium, ſingulorum, & cuiuſcumque generis,quæ eſt optima coniectura Crot.conſil. 60.num.3.circa finem verſ.Confirmatur,hoc ex verbis Cephal.conſ.773.num.25.lib.5. Et firmauit Rota in deciſionibus allegatis. 3

Vlterius declarabatur voluntas teſtatoris, cum in huiuſmodi legato exciperentur marmora, & reliqua facientia ad ſculpturam, cum dictione (SEMPER) quæ cum denotet perpetuitatem,gloſſ.in verb. (ſemper)in proœm.inſtit.& in l. 1.in verb. ſemper ff. ſolut.matrim.facit durare iſtam exceptionem vſque ad mortem. Vnde debebat pariter legatum intelligi de mobilibus extantibus tempore mortis, cum ex qualitate exceptionis declaretur, de quo genere regula loquatur, vul.l.nam quod liquide ff.de pen.legat.Beccius in l. 1.num 20.ff.de reg.iur.

Fuit etiam ponderatum,teſtatorem tempore con- 4
diti teſtamenti fuiſſe ſatis iuuenem. Vnde ſi intellexiſſet,legare mobilia, quæ extabant tantum tempore conditi teſtamenti, de facili legatum fuiſſet inutile, cum potuiſſet per plures annos viuere.

Debet autem ille intellectus ſumi, per quem lega- 5
tum vtilitatem afferat, ad tex.in l.quoties. ff. de reb. dub.& in l.ſi igitur,in fin.ff.de leg. 1.Soc.iun.iun.poſt alios quos refert, conſ.98.num.16.& ſequen. lib. 1. Et fuit dictum in allegata deciſione coram Bubalo.

6 Faciebat

Digitized by Google

6 Faciebat etiam aliquid (omiſſis alijs coniecturis
per Dominos approbatis)quod teſtator conceſſit D.
Eliſabethæ facultatem capiendi legatum propria au-
ctoritate. Quæ verba cum reſpiciant tempus mortis,
ſecundum illud videntur intelligenda. Alex. conſ. 59.
num. 11. vol. 1. Bellon. conſ. 5. nu. 11. & ſequen. facit
Gabriel. conſ. 53. num 13. vol. 2. Præter quam quod
difficile fuiſſet ad practicam reduci, quod poſſet cape-
re mobilia propria auctoritate, ſi teſtator intellexiſſet
de mobilibus extantibus tempore conditi teſtamenti.

Ex quibus videntur ſublata ea quæ ex aduersò ad-
ducebantur.

Non obſtat poſtremò quod notarius, qui de teſta-
mento fuit rogatus, deponat, ſe interrogaſſe teſtato-
rem, de quibus mobilibus intelligeret, ipſumque No-
tario ſciſcitanti reſpondiſſe, de extantibus tunc, hoc
7 eſt, tempore conditi teſtamenti, † dictoque ſolius no-
tarij ſtetur, Iaſ. in l. necis numer. 7. ff. de acquir. hæ-
red. quia tex. in l. ſi quis decurio, C. ad l. Cornel. de
falſ. quem ibi Iaſon citat, vbi Bald. loquitur, quando
notarius deponit de his, quæ ſpectant ad eius offi-
cium, vt tibi videre eſt, ex traditis per Salicet. nu. 4.
Et fuit luculenter deductum coram R. P. D. meo Se-
raphino in cauſa Romana de Picchis 1. Iunij 1583. &
8 non quando deponit vti teſtis, † quia tunc ipſe ſolus
non facit fidem. Ægid. deciſ. 51. in fine. Aym. conſ.
171. numer. 5. Bald. in l. errore, num. 2. C. de teſtam.
Et hanc opinionem Rota ſequitur. Teſti enim vnico
etiam de facto proprio deponenti, fides adhiberi non
ſolet. Achil. deciſ. 3. num. 2. & ſeqq. de teſtibus. Vl-
tra quod idem Iaſ. ſub num. 11. & ſeqq. tenet contra-
rium.

Cremonen. Capellaniæ. Lunæ 2. Aprilis 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatronatus quod præſumitur ex vſurpatione, debet probari per immemorialem cum præſentatio nibus continuatis ſpatio 50. annorum effectum ſortitis.*

2 *Immemorialis, in probando, iuſpatronatus, requiritur pro forma, nec poteſt per æquipollens adimpleri.*

3 *Iuſpatronatus quod prætenditur à Parochianis præſumitur ex vſurpatione, & num. 4.*

4 *Iuſpatronatus poteſt probari per alium modum, quã per immemorialem, quando non adeſt præſumptio vſurpationis.*

5 *Conc. Trid. nihil innouauit in illis iuribus patronatuum, in quibus non adeſt præſumptio vſurpationis.*

D E C I S I O XXV.

VT morem gererem parti, volui prius dubitare,
antequam iura in forma probanti producerentur,
an releuarent. Et Domini abſque difficultate
contra informantem reſoluerunt, videlicet non re-
leuare. Cum enim verſemur in terminis Concilij,
1 cap. 9. de reformat. ſeſſ. 25. † quod vult, vt quoties-
cumque ius patronatus præſumitur ex vſurpatio-
ne, cum de inſtrumento fundationis non docetur,
debeat per immemorialem probari, cum præſentatio
nibus continuatis ſpatio 50. annorum, & effectum
ſortitis, quæ authenticis ſcripturis probentur. Hic
autem, quicquid ſit de continuatis præſentationibus,
(quia de illis nil Domini dixerunt, cum ſummarium
datum non fuerit) probatio immemorialis non adeſt
2 † quæ cum requiratur pro forma nõ poteſt adimple-
ri per æquipollens, vt pluries reſoluit Sacra Congre-
gatio Concilij. Et tenuit Rota coram Sanctiſſimo
D. N. in cauſa Sabinen. Beneficij de anno 1582. &
coram R. P. D. Pamphilio, in cauſa nullius Archi-
presbiteratus 2. Maij 1588.

Nec dubitari poteſt, quin hic præſumatur ex vſur-
pation, cum ius patronatus prætendatur a Parochia- 3
nis. Put. deciſ. 57. lib. 1. Achil. deciſ. 4. de iurepat.
Ant. Auguſt. eodem titulo. Than. 59. Et ita reſol-
uit Sacra Congregatio Illuſtriſſimor. Interpre. 14.
Septembris 1593.

Nec refert, quòd iſti ſint pauci vicini, ſeu paro- 4
chiani, à quibus prætenditur iuspatronatus, quia
Rota idem fecit de illis iudicium, quod & alias de
parua Vniuerſitate fortè Cecbæ coram R. P. D. meo
Pamphilio in dicta cauſa nullius Archipresbiteratus.

Non obſtat, quòd Concilium non toliit modum 5
probandi iuspatronatus de iure, per illa verba (aliaſ-
que ſecundum iuris diſpoſitionem eſt) vt in cauſa Ti-
raſonen. iuris præſentandi, coram R. P. D. meo Penia
5. Maij 1693. † quia loquitur in alijs caſibus, in qui- 6
bus non intrat præſumptio vſurpationis, & in quibus
Sacrum Concilium nihil innouauit, vt fuit dictum
coram Illuſtriſſimo D. Cardinale Lanceloto 13. Iunij
1572. in cauſa Tuden. iuriſp. quæ eſt inter impreſſas
331. par. 2.

Montis Regalis iuriſdictionis. Ven. 6. Aprilis 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Exiſtenti in quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem criminalem in monachos datur mandatum de manutenendo.*

2 *Carceratio eſt actus iuriſdictionis.*

3 *Poſſeſſio prælati anteceſſoris iuuat ſucceſſorem.*

4 *Quaſi poſſeſſio iuriſdictionis non acquiritur ſine ſcientia, & patientia intereſſe habentis.*

D E C I S I O XXVI.

DVbitatum fuit, an eſſet dandum mandatum de 1
manutenendo Reuerendiſſimo D. Archiepiſco
po in quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem cri-
minalem in monachos Monaſterij Montis regalis,
pro delictis commiſſis extra Eccleſiam. Pro delictis
enim commiſſis in Eccleſia, Monachi acquieſcebant,
nec iuriſdictionem Domini Archiepiſcopi reuocabant
in controuerſiam, prout vice verſa idem Reueren-
diſſimus Archiepiſcopus nihil prætendebat in his quæ
pertinent ad regularia inſtituta.

Cauſa vtraque parte informante, propoſita, Do-
mini reſolueerunt dandum eſſe mandatum de manu-
tenendo Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo, cùm de
eius quaſi poſſeſſione ſatis cõſtaret, §. retinendæ, in-
ſtituit. de interd ex carceratione facta de anno 1566. 2
de quodam Monacho, † quæ quidem carceratio eſt
actus iuriſdictionis, Doctores in l. Imperium, ff. de
iuriſd. omn. iudic.

Nec obſtare videbantur quæ opponebantur, quia
quod dicebatur, huiuſmodi carcerationem fuiſſe fa-
ctam à Viſitatore Regio, videbatur nimis friuolum,
cùm ex cõfeſſione ipſiuſmet inquiſiti conſtaret, eum
fuiſſe detẽtum ad iſtantiam Vicarij Reuerendiſſimi
Archiepiſcopi. Prout &c. id quod fuiſſet facta ab
Archiepiſcopo anteceſſore, & ſic non poſſet iuuare
ſucceſſorem, cum notiſſimum ſit, † quòd poſſeſſio 3
Prælati anteceſſoris iuuet ſucceſſorem, ad ea quæ tra-
dunt Felin. in cap. conſtitutus, num. 19. de reſcript.
Innoc-

Innoc. & alij in cap. cum ſuper, vbi Abb. num. 18 1. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Rota deciſ. 1. de reſtit. ſpoliat. in nou. Guido Pap. deciſ. 626.

Secundo, Euidentius hæc quaſi poſſeſſio oſtendebatur, ex carceratione trium monachorum facta de anno 1598. Et ex ipſorum excarceratione ad ſupplicationem Viſitatoris, ex gratia facta, qui prius ad inſtantiam Reuerendiſſimi Archiepiſcopi fuerant carcerati à Priore in carceribus Monaſterij, ad tex. in cap. vt famę, de ſent. excom. Et poſtmodum tranſlati ad Carceres Archiepiſcopi. Ex quo tollitur, quòd dicitur, hanc carcerationem fuiſſe factam per violentiam Archiepiſcopi, & alia huiuſmodi quæ opponuntur.

4 Non obſtabat, quod poſtea Viſitator fecerat proceſſum contra illos Monachos, quia hoc factum fuerat clandeſtine, inſcio Reuerendiſſimo Archiepiſcopo, & extra ciuitatem Montis Regalis. Et ſic illi non poteſt nocere, cum eius patientia, ac ſcientia requireretur, lib. 2. C. de ſeruit. & aqua. DD. in cap. cum Eccleſia Sutrina, vbi Abb. num. 25. Rip. num. 64. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Put. deciſ. 360. num. 10. lib. 1.

Non ſubſiſtit in facto, quod iſte actus dederat cauſam liti, quia poſt annum lis fuit mota.

An autem huiuſmodi mandatum ſit dandum Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo cumulatiue vel priuatiue, Domini voluerunt, quod particulariter dubitetur.

Florentina Pecuniaria. Ven. 6. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Reuicta tenetur venditor, eiuſque ſucceſſores ad damna & intereſſe, & num. 4.*

2 *Denunciatio facienda venditori ſuper moleſtijs illatis in re vendita, fieri fortaſſe poteſt per publica bandimenta, quando ille, cui facienda eſt, nō reperitur, aut eſt bannitus.*

3 *Denunciatio quaſi venienti, non eſt neceſſaria quando conſtat de iuſtitia euincentis.*

4 *Fideiuſſor de euictione, quem principalis promiſit releuare indemnem, debet releuari indemnis re euicta, etiam ſi illi non fuerint ceſſæ actiones à creditore.*

DECISIO XXVII.

CVm D. Antonius Franciſcus in diſputatione præſentis dubij pluries requiſitus iura ſua deducere neglexerit, vt alteri parti conſulerem, propoſui dubium. An Dominus Antonius Franciſcus teneretur de euictione in caſu &c. Quod Domini pro informante reſoluerunt. Pro cuius intelligentia ſciendum eſt, quòd, D. Alexander Soderinus pater D. Antonij Frāciſci vendiderat Raphaeli de Medicis quædam bona cum promiſsione Domini Ioannis Victorij patris Domini Petri Thomę, quem releuare indemnem promiſit idem Alexander. Quibus bonis poſteà euictis, egit D. Raphael tam contra dictum D. Antonium Franciſcum mortuo iam patre, quàm contra D. Ioannem Victorium tunc viuentem, qui promiſerunt deponere pretium dictorum bonorum, ſed cum id non adimpleretur, D. Raphael obtinuit, omnes fructus bonorum dicti D. Ioannis Victorij ſequeſtrari, & tādem ſententiam confirmatoriam dicti ſequeſtri, qua ratione coactus D. Ioannes Victorius ſoluit D. Raphaeli prædictum pretium.

Tandem ſuper his orta controuerſia inter dictum D. Ioannem Victorium, & Antonium Franciſcum, venerunt vigore laudi ad Concordiam, quòd nimirum D. Antonius Franciſcus daret pro dicto pretio ſoluto quædam bona D. Ioanni Victorio, cum conditione, quòd in euentu euictionis, poſſet D. Io. Victorius redire ad primæua ſua iura, quod quidem fuit adimpletum, ſed poſtmodum hæc bona euicta fuerunt D. Ioanni Victorio, præuia intimatione facta D. Antonio Franciſco de moleſtijs ſibi illatis.

Quibus ſic ſtantibus, Domini in ſententiam venerunt, quòd D. Antonius Franciſcus teneatur de euictione, & ad damnum, & intereſſe, l. euicta re. l. venditor ff. de euict. cum alijs per Couar. Var. reſol. cap. 17. in princ. lib. 3. maximè quia interuenerat denunciatio iuxta l. 1. C. de peric. & commod. rei vend. l. emptor. C. de euict. c. vltim. de empt. & vendit. Latè Couar. vbi ſuprà num. 2. verſ. deducitur tandem. 1

Nec obſtat, quòd denunciatio fuerit facta per publica bannimenta, quia cùm D. Antonius Franciſcus eſſet bannitus, & non reperibilis, poterat fortaſſe illi fieri hoc modo, vt de citatione dicit Bart. in l. 4. §. prætor ait, vbi Alex. num. 23. ff. de damn. infect. Caput. deciſ. 117. in fine part. 1. 2

Sed tollitur omnis ſcrupulus, cùm cōſtet de iuſtitia euincentis, quo caſu non videtur neceſſaria denunciatio. Fulgos. Alber. Bald. & Angel. in l. ſi. cum quæſtio, C. de euict. cum alijs allegatis per Couar. loco præcitato, num. 6. verſ. textu quam iſi. 3

Quare cum D. Antonius Franciſcus hæreditario nomine teneatur de euictione, & reſeruaſſet ſibi d. Io. Victorius facultatem redeundi ad primæua iura, conſtetque de fideiuſſione, & quod ex fideiuſſorio nomine, teneatur pariter D. Antonius Franciſcus hæreditario nomine releuare indemnem D. Ioannem Victorium, l. qui debitorem, l. fideiuſſor ff. de fideiuſſ. l. vnic. vt act. ab hæred. & in hæred. 4

Nec obſtaret, ſi diceretur, quod actiones non fuerunt ceſſæ à creditore D. Ioanni Victorio, quia nihilominus indemnes debet releuari, Abbas, in cap. peruenit, num. 20. de fideiuſſ. 5

Eſina Saluiani Interdicti. Lunæ 9. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata videtur nulla, quando in actis non conſtat de mandato, ſtante proteſtatione, neminē audiri, niſi docto de legitimo mandato.*

2 *A proteſtatione neminem audiri niſi docto de legitimo mandato, cenſetur, receſſum niſi in alijs actibus repetatur.*

DECISIO XXVIII.

DOmini dixerunt, ſententiam non eſſe nullam, nam quantum ad primum caput nullitatis ex defectu mandati, † quamuis ſententia in ſe videretur nulla, quia in actis non conſtabat de aliquo mandato, fueratque proteſtatum, neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato. Rot. deciſ. 1. de procur. in antiq. Guidobon. tit. 8. Aym. conſ. 208. 1

Quia tamen proteſtatio non fuerat repetita in alijs actibus cenſebatur ab ea eſſe receſſum, Mohed. deciſ. 2. iudic. Et in his terminis & fuit reſolutum in, vna Romana nullitatis ſubhaſtationis, 15. Nouembris 1577. coram Brauo, quę eſt inter impreſſ. diuerſ. 2

1599.& in cauſa Toletana Primitiarum 27.Februar'j 1581.quæ eſt inter impreſſ 688 par.1.coram R.P.D meo Decano, & in una Siracuſana quartæ 27. Iunij 1586.coram Illuſtriſſimo Platto,& in cauſa Romana pecuniaria 15.Febr 1599. coram bo.me.Orano, ideoque cum reuera de eo tempore mandatum adeſſet, potuit illud quandocumque produci, etiam in cauſa appellationis, prout fuit productum. Rot.deciſ. 19.de procur. in antiq.quam ſeruari teſtatur, Put. deciſ.383.num 8 lib 2.Aym.d.conſ.108.num.1.

Quantum attinet ad ſecundum caput nullitatis reſultans ex prędicto mandato,in quo procurator ante litem conteſtatam conſtitutus tantùm à Phytto,non etiam à Thadæo fratre deprehenditur, quia res apud me non carebat difficultate,& articulus videbatur iaris exemplaris,operę pretium duxi,iterum partes ſuper hoc audire.

Romana Pecuniaria. Ven. 4. Maij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Dotis legatum factum à patruo, filiabus contemplatione tamen ipſarum patris, in caſu reſtitutionis reſtituendum eſt de bonis ipſius patris, non autē de bonis extra dotalibus fœminarum.*

2 *Legatum dotis relictum filiabus intuitu patris,pleno iure ipſi patri acquiritur.*

3 *Pater cenſetur de ſuis bonis dotaſſe filiam quæ omnibus iuribus ſuis in forma renunciauit.*

4 *Pater in dubio cenſetur de proprijs bonis dotaſſe,filiam,ita vt ſi poſtea declaraſſet,ſe de alijs bonis dotaſſe,non ſufficeret,num. 5.*

6 *Libri bancherij probant ſolutionem,& modum ſolutionis.*

7 *In concurſu coniecturarum potiores ſunt attendæ.*

8 *Hæres non poteſt contra factum ſui authoris venire*

D E C I S I O XXIX.

1 DOmini cenſuerunt,ſcuta quatuor millia occaſione dotis legata ab Epiſcopo patruo Hortenſiæ, & Verturiæ,contemplatione tamen Fabij ipſarum patris, quamprimum ad ætatem 18. annorum peruenirent, cum conditione quòd poſt ipſarum obitum ſine filijs, reuerterentur ad heredes ipſius Epiſcopi in caſum dictæ reſtitutionis,eſſe reſtituenda de bonis hæ-
2 reditarijs Fabij, & non dotalibus ipſarum. † Nam cum legatum illud fuerit relictum filiabus, intuitu ac contemplatione patris, vtique acquiſitum fuit pleno iure patri,(§.igitur,& ibi gloſ.in verb.ex re,inſtit.per quas perſonas nob.acquir.l.cum oportet,in princ.& ibi gloſ.in verb. eius ſubſtantia C. de bonis,quæ lib.) ſic vt de eo libere diſponere potuerit, dotemque, quæ ſimpliciter filiabus quæreretur,aſſignare,l.in re man-
3 data,C.mandat. Cardin.conſ. 111. num.2.† Prout & voluiſſe ſatis videbatur,ea quo ipſe filiæ renunciarunt omnibus iuribus ſuis in forma. Card.conſ.111.
4 num.1. Capic.deciſ.176.num.6.† Et in dubio pater illa cenſetur dotare de bonis proprijs, l.final. C.de
5 dot. promiſ. † vt nec ſubſequens declaratio, quod ſcilicet de alijs bonis dotare, ſufficeret. Angel.conſ.209. nu.1.&2.Rip.in l.1.num,88.ff ſolut.matr.Io.Lupan. cap.per veſtras cum not.3.§.14.num.5.verſ.ſed ſi expreſſè, & nu.6.verſ ſed ſi hoc expreſſè,de donat. inter vir.& vxor.Put.deciſ.182.lib.1.

Vltra quod Hortenſiam res carebat omni difficultate, quia tempore contracti matrimonij, nondum erat ætatis 18.annorum.

Ex quibus vanum reddebatur motiuum quod ex aduerſo fiebat,in eo quòd ſumma dictorum ſcutorū quatuor millium fuerit ſoluta viro Veturiæ, † cum 6
fuerit ſoluta ſimpliciter,& abſque vlla declaratione, vt patet ex partitis banchi,ad l.ſi cum dotem in princ. ff.ſolut.matr.Non enim videbatur Dominis Veriſimile,quòd cum fuiſſet aſſignata quantitas dotis,attenta qualitate virorum,voluiſſent, illam pro hac parte ita oneratam accipere.

Nec etiam mouit Dominos quod Fabius cenſendus ſit noluiſſe has dotes dare, vt ſibi, & ſuis hæredibus conditionem faceret meliorem, † quia potiores 7
ijs viſæ ſunt ſuperiores coniecturæ, Et ideo magis attendendæ. Caſſad.deciſ.1.num.9.de teſtam.

Et ex his ſublatum erat quod dicebatur (ex l.cum à matre C.de rei vendic.) dictas filias vel hæredes Patris non poſſe contra eius factum venire.

Brixien. Capellæ. Veneris 11. Maij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio non exiſtente in poſſeſſione,eſt manutenibilis.*

2 *Per adeptionem poſſeſſionis Capellæ acquiritur etiam poſſeſsio bonorum.*

3 *Poſſeſsio vnius rei non extenditur ad aliam rem.*

4 *Vnio vnius Capellæ ad aliam, non probatur ſufficiēter per atteſtationem Epiſcopi.*

D E C I S I O XXX.

DOmini concluſerunt, dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione capellæ S. Mariæ Benedicto Sandrino,cum de eius poſſeſſione conſtet,† quę licet ſit inſtrumentalis, tamen alio nōn e- 1
xiſtēte in poſſeſſione,eſt manutenibilis,Caſſad.deciſ. 20.de præb.Put.360.num.8 lib.1.Veral.334.n.6.lib. 2.Faſtol.dub.41.Et fuit pluries dictum.

Et venit manutenendus in omnibus bonis dictæ Capellæ,† quia per adeptionem poſſeſſionis capellæ, 2
acquiritur etiam poſſeſſio bonorum,Ancharan.in regula beneficium,col.vlt.ante num. 12,verſ. & ideo, ego dico,de reg.iur.in 6. Couar.li.3.var.reſolut.cap. 16.nu.13.cum alijs latè deductis coram me in cauſa Camplen. beneficij 18.Decembris anni præteriti.

Non obſtat poſſeſſio Bonifacij Bonfadini quia non 3
eſt de dicta Capella,ſed de Capella Sancti Ioannis.Et ideo poſſeſſio vnius rei non poteſt extendi ad aliam, Roman.conſ.378.in fine Put. deciſ. 310. nu.2.lib.2.
† Et vnio quæ prætenditur fuiſſe facta de Capella San- 4
ctæ Mariæ ad Capellam Sancti Ioannis non probatur, niſi per atteſtationem Epiſcopi, quæ non ſufficit in præſenti caſu,ad Geminian. conſ. 57.num.5. Achil, deciſ.9.de probat.

Toletana Penſionis. Ven.11. Maij. 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de manutenendo exigendi penſionem, datur exiſtenti in quaſi poſſeſſione.*

2 *Penſionis reſeruatio plenè probatur ex ſumpto literarum, habito ex regiſtro.*
3 *Quaſi poſſeſſio exigendi penſionem probatur ex pluribus quietantijs, & vnico teſte, & num. 7.*
4 *In iudicio manutẽtionis leuiores probationes ſufficiũt*
5 *Quaſi poſſeſſio exigendi penſionem probata contra anteceſſorem, afficit ſucceſſorem in beneficio.*
6 *Reſignãs beneficium, & ſoluent penſiones præſumitur beneficium poſſediſſe.*
8 *Illegitimus clericus eſt capax penſionis.*
9 *Teſtes nulliter examinati faciunt adminiculum.*
10 *Penſionarius poteſt penſionem reſeruatam in fructibus, percipere in pecunia, & è contra, num. 11.*

DECISIO XXXI.

1 DOmini dixerunt, dandum eſſe mandatum de
manutenendo Roderico in quaſi poſſeſſione
2 exigendi penſionem, † cum de eius reſeruatione con-
ſtaret ex ſumpto literarum habito ex regiſtro, quod
plene probat. Rot. deciſ. 1. num. 1. de fid. inſtrum. &
28. num. 1. de probat. in antiq. Ægid. deciſ. 252. Cre-
ſcent. 2. de fid. inſtrum. Franc. March. deciſ. 575. nu. 1.
3 par. 2. † Et de eius quaſi poſſeſſione, ad tex. in §. reti-
nendæ, inſtit. de interd. ex pluribus quietantijs ei fa-
ctis à Petro de Acuedo Anteceſſore Ioannis de Cor-
doua, ad Computum penſionis, & ex depoſitione
Gabrielis, qui exegit penſionem, & recognouit pro-
4 priam manum, † cum alias in hoc iudicio leuiores
probationes ſufficiant. Put. deciſ. 6. lib. 2. Paleot. deciſ.
14. Capic. deciſ. 3. & 7. Et fuit pluries dictum.
5 Non obſtat, quod huiuſmodi quaſi poſſeſſio non
probatur contra Ioannem, ſed contra Petrum, quia
hæc quaſi poſſeſſio afficit etiam Ioanem ſucceſſorem
in beneficio, Put. deciſ. 151. lib. 3. Guido Pap. deciſ.
619. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Pamphilio in
cauſa Mediolanen. Penſionis 11. Decembris preteri-
ti, & alias ſæpè.
5 Nec refert, quod dicitur non probari Petrum poſ-
ſediſſe dictum beneficium, quia viſum fuit Dominis
contrarium, ad præſentem effectum, tum ex reſigna-
tione, tum ex dicto primi teſtis ſuper 3. Nec videba-
tur veriſimile, quod voluiſſet ſoluere penſiones, ſi be-
neficium non poſſediſſet, ad tex. in l. cum de indebito,
ff. de probat.
6 Quod dicebatur, huiuſmodi quietantias non fuiſſe
recognitas, non officiebat, cum pars habuerit illas pro
legitime cõpulſatis, & concurrebat depoſitio Gabrie-
lis, qui exegit penſionem & recognouit propriam
manum.
8 Nihil faciebat, quod Rodericus ſit illegitimus,
quia cum oſtendat Clericatum, non eſt incapax pen-
ſionis, ſecundum opinionem quam Rota ſeruat. Ex
eo enim illegitimus eſt incapax penſionis, quia non
poteſt eſſe Clericus. Sarn. in regula de annal. quæſt.
21. in fine. Et fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in
cauſa Legionen. & Zamoren. Penſionis 20. Octobris
1577. relata, inter impreſſas 425. part. 1. Paleot. de
noth. & ſuper. quæſt. 85. Gambar. de auct. leg. lib. 6. n.
284 quicquid dicat Gig. de penſ. quæſt. 16. & rebuffus
in ſua praxi, tit. de diſpenſ. ſuper defect. nat. numer.
48.
9 De eo autem quod teſtes fuerint nulliter examina-
ti, non fuit habita ratio, cum Rota vtatur dictis eo-
rum pro adminiculo. Bart. in l. 2. numer. 25. verſ.
quod probo, de appellat. recip. Verall. deciſ. 206. nu. 6.
par. 2.
Tandem non releuabat, quod penſio eſſet reſerua-
ta in medietate fructuum, & nihilominus Rodericus perceperit pecunias, tum quia potuit Rodericus iuri ſuo renuntiare, l. ſi quis in conſcribendo, C. de pactis, Tum quia illud idem non fuit habitum in conſideratione, in dicta cauſa Mediolanen. de penſione reſeruata in pecunia, quæ ſoluta fuit in fructibus.

Alia quæ opponebantur viſa fuerunt Dominis reſpicere iudicium petitorium, de quibus ſuo loco agetur, & interim Rodericus ſua poſſeſſione non venit priuandus. Mohed. deciſ. 9. de cauſ. poſſ. & propriet.

Romana Emphyteuſis. Ven. 18. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Legatio perſonarum probatur per aſſertiones plurium inſtrumentorum, & per teſtes.*
2 *Identitas bonorum probatur ex duobus confinibus.*
3 *In emphyteoſi recepta pro ſe & filijs maſculis, & fæminis, fœminę non ſuccedunt, extãtibus maſculis, ſed ſolum in eorum defectum, quando adeſt ſtatutum excluſiuum fœminarum.*
4 *Opinio de qua num. antecedenti, eſt fundata in præſumptione, quod contrahentes cenſeantur ſe conformaſſe cum diſpoſitione ſtatuti.*
5 *A preſumptione de qua num. 4. propter alias preſũptiones receditur, & num. 7.*
6 *Statutum excluſiuum fœminarum extantibus maſculis, habet reſpectum ad conſeruandam agnationem.*
7 *Et eò quod in inſtitutione non fuerit habita ratione conſeruandæ agnationis, oritur coniectura, quod neque fuerit habita in ſubſtitutione.*
9 *Appellatione deſcendentium, ex proprietate verborum veniunt etiam fœminę.*
10 *Bona emphyteotica non hæreditaria, ſub generali diſpoſitione non comprehenduntur.*
11 *Emphyteoſis in qua non eſt facta mentio hęredum non eſt hęreditaria.*
12 *Verbum* SVCCESSORIBVS *poſitum ſine culpa, & poſt verbum, Deſcendentibus, recipit declarationem a verbo, Deſcendentibus, & intelligitur de ſucceſſoribus ſanguinis.*
13 *Primus acquirens emphyteoſim dicitur qui ab initio fuit primus inueſtitus.*
14 *Primus acquirens emphyteoſim an poſſit præiudicare ſucceſſoribus*
15 *Secundus acquirens emphyteoſim non poteſt præiudicare ſucceſſoribus.*
16 *Beneplacitum Apoſtolicum ſpatio longi temporis præſumitur.*

DECISIO XXXII.

DVbitani, an Sulpitiæ, & litis conſortibus compe-
teret actio ad recuperationem domorum de
quibus agitur, & Domini reſoluerunt, competere
quia de legitimatione perſonarum ſatis videbatur
conſtare. † Nam quoad Sulpitiam & Liuiam, concur- 1
runt promiſſiones dotis de anno 1548. & 1549. cũ aſ-
ſertione quod erant filiæ legitimæ Eluiræ. Itẽ aſſertio
ipſius Eluiræ in teſtamento, de anno 1568. Depoſitio-
nes teſtium, qui bene probant communem reputatio-
nem filiationis legitimæ, & tandem ſententiæ, & tran-

factiones, Conſtat pariter de ſufficienti legitimatio-
ne Hortenſiæ filiæ Liuiæ, ex depoſitione duorum te-
ſtium Secundi iuxta 19. & quarti iuxta 12. & ſuper
4. & 6. ad latè deducta in his terminis legitimationis
perſonarum, in cauſa Mediolanen. emphyteuſis 23.
Ianuarij 1599. coram bo. me. Orano. Et licèt quan-
tum ad legitimationem perſonæ Lugretiæ nihil do-
ceatur, ſatis tamen eſt, quòd ſit legitimata perſona
ſupradictarum.

2 Et videbatur etiam de identitate domorum ſatis
conſtare, cum dentur pro confinibus viæ publicæ,
quæ ex oculari inſpectione hodie cernuntur, ad Bart.
in tract. de teſtibus, num. 28 & 29. & ſeqq. Aym. conſ.
112. num. 3. & 198. num. 2. Et fuit dictum coram Il-
luſtriſſimo Blanchetto in cauſa Romana domus, vlti-
ma Aprilis 1574.

3 Et quamuis in Emphiteuſi recepta pro ſe, & filijs
maſculis, & fœminis, fœminæ non ſuccedant extan-
tibus maſculis, ſed ſolùm in eorum defectum, quan-
do adeſt ſtatutum excluſiuum fœminarum. Bart. in l.
vt iuriſiurandi, §. ſi liberi, num. 5. ff. de oper. libert.
Curtium conſ. 31. nu. 3. Decian. conſ. 30. num. 40. &
ſeq. vol. 3. Latè Clar. in §. emphiteuſis, quæſt. 32. verſ.
ſed pone. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Penia in
cauſa Romana Domus Sancti Ludouici, 27. Nouem-
4 bris proximè præteriti, † Tamen cum iſta opinio ſit
fundata in hac præſumptione, quod contrahentes
cenſeantur ſe conformaſſe cum diſpoſitione ſtatuti, l.
Gallus. §. 1. & ibi DD. ff. de lib. & poſthum. & not. in
l. hæredes mei, §. cùm ita, ff. ad Trebell. Brun. in tract.
de ſtat. excluſ. fœm art. 8. quæſt. 22. num. 105. & ſeq.
Ancar. conſ. 125. Viſis, ſub num. 5. verſ. 2. moueor.
Decian. conſ. 46. num. 65. vol. 2. & conſ. 30. num. 40.
& conſ. 60. nu. 26. vol. 3. Corn. conſ. 91. in princ. &
5 nu. 1. vol. 1. † Non habet locum quando concurrunt
aliæ præſumptiones in contrarium. Socin. iun. conſ.
71. num. 42. lib. 1. Illuſtriſſimus Mantica de coniect.
vlt. volunt. lib. 6. tit. 7. num. 15. Et ab iſta præſumptio-
ne facilè receditur, vt per Corn d. conſ. 91. num. 1.
vo. 1. & 202. num. 9. vol. 3. Aym. conſ. 250. num. 2.
Decian. d. conſ. 60. nu. 28. & ſeq. vol. 3. Et fuit dictum
in cauſa Montis Faliſci hæreditatis 24. Februar. 1584
Videbatur autem Dominis hic concurrere vrgens
coniectura in contrarium, quòd contrahentes nolue-
rint ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti, quia Gun
diſaluus habebat tres filios maſculos, & tamen eos
excluſit propter filiam fœminam, ſtipulando ſolùm
emphyteuſim pro Eluira, & eius deſcendentibus, &
non vocando eos, niſi in defectum lineæ Eluiræ. Et
ita excluſio filiorum maſculorum propter filiam fœ-
minam, eſt de directo contraria diſpoſitioni ſtatuti,
& oſtendit, quod Gundiſaluus noluit præferre ma-
6 ſculos fœminis, iuxta formam ſtatuti, nec habuit re-
ſpectum ad conſeruationem agnationes, in qua diſpo-
ſitio prædicti ſtatus eſt fundata, arg. l. 1. §. ſed & ſi
ſeruus, verſ. publicè enim intereſt. Bald. in l. maxi-
mum vitium, num. 4. verſ. præterea, C. de liber. præ-
ter, Cyn. in l. publico, num. 3. verſ. modo ponamus, &
verſ. præterea C. ad. leg. Iul. de adult. Socin. ſen. in d.
l. Gallus, §. nunc de lege, num. 4. verſ. & addo præ-
dictis, & conſ. 1. num. 1. vol. 1. Caſtrenſ. conſ. 83. num.
7 2. in fine vol. 2. † Ideoque ceſſat iſta præſumptio,
quod contrahentes voluerint ſe conformare cum di-
cta diſpoſitione. Socin. ſen. in d. §. nunc de lege, num.
8. verſ. ex quibus. Aym. d. conſ. 250. num. 2. Decian. d.
conſ. 60. num. 31. vol. 3. Illuſtriſſimus Mantica in d.
8 tract. lib. 8. tit. 11. nu. 8. verſ. ſimiliter. † Et cum in pri-
mo gradu non fuerit habita ratio conſeruationis a-
gnationis, neque reſpectus ad ſtatutum, ex hoc oritur
efficax coniectura, quòd neque in vocatione deſcen-
dentium Eluiræ fuiſſet habitus reſpectus ad ſtatutum.
Et hoc maxima dicendum eſt, quia ex nulla parte
contractus percipitur, fuiſſe habitam ratione con-
ſeruationis agnationis quoad deſcendentes Eluiræ,
ita vt fuerunt prælati eius deſcendentes maſculi fœ-
minis, † quia vocantur deſcendentes, quorum ap- 9
pellatione, ex proprietate ſermonis, veniunt etiam
fœminæ, Bart. & alij in d. l. Gallus. §. etſi à parente, ff.
de liber. & poſthum. Pariſ. conſ. 72 num. 7. lib. 4 Et
poſtea vocantur ad ſucceſſionem in defectum lineæ
Eluiræ filij & filiæ Franciſcæ ſororis Gundiſalui; ad
tradita per Socin. d. §. nunc de lege, num. 8. verſ ex
quibus. Illuſtriſſimus Mant. d. tit. 11. nu. 8. Decian.
d. conſ. 60. num. 31.

Non obſtat, quod Sulpitia, & Liuia non ſint hære-
des Gundiſalui, † quia ſub generali diſpoſitione non 10
comprehenduntur bona emphyteotica non hæredi-
taria. Bart. in l. ſi patroni, & ibi communiter omnes,
ſub num. 3. ff. ad Trebell. Alex. conſ. 91. num. 10. lib. 1.
Illuſtriſſimus Mantic. in d. tract. lib. 7. tit. 9. num. 5. Et
fuit dictum coram R. P. D. meo Decano, in cauſa Bo-
nonien. de Bologninis. 12. Ianuarij 1571. & coram
R. P. D. meo Pamphilio in cauſa Romana domus &
Emphyteuſis 6. Martij 1595. † Nec videbatur Do- 11
minis poſſe dubitari, quod iſta Emphyteuſis non
ſit hæreditaria; cum in conceſſione non ſit facta men-
tio hæredum, & vocentur deſcendentes, vt per Clar.
in §. emphyteuſis, quæſt. 16. verſ. emphyteuſis non
hæreditaria. † Et quantumuis ſit appoſitum illud 12
verbum, [ſucceſſoribus] tamen cum ſit immediatè
appoſitum ante verbum [deſcendentibus] ſine copu-
la, recipit declarationem ab illo Verbo [deſcendenti-
bus] & intelligitur de ſucceſſoribus ſanguinis. Et
ceſſat omnis difficultas, quia in alijs partibus eſt ap-
poſitum ſolùm verbum [deſcendentes] ſine illo ad-
iuncto, [ſucceſſores.]

Non obſtat, quod Eluira inſtituit filios maſculos
in bonis emphyteuticis, † quia licet emphyteuſis 13
fuerit recepta, & ſtipulata à Gundiſaluo etiam pro
Eluira, tamen illa non fuit prima acquirens, ſed Gun-
diſaluus, qui ſolùm ab initio de anno 1583. fuerat in-
ueſtitus, & fecerat melioramenta, & in iſto contractu
ſe obligabat expendere alios ducatos mille, & obtine-
re beneplacitum ſuis ſumptibus, vt per Bald. in auth.
ſi quas ruinas, ſub num. 8 verſ. 2. ratio eſt C. de ſacroſ.
Eccleſ. D. Sylueſter Aldobrand. conſ 6 num. 8. Vn- 14
de quicquid ſit de veritate illius opinionis, an primus
acquirens poſſit præiudicare ſucceſſoribus, de qua
per Clar. in d. §. emphyteuſis, quæſt. 16. verſ. his præ-
miſſis. † Eluira non poterat præiudicare ſucceſſori- 15
bus. Bald. in l. 1. num. 32. C. per quas perſon. Iaſ. in l.
2. num. 207. in fine, verſ. 3. limita C. de iure emphyt.
Grat. conſ. 132. num. 4. vol. 1. Ruin. conſ. 154. num. 3.
verſ. nam quamuis, vol. 3. Alex. conſ. 106. viſis themate,
num. 8. verſ. ſed iſta diſputatio, & conſ. 107. num.
3. verſ. nam ipſemet author. vol. 4.

Quòd pro parte Conuentus Sancti Auguſtini op-
ponebatur, in conceſſione non interueniſſe conſen-
ſum Apoſtolicum, non obſtabat, † quia ſecunda 16
conceſſio ſeu prorogatio fuit facta de anno 1546 quo
caſu ſpatio tanti temporis elapſo præſumitur. Corn.
conſ. 248. nu. 31. & ſeqq. lib. 1. Put. deciſ. 184. & 208.
lib. 2. Et fuit dictum coram bo. me. Orolen in cauſa
Camerinen. Fideicommiſſi 7. Nouembris 1569. Nec
lis agitata inter Gundiſalum, & fratres aliquid ope-
ratur, cùm non fuerit ſuper dicto conſenſu, ad l. Pa-
pinianus exuli. ff. de minor.

CAME-

Camerinen. Dotis. Lunæ 28. Maij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinſecas à contractu.*

2 *Legata ex bonis fideicomiſſo ſubiectis in primis ſunt detrahenda.*

3 *Exceptio non adimplementi in totum, vel in partem, impedit exequutionem obligationis, cameralis, & numer. 4.*

5 *Ceſſio quæ venit ad caſum, à quo incipere non potuit, eſt inutilis.*

D E C I S I O XXXIII.

DOmini, Auguſtino ſolo informante, contra ipſum ſteterunt in decius, coram R.P.D. meo Pamphilio, 18. Februarij 1596. videlicèt non poſſe ſuſtineri mandatum per ipſum obtentum, contra Pantaleonem, nec aliud contra Durantem fideiuſſorem, qui, Pantaleone vigore illius mandati carcerato, vt inde liberaretur, promiſerat, quod ſtaret iuri, & iudicatum ſolueret. Licet enim Pantaleon, & Vincentius eius filius promiſiſſent in forma Cameræ, ſoluere
1 dotem Auguſtino, † quæ non admittit exceptiones extrinſecas à contractu, Caſſad. deciſ. vnica de mut. petit. Nihilominus idem Auguſtinus promiſit, quod Venantia filia Pantaleonis, & ſoror Vincentij cederet legato materno, quod vtique tempore relaxati mandati contra Pantaleonem de anno 1592. fieri non poterat, cum iam defuncto Vincentio Venantia vigore fideicommiſſi materni habuiſſet, vſque de anno 1583
2 omnia bona ex quibus legatum erat ſoluendum, † Legata enim ex bonis fideicommiſſi in primis ſunt detrahenda. Roman. conſ. 276. num. 6. Et dubitandum quidem non eſt, quin hæc exceptio impediat exequutionem obligationis Cameralis. ad tradita per Galeſ. ad formulam obligat. Camer. ad partem quartam ſecundæ partis, quæſt. 1. num. 10. & 12. Et tenuit Rota in cauſa Romana pecuniaria de Zabretijs, 4. Maij 1580. coram Cantuccio.

Conſiderabat vnus ex Dominis, quod renunciatio Venantiæ debebat precedere, & hoc ſic inferebat.

Nam cum eſſet data dilatio ad ſoluendum dotem per plures annos, nihilominus promiſerat Auguſtinus, nomine futuræ ſponſæ, quod ipſa cederet dicto legato, fueratque conuentum in apocha, quod tempore ſponſalitij hęc omnia in publicum inſtrumentum redigerentur, cum obligationibus, & renuncijs. Vnde ſi durante dilatione ad ſoluendum, debebat fieri inſtrumentum denunciationis, ſatis apparet, quod iſta renunciatio debebat præcedere dotis ſolutionē.
3 † Et hæc quidem exceptio non adimplementi impedit exequutionem obligationis Cameralis, Veral. deciſ. 127. par. 3. Put. deciſ. 757. lib. 3. Galeſ. loco præcitato, num. 7. † Et prædicta obtinerent, etiamſi pro parte fuiſſet adimpletum, Dec. in l. cùm proponas. a. nu. 5. verſ. 5. ampliatur. C. de pactis. Roland. conſ. 53. num. 29. lib. 1. Put. deciſ. 340. nu. a. lib. 1. Veral. deciſ. 316. num. a. par. 3.
4 (margin, beside line "to, num. 7. † Et prædicta …")

Non obſtat ceſſio facta in actis per Auguſtinum, de anno 1595. tam nomine proprio, quam vxoris pro qua de tam promiſit, quia etiamſi fuiſſet facta iuxta ſuam obligationem, nihilominus cùm iam Venantia ante dictam ceſſionem habuiſſet omnia bona mater-
5 na, ceſſio erat inutilis, † & venerat ad caſum a quo incipere non poterat, & ideo nihil operabatur; quod erat de directo contrarium intentioni contrahentiū. Soc. Sen. conſ. vlt. num. 3. lib. 3.

Romana Legati della Porta. Ven. 1. Iunij. 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Iuramentum in litem datur parti petenti mobilia, de quibus conſtat per inuentarium, ad ſciēdum illorum valorem, niſi altera pars exhibeat, aut doceat de amiſſione inuentarij, & num. 3.*

2 *Pro inuentario præſumitur.*

4 *Iuramentum in litem ad probandum valorem bonorum, datur contra illum quia non permiſit bona deſcribi, dummodo de bonis conſtet per teſtes.*

D E C I S I O XXXIV.

DOmini cenſuerunt, quantum ad bona contenta in inuentario, dandum eſſe Elizabethæ iuramentum in litem, præuia taxatione iudicis, quia concurrunt omnia requiſita, videlicet, quod ipſa ſit coniuncta perſona, & veriſimiliter informata, cum permanſerit in domo Equitis eius viri, vſque ad illius obitum, deque eorum quantitate conſtat ex ipſomet inuentario, quod fuit factum in præſentia Ioannis Pauli, & Thomæ, & pro eo præſumitur. l. final. §. 1. 2
C. de iur. de liber. cum ſimil. Ideoque niſi mobilia in eo contenta exhibeantur ad effectum ſciendi eorum valorem, vel probetur caſus amiſſionis, abſque cul- 3
pa ipſius Ioannis Pauli, & Thomæ hæredum, non poteſt denegari D. Elizabethæ dictum iuramentum. Caſtrenſ. conſ. 212. num. 3. lib. 4. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 31. num. 104. verſ. textus caſus. Et fuit dictum in cauſa Romana de Vitellis, coram bo. me. Bubalo, 1. Iulij 1587. eoque magis cùm concurrat æſtimatio ad inſtantiam Ioannis Pauli, & Thomæ de qua deponit 25. teſtis ſuper 5.

Quantum ad alia bona non contenta in dicto in- 4
uentario, de quibus deponunt teſtes primus a. & alij, res eſt difficilis probationis. Sed quia hoc prouenit ex culpa ipſius Ioannis, Pauli, & Thomæ, qui non permiſerunt huiuſmodi bona deſcribi, prout deponunt a. & 4. teſtes ſuper 4. dixerunt pariter Domini, dandum eſſe iuramentum in litem D. Eliſabethæ, habito reſpectu, an aliqua forte ex bonis, de quibus deponunt teſtes, fuiſſent deſcripta in inuentario.

Pacen. Decimarum. Lunæ. 4. Iunij 1601.

S V M M A R I V M

1 *A limitibus territorij ad limites decimatorios, in dubia non infertur, niſi contrarium probetur per teſtes. num. 2.*

3 *Teſtes debent reddere cauſam ſcientiæ.*

4 *In finibus probandis leuiores & imperfectæ ſufficiunt probationes, cum ſit materia difficilis probationis.*

D E C I S I O XXXV

VOlui particulariter dubitare, an probaretur, locum dell'Hebreros eſſe intra limites Eccleſiæ

2 Pacen. Et Domini affirmatiua fuerunt amplexi. † Licèt enim regulariter non inferatur à limitibus territorij ad decimatores c. 1. vbi gloſ. in verb. locis, de relig. dom. Et fuit dictum coram me in hac cauſa, 29.
3 Ianuarij præteriti. Hoc tamen procedit in dubio, †ſed ſecus eſt in præſenti caſu, vbi teſtes in ſum. num. 2. probant, territorium Pacen. eſſe decimatorium Epiſcopi, & Capituli, & alij in ſum num. 3. probant, locum dell'Hebreros, eſſe intra territorium Pacen. Ex quibus ſatis arguitur ad diſtinctionem territorij temporalis ad ſpirituale, Butr. in d. cap. 1. num. 15. de relig. domib. Felin. in c. quia indicante, ſub num. 6 verſ. cum iſtis cócordat, de præſcript. Franc. March. deciſ. 352. num. 2. lib. 2. Et fuit reſolutum coram R. P. D. meo Pamphilio in cauſa Bracharen. decimarum 19. Ianuarij huius anni.

Non obſtat, ſi diceretur, quòd teſtes deponentes, locum dell'Hebreros eſſe intra limites ciuitatis, nullã ſcientiæ cauſam reddunt, prout deberent, Bald. cóſ. 286. num. 2. lib. 2. Nam vnus ex ipſis bonam reddit rationem, nempe pluries vidiſſe ſe limitationes, Secundus ſat rationem, quia arcendatur, vt de territorio Pacen. cum alias in confinibus probandis, quia hæc materia eſt difficilis probationis Guido Pap. dec. 193 leuiores, & imperfectæ probationes ſufficiant, cap. cùm cauſam, vbi DD. de probat. Becc conſ. 42. num. 10. Franc. Marc. quæſt. 111. par. 2. Afflict. deciſ 23. Et fuit dictum in dicta cauſa Bracharen. coram R. P. D. meo Pamphilio.

Florentina Pecuniaria. Venet. 8. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor qui debet releuari indemnis, ſi ſoluit & accepit inſolutum tot bona pro pecunia ſoluta, cum pacto, quod re euicta redire poſſet ad primaria iura, re euicta etiam in parte, debet indemnis releuari numero 3.*
2 *Liber depoſitarij concurrentibus adminiculi probat.*
4 *Hæres tenetur ad id quod eius author tenebatur.*
5 *Denunciatio litis qua ſit vendenti, non eſt neceſſaria, quando conſtat, nullum ius vendenti competere.*
6 *Actiones ſuper bonis competentes poſt confiſcationē bonorum, transferuntur in fiſcum.*
7 *Iura extracta ab ipſis actuarijs, in forma probante.*
8 *Item iura extracta à ſucceſſoribus in officio, ſunt in forma probante.*
9 *Item iura extracta ab Archiuiſtis.*
10 *Iura extracta in vno territorio, non probant in alio territorio, & inter perſonas non ſubditas.*
11 *Probans tamen inter ſubditos ratione contractus, aut ex alia cauſa, etiam extra territorium.*

DECISIO XXXVI.

VEndiderat Alexander Sodetinus Raphaeli de Medicis quędam bona, pretio flor. 3300. cum promiſſione de euictione Io. Victorij Fratris, qué in inſtruméto guarantigiato idem Alexander indemné releuare promiſerat. Sequuta euictionem maioris partis dictorum bonorum, Raphael venditionem pro reſoluta habuit, promiſitque Antonius Franciſcus filius Alexandri, ipſo iam mortuo, deponere dictos Florenos 3300. & pro eo Io. Victorius fideiuſſit, qui non adimplente Antonio Franciſco, coactus fuit ſoluere dictam ſummam, pro quia, vigore laudi recepit in ſolutum ab Antonio Franciſco quoddam prædium domus Albæ, pacto appoſito, quod in euentum euictionis poſſet redire Ioannes Victorius ad primæua iura. Euicto hoc prædio, dubitaui, an Antonius Franciſcus teneretur releuare indemnem Petrum Thomã Filium Ioann. Victorij iam defuncti, Et Domini ſub die 6. Aprilis præteriti cenſuerunt teneri. Sed quia reſolutio in contumaciam Antonij Franciſci fuit capta, iterum vtraque parte informante, propoſui dubium, & Domini ſteterunt in deciſis.

Prædium enim domus Albæ fuit euictum, & ideo 1
redeundo Petrus Thomas ad primæua iura, tenetur Antonius Franciſcus ipſum releuare indemnem, iuxta obligationem ſui patris, cum ſoluerit Ioannes Victorius eius pater integrum pretium dicti prędij videlicet Flor. 3300. vt conſtat ex partitis Mercatoris depoſitarij electi. † Quæ concurrentibus adminiculis 2
venditionis, fideiuſſionis, ſequeſtri bonorum Io Victorij, probat. Bart. in l. admonendi, num. 27. ff. de iureiur. vbi Iaſ. num. 117. Guido Pap. deciſ. 441. Afflict. deciſ. 402. Surd. deciſ. 199 nu. 11. Et fuit pluries reſolutum.

Non obſtabat, quod non omnia bona, ſed maior 3
tantum pars fuerit euicta, & ideo, cum Ioannes Victorius nó potuerit teneri de euictione, niſi pro parte euicta, quæ quanta ſit, nondum ſatis conſtat, prius veniebat liquidanda, cum in plus non teneatur Antonius Franciſcus ipſum releuare indemnem. Nam cum Raphael venditionem pro reſoluta habuerit, & Antonius Franciſcus promiſerit deponere Florenos 3300. quos coactus fuit ſoluere Ioannes Victorius, quem indemnem iam promiſerat releuare Alexander, vtique tenetur Antonius Franciſcus id præſtare, ad quod eius pater tenebatur, † cum ſit illius hæres, 4
l. vnica C. vt action. ab hæred. & in hæred.

Ad id quod dicebatur, non fuiſſe Antonio Franci- 5
ſco litem intimatam ſuper euictione prędij domus Albæ, placuerunt Dominis reſponſiones in alia deciſione datę, videlicet, quod etiamſi litis intimatio fuiſſet neceſſaria, & ſufficienter non fuiſſet facta, nihilominus non intererat, cum nullum ius Antonio Franciſco competere poſſet, vt fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo Blanchetto in cauſa Romana emphyteuſis, 25 Febr. 1579. vbi allegatur deciſio coram Orano in cauſa Neapolitana euictionis. Et pariter fuit reſolutum coram R. P. D. meo Litta, in cauſa Bononien. euictionis 27. Octobris 1597

Nec referebant, quod euictio fuerit ſequuta poſt 6
confiſcationem bonorum Antonij Franciſci, & ideo fuerit omnis actio translata in fiſcum, l. 2. vbi gloſ. in verb. tutelæ, C. ad leg. Iul. de vi public. & tradit latè Pereg. de iure fiſci lib. 5. tit. 1. num. 53. cum alijs ſequen. Nam Antonius Franciſcus habet alia bona extra ſtatum Sereniſſimi Magni Ducis.

Quod dicebatur, iura non eſſe in forma probanti, 7
non verificabatur in facto, ſi quidem alia ſunt extracta ab ipſiſmet actuarijs. Bart. in auth. ſi quis in aliquo, verſ. 2. oppono, ſub num. 2. vbi Dec. num. 15. & ſeqq. C. de eden. idem Bart. in l. in fraudem, §. neque inſtrumenta, num. 2. verſ. idem puto, ff. de iure fiſc. Felin. in cap. fin. num. 5. de fide inſtrum. Roman. conſ. 105. num. 3. ſub fine, Card. conſ. 72. num 7. in princ. Rota deciſ. 1. de fid. inſtrum. in nouis, Ægid. deciſ. 58. Verall. deciſ. 170. par. 1. Et fuit dictum in vna Bracharen. iuriſpatronatus de Padronello, 26. Martij proximè præteriti coram R. P. D meo Sacrato.

Alia verò a ſucceſſoribus in officia, ad cap. cùm. P. 8
Tabellio, de fid. inſtrum. Bart. in l. 1. §. ſi quis in duobus, ff de bon. poſſeſſ. ſecund. tabul. Dec. in d. auth. ſi

quis

Digitized by Google

9 quis in aliquo, num. 26. Verall. deciſ. 351. par. 2. † Et alia ab Atchiu. tis. Dec. poſt Alex. & alios in d. auth. ſi quis in aliquo, num 23 C. de edendo. Felin. in cap. ad audientiam nu. 11. & ſeq. de præſcript. Card. conſ. 72. num. 6. & 7. circa finem, verſ. ego verò tenui
10 † Quæ quamuis non probent extra territorium, & inter perſonas non ſubditas, Verall. deciſ. 42. lib. 1.
11 † at certè illud ſatis conſtat, quod inter ſubdictos ratione contractus, aut ex alia cauſa, etiam extra territorium probant, arg. l. ſi non ſpeciali, & l. fin. cum ibi notatis C. de teſtam. Bald. in l. exemplo, nu. 5. C. de prob. Felin. in d. c. ad audientiam, numer. 12. verſ. qui tamen non negant. Cardinal. d. conſ. 72. num. 8. Verall. deciſ. 42. lib. 1.

Spoletana Bonorum. Merc. 13. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Hæres non poteſt venire contra factum ſui authoris.*
2 *Ratificare quis non cenſetur actum nullum, niſi notitiam habuerit de nullitate, quando agitur de obligando, & nu. 3. & 4.*
5 *Ratificare dicitur, etiam de facto ratificans.*

DECISIO V.

1 DOmini Cenſuerũt, filios Angeli nõ poſſe agere contra Pirottum & Ruſcham, † cum illis non liceat vti hæredibus patris, venire contra ipſius factum, l. cum à matre, vbi DD. C. de rei vendic. qui maior factus, in calculo habito cum Iulio eius tutore, acceptauit partitam Ruſchæ, l. 1. vbi Bald. C. ſi ma. fact. rat. hab. Afflict. deciſ. 185. num. 12. Barbat. conſ 71. col. 2. verſ. 4. iſta pars ante num. 1. vol. 3. Cephal. conſ. 51. num. 12. & 45. vol. 1.

2 Non obſtat, quod venditio cenſus facta Ruſchæ continebat plures nullitates, & ideo ratificata non poſſet cenſeri, niſi doceatur, Angelum habuiſſe notitiam dictarum nullitatum, Corn. conſ. 207. numer. 8. lib. 2. Socin Iun. conſ. 59. num. 5. lib. 1.

3 Nam aduertendum eſt, quod hic non agitur de obligãdo Angelo; Hoc enim caſu fuiſſet neceſſe, quod de dictis nullitatibus, & contentis in inſtrumento notitiam habuiſſet. Natt. conſ. 636. num. 194.

Sed dicitur, quod cum Iulius tutor Angeli cum ipſo eſſet obligatus, & exequutio fuiſſet facta ad inſtantiam Ruſchæ, ſuper bonis Iulij, non poterat Angelus pro prætenſo ſuo anteriori credito, agere cõtra bona deliberata ad fauorem Ruſchæ, cum cauſam ex qua creditum Ruſchæ reſultabat, acceptaſſet, & id quod intus habebat, videbatur petere.

4 Ex quibus videbatur ſatisfactum his quæ luculenter pro parte filiorum Angeli deducebantur, quia ſcilicet procederent, ſi ageretur de obligando Angelo.

5 Nihil facit, quod Ruſcha obtinuerit mandatum pro ſorte principali cenſus contra hæredes Iulij, ob id quod Angelus non ratificauerat, quia ad effectum de quo hodie agitur, ſatis eſt, quod ratificatio Angeli de facto interuenerit.

Pacen. Decimarum dell'Hebreros. Merc. 13. Iunij. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet aſſiſtentiam iuris in perceptione decimarum, quando Eccleſia Cathedralis eſt Parochialis.*
2 *Decimæ Eccleſiæ Cathedralis Parochialis, vel ad Capitulum, vel ad Epiſcopum pertinent.*

DECISIO XXXVIII.

POſt reſolutionem factam coram me die 4. præſentis, in qua fuit concluſum, locum dell'Hebreros infra limites Cathedralis Pacen. ſumpta occaſione, quod decimæ huius loci pro medietate percipiũtur à Reuerendiſſimo D. Epiſcopo, pro alia verò medietatate Duce Feriæ. Et quod Capitulum eſt in poſſeſſione exigendi medietatem omnium decimarum territorij Pacen. aliam verò D. Epiſcopus, vt deponũt teſtes de publica voce, & fama, octauus ſuper 9. & nonus ſuper 4. & decimus ſuper eodem, in ſum. num. 2. Dubitaui an decimæ quæ percipiuntur à Duce in dicto loco del Hebreros, debeantur Capitulo: non potui ſuper hoc dubio habere omnimodam reſolutionem, ſed Domini inclinabant deberi, † quia 1
cũ præſupponatur, Eccleſiam Cathedralem Pacen. eſſe Parochialem, (de quo tamen particulariter agendum erit) ius aſſiſtit Epiſcopo, c. dudum, de decimis. Rebuff. de decim. quæſt. 7. verſ. 7. Et ideò cũ Dux aliquod priegium, vel rationabilem cauſam minimè oſtendant, vt requiritur, cap. cum contingat. vbi gloſ. de decim. † Vel ſpectant huiuſmodi decimæ ad 2
Epiſcopum in totum, vel ad Capitulum pro parte. Et ſic ſufficit, quod de conſenſu Epiſcopi percipiantur à Capitol. Et ad hoc propoſitum placuit Dominis deciſio coram bo. me. de Rubeis, in cauſa Oscen. decimarum. 21. Martij 1564.

Sed quia Capitulum non oſtendit concludenter, Epiſcopum ſibi aſſiſtere, quæ fui potiſſima ratio deciſionis Oscen. nec fuit aliquid dictum pro parte Parochiallis de Villalua Pacen. dioceſ. quæ eſt in cauſa, neque pro parte beneficiatorum Capellæ per Federicum Suarez fundatæ, qui pariter ſunt in cauſa, ideo totalis reſolutio præſentis dubij ad Kal. fuit remiſſa, eoque libentius, quod procurator Ducis comparuerit in Curia, & affirmat cauſam Domini ſui, quæ per contradictas fuit agitata ſe velle tueri.

Zamoren. Decimarum. Merc. 27. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Decretum de ſequeſtrando, non probat, ſequeſtrum fuiſſe appoſitum.*
2 *Conditio ſi ſequeſtrum fuit appoſitum, intelligitur cum effectu.*

DECISIO XXXIX.

COnceſſerat Illuſtriſſimus D. meus Cardinalis Arragonius tunc Rotæ Auditor Commendatori della Botteda mandatum de manutenẽdo in perceptione omnium decimarũ Montis del Pego, cum conditione, quod quatenus alias ſuper decimis Sancti Michaelis della Riuiera ſequeſtrum appoſitum fuiſſet, illud remanere deberet, Vnde quia prætendebat Abbas S. Mariæ conſolationis, appoſitum iam ante fuiſſe à iudice de partibus dictum ſequeſtrum; petebat coram me inhibitionem cõtra dictum Commendatorem, ne prædictas decimas ſancti Michaelis exigere auderet.

Con-

Conſultis deſuper Dominis, placuit inhibitionem
non eſſe concedendam. Licet enim fuiſſet conceſſum
ſequeſtrũ, non tamen probatur, quod habuerit ef-
1 fectum: † Per ſolum enim decretum dici non poteſt,
ſequeſtrum fuiſſe appoſitum, argu. l. propriè, & l. licet
ff. depoſit. & etiam quæ notat Cardinal. in clem. 1. n.
2 22. de ſequeſtri poſſeſſ. & fruct. † Illa autem cõditio
in mandato Illuſtriſſimi D. mei Cardinalis, debet in-
telligi quatenus cum effectu adeſſet ſequeſtrum, ad
tex. in l. 1. §. hæc verba, ff. quod quiſque iuris, & in c.
relatum de cler. non reſid. Becc. conſ. 385. col. pen.
verſ. his tamen non obſtan. Et ita fuit reſolutum.

Oſcen. Penſionis. Merc. 27. Iunij. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Penſio in cuius reſeruatione concurrit voluntas, & poteſtas Papæ, eſt validè reſeruata.*
2 *In reſeruatione penſionis non eſt neceſſarium, facere mentionem de lite quæ eſt ſuper titulo beneficij, vel quando non agitur de præiudicio colitigantis.*
3 *Lite inter duos pendente, tertius impedire nõ debet, quominus iure ſuo vtatur.*
4 *In beneficialibus ſymonia committitur ex conſtitutione Eccleſiæ.*
5 *Authoritas & beneplacitum Papæ in beneficialibus ſymoniæ vitium excludit.*
6 *Penſionarius exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, non tenetur iuſtificare narrata, quando titularis conſenſit reſeruationi penſionis, in iudicio poſſeſſorio, & nu. 7.*
8 *Penſionarius exiſtens in quaſi poſſeßione exigendi penſionem, tenetur narrata iuſtificare in iudicio petitorio, contra illum, qui conſenſit penſioni.*

DECISIO XL.

1 Domini concluſerunt, penſionem eſſe validam,
quummodo iuſtificetur, in eius enim reſeruatio-
ne concurrit voluntas, & poteſtas, Papæ, ad tex. l. ſi
quæramus, ff de teſtam. l. conficiuntur, §. 1. ff. de iure
codicil. cum vulgar.
2 Nec refert, quod in reſeruatione non fuerit facta
mẽtio de lite; quia non erat neceſſaria, cum lis eſſet
ſuper titulo beneficij, nec ageretur de præiudicio col-
litigantis; nouum enim onus non imponebatur ſuper
beneficio, cum antiqua penſio ſolutis per titularem
quibuſdam annatis anticipatis, fuiſſet caſſata, & con-
ventum, quod noua ſolueretur Didaco, Ægid. deciſ.
748. nu. 3. verſ. aut loquimur. Mill. in repert. in verb.
gratia impetrata, lite penden. Gabriel. de iudic. con-
3 cluſ. 4. num. 34. † Et, vt benè dicit Oldrad. conſ. 299.
num. 1. in fine, lite inter duos pendente, tertius impe-
dire non debet, quominus iure ſuo vtatur.
Nec etiam obſicit, quod pacta in caſſatione poſita
4 videantur ſymoniaca, † quia cum verſemur in bene-
ficialibus, in quibus ſymonia cõmittitur ex conſtitu-
5 tione Eccleſiæ, Dec. conſ. 41. numer. 2. † & omnia de
beneplacito ſanctiſſimi fuerint geſta, eius authoritas
tale vitium excludit, ſecundum diſtinctionem gloſſ.
in cap. cum pridem, in verb. illicitè de pact. & ibi
Imol. nu. 8. Butr. numer. 16. Felin. in c. ad audientiam,
2. nu. 3. verſ. quod autem dicta conuentio, de reſcript.
Decius d. conſ. 41. nu. 2. & conſ. 436. num. 17. & 18.
latè Soto de iuſt. & iur. lib. 9. quæſt. 51. art. 2.

Quantum attinet ad iuſtificationem, ad quam ſe 6
non teneri prætendebat Didacus, ſub prætextu quod
Hieronymus cõſenſiſſet reſeruationi penſionis, Gui-
dob. deciſ. 12. Et fuit reſolutum coram bo. me. Gypſio
in cauſam Salamantina penſionis. 26. Martij 1593.
Hoc non verificabatur in facto, cum ſolum Hierony
mus ſe obligaſſet in forma Cameræ, de ſoluenda pẽ-
ſione, quod viſum fuit Dominis, non æquipollere
conſenſui præſtito ſuper reſeruatione.
Nec applicatur, quod exiſtens in quaſi poſſeſſione 7
exigendi penſionem, non tenetur iuſtificare narrata.
Mohed. deciſ. 9. de cauſ. poſſ. & propr. cum ſimilibus
quia hoc procedit in poſſeſſorio, † hic autem verſa- 8
mur in petitorio & ſic in iuditio lõgè diuerſo, in quo
exiſtens in quaſi poſſeſsione, in caſu de quo agitur
tenetur iuſtificare narrata, vt fuit reſolutum in præ-
allegata cauſa Salamantina.

Peruſina ſiue Tudertina Bonorum Merc. 4. Iulij. 1601

SVMMARIVM.

1 *Per donationem dominium etiam abſque traditione transferetur in Eccleſiam.*
2 *Inſtrumentum emptionis, concurrentibus adminiculis, probat dominium, num. 4.*
3 *Inſtrumentum emptionis regulariter non probat dominium.*
5 *Identitas probatur per teſtes, etiamſi confinia in duobus inſtrumentis enunciata non concordent, quando concordat quantitas terræ, nomen venditoris, & notarij.*

DECISIO XLI.

Viſum fuit Dominis conſtare de dominio Eccle- 1
ſiæ, quoad prædium emptum per Iacobam
donatricem, de anno 1493. ex ipſiuſmet Iacobæ do-
natione, per quam fuit dominium etiam abſque tra-
ditione in Eccleſiam translatum, l. fin. verſ. in his
autem vbi gloſſ. in verb. in rem. C. de Sacroſ. Eccleſ.
& ibi Bart. in princ. & num. 17. & alij. † De dominio 2
autem ipſiuſmet Iacobæ conſtat ex inſtrumento em
ptionis, quod licet regulariter non probet domi- 3
niũ, Alex. conſ. 10. lib. 4. † ſecus tamen dicendum eſt 4
in præſenti caſu, in quo concurrunt adminicula, vi-
delicet, quia tam Franciſcus venditor, quàm Iacoba,
vt ex depoſitionibus teſtium patet, poſſederunt, fru-
ctus percipiendo, pretiumque fuit numeratum, l. pro
prietatis, vbi gloſſ. in verb. emptionis. C. de probat.
Benefacit deciſio Verrali 281. part. 1. in impreſſ.
Non obſtat, ſi diceretur, quod confines inſtrumen-
ti emptionis non concordant cum confinibus inſtru-
menti donationis, † quia nihilominus concordat 5
quantitas terræ emptæ, nomen venditoris, & nota-
rij rogati, & ceſſat omnis difficultas ex teſtibus exa-
minatis, qui probant, hanc petiam terræ prius a Fran-
ciſco venditore fuiſſe poſſeſſam, & poſtea a Iacoba,
& demum per fratres. Ex quibus de illius indentitate
non eſt ambigendi locus.
Quantum ad aliud prædium, placuit Dominis
quod fratres melius ſuam intentionem coadiuuua-
rent.

TER-

Terdonen. Præpoſituræ. Ven. 26. Octobris 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Si quis dicit, aliquem numquam fuiſſe legitimè aſſequutum beneficium, & petit illud ſibi conferri, cauſa dicitur beneficialis.*

2 *Si quis dicat, quem obtinuiſſe beneficium, ſed illo poſtea priuatum, aut priuandum, cauſa dicitur profana, & num. 8.*

3 *Si quis petit aliquem priuari beneficio, & ſibi conferri, vel adiudicari, cauſa dicitur beneficialis.*

4 *Iudicium ab actore eſt metiendum.*

6 *Apellatio non diuerſificat cauſam, ſed inſtantiam.*

7 *Ad effectum qualitatis iudicis, attenditur quod principaliter agitur.*

8 *Ex eo quod regens Cancellariæ cauſam aliquam inter beneficiales diſtribuat, cauſa non dicitur beneficialis.*

D E C I S I O XLII.

AD inſtantiam fiſci Terdonem. Camillus ob non reſidentiam fuit priuatus beneficio de quo agitur quod poſtea ordinarius contulit Alberto. Appellauit Camillus à ſententia lata ad fauorem fiſci, & obtinuit cauſam committi in Rota R.P.D. meo Decano, qui tullit ſententiam ad fauorem Camilli, à qua appellatione interpoſita, & introducta cauſa coram me, dubitaui, ex quo Albertus adhærebat huic cauſæ, an eſſet beneficialis, vel profana. Et Domini pro reſolutione diſtinguebant tres caſus quorum duo diſtinguit gloſ. Magiſtralis, in clem. diſpendioſam, in verb. benificiis, ibi, ſi vero agatur, de iudic.

1 Quod videlicet aut dicitur, aliquem numquam fuiſſe legitime aſſequutum beneficium, & petitur ſibi conferri, & hoc caſu agitur de titulo, & conſequenter cauſa eſt beneficialis, & in his terminis ſequitur deciſio in cauſa Caſalen. ſeu nullius Præpoſituræ coram bo. me. Gyptiu 9. Iunij 1597.

2 Aut dicitur, quem obtinuiſſe beneficium, ſed illo poſtea priuatum, aut priuandum. Et hæc cauſa dicitur propbana. Et dictam dictionem gloſſè ſequuntur ibidem Cardin. num. 16. Imol. nu. 3. verſ. vltimo quæritur. Anchar in 6. notab. Vitalin. nu. 27. & ſeqq. & num 49. & trad t Bald. in auth. litigioſa, C de litig. Put. deciſ. 496. num. 2. lib. 2. & deciſ. 67. incip. in vna Hiſpalen. Tholom. de penſion. deciſ. 2. incip. Ro. Parochialis. Achil. deciſ. 5. num. 6. & ſeqq. eodem titulo.

3 Aut tertiò petitur, aliquem priuari, & ſibi beneficium conferri, vel adiudicari. Et cauſa dicitur beneficialis, cap. 2. & ibi gloſ. in verb. finita, vt lite in pēd. in 6. Clem. 1. verb. eum poſſeſſorem, de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Sarn. in regula de ſubrogand. quæſt. 7 in princ. & in reg. de Annali quæſt. 42. in princ. Put. deciſ. 496. num. 2. & 3. lib. 2. & deciſ. 66. incip. in vna Hiſpalen. Et fuit dictum coram me in hac. cauſa 2. Febrarij præd cti.

Quibus ſic poſitis Domini dixerunt, nos verſari in

4 2 caſu, & ſic in prohanis. † Iudicium enim ab actore eſt metiendum, l. 1. in princ. ff. ſi pars hæred. pet. Ægid. deciſ 616. Caſſad. deciſ. 13. ſuper regul. Fiſcus autem qui eſt actor, egit ad priuationem Camilli, ob non reſidentiam, & obtinuit, ob id, ſententiam priuationis promulgari. Qua propter nec cauſa dicitur 5 beneficialis, nec beneficium efficitur litigioſum. Et vltra relatos hoc dicit gloſſ. in cap. 2. in verb. finita, ibi, pone enim, vt lit. pend. in 6. Ferret. conſ. 12. num. 17. & ſeqq. lib. 1. Sarnen. in reg. de ſubrog. quæſt. 7. per totam, Put. deciſ. 66. lib. 2. Et fuit dictum coram bo. me. Orano in cauſa Placentina Capellan. 26. Nouembris 1593.

Non obſtat, quod beneficium poſt priuationem 6 Camill. fuit collatum Alberto, & cauſa appellationis commiſſa in Rota. Nam initium litis eſt ſpectandum in quo Albertus non erat in cauſa, & hodie tantum adhæret fiſco pro ſuo intereſſe. † Et appellatio non diuerſificat cauſam, ſed inſtantiam: nam cauſa eadem cenſetur in 2. inſtantia, prout erat in prima, gloſ. in l. ita demum, in verb. agitur, vbi Salicet. in fin. & in l. inuitus, num. 15. C. de procurator.

Neque obſtat illa enunciatiua (de, & ſuper prouiſione) de qua in ſententia R.P.D. mei Decani, quia hodie non mutat naturam cauſæ; cum de ea principaliter dubitatur. Et ita reſponderi poteſt ad aliam enunciatiuam Commiſſionis, (de, & ſuper Parochiali,) † quia ad effectum qualitatis iudicij attenditur 7 quod principaliter agitur Anchar. in clem. diſpendioſam, in 6. notab. verſ. item quandoque, & poſt eum Imol. num. 3. verſ. poteſtis dicere, de iudic.

Quod Reuerendiſſimus D. Regeos hanc cauſam inter beneficiales diſtribuerit, non mouit Dominos; licet enim Rota tantum huic viro tribuat, quantum cuique doctiſſimo tribuere conuenit, tamen huiuſmodi diſtributiones facit ſine cauſæ cognitione, & ex eo ſolum quod in eis de beneficijs mentio habetur.

Ceſenaten. Lucri Dotis. Lunæ, 5 Nouembris 1601.

S V M M A R I V M

1 *Imputare ſibi debet maritus, ſi accipit in dotem bona ex quibus lucrum dotale non poteſt conſequi.*

2 *Lucrum dotale ex re emphyteotica detrahi nō poteſt*

3 *Fallit hæc concluſio, ſi maritus expreſſè ſibi cauit lucro, & noluit acceptare dotem in bonis emphyteoticis, niſi cum hac qualitate, quod & debentur lucrum dotale, & nu. 4.*

5 *Renuntiatio non inducitur, niſi ex verbis claris & apertis.*

D E C I S I O XLIII.

QVamquis Franciſcus Maria receperit fundum 1 emphyteoticum in dotem, & ideo videretur dicendum, ſibi imputari debere, ſi ſcienter voluit recipere rem ſubiectam reſtitutioni, † ex qua, euenien 2 te caſu reſtitutionis, lucrum conſequi non poſſet. Alex. conſ. 176. num. 9. lib. 7. Paul. conſ. 59. nu. 3. lib. 1. Phanut. de lucr. dot. gloſſ. 10. num. 59. circa finem. † 3 Tamen Domini in caſu de quo agitur contrarium cenſuerunt, aliquibus tamen contra dicentibus, quia Franciſcus expreſſè ſibi videtur cauiſſe de hoc lucro in capitulis dotalibus, cap. 10. ibi, (che al ſignor ſpoſo s'intenda Saluo il lucro dotale ſecondo la forma dello ſtatuto.) Et ideo conſequenter, iuxta illud debet extendi aſſecuratio lucri dotalis in inſtrumento, cum capitula dotalia ad inſtrumentum conficiendum habeant relationem.

Non obſtat, quòd lucrum ſit pars dotis, quia ideo fuit facta iſta reſeruatio, & cùm omnia capitula ſint

eor-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

correſpectiua, videtur maritus noluiſſe acceptare dotem in bonis emphyteoticis, niſi cum hac qualitate, quod ei debeatur lucrum, præſertim cum verſe-
5 mur in materia renunciationis, † quæ non inducitur niſi ex verbis claris, & apertis. Card. conſ. 120. num. 3. verſ. item talis, Dec. conſ. 495. num. 19. & 20. cum alijs per Alber. conſ. 776. in fine.

Romana Pecuniaria. Lunæ 12. Nouembris 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum facit probationem probatam.*
2 *Apocha erronea, vel facta ad decipiendum, nihil operatur, & nu. 4. & 7.*
3 *In contractibus bonæ fidei bona fides debet exuberare.*
5 *Fraus non debet alicui patrocinari.*
6 *Ius ſuccurrit deceptis, & non decipientibus.*

D E C I S I O XLIV.

FVit concluſum, non conſtante de credito Lucij. Ex inſtrumento enim celebrato die 27. Ianuarij apparet, ipſi fuiſſe ſatisfactum de integro pretio offi-
1 cij, in tot ſcripturis & expeditionibus. † Quod inſtrumentum bene probat, & facit probatione probatam, maximè cum modus ſatisfactionis expreſſus fuerit. Grat. conſ. 28. num. 2. lib. 1. poſt Bart. Iaſ. & omnes in l. 1. in princ. ff. de oper. nou. nunc.
2 Nec aliquid operatur apocha poſtea facta, in qua Auguſtinus fatetur, ſe debitorem Lucij in ſcut. quingentis: nam vel eſt erronea, vel ſaltem facta ad decipiendam vxorem Auguſtini, quæ volebat, officium in capite Auguſtini eſſe liberum, & cuius contemplatione præfata quietantia fuerat facta, quæ non poterat reuocari, vel irritari, propter præiudicium quod
3 inde vxori alias non contracturæ, generaretur. † Et propter bonam fidem quæ in huiuſmodi contractibus exuberare debet, ad tex. in l. bonæ fidei. ff. de pecul. & in l. ſi præſes, vbi Bald. C. de donat. Tellius Fernandez, ſuper conſtit. Taur. in l. 17. nu 73. verſ. quod eſt adeo verum. Guid. Pap. deciſ. 145. numer. 2. verſ. ſed ijs non obſtant. Vincent. de Franch. deciſ. 205. per totam Natt. conſ. 609. nu. 41. verſ. non videtur etiã, Aennaeus Robertus, rerum iudic. lib. 1. cap. 2 Abb. conſ. 73. nu 3. verſ. nec obſtat. ſi dicatur, lib. 2.
4 Minus facit, quod inſtrumentum ſit correſpectiuum ad apocham, hoc enim non eſt clarum, ſtante enim quietantia generali per inſtrumentum, fuerat in facultate, facere, vel non facere apocham, vel ſi
5 inſtrumentum fuit correſpectiuum ad apocham, † ex hoc detegitur fraus in præiudicium mulieris, quæ Liuio non debet patrocinari cap. officij cap. requiſiui-
6 ſti, ex de teſtibus, cum vulgar. † quia ius ſuccurrit deceptis, non decipientibus, lib. 2. C. ſi min. ſe maior dixerit, l. ſi ſine C ad Velleian.
7 Et in omnem euentum adeſt vltimum inſtrumentum, in quo Liuius promiſit totum officium ad Auguſtinum ſpectare, quod denotat, vel apocham erroneam, vel mulierem deceptam. Et ideo habent locum prædicta.

Pampilonen. Parochialis. Lunæ 12. Nouembris 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia, in qua non interuenit citatio, eſt nulla.*
2 *Citatus in prima inſtãtia, debet etiam in cauſa appellationis citari ad ſententiam, alias eſt nulla.*
3 *In eadem inſtantia coram diuerſis iudicibus, parte non opponente, procedi poteſt.*
4 *Sententia lata contra procuratorem citatum, non eſt nulla.*
5 *Sententia lata in iudicio coram pluribus intentato, valere poteſt quoad vnum, & non quoad alios in materia diuidua.*

D E C I S I O XLVI.

DOmini cenſuerunt, tam primam, quam ſecundam ſententias Rotales, fuiſſe nullas quoad Promotorem fiſcalem, Vicarium, & Sacr. beneficium. Nam quoad duos primos, nulla interuenerat citatio, 1
l. 1. §. item cum ex edicto, ff. quæ ſent. ſine appel. Dec. conſ. 603. num. 11. cum ſimil. 2
Quantum vero ad beneficiatos, licet fuerint citati & poſtea actum contra illos per contradictas, nihilominus cum à ſententia in partibus lata, Abbas appellaſſet, & cauſam introduxiſſet, tam via ordinaria coram Metropolitano, quam ex commiſſione, in Rota, cuius vigore emanauit citatio, idem Abbas fuit proſequutus ſolum cauſam coram Metropolitano, à quo, reportata contra ſententia, appellauit, cauſamque appellationis commiſſam in Rota introduxit, in qua ad fauorem ipſius Abbatis emanauit prima ſententia reuocatoria, tam primæ, quam ſecundæ ſententiæ Metropolitani, Ex quibus ſequitur, beneficiatos de nouo citari debuiſſe. Achi. deciſ. 13. de dol. & contum. & facit deciſio eius titul & numeri, in nouiſ.
Non obſtat, quod in eadem inſtantia coram diuerſis iudicibus, parte non opponente procedi poſſet. 3
Rip. in cap. cum M. Ferrarien. num. 199. cum alijs per eum relatis, de conſtit. Nam proceſſus primæ ſententiæ Rotalis non fuit agitatus in ſecunda inſtantia ſimul cum Metropolitano, ſed in tertia, cognoſcendo de iuſtitia ſententiæ Metropolitan. Et ſic vigore dictæ ſecundæ commiſſionis.
Quo vero parochianos; Domini dixerunt, ſen- 4
tentias non eſſe nullas, ex quo fuerunt latæ contra eorum procuratorem citatum. Neque obſtat, quod cum ſint nullæ reſpectu litigantium, ſint etiam nullæ reſpectu Parochianorum, ob indiuiduitatem. † Nam 5
cum iudicium eſſet cum pluribus intentatum, ſententia quoad vnum valere poteſt, licet quoad alios ſecus, l. de vnoquoque, ff. de re iudic. cum non verſemur in materia indiuidua, nec non in iudicio diuertorio; tot enim cenſentur capita, quot ſunt perſonæ, vt bene declarat Gabriel. conſ. 56. num. 1. & ſeqq. & præſertim num. 14. vſque ad 20. vol. 1. Parochiani enim non litigant ſuper iure Parochiæ, ſed ſuper iure eligendi Prædicatorem, quod eſt diuerſum, & nullam habens dependentia a lite ſuper Parochia.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Lunæ 19. Nouembris 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Exiſtenti in quaſi poſſeſſione de tempore litis motæ procedendi in proceſſionibus, & actibus publicis, & in celebratione diuinorũ, & cuſtodiendi Sacriſtiam, datur mandatum de manutenendo.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO XLVI.

1 VIſum fuit Dominis, dandum eſſe mandatum de manutenendo Monachis Monaſterij Montis Regalis, in quaſi poſſeſſione præcedendi Clericos ſæculares in Eccleſia in proceſſionibus, & actibus publicis: nec non, dandum idem mandatum, quoad celebrationem diuinorum, ſecundum regulam B. Patris Benedicti, & quoad cuſtodiam in Sacriſtiæ antiquæ, dummodo Monachus Sacriſtia iuxta tenorem Bullæ Fœl. record. Pauli III. per Reuerendiſſimum Archiepiſcopum deputetur, ad nutum amouibilis, nec per hoc impediatur idem Reuerendiſſimus Archiepiſcopus, quominus poſſit, cui maluerit clerico ſæculari tradere cuſtodiam nouæ Sacriſtiæ, vnà cum ſacris veſtibus per eum confectis, & conficiendis. De quaſi enim poſſeſſione Monachorum de tempore motæ litis in ſupradictis, ſatis conſtabat ex teſtibus examinatis. Et ideo illis dandum dictum mandatum, §. hodie inſtit. de interd. cum vulgat. nec Reuerendiſſimus Archiepiſcopus hoc in diſcrimen iudicij reuocabat.

Quod cuſtodiam reliquiarum, & ſcripturarum, placuit Dominis hoc temperamentum etiam rationabilibus ex cauſis, quod tam Reuerendiſſimus Archiepiſcopus, quam Monachi haberent vnam clauem: ita vt ſimul conueniant, occurrente occaſione, ad viſitandum Sacras reliquias, & aperiendum Archiuium.

Quantum verò attinet ad mutationem loci in Choro, voluerint Domini partes ſuper hoc audire, nam cum Reuerendiſſimus Archiepiſcopus, relicto Choro antiquo Monachis, alium fieri curauerit pro Clericis hodie prætendunt Monachi, quod iterum Clerici ſæculares redire debeant ad ſedendum in loco antiquo.

Toletana Parochialis de Chincon, Merc. 28. Nouembr. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Clauſulæ prolatæ per ablatiuum abſolutum, importãt conditionem.*
2 *Conditione nõ purificata, iuriſdictio remanẽt ſuſpẽſa.*
3 *Tertius cuius intereſſe conſtat ex reſignatione beneficij in ſui fauorem facta, debet audiri, non obſtantibus clauſulis,* PARITO GIVDICATO, *& clauſula* REFECTIS EXPENSIS, *de quibus in princ. viro deciſionis.*
4 *Clauſulæ poſitæ in commiſſione obtenta à Petro, non cenſentur repetitæ in cõmiſſione noua cauſæ, vel antiquæ obtenta à Ioanne reſignatario tuncto, num. 6. & 14.*
5 *Clauſulæ poſitæ in prima commiſſione cenſentur in alijs repetitæ, reſpectu cauſarum antiquarum.*
7 *Clauſulæ,* REFECTIS EXPENSIS, & PARITO IVDICATO, *ſolent apponi duntaxat in commiſſionibus appellatiuum, & nullitatum, in quibus adeſt res iudicata.*
8 *Clauſula* IN STATV ET TERMINIS, *refertur ſolum ad cauſas antiquas.*
9 *Clauſula* IN STATV ET TERMINIS, *ponitur in commiſſione, in qua quis venit ad cauſam, in qua prius non erat.*
10 *Vigore clauſulæ,* QVAM, ET QVAS, *iudex appellationis poteſt canonizare etiam nouum ius.*
11 *Propter clauſulam,* OMNESQVE alios, *poteſt agi in cauſa appellationis contra intereſſe habentem, qui non fuit in cauſa in prima inſtantia.*
12 *Apellatio interpoſita corã notario, ſi iudicis copia haberi poterat eſt nulla.*
13 *Vigore clauſulæ,* QVAM, ET QVAS, *iudex poteſt procedere non docto de appellatione, vel appellatione exiſtente nulla.*
15 *Clauſulæ,* PARITO IVDICATO, ET REFECTIS EXPENSIS, *intelliguntur poſitæ in commiſſione, quatenus pars vti velit.*
16 *Reſcripto datam formam, continenti fauorem partium tacitè vel expreſsè poteſt renuntiari.*
17 *Quod licet Franciſco, licet Ioanni in locum Franciſci ſubrogato.*
18 *Ad effectum vt tertius ſubrogatus audiatur pro ſuo intereſſe, poteſt admitti ſupplicatio, etiamſi non exhibeantur litteræ ſubrogationis.*
19 *Tertius veniens ad cauſam pro ſuo intereſſe, ad effectum vt poſſit audiri, ſufficit, quod doceat ſũmariè & apparenter de ſuo intereſſe.*
20 *In beneficialibus admittitur multiplicatio titulorum.*

DECISIO XLVII.

PEtrum Sanchez obtinuerat, cauſam appellationis, & reſtitutionis in integrum à ſententia lata ad fauorem Franciſci Alfonſi, committi in Rota. bo. mem. Illuſtriſſimo D. Cardinali Lancelloto cum clauſula (parito iudicato,) qua inſtantia deſerta, iterum commiſſa fuit cauſa reſtitutionis in integrum, iudici confidentiarum, cum voto Rotæ, & cum clauſula (refectis expenſis.) Vnde Ioannes Gomez, ad cuius fauorem Petrus ius ſuum reſignauerat, & qui de anno præterito ſubrogari ſe obtinuerat in iuribus Alfonſi iam tum antea defuncti, petebat audiri; Franciſcus verò Apparitius, qui poſt latam contra Ioannem à Vicario Complutenſi ſuarum litterarum exequutore, ad inſtantiam fiſci Toletani ſententiam, fuerat per obitum D. Alfonſi ante dictam ſubrogationem Ioannis ab ordinario prouiſus, & opponebat de dictis clauſulis, † quia cum prolatæ eſſent per ablatiuum abſolu- 1
tum, importabant conditionem, l. à teſtatore, ff. de condit. & dem. † qua non purificata, iuriſdictio re- 2
manebat ſuſpenſa, Put. deciſ. 283. lib. 2. Caputaqueo. deciſ. 150. lib. 1. Et ſic Ioanni præcluſa videbatur audientia.

His tamen non obſtantibus, viſum fuit Dominis, Ioannem eſſe audiendum, quia de eius intereſſe ſatis, conſtabat, ad cap. veniens 2. de teſtibus, cap. 2. §. ſanè, & ibi Gemin. num. 4. vt lit. pend. in 6. Biſignet. deciſ. 1. de reſcript. tam ex reſignatione Petri in eius fauorem quam ex ſubrogatione in iuribus Franciſci Alfonſi, ad tex. in l. ſi eam, §. qui in iuriarum, ff. ſi quis cint. Gemin. in d. c. 2. nu. 2. Ferret. conſ. 47. num. 24. & per totum.

Nec obſtant dictæ clauſulæ; quia cum Ioannes ob- 4
tinuiſſet, committi cauſam appellationis, & nullitatum à ſententia Vicarij Complutenſis exequutoris clauſulæ non cenſebantur appoſitæ in dicta commiſſione appellationis. † Et quamuis clauſulæ in poſita in 5
prima commiſſione cenſeantur in alijs repetitæ, Æmil. conſ. 68. num. 7. late Modern. de attent. appel. pend. limit. 8. num. 7. Et fuit dictum coram me in cauſa 6
Ceſenaten. de Caeciagueris. 26. Ianuarij huius anni † Tamen hoc debet intelligi, ſolum reſpectu cauſarum antiquarum. Nec enim huic cauſæ nouæ iſtæ clauſulæ conueniunt, † cum ſoleant apponi dunta- 7
xat in commiſsionibus appellationum, & nullitatum, in

8 in quibus adeſt res iudicata, † ſicuti etiam clauſula
(in ſtatu, & terminis,) refertur ſolum ad cauſas an-
tiquas, in quibus non erat Ioannes, & appellauerat.
9 † dicta enim clauſula ponitur in commiſſione, qua
quis venit ad cauſam, in qua prius non erat, vt per
Mandoſ. in formul. commiſ. 9. admiſſionis pro inter-
eſſe.

Nihil facit, quod coram primo iudice non fuerit
10 actum de ſubrogatione; † quia cum cauſa fuerit com-
miſſa cum clauſula (quam & quas) iudex appellatio-
nis poteſt canonizare etiam nouum ius, vt in termi-
nis eſt deciſio Putei. 7. de appell. Ægid. deciſ. 661.

Prout etiam non obſtat, Apparitium non fuiſſe in
11 cauſa coram Compluteuſi, ſed ſolum fiſcum, † qui
cum in commiſſione adſit clauſula (omneſque alios,
&c.) potuit illius vigore contra ipſum tanquam inte-
reſſatum etiam agi. Biſignet. deciſ. 2. circa finem, de
reſcript. Achi. dec. vlt. eod. titulo Veſtr. in praxi lib. 4.
cap. 2. nu. 2. Mandoſ. in dicta formula commiſ. 9. ad-
miſſionis pro intereſſe, in princ.

12 Minus faciebat, quod dicebatur, appellationem
fuiſſe nullam tamquam interpoſitam coram notario,
& non coram iudice, cuius copiam habere poterat ad
tradita per Felin. in cap. ex tranſmiſſa, numer. 5. ver.
quinimo de præſcript. Caſsad. deciſ. 8. ſub num. 3. de
13 appell. † Nam vigore dictæ clauſulæ (quam & quas)
iudex poteſt procedere non ducto de appellatione, exi
ſtente nulla, vt per Sarnen. in regula de infirm. reſig.
quæſt. 34. verſ. & hoc vlterius. Achil. deciſ. 14. de re-
ſcript. Mandoſ. in formul. communis. verſ. vna cum
toto negotio principali, ibi, Secundo quæro, fol. mi-
hi 101.

14 Sed & reſpectu cauſarum antiquarum non obſta-
bant Ioanni ſupradictæ clauſulæ, quia fuerant appo-
ſitæ in fauorem Franciſci Alfonſi, in cuius locum e-
15 tiam quoad litem fuit ſubrogatus Ioannes. † Ideoque
cum ſemper intelligantur appoſitæ quatenus pars eis
vti velit, vt in ſimili fuit reſolutum in cauſa Pampi-
lonen. matrimonij 16. Ianuarij 1585. & in vna Elnen.
miniſteriorum 28. Aprilis. 1586. corã bo. me. Orano,
16 & in terminis eſt deciſio Achilis 12. de reſcript. † Et
expreſſè quod reſcripto dantis formam fauorem par-
tium continentem, tacitè vel expreſsè poſſit renun-
tiari, dicit Abb. in cap. cauſam, antenum. 20. verſ. id
nota, de re iud. poſt Hoſtien. ibidem, quem allegat
Albertus Brunus, de for. art. 6. quis poſſit dare & tol-
lere formam, col. 14. in princ. verſ. ex quo infertur. ſol.
17 mihi 18. col. 4 folij Sicuti Franciſc. ſi viueret, poſſet
audiri, ſi vellet ijs non vti, vel renuntiare, ad l. ſi
quis in conſcribendo, C. de pactis, Ioan. And. in cap.
ſtatutum numer. 1. verſ. quid ſi prælatus, ibi dicit au-
tem, de præbend. in 6. ita etiam licere debet Ioanni
ſubrogato, arg. d. ſi cum, §. qui iniuriarum, ff. ſi quis
cauſ. l. qui in ius, ff. de reg. iur.

18 Nec refert, quod non fuerint exhibitæ literæ ſubro-
gationis, quia cum hodie non agatur de illius canoni-
zatione, iudicarunt Domini, poſſe admitti ſupplica-
tionem, arg. eorum quæ traduntur per Verall. deciſ.
335. & 301. par. 3. Maximè vero ad effectum, vt Ioã-
19 nes poſſit audiri, quo caſu ſufficit, vt apparenter, &
ſummariè doceat de intereſſe. Innoc. in d. cap. Ve-
niens 2. in verb. In continenti, de teſtib. vbi Card. &
conſ. 7. Felin. in cap. cum ſuper, num. 16. de ſent. & re
iudic. Biſignet. d. deciſ. 2. Mandoſ. in d. formul. com-
miſ. 9. admiſſionis pro intereſſe, in verb. ad cauſam.

20 Poſtremò, quod dicebatur, ius Franciſci Alfonſi
eſſe incompatibile cum iure quod Ioannes habebat
ex reſignatione Petri, non fuit habitum in conſidera
tionem, cum in beneficialibus admittatur multiplica
tio titulorum, Veral. deciſ. 339. par. 1. & eſt tex. in c.
poſt electionem, vbi Abb. nu. 4 de conceſſ. præbend.
Lap. alleg. 132. num. 2.

Romana Legati della Porta. Lunæ 3. Nouembris 1601.

EPITOME.

Legatum mobilium relictum coniunctæ perſonæ videlicet vxori intelligitur de mobilibus extantibus tempore obitus.

SVMMARIVM.

1 *Legatum mobilium factum per verba præſentis temporis intelligitur de mobilibus extantibus tempore teſtamenti.*

2 *Teſtis deponens de facto proprio, pluſquam ſemiple ne probat.*

3 *Pater præſumitur magis cõſulere filijs, quam alijs.*

4 *Qui dicere potuit id quod non dixit, cenſetur id reliquiſſe in diſpoſitione iuris communis.*

5 *Argumentum à veriſimili eſt optimum in diſpoſitionibus teſtamentarijs.*

6 *Vna pars teſtamenti aliam declarat.*

7 *Verba ſubiunctiui modi, ſiue ſint præſentis temporis, ſiue præteriti imperfecti, ſemper comprehendunt tempus futurum.*

8 *Verba teſtamenti ſonantia in futurum, non obſtante pronomine poſſeſſiuo, comprehendunt acquiſita poſt teſtamentum.*

9 *Receditur à regula, l. ſi ita, ff. de aur. & argen. legat. & nu. 16. propter coniecturas, de quibus nu. 12. 13. & 15*

10 *Mens potius quam verba ſunt attendenda.*

11 *Legatum mobilium factum coniunctæ perſonæ, videlicet vxori intelligitur de mobilibus, extantibus tempore mortis.*

14 *Propter generalitatem, & pugnantiam verborũ legatum mobilium comprehendit etiam futura.*

17 *Depoſitio notarij qui fuit rogatus de teſtamento, redditur ſuſpecta, ſi examinatus deponit etiam illam quæ non ſcripſit in teſtamento, quæ tamen tenebatur exprimere.*

18 *Teſtes in dubio præſumuntur conteſtes, non autem ſingulares.*

19 *Teſtes ſingulares non probant, faciunt tamen magnum adminiculum, num. 8.*

21 *Teſtis propter leuem inimicitiam non debet a teſtimonio repelli.*

22 *Potiores coniecturæ in concurſu ſunt attendendæ.*

23 *Quod eſt ſolitum apponi in inſtitutione, non poteſt dubiam teſtatoris voluntatem declarare.*

24 *An hæres inſtitutus in omnibus bonis, præſentibus & futuris, cenſeatur inſtitutus in legatis, etiam ſi teſtator dixerit.* EXCEPTIS LEGATIS.

25 *Legatarius tenetur capere legatum de manu hæredis.*

26 *Legatarius non tenetur capere de manu hæredis, quando datur illi facultas capiendi legatum propria auctoritate.*

27 *Inſti-*

Digitized by Google

27 *Inſtitutio facta per verba;* IN OMNIBVS AVTEM A-
LIIS BONIS, *non comprehendit legata.*
28 *Ex diſpoſitione facta in vno legato, non infertur ad a-
lia legata diuerſam determinationem habentia.*

DECISIO XLVIII.

DVbitaui, an legatum mobilium relictum per E-
quitem della Porta Eliſabethæ vxori, eſſet intel-
ligendum de extantibus tempore teſtamenti vel tem-
pore obitus. Et pro parte fratrum della Porta, quos
dictus Eques in euentum quod decederet ſine libe-
ris, prout deceſſit, hæredes instituerat, prætendeba-
tur, eſſe intelligendum de extantibus tempore teſta-
1 menti, † quia teſtator vſus fuerat verbis præſentis
temporis, rel nquendo omnia & ſingula ſua bona
mobilia; Quo caſu attenditur tempus teſtamenti,
iuxta textum expreſſum, in l. ſi ita, ff. de aur. & arg. le-
gat. l. ſi ita ſcripſiſſet, de leg. 2. l. Iullianus, §. final. de
leg. 3. l. Aurelius, §. 1. de libera. legat. & in terminis
conſuluit Coroe. conſ. 14. numer. 5. lib. 1. Capra. conſ.
45. nu. 5. cum alijs per Menoch. præſumpt. 127. nu. 6.
& ſeqq. lib. 4.

Secundò dicebatur, quod ſi res eſſet dubia, reddi-
tur clara, & patens, ex depoſitione notarij, qui de te-
ſtamento fuit rogatus; dicit enim, ſe interrogaſſe te-
ſtatorem, quænam bona vellet vxori legare, ipſumque
2 reſpondiſſe, quæ tempore teſtamenti extabat, † qui
testis, cum de facto proprio deponat, pluſquam ſe-
miplenè probat. Aym. conſ. 178. numer. 7. quem Rota
fuit ſequuta coram Illuſtriſſimo Blanchetto, in cauſa
Romana deuolutionis vineæ. 1. Iulij 1573. & coram
me in cauſa Viterbien. fideiuſſionis, 29. Ianuarij præ-
teriti & alias ſæpius.

Tertiò, adducebatur, quod teſtator instituerat fi-
lios naſcituros, vnde non eſt veriſimile, cum voluiſſe,
quod tempore obitus filij omninò ſine mobilibus re-
3 maneret. † Præſumitur enim patrem magis conſu-
lere voluiſſe filijs, quam alijs, l. cum acutiſſimi, C. de
fideicom. arg. l. Sempronius Proculo, ff. de leg. 2.

Quartò his addebatur, quod quando teſtator vo-
luit comprehendere futura, id expreſſit, vt in institu-
tione hæredis, ibi, (in bonis præſentibus & futuris.)
4 † Vnde, ſi mobilia etiam futura vxori voluiſſet legare,
facile ubi fuiſſet, id dicere l. vnica §. vbi autem legata-
r p verſ. in autem ad deficientis, C. de caduc. tollend.
c. inter. corporalia, de transiat. Præl. ideo, cum
dictum non fuerit, cenſetur relictum in diſpoſitione
iuris communis, l. ex facto, ff. de cond. cauſ. dat.
cauſ. non ſequut. l. commodiſſimè, ff. de lib. & po-
ſthum. ideoque intrat diſpoſitio d. l. ſi ita, cum alleg.

Quintò magna vi fiebat in eo, quod teſtator poſt-
quam legauit dicta mobilia vxori, in alijs bonis præ-
ſentibus & futuris, mobilibus & ſtabilibus insti-
tuit fratres; ex quo clare colligitur, quod non lega-
uit vxori mobilia futura, ſi enim hoc ſuæ inten-
tionis fuiſſet, non eſt veriſimile, quod instituiſſet fra-
5 tres in mobilibus futuris. † Quod argumentum eſt
optimum in diſpoſitionibus teſtamentarijs, l. titia
cum teſtamento, §. qui inuita, verſ. non eſt veriſimile,
ff. de leg. 2.

Sextò adminiculatur prædictis, quia teſtator lega-
uit vxori melioramenta facta in vinea. Ergo non fu-
tura, quia Verbum, (facta.) denotat tempus præteri-
tum. Ex quo facilè colligere eſt qualis fuerit intentio
6 teſtatoris etiam in legato mobilium, † cum vna pars
teſtamenti aliam declaret, l. qui filias, in princ. de
leg. 1. Dec. conſ. 593. num. 2.

Vlterius prætendebatur voluntatem teſtatoris inde
magis declarari, quia poſt teſtamentum teſtator adno-
tauit omnia mobilia per eum empta in quodam ſuo
libello, quod euidenter indicat, eum adnotaſſe dicta
bona, vt diſtinguerentur a relictas vxori.

His tamen non obſtantibus, cauſa bis propoſita, ac
maturè diſcuſſa, DD. ſteterunt indeciſis coram me 20
Martij, videlicèt cenſeri Eliſabethæ legata bona extã-
tia tempore obitus teſtatoris, & non ſolum tempore
conditi teſtamenti. Verba enim ipſius legati non repu
gnat, † ſunt enim concepta per verba ſubiunctiui 7
modi, ibi. [di qualunque ſorte ſi ſiano, & ſi trouino,]
quæ ſiue ſint præſentis temporis, ſiue præteriti imper-
fecti, ſemper comprehendunt tempus futurum, l. ſi i-
ta quis, §. Seia. ff. de verb. oblig. Bart. in l. 1. nu. 11. verſ.
in contrarium, ff. de iure codicil. Lud. conſ. 362. num.
27. lib. 3. Peregr. de fideicom. art. 46. num. 29. † Et vbi 8
verba ſonant in futurum, non obſtante pronomine
poſſeſſiuo, quòd comprehendantur acquiſita poſt te-
ſtamentum tradit Socin. iun. conſ. 99. num. 27. lib. 1.

Eoque magis placuit Dominis hæc opinio, † quia 9
tales in hoc caſu adſunt coniecturæ, vt etiam ſit rece-
dendum a regula tex. in d. l. ſi ita ff. de aur. & arg. leg.
cum alleg. prout alias ex eiſdem fuit receſſum, coram
Sanctiſſimo in cauſa Spoletana legati. 20. Febr. 1587.
& in ſimili cauſa Romana coram Bubalo 10. Decem-
bri eiuſdem ann., & in alia Romana Metallium, 28.
Aprilis 1589 coram R. P. D. Penia, iuxta doctrinam
Cranetiæ, in l. 1. nu. 29. verſ. 3. limitatur, de leg. 1. Cal-
der. conſ. 1. nu. 3. verſ. nec obſtat, de conſtit. Socin. iun.
con. 98. nu. 20. lib. 1. Roland. quia alius cumulat, conſ.
36. nu. 20. lib. 4. Gabriel. conſ. 120. nu. 8. in fine, vol. 1.
Illuſtriſſimus Mantica, de coniect. vltim. vol. lib. 3. tit.
11. nu. 23. Et meritò quidem, cum mens potius quam 10
verba ſint attendenda, l. in conditionibus, ff. de con-
dit. & demon. cum vulg. Et eſt de mente textus in d. l.
ſi ita, ibi, Si aliud comprehenſum non eſſet.

Primo enim conſiderabant, huiuſmodi legatum 11
fuiſſe factum perſonæ coniunctæ, videlicèt vxori, quo
caſu attenditur tempus mortis, & non teſtamenti, Bart.
in d. l. ſi ita legatum, verſ. hæc vera, ff. de aur. & arg. le-
gat. & in l. ſi cognatis, col. 1. Socin. in l. 1. in 5. notab. ff.
de reb. dub. Bero. conſ. 44 nu. 22. lib. 7. qui loquitur in
his terminis, videlicet in legato facto vxori, Mich.
Graſſus, qui de comuni, in §. legatum, qu. 29. nu. 2. quic-
quid dixerit Cagnol. in l. fin. nu. 229. & ſeqq. C. de pa-
ctis, quem ſequitur Apoſtilla ad ſingulare Roman. 103.

Et hæc coniectura corroboratur ex dilectione & 12
beneuolentia, qua eques vxorem ſuam proſequeba-
tur, de qua deponunt duos teſtes, contra quos licet ali-
qua apponantur, de quibus infrà, ſatis tamen eſt in
puncto iſto, quòd dicta eorum, veritate nitantur, cum
Eques in teſtamento ſemper vxorem dilectiſſimam
appellet. Ex quo etiam ceſſant depoſitiones aliorum
teſtium, quòd deponunt de odio Equitis contra vxo-
rem. Et hæc dilectio inſeruit etiam pro coniectura,
quod teſtator legauerit, & futura, Bart. in d. l. ſi cogna-
tis, ff. de reb. dub. Gabriel conſ. 120. num. 10. lib. 1. Et
hanc coniecturam Rota fuit ſequuta in deciſionibus
allegatis coram Sanctiſſimo, & coram Bubalo.

His accedit, quod legatum fuit relictum per verba 13
geminata, prægnantia, & ampla, videlicet omnium, ſin-
gulorum, cuiuſcumque generis. Et quamuis hæc con-
iectura inter DD. ſit controuerſa, vt per Curt. iun.
conſ. 277. tamen in deciſionibus allegatis Rota fuit
ſequuta conſ. Crori 14. nu. 34. & ſeqq. † vbi propter 14
generalitatem, & prægnantia verborum, legatum com-
prebẽdit etiã futura, Dec. cõſ. 69. nu. 3 circa fin., verſ.
cõfirmatur hoc ex verb. Cephal. cõſ. 863. nu. 25. lib. 5.

Corroborantur prædicta (omiſſis alijs coniecturis
in alia deciſione, quę Dominis non diſplicuerent) ex
facultate conceſſa Eliſabethæ capiendi legatum pro-

pria auctoritate, difficile enim fuiſſet hoc ad practi-
cam reduci, ſi teſtator, mobilium extantium ſolum
tempore teſtamenti rationem habuiſſet.

16 Non obſtant in contrarium adducta, & præcipuè
tex. in d. l. ſi ita, ff. de aur. & arg. legat. quia vt dictum
eſt verba teſtamenti non repugnant, & ad ſint tales
coniecturæ, vt ab eius diſpoſitione ſit recedendum.

17 Depoſitio notarij videbatur ſuſpecta nec placuit
Dominis nam ſi teſtator dixiſſet, quod legabat vxo-
ri mobilia extantia ſolum tempore teſtamenti, mul-
tum veriſimile eſt, quod notarius expreſſiſſet.

Vltra quod hæc depoſitio redditur multum turbi-
da, ex depoſitionibus duorum teſtium, qui deponunt,
ſe a teſtatore audiuiſſe, quod legauerat vxori mobilia
18 extantia tempore obitus, † qui licet dicantur ſingu-
lares, tamen tales in dubio non præſumuntur, ſed
conteſtes. Innoc. in cap. qualiter, & quando, 2. de
accuſ. Alex. conſ. 185. num. 2. lib. 7. Et tenuit Rota co-
ram bo. me. Cardinale Lancelloto, in cauſa Biſigna-
19 nen. penſionis 27. Maij 1574. † Et in omnem euen-
tum, quatenus eſſent ſingulares, licet non probarent,
20 Caſ. de Graſſ. dec. 97. numer. 5. de probat. † nihilomi-
nus negari non poteſt, quin facerent magnum admi-
niculum. Caſtrenſ. conſ. 281. numer. 10. lib. 1. Aym. de
antiq. temp. par. 4 §. ſed enim num. 26. Gabr. de teſtib.
concluſ. 1. nu. n. 76. Et tenuit Rota in dicta cauſa Bi-
ſignanen. & coram Cantuccio in cauſa. Vrbeuetana
legati 13. Octobris 1581.

Et licet contra ipſos opponatur inimicitia, & con-
21 ſanguinitas, † tamen cum alterius inimicitia non
fuerit capitalis, ſed leuis non debet iſte teſtis repelli,
vt de communi teſtatur Alber. in auth. ſi teſtis, C. de
teſtib. Clar. in prax. in §. fin. quæſt. 24 verſ. item quæ-
ſo: & alterius conſanguinitas non probatur in tali
gradu, vt ſit à teſtimonio repellendus.

Tertium quod dicebatur de inſtitutione filij, &
ideo non videri veriſimile, quod teſtator voluiſſent
filium omnino remanere ſine mobilibus, non mouit
22 Dominos: † nam hæc eſt vnica coniectura, qua potiores
viſe ſunt in contrarium ponderatæ, ac proinde
ab eis non eſſe recedendum. Caſſad. deciſ. 1. num. 9. de
teſtam.

23 Quartum non applicatur. Regulare enim eſt quod
in inſtitutione hæredis fiat mentio bonorum futuro-
rum. Vnde cum hoc ſolitum ſit inſtitutione, non
poteſt inde declarari in alijs dubia teſtatoris voluntas.

24 Quintum de inſtitutione facta in bonis præſenti-
bus & futuris non obſtat; nam ommiſſa illa quæſtio-
ne, an hæres dici poſſit in hoc caſu inſtitutus, etiam
in legatis, quia negotium eſt valde turbidum, quam-
uis enim hæres dicatur inſtitutus in legatus, etiam
quod teſtator dixerit, exceptis legatis, prout in præ-
ſenti caſu, l. ſi quis ita hæres inſtitutus fuerit, ex certo,
74. vbi Bald. Cuman. in pro notab. Angel. num. 3. Imol.
num. 1. verſ. extra gloſſam ff. de hæred. inſtit. Alex. in
num. 1. verſ. extra gloſſam. ff. de hæred. inſtit. Alex. in
l. nam quod § nam omnis ſub. numer. 15. ff. ad Trebell.
Ruinus, in l. qui quadringenta, num. 2. ff. eodem, &
conſ 32. ſub. numer. 8. lib. 2. Et fuit reſolutum co. am
R. P. D. meo Seraphino in cauſa Romana legatorum,
10. Feb. 1585.

Tamen hoc procedit, ex eo, quia legatarius tene-
25 tur capere de manu hæredis, & ſi eſt locus detractio-
26 ni falcidiæ, hæres illam detrahit, † quod videtur ceſ-
ſare in hoc caſu, in quo fuit data facultas capiendi le-
27 gatum propria authoritate, † Et eo magis quia inſti-
tutio eſt facta per hæc verba, (in omnibus autem alijs
ſuis bonis,) quo caſu non includuntur legata. Decio
conſ. 53. ſub. numer 4. & 7. Cephal. conſ. 271. numer. 7.
lib. 2. Et latius poſt alios, quos refert, vbi etiam teſta-
tur de communi, conſ. 625. num. 23. lib. 5.

Tamen quia ex legato mobilium marmorea exci-
piebantur, quoad illa inſtitutio in futuris poterat o-
peratiue verificari, ac proinde huiuſmodi obiectum ceſ-
ſabat.

Sextum oppoſitum non concludit quoad alia lega- 28
ta diuerſam determinationem habentia, ad l. doli clau-
ſula, ff. de verb. oblig. cum vulgar.

Vltimum tollitur ex eo, quia in illo libello Eques
annotabat omnes expenſas quotidianas ſuæ domus,
& ideo in hoc fundamentum aliquod fieri non poteſt,
ad textum l. in ambiguo, ff. de reb. dub.

Romana Depoſiti de Altouitis, Lunæ 10. Decembris. 1601.

E P I T O M E.

Si pecuniæ deponantur ad hoc vt ſoluan-
tur tertio, cum certa conditione, ante adim-
pletam conditionem non abdicatur ius a de-
ponente, ita, vt ſi depoſitarius male ſoluat,
poſſit contra ipſum agere deponens.

S V M M A R I V M.

1 *Numeratio probatur ex aſſertione notarij, quod quis recepit in ſui & teſtium præſentia, &c.*
2 *Numeratio pecuniarum transfert dominium in recipientem.*
3 *Hypotheca cadit in pecunijs, dum extant.*
4 *Dominium pecuniarum abdicatur, ſi detur ordo, quod pecuniæ ſoluantur ſub certa conditione, ſed contrarium verius, nu. 12.*
5 *Dominium non acquiritur ſine traditione.*
6 *Momentanea ſolutio non transfert dominium niſi commodum obueniat ſoluenti.*
7 *Item non transfert dominium, ſi reſtitutio pecuniarum ſit conuentionalis, ſecus autem ſi ſit liberalis etiam quod commodum non obueniat ſoluenti.*
8 *Reſtitutio in dubio non præſumitur facta ex conuentione.*
9 *Ex ſerie facti colligitur, an reſtitutio facta fuerit ex voluntate, vel conuentione.*
10 *Reſtitutio dotis momentanea transfert dominium, propter vtilitatem, ad declarationem tex. in l. ſeruus dotalis, ff. ſolut. matrim.*
11 *Reſtitutio momentanea pecuniarum donatarum, ad hoc vt mutuentur, ex æquitate & propter cõmodum donatarij non impedit tranſlationem dominij.*
12 *Dominium rei emptæ transfertur in emptorem, ſi dans ſequitur bonam fidem illius.*
13 *Depoſitum, licet non poſſit reuocari, non propterea ante ſolutionem abdicatur dominium à deponente.*
14 *Depoſitarius non poteſt opponere de iure aliorum, ſed tenetur ſoluere.*

D E C I S I O XLIX.

VEndiderat D. Alexander de Aptis, ſuper ſuis bo-
nis annuum cenſum, pretio ſcutorum trium
millium, cuius recognouerat bonam fidem Claudius
Venturinus, & in inſtrumento recognitionis aſſere-
bat notarius, Claudium in ſui & teſtium præſentia
rece-

recepiſſe dictas pecunias, & ad ſe traxiſſe. Qua propter dubitandum per huiuſmodi actum, eſſet tranſlatum dominium dictarum pecuniarum in Claudium, ita vt eſſent hypothecatæ creditoribus D. Claudij in caſu, & ad effectum de quo agitur; hoc eſt, vt Altouitus, in cuius bancho poſtea dictæ pecuniæ per D. Alexandrum fuerant depoſitatæ, poſſet hodie tanquam creditor Claudij ſibi medietatem illarum retinere, quam male ſoluit Claudio, antequam ratificatio Antonij interueniret, ſecundum formam mandati D. Alexandri, iuxta reſolutiones in hac cauſa factas.

Et pro Altouito dicebatur, quod de numeratione facta Cladio non erat ambigendi locus, ſtante dicta atteſtatione notarij, Bart. in l. ſi ex cautione, numer. 14. & 8. C. de non num. pec. & in l. ſingularia, numer. 22. ff. ſi cert. per. Alex. conſ. 35. & conſ. 170. num. 6. lib. 2 Iaſ. num. 47. Dec. numer. 33. ff. ſi cert. pet. Angel. in l. pr. æ lia, num. 1. & Imol. num. 2. ff. de acquir. poſſeſſ. & tenuit Rota in cauſa Bonon. cenſus, 24. Aprilis anni præteriti, coram R. P. D. meo Pamphilo.

2 Et illa numeratio tranſtulit dominium in Claudiũ, licet momento temporis pecuniæ apud eum fuiſſent, l. qui id. §. ea lege, ff. de donat. l. ſi ſibi pecuniam. & ibi not. Bald. in princip. Iaſ. num. 10. Dec. num. 7. ff. ſi cert. pet. l. ſeruus dotalis, vbi Bald. numer. 2. ff. ſolut. matr. Et tenuit Rota in dicta cauſa Bononien. Vnde cum eſſet tranſlatum dominium in Claudium, cuius creditoribus omnia bona ſua erant hypothecata,

3 † cenſeri debeant per conſequens huiuſmodi pecuniæ hypothecatæ, ad tex. in l. final. C. quæ res pign. oblig. poſſ. Nomine enim bonorum veniunt etiam pecuniæ, l. cum taberna, §. final vbi Bart. ff. de pignor. Alex. in l. ſi conſtante, num 25. verſ. confirmo, ff. ſolut. matr.

Nec officere videbatur, quod pecunia non cadat hypotheca, quia hoc procedit fauore commercij, quando ſunt conſumptæ bona fide. Et ita loquitur Afflict. deciſ. 190. nu. 5. Pariſ conſ. 69. num. 2. lib. 4. Secus autem dicendum eſt in caſu iſto, quo Claudius non conſumpſerat pecunias, ſed fuerant tranſlatæ ex bancho Vbertini in banchum Altouiti. & ibi depoſitatæ, ad tradita per eundem Afflict. & Pariſ. locis præcitatis in princ.

4 Et poſtremò adducebatur, quod D. Alexander abdicauit a ſe dominium dictarum pecuniarum, dando Altouito ordinem, vt ſolueret Claudio, ſequuta ratificatione Antonij: nam illa conditio non eſt reſeruatio domini, vt in ſimil tradit Cepolla, cautel. 124. incip. vulgaris eſt regula iuris, num. 2.

His tamen non obſtan. contrarium viſum fuit Dominis, videlicet, dominium non fuiſſe tranſlatum in Claudium, & proinde pecunias non fuiſſe hypothecatas ſuis creditoribus. Nam cenſus fuit impoſitus die 8 Ianuarij 1585. & mediante bancho Vbertini eadem die dictæ pecuniæ fuerunt ſolutæ domino Alexandro, & poſitæ ad eius creditum, ad quod ſemper remanſerunt, donec die octauo Februarij ſubſequentis fuerant de ordine D. Alexandri tranſlatæ ad banchum Altouiti, & pariter poſitæ ad creditum eiuſdem D. Alexandri qui dedit ordinem, quod ſoluerentur Claudio, ſequuta ratificatione, Antonij. Vnde licet Claudius die 28. Ianuarij recognouerit bona fidem, cum atteſtatione notarij, quod receperat dictas pecunias coram ſe & teſtibus, dicendum eſt, ex tota ſerie facti, atteſtationem notarij fuiſſe factam, vel quia Claudius recognoſcebat bonam fidem, vel ſolum pro illo actu pecunias fuiſſe traditas, vt etiam cenſuit Rota in hac cauſa, coram illuſtriſſimo D. meo Cardinale Arragonio, 27. Martij 1596. Et ideo dominium non

5 fuit tranſlatum in Claudium, † quod non acquiritur ſine traditione, l. traditionibus, C. de pactis, † Qui enim ſic ſoluit, vt recepturus ſit, antequam aliquod commodum ex ſolutione obueniat parti, non dicitur ſoluere, & non transfert dominium, l. qui ſic ſoluit, vbi Bart. Caſtren. & Imol. in l. ſi quis duos in fine, Bald. in l. ſeruus dotalis, num. 2 ff. de ſolut. idem Bald. in d. l. ſi ſibi Alex. nu. 5. Iaſ. num. 10. Dec. in. fine. ff. ſi cert. per. Idem Iaſ. in l. frater a fratre, nu. 7. Cagnol. nu. 87. ff. de condict. indeb. Gerard. de Petra ſancta, ſingul. 26. num. 1. Treuizan. conſ. 50. n. 47. Modern. de moment. poſſeſſ. cap. 33. num. 4. licet contrarium ſit, quando ex ſolutione aliquod commodum obuenit parti. vt dicunt DD. allegati. 6

Et quod nullum commodum ex ſolutione obueniret Claudio, eſt clariſſimum. Et ſi aliquod obuenerit, puta quod potuiſſet repetere pecunias, hoc non prouenieбat ex ſolutione pecuniarum ſibi facta, ſed ex recognitione bonæ fidei, & declaratione, quod illæ pecuniæ fuerant receptæ nomine ipſius.

Non refert, quod (licet non obuenerit commodum ex momentanea traditione, nihilominus transfertur dominium, ſi reſtitutio eſt liberalis, ſecus autem ſi ex pacto) prædicta habeant locum, quando ex pacto quis tenetur ſtatim reddere, ſecus autem, quando ex mera liberalitate, quia hæc reſtitutio liberalis ſtatim facta non impedit dominij tranſlationem, gloſſ. fin. in lib. ſi quis duos, & Bart. in d. l. qui ſic ſoluit, in fine, vbi cum Angel. & Caſtren. ff. de ſolut. idem Bart. in d. l. ſingularia, num. 24. Bolog. num. 113. ff. ſi cert. pet. Bald. in d. l. ſi tibi pecuniam, num. 1. verſ. oppono, & ibi Fulgoſ. in fine ff. eodem. Iaſon. in d. l. frater a fratre. num. 6. ff. de cond. indeb. Modet. de moment. poſſeſſ. cap. 31. num. 5. † Et hæc conuentio, quod ſtatim reddatur quod ſolutum fuit (quicquid dixerit Angel. in l. ſi quis duos num. 1. ff. de ſolut. & Iaſ. in l. quidam exiſtimauerunt, num. 10. ff. ſi cert. pet.) in dubio non præſumitur. Bart. in d. l. ſi quis duos, ff. de ſolut. Caſtren. in fin. l. Imol. in verb. in ea, in fine, Angel. ſibi contrarius, in l. ſi tibi pecuniam, ff. ſi cert. pet. & latem tradit Bolognet. in d. l. ſingularia, nu. 113. Modern. de mom. poſſ. c. 33. nu. 5. Et fuit dictum in dicta Bononien. 7 8

Nam ex facto præſumendum eſt, ita fuiſſe inter partes conuentum. Non enim veriſimile eſt, quod pecuniæ ſemper remanſiſſent ad creditum D. Alexandri, ſi ſoluiſſet Claudio ſimpliciter, abſque dicto pacto. Et hoc corroboratur tam ex depoſito facto in bancho Altouiti, nomine D. Alexandri. quã per ordinem ab ipſomet datum Altouito, de ſoluendo Claudio ſequuta ratificatione Antonij. 9

Ex quibus ceſſat quod dicebatur, momentaneã poſſeſſionem transferre dominium, quia hoc procederet, ſi ex illa traditione obuiſſet commodum pacti, ſecus autem, ſi nullum obuenerit, iuxta doctrinam Bart. & aliorum, de qua ſuprà.

Nec tex. in l. ſeruus dotalis, ff. ſolut. matr. officit in hoc caſu, quia ibi reſtitutio dotis momentanea transfert dominium ratione commoditatis inde emergentis, vt declarat Bald. ibidem in princ. 10

Nec etiam tex. in l. ſi qui id. §. ea lege, ff. de donat. & in d. l. ſi tibi pecuniam, ff. ſi cert. pet. loquitur in caſu, quo fuit facta donatio, vt pecuniæ mutuarentur eidẽ donanti. Nam omiſſo quòd iura illa loquuntur de æquitate, vt not. gloſ. in d. §. ea lege, in verb. tranſlatio, & in d. l. ſi tibi pecuniam, in verb. benignius, in caſu dictorum iurium ex traditione momentanea fuit acquiſitum commodum donatario, qui licet eaſdem pecunias teneretur mutuare, nihilominus, ex quo illas pecunias poſtquàm mutuauerat, poterat repetere, ſibi commodum fuerat quæſitum ex traditione, videlicet ex cauſa donationis. Et ita intelligit hos textus 11

Bart.in d.l.qui ſo'uit,verſ.an ille primo dans.
12 Vltimo loco nõ obſtabat Cepolla,c.caut.124 Nam
in caſu illius cautelæ venditor fuerat ſequutus bonam
fidem emptoris.Et ideò fuerat tranſlatum dominium,
l.quidam,ff.de ſorem Verſo, l.procuratoris, §.ſed ſi
dedi mercem,ff.de tribut.act.§. venditæ,inſtit. de rer.
diuiſ. Sed in caſu iſto dominus Alexander noluit à ſe
abdicare dominium, cum dictæ pecuniç fuerunt po-
ſitę in bancho Altouiti, ad eius creditum, & poſtea
dedit ordinem, quod ſequuta ratificatione Antonij
ſoluerentur,Claudio. Quæ omnia repugnant abdi-
13 cationi domini. † Et licet fortaſſe non potuiſſet re-
uocare depoſitum, tamen interim remanebat domi-
nus, vt fuit reſolutum in cauſa Romana Vineæ 5.Iu-
nij 1579.coram bo. me. Oriolen & in cauſa Roma-
na pecuniaria 24. Nouembris 1595.coram R. P. D.
meo Mellino.

Prædictis addebant Domini, quod ſi ſtrictè conſi-
derarentur effectus dubij. Altouiti tenentur reſtituere
dictas pecunias, ſunt enim reſpectu domini Alexan-
dri depoſitarij, & cum depoſitum adhuc extet, iuxta
reſolutiones in hac cauſa factas, quia Altouitus malè
ſoluit,non poteſt contra D. Alexandrum opponere de
iure aliorum,neque compenſationem, l.ſi quis vel pe-
cuniæ.C.depoſiti.

Romana Saluiani interdicti. Lunæ 10, Decembris 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Rota de ſtylo non exequitur aliorum tribunalium ſen-
tentias,niſi iuſtificentur ex actis.*
2 *Saluianum non habet locum,vbi nulla adeſt hypoteca.*
3 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitati-
bus.*
4 *Bona prohibita alienari ſub pæna,non comprehendun-
tur ſub generali obligatione omnium bonorum.*
5 *Per clauſulam*, ETIAM ALIENATIONIS LATE SVM-
PTO VOCABVLO, *cenſetur etiam prohibita hy-
potheca.*
6 *Obligatio generali, comprehendit etiam bona alienari
prohibita quando non adſunt alia bona,ne obliga-
tio reddatur fruſtratoria.*
7 *Allegants,non adeſſe alia bona, incumbit onus pro-
bandi.*
8 *Saluianum inter præſentes decennio præſcribitur ſtan-
te titulo,& bona fide.*
9 *Limitatur,ſi præſcriptio fuerit interrupta.*
10 *Ex capite iuſtæ ignorantiæ competit reſtitutio in inte-
grum.*

D E C I S I O L.

CVm inueteratus Rotæ ſtylus ſit, vt non exequa-
tur ſententias aliorum tribunalium, niſi ex a-
1 ctis iuſtificentur, Puteo decis.401.lib. 1.Mohedan.de-
ciſ.3.de teſtibus,& 11.de re iudic.Et fuit pluries reſo-
lutum Domini dixerunt, ſententiam Alatam in
Saluiano, ad fauorem Angeli non eſſe exequendam.
Nam etiamſi dictus Angelus, in cuius contumaciam
dubium fuit propoſitum,& reſolutum, probaret do-
mum de qua agitur, fuiſſe illorum del Re, cuius ta-
men contrarium verò ſimilius viſum fuit, cum teſtes
2 de identitate non deponant concludenter, † nihilomi-
nus in hoc caſu non intraret Saluianum,quia nulla a-
deſt hyipoteca.Corn.conſ. 190.nu.2.lib.1.Natt.conſ.
174.nu.34.Nã hęc domus eſt emphyteotica, & quan-
do fuit acquiſita illorum del Rè, in iſtrumento confir-
mationis factæ per dominum directum promiſerunt
dicti del Rè,ſoluere canones, & ſeruare, alia pacta,
conuentiones, & obligationes contentas in alijs in-
ſtrumentis concettionis in emphyteuſim, quæ in eo-
dem inſtrumento inſeruntur,in quibus habetur, quod
hæc domus ſub pæna caducitatis non poſſit alienari,
etiam alienationis late ſumpto vocabulo. Vnde per-
inde habetur, ac ſi hæc prohibitio fuiſſet poſita in
inſtrumento dictæ confirmationis. † Relatum enim 3
eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, l.aſſe-
quuto, ff.de hæred. inſtit. † Et ideo hæc domus pro- 4
hibita alienari ſub dicta pœna non comprehenditur
in generali obligatione omnium bonorum illorum
del Rè facta ad fauorem Angeli, cuius vigore egit
Saluiano contra Reuerendiſſimum Archiepiſcopum
Amalphitanum poſſeſſorem huius domus. Bart. in l.
codicillis,§.inſtitutionis.5.de leg.2.cum alijs per Ga-
briel,de reg. iuris,concl.12.num 12.& tenuit Rota
coram bo me.Illuſtriſſimo Cardinale Lancelloto, in
cauſa Romana domorum 3.Iunij 1527.& coram R.
P.D.meo Decano in cauſa Romana vineæ, 20.Iunij
1598 & in alia Romana Saluiani interdicti, 12.No-
uembris,1599.coram R.P.D.meo Penia. Et ſtante
illa clauſula;(etiam alienationis late ſumpto vocabu- 5
lo,)cenſentur etiam prohibita hypoteca glo.in l.fi-
nal verſ.vel hypothecam. C.de rebus Eccleſ. non a-
lien.Soc.Sen.conſ.75.num.2.verſ.ſed his non obſtan.
vol.1 Et tenuit Rota in dicta cauſa Romana, coram
Illuſtriſſimo Lancelloto.

Nec obſtaret ſi diceretur, quod prædicta non ha- 6
bent locum,quando ille qui obligauit omnia bona,
non habebat alia bona, quam alienari prohibita, ne
alioquin reddatur obligatio fruſtratoria: Gerard.ſin-
gul.35.Marſil.in rubr.de fideiuſſ. quæſt.27. Gabr.d.
conclu.12.nume.40.quia non probatur illos del Re
tempore dictæ obligationis generalis non habuiſſe a-
lia bona. † Cuius probandi onus incumberet Angelo 7
tamquam alleganti.Ruin.conſ.49.num.3.vol. 5. Ga-
briel.de probat.concluſ.7.numer.24.Couar.var. reſo-
lut.c.6.num.2.lib.2.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, vide- 8
licet quod cum hæc domus fuerit per Reuerendiſſi-
mum Archiepiſcopum poſſeſſa per decennium, bona
fide, & iuſto titulo, inter præſentes. Saluianum fuit
præſcriptum, l.1.& 2. C.ſi aduerſus creditorem Ro-
land.conſ.79 num.7.& 8.vol.1.Et tenuit Rota coram
Illuſtriſſimo Mantica in cauſa Imolen. Saluiani, 27.
Iunij 1594.& in alia Romana Saluiani. S.præſcriptionis co
ram R. P. D meo Iuſto. Niſi fortè Angelus oſtende- 9
ret,præſcriptionem fuiſſe interruptam, † vel ſibi com- 10
petere reſtitutionem in integrum ex capite iuſtæ igno-
rantiæ. Bart.in l. 1.§.ſi quis propter. ff.de itin.actuque
priuato,Ruin.conſ.44. nu. 8.lib. 4. Cagnol. in.l.2.qui
de communi,quæſt.74.nu.219.C.de pact.inter empt.
& vend.

Beneuentana Beneficiorum. Vener. 14 Decembris 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Abbati non conceditur alternatiua.*
2 *Decretum irritas poſitum in regula octo menſium,in
ficit titulum,& poſſeſſionem prouiſi ab Abbate.*
3 *Etiamſi decretum non ſit poſitum in reſeruatione in
corpore iuris clauſula,vel alias ſuper certo corpo
re beneficij,quia eadem ratio militat, vbi reſer-
uatio eſt notoria,& iuſtificata.*

4 Poſſeſſio

4 *Poſſeſſio instrumentalis à prouiſo Apoſtolico capta, exiſtente prouiſo per Abbatem in poſſeſſione quã decretum irritans regulæ inficit, eſt manutenibilis.*
5 *Per adeptionem poſſeſſionis capellæ, acquiritur etiam poſſeſſio bonorum.*
6 *Iudex ritè & rectè procedendo priuat poſſeſſione poſſidentem.*

DECISIO LI.

QVamuis conſtaret de anteriori poſſeſſione prouiſorum ab Abbate. † nihilominus cum ille ſit ex inferioribus Collatoribus, quibus non conceditur alternatiua, & ideo menſis Aprilis quo contigit
2 vacatio; ſit reſeruata † prouiſioni dictorum prouiſorum obſtaret decretum irritans, poſitum in regula reſeruatoria octo menſium, quod inficit titulum, & poſſeſſionem, iuxta deciſ. 3. reſtit. ſpoliat. in nouis. & 2. eodem titulo in antiq. Caſſad. deciſ. 1. eodem titulo. Mohed. deciſ. 15. de cauſ. poſſ. & propriet. Rota coram bo. me. Bubalo in cauſa Senen. canonicatus, 13.
3 Martij 1588. † Et illud procedit, etiam quod decretum non ſit poſitum in reſeruatione in corpore iuris clauſa, vel alias ſuper certo corpore beneficij, quia eadem ratio militat, vbi reſeruatio eſt notoria. Put. deciſ. 290. num. 5. & 797 nu. 3. lib. 3. Simonett. de reſeru. quæſt. 4. Et fuit reſolutum in cauſa Cortonen. decanatus, 20. Martij 1585. coram bo. me. Orano, & in alia Regien. canonicatus, 17. Nouembris 1595. coram R. P. D. meo Pamphilio. Vnde fuit concluſum, Ioan. Iacobo
4 dandum eſſe mandatum de manutenendo, † quia de eius poſſeſſione conſtat, quæ licet ſit inſtrumentalis, tamẽ cum poſſeſſioni prouiſorum ab Abbate reſiſtat decretum irritans, & per conſequens illa poſſeſſio ſit infecta, & nullius momenti; habetur pro vacua. Ideoque dicta poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis. Caſſad. deciſ. 20. de præbend. Put. deciſ. 360. num. 8. lib. 1. Verall. deciſ. 334. num. 6. lib. 2. Faſto. dub. 41. Et alias fuit pluries reſolutum.

Et venit manutenendus in omnibus bonis dicto-
5 rum beneficiorum, † quia per adeptionem poſſeſſionis capellæ, acquiritur etiam poſſeſſio bonorum. Anchar. in regul. beneficium. col. vltim. ante numerum 12. verſ. & ideo ego dico, de reg. iur. in 6. Couar. lib. 3. var. reſolut. cap. 16. num. 13.

Quibus accedit, quod Io. Iacobus fuit immiſſus in
6 poſſeſſionem ab executore ſuarum litterarum, † qui iudex rectè, & ritè procedendo, etiam ſi poſſeſſio dictorum prouiſorum ab Abbate eſſet alicuius conſiderationis, potuit illos priuare ſua poſſeſſione, Angel. in l. clam. poſſid. ec. § qui ad nondinas, numer. 2. vbi Alex. Socin. Iaſ. & alij. ff. de acquir. poſs. Ferret. conſ. 18. num. 10. Moned. deciſ. 4. numer. 4. & 5. de reſtit. ſpoliat. Et tenuit Rota in cauſa Pennen. & Adrien. beneficiorum, 4. Iunij 1584. & in cauſa Hippo. Regien. capellaniæ, 3. Martij 1578. coram Cantuccio, & alias ſæpius.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Ven. 11. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Incorporalibus, & in ijs quæ de facili concedi non ſolent ratione amicitiæ, vel familiaritatis, per vnicum actum acquiritur quaſi poſſeſſio.*
2 *Item per actus contrarios amittitur quaſi poſſeſſio, & num. 7.*
3 *quaſi poſſeſſio in corporalibus eſt quidam vſus cum ſcientia, & patientia aduerſarij.*
4 *Mandatum de Manutenendo non datur illi qui non eſt in poſſeſſione de tempore litis motæ.*
5 *Poſſeſſio ciuilis per decennium amittitur.*
6 *Poſſeſſio ſolo animo amittitur.*
8 *Patientia vnius monaſterij ſufficit ad amittendam poſſeſſionem, nec requiritur conſenſus totius Religionis.*

DECISIO LII.

CVm per octo annos ante motam litem, Reuerendiſſimus Archiepiſcopus amouerit ſedilia inferiora, in quibus ſedebant clerici ſæculares, & eos ſedere fecerit in ſuperioribus ſedibus, ſubordinatè tamen Monachis, vt deponunt teſtes in Summ. num. 1. Et per biennium ante eandem litem motam, (prout etiam deponunt dicti teſtes) de eiuſdem D. Archiepiſcopi mandato ijdem Clerici ſæculares adierint presbiterium, & in eo ſederint, relicto Monachis choro antiquo, & ſedilibus ſuperioribus liberis; Domini dixerunt, Monachis non competere mãdatum de manutenendo, vt dicti clerici ſedere debeant, vel primo, vel ſecundo modo. Ratio deciſionis fuit, † quia cum 1
verſemur in corporalibus, & in ijs quæ de facili concedi non ſolet ratione amicitiæ, vel familiaritatis, quemadmodum per vnicum actum acquiritur quaſi poſſeſſio, c. cum Eccleſia Sutrina, vbi Abb. num. 22. Rip. qui de communi, num. 9. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Bart. in l. 1. § hoc interdicto, in princ. ff. de itin. actuque priuato. Put. deciſ. 76. numer. 2. lib. 1. † Ita per eoſ- 2
dem actus contrarios ammittitur. Put. d. loco. † Et in 3
iſtis in corporalibus non eſt aliud quaſi poſſeſſio, quã quidam vſus cum ſcientia, & patientia aduerſarij, l. quoties, ff. de ſeruitut. Put. d. loco, numer. 3. Et in hoc caſu non eſt dubitandum, quin plures actus interuenerint, † & ideo, cum de tempore litis motæ Mona- 4
chi non eſſent in tali poſſeſſione, illis non competit dictum mandatum, § hodie, inſtit. de interd. Bart. in l. 1. § fin. nu. 4. ff. vti poſſid. cum vulgar.

Non obſtat, quod decennium requiratur ad hoc vt poſſeſſio ciuilis amiſſa cenſeatur, Rip. in d. c. cum Eccleſia Sutrina, num. 23. † Nam cum ſolo animo poſ- 6
ſeſſio ammittatur, Bart. in c. ſp. ad ſedem, numer. 25. de reſtit. ſpoliat. de tali amiſſione conſtat ex ſcientia, & patientia Monachorum, quæ in controuerſiam in hoc caſu deduci non poteſt. † Et ſufficit, quod circa 7
aliquos actus interceſſerit, cum verſemur in incorporalibus, l. etſi forte, in fine, ff. ſi ſeruit. vendic. Innoc. in c. olim. 3. in princ. de reſtit. ſpoliat. vbi Butr. numer. 11. circa medium, verſ. vnde forte. An. bar. numer. 5. verſ. quando que vero populus, Put. d. deciſ. 276. lib. 1. Et tenuit Rota in cauſa Bononien. iuris manu tenendi 23. Maij 1578. coram Cantuccio.

Nec obſtat, quod requirebatur conſenſus totius 8
Congregationis, quia ſufficit patientia Monachorum illius Monaſterij, Mil. in verb. poſſeſſio, ſeu quaſi iurium incorporalium.

Tarraconen. Præpoſiturarum. Lunæ 14. Ianuarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ rogatæ in ſcribania à ſcriba, & publicatæ ab eius ſucceſſore in eodem officio, ſunt in forma probante.*

Digitized by Google

2 *Notario qui ſe nominat ſucceſſorem alicuius in ſubſcriptione, de ſtylo Rotæ creditur.*

3 *Secus autem, ſi ſe non nominet ſucceſſorem.*

DECISIO LIII.

PArtes erant in confeſſo, quod literæ Apoſtolicæ, & conſtitutio Epiſcopi non erant in forma probante.

Quantum verò ad alias ſcripturas, fuit reſolutum,
1 illas eſſe in forma probante, † quia fuerant rogatæ in ſcribania, & à ſcriba Capituli, & publicatæ ab eiſdem in eodem officio ſucceſſore, iuxta notata per Bart. in l. ſi quis ex argentarijs, §. congenitur, ſub numer. 3. ff. de edend. Dec. in auth ſi quis in aliquo: numer. 26. & ibi Iaſ. num. 5. fallent. 20. C. eodem.

Nec viſum fuit Dominis, poſſe dubitari, hunc ſcribam eſſe ſucceſſorum, cum ſe nominet talem in ipſa ſubſcriptione, cui in hoc de ſtylo Rotæ creditur; Verall. deciſ. 245. & 266. par. 2. Put. deciſ 475. lib. 2.

3 Non obſtat deciſio in cauſa Bertuſen. iuris conferendi, 24. Ianuarij 1596. coram R. P. D. meo Pamphilio, quia ibi fuerat reſolutum inſtrumentis per ſimiles Capitulorum ſcribas ſic informiter exemplatis, non credi, quia non conſtabat, illos eſſe ſucceſſores in officijs, & ſcripturis illorum, qui eas rogauerant, nec tales etiam ſe enunciabant. Vnde poſtea 24. Maij eiuſdem anni 1596. in eadem cauſa coram eodem fuit ab illa deciſione receſſum, quia probatum fuerat, eoſdem ſcribas fuiſſe ſucceſſores in officijs & ſcripturis eorum qui de iis rogati fuerant. Et ideo in ſimili fuerat reſolutum, in vna Romana domorum de Burgo, 20. Aprilis 1573. coram bo. me. Robuſterio, vbi non adhibebatur fides exemplo notarij ſucceſſoris in officio, quia non probatur, eundem ſucceſſiſſe in ſcripturis prædeceſſoris. In præſenti vero caſu, qui exemplauit non ſolum ſe enunciat notarium, & ſcribam Capituli, ſed etiam, ſe vti ſucceſſorem in officio, tenere & regere ſcripturas omnes prædeceſſorum in eodem officio, ac libros in Archiuio, & ſcribania reconditos, & cuſtoditos.

Nec facit, quod iſtæ ſcripturæ, etiam bene exemplatæ non facerent fidem, quia illud eſt alterius inſpectionis; cum ad hoc conſiderandæ ſint qualitates Archiuij.

Romana Sancti Thomæ in Formis. Lunæ 14. Ianuarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Termini ſubſtantiales ſeruati cum procuratore non habente legitimum mandatum ſi reitterentur, citato legitimo procuratore, validantur omnia acta.*

2 *Iudicium eſt nullum factum cum procuratore, qui non produxit mandatum, ſtante proteſtatione, neminem admi niſi docto de legitimo mandato.*

3 *Mandatum, etiam poſt ſententiam, poteſt quandocumque produci.*

4 *A proteſtatione, neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, cenſetur receſſum in alijs actibus, ſi non fuit repetita.*

DECISIO LIV.

QVamuis termini ſubſtantiales fuerint ſeruati cũ procuratore non habente legitimum mandatum, nihilominus cum poſtea fuerint reiterati, citato legitimo procuratore hoc ſufficit ad validandum omnia acta vigore innocentianæ, Caſſad. deciſ. 8. in fine, de reſcript. Vera l. deciſ. 149. num. 7. par. 3. Veſtr. in prax. cap. 13. numer. 1. de re ter. tom. lib. 5.

Quantum ad aliam nullitatem prætenſam, ex quo 2
fuit per fratres proteſtatum, neminem audiri niſi docto de legitimo mandato, Rot. deciſ. 1. de procur. in antiq. Guidob. deciſ. 288. Anil. deciſ. 6. de procur. Aym. conſ. 108. hoc non verificabatur in facto, †. Et 3
ideo etiam poſt ſententiam, & quandocumque mandatum produci poteſt. Rot. deciſ. 19. de procur. in antiq. Put. deciſ. 383. num. 8. lib. 2. Aim. 4. conſ. 208. †. Et 4
ſi aliquando fuit proteſtatum, tamen illa proteſtatio non fuit repetita in alijs actibus, & proinde ab illa cenſetur receſſum. Mohedan. deciſ. 2. de iudic. Et fuit pluries reſolutum. Vnde nihil obſtat, & quin poſſit quãdocumque mandatum produci. Rot. & ſu. allegati.

Ex quibus concluſum, ſententiam Rotalem fuiſſe validam.

Patauina Decimettæ ſiue Decimarum. Merc. 23. Ianuarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Agens remedio, l. conductores. C. locati, debet probare plene, & concludenter ſuam intentionem.*

2 *In materia probatoria, indefinita no æquipollet vniuerſali.*

3 *Clauſula, CVM OMNIBVS SVIS IVRIBVS, IVRISDICTIONIBVS, ET PERTINENTIS, non importat aliquod corpus diuerſum ab eo quod fuit expreſſum ſed omne aliud ius quod competit locanti.*

4 *Hæc clauſula de ſtylo in locationibus apponitur.*

5 *Penſio cenſetur cõmenſurata fructibus in locatione.*

6 *Agenti remedio, l. conductores, non poteſt obijci exceptio dominij.*

7 *Secus ſi, ſi notoriè conſtet de dominio conducentis.*

8 *Eccleſiæ parochiali debentur decimæ prædiorum exiſtentium intra limites ſuæ Parochiæ.*

DECISIO LV.

DOmini, vtraque parte informante vnanimiter 1
concluſerunt, R. Abbati cæterum, non competere remedium, l. conductores C. locati ſuper tota & integra decima Villæ Baoni; quia non probat plene, & concludenter, prout requiritur, ſe dictam decimam locaſſe fatri Federico, vti gubernatori Eccleſiæ Parochialis Sancti Fidentij, vnitæ Conuentui Aſtroſtis; ſed ſolum decimam, ſeu ius decimandi in loco Baoni, (detta la decimetta) Modern. de requiſ. poſſeſ. remed. 11. num. 28. Et tenuit Rota in cauſa Placentina vſurarum, 9. Nouembris 1583. coram bo. mem. Domino de Rubeis.

Non obſtant verba illa indefinita, (decimam ſeu 2
ius decimandi in loco Baoni.) Nam, vltra quod verba illa indefinita reſtringuntur ab illa ſubſequenti denominatione, (decimetta,) in materia probatoria indefinita non æquipollent vniuerſalibus Crauett. conſ. 33. num. 19 Dec. conſ. 146. nu. 15. Caſ. de Graſſ. deciſ. 36. num. 2. & deciſ. 82. num. 5.

Minus faciunt verba ſequentia, (cum omnibus ſuis 3
iuribus, iuriſdictionibus, & pertinentis,) quia illa verba non important aliquod corpus diuerſum ab eo quod fuit expreſſum, ſed important omne aliud ius quod Monaſterium poterat habere intra confines lo-

cationis

cationis factæ, vt fuit reſolutum coram R.P.D. meo Melino, in cauſa Sabinen. tenutæ collis Rampolli, 6.
4 Aprilis præteriti. † In qua etiam fuit dictum, quod illa verba ſunt ſolita apponi de ſtilo in ſimilibus locationibus.

Et prædicta ſumunt adminiculum à penſione annua trium librarum, quæ aſcendunt ad bolenos qua-
5 draginta quinque. † Quæ quidem penſio cenſetur commenſurata fructibus locatis, gloſſ. in l. 1. §. qui ſuperficiem, in verb. agendo. & ibi Bart. nu. 3. ff. de ſuperficieb. Rom. conſ. 396. num. 2. ſub fine.
6 Pauit etiam Dominis aliud fundamentum. † quod licèt contra agentem remedio, l. Conductores, non poſſit obijci exceptio domini, tex. in l. ſi quis condu-
8 ctionis. C. loc. Mod. Modern. loco præcitato, num. 4. † Secus nihilominus eſt, quando notorie conſtat ne domino conducentis. Muſcet. vbi ſupra, num. 44. prout in
8 caſu iſto, † quia Eccleſia ſancti Fidentij eſt Parochialis Baonien. debentur decimæ intra limites ſuæ Parochiæ. c. Eccleſias 13. quæſt. 1. c. ad decimas, de reſtit. ſpoliat. in 6. cap. cum contingat, de decim. Pur. deciſ. 371. num. 2. lib. 1. Et fuit pluries reſolutum.

Non obſtant donationes quæ producuntur pro parte Abbatis, nam dato etiam, quod eſſent validæ, & in forma probanti, non continent donationem totius decimationis villæ Baoni, & ſic non elidunt intentionē Eccleſiæ Parochialis ſancti Fidentij.

Romana Saluiani Interdicti. Ven. 8. Februarij. 1602.

E P I T O M E.

Fructus rei emphyteoticæ veniunt in generali obligatione, quæ tamen per emphyteotæ mortem expirat.

S V M M A R I V M.

1 *Hipotheca cenſetur prohibita per prohibitionē alienationis, etiam latè ſumpto vocabulo.*
2 *Relatum eſt in referente cum ſuis qualitatibus.*
3 *Clauſula generalis non refertur ad ſpecificata.*
4 *Clauſula,* SI QVID EXEQVENDVM, *debet ex iiſdem actis iuſtificari.*
5 *Limitatur ad effectum impediendi exequutionem, quo caſu reos poteſt ex nouiter deductis docere de iniuſtitia ſententiæ.*
6 *Rota de ſtylo ſemper in expenſis condemnat.*
7 *Agens Saluiano, debet de fructibus ſatisfieri.*
8 *Licèt proprietas rei emphyteoticæ prohibita ſit alienari, fructus tamē veniūt in generali obligat.*
9 *Obligatio rei emphyteoticæ ſolum durat, vita emphiteotæ durante.*
10 *Obligatio rei emphyteoticæ expirat per mortem emphyteotæ, vel ex reſolutione.*
11 *Actio perſonalis non tranſit in ſingularem ſucceſſorem.*

D E C I S I O LVI.

Motiuum identitatis domus, & præſcriptionis, videbatur Dominis ſublatum ex iis quę pro parte Angeli deducebantur. Aliud tamen, quod domus de qua agitur, non poſſet alienari, etiam alienationis latè ſumpto vocabulo ſub pœna caducitatis, remanebat in concuſſum. Quapropter dicta domus non
1 veniebat in generali obligatione, † Imò propter talem prohibitionem cenſebatur etiam prohibita hipotheca, rationibus, de quibus latè, in deciſione in hac cauſa coram me facta 10. Decembris præteriti.

Et quamuis in inſtrumento conceſſionis factæ illis del Re, non adſit hæc prohibitio, ſed ſolum quod domus non poſſit alienari ſine conſenſu Domini, ſatis tamen eſt, quod fuerit in altero duorum inſtrumentorum, quæ fuerunt inſerta in dicto inſtrumento,
2 † cum relatum ſit in referente, l. aſſe toto. ff. de hæred. inſtit. Nec huiuſmodi pacta ad inuicem pugnat, cum etiam domus prohibita alienari alienationis latè ſumpto vocabulo, poſſit de conſenſu domini directi alie-
3 nari. Ex quo ceſſat quod dicebatur, † clauſulam generalem non referri ad ſpecificata, ad l. doli clauſula, ff. de verb. oblig. Et eo magis procedunt prædicta, ſtante prægnantia verborum promiſſionis illorum del Re, de obſeruando pacta, conditiones, conuentiones, & capitula, promiſſiones, & obſeruationes in dictis inſtrumentis contentas, & expreſſas, quæ fuerunt de verbo ad verbum in dicto inſtrumento conceſſionis inſertæ.

Et licèt hæc inſtrumenta non fuerit producta coram Auditore Cameræ, nihil refert, cum hodie non
4 agatur ad effectum clauſulæ (ſi quid exequendum.)
5 † quæ debet ex eiſdem actis iuſtificari? † ſed ad effectum impediendi exequutionem ſententiæ Auditoris Cameræ. Quo caſu, ſufficit, quod detegatur iniuſta etiam ex nouiter deductis, cum id tendat ad corroborationem probationum antiquarum, quod poteſt fieri etiam poſt ſententiam. Facit tradita per Gabr. de teſtibus, concluſ. 2 num. 38. Et fuit latè deductum coram R.P.D. meo Lancelloto in cauſa Tridentina Officij Cancellariæ. 19. Ianuarij 1598. Et hæc noua iurium productio in nullo alio poteſt ſuffragari
6 Angelo, niſi vt ipſe, non obſtante ſtylo Rotæ, † quæ ſemper in expenſis cōdemnat, (Caſad. deciſ. 13. de reſcrip. Put. deciſ. 246. lib. 2.) debeat ab illis abſolui, ex quo ſententia ex nouiter deductis venit reuocanda. Verall. deciſ. 340. num. 4. par. 1.

7 Non obſtat, quod agitur vigore Saluiani, & ſic vt ex fructibus ſatisfiat creditori. Neguſ. de pignor. in 1.
8 memb. 8. par. num. 6. † Et ideò licèt proprietas ſit prohabita alienari, tamen ſecus eſt dicendum de fructibus, qui ſunt in bonis emphyteutę. Vnde veniunt in generali obligatione, Grat. conſ. 22. nu. 3. & conſ. 54. num. 4. lib. 1. Nam, quicquid ſit de veritate illius opinionis, an emphyteuta poſſit conſtituere vſumfructum, vel potius fructus ipſius rei hypothecare, de qua per Tiraquel. de retr. lignag. § 1. gloſſ. 7. num. 4.
9 vſque ad 47. † tamen ſufficit in caſu iſto, quòd hæc obligatio duret ſolum ad vitam & poſſeſſionem em-
10 phyteutæ. † Et ſic fuit per mortem, vel ex reſolutione illius del Re extincta. Pinel. in l. 1. par. 3. num. 7. C. de bon. mater. Roland. conſ. 59. num. 7. 12. & 20. lib. 2. qui alios allegat. Grat. loco præcitato. Et fuit dictum in cauſa Romana de Theodolis. 12. Aprilis 1592. coram Illuſtriſſimo Domino Blanchetto. Actio verò perſonalis, ſi quæ erat, non potuit tranſire in Archiepiſcopum ſingularem ſucceſſorem l. final. §. final. de contr. empt. l. quædam. §. is autem, ff. de eden. cum aliis latè per Crauett. conſ. 11. nu. 7.

Nec facit, quod in dicto inſtrumento conceſſionis enunctietur, fuiſſe impoſitum ſuper hac domo alias cēſum, quem pro parte pretij ſoluendum ſuſceperunt illi del Re, quia non ex eo poteſt inferri, fuiſſe conceſſam facultatem alienandi domum ſine licentiâ domini directi, ad tex in l. Iulianus, ff. de minor.

Vrbe-

Digitized by Google

Vrbeuetana Affictus. Lunæ 11. Febr. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones, niſi falſitatis, quietationis, & ſolutionis.*

2 *Solutio facta ante lapſum temporis conceſſi ad ſoluendum, concurrentibus alijs, quando cenſeatur ſimulata.*

D E C I S I O LVII.

VIſum fuit Dominis, mandatum eſſe relaxandum pro reſiduo penultimæ pagbæ, quod eſt ſcutorum 123. quia obligatio facta ad fauorem Equitis, eſt
1 Cameralis, † quæ non admittit exceptiones niſi falſitatis, quietationis, & ſolutionis. Galleſ. ad form. Cam. oblig. 4. par. quæſt. 1. Caſſad. deciſ. vnic. de mut. petit. Et fuit pluries reſolutum.

Non obſtat ſolutio facta per Gabrielem Coſmo aſ-
2 ſerto creditori Equitis, † nam fuit facta ante lapſum temporis conceſſum per Gubernatorem Gabrieli ad ſoluendum Coſmo. Fuit enim relaxatum mandatum cum termino ad primam, qui terminus durabat per totam diem 27. Septembris. Et ideo non debebat Gabriel illa die 27. ſoluere, prout ſoluit. Ex quo ceſſat quod dicitur de ſolutione facta de mandato iudicis. Et vlterius, cum de ſolutione facta Coſmo non conſtet, niſi ex eius confeſſione de recepto, talis ſolutio videbatur ſimulata, non enim inueriſimile eſt, quod Gabriel, qui per longum tempus litigauerat cum exequutione m, ita egiſſet cum Coſmo, ſtante maxime qualitate ipſius Coſmi. Et hoc ſatis apparet, quia die 18. Septembris ad iſtud computum præcedit alia confeſſio Coſmi, de recepto ſcut. 23. Et poſtea die 27. alia confeſſio continet ſolutionem, & receptionem in pecunia numerata totius ſummæ debitæ. Et eadem die adeſt alia promiſſio Gabrielis, reſtituendi ſcuta centum Coſmo ab eo mutuo recepta. Et hoc indicat, quod vere non fuerat facta ſolutio Coſmo, ſed quietantia fuerat ſimulata, licèt Coſmus voluerit eſſe ſecurus, vt poſſet conuenire Gabrielem prò iſta ſumma ſcut. centum.

Id quod dicebatur, A. C. abſoluiſſe Gabrielem ab hoc debito, talemque abſolutionem tranſijſſe in iudicatum & ideo non eſſe locum exequutioni, non placuit, quia A. C. ſolum repoſuit a relaxatione mandati, vt paſſim fieri conſueuit.

Romana Saluiani Interdicti. Ven. 1. Martij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula*, VEL SI MAGIS PLACET, COMMITTATVR EIDEM AVDITORI ROTAE QVI PROCEDAT AD LEGITIMAM EXEQVVTIONEM, *ſiue referatur ad ſententiam latam, ſiue ad obligationem Cameralem, non poteſt Auditor eius vigore, exequi ſententiam, ſi conſtat de iniuſtitia.*

2 *Clauſula*, SINE PRAEIVDICIO IVRIVM, *præſeruat ius etiam poſt ſententiam, de cuius iniuſtitia conſtat.*

D E C I S I O LVIII.

COnſuli Dominos per memoriale tranſmiſſum loco cauſæ: An ſtant bus verbis illis poſitis in ſecunda commiſſione, [vel ſi magis placet, committatur eidem Auditori Rotæ qui procedat ad legitimam exequutionem] deberem procedere ad exequutionem ſententiæ ab A. C. latæ in Saluiano contra Reuerendiſſimum Archiepiſcopum, vel potius ad exequutionem obligationis factæ per Archiepiſcopum in forma Cameræ de ſoluendo fructus domus Angelo, ipſum in dominum recognoſcendo. 1

Et Domini, ſiue illa verba debeant referri ad ſententiam, ſiue ad obligationem, dixerunt, non eſſe procedendum ad aliquam exequutionem; quia ſi verba illa ad ſententiam diriguntur, vtique hodie illius exequutio legitima fieri non poteſt, cum ſit detecta iniuſta, prout patet ex deciſionibus Rotalibus in hac cauſa factis. Si verò dirigantur ad obligationem Archiepiſcopi idem cenſuerunt, quia illa obligatio reſpicit iuſtitiā
ſententię. † Et ideo ſtante dicta iniuſtitia, intrat præ- 2
ſeruatiua facta per Archiepiſcopum in obligationem videlicèt, (ſine præiudicio ſuorum iurium,) quæ non eſt contraria facto, vt per Put. deciſ. 115. nu. 3. lib. 2.

Florentina Pecuniaria. Ven. 2. Martij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum perſonale quod poteſt relaxari contra defunctum, poteſt relaxar. contra hæredem qui non confecit inuentarium, num. 7.*

2 *Hæres cenſetur vna & eadem perſona cum defuncto.*

3 *Exequutio perſonalis fieri non poteſt quando adſunt bona.*

4 *Quod tamen procedit quādo debitor offert bona meliora ad electionem creditoris, & cauet de euictione, & adſunt alia requiſita.*

5 *Inuentarium inteiare non ſuffragatur pro aditione hæreditatis. Item inuentarium imperfectum non ſuffragatur.*

6 *Minor tenetur facere inuentarium.*

D E C I S I O LIX.

VEndiderat D. Raphaeli de Medicis quædam bona D. Alexander. Et pro eo in euentum euictionis fideiuſſerat D. Ioannes Victorius, quem D. Alexander per inſtrumentum guarandgiatum indemnem releuare promiſit. Euictis dictis bonis, coactus fuit D. Io. Victorius exſoluere pretium, in cuius vicem D. Antonius Franciſcus filius D. Alexandri dedit in ſolutum D. Io. Victorius prædium domus Albæ, appoſito pacto, quod ſi illud euinci contingeret; poſſet redire ad primæua ſua iura. Vnde euicto prædio domus Albæ, dubitatū, an mandatum perſonale poſſet relaxari contra Antonium Franciſcum filium & hæredem D. Alexandri. Et domini affirmatiuè concluſerunt.

Nam ſicuti mandatum perſonale poterat relaxari 1
contra D. Alexandrum, ita poterat relaxari contra D. Antonium Franciſcum illius hæredem, qui non confecit inuentarium. Bald. in l. vlt. §. etſi præfatam, nu. 3. C. de iur. delib. Alex. in l. poſtulante, nu. 2. & ſeqq. C. ad Trebell. Corn. conſ. 31. num. 2. & 15. lib. 3. Hæres

eadem

Digitized by Google

2 enim cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto, auth. de iur. iur. à minor. præſt. in princ. & ibi gloſſ. in verb. vna quodam modo collat. 5.

3 Non obſtat, quod quando adſunt bona, executio perſonalis fieri non poteſt, auth. Hoc niſi. C. de ſolut. quia D. Antonius Franciſcus debitor non probat, ſe feciſſe exactam diligentiam reperiendi pecuniam, &
4 quòd non reperit. Item non offert bona meliora ad electionem creditoris, nec cauet de euictione, nec alia ad id requiſita promittit, de quibus per Rom. conſ. 163. nu. 2. & ſeqq. latè Theſ. deciſ. 153 num. 12.

6 Nec inuentaria allegata per D. Antonium Franciſcum ei ſuffragantur, quia primum eſt tuletare confectum a matre. Secundum vero fuit ſolum ceptum, nunquam perfectum, nec etiam habet requiſita, cum citationes iuxta decretum iudicis minimè fuerint factæ.

6 Nec excuſari poteſt ex minori ætate, † quia etiam minor tenetur inuentarium conficere. Rot. de inuent. quæſt. 5. par. 2. & maior factus ſe hæreditati immiſcuit.

Minùs obſtat, quòd fuerit cepta executio ſuper quodam caſale; quia ex eo non potuit ſatisfieri D. Petro Thomæ filio, & hæredi D. Io. Victorij, cum ſuper dicto caſali fideicommiſſum, & cenſus impoſitos eſſe detectum ſit. Quocirca impediri non debet, quominus perſona capi queat, Dec. conſ. 562. nu. 8.

Firmana Lucri Dotis. Ven. 8. Martij. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Lucrum dotale debetur etiam ex parte dotis non exactæ, ſtante ſtatuto, quod lucrum debeatur etiam ex dote non exacta.*
2 *Diſpoſitio hominis facit ceſſare diſpoſitionem legis.*
3 *Culpa mariti non exigentis dotem non poteſt præiudicare mulieri.*
4 *Ad probandam negligentiam illius qui tenebatur exigere à debitoribus, non ſufficit probare, eum potuiſſe agere niſi etiam probetur, quòd facilè poterat exigi.*
5 *Quando expreſſè dantur in dotem nomina debitorum, ceſſio non eſt neceſſaria, neque neceſſario danda ſunt inſtrumenta, num. 7.*
6 *Mulier ſecundo nubens, nulla certa dote data, cenſetur nubere cum prima dote.*

D E C I S I O LX.

1 DOmini pro maiori parte dixerunt, Dianæ deberi lucrum dotis, & pro parte dotis non exactæ; quia ſtatutum, in rubr. 6. lib. 2. eſt clarum, quod tale lucrum debeatur, etiam pro parte ſoluta. Et ideo non eſt opus alia interpretatione, l. ille aut ille de leg. 2. cum vulgar.

2 Non obſtat, quòd fuerat conuentum, quòd lucrum non deberetur pro ea parte dotis quæ exigi non poſ-
3 ſet. † Et ſic diſpoſitio hominis facit ceſſare prouiſio-
4 nem legis, l. fin. C. de pact. conuent. † Quia reſpondebantur, quòd culpa mariti non exigentis non poteſt pregiudicare mulieri, l. Mæuia marito, l. penult. in princ. §. ſi vir. ff. ſolut. matr. l. ſi extraneus, ff. de iur. dot. l. ob res, ff. de pact. dotal. Roman. conſ. 46. nu. 3. Corn. conſ. 145. nu. 13. vol. 2.

Culpa autem mariti dicebatur probari, ex quo non oſtendebatur, ipſum feciſſe aliquam diligentiam pro exigendis nominibus debitorum.

Sed Domini qui erant in contrario voto, dicebant, 5
quod ad probandum negligentiam illius qui tenebatur exigere à debitoribus, non ſufficit probare, cum potuiſſe agere, niſi etiam oſtendatur, quod facilè poterant exigi. Surd. qui alios allegat, conſ. 288. num. 16. lib. 2. Nec in facto probatur, prout ore tenus dicebatur, Dianam poſt obitum viri exegiſſe dicta nomina debitorum. Ex quibus potius volui reſolutionem extendere, vt videretur ad quod difficultas reſtringatur, quàm vt illa deciſione haberetur.

Nec viſum fuit Dominis, obſtare, quod videretur neceſſaria ceſſio nominum debitorum, quia contrarium eſt verius in hoc caſu, quo expreſſè fuerant data dicta nomina in dotem. l. 2. C. de act. & oblig. Odofred. in d. l. Mæuia, verſ. vnde. ex principio huius legis, Ruin. conſ. 13. num. 27. & 28. vol. 2. Bal. Nouel. de dote, par. 6. priuil. 71. nu. 1. Roland. de lucr.
dotis, quæſt. 71. num. 13. Licèt ſecus ſit, † quando 6
mulier ſecundo nubit, nulla certa data dote, quia licèt cenſeatur nubere cum dote data primo viro, tamen in iſta tacita aſſignatione non ſubintelligitur ceſſio, vt per DD. allegatos.

Nec facit, quòd fuerat promiſſa in apocha ceſſio, quia quoad nomina predicta non erat promiſſa, ſed quod alia iura, & prætentiones.

Minùs releuat, quod inſtrumenta debitorum non fuerant data viro, quia tunc debebant dari, ſi debitores negaſſent, ſe tales, vt poſt Caſtren. & Bertrand. tradit. Dec. conſ. 105. nu. 25.

Pampilionen. de Stella. Ven. 15. Martij. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Contra citatum in prima inſtantia, nō poteſt agi per contradictas in cauſa appellationis.*
2 *Coram diuerſis iudicibus in eodem cauſa poteſt agi, parte acquieſcente.*
3 *Qui citat aliquem tanquam procuratorem, videtur eum tāquam verum procuratorem, aprobare.*
4 *Conſtitutio procuratoris facta ab vno ex beneficiatis ſufficit, cum agitur pro defenſione Eccleſiæ.*

D E C I S I O LXI.

FVerat reſolutum coram me, ſententias Rotales fuiſſe nullas, quoad beneficiatos, quia licèt fuerant citati vigore primæ commiſſionis Rotalis, tamen cum eadem cauſa fuiſſet introducta eodem tempore coram Metropolitano, & denuo poſt latam ſententiam a Metropolitano vigore alterius commiſſionis
appellationis in Rota, † debebant denuò citari, nec 1
poterant contra ipſos agi per contradictas vigore citationis factę in vim primæ commiſſionis. Achil. deciſ. 13. de dol. & contum. Et cum pars non acquieſceret, iterum propoſui dubium, & Domini ex eiſdem ſteterunt in deciſis.

Nec facit, quod ſententia metropolitani fuerit nul- 2
la, quia id non operatur, quòd prima commiſſio Rotalis habuerit effectum Et quamuis coram diuerſis iudicibus in eadem inſtantia poſſit agi parte acquieſcente, Rip. in cap. cùm M. Ferrarien. num. 199. de conſtit. Tamen hoc non fuit factum, quia prima ſententia Rotalis fuit lata in tertia inſtantia, reuocando ſententiam Metropolitani. Et ſic vigore ſecundæ commiſſionis. Ex quo clare patet, quod prima com-

Digitized by Google

commiſſio non habuit affectum.

Nec Abbati ſuffragatur, quod coram Metropolita-
no non comparuit perſona legitima. Omiſſo enim,
quòd hoc non facit ad punctum, cum tendat ad im-
3 pugnationem ſententiæ Metropolitani, † fuit coram
Metropolitano citatus Ioannes de Ochoa per Abba-
tem, tanquam beneficiatorum procurator. Et ideo
videtur, eum tanquam verum procuratorem, appro-
baſſe, Caſtren. in l. licet. num. 2. verſ. tu dic hoc
verum, ff. de iudic. & in conſ. 12. incipit. tota diſputatio in
princ. vol. 1. Marant. de ordin. iudic. par. 6. memb. 9.
nu. 56. latè Felin. in c. cum inter, ſub num. 11. verſ.
vnde generaliter, de except. Mohed. deciſ. voica, nu.
4. de regular. Et tenuit Rota coram R. P. D. meo Se-
raphino, in cauſa Borgen. de Couaruuias 4. Febroar.
1492. vbi dicitur, ita pluties fuiſſe reſolutum Quod
dicitur non adeſſe hodie qui poſſit de hac nullitate
dare, ceſſet, cum D. Capparoſſa habeat mandatum ab
4 vno ex Beneficiatis, quod ſufficit, cum agatur de de-
fenſione Eccleſiæ. Abb. in c. cum olim, num. 2. in fin.
verſ. item ex prædictus, de teſtib. Speculat. in tit. de
procurat. §. ratione, quoque, num. 9. verſ. quid ſi Ca-
nonic. Archid. in cap. cum liceat, num. 2. 12. queſt. 2.
Anton. de Butr. in cap. edocet, paulo antè num. 22.
de reſcript. Marthe ſil. ſingulari 150. Et fuit reſolutum
coram Illuſtriſſimo Platto in cauſa Virdunen. ele-
ctionis, 17. Maij 1589.

Eſina Saluiani Interdicti. Lunæ 18. Martij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Perſona quantumuis coniuncta non poteſt conſtituere procuratorem ante litem conteſtatam, ſecus tamen poſt litem conteſtatam.*

2 *Mandatum procuræ poteſt quandocumque produci, ſi non opponitur.*

3 *Indubio fit interpretatio, quòd quis voluerit vti facultate quam habet.*

4 *Verbum* CONSTITVIT, *ex ſubiecta materia accipitur pro* SVBSTITVIT

5 *Verbum,* SVBSTITVIT, *quando opus eſt inſtitutione accipitur pro* INSTITVIT.

DECISIO LXII.

FVerat reſolutum coram me 9. Aprilis præteriti,
ſententiam non fuiſſe nullam. Seruatum tamen,
videre, an Pyrrhus tanquàm frater potuiſſet conſti-
tueret procuratorem pro fratre, ante litem conteſta-
tam in caſu, &c. Tunc enim non conſtabat, quod
Pyrrhus haberet mandatum cum facultate ſubſtituen-
1 di. † Et regula eſt quod perſona quantumuis coniun-
cta non poſſit ante litem conteſtatam, procuratorem
conſtituere, licèt ſecus ſit poſt litem conteſtatam
Doctor, & præcipuè Alex & Iaſ. in l. quod quis. in 7.
fallentia. C. de procurat. Decios poſt. Felin. in C. intel-
leximus nu. 64. de iudic. Speculat. in tit. de procurat.
§. ratione conſtituentis, verſ. quod ſi cannonicus, Ro-
man. conſ. 24. num. 8. Rota. deciſ. 34. de procurat. in
antiq. vbi quod ita tenet Rota.

In caſu tamen de quo agitur, Domini dixerunt,
Pyrrhum potuiſſe conſtituere procuratorē pro Tha-
deo fratre, quia habebat mandatum cum facultate
ſubſtituendi, & quamuis hodie ſolum mandatum
2 fuerit productum, † Tamen cum non fuerit oppoſi-
tum, quandocumque produci potuit. Rota decil. 19
de procurat. in antiq. quam ſeruari teſtatur Puteus
deciſ. 383. nu. 8. lib. 2. Ayn. conſ. 108. nu. 1.

Nec placuit, quòd Pyrrhus viſus ſit nolle vti facul-
tate ſibi conceſſa in mandato, cum illud non pro-
duxerit, & ideo intrare regulam, Quod potui nolui.
&c. quia Pyrrhus non ſe reſtrinxit, eligendo viam
incompetentem excluſiue ad mandatum, ſed ſolum
conſtituit procuratorem pro ſe, & fratre, & ideo con-
ſtitutio procuratoris ſuſtinetur in vim facultatis ſibi
in mandato conceſſæ, arg. l. 3. & eorumque ibi notat
Bald. & alij, ff. de milit. teſtam. † Et tanto magis quia 3
in dubio fint interpretatio, quòd voluerit vti facultate
mandati pro validitate actus, l. quoties 80. de verb.
oblig.

Nec releuat, quod Pyrrhus procuratorem conſti-
tuerit, non autem ſubſtituerit, prout ſibi erat conceſ-
ſum in mandato, † quia verbum [conſtituit] debet 4
intelligi, pro [ſubſtituit] † prout verbum [ſubſtituit] 5
accipitur pro (inſtituit) quando inſtitutione opus eſt.
Bald & Salicet. in l. penult. C. de procurat. Decius, in
l. ſi librarius 92. in princ. verſ. & ſimiliter ſi notarius,
ff. de reg. iur. Benè facit deciſio Rotæ 27. de prebend.
in nou.

Romana Redditionis Computor. Ven. 22. Martij, 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Qui petit exibitionem libri, debet probare exiſtentiam libri apud illum à quo petit exhibitionem ante.*

2 *Non tenetur qui exibere librum cuius exiſtentia apud ipſum probata fuit ante litem motam.*

3 *Speciale eſt in ſcriptura, quòd probata ſemel exiſtētia libri apud aliquem ante litem motam, teneatur librum exibere, quando ſcilicet recepit librū à petente exibitionem, vel quādo ex officio tenebatur cuſtodire, alias ſecus.*

4 *Magiſter domus non tenetur cuſtodie libros diſperſæ.*

DECISIO LXIII.

EXiſtentia libri diſpenſæ penes. D. Aloyſium, non 1
videbatur plene probata, quod eſt principale
fundamentum illius qui petit exhibitionem, l. 3. in
princ. vbi gloſ. in verb. ſummatim ff. ad exhiben. De
ea enim deponit vnicus tantum teſtis, cuius etiam
dictum confunditur ex dicto primi teſtis, & in omnem 2
euentum, quatenus probaretur, eſſet probata ante
litem motam, & propterea non ſuffragaretur, quia
licèt ſit ſpeciale in ſcriptura, quod probata ſemel exiſtē- 3
tia, ante litem quis teneatur exhibere, hoc eſt verum
quando ille a quo petitur exibitio, illam recepit à peten
te exhibionem, vel quando ex officio tenebatur cuſto-
dire, alias ſecus, vt declarat Caſtr. in l. 2. nu 7 & Corn.
nu. 5. C. de teſtam. ordin. Hic autem, cum D. Aloyſius
non habuerit libros ab ipſis dominis petentibus exhi-
bitionem, † nec ipſe tenetur cuſtodire libros diſpenſæ, 4
cum etiam magiſter domus non valet in his terminis
argumentum a præterito in præſens per Doctores al-
legatos.

Romana Primogenituræ de Sancta Cruce. Ven. 24. Maij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Deſcendentia probari debet per gradus diſtinctos.*

2 In

2 *In probanda parentela recente, vt fraternitate, vel filiatione, an ſufficiant probare tractatum, vel nominationem in iudicio petitorio.*
3 *Filiatio & fraternitas concludenter probatur per publicam vocem, & famam, & tractatum.*
4 *Teſtes ſingulares deponentes de diuerſa tractatione & reputatione in filium, vel fratrem, probant fraternitatem & filiationem.*

DECISIO LXIV.

DOnauerat de anno 1576. Scipio Sancta Crucius Epiſcopus Ceruien. Domino Honufrio eius ex Georgio fratre nepoti, & ſucceſſiuè primogenito eiuſdem Honufrij, & alijs primogenitis ex eo deſcendentibus, quædam bona, quę &c. teſtamento auxerat, & in eodem contenta in donatione confirmauerat, quibus ſubſtituerat quoſdam, inter quos, & primogenitus Valerij alias Valeriani Sanctacrucis fratris Illuſtriſſimi D. Proſperi Cardinalis Sancta crucis. Et quamuis nondum euenerit caſus ſubſtitutionis, nihilominus ad omnem bonum finem, dominus Marcellus filius Valerij, ſeu Valeriani, & ipſo ſolo iura deducente, Dominis deſiderat de hac deſcendentia conſtare,
1 † Probatur enim per gradus diſtinctos, prout requiritur, c. licet ex quam, ibi, ſingulos gradus, ex. de teſtibus. Innoc. in C. ſeries, in fin. & ibidem Bald. num. 3. eodem tit. idem Bald. in l. 1. num. 18. Verſ. propterea, C. eodem. Anchar. conſ. 277. num. 7. verſ. nam aliquis gradus, Decius, qui de communi conſ. 322. num. 4. Nam quòd Valerius, alias Valerianus eſſet frater Cardinalis, deponunt primus, & 4. teſtis ſuper ſecundo. Et dant rationem ex publica voce, & fama, & ſuper 3. deponunt, de communi reputatione ab omnibus, vt de tractatu inter ipſos, vti tales, & ſecundus, & 3. teſtis pariter de eodem tractatu, & communi reputatione deponunt, & Valerianus vt talis nominatur in donatione,

Quòd vero D. Marcellus deſcendat ex Valeriano, & Antonina de Muris coniugibus, deponunt dicti teſtes ſuper 5. Et deponunt de publica voce, & fama, tractatu, & communi reputatione.

Vltimus vero gradus, videlicèt, quod Valerianus iunior & Antonius deſcendebant ex Marcello, & Porcia del Draco pariter coniugibus, deponunt dicti teſtes ſuper 6. & 7. de publica voce, & fama, tractatu, & reputatione, & res eſt notoria.

Quæ probatio viſa fuit Dominis ſatis ſufficiens.
2 Nam quicquid ſit de illa quæſtione, an in iudicio petitorio, quando agitur de probando parentela recente, quæ hominum memoriam non excedit, ſufficiat probare tractatum, vel nominationem, & de fraternitate probanda, Pacian de probat. cap. 12. num. 7 & ſeqq. lib. 2. Et an per ſimiles actus probetur filiatio, Fachin. contro. iur. lib. 1. c. 73. per totum. & Pacian.
3 d. lib. 2. cap 6. hic ceſſat omnis difficultas, † quia vna cum tractatu concurrit publica vox, & fama, & ideo hæc fraternitas, & filiatio concludenter fuit probata. Aret. conſ. 37. in fin. y. 35. venit igitur ad 2. Aym. conſ. 249. nu. 2. in fin. Alex. conſ. 181. num. 9. vol. 7. Pacian. d. cap. 12. num. 23.
4 Nec obſtat, ſi diceretur, quòd iſti teſtes ſunt ſingulares, cùm quilibet, eorum deponat de diuerſa tractatione, reputatione, &c. quia hic non agitur principaliter de probando illos actus de quibus teſtes deponunt, ſed de probando effectum qui reſultat ex actibus illis, videlicet fraternitatem, & filiationem. Ita poſt gloſſ. Caſtr. in conſ. 151. num. 7. verſ. 2. Videtur vol. 1.

Camerinen. Dotis. Ven. 31. Maij. 1602.

EPITOME.

Dos pro filia promiſſa marito, intuitu legati ex certis bonis detrahendi, ſi illa bona perueniant ad filiam, obligatio ceſſat.

SVMMARIVM.

1 *Solutio dotis promiſſę marito facta vxori non liberat debitorem.*
2 *Deficiente cauſa propter quam quis ſe obligauit, obligatio remanet inefficax.*
3 *Mandatum non eſt exequendum quod detegitur iniuſtum, etiam ex nouiter deductis.*
4 *De ſpecie ad quantitatem non fit compenſatio.*
5 *Mandatum relaxatum vltra ſummam debitam nō eſt exequendum.*

DECISIO LXV.

SEmel atque iterum reſoluta hac cauſa, & tandem tertio propoſita, Domini ſteterunt in deciſis contra Auguſtinum ſolum informantem cenſentes, mandatum per ipſum obtentum contra Pantaleonem ſocerum, ſuſtineri non poſſe. Nam cum Venantia eius vxor habuerit bona materna, ex quibus legatum erat ſoluendum, intus habet, quod extra petit,

Nec obſtat, quòd promiſſo dę ſoluenda dote erat facta Auguſtino, † & ſolutio dotis promiſſæ marito 1
facta vxori non liberat debitorem. l. ſi pater, C. de dot. promiſſ. Guido Pap. deciſ. 375. cum alijs, quia hæc difficultas ceſſat ex apocha, in qua Auguſtinus promittit quietantiam pro huiuſmodi legato, cuius intuitu fuerant promiſſa quingenta, (vt bene in deciſione R. P. D. mei Pamphylis) quam nec ipſe, nec Venantia facere potuerant, tempore relaxationis mandati, ex quo Venantia habuerat bona materna, & conſequenter legatum quod in eis comprehenditur, Vnde mandatum relaxatum contra Pantaleonem fuit iniuſtum, † quia eius obligatio ceſſabat, cum de- 2
ficeret cauſa propter quam ſe obligauerat, & ſic ſine cauſa obligatio remanebat inefficax, l. ſi pupillum, ſecunda, vbi Bald. & Imol. ff. de acquir. hæred. Anchar. conſ. 330. num. 11. Et tenuit Rota in Romana de Zabrerijs 4. Maij ſub num 14. 1580. coram Cantuccio, & fuit latè deductum in alia cauſa Romana nullitatis 23. Ianuarij de hoc anno coram R. P. D. meo Pamphylio.

Nec obſtat, quòd cauſa promiſſionis dotis non ceſſat, ex quo pater tenetur dotare filiam, quia cum ſoluta 500. fuiſſent promiſſa intuitu legati de quo promiſerat Auguſtinus quietantia, vtique pro hac rata ceſſat cauſa obligationis Pantaleonis, cum iam Auguſtinus habuerit alia quingenta promiſſa,

Minus releuat, quod ſolutis 500. Auguſtino, & per ipſam quietatione facta, parte agente pro recuperatione bonorum, quietantia operabitur effectum ſuum, quia fuit reſponſum, res excedere terminos ſuos, & ſemper eſſe verum, quod de tempore relaxationis mandati obligatio Pantaleonis ceſſabat ex defectu cauſæ propter quam ſe obligauerat ad illa 500.

Nec

Digitized by Google

Nec facit, quod Pantaleonem in ſolidum obligatus cum Vincentio filio, cui erat facienda quietatio, non poſſit opponere de hac quietatione, quæ Vincentio erat facienda, quia Auguſtinus expreſsè promiſerat, vtrumque de legato quietare.

Non obſtat, quod cum Pantaleon non oppoſuerit de huiuſmodi impedimento, Auguſtinus potuit hoc mandatum obtinere. Alex. in l. filiæ licet, num. 3. C. de collat. Nam quicquid ſit de veritate, (ſine actis
3 enim proceditur, & cauſa non eſt Rotalis) dum † quæritur, an mandatum, relaxatum ſit exequendum, ſufficit, quod detegatur iniuſtum, etiam ex nouiter deductis, cum id tendat ad corroborationem probationum antiquarum, quod poteſt fieri etiam poſt ſententiam, prout fuit pluries reſolutum.

Nec Auguſtino ſuffragatur, quod poſt ſolutionem quingentorum, Pantaleon de nouo ſe obligauerat pro reſiduo, quia iſta non eſt noua obligatio, niſi reſpectu ſolutionis in terminis ab arbitro declarandis.

Minùs etiam ei ſuffragatur, quod dos fuerit debita
4 in pecunia, † & non fiat compenſatio de ſpecie ad quantitatem, l. ſi conuenerit, ff. de pignorat. act. l. ſi non ſortem, §. ſi certum. ff. de condict. indeb. Socin. iun. conſ. 10. nu. 22. lib. 3. & conſ. 170. nu. 20. lib. 2. quia hæc concluſio non applicatur; non enim agitur de compenſatione, ſed dicitur, quod pecuniæ fuerunt debitæ intuitu legati, quod ſoluendum erat ex hæreditate, & hodie ceſſat iſta obligatio, quia hæreditas deuenit ad manus ipſius Venantiæ.

Nec refert, quòd iſta hæreditas non aſcendat ad valorem legati, quia etiam ſi hoc non probetur, tamẽ ſi probaretur ceſſarent nihilominus cauſa obligationis Pantaleonis, pro valore hereditatis. Et ſic mandatum
5 non eſſet † exequendum tanquam relaxatum vltra ſummam debitam, vt fuit late deductum in cauſa Romana Ipolij 21. Februarij, 1600. coram R. P. D. meo Iuſto.

Non obſtat, quod hodiè negetur, bona matris perueniſſe ad manus Venantiæ, ſed ſolum certam partem quę non aſcendit ad ſummam 500. quia hoc nunquam fuit controuerſum, & non iuſtificatur in facto.

Et vnus ex Dominis reſpondebat, quòd ſi fortaſſe probaretur, totam hæreditatem non perueniſſe ad manus Venantiæ, quod nihilominus non ſuffragaretur, ex quo dicta hæreditas hodie eſt debita Venantiæ ex fideicommiſſo, & ideo ipſe habet iura, & actiones pro conſequendis omnibus bonis matris.

Alia tollantur ex deciſionibus in hac cauſa factis.

Anconitana Aſſecurationis. Ven. 31. Maij. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Apocha onerationis vulgariter nuncupata* POLIZA DI CARICO *probat onerationem.*

2 *Liber ſcribæ nauigiorum meretur fidem, maximè ſtante ſtatuto, quòd ei fides adhibeatur.*

3 *Teſtes in primo iudicio nulliter examinati, ſi deinde cum partis interrogatoris examinentur probant.*

D E C I S I O LXVI.

DVbitaui, an apocha aſſecurationis eſſet iuſtificata. Et Domini affirmatiue reſponderunt. Duo enim pro eius iuſtificatione erant probanda, alterum, quod conſtaret de oneratione Ciambellotorum. Alterum vero, quod conſtaret de deprædatione.

Prius probatur ex apotheca onerationis vulgariter 1
nuncupata, (Poliza di carico.) Stracca, de aſſecur. gloſ. 11. num 50.

Et quamuis in apocha onerationis non habeatur, quod ſint tabulæ Ciambellotorum, tamen ceſſat difficultas, cum in libro originali ſcribæ habentur. Iacobum oneraſſe ſex tabulas Ciambellotorum. † Qui 2
liber ſcribæ nauigiorum, fidem meretur, Stracca, de aſſecur. gloſ. 81. nu. 5 a. eoque magis hoc precedit Anconæ, vbi adeſt ſtatutum municipale, quod huiuſmodi ſcribis fides habeatur, vt in rubrica 90. de fide danda Scripturis ſcribanorum nauigiorum, & inſuper concurrit qualitas mercium, numeri, ſigni, loci, & perſonarum, nec ita qualitas perſonarum poteſt in alia qualitate mercium verificari.

Nec obſtat, quod dicitur, Ciambellotos ſpectare ad Ruſcam, non autem ad Hebræos, de quibus agitur, quia licèt teſtes dicant, vnam tabulam fuiſſe habitam à Ruſca, aliam a Dogana, nihilominus concludunt, tabulas fuiſſe quorumdam Hebræorum.

Minus facit, quod tam in apocha onerationis, quam in patria libri, dicatur, tabulas fuiſſe oneratas die 29. Septembris, & tamen ex dicto Lucè patroni, ſibi fuiſſe conſignatas per ſex dies ante diſceſſum a portu, & ſic die 24. cum diſceſſerit die 30 Non eſt enim, nouum, quod merces conſignentur patrono nauis, & illius ad aliquot dies ſcriba conficiat apocham onerationis.

Quod dicebatur, apocam aſſecurationis non fuiſſe recognitam, conſtat de contrario in proceſſu compulſori [illegible], fol. 22. prout etiam apocha onerationis fuit recognita in eodem proceſſu, fol. 2a. Cętera vita ſunt Dominis non meterit reſponſionem.

Tertium requiſitum videlicèt deprædatio, probatur ex teſtibus, qui licèt in primo iudicio fuerint nulliter examinati, tamen poſtea ad inſtantiam patris, cum eius interrogatorijs fuerunt examinati.

Auſculana Domus. Lunæ. 3. Iunij. 1602.

E P I T O M E.

Legatarius in relegato nõ præfertur creditoribus habentibus anteriora iura, quibus datur retentio, ſi poſſidebant iure familiaritatis in vita teſtatoris, vel habebant precariũ ad ſui fauorem, niſi ſunt creditores chirographarij, & hæreditas ſit ſoluendo, quo caſu onus probandi, quòd hæreditas non ſit ſoluendo, incumbit creditoribus.

S V M M A R I V M.

1 *Vxor, & eius hæres mortuo marito, poſſunt retinere bona mariti, ex hypotheca dotis.*

2 *Vxor non poteſt authoritate propria ingredi bonorum dotalium poſſeſſionem.*

3 *Intellige, niſi habeat precarium ad ſui fauorem, vel bonorum poſſeſſio peruenit ad ipſam ſine vitio*

4 *Vxor quæ poſſidet ratione familiaritatis bona in vita*

viri

Digitized by Google

viri eo defuncto poteſt ſibi mutare cauſam poſ-ſeſsionis, & idem poteſt hæres.

5 *Mutatio poſſeſsionis cenſetur facta ex ſuperuenientia noui tituli, abſque alia declaratione.*

6 *Legatarius in re legata præfertur alijs creditoribus, quando hæreditas eſt ſoluendo, aliàs ſecus.*

7 *Intellige de creditoribus chirographarijs, qui non habent hypothecam, ſecus in alijs, & num. 9.*

8 *Doctor eſt intelligendus ſecundum iura quæ allegat.*

9 *Creditor habens Hypotecam, poteſt ſibi eligere vnum ex pignoribus quod voluerit.*

10 *Creditoribus chirographarijs agentibus aduerſus legatarios incumbit onus probandi, hereditatem non eſſe ſoluendo.*

11 *Saluianum competit legatario pro legato.*

12 *Saluianum non competit legatario, ſi poſsidens habet ius retentionis ex priori iure.*

13 *Ex acceptatione legati cenſetur approbatum teſtamentum.*

14 *Heres non poteſt venire contra factum defuncti.*

15 *Vtens iure retentionis, vt poſt ſatisfactionem reſtituat legatario, non dicitur contrauenire voluntati teſtatoris qui ſimpliciter legauit, & num. 17.*

16 *Legatum factum cum conditione, ſeu clauſula,* DVM DOTEM NON REPETIERIT, ET VITAM VIDVALEM SERVAVERIT, *non cenſetur relictum animo compenſandi cum dote, & num. 22.*

17 *Teſtator cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris.*

18 *Hæres ſuccedit in omne ius defuncti.*

19 *Fructus computantur in ſortem, quando contractus eſt vſurarius.*

20 *Legatum annuum factum ob retardatam ſolutionem dotis, eſt vſurarium.*

21 *Secus ſi ſit factum abſque vlla dinumeratione temporis, vel pro fructibus, atque intereſſe.*

22 *Legatum vſus fructus, dum dotem non repetierit, & vitam vidualem ſeruauerit, non eſt vſurarium, & nu. 19. 20. & 21.*

23 *Legatum alimentorum, vel vſufructus, donec mulier vitam vidualem ſeruauerit, eſt validum.*

24 *Maximè ſi fructus non correſpondeant fructibus dotis.*

25 *Cautio Mutiana præſtari debet à muliere cui eſt relictum donec vitam vidualem ſeruauerit alias debet, reſtituere fructus.*

28 *Cautio Mutiana debet præſtari iuxta terminos auth. cui relictum. C. de indict. vidui. tollen.*

27 *Cautio Mutiana vult, quod reſtituatur, in euentum contrauentionis.*

DECISIO LXVI.

FInito vſufructu domus de qua agitur, per obitum Hieronymæ, quem Vincentius eius vir ipſi legauerat, dum viueret, vitam vidualem ſeruaret, & dotem non repeteret. Marinus pro parte hæres D. Vincentij, & in dicta domo finito vſufructu prælegatarius petebat immiſſionem. Albena vero filia, & hæres Hieronymæ volebat retinere, tanquam creditrix dotis maternæ, donec ſibi de ea fuiſſet ſatisfactũ, quapropter dubitatũ, an Marino eſſet concedenda immiſſio. Et negatiue fuit reſolutum, quia nedum
1 † Vxor, mortuo marito, ratione hypothecæ poteſt retinere bona pro iure ſuarum dotium, ſed etiam filia pro dote materna, Bart. in l. generit, numer. 21. ff.
de acquir. hæred. Brun. conſ. 1. numer. 11. & 12. vol. 1. Camp. g. in conſ. ſeq. nu. 4 Grammat. deciſ. 58. numer. 4. Bald. in l. 1. num. 4. C. de ſeruo pign. dato manum. Decius conſ. 232. numer. 2. & conſ. 400. numer. 5. cum alijs per Nattam. conſ. 77. num. 27. vol. 1.

Quamuis enim regulariter mulier non poſſit propria auctoritate ingredi poſſeſſionem bonorum dotalium, vel pro illis obligatorum, per tex. in l. dotis actione. C. ſolut. matrim. † Tamen id non procedit, 3
vel quando mulier habet peccatum in reſtitutione dotis, vel alias poſſeſſio vacua ad ipſam peruenerit ſine vitio, vt expreſsè dicit Decius, d. conſ. 232. num. 2. & 671. num. 1. & ſeqq. prout in propoſito accidit. † Albenia enim, iam viuente matre, ac tempore eius obitus erat in poſſeſſione domus de qua agitur, iure familiaritatis. Vnde poſt illius obitum, potuit ſibi mutare cauſam poſſeſſionis. Bald. in l. penult. ſub num. 1. C. de pignorat. act. & retinere pro dote materna, † ſicut & abſque alia declaratione cenſetur feciſſe, 5
iuxta opinionem Decij. in conſ. 400. num. 5. quam reprobato Socin. Seniore, in conſ. 131. num. 7. lib. 1. paſſim ſeruat Rota, vt per Put. dec. 446. lib. 1. Paleott. deciſ. 248. & Achil. deciſ. 4. de cauſa poſſ. & ſ. proprie. Et fuit reſolutum in cauſa M. hæreditatis 11. Maij 1587. & in vna Rom. Beneficij ſancti Andreæ. 19 Nouembris 1601 coram R. P. D. N. Pamphilio. Vltra quod conſtat ex actis, de expreſſa declaratione.

Non obſtat, quod legatarius in re legata præferatur cæteris creditoribus, quando hæreditas eſt ſoluendo, licet ſecus ſit quando hæreditas non ſoluendo. Cyn. in l. 2. circa medium, & Albericus, numer. 2. C. qui potior in pignor. habeantur: & Cynum ſequitur Bart. in l. is cui, § poſtquam, in fi. vt in poſſ. legat. Natta poſt Caſtren. quem allegat conſ. 199. num. 8 vol. 1. Surd. deci. 316 numer. 12. Et creditori incumbit onus probandi, hæreditatem non eſſe ſoluendo, Natta, & Surdus loc. ſ. præcitat.

Nam reſpondetur, quod gloſſa, in d. l. is cui, §. 7
poſtquam, in verb. non habebitur, ff. vt in poſſ. legat. quæ eſt magiſtra huius opinionis, & quam Cynus ſequitur, loquitur, (vt bene aduertit Bart. in l. creditoribus, numer. 3 ff. de ſeparat.) in creditore chirographario, qui non habet hypothecam. Azo. in ſumma C. et ſtat. ob chirograph. pecun. & in eodem creditore loquitur Cyn. † Et alij DD. qui ipſam allegant ex eius ſententia ſunt intelligendi, iuxta doctrinam Bart. in l. non ſolum, §. ſi liberationis verba, num. 8
7. ff. de liberat. legat. Et idem Cyn. bene materiam declarat, & in parte etiam Vincentius de franch. dec. 246

At vero in præſenti caſu, legatarius non agit cum creditore chirographario, ſed agit cum muliere, quæ ex perſona matris habet expreſſam hypothecam omnium bonorum in inſtrumento dotis, anteriorem legatarij s. † Et ideò potuit ſibi vnum ex pignoribus, 9
quod voluerit eligere, l. creditoris, ff. de diſtract. pignor. iuncta l. qui generaliter, ff. qui potior in pign. hab. Surd. deciſ 44. num 16. Nec hoc ius poteſt impedire teſtator, l. 1. C. debit. pign. vendit. imped non poſſ. d. l. creditoris. Et in ſimilibus terminis tradit Bald. in l. 2. numer. 4. C. ſi aduerſ. vendit. pign. & in d. l. 1. in princ. C. debet. vendit. pign. imped. non poſſe. † Ex quibus ceſſat, non modo quod dicebatur, 10
creditoribus incumbere onus probandi, hæreditatem non eſſe ſoluendo, quia non verſamur in ſe minis illius diſtinctionis, † ſed etiam quod dicebatur, 11
eidem competere Saluianum. Aret. in § item Seruiana, num. 9 inſt. de actionib. Gabriel. conſ 46. numer. 19. l. 1. Paleott. deciſ. 313. & tenuit Rota coram R. P. D. meo Sacrato in cauſa Rom. legati 11. Ian. 1604. quia

D hoc

12 hoc non militat, quando ille qui eſt in poſſeſſione,
habet ius retentionis, ex prioritate hypothecæ, per in-
prædicta,
13 Nec facit quod Hieronyma acceptando vſum fru-
ctum, videtur approbaſſe teſtamentum mariti. Et
ſic, quod finito vſufructu, domus ad Marinum reuer-
tatur, l. ſi pars §. fin. l. Papinianus, §. ſi conditioni, ff. de
inoffic. teſtam. l. poſt legatum, in princ. & ibi DD. ff.
de his quibus, vt indign. in l. nihil, nu. 2 ff. de inoff. te-
ſtam. latè Alber. conſ. 17. num. 1. & ſeqq. Et ideo cum
14 Albenia ſit † hæres Hieronimæ, non poteſt venire
contra ipſius factum, l. cum a matre vbi DD. C. de rei
vendit. Reſpondetur enim, quod Albenia non impu-
15 gnat teſtamentum, nec teſtatoris voluntatem, † ſed
ſolum vult retinere hanc domum, donec ſibi fuerit
ſatisfactum de ſuo credito, & poſtea non recuſat di-
16 mittere domum Marino. † Et cum huiuſmodi lega-
tum non fuerit relictum animo compenſandi cum
dote, quia fuit relictum dum dotem non repetierit, &
vitam vidualem ſeruauerit, & ſic per verba temporis
diſtributiui. Quare ſicuti Hieronyma, ſi viueret, po-
tuiſſet petere dotes ſuas, nec tum dici potuiſſet, teſta-
torem noluiſſe illam poſſe vti iuris remedijs pro ſua
17 dote recuperanda, † quia teſtator cenſetur ſe confor-
mare cum diſpoſitione iuris, Bald. in l. 2. in fin. C. de
condit. inſtit. Ruin. conſ. 169. numer. 7. lib. 1. Ita hodie
cum per mortem Hieronymæ vſusfructus ſit finitus,
18 & Albenia, eius filia, † & hæres petat dotem mater-
nam, iuris remedijs vti poteſt, prout poterat eius ma-
ter, quia in omne ius ſucceſſit, l. hereditas, ff. de reg.
iur. Et ſic nec diſpoſitioni, nec voluntati teſtatoris
contradicit.

Non obſtat, quod huiuſmodi debitum dotis videatur extinctum; quia legatum vſusfructus, donec
vitam vidualem ſeruauerit, cenſeri debet vſurarium,
19 † Et ideo vſus fructus perceptus in ſortem, computa-
ri, Put. decil. 90. & 106. lib. 1. quia doctores quos al-
legat Puteus, & alij latiſſimè per Surdum cumulati,
de aliment. tit. 1. quæſt. 45. num. 11. & ſeqq. & tit. 8.
priuil. 29. num. 2. & tit. 9. quæſt. 16. numer. 53. & Pu-
20 teus ipſe, loquuntur, † quando relinquitur annua-
tim certum quid per denumerationem temporum
ob recordatam dotis ſolutionem, quod eſt valde di-
21 uerſum à legato de quo agitur, † in quo non fuit ha-
bita aliqua ratio ad denumerationem temporum, nec
pro fructibus nec minus pro intereſſe dotis. Ideoque
non eſt vſurarium. Surd. d. tit. 9. quæſt. 16. numer. 53. in
22 fin. Imo fuit factum legatum dum dotem non repe-
23 tierit, & vitam vidualem ſeruauerit. † Et non eſt du-
bitandum, quin legatum alimentorum, vel vſusfru-
ctus, factum vxori donec vidualem ſeruauerit vitam,
ſit validum, l. fin. & ibi gloſſ. Bart. & alij, C. de indict.
viduit. tollend. Caſtr. conſ. 451. part. 1. Illuſtriſſimus
Mantica, de coniect. vltim. lib. 11. tit. 19. num. 22. Et in
terminis ſimilis legati fuit dictum in cauſa Romana
Saluiani, 26. Aprilis, & 2. Iunij 1599. coram R. P. D.
meo Lancelloto.

24 Quibus addebant Domini, quod eo magis proce-
derent prædicta, ſi probaretur per Albeniam, quod
vſusfructus medietatis hæreditatis legatus Hierony-
mæ non haberet proportionem ad fructus dotis. Surd.
tit. 9. loco præcitato, in fin. quod etiam fuit pondera-
tum in dicta Romana, coram D. meo Lancelloto.

25 Nec ſubſiſtit, quod cautio Mutiana non fuerit præ-
ſtita, & ideo fructus percepti per Hieronymam ſint
reſtituendi. Grat. reſponſ. 102. ſub nu. 10. lib. 2. Iaſ. in
l. cui relictum, numer. 7. C. de indict. vid. tollen. quia vt
26 conſtat ex proceſſu de partibus fol. 16. a tergo. † hæc
cautio fuit præſtita iuxta formam authentic. cui re-
lictum, & in corpore, vnde ſumitur, C. de
indict. vid. tollend. videlicet † in euentum contrauen- 27
tionis de reſtituendo relictum, vna cum fructibus.

Minus facit, quod Albenia debet reddere rationem
de bonis per Hieronymam receptis, ex quibus vſus fru-
ctus erat percipiendus, quia per ipſam non ſtat, quo
minus hæc ratio reddatur, imò offert ſe paratam.

Legionen. Canonicatus, Lunæ 3. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Stante ſtatuto, quòd deſcendentes ex Mauris non admittantur ac canonicatus, & præbendas, ſi quis dixerit, quem ex Mauris deſcendere, debet hoc concludenter probare.

S V M M A R I V M.

1 *Non deſcendentia à Mauris præſumitur.*
2 *Obiectum debet concludenter probari.*
3 *Confeſſio facta in memoriali, probat contra confitentem, & nu. 7.*
4 *Publica vox, & fama, cum agitur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem.*
5 *Confeſſio ſimplex extraiudicialis coadiuuat publicam vocem, & famam, contra confitentem.*
6 *Confeſſio eſt maior quolibet publico inſtrumento.*
8 *Excluſio vnius, eſt incluſio alterius.*
10 *Per communem reputationem, famam, & indicia, impuritas ſanguinis ſufficienter probatur.*
11 *In probando genere magis creditur teſtibus deponentibus de bona fama, quam de mala, etiam ſi teſtes de mala fama aliquantulum numero excederent, & num. 17.*
12 *Quòd quis ſit nobilis, & ex puro ſanguine natus, iudicetur ex eo, quod eius pater, vel frater geſſit officium quod ſolum perſonis puris, & qualificatis conceditur, & nu. 13.*
13 *De fide inquiſitorum, quod quis ſit ex puro ſanguine, habetur aliqua ratio.*
14 *Probata qualitate vnius fratris, cenſetur etiam probata reſpectu aliorum fratrum vtriuſque coniunctorum.*
15 *Teſtes nulliter examinati faciunt magnum adminiculum.*
16 *Teſtes ad probandam impuritatem ſanguinis, debent examinari in loco originis illius qui dicitur eſſe impuri ſanguinis.*
18 *In probanda impuritate ſanguinis, fama non habetur in conſideratione, niſi ſit vniformis, inconcuſſa, & ſuper ea non ſit contradictio.*
19 *Teſtis non probat, hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe, & num. 21*
20 *Fama, ad hoc vt probet, debet ortum habere ex probabilibus cauſis, alias tanquam vana vox populi nihil probat.*
22 *Probatio, quæ data inſtantia corruit, nihil cōcludit.*
24 *Probatio dubia non releuat.*

DE-

DECISIO LXVIII.

DOminus Antonius Eſcouar obtinuit per ſanctiſſimum D. N. ſibi prouideri de canonicatu, & præbenda in Eccleſia Legionenſi, in qua viget ſtatutum per Fæl. record. Pium IV. confirmatum, volens inter alia, quod deſcendentes ex Mauris non admittantur ad canonicatus, & præbendas dictæ Eccleſiæ. Vnde Capitulo recuſante recipere D. Antonium, ſub prętextu, quod deſcenderet ex Mauris, dubitaui an dictum ſtatutum in hac parte obſtaret domino Anto-
1 nio. † Et cum talis non deſcendentia præſumatur, c. vlt. de pręſumpt. l. ab ea parte ff. de probat. Capitulo
2 onus probandi talem deſcendentiam incubit. † Et quidem concludenter, quia venit obiectiuè. Rota decis. pen. & vlt. de except. in nou. Biſigner. deciſ. 2. eod. tit. Et in terminis huius ſtatuti fuit dictum corā Illuſtriſſimo Blanchetto, in cauſa Legionen. denegatæ poſſeſſ. 8. Martij 1593. Et in alio ſimili ſtatuto coram Illuſtriſſimo Mantica, in cauſa Toletana Parochialis 27. Ianuarij 1595.

Quare pro parte Capituli ad probandum hanc impuritatem, dicebatur, quod Antonius fuiſſet faſſus in memoriali porrecto Capitulo, de quo in ſummario. num. 3. quod eius pater fuerit Bernardinus Eſcouar natus Salpanæ, & eius auus paternus Antonius, qui ante 96. annos venit ex Sahagun ad inhabitandum Saldanam, vbi ſemper eius origo permanſit, quæ alioqui procedit de villa Aralon ex familia de Eſcouar, quam villam non incolunt ab hinc iam annis 140.
3 † Et hæc omnia narrata probant contra D. Antonium ad l. cum precum. C. de liber. cauſ. Felin. in c. examinata ſub num. 3. de iudic. Iaſ. in l. 2. num. 4. C. de inſtit. & ſubſtit.

Et propterea receptis teſtibus de Saldana qui dantur in ſumm. 1. num. 4. Videtur ex eorum depoſitionibus, quod Bernardinus pater, & Antonius auus iunioris Antonij, communiter reputentur deſcendentes ex
4 Mauris, quia de hoc erat publica vox, & fama, † quæ cum agatur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem. Abb. in c. venienſ. 1. ſub. num. 8. de verb. ſignif. Alex. conſ. 15. num. 1. & ſeq. vol. 5. cum alijs late deductis per Chadan. conſ. 54. num. 25.

Secundo dantur teſt. 8. ſummar. num. 5. recepti in oppido de Villamartin, qui deponunt, Bernardinum patrem Antonij iunioris, iux dixiſſe in d. Oppido, vbi murmurabantur, quod non eſſet ex puro ſanguine.

Tertio affertur in ſummar. num. 6. depoſitio eiuſdem teſtis, aſſerentis ſe audiuiſſe à quodam viro iam defuncto, Antonium ſeniorem ſibi, & alijs Legione dixiſſe, ſubſequentia verba. [Illic in Saldana me habent in mala poſſeſſione, ſed iuro per Deum, quod il-
5 le qui iacet ſub hoc lapide, eſt pater meus.] Quæ quidem confeſſio, quod haberetur in mala poſſeſſione, multum coadiuuat publicam vocem, & famam quia
6 † confeſſio eſt maior quolibet inſtrumento publico. Bald. conſ. 192. ſub. num. 8. verſ. veruntamen, vt dixi, lib. 2. Crauett. conſ. 6. num. 3.
7 Quarto dicebatur, Antonium in ſuo memoriali, dixiſſe, quod eius auus venerat ex oppido de Sahagum, & cum in hoc oppido adſit hæc familia de Eſcouar, in qua aliqui ſunt nobiles deſcendentes ex puro ſanguine, alij vero ex Mauris, vt deponunt teſtes, ſummar. nu. 7. & dicti teſtes deponant, Bernardinum patrem Antonij non eſſe affinem, nec conſanguineum nobilium de Eſcouar, ſequitur, illum deſcendere ab a-
8 lijs, qui ſunt de ſanguine impuro, † cum excluſio vnius ſit incluſio alterius, l. cum Prætor, ff. de iudic. l. maritus, C. de procurat. c. omne, de præſumption.

Quinto, habentur teſtes in nouo ſummar. numer. 1. qui deponunt, ſe audiuiſſe dici, Antonium ſeniorem exiuiſſe ex oppido Sahagun, ex via della Moreria.
† Quapropter cum in memoriali dato per Antonium 9
Capitulo de anno 1600. habeatur, Antonium ſeniorem illinc 96 annis veniſſe ex oppido de Sahagun Saldanam, & ſic de anno 1504. Et cum de illo tempore colligatur ex actu per ipſum tunc de facto, de quo teſtes in dicto ſummar. nu. 3 fuiſſe cum maturæ ætatis, conſequens eſt, ipſum Antonium ſeniorem venientem ex via della Moreria, natum iam fuiſſe in ea de anno 1502. quo emanauit pragmatica Ferdinandi, & Eliſabethæ Regum, per quam de Regno Caſtellæ Mauri expulſi ſunt, prout habetur in hiſtoria Pontificali de Illeſcas. 2. par. cap. 222. fol. 122. §. 2. quo tempore ſoli Mauri ibi degebant, quia teſtes dicunt, in ſummar. nouo. num. 1. ſe audiuiſſe à ſuis maioribus, Mauros ibi inhabitaſſe, & Synagogas habuiſſe.

Ex quibus, cum concurrant communis reputatio, 10
ſeu fama, & indicia, dicebatur ſufficienter probari impuritatem, gloſſ. in l. 1. ff. de probat. Aret. in conſ. 37 nu. 1. Et tenuit Rota coram Illuſtriſſimo Mantica, in cauſa Toletana portionis 2. Maij. 1594.

His tamen non obſtantibus, cauſa bis propoſita, ac mature diſcuſſa, Domini, vtraque parte audita, vnanimiter concluſerunt, ſtatutum non obſtare Domino Antonio. Nam omiſſo, quod pro parte Capituli deducta non releuabant, vt infra dicetur, quamplures teſtes in ſummar. Antonij nu. 4. per Capitulum 1. & 2. vice recepti, tam in oppido de Sahagun, quam in oppido de Saldana ſenes ſexagenarij, ſeptuagenarij, & octuagenarij, deponunt, Antonium ſeniorem, & eius deſcendentes deſcendere ex puro ſanguine, nec vlla macula eſſe infectos. Imo aliqui eorum deponunt, eſſe veros nobiles & in tali poſſeſſione nobilitatis exi-
ſtere. Vnde, negari non poteſt, cum agatur de pro- 11
bando genere, quod magis ſit credendum teſtibus deponentibus de bona, quam de mala fama, etiamſi teſtes deponentes de mala, aliquantulum numero excederent. Corn. conſ. 176. col. fin. num. 10. vol. 4. Ancharr. conſ. 189. col. vlt. num 7. verſ. 2. modo reſpondetur, cum alijs deductis per Ozedam, de benefic. incompat. par. 2. cap. 23. nu. 143.

Secundo corroborantur prædicta ex teſtibus datis 12
ſummar. nu. 5. in fin. qui deponunt. Bernardinum patrem Antonij, geſſiſſe virgam iudicis Confraternitatis ſtatos nobilium, Chriſtianorumque antiquorum. Quod quidem officium, vt deponunt dicti teſtes non datur, niſi perſonis puris, & qualificatis.

Tertio legitur in ſummar. nu. 7. fides ſanctiſſimæ 13
Inquiſitionis, in qua habetur, quod Didacus frater moderni Antonij fuit admiſſus in Officialem illius tribunalis, & quod in eius informatione aliquid repertum non fuerit contra puritatem ſanguinis prædictorum Bernardini, & Antonij ſenioris. Et de ſimili fide Rota habuit rationem in cauſa Oxomen ſtatuti, ſeu Cantoriæ, 27. Iunij. 1601. coram R. P. D. meo Penia. Et quamuis poſtea dictus Didacus fuerit remotus ab officio, tamen hoc non fuit ob aliquam impuritatem, ſeu alijs de cauſis, vt in dicta fide.

Ex quibus duabus rationibus negari non poteſt, magnum adminiculum afferri deductis pro parte Antonij, cum alias probata qualitate vnius fratris, cenſeatur probata etiam reſpectu aliorum vtrinque coniunctorum. Angel. in auth. vt liceat matri, & auie. §. 1. verſ. ad hæc, in fin. Alex. in l. ſæpe num. 51. verſ. Idem etiam ſent. Angel. ff. de re iudic. r. Ti-

raquell.de nobilit. cap. 17. num. 3. Catell. Cotta, in
memorab. in verb. ſententia dicta pr. vno ex multis
fratribus. Et hoc probatur Rota in cauſa Valentina
beneficij de Margaro 6. Martij, 1598. coram R.P.D.
meo Pamphilio.

Quarto concurrunt dicta plurimorum teſtium pro
parte Domini Antonij examinatorum, de quibus in
ſummar. num. 8. qui omnes deponunt concludenter
de puritate Domini Antonij. Et licet dicantur nulli-
15 ter examinati, † nihilominus negari non poteſt, quin
faciant magnum adminiculum. Bart. in l. 2. nu. 2. 25.
verſ. quod probo. ff. de appell. recep. Verall. deciſ. 206.
num 6. par. 2.

Non obſtant deducta in contrarium pro parte Ca-
pituli. Et primo teſtes deponentes de publica voce,
16 & fama, † quia vltra quod non ſunt examinati in
loco originis Antonij, ſcilicet in oppido de Sahagun,
ad Bald. in l. ea quidem, num. 55. de accuſat. Hic a-
deſt fama in contrarium, vt ſuperius dictum eſt.
17 † Quod caſu magis creditur teſtibus de bona, quam
18 de mala fama. † Hoc autem caſu fama etiam non
habetur in conſideratione, niſi ſit vniformis, & ſuper
ea non ſit contradictio. Bald. in l. conuenticulam, nu.
8. verſ. ex his infero, C. de Epiſcop. & cleric. & in l. di-
uus, ante num. 2. ff. de milit. teſtam. cum alijs per Ro-
land. conſ. 3. nu. 49. lib. 1. Et tenuit Rota coram R.P.D.
meo Decano, in cauſa Oueten. canonicatus, 24. Ia-
nuarij. 1578. & ſic inconcuſſa. Roland. conſ. 3. nu 49.

Et multum mouit Dominos, quod maior pars te-
ſtium Capituli, dat rationem ſui dicti, quia Eſcoua-
res veniebant ex via della Moteria, & tamen in ſum-
mario Antonij, nu. 2. teſtes deponuit, quod in eadem
19 via viri nobiles etiam, & puri habitant. † Ac ideo non
probant, hoc eſſe, quod ab eo contingit abeſſe, cap. 2.
de translat. Epiſc. l. neque natales. C. de probat. l. non
hoc. C. vnde legitimi. Abb. conſ. 29. in princ. lib. 1. Et
in his terminis fuit dictum coram Illuſtriſſimo Man-
tica in cauſa Toletana portionis 13. Iunij 1594. Alij
verò teſtes fundant ſuum dictum in aliquibus verbis
iniurioſis auditis, dum illi teſtes Eſcouares alter carē-
20 tur. † Et tamen, ad hoc vt fama probet, debet habere
ortum ex probabilibus cauſis, alias tanquam vana vox
populi nihil probat Bart. in l. de minore, §. plurimum,
num. 3. ff. de quæſt. Bald. conſ. 295. num. 2. verſ. & hæc
fama, lib. 1. Corn. conſ. 130. nu. 6. in princ. lib. 4. Alex.
conſ. 173. num. 11. verſ. item non ſufficit, lib. 6. Et fuit
dictum coram Illuſtriſſimo Mantica in cauſa Toleta-
na portionis ſecunda Maij 1594.

Et ex his ſatis etiam apparet, ſublatum eſſe ſecundū
fundamentum pro parte Capituli adductum.

Tertium minus releuat, quia præterquam quod,
vnicus tantum teſtis de eo deponit, & quidem de au-
ditu, nihilominus ex quo Antonius ſenior dixit, in Sal-
dana haberi ſe in mala poſſeſſione, & imponendo pe-
dem ſuper quodam ſepulchro iurauit ibi tacere eius
21 patrem, † non poteſt ex iſtis verbis neceſſario inferri,
Antonium eſſe in mala poſſeſſione puritatis ſanguinis.
Ideoque hoc nihil releuat, ad tex. in l. in ambiguo, ff. de
reb. dub.

Quartum nihil concludit, quia non valet conſe-
quentia; Non ſunt affines nobilium, ergo deſcen-
dunt ex alia progenie Maurorum, quia ſtant ſimul,
quod non ſint affines, nec conſanguinei, & tamē quod
deſcendant ex eodem antiquo ſtipite; & poſſunt deſcē-
22 dere ex alia familia nobili in eodem loco. † Et ſic hæc
probatio nihil concludit, quia data inſtantia corruit, §.
partionem, inſtit. de rer. diuiſ. l. creditori, & ibi not. Ro-
man. in fin. Iaſ. num. 7. & 8. ff. de nou. oper. nunciat. So-
cin. iun. conſ. 63. nu. 57. lib. 3.

Et prædicta comprobantur ex duobus teſtibus in
ſummar. num. 4. Videlicet 28. qui deponit, Antonium
deſcendere ex bonis Eſcouaribus ex oppido de Saha-
gun, & 24. qui deponit, Antonium iuniorem eſſe in
poſſeſſione virorum nobilium, & 26. ſcilicet Petrus
Eſcouar cum eſſet a Capitulo in teſtem receptus, faſ-
ſus, fuit, ſe audiuiſſe dici, ſe eſſe conſanguineum, pro-
pter quod non fuit vlterius examinatus.

Quintum ceſſat, quia teſtes non deponunt, de quo
tempore Mauri ſoli habitauerint in dicta via della
Moteria. Vnde non obſtat quod dicitur de pragma-
tica, etiam quando hiſtoriæ allegatæ eſſet adhibenda
fides. Vltra quod etiam non legitur de regno Legio-
nis, ſed de regno Caſtellæ, quod eſt regnum ſepara-
tum. † Et ideo hæc probatio tanquam dubia non re- 23
leuat, c. in præſentia. de probat. vbi DD. & maximè
Abb. num. 3. & in c. auditis num. 25. cum ſeqq. de præ-
ſcrip. Bald. in l. vlt. in fin. C. ſi min. ſe maior. dix. &
in l. a. num. 5. ff. de ſent. quæ ſine cert. quant. profer.
& notat Roman. in l. non hoc, in princ. C. vnde legit.
Alex. in l. eum, qui nouiſſimus, in princ. ff. ad Trebell.
Pariſ. conſ. 104. numer. 2. lib. 1. & conſ. 54. numer. 47.
lib. 4.

Peruſina, ſeu Tudertina Bonorum Merc. 5. Iunij 1601.

E P I T O M E.

Qui agit rei vendicatione, ita debet concludenter probare dominum, vt in ſupplementum non admittatur iuramentum.

S V M M A R I V M.

1 *In rei vendicatione dominium debet concludenter probari, & num. 3.*
2 *Ita vt non admittatur iuramentum in ſupplementū*
4 *Nemo præſumitur immemor ſalutis æternæ.*
5 *Pro nobili præſumitur circa ea quæ ſpectant ad nobilitatem, vt eſt liberalitatem exercere.*
6 *Enunciatiua contra tertium non probat.*
7 *Niſi ſi in antiquis inſtrumentis.*
8 *Spatium centum annorum dicitur ſolum antiquū in inſtrumentis.*
9 *Enunciatiua vnius inſtrumenti, etiam antiqui, non probat, ſed debet eſſe ad minimum duorum inſtrumentorum, quæ originem habeant à diuerſis perſonis.*
10 *Teſtis de auditu non probat.*
11 *Teſtis deponens de poſſeſſione, & perceptione fructuum alicuius, non probat illius dominium.*
12 *Probationes quæ in ſua ſpecie non habent perfectionem, ſimul coniungi non poſſunt ad faciendā plenam probationem.*

D E C I S I O LXIX.

DOmini dixerunt, non probari dominium cir-
ca prædium, de quo agitur. † quia cum fratres 1
agant rei uendicatione, neceſſe eſt, vt plenè probe-
tur, l. in rem. l. officium, ff. de rei uendicat. Bald. in l.
cum res. num. 19. C. de probat. Verall. deciſ. 280. par.
1. † In tantum quod non admittitur iuramentum in 2
ſupple-

ſupplementum, Iaſon in l. admonendi, num. 112. ff. de iureiur Aym. conſ. 157. num, 18. Et fuit latè deductum in cauſa Romana domus, 19. Iunij 1589. coram
3 bo. mem. Orano. † Et ideo imperfectæ probationes adductæ hic per fratres, ſibi non ſuffragantur. Alex. conſ. 10. in fin. & conſ. ſeq nu. 5. & ſeqq. lib. 4.

Primo enim nihil facit, quod non ſit veriſimile, quod ſi Iacoba non habuiſſet dominium dicti prædij, illud donaſſet, cum donatio facta ſit pro ſalute animæ,
4 † & nemo præſumatur immemor ſalutis æternę: maximè
5 ſtante eius nobilitate, † quæ facit, vt pro ea facilè præſumendum ſit circa ea quæ ſpectant ad nobilitatem, prout eſt, liberalitatem exercere, c. t. de donat. Et his terminis conſuluit Crot. conſ. 332 num. 10. vol. 3.

Quia, etiamſi ex tali præſumptione tolleretur, quod iſta enunciatiua à perſona ſuſpecta emanaret,
6 nihilominus non inde † ſequitur, dominium proba-
7 re, cum enunciatiua contra † tertium non probet, l. non nudis, l. non epiſtolis, C. de probat. l. ex his verbis, vbi Decius, C. de teſtam. milit. Aym. de antiq. temp. in princ. num. 7. Rota deciſ. 31. de probat. in
8 antiq. † niſi in antiquis inſtrumentis ſit prolata, iuxta Bald. in l. cum antiquis, & ibi Iaſ. nu. 7. & alij C. de iure delib. Aymo. d. loco, num. 7. Alex. conſ. 75. num. 3. lib. 4. Caſſad. deciſ. 3. num. 3. de procurat. qualis non eſt hæc, quia non excedit tempus centum annorum, † quod ſolum in inſtrumentis dicitur antiquum. Iaſon in d. l. cum aliquis, vbi hanc communem dicit, C. de iur. de lib. & ibidem idem tenet Alex. num. 6. verſ. tamen communiter, & in conſ. 12. nu. 8. verſ. nec etiam, lib. 4. Decius, conſ. 13. num. 8. Cephal. conſ. 98. num 36. Aym. d. loco, num. 4 & fuit dictum in dicta Romana domus, & alias ſæpius.

Præterquam quod hæc enunciatiua eſt ſolum vnius
9 inſtrumenti, † quæ etiam in antiquis non probat, niſi ad minimum ſit duorum inſtrumentorum, quæ originem habeant à diuerſis perſonis. Felyn. in cap. cum cauſam, num. 4 de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1. ſect. 4. num. 14. 19. ſeqq. latè Hieronymus de Monte, de finib. regen. cap. 60. num. 3. Et fuit reſolutum in vna Sabinen. confinium, 20. Aprilis 1577. coram Illuſtriſſimo Bianchetto.

10 Teſtes vero nihil probant, nam dum deponunt de emptione de auditu, nihil releuant. c. tam literis, de teſtib. Alex. d. conſ. 20. num. 6. & num. 8. in fin. lib. 4.
11 Crauett. conſ. 157. num. 5. verſ. idem vidimus. † Dum autem deponunt de poſſeſſione Bartholomei, Iacobę, & fratrum vti dominorum cum perceptione fructuū, non probant dominum. Bart. in d. l. quidam in ſuo, nu. ff. de cōdit. inſtitut, & poſt eum Alex. d. conſ. 10. num. 4. in fin. & late deducit Decian. reſponſio. 73. nu. 8. & ſeqq. lib. 4. Deberent enim aſſignare rationes concludentes de dominio, Verall. deciſ. 229. part. 1.

12 Et ex his dicebant Domini, quod cum nulla harum probationum habeat in ſe perfectionem in ſua ſpecie, coniungi ſimul non poſſent ad faciendum plenam probationem. Bald. in l. ſi quis. §. 2. num. 3. ff. de eden. & poſt eum Felyn. in c. cum cauſam, nu. 11. de probat. Alex. in d. conſ. 10. in fin. & conſ. ſeq. num. 5. & ſeqq. lib. 4. Et fuit dictum in dicta cauſa Romana domus corā bo. mem. Orano.

Romana Societatis. Ven. 5. Iunij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Inæqualitas lucri eſt permiſſa inter ſocios, ſi alteri maiorem partem ſortis, vel induſtriæ conferat.*

2 *Qui neque damnum extrinſecum, neque intrinſecum patitur in ſocietate, ſibi debet imputare, ſi expenſas pro expeditione, & admiſſione ad officium poſuit, quæ nunquam recuperantur.*

3 *Fructus incerti agrorum vendi poſſunt pro determinato pretio.*

4 *Lucrum incertum ſocietatis vendi poteſt pro pretio determinato, proportionato tamen ad dubium euentum lucri.*

5 *Dicenti taxationem alicuius quantitatis eſſe exceſſiuam, incumbit onus probandi.*

6 *Verborum ſignificatio debet trahi ad intellectum ſanum, ciuilem, bonum, & vitio carentem. Et excludatur contractus illicitus.*

7 *Bulla Sixti V. ſuper ſocietatibus, ad caput ſaluum prohibet contractus palliatos, & contra diſpoſitionem iuris.*

DECISIO LXX.

Conuenerunt D. Palauicinus, & Carentius, quod idem Palauicinus emeret officium regiſtri bullarum ſuper periculo vitæ ipſius Carentij, appoſito tamen decreto ad fauorem Palauicini, & quòd Carentius erogaret ſumptus pro expeditionibus faciendis, & admiſſione ſibi obtinenda pro rata temporis reficiendos, ſi infra triennium alijs, quàm Carentio officium Palauicinus venderet, & quod fructus maſſæ, & alij extraordinarij, & tertiæ partis exercitij eſſent ipſius Carentij. Quæ tertia pars fructuum exercitij taxata fuit ad ſcuta 40. annua. Quapropter dubitatū an huiuſmodi pacta eſſent licita. Et Domini affirmatiue concluſerunt, † quia inæqualitas haberi inter ſo- 1
cios eſt permiſſa, vno ex ſocijs maiorem partem, vel ſortis, vel induſtriæ in ſocietatem conferente, l. ſi non fuerint, vbi gloſſ. ff. pro ſocio, Calder. in c. naiganti. num. 30. verſ. verumtamen, de Vſur. Purpur. in l. ſi paſcenda, num. 25. & 26. C. de pact. Couarr. qui de communi teſtatur, variar. reſolut. c. 2. num. 3. verſ. hinc primò apparet, & verſ. 2. conſtat. Et ideo cum Palauicinus totum contulerit capitale, non fuit inconueniens, quod totam maſſam, & alios fructus perciperet: Verum quia fructus conſiſtunt etiam in exercitio, fuit conuentum, quoàd illos, quod Palauicinus vnam tertiam partem, reliquas vero duas Carentius qui officium exercebat perciperet. Et licèt ipſe fecerit expenſas pro expeditione, & admiſſione, videretur quæ inde dicendum, quod ipſe quoque de maſſa, & alijs molumentis participare deberet pro ſua rata. Tamen dicebant Domini quatenus dictæ expenſæ eſſent pars capitalis, quod ſatis pro ipſis Carentius participabat, ex quo habebat duas tertias partes lucri, cum alias non fuiſſet inconueniens, quod Palauicinus maiorem partem iſtius lucri perciperet, qui incurrebat periculum vitæ Carentij, & per conſequens amiſſionis capitalis, vt tenuit Rota ex Calderino, Purpurato, & alijs in cauſa Ferrarienſ. ſocietatis 28. Iunij 1599. coram R. P. D. meo Millino, ſtante maximè quantitate dictarum expenſarum, quæ non excedit ſcuta 70.

Nec refert, quod elapſo triennio, ſi officium vendebatur, expenſæ non erant reficiendæ Carentio, quia dicebatur, quod ſi huiuſmodi expenſæ ſunt pars capitalis, de natura huius capitalis eſt, vt collatum in ſocietatem amittatur, cum expenſæ factæ pro expeditione, & admiſſione ad officium nunquam recuperētur. † Et propterea cùm Carentius ex tali amiſſione, 2

nec damnum extrinſecum, nec intrinſecum patiatur,
ad Bald. in l. 1. num. 23. ff. pro ſocio, ſibi imputare de-
bet, ſi partem illa capitalis ponere in ſocietate non re-
cuſaret.

Non obſtat, quod lucrum certum fuerit taxatum,
quia reſpondebat Domini, illam taxationem conti-
3 nere aſſecurationem lucri, quæ eſt licita. † Sicuti e-
nim fructus agri, vel vineæ incerti vendi poſſunt
4 pro certo precio, vel locari. † Ita etiam vendi po-
teſt lucrum incertum ſocietatis, *Syluestr.* in ſumm.
in verb. ſocietatis, 1. num. 18. Armil. num. 17. Con-
rad. de contract. quæſt. 96. in 1. & 2. concluſ. Nauar.
conſ. 24. de vſur. Io. Lopez. de contract. cap. 65. Et la-
tè tradit. Henrichmannus, conſ. 8. num. 72. Et fuit
dictum coram R. P. D. meo Millino in dicta cauſa
Ferrarienſ. ſocietatis a 8. Iunij 1599. Et quamuis præ-
dicta procedant quando quantitas taxata eſt propor-
tionabilis ad dubium euentum lucri, vt per Conrad.
5 & Henrichmannum locis præcitatis, † Nihilominus,
omiſſo, quod onus probandi taxationem exceſſiuam
incumberet Carenrio, Purpur. in l. ſi paſcenda, num.
29. C. de pact. ex calculo hic pro parte Palauicini da-
to, probatur, hæc non exceſſiuitas.

Minus facit, quod iſta ſcuta 40. annua fuerint ta-
xata, non habito reſpectu alicuius impedimenti, puta
infirmitatis, &c. Nauar. conſ. 24. de vſur. Nam re-
ſpondebatur, quod illa taxatio debet intelligi ceſſan-
6 tibus infirmitate, & impedimento neceſſario. † Ver-
borum enim ſignificatio debet ad intellectum ſanum,
bonum, ciuilem, & vitio carentem applicari. Rota
deciſ. 10. num. 4. & 5. de teſtib. in antiq. Et vt excluda-
tur contractus illicitus. Alex. conſ. 191. num. 6. lib. 2.
Et fuit alias reſolutum coram bo. mem. Lauretano, in
cauſa Foroliuien. ſocietatis a Decembris 1583. & in
dicta Ferrarien. coram R. P. D. meo Mellino.

7 Nec releuat Bulla Felic. record. Sixti V. ſuper ſocie-
tatibus ad caput ſaluum, quia tam ex procemio, quam
ex diſpoſitione, & toto tenore bullæ, habetur, inten-
tionem fuiſſe prohibere contractus palliatos, & con-
tra diſpoſitionem iuris communis, addendo pœnas
nouas, vt cenſuit Rota in dicta cauſa Ferrarien. 17.
Martij 1600. Et ideo non habet locum in hoc caſu,
cum iſta ſocietas non ſit vſuraria, nec prohibita ex di-
ſpoſitione iuris communis, vt ſuperius fuit oſtenſum.

Romana Depoſiti Lunæ 8. Iunij. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Factum indiuiduum principalis ſuffragatur in con-
ſequentiam, fideiuſſori, & num. 3*

2 *Depoſitarius male ſoluens ſibi debet imputare.*

D E C I S I O LXXI.

Fideiuſſerat Altouitus ad fauorem ſanctæ Crucis
emptoris cenſus, pro pretio trium millium ſcu-
torum à Domino Alexandro de Aptis, cuius cenſus
recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus, &
de rato promiſerat pro Antonio patre. Et cum me-
dietas dictarum pecuniarum fuiſſet per dictum Ale-
xandrum depoſitam bancho Altouiti, ſoluenda Clau-
dio, ſequuta ratificatione Antonij: Dubitaui an re-
ſtitutio depoſiti facienda domino Alexandro per Al-
touitum, quia ſoluerat, non ſequuta ratificatione An-
tonij, iuxta deciſiones factas, poſſet ſuffragari Malui-
cino qui infra triennium pro Venturino promiſſerat,
liberare dominum Alexandrum, & Altouitum.

Et pro Altouito dicebatur, quod Maluicinus acceſ-
ſerat pro Venturinis, & licèt Altouitus male ſoluiſſet
Claudio, videlicet, non ſequuta ratificatione patris,
tamen hoc tantum ſuffragari debebat D. Alexandro,
ſtante conditione adiecta depoſito, non autem Mal-
uicino fideiuſſori Venturinorum, qui pure, & abſque
vlla conditione pro ipſis fideiuſſit.

Hoc tamen non obſtante, Domini cenſuerunt, ſo- 1
lutionem faciendam per Altouitum ſuffragari Mal-
uicino, quia ex illa ſolutione debet cenſus extingui,
ex quo in neceſſariam conſequentiam reſultat libera-
tio Maluicini qui ſolum eſt obligatus eximere, & li-
berare D. Alexandrum & Altouitum infra triennium
occaſione cenſus. Et ſic non intrat eius obligatio, cum
Altouitus nullum patiatur damnum occaſione cen-
ſus ſed ex quo male ſoluit Claudio. † Vnde ſibi debet 2
imputare, l. quod quis, ff. de reg. iur. Et tanto magis,
quia Maluicinus ante ratificationem Antonij prote-
ſtatus fuit, etſi Altouitus non erat ita diligens in ſol-
uendo, iſta proteſtatio ſuperueniebat in tempore, & ſu-
ffragabatur Maluicino.

Non obſtat quod pro Altouito dicebatur, quia i- 3
ſtud factum eſt indiuiduum, ex quo ſi ſolutio fieri de-
bet Alexandro, reſultat liberatio Maluicini pro rata,
& ideo nihil refert, quod conditio in depoſito fuerit
poſita ad fauorem, & pro cautela Alexandri.

Regien. Prioratus. Ven. 14. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Gratioſe ſubrogatus, lite pendēte, poteſt abſque vitio
attentatorum capere poſſeſſionem.*

2 *Etiamſi fuerit inhibitus ante obtentam gratioſam
ſubrogationem.*

4 *Superuenientia noui tituli mutat cauſam poſſiden-
di, ſine dimiſſione, & noua apprehenſione.*

D E C I S I O LXXII.

Fuit reſolutum, poſſeſſionem Camilli non eſſe at-
tentatam; nam quicquid dicendum eſſet de
poſſeſſione capta ante ſubrogationem gratioſam, † ta- 1
men cum ipſe poſtea fuerit gratioſe ſubrogatus ad
poſſeſſionem Vincentij potuit, lite pendente, abſque
vitio attentatorum, capere poſſeſſionem. Mohed. de-
ciſ. 11. num. 1. vt lite pend. Put. deciſ. 214. lib. 1. Lancell.
de attent. par. 2. c. 4. num. 340.

Nec obſtat, quod ſubrogatus attentat quando poſt 2
inhibitionem, poſſeſſionem capit. Lancell. præcitato
loco, num. 373. quia prædicta procedunt, ſi Camillus
fuiſſet inhibitus poſt dictam ſubrogationem, † Sed 3
cum fuerit inhibitus ante huiuſmodi ſubrogationem,
nihil releuat, quia vigore ſubrogationis gratioſæ poſ-
ſeſſio capta cenſeatur potius continuata, quam denuo
acquiſita, cum transferatur legis, vel principis mi-
niſterio, vt fuit pluries reſolutum, teſte Lancelloto in
præcitato loco, num. 342.

Nec releuat, quod de tempore ſubrogationis Ca-
millus erat in poſſeſſione, vigore impetrationis prius
factæ per obitum Vincentij, de beneficio, tanquam
libero, quia cum poſtea obtinuiſſet ſubrogationem
gratioſam, quoad poſſeſſionem Vincentij, † hæc ſu- 4
peruenientia noui tituli mutat cauſam poſſidendi, ſi-
ne dimiſſione, & noua apprehenſione, iuxta opinio-
nem quam ſequitur Rota. deciſ. 451. lib. 1. Ancbil.
deciſ. 4. de cauſ. poſſ. & propr. Et fuit pluries reſolu-
tum.

Cæſarauguſtana Attentatorum. Lunæ 17. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio conditionalis ante purificatam conditionem, nihil ponit in eſſe.*

2 *Iuſtificatio attentatorum, ad effectum reuocationis, debet ſumi ex eiſdem actis, nō ex nouiter deductis*

DECISIO LXXIII.

DOmini cenſuerunt, Ioanni Berbegal, non obſtare periurium, quia non ſimpliciter ſe obligauit cum iuramento de ſoluendo ſcuta 1200. Ludouico, ſed iuxta formam ſupplicationis, quæ concedit talem ſolutionem faciendam Ludouico, dummodo expenſa per ipſum factæ, & fructus decurſi ad talem ſummum aſcendant. † Et ideo talis obligatio recipit omnes conditiones appoſitas in ſupplicatione, nec aliquid poterat operari, niſi prius verificata venditione, quæ ante purificationem nihil ponit in eſſe, l. Thais §. Sticbus, de fideicom. liber. l. qui ſub conditione. ff. ſi quis omniſſa cauſa teſtam. Et in his terminis fuit reſolutum in cauſa Salamantina penſionis coram bo. me. Giptio 26. Martij 1593. & prius coram Illuſtriſſimo Lancelloto in cauſa Toletana penſionis, 9. Decembris 1573. & in alia Aretina penſionis, 8. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Millino, & alias ſepius.

Nec facit, quod ex teſtibus hodie examinatis, & ex literis Ioannis, hæc conditio dicatur verificata, quia, eſto quod ſit verum tamen non ſuffragatur, 2 quia hæc non fuerunt producta coram A. C. Et cum agatur ad effectum reuocandi attentata, & non exequutionem iam factam, non debent attendi nouiter deducta, ſed iuſtificatio ſumenda eſt ex iiſdem actis. Chaſſaneus. deciſ. 172. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Phamphilio, in cauſa Romana cenſus 4. Decembris 1595.

Romana Cenſus. Vener. 21. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum nullum, ex eo quod obligatio Cameralis non erat extenſa, vel ex defectu citationis in repetitione ſcripturæ, non eſt exequendum.*

2 *Citatio facta in domo in qua quis non habitat, non eſt valida.*

3 *Citatio facta procuratori, de cuius mandato non conſtat ſtante proteſtatione, neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, non afficit.*

4 *Iudices in Curia non cognoſcunt de ſubreptione reſcripti ſanantis nullitates, propter facilem recurſum ad Principem.*

DECISIO LXXIV.

1 DOmini dixerunt, mandatum exequutiuum relaxatum per A. C. non eſſe exequendum, † quia nulliter ad illud proceſſit. Rota decil 3. de except. in nou. Proceſſit enim abſque eo, quod obligatio Cameralis eſſet extenſa, cum inſtrumentum extra eius tribunal, in quo agebatur, eſſet rogatum Gallel. ad form. obligat. Cameræ de proceſſu ipſo, quæſt. 1. num. 3. 9 Et fuit pluries reſolutum. Imò fuit proceſſum, non ſolum vigore ſimplicis fidei inſtrumenti à Notario ſubſcriptæ, & productæ per Cautiam contra hæredes Pompeij Muti, ſed nec in eius repetitione facta per Ariciam fideiuſſorem Cautiæ contra hæredes, ipſi fuerant citati. Fe...in c. 1. numer. 28. verſ. 6. & vlt. de probat.

Non obſtat citatio facta inſtante Venantio Sanino vti procuratore Ariciæ: tum quia fuit facta in domo Spannochij in platea Marganæ, in qua dicti hæredes non inhabitabant. † Tum quia non conſtat de mandato Venantij, & tamen fuerat proteſtatum, neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, Aym. conſ. 109. Rota deciſ. 1. de procurat. in antiq. 3

Aliæ duæ nullitates videlicet ex deffectu citationis ad videndum relaxari mandatum, & decreti non interpoſiti in ipſius relaxatione, non placuerunt, quia fuerunt ſanatæ per ſpeciale reſcriptum Sanctiſſimi D. N. † quod, licet dicatur ſubreptitium; tamen hoc in curia non attenditur, propter facilem recurſum ad Principem.

Quantum attinet ad iuſtitiam mandati, nihil fuit reſolutum, quia de ea Domini non viderant.

Romana Emphyteuſis. Merc. 26. Iunij 1602.

EPITOME.

Emphyteuſis ſimpliciter conceſſa à primo emphyteota ſecundo emphyteotæ, non poteſt à ſecundo emphyteota alienari ſine conſenſu Domini directi, ſi vero fuit conceſſa in emphyteoſim ſub annua penſione, poteſt alienari à ſecundo emphyteota, ſine conſenſu Domini directi, non autem ſine conſenſu primi emphyteotæ.

SVMMARIVM.

1 *Non licet emphyteotæ ſine conſenſu Domini meliorationes ſuas alijs vendere, vel ius emphyteoticū transferre.*

2 *L. fin. C. de iur. emphyt. habet locum etiam in conductore ſub annua penſione.*

3 *L. fin. non habet locum in conductore ad longum tempus, ad effectum caducitatis, & pœnæ ſecus quoad validitatem contractus,*

4 *Si primus emphyteota ſimpliciter vendit emphyteoſim, ſecundus emphyteota debet requirere conſenſum domini directi, & nu. 5*

6 *Si primus emphyteota res emphyteoticas cōcedit in emphyteoſim ſub annua pēſione, non alienādo res emphyteoticas, & Secundus emphyteota alienat requiri debet conſenſus primi emphyteotæ.*

7 *Rex emphyteotica vendi poteſt alteri, comprehenſo prima inueſtitura irrequiſito Domino, ſecus, extraneo, nu. 8.*

9 *Clauſula AD HAFENDVM ET AEDIFICANDVM, & c. nihil operatur, & intelligitur ſecundum ſub eſtimate.*

materiam, & num. 10.

11 *Spatio triginta annorum præſumuntur omnia ſolemniter acta.*

12 *Spatio decem annorum, præſumitur interueniſſe licentiam Domini in alienatione emphyteoſis, dummodo interuenerit ſcientia, & patientia, num. 13.*

DECISIO LXXV.

IOannes Gomez nomine ſuo, & Eluiræ, locauit certam partem terreni, quam in emphyteuſim acceperat ab Eccleſia Sancti Auguſtini, Troilo Lampodio, & alijs, durante vita ipſorum conductorum, ac pro perſona ab ipſis nominanda. Et cum ſuper dicto terreno domus fuiſſet fabricata, illam domum cum meliorامentis vendidit Lampodius Fabricio vni ex comprehenſis in inueſtitura, ſine requiſitione conſenſus aliorum vocatorum. Qua propter dubitaui, an huiuſmodi alienatio eſſet nulla ad effectum inualiditatis contractus, non autem ad effectum amiſſionis melioramentorum. Ita vt non ſit abdicatum à Lampodio ius in præiudicium Sulpitiæ, & litis conſortium in inueſtitura comprehenſorum. Et Domini affirmatiuè concluſerunt, ex diſpoſitione l. fin. C. de iure em- 1 phyt. † vbi dicitur, minimè licere emphyteutæ ſine conſenſu Domini meliorationes ſuas alijs vendere, 2 vel eius emphyteuticum transferre. † Cuius L. diſpoſitio procedit etiam in conductore ſub certa annua penſione, vt per Bart. in l. 1. §. quod autem, 2. numer. 1. ff. de ſuperf. Quod dictum Bartoli comprobauit Rota in cauſa Romana Catalium de Maſſerinis, num. 6. 14. Maij 1576. coram R. P. D. meo Decano. Et quamuis Bartolus loquatur in ſuperficiario, controuertique poſſet an Lampodius eſſet ſuperficiarius; Domini tamen in hoc vim non faciebant, ſed in eo quod conductor ad longum tempus ſub annua reſponſione non poteſt alienare irrequiſito Domino.

3 Ex quibus ceſſat quod dicebatur, diſpoſitionem L. fin. non habere locum in conductore in longum tempus iuxta ſententiam, quam in magna DD. diſcrepantia, ſequuta fuit Rota coram R. P. D. meo Decano, in dicta cauſa Romana Catalium de Maximis, 20. Februarij 1576. quia hoc procedit ad effectum caducitatis, & pœnæ, non autem quantum ad validitatem contractus.

4 Non obſtat, quod fratres Sancti Auguſtini primi Domini nihil dicant, quorum conſenſus in alienatione erat requirendus, & non primi emphyteotæ ſublocatoris, per Corbulum de cauſ. priuat. ob alienat. irrequiſit. domino, ampliat. 24. Quia placuit Dominis diſtintio, de qua per Valeſcum, de iur. emphyt. qu. 13. num. 12. & Menoch. conſ. 226. num. 185. & ſeqq. 5 lib. 3. † quod aut primus emphyteuta ſimpliciter vendidit emphyteuſim, & hoc caſu ſecundus emphyteuta debet requirere conſenſum domini directi. Aut verò primus emphyteuta transtulit in alium, non 6 quidem res emphyteuticas omnino alienando, ſed in emphyteuſim concedendo, ſub annua penſione; & hoc caſu eſt requirendus conſenſus primi emphyteutæ; quia quemadmodum dominus directus dicitur dominus reſpectu primi empyteutæ: ita & ipſe primus emphyteuta dicitur dominus reſpectu ſecundi em- 7 phyteutæ. Vnde † cum Lampodius teneretur ſoluere certam quantitatem pecuniarum quotanis Ioanni, non fuerat à Ioanne ius abdicatum. Et ſic verſamur in ſecundo caſu diſtinctionis, ac per conſequens tenebatur Lampodius requirere conſenſum primi emphyteutæ.

8 Nec ſuffragatur, quod domus fuerat vendita Fabricio, qui erat vnus ex comprehenſis in conceſſione, ideoque iudicatur, non fuiſſe requirendam licentiam vendendi. Calder. conſ. 10. de locato, quia ſimul cum Fabricio erant alij vocati. † Et quicquid dicendum ſit 9 de rata ipſius, pro rata aliorum dicitur extraneus, & alienatio in eum facta non ſubſtinetur. Corbul. de priuat. ob alienat. irreq dom. fact. limit. 6. num. 6. & 7. Et quamuis dicatur, quod tempore venditionis ſolus Fabricius habebat ius ſuper ſolo prædicto, quod pro ſua portione in inſtrumento diuiſionis ei fuerat aſſignatũ, hoc tamen non probatur; nec ex eo quod penſio, quæ per Lampodium ſoluebatur, perciperetur per Fabricium, poteſt inferri, ſolum non remanſiſſe commune.

Nec etiam ſubſiſtit, quod Lampodius habebat liberam facultatem diſponendi, quia in inſtrumento reperitur ſolum † clauſula (ad habendum, & in eo 10 ædificandum, modo infraſcripto,) & ob id nihil operatur. Grat. conſ. 17. num. 49. lib. 1. Et facit Creſc. deci. 6 num. 8. de teſtam. Vltra quod iſta clauſula intelligitur ſecundum ſubiectam materiam, & ſic ſecundum naturam emphyteuſis, accedente conſenſu Domini. Dec. conſ. 614 nu. 2. & 6.

Minus releuat quod dicitur, hanc venditionem 11 ſpatio 30. annorum fuiſſe obſeruatam, & ideo præſumendum, omnia ſolemniter acta. Corn. conſ. 148. nu. 31. & ſeqq. li. 1. Pur. dec. 184. & 202. li. 2. quia non verificatur in facto, cum Lampodius alienauerit in Fabricium, de anno 1588. & ſic nondum elapſis. 30. annis.

Nec refert, quod ſpatio decem annorum præſumatur, licentiam domini interueniſſe. Corbul. de cauſ. 12 priuat. ob alienat. limit. 31. quia licet alienatio fuerat facta in Fabricium vnum ex comprehenſis, non tamẽ probatur, quod alij comprehenſi habuerint ſcientiam, † ſine qua non intrat ratio ibi allata per Corbulum, 13 quod ex illa diuturna decem annorum patientia præſumatur conſenſus, ad quem ſine ſcientia inferri non poteſt, l. nec ignorans. C. de donat. l. ex maleficijs. §. longè. ff. de actionib. & obligat. l. generali, C. de tab. lib. 10. Vltra quod, cum Lampodius alienauerit de menſe Septembris 1588. in diuiſione facta inter ipſos comprehenſos de menſe Iunij 1598. declararunt, ſe domum, & melioramenta velle recuperare, & poſtea inter ſe diuidere.

Romana Bonorum de Soderinis. Merc. 26. Iunij 1602.

EPITOME.

Notarius poteſt extendere clauſulas cæteratas, poſitas in inſtrumento de quo eſt rogatus, & non cæteratas quæ inſunt, ex natura contractus, etiam poſt datam partibus copiam inſtrumenti.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non tenetur ſcribere omnia verba contrahentium.*

2 *Item clauſulas cæteratas extendere poteſt.*

3 *Item clauſulas non cæteratas, & nu. 15. 16. & 18.*

4 *Fundamentum ſuæ intentionis, ſiue excipiendo, ſiue agẽdo deducat vnuſquiſque, tenetur probare, etiã ſi conſiſtat in negatiua.*

5 *Alex. in conſ. 28 nu. 8. vol. 2 declaratur.*

6 *Notarius*

6 *Notarius debet extendere clauſulas cæteratas ſecundum conſuetudinem, & ſolitum, & ſtylum quem partes non ignorant, & num. 9. & 10.*
7 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, & num. 19.*
8 *Scientia probatur ex coniecturis, & præſumptionibus.*
11 *Minor ætas non ſuffragatur pupillo, qui actum geſſit cum ſui iudicis præſentia.*
12 *Promitens generalem defenſionem, debet iudicium in ſe ſuſcipere, & iudicatum ſoluere.*
13 *Promitens generalem defenſionem, tenetur ſatisdare de iudicatum ſoluendo.*
14 *Promittere, litem in ſe ſuſcipere, vel de euictione, aut indemnitatem, idem important.*
15 *Verba quæ ſunt de natura contractus, etiam ſi notarius non appoſuerit, cẽſentur appoſita, niſi partes illis renunciauerint, vel aliter conuenerint, & nu. 16.*
17 *Remittentibus iura ſua non eſt ad ea dandus regreſſus.*
20 *Notarius poteſt extendere clauſulas non cæteratas, reſpicientes ſolemnia quæ ad ipſum notarium ſpectant etiam ſi non rogetur à partibus.*
21 *Notarius non poteſt in inſtrumentis apponere clauſulas, quæ, immutant naturam negotij.*
22 *Item non poteſt poſt datam copiam partibus aliquid corrigere, vel aliquid immutare circa ſubſtantialia contractus.*
23 *Notarius poteſt extendere clauſulas, ceteratas, & ſub compendio poſitas, & aliquas venientes ex natura actus, etiam poſt datam copiam partibus.*
24 *Notarius non poteſt aliquid in inſtrumento corrigere, vel declarare poſt litem motam.*
25 *Inſtrumentum præſumitur extenſum tempore congruo.*
26 *Notarius etiamſi ſic procurator, ex publico officio notariatus habet pro ſe præſumptionem bonæ fidei.*
27 *Pro inſtrumento ſemper præſumitur.*
28 *Producens inſtrumentum, cenſetur illud approbare.*
29 *Hæres venire non poteſt contra factum defuncti.*
30 *Inſtrumento cæterato deſumpto ex protocolo magis creditur quam inſtrumento per notarium extenſo quando adeſt aliqua dubitatio inter cæteratum, & extenſum.*
31 *Scriptura non publica poſita in archiuio, lite pendente, non facit fidem.*
32 *Scriptura authentica poſita in archiuio lite pendente fidem facit, & probat.*

DECISIO LXXVI.

INſtrumentum laudi rogatum per Ioannem de Macandis, de anno 1583. fuerat datum partibus, cum clauſulis cæteratis, & de anno 1585. idem Ioannes dederat ipſum extenſum to. Victorio alteri ex contrahentibus, quod Petrus Thomas eius filius produxit in hac cauſa, de anno 1600. & de nouo ſuperioribus diebus illud produxit vigore compulſorialium, deſumptum ex protocolo eiuſdem Notarij iam defuncti, exiſtente in archiuio Florentino; in eo tamen protocolo poſitum, die 8. Nouembris anni 1601. de ordine Dominorum conſeruatorum. Et quia in dicto inſtrumento habentur non modo clauſulæ cæteratæ extenſæ, ſed aliquæ etiam quæ non erant cæteratæ: & cum patre ad inuicem promiſerint generalem defenſionem bonorum per mutatorem, ſecundum magis amplum ſtylum Notariorum Florentiæ, & præſertim ipſius Ioannis de Macantis. Quæ promiſſio reperitur extenſa, & in ea habetur, quod partes teneantur de euictione, ſiue moleſtia ſit ciuilis, vel criminalis, ſiue æqua, vel iniqua, de iure, vel de facto, iudicis imperitia, vel iniuſtitia, & quod denunciatio quomodouis facta habeatur pro legitimè facta, nec dici poſſit, quod non fuerit ſolemniter facta. Ideo dubitaui, an huiuſmodi extenſio eſſet attendenda, & Domini pro maiori parte affirmatiuam ſunt amplexi. † Quia cum 1
notarius ſcripſerit ſolum effectum iuris, nec omnia verba contrahentium teneretur ſcribere, Bart. in l. 2
mutum. numer. 2. ff. de acquir. hæred. † tales clauſulas ſub compendio poſitas, & cæteratos, extendere potuit. Specul. lib. 2. par. 2. tit. de inſtrum. edit. inſtrumentum ergo, num. 12. DD in l. Gallus, §. idem credendum, vbi Iaſ. numer. 18. de lib. & poſthum. † prout 3
etiam in caſu iſto potuit extendere non cæteratas, vt infra dicetur, Et ſi Antonius Franciſcus prætendit, non fuiſſe dictas clauſulas extenſas iuxta ſtylum, ipſi incumbit onus probandi, tanquam fundamentum intentionis ſuæ, † quod vnuſquiſque tenetur proba- 4
re, etiam quod conſiſtat in negatiua, ſiue id deducat agendo, ſiue excipiendo. Innoc. in c. ſuper his, ſub numer. 50. verſ. ſed arg. contra. de accuſat. Bart. in l. in illa, col. 2. & 5. de verb. obligat. cum alijs per Nattam. conſ. 199. num. 9. vol. 1. Surdus, deciſ. 316. numer. 14.
† Nec Alex. in conſ. 28. numer. 8. vol. 2. dicit contra- 5
rium, cum loquatur quando imbreuiatura eſt extendenda iuxta ſtylum alicuius notarij. Tunc enim dicit, quod qui ſe fundat in ſtylo, & petit extenſionem, debet illum ſtylum probare: quæ excedunt terminos, in quibus non verſamur.

Nec obſtet, quod ad hoc, vt extenſio prædicta ſuſtineri poſſit, † neceſſe fuiſſet, vt partes non igno- 6
raſſent ſtylum prænominatum, ſecundum Purpurat. in l. certi condictio. §. ſi nummos, numer. 34. verſ. 1. declaratis, ff. ſi cert. pet. & in l. 1. nu. 101. verſ. ſed hoc, C. de ſum. trinit. & fid. cat. Gabr. de conſuetud. concluſ. 3. num. 38. quia Purpuratus loquitur in puris terminis illud concluſionis, id eſt, quod notarius cẽſetur rogatus appouere clauſulas conſuetas, & ſolitas, in quibus nos nõ ita ſimpliciter verſamur, ſed verſamur in caſu, quo partes expreſſe habuerunt relationem ad ſtilum magis amplum, &c. † Et ſic omnia quæ ſunt in termino ad 7
quem ſit relatio, cenſentur reperita cum omnibus ſuis qualitatibus in termino referente, l. ſi prior, & ibi Bart. ff. ſolut. matrim. l. ſi ita ſcripſit, ff. de condit. & demonſtr. l. aſſe toto, ff de hæred. inſtit. cum vulgar. Et in omnem euentum huiuſmodi contrahentes ſciebant regionis, & notariorum conſuetudinem, cum alia negocia tractauerint, † Et ſcientia ſatis probatur 8
ex coniecturis, & præſumptionibus. Ripa, in l. qui Romæ, §. duo fratres, numer. 50. de verb. oblig. Pariſ. conſ. 91. num. 47. lib. 2. Aym. conſ. 193. numer. 6. verſ. contrarium. † Et dubitari non poteſt, quin in genere 9
huiuſmodi ſtylum, & ſciuerint, & cogitauerint, cum ad illum relationem habuerint. Et hoc ſufficit; † & 10
ita limitat dictum ſuum Purpurat. in d. l. 1. numer. 201. Nec Antonio Franciſco minor ætas ſuffragari poteſt: omnia enim fuerunt acta, & geſta cum interuentu magiſtratus pupillorum.

Minus releuat, quod iſta facultas extendendi ſit reſtricta ad generalem defenſionem bonorum, & non quod pars teneatur de euictione quia † promit- 12
tere defenſionem, non ſolum importat iudicatum in ſe ſuſcipere, ſed etiam iudicatum ſoluere; alias non diceretur rectè defendere, l. rectè defendi, & ibi Caſtr. vbi dicit, hoc alibi non ita bene inueniri. ff. de iudic. l. ex iudicatum, ff iudicat. ſolu. † Imo qui promittit 13
generalem defenſionem, tenetur ſatisdare de iudicato

ſoluen-

ſoluendo, l. item ait prætor. §. defendi, ex quibus cauſ.
maior. l. ſed & ea, §. defendere, vbi gloſ. in verb. ca-
uere idoneè, ff. de procurat. Et clarum eſt, quod pro-
mittere in ſe litem ſuſcipere, vel de euictione, aut
indemnitatem, idem important. Bart. in l. pater, num.
1. & 3. ff. de dot. prælег. Ruin. conſ. 187. nu. 2. & 3. vol.
1. Par. conſ. 16 num. 125. Vol. 2.

Non obſtat, quod notarius extenderit aliquas clau-
ſulas abſque eo quod adeſſet dictio, &c. quæ exten-
ſio eſt tam in corpore, quam in ſubſcriptione notarij.
Nam quoniam ad clauſulas non cæteratas extenſas in
corpore, Domini primum animaduertebant, quod
licet in folio particulari dato per informantes pro An-
tonio Franciſco quam plurimæ ponerentur clauſulæ
extenſæ, renetà tamen repertæ fuerint ſolum tres, &
quidem tales, quæ non ſufficiunt.

Prima eſt, quod poſt verba, (arbitramur, & arbi-
tramentamur) fuerunt poſita verba, (pronuntiamus,
15 & ſententiamus, & declaramus.) † Ad quod fuit re-
ſponſum, quod cum in proœmio laudi fuiſſet dictum,
quod (iudex erat electus, &c.) & in laudo extenſo po-
ſita verba, (ad arbitrandum, decratandum & ſenten-
tiandum) &c. in diſpoſitiua etiam in laudo cæterato
adeſt hæc clauſula extenſa, (laudamus arbitramur, &
abitramentamur, pronunciamus, decernibus, &
declaramus, & damus, & adiudicamus) Vtique du-
bitari non poteſt, quin verba addita in loco non cœ-
terato eſſent ex naturalibus ſimplicibus ipſius actus,
quæ ſpectant ad officiam notarij, & ſi non poſuerit,
cenſentur appoſita, niſi illis partes expreſsè renuncia-
uerint, vel aliter conuenerint. Menoch. conſ. 37. nu-
mer. 28. & ſeqq. lib. 1. Et pari modo reſpondetur ad
tertiam clauſulam extenſam, non cœteratam, vide-
licet, quia poſt verba (prout ex tunc, & è conuerſo)
quia cum arbiter voluerit, quod partes ſe adinuicem
quietarent, & quod quietatio ſe extenderet etiam
quod incognita, & inexcogitata, prout ipſe ex nunc
16 quietabat, † profecto eo natura ipſius actus venie-
bant ſequentia verba (prout ex tunc, & e conuerſo)
17 † quia remittentibus iura ſua non eſt ad ea dandus
vlterius regreſſus, l. quæritur, §. ſi venditor. ff. de
ædilit. edict. c. cos. 7. quæſt. c. ſic illic. 23. quæſt.
4. Anchar. conſ. 339. numer. 10. Crauett. conſ. 114.
num. 10.

Ad ſecundum clauſulam extenſam abſque dictione
cœterata, videlicet, in omnibus, & per omnia, vt
infrà dicitur, de bonis conſignandis, & adiudican-
dis dicto D. Io. Victorio, quæ hic pro expreſſis ha-
beantur. quod defenſionem generalem bonorum
vt ſupra d. D. Antonio Franciſco conſignatorum,
18 † fuit reſponſum, notarium hanc clauſulam potuiſſe
extendere, quia cùm vtraque pars ad inuicem pro-
mitteret generalem defenſionem bonorum, iuxta ſty-
lum, &c. vt ſuperius dictum eſt, cum notarius voluiſ-
ſet extendere huiuſmodi ſtylum in certa parte inſtru-
menti, vtique prædicta verba, in omnibus, & per
omnia, quæ ſunt poſita ad fauorem Antonij Franci-
ſci, habent relationem ad promiſſionem defenſionis
extendendam, & perinde eſt, ac ſi in hac parte nota-
rius illam defenſionem extendiſſet, cum relatum ſit
in referente. Et ſic notarius potuit ponere prædictam
clauſulam, quæ habet relationem ad aliam extenſam,
ad fugiendas repetitiones.

20 Quantum ad clauſulas non cœteratas, extenſas in
ſubſcriptione: Domini dixerunt, quod hæc ſunt ſo-
lemnia, quæ ad ipſummet notarium ſpectant, Bart. in
l. ſi librarius, numer. 1. in fin. vbi Decius, num. 5. Ca-
gnol. numer. 15. ff. de reg. iur. Menoc. conſ. 37. in
princ. Et de his non eſt, quod notarius rogetur à par-
tibus, & eo ipſo quod requiritur conſcribere inſtru-
mentum debet adhibere hæc ſolemnia, ex officij ſui
debito. Menoch. dicto conſ. 37. num. 3.

Ex quibus ceſſat quod dicebatur, notarium non
poſſe ponere clauſulas immutantes naturam negotij.
Couarr. poſt alios per eum relatos, in 2. par. rubricæ
de teſtamen. ante num. 14. quia tales clauſulæ, vt ex
prædictis patet, non immutant naturam negotij.

Non obſtat, quod notarius non potuit extendere 22
huiuſmodi clauſulas poſtquam dedit copiam inſtru-
menti partibus, quia Bald. & Felin. in cap. ex litteris,
numer. 8. de fid. Inſtrum. Socin. conſ. 277. ſub num. 6.
verſ. vnde, vol. 2. Alberic. conſ. 59. numer. 3. Franci-
ſc. Marcus, deciſ. 289. par. 1. Verrall. deciſ. 247. par.
2. & alij per Gabr. de conſuetud. concluſ. 3. numer. 42.
43. loquuntur, vel quando notarius poſt datam co-
piam partibus vult aliquid corrigere, vel quando vult
aliquid immutare circa ſubſtantialia contractus, quod
non eſt in caſu iſto, † quia notarius neque mutata 13
ſubſtantia, neque aliquo correcto extendi clauſulas
ſub compendio poſitas, & cæteratas, & aliquas venien-
tes ex natura actus quod vtique facere potuit per ſu-
pradicta

Minus facit, quod notarius non poſſit aliquid ex 24
inſtrumento corrigere, vel declarare poſt litem mo-
tam. Felin. loco præcitato, & Gabriel. d. concluſ. 3.
num. 45. quia quicquid dicendum eſſet, an poſſit ex-
tendere clauſulas cœteratas poſt litem motam, quæ
præſumptiuè aliam non recipent interpretationem,
Domini dicebant, quod licet inſtrumentum exten-
ſum fuiſſet datum Io. Victorin poſt talem litem, ni-
hilominus non conſtat de quo tempore fuit exten-
ſum, † & iden præſumendum fuiſſe extenſum de 25
tempore congruo, & debito. Socin. ſen. conſ. 94. nu-
mer. 5. vol. 1. Alex. conſ. 70. numer. 4. vol. 1. Et fuit
latè deductum in cauſa Romana Caſalis Iuliani 4.
Iunij 1584. & in alia Caietana Iuriſdictionis 26. No-
uembris 1563. coram bo. me. Oriolen.

Nec obſtat quod iſta extenſio redditur ſuſpecta 26
ex quo Macantes erat procurator Io. Victorij, nam
Mancantes ex publico officio notariatus habet pro ſe
præſumptione bonæ fidei, l. cum precibus, C. de
probat. l. 2. in verb. non arbitramur, C. de iuriſd.
omn. iudic. quem textum dicit in hoc notabilem
Bald. in l. errore C. de teſtam. Guido Pap. decit. 119.
num. 2. Aym. conſ. 75. numer. 8. Et fuit dictum in di-
cta cauſa Romana Caſalis, Imo † ſemper præſumitur 27
pro inſtrumento, d. l. cum precibus, cum alijs per Ce-
phal. conſ. 179. num. 28.

Nec facit, quod, cum Ioannes Victorius produxe- 28
rit in iudicio inſtrumentum cœteratum, cenſeatur il-
lud approbaſſe in omnibus, & per omnia. Alex. in l.
2. §. editiones, numer. 19. ff. de edend. Alberi. conſ. 59.
numer. 11. † Et ideo Petrus Thomas eius hæres non 29
poteſt venire contra factum ipſius, l. cum à matre
vbi DD. C. de rei vendicat quia Petrus Thomas non
impugnat inſtrumentum cœteratum, ſed vtitur in-
ſtrumento extenſo, in quo adſunt quæ virtualiter in-
trant in cœterato.

Non obſtat quod magis creditur inſtrumento cœ- 30
terato deſumpto ex protocolo, quam inſtrumento ex-
tento per notarium. Socin ſen. conſ. 277. ſub numer. 7.
verſ. quibus, vol. 1. cum alijs per Menoch. de arbitr.
iud. caſu. 187. numer. 21. & ſeqq. quia prædicta pro-
cedunt, quando aliqua oritur dubitatio inter exten-
ſum, & cœteratum, hic autem nulla oritur dubita-
tio, ſed quæritur, an extenſio facta per notarium ſuſti-
neatur.

Nec releuat, quod hæc ſcriptura fuerit poſita in 31
Archiuio hac lite pendente, & ideo fidem non facit,
quia Verall. deciſ. 41. numer. 4. part. 1. loquitur in
ſcriptura

ſcriptura non habente publica requiſita, & tunc au-
32 thoritas Archiep. ſuffragari non poteſt. † Hic autem ſumus in ſcriptura authentica, quæ habet omnia requiſita, & ideò probat, & fidem facit, Bart. in auth. ad hæc, Caſtrenſ. in l. contractum, num. 3 C. de fid. inſtrum. Curt. iun. conſ. 161. Verall. præcitato loco, in princ.

Bononien. Pecuinaria. Ven. 28. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Frater diues in concurſu cum matre paupere tenetur dotare ſororē non habentem, vnde ſe dotet.

S V M M A R I V M.

1 *Quando duo ſunt obligati, intelliguntur pro virili obligati.*
2 *Limita quando negotium ſpecialiter ſpectat ad alterum ex contrahentibus, quia tunc ille cenſetur principalis, & alter fideiuſſor, & ambo tenetur in ſolidum.*
3 *Frater diues tenetur dotare ſororem non habentem aliunde, vnde ſe dotet, nu. 11.*
4 *Obſeruantia, & actus ſubſequens declarat animum præcedentem.*
5 *Mater tenetur dotare filiam in concurſu cum fratre*
6 *Secus eſt in concurſu cum patre.*
7 *Declara, quando mater eſt diues.*
8 *An, & quando frater teneatur dotare ſororem de bonis maioratus.*
9 *Pater tenetur dotare filiam.*
10 *Bona cum ſua cauſa & onere tranſeunt ad hæredes.*
12 *Iudex non condemnans duos in ſolidum, videtur condemnaſſe pro virili.*
13 *Quod non procedit, quando habet relationem ad libellum, in quo petitur, ambos in ſolidum condemnari, & nu. 15.*
14 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*
16 *Sententiā quæ ex actis iuſtificatur, debet executioni mandari.*

D E C I S I O LXXVII.

Dubitaui, an in inſtrumento promiſſionis dotis Camillæ Virginia mater, & Andræas frater eſſent obligati in ſolidum, an vero pro virili, & an ſententia contra ipſos lata, eſſent in ſolidum, vel pro virili exequenda.

1 In quantum ad primam partem dubij Domini cenſuerunt, Virginiam, & Andræam teneri in ſolidum, licèt enim quando duo ſunt obligati, intelligantur pro virili, l. reos, §. cum in tabulis, ff. de duobus reis,
2 † Tamen hæc regula non procedit, quando negotium ſpecialiter ſpectat alterum ex contrahentibus, quia tunc ille cenſetur principalis, & alter fideiuſſor, & ambo dicuntur in ſolidum obligati, Ronchegall. in l. eadem, nu. 59. ff. de duobus reis, Aym. qui de communi conſ. 91. num. 11. verſ. ſolum ſupereſt. Olach. deciſ. 94. num. 16. & in his terminis Corneus. conſ. 316. nu. 5.

Atque ideo in hoc caſu cenſeri debet, matrem fide- 3
iuſſiſſe, Andræam vero principaliter obligatum, & ſic ambos teneri in ſolidum, quia ipſi Andrææ tanquam fratri diuiti incumbebat onus dotandi ſororem pauperem, nec habentem vnde ſe dotaret aliunde, gloſſ. in l. cum plures §. penult. in verb. alio patre. ff. de adminiſtr. tut. Cynus poſt gloſſ. in l. non omni, in verb. nulla ratione, C. de adminiſtr. tut. Abb. conſ. 22. nu. 5. verſ. ſeptimum dubium, lib. 1. Campeg. de dot. par. 1. queſt. 23. Molina de primog. Hiſpan. lib. 2. c. 15. num. 17. multos congerit Tiraquell. de iure primog. quæſt. 62. in princ. & Corduba, de liber. agnoſ. §. idem reſcripſit, numer. 92. & nouiſſimè Surdus de alim. tit. 1. queſt. 25. num. 9. Quod etiam optime declarauit obſeruantia ſubſequuta † quia 4
Andræas ſoluit vltra medietatem dotis, ex qua ſolutione eius animus præcedens declaratur, l. ſed & Iulianus, §. proinde. §. interdum, ff. ad Macedn. Aym. conſ. 226. num. 6. Surd. conſ. 441. num. 30. lib. 3. & tenuit Rota coram bo. me. Cantuccio in cauſa Romana pecuniaria de Vitellis 27 Ianuarij 1580.

Non obſtat, quod in concurſu cum fratre, mater te- 5
neatur dotare filiam. Molina de primogenit. Hiſp. lib. 2. c. 15. num. 68 poſt Gomez, quem allegat, nu. 40. Ta- 6
uri. num. 75. licet ſecus ſit in concurſus cum patre, l. neque mater, C. de iur. dot. niſi in cauſa neceſſitatis. Campeg. de dote part. 1. queſt. 22. Corduba, de liber. agnoſcen. in §. ſi mater, numer. 14. & Surd. de alim. tit. 1. queſt. 14. quia mater in concurſu cum fratre tunc 7
tenetur dotare, quando eſt diues, ſed hic non ſumus in matre diuite, ſed in matre, quæ habet ſolū ſcuta 4500. monetæ, aut circiter, pro ſua dote, cuius fructus vix ſufficiunt pro alimentis iuxta gradum ſuum. Et ideo onus dotandi ſororem, ad fratrem, & non ad ipſam matrem ſpectabat.

Non obſtat, quod Andræas non ſucceſſit in bonis paternis, ſed in maioratu facto à quodam ſuo patruo. Nam reſponderunt Domini, quod, quicquid ſit de 8
illa quæſtione, an & quando frater teneatur dotare ſororem de bonis maioratus, de qua per Molinam, de primog. Hiſpan. lib. 2. c. 16. num. 66. & per Suarez, in l. quoniam in prioribus, C. de inoffic. teſtam, limit. 2. legis Regiæ, num. 9. & 10. & per Tiraquel. de iur. primog. q. 62. in princ. Si Andræas ſucceſſiſſet in bonis paternis, res tranſiret ſine difficultate, † quia pater 9
tenetur dotare filiam, l. fin. C. de dot. promiſſ. l. qui liberos. ff. de ritu nupt. Quod ſi non fecerit, eius ſucceſſor etiam extraneus tenetur, † nam bona cum ſua 10
cauſa, id eſt, onere dotandi tranſeunt ad hæredes, arg. l. ſi quis à liberis, §. item reſcriptum, ff. de lib. agnoſc. Abb. conſ. 12. num. 5. verſ. 1. quod hæres patris. lib. 1. Bart. & Caſtren. in l. marito, §. ſi voluntate, num. 4. ff. ſolut. matrim. Corduba, de lib. agnoſcen. §. non tantum, num. 16. Sed frater hic non tenetur dotare ſororem, ex 11
quo eſt hæres patris ſed ex ſola obligatione, quia tenetur frater diues ad dotandam ſororem. Molina, loco præcitato, numer. 57. & ſequ. ſed bene Abb. d. conſ. 12. num. 5. verſ. ſecundo capite tenetur, vbi ponit hanc ſolam cauſam fraternitatis ſufficiētem ad hoc, vt frater diues teneatur dotare ſororem.

Quantum attinet ad ſecundam partem dubij, difficultas reſidebant in eo † quia Iudex non condemnauit 12
eos in ſolidum, ideoque videretur dicendum, condemnaſſe pro virili, iux. tex. in l. 1. vbi Caſtren. num. 2. & 3. & alij, C. ſi plur. vna ſent. Sed Domini dixerunt, prædicta procedere, † quando Iudex habuit 13
relationem ad libellum. Bart. in d. l. 1. poſt medium, verſ. nam verba ſententiæ. & Bald. ante numer. 4. prout in caſu iſto, quia Iudex dixit, petitam exequu-

tur-

Digitized by Google

tioorm eſſerelaxandam, quæ fuerat contra vtrumque in ſolidum petita.† Vode etiam quæ ſuot in ter-
14 mino ad quem fit relatio,cenſentue repetita cum om-
15 nibue ſuis qualitatibus io termino referente. † Neq; perinde eſt, ac ſi Virginiam, & Andræam in ſolidum condemnaſſet, l.ſi pr or. & ibi Bart.ff.ſolut. matrim. l.ſi ita ſcripſero,ff.de condit.&demonſt.cum ſimilibus
16 Et exijs ſequitur, † cum hæc ſeorentia,ob non interpoſiram appellationem, tranſitum fecerit in iudicatum, quod debeat in ſolidum, exequi, quia ex actis iuſtificatur. Put.deciſ.401.lib.1.Mohed.deciſ.11.de re iudic. Et fuit pluries reſolutum.

Anconitana Aſſecurationis. Lunæ. 1. Iulij. 1602.

E P I T O M E.

Decretum, ſeu ſententia, etiam nulla, vulnerat obligationem Cameralem.

S V M M A R I V M.

1 *Decretum iudicis vulnerat obligationem Cameralẽ*
2 *Cauſa ſemel effecta appellabilis, ſemper remanet appellabilis.*
3 *Sententia nulla non vulnerat obligationẽ Cameralem,*
3 *Deciſio Elborem penſionis 9. Iunij 1595. corã Corduba declaratur, & num.5.& 6.*
4 *Iniuſtitia notoria æquiparatur nullitati.*
5 *Sententia ex iiſdem actis iniuſta, non eſt notoriè iniuſta, ac proinde non eſt nulla, quando ſe non refert ad acta.*
6 *Sententia nulla vulnerat obligationem Cameralẽ, ad effectum appellationis, & num.8*
7 *In iudicijs paritas ſeruanda.*
9 *Clauſula* CVM FACVLTATIBVS A.C. *dat facultatem procedendi exequutiuè.*
10 *Cauſa appellationis diuerſificat inſtantiam.*
11 *Deciſ.321.in fin.par.1 diuerſ. & deciſ.132.n.12. p.2.diuerſ. declarantur.*

D E C I S I O LXXVIII.

IAm fuerant reſolutum coram me, apocham aſſecurationis fuiſſe iuſtificatum, & cum vigore obligationis Cameralis pareretur exequutio. Domini dixe-
1 runt, non eſſe concedendam, † quia obligatio Cameralis fuerat vulnerata per decretum A C. Vnde cum licuerit Santob actori appellare, ita licet debet iudæ reo, à contraria ſententia reuocatoria decreti vulne-
2 rantis appellare, † & ſic cauſa ſemel effecta appellabilis, ſemper remanet appellabilis, cap. non licet actori, de reg.6.l.non debet,ff.eodem, cum vulg.
3 Non obſtat, quod ſententia nulla non vulneret obligationem Cameralem, vt fuit dictum coram R. P. D. meo Corduba in cauſa Elboren. penſionis 9. Iunij. 1595. Et ideo cum decretum A. C. ſit iniuſtum, vt
4 conſtat ex deciſione in hac cauſa facta, † iniuſtitia notoria, quæ nullitati æquiparatur. Fel.in c.inter cæteras, num.10.de re iudic. Caſſ. de Graſſ.deciſ. 2. numer.7.de ſolution. non vulnerauit obligationem Ca-
5 meralem. Nam reſponderunt Domini, quod dato etiam, quod ſententia ex iiſdem actis appareat iniuſta, nihilominus non poteſt dici notorie iniuſta, ad effectum quod ſit nulla, cum non referat ſe ad acta. Put.deciſ.401.lib.1. Quibus addebant aliqui ex Dominis, quod deciſio in cauſa Elboren. non ſubſiſtit. fundatur enim in illa regula, (quod nullum eſt, &c.)
quæ non applicatur. † quia ex eo. ſententia nulla vulnerat obligationem Cameralem, quod ſicuti licuit actori appellare, ita licet reo à contraria ſententia. 6
† Paritas enim in iudicio eſt ſeruanda, d.c.non licet, &c. in iudicijs, de reg.iur. cum concord. per gloſſ. 7
vtrobique allegatis. Et ſic non conſideratur qualitas ſententiæ, ſed illa æqualitas inter partes, quæ non reſultaret, ſi ſententia nulla non vulneraret. 8

Nec releuat, quod cauſa commiſſa fuerit in Rota cum facultatibus, A. C. & ideo ſicuti idem auditor poterat reponere, ita etiam Auditor Rotæ poteſt,
† quia per illa verba, (cum facultatibus,) intelligitur 9
data facultas Auditori Rotæ, procedendi exequutiuè, non autem, quod in eadem inſtantia tanquam ſubrogatus A C. procedat, † quia cum ſit cõmiſſa cauſa ap- 10
pellationis, illa diuerſificat inſtantiam. Salyc.in l. ita demum, in fin. in l.inuitus, num.15. C.de procur.
Minus obficit deciſio in cauſa Romana ſocietatis 3. 11
Iunij. 1577. coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinale Blancheto, & in Romana cenſus, 17. Iunij 1580. coram Cantucio, quia pro intelligentia harum deciſionum, Domini diſtinguebant, quod aut eſt vulnerata obligatio Cameralis, puta quia Iudex abſoluit ab impetitis, & hoc caſu intrant prędicta, & iſte eſt caſus de quo agitur. Aut. Iudex pronunciauit ſuper inualiditate decreti iam relaxati vigore dictæ obligationis, & illa pronunciatio non vulnerat obligationem, ſed ſolum ipſum decretum, & ideo in hoc caſu exequutiue poteſt procedi, Et ita loquuntur deciſiones allegatæ.

Lucana Iuriſpatronatus. Merc. 6. Nouembris. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus in cauſa ſuæ Eccleſiæ eſt iudex cõpetens, & num.2*
2 *Poteſt tamen recuſari.*
3 *Monitio iudicis facta etiam legitimo procuratori, ad audiendam ſententiam, habet vim citationis, & num.4.*
5 *Monitio ad audiendam voluntatem, poſt concluſum in cauſa, intelligitur de ſententia.*
6 SEV, *eſt dictio alternatiua, & poſita inter genus & ſpeciem, ſtat expoſitiue ſeu declaratiue quando cõſtet de mente proferentis.*
7 *Sententia ſine monitione vim citationis habente, eſt nulla, reſpectu non citati.*
8 *Mandatum procuræ poteſt quandocumque produci ad effugiendam nullitatem.*

D E C I S I O LXXIX.

TRes opponebantur nullitates, iuriſdictionis ſcilicet, citationes, & mandati. Prima non placuit
Dominis, † quia Epiſcopus in cauſa ſuæ Eccleſiæ eſt 1
iudex competens. DD. in c.cum veniſſent, de iudic. Felyn. in c.inſinuante, num.3. verſ.cauſa Eccleſiæ, de officio de leg. Orland. qui de communi, conſ.156.
Nec Abb.in d.cap.cum veniſſent, numer.9. dicit
contrarium.† Firmat enim, quod poteſt recuſari, ſed 2
antequam recuſeretur, eſt iudex cõpetens, & ſententia tenet,

Digitized by Google

tenet, quia non eſt cauſa propria. Abb. præcitato loco, nu. 17. Felin. in d. c. inſinuante, num. 3. circa medium, dicto verſ. cauſa Eccleſiæ non dicitur cauſa propria, de offic. delegat.

Quantùm attinet ad ſecundam nullitatem ex defectu citationis reſpectu Lucretiæ, licet non conſtet de citatione, conſtat tamen de monitione iudicis in præſentia partium, ad audiendam voluntatem ſuam, ſiue ſententiam, pro die 24. ſub quia, ſententia fuit
3 promulgata. † Quæ monitio habet vim citationis, l. 2. vbi gloſſ. in verb. admonit. C. quomodo, & quando iudex, Felin. in c. conſuluit, ſub num. 16 verſ. in eadem, gloſſ. de offic. delegat. Et hæc quidem monitio fuit recte facta, cum fuerit facta Iacobo Galli procuratori Lucretiæ, de cuius mandato conſtat in proceſſu producto per parte procuratoris fiſcalis.

Non obſtat, quod dict. sprocurator fuerit moni-
4 tus ad audiendam voluntatem, † & ſic vt monitio valeat debet eſſe ad audiendum ſententiam. Felin. in d. c. conſuluit, num. 16. vbi Decius, num. 64. de offic. delegat. Roman. conſ. 172. Matheſil. ſingul. 8. quia vltra quod prædicta non procedunt poſt concluſio-
5 nem in cauſa, quia tunc monitio ad audiendam voluntatem, intelligitur pro ſententia. Dec. precitato loco, num. 62. vbi dicit, contrarium in iure non inueniri, & idem tenet addit. ad Matheſil. d. ſingul. 8. num. 3. Caſtrenſ. conſ. 412. col. 2. prope fin. Vol. 2. In caſu iſto non modo adeſt monitio ad audiendam voluntatem,
6 ſed etiam ad ſunt verba ſequentia [ſeu ſententiam] quæ dictio alternatiua, cum ſit poſita inter genus, & ſpeciem, & de mente proferentis ſatis conſtat, ſtat expoſitiue, ſeu declaratiue. Bart. in l. vbi pactum, in t. oppoſit. in vtraque lectura, C. de tranſact. vbi gloſſ. Angel. num. 2. Bald. in t. oppoſit. Salicet. nu. 3. in fin. per tex. In l. 1. vbi gloſſ. in verbo, ſi, de reb. dub. De mente enim proferentis ſatis apparebat, ex quo prius interuenerat citatio ad ſententiam, licèt fuerit circumducta.
7 Sed quantum ad hanc nullitatem, difficultas reſidebat in eo, quod Vincentius preſentatus à Lucretia non fuerat monitus, nec conſtat, Iacobum Galli eſſe ſuum procuratorem, qui tamen erat in cauſa, & ideo cum ex hoc capite ſententia ſit nulla reſpectu Vincentij. Domini reſoluerunt, particulariter videre, an materia ſit indiuidua, vt etiam reſoluet nullitas reſpectu Lucretiæ.

Tertia nullitas erat clara, quia non conſtat de mandato comparentis pro fiſco. Et quamuis non fuerit oppoſitum de tali mandato, hoc tamen nihil aliud opera-
8 tur, quàm vt quandocumque poſſit pin.iuci ad effugiendã nullitatem. Rot. dec. 19. de procurat. in antiq. But. deciſ. 383. num. 8. lib. 2. Aym. conſ. 108. numer. 1. Non autem quod ſi non appareat de mandato, ſententia dicatur valida.

Tarraconen. Præpoſitarum. Merc. 6. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *De ſcripturis ad hoc vt probent, debet apparere, notarium fuiſſe rogatum, et am quod ex archiuio extrahantur.*

2 *Notarius Capituli ex deputatione ad officium, cenſetur rogatus ad omnia acta capitularia.*

3 *Conſtare debet, ſcripturas quas dat notarius ſucceſſor in officio, fuiſſe ſcriptas à notarijs prædeceſſoribus, ad hoc, vt probent.*

D E C I S I O LXXX.

PRæpoſiti in eo conſiſtebant, quod ſcripturæ de quibus agitur, non afficiunt eos, ex quo ſunt acta particularia Capituli. Circa hoc Domini dixerunt, quod de eo in progreſſu cauſę videbitur. In reliquis autem dixerunt, has ſcripturas eſſe in forma probandi, rationibus, de quibus in deciſione in hac cauſa coram me facta, 14. Ianuarij præteriti.

Nec ſubſiſtit dum dicitur, quod etiam ſi conſtet, 1
ſecretarium Capituli qui illas extraxit, eſſe ſucceſſorem in officio, nihilominus non apparet, anteceſſores de illis ſcripturis fuiſſe rogatos, prout requiritur, iuxta notat. per DD. in l. ſcripturas, C. qui potior. in pign. habeatur, & quod ex Archiuio extrahantur, Verall. deciſ. 41. par. 1. † Quia reſpondebatur, quod cum hę 2
acta ſint Capitularia, ex deputatione ad officium cenſetur rogatus ad omnia acta. ad tradit. per Felin. in c. quoniam contra, num. 4. de probat. Bald. in l. quædam, in ſecunda lectura, nu. 1. ff. de edend.

Minus etiam releuat, dum dicitur, non conſtare, ſcripturas à ſcribis prædeceſſoribus fuiſſe ſcriptas, quia ſatis id probatur ex eo, quod reperiuntur in libris Capituli, in ſcribania cuſtoditis per ſcribas ad id deputatos.

Pampilonen. Parochialis de Stella. Ven. 8. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Ius parochialitatis eſt indiuiduum.*

2 *Sententia eſt valida quoad citatos, ſecus quoad non citatos.*

3 *Vicarius ad nutum amouibilis, non poteſt dare de nullitate ſententiæ latæ in cauſa in qua de intereſſe parochialis Eccleſiæ agebatur.*

4 *Vicarius ad nutum amouibilis, nomine monaſterij, cui Eccleſiæ parochialis eſt vnita, curam exercet.*

5 *Sententia non afficit illum qui non eſt in cauſa.*

6 *Qui non eſt in cauſa, non poteſt dare de nullitate.*

7 *Præcedentia declarãt ſequentia, & magis influunt ad declarationem ſequentium, quam è contra.*

D E C I S I O XXCI.

QVamuis ius parochialitatis ſit indiuiduum, ad 1
tradita per Innocentium, in cap. prudentiam, num. 9. vbi Decius, nu. 46. de offic. delegat. tamen cum ſuper eo egerint ſolum parochiani, ſententiæ Rotales, quæ ſententias de partibus firmant, quatenus fauorem Abbatis continent, & declarant, Eccleſiam de Stella eſſe vnitam Monaſterio de Yrache, parochianoſque non poſſe impedire iura parochialitatis, & beneficiatos teneri aſſiſtere Abbati in viſitatione, † ſunt valida quoad ipſos parochianos 2
citatos, licet ſecus dicendum ſit, quoad alios non citatos, l. non idcirco, ff. de iudic. l. de vnoquoque, vbi Caſtren. in princ. ff. de re iudicat. Gabriel conſ. 56 nu. 6. volum. 1. Beneficiati enim non egerunt ſuper dicto iure parochialitatis quia cum fuerunt citati coram ordinario reſponderunt, excepta aſſiſtentiæ præſtanda ab Abbate, quã ipſi non præſtabant, de mandato Epiſcopi, ſed ſuperiorum iuſſa expectabant, in reliquis autem nihil ad ſe, quia tangebant parochiam. Quæ quidem aſſiſtentia non reſpicit ius, & intereſſe ſuper quo agebant parochiani, ſed quid ſeparatum ab illo.

& ſic non agebatur de re ipſa, hoc eſt, de iure parochialitatis, quoad omnes, ſed quoad parochianos tantum. Vnde ceſſat obiectum ex deciſione in cauſa Mõtis Regalis, coram R.P.D. Lancellotto.

Nec facit, quod ſententiæ condemnent etiam Vicarium, & promotorem fiſcalem, quia quatenus attinet ad Vicarium, cum Eccleſia ſit vnita monaſte-
3 rio de Irache, † & Vicarius ipſe ſit amouibilis, non
4 poteſt dare de nullitate, † cum cura penes Monaſterium reſideat, & ipſe nomine ipſius Monaſterij curam exerceat, ad eius libitum. gloſſ. in extrauag. execrabilis, in verb. temporalis, de præbend. Rot. deciſ. 2. numer. 2. de exceſſib. Prælat. in nou. Biſignet. deciſ. 21. ſub numer. 2. de probat. Cardin. in Clem. 1. ſub nu. 2. de probat. Cardin. in Clem. 1. ſub num. 15. de offic. vicar. Oldrad. conſ. 38. numer. 1. 9. & 12. Rebuff. de diſpenſat. de non reſiden. numer. 15. Vltra quod, non adeſt hodie in cauſa perſona legitima, quæ nomine Vicarij prædicti poſſit dare de nullitate.

Et parti modo reſpondetur ad intereſſe promotoris fiſcalis, quia ipſe non erat in cauſa, & vltima ſententia Rotalis ſolum de eo facit mentionem. Quare di-
5 cendum eſt, ſententiam ipſum non afficere. Salycetus, in l. 2. numer. 4. C. ſi aduerſ. rem iudic. Bald. in l. ab
6 eo. num. 17. C. quomodo & quando iudic. † Et cum non eſſet in cauſa, non poteſt dare de nullitate. Licet enim in partibus fuiſſet actum inter Abbatem, & ipſum promotorem fiſcalem, & Abb. obtinuiſſet ſententiam in ſui fauorem, excepta aſſiſtentia beneficiatorum, Tamen denuo introducta cauſa, & citato promotore, reſpondit, citandos eſſe beneficiatos, & parochianos, poſtmodum vero nihil cum eo actum fuit, & nec ſententia ordinarij, nec alia Metropolitani, nec prima Rotalis de eo faciunt mentionem, ſed ſolum, modo ſecunda ſententia Rotalis. Nec dictæ ſententiæ Rotales quatenus confirmant ſententia de partibus in eo quod continent fauorem Abbatis, comprehendunt ſententiam prædictam, quia omnino eſt, & penitus ſeparata ab actione, cuius rigore cauſa commiſſa eſt in Rota.

Nec ſubſiſtit, quod prætenditur probari, tam ex articulis datis coram Ordinario, quam coram Metropolitano, hanc eſſe vnicam cauſam defenſionis, quia illi ſunt intelligendi, quoad hanc aſſiſtentiam, ſtante prædicta proteſtatione beneficiatorum, dum
7 fuerunt citati. † Clarum ſi quidem eſt, quod præcedentia declarent ſequentia, l. ſi ſeruus plurium, §. fin. l. qui filiabus, in princ. de legat. 1. Et præcedentia magis influunt ad declarationem ſequentium, quam è contra, l. quiſquis, & ibi Bart. delegat. 3. Iaſ. in l. 1. num. 5 C. de lib. præter. Pariſ. conſ. 43. nu. 52. lib. 4. Et ita etiam ſunt intelligendi articuli pro parte Monachorum dati.

Corduben. Preſtimonij. Merc. 13. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Reſignatarius tenetur gratiam reſignantis qui nunquam poſſedit, iuſtificare.*
2 *Teſtes iuſtificando valore, debent deponere per non exceſſum.*
3 *Teſtes in probando valore, debent percutere tempus impetrationis.*
4 *Teſtes parte non citata nulliter examinantur.*
5 *Subrogatus poteſt dare de nullitate, de qua poterat dare ille in cuius locum fuit ſubrogatus.*
6 *Poſſeſſor, de cuius intereſſe agitur, eſt citandus in teſtibus examinandis.*

D E C I S I O XXCII.

FVit concluſum, gratiam Ioannis de Herrera non eſſe iuſtificatam, quia cum ipſe obtinuiſſet beneficium de quo agitur, ex reſignatione Franciſci, qui nunquam poſſedit, † tenetur gratiam ipſius Franciſci 1
iuſtificare. Caſſad. deciſ. 2. in fin. de cauſ. poſſ. & proprieт. vbi requirit, quod reſignãs per triennium poſſederit.

Nec Valor narratus videtur iuſtificatus, quia teſtes non deponunt per non exceſſum. Ægid. deciſ. 674. Et quamuis 1. & 2. deponant per aſcenſum, non ſufficit, vt in cauſa Aquen. Beneficij. 16. Iunij 1600. coram R.P.D. meo Sacrato, & nouiſſime coram R.P.D. meo Iuſto, in cauſa Hiſpalenſ. Beneficiorum 29. Aprilis prędicti, † Nec dicti teſtes percutiunt tempus 3
impetrationis, prout requiritur. Felin. in c. ad aures, num. 17. verſ. limit. 2. de reſcript. Oldrad. conſ. 58. nu. 1. & ſeqq. Caſſad. deciſ. 19. numer. 7. Felin. ſuper regul. Verall. deciſ. 330. par. 3. & fuit pluries reſolutum.

Vltra quod iſti teſtes ſunt nulliter examinati, cum 4
non fuerit citatus Ioannes de Caſtillo, in cuius locum fuit ſubrogatus Doctor Sancta fè, atque ideo, ſicuti poterat Ioannes dare de hac nullitate, ita etiam poteſt doctor ſubrogatus, arg. l. ſi eum, §. qui iniuriarum, ff. ſi quis cautionibus, l. qui in ius, ff. de reg. iur.

Nec obſtat quod Caſtillus non erat citandus, cum 6
non poſſideret, quia de contrario conſtat ex deciſione R.P.D. Litæ in hac cauſa facta, 7. Nouembris anni præteriti.

Quæ autem dicebantur de regula de annali, & de non publicatione facta in tempore, viſa ſunt Dominis egere particulari diſcuſſione.

Venetiarum, Seu nullius Decimarum. Ven. 15 Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Nuntius, ſeu legatus Apoſtolicus non habet iuriſdictionem in Monachos Sancti Benedicti.*
2 *Sententia lata contra Monaſterium ſine citatione monaſterij eſt nulla.*
3 *Interpretatio talis eſſe debet, vt contrarietas euitetur.*

D E C I S I O XXCIII.

OPponebatur contra ſententiam Nuncij nullitas & iniuſtitia. Quantum ad iniuſtitiam, Domini dixerunt, hunc articulum egere particulari diſcuſſione. Nullitas erat clara, quia nuncius non habebat iu- 1
riſdictionem in Monachos Sancti Benedicti, quorum Monaſteria per priuilegium Eugenij 4. & aliorum Romanorum Pontificum ſunt exempta ab omni iuriſdictione Legatorum Apoſtolicorum, & nunciorum, & immediate ſunt Apoſtolicæ ſedi ſubiecta. Quæ priuilegia pluries fuerunt canonizata, vt in cauſa Burgen. Iuriſdictionis 20. Decembris 1596. coram bo. me. Orano, & in cauſa Piſcien. ſeu nullius 7. Martij 1582. coram bo. me. Gyptio.

Alia nullitas erat euidens, cum non conſtet de cita- 2
tione Monaſterij, l. de vnoquoque, ff. de re iudicat.

Nec

Nec facit, ſi dicatur, quod ſola ſententia eſt in a-
ctis producta, & cum totus proceſſus non adſit, co-
gnoſci non poteſt, an Monachi fuerint citati, quia
conſtat ſententiam fuiſſe prolatam ſine actis, cum in
ea habeatur, [partibus extraiudicialiter auditis, & pro
bono pacis, &c.]

Minus etiam releuare, ſi diceretur, conſtare de a-
ctis, ex quo in fine ſententiæ habetur hæc verba,
[prout in actis Curiæ noſtræ latius continetur,] quia
cum ſupra dictum fuerit, (partibus extraiudicialiter
3 auditis,) † dicendum eſt, ad euitandas contrarietates,
quod conſtet in actis Curiæ, non in hac cauſa factis,
ſed in alijs cauſis, eoque magis, cum ex lectura ſen-
tentiæ appareat talem eſſe illorum verborum intelle-
ctum.

Romana Fideiuſſionis Merc. 20. Nouembris 1602.

E P I T O M E.

Fideiuſſores iudicij tenentur, ſi mutatur iudex, vel actio, niſi ſit fideiuſſor in euentum ſuccumbentiæ.

S V M M A R I V M.

1 *Eueniente conditione, contractus purificatur.*
2 *Fideiuſſores iudicij non tenentur quotieſcumque mutatur iudex, res, vel actio & num. 9.*
3 *Fideiuſſores pro decreto faciendo à primo iudice certo, non tenetur pro decreto faciendo à ſecundo iudice, & num. 12.*
4 *Actus præſumitur factus eo modo quo fieri debebat.*
5 *Præcedentia declarant ſubſequentia.*
6 *Verbum* SOLVTIONIS, *pertinet ad omnem liberationem.*
7 *Confeſſio procuratoris non præiudicat Domino.*
8 *Res in iudicio tunc dicitur mutari, quando de vna re acturus, ſtipulatus eſt, iudicatum ſolui, & poſtea egit de alia,*
10 *Debitor, creditore volente, poteſt dare ſpeciem pro pecunia, & è contra.*
11 *Quod in cõtractu nõ dicitur, nec nos dicere debemus*
13 *Fideiuſſor in euẽtum ſuccumbentiæ, poſt latum decretum à iudice, non dicitur reſtrictus ad vnum iudicem tantum, & num. 15.*
14 *Fideiuſſor iudicij non eſt neceſſariò citandus, & ſententia lata contra principalem, nocet fideiuſſori iudicij, etiam non citato.*
16 *Depoſitio alicuius rei (cum proteſtatione quod alias ſtaret periculo illius cui fuit intimatum) ſi res perit, perit periculo illius, cui fuit intimatum.*

D E C I S I O LXXXIV.

FVerat relaxatum mandatum per R.P.D. meum
Littam contra Bartholomeum de Graſſis, pro
ſumma ſcutorum mille, ad fauorem Gregorij de Fe-
rarijs, data cautione per Gregorium, de reſtituendo
dictam ſummam in euentum ſuccumbentiæ, ad om-
ne mandatum domini, & procurauerat Garimbol-
dus, & Guglielminus. Sed quia Reuerendiſſimus D.
meus Alexandrinus coram quo cauſa appellationis à
dicta relaxatione mandati fuerat introducta, declara-
uerat, quod Bartholomeus ſolueret in tot libris iuxta
commiſſionem Fœl. record. Sixti V. aute d. relaxatio-
nem per Bortolomeum obtentam, ideo poſt ſuccum-
bentiam Gregorij, dubitatum, an fideiuſſores tenerentur.
Et Domini vtraque parte audita, affirmatiue re-
ſoluerunt, † quia cum Gregorius ſuccubuerit, obli- 1
gatio fideiuſſorum eſt purificata, l. cedere diem, ff. de
Verb. ſignif. l. Thais ancilla, ff. de fideic. libert. l. legatum
C. de condit. inſer. cum vulgar.

Non obſtat, quod mandatum fuit relaxatum in pe-
cunia, & Reuerendiſſimus Alexandrinus illud refor-
mauit, quod ſolueretur in libris, † fideiuſſor non te- 2
netur. quotiſcumque mutatur iudex, res, vel actio,
l. non à iudice, §. 1. vbi gloſſ. & DD. ff. de iudic. Roman
conſ. 2 10. Rolan. conſ. 58. num. 20. lib. 1. & in ſpecie, 3
quod quotieſcumque fideiuſſio datur pro decreto fa-
ciendo à primo iudice, fideiuſſores non tenetur pro de-
creto faciendo à iudice appellationis, l. cum apud. vbi
Bart. nu. 11. ff. iudicat. ſolu. Gabr. vlt. de fideiuſſ. in
princ. cum alijs per. Theſau. dec. 202. nu. 1.

Nam ad primum reſpondetur, quod in hoc caſu,
nec iudex, nec res minus actio fuit mutata; nam
quantum ad actionem, hoc controuerti non poteſt,
quantum ad iudicem, infra reſpondebitur, quantum
ad rem, non adeſt difficultas, quia quicquid dicen-
dum ſit de mãdato, nec decretũ, nec fideiuſſio reſtrin-
gitur ad pecuniam, imo cum adeſſet commiſſio prædi-
cta, quod ſolueretur in libris, ita debeat intelligi decre-
tum; † quia actus præſumitur factus eo modo quo fieri 4
debebat. l. miles §. decẽ, ff. de re iudi. l. ſi duo, vbi Bald.
ff. de acq. hæred. Aym. cõſ. 91. nu. 8. Surd. cõſ. 198. nu.
15. & ſeqq. & à primordio tituli poſterior formatur,
l. 1. circa fin. C. de imponen. lucrat. deſcr. lib. 10. l. filius
familias, in princ. C. ad Macedon. l. tutor datus. ff. de
fideiuſſ. Aym. conſ. 144. numer. 2. vbi. quod originalis
cauſa attendi debet, & d. conſ. 91. num 9. † Et præce- 5
dentia declarant ea quæ ſequuntur, l. ſi ſeruus plurium
§. fin. l. qui filiabus, in prin. de leg. 1. Pariſ. conſ. 3. num.
37. & conſ. 43. num. 51. & ſeqq. lib. 3.

Nec facit, quod Reuerendiſſimus Alexandrinus
declarauit, ſolutionem eſſe faciendam tot libris, quia
cũ eſſet iuxta formam decreti R. P. D. Littæ, nihil fe-
cit alteratum, l. cum dubitari. l. Cornelius, ff. de hæred.
inſt. l. 3. de leg. 1.

Nec releuat, quod primo loco Bartolomeus ſuſce-
perit terminum ad ſoluendum in tot libris. & denuo
ſuſceperit terminum da ſoluendo ſimpliciter, abſque
alia mentione librorum, quia per hanc ſecundi ter-
mini ſuſceptionem, non declarauit, ſe velle ſoluere
in pecunia, † quia verbum, [ſolutionis,] pertinet ad 6
omnem liberationem, l. ſolutionis, vbi Bart. num. 1.
vert. quandoque, de ſolutio.

Minus etiam releuat, quod Bartholomeus faſſus
fuerint in commiſſionibus, mandatum fuiſſe relaxatũ
in pecunia, quia commiſſiones nihil dicunt de cer-
to, ſed ſolum de relaxatione mandati, quę dedit
cauſam declarationi factæ per Reuerendiſſimum A-
lexandrinum, & non decretum. Vltra quod ex hac
confeſſione non poteſt probari concludenter dicta
relaxatio in pecunia, quia hæc confeſſio non fuit
Bartholomei principalis, ſed procuratoris, † quæ 7
non potuit præiudicare domino, quia non eſt de re
quæ ſit in poteſtate confitentis. Acchil. deciſ. 4. de
confeſſ. Et quamuis impenſa faciat præſumere gra-
tiam impetratam ad inſtantiam principalis, qui cum
fuerit ea vſus, non poteſt contra ipſum venire ta-
men dicta confeſſio, & acceptatio non facit, quod
omnes clauſulæ adpoſitæ in gratia ſint tales, qua-
les procurator expreſſit, præſertim quando qua-
litas expreſſa habet dubium iuris, prout euenit
in caſu iſto, ex ſupradictis. Et ita fuit reſolu-

Digitized by Google

tum in cauſa Conchenſ. Archipresbyteratus 28. Ia-
nuarij 1594. coram Domino meo Penia.
Sed & ſi dictum decretum expreſſe loqueretur de
pecunia, adhuc fideiuſſores non poſſent iuuari ex eo
quod ſolutio fuiſſet facta in libris, quia nec res in hoc
caſu eſſet mutata, iuxta tex. in l. non à iudice. Nam,
vt benè declarat gloſſ. in verb. ſi quis alio iudicio,
8 † tunc res mutatur, quando de vna re acturus, ſti-
pulatus eſt, iudicatum ſolui, & poſtea egit de alia.
9 † Et tunc fideiuſſor non tenetur, quia eius obligatio
alteratur. At in caſu iſto, non alteratur obligatio fi-
deiuſſorum, quæ eſt de reſtituendo in euentum ſuc-
cumbentiæ. Nam quamuis Bartholomeus ſoluerit in
tot libris, hoc tamen nihil ad fideiuſſores, ſed ſolum
10 ad Gregorium, † cuius reſpectu idem fuit, quod
Bartholomeus ſolueret in ſpecie, vel in pecunia, quan-
do ſpeciem dare potuit pro pecunia, vel pecuniam
pro ſpecie, d. l. miles §. decem. ff. de ſolut. Et hoc alias
videtur ſenſiſſe Rota, vt per Cæſarem de Graſs. deciſ.
3. num. 8. & 10. de fideiuſſ.
Nec facit, quod fideiuſſores aliter non ſe obliga-
11 rent, niſi ſolutio facienda eſſet in pecunia, † quia
cum hoc non dicat fideiuſſio, nec nos dicere debe-
mus, vt in his terminis dixit Rota apud Cæſarem de
Graſs. loc. cit. ante nu. 7.
12 Ad ſecundum quod dicebatur, fideiuſſores, qui
dantur à decreto faciendo à primo iudice, non teneri
pro decreto faciendo à iudice appellationis, l. cum
apud. ff. iudic. ſolui. ommiſſo quod hæc concluſio non
ita indiſtinctè procedit, vt per Caputaq. deciſ. 64. a-
lias 67. in princ. Angelus Epiſcopus, li. 2. in manus,
Cæſ. de Graſs. deciſ. 2. numer. 7. de locat. Theſau. deciſ.
202. reſpondebatur, quod tex. in d. l. cum apud, vt be-
nè aduertit Theſaur. dicto loco, nu. 5. loquitur, quan-
do fideiuſſio datur coram de certo iudice, coram quo
13 cauſa eſt terminanda, † hic autem cauſa erat tam fi-
nita per decretum, & appellatum; & in vigorem de-
creti data fideiuſſio pro parte Georgij actoris ita quod
ſuccumbentia expectabatur coram alio iudice. Et vl-
tra rationem quæ hoc euidenter ſuadet, cum non fue-
rit expreſſum nomen proprium iudicis, hoc videtur
concludere Ægid. dec. 33.
Non obſtat, quod iſti fideiuſſores non fuerint cita-
14 ti, † quia cum ſimus in fideiuſſoribus, ſententia lata
contra principalem, nocet fideiuſſori etiam non cita-
to. Fingitur enim vna cum principali condemnatus,
Bald. in l. duobus, §. agitur ſi quis, ff. de iureiur. Alex.
in l. ſæpè, ſub numer. 17. ff. de re iudic. Guido Pap. dec.
26. latè Surd. deciſ. 271. nu. 3. & ſeqq.
15 Et cum, vt ſupra dictum eſt, hæc fideiuſſio non fue-
rit reſtricta ad iudicium R. P. D. Litæ, ſed ſimpliciter
facta in euentum ſuccumbentiæ, cenſentur fideiuſſo-
res conſenſiſſe in omni iudicio ſuccumbentiæ. Et hoc
caſu etiam intrat ratio Doctorum, de qua per Socin.
conſ. 283. ſub num. 14. verſ. nam, vt dicit Bart. lib. 2.
Tandem non obſtat, quod libri fuerint depoſitati
in monte pietatis, & ibi ab innundatione aquarum de-
uaſtati, quia hæc proueniunt ex mora Georgij, qui
fuit citatus ad recipiendum eum proteſtatione, quod
16 alias ſtarent ſuo periculo, & ideo dicitur in ſe omne
periculum ſuſcepiſſe, Bart. in l. ſi qui, de acquir. rer.
dominio.

Paduana Decimettæ. Merc. 20. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Scripturæ sũt in forma probãti quæ habẽt requiſita
de quibus per Abbatem, & Dec. in c. 1. num. 15.
de fid. inſtrum. & alios nu. 2*
2 *Scriptura carens die, & menſe, non eſt in forma pro-
banti.*
4 *In antiquis non eſt neceſſaria recognitio ſcriptura-
rum neque quod conſtet de notariatu illius qui
ſcripſit.*
5 *Ex antiquitate temporis præſumitur citatio in tran
ſumptatione.*
6 *Simplex ſumptum non probat.*

D E C I S I O LXXXV.

DOmini dixerunt inſtrumentum donationis fa-
ctæ per Epiſcopum, de anno 1180. eſſe in forma
probanti, † quia habet omnia requiſita, de quibus 1
per Abbatem, & Decium, in cap. 1. num. 18. & ſeqq.
de fid. inſtrum. Et pariter eſt in forma probanti tran-
ſumptum dictæ donationis factum ex decreto Ordi-
narij, ne ſcriptura ob antiquitatem periret, c. fin. de
fid. inſtrum. Bart. in auth. ſi quis in aliquo, vbi Dec.
num. 9. C. de eden. idem Bart. in l. chirographarijs, in
princ. ff. de adminiſtr. tutor. Put. deciſ. 202. lib. 2.
Eſt quoque in forma probanti ſententia Vicarij Pa-
duani de qua in regiſtro, fol. 173. & alia inſtrumen-
ta, de quibus in eodem regiſtro, fol. 400. vſque ad 485.
quia habent requiſita de quibus per Decium, in d.
cap. 1. excepto tamen inſtrumento deſignationis con- 2
finium, de quo in regiſtro, fol. 412. quia caret die, &
menſe, & excepta cartula depoſitionis nouem te-
ſtium in regiſtro, fol. 431. Non conſtat enim à quo
dicta cartula fuerit ſcripta, nec habet alia requiſita.
Bullas quoque Vrbani, Gregorij, & Martini, fuit 3
reſolutum eſſe in eadem forma probanti, habent enim
illa requiſita, de quibus per Speculat. in tit. de re-
ſcript. præſent. §. 1. igitur, Rebuff. in praxi, in 3. par ſi-
gnat. tit. de Bullæ declarat. fol. mihi 143. Eſt etiam in
forma probanti ſcriptum Lucij habet enim requiſita,
de quibus ſupra.
Non obſtat, quod non conſtat de notariatu illorum 4
qui ſcripſerunt, & quod eorum manus non fuerint
recognitæ, quia cum ſimus in antiquis, hæc non re-
quiruntur. Caputaq. dec. 1. Part. 3. Put. deciſ. 151. &
359. num. 6. lib. 1. Couarr. pract. quæſt. c. 21. ſub. nu. 6.
verſ. 2. caſus, Gabriel, de probat. concluſ. 8. nu. 27.
Minus etiam facit, quod tranſumpta fuerint facta 6
abſque aliqua citatione, quia licet de ea non conſtet,
ex antiquitate tamen temporis præſumitur, Put. dec.
210. num. 6. lib. 2. Chaſſan. dec. 88.
Quantum ad aliud inſtrumentum donationis de 6
anno 1589. Domini dixerunt, non eſſe in forma pro-
banti quia eſt ſimplex exemplum factum hac lite
pendente DD. in auth. ſi quis in aliquo. vbi Dec. num.
6. C. de edend.

Neritonen. Bonorum. Lunæ. 3. Decembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Propter poſſeſſionem anteceſſoris datur mandatum
de manutenendo ſucceſſori.*
2 *Exceptio abſorbens poſſeſſorium, prius debet diſcu-
ti, quam poſſeſſorium.*

D E C I S I O XXCVI.

DOmini inclinabant dandum eſſe mandatum de
manutenendo Reuerendiſsimo Epiſcopo Neri-
tonen.

Digitized by Google

1 tonen.† de poſſeſſione enim anteceſſorum ipſius Re-
uerendiſſimi Epiſcopi conſtat ex teſtibus examinatis
quæ iuuat etiam ipſum ſucceſſorem. Felin.in c.conſti-
tutus,num.19. de reſcript. Innoc.& alij,in c.cum ſu-
per,vbi Abb.num.181.de cauſa poſſ.& propr. Rota
deciſ.1.de reſtit.ſpoliat.in nou. Guido Pap.deciſ.629.
2 † Sed quia ex depoſitionibus ipſorum teſtium,conſtat,
bona de quibus agitur,fuiſſe conceſſa in emphyteuſim,
& moderatum Epiſcopum recepiſſe canones,ideo an-
tequam mandatum concedatur, voluerunt,vt videa-
tur, quomodo hæc res ſe habeat.

Legionen. Canonicatus. Lunæ 2. Decembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Obitus ad effectum reſeruationis debet plene,& concludenter probari.*
2 *Obitus ad effectum reſeruationis probatur ex teſtibus de publica voce,& fama,quando nec Ordinarius,nec ab eo prouiſus eſt in cauſa.*
3 *Probatio ex teſtibus de publica voce, & fama,in rebus parui præiudicij eſt concludens probatio.*
4 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*
5 *Valor probatur per teſtes de publica voce,& fama deponentes,per non exceſſum.*
6 *Non tenetur quis iuſtificare valorem beneficij quod paratus eſt dimittere.*

D E C I S I O XXCVIII.

1 QVamuis obitus ad effectum reſeruationis debeat
plene, & concludenter probari, quia eſt fun-
damentum intentionis impetrantis, & agi-
tur de præiudicio Ordinarij.Put.deciſ.266.lib.3.& ita
fuit reſolutum coram Cantuccio in cauſa Pampilo-
2 nen. beneficij 8. Martij 1577.& alio ſæpius.† Nihi-
lominus in caſu de quo agitur dixerunt Domini,
probari concludenter ex teſtibus deponentibus de pu-
blica voce, & fama,quia nec Ordinarius, nec ab eo
prouiſus ſunt in cauſa, Caſſad. poſt Aegid. dec.1.de
probat.nu.1.verſ. nam pro ea facit & fuit dictum
coram Sanctiſſimo D N.in cauſa Marſicana Benefi-
ciorum.10.Iunij 1577. ſub.num 5.Et in his terminis
coram bo. me. Gyptio in cauſa Bargenſ. de Pancor-
mo,28. Nouembris 1588.& in cauſa Placentina Ca-
nonicatus, 1. Martij 1599 coram bo.me. Orano.
Ratio autem videbatur eſſe, quia ceſſante præiudicio
Ordinarij, aut ab eo prouiſi, agitur de re modici præ-
iudicij. Vnde ſatis Antonius probabat obitum in
menſe reſeruato, ex quo de eo deponunt teſtes de
3 publica voce, & fama. † quæ in rebus parui præiudi-
cij cenſetur concludens probatio. Butr.in c. veniens,
ſub num.8 verſ.ſi aliter factum eſt,& poſt eum Abb.
ſub num. 8.de teſtib. Bart.in l.de minore,§.tormen-
ta,nu.30.verſ.ſi vero ita eſſet probata,de quæſtion.
Et hæc probatio Antonij multum etiam coadiuua-
batur,ex quo ipſe egit in partibus cum Capitulo, &
informationes fuerint factæ contra ipſum,nomine
Epiſcopi, & Capituli,& tamen neque Epiſcopus vn-
quam oppoſuit,ad ſe ſpectare collationes, nec vnquã
aliquis ab eo prouiſus comparuit.
4 Clericatus Antonij ſatis videbatur probari ex literis
patentibus. Grammat.deciſ.81.numer.1.;Et fuit plu-
ries reſolutum. Et quicquid dicatur, prædictæ literæ
fuerunt recognitæ.
5 Valorem Canonicatus probant teſtes deponentes
de publica voce,& fama,per non exceſſum. Ægid.deciſ.
674.
Valor obtenti non eget iuſtificatione, quia Anto-
nius eſt paratus illud dimittere. Rota deciſ.20. de
probat.in nou. Felin.in c. ad aures, numer. 10.de re-
ſcript.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Lunæ 9. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Legalitas ciuitatis,atteſtantis, quem eſſe notarium probat.*
2 *Fides Commentarienſi,quod quis fuerit carceratus probat,ſi conſtet, illum qui fidem fecit eſſe Commentarienſem.*
3 *Notario talem ſe atteſtanti creditur de ſtylo Rotæ.*
4 *Quando iura ſunt extracta ab actuarijs, ſunt in forma probanti.*
5 *In extractione iurium requiritur partis citatio.*
6 *In fide facta ab Officiali publico ſucceſſore in officio,non requiritur citatio.*
7 *Libri Officialis publici non probant contra eum cũ quo res geſta non fuit.*
8 *Mandatum de excarcerando tanquam actus iudicialis non requirit locum loci,inuocationem, & rogitum, pro ſui validitate.*
9 *Scriptura extracta ex archiuio inter perſonas non ſubditas,& extra territorium,non probat.*

D E C I S I O XXCIX.

DOmini dixerunt, iura, ſuper quibus fundata eſt
deciſio in hac cauſa facta 6. Aprilis 1601.eſſe
in forma probanti. Cum enim teſtes examinati reco-
gnouerint manum ſcribentium, qui deponunt, Iaco-
bum Spinã eſſe Commentarienſem, & Petrum Vien-
nam Notarium, † & hoc etiam probat legalitas ciui- 1
tatis Montis Regalis, † vtique fides dicti Iacobi, 2
quod in libris Carcerum conſtet de carceratione Mo-
nachorum facta de anno 1598.eſt in forma probanti;
cum ſit de pertinentibus ad ſuum officium. Aym.qui
alios allegat.de antiquit tempor.part.1.§.quarto limi-
tatur,num.62. Et de Commentarienſi ſpecie eſt con-
ſilium criminale Bertazzo 1.42.nu 28.& ſeqq. vol.2.
Quæ carceratio, de anno 1566. ſumit adminiculum,
etiam ex confeſſione ipſiuimet inquiſiti.Et pariter ſunt
in forma probanti mandatum de carcerando, & ex-
carceratio,ad ſupplicationem cuiuſdam viſitatoris, eũ
fuerit extracta à D Petro Vienna actuario de quo cõ-
ſtat ex eius atteſtatione, cui de ſtylo Rotæ creditur.
Put.deciſ.275.lib.2. Verall.deciſ.215.num.1.& 466.
part.2.†Quando enim iura ab actuarijs ſunt extracta, 4
ſunt in forma probanti. Bart.in auth.ſi quis in aliquo,
verſ.2.oppono.ſub num.2.vbi Dec.num. 15. & ſeqq.
C.de eden. Rota dec.1.de fid.inſtrum.in nou.
Nec facit,quod dicta iura fuerint extracta lite pen-
dente, & ſine partis citatione, † quæ tamen requiri- 5
tur, Dec.in d. Auth.ſi quis in aliquo,nu.9.& 10. C.de
eden. Rot. deciſ.36. & 37.de probat.in antiq. Verall.
dec.177.par.2.quia cum alia ſint extracta ab ipſomet
actuario, ſatis ſunt in forma probanti, vt dictum eſt.
Cum vero fides facta ſit à Iacobo ipſius ſucceſſore in 6
officio Commentarienſis,nulla requiritur citatio,pe-
rinde enim eſt,ac ſi fides fuiſſet facta ab ipſomet Com-
mentarienſi, cuius tempore fuerunt factæ carcera-

Digitized by Google

tiones, vt de notario ſubrogato dicit Dec. in d. auth. ſi quis in aliquo, numer. 26. C. de eden. Verall. deciſ. 341 part. 2.

8 Minus etiam releuat, quod liberi Officialis publicum non probant contra eum cum quo res geſta non fuit. Aym. loco præcit. num 71. Imol. conſ. 96. in fin. Vnde, non debet probare in præiudicium exemptionis quam Monaſterium prætendit à iuriſdictione Reuerendiſſimi Archiepiſcopi, quia hic propriè non agitur contra tertium, ſed contra Monaſterium, ex cuius Monachorum carceratione pretendit Reuerendiſſimus Archiepiſcopus eſſe in poſſeſſione exercendi iuriſdictionem.

Non obſtat, quod mandatum de excarcerando ad ſupplicationẽ Viſitatoris careat loco loci, inuocatione, & rogitu, quia cũ ille ſit actus in iudicialis non eget iſtis ſolemnitatibus. Baldus, in l. quædam, in 2. l. lectura, nu. 1. ff. de eden. in c. quoniam contra, num. 9. de probat, vbi Felin. nu. 4.

9 Nec releuat, quod confeſſio inquiſiti extracta ab Archiuiſta ex Archiuio, non ſit in forma probanti, cum ſimus extra territorium, & inter perſonas, quas ad huc non conſtat eſſe ſubditas. Card. conſ. 72. nu. 8. Verall. dec. 42. lib. 2. quia principale fundamentum in hac ſcriptura non fuit factum, & ipſa non inſeruit niſi pro adminiculo.

Agrigentina Sancti Angeli. Mer. 11. Decẽbris 1602.

De Subreptione.

SVMMARIVM.

1 *Qui ſubreptionem allegat, illam probare tenetur.*
2 *Probatio ſubreptionis debet eſſe concludens.*
3 *Narratiua concepta per verbum,* VT ASSERITVR, *nõ debet iuſtificari.*
4 *Cancellaria in breuibus vtitur verbo,* VT ASSERITVR *quando ſunt plures impetranter.*
5 *Communitas reputatur vt vna perſona ficta.*
6 *Verba in fine poſita referuntur ad omnia narrata.*
7 *Quando tamen ſunt prolata principaliter, & non incidenter.*
8 *Qui ſe fundat in poſſeſſione, probare debet poſſeſſionẽ*
9 *In impetratione Breuis facienda eſt mentio de poſſeſſione alterius.*
10 *Qui non habet intereſſe non poteſt dare de ſubreptione.*
11 *In impetratione gratiæ non eſt facienda mentio de actibus extraiudicialibus.*
12 *Lis non inducitur per citationem, neque exequutã, neque decretam.*

DECISIO LXXXIX.

1 DOmini dixerunt, non conſtare de ſubreptione Breuium, † quia confraternitas quæ ſubſcriptionem allegat, illam nõ probat, prout tenetur, gloſſ. in cap. ſuper literis, in verb. priori modo, de reſcrip,
2 Pariſ. qui alios allegat. conſ. 3. num. 50. vol. 4. † Et probatio debet eſſe concludens, l. in præſentia, vbi not. de probat.

Non enim ſubſiſtunt ſubreptiones, quæ contra primum Breue allegantur. Quod enim dicitur, fuiſſe narratum. Eccleſiam eſſe de iurepatronatus Iuratorum, quod tamen non probatur, non ſufficit, quia
3 iuſtificatio iuriſpatronatus non eſt neceſſaria, †cum narratiua ſit concepta per verbum, [vt aſſeritur] quo caſu impetrans ad illius iuſtificationem minimè tenetur. Caſad. deciſ. 4. num. 1. & 8. de probat. Rot. deciſ. 60. & 77. de reſcript. in antiq. Et fuit reſolutum coram R. P. D. meo Decano in cauſa Legionenſ. præſtimonij 14. Iunij 1595.

Nec facit, quod quando ſunt plures impetrantes, 4
Cancellaria vtatur hoc verbo [vt aſſeritur] Paul. in pract. Cancellar. notab. ſuper vacat. non reſeruat. verſ. item nota quod, vt aſſerit, quem ſequitur Rebuff. ſuper concord. de forma mand. Apoſtolici, nec nõ omnia, & ſingula, verſ. nota tamen, fol. mihi ..... quia reſpondebatur, hic nõ eſſe plures oratores, quia ſumus
in Communitate, † quæ licet ſit collectiua plurium, tamen habetur loco vnius perſonæ factæ. Imol. in l. mortuo, in fin. ff. de fideiuſſorib. 5

Minùs releuat quod iſtud verbum (vt aſſeritur) recipiat ſtrictionẽ, & limitationẽ à verbo (ſtantibus præmiſſis, concedes, & aſſignes.) † Quæ verba in fine poſita referuntur ad omnia narrata, l. 1. Vbi poſt alios 6
latè Iaſon, num. 4. & ſeqq. C. de lib. præterit. quia ſecus 7
dicendum eſt, in hoc caſu, quia verba illa, (de iurepatronatus, vt aſſeritur,) incidenter, & non principaliter fuerunt prolata. Bart. in l. fin. §. Titia, ff de liberat. legata, Felin. in c. cauſam, quæ, num. 4. verſ. limita. 4. de reſcript.

Secunda ſubreptio, quæ deducitur, ex quo non fuit facta mentio poſſeſſionis Frãciſci capellanis, non ſubſiſtit: quia hæc poſſeſſio non probatur, † quam tamen 8
tenerentur probare confratres tanquam in ea ſe fundantes, l. ab ea, l. verius, ff. de probat. Innoc. in c. ſuper his. ſub nu. 10 verſ. ſed argum. contra, de accuſat. Bartol. in l. in illa, col. 2. num. 5. ff. de Verb. obligat. cum alijs per Natam conſ. 199. num. 9. vol. 1. Surd. dec. 316. num. 14. Et in omnem euentum iſte erat capellanus amouibilis ad nutum.

Tertia ſubreptio, quæ deducitur, ex quo non fuit 9
facta mentio de poſſeſſione Confraternitatis prout requiritur, cap. cum noſtris, de conceſſ. præbend. tollitur, ex quo in 2. Breui hæc mentio habetur, cum capitula fuerint inſerta, in quibus adeſt ſufficiens mentio.

Quarta ſubreptio, quod breuia fuerint impetrata nomine Iuratorum, de quorum mandato non conſtat, non obſtat, nam præterquam quod adſunt multæ coniecturæ præſertim quia ipſi non contradicunt, & quia fuerunt facta capitula cum eorum interuentu, † Confratres non poſſunt dare de hac ſubreptione, 10
cum ipſorum non intereſt.

Subreptio autem, quæ deducitur reſpectu ſecundi Breuis, quod non fuerit facta mentio litis, & appellationis à Confratribus interpoſitæ ad Archiepiſcopum Panormitanum; hæc Dominis viſa fuit vana, quia aliqualis non adeſt, nec de tali appellatione conſtet.
† Actus enim qui datur, eſt extraiudicis, factus per viam 11
recurſus, † nec adeſt aliqua citatio Carmelitarum, ne- 12
que exequuta contra ipſos, ſed nec etiam decreta, ſine quibus non fuit inducta lis, gloſſ. in Clem. 2. in verb. plenè, & ibi DD. vt lit. pend.

Reien. Prioratus. Lunæ 16. Decembris. 1602.

EPITOME.

Capiens poſſeſſionem poſt inhibitionem Rotalem ſiue iuſtam, ſiue iniuſtam, etiam

de

de manu procuratoris Cameræ, attentat.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta, cauſat attenta, & num 7.5.*

2 *Capiens poſſeſſionem de manu procuratoris Cameræ, qui nomine illius videtur poſſidere, non attentat. Contrarium verius, num. 6.*

3 *Poſt ſententiam quæ tranſitum fecit in iudicatum, non poteſt dare de attentatis.*

4 *Tertius non poteſt dare de attentatis, qui non fuit in cauſa, tempore attentatorum.*

7 *Ad inſtantiam illius qui eſt in cauſa reuocantur attentata.*

8 *Commiſſa cauſa appellationis, & nullitatis per dictionem copulatiuam, & vtraque cauſa cenſetur æquè principaliter commiſſa.*

DECISIO LXXXX.

NObiles de Tabulis petebant reuocari attentata, quæ ex eo prætendebantur, quod dominus Camillus cepiſſet poſſeſſionem, 7. Aprilis, 1583. de manu Commiſſarij Cameræ poſt inhibitionem Rotalem ab Illuſtriſſimo bon. me. Cardinale Lancelloto emanatam, quæ fuerat intimata D. Camillo 14. Martij
1 eiuſdem anni 1583. †Quę quidem inhibitio, ſiue iuſta, ſiue iniuſta, cauſat attentata. Put. dec. 375. lib. 2. Achill. deciſ. 29. de appell.

Pro parte autem D. Camilli huic obiectionis tres attendebantur reſponſiones. Prima eſt, quod cauſa fuerat commiſſa dicto Illuſtriſſimo Cardinali Lancelloto, in petitorio firmo remanente negotio exequutiuo literarum Apoſtolicarum, in forma Breuis, coram A.C. & ideo dominus Camillus, abſque vitio attentatorum, potuit capere poſſeſſionem.

Secundò dicebatur, quod Camillus cepit poſſeſſio-
2 nem de manu procuratoris Cameræ, †qui videbatur poſſidere nomine ipſius Camili, Lancellott. de attent. c. 4. in præfat. num. 443. Et ideo capiendo talem poſſeſſionem, non attentauit, ad trad. per eundem Lancellotum, d. c. 4. limit. 1. num. 14.

Tertiò reſpondetur, quod hodie non adeſt, qui poſſit dare de attentatis. Nam aut de his volunt dare
3 qui tunc erant in cauſa; †Et cum ipſa fuerit agitata coram R.P.D. meo Decano, & in ea pronunciatum, ſententiaque fecerit tranſitum in iudicatum, non poteſt amplius dare de attentatis. Rota, deciſ. 1. de appell. in nou. Creſcen. dec. 7. de iudic. Cæſ. de Graſſ.
4 deciſ. 2. de appell.† Aut vero Achilles, qui non erat in cauſa de tempore prætenſorum attentatorum, vult dare de attentatis, & non poteſt, cum ſit tertius, qui ſicut non attentat, ita nec de attentatis dare poteſt. Achill. dec. 28. de appellat. Lancellott. de atten. c. 3. numer. 152.

His reſponſionibus pro parte dictorum nobilium de Tabulis replicabatur. Et ad primam quidem dicebatur, quod de anno 1582. 24. Decembris, cum Camillus obtinuiſſet, ſibi prouideri de hoc beneficio, tanquam de libero, & fuiſſet capta poſſeſſio nomine Cameræ, aliqui ex patronis, facta mentione huiuſmodi poſſeſſione, obtinuerunt, & committi dictam cauſam Illuſtriſſimo D. Cardinali in petitorio, cum clauſula prædicta ſed Dominus Camillus non cepit poſſeſſionem vigore illarum litterarum; obtinuit enim nouam prouiſionem, 1. Februarij 1583. cum narratiua, quod beneficium de quo agitur, eſſet de iure patronatus, & à medietate patronorum eſſet præſentatus, cuius vi- 5
gore poſſeſſionem cepit. Quæ quidem poſſeſſio fuit attentata, tanquam poſt dictam inhibitionem capta.

Ad ſecundam replicabatur, contrarium eſſe verius, 6
quia qui accepit poſſeſſionem de manu procuratoris, Cameræ, & facit actus poſſeſſorios, attentat, Vt dicit Lancell. d. c. in præfat. num. 16. & limit. 1. nu. 23. & ſeqq. Et ita atteſtatur fuiſſe reſolutum in Rota, coram Iuſto, & coram Quiroga.

Ad tertiam replicabatur, quod Gaſpar patronus, 7
qui inter alios obtinuit, committi cauſam Illuſtriſſimo Lancelloto, eſt in cauſa, ad cuius inſtantiam attentata debent reuocari, capit. 1. vt lit. pend. cum vulgar.

Nec obſtat, quod ſententia R.P.D. mei Decani tranſitum fecerit in iudicatum, & fuerit etiam lata
contra Gaſparem quia fuit commiſſa non modo cau- 8
ſa appellationis, ſed etiam nullitatis à dicta ſententia, per dictionem copulatiuam; quo caſu vtraque cauſa cenſetur æque principaliter commiſſa. Plut. dec. 172. lib. 2. Et ideò quamuis dicatur deſerta cauſa appellationis tamen non debet cenſeri deſerta cauſa nullitatis, ſuper qua nunquam fuerat pronunciatum. Et quod tollit omnem difficultatẽ eſt quod in hanc cauſa ante lapſum fatalium adderat alia cõmiſſio ſuper ſubreptione litterrarum, commiſſa bo. mem. Domino de Rubeis.

Romana Releuationis indemnitatis Ven. 20. Decemb. 1602.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor de indemnitate, tenetur ad damna & intereſſe.*

2 *Quietantia Barigelli probat contra tertium ſolutionem illi fuiſſe factam.*

DECISIO LXXXXI.

QVantum ad primam partem dubij, Domini non 1
dubitarum Lucios teneri releuare indemnem Ianum, ſtante eorum clara obligatione de releuando, &c. Bald. in l. quæro. ff. locat. & in l. 2. vbi Salicet, C. de ſenten. quæ ſine certa quantitate proferuntur, Pariſ. conſ. 109. numer. 38. lib. 1. Socin. iun. conſ. 78. num. 2. lib. 2. latè Surd. conſ. 150. nu. 3. & 6. lib. 1.

In quibus autem, & ad quam ſummam teneantur releuare; in hoc conſiſtit difficultas. Nam quantum ad pecunias captas ad ſocietatẽ officij, videlicet ſcuta 450. in eo videtur eſſe difficultas, quia Ianus in ipſo actu Societatis proteſtatus fuit, omne commodum & incommodum ſpectare ad Lucios, & ſic non poteſt & potere releuationem cum commodum, & incommodum ſpectet ad Lucios, ſed ſolum liberari a fideiuſſione.

Huiſmodi motiuum non placuit Dominis. Licet enim, ſi negotium conſideretur inter Ianum, & Lucios, non adſit difficultas, quia ſtante dicta proteſtatione Lucij ſint principales, & omne commodum & incommodum ad ipſos ſpectet, ſi tamen negotium conſideretur inter illum qui dedit pecunias, & Ianum & Lucios, nihil ad Lucios, quia Ianus non potuit illos obligare abſque mandato, & ſemper ille qui dedit pecunias, egit contra Ianum, tanquam principalem. Vnde ipſe ob hanc cauſam poteſt potere releuationem indemnitatis à Lucijs.

Et

Digitized by Google

Et dictus Ianus debet quoque releuari indemnis pro ſcutis ſeptuaginta, & Baiochia 55. quos ſoluit vna cum dictis ſcutis 450. dominis de Varijs, vigore mandati contra ipſum relaxati.

2 Debet quoque releuari indemnis pro ſcutis ſeptem & Baiocchis quinquaginta, quos ſoluit Barigello, vt conſtat ex quietantia ipſius Barigelli, pro mandato exequutiuo contra ipſum relaxato ad inſtantiam dominorum de Variſijs. Item debet releuari pro ſcutis 58. & baioc. 50. ſolutis procuratori, qui pro ipſo egit coram A.C. in hac cauſa, vt ex quietantia ipſius procuratoris conſtat.

Quantum attinet ad pecunias ſolutas Bernardo de Cauallerijs pro penſione vnius apothecę: Domini dixerunt, Ianum non debere releuari, quia non probat, hanc apothecam fuiſſe conductam cauſa cuſtodiendi res depoſitas, & minus debet releuari pro expenſis, quas ipſe aſſerit ſe feciſſe pro tranſportandis & cuſtodiendis rebus depoſitatis; de ipſis enim non conſtat, niſi ex liſta ipſius Antonij, nec aliunde iuſtificantur.

Sed quia non conſtat, Ianum paſſum fuiſſe damnum ex depoſito, ſed ex quo bona reſtituit, ideò ſtatui iterum conſulere Dominos, & tanto magis quia Ianus ſoluis informauit, & profitetur, velle tollere hoc fundamentum ex facto.

Montis Regalis iuriſdictionis. Ven. 24. Ianuarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Pro reuocandis illis quæ ſunt in facultate, v.g. Epiſcopi, non competit inferioribus actio ſpolij.*
2 *Exceptio abſorbens poſſeſſorium, prius cognoſci debet, quam poſſeſſorium.*
3 *Qui iure ſuo vtitur alteri non facit iniuriam.*

D E C I S I O XCII.

DVbitaui, an Monachis competeret actio ſpolij
1 ita vt clerici, qui per bienniom ante motam litem iuſſu Reuerendiſſimi Archiepiſcopi ſedent in presbyterio, redire debeant ad ſedendum in choro
1 antiquo vna cum Monachis. † Et Domini cum præſuppoſito, quod Monachi ſedeant in digniori loco dixerunt, actionem prædictam non competere; ea moti ratione, quia cum tempore Fœl. record. Pauli III. verteretur quæſtio inter Monachos, & Vicarium Archiepiſcopi, Gubernatorem, Archidiaconum, Clerumque Eccleſiæ Montis Regalis ſuper Miſſarum celebratione, ſedendi locis, pace, & thure dandis, ac proceſſionibus, ac nonnullis alijs præeminentijs, & prærogatiuis, ac ſimilibus, quæ poſtea ſigillatim declarantur, bo. me. Cardinalis Farneſius illius Eccleſiæ adminiſtrator ſuper illis quædam ordinauit, reſeruata tamen ſibi, & ſucceſſoribus ſuis facultate, illa minuendi, & in illis addendi, prout in Domini ſibi, & ſucceſſoribus ſuis viſum fuerit, quæ omnia fuerunt per eundem Paulum Summum Pontificem confir-
2 mata; † ideoque cum talis ſit data facultas Archiepiſcopis, Monachi non poſſunt agere ſpolio, donec in petitorio cognoſcatur, an Reuerendiſſimus Ar-
3 chiepiſcopus potuerit hoc facere. † Qui enim iure ſuo vtitur, alteri non facit iniuriam, l. factum 198. §. non videtur. ff. de reg. iur.

Ex quibus dicebant Domini, ceſſare omnia adducta pro Monachis.

Romana Primogenituræ. Ven. 4. Ianuarij. 1603.

E P I T O M E.

Adminiſtrator de facto, rei fideicommiſſariæ tenetur reddere rationem ante finitum officium, & ante purificatum fideicommiſſum.

S V M M A R I V M.

1 *Per confeſſionem Procuratoris, probatur adminiſtratio ſui principalis.*
2 *Adminiſtrator hæreditatis tenetur reddere rationē ante purificatam fideicommiſſi conditionem de pecunijs quæ debebant inueſtiri, & num. 7.*
3 *Adminiſtrator non tenetur reddere rationem ante officium finitum, niſi conſtiterit de mala adminiſtratione.*
4 *Adminiſtrator de facto tenetur reddere rationem ante finitum officium.*
5 *Voluntas teſtatoris debet pro lege ſeruari.*
6 *Hæres non tenetur reddere rationem, niſi purificato fideicommiſſo.*

D E C I S I O XCIII.

CVm conſtet de adminiſtratione D. Honufrij ex confeſſione procuratoris. Felin. in c. 1. num. 14. vt lit. non conteſtat. & res ſit notoria, & de intereſſe domini Marcelli, qui eſt vocatus ad primogenituram. Caſtren. conſ. 383. numer. 2. lib. 1. dum Honu- 2
frius tenetur reddere rationem de pecunijs, quæ iuxta voluntatem teſtatoris inueſtiri debebant. Iaſ. in l. præſes. num. 3. C. de tranſact. Decius, conſ. 110. numer. 7. Rolan. conſ. 49. num. 2. lib. 1. Grat. conſ. 131. numer. 30. lib. 1. Et hoc procedit etiam quod de facto adminiſtrauerit. Socin. ſen. conſ. 2. numer. 5. Dec. conſ. 49. num. 57. lib. 1.

Non obſtat, quod adminiſtrator non tenetur red- 3
dere rationem ante officium finitum, niſi conſtiterit de mala adminiſtratione. Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de inſtrum. edit. §. nunc vero, numer. 45. verſ. legatarijs. Io. à Canibus, de execut. vltim. volunt. §. nouiſſimo, numer. 6. † quia cum de facto D. Honu- 4
frius adminiſtrauerit, (ſunt enim dati particulares à teſtatore adminiſtratores) ſatis dicitur officium finitum, ex quo nunquam de iure incepit. Salicet. in l. aduerſos. numer. 1. verſ. & ideo ne dicatur. Et tanto magis, quia etiam Domini cenſuerunt, eſſe locum deputationi adminiſtratorum, iuxta voluntatem teſtatoris, † quæ pro lege haberi debet, §. diſponat, auth. 5
de nupt. requiſitis tamen illis, qui per teſtatorem dati ſunt.

Minus releuat, quod D. Honufrius tanquam hæres non tenetur reddere rationem fideicommiſſario, niſi purificato fideicommiſſo, Caſtren. in l. cum tale, ſub num. 2. ff. de condit. & adminiſtrat. quia D. Marcellus non petit hanc rationem à D. Honufrio tanquam hærede, † ſed tanquam adminiſtratore, vel 7
exequutore, quia in ea parte, quia inueſtiri debebat, non potuit gerere ſe niſi tanquam adminiſtratorem, vel exequutor. Capra, in tract. de exequutorib. vltim.

Digitized by Google

vltim.volunt.membr.4.nu.7.Et ideo tenetur reddere rationem, per ſupradicta.

Interamen. Pecuniaria. Lunæ 17. Februarij 1603.

S. V M M A R I V M.

1 *Bis ignoranter ſolutum, repeti poteſt, cum bona fides non patiatur, quod idem bis exigatur.*

2 *Dicens, indebitum ſe ſoluiſſe, debet hoc concludenter probare.*

3 *Verba generalia apta ſunt comprehendere omnem cauſam.*

D E C I S I O XCIV.

DVbitaui, an eſſet recedendum a laudo per R.P. D.de Grandis lato, in quo vtraque pars abſoluitur. Fundamentum Iulij Cecchoni, qui petebat ab illo recedi, in eo conſiſtebat, quia de iniuſtitia laudi conſtabat ex quo bis idem ſoluerat, & ideo poterat repetere quod ignoranter ſoluerat, l. 1.& toto titulo, ff.de condict. indeb. nec bona fides patiatur, quod bis idem exigatur, l.bona fides, ff. de reg. iur. Et ad hoc probandum dicebat, quod cum bo. mem. Ioannes Cittadinus in laudo dato 22. Auguſti 1591. quietaſſet vtramque partem de omnibus datis, & acceptis, reſeruatis tamen quibuſdam, vt infra dicitur, non potuit Ioanes. Baptiſta Marcutius obtinere graduationem pro ſcutis 250. vt in ſummario, num.9. in quibus Gabriel Cecchonus author Iulij remanebat debitor ipſius Ioannis Baptiſtæ, vigore concordiæ factę de anno 1590. de qua in ſummar. num.3. Nec etiam pro ſcutis 600. & ſcutis 73. pro agio, occaſione cuiuſdam cenſus Fatioli aſſignati D. Gabrieli in prædicta concordia anni 1590. ad hoc, vt extingueret cenſum Vecchiarellæ. Quia licet hoc fuiſſet reſeruatum in laudo lato per Cittadinum, nihilominus conſtat, poſt obitum Gabrielis, Marchum, Antonium Cecchonum, fratrem & fideiuſſorem Gabrielis, extinxiſſe cenſum Vecchiarellæ, nec non & fructus dicti cenſus ipſis Vecchiarellæ ſoluiſſe, iuxta concordiam anni 1590. quæ in hoc non fuit mutata per Cittadinum.

Vnde cum Iulius nomine ſuorum authorum ſoluiſſet Io. Baptiſtæ Marcutio in vna manu ſcuta 365. 24. Martij 1596. ſummario, nu. 10. & eadem die conſtituiſſet ſe debitorem ipſius Marcutij, in ſcutis 400. quæ poſtea fuerunt ſoluta ipſi Ioanni Baptiſtæ. 5 Maij 1597. vt in eius quietantia ſummario, num. 12. vtique in prædictis conſtat, ipſum indebitum ſoluiſſe

2 His tamen non obſtantibus, cenſuerunt, Iulium non probare concludenter, ſe indebitum ſoluiſſe, prout tenetur Alex. conſ.83.lib.1.Socin. conſ. 94. num.4. Rota Ianuen. deciſ. 2.num.3. & deciſ. 5.num. 5. Et fuit reſolutum in cauſa Romana lignorum, 8. Martij 1602. coram R.P.D.meo Lancellotto, Nam cum in concordia 1590. fuiſſet conuentum, quod fructus cenſus Fatioli aſſignati Gabrieli Cecchono, vt extingueret cenſum Vecchiarellæ decurſi, vſque ad illam diem, deberent ſolui per Gabrielem. Ioann. Baptiſtæ Marcutio, & in hoc concordia non fuerit immutata per laudum bo. memor. Cittadini, vtique ſolutio facta ipſi Ioanni Baptiſtæ potuit cedere in hanc cauſam, & in cauſam ſcutorum 85. quæ Cittadinus declarauit in laudo debere ſolui eidem Ioann. Baptiſtæ, & ad hoc vt non dicatur indebitè ſolutum, ſufficit, quod ſolutio potuerit verificari in dictis fructibus. & ſcutis 85.

Nob obſtat, quod Ioannes Baptiſta obtinuerit graduationem pro ſcutis 250. & pro cenſu Fatioli, à quibus tamen Iulius Cecchonus erat liberatus, ſtante laudo Cittadini, & extinctione facta cum Vecbiarella, quia non conſtat ex hoc capite, ipſum exegiſſe pecunias, dicitur enim in ſolidationibus factis inter Ioannē Baptiſtam, & Iulium, quod inito calculo inter ipſos de omnibus geſtis, & adminiſtratis, & c. Quæ verba cum ſint generalia ſunt apta comprehendere omnem cauſam, l. Iulianus, de legat. 3. 3

Sed res apud me non caret difficultate, quia fructus dicti cenſus non poſſunt aſcendere ad tantam ſummam ſolutam per Iulium. Erat enim huiuſmo. di cenſus redditus ſcutorum quadraginta octo, & fuerat emptus de anno 1586. & datus Gabrieli Cecchono de anno 1590. cum onere ſoluendi fructus decurſos ipſi Ioanni Baptiſtæ Marcutio. Vnde de eo tempore etiam quod fructus nunquam fuiſſent ſoluti per Fatiolum venditorem cenſus, non poterant excedere ſummam ſcutorum centum nonaginta duorum, quæ vnà cum alijs ſcutis 85. quæ Iulius tenebatur ſoluere ex laudo Cittadini, aſcendunt ad ſummam ſcutorum 277. & tamen Iulius ſoluit ſcuta 365. in vna manu, & in alia 400.

Ex quibus ſtatui, iterum conſulere Dominos meos ſuper pręſenti dubio.

Romana Dominus. Lunæ 17. Februarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtis vnicus in facto proprio plus quam ſemiplenè probat, & iunctis adminiculis plenè probat.*

2 *Quietantiæ probant ſolutionem ad effectum liquidationis, quæ eſt difficilis probationis, & 3.*

4 *Dominum percepiſſe penſionem domus, verb.gratia, probatur ex eo, quod illam locauit, & conductor inhabitauit, & nu.6.*

5 *Fructus ciuiles tunc ſolum dicuntur percepti, quando exiguntur.*

7 *L.ſi fundum, C.de rei vndic. procedit etiam in fructibus ciuilibus.*

8 *Vbi militat eadem ratio, idem ius ſtatui debet.*

9 *Nullus præſumitur iactare ſuum.*

D E C I S I O XCV.

PLacuit Dominis liquidatio facta in ſententia Rotali, quibuſdam tamen additis, ad fauorem dominorum de Petbenedictis, quia oſtenderunt nouas quietantias, & errorem. Ex depoſitione enim tertij teſtis de qua in ſummario, num.7. qui deponit, plunies ſe ſoluiſſe penſiones Rentio, de mandato domini ſui ſcilicet quolibet anno ſcuta 48. Et hoc per ſeptennium ante obitum fœl.record. Gregorij 13. Quod tempus comprehendis annum 1582. & ſequentes, & currit vſque ad annum 1585. de menſe Aprilis, de quo tempore obijt Pontifex. Ideo bene fuit facta liquidatio in ſcutis 117. facto enim calculo, tantum percipit Rentius, & hoc quidem teſtis, quamuis ſit 1 vnicus, nihilominus cum de facto proprio deponat, pluſquam ſemiplenè probat. Aym. conſ. 178. & fuit pluries reſolutum. Et adiunctis adminiculis, de quibus in deciſione R.P.D.mei Decani, probat concludente. Pro penſionibus autem decurſis dicto menſe Aprilis, vſque ad menſ. Iulij 1586. nihil fuit liquidatum, cum non conſtet de aliqua receptione Rentij

tij

tij, à dicto autem menſe Iulij 1586. vſque ad menſem
Iulij 1588. Domini cenſuerunt, faciendam eſſe liqui-
2 dationem in ſcut. a 70. & baiocchis 80. † Et quamuis
ex quietantijs conſtet, Rentium percepiſſe ſolum ſcu-
ta 60. & baiocchos 81. vel circiter, tamen conſtat, Bo-
iardum, ad cuius fauorem dictæ quietantiæ fuerunt
factæ, inhabitaſſe domum circa finem menſis Iunij
1588. Et hoc apparet ex quandam quietantia ſibi de eo
tempore facta per quendam artificem pro operibus in
dicta domo præſtitis. Vnde verisimile eſt quod ſoluerit
rit penſiones, & eas perceperit Rentius Et hoc vide-
batur ſufficere, cum ſimus in materia liquidationis,
quæ eſt difficilis probationis.

A dicto autem menſe Iulij vſque ad menſem Fe-
bruarij 1593. ſententia liquidat in ſcutis centum, qui-
uia primus teſtis, de quo in ſummar. numer. 5. depo-
nit, inhabitaſſe domum per biennium, & quod inha-
bitabat de tempore Gregorij 14. & ſoluit ſcuta 100. &
ad hoc tempus addenda ſunt alia ſcuta viginti quinque,
vt in ſummar. num. 2.

Pro penſionibus autem Februarij 1595. vſque ad
menſem Nouembris 1596. ſententia liquidat in ſcu-
3 tis 175. † & hoc bene, quia ex quietantijs, de quibus,
num. 3. non modo conſtat, Rentium percepiſſe dictam
ſummam, ſed etiam aliquid amplius.

A die autem 15. Decembria 1596. vſque ad annum
1599. ſententia condemnat ad rationem ſcutorum 48.
pro quolibet anno. *Sed quia fuit relictus vnus annus*,
fuit dictum, cum eſſe addendum, quia domini de
Perbenedictis recuperarunt domum anno 1600. die 9.
Auguſti.

4 Et hanc quidem perceptionem fructuum ſatis vi-
debatur probari, ex quo Rentius locauit dictam do-
mum cuidam Fabio dicta die 15. Decembris ad quin-
quennium, & conſtat etiam de inhibitione domus per
ipſum Fabium, ex depoſitione ſecundi teſtis, de quo in
ſummar. num. 6.

Nec tacit, quod non conſtet de exactione penſionis
à dicto Fabio, nec minus a Boiardo, niſi pro dictis ſcu-
5 tis 6.. bonon. 81. † Et cum verſemur in fructibus
ciuilibus, nempe penſionibus domorum, tunc ſolum
dicuntur percepti, quando exiguntur, Surd. poſt alios,
6 conſ. 84. numer. 4. vol. 1. † Quia hic ſatis probatur e-
xactio, cum probetur, non modo domum fuiſſe inha-
bitatam, verum etiam locatam pro certa annua re-
ſponſione, ad tradita per Iacobum de Strena, in l. ſi
fundum, in princ. & ibi Bald. numer. 5. C. de rei ven-
7 dicat. † quæ licet loquatur in fructibus naturalibus;
8 † tamen militat in hoc caſu eadem ratio, cum domus
fuerit locata, & inhabitata, & ideo idem ius ſtatui de-
9 bet, ad l. illud, ff. ad legem Aquil. † nec præſumitur qui-
ſquam iactare ſuum, l. cum de indebito, ff. de pro-
bat.

Lucana *Parochialis*. Ven. 21. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 Mandatum procuræ factum ab Epiſcopo ſub nomine dignitatis, in dubio intelligitur ad acta ſuæ Curiæ maximè ſi vigore illius procurator exerceat acta fiſcalia.

2 Mandatum pro vna cauſa, non ſuffragatur pro alia.

3 Mandatum expreſſum facit ceſſare præſumptum.

DECISIO XCVI.

ALteram ex nullitatibus, quæ alias opponeban-
tur, dixerunt Domini eſſe ſublatam, ex man-
dato procuratoris fiſcalis, quod fuit datum à moder-
no Epiſcopo. Et licet in eo non legatur, quod procu-
rator fuerit conſtitutus ad acta ipſius Curiæ Epiſco-
palis, † tamen cum ſit facta ſub nomine dignitatis, vi- 1
delicèt, Alexander Epiſcopus, &c. Viſum fuit, eſſe
intelligendum pro actis ipſius curiæ, iuxta decif. Ægiè
47. Eoque amplius, quia vigore iſtius mandati dictus
procurator exercet acta fiſcalia.

Aliam nullitatem non poſſe ſanari fuit concluſum,
quia licet fuerit productum mandatum Vincentij præ-
ſentati in perſonam Iacobi Galli, tamen non eſt ad
iſtam cauſam, ſed ad quandam cauſam peculiarem
ipſius Vincentij cum alia perſona, & ideo ſuffragari
non poteſt Etiam quod habeat clauſulas generales,
quia reſtringuntur reſpectu illius contra quem eſt fa-
cta conſtitutio. Vant. de nullit. ex defectu mandati,
nu. 101.

Nec releuant ea quæ dicuntur de mandato præ-
ſumpto, & deciſione in cauſa Anconitana coram bo.
mem. Giptio, quia cum Iacobus produxerit ab initio
dictum mandatum, hoc expreſſum facit ceſſare præ-
ſumptum, l. fin. C. de pactis conuent. l. cum ex filio, §.
filio, ff. de vulgar. Parif conſ. 43. n. 75. lib. 2.

Romana Sancti Thomæ in Formis. Ven. 21 Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 Iudex nulliter procedendo ſpoliat.

2 Reintegratio ad bona nulliter conceſſa non reuocatur in vi compulſiua, ſecus autem in expulſiua.

3 Vltimum ſpolium eſt purgandum.

4 Caſtrenſ. in conſ. 400. num. 4. verſ. 3. Similiter, lib. 1. & Dec. conſ. 200. numer. 5. declarantur.

DECISIO XCVII.

FVit reſolutum, reintegrationem factam ad fauo-
rem Capituli Sancti Petri eſſe reuocandam ex ca-
pite nullitatis executionis, quia in relaxatione man-
dati fuit citatus Paulus Giſlerius, qui non habebat
mandatum. † Et clarum eſt, quod Iudex nulliter pro- 1
cedendo ſpoliat. Abb. in c. conquerente, num. 8. de re-
ſtit. ſpoliat. Bald. conſ. 357. lib. 2. Caputaq. dec. 186. par.
3. Caſ. de Craſ. deciſ. 1. num. 4. de conſt.

Non obſtat, quod dicitur ceſſare hoc fundamen- 2
tum ex quo reintegratio Capituli, ſi non fuiſſet con-
ceſſa, eſſet de nouo concedenda. Crauett. conſ. 46.
num. 7. Caput. dec. 17. num. 3 par. 3. quia hoc pro-
cedit in vi compulſiua, ſecus autem in vi expulſiua,
vt in ſpolio, quemadmodum diſtinguit Put. dec. 183.
par. 1 & fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in cauſa
Romana Caſalis, 12. Iunij 1573. quæ eſt Deci. par. 1.
dec. 103. num. 1.

Minus releuat, quod Capitulum quoque fuerat 3
prius ſpoliatum, quia vltimum ſpolium eſt purgan-
dum, l. 3. §. cum igitur, l. qui poſſeſſionem, l. qui fun-
dum, ff. de vi & vi arm. l. ſi quis ad ſe fundum, C. ad l.
Iuliam de vi public. Gabr. conſ. 149. num. 12. & 16. vo-
lum. 2.

Nec reſiſtit Caſtrenſis, in conſ. 400. num. 4. verſ. 3. 4
ſimiliter, lib. 1. quia Caſtren. loquitur, quando pri-
mum

mum ſpolium fuiſſet violentum, quod non eſt in caſu iſto, & Dec. in conſ. 200. num. 5. loquitur, quando primum ſpolium fuiſſet attentatum.

Bononien. De Mangiolis, Mer. 26. Februarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Deſcendentia contra vnum ex creditoribus probatur ex teſtibus examinatis contra alios creditores in eadem cauſa coram alio iudice, concurrentibus adminiculis.*

2 *Reciproca regulariter non continet fideicommiſſariam.*

3 *Limita quando adeſt clauſula codicillaris, concepta per verba futuri temporis quæ continet tractum ſucceſſiuum, & quando ſubſtitutio eſt concepta per verbum commune.*

4 *Confeſſio facta in iſtrumenti diuiſionis effectum ſortita, probat factam eſſe locum fideicommiſſo.*

5 *Confeſſio authoris nocet ſingulari ſucceſſori.*

D E C I S I O XCVIII.

QVia Comes Melchior Senior de anno 1525. in ſuo quod condidit teſtamento, per inſtitutionem factam de filijs maſculis legitimis, & eorum deſcendentibus legitimis, vocauit minores natu maſculos ex filijs fœminis, & eorum deſcendentibus maſculis, nec non deſcendentes maſculos legitimos, ex Comite Octauiano filio naturali legitimo, ex Comite Hercule nepote naturali, ex Bartholomeo filio legitimo, quos etiam in certa portione inſtituit, & in eadem ſibi inuicem ſubſtituit. Ideo dubitaui, an Comes Hercules iunior, & alij filij Comitis Melchioris Iunioris, ſint de vocatis in teſtamento, in caſu & ad effectum de quo agitur, qui eſt, vt poſſint agere pro recuperatione bonorum per eorum patrem alienatorum. Et Domini reſtrinxerunt negotium ad tres difficultates, quarum prima reſpicit effectum dubij.

Prima fuit, an conſtaret de deſcendentia Comitis Melchioris Iunioris à Comite Hercule Seniore nepote teſtatoris? Et Domini dixerunt, conſtare, & vltra quod pars vehementer in hoc non inſiſtebat, & eſt pluſquam notorium inter DD. Bononien. probatur ex teſtibus 6. 9. 11. & 14. vt in ſummario, num. 6. qui deponunt: Melchiorem fuiſſe natum ex Comite Hercule, & Gunipera de Paleottis eius vxore, ſorore bo.
1 me. Illuſtriſſimi D. Cardinalis Paleotti. Et licet iſti teſtes fuerint examinati coram. A. C. dum ageretur contra dominos de Maluarijs tantum, & non contra alios creditores contra quos coram me agitur, tamen prædictis accedit nominatio ipſius Herculis in teſtamento facto de anno 1559 vbi nominat filios legitimos, & naturales Melchiorem, Alexandrum, & Georgium, de quo in ſummario, numer. 2 Et hæc quidem deſcendentia corroboratur ex quibuſdam enunciatiuis modernis, de quibus in ſummario, numer. 3. & ſequentibus.

Deſcendentia verò Comitis Herculis iunioris, ex dicto Melchiore iuniore, & Domina Lauinia Calderina eius vxore, probatur ex eiſdem teſtibus, & ex teſtibus coram me examinatis ſuper paupertate Comitis Herculis, & fratrum.

Secunda difficultas fuit, in qua parte teſtamenti ſint vocati. Et DD. dixerunt quoad bona relicta filijs legitimis, quod fuerunt apertis verbis in defectum filiorum legitimorum, & eorum deſcendentium legitimorum vocati, vt ſuperius dictum fuit.

Quo verò ad bona relicta Octauiano, Domini dixerunt, eſſe vocatos ex reciproco fideicommiſſo facto inter deſcendentes Octauiani, & Herculis. Licet enim reciproca regulariter non contineat fideicommiſſariam, l. iam hoc iure, & ibi DD. ff. de Vulgar. & pupillar. Alex. poſt Bart. in leg. Lucius Titius, numer. 2
13. & 19. Iaſon. num. 29. vbi. Ripa, numer. 41. teſtatur de communi, eodem tit. Tamen hęc regula fallit, 3
quando adeſt clauſula codicillaris concepta per verba futuri temporis. Ripa dicto loco, numer. 45. late Surd. qui alios cumulat, conſ. 232. numer. 16. vbi ſubdit, hoc magis procedere, quando ſubſtitutio eſt concepta per verbum commune, l. cohæredi. §. cum filius, ff. de Vulgar. not. in l. centurio, ff. eodem, Surd. loc. cit. numer. 15. eoque magis, quia verba continent tractum ſucceſſiuum, ex quo ſunt vocati deſcendentes. Socin. iun. conſ. 136. num. 18. & ſeqq. lib. 3. & tenuit Rota coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha Alexandrino, in cauſa Vrbeuetana Caſtri Sepij. 15. Iunij 1579. Quo caſu reciproca continet fideicommiſſariam. Pariſ. conſ. 41. num. 37. lib. 2 Cur. iun. conſ. 48. num. 4. Socin. d. conſ. 136 num. 3. & 18.

Tertia difficultas eſt, an poſſit agere. Et hæc difficultas conſiſtit in eo, an ſit factus locus fideicommiſſo. Et pariter affirmatiue fuit concluſum. Et quicquid ſit circa bona relicta Octauiano, quia eſſe factum locum fideicommiſſo deponunt ſolum teſtes examinati coram A. C. quo ad bona relicta filijs legitimis, hoc probatur ex confeſſione, & ex communicationibus factis inter ipſos diuidentes, in inſtrumentis diuiſionis bonorum fideicommiſſi factis inter vocatos ex iſta ſubſtitutione, ob mortem filiorum teſtatoris. Iaſ. in l. cum aliquis, numer. 4. C. de iure de lib. Quæ diuiſiones ſortitæ fuerunt effectum, † & nocent 4
creditoribus ſingularibus ſucceſſoribus, tanquam à ſuis auctoribus. Aym. conſ. 29. numer. 1. & de antiq. temp. par. 1. § ampliatur, numer. 12. Et de confeſſione facta in diuiſione, Ruin. conſ. 40 numer. 4. & 5. vol. 4. Gabr. de confeſ. concluſ. 1. in fin. & tenuit Rota in cauſa Fauentina bonorum de Nicolutijs. 15. Ianuarij 1582. coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha Alexandrino. Et hoc idem probant teſtes in ſummario, num. 6.

Non obſtat quod inſtrumentum teſtamenti non ſit in forma probante, nec formiter leuatum; quia contrarium fuit reſolutum de hocmet inſtrumento coram Reuerendiſſimo D. meo Pacen.

Toletana Decimarum. Ven. 28. Februarij. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Manutentio non datur niſi poſſidenti.*

2 *Teſtis deponens, quā exegiſſe decimas prædij ex omnibus fructibus, intelligitur de fructibus, quos arrendatarij percipiunt ſi prædia ſunt arrendata.*

3 *Teſtes in ſpecie deponentes, alios declarant.*

4 *Exceptio reſpiciens petitorium, non cognoſcitur in ſummariiſſimo poſſeſſorio, in quo ſimplex poſſeſſio, & nuda facti detentatio attenditur.*

D E C I S I O XCIX.

DVbitaui, an Prior, & Fratres Conuentus Sancti Marci eſſent manutenendi in quaſi poſſeſſione perci-

percipiendi decimas, in caſu de quo agitur, qui erat vt moniales Sanctæ Fidei tenerentur ſoluere decimas de paſcuis, quæ proprijs gregibus de paſcebant: & 1 DD. negatiuè reſoluerunt, † quia manutentio non datur niſi poſſidenti. Fab in §. retinendæ, numer. 16. Inſtit. de interd. Nec releuat poſſeſſio, dum prata arrendantur, Caputaq. deciſ. 244. lib. 1. Et hanc poſſeſſione quando proprijs annimalibus paſcuntur prata, non probat Prior, imò Moniales ex pluribus teſtibus, de quibus in ſummario, numer. 4. probant non ſolutionem.

2 Nec obſtant teſtes deponentes, Priorem exigere decimam omnium fructuum, quia debent reſtringi, & declarari ad fructus quos arrendatarij percipiunt, vt cenſuit Rota in cauſa Sabinen. decimarum, 12. & 3 26. Iunij 1598. coram bo. me. Giptio, † quia teſtes in ſpecie deponentes, alios declarant. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 8. numer. 10. de teſtib. His accedat confeſſio adminiſtratoris Prioratus, de qua deponit tertius teſtis in ſummario monialium, numer. 3. & 20. in eodem ſummario, num. 3. & omnes teſtes Prioris fatentur, quod poſtquam moniales emerunt greges, de paſcuis non ſoluerunt.

4 Non obſtat quod decimatio ſit realis, & propterea intelligi debet de omnibus fructibus, quia hoc reſpicit petitorium. In ſummariſſimo autem poſſeſſorio, ſolo ſimplex poſſeſſio, & nuda facti detentatio attenditur. Couar. pract. quæſt. cap. 17. ſub. nu. 5.

Nec facit, quod non probetur quaſi poſſeſſio monialium non ſoluendi, cum non appareant, quod Prior petierit, quia ſufficit in hoc caſu, quod Prior non doceat de poſſeſſione in paſcuis non arrendatis.

Quæ dicuntur de ſubrogatione viſa fuerunt Dominis non applicari ad articulum ſummariſſimi poſſeſſorij.

Bononien. Cenſus. Mercurij 5. Martij. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Fideiuſſorem de euictione ante ſequutam euictionem non tenetur principalis liberare.*
2 *Fideiuſſor qui diu ſtetit in obligatione debet liberari præſertim ſtantibus moleſtiis, tempus autem arbitrio iudicis relinquitur.*
3 *Notorium probari non debet.*

D E C I S I O C.

DVplex eſt obligatio Gnetti ad fauorem dominorum de Buratijs, videlicet de euictione fundi, & de ſolutione fructuum cenſus. Quantum ad primum, Domini dixerunt Balſanum ad cuius iſtan-
1 tiam Gnettus fideiuſſit, † non teneri ipſum liberare à fideiuſſione, quia ante ſequutam euictionem non poteſt dici Gnetus in obligatione ſtetiſſe, Bald. in l. facere, num. 2. Bar. num. 3. Alex. num. 1. & 2. ff. ſolut. matrim. Salyc. qui de communi, in l. ſi pro ea, num. 5. C. mandat. Aret. in §. ſi quid autem, num. 3. inſtit. de fideiuſſ. Imol. in l. fin. nu. 1. & 8. de fideiuſſ. Afflict. dec. 241. num. 4. vbi Vrſill. num. 4. Surd. conſ. 367. num. 19. lib. 3. Gaill. pract. obſer. lib. 2. obſer. 29.
2 Quantùm ad ſecundum, Domini dixerunt, Balſanum teneri liberare Gnetum, cum diu ſteterit in obligatione, quod tempus arbitrio iudicis relinquitur. Gloſſ. in l. Lucius, in verb. condemnetur, ff. mandat. Aret. in d. §. ſi quid autem numer. 3. Socin. reg. 148. fall. 3. Afflict. dec. 241. num. 3. verſ. 2. ſi diu ſteterit, Menoch. de arbitr. caſ. 41. lib. 2. præſertim ſtantibus moleſtijs paſſis per Gnettum, vt in cauſa Romana, ſeu Bononien. cenſus 7. Maij. 1601. coram Reuerendiſſimo D. meo Pacen. nuper noſtri Ordinis inſigni auditore.

Nec facit, quod obligatio Gnetti eſt conditionalis, in euentum quo certa ratio bancharia deſiſteret, de quo non fuit doctum, quia notorium, & pluſquam clarum eſt, pluribus ab hinc annis, illam rationem ceſſaſſe. Et ideò fuit purificata obligatio Gnetti.

Patauina Decimettæ. Lunæ 10. Martij. 1603

E P I T O M E.

Exemplatio in cauſa ſpirituali, vel inter perſonas Eccleſiaſticas facta de mandato Iudicis laici, eſt nulla, nec ex diuturnitate temporis præſumitur ſolemniter facta.

S V M M A R I V M.

1 *Cauſa decimarum eſt ſpiritualis.*
2 *Exemplatio inſtrumenti in re ſpirituali, & inter perſonas Eccleſiaſticas facta de mandato iudicis laici eſt nulla.*
3 *Iudex laicus nullã habet iuriſdictionem in perſonas Eccleſiaſticas, & num. 5. & 6.*
4 *In exemplatione requiritur citatio intereſſe habentis, & ſi perſona ſit incerta, facienda eſt citatio per edictum.*
5 *Parochus non poteſt citari coram laico.*
7 *Ex antiquitate temporis non præſumitur, vel inducitur ſolemnitas, quæ, ſi in principio actus fuiſſet adhibita, male fuiſſet adhibita.*
8 *Exemplatio fieri debet iuxta formam, c. fin de fid. inſtrumen.*
9 *Inſtrumentum raſum, & ſuper lineatum diuerſo atramento in loco ſuſpecto, eſt ſuſpectum, & non facit fidem*
10 *Apoſtilla poſita in margine, non probat, niſi de illa faciat mentionem notarius in ſubſcriptione.*
11 *Liber priuatus non probat*
12 *Indictio falſa quæ cum anno non concordat, reddit inſtrumentum ſuſpectum.*

D E C I S I O CI.

DOmini cenſuerunt, exemplum inſtrumenti donationis noualium villæ Baonis, exemplatum de anno 1307. de ordine, & authoritate iudicis laici, non eſſe in forma probanti. Cum enim perſonæ eſſent Eccleſiaſticæ, & ageretur de re ſpirituali, † videlicet 1
de decimis, c. parochianos, cum ſeqq. de decim. Rebuff. de decimis, quæſt. 10. num. 2. & 35. † exemplatio 2
non potuit valide fieri mandato, & auctoritate iudicis laici, ſed de mandato, & auctoritate Eccleſiaſtici fieri debebat, c. fin. de fid. inſtrum. vbi DD. Ioa. Andr. nu. 7. Abb. nu. 9. Felin. num. 3. & 4.

Nec placuit Dominis, quod huiuſmodi exemplatio ſit res merè prophana, quia habemus dictum, tex.

clerum.

Digitized by Google

clarum, & DD. dicentis, quod exemplatio de re ſpi-
rituali, vel Eccleſiaſtica, debeat fieri auctoritate iu-
dicis Eccleſiaſtici, & de mandato ipſos, ea ratione,
quia conſonum eſt, vt ille iudex adeatur, coram quo
quæſtio principalis moueri poteſt.

Nec facit Rebuff. de decim. q. 10. num. 3. & 4.
qui ſupra, num. 2. firmat, cauſam decimarum ſpe-
ctare ad Eccleſiaſticos, & dum numer. ſeq. ſubdit, quod
quando agitur de facto decimarum, puta de furto,
cauſa poſſet cognoſci coram laico, non propterea di-
cit, quod cauſa decimarum debeat cognoſci coram
laico. & ceſſet in præſenti caſu omnis difficultas, quia
tam Monachi Carcerum quam Rector Sanct. Fiden-
tij, de cuius præiudicio agebatur, cum decimæ mo-
nialium Baonis exiſterent infra limites ſuæ Parochiæ
3 erant perſonæ Eccleſiaſticæ, † in quas nullam iu-
riſdictionem habet iudex laicus, vt infra dicetur.

Nec Ripa, in cit. nu. 13. & 19. nec minus Decius,
num. 217. de iudic. officient, quia quicquid ſit de veri-
tate illius quæſtionis, non tangunt præſentem.

Et ex hac quidem exemplatione coram laico alius
4 reſultat defectus, † quia cum in exemplatione requi-
ratur citacio intereſſe habentis, Bart. in auth. ſi quis
in aliquo, in 3. oppoſit. ſub numer. 4 & ibi Dec. num. 9.
C. de edend. & ſi perſona incerta ſit, facienda eſt cita-
tio generalis per edictum, ſiue proclama, Bald. in au-
th. ſi quis in aliquo, num. 18. & ibi Decius, num. 10.
5 Alex. conſ. 112. num. 1. vol. 4. † At in caſu iſto Rector
Sancti Fidentij, de cuius intereſſe agebatur, non po
6 terat citari, nec conueniri coram laico. † Multa enim
Concilia ab Eccleſia approbata, & perpetuo vſu rece-
pta, prohibent clericis conclericos trahere ad iudicia
ſæcularia. Concil. Carthaginen. tertium, cap. 9. Conc.
Toletanum tertium, capit. 11. vbi talis auſus vocatur
indiſciplinatio, & diſciplinæ inſolitæ præſumptio,
Concilium Calcedonen. cap. 9. quæ refert Gratian.
in c. inſolita, & c. placuit, & c. ſi clericus, 11. q. 1. Ex-
tant prætera in eandem ſententiam ſummorum Pon-
tificum decreta, in c. nemo, in c. 51. clericum, in c. ſi
quis, in c. Chriſtianis, c. nullus clericum, in c. peruc-
nit, & in c. fratris, & in c. Sacerdotibus, 11. quæſt. 1.
Quibus per omnia conſentiunt recentiorum ſummo-
rum Pontificum ſanctiones, Innocentij III. in c. quis
liter, & quando, de iudic. Honorij III. in c. nouit, &
in c. grauem, de ſent. excom. Quibus duobus poſtre-
mis decretis incurrunt in ſententiam excommunica-
tionis omnes iudices violantes Eccleſiaſticum liber-
tatem, & iuxta tenorem ſuorum ſtatutorum, & con-
ſuetudinum introductarum clericos iudicare præſu-
mentes.

7 Nec poteſt defectus huius citationis ſanari ex an-
tiquitate, cum ex actu ipſo conſtet, quatenus ſolem-
nitas fuiſſet adhibita, quod male fuiſſet adhibita.
Caſtren. conſ. 81. nu 3. verſ. & ſi dicat, lib. 2. Alexan.
conſ. 1. numer. 22. lib. 4. Felin. in c. ſicut. num. 33. de re
iudic. Gabr. de præſumpt. conclu. 1. nu. 54. in 4. limitat.

Et mouit etiam Dominos, quod alia iura exempla-
ta ſeptem annos poſt iſtam exemplationem, quæ ſub
die 20. Nouembris præteriti Rota cenſuit eſſe in for-
ma probanti, fuerunt optimè exemplata coram iudi-
8 ce Eccleſiaſtico, † ſeruata forma, c. fin. de fid. inſtrum.
& durum videbatur, quod in oculis Epiſcopi iudex
laicus authoritatem ſuam interponeret, pro exempla-
tione inſtrumenti rem ſpiritualem continentes.

Ex alio etiam capite Domini cenſuerunt, huiuſmo-
9 di inſtrumentum, non eſſe in forma probanti, † ex
caſura, ſcilicet, & ſuper lineatura diuerſo atramento
confecta in loco ſuſpecto, nempe in anno, Legitur
enim [milleſimo centeſimo octuageſimo,] & poſteà
ſequitur quædam caſura, ſuperlineata diuerſo atra-
mento ita vt cognoſci minimè poſſit, quid denotet,
Quare huiuſmodi inſtrumentum redditur ſuſpectum,
& fidem non facit, cap. cum venerabilis, de relig. domib.
vbi Abb. nu. 6. & cum gloſſ. Io. Andr. in addit. ad Specu-
lat. §. oſtenſo, ante nu. 16. de inſtrum. edit. Verall. dec. 3.
nu. 12. & 14. lib. 2.

Nec releuat, quod in margine dicti inſtrumenti
adſit ſcriptus annus ſcilicet 1589. quia ex diuerſitate
atramenti conſtat, non fuiſſe ſcriptum de tempore exē-
plarius inſtrumenti. vltra quod notarius de hoc feciſ-
ſet mentionem in ſubſcriptione ſua, † ſine qua nume- 10
rus in margine ſcriptus nihil operatur. Caſtren. in l. ſi
vnius. vbi Iaſ. nom. 8. verſ. dicit etiam Bart. C. de teſtā.
Abb. in d. cap. cum venerabilis, num. 8. Verall. d. dec. 3.
nu. 12.

Minus releuat. quod in lib. priuilegiorum Congre-
gationis Camaldulen. impreſſo per plures annos ante
hanc litem, adſit huiuſmodi inſtrumentum cum an-
nō 1189. quia non propterea tollitur ſuper lineatura,
& raſura. † Et huiuſmodi liber tanquam ſcriptura pri- 11
uata, & confecta à Monacho eiuſdem Ordinis, non
prodeſt, l. inſtrumenta, l. ratiocinia, l. exemplo, C. de pro-
bat.

Nec tandem mouit, quod dictus annus 1189. con-
cordat cum indictione ſeptima, quæ in inſtrumento,
ponitur, quia ex hoc inſtrumento non poteſt ſaluari,
imo redarguitur, quod ex eo raſura & ſuperlineatu-
ra potuit fieri, quia forte indictio cum anno non con-
cordabat. Clarum enim eſt, quod indictio, falſa,
ſcilicet † quæ cum anno non concordat, reddit in- 12
ſtrumentum ſuſpectum. Io. Andr. in reg. datum Romæ
num. 7. & ſeq. de reg. iur. lib. 6. Franc. ibidem, num. 6. in
fin. Abb. poſt. gloſſ. in c. inter dilectos, num. 13. de fid.
Inſtrum. vbi Felin. num. 9. Butr. nu. 20.

Quia tamen ex obſcuritate etiam ſcripturæ in for-
mā fides ſolet adhiberi, Domini mandarunt quod par-
ticulariter viderem, an inſtrumentum huiuſmodi ha-
beat obſeruantiam.

Romana Affictus Bucceæ. Ven. 14. Martij 1603.

S V M M A R I V M.

1 Prima obligatio per nouationem extinguitur, & per ſecundum pactum videtur à primo receſſum.

2 Ex obſeruantia cum ſcientia & patientia, declaratur actus antecedens.

3 Qui tenetur ad aliquid faciendum, ſemel illud facere tenetur, licet factum nō duret, & ad hoc vt teneatur ad damna, illi debet intimari.

4 Nouatio non præſumitur in prǽiudicium nouantis.

5 Mora breuis tēporis de iure canonico purgari poteſt, quando ius partis non eſt effectum deterius.

D E C I S I O CII.

DVbitaui, an Capitulo obſtaret exceptio non adim-
plementi, ita vt Dominus Franciſcus non poſ-
ſet cogi exequutiuè ad ſolutionem terminorum affi-
ctus Caſalis. Et Domini cenſuerunt, Capitulo non
obſtare, & dominum Franciſcum poſſe cogi. Quam-
nis enim parata non fuerit confecta iuxta formam
inſtrumenti, nihilominus ſecundus teſtis & quintus
in ſummario Capituli, num. 1. qui ſunt conteſtes,
deponunt de noua conuentione. Scilicet, dominum
Franciſcum ad interrogationem iſtorum dixiſſe, quod
parata ad ſui libitum conficeretur, etiam ex tela
araneorum, dummodò ipſe poſſit inequare. Vnde

Digitized by Google

hæc nouatio extinxit primam obligationem factam in instrumento, & transfundit in iſtam, l. 2. ff. de nouat. Quotieſcumque enim ſecundum pactum eſt diuerſum à primo, inducitur nouatio, per quem à primo videtur receſſum. Bald. in l. pacta nouiſſima, nu. 12. C. de pact. Cranett. conſ. 167. nnmer. 9. Et quamuis ſecundus teſtis ſit beneficiatus Sancti Petri, tamen eius dictum coadiuuatur ex dicto primi teſtis, qui licet etiam ſit beneficiatus, negari tamen non poteſt, quin faciat aliquod adminiculum & adeſt etiam dictum tertij teſtes in eodem ſummario Capituli, nu. 1.

2 † Et ceſſat difficultas ea effectuatione, & ſcientia, & patientia, atque vſu abſque querela, & proteſtatione. Ex quibus cenſetur approbaſſe, l. item quæritur. §. exercitu, ff. locat. Aym. conſ. 151. nu. 22. & ſeqq. Berou. conſ. 141. nu. 14. vol. 1.

Non facit, quod conſenſus D. Franciſci fuerit limitatus, modo ipſe poſſet inaquare, quia quod potuiſſet inaquare, prout prius, & abundantius, deponunt teſtes, in ſummario Capituli, num. 3. & 7.

Nec obſtat, quod teſtes in ſummario Domini Franciſci, numero. 2. deponunt, quod ipſe non potuerit inaquare, quia hoc dicunt, poſtquam parata fuit dirupta. Et quamuis non ſufficiat feciſſe, niſi factum permaneat, l. pro parte, §. verſum, ff. de in rem verſo, tamen non propterea D. Franciſcum poteſt agere ex non

3 adimplemento, † quia ſufficit ſemel adimpletum, licet impletum non duret. l. ſi quis hæredem. C. de inſtit. & ſubſtit. l. in ſubſtitutione. ff. de vulg. & pupill. Surd. conſ. 56. num. 27. l. 1. Promittens enim reaptare, ſatisfacit ſemel reaptando. Bald. in l. licet, numer. 9. C. locati. Felin. in cap. 2. col. 5. verſ. promittens reaptare, numer. 5. de treu. & pace. Iaſ. in l. diuortio, §. in anno, numer. 22. ff. ſolut. matrim. Alex. conſ. 16. nu. 8. lib. 4. Decius conſ. 512. numer. 9. Vltra quod, vt conſtat ex teſtibus in ſummario Capituli, numer. 11. deponunt de fractura paratæ culpa miniſtrorum D. Franciſcis, qui ducebant animalia ad bibendum ſuper parata, non obſtante, quod pluries fuerunt admoniti, vt deponunt teſtes, ſummario, numer. 12. & quod peius eſt, hoc idem fuit permiſſum per Dominum Franciſcum de alienis animalibus, vt deponunt teſtes, ſummario, Capituli, num. 13. Et tandem, licet per curſum aquæ parata in aliqua parte fuiſſet læſa, & Capitulum fuiſſe, obligatum reficere, nihilominus Dominus Franciſcus debebat intimare, & poſtea proteſtari. Corn. conſ. 102. in fin. lib. 3. Et ideo ſi damnum D. Franciſcus culpa ſua paſſus fuit ſibi, & non alteri debet imputare, l. damnum de reg. iur. in 6.

Nec facit, quod parata fuerit premiſſa per totum menſem Aprilis, & circa hoc tempus nulla oſtenditur

4 nouatio, † quæ non præſumitur in præiudicium nouantis. Dec. conſ. 97. num. 5. & tenuit Rota coram Santiſſimo in cauſa Romana pretij domus de Palellis 13. Ianuarij 1578. vt ex teſtibus in ſummario D. Franciſci, numer. 2. conſtat, paratam non fuiſſe confectam infra dictum tempus.

5 Nam reſponſum fuit, quod. Capitulum de iure canonico potuit purgare moram, c. potuit. de locato. capit. in tua, de pœn. Et licet hæc regula non procedat quando ius partis eſt effectum deterius, l. & ſi poſt. tres ff. ſi quis cautionibus, Alex. in l. ſi in ſulſam, num. 30. de verb. oblig. Gabr. de tranſact. concluſ. 1. numer. 14. Tamen in caſu iſto teſtes in ſummario. Capituli, num. 4. deponunt, quod circa finem menſis Maij, & in principio Iunij, D. Franciſcus potuit inaquare, & teſtes in ſummario, numer. 5. deponunt, quod fœna erant adhuc in pratis de menſe Iunij, ita vt non eſſet effectum ius D. Franciſci deterius, cum etiam de illo tempore non potuiſſet inaquare, obſtante quod fœna adhunc erunt ſuper patris, de quo tempore non ſolent inaquari, vt deponunt primus teſtis, & tertius iuxta 64 Et quod de menſe Iulij, & initio menſis prata poſſent inaquari, deponunt ipſimet teſtes Domini Franciſci, ſummario, nnus. 2.

Nec facit, quod dicti teſtes deponunt, quod prata conficiebantur de menſe Auguſti, quia hoc prouenit ex eo, quod fuerat derupta, & reficiebatur.

Regien. Prioratus. Ven. 11. Aprilis. 1603.

S V M M A R I V M.

1 Poſſeſſio capta poſt inhibitionem Rotalem, non eſt attentata, ſi cauſa fuit cõmiſſa tantum in petitorio.

2 Poſſeſſio capta lite pendente, eſt attentata, quando hoc fit in ſpretum iudicis, vel patris.

D E C I S I O CIII.

QVamuis poſſeſſio Camilli fuerit capta poſt inhibitionem Rotalem, nihilominus non fuit attentata, quia in Rota fuerat commiſſa tantummodo cauſa in petitorio, firmo remanente iudicio executiuo literarum Apoſtolicarum coram A. C.

Nec facit, quod Camillus non cepit poſſeſſionem vigore iſtarum literarum, ſed nouæ prouiſiones, quia cum commiſſio Rotalis fuerit in petitorio tantum, nihil fuit attentatum circa ipſum, & ſic capiendo poſſeſſionem, nec ius, nec iudicem, quod petitorium oſtendit. Rota deciſ. 10. num. 2. verſ. credo prædictum ſpoliatum, de cauſ. poſſ. & propr. Lancell. de attent. lit. pend. par. 2. cap. 4. nu. 10.

Minus releuat. quod huiuſmodi poſſeſſio fuit capta lite pendente, toto tit. vt lit. pend. quia hoc procedit, quando aliquid fit in ſpretum iudicis, vel partis, quorum vtrumque ceſſat in caſu iſto, ex ſupradictis. Ita Innoc. in rubr. vt lit. pend. verſ. imo plus dicimus, & in c. ex parte, 2. nu. 2. de reſcript. Rota, dicto loco, verſ. & ſic non obſtat. 2

Viterbien. Fideicommiſſi. Vener. 18. Aprilis 1603.

E P I T O M E.

Alienatio fideicommiſſi fieri non poteſt ex cauſa paupertatis, in quam ſua culpa quis incidit poteſt tamen illi ſuccurri per modum elemoſinæ arbitrio ſuperioris.

S V M M A R I V M.

1 Reſtitutio in integrum ad retardandam executionē non conceditur, quando de bono iure non conſtat.

2 Voluntas teſtatoris pro lege ſeruari debet.

3 Neceſſitas naturalis, quæ eſt illa quæ cauſatur à natura præſtat iuſtam cauſam alienandi.

4 Etiam quod reſtitutio eſſe facienda ex pia cauſa.

5 Dictum vnius, dictum nullius.

6 Fundamentum intentionis ſuæ vnuſquiſque probare tenetur, & num. 14

7 Bona fideicommiſſo ſubiecta non poteſt quis alienare

propter

Digitized by Google

propter paupertate in quam incidit ſua culpa.
7 *Secus ſi facto ſui authoris, nu. 9. 10. item ſecus ex cõiecturata mente teſtatoris.*
8 *Poteſt tamen illi ſuccurri ex dictis bonis per modum eleemoſinæ arbitrio ſuperioris.*
11 *Non probat, hoc eſſe, quod ad hoc contingit abeſſe.*
12 *Bald. in l. 20. lib. 2. declaratur.*
13 *Alienatio in dubio nõ preſumitur doloſa, vel fraudolenta.*
15 *Probatio dubia non releuat.*
16 *Bona fideicommiſſi alienata, in legitimam imputantur.*
17 *Pro melioramentis datur retentio rei fideicommiſſariæ.*
18 *Hæres non poteſt venire contra factum defuncti.*
19 *Vnica enunciatiua moderna nihil operatur.*

DECISIO CIIII

1 DOmini dixerunt, non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, propter quas exequutio ſententiæ Rotalis veniat retandanda, quia Ricomani non docet de eorum bono iure. Rota, deciſ. 1. de reſtit. in integ. in numer. Et ideo non eſt locus reſtitutioni, quę fuit limitata per clauſulam, (prout iuris,) ex qua videtur data forma, quæ obſeruari debet ad trad. per Bart. in l. diem profere, §. ſtati, num. 3. ff. de recept. arbitr. Dec. conſ. 436. nu. 4.

Nec viſum fuit Dominis, conſtare de bono iure dictorum de Ricomanis, ex quo Pacificus eorum auctor habebat licentiam a teſtatore alienandi ex cauſa neceſſaria, & vrgenti, & voluntas teſtatores totum facit, l. ex facto ff. de hæred. inſtit. & pro lege haberi
2 debet, §. diſponat. auth. de nupt. Et etiam quando teſtator hoc non dixiſſet, cenſebatur tamen id permiſſum ex præſumpta mente ipſius teſtatoris, ſtante neceſſitate ipſius Pacifici, quæ etſi non erat fatalis, de qua latè per Menoch. de arbitr. iudic. caſu 187. num. 24 erat tamen naturalis, ſcilicet, infirmitatis ipſius Pacifici, & cauſa alendi liberos, cum eſſet grauatus nume-
3 ro octo filiorum. Quæ quidem neceſſitas, naturalis dicitur, cum cauſetur natura ipſa. Menoch. poſt alios, præcis. locc, num. 35. Et hæc neceſſitas naturalis præſtat iuſtam cauſam alienandi, præſertim cauſa alimentorum. vt per Menoch. d. loco, num. 24. & ſeqq. & de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 172. num. 1. poſt Bart. in auth. res quæ, numer. 9. C. commun. de legat. & fideicom. vbi Caſtren. num. 13. Iaſ. numer. 31. Curt. qui de communi, num. 30. Socin. in l. Marcellus, §. res quæ, nu. 3. ff. ad Trebell. cum alijs ibi per eum, & plenè Surd.
4 de alim. tit. 8. priuileg. 19. num. 1. & per totum. † Et prędicta procedere etiam quod reſtitutio eſſet facienda ex pia cauſa voluit Roman. conſ. 267. cum concord. ibi per Mandoſ. qui de comm. Reſpondetur enim, quod huiuſmodi neceſſitas naturalis hic non interuenit, quia infirmitas non probatur ex teſtibus, qui dantur, num. 3. Non enim deponunt de infirmitate diutina, ſed quod aliquando fuit infirmus, & dum ſecundus teſtis ſuper tertio dicit, quod habebat vnam ex auribus falſam, & alteram manum impeditam, non propterea probatur, quod propter huiuſmodi infirmitatem coactus fuiſſet facere maximas impenſas. Vltra quod teſtis iſte vnicus: & ſuccedit concluſio,
5 quod dictum vnius, dictum nullius l. iuriſiurandi, C. de teſtib.

Et quamuis dicti teſtes deponant, Pacificum habuiſſe filios octo, & cum ſuis redditibus non potuiſſe viuere, tamen iſti teſtes confunduntur ex dictis aliorum teſtium, datis pro parte fratrum de Diuina, qui deponunt, Pacificum culpa ſua incidiſſe in paupertatem, quia bona ſua conſumpſit ludendo, vt deponit primus teſtis concludenter, ſecundus de auditu, & tertius deponit, Pacificum potuiſſe familiam ſuam gubernare, & conſeruare, quia fuit hæres patris. Ex quibus depoſitionibus, vel confunduntur dicta teſtium Ricomani, & ſic ipſe non probat concludenter, Pacificum alienaſſe bona ex cauſa neceſſitatis, † quod 6
vtique tenetur probare, cum ſit fundamentum intentionis ſuæ. Innoc. in c. ſuper his, numer. 10. verſ. ſed argum. conſ. de accuſat. Bart. in l. in illa, num. 5. ff. de verb. oblig. cum alijs per Natt. conſ. 199. nu. 9. vol. 1. Surd. deciſ. 316. numer. 14. Vel iſti teſtes probant, culpa ſua Pacificum incidiſſe in paupertatem, ludendo, quare non potuit alienare, † quia hæc neceſſitas, nec 7
iuſta, nec excuſabilis eſt. Menoch. d. caſ. 182. numero 37. Et quamuis non verſemur in culpa ad actum paupertatis, & neceſſitatis præmeditata, & ordinata, quo caſu res de plano tranſiret, vt per Menoch. d. loco, nu. 39. ſed in caſu, quo culpa non fuit ad caſum ordinata, nec præmeditata, vt in ſimilibus terminis exemplificat Menoch. d. loco, num. 41. de eo qui multa alea, & luxu profudit, credens, alia ſibi ſupereſſe debere. Tamen ex tali facto proueniens neceſſitas non præbet iuſtam cauſam, vt bona alioquin inalienabilia, libere, & abſolute alienari poſſint, † ſed ſolum per modum ee- 9
leemoſynæ ſuccurri poſſit. Dec. in cap. quæ in Eccleſiarum, nu. 3. verſ. tertius, & vltimus caſus, de conſtit. Couar. variar. reſolut. lib. 2. cap. 15. numer. 9. verſ. contrarium. Menoch. d. loco, numer. 42. & nu. 44. cum ſeq. vbi ſubdit, quod talis non poterit hoc prætextu bona inalienabilia alienare, ſed à ſuperiore petere, vt de his ſibi ſuccurratur, & iſ ſuperior ſuo arbitrio iudicabit, an de his potius, quam de alijs facienda ſit ei eleemoſyna. Et licet ſubdat Menoch. ibidem dubiam eſſe Doctorum opinionem tamen d. num. 45. in fine, dicit hanc eſſe veram ſententiam, & num. 51. appellat hanc ſententiam communem.

Licet autem Menoch. præcitato loco, nu. 62. & 64. declaret, huiuſmodi ſententiam dupliciter, primò non habere locum in hæreditate illius qui male ſubſtantiam conſumpſit. Nam ſi is ex facto ſui prædeceſſoris in neceſſitatem incidit, poteſt inalienabilia alienare, vt huic ſuæ neceſſitati, iniquam ſine ſua culpa incidit, ſubueniat. Couarruu. variar. reſolut. lib. 2. cap. 16. verſ. fateor, tamen quicquid ſit de hac declaratione, de qua etiam videtur dubitare Menoch. d. loco, nos non verſamur in his terminis.
† Secundo declarat non habere locum, quando coniecturata voluntas teſtatoris vrget in contrarium, & 10
exemplificat materiam in carceratione, liberatione ab hoſtibus, & morte, & arguit à veriſimili amore patris erga filium. Nam omiſſo quod Menochius loquitur quando reſtitutio eſt facienda extraneo, hic non conſtat, ob quam cauſam alienauerit Pacificus vel cauſa alendi familiam, vel potius ob cauſam ſoluendi debita propter ludum contracta, † & ideo 11
non probat, hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe, l. neque natales, C. de probat. l. non hoc, C. vnde legit. cap. 2. de translat. prælat. cum vulgar.

Nec reſiſtit Baldus, in conſ. 20. li. 2. quia eius di- 12
cto prout ſonare videtur; reſpondet Oſaſch. deciſ. 368. numer. 1. & vſque ad 10. & numer. 11. declarat, dictum Baldi debere intelligi de alienationibus factis propter prodigalitates ante teſtamentum & a teſtatore cognitas, & ſic reſpicientibus cauſas vetuſtiores, & ibi Oſaſch. allegat Doctores declarantes Baldum.

13 Non obſtat, quod alienatio in dubio non præſumitur, nec doloſa, nec fraudolenta, quia Ruin. conſ. 109. nu. 11. in fin. vol. 2. & Peregr. de fideicom. art. 50. & ſi qui ad hoc allegantur, loquuntur in terminis, l. Titius, ff. ad Trebell. & authen. contra cum rogatus, C. eod. & dicunt, quod non præſumitur alienaſſe animo euertendi fideicommiſſum; ibi enim erat permiſſa alienatio in iſto caſu, nil mirum ſi ille, quod de eo opponit, debeat probare. In præſenti vero caſu alienatio eſt probibita, & permiſſa ſolum in caſu neceſſitatis 14 quam probare tenetur ille qui alienauit, vel habentes cauſam ab eo, cum ſit fundementum intentionis.

Nec ſubſiſtit, quod Marcus teſtator non poterat ſupponere bona de quibus agitur, fideicommiſſo, cum eſſent bona ſuæ vxoris, quia teſtes in ſummario, num. 4. hoc non dicunt, ſed ſolum, quod bona Pacifici peruenerunt ad Marchum ex perſona Hieronymæ eius vxoris, ſed propterea non concludunt, quod huiuſmodi bona eſſent Hieronymæ, vt Marcus non potuiſſet ſuper his teſtari, cum potuerit eſſe, quod Hieronyma 15 vel reliqu iſſet huiusmodi bona Marco, † & ideo huiuſmodi probatio tanquam dubia non releuat. c. in præſentia, de probat.

Minus facit, quod ſententia Rotalis declarat, fratres de Diuitia fore, & eſſe immittendos, & tamen clarum eſt reſpectu legitimæ, & Trebellianicæ Pacifico debitæ non potuiſſe immiſſionem concedi, ſed pro ea rata emptoribus, & poſſeſſoribus competijſſe 16 retentionem, cum alienata in illis imputentur, l. Marcellus, §. reſquæ, ff. ad Trebell. Alex. conſ. 278. numer. 4. lib. 5. Roman. conſ. 78. numer. 19. vol. 1. Quia in ſententia Rotali licet pronuncietur, concedendum immiſſionem fratribus de Diuitia, eſt tamen cum clauſula, [deductis ducendis in exequutione ſententiæ.]

Quæ autem excipiuntur de dotibus datis, non releuant, quia non conſta, de aliqua ſolutione facta per Pacificum.

17 Minus etiam obſtat, quod pro melioramentis datur detentio, l. ſi in area, cum ibi not. de condict. indebit. Caſtren. conſ. 247. nu. 7. li. 1. Contard. l. vnica, quæſt. 28. numer. 16. C. de moment. poſſeſſ. quia in hoc caſu non conſtat de melioramentis, nec in genere, nec in ſpecie.

Nec tandem releuat, quod fratres de Diuitia ſunt 18 hæredes ſui patris, † & ideo non poſſent venire contra ipſius factum. l. cum à matre, C. de rei vendicat. per regul. quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, l. vendicantem, ff. de euictionib. quia non conſtat, ipſos eſſe hæredes, & quamuis in quodam inſtrumento enuncientur hæredes tamen hæc eſt ſimplex, & vnica enunciatio moderna, quę nihil operatur, Felin. in c. cum cauſam, num. 4. de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1. ſect. 4. num. 14. & 19. & ſeqq.

Papienſis Iuriſpatronatus. Ven. 18. Aprilis 1602.

E P I T O M E.

Deſcendentia probari debet per gradus diſtinctos, ita vt vno gradu deficiente cæteri deſtruantur.

S V M M A R I V M.

1 Qualitate vnius fratris probata, cēſetur probata qualitas aliorum fratrum vtrinque coniunctorum.
2 Teſtes duo ſufficiunt in probanda deſcendentia.
3 Inſtitutio, iuncta nominatione, probat filiationem, & fraternitatem, & nu. 9.
4 Deſcendentia probari debet per gradus diſtinctos.
5 Vnica enunciatiua non probatur deſcendentia, & nu. 7. & 13.
6 Niſi in duobus inſtrumentis antiquis ſit prolata, quæ originem habeant à perſonis non ſuſpectis, & nu. 8. & 10.
7 Tempus centum annorum ſolummodo dicitur antiquum in inſtrumentis.
11 Duæ enunciatiuę moderna non probant deſcendentia.
12 In probanda deſcendentia, ſi probatio deficiat in vno gradu, cæteri deſtruuntur.
14 Fides parochi atteſtantis, quem eſſe baptizatum, vti natum ex N. non probat deſcendentiam ab N. niſi concurrant adminicula.

D E C I S I O CV.

POſt quam per ſententias Rotales fuit pronunciatum, D. Franciſcum, & litis conſortes eſſe patronos Eccleſiæ de qua agitur, intentarunt coram me, vigore commiſſionis, remedium, l. diffamari, C. de ingen. & manum. contra alios de Baſilica Petri prætendentes, ſe eſſe patronos. Et vt materia facilius cognoſceretur, illam diuidendo, primo loco dubitaui; An ius præſentandi, de quo agitur, ſpectarit etiam ad dominos Rochum, & Hypolitum, Cæſarem, & Marſilium, nec non ad Paulum Antonium, Octauiom, Hieronymum, & Ludouicum fratres, & ad Claudium, & Matinum omnes de Baſilica Petri, & domino Franciſco, & alijs, informare minimè entrantibus, Domini quoad alios affirmatiue cenſuerunt, quo vero ad alios voluerunt coadiuuare probationes.

Et quantum attinet ad Rochum, cum iam ſit firmatum coram R. P. D. meo Decano, iuſpatronatus ſpectare ad Franciſcum, Hieronymum, & alios fratres ipſius Rochi, vtique, & ad ipſum Rochum ſpectat † nam probata qualitate vnius fratris, cenſetur etiam 1 probata reſpecta aliorum vtrimque coniunctorum, Angel. in auth. Vt liceat matri, & auiæ, §. 1. verſ. ad hæc; in fin. Alex. in l. ſæpè, nu. 51. verſ. idem etiam ſentit. Angel. de re iudic. Tiraquell. de nobilitat. capit. 17. num. 3. Cotta in memorial. in verb. ſententia dicta pro vno ex multis fratribus. Et quod Rochus ſit frater Franciſco, & aliorum, ſatis probatur ex dictis teſtium, qui datur, numer. 2. qui appellant Rochum fratrem Franciſcum, qui cum ſint duo ſufficiunt, l. vbi numerus, ff. de teſtib. & teſtium depoſitio adminiculatur ex inſtrumento liberationis, de anno 1598. quod datur nu. 2.

Quantum attinet ad Hypolitum, ad ipſum quoque ſpectat iuſpatronatus, quia ſicuti ſpectat ad alium Hieronymum, & fuit firmatum coram R. P. D. meo Decano, ita quoque ad D. Hypolitum eius fratrem, per ſupra narrata. Nec de huc fraternitate poteſt dubitari, cum appelletur talis in teſtamento Sinoderi patris, de anno 1591. & hæres inſtituitur. Et iſte actus inſtitutionis. Vti proportionabilis filio, iuncta nominatione, probat filiationem, & per conſequens fraternitatem; quia tam Hypolitus quam Hieronymus appellantur filij, & hæredes inſtituuntur. Put. in c. tranſmiſſa, num. 10. & ibi Præpoſitus, num. 9. in fin. qui filij ſint legitimi. Aret. in c. per tuas, numer. 23. & Felin. numer. 17. de probat. Pariſ. conſ. 29. numer. 10. lib. 2. Ruin. conſ. 13. lib. 3. num. 6. Gozzadio. conſil. 15. numer. 7. Cephal. conſ. 48. numer. 14. lib. 1. Et fuit reſo-

Digitized by Google

reſolutum in [illegible] Voa Comen. Capellaniæ, 27. Ianuarij
1595. coram D. meo Pegna, & fuit dictum in hac
cauſa, 28. Ianuarij anni præteriti coram R. P. D. meo
Decano.

Quo vero ad Cæſarem iuniorem, res ex duplici
fundamento habet difficultatem non enim probatur,
quod Franciſcus quondam Rainaldi præſentauerit
ante annum 1500. ſed ſolum de dicto 1500. vt in ſum-
mario, num. 4. & quod pluries præſentauerit, quia
coram D. Decano fuit firmatum, quod illi qui præſen-
tarunt ante annum 1500. ſunt patroni, quia pluries
præſentarunt, nec probatur, quod Cæſar iunior de-
ſcendat à D. Franciſco quondam Raynaldi, quia
concludenter non docetur de deſcendentia, per gra-
3 dus diſtinctos, † prout requiritur, l. licet ex quadam,
ibi, ſingulos gradus de teſtib. Innocen. in c. ſeries, in
fin. & ibidem Bald. numer. 3. eod. tit. idem Bald. in l. 1.
numer. 18. verſ. præterea, C. eodem. Anchar. conſ. 277
numer. 7. verſ. aliquis gradus. Decan. qui de communi
conſ. 321. num. 4. Et licet prætendatur probari, quod
Cæſar Senior ſit filius Franciſci, ex inſtrumento tran-
ſactionis de anno 1578. quod datur in ſummario, nu.
5 5. † tamen huiuſmodi enunciatiua contra tertium non
probat, l. non nudis, l. non epiſtolis, Codice de probat. l.
ex his verbis, vbi Dec. C. de teſtam. milit. Aym. de
antiq. temp. in princ. num. 7. Rota, dec. 31. de probat.
6 in antiq. † Niſi in duobus inſtrumentis antiquis ſit
probata, iux. Bald. in l. cum aliquis, & ibi Iaſ. nu. 7. C.
de iur. delib. Alex. conſ. 5. nu. 3. lib. 4. Caſſad. dec. 3.
num. 3. de procurat. Put. dec. 209. lib. 3. Et fuit dictum
in cauſa Sutrina beneficij 18. Decembris 1587. coram
D. meo Decano, & illa non eſt antiqua, quia non exce-
7 dit tempus 100. annorum, quod ſolum in inſtrumentis
dicitur antiquum. Iaſ. in d. l. cum aliquis, ſub num. 7.
verſo breuiter iſtis non obſtantibus, vbi hanc com-
munem dicit, Alex. num. 6. & in conſ. 12. num. 8. Ce-
8 phal. conſ. 98. num. 36. Aym. d. loco num. 4. †. Et vltra
prædicta huiuſmodi enunciatiua eſt vnius tantum
inſtrumenti, quæ etiam in antiquis non probat niſi ad
minus ſit duorum inſtrumentorum, quę originem
habeant à diuerſis perſonis non ſuſpectis, Felyn. in c.
cum cauſam, vbi Aret. num. 2. de probat. Aym. de an-
tiq. temp. par. 1. ſect. 4. num. 15. 19. & ſeqq. [illegible] decıſ.
209. lib. 2. late Hieronymus de Monte, de finibus re-
gen. c. 60. numer. 3. Et fuit dictum in allegata cauſa Su-
trina coram Domino meo Decano, vbi aliæ deciſiones
allegantur. & coram Illuſtriſſimo Blancherto in cauſa
Sabinen. Confinium, 20. Aprilis 1577.

Ad Marinum vero probatur ſpectare iuſpatrona-
tus, quia cum ſit firmatum coram Domino meo De-
cano, ſpectare ad alium Franciſcum fratrem ipſius
Marſilij, & ad ipſum quoque Marſilium ſpectat, per
ſupradicta. Et quod illi ſint fratres conſtat ex teſta-
mento Ioannis Antonij quondam Ioannis Baptiſtæ
eorum patris, de quo, num. 6. cum tales appellentur, &
inſtituantur per ſupradicta.

Quantum vero attinet ad Paulum Antonium, O-
ctauium, Hieronymum, & Ludouicum, dicitur ad
eos quoque ſpectare iuſpatronatus, quia deſcendunt
ab Ottone, qui præſentauit de anno 1462. vt in præſen
tatione, quæ datur, num. 8. & iam fuit reſolutum, quod
deſcendentes ab illis qui præſentarunt ante annum
1500. ſunt patroni. Dicitur enim quod ab Ottone
deſcendit Ioannes, à quo deſcendit Ioannes Anto-
nius, & ab illo Camillus, à quo Paulus Antonius, &
alij fratres. Sed videndum eſt, prout fuit firmatum
coram domino meo Decano, an Otto fuerit patronus,
quia licet præſentauerit ante annum 1500. tamen fuit
firmatum, vt dictum eſt, quod illi qui præſentarunt
ante annum prędictum 1500. ſunt patroni ex multi-
plicatis præſentationibus. Nec etiam huiuſmodi pro-
batio deſcendentiæ placuit Dominis. † Licet enim 10
probetur, quod ab Ottone deſcendat Ioannes ex dua-
bus enunciatiuis duorum inſtrumentorum, de anno
1491. & de anno 1492. quæ bene probant per ſupra-
dicta, tamen quod à Ioanne deſcendat Ioannes An-
tonius, non probatur, niſi ex duabus enunciatiuis mo-
dernis, altera anni 1526. altera vero anni 1539. † quæ 11
non probant, per ſupradicta. Quod vero à Io. Antonio
deſcendat Camillus, prætenditur probari ex duabus
enunciatiuis in inſtrumentis moderniſſimis, ſcilicet,
anni 1596. & 1597. de quibus in ſummario, numer.
11. & pari modo dicitur probari deſcendentiam Pau-
li Antonij, & fratrum à Camillo ex quadam enun-
ciatiua in inſtrumento de anno 1601. quæ datur, num.
12. Quæ omnia non probant, vt dictum fuit. Nec
fauore Pauli Antonij, & fratrum, aliquid concludunt
teſtes. Dum enim dicunt, Camillum reliquiſſe filios,
non deponunt de ipſorum nomine, ſed ſolum 3. & 8.
Primus quidem dicit reliquiſſe Paulum Antonium, &
Octauius Paulum Antonium, & Octauium. † vltra 12
quod ſufficit, quod probatio deficiat in vno gradu, ad
effectum quod alij deſtruantur, d. c. licet ex quadam,
ibi, ſingulos gradus, de teſtib. Et fuit dictum in cauſa
Parmen. Prioratus 12. Ianuarij 1590. coram Domino
meo Lita.

Poſtremo nec aliquid probatur concludenter de
Marino iuniore, quia hæc probatio pariter patitur
duas difficultates, vt ſupra dictum eſt de Cæſare, quia
ſcilicet Marinus ſenior non præſentauit ante annum
1500. nec conſtat, quod pluries præſentauerit. Et
quod à Marino ſeniore deſcenderit Iulius, probatur 13
ex vnica enunciatiua anni 1562. quæ datur, numer. 13.
quæ non ſufficit, per ſepius repetita, nec ad proban-
dum Marinum iuniorem eſſe filium Iulij, ſufficit fi-
des Parochi, quæ atteſtatur, fuiſſe baptizatum de an-
no 1582. quia hęc eſt ſimplex fides, quæ non probat.
Socin. in conſ. 99. numer. 13. verſ. ſecundo quia, lib. 3.
Rota, deciſ. 33. de probat. in antiq. Vel ſaltem non
probant, niſi addantur adminicula. Et ita fuit reſolu-
tum.

Sutrina Iuriſpatronatus. Lunæ 21. Aprilis 1603.

EPITOME.

Iuſpatronatus non acquiritur ex eleemo-
ſyna facta in conſtructione Eccleſiæ, aut ex
modica dote.

SVMMARIVM.

1 *Fundamentum intentionis eſt probandum ab illo qui in eo ſe fundat.*

2 *Ex fundatione, & dotatione acquiritur iuſpatronatus.*

5 *Iuſpatronatus acquiritur ex donatione.*

6 *Præbens fundum pro conſtructione Eccleſiæ acquirit iuſpatronatus.*

7 *Eccleſia penitus directa, non indigens conſecratione, ſi redificetur acquiritur iuſpatronatus.*

8 *Epiſcopo atteſtanti in prouiſione, talem Eccleſiam eſſe de iurepatronatus, non creditur ſi de contrario conſtet.*

9 *In familia potenti præſumitur vſurpatio iuriſpatronatus.*

Digitized by Google

10 *In acquirendo iuſpatronatus requiritur Epiſcopi conſenſus.*
11 *Conſenſus Epiſcopi in acquirendo iurepatronatus præſumitur ex ſpatio 30. annorum.*
12 *Ex eleemoſyna in conſtructione Eccleſiæ non acquiritur iuſpatronatus.*

DECISIO CVI.

Recuſante Reuerendiſſimo Epiſcopo inſtituere
Antonium præſentatum ab Excellentiſſimo Do-
mino Duce Bracchiani ad canonicatum de quo agi-
tur, quem ipſe prætendebat eſſe de iurepatronatus
ipſius D. Ducis, ſtante, quod fuerat erectus median-
te vnione facta de Eccleſia Sanctæ Mariæ del Ripo-
ſo, quam dicebat eſſe de iurepatronatus ipſius Du-
cis introducta, cauſa coram me, dubitaui. An con-
ſtaret de huiuſmodi iurepatronatus. Et Domini ne-
gatiue reſoluerunt, quia pro parte prætendentis adeſ-
ſe iuſpatronatus, non probatur aſſumptum, prout
1 requiritur, † eum ſit fundamentum intentionis ſuæ.
Innocen. in c. ſuper his, ſub numer. 10. verſic. ſed ar-
gu. contra, de accuſat. Bart. in l. in illa, numero 5. ff. de
verb. obig. cum alijs per Nattam, conſ. 198. numer.
9. vol. 1.

2 Nec facit, quod ex fundatione, & dotatione ac-
quiritur iuſpatronatus, c. filijs 16. quæſt. 7. & c. 3. &
c. nobis, de iurepatronat. Lambertin. poſt alios, de
iurepatron. lib. 1. par. 1. quæſt. 2. art. 2. numero 1. quia
nec dotatio, nec fundatio docetur. Quantum enim
attinet ad fundationem, teſtes, qui dantur pro parte
domini Epiſcopi, probant, Eccleſiam fuiſſe fundatam
ex piorum eleemoſinis. Et ſic, ceſſat fundamentum
quod deducitur ex fundatione. Quantum ad dota-
tionem, nec de ea conſtat, niſi per quandam enuncia-
tiuam in certo inſtrumento Communitatis, de anno
3 1573. † Quæ enunciatiua, cum ſit moderna, nihil
probat, & maxime contra tertium, & eſt vnica, l.
non nudis, l. non epiſtolis, C. de probat. Rota, deciſ.
31. de probat. in antiq. Put. deciſ. 209. lib. 2. Et fuit
latè deductum coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano in alia Sutrina beneficij 18. Decembris 1587.
Sed quatenus etiam probaretur iſta dotatio, fuit red-
ditum molarium qui annatim, vt deponunt teſtes,
reddunt ſcuta 5, & decem vegetum vini ita vt ſit tam
4 modica, † vt ex ipſa non ſit acquiſitum iuſpatrona-
tus, gloſſ. in c. quicumque, 16. quæſt. 7. Abb. in cap. 3.
num. 4. de Eccleſ. ædifican. Lambert. de iurepatronat.
lib. 1. par. 1. qu. 5. art. 12. num. 1.

Nec vllibi conſtat de aliqua translatione Commu-
5 nitatis in ducem Paulum, † quia licet ex donatione
acquiritur iuſpatronatus, c. 1. de iurepatr. in 6. Lam-
bert. de iurepatr. lib. 1. par. 2. q. 1. art. 9. & ſeqq. tamen
translatio Communitatis non fuit in ducem Paulum,
ſed in præſentatum ab ipſo. Vltra quod huiuſmodi
translatio nihil operaretur, cum non conſtet de iure-
patronatus communitatis. l. nemo plus iuris de reg. iur.

6 Nec releuat, quod quando quis præbet fundum
pro conſtructione Eccleſiæ, acquirit iuſpatronatus,
capit. nobis, de iurepatr. c. Abbate, 2. 18 q. 5. Rocc. de
iurepat. in verbo, fundauit, numer. 1. Et fuit dictum in
cauſa Valentina de Conſentaina, 26. Ianuarij 1582.
coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha Alexan-
drino, quia nec hoc probatur: imò ex dictis teſtium
apparet, quod vbi adeſt moderna Eccleſia, aderat
7 prius alia, quæ fuit reſtaurata, † & quamuis acquira-
tur iuſpatronatus, quando Eccleſia penitus diruta re-
ædificatur, tamen, vt dictum eſt, Eccleſia non fuit æ-
dificata ſumptibus Ducis, ſed piorum eleemoſynis. Et
inſuper requiritur, vt ita ſit diruta, vt indigeat noua
conſecratione, quod non probatur in caſu iſto. Rocch.
in verb. conſtruxit, num. 12. Lambert. de iurepat. lib. 1.
par. 1. quæſt. 6. art. 3. Et fuit dictum in cauſa Peruſina
de Cortinio. 3. Decembris 1576. coram Illuſtriſſimo
domino meo Cardinale Blanchetto, & in cauſa Va-
lentina de Conſentaina præallegata, & in cauſa Valen
tina Parochialis de Carlet. 4. Maij 1601. coram R. P.
D. meo Lancellotto.

Nec atteſtatio Epiſcopi in prouiſione aliquid ope- 8
ratur, quia, vt ex prædictis patet, conſtat de con-
trario. Felino in cap. quoniam Abbas, prope finem, de
offic. delegat. Decius in l. ædita, numer. 86. C. eodem,
& in l. penult. nu. 2. C. de inſtit. & ſubſtit. & in c. 2. col.
3. nu. 33. de reſcript. Creſcen. dec. 8. nu. 5. de preben.

Et ex prædictis ceſſant quæ dicuntur de præſenta- 9
tionibus factis per Duces, quia ex prædictis conſtat,
de non iurepatronatus, & ſumus in familia potenti,
in qua præſumitur vſurpatio, iuxta decret. Sacroſant.
Concilij Tridentini, capit. 9. de reformat. ſeſſ. 25. Et
cum non conſtet de titulo, non poteſt fieri aliquod fun-
damentum in præſentationibus, quia nec docetur de
immemoriali, nec de præſentationibus effectum ſortis
per 50. annos, nec de prædictis poteſt doceri, cum Ec-
cleſia fuerit conſtructa de anno 1573.

Accedat ſuperius deductis, quod in conſtructione, 10
& dotatione Eccleſiæ, ad effectum acquirendi iuſpa-
tronatus, requiritur conſenſus Epiſcopi, cap. nobis, de
iurepatr. c. vero de conſecrat. diſtinct. 1. auth. de Mo-
nach. §. illud, coll. 1. Lambert. de iurepatr. lib. 1. part. 2.
quæſt. 1. art. 10. numer. 4. & 5. Vnde, dato etiam quod
Eccleſia fuiſſet fundata, dotata, & ius in ducem tran-
ſlatum ex donatione Communitatis, ad huc tamen
requirebatur conſenſus Epiſcopi, de quo non doce-
tur, † licet ſpatio 30. annorum præſumatur. Lam- 11
bert. par. 1. lib. 1. d. quæſt. 2. art. 7. numero. 2. & ſeqq. Et
tenuit Rota in cauſa Romana iurispatronatus, 10.
Martij 1595. coram R. P. D. meo Millino, tamen dem-
pto tempore litis 50. anni non interuenirunt.

Et tantò magis huiuſmodi ſententia placuit Domi- 12
nis, quia conſiderata tota ſerie facti, euidenter appa-
ret, quod piorum eleemoſinis, Eccleſia fuit conſtru-
cta, & id quod per ducem fuit aſſignatum, fuit per mo-
dum eleemoſinæ, habita ratione ad modicitatem, & e-
tiam quod communitas quolibet anno aſſignauit ſcuta
decem, & vt patet ex teſtibus, etiam Eccleſia habuit
quoddam legatum. Ex quibus patet, hos non fuiſſe do-
tatores, nec fundatores, ſed benefactores, Abbas, in c. 3.
num. 10. de iurepatr. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 1.
quæſt. 5. art. 12. nu. 2. & quæſt. ſexta, art. 1. nu. 9. & 10.
eiſdem lib. & parte.

Romana Bonorum de Soderinis. Lunæ 28. Aprilis 1603.

EPITOME.

Notarius poteſt extendere clauſulas cæteratas, etiam poſt datam copiam partibus, & litem motam, non tamen aliquid minuere vel addere circa ſubſtantialia.

SVMMARIVM.

1 *Notarius poteſt extēdere clauſulas cæteratas, & ſub com-*

Digitized by Google

compendio poſitas, etiam poſt datam imbreuiaturam partibus.

2 *Non tamen poteſt aliquid minuere, vel addere circa ſubſtantialia, vel corrigere errorem ſuum, poſt datam copiam partibus, vel poſt litem motam.*

3 *Extenſio imbreuiaturæ, vel correctio, præſumitur facta à notario tempore debito.*

4 *Fides non facit fidem.*

5 *Præſumptio fraus transfert onus probandi in illum qui ſe fundat in actu de quo fraus præſumitur.*

6 *Hanc talem translationem oneris probandi Rota non amplectitur.*

D E C I S I O CVII.

PLacuit Dominis deciſio in hac cauſa facta 26. Iu-
1 nij præteriti, † quia notarius potuit extendere clauſulas ceteratas, & ſub compendio poſitas DD. in l. Gallus, §. idem credendum. ff. de liber. & poſthum. Nec iure, aut aliqua ratione probatur, quod notarius, etiam poſtquam dedit copiam imbreuiatam partibus, non poſſit extendere ſuam imbreuiaturam. Nec
2 doctores, qui ad hoc allegantur, id dicunt, † quia loquuntur quando poſt datam copiam extenſam partibus, notarius vult aliquid addere, vel minuere circa ſubſtantialia, vt fuit reſponſum in deciſione. Et hoc præcipuè dicunt Doctores, qui in ſpecie de nouo ponderantur, ſcilicet Franciſcus Marcus, deciſ. 289. par. 1. qui allegat Bartol. in l. imperator, 2. & ibidem Bald. numer. 12. ff. de ſtat. homin. qui expreſſe loquuntur, quando notarius vult, poſt datam copiam partibus, aliquid addere, vel minuere circa ſubſtantialia & Alber. 59. num. 3. non recedit ab iſtis terminis. Et expreſſè hoc ſuadetur, quia allegatur Bald. in rubrica, C. de inſtrum. num 41. verſ. 41. verſ. quæritur, & num. 45. verſ. ſed pone, qui expreſſe dicit, quod notarius, poſt datam copiam partibus, vel poſt litem motam, non poteſt corrigere errorem ſuum, & quando Marcus, & Alberic. videntur aliquid dicere in contrarium, quod viſum non fuit Dominis, adhuc eſſent intelligendi iuxta ſententiam Bartoli, & Baldi, quos allegant, ex ſententia ipſiuſmet Bartoli, in l. non ſolum, §. liberationis verbo, numer. 7. ff. de liberat. legat. Nec aliquid dicit deciſio Florentina 57. num. 43. & 44. quia verbis claris loquitur, quando notarius vult corrigere errorum ſuum.

3 Nec probatur, hanc extenſionem fuiſſe factam poſt litem motam. Et ideo præſumitur facta tempore congruo, & debito. Et quamuis Socin. conſ. 94. numer. 5. vol. 1. & Alex. conſ. 70. numer. 4. volu. 1. qui ad hanc concluſionem probandam fuerunt allegati, loquuntur, quando notarius correxit dictum ſuum, quia correctio præſumitur facta tempore debito, hic autem non verſamur in correctione, ſed in extenſione. Exidentitate tamen rationis imo à maioritate, viſum fuit Rotæ, extendere illud dictum etiam ad extenſionem, vt in cauſa Romana Caſalis Iuliani 4. Iunij 1584. & in alia Caetana iuriſdictionis 26. Nouemb. 1563. coram bon. mem. Robuſterio.

Nec viſum fuit Dominis probari, hanc extenſionem non fuiſſe factam iuxta ſtylum notariorum Florentiæ, & præſertim Io. de Macantis rogati, iuxta quorum ſtylum, & per prædicta formalia verba, fuerat permiſſum de euictione, quia fides quæ datur,
4 † vltra quod non facit fidem iuxtam vulgatam regulam, in l. 3. §. idem diuus, ff. de teſtib. Rota Genuen. deciſ. 76. numer. 11. Guidob. deciſ. 19. non probat ſtylum Io. de Macanti, quia dicit, quod habentur in eius protocollis quædam inſtrumenta venditionis, & laudi, quæ non ſunt plenè extenſa, ſed in aliquibus notarius remittit ſe ad formam iuris, in aliquibus vero ad ſtylum notariorum Florentiæ. Et quamuis adſit vnum inſtrumentum extenſum in quo promiſſio euictionis reperitur extenſa iuxta formam iuris, hæc quidem extenſio non oſtendit ſtylum Ioannis, cum in alijs inſtrumentis aliquando retulerit ſe ad formam iuris, aliquando vero ad ſtylum notariorum Florentiæ.

Et ceſſat omnis difficultas, quia promiſſio de euictione eſt facta iuxta ſtylum magis amplum notariorum Florentiæ, & præſertim Ioannis de Macantis, & ideo cum habeamus hanc promiſſionem de euictione extenſam, ſi Dominus Antonius prætendit, hunc non eſſe ſtylum Ioannis de Macantis, & aliorum notariorum Florentiæ, ſibi hoc onus probandi incumbit, tanquam fundamentum intentionis ſuæ, vt late dicitur in alia deciſione, & ex ſupradictis clarum eſt, quod non probauit ſtylum Macantis in contrarium notariorum Florentiæ. Imò Dominus Petrus Thomas dat magnum fumum ne dicatur, quod probet ſtylum notariorum Florentiæ, extendendi clauſulam promiſſionis de euictione poſt poſita in ſuo inſtrumento, repetitur extenſa ex duobus formularijs inſtrumentorum Florentiæ productis in actis, de 10. Iunij præteriti.

Nec placuit Dominis, quod ſtantibus clauſulis exorbitantibus, poſitis in extenſione promiſſionis de
euictione, præſumitur fraus, † quæ transfert onus 5
probandi in Dominum Petrum Thomam, hunc eſſe ſtylum notariorum Florentiæ, & Ioannis de Macantis ex ſententia Archidiaconi in c. in memoria, num 12. 19. diſtinct. quia omiſſo, quod Archidiaconus loquitur in terminis longe diuerſis, hic nulla fraus poteſt conſiderari, ſtante quod partes habuerunt relationem ad ſtylum notariorum Florentiæ, de quo datur magnus fumus, & huiuſmodi extenſio hoc modo facta non ſolum afficit Dominum Antonium Franciſcum, vero etiam D. Petrum Thomam, toto tit. quod quiſque iuris. Aliæ vero præſumptiones fraudis, ſcilicet, quod huiuſmodi inſtrumentum fuit extenſum poſt litem motam, & poſitum nouiſſimè in Archiuio, ceſſant ex ſuperius deductis, & ex quo fuit poſitum in Archiuio, de ordine Conſeruatorum, vt
late dicitur in alia deciſione. † Vltra quod huiuſ- 6
modi translationem oneris probationis Rota amplecti non ſolet, prout fuit reſolutum coram Reuerendiſſimo D. Alexandro in cauſa Peruſina Bonorum, 12. Decembris 1597, & nouiſſimè in cauſa Cæſarauguſtana alimentorum, 4. Martij 1602.

Alia tolluntur ex deciſione in hac cauſa facta 26. Iunij præteriti.

Hiſpalen. Diſtributionum. Ven. 2. Maij. *1603.*

E P I T O M E.

Abſens diſtributiones quotidianas amittit nec Capitulum poteſt facultatem concedere, vt illas abſens lucretur.

S V M M A R I V M.

1 *Tres ſententiæ in eo quod ſunt conformes, exequi debent*

2 *Rota*

2 *Rota exequitur ſententias de partibus, conſtito de bono iure.*
3 *Nec reſidens, diſtributiones quotidianas admittit.*
4 *Capitulum non poteſt concedere abſenti, quod lucretur diſtributiones quotidianas.*
5 *Gloſ. in cap. 1. in verb. ſuas. de cler. non reſid. in 6. Gemin in c. vnico, §. qui verò, num. 10. verſ. poſſent. de cler. non reſid. in 6. Card. in Clem. 2. nu. 8. verſ. 13. de vit. & honeſt. cleric. declaratur.*
6 *Dolus præteritus remitti poteſt, non autem futurus.*
7 *Conditione deficiente, deficit conditionatum.*
8 *Canonico infirmo inſeruire ſolito debentur diſtributiones quotidianæ.*

D E C I S I O CVIII.

1 DVbitauit iuxta reſcriptum ſignaturæ, an eſſet pro-
cedendum ad exequutionem trium ſententia-
rum de partibus, in ea parte, in qua ſunt conformes,
ſcilicet, quod bon. mem. Epiſcopo Squillacen, non
eſſent debitæ diſtributiones quas percepit, non reſi-
dendo, exceptis tamen illis, quas etiam non reſiden-
do fuiſſe lucratus. In hoc enim ſententiæ ſunt con-
2 formes Et Domini affirmatiuè reſoluerunt, quia con-
ſtito de bono iure, Rota ſolet exequi ſententias de
partibus. Put. dec. 401. lib. 1. Mohed. deciſ. 3. de te-
ſtib. & 15. de re iudicat. & fuit pluries reſolutum.
De iuſtitia autem dictarum ſententiarum ſatis con-
ſtabat, quia Epiſcopus Squillacen. non reſedit in ſuo
3 Archidiaconato, & canonicatu, † & ideo diſtributio-
nes ei non erant debitæ, c. 1. de cleric. non reſid. in 6.
Pariſ. conſ. 33. lib. 4. Caſſad. deciſ. 1. de cleric. non reſi-
den.

Non obſtat licentia obtenta per Epiſcopum à Capi-
tulo de lucrando diſtributiones per triennium de quo
agitur, abſque eo quod reſideret, quia huiuſmodi li-
centia tam ex defectu poteſtatis, quam voluntatis,
4 Epiſcopo nihil ſuffragantur. Poteſtatis quidem, quia
Capitulum illi non potuit concedere, quod abſens lu-
craretur diſtributiones, Archidiaconus, in c. 1. in fin.
verſ. dic, quod fortè contrarium, de cleric. non reſi-
den. in 6. Et videtur de mente Sacroſancti Concilij
Tridentini, ſeſſ. 24. c. 12. ibi, (diſtributiones, verò, qui
ſtatis horis interfuerint recipiant reliqui quauis col-
luſione, aut remiſſione excluſa, his careant,) & de-
clarauit expreſsè S. Congregatio Illuſtriſſimorum In-
terp. eiuſdem Sacroſancti Concilij, quod Capitulum
non poſſit concedere abſenti, quod lucretur diſtribu-
tiones. Nauar. de orat. & horis canonicis, cap. 22. Me-
ſcell. 14. num. 48.

5 Non obſtat gloſſ. in c. 1. in verb. ſuas, de clericis non
reſiden. in 6. quæ videtur dicere contrarium; quia
non inquit poſſe conueniri quod diſtributiones in
abſentia remittantur, ſed ſolum, quod is cui iam ipſo
Iure accreuerunt, poſſit eas remittere, id eſt, conſen-
tire, ne is qui eas iam perdidit, teneatur ei reſtituere,
quod eſt longe diuerſum à pactione, qua quis diſtri-
butiones in abſentia non perdat. Et hanc gloſſ. ita in-
telligit. Nauar. d. loco, de orat. & horis canonicis,
cap. 22. Meſcellar. 14. numer. 49. Et hoc etiam ſentit
Francus in d. c. vnico, §. qui verò, numer. 4. verſ. tu dic.
de clericis non reſiden. in 6. Et ita eſt intelligendus
Geminian. in d. §. qui. verò, numer. 10. verſ. poſſent
concordari. Et ita debet intelligi Cardinalis, in Clem.
2. num. 8. verſ. 13 quæro, de vit. & honeſt. Cleric. Et
6 meritò quidem, † quia dolus præteritus remitti po-
teſt. Bald. in l. intriſgentium, §. ſed ſi paciſcat. numer. 5.
ff. de pact. Iaſon. in l. ſi vnus, §. illud nulla, in princip.
eodem tit. Dolus vero de futuro remitti non poteſt,
quia ſic inuitaretur quis ad deliquendum, Iaſon. in d. §.
illud. num, 1. Ruin. conſ. 129. num. 20. lib 5. Et hac ra-
tione mouetur Nauar. d. loco, num. 49.

Ex defectu voluntatis pariter dixerunt Domini,
Epiſcopum non potuiſſe lucrari diſtributiones, † quia 7
licentia fuerat conceſſa, per triennium incipiendum à
die habiti beneplaciti Apoſtolici, quod non conſtat
vnquam fuiſſe obtentum. Ideo voluntas Capituli de-
ficit. Pariſ. conſ. 31. ſub numer. 17. lib. 4. Put. deciſ. 2.
de tranſact. Accorambo. dec. 8. in fin. lib. 1. Et habea-
tur pro non data huiuſmodi licentia, l. pecuniam
quam ff. ſi cert. petat. l. neceſſario, §. quod ſi pendente,
ff. de peric. & comm. rei vend. Socin. iun. conſ. 4. num.
16. lib. 2.

Nec obſtat, quod aliæ duæ licentiæ fuerint datæ à
Capitulo abſque huiuſmodi reſeruatione beneplaciti
Apoſtolici, quia quatenus in iſtis non intelligeretur
repetita illa qualitas, ſcilicet beneplacitū Apoſtolicum
tamen adhuc non remaneret defectus poteſtatis, vt
ſuperius dictum fuit.

Nec releuat, quod certo anni tempore Canonici
ſoleant ad inuicem remittere ſibi diſtributiones malè
perceptas, quia hoc intelligebant Domini de diſtribu-
tionibus malè perceptis ab inſeruientibus, ob non præ-
ſtitum debitum ſeruitium eo modo, quo præſtare te-
nebantur.

Quia tamen Capitulum conceſſit Epiſcopo Archi-
diacono huiuſmodi diſtributiones, ob eius indiſpoſi-
tiones, & infirmitates, ac ſeruitium multorum anno-
rum, quod in Eccleſia præſtiterat, † & clarum eſt, 8
quod Canonico infirmo & ſolito inſeruire debentur
diſtributiones, etiam quod non reſederit, cap. 1. de
cleric. non reſiden. in 6. Natta d. conſ. 41. numer. 1. vol.
1. Nauar. conſ. 2. num. 3. de cleric. non reſideo. par. 1.
Ideo reſeruarunt Domini, videre, an ex iſta aſſertione
Capituli conſtet de infirmitate Epiſcopi Archidiaco-
ni, & quod eſſet ſolitus reſidere, ita vt illi debeantur
diſtributiones ex iſto capite.

Et ita fuit reſolutum, vna tantum parte informan-
te.

Mediolanen. Euictionis. Lunæ 5. Maij, 1603.

E P I T O M E.

Creditor, vel alius pro illo admittitur ad licitandum, alijs non exiſtentibus, vel dignum pretium non offerentibus.

S V M M A R I V M.

1 *Singularis ſucceſſor non habet regreſſum contra primum venditorem authoris ſui, ſequuta euictione, & num. 6. quod limitatur, num. 7.*
2 *Exequutio facienda in bonis, non poteſt fieri ſuper iure perſonali quod competit pro euictione, quod declara, vt num. 10.*
3 *Facultas data ad vnum actum, non extenditur ad alium.*
4 *Creditor non admittitur ad diſtractionem pignoris, etiam per ſuppoſitam, perſonam, niſi debitor ipſe vendat.*

5 Promit.

Digitized by Google

7 *Promitens defenſionem, debet in ſe iudicium ſuſci-
per·, & iudicatum ſoluere.*
8 *Subrogatus gaudet iure illius in cuius locum ſubro-
gatur.*
9 *Quo (ſit à iudice rem adiudicante creditori, vel lici-
tatori, à parte fieri cenſentur.*
11 *In mandatis veniunt quæ ſunt conſueta apponi.*
12 *Creditor, vel alius pro illo, admittitur ad licitan-
dum in pignore iudiciali alio emptore non exiſtē-
te, vel dignum pretium non offerente, numer. 15.*
13 *L. & qui ſub imagine, C. de diſtract. pign. loquitur
pignore conuentionali.*
14 *In datione in ſolutum videtur neceſſaria æſtimatiō
præcedens, ſecus in venditione.*

DECISIO CIX.

SEquuta per mutatione inter Octauium, & Alphon-
ſum, bona Aretij de quibus agitur, peruenerunt
ad Alphonſum, qui fuit declaratus debitor per ſen-
tentias Rotales in certa ſumma illorum de Puteobo-
nellis, qui per exequutorem in partibus à Rota ſub-
delegatum, bona de quibus agitur ſubhaſtari obti-
nuerunt, & fuerunt deliberata cuidam Herculi tan-
quam plus offerenti, qui in ipſa oblatione declarauε-
rat, ſe fuiſſe perſonam ſuppoſitam a Puteobonellis,
vt conſtat de inſtrumento ipſo venditionis. Quare
Iudex ipſis Puteobonellis fecit venditionem, & datio-
nem in ſolutum cum ceſſione, ac poſitione in locum
Alphonſi. Sed cum poſtea Puteobonelli moleſtaren-
tur ſuper dictis bonis, mediantibus reſolutionibus
factis, fuit pronunciatum, ſtante obligatione Domi-
ni Octauij, ipſum teneri ſuſcipere litem, & defen-
dere illos de Puteobonellis, tanquam ſucceſſores Al-
phonſi.

Ad impugnandum ſententias prædictas oppone-
batur coram me de iniuſtitia ſententiarum Rotalium
vltimo loco latarum, nec non de nullitate exequutio-
nis factæ in partibus, tam ex defectu iuriſdictionis,
quam ob non ſeruatam formam iuris.

Iniuſtitia deducebatur ex eo, quia Puteobonelli e-
1 rant ſingulares ſucceſſores, & ideo non habentes re-
greſſum contra primum venditorem auctoris ſui, vt
eſt text. in l. ſi res quam 59. ff. de euict. vbi DD. com-
muniter. Bart. in l. ſi pro re pupilli, §. ſi pro euict. num.
2. Angel. numer. 3. eodem tit. & tex. alibi non reperiri
dicit. Bald. in l. 1. num. 10. C. de rer. permut. & text.
ſingularem appellat. Imol. in l. Iulianus, §. 1. numer. 5.
verſ. & ſic iura, & actiones, ff. de verb. obligat.

Nullitas exequutionis ex defectu iuriſdictionis de-
ducebatur ex triplici fundamento. Primò quia ſen-
tentiæ Rotales loquuntur de bonis, & ideo non pote-
rat exequutor facere exequutionem ſuper iſto iure
2 perſonali, † quod pro euictione competit, & eſt di-
uerſum à bonis, l. à diuo Pio, §. in vend. ff. de re iu-
dicat. ponendo ſcilicet illos de Puteobonellis in lo-
3 cum Alphonſi, cedendo iura. Secundo quia facultas
exequutoris erat reſtricta ad vendictionem faciendam
oblatoribus, & per conſequens, non potuit bona adiu-
dicare creditoribus. Salicet. in l. 1. verſ. quæro quis
eſt competens, C. ſi in cauſa iudicat. Neguz. de pi-
gnoribus, in primo memb. 6. par. numer. 9. verſic. ſup-
ple tu. Gozadin. conſ. 10. numer. 11. verſic. quia iudex
delegatus. Tertiò quia ſtante deliberatione facta
Herculi, iudex functus fuerat officio ſuo, & ideo ex-
pirauerat iuriſdictio, c. in litteris, de offic. de legat.

Nullitas ſecundo principaliter deducebatur, ob
4 non ſeruatam formam iuris, † quia creditor ipſe, nec
etiam per ſuppoſitam perſonam admittitur ad diſtra-
ctionem pignoris, niſi debitor ipſe vendat, vt eſt tex.
in l. & qui ſub imagine, C. de diſtract. pignor. Albe-
ric. conſ. 14. num. 5. Pancirolus, conſ. 18. num. 45.

Prædictis non obſtantibus, viſum fuit Dominis,
ſententias eſſe iuſtas, quia clara eſt promiſſio D. Octa-
uij. † & qui promittit defenſionem, non ſolum tene- 5
tur iudicium in ſe ſuſcipere, verum etiam iudicatum
ſoluere, alias non dicitur rectè defendere, l. recte de-
fendi, & ibi Caſtren. vbi dicit, hoc alibi non ita benè
inueniri, ff. de iudic. l. ex iudicatum, ff. iudic. ſolui.

Non obſtat, quod Puteobonelli ſint ſingulares ſuc- 6
ceſſores, & ideo non habeant regreſſum contra pri-
mum venditorem auctoris, d. l. ſi res quam, † quia 7
diſpoſitio illius textus dupliciter limitatur, ſcilicet, vt
non habeat locum, quando ſingularis ſucceſſor fuit
poſitus in locum primi emptoris, vel quando ipſi om-
nia iura fuerunt ceſſa. Angel. in d. l. ſi res quam, num.
2. verſ. ſed quid ſi non apparet. & Bart. Bald. & alij
locis ſuperius allegatis. Gloſſ. in d. l. ſi res quam, in
verb. niſi hoc colligit ex textu ipſo. Decius, conſ. 74.
num. 1. verſ. iſte tamen circuitus, cum alijs per Surd.
conſ. 17. numer. 31. volum. 2. Hæ autem limitationes
bene adaptantur ad præſentem caſum, quia non mo-
do Puteobonellis fuerunt ceſſa iura, verum etiam fue-
rant poſiti in locum Alphonſi. Vnde ſicut † Octa- 8
uius tenebatur defendere Alphonſum, ita & Puteo-
bonellos in locum ipſius Alphonſi ſubrogatos, l. ſi
eum, §. qui iniuriarum, ff. ſi quis cautionibus, l. qui in
ius, ff. de reg. iur.

Nec facit, quod iſta ceſſio, & in locum Alphonſi
poſitio fuit facta à iudice, & non a parte, nam quod
fit à iudice rem ipſam adiudicante creditori, vel alte-
ri vltimò licitatori, cenſetur fieri ab ipſo debitore l. ſi
ob cauſam, & ibi Bart. Bald. & alij, C. de euictionib.
l. ſi pignora, ff. eodem tit. l. eleganter, in princ. ff. de
pignor. act. cum alijs per Tiraquell. de retract. ligna. §.
1. gloſſ. 14. nu. 13.

Et quantum attinet ad nullitates, non releuat,
quod ſententiæ Rotales loquuntur de bonis, & ideo
Iudex non poterat adiudicare illud ius perſonale,
† quia tex. in d. l. à diuo Pio, §. in venditione, ff. de re 10
iudic. loquitur, quando iura ſunt omnino ſeparata
ab ipſa re, vt ex lectura tex. apparet, & ſentit Socin.
ſen. conſ. 158 num. 14. verſ. prima eſt, vol. 2. Pinell.
in rub. C. de bon. matern. par. 2. num. 24. & firmauit
Rota in hac cauſa, coram R. P. D. meo Millino. Hu-
iuſmodi autem iura cum ſint annexa, ſuccedit con-
cluſio, quod ſi quis vnum mandauit, videtur & aliud
mandaſſe. Caputaq. deciſ. 191. numero 5. & 6. par. 2.
† Et in mandato veniunt conſueta, l. ſi pignora, §. fin. 11
ff. de pignor. act. Iaſon. in l. ſi procurator, ſub numer. 8.
verſ. octauo limitatur, C. de procurat. Ruin conſ. 93.
ſub num. 4. lib. 5. Et in mandato ad vendendum ve-
niunt omnia quę ſunt conſueta apponi in contractu vē-
ditionis, Gabriel, qui alios refert. de conſuetud. con-
cluſ. 1. num. 21.

Minus facit quòd facultas exequutoris erat reſtri-
cta ad venden. oblatoribus, & per conſequens non
poterat adiudicare bona creditoribus, eoque magis,
cum ius reſiſtat, & quod functus fuerat officio ſuo,
ſtante deliberatione facta Herculi, quia exequutor
non adiudicauit bona creditoribus, ſed proceſſit ad
ſubhaſtationem, & obtulit Hercules, perſona ſuppo-
ſita, a Puteobonellis, fecitque maiorem oblationem.
Clarum autem eſt, quod creditor admittitur ad lici-
tandum in pignore iudiciali, alio emptore non exi-
ſtente, vel exiſtente quidem, ſed non dignum pretium
offerente, vt ad literam dicit text. & ibidem notat
Odofredus, & Bald. in fin. in l. 2. C. ſi in cauſa iudicat.
l. ordo,

l. ordo, ſecundum lecturam Butrigarij & Butrigellæ, C. de exequut. ſentent. diffinit. in princip. numer. 20. circa finem, latè Surd. conſ. 256. nu. 5 vol. 2. Roland. conſ. 32 num 33. volum 1.

Nec reſiſtit textus, in l. & qui ſub imagine, C. de diſtract. pignor. quia loquitur in pignore conuentionali, hic autem verſamur in pignore iudiciali, in quo procedit d. l. 2. C. ſi in cauſa iudicat.

13 Etiam vt dicebat vnus ex Dominis, nec textus in d. l. ei, qui ſub imagine, officit in præſenti, tum quia in verſ. tametſi debitore diſtrahente, habetur, quod debitor, ceſſante fraude, & metu poteſt vendere creditori, ſed in hoc caſu iudex, eſt qui vendidit. Vnde intrat concluſio, quod factum iudicis, cenſetur factum partis, l. ob cauſam, C. de euictionibus, cum alijs. Sed veritas eſt, quod text. in d. l. ei qui ſub imagine, loquitur pignore conuentionali.

Nec facit, quod in inſtrumento hæc appelletur venditio, & datio inſolutum, quia ex actu ipſo conſtat, fuiſſe venditionem, vendita enim fuerunt bona Puteobonellis ad menſuram, certo pretio, & reſiduum pretij Puteobonelli ſe obligarunt ſoluere alijs creditoribus litis conſortibus, infra annum, iuxta formam oblationis.

Et ex hoc ceſſat quod dicebatur, fuiſſe neceſſariam
14 æſtimationem præcedentem, † quia, quicquid dicendum eſſet de datione in ſolutum, in venditione non eſt neceſſaria, vt contra Afflictum latè deducitur Surd. d. conſ. 256. per totum, lib. 2.

Nec ſubſiſtit, quod iudex deliberando bona Herculi, functus fuit ſuo officio, quia ipſe iudex ſciebat, Herculem perſonam ſuppoſitam, & ideo non functus fuerat ſuo officio, niſi poſt deliberationem, & bona fuiſſent vendita. Et de ſcientia huiuſmodi ſuppoſitionis ſatis conſtat ex ipſo inſtrumento, in quo propter
15 hanc cautam fit venditio Puteobonellis, † Et ideo ceſſat ex hoc fundamentum, quod creditor debet admitti à iudice, vt tradunt Cynus, Bald. Salic. & Ang. in leg. vlt. C. ſi in cauſa iudicat. quia ſatis admittit iudex, ex quo perſona ſuppoſita, ipſo ſciente, & permittente obtulit.

Lucana Parochialis. Ven. 16. Maij. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Poſseſſio inſtrumentalis, alio non exiſtente in poſseſſione, eſt manutenibilis.*

2 *Reſignatione beneficij, omne ius abdicatur à reſignante.*

3 *Literis ad duos exequutores directis, ſi primo præſentetur, adiri ſecundus non poteſt, niſi in defectū.*

4 *Proceſsus non afficit non citatum.*

5 *In interdicto Vti poſſidetis, probari debet poſseſſio mediatè ante litem motam.*

6 *Reſignatarius ante litem motam poteſt lite pendentem capere poſseſsionem.*

D E C I S I O CX.

1 Viſum fuit Dominis, Matthæo dandum eſſe mandatum de manutenendo, † quia de eius poſſeſſione conſtat ex inſtrumento adeptionis, l. prædia, vbi Bart. num. 1. ff. de acquiren. poſſ. l. non id circo, & ibi Bald. C. de fid. inſtru. Put. dec. 360. numer. 8. lib. 1. quæ licet fuerit inſtrumentalis, nihilominus, alio non exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis. Rota, dec. 21. de reſtit. ſpoliat. in antiq. Put. d. d. dec. 360. num. 8. lib. 1. Et fuit pluries reſolutum. Satis autem dicebatur, neminem exiſtere in poſſeſſione, ex quo Matthæus beneficium per reſignationem obtinuerat, † ex qua 2
omne ius a reſignante abdicatum fuit, Rota, decis. 2. de renunciat. in antiq. & decis. 4. in princ. eod. tit. inno. Caſſad. dec. 2. num. 3. eodem tit.

Non obſtat, quod poſſeſſio fuerit tradita de ordine 3
ſecundi exequutoris, quia adire non poterat, cum literæ primo eſſent præſentatæ, cuius iuriſdictio erat perpetua, cap. cum plures, de off. delegat. in 6. quia cum eſſet data facultas Matthæo, in euentum quod primus differret exequutionem, poſt 30. dies, adire ſecundum meritò, elapſo tempore, potuit, d. c. cum plures.

Minus releuat, quod primus exequutor habuit iuſtam cauſam non tradendi poſſeſſionem infra dictum tempus, ſtante clauſula; (diligenter inquiras, ſi aliqua ſymoniæ labes, vel illicita pactio interuenerit,)
† quia licet fuiſſet inchoatus proceſſus coram alio iu- 4
dice Epiſcopi, non tamen afficiebat Matthæum non citatum. Bald. in l. ab eo, num. 17. C. quomodo, & quando iud. Et quamuis coram Vicario Lucano exequutore procurator fiſcalis pluries ſe oppoſuerit, allegando huiuſmodi ſymoniam, tamen nullam fecit probationem & productio actorum coram alio iudice nihil operabatur, tum quia fuit verbalis, tum etiam quia in illo iudicio Matthæus non fuit citatus.

Nec poteſt fieri aliquod fundamentum in citatione facta Matthæo per Vicarium primum exequutorem, quia non poteſt validare geſta coram alio iudice, & huiuſmodi citatio erat ad reſpondendum in Camera ipſi Vicario, ſuper quibuſdam petitionibus per ipſum faciendis, nec conſtabat, ſuper qua repetitiones eſſent faciendæ.

Non officit, quod poſſeſſio in iſto interdicto eſt pro- 5
banda immediatè ante litem, §. hodie, inſtit. de interdict. Bart. in l. 1. §. fin. num. 14. ff. vti poſſidet. Alexan. conſ. 92. num. 4. verſ. quod autem in poſſeſſorio, lib. 1. quia licet proceſsus formaliter ſuper ſymonia fuiſſet inchoatus 28. Nouembris, elapſis tamen nouem diebus poſt terminum 30. dierum datum primo exequutori, nihilominus citatio fuit exequuta die 29. contra Matthæum, quo die ceperat poſſeſſionem de mandato ſecundi exequutoris. Vnde non conſtat an citatio fuerit exequuta ante, vel poſt captam poſseſſionem, & multum veriſimile eſt, quod poſt captam poſſeſſionem, ſtante quod citatio fuit exequuta, domi dimiſſa copia. Vltra quod huiuſmodi noualis non poterat impedire, quo minus Matthæus poſſet capere poſſeſſionem, cum non eſſet ſuper titulo beneficij, vt in his terminis fuit reſolutum coram R. P. D. meo Lancellotto in cauſa Calaguritana de Maeſta, 29. Octobris 1601. Et ceſſat omnis amaritudo, quia cum habuiſſet reſignationem ante huiuſmodi iudicium ceptum 29. Octobris, potuit lite pendente poſſeſſionem capere. Lancellot. de attentat. par. 2. cap. 4. num. 338.

Firma Prætenſæ reſtitutionis Rotis. Mercur. 2. Maij. 1603.

E P I T O M E.

Dos filiæ à patre dotatæ, patre mortuo ſpectat ad filias fæminas dotatæ, etiam ſtante ſtatuto excluſiuo fæminarum

rum

Digitized by Google

rum propter maſculos, ſi maſculi non adſint.

S V M M A R I V M.

1 *Dos à patre profecta, mortuo patre conſolidatur in muliere.*
2 *Statum non comprehendit forenſes, & nu. 5. & 6. & 21.*
3 *De vno caſu non infertur ad alium.*
4 *Deficientibus agnatis, ceſſat ſtatutum inductum fauore agnationis.*
5 *Proximior in gradu excludit remotiorem.*
6 *Reo & poſſeſſori ſufficit vincere per nõ ius actoris.*
7 *Nomine filiorum, ex interpretatione veniunt fœminæ, & nu. 20.*
8 *Nomine liberorum veniunt propriè feminæ.*
9 *Dos à patre profecta, ipſo mortuo, ſpectat ad filios dotatæ.*
10 *Dos mulieris dotatæ à patre, ſi pater moriatur, auo ſuperſtite, auocatur ab auo per filios dotatæ.*
11 *Argumentum a contrario ſenſu valet in ſtatutis, quando non plus prouenit ex interpretatione, quã verbis, & num. 12.*
13 *Caſus à ſtatuto omiſſus, remanet in diſpoſitione iuris.*
14 *Item quando per illud ius commune non corrigitur*
15 *Rubrica declarat intentionem ſtatuti.*
16 *Quæ veniunt in neceſſariam conſequentiam, non alterant diſpoſitionem.*
17 *Nomine filiorum, vel liberorum, non veniunt fæminæ, quando adeſt ſtatutum excluſiuum fæminarum, ſtantibus maſculis.*
18 *Quod ſi non extent maſculi, nomine filiorum veniunt etiam fæminæ, ſtante ſtatuto excluſiuo fæminarum.*
19 *Statutum excludens interpretationem intelligitur de friuola.*

D E C I S I Ó CXI.

DOmini dixerunt, non eſſe locum lucro tertiæ partis, & reſtitutioni aliarum partium, iuxta diſpoſitionem ſtatuti, ſub rub. 44. lib. 2. cuius verba ſunt, (quod muliere decedente ante virum ſine filijs. vel cum liberis ex eodem matrimonio natis non peruenientibus ad ætatem quatuordecim annorum, maritus lucretur tertiam partem dotis, aliæ vero duæ 3. partes reſtituantur cui de iure.) Licet enim fuerit conuentum, quod in euentum reſtitutionis, aut lucri dotis, ſeruaretur tale ſtatutum ciuitatis nouæ, tamen caſu de quo agitur, viſum fuit non eſſe locum reſtitutioni, quia cum prædeceſſerit pater Arpalicis, de
1 cuius dote agitur, † dos in ipſa muliere fuit conſolidata, & radicata, ita vt transeat ad hæredes eius, & ſucceſſores, l. vnica, §. videamus, C. de rei vxor. act. Bald Nouell. de dote. par. 6. priuileg. 17. numer. 5. circa medium, verſ. ſed quando, Ripa, in l. in quartam, num. 145. ff. ad leg. Falcidiam, Capyc. deciſ. 176. num. 4. Ab. conſ. 81. num. 1. lib. 1. Honded. conſ. 52. numer. 25. volum. 1. Et ideo non poteſt dominus Lucius frater Arpalicis iuuari ex regula, quod dos à patre profecta reuertatur ad patrem, l. dos a patre profecta. C. ſolut. matrim. quia, defuncto patre, in Arpalice fuit radicata, & in eius ſucceſſoribus quales ſunt filij, auth. in ſucceſſione, C. de legit. hæredib.
2 Nec obſtat, quod adſit aliud ſtatutum excluſiuum fœminarum, etiam filiarũ fauore agnationis, ſub rub. 34. lib. 5 Et ideo cum domus Lucius frater Arpalicis, ſit agnatus, debet ſuccedere quia non extant niſi filiæ fœminæ ex dicta Arpalice, cum Franciſcus maſculus prædeceſſerit ante 14. annum, † quia huiuſmo- 3
di ſtatutum non obligat dictas filias, cum ſint forenſes. Socin. ſen. conſ. 74. numer. 13. lib. 1. Gozadin. conſ. 76 num. 12. Honded. poſt alios, conſ. 11. num. 9. vol. 1. Nec fuit conuentum, quod in ſucceſſione ſeruaretur ſtatutum ciuitatis nouæ, ſed ſolum in euentum reſtitutionis dotis in quo caſu nos non ſumus, per ſupradicta. † Ergo non poteſt inferri de vno ad aliud, l. Papinianus, ff. de minorib. Et hoc caſu idem eſſet ſi agere- 4
tur inter ſubditos, & non adeſſent agnati, quia fœminæ ſuccederent, deficientibus enim agnatis, ceſſat ſtatutum inductum fauore agnationis. Brun. de ſtatut. exclu. fœmin. art. 12. numer. 36. Et ſic in iſta facti ſpecie, cum iſtæ fœmine non ſint ſubditæ ſtatuto, ceſ- 5
ſat ſtatutum. paria enim ſunt ſtatutum non excludere, & quod ſtatutum non afficiat, l. 1. §. qui habebat, ff. de bon. poſs. contra tabul.

Non obſtat, quod ſtatutum excluſiuum fœminarum ligat etiam forenſes, Brun d. loco, art. 6. numer. 5. in fin. qui refert etiam ſe ad ea quæ dixit in ſuperiori quæſtione, quæ eſt in eodem. art. num. 2. & ſeqq. Quia quicquid ſit de hac quæſtione, quam Brunus ipſe declarat, & limitat, d. numer. 2. & ſeqq. vt videre eſt in
locis præcitatis, † ponit quæſtionem, quando viget 6
ſtatutum excluſiuum fœminarum, vbi bona ſunt ſita, & tunc dici poſſet, quod ligaret forenſes: hic autem non ſumus in caſu, quo bona adſint in loco ciuitatis nouæ, quia fuit data dos in pecunia numeratas & hoc caſu ſtatutum non poteſt ligare perſonas forenſes, per ſupra dicta, & dicit Brun. præcitato loco, num. 6.

Ex quibus, ſiue mares, & fœminæ ſucceſſerint pariter, l. maximum vitium, C. de lib. præter. ſiue ſtante aliquo ſtatuto, mares tantum, & nunc agatur de ſucceſſione maris, & quicquid dicendum eſſet de eius ſucceſſione, & quomodo ſuccedatur, ſatis eſt, quod
adſit pater, & ſorores. † Et ſic proximiores in gradu, 7
ita, vt ab ipſis tanquam remotior excludatur Lucius, auth. de hæred. ab in teſtat. §. 2. Et ſufficit ipſis tãquam
reis, † poſſeſſoribus vincere per non ius Luc j, l. qui 8
accuſare, C. de eden.

Sed dato etiam abſque veri præiudicio, quod d. Lucius, poſſet agere ad reſtitutionem dotis, adhuc non intraret diſpoſitio d. ſtatuti de lucro dotis, quia licet Arpalices deceſſerit, relictis Franciſco maſculo, qui ante 14. annum deceſſit, & tribus filiabus fœminis, tamen adhuc non eſſet locus reſtitutioni dotis,
cum nomine filiorum, ex interpretatione veniant e- 9
tiam fœminæ, l. ſi quis ita, in fin. ff. de teſtam. tutel. l. ſi ita ſcriptum, de legat. 2. l. iuſta, & l. quiſquis, ff. de verb. ſignif. Illuſtriſſimus Mantic. de coniect. vltim. volunt. li. 11. tit. 14. numer. 2. eo que magis in præſenti caſu, quia ſtatutum dicit, ſi deceſſerit ſine filijs, vel
cum liberis, † & clarum eſt, quod ſine vllo dubita- 10
tionis ſcrupulo, propria verbi, Liberorum, ſignificatio, deſeruit etiam pro fœminis, l. cognoſcere, § liberorum, & l. non eſt ſine liberis, ff. de verb. ſignif. l. 1. C. de condit. inſert. l. iubemus, §. ſin autem, C. ad Trebell. l. cum acutiſſimi, Cod. de fideicom. Illuſtriſſimus Cardinalis Mantica, d. loco, num. 11. Surd. deciſ. 66. numer. 9. Et hoc ſuadetur optima ratione, quia nomen, Liberorum, eſt terminus communis mari & fœminæ, l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præſtand. Et ideo comprehendit vtrumque ſexum ex proprietate ſermonis, non ex interpretatione, vel extinct. Bart. in l. 1. num x. verſ. vel dic, & ibi Alciat. in princ. & latius Varonen. num. 23. verſ. 1. caſu, ff. de verb. ſignif. idem Bart. in l. ſi quis in tantam, num. 4. verſ.

Digitized by Google

verſ. habemus, C. vnde vi. Cardin. in Clem. 1. quæſt.
3. numer. 8. verſ. die, quod quandoque, & ibi Barbat.
num. 19. & 60. de elect. mihi colum. 20. verſ. quærit
iſta gloſſ. & col. 26. verſ. imò ex vi rationis, cum alijs
latè deductis coram Cantuccio in cauſa Romana de-
uolutionis domus, ſub num. 37. 4. Maij. 1580.

11 Quare ſtantibus dictis filiabus, vir non lucrabitur
tertiam partem dotis nec aliæ duæ erunt reſtituendæ,
ſed debent remanere penes filias Arpalicis, d. l. 1. §. vi-
deamus, C. de rei vxor. act. etiam ſi auus viueret, quia
tunc intraret conſiderando, Martini, gloſſ. in l. dos à pa-
12 tre profecta, C. ſolut. matrim. † Et tunc deferretur
ipſis filijs, non vt hæredibus matris, ſed, vt dicunt
Doctores; auocandò dotem ab auo, & in filium tranſ-
ferendo, Bart. in l. poſt dotem numer. 30. & ſeqq ff.
ſolut. matrim. Ripa qui de communi, in l. in quar-
tam, numer. 191. ff. ad. leg. Falcid. Cephal. conſ. 613.
numer. 11. alios allegat. Honded. conſ. 32. numer. 24. &
27. volum. 1. & conſ. 75. numer. 37. lib 2. Et quamuis
aliqui voluerint, filios ſuccedere, vt hæredes matris,
non autem iure proprio, nihilominus Rota ſequitur
primam opinionem, vt in cauſa Clauſina dotis, 12. Ia-
nuarij 1598. coram bon. mem. D. Peregrino. Nec
13 facit, quod hoc ſit argumentum à contrario ſenſu,
quod in ſtatutis non valet, quicquid dixerit Bald. in
conſ. 95. in princip. volum. 4. per text. in l. inter ſoce-
rum, §. cum inter, ff. de pact. dotalibus, quia huic
ſextui reſpondet ex communi opinione Gabr. conſil.
58. num. 19. & ſeqq. lib. 1. & latè proſequitur, qui
alios allegat. Phanucc. de lucro dot. gloſſ. 11. numer.
14 9. & ſeqq. Aduertendum autem eſt quod licet argu-
mentum à contrario ſenſu ita generaliter non dicatur
ſumi, ſumitur tamen ad limites verborum, quæ in
ſenſu directo ponunt, non autem quando plus venit
ex mente, & intellectu, & interpretatione, quam ver-
bis. Butr. in c. cum Apoſtolica, numer. 10. de his, quæ
fiunt à prælat. ſine conſenſ. cap. Decius, conſ. 386.
num. 4. circa medium, verſ. quia tale argumentum à
contrario, Thobias Non. conſ. 90. numer 14. Oſaſch.
dec. 85. numer. 14. Honded. conſ. 16. numer. 60. libr. 1.
Et ſi modo prædicto ſumatur argumentum, dicen-
dum erit, virum ſuccedere in tertia parte, & teneri
reſtituere alias duas filijs non extantibus, vel non
peruenientibus ad 14. annum, ipſis vero extantibus,
virum non excludi; ſed an ſuccedat, vel non, ſtatu-
15 tum non determinat, † propterea caſus remanet in
diſpoſitione iuris communis, l. commodiſſime, ff. de
lib. & poſthum. l. ſi extraneus, ff. de condict. ob cau-
ſam, Decius, loco præcitato, & Honded. in terminis
16 ſtatuti pariter, loco allegato. Hinc eſt quod Roland.
de dote, quæſt. 43. numer. 3. voluit, poſt alios quos al-
legat, argumentum à contrario ſenſu valere, quando
ius commune per illud non corrigitur, ſed reſeruatur.
Quare in hoc caſu tale argumentum valebit, quia ius
commune non corrigitur, ſed ſeruatur, quia ſucce-
dunt filij, vt fuit ſuperius dictum.

Nec placuit, quod ſtatutum diſponat ſuper dua-
bus partibus dotis, & non ſuper tertia viri quia clarè
patet, quod intentio ſtatuti fuit diſponere ſolum de
lucro dotis in fauorem mariti, & non de duabus ter-
tijs, fauore illorum quibus dos eſt reſtituenda. Et
hoc patet ex rubrica, cuius verba ſunt, (quod mari-
tus lucretur tertiam partem dotis, & de dotium reſti-
17 tutione,) † quæ quidem rubrica demonſtrat, & de-
clarat intentionem ſtatuti, Bald. in l. 1. ſub. numer. 6.
verſ. modo in gloſ. C. ne liceat tertiò prouocare. Alex.
in l. 1. numer. 3. ff. ſi cert. pet. & conſ. 13. incipien. cau-
ſa primo, ſub numer. 8. verſ. ſicut per rubricam, lib. 3.
Decius, d. conſ. 387. numer. 7. verſ. prædictis tamen
non obſtantibus.

Nec reſiſtunt verba illa in rubrica, (& de dotium
reſtitutione,) & in nigro, quod (duæ tertiæ partes re-
ſtituantur cui de iure,) † quia hęc veniunt in neceſ-
ſariam conſequentiam, & ideo non alterant diſpoſi- 18
tionem, ad tex. in l. 1. ff. de auct. tutor. & in l. condi-
tionibus, §. pupillus, ff. de condit. & demonſtrat. Sed
dato etiam quod diſponerent ſuper reſtitutione dotis,
quod tamen non viſum fuit Dominis, niſi in neceſſa-
riam conſequentiam, adhuc intraret argumentum,
quia ſtantibus filijs, dos non debet reſtitui, ſed debe-
tur ipſis ſecundum diſpoſitionem iuris communis, per
ſupradicta.

Minus officit, quod propter illud ſtatutum exclu-
ſiuum fœminarum, in hoc ſtatuto de lucro dotis non
veniunt fœminæ, † ſed nec etiam nomine liberorum, 18
Iaſon. conſ. 140. num. 32. vol. 2. Roland. conſ. 82. num.
41. volum 3. cum alijs per Illuſtriſſimum Manticam,
de coniecturis vltimarum volunt. 14. lib. 11. num. 22.
& poſt eum Surd. deciſ. 66. numer. 10. Reſpondetur
enim, quod, licet nomine filiorum non veniant fœ-
minæ, quando adſit tale ſtatutum, † tamen eſt aduer-
tendum, quod non extantibus maſculis, vel deficien- 20
tibus, nomine filiorum veniunt etiam fœminæ. Bart.
in l. vtiuriiurand. §. ſi liberte, num. 5. ff. de oper. libert.
Decian. reſponſ 30. num. 40. & ſeqq. volum 3. Beroius,
conſil. 83. num. 10. lib. 2. Cephal. conſ. 252. numer. 25.
lib. 2. Brun. de ſtat. excluſ. fœmin. art. 1. num. 16. &
melius, art. 12 nu. 109. Et fuit dictum in cauſa Bono-
nien. de Beroaldis. 18. Aprilis prædicti coram R. P. D.
meo Leta.

Et ideo cum extent filiæ fœmine, debent ſuccede-
re, quia dominus Lucius non poteſt iuuari alio ſtatu-
to excluſiuo fœminarum, quod non ligat forenſes, &
paria ſunt quod non adeſſent agnati, & quod iſtæ mu-
lieres non ligentur illo ſtatuto. Quare non impeditur,
quia nomine filiorum, veniant fœminæ, vt dictum
fuit.

Non obſtat, quod adſit aliud ſtatutum, ſub rubri-
ca 36. lib. 5. in quo cauetur, quod ſtatutum nullam
recipiat interpretationem etiam a iure communi, vel
canonico, quia omiſſo, quod adeſt aliud ſtatutum, eo-
dem lib. 5. cap. 25. in quo habetur, quod diſpoſitum
in maſculino, intelligatur etiam diſpoſitum in fęmi-
nino, niſi conſtet de contraria mente & ratione taci-
ta, vel expreſſa ſtatuti, & quod in hoc caſu non agi-
tur propriè de interpretatione, ſtante verbo libero-
rum, vt dictũ fuit, tamen hoc debet intelligi, † quod 21
ſtatutum non recipiat interpretationem friuolam,
non enim excludit intellectum qui colligitur ex ver-
bis, & alium iuſtum. Brun. de ſtat. exclul. fœmin. ar.
5. num. 109. Et quamuis adſint verba prægnantia. ſci-
licet etiam a iure communi vel canonico, non tamen
tollit interpretationem, quæ fit per punctum rationis,
vel ex communi vſu loquendi, vel ex communi ob-
ſeruantia Brun. loco proximè citato, numer. 113. Et
ideo non debet excludere, quod nomine filiorum de-
ficientibus maſculis, non veniant fœminæ, per ſupradi-
cta.

Ex quibus in ſumma concluſum, quod aut domi-
nus Lucius vult iuuari ſtatuto de reſtitutione dotis,
& non poteſt, quia non eſt amplius locus reſtitutioni,
cum pater Arpalicis predeceſſerit, Sed, dato quod
Lucius poſſet agere ad reſtitutionem. adhuc dos non
eſſet reſtituenda, cum adſint filiæ fœminæ, quæ
comprehenduntur ſub nomine filiorum, ſaltem non 22
extantibus maſculis. Aut vult iuuari Lucius ſtatu-
to de ſucceſſione, & non poteſt, † quia non ligat iſtas
filias forenſes, nec aliquid fuit conuentum ſuper hu- 23
iuſmodi ſtatuto.

Luca-

Luca Iuriſpatronatus. Merc. 21. Maij. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatronatus eſt indiuiduum.*
2 *Patronus poteſt ſeparatim, vel coniunctim cum præſentatis eſſe in iudicio.*
Præſentatio eſt fructus diuiſibilis, & ſeparatus à iurepatronatus.
4 *In diuiſibilibus ſententia quoad vnum poteſt valere & non quoad alium.*

D E C I S I O CXII.

1 LIcet iuſpatronatus ſit indiuiduum, cap. 1. de iure-
pat. Bald. in l. familiæ, num. 1. C. comm. vtriuſque
iudic. Roch. de iure patr. in verbo ius, numer. 10. tamen
Lucretia ſolum egit ſuper iure patronatus, Vincen-
tius verò ab ea præſentatus agebat ſuper inſtitutio-
2 ne. † Et dubitari non poteſt, quin patronus poſſit ſe-
paratim, & coniunctim cum præſentatis agere. Ro-
ta, deciſ. 2. de iure. patr. in no. Lambert. de iurepatr.
3 lib. 2. qu. 8. art. 5. per totum. Et clarum eſt, † quod
præſentatio eſt quid ſeparatum ab ipſo iurepatrona-
tus, qui fructus eſt diuiſibilis, Roch. loco præcitato,
num. 11. Hinc eſt, quod alias Rota reſoluit, teſte
Lancellotto, de attentatis 2. parte, c. 12. ampliat. 11.
num. 12. ſententiam fuiſſe validam, quoad patronos ci-
tatos quia beneficiati agebant ſolum ſuper manuten-
tione quę erat omnino ſeparabat ab eo ſuper quo pa-
4 troni agebant. † Et clarum eſt de iure, quod quando
agitur ſuper aliquo diuiſibili, ſententia poſt valere
quoad vnum, licet ſecus quoad aliud, l. de vno quo-
que, ff. de re iudicat. & latè perſequitur Gabriel. conſ.
56. numer. 16. vol. 1. Et fuit reſolutum in cauſa Pam-
pilon. Parochialis de Stella, 8. Nouembris præteriti co-
ram me.

Ex quibus ceſſant in contrarium deducta, ex indi-
uiduitate rei ſuper qua agitur, quia vnus ſuper vno,
alter vero, ſuper alia re agebatur.

Toletana Capellaniæ. Lunæ 26. Maij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio probatur per instrumentum adeptæ poſſeſſionis.*
2 *Poſſeſſio iunior præſumitur clandeſtina.*
3 *Iudex nulliter procedens, non priuat poſſeſſione.*
4 *Poſſeſſio ciuilis eſt manutenibilis contra occupantem naturalem.*
5 *Poſſeſſor ſine citatione priuari non poteſt poſſeſſ.*
6 *Clauſula,* AMOTO ILLICITO DETENTORE, *facit exequutorem, de mero mixtum.*
7 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio non exiſtente in poſſeſſione, prodeſt ad effectum manutentionis reſtitutionis, & alios effectus.*
8 *Exceptiones reſpicientes petitorum, non admittuntur in ſummariſſimo in poſſeſſorio.*

D E C I S I O CXIII.

IN hac cauſa quæ agitabatur per contradictas, dubi-
taui an Petro eſſet dandum mandatum de manu-
tenendo. Et Domini affirmatiuam ſunt amplexi;
quia de eius poſſeſſione anteriori conſtat per inſtru-
mentum, de quo in regiſtro fol. 83. quæ fuit apprehen-
ſa, 22. Octobris, 1600. † Quod quidem inſtrumen- 1
tum probat poſſeſſionem, l. prędia, vbi Bart. num. 1. ff.
de acquir. poſſeſſ. l. non idcirco, vbi Bald in princ. C. de
fid. inſtrum. Put. deciſ. 360. num. 8. lib. 1. non obſtante
alia poſſeſſione Ioannis capta 21. Octobris 1601. vt
in regiſtro, fol. 28. quæ tanquam iunior præſumitur
clandeſtina Bar. in l. ſi duo, numer. 4. verſ. ſi verò teſtes
vniuſcuiſque, ff. vti poſſidet. c. licet cauſam, & ibi DD.
per illum text. de probat. Couar. pract. quæſt. 17. in fin.
ver. 12. merito.

Nec facit quod Ioannes fuit imiſſus de manda- 3
to iudicis, quia iudex nulliter proceſſit, & ideo non
priuauit Petrum ſua poſſeſſione. Angelus, & DD.
in l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, ff. de acquir.
poſſeſſ. Et cum ipſe non habuerit ſe pro ſpoliato, dici-
tur ciuilem retinuiſſe, d. l. clam poſſidere, §. qui ad
nundinas. Cuius vigore dandum eſt illi interdictum 4
retinendæ contra occupantem naturalem, vt tradit
Bart. in l. 1. §. interdictum autem, numer. 2. & in d. l. ſi
duo, numer. 2. ff. vti poſſid. Quod autem iudex nulliter
proceſſerit, dubitari non poteſt. † Cum enim Petrus 5
eſſet in poſſeſſione, debet citari, c. licet Epiſcopus, vbi
gloſſ. in verb. vocato, de præben. in 6. in. C. ſi per
vim, vel alio modo, latè Felyn. in c. dudum, numer. 24.
de præſumpt. ſtante maximè, quod in litteris aderat
clauſula, (dummodo tempore datæ præſentium non
ſit alteri ius quæſitum, & alia clauſula, (amoto e-
xinde illicito detentore,) quæ facit exequutorem de
mero mixtum, Felyn. in c. de cætero, numer. 9. de re
iudic. Et fuit dictum in cauſa Zamoren. Confra-
trum 14. Iunij 1595. coram bonę memoriæ D. Gy-
ptio.

Nec releuaret, ſi diceretur, quod poſſeſſio Petri 6
fuit merè inſtrumentalis, quia cum non conſtet alium
tunc temporis poſſediſſe, † prodeſt ad effectum ma- 7
nutentionis, & reſtitutionis, & ad quoſcumque alios
effectus. Rota deciſ. 21. de reſtit. ſpoliat. in antiq.
Bononien. deciſ. 8. eodem tit. Faſtol. dub. 41. Caſſad.
deciſ. 20. in fin. de præben. Mohedan. deciſ. 234.
Verall. deciſ. 534. num. 5. par. 2. Et fuit pluries reſolu-
tum.

Minus releuaret, quod Petrus non probat, ſe habe-
re qualitates requiſitas in fundatione de qua in regi-
ſtro, fol. 40. † quia hæc reſpiciunt petitorium, nec 8
in hoc iudicio ſummariſſimo admittuntur huiuſmo-
di exceptiones, Couarr. pract. quæſt. cap. 47. ſub nu-
mer. 4.

Romana Releuationis Indemnitatis. Lunæ 26. Maij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Depoſitarius debet releuari ab omnibus damnis, & expenſis.*
2 *In taxatione expenſarum datur iuramentum in litem, præuia iudicis taxatione.*

D E C I S I O CXIV.

PLacuit Dominis deciſio in hac cauſa facta 20. De-
cembris præteriti, ſcilicet Lucios, & alios tene-
ri releuare indemnem Antonium, rationibus, de qui-
bus dicta deciſione.

Nec facit, quod fideiuſſores ſe obligarunt, quod
Antonius nullum damnum pateretur ex depoſito, ex

Digitized by Google

quo non fuit paſſus, ſed ex reſtitutione ipſius, depoſiti, quia conſtat, quod Antonius vocauerat ſe depoſitarium, attamen realiter non habebat bona depoſi-
1 tata, quod conſtat, tam ex confeſſione Vanini, de cuius bonis agebatur, dum ipſum promiſit releuare indemnem, & dare fideiuſſores, vbi expreſsè habetur, quod vocauit ſe depoſitarium adeſt confeſſio Luciorum in commiſſione ſignata mano Sanctiſſimi, l. cum precium, C. de liberal. cauſa, quæ probat, aſſertionem Vanini fuiſſe veram, Et hoc maximè ſuadetur ex ſuſtentatione litis per Lucios & alios facta, nec videtur veriſimile, quod ſi non fuiſſent obligati ſuſtinuiſſent litem contra dominos Vareſios creditores.

2 Debet quoque Antonius releuari, præter ea quæ dicuntur in alia deciſione, ab omnibus expenſis factis occaſione iſtius depoſiti, tam in tra[n]ſportando bona poſt obitum Vanini, quæ tunc in actuale depoſitum accepit, & iterum deſcribi obtinuit quam
3 etiam in penſione domus conductæ cauſa cuſtodiæ
4 horum honorum. † Ei quamuis probatio harum expenſarum ſit leuis, dixerunt Domini, quod detur iuramentum in ſupplementum, præuia taxatione in-
5 dicis.

Aretina Spolij. Mercurij 28. Maij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex, non tranſportatis actis, nulliter procedit.*
2 *Acta præſumuntur integrè tranſportata.*
3 *Iura verbaliter producta, non debent tranſportari, & nu. 4.*

D E C I S I O CXV.

QVamuis ex diſpoſitione Sacroſancti Concilij Tridentini, ſeſſ. 24. cap. 2. acta primæ inſtantiæ ſint
1 tranſportanda, † ita vt iudex ob non tranſportationem dicatur nulliter procedere, vt pluries
2 fuit reſolutum, † tamen pro integra tranſportatione actorum præſumitur, ita vt allegant, acta non eſſe integra, omnis id probandi, incumbat.

Non obſtat quod dicebatur, certa iura deficere nempe quandam fidem de certis bonis, quæ cataſto ſunt deſcripta, vt conſtat ex proceſſu, fol. 143. quia illa eſt confeſſio partis in poſitione quam dedit, & ceſſat difficultas, quia huiuſmodi fides repetitur in huiuſmodi proceſſu, fol. 256. & 257.

Minus ſubſiſtit, quod deſunt literæ dominorum Conſeruatorum iuriſdictionis Florentiæ, emanatæ ſub die 3. Septembris 1576. nec non litteræ Apoſtolicæ ad fauorem d. Franciſci ac literæ dominorum Conſeruatorum directæ Vexillifeto Montis Sancti Saui-
3 ni: † quia, vt conſtat in proceſſu, fol. 273. a tergo huiuſmodi productio fuit verbalis, quod ſuadetur ex ſtylo ipſiuſmet notarij in productione reali, de qua fol. 256. in qua habetur quod talis, &c. (dict. iura produxit, quæ vna cum præſenti notula admittit, & relaxauit penes me Cancellarium.) Quæ quidem aſſertio non reperitur in alia productione, & ideò cùm huiuſmodi productio fuerit verbalis, dicta iura non erant tranſportanda. Et fuit reſolutum coram D. meo Ludouiſio, in cauſa Mediolanen. bonorum emphyteoticorum, 10. Iunij 1602.

Nòn obſtat fides notarij de productione horum iurium, quia non concludit ad productionem realem, immò videtur concludere de productione verbali per ea quæ in ipſa leguntur, ſcilicet, (fuerunt, & ſunt infra indicata iura, & ſcripturę ab eodem D. Franciſco, vel eius procuratore producta) ponderando verbum illud (indicata.) quod cum verbo producta, videtur concludere ad productionem verbalem.

Nec releuat, quod huiuſmodi iura maximè conferant ad prætexendam cauſam, quia non ideò ſequitur, quod ſint tranſportanda, cum non fuerint realiter producta, nec propterea eſt præcluſa via D. Franciſco, quin illa poſſit in Rota producere. Et ſic fuit reſolutum, vtraque parte iura ſua deducente. 4

Valentina Mercedis. Lunæ 2. Iunij. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Contractus factus per literas cenſetur celebratus in loco vbi literæ recipiuntur.*
2 *Conſuetudo, ſeu ſtatutum requirens ſolemnitatem, non extenditur extra territorium.*
3 *Vbi facienda eſt ſolutio, ibi contractus dicitur celebratus, reſpectu fori.*
4 *Solemnitas, & conſuetudo loci contractus attenditur in contractibus.*
5 *L. ſed & ſocius, §. ſi abſente, ff. pro ſoc. declaratur.*
6 *Mandatum re integra poteſt reuocari.*
7 *Contractus celebratus extra territoriũ, ad fraudandum ſtatutum, eſt nullus, nõ ſeruata forma ſtatuti.*

D E C I S I O CXVI.

DVbitaui an Comiti eſſet concedenda remiſſoria, quæ ex eo petebatur, quia cum fuiſſet condemnatus ad ſoluendum ſalarium D. Viues, quod fuerat illi conſtitutum per Vicecomitiſſam eius matrem, & tutricem, articulabatur, quod in regno Valentiæ obſeruatur, quod nullus tutor, nec curator poteſt procuratori, Aduocato, vel cuilibet alij ſalarium abſque auctoritate iudicis ſub nullitatis decreto, conſtituere. Et Domini, vtraque parte informante, reſolucrunt, remiſſoriam non eſſe concedendam. Ratio deciſionis fuit, † quia ſalarium non fuit in ciuitate 1 Valentiæ ſed Comitiſſa per litteras conſtituit ſalarium d. Viues, qui Romæ exiſtebat, in quo loco cenſebatur celebratus contractus cum in eo epiſtola fuiſſet recepta. Bald. in l. mutuum, numer. 28. vbi Salicet, numer. 17. ibi. & id dicit C. ſi quis alteri, vel ſibi. Alberic. in l. 2. numer. 4. verſ. ſed iure, ff. de procur. Rot. Ianouen. deciſ. 161. numer. 4 Et ideo cum conſuetudo 2 non prohibeat, tutrices ſimpliciter conſtituere ſalaria, ſed ſine certa ſolemnitate, tunc non extenditur extra territorium, vt diſtinguendo dicit Bart. in l. 1. numer. 32. quæſt. 6. C. de ſum. Trinit. & fid. Cathol. & ibi Io. Baptiſt. de S. Seuerina, in repet. numer. 102. Multos congerit Lambert. de contract. ſine certa ſolem. non valit. in verbo mulierum, q. 14. numer. 41. & ſeqq. & poſt eum. Modern. Ferrarien. de clauſul. clauſ. 7. gloſſ. 19. num. 17. verſ. contrarium, tamen alias. & de ratificatione facta extra locum ſtatuti, ſi contractus per procuratorem fuiſſet factus in loco ſtatuti, fuit reſolutum 14. Martij præteriti in cauſa Romana hæreditatis, de Saluiatis, coram R. P. D. meo Litta.

Non obſtat, quod ſolutio erat deſtinata Valentiæ, 3 & ibi quis contraxiſſe dicitur, vbi ſoluere ſe obligauit, l. contraxiſſe, ff. de action. & obligat. l. 3.

ff. de

Digitized by Google

ff. de bon. auth. iudic. poſſ. & l. hæres. §. fin. de iudic. Nam fuit reſolutum, quod iuxta allegata loquuntur reſpectu fori, ad effectum, vt quis ſibi poſſit conueniri. Bart. in l. ſemper in ſtipulat. num. 1. 2. ff. de reg. iuris, & in d. l. contraxiſſe, Socin. ſen. conſ. 147. numer.
4 5. verſ. non obſtat, quod tertio loco. † In his verò quæ reſpiciunt ſolemnitatem, & ordinationem actus & litis deciſionem attenditur ſtatus, & conſuetudo loci contractus. Bart. loc. præcitat. & in l. cunctos populos, numero 15 & 16 C. de ſum. Trinit. & fid. Cath.
5 Minus obſtat textus, in l. ſed, & ſocius. §. ſi abſenti, ff. pro ſocio, quem explicat Cepha. conſ. 272. numer. 99. vol. 2. vbi renunciatio facta abſenti tenet in præiudicium renunciantis ante ſcientiam abſentis. Ex quibus conabatur probari, contractum reſpectu Comitiſſæ fuiſſe perfectum Valentię. Quia reſpondetur, quod textus in d. §. ſi abſentis, loquitur in renunciatione ſocietatis, vbi intereſt, non eſſe factum, non eſſe
6 renunciatum, ſecus autem in mandato, quod re integra, poteſt reuocari, & ſola voluntas mandantis extinguit mandatum, quia nihil intereſt mandatarij, l. ſi pater. §. cui autem ff. de manumiſſ. vindic. Et ita declarat text. in d. §. ſi abſentis. Salicet. circa final. & Fulgoſ. num. 1 Et in omnem euentum iſta conſtitutio ſtatutarij fuerat facta per literas miſſiuas, nec vlla aderat ſtipulatio notarij pro abſente, & antequam epiſtola perueniſſet ad manus domini Viues, poterat per Comitiſſam laceri.

Nec ſubſiſtit, quod contractus licet celebratus extra territorium fuit nullus, ex quo d. Viues eſt Valentinus, qui præſumitur ſcire conſtitutiones illius patriæ, vnde illas ſeruare tenebatur. Tiraq. de legibus
7 conub. qui alios allegat. gloſſ. 8. numero 1. 2. † quia prædicta procederent, ſi contractus fuiſſet celebratus ad fraudandam conſtitutionem, vel ſaltem poſſet intrare aliqua præſumptio fraudis. ita Aretinus in l. cunctos populos, num. 6. verſ. niſi actus, C. de ſum. Trinit. & in conſ. 14. in cauſa magiſtri Blaſij ſub numero 2. Pariſ. conſ. 99. num. 58. vol. 1. Crot. conſil. 1. num. 42. volum. 1. & late proſequitur Lamb. tract. de dolo, quæſt. 17. numer. Hic autem nulla poteſt conſiderari fraus, quia negotium erat tractandum in Curia, & in ea degebat dominus Viues. Notum eſt enim quod ipſe eſt curialis antiquus. Ex quibus patet, quod natura negotij requirebat, quod ſic tractaretur.

Romana Cenſus Lunæ 9. Maij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Vbi non verificatur qualitas conſtitutionis, non militat illius diſpoſitio.*
2 *Vbi agitur de alterius præiudicio, ſtricta fieri debet interpretatio.*
3 *Factum alterius non debet tertio nocere.*
4 *Obſeruantia ſubſequuta declarat actum præcedentem.*
5 *Cauſa propter quam aliquid fit, debet ante omnia verificari.*

D E C I S I O CXVII.

VEndiderat cenſum Paulus Victorius Ianus Fabricio Foſſano, accedentibus fideiuſſoribus, Celſo, & illis de Vecchijs qui Vecchij poſtmodum in quadam apocha ſeparata erga Paulum Victorium recognouerunt bonam fidem, & eum poſtea facto ceſſerint, ſanctæ memor. Pius V per ſuum Motum proprium mandauit, quod a die ceſſionis ſortis, vſque ad illud tempus, nulla haberetur ratio fructuum, ſeu ſolum ſortis principalis, & ſi quid ſolutum hac ratione fuiſſet, loco ſortis principalis cederet. Quare dubitatum, An caſus, de quo agitur eſſet comprehenſus in d. Motu proprio in caſu, & ad effectum de quo agitur, qui eſt vt Celſus tanquam fideiuſſor non teneatur ad fructus, & ſoluti vſque ad hodiernum diem computentur in ſortem. Et tota difficultas fuit reſtricta ad effectum dubij, quia quod cenſus continentur in Motu proprio, verba tatis clara videbantur, nec hoc in controuerſiam deducebatur, ſed ad effectum dubij DD. cenſuerunt, non continere. Motus enim proprius emanauit ad fauorem DD. de Vecchis, & contra eorum creditores, vt patet ex verbis illis, ibi. [alios creditores] ac patet ex verbis quondam Iulij de Vecchijs, & ibi, [inter ipſos creditores, &c.] quia is non erat Foſſanus quia emerat cenſum à Paulo Victorio, qui non modo vendiderat, ſed etiam receperat pecunias. † Et ideo cum in Foſſano non verificetur quali-
tas conſiderata in Motu proprio, nec contra eum militat eius diſpoſitio, l. 4. §. prætor ait, ff de dam. infect. eoque magis quia cum agatur de præiudicando ipſi Foſſano, debet ſumi ſtrictiſſima interpretatio, c. du ium. de decimis. Caſſad. dec. 1. in princ. de priuil. 1

Non obſtat, recognitio bonæ fidei facta per illos de Vecchijs, quia fuit facta in apocha ſeparata erga Paulum Victorium, † & ideo non debet nocere. Foſſano, au h. de duobus reis §. ſi vero minus don l. collat. 7. Bart. in l. in duobus, §. Vbi dum. m. 15. ff. de duobus reis, Ronchegal. in l. reos, 11. nu. 33. Verum eſt tamen ſciendum, de duobus reis.

Nec releuat, quod fuerit in Motu proprio habita expreſſa mentio huius cenſus impoſiti ad fauorem 2
Foſſani, cum recognitione bonæ fidei illorum de Vecchijs quia hęc ſemper intelliguntur reſpectu Pauli Victorij, & illorum de Vecchijs. qui erant creditores, & debitores, & non reſpectu Foſſani, qui excepta fideiuſſione illorum de Vecchijs, nihil agere debebat cum ipſis, ſed ſolum cum Paulo Victorio, qui ex alio capite, nempe ex recognitione bonæ fidei, agebat cum illis de Vecchijs, & propter hanc cauſam fuerat graduatus, nec vnquam Foſſanus interuenit, aut tanquam creditor fuit nominatus in deceſſione.

Prædictis accedat obſeruantia ſubſequuta, quia vſque ad hæc tempora fructus fuerunt ſoluti. † Et 3
hæc quidem obſeruantia declarat præcedentia, l. ſi ſeruus plurium, § final. l. qui filiabus, in princ. de leg. Pariſ. conſ. 3 numero 37. & conſil. 43 nu. 15 & ſeqq. lib. 3.

Et ceſſat omnis difficultas, quia Motus proprius 4
in fine habet adiectum, quod fructus computentur in ſortem, quatenus bona non ſufficiunt, & ideo quatenus prædicta non ſubſiſterent, ad huc DD. de Caſis, non poſſent audiri, niſi prius verificato, quod bona non ſufficerent. Qualitas enim eſt cauſa priuilegij. † Et ideo debet in primis verificari, cap. vit. 5
de præbend. Cæd. conſ. 92. num. 5. & ſeqq. Bero. conſ. 140. nu. 17. lib. 2. Pariſ. conſ. 41. nu. 14. lib. 4. cum alijs.

Iacen. Decimarum del Hebreros. Lunæ 9. Iunij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Parochus prætendens decimas ex prædijs, probare debet, prædia eſse intra fines parochiæ.*

2 *Nomine ciuitatis, venit quod murorum ambitu terminatur.*

3 *Ex limitibus ciuitatis, non infertur ad limites parochiæ.*

4 *Epiſcopus habet curam generalem totius ciuitatis, & diœceſis.*

5 *Decimæ loci qui non eſt intra limites alicuius parochiæ, ſpectant ad Epiſcopum.*

DECISIO CXVIII.

FVit reſolutum, non probari locum del Hebrero
1 eſſe infra limites Parochiæ Epiſcopi. † Non enim
probatur eſſe intra illius fines prout requiritur. Hoſtien. in ſum. in tit. de Paroch. numero 1. Rom. conſil. 356. numero. 1. & 2. Rebuff. ſuper concordatis, tit. de collat. §. ſtatuimus, li. 2. in verſ. parochialis. Hojed. de beneſic. incompat. par. 1. capit. 13. num. 2. Et fuit dictum coram Camuccio, in cauſa Racanaten. Parochialis, ſub numero 14. 20. Maij 1577. & in alia Ciuitatem decimarum Februarij 1589. coram Illuſtriſſimo Card. Mantica, & in eadem coram bon. mem. D. Gyptio.

Nec aliquid probant teſtes capituli, quia deponunt de adminiſtratione ſolum in ciuitate, & ideo eorum depoſitio non poteſt extendi extra ciuitatem. No-
2 mine enim ciuitatis † venit id quod murorum ambitu terminatur, cap. ſi ciuitas, de ſent. excom. in 6. Felyn. in cap. Rodulphus, numer. 1. & ſeqq. de reſcript. Vltra quod hæc depoſitio redditur turbida, ex teſtibus examinatis pro parte D. Ducis.

Nec releuat, quod locus del Hebrero ſit infra li-
3 mites ciuitatis, † quia non idem ſequitur, eſſe infra limites Parochiæ. Hoſtien. in cap. ſuper eo, num. 3. & 11. de Parochijs, & in cap. querimoniam. numer. 2. & ibi Butr. num. 6. de iurepatronatus, Felyn. in cap. cum cauſam, num. 12. de probat. cum alijs.

Minus faciunt alia latè deducta pro parte Capituli, quia omnia tendunt ad probandum, quod locus del Hebrero ſit infra limites parochiæ generalis Epi-
4 ſcopi, † qui habet curam generalem totius ciuitatis, & Diœceſis, gloſ. in cap. 2. in verbo, ſuo ſubdito, de pœnit. & remiſſ. in 6. Butr. in capit. ſicut ex literis, numero. 2. de ſponſal. non autem infra limites ſpiritualis parochiæ, id eſt, quatenus Eccleſiæ Cathedralis ſit parochialis, de quo hodie quæritur, ſed quatenus Epiſcopus habet curam generalem, vt dictum eſt.

5 Prædictis non officit, quod non probato quod aliquis locus ſit infra limites alicuius parochiæ, decimæ ſpectant ad Epiſcopum, capit. quoniam, de decim. capit. decimas, 16. quæſt. 7. Rebuf. de decimis, quæſt. 7. numer 8. Et fuit reſolutum in cauſa Oſcen. decimarum, 21. Martij 1564. coram bo. mem. D. de Rubeis, quia hodie de hoc non quæritur, ſed tantummodo an locus del Hebrero ſit infra limites parochiæ Epiſcopi, conſiderando, quatenus Eccleſia Cathedralis eſt parochialis, vt dictum eſt.

Anconitana Aſſecurationis, Lunæ 16. Iunij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtes nulliter examinati, non probant.*

2 *Acta facta in iudicio criminali, non probant in ciuili inter diuerſas perſonas, licet ſocias.*

3 *In probando naufragio admittuntur teſtes, parte non citata, in loco naufragij.*

4 *A verbis contractus non eſt recedendum.*

DECISIO CXIX.

DOmini dixerunt, teſtes non probare deprædationem, quia fuerunt nulliter examinati, cap. 2. vbi Doctores, de teſt.

Nec releuat, quod iſti teſtes fuerint repetiti in iu- 1
dicio criminali, ad inſtantiam Iudæ cum interrogatorij Simeonis, quia hæc non fuit repetitio parte citata, ſed fuerunt examinati ad inſtantiam Iudæ in iudicio criminali, & illa quæ dicuntur interrogatoria, ſunt potius materiæ ſuggeſtæ iudici criminali, quam interrogatoria, & ideo ſicuti iſti teſtes non probarent pro Iuda, nec contra ipſum probare debent. Vital. in Clemen. 2. nu. 91. de teſt. Achil. deciſ. 1. eod. tit. & fuit alias reſolutum,

Vltra quod huiuſmodi acta non erant facta inter
eaſdem partes, ſed cum ſocio, † & ideo non proba- 2
rent in iudicio ciuili, ita vt Iudex ex illis moueri debeat. Bald. in l. 2. numer 19. & ibi Dec. numer. 44. C. de eden. Felyn. in cap. cauſam, quæ. 1. numer. 18. de teſtibus capic. deciſ. 107. num. 3. Et fuit dictum in cauſa Bononien. de Budriolis, ſub numero 5. 25. Nouembris 1578. coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha Alexandrino.

Nec applicatur, quod in cauſa naufragij admit- 3
tantur teſtes etiam ſine partis citatione. Butr. in l. ſecunda, num. 2. C. de naufrag. lib. 11. quia hoc procedit, quando examen eſt factum in loco naufragij, & ita declarat Bartolum Dec. conſil. 82. num. 3. verſ. non obſtant allegata, & ad den. ad Bart. verſ. & aduerte, ſecus autem dicendum eſt in caſu iſto, ex quo examen fuit factum Anconæ, vbi adeſt pars, & ideo citari debebat.

Minus applicatur quod dicitur, ſufficere, quod ad- 4
ſit nuncius deprædationis nauis; quia hoc non dicit, apocha aſſecurationis, in qua fit fundamentum, ſed ſolum dicit, ſufficere, quod venerit nuncius deprædationis nauis, ad effectum quod aſſecuratores teneantur. Sed cum nauis venerit ſalua ad portum Anconæ, vtique deprædatio erat probanda, ad effectum quod aſſecuratores tenerentur, quia ſumus in caſu deprædationis, non perditionis, prout loquitur apocha aſſecurationis, à cuius verbis non eſt recedendum; non aliter, de leg. 3.

Bononien, Fideicommiſſi de Mangiolis. Ven. 20. Iunij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Ex confeſsione, etiam tacita, facta in diuiſione, & tranſactione, probatur, bona fuiſse ſuppoſita fideicommiſſo, in præiudicium diuidentium, & ſingularium ſucceſsorum. Quod numero ſequenti declaratu.*

3 *Taciti & expreſsi eadem eſt virtus.*

4 *Ad*

Digitized by Google

4 *Ad validitatem tranſactionis ſufficit timor litis.*
5 *Duo confines probant identitatem, & nu. 1. & 7. licet mutata ſit qualitas rei.*
6 *Sequentia declarant præcedentia.*

DECISIO CXX.

FVerunt adiudicata pluria bona dominis de Malvaticis tanquam creditoribus Comitis Melchioris Iunioris, quæ eius filij tanquam fideicommiſſo ſuppoſita recuperare intendunt. Quare cum prius fuerit firmata deſcendentia, & adeſſe fideicommiſſum; Dubitaui, an conſtaret de identitate horum bonorum. Et Domini quoad primam, & ſecundam poſſeſſionem affirmatiuè reſoluerunt, quod enim hæ duæ poſſeſſionis fuerint ſuppoſitæ fideicommiſſo Comitis Melchioris, ſenioris, videbatur ſatis probari
1 quoàd primum, † ex diuiſione facta inter ipſos fideicommiſſarios, id eſt, inter Comitem Melchiorem iuniorem, Ranucios, Barbacios, & alios, de qua in ſummario, num. 2. vbi inter alia in poſitione Comitis Melchioris obuenit hæc poſſeſſio nuncupata Caſſina, in campo Bruno. Et probatur quoque ex alia diuiſione facta de anno 1545. Quo vero ad alia poſſeſſionem id eſt, vnum prædium terræ aratiuæ arboratæ, &c. diſtinctum in quatuor petijs terræ, iuxta dominos de Faba à meridie Arioſtis, & de Felicinis, foueas Caſtri Sancti Martini, conſtat pariter fuiſſe ſuppoſitam fideicommiſſo Melchioris Senioris, ex inſtrumento tranſactionis inter Comitem Malchiorem iuniorem, &
2 Comitem Vliſſem de Bentiuolis. † Et hæ quidem confeſſiones in diuiſionibus, & tranſactionibus, ſicuti probarent inter ipſos diuidentes, & tranſigentes, bona fuiſſe ſuppoſita fideicomiſſo, Alex. conſ. 152. nu. 1. lib. 7. ita quoque probant contra ſingularem ſucceſſorem, vt in terminis fideicommiſſi eſt conſiliũ Ruin. 128. num. 15. lib. 2. Marzar. in epit. de fideicom. quæſt. 59. & tenuit Rota coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha Alexandrino, in cauſa Fauentina bonorum de Nicolutijs, 15. Ianuarij 1582. & nouiſſime fuit admiſſum in cauſa Bononien. fideicommiſſi de Rubeia 3. Martij præteriti, coram R. P. D. meo Lancellotto. Et facit quod voluit Caſtren. conſ. 94. in fin. lib. 2. quod bona fuerint poſſeſſa tanquam fideicommiſſo ſuppoſita. Et confeſſio facta in inſtrumento diuiſionis, quando emanauit ante tranſlationem nocet ſingulari ſucceſſori. Ruin. conſ. 40. num. 3. & 4. lib. 4. Et tenuit Rota coram Cardinali Lancellotto in cauſa Bononien. iuriſdictionis 18. Maij 1576. Et generale eſt, quòd confeſſio nocet tam ſingulari, quam vniuerſali ſucceſſori. Aym. conſil. 29. nu. 1. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 20. nu. 9. probat.

Nec releuat, quòd in iſtis diuiſionibus non habeatur mentio, quod huiuſmodi bona fuerint ſuppoſita fideicommiſſo, & ideo cum nulla adeſt confeſſio ceſ-
3 ſant omnia prædicta, † quia cum taciti & expreſſi eadem ſit virtus, l. cum quod, ff. ſi cert. pet. l. qui ad certum, ff. locat. ideò ſatis adeſt confeſſio, cum ipſi tanquam fideicommiſſarij, & vocati, fecerint diuiſionem.

Nec obſtant ea quæ dicuntur circa ſecundam poſſeſſionem, ſcilicet, quod licet Comes Melchior eam prætenderet à Comite Vliſſe, tanquam ſuppoſitam fideicommiſſo, & vigore laudi Cardinalis Santi Sixti, tamen ei non fuit data, nec vigore fideicommiſſi, nec vigore laudi, ſed in vim tranſactionis, cum clauſula ad habendum; quia reſpondetur, quod tranſactio tanquam quid ſeparatum ab ipſa confeſſionem, non tollit confeſſionem Comitis, nec reſiſtit, quod fuerit
4 non obſtante confeſſione, tranſactum, † quia ſufficit timor litis & controuerſiæ, ad validitatem tranſactionis ſed non propterea ſequitur, quod confeſſio fuerit erronea.

Prædictis firmatis, dubitari non poteſt, quin de 5
identitate harum poſſeſſionum conſtet. Nam quantum attinet ad primam poſſeſſionem, conueniunt duo confinia ſcilicèt via publica, & Zena, quæ ſufficiunt. Bart. in l. demonſtratio, nu. 14. ff. de condit. & demon. latè Menoch. conſ. 409. numer. 84. His accedat identitas nominis, ſcilicèt, la Caſſina. Menoch. conſil. 202 numer. 102. & loci, ſcilicet in communi Sancti Martini. Aret. conſ. 103. ſub. num. 3. verſ. idem videtur.

Non obſtat, quod in diuiſionibus hæc prima poſſeſſio nuncupetur Caſſina, quæ differt à poſſeſſione laboratiua, quia, vt dicunt teſtes fuit redacta ad culturam; & hoc idem fatentur fideicommiſſarij in diuiſione, & cum confinia concordent, licet ſit immutata qualitas rei, ſufficit. Roland. conſil. 67. numero 17. & ſeq. lib. 2.

Non officit, quod in inſtrumento adiudicationis, hæc non appelletur Caſſina, quia vigore illius inſtrumenti fuit capta poſſeſſio huius Caſſinæ, vt conſtat ex alio inſtrumento adeptæ poſſeſſionis, & ideo ſatis videtur, hanc fuiſſe poſſeſſionem adiudicatam.
† Sequentia enim declarant præcedentia, l. ſi ſer- 6
uus plurium, l. qui filiabus, ff. de leg. 1. cum alijs.

Minus obſtat, quod poſſeſſio illa nuncupata Caſſina, eſſet Tornaturarum, 67. Et quod iſta ſit Tornaturarum. 125. arguendo à quantitate ſeminis, quia tota non fuit inducta ad culturam, ſed adhuc retinet prata.

Nec ſubſiſtit, quod huiuſmodi Caſſina ſit in communi Minerbij, poſſeſſio vero de qua agitur in communi Sancti Martini; quia licèt in vna diuiſione enuncietur in communi Minerbij, tamen colligitur, hoc fuiſſe per errorem; tum quia in vltima diuiſione enunciatur in communi Sancti Martini, tum quia dicitur eſſe in loco dicto Campo Bruno, qui eſt in communi Sancti Martini. Et hoc etiam ſuadetur, propter contiguitatem horum duorum communium.

Quantum attinet ad ſecundam poſſeſſionem, confinia poſita inſtrumento adiudicationis bene concordant cum confinibus nominatis in inſtrumento tranſactionis. Ex quibus ſatis conſtat de identitate huius ſecundæ poſſeſſionis, per ſupradicta.

Pampilonen. Parochialis de Stella Lunæ 23. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Propter præſumptam calumniam, non facilè denegatur remiſſoria, ſecus propter vehementem.*
2 *Scripturis magis creditur, quam teſtibus in cõcurſu.*
3 *Remiſſoria denegatur, ob irreleuantiam articulorũ.*
4 *Tertius non poteſt dare de nullitate.*
5 *Non reclamans acquieſcere cenſetur.*

DECISIO CXXI.

PEtebatur remiſſoria ad euitandam deciſionem, in qua firmatur, ſententias fuiſſe validas quoàd Parochianos citatos, licet ſecus quoàd beneficiatos non citatos, quia actiones erant diuerſæ, & fiſcalis non erat in cauſa, & Vicarius eſt amouibilis quare non poterat dare de nullitate, cum cura ſit penes Ab-

batem, cuius monaſterio Eccleſia eſt vnita; & ideò cum omnes articuli tendat ad probandum, quod Vicarius eſt perpetuus, tamen ex capite calumniæ, quã irrelevantiæ, Domini cenſuerunt, remiſſoriam eſſe denegandam. Ex deductis enim coram Reuerendiſſimo Domino Patriarcha Alexandrino 12. Decembris 1598. in hac cauſa conſtat, Vicarium eſſe amouibilem, & quamuis etiam ad euitandum illam deciſionem articularetur contra ipſius fundamenta, tamen manifeſte colligitur calumnia, quia ex multis præſentationibus quæ dantur in ſummario Abbatis ab anno 1544. vſque ad annum 1579. conſtat, ſemper Vicarium fuiſſe ad annum præſentatum, & ad-
1 miſſum. † Et quamuis propter præſumptum calumniam non de facili denegetur remiſſoria, Ægidius deciſ. 644. tamen hoc procedit, quando articuli ſunt releuantes, quod non eſt hic, vt infrà dicetur, vel niſi calumnia eſſet vehemens, prout reſolutum fuit coram Reuerendiſſimo D. Oriolen. bon. mem. in cauſa Caurien. Iuriſdictionis 16. Februarij. 1587. quæ videtur in caſu iſto, ſtantibus prædictis præſentationibus.

Nec releuant teſtes pro parte parochianorum examinati, quid deponunt, Vicarium eſſe perpetuum quia non propterea ceſſat calumnia. Ex ſcripturis e-
2 nim conſtat, Vicarium eſſe amouibilem, † & clarum eſt, quod in concurſu præualet probatio per ſcripturas, vt fuit reſolutum coram bo. mem. Bubalo, in cauſa Calaguritana beneficijs, 5. Iunij 1589. Vltrà quod, teſtes deponunt poſt conſtitutionem ſynodalem factam de anno 1590. in qua præcipitur, quod Vicarij amouibiles exinde non amoueantur abſque legitima cauſa, ſed nec huiuſmodi conſtitutio tollit, quin Vicarius ſit amouibilis, quod ſatis eſt, quod beneficium in titulum ei non conferatur, & quod ſimpliciter, abſque alia priuatione, cum cauſa amoueri poſſit.

3 Ex capite irreleuantię pariter remiſſoria fuit denegata, probatis enim articulis non releuaret, l. ad probationem, C. de probat. gloſſ. & Bald. in cap. cum contingat. de offic. deleg. Caſſad. deciſ. 2. de dilat. Caputaquen. deciſ. 66. part. 3. Paleot. deciſione 294. Mobed. 199. Nam non adeſt perſona legitima, quæ habeat mandatum pro Vicario, nec poſſunt parochiani pro ipſo dare de hac nullitate, ad tex. in l. per fundum, ff. de ſeruit. ruſt. præd. ibi. Benignius, vbi Vnus ex ſocijs cedens ius ſuum, non poteſt poſteà obijcere de iure aliorum qui cedere noluerunt, & bene explicat
5 materiam gloſſ. finalis, ibidem. Et merito quidem in præſenti caſu, quia Vicarius, non reclamat, nec aliquid dicit, quare cenſetur ſententiæ acquieſcere, l. 5. C. de appellat. l. ab ea C. quomod. & quand. iudex, eoque magis, quia parochiani ſemper comparuerunt pro Vicario. Et hodie volunt allegare turpitudinem ſuam, ſcilicet, ipſos comparuiſſe abſque mandato, & ex hoc capite dare de nullitate, reſpectu ipſius vicarij.

Romana Bonorum de Soderinis. Lunæ 23. Iunij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Ex cauſa Releuantiæ, etiam vnius articuli remiſſoria conceditur.*

2 *Propter preſumptam calumniam, de facili remiſſoria non negatur.*

3 *In exequutiuis remiſſoria non conceditur.*

D E C I S I O CXXII.

EX capite releuantiæ, Domini cenſuerunt concedendam eſſe remiſſoriam. Articulatur enim, inſtrumentum non fuiſſe extenſum iuxta ſtylum notariorum Florentiæ, ſecundum quem fuerat promiſſum de euictione. Et ſi aliquod inſtrumentum reperiatur extenſum, prout eſt illud de quo agitur, nihilominus, quod eius exequutio non ſolet concedi, quotieſcumque conſtat iudici, quod cauſa poterat defendi ab eo qui petit exequutionem, vel quotieſcumque euictio fuit iniuſta. † Quando enim conſtat de rele- 1
uantia, etiam ſine fumo in proſanis, remiſſoria conceditur. Verall. deciſ. 68. par. 3. Caſſad. deciſ. 2. de dilation. Mobed. deciſ. 199. & ſufficit, quod vnus articulus ſit releuans, ad hoc vt alij admittantur, prout paſſim Rota ſeruat.

Nec releuat, quod iſta remiſſoria videatur calumnioſa, ſtante, quod extenſio eſt facta iuxta formularium Florentinum, † quia propter præſumptam ca- 2
lumniam non de facili denegatur remiſſoria. Ægid. deciſ. 624. in fin. Caſſad. deciſ. 3. de dilat. & fuit ſæpè reſolutum.

Minus refert, quod in exequutiuis remiſſoria non 3
ſolet concedi, Verall. deciſ. 262 par. prima, quia non agitur ad impediendam exequutionem, ſed agitur ad verificandam ipſam obligationem, & cauſa reperitur commiſſa, appellatione remota. Vnde ex denegatione remiſſoriæ, ſequeretur damnum irreparabile, quod facit, vt remiſſoria concedatur, vt fuit dictum coram Fabio in cauſa Toletana matrimonij, 7. Iunij 1599. ſub num. 4.

Interamnen Pecuniariæ. Lunæ 23. Iunij 1603.

E P I T O M E.

Cauſa ciuilis prius cognoſci debet, quam criminalis, ſi ſit præiudicium eſt viciſſitudinarium, ſtante clauſula, *conſtito quòd cauſa ciuilis præiudicat criminali*, quæ formam inducit.

S V M M A R I V M.

1 *Creditor exigens creditum aliàs exactum, tenet ur ciuiliter actione in factũ, & criminaliter ex ſtellionatu.*

2 *Actioni ſtellionatus locus eſt, cum non reperitur impoſitum particulare nomen.*

3 *Cauſa ciuilis eſt præiudicialis criminali, quando illa reſoluitur etiam criminalis.*

4 *Clauſula,* CONSTITO, *inducit formam, nu. 21. & 31.*

5 *Cauſa ciuilis, & criminalis, quando oriuntur ex eodem facto, non poſſunt vnico contextu cognoſci, & nu. 20. Secus ſi ex diuerſo, nu. 32. & 33.*

6 *Si cauſa criminalis, & ciuilis tendunt ad diuerſa, vna finita poteſt ad aliam procedi, ſecus ſi tendũt ad eundem finem, ne diuerſæ ſententiæ ſequantur.*

7 *Cauſa ciuilis prius debet cognoſci, & interim ſuperſedere in criminali, num. 8.*

9 *Commiſſo cauſæ appellationis, non diuerſificat iudicium, ſed inſtantiam.*

10 *Accipiens ſcienter indebitum, committit furtum*

11 Dom-

11 *Dominus rei ſubtractæ non poteſt impedire iudicem criminaliter procedentem, poſt formatum inquiſitionem.*

12 *Debitum iam ſolutum ſcienter exigens, non committit aliquod delictum, nominatum, ideoque tenetur crimine ſtellionatus, & leuius peccat, num. 14.*

13 *Exigens ſcienter pecuniam nunquam debitam, eſt author & fabricator doli totiuſque figmenti; & infamis.*

15 *Falſi crimine non adeſt, vbi eſt aliquod primordium veritatis admixtum.*

16 *Stellionatus non infamat, ſi ciuilis actio non infamat.*

17 *Qui debitum ſolutum exigit, ſatisfaciens parti læſæ iudicium criminale impedit.*

18 *Cauſa criminalis tanquam maior prius cognoſci debet quando præiudicium eſt viciſſitudinarium, ſecus eſt quando non eſt viciſſitudinarium, nu. 19. quia impoſſibilitas facti non reſultat, ſed tantum impotentia iuris.*

22 *Iudex ex officio poteſt hodie de quocumque crimine inquirere, nec admittitur reus, qui contra querelam litis ciuilis pendentiam opponit.*

23 *Iudex non repræſentat offenſum, vt dicatur eius iniuriam proſequi, ſed publicam iniuriam, & equiparatur accuſanti tanquam vni de populo, non tanquam priuato, niſi quando officium ſuum principaliter eſt offenſum num. 24.*

25 *Vbi ſeruatur ius commune, non poteſt iudex ex officio inquirere.*

26 *Dictio, fere, eſt diminutiua.*

27 *Doctori atteſtanti de conſuetudine non creditur.*

28 *Conſuetudo eſt probanda ab eo qui in ea ſe fundat.*

29 *Officium iudicis mercenarium actioni deſeruit, officium iudicis nobile actioni non deſeruit, ſed deſeruit loco actionis deficientis.*

34 *Bulla Pij 4. in §. & ſi auditor, habet locum quando cauſa criminalis eſt præiudicialis ciuili.*

DECISIO CXXIII.

PEndente huiuſmodi cauſa coram me, Marcutius obtinuit reſcribi vt conſtito, quod cauſa ciuilis ſit præiudicialis criminali, inhiberem; quare dubitaui, an conſtaret de huiuſmodi præiudicio, & Domini reſoluerunt affirmatiuè. Prætenditur enim, bis idem

1 exactum fuiſſe, † ex quo oritur actio ciuilis in factum, & criminalis ex ſtellionatu. Bald. in l. prima, numer. 14. C. de condict. indeb. Et in terminis, quod illa qui exigit debitum iam ſolutum teneatur crimine ſtellionatus, eſt text. not. in l. ſed fideiuſſor, §. in omnibus, ff. mandat. vbi Bart. numer. 1. & benè Aret. in 2. not. Bald. in l. 1. numer. 12. C. quand. ciuil. act. crimin.

2 præiud. † Cui ſtellionatus actioni locus eſt, quando non reperitur impoſitum ſpeciale nomen, l. 3. ff. de crimin. ſtellion. Quare cum ciuilis ſit præiudicialis

3 criminali, (reſoluto enim ciuiliter, quod bis idem non fuerit exactum, non poteſt agi criminaliter ex

4 ſtellionatu) eſt inhibendum, ſtante clauſula, (conſtito, &c) quæ inducit formam; quare debet ſeruari, ad trad. per Bart. in l. diem proferre, § ſtari numer. 3.

5 de recept. arbitr. Dec. conſ. 438. † Et eo magis, cum cauſa ciuilis, & criminalis non poſſint cognoſci vnico contextu, quando oriuntur ex eodem facto, vt in ca-

6 ſu iſto, † ſed peracta vna, ſi actio criminalis, & ciuilis tendunt ad diuerſa, poteſt ad aliam rediri, licet ſecus ſit, ſi tendunt ad eundem finem, l. 2. §. ex hoc edicto, & ibi notat Bart. in princ. & numer. 1. verſ. videte Domini, ff. de vi bon. rapt. l. vnica, vbi Azo. numer. 3. C. quando ciuil. act. crimin. præiud. l. interdum, ff. de publ. iud. Boſſ. in prox. titol. de pluribus violentijs, num. 115. Clar. in prax. crimin. §. fin. quæſt. 2. verſ. vlterius quæro, Maran. in prax. in 4. part. princip. in 1. diſtinct. iudic. numer. 9. fol. 93. in fin. cum ſeqq. Poſſent enim ſequi, quod contrariæ ſententiæ pronunciarentur, quod eſt euitandum. Innoc. in cap. cum contingat, numer 3. verſ. eſt ergo, de offic. de leg. Anchar. conſ. 62. numer. 3. verſ. item ratione, Surd. conſ. 139. num. 1. volum. 1. † Sed ſic eſt, quod fuit prius inten- 7
tata cauſa ciuilis, ideò de ea prius cognoſci debet, Cyn. in d. l. vnica numer. 5. verſ. ſed breuiter dicendum eſt. C. quando ciuil. act. crimin. præiud. & ibidem, Odofred. numer. 1. & ſeqq. & numer. 12. verſ. ſi autem alicui, Bart. ibidem, numer. 3. & in d. l. 2. §. ex hoc dicto, in princ. verſ. & quando, & numer. 1. verſ. videte Domini, ff. de vi bon. rapt. & in d. l. interdum in princ. ff. de public. iud. Abb. in cap. ſuæ, numer. 5. verſ. nam regula iuris de procurat. Specul. in tit. de action. ſeu petit §. ſequitur, numer. 15. Surd. dicto conſ. 139. num. 1. vol. 1. Et ſuperſedere habet qui intentauit prius iudicium ciuile, donec illud ſit terminatum, l. damus, C. de falſ. l. prima, C. de appell. vbi etiam conceditur appellatio, ſi non terminatur iudicium primo loco intentatum. Bart. loco alleg.

Et quamuis cauſa criminalis ſit attentata poſt iudicium ciuile in partibus, hoc ſufficit, † quia commiſ- 9
ſio cauſæ appellationis non diu tiſit ad cauſam, ſed inſtantiam. Salyc. in l. ita demum, in fin. & in l. mutus, num. 1. C. de procurat.

Non obſtat, quod quando quis ſcienter accepit in- 10
debitum ab alio committit furtum, l. quoniam, & ibi Salice. num. 1. 3. & Caſtren. in fine poſt Bart. ff. de condict. furt. Alex. in l. in bis, § mulier, ff. folut. matrim. † Et ideo formata inquiſitione de furto, non po- 11
teſt dominus rei ſubtractæ impedire iudicem criminaliter procedentem, Clar. in §. furtum, column. 6. verſ. item excuſatur. † Nam fuit reſponſum, quod

† quando quis ſcienter, debitum iam ſolutum exi- 12
git, non committit aliquod delictum nominatum, ideoque propter dolum tenetur ſolo crimine ſtellionatus, vt dictum fuit, † ſed qui ſcienter exigit pecu- 13
niam indebitam, ſcilicet quæ nunquam fuit debita, eſt author & fabricator doli, & totius figmenti, & eſt infamis, l. quarta, in fin. cum duabus ſequen. ff. de his qui not. infam. At is qui bis exegit creditum, fuit aliquando verus creditor, † & habet aliquod primor- 14
dium veritatis, & per conſequens leuius peccat, Caſtren. in l. cum filius, §. pater, de leg. 2. vbi ait per illum tex. † quod non eſt falſi crimen, quod habet ali- 15
quod primordium veritatis, vel aliquid veritatis admixtum; & in conſ. 120. num. 4. volum. 1. Rimin. ſen. conſ. 53. num. 6. Cagnol. in proœm. Digeſtorum, in principio, numer. 102. † Et ſtellionatus non infamat, 16
quando ciuilis actio non infamaret, l. penul. ff. de crimin. ſtellionat. Menoch. de arbitr. caſ. 381. in fine,

† Quare in caſu crediti bis exacti, ſatisfaciendo parti 17
læſæ, impeditur iudicium criminale, nec poteſt iudex amplius inquirere, l. prima, in fine, & ibi Salicet. numer. 3 verſic. quibuſdam vero ex his, C. de crimin. ſtellionat. Azo. in l. vnica numer. 3. C. quando ciuil. act. crimin. præiud. Boſſ. titul. de crimin. ſtellionat. numer. 8

Nec facit, quod hic præiudicium eſt viciſſitudina- 18
rium, vna enim cauſa propter facti poſſibilitatem approbat aliam, quare prius debet cognoſci de maiori, qualis eſt criminalis, l. prima, C. qui accuſat. non

poſſ.

poſſ. Salyc. qui dicit ita Azonem legere textum, in dicta l. prima, & illam lecturam eſſe communiter receptam, & in l. final. numer. 1. verſ. cauſa hæc, C. de or-
19 din. iud. † Licet ſecus ſit, quando præiudicium non eſt viciſſitudinariam, quia impoſſibilitas facti non reſultat, ſed ſolum inpotentia iuris, vt in ſeruo qui accuſat dominum, & quod ſit ſeruus cuius obijcitur, & pronunciari petitur, & tunc de iſta præiudiciali prius cognoſcitur. Et ita procedunt textes, in quibus terminis nos non verſamur, in l. per minorem, ff. de iudic. & cap. tuam, de ordin. cognit. l. quoniam Alexandrum, C. de adult. l. præſes, C. ad leg. Flau. de plag. & §. præiudiciales, inſtit. de action. & alij quos allegat Hoſtien. in ſumm. de ordin. cognit. circa fin. Natt. conſ. 138, numer. 3. Et in his terminis procedunt exempla adducta per Aym. conſ. 280. numer. 3. Et ita diſtinguit Salyc. in l. vltima, numer. 1. C. de ordin. iud.
20 † Reſpondetur enim, quod cauſa ciuilis, & criminalis non poſſunt cognoſci vnico contextu, quando oriuntur ex eodem facto, ſed cum fuerit prius incepta cauſa ciuilis, debet prius terminari per ſupradicta. Secundo fuit reſponſum, quod cum fuerit reſcriptum
21 † cum clauſula, (conſtito, quod cauſa ciuilis ſit præiudicialis criminali,) quæ inducit formam, non eſt habenda ratio, an maior, vel minor ſit cauſa ciuilis, ſed ſolum an ſit præiudicialis criminali, qualis eſt, vt fuit oſtenſum.

22 Minus etiam officit, quod cum hodie ex officio iudex poſſit de quocumque crimine inquirere, non admittitur reus qui contra querelam, ſiue accuſationem contra ſe porrectam, opponeret huiuſmodi exceptiones ad euitandum iudicium criminale. Clar. in §. fin. quæſt. 2. in fine, & ibidem, in quæſt. 10. verſ. ſcias ta-
23 men. † Iudex enim non repræſentat offenſum, vt dicatur eius iniuriam proſequi ſed publicam iniuriam proſequi. Et iudex inquirens æquiparatur ei qui accuſat tanquam quilibet de populo, non autem qui propter priuatam iniuriam & vindictam ſuam. Ita Bald. in l. cum mulier, ante numer. 32. verſ. item iudex. non repræſentat, ff. ſolut. matrim. Bartol. in l. prima, §. ſi publico, numer. 16. ff. ad leg. Iul. de adult. † Niſi
24 quando officium ſuum eſt principaliter offenſum, vt in falſo teſte, calumniatoribus, & ſimilibus. Natt. conſ. 138 nu. 15. vol. 1.

25 Nam fuit reſponſum, quod iudex non poteſt ex officio inquirere, vbi ſeruatur ius commune, ſed vbi viget talis conſuetudo. Clar. in prax. d. quæſt. 10. verſ. ſcias tamen, ibi, bene verum eſt quamuis Clar. atteſtetur, eſſe generalem conſuetudinem tamen dicit,
26 in omnibus fere caſibus, † quæ dictio ferè, cum ſit diminutiua, non firmat in omnibus caſibus, l. in omni, ff. de adopt. l. intra vtile, §. in ſententijs, ff. de minor. Bald. in l. 3. ante numer. 42. C. de edict. Diu. Adria. tollen. Et ideo ex hoc nihil poteſt concludi, cum data inſtantia, corruat. §. patronum, inſtitut. de rer. diu.
27 † Vltra quod Doctori atteſtanti de conſuetudine non
28 creditur Mohed. deciſ. 2. & 3. de conſuet. † Et ideo eſſet probanda ab eo qui in ea ſe fundat. Imol. in cap. ſuper his, ſub. numer. 10. verſ. ſed argumentum, extr. de conſtit. Bartol. in l. in illa, numer. 5. ff. de verb. oblig.

Et inſuper in hoc caſu non poteſt expediri huiuſmodi negotium, niſi officio iudicis mercenario,
29 † quod actioni intentatæ deſeruit, quæ cum ſit ſublata ex eo quod prius fuit actum ciuiliter, impoſſibile eſt dare officium iudicis mercenarium: per ſe enim tanquam accidens non ſubſiſtit, nec iudex poteſt proſequi ex officio quod eſt male, & perperam inchoatum, quicquid dicendum eſſet, quando negotium
30 eſſet expediendum officio iudicis nobili, † quod actioni non deſeruit, ſed deſeruit loco actionis deficientis, l. quod ſi minor, §. finali, ff. de minor. Ita Bald. in d. l. cum mulier, numer. 32. circa medium, verſ. poſſet. Abb. in cap. iudicis, numer. 5. de offic. iud. Gregor. Tholoſan. in ſyntag. iur. lib. 47. cap. 21. numer. 10. &
ſeqq. † Et tandem in omnem euentum, ceſſantibus 31
etiam prædictis, ſufficit, quod actio ciuilis ſit præiudicialis criminali, ad effectum quod poſſit inhiberi, ſtante clauſula (conſtito, &c.) vt ſupra dictum eſt.

Nec minus reſiſtit tex. in vlt. C. de ordin. iud. vbi
prius cognoſcitur cauſa criminalis, quam ciuilis, † 32
quia, vt ex lectura textus apparet, & not. gloſſ. ibidem in verſ. ſæpe, cauſa criminalis, & ciuilis, in caſu illius tex. non erãt ſuper eodem facto ſed ambæ quæſtiones erant principales, & diuerſæ, quod non eſt in caſu iſto.

Nec Put. deciſ. 48. & 275. lib. primo, Lanceil. de at- 33
tent. par. 2. cap. 4. limit. 23. aduerſantur prædictis, quia loquuntur, non quando agitur ſuper eodem facto, ſed ſuper quodam incidenti quod tollit ius, vt de ſubornatione teſtium, falſitate inſtrumenti, & ſimilium.

Denique non obſtat Bulla Pij IV. in §. & ſi adiutor, 34
quia ibi dicitur, quod tunc adiutor quieſcere debet, quando criminalis eſt præiudicialis ciuili: ſed nos non verſamur in his terminis per ſupradicta.

Meliten. Parochialis. Ven. 27. Iunij. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis, eſt manutenibilis.*
2 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina.*
3 *Decretum irritans inficit titulum, & poſſeſſionem, quando decretum eſt iuſtificatum alias non tollit detentationem, ſeu inſiſtentiam facti nu. 4.*
5 *Poſſeſſor beneficij interim dum cognoſcitur, an beneficium ſit reſeruatum, debet manuteneri.*
6 *Iudex ritè procedendo, priuat poſſeſſione.*
7 *Reſeruatio debet eſſe notoria, & indubitata, vt ſit locus ſubrogationi gratioſæ.*

D E C I S I O CXXIIII.

CONcluſum fuit, Stehpano dandum eſſe mandatum de manutenendo De eius enim poſſeſſione
conſtat ex inſtrumento, † quod ipſam probat, l. præ- 1
dia, vbi Bart. ff. de acquir. poſſeſs. l. non idcirco, vbi Bald. C. de fid. inſtrum. Put. deciſ. 360. numer. 8 lib. 1.
non obſtante alia poſſeſſione Ioannis Dominici, † quæ 2
tanquam iunior, præſumitur clandeſtina, l. 1. in fin. vbi DD. ff. vti poſſid. Bart. in l. ſi duo, num. 4. eod. tit. cum alijs.

Nec releuat, quod Stephanus cæpit poſſeſſionem poſt collationem ſibi factam ab Ordinario abſque eo quod examinaretur ab examinatoribus ſynodalibus. & ideo cum non fuerit ſeruata forma Sacroſancti Cōcilij, cap. 18. de reformat. numer. 24 non modo prouiſio fuit nulla, verum etiam poſſeſſio, quia Concilium
habet decretum irritans, † quod inficit titulum, & 3
poſſeſſionem, Caſſad. deciſ. 11. numero 5. ſuper regul. Gabr. de clauſ. concl. 3. & fuit pluries reſolutum.
† Quia hæc concluſio procedit, quando decretum eſt 4
iuſtificatum, & ante iuſtificationem non tollit detentationem, ſeu inſiſtentiam facti, vt fuit reſolutum in cauſa Carmen. Prioratus, 16. Ianuarij, & 16. Februarij 1598. coram bo. me. Orano, & de anno 1600. 26. Octobris idem fuit reſolutum in cauſa Caulentina Ca-

pella- [K]

pellaniæ.coram R.P.D.meo Milino, Hic antem non
poteſt dici decretum iuſtificatum.quia Concilium, vt
videre eſt in fine, dat licentiam Ordinarijs, in certis
caſibus,non ſeruata præſcripta forma, priuatum exa-
men,cæteris tamen ſeruatis, adhibere, & inſuper dat
facultatem Synodo circa exam nationis formam,ad-
dere,vel remittere. Et donec cognoſcatur, an verſe-
mur in limitatione Concilij, & limitatio adaptetur ad
5 præſentem caſum, † interim Stephanus debet manu-
teneri, cap.1.vbi Abb.num.8. de reſtit. ſpoliat. Dec.
conſ.92.numer.1.Put.deciſ.497.numer.2.lib.2.vt fuit
dictum in cauſa Barchinonen. beneficij, 19.Iunij
1600.coram Reuerendiſſimo D.meo Decano. Et hoc
etiam modo reſpondetur ad idquod dicitur; benefi-
cium vacaſſe in menſe reſeruato,& ideo titulum &
poſſeſſionem fuiſſe infectam, quia epiſcopus habet
indultum conferendi, etiam in menſibus reſeruatis,
quod fuit canonizatum in ſimili Meliten.Beneficij
ſanct. Marci 20.Iunij 1592. coram R.P.D. meo Pe-
nia. Et quamuis reſpondeatur,quod indulgetur Epi-
ſcopis quod poſſint conferre etiam in menſibus reſer-
uatis ordinarijs,& familiaribus, etiam conſanguineis,
non tamen ob id ceſſat reſeruatio, modo conferatur
talibus perſonis, vt de beneficijs debitis certo generi
perſonarum, quod cadant ſub reſeruatione, modo
conferantur illi generi; fuit reſolutum in cauſa Vli-
xibonen. Prioratus, prima Februarij 1602.coram
Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha Alexandri-
no. Tamen negari non poteſt, quin hęc requirant
altiorem indaginem, & quod multum differant inter
ſe, quod beneficium ſit debitum certo generi perſo-
narum, & quod Epiſcopus poſſit conferre, etiam in
menſibus reſeruatis; & ideo interim Stephanus de-
bet manuteneri,d.cap.1.cum allegatis.

Minus facit,quod poſſeſſio Ioannis Dominici fuit
capta vigore ſubrogationis gratioſæ, de mandato iu-
6 dicis, † qui rectè procedendo priuauit Stephanum
ſua poſſeſſione. Angel. & Doct.in l. clam poſſidere,
7 §.qui ad nundinas,ff.de acquir.poſſeſſ. † quia cum
reſeruatio ſit turbida,ex iam deductis, immiſſio non
ſolet concedi, quando reſeruatio non eſt notoria, &
indubitata, vt fuit reſolutum coram Reuerendiſſi-
mo Domino meo Decano in cauſa Neapolitana Re-
ctoriæ, 13.Februarij,1598. & coram R.P.D. meo
Ludouiſio, in cauſa ſancti Angeli Lombardorum 3.
Iunij 1602. vbi aliæ deciſiones allegantur. Et ideo do-
nec cognoſcatur, an ritè fuerit proceſſum Stephanus
debet manuteneri,per ſupradicta.

Parmen. Penſionis. Veneris 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Poſsidenti datur mandatum de manutenendo,etiam poſt ſententiam cõtra ſe latam,ſi appellauit,nu.4.*
2 *Confeſſio facta in poſitionibus,probat contra confi-tentem.*
3 *Poſseſsio anteceſſoris iuuat ſucceſſorem.*
5 *Clauſula,* SALVO IVRE CONSEQVENDI RESIDVVM, *præſeruat iura ad effectum manutenſionis.*
6 *Clauſula,* DVMMODO REMANEANT CENTVM PRO RECTORE, *non debet iuſtificari à penſionario, in iudicio ſummariſſimo.*

DECISIO CXXV.

FVit reſolutum, Brunoro dandum eſſe mandatum
de manutenendo in poſſeſſione exigendi penſio-
nem annuam ſcutorum 180. auri in auro, † cum de 1
cuius poſſeſſione conſtet, § hodie, inſtit.de interdict.
† ex confeſſione partis in poſitionibus,l.cum precum, 2
C.de liber.cauſ.Abb. in cap.final.numer. 11. Verſic.
idem in poſitionibus, C.de.confeſſ.Alexan.conſ.118.
num.5.lib.2.& conſ.92.in principio,lib.5.Felin.incap.
examinata,num.3.de indicijs,cum alijs.

Non obſtat, quod huiuſmodi confeſſio fuerit de
exactione facta ab anteceſſore, † quia huiuſmodi 3
quaſi poſſeſſio nocet etiam ſucceſſori, Guido Pap.de-
ciſ.29.Gig.de penſionibus,quæſt. 47.numer.10.Put.
deciſ.151.lib.3.Et fuit dictum in cauſa Romana cen-
ſus, 8.Februarij 1577.ſub numer. 10. coram bonæ
mem.Orioten.

Nec facit, quod fuerit lata ſententia ſuper redu- 4
ctione penſionis; quia cum ſit per appellationem ſuſ-
penſa, non impedit, quominus Brunorus manute-
neatur.Butr.in cap.cum dilectus, in fine, de cauſ.
poſſeſ.& propriet.Menoch.de retinen. poſſeſ. re-
med. 3. numer.849.& ſequen.& fuit dictum in cauſa
Beneuentana cenſus, 13.Iunij, 1594. coram Reue-
rendiſsimo Domino Epiſcopo Pacen.

Minus facit, quod Brunorus cecidit facto ſuo à
poſſeſſione, ſtante, quod obtulit ſe,paratum accipe-
re penſionem,iuxta prædictam ſententiam, quæ de-
clarat, eſſe reducen. ad ſcuta centum duodecim, ob
idque non poteſt prætendere ſe manuteneri vltra
iſtam ſummam; quia hæc oblatio fuit cum clauſula
† (ſaluo iure conſequẽdi reſiduum,)quę præſeruanit 5
iura ipſius Brunori. Aym.conſ. 33. ſub. numer. 17. &
conſ.270.num.6.& conſil.127.ſubnumer.7.& conſil.
144.ſub.nu.15.& eſt text.in l.4.§.1.ff.quib.mod.pign.
vel hypothec.ſoluat.

Nec releuat, quod penſio ſit reſeruata cum clauſu-
la,(† dummodo centum remaneãt pro Rectore,)quæ 6
debet iuſtificari, quia cum agatur de poſſeſſorio, iu-
ſtificatione non eget, Mohed.deciſ 9. de cauſ.poſſ.
& propr.& fuit dictum coram me,in vna Oſcen. pen-
ſionis,27.Iunij 1601.

Romana Emphyteuſis. Ven. 4. Iulij. 1603.

SVMMARIVM.

1 *Idenitas probatur ex pluribus confinibus.*

DECISIO CXXVI.

CIrcumſcriptis etiam inſtrumentis promiſſionis
dotis. & tranſactionis,quæ non ſunt in actis, ad-
huc conſtat ex teſtibus, de legitimatione perſona-
rum. Et viſum fuit Dominis, quod hoc non ſine
maxima calunia negari poſſit, prout etiam idem
dictum fuit quoad identitatem domus, † quia vltra 1
quod confinia conueniunt, vt dicitur in alia deciſio-
ne, res eſt tam notoria, & publica, vt in hoc Vlterius
non ſit inſiſtendum; nec aliqua egeat probatione.
Quod autem competat actio D. Sulpitiæ, & litis con-
ſortibus, ad recuperationem domorum, de quibus
agitur, fuit latè deductum in alia deciſione, contra
quam, licet pluries fuerit dictum per partem aduer-
ſam, velle aliqua deducere, tamen non ſolum aliquid
nunquam fuit deductum, ſed diſtulit vſque ad vlti-
mas

mas audientias, informare, & tunc nec etiam aliquid deduxit. Quare fuit reſolutum, dandam eſſe immiſſionem, ſeruatis tamen ſeruandis, quia iam Rota firmauit, huiuſmodi Venditionem fuiſſe nullam.

Mediolanen. Penſionis. Vener. 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor in poſſeſſione beneficij dicitur ſucceſſor illius qui beneficium poſſidebat,*
2 *Clericus probatur per litteras patentes.*
3 *Lis probatur ex confeſſione partis, & deciſione Rotali.*
4 *Acta producta probant contra producentem.*
5 *Valor beneficij probatur ex confeſſione partis ad poſitiones.*

DECISIO CXXVII.

PRopoſui dubium, 14. Aprilis præteriti, an Capitulum teneretur ſoluere penſionem Carolo. Et Domini tunc dixerunt, quod videretur, an gratia Caroli eſſet iuſtificata, quia ſi eſſet iuſtificata dixerunt; Capitulum teneri; nam in reſeruatione concurrit voluntas, & poteſtas Papæ, l. ſi quæramus, ff. de teſtam. l. conficiuntur, §. 1. ff. de ior. codicill. cum vulg.

Nec dixerunt obſtare DD. quod penſio fuerat reſeruata Carolo ſoluenda per Aloyſium, & eius ſucceſſores, cuius non eſt ſucceſſor Capitulum, ſed Petri Lamburghi, de cuius conſenſu fuerat facta vnio, qui Lamburghus fuerat prouiſus per obitum Leonis Carpani, & Leoni fuerat ceſſum ius per Ioſephum
1 qui litigabat cum Carolo, † quia ſatis dicitur Capitulum ſucceſſor Aloyſij, ex quo Aloyſius fuerat in poſſeſſione huius beneficij. Achill. dec. 1. & 6. de penſ.

Quantum attinet ad iuſtificationem gratiæ, eſt
2 quoque iuſtificata, † Quod enim Carolus ſit clericus, probatur ex litteris patentibus, vt pluries fuit reſolu-
3 tum. † Lis narrata probatur, tam ex deciſione facta in cauſa coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Blanchetto, quam ex prouiſione Leonis Carpani, in qua habetur mentio de huiuſmodi lite; & hæc gratia fuit
4 producta à parte aduerſa, & ideo in ea contenta probant contra producentem. Bald. in l. cum precum, C. de liber. cauſ. num. 3. Gollad. conſ. 42. numer. 9. Roman. conſ. 65. in fin. Dec. in l. 2. nu. 6. & 7. C. de inſtit. & ſubſtit. & conſ. 558. num. 7. Socin. ſen. conſ. 66. num. 23. vol. 1. Quod verò penſio 30. ducat. reſeruata vna cum alia prius reſeruata 15. ducat. non excedat medie-
5 tatem valoris, & etiam valor obtentorum, † probatur ex confeſſione ipſiuſmet partis ad poſitiones, d. l. cum precum, C. de liber. caui. Abb. in cap. final. numer. 15. verſic. idem in poſitionibus, de confeſſ. Alexand. conſil. 118. numer. 5. lib. 2. & conſil. 42. in princip. lib. 5. Felyn. in cap. examinata, numer. 2. de iudicijs, cum ſimil.

Non obſtat, quod fuerit narratum, beneficium huiuſmodi eſſe ſimplex, quod tamen non probatur tale, quia fuit obtenta noua gratia, in qua narratur, eſſe Canonicatum, quam tamen gratia dixerunt Domini, eſſe producendam in actis.

Tarraconen. Præpoſiturarum. Vener. 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura bene compulſata, & regiſtrata in vna cauſa, vigore Innocentianæ probat in alia.*
2 *Scriptura ex archiuio extracta, non probat extra territorium, & inter non ſubditos, ſecus tamen inter ſubditos, etiam extra territorium, nu. 3.*
4 *Scriptura carens ſubſcriptione notarij, ſi eſt ſubſcripta à ſupremo Principe loci, à Legato, ab Archiepiſcopo, & alijs, probat quia ſubſcriptio Supremi Principis, & Legati ſupplet omnes defectus.*
5 *Diſpoſitio loquens in teſtamento, trahitur ad alios caſus, eſt paritate rationis.*
6 *Scriptura priuata ſubſcripta à tribus teſtibus fidem facit.*
7 *Scripturæ informi obſeruantia ſubſequuta fides adhibetur.*
8 *Obſeruantia præſumitur ſubſequuta eſt titulo præcedente.*

DECISIO CXXVIII.

FVit reſolutum, inſtrumentum ſiue ſcripturam an- 1
ni 1154. eſſe in forma probanti, fuit enim bene compulſata, & regiſtrata in alia cauſa, & ideo facit fidem in iſta, vigore Innocentianæ, de qua per Verall. in deciſ. 751. num. 5. par. 2.

Concurrit etiam, quod huiuſmodi ſcriptura eſt ex-
tracta ab Archiuiſta ex Archiuio, † quæ licet non pro- 2
bet intra non ſubditos, & extra territorium, Verall.
deciſ. 42. lib. 1. † Secus tamen eſt, quando agitur in- 3
ter ſubditos, etiam extra territorium. Bald. in l. exemplo, numer. 5. C. de probat. Felyn. in cap. ad audientiam, numer. 12. verſ. qui tamen non negant, de præſcript. Cardin. conſ. 72. numer. 8. Verall. dicta deciſ. 42. lib. 1. Et fuit dictum coram me, in cauſa Florentina pecuniaria 8. Iunij 1601.

Nec releuat, quod huiuſmodi inſtrumentum, vel
ſcriptura non habeat ſubſcriptionem notarij, † quia 4
cum fuerit ſubſcripta à Comite Barchinonæ, à Cardinali Legato, ab Archiepiſcopo cum ſubſcriptione Epiſcoporum Prouincialium, talis præſentia, & ſubſcriptio Principis, & Legati ſupplet omnes defectus, l. omnem C. de teſtamen. vbi Alexand. in fin. Imol. in cap. 1. ſub. numer. 7. verſ. fallit tamen, de lit. conteſtat.
† Cuius diſpoſitio loquens in teſtamento, trahenda 5
videtur ad alios caſus, à paritate rationis, vt per Corn. conſ. 200 num. 1. vol. 1. maximè cum certum ſit, Comitem Barchinonæ fuiſſe ſupremum Principem, prout requiritur ad hunc effectum. Socin. iun. conſ. 137. num. 5. vol. 1.

Sed quatenus etiam eſſet ſcriptura priuata, adhuc 6
fidem faceret, cum habeat ſubſcriptionem plurium teſtium, quando tres ſufficiunt, vt ſcripturæ priuatæ fides adhibeatur, l. ſcripturas, vbi Doct. C. qui pot. in pign. hab. cap. quoniam ibi, duos viros idoneos, vbi gloſſ. in verb. duos viros, de probat.

Et quatenus eſſet ſcriptura informis, adhuc ei ad- 7
hibenda eſſet fides, propter obſeruantiam, Cyn. inter conſil. Bald. conſ. 400. numer. 5 lib. 4. Bald. conſ. 402. in fine, lib. 5. Aym. conſ. 101. numer. 4. Et fuit late deductum in cauſa Bononien. Iuriſpatronatus, ſub. numer. 5.

mer. 5.29. Martij 1574. coram bo. me. Epiſcopo Oriolen. & coram Domino de Rubeis in cauſa Romana cenſus, 21. Februarij 1578.

Et de hac quidem obſeruantia ſatis docetur, quia ſemper in Eccleſia fuerunt Canonici regulares, iuxta
8 tenorem inſtrumenti. † Et hæc quidem obſeruantia præſumitur ſubſequuta ex præambulo tituli huis inſtrumenti, Aym. conſ. 40. num. 9. & conſ. 118. num. 2. Alciat. de præſumpt. regul. 2. præſumpt. 24. Et fuit dictum in præcitata cauſa Bononien. iuriſpatronatus.

Prædictis accedunt alia adminicula, de turri ædificata, & alia bene ponderata, quæ non repeto.

Romana Caſalis Portus. Mercurij 29. Octobris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Nomine ciuitatis venit id quod murorum nouorum ambitu continetur, num. 3.*
2 *Ciuitas & diœceſis ſunt differentes.*
3 *Ciuitas antiqua non dicitur amplius ciuitas, & quando hoc dicatur.*
4 *In diuiſione locorum ſtatus præſens eſt attendendus.*
5 *Actus ſubſequens declarat antecedentem.*
6 *Obſeruantia ſubſequuta declarat actum præcedentē.*

DECISIO CXXIX.

IN hac cauſa quæ pendet coram me extra Rotam, volui conſulere Dominos, an terræ nuncupatæ Caſaleni, eſſent vigore concordiæ reſeruatæ Illuſtriſſimo Domino Cardinali Epiſcopo Portuen. Et negatiue fuit reſolutum, quia hoc non legitur in reſeruatione, & verba ſunt ita clara, vt interpretatione non egeant, l. ille. aut ille, §. cum in verbis, de legat. 3.

Nec facit, quod reſeruatur Illuſtriſſimo Domino Cardinali pro tempore Epiſcopo tota ciuitas, & terræ huiuſmodi terræ contineantur intra ambitum ciuitatis. Reſpondetur enim, quod non ſubſiſtit, huiuſmodi
1 terras comprehendi intra ciuitatem, † cum nomine ciuitatis, veniat id quod murorum abitu continentur, capit. ſi ciuitas. de ſenten. excommun. in 6. l. 3. ff. de verb. ſignific. Bart. in l. 1. §. ſiue autem. numer. 2. ff. de nou. oper. nunciat. Felyn. in cap. Rodulphus. numer. 1. & ſeq. de reſcript. Alciat. in l. 2. numero 1. de verbor. ſignificat. licet non comprehendantur intra limites
2 ciuitatis, quæ hodie extat. † Ciuitas enim & Diœceſis inter ſe differunt, capit. Rodulphus, de reſcript. Et ciuitas dicitur illa, quæ muris nouis, non antiquis cin-
3 gitur. Bart. in dicta l. 2. num. 7. † Nec ciuitas antiqua dicitur amplius ciuitas, in ea enim non modo aratrum eſt inductum, quod intelligitur, quando vix veſtigia ciuitatis ſunt relicta, vt inibi terra locum aratro præbeat, non habitationi, ſed ſationi idoneum, quo caſu ciuitas eſſe deſinit, l. ſi vſusfructus, vbi gloſ. ff. quib. mod. vſusfruct. amittit. late Gregorius Tholoſan. ſyntagm. iur. lib. 4 capit. 5. numero 15. & ſeqq. Sed etiam terra colitur, & aratur. Et hoc non controuertitur, ſed dat cauſam liti. Quare iſta reſeruatio ciuitatis non poteſt ſuffragari Cardinali ad præſentem
4 effectum, † cum præſens ſtatus, ſcilicet qui erat de tempore diuiſionis, non qui alias fuit, ſit conſiderandus, l. vbi autem, §. Idem Marcellus, ff. de in diem addict. Caſtren. conſ. 433. in fin. vol. 1. Aym. conſ. 906. num. 4. late Tiraquell. de retract. conſang. §. 1. gloſſ. 8. nu. 25.

Prædictis accedat, quod in laudo diuiſionis reſeruantur quędam Illuſtriſſimo Cardinali tunc Epiſcopo, & poſt reſeruationem dicitur, cum onere ipſi Domino Epiſcopo cuſtodiendi arcem, & inſeruiendi Eccleſiæ dicti loci, & manutenendi ciuitatem, quas arcem, & Eccleſiam declarunt ſpectare ad D. Epiſcopum, & ideo licet in locatione poſtea facta de conſenſu Epiſcopi, & Capituli Sancti Petri, reſeruetur ciuitas Epiſcopo, tamen nihil plus reſeruatur, quod anteà non ſit reſeruatum. Ciuitas enim nihil aliud continet niſi arcem, Eccleſiam, & cauponam, quæ pariter eſt reſeruata Epiſcopo. Eccleſia enim de tempore diuiſionis non erat incorporata arci, quia hoc fuit factum poſtea per bo. me. Illuſtriſſimum Cardinalem Peruſinum. † Quare reſeruatio prædicta declarat hanc ſe- 5
cundam, l. ſi ſeruus plurium, §. fin. l. qui filiabus, de leg. primo. Pariſ. conſ. 3. numero 37. & conſ. 43. num. 51. & ſeqq. lib. 3.

Et tandem ceſſat omnis difficultas, ex obſeruantia ſubſequuta, † quia ſemper Capitulum Sancti Petri 6
habuit portionem ſuam fructuum harum terrarum. Quæ quidem obſeruantia, quatenus verba concordiæ eſſent obſcura, ipſa declarat, l. ſed Iulianus, §. proinde, & §. intendum, ff. ad Macedon. Aym. conſil. 226. nu. 6. Surd. conſ. 366. numer. 141. lib. 3. Et ita fuit concluſum.

Romana Sancti Thomæ Lunæ 10. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *In relaxatione mandati vigore ſententiæ, requiritur citatio, alias mandatum eſt nullum, num. 1.*
2 *Quæ requiratur, ad hoc vt mandatum poſſit relaxari, abſque citatione, & num. 4.*
5 *Poſſeſſio ſolo animo amittitur.*
6 *Poſſeſſor poteſt ſibi mutare cauſam poſſeſſionis in alterius præiudicium, etiam tacitè.*
7 *Secundum, non primum ſpolium, eſt purgandum.*
8 *Lis cum colono introducta, non afficit dominum.*
9 *Attentata non dicuntur reſpectu illius qui non eſt in cauſa, & num. 10.*

DECISIO CXXX.

DOmini dixerunt, quod licet articulus ſit valdem controuerſus, † an in relaxatione mandati vigo- 1
re ſententiæ requiratur citatio, ex tradit. per Gabr. de citat. concl. 1. num. 129. & ſeqq. tamen magis placuit opinio affirmatiua, quia ex citatione non grauatur ille qui petit exequutionem, & videtur ſatis conueniens, quod alia pars poſſit deducere ſuas defenſiones, quę ei poſſint competere pro impedienda exequutione. Et hanc opinionem alias Rota ſequuta fuit coram Illuſtriſſimo D. Cardinale Blanchetto in cauſa Taurinen. Capellaniæ. 24. Februarij, 1576 & in cauſa Barchionen. bonorum, ſub num. 5. coram R. P. D. meo Patriarcha Alexandrino, 16. Februarij, 1582. † Quare Iudex procedendo abſque citatione, nulliter proceſſit, & ideo ſpoliauit. Igitur Fratres ſunt reſtituendi.

In reuolutione tamen regiſtri duo vidi quæ non deducebantur: alterum eſt, quod ſententia fuit lata prima Decembris 1589. & reintegratio Capituli 26. Februarij 1590. appellatio vero fuit interpoſita per Fratres 18. Nouembris 1596. quare dubitaui, an in

hoc

hoc caſu requireretur citatio, ex deciſ. 25. num. 3. cir-
4 ca med. de appell. in nou. † Quæ volt, quod poſſit fieri exequutio, parte non citata, duobus concurrentibus, vnum, quod vere appellatio ſit deſerta, alterum, quod de hoc iudex ſit certus, & ita intellixit hanc deciſionem Rota coram Reuerendiſſimo Patriarcha, in allegata cauſa Marchionen. numer. 3. & in dicta cauſa Taurinen. coram Illuſtriſſimo Blanchetto. In præſenti vero caſu non modo appellatio fuit deſerta, ſed non fuit interpoſita, & ſatis iudex erat certus, cum ex reuolutione actorum, non conſtaret de appellatione.

Nec deciſiones Illuſtriſſimi Blanchetti, & Reuerendiſſimi Patriarchæ repugnant, quia ibi iudex non fuerat certus de deſertione appellationis.

Secundum, quod ex reuolutione actorum vidi, eſt, quod exequutio fuit facta ſuper eadem re, ſuper qua fuit lata ſententia, quo caſu dicit Gabr. ex communi opinione DD. loco præcit. num. 131. non requiri citationem, & eſt deciſio Auoramb. 7. circa fin.

Hac diuerſitate facti ſtante, ea ſolita benignitate DD. meorum, ſtatui iterum eorum ſententias audire.

Et proſequendo in reliquis deciſionem, non ſubſiſtit, quod Capitulum non ſpoliauit Fratres, ex quo ipſi nunquam habuerunt poſſeſſionem reſpectu Capituli, ſtante quod citarunt conductorem viridarij Eccleſiæ ad videndum decerni, & relaxari mandatum, ſine præiudicio tamen iurium Capituli. Put. deciſ. 32. libr. 2. cum allegatis. Nam cum Capitulum poſteà egerit ſpolio, ſatis eſt, quod ex iſto actu habuerit ſe
5 pro ſpoliato, † ſolo enim animo perditur poſſeſſio. Butr. in cap. cum ad ſedem, numer. 25. de reſtit. ſpoliat.
6 † Et cum Fratres eſſent iam in poſſeſſione Eccleſiæ, & viridarij, potuerunt ſibi mutare cauſam poſſeſſionis, poſſidendo etiam in præiudicium Capituli, Bald. in l. penult. C. de pign. action. & ſatis eam ſibi mutauerunt, cum litem ſuſtinuerint contra Capitulum, & conabantur probare, per ipſos non fuiſſe Capitulum ſpoliatum, & tamen inſtante Capitulo, contrarium fuit reſolutum.

Non obſtat dum dicitur, quod in omnem euentum ſpolium commiſſum erga Capitulum fuit atten-
7 tatum, & ideo licet primum ſit, † debet nihilominus ſecundum ante purgari. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 68. de acquiren. poſſeſſ. Caſtren. conſ. 400. incip. prius quam, colum. fin. verſic. 3. ſimiliter, Dec. conſil. 200. numero 5. Menoch. in primo remed. recuper. poſſeſſ. numer. 383. Et fuit reſolutum in cauſa Cortonen. bonorum 19. Decembris 1586. & 7. Martij 1587. coram Cardinali Plato. Nam fuit reſponſum, quod attentata prætenduntur ex lite, & nulla lis erat inter Capitulum, & Fratres, quia Capitulum nunquam fuit citatum, nec vnquam de eo tempore interuenit in cauſa, Clemen. prima, vt lit. pend. Lan-
9 cellott. de attent. capit. 4. in præfat. nu. 115. Et quamuis lis fuerit introducta contra Petrum colonum Capituli, nihilominus ipſum Capitulum non afficiebat. Abb. in cap. quoniam frequenter, § in alijs, numer 23. & 6. vt lit. non conteſt. Aut prætenduntur attentata ex eo quod poſt appellationem interpoſitam à Petro à decreto de immitendo, iudex relaxauit mandatum.
10 † Et hoc caſu, dato etiam quod eſſet locus appellationi, nihilominus reſpectu Capituli non poſſunt conſiderari attentata, cum Capitulum non eſſet in lite per ſupradicta.

Romana de Bombellis. Vener. 14. Nouembris 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Iuramentum in litem datur, ſtante dolo, & difficultate probationis, ex dolo cauſata.*

2 *Teſtes examinati pro informatione curiæ, non probant.*

3 *Clauſula apponendo alia bona ſi qua extarent, operatur, vt faciens inuentarium, poſſit deinde alia bona deſcribere.*

4 *Hæres non tenetur conficere inuentarium, niſi inſtantibus fideicommiſſarijs.*

5 *Iuramentum in litem non datur, niſi verè conſtet de bonis ſuper quibus petitur iuramentum.*

DECISIO CXXXI.

FVit reſolutum, Ioannæ non eſſe dandum iuramentum in litem, quod datur duobus concurrentibus, ſcilicet dolo, & difficultate probationis ex dolo cauſata. Barto. in l. in actionibus, num. 22. ff. de in lit. iur. Purpur. conſil. 369. numer. 44. & ſequen. lib. 1. Paul. de Monte Pico, conſ. 97. numer. 7. Ploc. de in lit. iur. §. 22. numer. 1. Menoch. de arbitr. caſ. 208. nume. 1. 1

Dolus in præſenti caſu non probatur. Licet enim teſtes deponant de tranſportatione aliquorum bonorum, † tamen iſti teſtes ſunt examinati pro informatione curiæ; quare ſicuti non probarent pro Helena, 2
ita quoque contra ipſam probare non debent. Vitall. in Clem. 2. numero 91. de teſt. Achill. deciſ. 1. eod. tit. & fuit dictum coram me in cauſa Anconitana aſſecurationis 16. Iunij præteriti. Vltra quod non probatur concludenter, quod iſta bona eſſent hæreditaria Bernardini.

Nec obſtat, quod Helena non appoſuerit omnia bona in inuentario, quia poſtea in eodem inuentario deſcripſit alia bona, † potuit hoc facere, ſtante clau- 3
ſula poſita in primo inuentario, de apponendo alia bona ſi quæ extarent. † Vltra quod hæres non tenetur 4
conficere inuentarium, niſi inſtantibus fideicommiſſarijs. Ruin. conſil. 159. numer. 25. lib. 3. Guido Papa deciſ. 351. Corn. conſ. 303. numer. 8. lib. 1. Socin. ſen. conſil. 51. numer. 1. lib. 3. Cephal. conſ. 396. numer. 49. Peregr. de fideicommiſſ. art. 3. num. 79. vel quatenus ipſe hæres velit vti beneficio legis, & inuentarij. l. fin. in princip. verſic. cum igitur, & in §. ſin vero, & in §. penult. C. de iur. delib.

Ex quibus patet, etiam deficere ſecundum requiſitum, quia difficultas probationis non prouenit ex dolo ipſo. † Vltra quod non conſtat, ſuper quibus bonis 5
ſit dandum huiuſmodi iuramentum, & tamen requiritur vera notitia eius ſuper quo petitur iuramentum. Ruin. conſ. 35. numer. 10. lib. 5. Socin. conſ. 194. nu. 1. lib. 2. Et tenuit Rota coram R. P. D. Penia in cauſa Romana Computorum 17. Nouembris 1595. Non conſtat enim de qualitate bonorum tranſportatorum, & dato etiam quod teſtibus eſſet credendum, deponunt, quod erant in quodam ſacculo.

Patauina Decimette. Vener. 14. Nouembris 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Non entium nulla ſunt qualitates.*

2 *Dicta*

2 *Dicta teſtium obſcura per alios declarantur, & ſup plentur.*

4 *Verba nouales, & terra noua; fructus nouales, & terræ nouæ, non ſunt idem.*

4 *Obſeruantia dans fidem ſcripturæ informi, debet eſſe certa, & non æquiuoca.*

5 *Hiſtorijs non creditur, niſi ſint tales, quod illis à maioribus noſtris ſit adhibita fides.*

DECISIO CXXXII.

ADſunt, vt prætenditur, duo inſtrumenta donationis decimarum. Primum quod reperitur, & Rota reſoluit eſſe in forma probanti, confectum de anno 1180. in quo Gerardus Epiſcopus Paduanus donat Conuentui Sanctæ Mariæ Carcerum decimas noualium Paludis de Baone per hæc verba, (habito conſilio fratrum noſtrorum Canonicorum, & aliorum ſapientum, omnes decimationes paludis de Baone, ſiue quæ nunc ex colliur, ſiue quæ in poſterum ad culturam quacumque occaſione prouenerit, vobis, & Eccleſiæ veſtræ titulo donationis offerimus, donamus, tradimus, & concedimus.)

Alterum verò inſtrumentum, vt dicitur, eſt donationis noualium in genere, factum vt pretenditur de anno 1189. quod non reperitur, in quo idem Epiſcopus donat per hæc verba formalia: (Gerardus Paduanus Epiſcopus donationem irreuocabilem fecit eidē Eccleſiæ, totam decimationem omnium noualium de Baone, tam quæ nunc ſunt, quam quæ pro temporibus fuerint, tam in terra, quam in palude.) Reperitur tamen exemplum huius inſtrumenti factum de anno 1307. quod Rota reſoluit 10. Martij præteriti, non eſſe in forma probanti. Tum quia fuit exemplarum de mandato, & auctoritate iudicis laici, tum etiam, quia adeſt raſura in loco ſuſpecto, cuius tamen obſeruantiam reſeruarunt Domini videre, ex qua etiam ſcripturæ informi ſolet fides adhiberi, & in diſputatione dubij Domini non ſe reſtrinxerunt ad exemplum anni 1307. quia omnes actus ſunt facti ante dictum exemplum, ſed ad obſeruantiam ipſiuſmet originalis quam deducebant monachi Carcerum ex confirmationibus apoſtolicis, teſtibus alias examinatis, terminationibus factis, & pluribus alijs actibus, de quibus in ſummario concordato per totum, & ex hiſtoria ipſiuſmet Congregationis Camaldulenſium.

Sed de ipſa obſeruantia minimè conſtare Domini reſoluerunt. Nam quantum attinet ad confirmationes Apoſtolicas, confirmatio Lucij Vrbani fuit ante dictam donationem de anno 1189. Iſta enim Lucij eſt de anno 1184. & alia Vrbani de anno 1186. Quare, non poſſunt comprehendere donationem factam de
1 anno 1189. quæ nondum erat in rerum natura; † cum non entium nullæ ſint qualitates, l. eius qui in prouincia, §. fin. ff. ſi cert. petat. cap. ad diſſoluendum, de deſponſ. impub. Vltra quod verba vtriuſque confirmationis ſunt ſatis clara, quod loquuntur de prima donatione, quia Lucius, & Vrbanus ſuſcipiunt monaſterium Carcerum ſub ſua, & Beati Petri protectione, & volunt, quod omnia bona donata, & conceſſa, firma ipſis monachis, ſuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, quæ poſteà exprimuntur ſigillatim, & poſtea legitur, (decimationes etiam totius paludis de Baone ſicut vobis à Paduano Epiſcopo rationabiliter conceſſa ſunt, & eius inſtrumentum plenius continet, &c.) Et poſtea confirmant decimas, quas à 40. annis vſque ad illud tempus pacificè poſſident, ſalua ſedis Apoſtolicæ auctoritate, & diœceſani Epiſcopi canonica iuſtitia, quas Bullas ſub vna ſtructura verborum retuli, quia vtraque eſt iiſdem verbis concepta.

Nec minus poteſt fieri fundamentum in Bulla Gregorij de anno 1227. quia Gregorius, vt dicitur in dicta Bulla, inhærendo veſtigijs Lucij, & Vrbani, verbis eorundem Pontificum vtens, inquit, (decimationes etiam totius paludis de Baone, ſicut vobis à Paduano Epiſcopo conceſſum eſt, & eius inſtrumentum plenius continet,) & infrà, (decimas noualium Paludis de Baone, & omnium noualium Vigizoli, &c. quæ omnia ven. frater noſter Epiſcopus Padouanus de conſenſu Capituli ſui vobis pia liberalitate donauit, prout in inſtrumento confecto exinde continetur.)

Quare huiuſmodi confirmatio Gregorij non poteſt comprehendere ſecundum inſtrumentum de anno 1189. donationis noualium in genere, tum quia verba ſunt expreſſa, quia confirmat donationem factam de noualibus paludis, tum etiam quia in dicto inſtrumento de anno 1189. nulla habetur mentio Capituli, prout dicitur in confirmatione Gregorij, ſed ſolum in primo inſtrumento de anno 1180. ibi, (habito Conſilio fratrum noſtrorum Canonicorum, &c. omnes decimationes Paludi, &c.) vt dictum fuit.

Martinus verò V. nihil aliud fecit in ſua Bulla, quam renouare litteras Gregorij, ſubdens, quod per huiuſmodi renouationem vult, quod nihil de nouo acquiratur, ſed antiquum ius, ſi quod habent, tantummodo conſeruetur.

Quantum attinet ad cartulam nouem teſtium de qua in ſummar. à nu. 8. vſque ad numerum 11. licet ſufficeret vnica reſponſio, quod ſcilicet iam Rota coram me reſoluit 20. Nouembris anni præteriti, non eſſe in forma probante, nihilominus non ſolum non concludunt pro decimis noualium Paludis; nam primus deponit, quod monachi Carcerum percipiunt decimas Paludis, & hoc ſcit de auditu, & quia ſoluit decimam de vno campo de terra, quam laborant in palude Baonis, ſecundus verò teſtis dicit, quod decimæ terrarum, quæ ſunt ab illis Zoſum verſus Paludem, vtendo verbis ipſius teſtis, ſunt Eccleſiæ Carcerum &c. Et infrà, quod terræ quarum decima litigatur, ſunt ſubtus puteum Laurani, & vt conſtat, ex ſententia arbitrali de qua infra dicetur, iſtæ terræ quarum decimæ litigabatur, ſunt in Palude: tertius teſtis dicit, decimas, de quibus agebatur, ſpectare ad Conuentum Carcerum, & hoc ſcit, quia à terminis poſitis per maſſarios Baonis inter paludem Baonis, & terras Veteres, decima terrarum, quæ ſunt ab illis terminis verſus paludem eſt Eccleſiæ Carcerum, & infra dicit, quod laborat duos campos de terra in ipſa Palude, & ſoluit decimas illius terræ. Et quartus teſtis dicit ſcire fuiſſe poſitis terminos lapideos ad diſcernendam paludem Baonis à terris Veteribus.

Nec facit, quod iſte teſtis dicat, quod decimæ noualium Baon ſunt Eccleſiæ Carcerum, quia ex dictis conſtat, ipſum intelligere de decimis Noualium Paludis, quod maximè ſuadetur ex ſequentibus verbis, ſcilicet, & dixit, quod laborat de terra illius paludis, & dat decimam monaſterio Carcerum.

Et quintus teſtis dicit, quod decima noualium territorij, & confinij Baonis, ſcilicet paludis Baonis, eſt Sanctæ Mariæ ad Carceres.

Et ſextus teſtis dicit quod lis eſt de decima terræ Petri de Canuli, & quod illa terra iacet in Bruida, & quod eſt in amplis Baonis, & dat rationem, quia egomet laboro vnum campum in amplis Baonis, & ſolui decimas monaſterio Carcerum. Ex prædictis clare colligitur, quod iſte teſtis loquitur de decimis noualium

Paludis quia vt infra dicetur, terræ dicti Petri de Canuli, ſuper quibus decima prætendebatur, erant in palude Baonis. & cum etiam dicat, eſſe in amplia, debet intelligi, in palude exſiccata ex ratione ſupradicta, & quia amplum ita accipitur, vt in inſtrumento quod datur nu. 8. ibi excepto campo vno, & dimidio in amplo ipſius paludis. Et ex ratione teſtis hoc euidenter apparet, inquit enim, quia egomet laboro vnum campum in amplis de Baone, & amplum accipitur pro palude exſiccata, vt dictum eſt ita loquitur, & debet intelligi ſeptimus teſtis, quia dicit, litem eſſe de decimis terrarum Petri de Canuli, & dicit quod illa terra iacet in amplis de Baone, & quod laborat certam terram in Palude Baonis, & de eo ſoluit decimam. Et octauus teſtis dicit, quod decima amplorum colligitur pro Monachis Carcerum, & collegit decimas, ab aliquibus in foſſa Meliorina, in Palude Baonis, & quod ipſe laborauit terras in palude, & ſoluit decimam: & infra dicit, quod non fuit vbi decima noualium paludis Baonis fuit conceſſa Eccleſiæ Sanctæ Mariæ.

Nonus vero teſtis dicit expreſſe, quod ipſe laborat terram in palude Baonis, & ex ea dedit decimam Nuncijs Carcerum.

Ex quibus dicendum, quod huiuſmodi teſtes deponunt de decimis Noualium paludis non autem de decimis noualium in genere, & quatenus dicta aliquorum ex iſtis teſtibus viderentur obſcura cum ſint
2 pluries, † declarantur, & ſupplentur per alios. Veral. deciſ. 206. num. 5. p. 2. Bald. in l. 2. numer. 5. C. de bon. poſſ. ſecundum tabul. Et ceſſat difficultas prorſus ex ſerie facti; nam eſt ſciendum, vt conſtat ex ſententia Commiſſarij Apoſtolici, quæ datur numero 12. lata 12. Maij 1219. quod pendebat lis inter Monachos Sanctæ Iuſtinæ de Padua, & Monachos Carcerum ſuper perceptione decimarum aliquarum terrarum, quas dicebant monachi Carcerum eſſe de noualibus paludis & in dicta ſententia dicitur, quod fuit allegatum per Monachos Carcerum, decimas, & ius decimationis noualium Paludis de Baone eſſe Eccleſiæ Carcerum, & allegabatur titulus, nempe donatio Epiſcopi Gerardi, & exemplum inſtrumenti authentici per Vgerinum notarium ſcripti oſtendebatur, quod quidem eſt illud donationis Noualium paludis de anno 1180. ſubſcriptum ab Vgerino, & vt conſtat ex cartula teſtium fuerunt examinati in hac eadem cauſa, & conſtat etiam ex dictis eorum. Quare cum deponant, decimas Petri de Canuli ſpectare ad Conuentum Carcerum, ſunt intelligendi, quod loquantur de decimis Noualium paludis, vt conſtat ex dicta ſententia, in qua pronunciatus decimas prædictarum terrarum ſpectare ad monaſterium Carcerum. Ex quibus ſatis patet, ad quem effectum teſtes fuerint examinati, ſcilicet ad probandum, quod huiuſmodi terræ erant in palude Baonis, & quod ad monachos Carcerum ſpectabant dictæ decimæ vt dictum fuit.

Nec poſitio terminorum ſuffragatur ad oſtendendum, quod inſtrumentum donationis noualium in genere habeat obſeruantiam; quia omnes terminationes huiuſmodi loquuntur de decimis noualium paludis. Prima enim & ſecunda terminatio, quæ dantur, numer. 7. & 9. altera de anno 1196. altera verò 1208. abſque difficultate loquitur de decimis noualium paludis ibi, quod debeant oſtendere cuncta noualia paludis Laurani, & ibi terram paludis curiæ Baonis, & verba ſunt adeo clara, vt tergiuerſari non poſſint, Immo in ſecunda terminatione dum aliquando nominantur noualia, ſubiungitur, id eſt palus. Altera verò terminatio de anno 1210. quæ datur. nu. 10. concordat cum prædictis, quia diſtinguit terram veterem a terra noua; & ſic dicendum eſt, intelligi de eo
quæ prouenit ex exſiccatione paludis. † Aliud e- 3
nim eſt dicere, nouale, aliud terra noua. Licet enim fructus terræ nouæ ſint nouales, tamen non omnes fructus nouales ſunt terra noua, cap. 1. & cap. quid per nouale, vbi DD. de verb. ſign.

Præceptum verò quod datur, nu. 30. factum. 9. Martij 1260. vbi præcipitur hominibus Baonis, vt infrà 15. dies bona fide, & ſine fraude debeant diſcernere, & conſignare noualia, & quæ ſunt noualia a veteribus terrijs, & à decimis veteribus, nihil facit: nam & ex eo colligitur, ſemper fuiſſe habitam rationem ad terras veteres. Et ceſſat difficultas, quia die 14. eiuſdem menſis Martij, homines conſignant decimas monachis Carcerum, & ponunt termines, & pluries datur pro confinio, Paulus. & aliquando dicitur, eſt tota terra noua, & paludis. Ex quibus ſatis patet, quod terminatio loquitur de decimis paludum.

Nec facit, quod detur pro confinio palus, quia aliud eſt palus, aliud verò palus exſiccata, nec propterea poteſt dici, quod iſtæ decimæ ſint extra paludem exſiccatam.

Vltima verò terminatio facta 12. Maij 1288. quæ dicitur. num. 32. loquitur pariter de decimis paludis; pluries enim datur pro confinio palus, & aliquando dicitur, quod confines diſtant à palude, quinque perticas, aliquando verò ſex perticas, & dicitur omnia eſſe noualia, ſiue nouatia.

Nec facit, quod aliquando in dictis poſitionibus terminorum, dicatur verſus montem, & verſus arcadam; quia non ideo concluditur, quod decimæ ſint extra nouali a paludis, quia etiam in noualibus paludis poſſunt dari dicta confinia, quia non dicitur in arcada, quod eſt in montibus, ſed verſus arcadam, verſus alia ſimilia loca.

Et tanto magis prædicta placuerunt Dominis, quia iſta poſitio confinium non poteſt forte conſiderari, niſi in decimis noualium paludis quia palus exſiccatur, & terræ laborantur, quare ſunt ponenda confinia, ad diſtinctionem terrarum antiquarum.

Et ceſſat omnis difficultas, quia dato etiam quod huiuſmodi obſeruantia poſſet verificari tam in primo inſtrumento donationis noualium paludis, quam in
alio, adhuc non releuaret, † nam ad hoc vt obſer- 4
uantia det fidem ſcripturæ informi, debet eſſe certa, & non æquiuoca. Abb. in c. 2. in fine, de cenſ. Felyn. in cap. cum Bertoldus, numer. 26. de re iud. & ita fuit reſolutum in Tiraſonem. Iuriſdictionis de Tudela. 12. Nouembris 1601. coram Reuerendiſſimo Patre Domino meo Millino. Et hoc maximè dicendum eſt, quia non docetur de effectuatione iſtius donationis, vt fuit reſolutum in cauſa ſententiæ tenutæ Pontis. Areghi. 10. Martij 1578. coram ſanctiſſimo Domino noſtro, & in dicta cauſa Tiraſonen. coram Domino meo Mellnio, ſicuti docetur effectuatio primæ de anno 1180. ſtantibus confirmationibus Apoſtolicis, & alijs. Et hac reſponſione tollitur etiam fundamentum quod fit in ſententia lata de anno 1459. quæ datur numero vltimo, quia loquitur de decimis paludis, cum prata de quorum decima agebatur, dentur pro confinibus à tribus Valles, nec conſtat de effectuatione huius ſententiæ.

Nec prædictis officit laudum datum de anno 1213. quod datur, numer. 15. inter agentes pro Eccleſia Sanctæ Theclæ de Eſte, & Sancti Stephani de Padua, & Monachos Carcerum cuius laudi vigore fuerunt poſiti certa confines, quia hoc nihil ad id de quo quæritur.

Minus reſiſtit ſententia arbitralis, lata 9. Maij 1220. inter

Digitized by Google

inter Monachos Sanctæ Iuſtinæ de Padua & Carcerum, quæ datur, numero. 25. Quia licet in ea dicatur, quod penderet lis ſuper quadam decima noualium Baonis, huiuſmodi ſententia eſt intelligenda de noualibus paludis: nam, vt conſtat ex compromiſſo quod datur, numer. 24. factum per 5. dies ante dictam ſententiam, conquerebatur monaſterium Carcerum de monaſterio Sanctæ Iuſtinæ, à quo petebat decimam vnius petiæ terre, iacentis in palude Laurani. in confinio Baonis, & in laudo Iudex laudat, quod decima terræ, quæ fuit Cambij, ſit Eccleſiæ Carcerum & aliæ decimæ conſignatæ, prout in cartula conſignata per Corradum ſint pro indiuiſo.

Nec minus poteſt fieri aliquod fundamentum in alio inſtrumento quod datur num. 26. confecto de anno 1215. quia ibi Salomon, & Bellotus presbyteri Baonis prætendebant à Monachis Carcerum decimas ſuarum poſſeſſionum, exceptis ijs quas proprijs manibus, vel ſumptibus excolebant, & fuerat per quendam iudicem arbitrum pronunciatum, quod ſolutis Monachos Carcerum lib. 16. monetæ Venetæ, nomine vniti & conuenti pretij omne ius ſuum cederent dicti presbyteri ſuper dictis decimis, prout ceſſerunt. Et hæc ſententia fuit confirmata per Epiſcopum, vt in ſummario, nu. 17. ſed hæc nihil concludunt ad dubium.

Petitio facta de anno 1223. quæ datur, numero 28. à quodam Mazzucbello de Baone, qui prætendebat non teneri ſoluere decimas de vna petia terræ poſita in pertinentijs Baonis, in loco, vt dicitur, Laurano, vt conſtat ex alio inſtrumento, de quo in ſummario, nu. 7. & 14. & eſt in palude, ſed iſte caſus nec aliquid conludit per ſupradicta.

Quietantia facta Conuentui Carcerum de anno 1206. quæ datur, numero 8. à Lucchesio & Dominico de Randuno, de lib. 60. monetæ Veronæ, ex qua ceſſerunt dictis Monachis omne ius quod habebant in decima totius paludis Baonis, nihil concludit ad obſeruantiam donationis noualium in genere.

Nec tandem releuat, quod donatio facta de decimis noualium, de anno 1189. fuit facta in conſecratione Eccleſiæ, in cuius conſecratione Marchio Oppizzo de Eſte donauit manſum, quæ quidem donatio habuit effectum, cum poſtea Azo vigore teſtamenti Oppizzi dederit dictum manſum, vt conſtat ex inſtrumento quod datur, numero 6. quia hoc non concludit ad obſeruantiam inſtrumenti, cum potuerit inſtrumentum confingi, concordet cum dicta donatione Marchionis, nec per neceſſe iſtud inſtrumentum donationis Marchionis concludit, quod huiuſmodi inſtrumentum ſit in forma probanti, cum in eo nulla habeatur mentio de donatione decimarum facta per Epiſcopum.

Quod dicebatur de Hiſtoria Monachorum Camaldulenſium, eſt confecta à quodam Monacho, & eſt moderna. Vnde licet in ea regiſtretur huiuſmodi inſtrumentum, tamen hiſtorijs non creditur, niſi ſint tales, quod à maioribus noſtris ſit fides adhibita. Abb. in c. cum cauſam, ſub numero 1. verſ. ex his infero, de probat. & debet apparere, quod ſit approbata. Pariſ. conſ. 23. num. 235. lib. 1. Vel quod ſub cuſtodia publica remanſerit. Ægid. deciſ. 70.

Dicebat etiam vnus ex Dominis, quod credebat, non eſſe differentiam inter primam & ſecundam donationem, quia ſecunda poteſt induci ad intellectum primæ; nam in ſecunda dicitur, decimationes omnium noualium de Baone, tam quæ non ſunt, quam quæ pro temporibus fuerunt tam in terra quam in palude, reſtringe videntur generalitatem ad terras paludis, quæ dietim excolebantur, vt dicitur in prima donatione, & tanto magis, quia in terminatione, quæ datur num. 9. nomen noualium accipitur pro palude, ibi noualium id eſt palus, & idem dicit quintus teſtis in ſummario, num. 17. vbi dicit, quæ decimæ noualium, ſcilicet paludis, &c. Circa hoc tamen nihil per alios Dominos fuit firmatum, ſed ſi opus erit ſuper hoc particulariter agetur.

Valentina Mercedis. Lunæ 17. Nouembris 1603.

EPITOME.

Quoad ſolemnitates, & ea quæ oriuntur ſecundum naturam contractus, tempore contractus, locus contractus debet attendi: locus verò deſtinatæ ſolutionis, quoad ea quæ veniunt adimplenda poſt contractum.

SVMMARIVM.

1 *Vbi literæ recipiuntur, ibi contractus dicitur celebratus.*
2 *Statutum prohibens contrahi ſine certa ſolemnitate, non extenditur extra territorium.*
3 *Solemnitates loci contractus, debent in contractu adhiberi, & num. 5. & 7.*
4 *Vbi ſolutio eſt deſtinata, ibi contractus cenſetur celebratus, quoad ea quæ in loco deſtinatæ ſolutionis adimplenda, num. 6.*
8 *Gabella pro contractu, debet ſolui in loco deſtinatæ ſolutionis. Sed contrarium verius, num. 9.*
10 *Statutum laicorum non ligat clericos.*

DECISIO CXXXIII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicet denegandam eſſe remiſſoriam ex capite irreleuantiæ,
† quia cum in Vrbe contractus ſit celebratus, ex quo 1
in ea D. Viues receperit litteras Comitiſſæ, Bald. in l.
multum, nu. 28. C. ſi quis alteri, vel ſibi, cum alijs allegatis in deciſione facta ſub die 2. Iunij præteriti, etiamſi probaretur adeſſe conſtitutionem vel ſtatutum prohibens, mulieres contrahere ſine certa ſolemnitate,
† adhuc non extenderetur extra territorium, cum 2
non prohibeat mulieres ſimpliciter contrahere, ſed ſine certa ſolemnitate. Bart. in l. 1. num. 32. C. de ſum.
Trinit. & fid. Cathol. † Et ideo quoad ea quæ reſpi- 3
ciunt ſolemnitatem actus, vel quæ oriuntur ſecundum naturam ipſius contractus, tempore contractus, & debent adhiberi in contractu, vel impleri tempore contractus, l. ſi fundus, vbi Aret. in ſumm. ff. de euict. & latè proſequitur Gail. obſer. 123. numer. 2. lib. 2. Eucrard. conſ. 78. num. 11. verſ. modo ſic eſt. Myſing. obſer. 82. nu. 3. cent. 4.

Non obſtat, quod ſolutio eſt deſtinata Valentinæ, ideo ibi contractus cenſeri debet celebratus, l. quæ. 10. ff. de ſolut. l. contraxiſſe, ff. de bon. auth. iud. poſſid. Quia reſpondebatur, quod dum quæritur, an in deciſorijs ſit obſeruandus locus contractus, vel deſtinatæ ſolutionis, aut quæritur quoad ea quæ reſpiciunt ſolemnitatem actus, vel quæ oriuntur ſecundum naturam ipſius contractus tempore contra-

ctus, & debent adhiberi in contractu, vel impleri
5 tempore contractus, vt dictum fuit, † & tunc inſpi-
cienda eſt obſeruantia, ſeu lex loci, in quo contractum
fuit, & ita procedit d. l. ſi fundus, ff. de euict.

Aut quæritur quoad ea quæ veniant implenda
poſt contractum in eſſe productum in loco ad imple-
6 tionem deſtinato, † & eo caſu non eſt conſideranda
lex vel conſuetudo loci initi contractus, ſed deſtina-
tæ ſolutionis: & ita procedunt tex. in l. quæro, ff. de
ſolut. & in l. contraxiſſe, ff. de act. & oblig. ita diſtin-
guit. Bart. in l. cunctos populos, numer. 13. & ſeqq. C.
de ſumm. Trinit. & fid. Cath. in l. in principio, ff. de
Vſur. Bald. in d. l. ſi fundus, numer. 4. ff. de euict. & in
d. l. quæro, numero 2. ff. de ſolut. Ang. in d. l. ſi fundus,
num. 1. ff. de euict. in d. l. 1. in princ. verſ. 2. nota, ff.
de vſus Euerard. conſ. 78. num. 11. & num. 27. Myſing.
obſer. 82. num. 3. cent. 4. Surd. deciſ. 227. num. 2. Oſaſ-
ch. deciſ. 114. num. 4.

7 Ex quibus, cum verſemur in primo membro di-
ſtinctionis, ſcilicet quoad ea quæ reſpiciunt perfectio-
nem contractus, & eius ſubſtantiam, merito debet at-
tendi locus celebrati contractus per ſupradicta. Quæ
etiam ſufficiunt pro reſponſione, & intellectu ad ea
quæ in contrarium allegantur.

Nec facit quod dicebatur in ſpecie ad probandum,
8 quod contractus non fuit perfectus Romæ, † ſcili-
cet, quod ſi venditio fuit facta in certo loco, & in alio
deſtinata ſolutio, in loco deſtinatæ ſolutionis debet
ſolui gabella, ex quo ibi contractum fuiſſe dicitur.
Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 2. numer. 49. Fuit
enim reſponſum, quod licet ex prædictis pareat,
9 hanc opinionem non eſſe tutam, † tamen ex abun-
danti fuit etiam dictum, communem opinionem
eſſe in contrarium, vt per Dec. in c. 1. numero 156.
in prima lectura, de iudic. Rol. conſ. 100. numero 9.
lib. 3.

Nec ſubſiſtit quo dicebatur, in omnem euentum
ſententias Rotales eſſe iniuſtas, quia ſi locus deſtina-
tæ ſolutionis eſt attendendus in his quæ veniunt ex
poſt facto, adeſt Valentiæ ſtatutum, quod Aduocati
& Procuratores non poſſint petere ſalarium, niſi pro
10 quatuor annis præteritis. † Nam huiuſmodi ſtatu-
tum non ligat Eccleſiaſticos. Anchar. conſ. 61. numer.
2. Abb. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, numer. 1. verſic.
hoc dictum, vbi etiam Felyn. nu. 101. in fin. verſ. & pro
iſta declaratione, de conſt. Socin. iun. conſ. 25. num. 5.
lib. 2. Pariſ. conſ. 27. nu. 43. lib. 1.

Toletana Decimarum. Lunæ 17. Nouembris 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Magis attenditur cauſa actus, quam ipſius actus exercitium.*
2 *Parochus vniuerſalis habet fundatam intentionem in omnibus decimis.*

D E C I S I O CXXXIV.

Dubitaui, an conſtaret de quaſi poſſeſſione vni-
uerſali Prioris, percipiendi decimas in caſu, &
effectum de quo agitur. Et Domini capiendo dubium
in abſtracto, non autem cum effectu, & in concreto,
ita vt præiudicetur monialibus, quando prata ar-
rendantur, affirmatiuè reſoluerunt, tum ex titulo
Alexandri tertij aſſignantis militibus omne territo-
rium, quod à Mauris recuperaretur, volentis quod
1 decimæ ſoluerentur clericis; † quo titulo vniuerſali
ſtante magis attenditur cauſa actus, quam ipſius a-
ctus exercitium. Bald. in l. 1. in repet. numero 24. verſ.
iu dic. C. de emancip. lib. Felyn. in c. auditis, numero
19. prope fin. de præſcript. Et fuit dictum in cauſa To-
letana annatarum, 16. Februarij 1581. coram Can-
tuccio, & alias ſæpius quam ex ſtabilimentis, de qui-
bus in ſummar. nu. 2. & ſeqq. in quibus expreſſe diſpo-
nitur, ſuper decimis huiuſmodi, & ex teſtibus qui dan-
tur in ſummar. nu. 7. apertis verbis deponentibus, de
huiuſmodi poſſeſſione vniuerſali.

Et ceſſat etiam difficultas, quia Prior exercet cu-
ram vniuerſalem animarum per clericos ſuos, ad nu-
tum amouibiles, quare etiam de iure habet intentio-
nem fundatam in omnibus decimis, c. cum contin-
gat, de decimis, c. Eccleſias. 13. quæſt. 1. c. ad decimas,
de reſt. ſpol. in 6. Put. deciſ. 371. num. 1. lib. 1.

Romana Vineæ de Brunis. Merc. 19. Nouembris. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Termini ſubſtantiales, an ſit ſeruandi coram A. C. in expeditione negotij principalis.*
2 *In connexis ſit extenſio de perſona in perſonam.*
3 *Pars poteſt iudicis iuriſdictionem prorogare.*
4 *Sententia eſt nulla, non viſis actis probatorijs. Limita quando pars fuit negligens in traſportandis, nu. 5. Præmiſſa tamen monitione iudicis num. 6.*
7 *Termini ſubſtantiales ſeruati, & pluries reiterati, habent vim monitionis.*
8 *Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 20. §. præterea, habet locum in cauſa appellationis, non autem in alijs caſibus. Item in cauſis Eccleſiaſticis tantum, non autem in profanis, etiam quod vertantur coram iudice Eccleſiaſtico, nu. 10.*
9 *Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis.*
11 *Obligatio, & actio ſemel extincta, non poteſt amplius reuiuiſcere.*

D E C I S I O CXXXV.

Dubitaui, an decretum reuocationis mandati eſ-
ſet nullum, ita vt poſſet procedi ad vlteriorem
exequutionem ipſius mandati. Et Domini, quantum
attinet ad nullitates, habuerunt aliquam difficulta-
tem, quia non fuerunt ſeruati termini ſubſtantiales,
licet in Tribunali Auditoris Cameræ, in exequuti-
uis, & in reuocatione mandatorum non ſeruentur,
tamen in hoc caſu non fuit ſimpliciter reuocatum
mandatum, ſed expeditum negotium principale, &
facta condemnatio in expenſis: Dicitur enim in cita-
tione, ad videndum reuocari mandatum, cum omni-
bus inde ſequutis, & in expenſis condemnari attento
quod fuit relaxatum pro prætenſo credito extincto
ante relaxationem dicti mandati. & facta fuit poſtea
inſtantia, vt imponeretur perpetuum ſilentium. Vnde
videbatur, terminos fuiſſe ſeruandos, & dandas eſſe di- 1
lationes.

Alia nullitas, quod deputatio bo. me. D. Guidij non
afficeret D. Merendam, ex quo fuit facta ad inſtan-
tiam hæredum Benedicti Carotij creditoris Ioannis
Pauli Bruni, contra Virgilium Brunum patrem Vir-
giniæ Brunæ, & ideo non excederet dictas perſo-
nas; non placuit Dominis, quia huiuſmodi cauſa eſt
conne-

Digitized by Google

2 connexa,& indiuidua cum cauſa D. Merendæ, † quo
caſu fit extenſio de perſona ad perſonam. Afflict. de-
ciſ.227.num.2.Hoſtien.in ſumm. de offic. iud. de leg.
3 §.quibus modis.verſ.& in ſumma. † Et D. Merenda
comparendo coram iudice prædicto, & faciendo a-
ctus iudiciarios, potuit eius iuriſdictionem prorogа-
re, l.1.C.de iuriſd.omn.iud.ſtante maximè recon-
uentione facta per D.Merendam, ad ſubhaſtationem
vineæ, per quam iudex fit competens, ſi prius erat
incompetens.Afflict.deciſ.27.num. 2.verſ in contra-
rium.

Nec poteſt iuuari D.Meréda ex capite erroris cum
ſit iuriſperitus.Alex.conſ.12.nu.7.verſ.nec ad hoc ob-
ſtat,lib.6.

4 Minus facit habita in conſideratione tertia nulli-
tas ex defectu non tranſportationis actorum. Licet
enim ſententia non viſis actis.etiam probatorijs, ſit
nulla, tanquam ſine cauſæ cognitione lata, l.prope-
randum,§.& ſi quidem, vbi Bart.numero 6.C. de iud.
idem Bart.in l.2.num.5.C. de eden. & ibi Alex. num.
8.& ſeqq.Cagnol.num.68.verſ.ſed oppoſitum.late Fe
lyn.in c.Eccleſia Sanctæ Mariæ, numer.17. de conſt.
5 Nihilominus prædicta non procedunt, †quando vna
pars produxit probationes ſuas, & altera fuit negli-
gens in tranſportando, quo caſu iudex ſuper produ-
ctis pronunciare poteſt. Alex. vbi ſupra,numero 6.Ri-
min.ibidem,numer.12.verſ.limita, & infrà. Cagnol.
num.70.Felyn.in d.c.Eccleſia Sanctæ Mariæ, in pri-
ma limit. numero 18.Et fuit reſolutum in Maioricen.
Pœnitentiariæ; & Canonicatus 4. & 18 Februarij
6 1591.coram R.P.D.Giptio.† Et licet requiratur mo-
nitio iudicis,Cagnol.d.num.70.ſufficit tamen, quod
termini ſubſtantiales fuerint ſeruati, & pluries reite-
7 rati, † quia inſeruiunt pro monitione, vt dicitur in al-
legata cauſa Maioricen. Et de hac negligentia D. Me-
rendæ non poteſt dubitari, quia diſtulit per tantum
tempus,coram iudice ſubdelegato ſuas probationes ex-
hibere, vt fuit dictum in allegata cauſa Maiori-
cen.

8 Nec prędictis reſiſtit decretum Sacroſancti Con-
cil.Trid.ſeſſ.24. c.20.§. præterea, de teſtamen. quia
loquitur in cauſa appellationis, & ſic quando à iudice
à quo,ad iudicem ad quem omnia acta ſunt tranſpor-
tanda, non autem quando vna ex partibus non exhi
bet aliqua acta coram delegato facta ipſi ſubdelegato.
9 † Propterea iſte caſus tanquam omiſſus remanent in
diſpoſitione iuris communis,l.commodiſſimè, ff. de
lib.& poſth.Et ita fuit reſolutum in dicta Maioricen.
10 † Vltra quod, vt bis reſoluit Congregatio Illuſtriſ-
ſimorum interpretum Sacroſancti Concilij, eius
diſpoſitio,in d.cap. propterea, habet locum tantum-
modo in cauſis Eccleſiaſticis, ſecus autem in cauſis
profanis, etiam quod vertantur coram iudice Eccle-
ſiaſtico: & ſequuta eſt Rota in cauſa Romana
lignorum 23. Iunij 1603.coram R.P.D.meo Sacra-
to.

Quantum attinet ad effectum dubij abſque diffi-
cultate Domini dixerunt, data nullitate decreti, non
poſſe procedi ad exequutionem mandati, cum iam
fuit reſolutum coram R.P.D. nunc Epiſcopo Pacen.
14.Martij 1597.quod mandatum fuit relaxatum pro
11 credito extincto. † Quare obligatio, & actio ſemel
extincta non poteſt amplius reuiuiſcere, l.qui res.§.
area, ff. de ſolut. inter, ſtipulantem, §.nam cum
quis,ff.de verb.obligat.

Fauentina de Paſijs. Ven. 28. Nouembris
1603.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum relaxari non poteſt, non præciſa liquida*
tione.
2 *In eo in quo duo periti concordant, non eſt opus ele-*
ctione tertij.
3 *Mandatum poteſt relaxari, etiam in illo quod vir-*
tualiter continetur in decreto.
4 *Decretum ſuper exequutione inſtrumenti, vel liqui*
datione, dicitur interloquutorium.
5 *Mandatum interloquutorium relaxatum intra 10.*
dies ad appellandum, eſt validum.
6 *Fideicommiſſarius non poteſt propria authoritate*
ingredi poſſeſſionem rei fideicommiſſariæ.
7 *Exequutio facta in re maioris valoris, illud plus de-*
bet reddi debitori.

DECISIO CXXXVI.

ALphonſus,& Iulius occaſione fideicommiſſi An-
nibalis, cui factus eſt locus per obitum Bar-
tholomæi, deuenerunt ad concordiam quod Alphon-
ſus,qui in poſſeſſione exiſtebat, daret Iulio octauam
partem bonorum Annibalis, cum certa parte fru-
ctuum, & quartam partem bonorum Bartholomæi,
pariter cum certa quantitate fructuum, quas portio-
nes partes ipſæ intellexerunt,deductis oneribus, quo-
rum deductionem, & alias differentias remiſerunt in
perſonam Illuſtriſſimi D. Cardinalis Matthæi, & in-
ſuper pro aſsignationibus faciendis elegerunt peritos,
cum facultate in euentum diſcordiæ, tertium eligen-
di.Peritus Alphonſi poſtea retulit octauam partem,
& quartam aſcendere ad certam ſummam, cum qua
non concordauit peritus Iulij, & abſque alia electio-
ne tertij partes adiuerunt Illuſtriſſimum Cardinalem
Matthæum, qui laudauit, certas concordias factas
per Alphonſum cum Camilla vxore Annibalis, &
Maldina vxore Bartholomæi ſuffragari etiam Iulio.

His peractis, Iulius productis dictis æſtimationi-
bus, & laudo Illuſtriſsimi D.Cardinalis Matthæi pe-
tijt coram Auditore Cameræ, iuxta relationem periti
Alphonſi,& ſententiam dicti Domini Cardinalis, re-
laxari mandatum; qui Auditor Cameræ relaxauit
mandatum de immittendo in poſſeſſionem tornatu-
rarum 93.certa ſumma pecuniarum; & illius vigore
fuit facta exequutio; & quia iuſtitia huius mandati
pendet ex eo, an Auditor Cameræ exceſſerit relatio-
nem, periti Alphonſi, & laudum Cardinalis Mat-
thæi, quod pendet à computis, & ideo opus eſſe
videtur electione periti, ideo omiſſa pro nunc iuſti-
tia ſeu iniuſtitia huius mandati, volui particulariter
videre,an mandatum relaxatum,& exequutio ſint va-
lida.

Et quantum attinet ad relaxationem mandati, fuit
reſolutum pro validitate,quia non docetur de eius nul
litate,quam oſtendere tenetur Alphonſus,cum ſit fun-
damentum intentionis ſuæ.

Non obſtat quod huiuſmodi mandatum fuit relaxa- 1
tum,non præuia liquidatione,quæ tamen requireba-
tur,Galeſ.de liquid.nu.7.& Cæſ.de Graſſ.deciſ.2.nu.
10.de ſent.excomm.

Nam fuit reſponſum, quod cum Iulius, voluerit
ſtari liquidationi factæ per peritum Alphonſi ille
liquidauerit in minori ſumma, quam petitus iſpſemet
Iulij, † in ea parte dicuntur concordes, quare nece- 2

Digitized by Google

rat opus ad hunc effectum electione tertij periti, ad tradita per Dec. in conſ. 100. numer. 6. Rolan. conſ. 55. nu. 6. vol. 2.

Minus facit, quod mandatum fuit relaxatum vltra iſtam ſummam liquidatam per petitum Alphonſi, quia hoc obuenit propter laudum Illuſtriſſimi Cardinalis Matthæi, qui laudauit, concordias factas per Alphonſum cum Camilla, & Maldina ſuffragari Iulio, & ſi in exequutione illius laudi exceſſit Auditor Cameræ, hoc reſpicit iuſtitiam, vel iniuſtitiam mandati, vt dictum fuit.

Nec ſubſiſtit, quod mandatum relaxatum non concordet cum decreto facto, † quia cum decreto
3 virtualiter continerentur omnia, quæ ſunt in mandato, iudex potuit illo eo modo relaxare. Afflict. deciſ. 32. num. 4. Pedemon. deciſ. 5. p. nu. 24.

Minus ſubſiſtit, dum dicitur, quod ab huiuſmodi decreto fuit appellatum, & ideo non potuiſſe deueniri ad relaxationem mandati, quia non docetur de appellatione, nec de ea in actis conſtat.

Nec facit, quod mandatum fuerit relaxatum infra
4 decem dies ad appellandum, † quia cum decretum fuiſſet interloquutorium, vt eſt decretum ſuper exequutione inſtrumenti, Rimin. iun. conſ. 206. & ſuper liquidatione inſtrumenti, idem Rimin. conſ. 200.
5 † non procedit regula, paria eſſe, fuiſſe appellatum & eſſe infra tempus ad appellandum. Lancell. de attent. p. 2. cap. 1 1. num. 30. & 31. poſt Franc. quem allegat. in c. ſuper eo, num. 7. de appell.

Quantum attinet ad exequutionem mandati, Domini inclinabant pro nullitate, cum enim Iulius vel-
6 conſequi certam portionem hæreditatis, † non poterat ingredi poſſeſſionem alicuius rei particularis propria auctoritate, prout ingreſſus fuit, exequendo mandatum ſuper rebus ſibi beneuiſis. ad tex. in l. 2. C. quando, & quibus 4. pars lib. 10. Rip. in l. in quartam, nu. 113. cum ſeqq. ff. ad leg. falcid.

Aliqui tamen ex Dominis non conſentiebant huic motiuo, dicentes, quod agitur de exequutione mandati, quod potuit exequutioni mandati ſuper quibuſcumque rebus, & licet opponatur, quod res ſuper quibus fuit facta exequutio ſint maioris valoris quam ſit debitum, tamen reſpondebatur, quod etiamſi hoc
7 probaretur, † nihilominus exequutio non vitiaretur, ſed illud plus eſſet debitori reddendum. Alexand. in l. iuſte poſſidet, numero 23. ff. de acq. poſſ. Socin. ibidem numer. 13. verſ. aliquando, & fuit latè deductum in cauſa Romana dotium de Zoppis, ſub nu. 23. Ianuarij 1584.

Ex quibus ſtatui iterum audire ſententias Dominorum meorum.

Romana Emphyteuſis. Ven. 28. Nouembris 1603.

E P I T O M E.

Emphyteoſis acquiſita pro ſucceſſoribus deſcendentibus, non eſt hereditaria, & ſi prorogetur, cenſetur cum iiſdem qualitatibus prorogata.

S V M M A R I V M.

1 *Inueſtitura facta ſimpliciter, ad certam generationem, ſine nomine hæredum, non dicitur hæreditaria, nu. 4.*

2 *Secunda inueſtitura, recipit interpretationem à prima.*

3 *Prorogatio cenſetur facta cum iiſdem qualitatibus, & num. 15.*

5 *Quilibet cenſetur ſe conformare ſtatuto patriæ, ſecus ſi conſtet de contraria, num. 8. à qua præſumptione facilè receditur, nu. 9.*

6 *In alternatiuis eſt electio alternatiue acquirentis.*

6 *Sequentia declarant præcedentia.*

10 *Nomine ſucceſſorum veniunt hæredes, cum hæredes dicantur de iure ciuili, ſucceſſores de iure prætorio.*

11 *Pater in dubio cenſetur ſtipulari pro filijs, vti hæredibus, & num. 17.*

Secùs in emphyteoſi, quando non eſt facta mentio hæredum, nu. 18.

12 *Verbum* DESCENDENTIBVS *poſitum ſine copula* ET *poſt verbum* SVCCESSORIBVS *illud qualificat, & comprehendit ſucceſſores ſanguinis. 14. Et an intelligatur de hæredibus, nu. 13.*

16 *Emphyteoſis hæreditaria non habet effectum, niſi adſint hæredes inſtituti.*

19 *Ex proprietate ſermonis nomine deſcendentium veniunt etiam fœminæ, & nu. 27.*

20 *Conſanguinei dicuntur agnati, & quocumque modo ſanguine coniuncti, nu. 21.*

22 *Illegitimus, qui non poteſt ſuccedere vti hæres patris in emphyteuſi, an dicatur primus acquirens, & numer. 24.*

23 *In generali diſpoſitione non venit emphyteoſis non hæreditaria.*

25 *Clauſula poſita in parte exequutiua, non ampliat, neque immutat naturam diſpoſitionis.*

26 *In emphyteoſi pro re in recognitionem, modica quantitas ſoluitur.*

28 *Creditum meliorамentorum cum alijs debitis compenſatur.*

D E C I S I O CXXXVII.

Domini vnanimiter perſtiterunt in reſolutis, Sulpitiæ, & litis conſortibus competere actionem ad recuperationem domorum, de quibus agitur, & illis dandam eſſe immiſſionem, ſtante nullitate venditionis facta per Lampodium Fabricio; nec obſtare exceptionem melioramentorum, cum Tomatus ſatis habeat intus, quod extra prætenditur. Quod autem talis actio competat Sulpitiæ, & alijs, vltra deducta in alia deciſione, hoc euidentius apparet, † quia 1
prima inueſtitura non fuit hæreditaria, cum fuerit facta ſimpliciter ad tertiam generationem. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 37. in fin. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 19. num. 4. verſ. quinto deducitur. Et quamuis in ea ſemel habeatur mentio hæredum, hoc tamen eſt in nominatione, non in vocatione generationis: quare cum iſta prima inueſtitura non ſit hæreditaria, ita dicendum etiam eſt de ſecunda, quæ à prima debet interpretationem accipere, & declarari. Ruin. conſ. 187. num. 1. lib. 1. Pariſ. conſ. 23. num. 64. lib. 1. Cephal. conſ. 369. numero 161. & ſeqq. † præſertim cum iſta 2
ſecunda ſit prorogatio primæ inueſtituræ, quæ propter cenſetur facta cum iiſdem qualitatibus, l. ſed & ſi manente, ff. de precar. l. Labeo, 2. §. hæc autem, ff. de arbitr. Bar. in l. 1. §. & poſt operis, numer. 5. verſ. ſed ſi in centum annorum. ff. de nou. oper. nunc. Cephal. d. conſ. 369. numer. 101. Et verba prorogationis ſunt ſatis clara, cum Gundiſaluus acquirat

pro

Digitized by Google

pro ſe, & Eluira, & ſucceſſoribus deſcendentibus, quocumque nomine nuncupentur, & quocumque conſanguinitatis iure ſibi attineant in perpetuum.
4 † quare cum nec in ſecunda ſit facta mentio hæredum ſed deſcendentium, non eſt hæreditaria. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 16 verſic. emphyteuſis non eſt hæreditaria. Vnde cum iam ſit firmatum per duas deciſiones, conſtare de legitimatione perſonæ Sulpitiæ & illis conſortium, nec non de identitate domorum, merito illis competit actio ad illarum recuperationem.

Non obſtat, quod in prima inueſtitura Gundiſaluus acquiſiuit ad tertiam generationem maſculinam, ſeu fœmininam, vel ad tertiam generationem, quare, ſtante ſtatuto excluſiuo fœminarum, cenſentur fœminæ vocatæ in defectum lineæ maſculinæ, & ideo non potuit primus acquirens præiudicare maſculis & ſi Sulpitia prætendit, non adeſſe maſculos in prima inueſtitura vocatos, vbi onus hoc probandi incumbit.

Nam per dominos fuit reſponſum, quod, quicquid ſit de illa quæſtione, an primus acquirens poſſit præiudicare, de qua non eſt opus tractare in præſenti caſu, non eſt verum in hac facti ſpecie, quod fœminæ eſſent vocatæ in prima inueſtitura poſt maſculos, nam tunc eo modo cenſentur vocatę, quando non apparet de contraria mente teſtatoris, quia dictum Doctorum
5 fundatur in eo † quod quilibet cenſetur ſe conformare cum ſtatuto patriæ. Brun. in tract. de ſtat. excluſ. fœmin. art. 8. quæſt. 22. nu. 1. & ſeqq. Anchar. conſ. 125 nu. 5. verſ. 2. principaliter moueor. Decian. reſp. 46. nu. 65. vol. 2. & conſ. 30. nu. 40. lib. 3.

In præſenti verò caſu conſtat de contraria mente Gundiſalui, quia Gundiſaluus in prima inueſtitura non acquiſiuit ſimpliciter ad tertiam generationem, ſed ad tertiam generationem maſculinam, ſeu fœmi-
6 ninam, † quare ſtante alternatiua, [ſeu] erat in electione Gundiſalui, quàm generationem vellet, capit. in alternatiuis, de reg. iur. in 6 §. penu. inſtit. de hæred. inſtit. Bartol. in l. ſi is qui ducenta, §. verum, num. 1, & ſeqq. ff. de reb. dub. cum alijs. Quod etiam ex eo apparet, quia in prorogatione primo nominauit Eluiram filiam, & eius deſcendentes, & poſteà filios maſculos. Quare ſatis conſtat, ipſum non habuiſſe animum in prima inueſtitura vocandi fœminas poſt ma-
7 ſculos; † cum ſequentia declarent præcedentia, l. ſed Iulianus, § interdum, & §. proinde, ff. ad Maced. Aym. conſil. 226. numero 6, Surd. conſil. 366. numero 14. lib. 3.

Cum igitur conſtet de contraria mente Gundiſal-
8 ui, non eſt locus concluſioni, † quod voluerit ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti. Socin. iun. conſil. 71, numero 42. verſic. demum, & quarto, lib. 1. Illuſtriſſimus Mantic. de coniect. vlt. volu. libr. 6. tit. 7, nume. 14.
9 † ſtante maximè, quod ab iſta preſumptione facile receditur, Corn. conſil. 91 numer. 1. verſic. tamen de facili, vol. 1. & conſil. 202. numer. 9. prope fin. vol. 3. Et ſequuta eſt Rota in cauſa Montis Faliſci 24. Februarij 1584. & coram me in hac cauſa.

Non obſtat, quod in prorogatione non eſt emphyteuſis acquiſita pro Gundiſaluo, & deſcendentibus, ſed pro Gundiſaluo, Eluira, & ſuis ſucceſſoribus de-
10 ſcendentibus, † & nomine ſucceſſorum veniunt hæredes, cum hæredes dicantur de iure ciuili, ſucceſſores vero de iure prætorio. Alexand. conſil. 44. numero 1. & 4. lib. 1. Pariſ. conſil. 46. numer. 10. libr. 4. Syluan.
11 conſil. 30. numer. 10. & 11. cum alijs, † Eoque magis cum in dubio pater cenſeatur ſtipulari pro filijs hæredibus Surd. poſt alios, deciſ. 322. nu. 32. & ſeq.

Quia DD. prædicti loquuntur in emphyteuſi acquiſita pro hæredibus, & ſucceſſoribus, & in alijs terminis, in quibus nos non verſamur. † Nam in hoc ca- 12
ſu dicitur pro ſucceſſoribus deſcendentibus, quod verbum [deſcendentibus,] ſine copula, [&] qualificat verbum (ſucceſſoribus,) & illud reſtringit, ita vt non poſſit intelligi niſi de ſucceſſoribus ſanguinis, nec eſt nouum in iure, quod verbum, (ſucceſſor) accipiatur aliquando pro ſucceſſore ſanguinis, l. cùm acutiſſimi, in fin. vbi Bald. in 2. not. Iaſ. numero. 1. C. de fideicommiſſ. Socin. ſen. conſil. 249. numero 15. & 16. lib. 2.

Nec ſubſiſtit, quod ex quo non eſt poſita copula, 13
(&) inter verba (ſucceſſoribus deſcendentibus,) magis videtur dicendum, fuiſſe intellectum de hæredibus, vt per Pineil. in l. 1. part. 3. numero 90. C. de bon. matern. quia ratio Pinelli optimè facit pro deciſione, licèt loquatur in alijs terminis, ſcilicet, quando ſtipulatio ſit pro liberis hæredibus ſine copula, & ſic verbum, (hæredes,) qualificat, & reſtringit, vocationem liberorum, † ita in præſenti caſum, cum ſti- 14
pulatio ſit facta pro ſucceſſoribus deſcendentibus, illud verbum, (deſcendentibus,) qualificat, & reſtringit verbum (ſucceſſoribus,) vt dictum fuit.

Et ceſſat omnis difficultas; quia prima inueſtitura 15
eſt pro deſcendentibus, quare ita debet intelligi etiam prorogatio, vt dictum fuit. Secundò quia in alijs partibus vocantur deſcendentes ſimpliciter abſque alio verbo, (ſucceſſoribus.) Et quamuis ſit poſita dictio, (vt ſupra,) tamen poſita ad repetitionem deſcendentium, & habentium intereſſe, non vt reperat illam qualitatem ſucceſſorum. Tertio quia ſit conceſſio pro deſcendentibus quocumque nomine nuncupentur, & quocumque conſanguinitatis iure attineant, in futurum, & iſta verba repugnant emphyteuſi hæreditariæ, vel mixtæ; † quia ſi non eſſent vocati niſi 16
hæredes, iſta ſtipulatio, (quocumque nomine, &c, & quocumque conſanguinitatis iure, &c,) eſſet inutilis, quia non poſſet habere effectum, niſi etiam eſſent inſtituti hæredes.

Nec refragatur, quod in dubio pater cenſeatur ſti- 17
pulari pro filijs, & heredibus, quia quicquid ſit in
alijs contractibus, † ſecus eſt in emphyteuſi, quando 18
non eſt facta mentio hæredum, ex communi opinione DD. Clar. in §. emphytheuſis. quæſt. 37. in princip. Caputaqu. deciſ. 123. part. 1, in manuſcript. Cott. deciſ. 355.

Nec eſt verum, quod fœminæ non poſſint ſuccede- 19
re in hac emphyteuſi; nam reſpondetur, quod vocantur deſcendentes, quorum appellatione veniunt ex proprietate ſermonis etiam fœminæ. Alexand. conſil. 160. nume. 2. verſic. ſed his non obſtantibus, libr. 2. Pariſ. conſil. 72. numer. 9. lib. 4. Neque hic fuit habita ratio agnationis, cum vocetur Eluira fœmina. Nec militat ratio ſtatuti, vt latè fuit deductum in alia deciſione.

Minus reſiſtit, quod vocentur conſanguinei, qui 20
agnati dicuntur, l. 1. § final. cum l. ſequen. ff. de ſuis & legit. hæred. §. 1. inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ. quia vocantur deſcendentes, vt dictum fuit, & ſubditur, (quocumque nomine nuncupentur, & quocumque conſanguinitatis iure ſibi attineant.) Ex quibus conſtat, Gundiſaluum non ſe reſtrinxiſſe ad agnationem, eoque magis † quia ſecundum communem vſum lo- 21
quendi, appellentur conſanguinei quocumque modo ſanguinei coniuncti. Bart. in l. cum quidam §. 1. nume. 1. verſ. ſciendum eſt, ff. de acquir. hæred.

Minus ſubſiſtit, quod Eluira fuit prima acquirens, vt deducitur ex eo, quia cum eſſet illegitima, non poterat ſuccedere, vt hæres patris, † & ideo debet cen- 22
ſeri noua acquirens. Afflict. deciſ. 99. Quapropter cum

in teſta-

in teſtamento excluſerit fœminas, merito debent ſuccedere tantum maſculi, ſtante maximè clauſula, (ad habendum, &c.) poſita in prorogatione.

Nam reſpondetur quod huiuſmodi emphyteuſis
23 non eſt hæreditaria, † & ideo in generali diſpoſitione non veniunt bona emphyteotica, vt late in alia deci-
24 ſione. † Vltra quod illegitimus poteſt patri ſuccedere licet non tanquam hæres; in emphyteuſi. Bald. in l. 2. numer. 7. & ibi laſ. num. 122. C. de iur. emphy. Et ſic, quamuis patris ſtipulatio facta pro filio illegitimo, ſonet in nouam dationem, non tamen inde eſt, quod iſte, cuius fauore ſit ſtipulatio, ſit primus acquirens, quia inter emphyteutam, & eius filium pro quo ſtipulatur, oritur tacita donatio, & ideo ſuccedit patri, licet non tanquam hæres, vt declarat. Bald. in auth. ſi quas ruinas, num. 8. verſic. 2. ratio eſt C. de ſacroſ. Eccl. D. Aldobr. conſ. 6. nu. 8.

Nec clauſula, (ad habendum, &c.) efficit, quod Eu. ira potuit diſponere in præiudicium vocatorum
25 † quia cum huiuſmodi clauſula ſit poſita in parte executiua, non ampliat, neque immutat naturam emphyteuſis, Dec. conſ. 500. numero 8. verſic. & ideo Pedemon. deciſ. 164. numer. 2. Vinc. de Franc. deciſ. 6. numero 7. Corbul. tit. de cauſ. priu. ob alien. limit. 3. num. 8. Honded. conſ. 38. numer. 11. vol. 1. Vltra quod iſtæ clauſulæ, vt ex lectura patet, expreſſè ſunt appoſitæ ad fauorem vocatorum.

26 Minus etiam obſtat, dum dicitur, quod hæc fuit locatio ad longum tempus, ſtante magna quantitate recognitionis, nempe ducat. 90. cum tunc dicatur emphyteuſis, cum pro re in recognitionem dominij quantitas modica ſoluitur. Ruin. conſ. 161. num. 1. 21. & ſeqq. lib. 1. Rol. conſil. 96. numero 25. & ſeq. vol. 1. & tenuit Rota coram Reuerendiſſimo Patriarcha Alexandrino in cauſa Romana Cabalium. 6. Nouembris 1576. & ideo illi debent cenſeri vocati, qui ſunt filij, & hæredes.

Nam fuit reſponſum, quod quicquid ſit de hac quæſtione, & an huiuſmodi contractus fuerit locationis, vel emphyteuſis, ſatis eſt, quod ſint vocati deſcen-
27 dentes, † quorum appellatione veniunt etiam fœmi-
28 næ, & quod nulla ſit facta mentio hæredum, per ſupradicta.

Prædictis ſtantibus D. Sulpitiæ, & litis conſortibus danda eſt immiſſio, quia iam fuit firmatum coram me, alienationem factam per Lampodium in Fabricium, fuiſſe nullam ita vt ab ipſo Lampodio ius non ſit abdicatum in præiudicium Sulpitiæ, & aliorum.

Nec obſtat, quod prætenduntur meliorament a quia Troilus, qui illa fecit, ceſſit ius ſuum Sulpitiæ, & litis conſortibus pro ſumma ſcutorum 170. & eis debentur fructus, & penſiones domus, & apothecarum, à die motæ litis, & ante motam litem anno res decurſi, & non ſoluti, quæ longè omnia excedunt va-
28 lorem omnium prætenſorum emolumentorum, † & cum illis veniunt computanda, vt per Put. deciſ. 276. lib. 9. & fuit pluries reſolutum.

Agrigẽtina Sancti Angeli. Lunæ. 1. Decembris. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Narratiua per verbum* (VT ASSERITVR) *non eſt iuſtificanda.*
2 *Clauſula,* STANTIBVS PRAEMISSIS, *non alterat narrata, & nu. 4.*
3 *Creſcentij deciſ. 6.* DE RESCRIP. *declaratur.*

DECISIO CXXXVIII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicet, Breuia non fuiſſe ſubreptitia. Licet enim non iuſtificetur, Eccleſiam de qua agitur, eſſe de iurepatronatus iuratorum, † non refert, cum iuſpatronatus fuerit 1
narratum per verbum (vt aſſeritur) quo caſu impetrans releuatur ab onere probandi, Caſſad. deciſ. 4. nu. 1. de probat. cum alleg. in alia deciſ.

Non obſtat clauſula in fine poſita, (ſtantibus præmiſſis aſſignes, &c) ex qua omnia narrata ſunt iuſtificanda, quia illa clauſula non poteſt operari, quod quis teneatur iuſtificare id quod ipſe minime narrauit.

Minus refert dum dicitur, quod prædicta procederent, ſi eſſet ſimplex gratia, ſed cum ſit in forma commiſſoria, licet ſit narratum per verbum, (vt aſſeritur iuſpatronatus) debet illud iuſtificare, cum Papa dicat, (ſtantibus præmiſſis,) † quia fuit reſponſum, hãc 2
clauſulam non alterare narrata, & ideo debere intelligi prout hic narrantur.

Nec prædictis reſiſtit deciſio Creſcen. 6. de reſcript. 3
quia in caſu illius deciſionis Papa narrat enunciatiuè, aliquid coram eo fuiſſe factum, & illud factum debet iuſtificari, per clauſulam, (conſtito tibi de illo facto.) Et ratio illius deciſionis eſt, quia ſi Papæ intentio fuiſſet, vt ſuæ aſſertioni ſtaretur, non reſcripſiſſet cum clauſula, (conſtito,) ſed nos in præſenti caſu verſamur in longè diuerſis terminis, quia licet ſorſan Papa aſſertiuè fuerit narratum, Eccleſiam eſſe de iurepatronatus iuratorum, Papa non reſcripſit cum clauſula, (conſtito quod ſit de iurepatronatus,) prout in caſu Creſcentij, in quo clauſula, (conſtito,) in ſpecie percuſſit narratum, & Papa vult, quòd iuſtificetur, ſed in præſenti caſu, Papa dicit, (ſtantibus præmiſſis,) quæ clauſula non alterat narrata.

Pampilonen. de Ianſr. Lunæ. 1. Decembris. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Alternatiua diſpoſitio cõtentatur vno ex requiſitis.*
2 *In gratia beneficij exprimi debet certus modus vocãdi, vt in gratia, ſi neutri, & num. 4. ſecus ſi eſt derogatum regulæ, nu. 6.*
3 *De iure cõi non eſt neceſſarium exprimere in gratia certum modum vacandi, ſed ſufficit, quod beneficium vacet, & nu. 5. & 6.*
7 *Gratia, ſi neutri, eſt noua gratia & in ea debent exprimi quæ reddere poſſunt difficiliorem Papam ad concedendum.*
8 *Papa poteſt conferre beneficium, etiamſi non vacat.*
9 *Impetrans certo modo, & duobus modis vacationis expreſſis, non eget iuſtificatione de facto, ſi eſt derogatum regulæ, qua iuſtificatione egeret, ſi vellet capere beneficium ex clauſulis generalibus in gratia poſitis.*

DECISIO CXXXIX.

DOmini reſoluerunt, gratiam Ferdinandi eſſe iuſtificatam quoad vacationem. Cum enim alternatiuè narrauerit, parochialem vacare per obitum Ioannis

Ioannis illius vltimi poſſeſſoris, ſeu ius in illa, vel ad il-
lam habere prætendentis, ſufficit, quod iuſtificauerit
1 dictum Ioannem prætendiſſe habere ius, † cum alter-
natiua contentetur altero ex requiſitis, capit. in alter-
natiuis, de regul. iur. in 6. l. ſi hęredi plurium, ff. de
condit. & demonſtr. cum alijs. Et in his terminis fuit
reſolutum coram Reuerendiſſimo Domino meo Pa-
triarcha Alexandrino in cauſa Lunen. Sarzanen. Prio-
ratus. 9. Februarij 1590. & 19. eiuſdem menſis, & an-
ni, in cauſa Bononien. Canonicatus, coram Reueren-
diſſimo D. meo Decano, & in alia Calaguritana bene-
ficij de Ariola, 15. Nouembris 1592. coram bo. mem.
Giptio & alias ſępius.

2 Non obſtat, quod in gratia debeat exprimi certus
modus vacandi. Mandoſ. in prax ſignat. gratit. de
impetr. cert. mod. verſic. vel quia concluſio. Et in gra-
cia ſi neutri, dicit expreſſe Felyn., in capit. in noſtra,
numero 37. verſic. limita 1. de reſcript. Rot. deciſ. 25.
eod. tit. in nou. cum pluribus in diſcurſu allegatis.

Nam fuit reſponſum, quod circumſcripta regula,
3 cui fuit in hac gratia derogatum, † de iure communi
non eſt neceſſe exprimere certum modum vocandi.
ſed ſufficit, quod beneficium vacet. Lap. alleg. 6. num. 5.
cum alleg. ibi per Mandoſ. in tit. K. Felyn. in cap. in
veſtra, numero 37. reſcript. Gabr. conſil. 188. lib. 1.
Hier. Paul. in prax. Cancell fol. 139. Scaphil. de lit. gra.
tit. de var. mod. vacat num. 5.

4 Et quamuis Mandoſ. teneat contrarium, & Felyn.
limitat dictam concluſionem in gratia, ſi neutri, ta-
men Mandoſ. alleg. tex. in capit. ſuſceptum de reſcript.
in 6. in quo facit fundamentum, ſed non facit ad pun-
ctum, quia aliud eſt, quod narratn vno modo Vaca-
tionis; alius non veniat, prout dicitur in eo tex. aliud
vero, quod ſit neceſſarium exprimere certum modum
& contrarium dicunt Doctores. in d. cap. ſuſceptum,
Gemin. ſub. num. 7. verſic. per hoc, Franch. numer. 10.
& firmant ſufficere, conſtare de intentione conferen-
tis, & quod non requiritur certa formalitas verbo-
rum.

Felyn. vero pro ratione ſuæ limitationis allegat di-
ctam deciſionem, 24. de reſcript. in nou. quam DD,
6 cum alijs allegatis intelligunt, † quod tunc debeat ex-
primi certus modus vacandi, quando non fuit dero-
gatum regulę, quia ceſſante regula, de iure commu-
ni, ſufficit, quod beneficium vacet, vt dictum eſt. Et
ſi hoc de iure communi fuiſſet neceſſarium, regula
minime opus fuiſſet, & ea ſuperuacanea dici poſſet,
nec adeſt aliqua ratio ſpecialitatis in gratia, ſi neutri,
7 ſed ratio ſola eſt, † quia cum ſit noua gratia, debent
in illa exprimi ea quæ poſſunt Papam reddere diffici-
liorem ad concedendum, vt dicitur, in dicta deciſ. 24.
de reſcr. in nou. Felyn. in d. cap. in noſtra, numero 17.
dicit, quod requiritur expreſſio, prout ſi de nouo bene-
ficium impetraretur.

Et iſta ratio ceſſat in hoc caſu, quia ex forma gratiæ
apparet, quod Papa voluit concedere ſine aliqua ex-
preſſione, per tot clauſulas, cum derogatione regulæ.
8 Ioan. Paul. deciſ. 69. † vbi, quod ſi Papa, voluit, cepit
etiam beneficium quod non vacabat.

Nec ſubſiſtit, quod debeat ſaltem de facto iuſtifica-
ri, beneficium vacare per obitum Ioannis, ad effe-
ctum quod poſſit capi alia vacatio, ſcilicet quod in eo
9 ius habere prętendebat, † quia fortaſſe eſt de facto
iuſtificatus primus modus narratus, ſed Ferdinan-
dus non eget tali iuſtificatione de facto, quia tunc
egeret, ſi vellet capere vacationem ex clauſulis gene-
ralibus. Et ita procedunt deciſiones allegatæ, ſecus
autem dicendum eſt in caſu i 40, in quo diſpoſitiuè duo
modi vacandi fuerunt alternatiue narrati, vt in deci-
ſionibus ſuperius allegatis.

Et ita fuit reſolutum, gratiam Ferdinandi fuiſſe iu-
ſtificatã quoad modum vacandi expreſſum. In reliquis
videndum erit.

Narnien. Confinium. Mercurij 10. Decem- bris 1603.

E P I T O M E.

Teſtes de Vniuerſitate, quando agitur de intereſſe Vniuerſitatis, ſunt idonei teſtes; ſecùs ſi agatur de intereſſe ſingulorum.

S V M M A R I V M

1 *Teſtes de Vniuerſitate, regulariter admittuntur, exempli gratia, in probandis confinibus, num. 2. Contrarium vide, num. 3.*

4 *Teſtes de Vniuerſitate, admittuntur, quando agitur de intereſſe Vniuerſitatis, ſecus ſi de intereſſe ſingulorum.*

5 *Ex materia confinium non infertur ad paſcua, cum nihil habeant commune.*

6 *Quando ius paſcendi, vel lignãdi, venditur, & pretium in arca communi reponitur, cauſa ſpectat ad Vniuerſitatem, non ad ſingulos de Vniuerſitate.*

7 *Communitas emens ius paſcẽdi, præſumitur acquirere pro Vniuerſis, potius quam pro ſingulis.*

8 *Ad hoc vt repellantur teſtes Vniuerſitatis, quando agitur de paſcuis, vel nemoribus, requiritur, quod alibi paſcua habere non poſſint.*

9 *An teſtes vnius Vniuerſitatis idonei ſint, quando agitur de ſolutione gabellarum. vel ſuæ Vniuerſitati, vel alteri in materia confinium, & paſcuorum.*

10 *Teſtes Vniuerſitatis non ſunt idonei, quando ſunt deſcripti in mandato procuræ ad agendum.*

11 *Verba ſunt intelligenda ſecundum ſubiectam materiam.*

12 *Teſtes, de Vniuerſitate non admittuntur, quando cauſa eſt criminalis, vel ciuilis ardua, vel magni honoris, quod quando ſit, relinquitur iudicis arbitrio, numer. 13.*

14 *Teſtes de Vniuerſitate non ſunt admittendi, quando aliter veritas haberi poteſt. Vide contrarium, numer. 15.*

16 *An teſtes de Vniuerſitate, ſi admittantur, ſint integræ fidei.*

17 *Teſtium dicta ſupplentur ex numero teſtium.*

18 *Sacerdos eſt idoneus teſtis pro Vniuerſitate ſæculari.*

19 *Dictum teſtium de Vniuerſitate, suppletur per dicta teſtium, qui non ſunt de Vniuerſitate, & nu. 21.*

20 *An ſit magis credendum teſtibus forenſibus cõtradicentibus, quam teſtibus Vniuerſitati 1, & 22.*

D E C I S I O CXL.

FVit per Dominos reſolutum, teſtes de Vniuerſita-
te Colliſcipionis non eſſe reppellendos: quia regu-
lariter admittuntur, capit. inſuper de teſt. quod licèt
loquatur in teſtibus de Vniuerſitate Eccleſiaſtica, ta-
men eius diſpoſitio procedit etiam in Vniuerſitate
laicorum

Digitized by Google

laicorum. Felyn. ibid numer. 2. verſic. ſed contrarium, Abb. pariter, numero 2. verſic. ex qua ratione infertur, & verſic. ſed iſtam differentiam, & ibi in addit. Vrſil. colum. 1. verſic. quam regulam, Alberic. de Maluec. de teſt. capit. 4. nume 72. verſic. hæc ratio, & verſi. iudicandu tamen, Hier. de Mont. de fin. reg. cap. 57. Et ſimpliciter, quod teſtes Vniuerſitatis admittantur, dicit Specul. in tit. de teſtam. §. 1. num. 22. verſic. ſed nunquid in cauſa Vniuerſitatis, numer. 1. verſic. vnde tenet gloſſ. Odofr. verſic. Orſignori, Albet. num. 3. & ſeqq. iuncto numero 7. verſicul. nec obſtat, vbi tuetur hanc partem, & reſpondet contrarijs, ff. de ret. diu. Dec. in capit. 3. nume. 45. Bald. num 8. verſic. item nota, de probat. item Bald. in cap. cum Nuncius, in primo not. Butr. numer. 3. Arian. num. 1. in primo not. de teſtam. Salyc. in l. parentes, numer. 4 C. de teſtament. Iaſ. in l. dictantibus, numer. 4. verſic. ſic in ſimili dicimus, C. de teſtament. Socin. reg. 519. in princip. vbi teſtatur de communi, Menoch. de arbitr. qui etiam teſtatur de magis recepta ſententia, & etiam reſpondet contrarijs rationibus, caſ. 18. numero 5. & 6. cum ſeqq. libr. 2. Et hanc concluſionem pluries admiſit Rota, Chiſan deciſ. 189 & coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Blanchetto in cauſa Conchen. limitum. 19. Ianuarij 1596. & prius in alia Pampiloneo ſepulturæ. 5. Decembris 1584. coram bo. mem. Laureano, & alias ſæpius.

2 Et in ſpecie, quod teſtes Vniuerſitatis admittantur in terminis noſtris, ſcilicet quando agitur de finibus probandis, dicit Ruin. conſil. vlt. numer. 16. lib. 4. Menoch. d. caſ. 106. numer 5. Guido Pap deciſ. 193. nu. 1. in fin. Couar. pract. quæſt. cap. 18. numero 4. verſic. 4. iudices, Bald. qui dicit hanc eſſe communem opinionem, in caſ. 445. numer. 9. lib. 5.

3 Non obſtat, quod Plot. de in litem iur. §. 4. numero 26. & Viu. in com. opin. verb. teſtes de Collegio, vel Vniuerſitate, dixerint ex Dec in cap. in ſuper numer. 6. de teſt. communem opinionem eſſe, quod teſtes de Vniuerſitate ſæculari non admittantur pro ſua Vniuerſitate.

Nam fuit reſponſum, quod Viuius, & Plot. perperam allegant Decium, quid. num. 6. nihil dicit, † 4 ſed num. 13. teſtatur, eſſe communem opinionem, quod teſtes de Vniuerſitate non admittantur, quando agitur de intereſſe ſingulorum, de quo in præſenti caſu non agitur, vt infra dicetur.

Minus releuat, quod dicebatur, prædicta procedere ſi ageretur de intereſſe Vniuerſitatis, ſed cum agatur de intereſſe ſingulorum, teſtes Vniuerſitatis, non admittantur, vt diſtinguendo dicit Chiſanen. deciſ. alleg. & poſt alios Menoch. loco præcit. numero 13. & teſtatur de communi Lanfranc. de teſt. num. 73. Oſasch. qui multos refert. deciſ. 99. num. 39 quod intereſſe ſingulorum deducitur, ex quo agitur de paſcuis, & quando agitur de paſcuis, vel nemoribus, propter intereſſe ſingulorum teſtes de Vniuerſitate non ſunt idonei Angel. in l. omnibus, num. 2. verſicul. aut reſpicit ſingulos, C. de teſtam. Caſtren. ibidem, numer. 2. & verſicul. & per prædicta patet, quod ſi eſt quæſtio de paſcuis, Lanfranc. de teſtamen. numero 73. qui de communi. Afflict. deciſ. 400. poſt num. 5. Couar. pract. quæſt. cap. 18. num. 4. verſicul. 4. iudices, vbi quod hæc opinio procul dubio eſt communis. Rol. qui pariter de communi, conſil. 72. numer. 13. & ſeqq. libr. 2.

Reſpondetur enim, quod prædicta concluſio eſt veriſſima, ſeu non applicatur; nam hic non agitur de paſcuis, ſed agitur de finibus, & quamuis inter fines prætenſos adſint paſcua, quæ arrendantur per communitatem Narniæ, tamen ex victoria finium non reſultat per neceſſe victoria paſcuorum; † materia 5 enim finium nihil habet commune cum iure paſcendi. Couar. pract. quæſt. cap. 37. in princip. & per tot. & ſtant ſimul, quod territorium ſit Collis Scipionis, & ius paſcendi competat Narnien. Couar. loco præcitato, Cæpol. de ſeruit. ruſtic. præd. cap. 9. Florian. de Sancto Petro, in l. item. ſi fundi, §. ſeminarias, in fine, ff. de viuſfruct. Rota coram bo. mem. D. Giptio in Farſ. o territorij, die Lunæ 9. Maij 1594.

Et in omnem euentum, etiam quod agatur de iure 6 paſcendi, & de nemoribus, cauſa non ad ſingulos ſed ad Vniuerſitatem ſpectare dicitur, quando ius paſcendi, & lignandi per Vniuerſitatem venditur, & pretium in arca communi reponitur, Iacob. de Sancto Georgio, in l. nullus, numer. 8. verſ. deinde ſi eſſet quæſtio, ff. de teſtam. Felyn. in cap. inſuper, numer. 2. ad med. & num. 6. verſic. ſecus ſi effectus vtilitatis, de teſtam. & in capit. 3. loco num. 3. in fin. verſic. & idem ſi eſt, quæſtio de nemore, Bald. num. 14. verſic. vel eſt quæſtio de nemore, de probat. idem Bald. in l. parentes, in fin. C. de teſtam. Afflict. deciſ. 400. poſt nume. 6. verſ. vel eſt quæſtio de nemore, cuius fructus, num. 91. verſicul. teſtes an poſſint eſſe, in quarta fallentia, verſic. ſecus ſi effectus, Marſil. in l. 1. §. ſeruus municipium, num. 10. poſt med. ff. de quæſt. Couar. pract. cap. 18. numer. 4. verſic. qua ratione, Hier. de Mont. de fin. reg. cap. 58. num. 9. & ſeqq.

Ex quibus cum hodie per communitatem Narnien. iſtud ius paſcen. vendatur, non poteſt concludi, quod Communitas Collis Scipionis velit illud acquirere pro ſingulis, immo magis dicendum eſt, velle illud arrendare, † & ſic acquirere pro vniuerſis, & ſufficit, quod 7 non conſtet, quod vellet facere Communitas, ad effectum, quod teſtes de Vniuerſitate Collis Scipionis tanquam habentes intereſſe, vti ſinguli non repellantur, ad trad. per Alberic. in d. l. in ſanorum, §. Vniuerſitatis, num 7. in fin. ff. de rer. diu. Aym. poſt Butr. & alios, de antiq. temp. p. 1. ſect. quid in libro officialis, numer. 22. Rol conſ. 72. num. 14. verſic. pro cuius ſententia lib. 2. Menoch. de arbitr. d. caſ. 106. nu. 5. in fine lib. 2.

Dicebat etiam vnus ex Dominis, ex Bald. in capit. 8 cum nuncius, ante num. 1. verſic. nam iuramentum de teſt. quem ſequitur Socin. reg. 519. in 6. fallentia, verſic. Bald. tamen, quod ad hoc, vt teſtes Vniuerſitatis repellantur, quando agitur de paſcuis, vel nemoribus, requiritur, quod homines alibi paſcua commode habere non poſſint, & etiam quod gratias ad paſcendum admitterentur abſque aliqua ſolutione Bald. in l. parentes, prope fin. C. de teſtam. Hier. de Monte de fin. regun. cap 58. num. 8. Capic. deciſ. 15. numer. 6. Socin. d. 519. in 6. fallen. verſ. 2. limitat. idem Bald. Rol. conſ. 72. num. 15. lib. 2.

Vnde neceſſe eſſet, quod Communitas Narnien. quæ curat, hos teſtes repelli probaret, quod paſcua alibi commodè haberi non poſſint, & quod Communes Collis Scipionis eſſet admiſſura gratis homines Vniuerſitatis ad paſcendum eorum animalia.

Non officit, quod aliqui ex illis teſtibus habeant bona in loco controuerſiæ, & quod agatur de intereſſe ſolutionis gabellarum, collectarum, & ſimilium, quia etiamſi declararetur territorium eſſe Communitatis Collis Scipionis, hæc tamen omnia eſſent ſoluenda illi Communitati. Vnde cum horum teſtium non 9 intereſt magis ſoluere onera Narniæ, quam Communitatis Collis Scipionis, propter hoc non ſunt repellendi, vt fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto in cauſa Conchen. limitum Alleg. 19. Ianuarij 1596.

Et ceſſat difficultas, quod homines Collis Scipionis ſunt

ſunt exempti à iuriſditione Nirnien. in conſtitutio-
nibus Apoſtolicis, quare non poteſt conſiderari ali-
quod commodum, ſaltem principale pro hominibus
de Communitate Collis Scipionis ex victoria ſua cō-
munitatibus.

Minus facit dum dicitur, quod iſti teſtes non ſunt
idonei, ex eo quia dederunt mandatum ad agendum,
quia ad hunc effectum requiritur quod omnes de
10 Vniuerſitate dederint mandatum, † tunc enimis qui
in mandato procuræ comprehenſus eſt, pro ſua Vni-
uerſitate teſtimonium ferre non poteſt. Plot. de in lit.
iur. §. 4. num. 26. verſic. maximè vbi omnes, & verſic.
quod limita, niſi omnes, Aldobrand. in addit. ad Decan.
in capit. 3. loco, numer. 46. lit. G. de teſtam. Viu. com.
opin. verb. teſtes de collegio, verſic. & hoc potiſſi-
num. Rol. conſil. 72. num. 17. lib. 2. vbi ampliat, quod
ſi cauſa eſt mixta, quia ſcilicet intentetur, tam no mi-
ne Vniuerſitatis, quam ſingulorum, tunc ſinguli de
Vniuerſitate non poterunt teſtimonium ferre. Et ita
loquitur deciſio coram bo. mem. Giptio in cauſa Ge-
runden. anniuerſariorum, 9. Iunij 1586. & eſt deciſ.
Blanchetti, in alleg. cauſa Conchen. limitum.

Et licet dicatur, quod omnes ſint deſcripti in man-
dato, hoc tamen in facto non ſubſiſtit, & copia man-
dati fideliter minimè datur.

Nec facit, quod mandatum ſit datum ad inſtan-
tiam Communitatis, & hominum Colliſcipionis;
quia non propterea eſt dicendum, mandatum datum
fuiſſe pro Vniuerſitate, & ſingulis, nam verba illa
[pro Communitate, & hominibus,] ſunt intelligenda
reſpectu omnium vti Vniuerſitatem conſtituentium,
non vti ſingulorum; quia cum agatur de territorio,
11 non poſſunt conſiderari vt ſinguli, † & verba ſunt in-
telligenda ſecundum ſubiectam materiam, Gemin.
conſ. 29. Aym. conſ. 171. nu. 13. cum alijs.

12 Non releuat, quod teſtes de Vniuerſitate non ad-
mittantur, quando cauſa ciuili, eſt ardua, & magna
in qua, cum æqui paretur criminali, teſtis de Vniuer-
ſitate non admittitur; nec quando agitur de magno
honore, vel de aliqua magna iuriſdictione, Felyn. in
capit. inſuper, numer. 5. ad fin. de teſtamen. Marſil. in l.
prima. §. ſeruus municipium, numero 8. in fin. ff. de
quæſt. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 400. colum 2. verſicul.
niſi tractetur de cauſa ardua, Menoch. de arbitr. d. caſ.
106. nu. 11.

13 Quia cum tota hæc materia relinquatur arbitrio iu-
dicis, vt per eundem Menoch. d. loco, quod licet re-
gulatur à iure, remittit tamen multum de rigore iu-
ris, non viſum fuit Dominis, quod cauſa de qua agi-
tur, ſit talis, vt non ſint admittenti teſtes de Vniuerſi-
tate.

14 Minus ſubſiſtit quod teſtes de Vniuerſitate non
ſint admittendi, cum veritas aliter poſſit haberi, vt
per gloſſ. Innocen. Hoſt. Bald. & alios, quos refert Fe-
lyn. in cap. cum nuncius, num. 2. de teſt. cum alijs.

15 Nam communis opinio eſt in contrarium. Abb. in
cap. inſuper, numer. 2. ad fin. verſ. non autem admit-
tantur, idem Abb. in cap. 3. loco, num. 5. verſ. 2. colli-
gitur, vbi dicit, hoc eſſe verius, de probat. Dec. qui
pariter teſtatur de communi, in eod. cap. 3. loco, numer.
48. 49. & 50. Felyn. in d. capit. inſuper, numer. 7. in 2.
fallen. vbi reſpondet contrarijs. Menoch. de arbitr. d.
caſ. 106. nu. 8. cum alijs, qui allegari poſſent.

16 Nec etiam facit, quod ſi admittantur teſtes de Vni-
uerſitate, non tamen ſunt integræ fidei, quia iſte ar-
ticulus eſt valde controuerſus, circa quem tamen ni-
hil Domini firmarunt, cum pro negatiua teſtetur de
communi Crot. de teſtibus, num. 132. & pro affirma-
tiua Nicol. Foſtas. in tract. de collect. par. 3. cap. 2. ſub
numer. 26. Et quamuis opinio negatiua videatur fortè
ex innumeratione Doctorum magis communis, ta-
men quando alij teſtes non deponunt contrarium, af-
firmatiua videtur magis communis, ex alleg. per Hon-
ded. conſ. 17. nu. 37. & ſeqq. vol. 1.

Tamen omiſſis prædictis, cum ſint pluries teſtes,
ſupplentur ex numero ipſorum. † Quando enim plu- 17
res, quam duo teſtes Vniuerſitatis aliquid dicunt,
plenam fidem faciunt, Paul. de Caſtr. conſil. 47. nu. 7.
verſic. adeo quod lib. 3. Imol. in d. cap. cum nuncius,
ſub num. 4. verſic. ideo poteſt dici, de teſtam. Alexan.
conſ. 93. num. 17. lib. 5. Proſp. Pateth. conſ. 161. numer.
14. cum alijs pluribus per Honded. dicto conſil. 17.
num. 42. libro primo. Aym. qui dicit, in hoc Docto-
res conuenire, de antiq. temp. par. prima, ſect. quid in
libro officialium, num. 17. & 18.

Eòque magis hæc procedunt in præſenti caſu, quia 18
adſunt duo teſtes Sacerdotes, † qui videntur eſſe ido-
nei pro iſta Vniuerſitate ſæculari, cum ſint idonei pro
Eccleſia, Dec. in cap. inſuper num. 20. de teſtam. & in
cap. 3. loco, numer. 46. de probationibus, Vrſil. in addit.
ad Afflict. deciſ. 400. collum. 2. verſic. & eſt opinionis
Neilus de teſt. numer. 22. Alberic. de Maltet. de teſt.
cap. 5. numer. 29. Aym. de antiq. tempor. part. 1. ſect.
quid in lib. offic. poſt. numer. 17. Hier. de Mont. de fin.
regen. cap. 57. numer. 1. & 2. Viu. in comm. opin. verſ.
teſtes de collegio, verſ. interpretatur quoque, vbi de
communi,

Et ceſſat difficultates, quia concorrunt alij teſtes, qui
non ſunt de Vniuerſitate. † Vnde dictum teſtium de 19
Vniuerſitate ſuppletur per dictum iſtorum; Gerard.
ſing. 24. numer. 2. Gabr. de teſtam. concl. 5. num 1. vbi
de communi, Rolan. conſ. 19. numer. 9. lib. 3. Oſaſch.
deciſ. 99. numer. 40. Paul. de Caſtr. Alexand. & Iaſ. in
l. ſi quis ex argentarijs, §. congentur, ff. de eden. cum in-
finitis, qui allegari poſſent.

Et ex prædictis ceſſat quod dicebatur, in concurſu 20
magis eſſe credendum teſtibus forenſibus contradi-
centibus teſtibus Vniuerſitatis, Abb. in cap. inſuper,
ſub nume. 2. colum. 4. verſic. ego putarem hoc dictum
procedere, Felyn. ibidem numer. 3. in ſecunda fallen.
Dec. conſ. 25. verſicul. niſi eſſent alij teſtes, Afflict. de-
ciſ. 400. nu. 8. & in fin. cum alijs.

Nam cum ex alijs teſtibus ſupplicantur dicta teſtiũ 21
Vniuerſitatis, non poteſt habere locum prædicta con-
cluſio, quod magis ſit credendum teſtibus forenſibus.

Vltra quod, hodie non quæritur, quorum teſtium
dicto ſit ſtandum; & ſi de hoc ageretur particulariter,
fortaſſe res poſſet habere difficultatem; quia cum aga-
tur de materia finium inter viſcera territorij vtriuſ-
que communitatis, & illi non poſſint ſic bene noti eſ-
ſe alijs, vt illis de Vniuerſitate, † fortè magis creditur 22
teſtibus de Vniuerſitate, quàm alijs, Felyn. in d. cap.
inſuper, num. 3. verſic. ſed intellige, de teſtibus. Mar-
ſil. in l. 1. §. ſeruus municipium, numer 3. verſic. quod
tamen intelligit. ff. de quęſt. Aufer. de teſtam. numero
9. verbo, teſtes an poſſint eſſe verſic. ſed intellige
ſane, Menoch. de arbitr. d. caſ. 106. nu. 10.

Circa hoc vltimum tamen nihil fuit per Dominos
firmatum, ſed tantum conſideratum in diſcurſu cau-
ſæ.

Et ex prædictis fuit reſolutum, teſtes de Vniuerſi-
tate Colliſcipionis non eſſet repellendos.

Aretina Spolij. Ven. 12. Decembris 1603.

S V M M A R I V M.

*1 Enunciatiua notarij, quod teſtis ſit iuratus, vel me-
dio iura-*

Digitized by Google

iuramento diſpoſuerit, de ſtylo Rotæ non creditur

2 *In examine teſtium, ſtylus loci eſt ſeruandus, de quo ſaltem extraiudicialiter conſtare debet, cum reſpiciat ordinatoria, non deciſoria.*

3 *Aequalitas eſt ſeruanda in examinandis teſtibus vtriuſque partis.*

4 *Præfixio termini habet vim monitionis factæ per iudicem.*

DECISIO CXLI.

PLacuit Dominis, quod videretur particulariter de probationibus Chiuſini; interim tamen firmarunt examen teſtium pro parte Sozzini fuiſſe validum, non obſtantibus tribus nullitatibus quæ opponebantur, videlicet citationis ad videndum iurare teſtes, iuramenti ipſorum teſtium, cum ſolum de eo conſtet per verba enunciatiua Notarij, ſcilicet [teſtis iuratus,
1 qui medio iuramento dixit,] † cui, de ſtylo Rotæ, non creditur Verall. deciſ. 123. part. 2. & deciſ. 246. ead. par. 2. & deciſ. 295. part. 3. & defectus citationis pro die certa ad viden. teſtes examinari.

2 Quantum attinet ad primam, & ſecundam nullitatem, viſum eſt, eas eſſe ſublatas ex ſtylo illarum partium, nam ibi ſolum citatur pars ad videndum induci, & produci capitula, & non etiam ad videndum iurare teſtes, neque ad videndum committi receptionem iuramentorum teſtium, & ipſorum teſtium iuramentum notatur illis verbis. [Teſtis inductus &c. iuratus, ac examinatus, qui eius medio iuramento dixit,] abſque verbo (tactis,) &c. de quo ſtylo conſtat ex fide Aduocatorum, & procuratorum illarum partium. Licet enim non doceatur formaliter, ſufficit tamen, quod de eo extraiudicialiter conſtet, ex quo reſpicit ordinatoria, non deciſoria iudicij. Pedemon. deciſ. 22. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 7. numero 1. de probat. & tenuit Rota coram R. P. D. Sacrato in Mediolanen. reſciſſionis contractus, 17. Iunij 1602.

3 Vltra quod quantum attinet ad primam nullitatem, ſcilicet citationem ad videndum iurare teſtes, reſponſum fuit, quod nec in examine teſtium partis aduerſæ adeſt huiuſmodi citatio, & ideo cum idem modus fuerit ſeruatus ab vtraque parte, ſufficit, tot. tit. quod quiſque iur. & adeſt in terminis deciſio bo. me. Rubei ſua die 16. Februarij 1582. quæ datur.

Quod attinet ad tertiam nullitatem, minus placuit Dominis, quia die ſeptima fuit facta citatio per Chiuſinum, ad videndum produci capitula, quæ eadem die fuerunt producta, & Sozzinus præſens proteſtatus fuit, non deueniri ad examen abſque ſuis interrogatorijs, & die 13. fuit exequuta alia citatio contra Sozzinum, ad inſtantiam Chiuſini, ad videndum produci teſtes, qui eadem die fuerunt producti, & Sozzinus proteſtatus fuit, non examinari, niſi cum ſuis interrogatorijs, & die 14. fuit facta citatio ad inſtantiam Sozzin. ad videndum exhiberi quandam petitionem, eademque die idem Sozzinus comparuit in iudicio, & petijt copiam capitulorum, cum termino ad conficiendum interrogatoria, & iudex aſſignauit terminum trium dierum ad dandum interrogatoria. quæ fuerunt data die 20. & eadem die teſtes examinati. Ex qua ſerie facti conſtat, fuiſſe teſtes valide examina-
4 tos, † cum poſt terminum conceſſum ad dandum interrogatoria fuerint examinati, quæ quidem præfixio termini habet vim monitionis factæ per iudicem, quæ citationem ſupplet. Matan. de ordin. iud. par. 6. princip. in prima parte iudic. de citat. 1. membr. nu. 48.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Vener. 12. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *In ſanctuario clerus orat, prædicat, & miniſtrat.*

2 *Locus in Eccleſia eſt nobilior, in quo fiunt nobiliores functiones, item in quo eſt ſedes Archiepiſcopi, vel regia, nu. 3 quod fallit, vt nu. 5. item vbi pulchrius eſt ædificium, ornamenta, & ſimilia, nu. 4.*

DECISIO CXLII.

FVerat per DD. reſolutum, Reuerendis Monachis non competere actionem ſpolij aduerſus mutationem Chori factam per Reuerendiſſimum Archiepiſcopum, cum præſuppoſito tamen, quod locus, in quo ipſi monachi ſederent, ſit dignior, quod præſuppoſitum, cum ab ipſis monachis impugnaretur, ideo de illius veritate dubitatum: & Domini pro maiori parte ſtare præſuppoſitum concluſerunt; ſcilicet, locum monachorum eſſe digniorem: ea moti ratione, quia in his Eccleſijs, vbi etiam hodie Chorus remanet ante altare maius, remanet etiam illa diuiſio Eccleſiæ materialis antiquæ in qua in parte anteriori locus eſt, vbi populus audire & orare debet, in tus verò remanet Sanctuarium, † vbi Clerus orat, prædicat, iubilat, 1
& miniſtrat. Abb. in cap. 1. numer. 3 de vit. & honeſt. cler. c. vt dicit Duran. in rationali diuinorum officiorum lib. 1. capit. 1. numer. 5. vbi tractat de Eccleſia, & eius partibus, Et quamuis paulo inferius dicat, quod ſimpliciter loquendo reſpectu loci, Sanctuarium eſt nobilius, in quo miniſtrant Sacerdotes, quia denotat vitam contemplatiuam, tamen in præſenti caſu, cum Eccleſia ſit modo prædicto diuiſa, non magis poteſt dici Sanctuarium poſt altare maius, quam ante, cum comprehendatur in parte anteriori cleri, non autem in parte anteriori populi, quo caſu pars ante altare maius eſt nobilior, quia ad hunc effectum debet attendi locus, vbi fiunt nobiliores functiones, † Sed 2
cum altare maius non habeat gradibus retro, vbi ſedent Clerici, ſed ante, totum, & in conſpectu chori monachorum ſit locus vbi conficitur corpus Chriſti, & perficitur Sacrificium, cantatur Euangelium, & Epiſtola, cum ritibus Eccleſiæ, ex his omnibus abſque difficultate oſtenditur, chorum monachorum eſſe digniorem.

Et in prædicto choro monachorum, non modo ad- 3
eſt ſedes priuata Reuerendiſſimi Domini Archiepiſcopi, in qua ſedet quando in priuatis adeſt alicui diuino officio, verum etiam adeſt ſedes regia, & ſedes Pontificia ipſiuſmet Reuerendiſſimi Archiepiſcopi. Ex quibus etiam ſatis patet, locum monachorum eſſe digniorem, ad trad. per Alexand. in l. ſecundo, ante numer. 11. verſic. dicit etiam Ang. & num. 14. ff. de vulgat. & habito reſpectu ad dictum locum a latere Euangelij. apparet, presbyteros exiſtere a ſiniſtris, & monachos à dextris Reuerendiſſimi Archiepiſcopi, & propterea etiam ex hoc conſtat, chorum monachorum eſſe digniorem, gloſſ. in l. decernimus C. de Sacroſanct. Eccleſ. vbi Bald. numer. 7. & idem Bald. in l. ex hoc iure, num. 15. ff. de iuſt. & iur. gloſſ. vltima, in cap. quam periculoſum. 7. quæſt. 1.

Prædictis accedat qualitas ædificij chori monacho- 4
rum, ornamenta ipſius, & alia ſimilia, quæ omnia, vt patet ex depoſitionibus teſtium, longe excedunt chorum clericorum, ideoque reddit ipſum digniorem.

Non

Digitized by Google

Non obſtat, quod in præsbyterio poſt altare, vbi ſedent clerici, adſit in medio ſedes marmorea, & a dextris Altaris ſedes lignea Reuerendiſſimi Archiepiſcopi, quia in ſede marmorea Prælatus non facit functiones Pontificales, ſed ponitur ad effectum oſtendendi Eccleſiam Archiepiſcopalem, prout paſſim fieri conſueuit, vt conſtat ex fide Communitatis, & deponunt teſtes. Altera vero ſedes lignea fuit ſubrogata in locum alterius ſedis, in qua Reuerendiſſimus Archiepiſcopus etiam ante mutationem chori faciebat
4 certas functiones particulares, † quare huiuſmodi ſedes non poteſt facere, quod propterea locus in quo ſedent clerici ſeculares ſit dignior, cum ſedes in illo loco eſſet etiam antequam Chorus mutaretur, ad tex. in l. fin. §. ſimili modo, &c. C. de nupt. & not. per Bald. in l. procurator, numer. 4. C. de eden. Stante maximè, quod ſedes regia, & pontificalis ordinaria Reuerendiſſimi Archiepiſcopi, ſunt ad latus chori monachorum.

Eoque magis prædicta ſententia placuit Dominis, quia Reuerendiſſimus Archiepiſcopus dat optionem Reuerendiſſimis Monachis, eligendi ſibi locum, in quo ſedent clerici, ſi putant ipſum eſſe digniorem, licet contrarium viſum fuerit Dominis, vt ſuperius dictum eſt.

Bononien. de Beroaldis. Lunæ 15. Decembris 1603.

E P I T O M E.

Si legitima non ſufficit pro dote, poſſunt alienari bona fideicommiſſaria, pro dote conſtituenda, & reſtituenda, ſi alia non extant.

S V M M A R I V M.

1 *Pater relicta legitima filijs, de bonis ſuis diſponere poteſt.*
2 *Filij ſuccedentes ab inteſtato in fideicommiſſo, ex vi clauſulæ codicillaris, non poſſunt detrahere duas quartas, quæ detrahuntur, quando ſub conditione, vel in diem eſt iniunctum grauamen. nu. 3.*
4 *Si legitima non ſufficit pro dote poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo, ſi filia non habet aliunde vnde ſe dotet, num. 6. & 10.*
Item pro reſtitutione dotis poſſunt alienari, num. 7.
5 *Dicens, legitimam non ſufficere pro dote, probare hoc debet, ſicut dicens, mulierem aliunde habere. nu. 8.*
9 *Pater tenetur dotare filiam, etiam quod filia habeat de proprio, in vita tamen ſua ſecus poſt obitum, numer. 10.*
11 *Bona tranſeunt ad hæredes cum ſua cauſa, & onere.*
12 *Hæres tenetur dotare filiam defuncti, vſq; ad legitimam, & ſi non ſufficit, vltra legitimam de bonis defuncti.*
13 *Auth. res quæ, cum proponeretur, C. comm. de legat. explicatur, & nu. 15.*
14 *Olim legitima, & Trebellianica, pari paſſu ambulabant.*
16 *Fructus percepti iudicio teſtatoris, non computantur in legitimam, in filijs primi gradus.*
17 *Arbitri ex ſtatuto dati ad arbitrandam dotem non debent arbitrari minus legitimo, poſſunt tamen excedere, ſi legitima non ſufficit.*
18 *Non eſt curandum de modo, cum effectus habetur.*

D E C I S I O CXLIII.

FVerat reſolutum coram Reuerendiſſimo patre Domino meo Litta, teſtamentum Ioannis, non obſtante præteritione filiarum, ſuſtineri in vim fideicommiſſi, ex clauſula codicillari. Quare cum Eliſabetha, retenta ſua legitima, reſiduum reſtituerit: Dubitatum an ſibi aliquid deberetur vltra dictam legitimam in bonis patris fideicommiſſo ſubiectus, ratione dotis vel alimentorum. Et negatiue fuit reſolu-
tum; † quia pater relicta filiæ legitima, de bonis ſuis 1
diſponere poteſt ad libitum, l. parentibus, vbi Bart. C. de inoff. teſtam. Surd. qui alios allegat, dec. 21. nu. 14.
Nec minus iſta mulier poteſt prætendere Trebellia-
nicam, † quia cum ſimus in teſtamento quod ſuſtine- 2
tur in vim fideicommiſſi, ex clauſula codicillari, filij venientes ab inteſtato, grauati reſtituere, non poſſunt detrahere duas quartas, quia cenſetur rogari in
continenti reſtituere, † Duæ autem quartæ detrahun- 3
tur, quando ſub conditione, vel in diem, eſt iniunctum grauamen. Bart. in l. Papinianus, §. meminiſſe, in fin. ff. de inoff. teſtam. vbi Cagnol. etiam in fin. num. 21. Alex. conſ. 26. num. 7. vol. 1. &[illegible] conſ. 164. nu. 4. vol. 2. Corn. conſ. 232. num. 11. Vol. 4. Mantic. de conject. vlt. vol. lib. 7. tit. 12. num. 31.
Non obſtat, quod quando legitima non ſufficit pro dote poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo, auth. res quæ, C. comm. de leg. l. mulier, §. cum proponeretur, ff. ad Trebell. quæ in hoc concordat cum d. auth. vt aduertit Cuman. ibi, numer. 2. verſ. nota ſummarium,
Nam fuit reſponſum, quod, omiſſo quod minimè 5
conſtat, legitimam non ſufficere pro dote, & onus hoc probandi incumberet Eliſabethæ, cum ſit fundamentũ intẽtionis ſuæ, vt in his terminis dicit Corn. conſ. 3. numer. 3 verſ. & ei qui, vol. 3. tamen, etiamſi probaretur, non releuat diſpoſitio enim, dict. auth. res quæ, non procedit quando filia teſtatoris habet vnde ſe dotet aliunde. Iaſ. ibi, numero 3. in fin. & conſ. 231. numer. 12. lib. 2. Et hoc idem tenuerunt R.p. in l filius familias, ff. diui, num. 74. ff. de legat. 1. & ibidem Ferdin. Loaz. in repet. nu. 138. Curt. iun. conſ. 154. in fin. num. 15. Aym. conſ. 186. nu. 17. Rol. conſ. 85. nu. 9. vol. 1. & [illegible] in tract. de lucro dot. quæſt. 58. Dec. a reſp. 120. in fin. ſub num. 27. verſ. item & 3. vol 3. Phanuc. de lucro dot. gloſſ. 10. nu. 72. Boer. decis. 130. nu. 12. & 13. Petra, de fideicom. quæſt. 8 princ. numero. 459. Peregr. de fideicomm. art. 42. numer. 66. Kirchou. conſ. in tom. 1. com. opin. diu. loco 3. tit. de iure dot. c. 15. fol. 209. verſ. dos prohibita. Et videtur de mente tex. in d. §. cum proponeretur, vbi quod ſi adſunt fructus ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, & ſic proprium ipſius mulieris, non poteſt fideicommiſſum minui. Et ita limitat dictam authenticam Cuman. in præcitat. §. num. 2. verſ. 2. habetis limitationem. Et hoc idem dixit bene Bart. in eodem §. n. 3. Et eſt generale in quocunque fideicommiſſario, non modo in conſtitutione dotis, verum etiam in reſtitutione, quia prius debet capere proprium, & poſtea alienum. DD. in auth. res quæ, Curt. iun. conſ. 26. Angel. nu. 5. Pariſ. conſ. 63. nu. 49. vol. 2. Aym. conſ. 19. nu. 18. Caſtren. conſ. 77. nu. 7. lib. 2. Marzar. conſ. 1. nu. 41. Et fuit reſolutum in cauſa Romana dotium de Zappis, 19. Ianuarij 1593.

I Quòd

8 Quod autem mulier habeat aliunde, quamuis de-
beat probari per dicentem, Curt. ſen. conſ. 27. num. 17.
verſ. ergo incumbit hæredibus, Aym. conſ. 19. numer.
18. verſ. cui autem incumbat onus probandi, Ferdin.
Loaz. in d. repet. l. fil. famil. §. diui, num. 138. ff. de
leg. 1. verſ. vnum tamen eſt notandum; tamen ſatis
probatur in hoc caſu, cum vigore ſententiæ Rotalis
Eliſabetha habuerit quintam partem bonorum Hiero
nimi patrui, & medietatem alterius fideicommiſſi Iu-
liæ de Spontonibus.

9 Non obſtat, quod pater teneatur dotare filiam, e-
tiam quod filia habeat de proprio, l. fin. C. de dot. pro-
miſſ. ibi, (neque enim incognitæ ſunt leges, quibus
cautum eſt, omnino paternum eſſe officium dotem
pro ſua dare progenie,) & per illud (omnino,) ma-
gis communis opinio DD. eſt, quod pater teneatur
dotare, etiam quod filia habeat aliunde. Socin. iun.
in l. 1. num. 156. verſ. & hoc dico, & num. 162. verſ.
cogitabis tamen. vbi quod, non eſt recedendum à
communi opinione, & nu. 164. verſ. fateor tamen, vbi
quod communis opinio magis ſibi placet, ff. ſol. matr.

10 Reſpondetur enim, quod diſpoſitio l. fin. procedit
in vita patris, ſecus autem dicendum eſt poſt obitum
patris, quia filia vltra legitimam non debet tangere
fideicommiſſum, ſi habeat aliunde, & dicunt DD. ſu-
perius allegati. Et ratio differentiæ eſt, quia pater re-
linquendo filiæ legitimam, ſatisfacit officio ſuo, vt
conſiderat Peregr. de fideicom. art. 4. num. 68. Alciat.
de præſumpt. regul. prima, præſ. 26. num. 4. verſ. quod
poteſt procedere, & ante hos homines eleganter dicit
Cuman. in d. l. mulier. §. cum proponeretur numer. 11.
vbi expreſſe declarat tex. in d. l. fin. C. de dot. pro-
miſſ.

11 Nec facit, quod bona tranſeunt ad hæredes cum
ſua cauſa, id eſt, onere dotandi, Bart. & Caſtr. in l. ſi
marito, §. ſi voluntate, numero 4. ff. ſolut. matr. Cor-
dub. de lib. agnoſ. §. non tantum numer. 56. quia hæ-
12 res † tenetur vſque ad legitimam, quæ ſi non ſuffi-
cit tenetur quoque vltra, ſi filia non habet aliunde,
ſecus autem ſi haberet, vnde declarat Abb. conſ. 12. nu.
4. verſ. ad vltimum contrarium, & nu. 5. verſ. tenetur
ergo dictus Bernardinus, lib. 1.

13 Minus officit, dum dicitur, quod mulier non ſolum
debet habere dotem, ſed etiam Trebellianicam, vt
inuit gloſ. in d. §. cum proponeretur, in verb. hoc, &
ibidem Iacob. de Aren. & Arius Pinel. in l. 1. p. p. 3. nu.
102. verſic. ſed receptiſſima manſuetudo, C. de bon.
mat. per tex. in d. §. cum proponeretur, intelligendo
14 tamen pro Trebellianica, legitimam, † quia olim v-
traque conſiſtebat in 4. & vſque ad nonam tantum-
modo, de qua in l. parentibus. C. de inoff. teſtam. Et
ideo de Trebellianica ſola fiebat olim mentio, quia
conſiſtebat in eadem quantitate cum legitima, Iacob.
de Beluiſ. in auth. de reſt. & ea quæ pariti vndec. menſ.
q. 2. verſ. ſed olim vtraque coll. 4. hodie vero fit men-
tio de legitima, quia regulariter eſt maior quam quar-
ta Trebellianica, quia eſt triens, vel ſemis, auth. nouiſſi-
ma C. de inoff. teſtam.

15 Nam reſpondetur, quod tex. in d. §. cum propone-
retur, non dicit, quod debeantur dos, & legitima, ſed
ſolum, quod ſi ſufficiunt fructus rerum fideicommiſ-
ſo ſubiectarum pro dote, non eſt deueniendum ad a-
lienationem fideicommiſſi. Cuman. ibidem, in fin.
Caſtren. num. 6. Alex. num. 3. cum alijs, Rom. conſ.
232. circa fin. Molin. de primog. Hiſp. lib. 4. cap. 6. nu.
15. Nam auth. res quæ proceſſit iſta conſideratione,
quia licet legitima filiæ ſit quarta vel triens, tamen
vbi euenit cauſa dotis. voluit Imperator, augeri legiti-
mam quatenus eſt neceſſarium pro iſta cauſa. Et per
hoc euenit mirabile, quod extenditur legitima & fru-
ctus computantur, quamuis non computantur in pri-
mam legitimam, ſed in extenſione. † Et ratio eſt, 16
quia iſta extenſio fit, ſi fructus non ſufficiunt: Cu-
man. in d. §. cum proponeretur, nu. 11. & 13. Bart. num.
3. dicens, quod filia non debet habere vtrumque in-
tegrum, & ante eum dixit Iacobus de Beluiſio, loco
præcit. verſ. & quod vnica quarta detrahatur. Licet
enim fructus percepti teſtatoris iudicio non compu-
rentur liberis primi gradus in quartam l. iubemus, C.
ad Trebell. bene computantur in omnem aliam cau-
ſam propter quam ipſum fideicommiſſum poteſt. di-
minui. Angel. de Peruſ. in d. §. cum proponeretur, nu. 1.
dicens, hunc eſſe verum intellectum illius tex.

Non obſtat, quod in ciuitate Bononiæ adſit ſtatu-
tum, quod mulieres debeant dotari arbitrio quatuor
coniunctorum, † quia dato, etiam, quod ſtatutum 17
loqueretur in caſu noſtro, quod non fuit viſum pro-
pinqui ſtante dicto ſtatuto non debent arbitrari mi-
nus legitima, quia in ea non eſt exceſſus. Vel ſi legiti-
ma non ſufficit, debent excedere. Salicet. in d. auth.
res quæ, in 2. not. † Quare cum in præſenti caſu Eli- 18
ſabetha habuerit legitimam, quæ ſufficit pro dote, vt
dictum fuit, habemus effectum ſtatuti; vnde non eſt
curandum de modo, cum modus, videlicet arbitrium
coniunctorum requiratur ad certum finem, l. ſi ma-
ter vbi gloſ. C. de inſtit. & ſubſtit. l. ſi quis mihi bona
§. ſed ſi mandauit, ff. de acq. hæred. Brun. in tract.
de form. in tit. de impien. & obſeruan. forma col. 15.
in 1. fallen. fol. mihi 75. Put. deciſ. 252. numero 8. cum
ſeq. lib. 2. Caſſad. deciſ. 5. de iud. Et fuit dictum in Com-
poſtellana Canonicatus, 20. Iunij 1601. coram Reue-
rendiſſimo Pacen.

Minus facit aliud ſtatutum, quod vna ſoror debeat
dotari prout aliæ fuerunt dotate, niſi patrimonium
ſit diminutum: nam etiam dato, quod etiam huiuſ-
modi ſtatutum faceret ad præſentem caſum, tamen
non poteſt fieri fundamentum in dote dati alteri ſo-
rori Eliſabethæ quia ipſa non fuit dotata à patre, ſed
à patruo, qui potuit adhibitum de rebus ſuis diſpo-
nere. Vnde non poteſt fieri aliquod fundamentum
in dicto ſtatuto.

Et ex prædictis concluſum, Eliſabethæ aliquid non
deberi vltra legitimam.

Burgen. Seruitij. Lunæ 15. Decembris 1603.

E P I T O M E.

Hic agitur de clauſula, ſine præiudicio lite-
rarum Apoſtolicarum, & clauſula ſine præ-
iudicio exequutionis, & quando detur ap-
pellatio a mero exequutore.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio non cauſat attentata, cum res à qua ap-
pellatur, non recipit ſuſpenſionem.*
2 *A mero exequutore non datur appellatio.*
3 *Literæ Apoſtolicæ habent exequutionem paratam.*
4 *Literis Apoſtolicis recentioribus maior fauor con-
ceditur, quam antiquis.*
5 *In literis indultis Exequendis, conceſſis ad fauorem
Eccleſiæ negligentia vnius non debet Eccleſiæ no-
cere. In litteris autē ad fauorem priuati negligen-
tia nocere poteſt.*

6 Exe-

6 *Exequutio præſcribitur 30. annis.*

7 *Clauſula,* SINE PRAEIVDICIO LITERARVM APOSTOLICARVM, *importat, vt non ligentur manus exequutoris literarum per inhibitionem. Et idem importat in hoc caſu, ac clauſula,* SINE PRAEIVDICIO EXEQVVTIONIS, *num.* 10.

8 *Clauſula,* SINE PRAEIVDICIO EXEQVVTIONIS, *tunc ponitur quando per exequutorem fuit cognitum ſuper exequutione literarum.*

9 *Hæc clauſula ponitur quando literæ nõ fuerunt præſentatæ exequutori.*

11 *Nomine, redditus, obuentiones, emolumẽta, omniaque alia ad beneficium ſpectantia veniunt, etiam diſtributiones quotidianas, & 13.*

12 *A mero exequutore ratione exceſſus datur appellatio.*

14 *Verba quantumuis vniuerſalia, intelliguntur ſecundum ſubiectam materiam.*

15 *Exequutor literarum Apoſtolicarum, debet aſſumere partes iudicis contra contradictores, & propterea ab eo datur appellatio, ſecus ſi oppoſitiones ſunt friuola.*

16 *Stantibus difficultatibus à facto pendentibus, datur appellatio à declaratoria exequutoris literarum Apoſtolicarum.*

18 *Tertius veniens ad cauſam, adherendo, debet venire in ſtatu cauſæ, inchoans verò nouum iudicium, poteſt venire ad cauſam, prout ſibi placet.*

DECISIO CXLIIII.

DOmini reſoluerunt, geſta per Abbatem Sancti Ioannis non eſſe attentata. Licet enim fuerint
1 geſta poſt appellationem interpoſitam, † tamen cum
res non reciperet ſuſpenſionem, appellatio non cauſat attentata, c. non ſolum, vbi gloſſ. in verbo, caſibus de appell. in 6. Aegid. deciſ. 18. Iaſ. conſ. 187. nu. 21. & 22. lib. 2. latè Moder. de atent. p. 2. capit. 12. in limit. 33. num. 1. Abbas enim prædictus erat merus exequu-
2 tor, † à quo non datur appellatio ſaltem ſuſpenſiua, cap. nouit. de appell. l. ab exequutione, ff eod. Si enim grauamen adeſt, non prouenit ab exequutore, ſed à priuilegio, & à Papa concedente. Aym. conſ. 273. num. 2. verſ. & iſta eſt ratio. Agebatur enim de exequutio-
3 ne literarum Apoſtolicarum, quæ † exequutionem paratam habent. Mohed. deciſ. 13. vt lit. pend. Gig. de penſ. q. 85 nu. 2.

Non obſtat, quod cum ageretur de exequutione literarum ſatis antiquarum, erat in illarum exequu-
4 tione ſuperſedendum; † quia eis non conceditur tantus fauor in exequutione, quantus recentioribus concedi ſolet, vt fuit reſolutum coram Bubalo in Compoſtellana Cardinalatus, 17. Nouembris 1586.

Nam fuit reſponſum, quod prædicta fortaſſe procederent, ſi literæ nunquam fuiſſent exequutioni traditæ, quia non eſſet præſumendum, abſque cauſa illas fuiſſe neglectas, in præſenti verò caſu licet de illarum exequutione non conſtet, non apparet, quod fuerint neglectæ, quia forſan ſemper fuerunt obſeruatæ, & non euenit caſus in quo ad exequutionem eſſet
5 recorrendum. † Cum enim habeant ſucceſſiuam exequutionem, & ſemper loquantur, ſemper poſſunt exequutioni mandari. Et in hoc caſu eſt aduertendum, quod ſumus in literis Indulti conceſſis ad fauorem vnius Eccleſiæ, in caſu verò deciſionis Domini Bubali literæ erant conceſſæ ad fauorem certæ perſonæ, & ideo negligentia illius ſibi nocere poterat, ſed in caſu iſto negligentia vnius, non nocet reſpectu aliorum.

Præterea deciſio Domini Bubali fundatur in præ- 6
ſcriptione 30. annorum, quibus exequutio præſcribitur vt per Achill. deciſio 5. de præſcr. Quæ ratio hic non adaptatur, cum non doceatur, eueniſſe caſum exequutionis Indulti, & non fuiſſe factam exequutionem, abſque cauſa enim ad exequutionem Indulti non poteſt deueniri.

Et in omnem euentum ceſſat omnis difficultas, 7
quia ſignatura committit cauſam cum clauſula, (ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum,) quæ importat, quod non ligentur manus exequutoris literarum; & Rota declarauit, inhibitionem ſtare cum huiuſmodi clauſula.

Nec facit, quod in commiſſione fuerit deletum verbum exequutionis, & relicta tantum modo verba
(ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum:) † nam li- 8
cet clauſula (ſine præiudicio exequutionis) tunc ponatur quando per exequutorem fuit cognitum ſuper exequutione literarum, & decreta exequutio, man-
datumq; relaxatum? † clauſula verò (ſine præiudicio 9
literarum Apoſtolicarum,) tunc demum ponatur, quando literę fuerunt præſentatæ alicui de exequutoribus deputatis, ita quod per inhibitionem quæ emanabit vigore commiſſionis, non impediatur: tamen patet, quod ſemper ſtantibus præfatis clauſulis, ſignatura intendit, quod exequutio literarum non
impediatur. † Et ideo quamuis in hoc caſu exequu- 10
tio eſſet decreta, & propterea eſſet ponenda clauſula, (ſine præiudicio exequutionis,) tamen ita debet intelligi clauſula (ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum,) cum etiam aliter non poſſit intelligi, ad tex. in l. 2. ff de libr. & poſthum. l. fundus qui locatus, ff. de fund. inſtruct. Pariſ. conſ. 27. numer. 64. libr. 2. Cephal. conſ. 622. numero 54. lib. 4. Berou. conſ. 159. nu. 29. lib. 2.

Et ex hac reſponſione tollitur quod dicebatur, indultum Alexandri cenſeri debere reuocatum per Sacroſanctum Conc. Trid. capit. 2. §. 6. quia ſufficit, quod etiam fuerit commiſſa ſin. præiudicio literarum Apoſtolicarum, & propterea non fuit firmatum, an per constitutionem Sacroſancti Conc. cenſeatur derogatum literis Alexandri.

Minus facit, quod in omnem euentum erat concedenda appellatio, quia Abbas condemnauit beneficiatos ad reſpondendum de omnibus redditibus, obuentibus, emolumentis, omnibuſque alijs ad beneficium ſpectantibus, ſub quibus Verbis vniuerſalibus, comprehenduntur etiam diſtributiones quotidianæ, fuit reſolutum in cauſa Toletana penſionis, de anno 1565. coram bon. mem. de Rubeis, & coram R. P. D. meo Penia in cauſa Toletana parochialis, de Mazaramboz 29. Aprilis 1592. Et circa
has diſtributiones Abbas exceſſit fines Indulti. † Vn- 12
de cum eſſet merus exequutor, ratione exceſſus dabatur appellatio, iuxta notata per Ang. in l. ſi cum exceptione, §. hoc autem, num. 4. ff. de eo quod met. cauſ. Imol. in l. ab exequutore, col. 2. ſub numero 2. verſ. vbi autem per pronunciationem, ff. de appell. Felin. in c. quoad conſultationem, numer. 16 de ſent. & re iud. C pic. deciſ. 1. numero 17. verſ. quo caſu, Rota deciſio 45. numero 1. de appell. in nou. Modern. de atten. appell. pend. limit. 53. numero 22. & ſeq.

Reſpondebatur enim, quod Abbas non condem- 13
nauit ad diſtributiones, & licet prædicta verba ſint apta eas comprehendere, tamen hoc caſu non com-
prehenduntur, † quia cum ageretur de exequutione 14
literarum, verba quantumuis vniuerſalia reſtringi debent ſecundum naturam ipſarum literarum, & ſubiectam materiam. Gemin. conſ. 29. circa fin. Syluan.

1 2 conſ.

conſ.56.num.19. Cephal.conſil.516.nume.34.libr.4. & conſ.347.n.7.& 8.lib.3.Aym.conſ.171.nu.13.

15 Nec facit, quod Abbas tenebatur aſſumere partes iudicis, & propterea ab eo dabatur appellatio, cum eius poteſtas procederet tantum aduerſus contradictores de facto, non autem contra reſiſtentes de iure. Franch. in cap.1.nume.6.verſ.vel poterit, & ibi Gemin.numer.11.de conceſſ. præben.in 6.Staphil.de lit.gra.in tit. de Vi,& effect.clauſ.§.ſequitur poſtmodum,num.6,& ſeqq.Rebuf.in forma nou.prouiſ.in verbo,contradictores, & ſuper Concord. in tit. de form.lit. exequut. mand.Apoſt. in verbo contradictores,Put.deciſ.251.numero 6. libr.3. Nam reſpondetur, hæc ceſſare, cum ex prædictis ſatis conſtet, quod iſti erant contradictores de facto, & friuolæ videbantur oppoſitiones,vt dictum fuit.

16 Non officit, quod in hoc caſu dabatur appellatio à declaratoria incurſus Cenſurarum. Achil.deciſ 4.nu. 7.de ſent. excomm. Put.qui refert deciſionem coram Achil.deciſ.271.num.1.& ſeqq.lib.3.quia ipſi loquuntur ſtantibus difficultatibus ex facto pendentibus, & ceſſat omnis difficultas, Quia cauſa fuit commiſſa ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum, vt per eundem Acchill.loco præcitato,nu.13.

17 Quantum attinet ad caput nullitatis ex litis pendentiam coram alio iudice, minus placuit Dominis, quia lis erat diuerſa, tam attentis perſonis, quam attento fine. Rot.deciſ.13.& 40. de procur. in nou.Intereſſe enim Capituli eſt vniuerſale, intereſſe vero Michaelis,proprium,& particulare.

18 Nec facit, quod tertius veniens ad cauſam debet venire in ſtatu cauſæ, quia eſt in facultate tertij venire adhęrendo, & tunc illud procedet, vel inchoando nouum iudicium, vt in caſu iſto; & tunc poteſt venire prout ſibi placet, Caſſad. deciſ. 1. num. 9. verſ. item in pubertate,de excep. Afflict.deciſ.235.nume.6. Abb. in cap. cum ſuper num.627.de re iud.

Nouarien. Beneficij. Ven. 19. Decembris 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Obitus,& valor beneficij probatur ex confeſſione aduerſarij,emanata in ſua gratia.*

2 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*

3 *Fides Epiſcopi atteſtantis canonicum ſuæ Eccleſiæ eſſe militem Sancti Lazari,exempli gratia,probat.*

DECISIO CXLV.

VIſum fuit Dominis, gratiam D.Octauij Ranzij
eſſe iuſtificatam,Quod enim beneficium vaca-
ret per obitum Petri Franciſci de Portiz de menſe Sep-
1 tembris, & illius valor, probatur ex gratia ipſiuſmet
aduerſarij,Ægid.deciſ.268.&deciſ.595. Put.dec.368.
lib. 1.

Nec facit, quod in gratia Tentoni narretur, quod beneficium non excedit 10. ducat.in gratia vero Ranzij quod non excedit 24. quia ſi non excedit decem, minus etiam 24. Et ſic confeſſio Tentoni ſuffragatur Ranzio.

2 Clericatus pobatur ex ipſiſmet literis patentibus.
Quod vero Octauius eſſet miles SS. Mauritij, & La-
zari, probatur ex fide Reuerendiſſimi Epiſcopi Ver-
cellen. in cuius Eccleſia Octauius canonicus exiſtit,
3 quę viſa fuit ſufficiens probatio, cum ad probandum
huiuſmodi qualitates, alias ſufficiat ſummaria proba-
tio. Aegid.deciſ.114.Caputaqu.deciſ.277.p.1.

4 Quod vero Octauius fuiſſet examinatus ab examinatoribus, probatione non eget, cum ſit aſſertio ipſiuſmet Papæ, vt fuit reſolutum in cauſa Vallisoletana Scholaſtriæ,17. Iunij 1602. coram R.P.D. Lancelotto, & in alia Tiraſonen. Capellaniæ,prima Iulij eiuſdem anni, coram R.P.D.Sacrato, & alias ſæpius.

Camerinen. Dotis. Ven. 19. Decembris 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio extinguitur ceſſante cauſa propter quam facta eſt obligatio.*

DECISIO CXLVI.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicet, mandatum relaxatum non eſſe exequendum; quia Obligatio Pantaleonis, & Vincentij, ceſſabat ex defectu cauſæ. Eorum enim obligatio ad quingenta, erat vt Angelus faceret, quod Venantia vxor cederet legato materno, quod vtique non poterat facere de tempore relaxationis ipſius mandati, cum iam Venantia vigore fideicommiſſi habuiſſet bona materna, ex quibus legatum erat detrahendum.

Nec facit, quod Venantia non habuit omnia bona materna, quorum valor aſcendit ad ſcuta 1225. Nam omiſſo, quod hoc concludenter non probatur, reſpondetur, quod dato etiam, quod probaretur, non releuaret, quia ſufficit, quod Venantia habuerit bona ſita in monte Cauſario, ex quibus Iulia mater voluit quod extraheretur legatum dictæ Venantiæ factum.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, ſcilicet, quod de tacta legitima, & Trebellianica pro Vincentio hærede, nec non & legato facto Venantiæ,& alijs legatis factis per dictum teſtatorem, non remanebat tanta ſumma pro fideicommiſſo ad fauorem Venantiæ, quantam ipſa habuit, dicitur enim bona montis Cauſarij eſſe valoris ſcutorum 475. quare aut ipſa voluit hæc bona pro legato, & ceſſat obligatio Pantaleonis, & Vincentij ex defectu cauſæ, vt dictum fuit; aut voluit pro fideicommiſſo, & tanta ſumma ei non debetur. Vnde ſemper erit verum dicere, quod obligatio Pantaleonis, & Vincentij, ceſſat pro illa Auguſtinum non poſſe adimplere quod promiſit & quoad illam mandatum eſſe iniuſtum. Quare in totum corruit, vt fuit reſolutum in Romana ſpolij 21. Februarij 1600. coram R.P.D. Iuſto,& aliàs ſæpius,

Alia ſunt ſublata ex alijs deciſionibus in hac cauſa factis,&c.

Papien. Iuriſpatronatus. Lunæ 12. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Deſcendentia probatur ex confeſſione partis ad articulos deponentis de ſua credulitate,& nu.3.& 5. cum ex voluntate partis ſtetur probationi minus legitimæ, nu.2.*

4 *Enunciatiuæ modernæ faciunt adminiculum ad probandum deſcendentiam.*

DECISIO CXLVII.

PRopoſui dubium 18. Aprilis præteriti, an ius præſentandi ſpectaret quoque ad DD. Rochum, Hippolitum, Cæſarem, & Marſilium, nec non ad Paulum, Antonium, Octauium, Hieronymum, & Ludouicum fratres, & ad Claudium, & Marinum omnes de Baſilica Petri.

Et quia fuerat firmatum coram R. P. D. meo Decano, conſtare de iurepatronatus, ex multiplicatis præſentationibus, & alijs, de quibus in eius deciſione ſub die 19. Februarij 1601. Ideo tota vis conſiſtebat in probanda deſcendentia ab illis qui præſentarunt, de qua tunc fuit reſolutum, conſtare quoad perſonam Rochi, Hyppoliti, & Marſilij. Et quia iam fuerat reſolutum coram R. P. D. meo Decano iuſpatronatus ſpectare ad Hieronymum, Franciſcum, & alios eius fratres, & ad alterum Hieronymum, nec non ad alterum Franciſcum, ita quoque dictum fuit, ſpectare ad ſupradictos; quia probatur, Rochum eſſe fratrem Hieronymi, & Franciſci, Hyppolitum vero alterius Hieronymi, & Marſilium alterius Franciſci, rationibus de quibus ſupra in dicta deciſione. Quamuis enim quoad alios Domini tunc habuerint difficultatem, tamen hodie ceſſat talis difficultas, ex reſponſione facta per partem aduerſam ad poſitiones.

Nam quantum ad perſonam Cæſaris iunioris, quod deſcendat ab altero Franciſco, qui de anno 1500. pręſentauit, ſcilicet quod a dicto Franciſco deſcendat Cæſar Senior, & à Cæſare Aſcanius, & ab Aſcanio
3 Cæſar ipſe iunior, de quo in dubio; † probatur ex dicta reſponſione partis aduerſæ ad poſitiones, Abb. in c. fin. nume. 15. verſ. idem. in poſitionibus, de confeſ. Alex. conſ. 118. num. 5. lib. 2. & conſ. 92. in princ. li. 5. Feiyn. in cap. examinata, nu. 2. de iud. Et tanto magis quia agitur inter conſanguineos, qui præſumuntur ſcire gradus, & rationem conſanguinitatis. Bart. in l. qui duos, in princ. num. 2. ff. de reb. dubijs. Bald. in l. quoniam, C. de iur. delib. Natt. conſ. 108. numero 3. vol. 1.

Nec facit, quod reſpondeat, quod credit de eius credulitate, quod Franciſcus fuerit in rerum natura eo tempore, & quod ab eo deſcenderit Cæſar ſenior; quia cum reſponderit poſitionibus, ex quo ex iuribus alias datis viſum fuit Rotæ, non probari ſufficienter
2 deſcendentiam, & det manus quoad illam † ex voluntate partis, poteſt ſtari probationi imperfectæ. Alex. in l. Titia, num. 11. ff. ſo[illegible]matrim. Aym. conſ. 206. num. 19. Nec hodie agitur co[illegible] Epiſcopum, ſed ſolum inter ipſos compatrianos.

Ex prædictis conſtat, etiam probari deſcendentiam Pauli Antonij, Octauij, Hieronymi, & Ludouici, fratrum ab Ottone, qui præſentauit, vt dicitur in alia deciſione. Nam quod ab Ottone deſcendat Ioannes, ſufficienter fuit probatum, vt dicitur in dicta deciſione, & quod a Ioanne deſcendat Ioannes Antonius, adeſt confeſſio partis, quæ licèt reſpondeat,
3 quòd credat de eius credulitate, † tamen ſufficit hæc
4 reſponſio per ſupradicta. † Et his accedunt duæ enunciatiuæ duorum inſtrumentorum, quæ licet ſint modernæ, faciunt adminiculum, quod à Ioanne Antonio deſcendat Camillus, & à Camillo Paulus Antonius, & alij fratres. Conſtat item ex reſponſione partis ad poſitiones, & conueniunt etiam pro adminiculo enunciatiuæ in inſtrumentis modernis.

Quantum attinet ad perſonam Claudij, & Marini Iunioris, probatur quoque deſcendentia, nam quod à Marino ſeniore deſcendat Iulius, & Claudius, pro-
5 batur ex confeſſione partis; † quę reſpondit per verbum, credit, de credulitate, vt ſuperius dictum fuit, & concurrit, etiam vnica enunciatiua moderna, quoad perſonam ipſius Iulij, & Claudij. Et quod Marinus iunior ſit filius Iulij, probatur ex confeſſione partis, in reſponſione ad poſitiones, & concurrit fides Baptiſmi.

Prædictis accedat reſponſio generalis, pars enim reſpondet, credere, prædicta omnia eſſe vera, & tandem ceſſit dubio, agnoſcendo bonam fidem.

Burgen. Iuris Lucrandi Fructus. Ven. 16. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Abſentes à choro habentur præſentibus, dum miniſtrant ſacramenta in capellis annexis ſuo beneficio, vel cura.*

2 *Solitus reſidere ante infirmitatem, quando eſt infirmus habetur pro præſente.*

DECISIO CXLVIII.

FVit per Dominos reſolutum, curatos Capellæ Sancti Iacobi eſſe habendos pro præſentibus, in Capellis curę annexis, quando ſunt occupati in adminiſtratione Sacramentorum, ratione ipſius curæ ad tex. in cap. vnico, ibi, vel ob euidentem Eccleſiæ vtilitatem, de cler. non reſid. in 6. Couar. var. reſol. lib. 3. cap. 13. numer. 8. verſ. 8. non tantum, & voluit Congregatio Illuſtriſſimorum Interpretum Sacroſancti Concilij Tridentini: declarauit enim, quod illi habeantur tanquam præſentes in Choro, qui animarum curam exercent, quę illi Eccleſiæ imminet, dum tamen ſint in actu miniſtrandi Sacramenta, vel alia exercendi quæ ſpectant ad ipſam curam, & inſuper adeſt expreſſa concordia, quæ datur in ſummario, numer. 1. 1

Quantum attinet ad caput infirmitatis, licet ſolitus reſidere, quando eſt infirmus habetur pro præſente, d. cap. vnico, de cler. non reſid. in 6. vbi Doct. tamen quia huiuſmodi caput reddebatur turbidum ex concordia, de eo voluerunt Domini, quod particulariter videatur. 2

Quæ opponebantur contra vnionem, viſa fuerunt Dominis extra dubium.

Pamphilonen. Statutorum. Ven. 16. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Si vnus articulus eſt releuans, conceditur remiſſoria & nu 3. Quæ in materia profana in omni inſtantia & abſque fumo conceditur.*

2 *Non datur remiſſoria ad probandum per teſtes, quod poteſt per ſcripturas probari.*

4 *Suſpenſo petitorio, iudex non habet iuriſdictionem donec cognoſcatur in poſſeſſorio.*

DECISIO CXLIX.

DOmini reſoluerunt, concedendam eſſe remiſſoriam, quia articuli ſunt releuantes. Articulantur enim grauamina Cleri ob extorſionem ſalarij, & in materia profana conceditur in omni inſtantia, & abſque fumo. Verall deciſ. 68. pag. 5. Caſſad. deciſ. 2. de dilat. Et eſt regula trita. 1

Non officit, quod articulantur quædam quæ poſ- 2

ſunt probari per ſcripturas;& non datur remiſſoria ad probandum per teſtes, quod per ſcripturas probari
3 poteſt. Afflict. deciſ. 398 num 4. † quia adſunt alij articuli releuantes, & ſufficit, quod vnus ſit talis ad effectum, vt remiſſoria concedatur. Caſſad. deciſ. 45. num. vlt. de ſeq. poſſ. & fruct.

Nec facit, quod non adſit qui legitimè compareat pro clero, quia cum adſint mandata procuræ nouem Archiepresbiteratuum, ad inſtantiam horum remiſſoria poteſt concedi.

4 Minus reſiſtit, quod ſit ſuſpenſum petitorium, & ideo iudex non habeat iuriſdictionem, donec cognoſcatur in poſſeſſorio; quia cum talis ſuſpenſio ſit facta ad effectum, vt videtur manutentio Epiſcopo, Archipresbiteratus, hoc non controuertunt, & ideo placuit DD. quod manutentio daretur Epiſcopo, & Archipresbiteris remiſſoria.

Auximana Bonorum. Lunæ. 19. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſidenti datur mandatum de manutenendo.*
2 *Iudex ritè procedens priuat poſſeſſione.*
3 *Iudex ſubrogatus facit idem tribunal cum illo in cuius locum fuit ſubrogatus.*
4 *Poſſeſſio capta poſt appellationem prohibitam per Aegidianam, non eſt attentata.*
5 *Aegidiana non habet locum, quando agitur ſuper re Eccleſiaſtica, vel inter perſonas Eccleſiaſticas; ſecus quando agitur inter laicos de poſſeſſione ſuper re emphyteotica, quæ eſt ſub proprietate Eccleſiæ.*
6 *Poſſeſſio capi non poteſt, re non liquidata, etiam quod adſit pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*

D E C I S I O CL.

1 DOmini dixerunt, Sacripanti dandum eſſe mandatum de manutenendo. non quidem ex prima poſſeſſione, quia cum habuerit pro ſpoliato, ei non
2 competit manutentio: ſed ex ſententia iudicis, † per quam cepit poſſeſſionem, & ideo Mutius fuit omni poſſeſſione priuatus. Ang. in l. clam poſſidere, §. qui ad nondinas, numer. 2. in fin. Imol. numer. 1. ff. de acq. poſſeſſ. Et fuit pluries reſolutum.

Non obſtat. quod prædicta ſunt vera, quando iudex ritè, & rectè proceſſit, ſecus autem quando nulliter, & iniuſtè, & quia Mutius neque probat nullitatem, neque iniuſtitiam, & hæc quidem tenetur probare, cum ſit fundamentum intentionis ſuæ.

Non enim ſubſiſtit, quod iudex proceſſerit, Actis non tranſportatis, quia iudex non fuit iudex appellationis, ſed primæ inſtantiæ. Et quamuis Mutius fuiſſet conuentus coram Vicario, attamen fuit exequutum ſimplex monitorium, cum clauſula, (ſi quis prætendit, &c.) & ab huiuſmodi monitorio appellauit Mutius, & introduxit coram legato, qui inhibuit, & de his omnibus conſtat ex inhibitione Legati, in qua monitorium inſeritur.

Minus ſubſiſtit, quod non conſtet de deputatione Alexandri Auditoris, quia contrarium eſt in facto. Oſtenditur enim deputatio, in qua habetur, quod propter abſentiam Pompeij locum tenentis Vicelegatus deputauit Alexandrum in omnibus cauſis in ſtatu, & terminis &c.

Et hac reſponſione ceſſat quod dicebatur, acta non fuiſſe repetita coram Alexandro; quia Alexander non erat iudex diuerſus, ſed ſubrogatus in locum Pompeij abſentis, ad omnes cauſas in ſtatu, & terminis, &c. † Et ſic erat idem tribunal, l. 1. §. qui mandatum ff. de offic. eius cui mand. eſt iuriſd. 3

Nec etiam eſt verum, quod huiuſmodi poſſeſſio fuit attentata tanquam capta poſt appellationem, 4 quia cum ſententia ſit lata in poſſeſſorio, vigore Aegidianæ, non dabatur appellatio, cum Aegidiana habeat locum in quocumque poſſeſſorio. Caputaq. deciſ. 215. l. 1. in manuſcript. † Nec applicatur, quod 5 Aegidiana, non habet locum quando agitur ſuper re Eccleſiaſtica, vel inter perſonas Eccleſiaſticas, vt fuit reſolutum in cauſa Romana Saluiani interdict. 12. Iunij 1589. coram bon. mem. Bubalo, & in alia Imolen. Legati 24. Maij 1595. coram Orano, quia licet bona, de quorum poſſeſſione agitur, ſint emphyteotica, ſub proprietate Eccleſiæ, tamen perſonæ ſunt ſæculares, nec agebatur ſuper bonis, ſed ſuper poſſeſſione inter ipſos laicos. Vnde dicendum venit, intrare Aegidianam.

Quantum attinet ad caput iuſtitiæ. Reſpondetur, nec de iniuſtitia conſtare. Licet enim fuiſſet pactum appoſitum ad fauorem Mutij, ingrediendi propria auctoritate, in euentum non ſolutionis canonum, tamen non poterat Mutius vti hoc pacto, niſi negotio liquidato Bart. in l. creditores, numer. 14. C. de pignor. Alex. conſ. 189. numero 2. verſ. bene fuit, vol. 2. & conſ. 96. nu. 4. vol. 4. vt fuit late deductum in cauſa Montis Faliſci bonorum, 13. Maij 1589. coram R. P. D. meo Decano, & in cauſa Mediolanen. Bonorum 18. Aprilis præteriti coram R. P. D. Ludouiſio.

Romana Inuentarij. Lunæ 19. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio non porrigitur contra tertium, & perſonā extraneam.*
2 *Inuentarium præſeruat conficientem in eo ſtatu in quo ante aditionem reperiebatur.*
3 *Nullitas non admittitur in iudicio exequtiuo.*
4 *In dubio, vt actus valeat, prius præſumitur quod eſt poſterius.*
5 *In confectione inuentarij citandus eſt nominatim creditor certus, non autem abſens.*
6 *Difficile eſt aſſerere, aliquem eſſe creditorem.*
7 *Inuentarium poteſt eſſe validum reſpectu citatorū, inualidum vero reſpectu non citatorum.*
8 *Deſcriptio in genere ſcripturarum in ſacculo exiſtentium ſufficit in inuentario faciendo.*
9 *Item ſufficit habere relationem ad ſcripturam, in qua ſunt deſcripta bona, etiamſi illa bona non deſcribantur.*
10 *In inuentario deſcribenda ſunt iura & actiones.*
11 *Inuentarium fieri debet coram teſtibus.*

D E C I S I O CLI.

DVbitaui, an mandatum relaxatum contra propria bona Eleonoræ per A.C. eſſet exequendū. Et Domini negatiuè reſoluerunt, † quia ab huiuſmo- 1 di decreto datur appellatio, cum effectus obligationis non porrigatur contra tertium, & perſonam extraneam. Gallcl. de oblig. Cam. p. 2. in prima part. ormal. 92. numer. 3. qualis erat Eleonora, ſtante inuentario

1 tario per eam confecto, † cuius natura eſt, vt ponat cooficientem in eo ſtatu, in quo ante aditionem reperiebatur. Bald. in l. debitori, col. 1. verſic. ſed contra iſtud. C. de pact. & in l. fin. § in computatione, in 1. oppoſitione, vbi etiam Iaſ. num. 14. C. de iur. delib. Et eſt text. apertus in eadem l. fin. §. & ſi præfatam, vbi dicitur, quod hæres adeundo cum beneficio inuentarij, hoc facit ſine periculo, & nihil penitus amittit, nec aliquod ſentit damnum, latè Surd. poſt alios, conſ. 143. nu. 40. lib. 1.

3 Nec obſtat, dum dicitur de nullitate inuentarij, quia huiuſm di nullitas non eſt diſcutienda in articulo exequutiuo, ſed in petitorio, & negotio principali, Achil. decis. 15. nu. 2. de reſtit. ſpoliat. Gabr. conſ. 44. nu. 12. lib. 1.

Sed ceſſat omnis difficultas, quia nullitates quæ contra inuentarium opponuntur non ſubſiſtunt, nam defectus citationis tollitur, quamuis enim mandatarius referat, affixiſſe citationem die 18. propria die iuridica, & tamen inuentarium fuit confectum die 20. nihilominus, ſtante, quod commiſſio de citando, eſt die 19. Nouembris & Tubicina retulit, ſe publicaſſe dicta die 19. ex ſerie facti manifeſtè conuincitur error mandatarij referentis, ſe citaſſe, & affixiſſe die 18. non enim veriſimile videtur, quod mandatarius, citet ante

4 te decretum iudicis, † ideo in dubio vt actus valeat, prius præſumitur quod eſt poſterius. Aym. conſil. 52. num. 2. Alex. ind conſil. 112. nume o 4. lib. 5. Dec. in cap. quoniam Abbas, num. 5. t. de offic. deleg. & in l. donationem, num. 12. C. de collat.

5 Nec releuat, quod cum Virginia eſſet certa creditrix, debebat nominatim citari. Bar. in d. l. final. §. cum igitur, numer. 3. C. de iur. de lib. Dec. conſ. 251. numero 4. & conſil. 633. numer. 9. Aym conſ. 89. in fin. Nam fuit reſponſum, ipſam, vt ex eius ad poſitiones reſponſione conſtat, poſt annum ab obitu patris receſſiſſe ab Vrbe, nec conſtat fuiſſe reuerſam, dc tempore quo inuentarium fuit confectum.

6 Vltra quod aliqui ex Dom nis dicebant, difficile eſſe, aſſerere aliquem eſſe certum creditorem. Sa yc. in d. l. fin. §. ſin autem dubius, numer. 8. in fin. C. de iur. delib. Et ideo quatenus probaretur, D. Virginiam eo tempore fuiſſe in Vrbe, negotium egere particulari diſcuſſione.

7 Minus etiam facit, quod alij creditores, qui erant certi, tanquam nominati in teſtamento, non fuerunt particulariter citati; quia quicqu d dicendum eſſet reſpectu iſtorum, reſpectu citatorum inuentarium fuit validum. Dec. d. conſ. 251. nu. 4.

8 Non officit, quod Eleonora non deſcripſit nominatim ſcripturas quę erant in duobus ſacculis, ſed in genere deſcripſit duos ſacculos ſcripturarum, quia Rota pluries ſuſtulit hunc defectum, vt in cauſa Romana de Gaddis 24. Octobris 1578 coram Reuerendiſſimo D. Patriarcha Alexandrino, & meis temporibus in cauſa ciuitatis Caſtelli pecuniaria. 2. Iunij 1603. coram R. P. D. Iuſto. Eòque amplius viſum fuit Dominis, hoc admittendum in præſenti caſu, ſtante mendicitate teſtatoris, de qua deponunt teſtes, & quod alter ex illis ſacculis erat in manibus magiſtri domus carcerum, alter vero in manibus cuiuſdam ædium locatoris, ex quibus omnibus de facili poteſt argui qualitas harum ſcripturarum.

9 Minus placuit Dominis, quod omnia bona nominata in teſtamento non fuerint deſcripta in inuentario, quia cum inuentarium habeat relationem ad teſtamentum, viſum fuit ſufficere, ex traditis per Rip. in l. ait Prætor, §. ſi iudex, num. 4. ff. de re iud. Rot. deciſ. 5. de teſtam. in antiq. Et ſaltem iſta relatio excludit dolum, quia cum credita ceſſent nominata in teſtamento non poterant occultari. Et hoc ſufficit ad effectum excuſandi à dolo, ad trad. per Bald. conſ. 147. numer. 3. vol. 4. Dec. conſ 633 num. 11. & fuit dictum in allegata cauſa ciuitatis Caſtelli coram R. P. D. Iuſto.

Tandem non obſtat, quod non fuerint deſcripta 10 iura & actiones. Bald. in d. l. final. §. cum igitur, nu. 8. verſic. tu dic. C. de iur. delib. quia ſtante qualitate teſtatoris, & eius teſtamento, in quo deſcripſit certa credita, viſum fuit, huic, requiſito perabunde fuiſſe ſatisfactum.

Et ad illud quod dicebatur, notarium ſcripſiſſe ad relationem Eleonoræ, & tamen in deſcriptione debere interuenire notarium, † & deſcribere coram teſti- 11 bus, d. l. final. §. ſin autem dubius, C. de iur. deliber. Reſpondebant Domini, quod teſtator non habebat domum, obijt enim in carceribus, nec habebat mobilia, vt ex eius teſtamento patet, & ideo ſatis in deſcriptione interuenit notarius, & teſtes, cum Eleonora, habens relationem ad teſtamentum quod erat in actis, dederit notulam notario. Nec nominata in teſtamento agebant particulari inſpectione notarij, cum exceptis duobus ſacculis, & certo enſe, omnia eſſent incorporalia, nempe credita, & debita.

Bononien. Fideicomm. de Mangiolis. Ven. 23. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio facta in diuiſione bonorum, antequam adeſſent creditores, probat etiam contra creditores ſuperuenientes.*

2 *Vbi lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus.*

3 *Confeſſio voluntaria tutoris non probat contra pupillum.*

4 *Identitas bonorum probatur per duos, vel tres confines.*

DECISIO CLII.

Dubitaui an bona adiudicata Faſanino eſſent ſuppoſita fideicommiſſo comitis Melchioris ſenioris. Quod quidem dubium habet duas inſpectiones, ſcilicet, ex quibus probetur eſſe ſuppoſita, & ande illorum identitate.

Quantum attinet ad primam inſpectionem, circa poſſeſſionem nuncupatam, (i prati de Comacino,) habemus diuiſionem factam inter ipſos fideicommiſſarios, quæ corroboratur etiam ex alia diuiſione facta inter grauatos, in ſummario num. 1. Circa ſecundam poſſeſſionem poſitum in Communi Sancti Martini, dictam, [ita poſſeſſione della Tena,] habemus aliam diuiſionem fact m per ipſos fideicommiſſarios, num. 2. Quo vero ad tertiam poſſeſſionem poſitam in eodem Communi ſuper Tena, habetur inſtrumentum exequutionis laudi lati per Cardinalem ſancti Sixti poſtea Gregorium 13. vbi hæc poſſeſſio conceditur Comiti Melchiori iuniori. † Et hæc confeſſiones 1 cum fuerint factę antequam creditores haberent cauſam à Comite Melchiore, fuit reſolutum, probare contra ipſos creditores, vt ex ſententia Doct. benè diſtinguit Surd. deciſ. 256. nu. 8. Et fuit late deductum in alia deciſione in hac cauſa facta contra Dominos de Maluetijs.

Nec placuit Dominis diſtinctio quę fuit facta ex 2 cauſa lucratiua, & ex cauſa onetoſa, ſcilicet quando ſingularis ſucceſſor habet ius ex cauſa lucratiua, confeſſio afficit, ſecus ſi ex cauſa onetoſa, quia hæc diſtinctio

ctio

ctio iuribus non probatur, textus enim in l. apud Celſum, in §. autboris, & vtrobiq. gloſſ. ff. de dol. mal. except. non tangit hanc difficultatem, ſed loquitur quando dolus autboris nocet ſucceſſori.

Minus etiam applicatur conſilium Cornei. 17. on.
3 20. libr. 4 † quia loquitur in confeſſione voluntaria tutoris, quæ non probat contra pupillum, l. certum, §. ſed an & ipſos, ff. de confeſſ. & loquitur etiam in confeſſione facta ab aduerſario, quæ ſibi prodeſſe non debet, & alteri parti obeſſe.

4 Quantum attinet ad identitatem, ſatis etiam fuit reſolutum, probari; nam circa poſſeſſionem nuncupatam (prati de Comachio,) in inſtrumento poſſeſſionis captæ enunciantur tria conſinia, quæ enunciantur etiam in diuiſione, nempe zeua, bona DD. de Bentiuolijs, & Canale molendini.

Pariter quoad ſecundam poſſeſſionem concurrunt duo confinia, ſcilicet via communis, & bona DD. de Bentiuolijs.

Et quoad tertium, concordant etiam quatuor confinia, nempe campi bruni, poſſeſſio quæ eſt poſſeſſio caſſinæ vt dictum fuit in alia deciſione, via publica, canali, & alia bona ipſorummet Comitum de Mangiolis.

Nec facit, quod dicatur in exequutione laudi Gregorij 13. quod iſta poſſeſſio eſt diuiſa in quatuor petias, & ex inſtrumento poſſeſſionis captę, conſtat eſſe diuiſam in plures, quia ex lectura vtriuſque ſcripturæ, & ex confinibus, apparet, eſſe eandem poſſeſſionem, de qua in exequutione laudi, eoque magis, cum eodem nomine nuncupetur.

Et ex prædicta concordantia confinium, & etiam ex concordantia nominis, dubitari non poteſt, quin identitas probetur, vt late in alia deciſione dictum fuit.

An autem Domini moderni Comites, poſſint agere ad recuperationem horum bonorum contra Faſaninum, particulariter erit agendum.

Nec minus ſufficeret, ſi prædicta probarentur, niſi etiam conſtaret, panninos fuiſſe eius qualitatis, vt ex eis fuiſſet perceptum lucrum de quo deponunt teſtes. Caſtren. loco præcitato.

Anconitana Sequeſtri. Vener. 23. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

Debet probari in ſpecie cum ſuis qualitatibus id propter quod dicitur ceſſaſſe intereſſe, ad hoc vt debeatur intereſſe.

D E C I S I O CLIII.

1 FVit per Dominos reſolutum, intereſſe non probari, ad hoc vt debeatur. Non enim probatur, quod ob ſequeſtrum Somentius non tranſmiſerit panninas ad nundinas, in quibus illas tanti vendidiſſet, & tantam ſummam fuiſſet lucratus, quod requiſitum in ſpecie poſtulatur, ad effectum vt intereſſe debeatur Caſtren. in l. 3. §. final. num. 3. ff. de eo quod certo loco, quem paſſim Rota ſequitur. Mohed. decis. 3. de vſur. & nouiſſime coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha Alexandrino in cauſa Rauennaten. intereſſe, 28. Aprilis præteriti, & alias pluries.

Non obſtat, quod Somentius eſt mercator, & alias merces conduxit ad nundinas, quia non valet argumentum, Solitus eſt negotiari. Ergo, & has merces ad nundinas, tranſmiſiſſet, & tot lucratus fuiſſet; quia debet probari in ſpecie, ob ſequeſtrum, has merces ad nundinas conduxiſſe, vt per Caſtren. in d. loco, Mohed. pariter loco alleg. in fine.

Eſina Fideicommiſſi. Lunæ 26. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 Adimpletis conditionibus fideicommiſſum purificatur.

D E C I S I O CLIV.

QVamuis pars contraria agnoſceret bonam fidem, & cederet dubio, nihilominus agentes pro Confraternitate actrice ad fundandam eius intentionem, voluerunt firmare, an conſtarent de fideicommiſſo Berti, quod ſit purificatum ad fauorem ipſius Confraternitatis Et dubio per me propoſito. Domini affirmatiuè reſoluerunt. Nam Bertus inſtituit Marchegianam filiam, & alios filios naſcituros, quibus in pupillari, vel quandocumque deſcendentibus ſine filijs legitimis, tunc, & eo caſu teſtator poſt mortem Druſianæ vxoris ſubſtituit Confraternitatem, ad cuius fauorem factus eſt locus fideicommiſſo. Deceſſit enim Bertus, relicta tantummodo Marchegiana filia, vt deponunt teſtes in ſummario, numer. 2. & poſtmodum ipſa Marchegiana abſque filijs deceſſit, vt in eodem ſummario, num. 4 Eſt quoque defuncta Druſiana vxor teſtatoris, vt deponunt teſtes in ſummario, nu. 5. Vnde euenit caſus vocationis dictæ Confraternitatis.

Burgen. Iuriſdictionis. Veneris 6. Februarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 Clauſula, PARITO IVDICATO, *impedit exequutionē donec fuerit paritum, & afficit etiam ſucceſſorem, nu. 2. & reficiendæ ſunt tam expenſæ factæ in Curia, quam in partibus, nu. 3.*

D E C I S I O CLV.

FVit per Dominos reſolutum, Reuerendiſſimum Archiepiſcopum Modernum non poſſe audiri, niſi refectis expenſis, quia reſtitutio in integrum fuit commiſſa cum clauſula [parito iudicato,] † quæ ſu- 1
ſpendit iuriſdictionem, donec fuerit paritum, capit. cum dilecta, de reſcript. Pariſ. conſil. 94. num. 8. lib. 4. Put. deciſ. 283. lib. 2. Caputaq. deciſ. 150. pag. 1. Et ideo geſta ante purificationem huius clauſulæ, eſſent abſque iuriſdictione, vt in dictis locis, & per Put. deciſ. 419. lib. 1. Staphil. de lit. iuſt. §. dicendum, numer. 42. Et fuit reſolutum in Calaguritana Capellæ ſanctæ Crucis de Nagera 13. Ianuarij 1589. coram Orano, & in alia Pampilonen. parochialis, 4. Martij 1591. coram R. P. D. Decano.

Non obſtat, quod huiuſmodi reſcriptum fuerit ob- 2
tentum per anteceſſorem, quia cum ſuſpendat iuriſdictionem, afficit etiam modernum Archiepiſcopum cauſam proſequi volentem; vt fuit reſolutum in cauſa Vigellen. iuris optandi, 10. Decembris 1603. coram R. P. D. meo Ludouiſio.

Minus

Digitized by Google

3 Minus etiam obſtat, quod fuerit paritum, quoad
expenſas factas in curia, & expenſæ quæ hodie petun-
tur, fuerunt factæ in partibus, quia cum fuerint factæ
pendente cauſa in Rota, veniunt in condemnatione
ſub clauſula, (coram nobis,) & ideo potuerunt taxa-
ri. Rot. deciſ. 42. de ſent. & re iud. in antiq.

Toletana Decimarum. Mercurij 11. Februarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Quaſi poſſeſſio vniuerſalis non extenditur locum vbi quis habet quaſi poſſeſſionem particularem, cum titulo de quo non cognoſcitur in iudicio ſummariſſimo, numer. 3.*
2 *Non datur poſſeſſio niſi contra prohibentem.*
3 *Teſtes de viſu ponere debent, ſe non vidiſſe, nec fieri potuiſſe, quin ipſi vidiſſent, ſi res ſe aliter habuiſſet.*

D E C I S I O CLVI.

FVit per Dominos reſolutum, quaſi poſſeſſionem
vniuerſalem Prioris non capere territorium de
1 quo agitur, dum moniales paſcunt proprios greges,
† quia quaſi poſſeſſio vniuerſalis, etiam fundata in
iure communi, non extenditur in locum vbi quis ha-
bet quaſi poſſeſſionem particularem titulatam, prout
habent moniales, vt conſtat ex teſtibus, & titulo da-
to, cap. cum perſonæ, de priuil. in 6. Ioan. Lup. in re-
pet. cap. per veſtras, § ſed eſt pulchra dubitatio, qui
eſt 44. ub not. 2. numer. 45. de donat. inter vir. & vxor.
fol. mihi 303. Rot. deciſ. 11. de reſt. ſpol. in nou.
2 Non obſtat, quod non detur poſſeſſio niſi contra
prohibentem; quia fallit hæc concluſio, ſtante titulo
monialium Rot. dicta deciſ. 11. Rebuf. ad ord. reg.
Gal. tom. 3. tit. de materia poſſeſſ. in præfat. num. 145.
3 † De cuius tituli validitate non eſt cognoſcendum in
hoc iudicio ſummariſſimo, capit. cum veniſſent, vbi
Abb. num. 8. Bar. num. 11. & 35. de inſtit. Rot. d. de-
ciſ. 11. Et alias fuit dictum coram Cardinali Paleotto in
Tiraſonen. decimarum 2. Decembris 1561.
Nec ſubſiſtit, quod poſſeſſio monialium inceperit
de anno 1576. quia contrarium conſtat ex pluribus te-
ſtibus. Nec minus etiam probatur, quod moniales
non habeant proprios greges, cum deponant teſtes,
4 non vidiſſe. † Hæc enim depoſitio non ſufficit, niſi
ſubdant, quod aliter non poſſit ſe res habere, quin ipſi
viderint. Dec. conſ. 534. num. 8.
Alia ſunt ſublata per aliam deciſionem factam ad
fauorem monialium.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Lunæ 8. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus eſt caput, & loco Abbatis in Eccleſia Cathedrali regulari, & habet omnimodam iuriſdictionem in monachos Cathedralis regularis, exceptis ijs quæ concernunt regularia inſtituta.*
3 *Verba prolata ab habente poteſtatem diſponẽdi, important cauſam non conditionem.*
4 *Exceptio firmat regulam in non exceptuatis.*
5 *Dictio, VEL, eſt augmentatiua, & ampliat diſpoſitionem, etiam ad diuerſa.*
6 *Statutum recipit interpretationem à iure communi.*
7 *Epiſcopus habet iuriſdictionem in monachos ſancti Benedicti. Sed contrarium eſt verius, quando Eccleſia Cathedralis eſt regularis, num. 8.*
9 *Vnio intelligitur facta ſine preiudicio tertij.*
10 *Ex ſeparatis non fit illatio.*
11 *Concil. Trid. SESS. 21. CAP. 8. loquitur de monachis exiſtentibus in locis exemptis.*

D E C I S I O CLVII.

DVbitauit, an & quam iuriſdictionem habere Re-
uerendiſſimus D. Archiepiſcopus in monachos
monaſterij Montis Regalis, tam in Eccleſia, & mona-
ſterio, quam extrà Et Domini vnanimiter cenſuerunt
omnimodam iuriſdictionem in ipſorum habere, & in
omnibus caſibus, exceptis ijs, quæ concernunt regu-
laria inſtituta. Verba enim Bullæ Pauli Tertij viſa fue-
runt ſatis clara in §. declarans etiam vbi dicitur, quod
Archiepiſcopus eſt caput ipſorum monachorum, de-
clarando illorum exemptionem à viſitatione, & cor-
rectione Archiepiſcopi quoad regularia inſtituta tan-
tum, & non quoad ſupradicta in Bulla, vel exceſſus
perpetratos, vel perpetrandos, in quibus viſitationi
& correctioni Archiepiſcopi prout ſunt ſubiecti, ſint
& eſſe cenſeantur. Et hæc quidem diſpoſitio eſt con-
formis diſpoſitioni iuris communis. † Cum enim aga- 1
tur de Eccleſia Cathedrali regulari Epiſcopus eſt ca-
put, & loco Abbatis monachorum, & ipſi loco Cano-
nicorum, Doctores, in cap. cautam, de iud. 1. Hoſt.
in princip. Ioan. Andr. nume. 3. Abb Antiq. numero 2.
Belam. num. 1. & 2. Butr. num. 4. & 8. Imol. numero 1.
Dec. numer. 38. & Abb. qui loquitur expreſſe de Eccle-
ſia montis Regalis, num. 8. & ſeqq. † Et idem Epiſco- 2
pus etiam de iure communi, exceptis ijs quæ concer-
nunt regularia inſtituta, habet omnimodam iuriſdi-
ctionem in monachos Cathedralis regularis, capit. 1.
ne ſed. vac. gloſſ. final. in cap. nullus, verſ. vt Epiſco-
pus etiam ſæcularis, de elect. in 6. Vbi Anchar. nume. 3.
verſic. ſed aduerte, Ioann. Andr. numero 3. verſic. in
gloſſ. vltim. Gemin. numer. 7. verſicul. mea gloſſ. ibid.
Franc. numer. 3. verſic. in gloſſ. in fin. Corn. conſ. 133.
numero 4. lib. 2. vbi num. 5 apparet de hoc non eſſe hæ-
ſitandum, ceſſantibus indultis, & conſuetudinibus par-
ticularibus loci propter quæ in iſto caſu ipſe conſuluit
contrarium. Et hanc ſententiam alias ſequuta fuit Ro-
ta coram Oradino in Peruſina iuriſdictionis 27. Fe-
bruarij 1558. quæ etiam refertur, licet diuerſis verbis
inter miſcellaneas Cattæ, ſub. num. 56.
Nec placuit Dominis, verba Bullæ prout ſunt, eſſe
intelligenda conditionaliter, non cauſatiuè; quia con-
trarium eſt verius. Tum quia D. Archiepiſcopus ha-
bet diſpoſitionem iuris pro ſe. Tum etiam quia hu-
iuſmodi verba ſunt prolata ab habente poteſtatem di-
ſponendi in diſpoſitione certa, † & ideo important 3
cauſam, non conditionem, Felyn. in cap. 2. numer. 10.
de reſcript. & tenuit Rota coram Lauretano in Cau-
tien. iuriſdictionis, 5. Nouembris 1576.
Et hoc etiam euidentiſſimè apparet, cum monachi 4
eximantur à iuriſdictione Domini Archiepiſcopi quo
ad regularia inſtituta tantum, quæ exceptio firmat re-
gulam in omnibus caſibus expreſſe non exceptuatis.
Bart. in l. quæſitum, §. denique, ff. de fund. inſtruct. &
præſcribit, quod ad alia non expreſſa exemptio exten-
di nequit, l. qui in aliena, §. libert. ff. de neg. geſt.
Minus etiam placuit Dominis, verba Bullæ eſſe in-
telligenda de iuriſdictione, quoad Eccleſiam tantum;
quia

Digitized by Google

quia Bulla vlterius proſequitur, ſcilicet, vel exceſſus perpetratos, vel perpetrandos, &c. Quæ diſpoſitio non ſolum eſt generalis comprehendens omnia, ſed
5 etiam augumentatiua, propter dictionem, (vel) † quæ ampliat diſpoſitionem etiam ad diuerſa, Crauet. conſ. 326. num. 2. Quæ eò magis vera ſunt, quia cum iure
6 communi concordant, † à quo verba ſtatutorum interpretationem aſſumerent, vbi dubia viderentur, l. 2. C. de noxal. cap. cum dilectus, de conſuet. Alexand. in l. nam quod §. non omnis, ff. ad trebell. Iaſ. in autb. nouiſſima, num. 24. C. de inoff. teſtam. Vnde non poteſt dici, vigore Bullæ, iuriſdictionem Archiepiſcopi reſtringi vltra quam Bulla ipſamet faciat.

7 Nec ſubſiſtit, quod Epiſcopus non babeat iuriſdictionem etiam quod procedatur in figura iudicij, cum iſti monachi ſint Ordinis Sancti Benedicti. Abb. in c. quanto, de Offic. Ord. Rom. conſil. 375. cum alijs. Nam, omiſſo, quod iſti Doctores non loquuntur quando Eccleſia eſt Cathedralis regularis, † contrarium eſt verius de iure, cap. cum perſonæ, de priuil. in 6. cap. 1. de offic. Ordin. cap. omnes Baſilicæ, 16. quæſt. 7. & tenet. in d. cap. quanto Innoc. nume. 2. Hoſt. numer. 9. Ioan. Andr. num. 15. Anchar. num. 16. Henric. Boich. nume. 4. Bellam. numero 8. verſic. aut igitur, & Butr. numer. 20. Dec. in cap. tua nobis, numer. 16. de confirmat. vtil. vel inutili, Firman. de epiſc. libr. 4. part. 2. quæſt. 35. num. 81. verſic. & quia dixi. Capell. Tholoſ. deciſ. 309. Et hanc opinionem tanquam veriorem, & communionem ſequuta fuit Rota in cauſa Auguſtana iuriſdictionis 17. Maij 1573. coram Orioten. & in alia Cæſaraugustana exemptionis, 13. Nouembris 1587. & 28. Martij 1588. & 12. Febr. 1590. coram Orano.

Minus etiam ſubſiſtit dum dicitur, quod in omnem euentum ceſſat iuriſdictio D. Archiepiſcopi ſtantibus priuilegijs venerabilis Congregationis Caſſinen. cui fuit vnita Congregatio. Sicula, d. cap. cum perſonæ, de priuil. in 6. Corn. d. conſ. 193. numero 7. lib. 2. Capell. Tholoſ. deciſ. 309. Et cenuit Rota in prædicta deciſione Cottæ.

9 Nam fuit reſponſum, quod vnio intelligitur facta ſine præiudicio tertij, cap. 2. de relig. dum Rebuf. in prax. tit. de erect. in Colleg. verſic. & in bac erectione, Put. deciſ. 268. numer. 3. lib. 2. Vnde per talem vnionem non cenſetur derogatum iuriſdictioni D. Archiepiſcopi.

Et ceſſat omnis difficultas, quia in Bulla erectionis Congregationis Siculæ, in cuius locum ſubrogata eſt Congregatio Caſſinen. expreſſe legitur ſine præiudicio iurium Archiepiſcopi, quare huiuſmodi priuilegia non poſſunt monachis ſuffragari, dum degunt in monaſterio Montis Regalis iuriſdictioni Archiepiſcopi ſubiecto, cap. 1. § in eos, de priuil. in 6. ibi, niſi forſan ipſi monachi, vbi Franc. in 2. not. & Gemin. num. 3. & 6. Capic. deciſ. 59. in fin.

10 Nec facit, quod monachi babeant menſam ſeparatam de qua diſponunt, & negotia Archiepiſcopi, & monachorum ſint ſeparata; quia ex hoc non poteſt inferri ad non iuriſdictionem D. Archiepiſcopi, cap. edoceri, de reſcript. Et videmus, quod Capitula ſæcularium Eccleſiarum habent menſam ſeparatam, & negotia ſeparata, & non propterea iuriſdictio Epiſcoporum eliditur, tot. tit. de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſ. cap. Doct. in d. c. edoceri, de reſcript.

11 Nec etiam monachis ſuffragatur diſpoſitio Sacroſancti Conc. Trid. ſeſſ. 28. cap. 8. quia loquitur de monachis exiſtentibus in locis exemptis à iuriſdictione Ordinarij, quales non ſunt degentes in monaſterio Montis Regalis per ſupradicta.

Et ita concluſum fuit, omnimodam iuriſdictionem ſpectare in omnibus ad Reuerendiſſimum Dominum Archiepiſcopum, prætcrquam quoad regularia inſtituta tantum.

Calaguritana Beneficij. Lunæ 8. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Reus poſſeſſor vincit per non ius alterius.*
2 *Sequeſtrum neceſſarium non priuat poſſeſſione.*
3 *Deciſio in cauſa Calaguritana iuris aſcendendi 2 Iunij 1599. coram Seraphino declaratur.*

D E C I S I O CXLVIII.

DVbitaui, ad quem ſpectaret beneficium. Et Domini dixerunt, cum Michael ſit reus, & poſſeſſor, & ſibi ſufficiat vincere per non ius Petri actoris, non eſſe videndum de iure ſuo. Rot. deciſ. 1. & 4. de re iud. in nou. † nec ſibi nocere ſequeſtrum per Rotam 2
appoſitum, quia ſequeſtrum neceſſarium poſſeſſione non priuat, Cyn. Bart. Bald. Salicet. & alij, & præſertim Curt. ſen. numer. 64. in l. vnic. C. de probib. ſeq. Caſſad. deciſ. 14. numer. 12. ſuper regul. Sarnen. in reg. de Annal. quæſt. 46. Rebuf. de ſequeſtr. gloſſ. 1. art. 1. num. 19. Et fuit reſolutum in cauſa Salutiarum beneficij, 27. Nouembris, anno Iubilei coram R. P. D. Ludouiſio, & per prius in cauſa Parmen. Prioratus, 16. Ianuarij 1598. coram bo. me. me. Orano.

Propterea, viſo iure Petri, Domini reſoluerunt, dominium ſpectare ad ipſum Petrum. Non poteſt enim dubitari, quin eſſet dimidius antiquior, & deberet vigore conſtitutionis ſynodalis aſcendere ad integram portionem. Et quamuis tempore vacationis, & primæ prouiſionis Petri, quæ fuit 15. Ianuarij 1591. vigeret conſtitutio Sixti V. tamen poſtea 4. Maij 1592. S. D. N per Breue commiſit Epiſcopo, vt ſuſpenderet executionem Motus proprij Sixti V. & ſineret clerum præſentare, vt antea ſolebat, & mandatur ei in dicto Breui, vt prouiſos poſt inhibitionem Rotalem iuxta Motum proprium Sixti V. eijceret è poſſeſſione. Quare cum inhibitio Rotalis fuerit intimata in partibus 20. Aprilis 1590. & ſic ante vacationem huius beneficij, & Capitulum de nouo prouiderit Petrum de menſe Februarij 1593. vtique ad ipſum ſpectat beneficium per ſupradicta.

Nec releuat, quod fuerit reſolutum coram D. Litta in cauſa Calaguritana attentatorum, 15. Maij 1600. prouiſiones factas per Epiſcopum poſt dictam inhibitionem, non fuiſſe attentatas, ſtante illius moderatione de ordine ſignaturæ, quia aliud eſt, quod Epiſcopus excuſetur ab attentatis, aliud verò, quod Sanctiſſimus mandauerit, vt prouiſi poſt dictam inhibitionem amouerentur.

Nec releuat, quod idem S D. N. per aliud Breue quod fuit datum 15. Martij 1593. ſuſpenderit omnes prouiſiones factas à Clero quoad Sanctitas ſua aliud declaraſſet, quia poſtea de anno 1596. declarauit, quod reſpectu illorum, qui cœperant eſſe beneficiati ante publicationem Motus proprij Sixti V. ſeruarentur conſuetudo ſtatuta antiqua. Et talis erat Petrus, qui fuerat beneficiatus ante dictum annum 1596.

Nec prædictis reſiſtit deciſio Reuerẽdiſſimi D. Patriarchæ Alexandrini in ſimili cauſa Calaguritana iuris aſcendendi, 28. Iunij 1599. Quia illa loquitur in puris terminis conſtitutionis Sixti V.

Bono-

Bononien. de Beroaldis. Merc. 10. Martij 1604.

S V M M A R I V M:

1 *Sententia iuſta debet confirmari.*

D E C I S I O CLIX.

DOminie cenſuerunt, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam. De eius enim iuſtitia conſtat ex deciſionibus factis tam coram D. Litta, quàm coram me, quæ non oppugnantur.

Quantum attinet ad prætenſiones da nouo excitatas, Et primo circa prætenſionem gemmarum, localium, bonorum mobilium, & melioramentorum, reſpondetur, quod de prædictis nihil conſtat in actis. & ſi eſſent, prætenſiones attendendæ, Lucretia quoque habet alias prætenſiones, nempe pecuniarum ſolutarum Eliſabethę, durante litè, & melioramentorum factorum per Hieronymum in bonis communibus.

Minus etiam aliquid fuit liquidatum circa creditum inſtrumentorum venditorum, vt aſſeritur cuidã Faſanino, nec minus aliqua ea ijs fuerunt oſtenſa, & liquidata, de quibus in deciſione D. Littæ, quę datur numer. 3.

Quantum attinet, ad creditum Montis ſalis lib. 569. & aliud ſuper regiſtro lib. 2500. & ad pretium animalium quod Rota firmauit. 10. Maij. 1600. vt in deciſione, quæ datur dicto num. 3. aſcendere ad lib. 200. quæ omnia aſcendunt ad ſummam, lib. 3269.

Reſpondetur quod hæc ſumma quamuis ſit liquida, tamen de ea fuit habita ratio in ſententia Rotali, quia vt conſtat ex calculo dato, debita communia aſcendunt ad lib. 13269. ex quibus deducta dicta ſumma, liquida remanent lib. 10000. de quibus pro medietate in ſententia fuit habita ratio ad fauorem hęreditatis Hieronymi.

Narnien. Confinium. Lunæ 15. Martij. 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtes de vniuerſitate habentes particulare intereſſe non ſunt idonei & nu. 3.*

2 *Teſtes de Vniuerſitate admittuntur etiam quando agitur de paſcuis, ſi pretium ponatur in arca communi.*

4 *Teſtes de Vniuerſitate, quando cauſa eſt mixta, non ſunt idonei.*

5 *Non poteſt quis eſſe actor, & teſtis.*

D E C I S I O CLX.

FVerat reſolutum, teſtes de Communitate Colliſcipionis non eſſe repellendos. Tunc enim ex deductis viſum fuerat, non conſtare de eorum intereſſe. Teſtes autem de Vniuerſitate non repelluntur niſi habeant intereſſe in cauſa, ex allegatis in alia deciſione. Iterum propoſito dubio ex nouiter deductis fuit concluſum, teſtes qui habent bona in loco controuerſo, & qui interuenerunt in mandato ad cauſam dato, non eſſe idoneos.

1 Nam quantum ad illos qui habent bona in loco cõtrouerſo, agitur de eorum intereſſe. Vt enim conſtat ex querela per Colliſcipionenſes data, de qua in ſummario, nume. 3. controuerſia ſuper territorio ex eo orta fuit, quia Narnien. prætendebant paſcua ſuper terris particularium qui habent terras, quæ liberarentur ab iſta ſeruitute quam prætendunt Narnien. in terris particularium in ſuo territorio exiſtentibus.

Non obſtat, quod teſtes de Vniuerſitate, admittan- 2
tur etiam quod agatur de paſcuis, ſi pretium paſcuorum ponatur in archa communi, quia hic non verſamur in his terminis, † ſed in caſu quo ea victoria ter- 3
ritorij reſultat liberatio habentium terras in loco controuerſo; quia Communitas Narniæ non prætendit paſcua, niſi ratione territorij, nec agitur ſuper communi paſcuo intra fines alicuius territorij cõtrouerſi, ſed ſuper paſcuis, quæ ratione territorij prætenduntur Narnienſibus, vt dictum fuit.

Ex alio etiam capite dixerunt Domini, huiuſmodi teſtes non eſſe idoneos, ſcilicet ratione gabellarum & onerum quæ ſoluunt Colliſcipionenſes. Ex victoria enim territorij liberarentur à ſolutione huiuſmodi onerum.

Nec placuit, quod ſi non ſoluerent onera Narnienſibus, ſoluerent Communitati Colliſcipionis, vt in cauſa Conchenſi limitum, coram Illuſtriſſimo Blanchetto, 19. Ianuarij 1596. Quia illa deciſio loquitur de onere ſoluendi decimas, quod eſt certum, debent enim ſolui vni, vel alteri ex parochis; ſecus autem eſt dicendum in caſu iſto, quia conſtat de oneribus ſoluendis Narnienſibus, ſecus vero de oneribus ſoluendis Communitati Colliſcipionis.

Nec facit, quod homines Colliſcipionis ſunt exempti à iuriſdictione Communitatis Narnienſium, quia Domini intelligunt hanc exemptionem, ratione perſonarum, non ratione bonorum exiſtentium in territorio Narnienſi.

Pariter fuit dictum, illos non eſſe idoneos teſtes qui 4
interuenerunt in mandato, cum illud ſit datum pro Communitate, & hominibus, & eorum, & dictæ communitatis nomine, & prædictis nominibus, & pro eis. Quæ conſtitutio ſatis oſtendit, cauſam eſſe mixtam, ſcilicet tam nomine Vniuerſitatis, quam ſingulorum; & ideo illi qui interuenerunt in mandato, non ſunt idonei teſtes, † quis enim non poteſt eſſe actor, & te- 5
ſtis, Bald. conſil. 438. nume. 2. lib. 5. Ruin. conſil. 189. num. 20. in fin. lib. 1. & fuit reſolutum in Gerundenſi Anniuerſariorum, 9 Iunij 1580. coram bonę memoriæ Giptio.

Nec placuit quod dicebatur, conſtitutionem eſſe intelligendam pro hominibus, tanquam vniuerſitatem repræſentantibus, quia verba (eorum, & pro eis,) viſa Dominis ſatis clara.

Minus etiam placuit, quod ad hunc effectum omnes de Vniuerſitate debuiſſent interuenire in mandato; quia hęc intelliguntur ad effectum quod omnes repellantur; ſed non propterea ſequitur, quod illi qui dederunt mandatum, non ſit repellendi; cum militet ratio doctorum, ſcilicet, quod quis non poteſt eſſe actor, & teſtis, de qua per Bald. loco ſuperius allegato.

Reatina Prædij. Lunæ 15. Martij. 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Ex poſſeſſione anteceſſoris datur reſtitutio ſucceſſore in beneficio.*

2 *Suſtentatio litis cũ adminiculis probant poſſeſſioné.*

3 *Teſtes*

Digitized by Google

3 *Teſtes debent reddere cauſam ſcientiæ, etiam non interrogati, in ijs quæ pendent à iudicio intellectus.*
4 *Locatio cum adminiculis probant poſſeſſionem.*
5 *Vltimum ſpolium eſt purgandum.*

D E C I S I O CLXI.

1 FVit per Dominos reſolutum, Lælium eſſe reſtituēdum. Datur enim reſtitutio in ſucceſſoei in beneficio, ex poſſeſſione anteceſſoris. Rot. deciſ. 1. de reſtit. ſpoliat. in nou. de qua quidem poſſeſſione, ſcilicet Alpharabij anteceſſoris non poteſt dubitari, tam ex teſtibus examinatis, quàm locationibus factis, & alijs, de
2 quibus in diſcurſu. † Quod autem Herculanus Abbas hodie poſſideat prædium, probatur ex ſuſtentatione litis, quę, concurrentibus adminiculis, probat ſecundum extremum, & hoc etiam non controuertitur.

Non obſtat, quod Alpharabius non poſſidebat vti canonicus, ſed iure pignoris habiti a quodam Nico-
3 lao Abbate Boſſio, † quia hoc ſolum probatur ex depoſitione teſtium, qui nullam reddunt cauſam ſcientiæ, & tamen, cum hoc pendeat à iudicio intellectus etiam non interrogati reddere tenebantur. Innoc. in cap. cum cauſam, de teſtam. vbi Felyn. nume. 3. verſic. fallit ſecund. dict. conſil. Bald. conſil. 288. num. 3. loco 2. Verall. deciſ. 35. lib. 1. in manuſcript.

Nec placuit dum dicebatur, ipſos ſatis reddere cauſam ſcientiæ, ex quo deponunt de lite, & careerationi; quia hæc non concludunt, quod poſſideret iure pignoris, licet ſuper hoc fuiſſet controuerſia, & tantò magis, quia, vt deponunt teſtes nouiter examinati, Alpharabius poſſedit vſque ad obitum; nec videtur veriſimile, quod per ſpatium ferè 40. Annorum poſſederit iure pignoris.

Et ceſſat difficultas, quia huiuſmodi teſtes conuincuntur de mendacio, Alpharabius enim, vt conſtat ex locatione facta, quæ datur in ſummario numer. 3. poſſidebat vſque de anno 1550. Abbas vero Boſſius, vt conſtat ex literis quas idemmet Alpharabio miſit, de quibus in ſum. nu. 8. cepit poſſeſſionem Abbatiæ, de anno 1553.

4 Nec facit, quod locationes non probant poſſeſſionem, quia ſecus eſt, concurrentibus adminiculis, quæ multa concurrunt in hoc caſu, vt latè in diſcurſu dictū fuit.

Nec facit, quod teſtes Abbatis deponunt, Marinum Settacium Abbatem, qui obijt ante annum 1550. vti Abbatem poſſediſſe hanc Vineam quia nullam reddunt cauſam ſcientiæ, quam etiam in hoc caſu tenebantur reddere, cum penderet à iudicio intellectus, ex quo Marinus fuit quoque canonicus.

Nec facit, quod in lite canonicus ſuccubuerit, quia non propterea tollitur, quod non potuerit medio tempore, vti canonicus poſſidere.

Sed ceſſat omnis difficultas, quia cum poſt obitum Martini poſſederit Alpharabius, poſt cuius obitum vi-
5 nea fuit occupata ab abbate Herculano, † vltimum ſpolium eſt purgandum, l. ſi quis ad ſe fundum, C. ad l. Iul. de vi pub. Gabr. conſ. 189. num. 12. & 16. vol. 2. Rot. deciſ. 27. de appell. in nou.

Nec tandem releuant teſtes Abbatis, qui deponunt, vineam communiter fuiſſe reputatam Abbatię, & eſſe deſcriptam in Cataſtro, vti de bonis ipſius Abbatiæ, quia cum canonicatus ſit in eademmet Eccleſia Abbatiæ, hæc non tollunt, quod bona canonicatus poſſint ex communi vſu dici bona ipſiuſmet Abbatiæ, prout quotidie videtur, & de hoc datur magnus fumus, ſtāte fide producta, quod bona deſcribantur nomine Eccleſiarum, in quibus ſita ſunt beneficia.

Vrbeuetana Affictus. Veneris 16. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio falſitatis ſolutionis, & quietationis, poteſt opponi contra obligationem in forma Cameræ, vel nullitatis, incontinenti probata.*
2 *Exceptiones extrinſecæ à contractu, & requirentes altiorem indaginem, non admittuntur ad impediendam obligationem Cameralem.*

D E C I S I O CLXII.

FVit per DD. concluſum, Equiti Sauino dandum eſſe mandatum pro ſcutis 1050. & bol. 38. nam eius creditum aſcendit ad ſcuta ter millia ex quibus detractis ſcutis 1989. & bol. 62 quorum partem ſoluit Gabriel. & certa pars ei computatur propter damna paſſa, iuxta relationem peritorum, remanet dicta ſumma liquida, pro qua eſt relaxandum mandatum, ſtante obligatione in forma Cameræ Gabrielis, † contra quam ſolum opponi poteſt exceptio falſitatis ſolutionis, & quietationis. Caſſad. deciſ. vnica, num. 2. de mut. petit. Galleſ. de oblig. Cameral. 4. part. quæſt. 1. Vel nullitatis, quæ tamen incontinenti probari poſſit, Galleſ. d. loco numer. 6. Ant. de Canar. de exequut. inſt. quæſt. 11. Et ita fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo Blancheto, in Auximana, grani, 20. Aprilis 1592. 1

Non obſtant prætenſiones Gabrielis, † quia non ſunt liquidæ: cum ſint extrinſecæ à contractu, & altiorem requirant indaginem, non impediunt, quominus exequatur obligatio Cameralis. Caſſad. dicta deciſ. vnica. Et fuit reſolutum in Tiburtina Caſtri S. Pauli 17. Martij 1564. coram Cotta. 2

Nec facit, quod Gabriel depoſuerit magnam quantitatem frumenti, aſcendentem ad notabilem ſummam, quia Eques non prætendit depoſitum vltra ſummam prætenſam, ſed petit mandatum pro ſumma prædicta quod intendit exequi contra depoſitum, ſi extabit, ſin minus contra Gabrielem, & eius bona.

Pamphilonenſis Iuriſpatronatus de Ianſi. Ven. 19. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *In probando iurepatronatus ſufficiunt leniores probationes quando Epiſcopus non eſt in cauſa. Si vero eſt in cauſa requiruntur exacta probationes nu. 2.*
2 *Communitas nunquam moritur.*
3 *Concilium Tridentinum non reuocat conceſſiones iuriſpatronatus factas titulo oneroſo.*

D E C I S I O CLXIII.

DOmini reſoluerunt, ex deciſionibus factis coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali Mantica, conſtare de iure patronatus ad fauorem Catharinæ de Taualetta, Quod quidem iuſpatronatus fuit canonizatum per tres ſententias Rotales.

Nec releuat, quod tunc temporis Epiſcopus Pamphilonenſis non erat in cauſa, & ideo ſufficiebant le- 1
uiores

uiores probationes, vt dicitur in deciſionibus Illuſtriſ-
ſimi Domini Manticæ, ſecus autem nunc eſt, ex quo
Epiſcopus eſt in cauſa.

2 Nam fuit reſponſum, quod tunc requiruntur exa-
ctæ probationes, quando Epiſcopus eſt in cauſa, ex
quo ipſe agit pro libertate Eccleſiæ. Sed in præſenti
caſu non eſt in cauſa, vt vindicet libertatem beneficij
qui ex ſuccumbentia Catherinæ, non reſultat liber-
tas beneficij, ſed iuſpatronatus acquireretur Com-
munitati de Ianſi cui fuit conceſſum, licet conceſſio
non habuerit effectum, ex quo repertum eſt, benefi-
cium eſſe de iurepatronatus Catherinæ.

3 Et viſum fuit Dominis, Epiſcopum laborare con-
tra propria commoda. Nam ſi iuſpatronatus non erit
Catherinæ, erit Communitatis, quæ nunquam mori-
tur, & ſic nunquam Eccleſia poſſet acquirere liberta-
tem.

Nec placuit Dominis, quod iuſpatronatus vniuer-
ſitati conceſſum, fuerit reuocatum per decreta Con-
4 cilij, † quia cum conceſſio fuerit facta titulo oneroſo,
non comprehenditur ſub dictis decretis, Vt fuit re-
ſolutum in Valentina de Conſentayna 3. Ianuarij
1581. coram Reuerendiſſimo P. D. meo Patriarcha
Alexandrino.

Pampilonenſis Parochialis de Ianſi. Lunæ 22. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Lis probatur exactis, clericatus ex literis patenti-
bus valor beneficij ex confeſſione partis ad poſi-
tiones.*

2 *Qui fatetur, valorem beneficij non excedere 100. e-
xempl. gr. multò magis fatetur, non exced. re.
120. & deciſ. 145.*

3 *Non poteſt quis contra ſuam confeſſionem venire.
Poteſt tamen ſuam poſitionem reuocare, & ſtare
reſponſioni partis, num. 4.*

4 *Requiſita propter quæ poteſt reuocari poſitio, vide
remiſſiuè.*

D E C I S I O CLXIV.

1 FVit reſolutum, gratiam Ferdinandi eſſe iuſtifica-
tam, quoad litem, clericatum, & valorem. Nam
quantum ad litem, de ea ſatis conſtat ex inſpectione
auctorem. Clericatus verò probatur ex litteris, & va-
lor probatur ex confeſſione Domini Antonij, in re-
ſponſione ad poſitiones, l. cum precum, C. de lib. cauſ.
Abb. in c. fin. num. 15. verſ. idem in poſitionibus, de
confeſſ. Alex. conſ. 118. nu. 7. lib. 2. & conſ. 92. in princ.
lib. 20. Felyn. in c. examinata, nu. 2. de iudic. cum ſimil.

2 Non obſtat, quod fuerit narratum, valorem non
excedere 120. duc. & poſitio fuit data, quod excedit
110. & D. Antonius reſpondet ad poſitiones, negando
id quod ponebatur, quia ſi Antonius negando confi-
tetur non excedere 110. minus etiam excedit 120. vt
pluries fuit reſolutum, & nouiſſimè coram me in cau-
ſa Nouarien. beneficij 19. Decembris pręteriti.

Minus obſtat, quod Ferdinandus non poteſt vti
confeſſione Antonij reſultante ex poſitione negata,
3 † quia alias ponens detegeret turpitudinem ſuam, &
contra ſuam aſſertionem veniret. Specul. tit. de poſit.
§. octauo loco, n. 2. verſic. dic, quod neuter contra alte-
rum. Archid. in cap. 1 numer. 3. verſ. nunquid ergo ex
poſitione negata. Gem. n. num. 9. Franc. num. 14. verſ.
6. quæritur, de confeſſ. n. 6.

4 Nam fuit reſponſum, quod Ferdinandus potuit re-
uocare ſuam poſitionem, & ſtare negationi partis.
Bart. in l. poſt legatum, num. 11. ff. de his quib. indign.
Felin. in c. Capitulum ſanctę Crucis, ſub num. 9. verſ.
ſcilicèt dixit, de reſcript.

An autem concurrant requiſita propter quæ poſi-
tio poteſt reuocari, de quibus per Alexandrum, in
addit. ad Bart. loco prædicto verſ. ibi ſufficiet, & per
Gabr. de reg. iur. c. 1. erit particulariter videndum.

Montis Faliſci Beneficij. Ven. 26. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Remiſſoria, quotieſcumque eſt releuans, conceditur.*

2 *Quadragenaria cum titulo, vel immemorialis requi-
ritur ad probandum, collationem ſpectare ad infe-
riorem Epiſcopo.*

3 *Non datur remiſſoria ad probandum per teſtes quod
poteſt per ſcripturas probari.*

4 *Negatiua, quod non adſit memoria in contrarium,
poteſt probari per ſcripturas.*

5 *Remiſſoria in beneficialibus non conceditur in pri-
ma, vel ſecunda inſtantia, niſi facta obligatione de
ſtando vnicæ.*

6 *Item non conceditur abſque fumo.*

D E C I S I O CLXV.

DOmini reſoluerunt, remiſſoriam in contumaciā
partis decretam, & relaxatam, eſſe exequen-
dam. † Quotieſcumque enim eſt releuans, concedi- 1
tur. Verall. deciſ. 68. p. 3. Caſſad. deciſ. 2. de dilat.
Mohed. deciſ. 199. Releuantia autem ex eo apparet,
quia cum non agatur incidenter inter prouiſos ſuper
pertinentis collationis, ſed principaliter Ordinario
exiſtente in cauſa, † ad probandum collationem ſpe- 2
ctare ad inferiorem, requiritur vel quadragenaria cū
titulo, vel immemorialis. Aegid. conſ. 201. nu. 5. cum
pluribus ſeqq. & ſub num. 27 verſ. & ſi quæras. Aym.
conſ. 134. num. 14. cum ſeqq. Et fuit latè deductum
in Piſcien. ſeu nullius iuriſdictionis, de menſe Octo-
bris 1584. quæ quidem immemorialis articulatur in
caſu iſto, & ideo non poteſt dubitari, quin articuli ſint
releuantes.

Non obſtat, quod non datur remiſſoria ad proban- 3
dum per teſtes id quod per ſcripturas probari poteſt.
Aegid. deciſ. 384. Put. deciſ. 366. numero 7. lib. 2. quia
fuit reſponſum, quod negatiua, quod memoria in
contrarium non adſit, † non eſt res quæ per ſcripturas 4
poſſit probari. Io. Andr. in cap. 1. in fin. de præſcript. in
6. Alex. conſ. 16. num. 17. lib. 5. Bald. de præſcript. 2. p.
3. par. princ. quæſt. 6. numer. 25. Aym. de antiq. temp.
p. 4. §. materia iſta, nu. 39. Gabr. de præſcript. concl. 1.
num. 15. & Rota in dicta Piſcienſi.

Non obſtat, quod remiſſoria in beneficialibus non 5
conceditur in prima, nec in ſecunda inſtantia, niſi fa-
cta obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, Io. Paul.
deciſ. 177. Put. deciſ. 42. 54. nu. 3. lib. 1. Capic. deciſ. 56.
& 57. p. 3. Peregr. deciſ. 93. lib. 3. quia ceſſat obiectum,
cum obligatio fuerit facta, & de ea in actis conſtet.

Minus etiam facit, quod in beneficialibus non con- 6
ceditur abſque fumo. Put. deciſ. 866. lib. 2. quia ex te-
ſtibus ſatis conſtat de fumo, licet duo ex eis deponant,
collationem ſpectare ad Epiſcopum Caſtrenſem, ta-
men veniunt intelligendi, ſpectare ad Epiſcopum
tanquam Abbatem, quia Abbatia eſt vnita dicto E-
piſcopatui. Et hoc maximè fuit admiſſum, quia adeſt
dictum actoris teſtis deponentis, collationem ſpecta-
re ad Abbatem.

Et ita concluſum, remiſſoriam eſſe exequendam.

Digitized by Google

Bononien. Fideicomm. de Mangiolis. Ven. 26. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Stante prohibitione alienandi, cum facultate reuocandi, alienatio bonorum eſt nulla ab initio, impedit translationem dominij, & repellit alienantem, tanquam indignum à reuocatione rei alienatæ.*

2 *Clauſula in fine poſita, refertur ad omnia præcedentia.*

3 *An bona alienata, prohibita tamen alienari, ſtante facultate reuocandi, poſſint reuocari ab illis, qui poſtea nati, & concepti ſunt.*

4 *Bona alienata per prohibitum alienare, poſſunt reuocari à tertio poſſeſſore, etiam per remotiores deſcendentes, vel conſanguineos, etiamſi adſint proximiores, qui tamen non declarauerint, ſe velle agere.*

5 *Non poteſt quis dare de iure tertij, niſi ius tertij ſit excluſiuum ipſo iuris agentis.*

DECISIO CLXVI.

DVbitaui, an filij Comitis Melchioris poſſint agere ad recuperationem bonorum per Faſaninum detentorum. Et Domini affirmatiuè reſponderunt; quia cum in teſtamento Comitis Melchioris ſenioris cuius fideicommiſſo ea eſſe ſuppoſita iam firmatam eſt adſit expreſſa prohibitio alienandi, & de-
1 tur facultas cuilibet ex Vocatis recuperandi, † hæc prohibitio reddit alienationem nullam ab initio, impedit translationem dominij, & repellit alienantem tanquam indignum à reuocatione rei alienatæ, l. filiuſfam § diui. vbi Bart. num. 6. Caſtren. num. 7. Iaſ. in prima lectura, num. 66 Rip. num. 47. Crot. num. 32 de leg. 1. Ruin. conſ. 33. numer. 13. lib. 5. Tiraq. de leg. connub. gloſ. 7. num. 57. gloſ. 2. in l. cum pater §. libertis vbi Caſtren. num. 4. de leg. 2. Et tenuit Rota coram bo. me. Epiſcopo Lauretano, in Romana Palatij 8. Martij 1577.

Nec eſt verum, quod huiuſmodi probibitio ſit facta reſpectu certorum bonorum particularium: quia refertur ad omnia bona, & poſtea ampliatiuè ad certa bona particularia, ibi (ſpecialiter, præſertim, & præcipuè.) Et in fine prohibitionis datur a teſtatore
2 ſupradicta recuperandi facultas, † quæ tanquam in fine poſita refertur ad omnia, l. 1. vbi DD. & poſt alios Iaſ. num. 3. & ſeq. C. de liber. præt. Bart. in l. 3. §. filius, numer. 7. ff. de lib. & poſth. Et fuit reſolutum in cauſa Placentina euictionis. 16. Ianuarij 1589. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & alias ſæpius.

3 Non obſtat, quod huiuſmodi bona obuenerint in portione Comitis Alexandri fratris Comitis Melchioris, & ideo eorum recuperatio ſpectet ad filios ipſiuſmet Alexandri, etiam quod ſint nati, & concepti, poſt purificationem dictæ conditionis. Ruin. poſt alios, quos alleg. conſ 32. num. 9. verſ. ſed iſtis. & alijs, lib. 2.

Nam ommiſſo, quod non conſtant concludenter de huiuſmodi diuiſione, & quod Ruinus mouetur ex coniectura mente teſtatoris, alias firmans regulam in contrarium, ſcilicet, quod illum qui vult admitti ad recuperationem, neceſſe eſt eſſe natum, vel conceptum de tempore purificatæ conditionis, cuius opinionis fuit auctor Lambert. de Ramponibus, quem poſtea ſequuti fuerunt Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de teſtam. in rubr. col. 3. in verſ. item. Lambertinus de Ramponibus, Caſtren. conſ. 16 nu 5 lib. 2. Alex. conſ. 13. nu. 4. lib. 4. idem Ruin. conſ. 109. num. 17. lib. 2. cum alijs per Alben. conſ. 05. num. 5. & 11. quo etiam latiſſimè cumulat Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 9. nu. 82. & ſeqq. dixerunt DD. non eſſe opus ingredi hanc quæſtionem, quam dicit Moder. Patau. eſſe multum controuerſam, & rationibus, & auctoritatibus oſtendit in ſuo tract. de fideicom. art. 22. num. 73. per tot. quia de ea eſſet agendum inter ipſos filios Alexandri, & Melchioris. † Sed cum hodie agatur con- 4
tra tertium detentorem, ſufficit, quod teſtator voluerit, per quemlibet ex vocatis bona alienata poſſe recuperari, quo caſu admittuntur etiam remotiores. Bald. in rubr. C. qui accuſ. non poſſ. in fin. Dec. conſ. 619. nu 2. Decia. reſp. 2 nu. 2. & reſp. 3. num. 1. lib. 2.

Nec facit, quod adſint filij Alexandri proximiores, quia dato etiam, quod poſſent agere, tamen Faſaninus non poteſt dare de iſto iure tertij, l. loci corpus §. competit. ſi ſeruit. vendic. & l. 2. cum gloſ. ff. ſi ager vectig. cum alijs. Et quamuis regula non procedat, quando ius tertij eſt excluſiuum pro iure iuris agentis. Bart. in d. § competit, & in l. 2. ff. de except. rei iud. Alex. conſ. 13. num 23. lib. 2. tamen ceſſat hæc limitatio; quia iſtud ius tertij non eſt excluſiuum iuris agentis, cum non conſtet, filios Alexandri velle agere, & tamen requireretur declaratio.

Eſina Fideicommiſſi. Lunæ 29. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Prætendens, bona fuiſſe fideicommittentis, probare debet illa bona fideicommittentem poſſediſſe de tempore obitus & num. 3.*

2 *Fideicommiſſario competit remedium, l fin. C. de edict. D. Adr. toll. contra tertios poſſeſſores habentes cauſam ab hærede grauato etiam mediatè & nu 4.*

DECISIO CLXVII.

DOmini reſoluerunt, ſi quando bona fuiſſe in bonis quondam Berti fideicommittentis, ſcilicet, fundum aratiuum, & arboratum poſitum in contrata Collis, qui poſſidetur hodie à Felice Loro, nec non alium ſimilem fundum ſyluarum, quoque poſitum in contrata S. Blaſij, exceptis tamen tribus cuppis emptis per Ioannem Baptiſtam; & ſimiliter alium poſitum in contrata ſancti Stephani, qui poſſidetur à Menardo Ioan. Vincentij, & deinde alium fundum, ſimilem poſitum in dicta contrata Collis iuxta bona Alexandri Francioni, poſſeſſum per ipſummet Alexan-
drum. † Et hæc probatio reſultat ex teſtibus in cau- 1
ſa examinatis, qui bene probant, poſſeſſionem Berti de tempore obitus, & quod hodie bona poſſideantur per ſupradictos. Innoc. in cap. cum olim 2. numer. 4. in fin. de priuil. Bald. in l. data opera, numer. 34. verſ. item nota quod quando teſtes, C. de his qui accuſ. non poſſ. Doct. in l. ſtipulatio iſta, §. hæc quoque. vbi Bart. numero 1. ff. de verb. oblig. Alex. conſ. 51. numero 6. lib. 1.

Nec facit, quod Confraternitas agat contra tertios 2
poſſeſſores, quia vbi habent cauſam ab hærede grauato, datur fideicommiſſario remedium, l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. non obſtante alienatione grauati, gloſ. fin. in l. pia, vbi Bart. & alij, C. ad Trebel. Gabr. conſ. 44. nu. 6. lib. 2. Et tenuit Rota in cauſa Montis Faliſci fideicommiſſi 12. Maij 1603. coram Reuer. D. Decano, vbi aliæ deciſiones allegantur. Et ad hunc

eſſe,

Digitized by Google

effectum ſufficit probatio poſſeſſionis fideicommit-
tentis de tempore mortis, abſque alia probatione do-
minij. Cephal. conſ. 985. num. 35. Rmin. iun. conſil.
190. nume. 35. Gabr. d. conſ. 44. num. 30. Pereg. de fi-
deic. art. 44. numer. 6. & 16. art. 48. num. 55. Et alias
fuit reſolutum in cauſa Bononien. fideicommiſſi de
Sancto Petro, 4. Maij 1588. coram Illuſtriſſimo Car-
dinali Plato. Et meis temporibus in Viterbien. fidei-
commiſſi 8. Martij 1602. coram R.P.D. Litta; & in
4 dicta Montis faliſci coram R.P.D. meo Decano.† In
qua etiam in fortioribus terminis fuerit reſolutum, pę-
dicta habere locum contra illum qui habet cauſam ab
hærede grauato, mediatè, non immediatè.

Alia viſa ſunt Dominis extra dubium, de quibus ſuo
tempore erit agendum.

Viterbien. Fideicommiſſi. Lunæ 5. Aprilis
1604.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis probatur ex ſolutionibus debi-
torum, & ex actibus iudicialibus, & extraiudi-
cialibus.*

2 *Mater tutrix poteſt ſola nomine pupilli infantis hæ-
reditatem adire.*

DECISIO CLXVIII.

1 VIſum fuit Dominis conſtare de aditione hæredi-
tatis Pacifici per Alexandrum & fratres, eius
filios, tam ex ſolutione debitorum ipſius Pacifici, l. 2.
C. de iur. delib. Socin. conſ. 45. numer. 5. lib. 4. Pariſ.
conſ. 15. numer. 32. lib. 3 Iaſ. in l. pro hærede, §. Papi-
nianus, in 5. not. ff. de acq. hæred. quam ex pluribus
actibus iudicialibus, & extraiudicialibus, qui non poſ-
ſunt fieri citra ius, & nomen hæredis, l. gerit, vbi Doct.
ff. de acquir. hæred. Alex. conſ. 32. nu. 1. lib 3.

Non obſtat, quod aliqui ex iſtis filijs erant mino-
res, aliqui verò maiores; quia maiores interuenerunt
in pluribus ex dictis actibus. Pro minoribus verò in-
2 teruenit mater, † quæ potuit tanquam tutrix ſola a-
dire hæreditatem nomine pupilli infantis, l. ſi infan-
tis, §. 1. C. de iur. delib. gloſ. fin. in l. potuit. eod. tit. Et
ad hoc ſufficit, quod tutor nomine infantis gerat ſe pro
hærede, Bald. in d. l. potuit, num. 20.

An autem competat reſtitutio in integrum minori-
bus, & quatenus ſic, an etiam ſuffragetur maioribus,
Domini reſeruarunt particulariter videndum.

Agrigentina S. Angeli. Veneris 30. Aprilis
1604.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ in beneficialibus nullam habet
iuriſdictionem.*

2 *Cauſa dicitur beneficialis, quæ eſt ſuper titulo bene-
ficij.*

3 *AC. eſt exequutor literarum Apoſtolicarum, etiam
ſi datus ſit certus exequutor, cumulatiuè tamen,
nu. 5.*

4 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem eſt neceſ-
ſaria, alias omnia ſunt nulla.*

6 *Vna conſtitutio derogat alteri, quoad expreſſa.*

7 *Citatio non eſt neceſſaria ad dicendum contra cōmiſ-
ſionem, quando vtraque pars illa vtitur. Item quā-
do commiſſio eſt excitatoria iuriſdictionis.*

8 *Procurator generalis alicuius Ordinis non habet fa-
cultatem comparendi pro monaſterio particulari.
Quod non procedit in procuratore generali Ordi-
nis Prædicatorum, & Carmelitarum, & nu. 9.*

10 *Sententia eſt nulla, ſtante proteſtatione, neminem
audiri, niſi docto de legitimo mandato, ſi manda-
tum non producatur.*

11 *Adiecta proteſtatione videtur receſſum, quoties-
cumque alijs actibus non repetitur, & ideo man-
datum poteſt quandocumque produci.*

DECISIO CLXIX.

COntra ſententiam AC. duæ opponebantur nul-
litates, iuriſdictionis ſcilicet, & mandati, quæ
non placuerunt Dominis. Et quantum attinet ad pri-
mam,† licet Auditor Cameræ in beneficialibus non 1
habeat iuriſdictionem. Achil. deciſ. 28. de appell. Et
fuit reſolutum in cauſa Caſertana beneficij, 5. Maij
1595. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & in alia Ori-
tana parochialis 12. Decembris 1597. coram bo. mem.
Peregrino, & in alia Gerunden. beneficij 13. Octo-
bris anno Iubilei coram R.P.D. meo Penia: Tamen
cauſa non erat beneficialis, † cum non ageretur ſuper 2
titulo beneficij, ſed ſuper validitate vnionis. Achil.
deciſ. 4. num. 4. & deciſ. 5. numero 6. de penſ. Pur. de-
ciſ. 496. num. 2. libr. 2. Verall. deciſ. 99. p. 1. Et fuit latè
deductum coram me in cauſa Terdonen. Præpoſitu-
ræ 3. Febr. & 26. Octobris 1601. Sed vtcumque ſit,
AC. eſt exequutor literarum Apoſtolicarum, & ideo 3
potuit procedere ad exequutionem Breuis, tam vigo-
re ſuarum facultatum, quam commiſſionis in actis
præſentatæ, quia illi committitur cauſa ſuper exe-
quutione literarum Apoſtolicarum in forma Breuis,
firma remanente cauſa iuriſpatronatus in Rota.

Nec eſt verum, quod AC. non potuit procedere ad
exequutionem literarum Apoſtolicarum cum eſſet
datus certus exequutor in literis, nec minus vigore
commiſſionis, cum alia pars non fuiſſet citata ad di-
cendum contra commiſſionem. † Quæ quidem cita- 4
tio eſt neceſſaria ad firmandam iuriſdictionem, alio-
quin omnia geſta ſunt nulla. Caſſad. deciſ. 7. in fin. de
reſt. ſpol. & fuit pluries reſolutum.

Nam fuit reſponſum, quod licet in facultatibus an- 5
tiquis AC. prohibeatur ne procedat ad exequutionē
literarum Apoſtolicarum, quando eſt datus certus e-
xequutor, tamen poſtea nouis facultatibus tam fælic.
rec. Gregorij 14. quam S.D.N. Clementis 8. datur fa-
cultas, quando eſt datus certus exequutor, accumu-
latiuè cum illo exequendi.

Nec facit, quod in fine dictarum facultatum Gre-
gorij, & S.D.N. dicatur, quod non intelligant dero-
gare conſtitutionibus antiquis Pij IV. & Pij V. † quia 6
hæc verba non intelliguntur, niſi quoad expreſſa. Iaſ. in
l. doli clauſula, 19. nu. 2. ff. de verb. oblig.

Vigore etiam commiſſionis AC. potuit procedere; 7
nam cum vtraque pars fuiſſet vſa commiſſione pr ę-
ſentata, & ſic propterea fuiſſet effecta de actis, non
erat neceſſaria alia citatio ad dicendum contra com-
miſſionem, quia commiſſio non erat ſpecialis tribuēs
iuriſdictionem, ſed excitatoria iuriſdictionis, vt fuit
reſolutum in cauſa Romana Caſtri Feliciani, 12. Mar-
tij 1577. coram bo. me. de Rubeis, quæ eſt ſub numer.
212. in manuſcript. diuerſ.

Quantum attinet ad aliam nullitatem ex defectu
mandati, minus etiam placuit, quia in actis conſtat de
mandato Mutij, qui fuit ſubſtitutus.

Nec facit, quod Mutius fuerit ſubſtitutus a procuratore generali, qui non habet facultatem comparendi pro monaſterio particulari. Faſtol. dub. 23. Felyn. in capit. eam te, numero 14. & in cap. cum dilecta, nu. 6. ante verſ. amplia primo, de reſcript. Dec. conſ. 61. num. 3. Et tenuit Rota coram me in cauſa Montis Regalis Iuriſdictionis.

9 Nam fuit reſponſum quod Bonifacius 9. conceſſit priuilegium Ordini Prædicatorum, quod vigore communicationis, extenditur etiam ad Carmelitas: quod procurator generalis poſſit comparere pro quocumque monaſterio particulari, & cauſas per ſe, vel per alium tractare. Et ſic tollitur huiuſmodi obiectum.

10 Non obſtat, quod in actis non conſtat de mandato procuratoris generalis, & tamen fuit proteſtatum neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, & ideo ſententia eſt nulla. Rot. deciſ. 1. de procurat. in antiq. Aym. conſ. 108. numer. 1. quia fuit proteſtatum, non audiri Mutium, niſi docto de legitimo mandato, qui dixit, iam ſuum mandatum produxiſſe, & pars poſtea nullam aliam fecit proteſtationem, immo citauit Mutium tanquam procuratorem. Vnde ceſſat

11 omnis difficultas, † quia proteſtatio non fuit repetita in quolibet actu, & ideo renſendum eſt, ab ea fuiſſe receſſum. Mohed. deciſ. 2. de iud. Et fuit relo u tum in cauſa Romana nullitatis ſubhaſtationis 15. Nouembris 1577. coram Braun, & alias ſæpius, ideo poteſt quandocumque mandatum produci. Rot. deciſ. 19. de procurat. in antiq. Quam ſeruari teſtatur Rot. deciſ. 383. nu. 8. lib. 2. Aym. d. conſ. 108. nu. 1.

An autem AC. exceſſerit in pronunciando, reſeruarunt DD. particulariter videndum.

Pampilonenſis Parochialis de Ianſi. Ven. 30. Aprilis 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Ponens poteſt reuocare poſitionem, & vti reſponſione facta à parte ad illam.*

2 *Requiſita ad hoc vt ponens poſſit reuocare poſitionem & nu. 3. & 8.*

3 *Res incontinenti fieri intelligitur, ſi fiat re integra.*

4 *Correctio poſitionum fieri non poteſt poſtquam ſcriptum eſt à notario, ſecus reuocatio totalis.*

6 *Poſitiones datæ per procuratores poſſunt quandocumque reuocari per principalem, etiam non docto de errore, ſecus ſi principalis fuit præſens in iudicio, nu. 7.*

8 *Confeſſio facta ad poſitiones præiudicat confitenti reſpectu perſonæ tantum quæ interrogauit, & probat ſemiplenè.*

9 *Semiplena probatio ſufficit ad iuſtificandum valorem beneficij.*

10 *Confeſſio extraiudicialis de æquitate Canonica plenè probat.*

D E C I S I O CLXX.

1 FVerat reſolutum, Ferdinandum poſſe reuocare confeſſionem factam in poſitione, & vti confeſſione Antonij in reſponſione ad dictam poſitionem, per Doctrinam Bartoli, in l. poſt legatum, numer. 15. ff. de his quibus vt indig. gloſ. magna, in c. fin. in fin. de iureiur. Fuit tamen reſeruatum videre, an poſſint

2 concurrere in dicta reuocatione requiſita, † de quibus per Alex. ibi, in addit. Ant. Gabr. de reg. iur. conc. 1. Et Domini affirmatiuè reſoluerunt.

Quod enim reuocatio fiat incontinenti, hoc ita intelligitur, ſi ſit facta re integra. Franc. in c. fin. nume. 6. verſ. tu dic, de iureiur. in 6. Rom. in l. 1. §. ſi quis ſimpliciter, nu. 13. in princ. ff. de verb. oblig. Gabr. de reg. iur. d. concl. 1. nu. 24. Quo caſu ijdem Doctores tenẽt, quod poſſit reuocari, etiam non docto de errore, & præſertim Franch. benè declarat. Et hoc eſt quod ſenſit Bart. in d. l. poſt legatum, dum dicit quod reuocare volens, dicat ſe erraſſe. 3

Nec reſiſtit Iaſ. in l. error, num. 9. verſ. & diceretur, C. de iur. & fact. ignor. vbi dicit, quod reuocatio non dicitur incontinenti facta, poſtquam fuit ſcriptum à notario: quia Iaſ. non loquitur in his terminis, ſed in correctione poſitionum, hic autem verſamur in totali reuocatione, quæ potuit fieri, vt per gloſ. & Bart. alleg. 4

Alias verò duo requiſita, ſcilicet, quod reuocare volens, commodũ minime conſequatur ex reuocatione, & quod teneatur probare errorem, non placuerunt Dominis, quia ſic deſtrueretur doctrina Bart. qui vult, quod ad effectum, vt quis poſſit vti negatione, alleget errorem, quem tunc dicebant DD. eſſe probãdum, cum re non integra quis vellet reuocare confeſſionem, vt per Franc. & Rom. in locis præcitatis. Et hoc ſentit ipſemet Alex. in d. add. t. ad Bart. dum vult, debere concurrere aliud requiſitum, ſcilicet, quod acceptatio fiat probationem confeſſionis. 5

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, ſcilicet, quod poſitiones fuerunt datæ per procuratorem, & ideo quandocumque poſſunt per principalem reuocari, etiam non docto de errore. Felin. in c. 1. nume. 16. vt lit. non conteſt. Caputaq. deciſ. 198. p. 1. 6

Nec facit, quod principalis erat in Curia, quia ad hoc vt confeſſio procuratoris præiudicet, neceſſe eſt, quod principalis ſit præſens in iudicio, & intelligatur, l. 1. iuncta gloſ. in verb. præſen. C. de error. aduoc. 7

Nec eſt verum, quod ſi reuocaretur poſitio, confeſſio non obeſſet Antonij reſpectu Ferdinandi, cum confeſſio præiudicet tantum confitenti, reſpectu perſonæ, quæ interrogauit, l. fin. ff. de interrog. act. Abb. in c. quamuis, num. 4. de re iud. quia negari non poteſt, quin hæc confeſſio faciat ſemiplenam probationem, Bart. in l. admonendi, nume. 48. ff. de iureiur. vbi Iaſ. num. 188. qui dicit, opinionem Bart. communem. Afflict. deciſ. 375. nu. 3. verſicul. tamen communis opinio, vbi pariter dicitur, communem opinionem eſſe cum Bart. † Et hæc quidem probatio ſemiplena ſufficit, cum agatur de probando valore ad effectum iuſtificationis. Verall. deciſ. 277. p. 1. Et denique ceſſat omnis difficultas, quia huiuſmodi confeſſio in omnem euentum erit extraiudicialis. † quæ de æquitate canonica plenè probat. Felyn. in c. ſi cautio, nume. 27 de fid. inſtr. cum alijs latè cumulatis per Gabriel. de confeſſ. concl. 1. nume. 46. Put. deciſ. 11. nu. 3. lib. 2. Et fuit dictum in cauſa Hiſpalen. iuris votandi, 16. Martij 1575. coram Cantuccio, in quibus locis habetur, hanc ſententiam ſemper fuiſſe ſolitam ſeruare Rotam. Quare minimè dubitari poteſt, ſeruandam eſſe in hoc caſu, cũ agatur in foro Eccleſiaſtico, & inter perſonas Eccleſiaſticas, & de re Eccleſiaſtica. 8 9 10

Collenſis Penſionis. Merc. 5. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Inhibitio Rotæ, ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda.*

2 *Auen-*

Digitized by Google

2 *Attentatis poteſt quis cedere in actis.*

DECISIO CLXXI.

1 DOmini non dubitarunt, quin conſtaret de atten-
tatis,& pars D.Nerei non repugnabant, quia
decretum iudicis fuit factum poſt inhibitionem Ro-
talem,quæ ſiue iuſta,ſiue iniuſta, eſt timenda. Achil.
deciſ.29.de appell. Lancell. de attent. poſt inhibitio-
2 nem, ampliat.11. Sed quia non conſtabat, decretum
fuiſſe exequtioni mandatum, ideo Domini manda-
runt, vt D.Nereus cederet in actis dictis attentatis,
quod ſufficit, iux.conſ.Alex.27.num.6.verſ. & eſt ve-
rum,quod illud lib.1.

Nouarien. Beneficij. Ven. 7. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Prior in data eſt præferendus poſteriori.*
2 *Regula de triennali requirit titulum coloratum, & poſſeſſionem triennalem pacificam.*
3 *Poſſeſſio triennalis interrumpitur per ſolam citationem,per litem ſuper poſſeſſione beneficij num. 5. & per controuerſias extraiudiciales,& de facto,num.6.*
4 *Lis ſuper poſſeſſione beneficij non facit beneficium litigioſum.*

DECISIO CLXXI.

1 FVit reſolutum,parte etiam agnoſcente bonam fi-
dem,gratiam Octauij Ranzij eſſe præferendam,
cum ſit anterior in data, cap.quia ſæpè,de præben.in 6.
c.duobus, & cap.tibi, qu gloſ.fin.in c.ſuſceptum,
de reſcript.in 6. cap. qui prior, de reg.iur. eod. lib.c.
cam te,vbi Felyn.verſ.tempus datæ, de reſcript.
2 Nec Teotono ſuffragatur regula de triennali; quia
illa requirit titulum coloratum,& poſſeſſionem trien-
nalem pacificam.Sarnen,in reg.de trienn.q.26. & q.
53.Caſſad. deciſ.7. ſuper regul. cum valg. Quæ qui-
dem poſſeſſio triennalis pacifica non interuenit, nam
3 † Teotonus fuit citatus infra biennium, & ſic non
fuit pacificus poſſeſſor.
4 Non obſtat,quod lis eſſet ſuper poſſeſſione benefi-
cij, quæ non facit beneficium litigioſum: quia hæc
5 procedunt alios effectus, † ſecus autem ad effectum
6 impediendi curſum regulæ de triennali, † quia ad il-
lius interruptionem ſufficiunt controuerſiæ etiam
extraiudiciales,& de facto. Caſſad.deciſ.6.numer.7
ſuper regul. add.ad deciſ.3. de præben. in nou. Sar-
nen. ſuper regul.de trienn.q.83. in fin. Ant. Aug. de-
ciſ.333.lib.2.vbi quod ſufficit lis mota in partibus co-
ram iudicibus laicis, de lite in Concilio regio fuit re-
ſolutum coram bo.me. Orano in Pampilonenſis be-
neficij ſancti Petri. 10.Febr.1591.

Firmana Reſtitutionis Dotis. Veneris 7.Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis habens notam manum ſcribentis, poteſt recognoſcere ſcripturas.*
2 *De iure communi teſtis recognoſcens ſcripturam neceſſe eſt, vt illam viderit ſcribi.*
3 *Limita de ſtylo Rotæ recognitione ſcripturæ quæ teſtibus non egeat, vel alias ſit adminicula, tunc enim ſufficiunt teſtes habentes notam manum.*
4 *Teſtes nulliter examinati faciunt adminiculum.*

DECISIO CLXXIII.

DOmini reſoluerunt, apocham confeſſionis dotis
factam à Ioanne Franciſco Mariotto fuiſſe bene
recognitam per teſtes, † qui habent notam manum, 1
ex quo viderunt alias D.Franciſcum ſcribere. † Nam 2
quamuis de iure communi requiratur, quod teſtes
viderint ſcribere ſcripturam de qua quæritur, & fue-
rint præſentes, §.ſi quis igitur, in auth. de inſtrum.
caut.& fid.collat.6. Alex.conſ.76.num.4.lib.3. Afflict.
deciſ.181.numer.8.cum alijs latè deductis in cauſa
Romana hæreditatis de Mazzochis, 9.Martij 1580.
coram bo.me.Lauretano, † tamen de ſtylo, quando 3
verſamur in ſcriptura quæ teſtibus non egeat,vel alias
ſit adminiculata, ſufficiunt teſtes qui habent notam
manum,Vt in dicta cauſa Romana, coram Laureta-
no,vbi aliæ deciſiones allegantur.
In præſenti verò caſu plura concurrunt adminicu-
la,nempe confeſſio Mariotti, vigore monitorialium,
& depoſitiones teſtium. qui licèt dicantur nulliter e-
xaminati, †negari tamen non poteſt, quin faciant 4
adminiculum. Verall.deciſ.206.p.2.Et fuit pluries re-
ſolutum.

Non obſtat, quod apocha fuit ſubſcripta tantum-
modo à Sebaſtiano, qui illam ſcripſit, & à Io. Fran-
ciſco,& non ab alijs qui enunciantur in apocha, quia
ex hoc non tollitur fides apochæ, nec quod illa fuerit
ſcripta à dicto Sebaſtiano,& ſubſcripta à Ioanne Fran-
ciſco.

Quid autem releuet huiuſmodi confeſſio Ioannis
Franciſci,erit particulariter videndum.

Lucana Iuriſpatronatus. Veneris 7. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus probatur ex deſcriptione facta in libro antiquiſſimo,tanquam de iurepatronatus alicuius.*
2 *Item probatur ex teſtibus de publica voce & fama, cum poſſeſſione quadragenaria præſentandi.*
3 *Præſentatio de beneficio per reſignationem facta, idem operatur ac ſi eſſet facta de vacanti per obitum quoad effectum quaſi poſſeſſionis præſentandi.*
4 *Prouiſio Apoſtolica non mutat ſtatum beneficij.*
5 *Ad probandum iuſpatronatus ex ſolis præſentationibus,requiruntur præſentationes ſpatio 100. annorum effectum ſortitæ.*

DECISIO CLXXIV.

VIſum fuit, conſtare de iurepatronatus familiæ 1
de Anſelminellis.Primò, ex deſcriptione facta
ante annos 600. in libro nuncupato Martirologium
Eccleſiæ Lucanæ, ad trad.per Bald.in conſ.310.lib.5.
Dec.conſ.135.numer.2. Rip.in cap.cum Eccleſia Su-
trina,num.97.de cauſ. poſſ. & propriet. Ferret.conſ.
293.num.9.lib.2.
Secundò ex teſtibus deponentibus de publica vo- 2
ce,& fama, 1.ſcilicet & 4.quæ in antiquis cum poſ-
ſeſſione quadragenaria præſentandi probat iuſpatro-
natus. Caſſad deciſ.2.num.4. cum ſeqq. de probat. di-
cens,Rotam tenere opinionē Bald.in l.cum ſuper C.de

rei vendit. Achil. deciſ. 6. de iurep. Put. deciſ. 60 in fin. lib. 1. Et fuit dictum in cauſa Barchinonenſi Vnionis; 5. Decembris 1597. coram bo. me. Giptio.

Hic autem cum preſuppoſito quod hæc prima præſentatio habuerit effectum, interuenit huiuſmodi quaſi poſſeſſio quadragenaria. Nam de anno 1499. fuit præſentatus Io. Nicolaus Thomes.

3 Et quamuis huiuſmodi quaſi poſſeſſio ſit de beneficiu vacante per reſignationem, tamen dubitari non poteſt, quin ſuffragetur, ac ſi eſſet præſentatio de vacante per obitum, vt reprobata opinione Dec. in conſ. 149. numer. 4. tenet Rot. Mohed. deciſ. 10. de iurepatr. num. 3. & 4. Abb. in c. 1. de relig. dom.

Et adeſt alia præſentatio de anno 1577. in perſonam Benedicti Leonardi, quæ habuit effectum, cum per eius obitum fuerit prouiſus de anno 1583. Ioannes de Ciotris vltimo loco defunctus.

Et mouit etiam Dominos, quod medio tempore vſque ad annum 1577. adſunt duæ prouiſiones Apoſtolicæ, in quibus derogatur iuripatronatus; & adeſt quoque alia præſentatio, & inſtantia de anno 1525. licet non doceatur, effectum ſortitam fuiſſe. Quæ omnia dant magnum fumum continuationis præſentationum.

4 Nec prouiſiones Apoſtolicæ elidunt intentionem patronorum, quia clarum eſt illas non mutare ſtatum beneficij. Aegid deciſ. 107. Achil. deciſ. 13. incip. ſtatus beneficij, de iurepatr.

5 Non obſtat, quod requiruntur præſentationes effectum ſortitæ ſpatio 100. annorum, prout declarauit Congregatio Concilij, & tenuit Ruta in dicta cauſa Barchinonenſi, quia hæc procederet, ſi ex ſolis præſentationibus iuſpatronatus probari deberet, ſed in præſenti caſu adeſt deſcriptio in libro, item fama cum quadragenaria quaſi in poſſeſſione præſentandi, quæ ſufficiunt per ſupradicta.

An autem iuſpatronatus ſpectet ad D. Lucretiam, erit particulariter videndum.

Romana Sancti Thomæ, Lunæ 10, Maij 1604.

S V M M A R I V M.

An requiratur citatio in exequutione, quando poſt rem iudicatam non variatur perſona, nec res.

D E C I S I O CLXXV.

Domini perſtiterunt in reſolutis, ex rationibus alias deductis. Aliqui tamen ex eis inclinabant, quod particulariter videretur de veritate illius quæſtionis, ao quando poſt rem iudicatam non variatur res, nec perſona, requiratur in exequutione citatio, de qua per Gabr qui refert DD. de cit. concl. 1. num. 131. De qua veritate ſi opus erit, conſultis DD. poterit particulariter videri.

Narnien. Confinium. Lunæ 10 Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Omiſſio interrogatorium non vitiat examen.*

2 *Productio interrogatoriorum in actis, & proteſtatio requiritur ad hoc, vt examen factum ſine interrogatorijs ſit nullum.*

3 *Parte non reclamante, poteſt iudex teſtes examinare cum interrogatorijs partis. Et ſine interrogatorijs partis, ipſo tamen interrogante.*

D E C I S I O CLXXVI.

Domini reſoluerunt, teſtes fuiſſe validè examinatos, quia omiſſio interrogatoriorum non vitiat examen. Specul. in tit. de teſte, §. iam de interrogatorijs, numero 21, verſ. item cautè. Alex. conſ. 172. num. 9. lib. 2. Ruin. conſ. 35. numer. 4. lib. 4. Gabr. conſ. 118. num. 69. lib. 2. Put. deciſ. 427. lib. 1. 1

Non obſtat, quod interrogatoria per partem fuerunt data, quia non fuerunt producta in actis, & aliqua proteſtatio non reperitur facta, quod alias examen eſſet nullum, † quæ requiruntur ad inualidandum examen, Barbat. conſ. 3 num. 24. & 25. lib. 3. Accorombon. deciſ. 49. lib. 1. Et fuit dictum in cauſa Parmen. ſtatus, 11. Ianuarij 1602. coram R. P. D. meo Millino. 2

Nec facit, quod hodie reperiantur in actis, quia cum non eſſent eo tempore regiſtrata, non erant de actis, Sarnen. in reg. de annal. quæſt. 4. num. 5. Corr. deciſ. 91.

Nec facit, quod primus teſtis fuit examinatus cum interrogatorijs, quia ſufficit, quod iudex reſpicerit interrogatoria, & perfecerit examen ipſe interrogando, abſque eo quod pars reclamaſſet, quod in actis conſtaret de productione interrogatoriorum, per ſupradicta. 3

Non obſtat, quod teſtes poſſunt repeti. Specul. Alex. & alij, quia hoc non tollit quod ſint validè examinati.

Celſonen. Præceptoriæ. Ven. 14. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Poſt exequutionem factam, non eſt amplius locus arbitrio ad retardandam exequutionem, quod tamen fallit, ſi iudex nulliter, & iniuſtè proceſſerit, num. 2. Et quando dicatur ad hunc effectum valdè grauaſſe, num. 3.*

D E C I S I O CLXXVII.

Quamuis poſt exequutionem factam non ſit amplius locus arbitrio ad retardandum exequutionem Breuis, vt in cauſa Aquilana Beneficij 28. Maij coram R. P. D. meo Lancellotto, & in alia Treden. Parochialis, 3. Decembris 1601. coram R. P. D. Sacrato, † tamen ſi iudex nulliter, vel iniuſtè proceſſit, eſt locus arbitrio ad retardandum vlteriorem exequutionem Breuis, vt nouiſſimè fuit reſolutum in cauſa Tarraconen. parochialis 4. Februar. hoc anno, coram R. P. D. Litta. In præſenti verò caſu Domini cenſuerunt, iudicem iniuſtè proceſſiſſe, & ideo ſuperſedendum in vlteriori exequutione. Breue enim fuit datum cum clauſula, (conſtito, quod Præceptoria vacaret per obitum Franciſci, & quod Franciſcus in poſſeſſione obierit, & quod Præceptoria dignitas conuentualis eſſet,) † Quæ omnia requirunt cauſæ cognitionem, Innoc. in c. fin. in fin. & ibi Bald. numer. 11. verſ. de illa clauſula, & ſub num. 19. Card. ad fin. de præſump. Lap. alleg. 60. numer. 2. verſ. ſecus ſi fuiſſet, & numer. ſeq. & alleg. 15. numer. 7. Aegid. deciſ. 68. Et fuit latè deductum in cauſa Tiraſonen. Capellaniæ 7. Maij 1601. coram Reuerendiſſimo Domino 1 2 3

mino

mino meo Decano. Et ideo cum iudex noluerit admittere oppoſitiones Honufrij contra falſitates, & raſuram literarum, nec non iura, & articulos ad probandum, quod præceptoria non erat dignitas conuentualis, multum grauauit, vt fuit dictum in cauſa Getunden beneficij. 31. Maij 1600. coram Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Pacen.

Nec facit, quod hæc requirant altiorem indaginem; quia ſatis eſt, quod Honufrius deberet admitti ad opponendum, ad effectum vt dicatur iudex grauaſſe, ita vt ſit ſuperſedendum in vlteriori exequutione.

Neapolitana S. Iacobi de Chiaia. Lunæ 17. Maij 1604.

SVMMARIVM.

Vnica collatione effectum ſortita acquiritur vltimus ſtatus beneficij.

DECISIO CLXXVIII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt, vltimum ſtatum fuiſſe ad fauorem Ordinarij. Omiſſis enim prouiſionibus factis de anno 1575. quia vtraque eſt in lite, & neutra poteſt firmare ſtatum, adeſt collatio facta per Ordinarium, de anno 1542. quæ ſufficit pro vltimo ſtatu. Calder. conſ. 23. de præben. Oldrad. conſ. 112. num. 3. cum alijs pluribus latè deductis in hac cauſa, coram R.P.D. meo Litta. 16. Decembris 1602.

Nec releuat, quod ad acquirendum vltimum ſtatum, requiritur effectuatio; quia de ea ſatis conſtat, tam ex viſitatione Epiſcopi, quam ex confeſſione ipſiuſmet hoſpitalis, in prouiſione facta de anno 1574. ſiue 1575. in qua dicitur, quod iſte Prioratus fuit detentus per Clericos ſucceſſores, ſine ſua diſpenſatione, & propterea non poteſt negari, quin vltimus ſtatus ſit ad fauorem Ordinarij.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Lunæ 24. Maij 1604.

EPITOME.

Epiſcopus qui habet facultatem minuendi, & addendi, &c. non poteſt in totum tollere, & alterare, nec ſtatum prædeceſſorum à Pontifice confirmatum poteſt immutare.

SVMMARIVM.

1 *Verbum* DEBEAT *importat neceſſitatem.*
2 *Quilibet debet ſe conformare moribus Eccleſiæ in qua conuerſatur.*
3 *Monachi iuxta ritum, & morem ſuæ regulæ debent officia diuina celebrare.*
4 *Archiepiſcopus non poteſt immutare ſtatutum à Papa confirmatum, & nu. 8. & 9.*
5 *Qui habet facultatem addendi, & minuendi &c. nõ poteſt in totum tollere, vel alterare, & nu. 7.*
6 *Diminutio eiuſdem eſt iuris, cuius eſt augmentum.*

DECISIO CLXXIX.

FVit per Dominos vnanimiter reſolutum, clericos ſæculares teneri intereſſe diuinis officijs, & Monachis ſe conformare, per verba Bullæ Pauli Tertij, ibi, (quodque clerici & presbyteri ſeculares cum ſuperpelliceis in inferioribus ſtallis dextri & ſiniſtri Chori ſedere, ac omnibus, & ſingulis diuinis officijs vna cum dictis Priore, Decano, & monachis intereſſe, & cum eiſdem ſe conformare debeant.) Et ideo omnino teneantur intereſſe, & ſe cõformare monachis. † Verbum enim (debeant,) importat neceſſitatem. l. 1. §. 1. ff. quod quiſque iur. Bart. in repet. l. 3. numer. 3. C. de pignor. Et eſt propria ſignificatio huius verbi. Barto. vbi ſupra, gloſ. in Clemen. attendentes, in verbo, debeant, de ſtat. monach. Et quoad conformationem, non modo monachi habent verba Bullæ, verum etiam diſpoſitionem iuris communis, vt per Vitalini. in Clem. fin. nume. 52. & 53. & de celebrat. miſſ. & bene facit tex. in cap. fin. prope fin. in verſ. præcipimus, ibi, opportunè obſequia in monaſterij fideliter impendentes, & ibi gloſ. vlt. d. ſtat. monach. Et hæc ſententia fulcitur ex regula generali, quod quilibet debet ſe conformare moribus Eccleſiæ in qua conuerſatur, c. illa verſ. ſic etiam tu, 12. diſt. c. recolentes. verſ. cæteram domus, & ibi gl. in verb. coaptent, de ſtat. monach. Card. in d. Clem. fin. nu. 1. verſ. 4. not. Vital. n. 82. Albet. de Fertar. in tract. de horis can. num. 36. 1

Et huiuſmodi conformatio eſt, vt diuina officia celebrentur ſecundum regulam B. P. Benedicti. Habent enim monachi pro ſe tam diſpoſitionem Bullæ Pauli Tertij, vbi in §. deniq. quod Prioris expreſſe hoc præcipitur, quam etiam diſpoſitionem iuris communis. 2
† Nam cum Eccleſia Montis Regalis ſit Cathedralis regularis, monachi iuxta ritum & morem ſuæ regulæ debent officiare: ad tex. in cap. de ijs, §. Abbatibus, & capit. final. ibi neque monachorum conſtitutiones, 12. diſt. Arch. in d. cap. de ijs, nume. 1. Ægid. in princ. Card. de Turrecrem. num. 1. Vital. in d. Clem. fin. in princ. de celebr. miſſ. Tabien. in verb. horæ canonicæ, num. 11. Et ſunt etiam in hac poſſeſſione, pro qua eis per DD. fuit conceſſa manutentio. 3

Nec eſt verum, quod D. Archiepiſcopus poſſi immutare huiuſmodi ſtatutum. Licèt enim in d. cap. de ijs dicatur, quod debent celebrare ſecundum ritum ſuæ regulę iuxta voluntatem ſui Epiſcopi, tamen verba illa, (iuxta voluntatẽ ſui Epiſcopi (intelliguntur, quia Epiſcopus hoc etiam velle debet. Nam quod formam huius rei dare debeat, vel ſecundum voluntatem requiſitam, & ſi non habitam. Archid. ibidem, num. 5. verſic. ſecundum voluntatem, de Turrecrem. num. 2. verſ. hic caſus.

Nec minus verba Bullæ poſſunt ad hunc effectum ſuffragari D. Archiepiſcopo, in qua datur facultas pro tempore Archiepiſcopis, minuendi & addendi, quia per talem facultatem non poteſt in totum tollere, & alterare. † Additio enim non importat mutationem, 5
præcedentis ſtatus, ſed potius continuationem, ad tex. in l. ſi proprietate, ff. de iur. dot. l. etiam C. eod. tit. cum alijs per Decian. reſp. 11. numer. 23. lib. 1. Imò ſecundum præcedentem ſtatum regulatur, d. l. etiam, vbi Doct. l. inter ſocerum, §. cum inter, de pact. dotal. Socin. ſen. conſ. 296. nume. 5. in princ. lib. 2. † Et idem 6
dicendum eſt de diminutione, quæ eiuſdem iuris eſt cuius augmentum, ad tex. in l. ſcribit. ff. ad Trebell. Et conceſſa facultate minuendi, non cenſetur conceſ- 7
ſa facultas in totum tollendi, quæ difficilius conceditur, l. iurigentium §. adeo, ff. de pact. lib. 2. C. de prec. Imp. off. ten. Fulgoſ. conſ. 210. in fin.

Eòque

Digitized by Google

8 Eoque magis procedunt prædicta, quia cum mona-
chi habeant diſpoſitionem iuris pro ſe, non poteſt D.
Archiepiſcopus in contrarium diſponere Felyn. in c.
ſuper his numer. 4. in prima fallen. & numer. 11. dixit
etiam mirabiliter, de maior. & obed.

9 Non obſtat, quod prædicta ſint diſpoſita particula-
ri ſtatuto Archiepiſcoporum, quod non ligat ſucceſ-
ſores, quia ſumus in ſtatuto confirmato a Sed. Apo-
ſtolica, & inſerto in Bulla, vnde non eſt amplius ſta-
tutum Epiſcopale, ſed Papale, quod ligat etiam ſuc-
ceſſores, vt fuit reſolutum in cauſa Vicen. iuriſdictio-
nis, 28 Maij 1601. coram R.P.D. meo Sacrato, & in
omnem euentum remanet diſpoſitio iuris communis
pro monachis.

Non intelliguntur tamen DD. propterea impedire
quo minus Vicarius poſſit facere officium in diebus
Reſurrectionis, Natiuitatis, & alijs ſolemnitatibus, de
quibus in eadem Bulla in §. quod nullus.

Feltren. Præbendæ. Veneris 28. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Omnia beneficia præſumuntur collatiua, & 3.*
2 *Teſtes duo in omni negocio ſufficiunt.*
3 *In antiquis admittuntur teſtes de auditu.*
4 *Ex eo quod quis obtinet, & poſſidet beneficiũ incõ-
patibile, infertur, aliud prius beneficium incompa-
tibile renunciaſſe.*
5 *Poſſeſſio iure familiaritatis tunc præſumitur, quan-
do alius titulus excogitari non poteſt.*
6 *Enunciatiua æquiuoca non probat, & num. 8.*
7 *Veniens contra præſumptiones iuris, debet vti for-
tioribus probationibus.*
8 *Ad nominationem beneficij principalis, venit no-
minatio beneficij ſubiecti.*

D E C I S I O CLXXX.

DOmini reſoluerunt, beneficium S. Margharitæ
1 eſſe ſeparatum, & liberum a Canonicatu. † Nam,
vltra quod habet præſumptionem iuris pro ſe, quia
omnia beneficia præſumuntur collatiua, vt fuit reſo-
lutum in cauſa Parmen. Prioratus, 14 Aprilis 1600
coram R.P.D. meo Pegna, & in cauſa Teruiſina S.
Theoniſti 27. Nouembris, 1602. coram R.P.D. meo
Ludouiſio, concurrunt etiam dicta nouem teſtium
deponentium, hoc beneficium eſſe ſolitum conferri
clerico ſeculari, in titulum perpetui beneficij, & quod
eius rector curam exercebat. Qui teſtes bene probant,
2 cum ſint plures, † & duo ſufficerent, cap. in omni ne-
gotio, & cap. licet 1. de teſt. l. vbi numerus, ff. eod. tit.
Et tanto magis probant, cum eorum depoſitio ſit con-
formis diſpoſitioni iuris communis, quia, vt dictum
eſt, beneficia præſumuntur collatiua. Aret. conſ. 44.
in fin. Gabr. de teſt. conc. 4. nume. 23. verſ. 6. infertur.
Et ideo etiam ex iſta cauſa, & quia ſunt plures, debent
præponi teſtibus in contrarium examinatis.

Non obſtat, quod iſti teſtes deponant ijs quæ ſunt
iuris, nempe beneficium eſſe collatiuum, abſque eo
quod reddant ſufficientem rationem, quia deponunt,
eſſe ſolitum conferri, quod eſt quid facti, & reddunt
bonam rationem, quia ſunt vicini oriundi, & de au-
3 ditu à maioribus. † Et in antiquis admittuntur teſtes
de auditu. Dec. conſ. 321. ſub nume. 7. verſic. vndè pri-
mo.

Minus obſtat, quod aliqui dicunt, Pindellum &
Peregrinum qui poſſederunt, fuiſſe canonicos, quia
non ideo ſequitur, quod poſſederint hanc Eccleſiam
ſanctæ Margaritæ tanquam canonici.

Et quod plus eſt, tertius teſtis ſuper ſecundo & quar-
tus ſuper tertio dicunt, aliquando Eccleſiam fuiſſe
poſſeſſam à non canonicis. Et hoc etiam colligitur ex
dictis aliorum teſtium, & Pindellus, vt dicunt ijdem
teſtes tertius ſextus, & octauus ſuper vndecimum,
& quartus ad tertium poſt publicationem Sacroſan-
cti Concilij Tridentini, dicebat, non poſſe retinere
vtrumque beneficium, ſcilicèt Eccleſiam ſanctæ Mar-
garitæ, & canonicatum, & ideo domum quærebat, vbi
habitare poſſet.

Peregrinus verò vltimus poſſeſſor, qui fuit canoni-
cus, poſt reſignationem canonicatus retinuit vſque ad
obitum Eccleſiam ſanctæ Margaritæ, vt dicti teſtes
deponunt. Nec poteſt dubitari, quin reſignatio dicti
canonicatus habuerit effectum, † cum ipſe poſtea ob- 4
tinuerit alium canonicatum, & poſſeſſionem fuerit
aſſequutus, ad conſil. Oldrad. 229. pluriès canoniza-
tum.

Non obſtat, quod reſignatio fuit facta ad fauorem
fratris, & ideo Peregrinus potuit remanere in poſſeſ-
ſione iure familiaritatis; quia hæc procederent, ſi do-
ceretur, de reſignatione huius beneficij ſanctæ Mar-
garitæ. Cephal. conſ. 4. numer. 37. & ſeqq. Et ideò iſta
poſſeſſio cenſetur potius iure proprio. † Poſſeſſio enim 5
iure familiaritatis tunc præſumitur, quando alius ti-
tulus excogitari non poteſt. Soc. iun. conſ. 131. nu. 4.
libr. 1. & conſ. 13. nume. 17. lib. 4. Curt. iun. conſ. 168.
nu. 33 & 34. cum alijs per Menoch. de arbitr. iud. caſ.
160. nu. 20.

Nõ obſtant enunciatiuæ antiquę de anno 1480. quia 6
earum vna eſt æquiuoca, & turbida; nam denuncia-
tio non probat concludenter, quod iſta Eccleſia eſſet
membrum canonicatus, quia potuit eſſe, quod de eo
tempore canonicus etiam eſſe beneficiatus, & ſic poſ-
ſideret ex alio titulo, quam ex canonicatu.

Nec obſtat, quod inſtrumentum optionis de dicto
anno 1480. multum ſeruiat pro tollenda ita æquiuo-
catione, maximè concurrentibus actibus de anno
1570. & 1571. vt benè conſideratur in deciſione; quia
hęc fortaſſe procederent ſi nihil doceretur in contra-
rium. Vltra quod, Cordubius, † qui venit contra præ- 7
ſumptionem iuris, grauatur fortioribus probationi-
bus, glo. & DD. in l. transactione, C. de tranſact. Abb.
in cap. quia verisimile, in 2. not. de præſumpt. cum
alijs per Sur. conſ. 60. nume. 22. Eoque magis, cum ida
præſumptio iuris habeat etiam probationes pro ſe, vt
ſupra oſtenſum fuit.

Non obſtant iura de nouo producta, ex quibus ap-
paret, quod in libris taxæ annotatur, præbenda S. Mar-
garitæ, quia non inde ſequitur, quod Eccleſia ſanctæ
Margaritæ de Lugano ſit vnita huic præbendæ, tum
quia hæc denunciatio poteſt verificari in alijs Eccle-
ſijs, cum plures ſint ſub hac inuocatione in diœceſi
Feltren. tum etiam quia ab origine hæc præbenda po-
tuit hoc modo denominari. † Et ideo hæc probatio 8
tanquam dubia non releuat, cap. in præſentia. de pro-
bat. cum vulg.

Non obſtat, quod in libris taxæ non eſt annotata
huiuſmodi Eccleſia S. Margaritę de Lugano, quia ſuf-
ficit, quod ſit annotata Eccleſia de Ledico, quæ vt de-
ponunt teſtes, eſt matrix huius Eccleſiæ ſanctæ Marga-
ritæ. Nam ad nominationem beneficij principalis ve- 9
nit nominatio beneficij ſubiecti. Rot. deciſ. 46. de re-
ſcript. in antiq.

Roma-

Romana Liberationis à fideiuſſione. Lunæ 31. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Qui diu ſtetit in obligatione, debet liberari. Quando autem dicatur diu ſtetiſſe relinquitur arbitrio iudicis.*

2 *Hæres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto, & illius perſonam repræſentat in iure creato, & formato tempore obitus actiuè & paſſiuè.*

D E C I S I O CLXXXI.

1 SEntentiam Rotalem quæ condemnat Sumarios ad liberandum hæredes bo. me. Vincentij Vecchiarelli à fideiuſſione, viſum fuit Dominis, eſſe confirmandam, cum diu ſteterit in obligatione, nempe vltra 12. annos. Et hoc tempus relinquatur arbitrio iudicis, gloſſ. in l. Laicus, in verb. condemnetur, ff. mand. Aret. in §. ſi quid autem, nu. 3. inſtit. de fideiuſſ. Afflict. deciſ. 240. ante nu. 4.

2 Non obſtat, quod D. Vincentius ſtetit in obligatione, & non eius hæredes, quia hæredes cenſentur vna, & eadem perſona cum defuncto. § 1. auth. de iureiur. à moriente præſtito, col. 5. & repræſentant perſonã defuncti in iure creato, & formato actiuè & paſſiuè tempore mortis in perſona illius, quale erat iſtud ius agẽdi, ex quo diu ſteterat in obligatione: licet ſecus ſit in non formato, ex eo quod nunquam penes defunctum fuit, Aret. conſ. 123. nu. 4. Cagnol. in l. hæredem 59. nu. 16. ff. de reg. iur. Rol. conſ. 50. nu. 6. lib. 2. & conſ. 6. nu. 15. lib. 3.

Et ita fuit reſolutum in contumaciam alterius partis comparere negligentis.

Aretina Spolij Mercurij 9. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Subſtantia depoſitionis teſtis conſiſtit in iuramento.*

2 *Stylus reſpiciens deciſoria, debet concludenter probari.*

3 *Stylus contrarius introduci non poteſt à iudicibus ſine conſuetudine.*

4 *Teſtis qui a notario aſſeritur enunciatiuè, & non diſpoſitiuè iuratus, non probat, & num. 5.*

6 *Teſtis examinatus coram notario ſine mandato iudicis, non probat.*

7 *Examen vtriuſque partis perperam factum circa ea quæ reſpiciunt ordinationem iudicij, poteſt ſuſtineri, dummodo non ſit contra ius.*

D E C I S I O CLXXXII.

1 DOmini receſſerunt à reſolutis, & dixerunt examen fuiſſe nullum, quia deficit citatio ad videndum iurare teſtes, quæ omnino requiritur, cum ſubſtantia depoſitionis teſtis conſiſtat in iuramento, l. iuſiurandi C. de teſtam. Quare ſi pars non citatur, vel alias, ſit præſens, depoſitio nihil valet, capit. 2. & ibi Abb. ſub numer. 6. & ſeq. de teſtament. l. ſi quando, vbi Bald. numer. 5. C. eod. Lanfranc. in tract. de teſtament. numer. 8. verſic. quæro 6. Caputaq. deciſ. 274. nume. 7. & deciſ. 285. part. 3. Achill. deciſ. 1. de teſtament. Rot. deciſ. in eod. tit. & deciſ. 1. de fid. inſtr. numer. 3. & 4. in nou.

Non obſtat, quod ex ſtylo illarum partium, pars citatur ſolum ad videndum induci, & produci capitula, & non ad videndum iurare teſtes, † quia huiuſmodi ſtylus eſt contra ius, d. l. iuriſiurandi, & reſpicit deciſoria, & non ordinatoria. Deciſio enim cauſæ, & victoria pendet ex probatione. Dec. in cap. 1. 2. num. 103 de probat. Alexand. conſ. 16. num. 7. lib. 5. Ruin. conſil. 69. num. 7. lib. 4 latè Aſin. in prax. §. 19. num. 3. Quare cum iſte ſtylus ſit contra ius, & reſpiciat deciſoria, debet concludenter probari, nec ſufficit extraiudicialis informatio ex fide aduocatorum illarum partium. Bart. in l. de quibus, numer. 22. ff. de leg. Socin. ſen. conſ. 36 num. 11. circa medium, lib. 4. Dec. conſil. 402. num 12. Olaſch. deciſ. 22. num. 3. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 7. nume. 1. de probat. † Et cum iſte ſtylus contra ius non potuit introduci à iudicibus de partibus, ad ius reddendum. Alex. conſ. 36. num. 10. lib. 2. Aym. de antiq. temp. par. 4. in princ. numer. 36. verſ. ideo magiſtratus, cum allegatis in cauſa Rauennatenſi Caſalis, 1. Iunij 1584. vbi ſubditur, quod non ſufficit ſtylus, ſed requiritur conſuetudo. Et ſic probari debent tot, & tales actus, vt deuenerint ad notitiam populi, vel maioris partis. Alex. d. conſ. 36. num. 11. Aym. d. num. 36. circa medium, verſ. 2. intellige.

Placuit etiam Dominis alia nullitas, ſcilicet, quod notarius enunciatiuè dicit, [teſtis iuratus, &c.] & non diſpoſitiuè, (tactis ſcripturis, &c.) Quo caſu Rota non ſolet adhibere fidem teſtibus. Verall. deciſ. 123. & 246. p. 2. & Dec. 295. vbi dicit, quod ita ſeruat Rota p. 3. in impreſſ. & 111. in manuſcript. in qua etiã dicit, ita Rotam ſeruare. 4

Nec obſtat, quod hoc non reſpicit deciſionem, ſed ordinationem iudicis, nec eſt contra ius, vt per Verall. deciſ. 207. lib. 1. in manuſcript. Et ideo ſufficit fides extraiudicialis, Bart. & alij ſuperius allegati, quia nihilominus non ſufficit fides data ad hunc effectum. Non enim ſatis eſt dicere, ita fuiſſe ſeruatum niſi etiã dicatur, fuiſſe oppoſitum de nullitate, & ipſa oppoſitione non obſtante fuiſſe iudicatum pro validitate, vt per Verall. deciſ. prædicta 211 lib. 1. in manuſcript. 5

Adeſt & tertia nullitas, quia teſtes fuerunt examinati coram notario, & non coram iudice, nec conſtat de deputatione notarij, gloſ. vlt. in l. iubemus, C. de ſin. cauſ. gloſ. ante penult. in l. hac conſultiſſima, § pen. vbi Bald. num. 1. C. de teſtam. idem Bald. conſ. 481. col. fin. numero 3. lib. 4. Cant. in tract. de teſt. nu. 257. 6

Non obſtat, quod iſte modus, quoad omnia prædicta fuerit ſeruatus ab vtraque parte. & ideo intrat deciſio in cauſa Aleximana tutelæ, 16. Febr. 1582. coram Domino de Rubeis. Quia dixerunt Domini, quod huiuſmodi deciſio in omnem euentum non erit intelligenda, quod ea quæ ſunt contra ius. 7

Collen. Penſionis. Mercurij. 9. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia à qua intra decennium non appellatur, tranſit in iudicatum, & num. 3.*

2 *Intimatio ſententiæ non requiritur, quando pars eſt præſens, & tempus appellationis incipit currere ſtatim à tempore ſententiæ.*

4 *Iudex poteſt præfigere terminum ad proſequendam appellationem.*

5 Alle-

Digitized by Google

5 *Allegans impedimenta, debet illa probare, ad hoc vt excuſetur.*
6 *Cedula ſententiæ debet eſſe in actis antequam pronuncietur, alias ſententia eſt nulla.*
7 *Notario non creditur, cum agitur de condemnando iudicem.*
8 *Rota non exequitur ſententias aliorum tribunalium niſi docto de iuſtitia.*
9 *Beneficium quod vacat ex alterius aſſequutione, non poteſt reſignari.*
10 *Beneficium ſemel vacans ex perſona vnius, non poteſt ampliùs ex eadem perſona vacare ſine nouo titulo.*
11 *Penſio reſeruata ex falſa cauſa, eſt nulla.*
12 *Subrogatio gratioſa litiganti conceditur, ne detur nouus collitigans.*

DECISIO CLXXXIII.

Dvbitauit, an conſtaret de re iudicata, vt eſſet locus executioni. Et Domini affirmatiuè reſpon-
1 derunt, † quia Leander non interpoſuit appellationem infra decennium, cap. quod ad conſultationem de ſent. & re iud. l. ſi. C. ſi lis, nis in integr. reſt. Rot. dec. eiſ. 5. de ſent. excom in nou. Aym. conſ. 103. num. 1. Gai. pr. & obſer. lib. 1. obſer. 139. nu. 2.
Non obſtat, quod partes ſint in confeſſo, quod in illis partibus tempus ad appellandum incipiat curre-
2 re à die intimationis ſententiæ, † quia cum ſententia fuerit lata partibus præſentibus, talis intimatio non requirebatur, & tempus incipit currere ſtatim à tempore ſententiæ, l. 1. §. vlt. & Bar. ff. quando appell. ſit e biduum, §. ſi aduerſus 2. q. 6. Rot. deciſ. 22. de appell. in nou. Affl. & decis. 344. cum alijs latè congeſtis per Tiraq. de retract. ligoag. §. 35. gloſ. 4. num. 10.
Et inſuper intimatio fuit facta die 16. Ianuarij 1603. & appellatio interpoſita die 21. quæ fuit admiſſa cum præfixione duorum menſium ad proſequendum eandem appellationis, & faciendum iudici ſidem de pro-
3 ſequutione. † Quare eum infra hoc tempus non fuerit doctum de appellationis proſequutione, ſententia tranſiuit ſe t in iudicatum. Rot. deciſ. 85. de appellat. in antiq. Et fuit reſolutum in cauſa Venetiarum legitimatis de Murocenis, 13. Ianuarij 1603. coram Reuerendiſſimo D. Pamphilio Decano, & in alia Abulen. Capellaniæ 17. Decembris 1599. coram Reuerendiſſimo D. Seraphino Patriarcha Alexandrino, qui ambo fuerunt hoc mane à S. D. N. Clemen. VIII.
4 S. R. E. Cardinales creati. † Et hanc quidem præfixionem termini potuit iudex decernere, tam ex conſtitutione coerciari partium illarum, quam etiam ex diſpoſitione iuris, c. perſonas e. cum ſit Romana, & c. reprehenſibilis, de appell. Rot. deciſ. 25. de appell. in nou. Modern. d. de atteot. pat. pend. cap. 12. limit. 13. num. 1. & 3. & limit. 14. num. 1. & 8.
Nec facit quod in omnem euentum dictus Leander venit excuſandus, ſi intra tempus præfixum non docuit de tali proſequutione, ſtantibus impedimentis ſibi præſtitis à D. Nereo, Adden. add. deciſ. 25. in fine verſ. quod intelligo verum, de appell. in nou. Lancell. de atten. d. limit. 14 num. 6. Et fuit dictum in allegata cauſa Abulen. Capellan. coram Cardinali Se-
5 raphino, † quia hæc impedimenta ſolum allegantur, non autem probantur, & cum ſint quid facti, probari debent tribus vulgaribus.
6 Nec obſtat, quod cedula non fuit data in actis eadem 16. Ianuarij 1620 qua fuit pronunciatum, prout in cedula, & ideo ſententia fuit nulla, vt fuit reſolutum in cauſa Fauentina ſucceſſionis. 12. Nouembris 1601. coram Reuerendiſſimo D. Pacen. quia neque de hoc conſtat, niſi per atteſtationem notarij poſteà factam, † cui non creditur, cum agatur de condem- 7
nando iudicem. Caſtren. in l. Scia, nnmer. 2. ff. ad Velleian. Iaſ. in l. iusiurandum, § procuratorem, nu. 26. ff. de iureiur. cum alijs.
Non obſtat, quod Rota non exequitur ſententias 8
aliorum Tribunalium, niſi docto de iuſtitia. Put. decil. 401. lib. 1. Cbitanen. deciſ. 179. & eſt vulgatum; quia ſatis apparet de iuſtitia, eum iudex condemnet Leandrum ad reſtituendas penſiones quas D. Nereus indebitè ſoluerat, tot. tit. ff. de condict. indeb. Penſio enim non fuit validè reſeruata; quia Leander poſt aſſequutionem Eccleſiæ S. Agnetis non poterat reſignare Eccleſiam ſancti Fidelis, † quæ vacabat per alte- 9
rius aſſequutionem, c. de multa, & ibi Abb. numer. 16. Anchar. num. 3. & alij communiter de præben. & in extrauag. Ioan. 22. incip. ex crabilis, eod. tit. Clem. gratiæ, & ibi Vital. numer. 43. de reſcript. Et fuit pluries reſolutum. † Data enim ſemel vacatione ex per- 10
ſona vnius, non poteſt iterum ex eadem perſona beneficium vacare, niſi nouus titulus ſuperueniat. Felyn. in cap. 21. numero 23 de reſcript. Rot. conſ. 342. num. 1. † Et ideo penſio ex hoc capite reſeruata, tan- 11
quam ex falſa cauſa, fuit nulla. Caputaq. deciſ. 289. num. 2. p. 2. Gig. de penſ q. 22 nu. 8. & 9. & q. 5. num. 5.
Non obſtat, quod Dominus Nereus ſit ſubrogatus in ius reſignatarij, † quia huiuſmodi ſubrogatio con- 12
ceditur ne detur nouus collitigans, & eſt conditionalis, ſcilicet ad ius quod habet, vel, ſi quod habet, Rebuſ. in prax. tit. de ſubrog. num. 44. Vnde cum non conſtet de iure reſignatarij, hæc conditio nihil ponit loco. Rebuſ. loco præcit. Achil. deciſ 9. num. 3. & 4. de pen. Put. decil. 197. num. 17. & ſeqq. lib. 1.

Bononienſis Fideicommiſſi de Mangiolis. Lunæ 14. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio defuncti nocet hæredi, & habenti cauſam ab ipſo mediatè vel immediatè.*
2 *Duo confinia probant identitatem.*

DECISIO CLXXXIV.

Proſequendo diſputationem iam cœptam, dubitatum, an poſſeſſio S. Nicolai de Villula, molendini ſancti Martini, & poſſeſſio de Baſabo, eſſent de bonis ſubiectis fideicommiſſo Comitis Melchioris ſenioris. Et Domini affirmatiuè reſoluerunt; nam hæc omnia bona enunciantur in teſtamento ipſiuſmet fideicommittentis, de quo ſummatio, num. 1. & 5. Et quoad dua vltima corpora concurrit etiam laudum latum per fælic. rec. Gregorium XIII. tunc Cardinalem. † Quæ 1
aſſertiones, & maximè illa teſtatoris, ſicuò probant contra hæredes, ita quoque contra habentes cauſam ab ipſis non ſolum immediatè, verùm etiam mediatè; ex deductis in cauſa Montiſfaiſci fideicommiſſi 12. Maij 1603. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali Pamphilio.
Quantum attinet ad identitatem, de ea quoque conſtat, licet non ſit agendum de molendino; quia poſſidetur ab ipſiſmet fideicommiſſarijs, nam in inuentario dantur pro confinibus poſſeſſionis de Villula, via publica, & flumen. Quæ duo confinia concurrunt etiam in aſſignatione facta Faſanino, † & 2
ſufficiunt, vt pluries fuit firmatum in hac cauſa. Non obſtat,

obſtat, quod fuit derogatum fideicommiſſo reſpectu huius poſſeſſionis, quia de hac derogatione hodie non agitur, & ſi opus erit, de ea particulariter agetur ſed ſatis eſt firmare, quod bona ſint ſuppoſita fideicõmiſſo.

Identitas poſſeſſionis de Biſabo probatur, concurrunt enim deno minatio, & aliqua confinia, de quibus in inſtrumento aſſignationis factæ Comiti Herculi, de qua in ſummario, nu. 9. cum denominatione, & aliquibus confinibus, de quibus in venditione, numero 12.

Nebien. Rectoriæ. Mercurij 17. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio instrumentalis, alio non exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis, & præſumitur continuate vſque ad tempus litis motæ, nu. 2.*

2 *Sententia non ſequuta exequutione non priuat poſſeſſione.*

D E C I S I O CXXXV.

PRo informante ſcilicèt Mannono dandum eſſe mandatum de manutenendo. De eius enim poſſeſſione conſtat per inſtrumentum, l. prædia, & ibi
1 DD. ff. de acq. poſſ. † Quæ poſſeſſio inſtrumentalis, non docto de poſſeſſione alterius, eſt manutenibilis. Caputaq. deciſ. 334. numer. 6. p. 2. Et fuit reſolutum in cauſa Hipporigin. Capellaniæ, vltima Aprilis 1574. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali Banchetto, & in alia Piſcien. ſeu Nullius Capellaniæ 21. Februa-
2 rij 1578. coram ſanctiſſimo Domino noſtro. † Et hæc quidem poſſeſſio ad effectum manutentionis præſumitur continuata vſque ad tempus litis motæ. Aretin. in §. retinen. numer. 2. inſtit. de interd. Cyn. in l. 1. nume. 16. circa med. verſ. ſed qualiter, C vti poſſid. Afflict. deciſ. 394. nume. 2. cum alijs pluribus allegatis in cauſa Romana Palatij 10. Octobris 1578. coram bo. me. Lauretano.

Non obſtat, quod uerit lata ſententia criminalis
3 contra Mannonum, † quia ſententia, non facta exequutione non priuat. Aiden. ad Rot. deciſ. 3. num. 6. de reſt. ſpoliat. in nou. Vltra quod illa ſententia fuit ſuſpenſa per appellationem, & ideo non impedit, quominus Mannonus ſit manutenendus. Butr. in c. cum dilectus, in fin. de cauſ. poſſ. & propr. Menoch. de retin. poſſ. remed. 3. nume. 849. & ſeq. Et fuit pluriès reſolutum, eòque magis prædicta procedunt in hoc caſu, quia Mannonus obtinuit reuocationem illius ſententiæ.

Parmen. Penſionis. Lunæ 21. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſio procuratoris poteſt reuocari à principali etiam non docto de errore.*

2 *Poſteriora prioribus derogant.*

D E C I S I O CLXXV.

DOmini receſſerunt à reſolutis, & dixerunt, Brunorum non eſſe, manutenendum in exactione penſionis ſcut. 180. quia de poſſeſſione non conſtabat niſi per confeſſionem procuratoris in reſponſione ad poſitiones, quæ poſtea fuit reuocata, † quod potuit 1
fieri, non docto de errore. Felyn. in cap. 1. num 16. vt lit. non conteſt. Caputaq. deciſ. 198. p. 2. Put. deciſ. 16. lib. 3. Et fuit reſolutum in cauſa Aſten. feudi 16. Aprilis 1584. coram bon. mem. Bubalo, & aliàs ſæpius.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum quod Brunorus facto ſuo cecidit à poſſeſſione, Lata enim ſententia ſuper reductione, licèt priùs recuſauerit recipere penſionem, & proteſtatus fuerit cum clauſula. (Saluo iure recipiendi reſiduum,) tamen poſteà 2
liberè, & abſque alia proteſtatione quietauit, quare ſibi præiudicauit. §. poſteriore, inſtit. quib. mod. teſtam. infirm. l. pacta nouiſſima, C. de pact.

Ex quibus concluſum, Brunorum eſſe manutenendum ſolùm in exactione penſionis ſcutorum 112. iuxta tenorem ſententię reductionis, quam ſummam ipſe recepit, ſine tamen præiudicio agendi in petitorio ad totam ſummam.

Pacen. Decimarum del Hebrero. Lunæ 21. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Solus parochus habet intentionem fundatam in decimis prædialibus, & Epiſcopus quando eſt parochus vniuerſalis.*

2 *Extenſio non fit de loco ad locum, vel de perſona ad perſonam.*

D E C I S I O CXXXVII.

DVbitauit, an Capitulum Pacen. haberet intentionem fundatam percipiendi medietatem decimarum in locis in quibus Epiſcopus percepit, in caſu, & ad effectum de quo agitur, qui eſt, vt Capitulum poſſit percipere in loco del'Hebrero. Et Domini negatiuè reſoluerunt, † quia cùm agatur de deci- 1
mis prædialibus, ſolus Parochus habet intentionem fundatam, c. fin. de paroch. c. cum ſint, de decim. vel Epiſcopus, vbi nulli ſunt parochi, c. quoniam de decimis, vbi Doct. Butr. numer. 2. Ancbar. nu. 4. Card. in 4 oppoſ. Abb. num. 2. Henric. Boich. in cap. peruenit, numer. 2. in fin. eod. tit. Rebuſ. de decimis c. 7. num. 8. Et meritò, quia in vbi parochiæ non ſunt diſtinctæ, Epiſcopus eſt parochus, & cura penes eum reſidet, c. nullus, de paroch. Oldrad. conſ. 67. nu. 3. verſ. & dicimus in talibus Eccleſijs, & fuit dictum in cauſa Catthaginen. decimarum 28. Iunij 1593. coram Orano.

Non obſtat conſuetudo allegata per Capitulum, quia, quicquid teſtes dicant de alijs locis de quibus hodie non agitur non probant, eam eſſe in loco del Hebrero, † nec de iure fit extenſio de loco ad locum, 2
nec de perſona ad perſonam. Aret. c conſ. 44. num. 1. & conſ. 132. num. 4. Bald. conſ. 257. lib. 2. Aym. de antiq. temp. 4. par. in princ. nu. 42.

Non obſtat deciſio in cauſa Oſcen. decimarum de la Predia, 21. Martij 1564. coram D. de Rubeis, quia ideo in illo caſu Capitulum recipiebat ſomentum ab Epiſcopo, quia Epiſcopus erat in cauſa vna cum Capitulo.

Nec prædictis reſiſtit Caputaq. deciſ. 306. p. 3. quia ibi beneficiati agebant ſpolio, & probauerant conſuetudinem 70. annorum percipiendi decimas.

Et ita fuit reſolutum, Capitulum non habere intentionem fundatam.

Pam-

Digitized by Google

Pampilonenſis de Ianſi. Lunæ. 21. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Exprimens duos modos vacandi alternatiuè debet in iuſtificatione gratiæ proſequi certam vacationem.*

2 *Succeſſor non tenetur docere de titulo prædeceſſoris, tenetur tamen probare, quod longo tempore poſſederit per obitum.*

3 *Poſſeſſio nulla, & attentata non conſumit vacationem per obitum.*

4 *Gratia, SI NEVTRI, non conceditur contra prouiſum Apoſtolicum.*

5 *Si in gratia plures cauſæ exprimatur, ſufficit, eſſe veram illam per quam Papa mouetur, licèt aliæ ſint falſæ.*

DECISIO CLXXXVIII.

FVerat reſolutum coram me prima Decembris præteriti gratiam, (ſi neutri,) Ferdinandi, eſſe iuſtificatam, quoad modum vacandi, ſcilicet, quod ſufficiebat oſtendere, quod Ioannes prætendebat habere ius in parochiali, quia alternatiuè fuerat narratum, vacare per obitum Ioannis vltimi poſſeſſoris, ſeu ius
1 in illa, vel ad illam habere prætendentis. † Sed quia nihilominus Ferdinandus tenetur prof. qui certam vacationem, & elegit ſibi vacationem per obitum Sanctij de Vruttia, ideo dubitaui, an intraret huiuſmodi vacatio. Et Domini affirmatiuè reſoluerunt, quia, vt conſtat ex teſtibus, Sanctius fuit prouiſus de anno 1512. & deceſſit de anno 1563. & toto eo tempore
2 poſſederat. Et ideo intrat alleg. Lapi 89. † quod ſucceſſor non tenetur docere de titulo anteceſſoris, per cuius mortem beneficium impetrauit, ſed ſufficit probare, quod longo tempore prædeceſſor poſſederat beneficium, & quod communi opinione Rector reputabatur. Idem tenet Rot. deciſ. 10 in fin. de rer. permut in antiq. & eud. tit. in nou. dec. 4. Aegid. deciſ. 593. incip. licet poſſeſſio, & 44. incip non obſtan. Ancbar. conſ 117. vbi loquitur in anteceſſore, qui poſſederat 17. annis. Et erat in viridi obſeruantia tempore Caſſadori, vbi refert, in deciſ. 2. & 3. de cauſ. poſſ. & prop. & trad. Gemin. & Franc. in cap. ſuſceptum, de reſcript in 6 Boer. deciſ. 42. num. 30. Sarnen. in reg. de trien. q 16 & q. 49 in fin.

Non obſtat, dum dicitur, illam vacationem fuiſſe conſumptam per prouiſionem Martini, & Petri Bal-
3 lani, † quia cum illæ prouiſiones fuerint nullæ, & attentatæ, vt fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo Cardinali Mantica, 2. Martij 1592. non conſumpſerunt vacationem per obitum Sanctij.

Quantum ad ſecundam partem dubij pariter Domini cenſuerunt, gratiam Ferdinandi non eſſe ſubreptitiam. Licet enim fuerit narratum, Antonium & Ferdinandum fuiſſe prouiſus per obitum Petri, iſta narratiua non vitiat gratiam, quia ſatis eſt, quod ſit
4 verum, quod neutri ius competebat, † & quod gratia non conceditur contra prouiſum Apoſtolicum. Ad hunc enim effectum narratur per cuius obitum altera
5 pars fuerit prouiſa. † Quare ſufficit, quod cauſa quæ mouit Papam ad concedendum ſit vera, licet aliæ non verificentur. Put. deciſ 69 lib. 2. & tu t latè deductum in cauſa Biſuntina, ſeu Biſilien. vnionis. 10. Maij 1602. coram Illuſtriſſimo Domino meo Cardinali S. raphino.

Romana Cenſus. Lunæ 21. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinſecas à contractu, & altiorem indaginem requirentes.*

2 *Sententia ad hoc vt vulneret obligationem Cameralem, debet ad hunc effectum ferri inter eaſdem perſonas, & in eadem cauſa.*

DECISIO CLXXXIX.

FVit per Dominos reſolutum, D. Alexandrum teneri exequutiuè liberare Altouitum, ſtante eius clara obligatione in forma Cameræ, † quæ non admittit exceptiones extrinſecas à contractu, & requirentes 1
altiorem indaginem. Caſſad. deciſ. vnic. de mur. per. Galleſ. ad quartam par. oblig. Cameral. quæſt. 1. & fuit dictum in cauſa Tiburtina Caſtri S. Poli 17. Martij 1564. coram Cotta, & alias ſæpius.

Nec eſt verum, quod obligatio Cameralis fuerit vulnerata per ſententias Rotales: quia D. Alexander vigore reconuentionis egit contra Altouitum, & licet obtinuerit ſententias fauorabiles, tamen cum ſint latæ ſuper alia cauſa, non vulnerarunt obligationem Cameralem, † cum id requiratur, vt ſententia ſit lata ad effe- 2
ctum vulnerandi, vt in cauſa Romana pecuniaria de columbis. 10. Nouembris 1595. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio.

Romana Cenſus. Veneris 15. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio pro vna cauſa non extenditur ad aliam, & numer. 2.*

3 *Confideiuſſoris ſolutione, liberatur confideiuſſor, ita vt principalis non poſſit contra illum agere ſi totam ſummam ſoluit, ſecus, ſi partem, nu. 4.*

DECISIO CXC.

DOmini reſoluerunt, Maluicinum fuiſſe liberatum, quia D. Alexandro non oſtendit, aliquod damnum ſe fuiſſe paſſum, ita vt intret illius obligatio, l. ſi vltra, C. de fid iuſſ. §. fideiuſſores, inſtit. eod. Non enim damnum aliquod obuenit pro ſum na ſcut. 1500. quem remanſit in depoſito penes Altouitum, quia dominium non fuit abdicatum à D. Alexandro; ſi aliquod damnum fuit paſſus occaſione iſtius depoſiti, non tenetur Maluicinus qui ſe obligauit intuitu Venturinorum, quorum cauſa damnum non fecit D. Alexander, ſed quod Altouitus noluit reſtituere depoſitum. † Et ideo obligatio Maluicini non debet extendi 1
ad hanc cauſam diuerſam. Bald. conſ. 106. lib. 2. cum alijs alleg. in diſcurſu.

Nec facit, quod D. Alexander depoſuit cum hoc, quod pecuniæ ſoluerentur Claudio Venturino, ſequuta ratificatione Antonij, quia propterea non fuit abdicatum dominium à D. Alexandro, vt in alijs deciſionibus oſtenſum fuit. Et licet huiuſmodi pecuniæ periſſent Venturinis, hoc non proueniſſet ob tranſlationem dominij, ſed ob moram non ſequutæ ratificationis,

tionis,cùm non eſſet conueniens, quòd D. Alexander pateretur damnum ob moram Venturinorum non ratificantium. Et ita loquitur tex.in l.ſi ſoluturus, ff.de ſolut.& liber. vbi Bart.num.4.& alij non contrarium allegati.

2 Nec quoàd iſtam ſummam poteſt petere aliquod damnum occaſione fructuum cenſus; quia Altouitus ſemper ſoluit fructus. Vltra quòd huiuſmodi damnum non proueniſſet culpa Venturini, cuius intuitu fideiuſſit Maluicinus, ſed Altouiti nolentis reſtituere depoſitum, vt dictum fuit.

Non obſtat, quòd Altouitus depoſuit hanc ſummā, quam nondum habuit D. Alexander, & deponere eſt ſoluere; quia ipſe D. Alexander eſt in culpa, quòd non recipiat.

3 Quoàd aliam ſummam ſcut. 1500. ſolutam Venturino, pariter eſt liberatus Maluicinus. Nam alij duo confideiuſſores ſoluerunt vltra iſtam ſummam; quare hodie D. Alexander non poteſt agere contra Maluicinum. gloſ. in l.ſi ſtipulatus, §.fin.in verſ.exceptione, ver.& ideo ſi is qui conuentus eſt, ff. de fideiuſſ. ponderata in diſcurſu.

Nec reſiſtit tex.in d.l.ſi ſtipulatus, cum alleg. in diſcurſu, vbi liberatio vnius fideiuſſoris non prodeſt alijs; quia hęc intelliguntur ad effectum ſolutionis reſidui, vt per gloſſ.allegat.

4 Nec minùs poteſt petere aliquod damnum pro fructibus illius ſummæ, quia Mutianus ſoluit ſcut. 400. pro fructibus, quæ excedunt fructus iſtius portionis cenſus, & poſt ſolutiones factas à Mutiano, & Rodulpho, non poteſt D. Alexander, aliquid prætendere damni, ratione fructuum, cùm fuerit ſoluta ſors principalis.

Alia ſunt ſublata ex diſcurſu.

Regien. Prioratus. Veneris 25. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficiatus ad inſtantiam Ordinarij & patroni, quando ſumus in poſſeſſione recenti, tenetur oſtendere titulum ſuum, num. 3.*

2 *Limita quando ſemel exibuit, vel patronus per impetrationem fecit ſe partem formalem contra beneficiatum.*

4 *Quid requiratur ad hoc, vt beneficiatus non teneatur exibere.*

5 *Epiſcopus quando dicatur eſſe aduerſarius alicuius.*

D E C I S I O CXCI.

QVamuis beneficiatus ad inſtantiam Ordinarij, & patroni, quando ſumus in poſſeſſione de recenti, teneatur oſtendere titulum ſuum, vt de Ordinario Gemin. in c.Ordinatis, nu.1.Franc.nu.5. de off. ord.in 6.Abb.in c. licèt Heli, num.22.Io.de Anan.nu 27.& ſeqq.Felyn.numer.7.& ſeq. Et de patrono dicit Abb.in d.c. licèt Heli, in fin.Io.de Anan.num. 20. Verſ. & idem dicas, Prob.ad Monach.in d.c. ordinarij numer. 22.Franc. numer. 5. verſ.quid autem ſit in patronis.

1 In caſu tamen de quo agitur, dixerunt Domini, Camillum non teneri exhibere ad inſtantiam patronorum titulum ſuum, tum quia iam exibuit, tum quia Achilles vnus ex patronis per impetrationem fecit ſe partem formalem contra dictum Camillum, in quo caſu liberatur à productione tituli. Felyn. in d.c. licèt Heli, qui alios alleg. nu.9. Anchar.in c.1.q. 8. de reg.iur.in 6.DD.communiter.in d.c.licèt Heli.

Non obſtat, quòd iſti DD.loquantur in Epiſcopo; 3
quia eadem regula militat in patrono, vt per Felyn.
in d.cap.licèt Heli, numer.15.Io.de Anan. numer.34.
verſ.ſecundo caſu. Abb. in fin. Anchar.in d.c.1.q.8.prope fin.de reg.iur.in 6.

Nec eſt verum, quòd neceſſe ſit ad liberandum be- 4
neficiatum, quòd Epiſcopus agat iniuſtè, & de facto
poſſeſſorem ſpoliando; quia ſatis eſt, quòd conſtituat
ſe aduerſarium, † & tunc dicitur aduerſarium ſe con- 5
ſtituere; quando egit cum eo coram ſuperiore, vel ipſum ſpoliat, iuris ordine non ſeruato, vti per Io.de Anan.in d.c.licet Heli, numer. 33.in fin. Et quamuis Felin.in d.c.licèt Heli, numer.9.dicat, quòd tunc dicitur conſtituere ſe aduerſarium, quando agit de facto, loquitur tamen, vt non includat caſum quando agit de iure, ſcilicèt quando beneficiatus qui tenebatur exibere titulum Ordinario recuſauit, tunc enim licèt Ordinarius ſit aduerſarius, tamen, vt dicit Io.de Anan.allegatus per Felyn. loco ſuprà citat.numer.34. beneficiatus tenetur coram ſuperiore exibere titulum in cauſa appellationis, ſicut tenebatur in cauſa principali.

Ex quibus ceſſant ea quæ dicebantur in contrarium, ſcilicèt poſſeſſionem Camilli eſſe recentem, & fuiſſe captam clandeſtinè, nec ipſum fuiſſe inſtitutum, & ideo poſſe cogi ad exhibendum titulum; quia, quicquid ſit de prædictis, ſatis eſt, quòd in caſu de quo agitur, ad inſtantiam procuratorum non teneatur exhibere titulum.

Anconitana Aſſecurationis. Lunæ 28. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Stylus diſponens de modo probandi eſt deciſorius, & ideo firmiter probari debet.*

2 *Diſpoſitio ſequens clara debet attendi, & non antecedens.*

D E C I S I O CXCII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt non probari deprædationem; quia teſtes fuerunt nulliter examinati, vt fuit latè deductum 17. Iunij præteriti.

Non obſtant ea quæ de nouo deducuntur, ſcilicèt
quòd partes in apoca remittunt ſe ad ſtylum ciuitatis Florentiæ, † quia huiuſmodi ſtylus cùm diſponat 1
de modo probandi, reſpicit deciſionem iudicij. Ruin. qui de communi, conſ.69.num.6.lib.4.latè Aſin. in prax.§.19.c.3.Et propterea eſſet firmiter probandus. So.in.conſ.39.num.28.& ſeqq.lib.5. Cæl. de Graſſ. deciſ.7.num.1.de probat. & fuit latè deductum coram me 9.huius in cauſa Aretina ſpolij. Sed in hoc caſu nullo modo eſt probatus, quia illi qui ſe ſubſcripſerunt, non deponunt de aliquo ſtylo, ſed tantùm de ſuo iudicio.

Nec facit, quòd in folio habeatur mentio de ſtylo; 2
quia cùm ſubſcriptio ſit certa, nempe de eorum iudicio, non debet attendi, quid dicat folium, ad trad. per Iaſ.in l.1.num.6.vbi Rip ſub nmer.15.ff. ſi cert. pet. Corn.conſ.314.lib.4.Gabr.conſ.12 lib.1.

L Pam-

Digitized by Google

Pampilonenſis de Stella. Lunæ 28. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Tertius non poteſt impedire exequutionem rei iudicatæ, quando eſt præſumptio, quod calumnioſè ſe opponat.*

D E C I S I O CXCIII.

DOmini dixerunt, beneficiatos non poſſe impedire exequutionem ſententiæ contra parochia-
1 nos. † Tertius enim non poteſt impedire exequutionem rei iudicatæ, quando eſt præſumptio, quòd per calumniam ſe opponat, ad impediendam exequutionem ſententiæ Felyn. in c. Veniens, 2. nu. 10. verſ. quod autem, de teſt.

Et hæc quidem calumnia videtur pluſquàm manifeſta; quia beneficiati ſciebant, cauſam tractari, & citati reſponderunt, excepta aſſiſtentia in alijs, nihil ad eos ſpectare, vt fuit conſideratum in hac cauſa, coram me, 8. Nouembris 1602.

Cæſarauguſtana de Maclla Lunæ 28. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſio probat contra confitentem.*
2 *Confeſſio præiudicialis confitenti, veriſimilis.*
3 *Bulla Pij V. de....... annullat prouiſiones factas extra illius formam, ita vt poſſeſſor nullum ius, neque titulum coloratum habeat.*
4 *Tranſactio facta ob timorem litis, eſt valida.*

D E C I S I O CXCIV.

DVbitaui, an decretum Sanctiſſimi poſitum in ſupplicatione concordiæ inter Ioannem, & Ludouicum, ſcilicèt, dummodò dicti fructus, & expenſæ aſcendant ad ducat. 1200. eſſet iuſtificatum. Et Domini affirmatiuè reſponderunt, quia etiam omiſſis expenſis litis quæ veriſimiliter aſcendunt ad notabilem ſummam, ſatis conſtat, fructus, aſcendere vltra dictam ſummam, ex quo Ioannes vigore clauſulæ augendi poſitæ in ſupplicatione, narrauit, fructus a-
1 ſcendere ad duc. 1050. † Quæ quidem confeſſio probat contra ipſum Ioannem, l. cùm precum, C. de lib. cauſ. cum vulg. Et maximè quia concurrunt dicta teſtium de auditu ab ipſo Ioanne, & 45. teſtis qui deponit de publica voce, & fama in loco de Maclla; imo, & de maiori ſumma. Et tertius de auditu non modò à Ioanne, verùm etiam ab alijs. Ex quibus confeſſio Ioannis videtur etiam benè adminiculata. Quare cùm à die prouiſionis Ioannis de menſe Aprilis 1597. vſque ad diem concordiæ de menſe Februarij 1600. quaſi effluxerint tres anni, vtique Ioannes habuit vltra dictam ſummam contentam in decreto.

Non obſtat, quòd Papa noluit ſtare aſſertioni Ioannis, ſtante clauſula, (dummodò fructus, &c.) poſita in ſupplicatione. Et ideo non eſt attendendum, quòd poſteà Ioannes expreſſerit in literis, ſed probatio eſt habenda aliunde; quia in ſupplicatione fuit narratum, valorem parochialis aſcendere ad duc. 900. cum clauſula agendi, & poſteà in expeditione litterarum fuit narratum, aſcendere ad duc. 1050. Quare iſta narratiua in litteris viſa fuit ſatis probare, † cùm non ſit 2
veriſimile, Ioannem voluiſſe ſoluere annatam, & aliàs expenſas facere occaſione ipſius expreſſionis. ad trad. per Verall. deciſ. 190. num. 4. p. 1. Et hæc eò magis procedunt, cùm agatur in præiudicium ſolùm ipſius confitentis, Aym. conſ. 93. numer. 5. verſ. 3. reſpondeo, Put. deciſ. 36. lib. 3. concurrentibus maximè adminiculis, vt dictum eſt.

Non obſtat, quòd fructus intelliguntur deductis oneribus, & non probatur quanta ſint onera, & ideo Ludouicus non poteſt iuuari hac confeſſione Ioannis, quia cùm Ioannes narrauit, fructus aſcendere ad prædictam ſummam, dicendum venit, ſi fructus intelligantur deductis oneribus, illis deductis narraſſe valorem beneficij, cùm non ſit præſumendum, ipſum voluiſſe excedere in narratiua valoris, & ſoluere annatas, & facere expenſas pro fructibus, qui non percipiuntur, l. cùm de indebito, ff. de probat. cum vulg.

Nec eſt verum, quòd fructus ſint excomputandi pro anno litis motæ tantùm, & non à principio temporis impetrationis Ioannis; quia Ludouicus impetrauit ob non ſeruatam formam Bullæ Pij V. † quæ 3
annullat prouiſiones factas extra illius formam, ita vt poſſeſſor nullum ius neque titulum coloratum habeat. Quare ſecundùm prætenſiones Ludouici, Ioannes vſque ab initio fuit intruſus, & fructus ipſi Ludouico erant debiti, & propterea dicta clauſula venit intelligenda de toto triennio quo Ioannes fuit in poſſeſſione, & non de ſolo anno quo lis durauit. Et hoc euidenter apparet, cùm dicatur, Ioannem vigore prouiſionis Ordinarij extitiſſe in poſſeſſione, & ſubdatur, quòd fructus hactenùs decurſi, &c. nam cum hæc dictio (hactenus,) ſecundùm grammaticos ſit compoſita ex (hac) & (tenus) ſignificat ab illo tempore vſque in præſens. Vnde cùm ſit narrata prouiſio, & poſſeſſio Ioannis, & ſubdatur, (hactenus,) debet intelligi à die prouiſionis, & poſſeſſionis vſque ad tempus præſens.

Nec eſt agendum de validitate impetrationis Lu- 4
douici; quia ad effectum validitatis tranſactionis ſufficit timor litis, l. 2. C. de tranſact.

Alerien. Beneficij. Lunæ 28. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Negatiua circumſcripta loco, probatur per inſpectionem loci, ſeu ſcripturæ.*
2 *Deuolutio debet probari de gradu in gradum, donec ad Papam perueniat, ſi Papa prouidit.*
3 *Tempus ſex menſium ad conferendum, currit à die ſcientiæ.*

D E C I S I O CXCV.

FVit per Dominos reſolutum, gratiam ſi neutri, D. 1
Lanfranchi eſſe iuſtificatam quoàd non ius Vincentij, quia de eo ex reuolutione actorum non conſtat. Et iſte eſt modus probandi hanc negatiuam. Et fuit in his terminis reſolutum in cauſa Feſulana Preceptoriæ 27. Ianuarij 1563. coram bo. me. Orioleu. & meis temporibus in cauſa Bracharen. parochialis. 11. Ianuarij 1602. coram R.P.D. Iuſto. Negatiua enim circumſcripta loco probatur per inſpectionem loci, ſeu ſcripturæ, l. Tit. textores, vbi Bart. in 2. not. de leg. 1. l. fin. C. de reb. cred. Aym. conſ. 138. nu. 5. Dec. in l. iuſtum, nu. 3. C. de eden. Verall. deciſ. 192. num. 9. p. 3.

Ex dicta autem inſpectione in nihilo apparet, gratiam Vincentij iuſtificatam, & præſertim, quia cùm ipſe

2 ipſe impetrauerit ob deuolutionem, † non probatur, prout requiritur deuolutio gradatim de inferiore ad proximiorem ſuperiorem, donec beneficium perueniat ad Papam, ex aliorum negligentia, quorum quilibet habet ſex menſes ad conferendum, c. 1. & c. licèt de ſupplen. neglig. Prælat. c. 2. de conceſſ. præben. gloſſ. in Clem. vnica in verb. locorum, de ſupplen. neg. prælat. & not. Abb. in c. cùm in cunctis, §. clerici, num. 5. de elect. & in c. cùm noſtris, numer. 2. de conceſſ. præben. vbi dicit hoc bene eſſe notandum. Rebuf. in prax. de deuolut. numer. 39. Et ita fuit reſolutum in cauſa Spoletana beneficiorum 31. Ianuarij 1594. coram Illuſtriſſimo Mantica, & per priùs in cauſa Calciaten. dimidiæ portionis, 12. Decembris 1582. coram bo. me. Orano.

3 Neque etiam labitur tempus ſex menſium præſtitutum ad conferen. à die vacationis, ſed ſolùm à die ſcientię, quia ante ſcientiam vacationis non poteſt cuiquam negatiua imputari, cap. quia diuerſitatem, in fin. de conceſſ. præben. d. c. licet de ſupplen. neglig. prælat. Rebuff. in prax. io tit. de deuolut. numer. 10. Et fuit reſolutum in dicta Spoletana Calciaten. & in alia Salamantina portionis 23. Iunij 1586. coram bo. me. Bubalo.

Et de prædictis omnibus nihil conſtat, & nihil probauit Vincentius. Vnde meritò fuit reſolutum, gratiam, ſi neutri, fuiſſe iuſtificatam quoàd non ius Vincentij.

Celſonen. Præceptoriæ. Lunæ 28. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Ab exequutore mixto datur appellatio, & ideo poſseſsio capta lite pendente, eſt attentata, & venit ſequeſtranda.*

D E C I S I O CXCVI.

Fvit concluſum pro ſequeſtro. Quia cùm exequutor eſſet mixtus, ab eo dabatur appellatio, & ideo exequutio, & poſſeſſio capta lite pendente fuit attentata, tot. tit. vt lit. pend. Vnde meritò venit ponenda ſub ſequeſtro, Verall. dec. 157. par. 3. de reſtit. ſpoliat. in 6.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Lunæ 5. Iulij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitum in vno cenſetur diſpoſitum in alio.*

2 *Dictio,* VNA CVM *denotat ſimultaneam congregationem.*

3 *Antiquus eſt mos Eccleſiæ, vt clerici conueniant in vnum ad porrigendas laudes Deo.*

4 *Chorus dicitur quaſi coæuorum cantus.*

5 *Clerici ſeculares habentes exercitium curæ populi, poſſunt iungi monachis in Eccleſia Cathedrali.*

6 *Archiepiſcopus non poteſt diſponere contra iuris diſpoſitionem in ſua Eccleſia Cathedrali, vel immutare ſtatutum Papale, num. 12.*

7 *Contra ſtatutum confirmatum à Papa poteſt Archiepiſcopus diſponere cum conſenſu illorum ad quorum fauorem eſt confirmatum, & numer. 8. Item contra ſtatutum, ex cuius confirmatione tertio eſt ius quæſitum, diſponere non poteſt. num. 9.*

10 *Taciturnitas in præiudicialibus non habetur pro conſenſu.*

11 *Confirmatio cum clauſula,* DE NOVO, ET PERPETVO STATVIMVS ETC. *habet vim nouæ conceſſionis, & ſimplicis diſpoſitionis.*

13 *Facultas addendi, vel minuendi, non extenditur ad ea quæ ſunt contra ius, vel ad totalem ablationem numer. 15. nec diuerſificat ſpeciem, num. 16.*

14 *In generali conceſſione non veniunt ea quæ de facili concedi non ſolent.*

D E C I S I O CXCVII.

PAri Voto per omnes Dominos fuit reſolutum, Reuerendiſſimum D. Archiepiſcopum non potuiſſe ſeparare clericos à monachis ipſis, chorum ſeparatum à choro monachorum ſtatuendo. Nam expreſsè habetur in Bulla Pauli tertij, quòd (in iſta Cathedrali regulari clerici, & presbyteri ſæculares, quibus cura Sacramentorum omnium adminiſtrandorum, ac parochianorum, & aliarum perſonarum imminet animarum, cum ſuper pelliceis in inferioribus ſtallis dexteri, & ſiniſtri chori ſubtus Priorem, Decanum, & Monachos &c. ſedere, ac omnibus, & ſingulis diuinis officijs vna cum dictis Priore, Decano, & monachis intereſſe, ac cum iiſdem ſe conformare debeant.) Quare, ſicuti propter verbum illud, (debeant,) quod importat neceſſitatem, fuit iam reſolutum, Clericos teneri ſe conformare monachis in diuinis officijs, ita quoque debent interuenire in eodem choro, ſtantibus verbis dictę Bullæ, (ac omnibus, & ſingulis, &c.) cùm vtraque diſpoſitio reguletur à verbo (debeant,) † & ideò diſpoſitum in vno cenſeatur diſpoſitum in alio. Bart. in l. Prętor, 2. §. eritque, 1
in principio ff. de vi bon. rap. † Quod etiam ſuadetur 2
ex clauſula illa, (vnà cum,) quæ denotat ſimultaneam congregationem, l. final. vbi Bald. num. 11. in 6. oppoſ. C. de impub. & alijs ſubſtit. l. fin. vbi gloſſ. in verb. vna, ff. ad l. Aquiliam. Albetic. in l. Lucius 90. § quiſquis. in princ. de leg. 2. Bene Pariſ. conſ. 79. nu. 21. li. 3.

Attenta etiam diſpoſitione iuris communis, Reuerendiſsimus D. Epiſcopus non potuit facere hanc mutationem. † Eſt enim, antiquus mos Eccleſiæ clericos 3
conuenire in vnum ad laudes Deo porrigendas, ex Concil. Mogunt. de quo in cap. 1. de vit. & honeſt. cler. Conc. Turon. 2. can. 4. relat. in cap. Sacerdotum de conſecrat. diſt. 2. Iuo, p. 2. c. 137. iuxta modum ſcilicet alternatim canendi à Flauiano & Diodoro inſtitutum. Hiſtor. Tripar. lib. 5. c. 32. Gugliel. Duran. in ration. diu. offic. lib. 1. cap. 1. numer. 18. Silua, de benef. q. 5. num. 44. Et propterea locus in quo conueniunt, denominatur chorus, à multitudine ſcilicèt ſimul canentium, † quæ Chorus appellatur, quaſi coæuorum 4
cantus, Strob. in ea o d. cap. 15. ſuper illis verbis, (cum tympanis & choris,) & fuit inuentus, vt hymnis & canticis nomen Dei reuerenter, deuotèque laudetur. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 12. verſ. omnes verò de reformat. Et ideo in eo nulla debet eſſe diſperſio, ſed cariſſima vnitas. Caſſiod. in Pſal. 49. ſuper illis verbis, In Choro; latè ad materiam Io. Stephan. Duran. de ritib. Eccleſ. Cathol. lib. 1. c. 17. per tot.

Nec eſt verùm, quòd Reuerendiſſimus D. Archiepiſcopus potuerit facere prædictam ſeparationem, ex tex. in Clemen. 1. de elect. quia ille tex. non loquitur in terminis noſtris, ſed dicit, quòd rationi non congruit, quòd homines diſparis profeſſionis, vel habitus, ſimul in iiſdem monaſterijs ſocientur. Et quamuis prædicta procedant etiam in clerico ſæculari, per rationē literæ; † Non tamen prohibetur, ne clerici ſeculares 5
iungantur monachis, ſi habeant exercitium curæ populi, prout iſti habent. Butr. qui reperitur manu-

Digitized by Google

ſcript. in dicta Clemen. 1. in verbo, diſparis, Bened. Capr. ibidem in repet. num. 28. Quò caſu clerici ſæculares debent ſe conformare monachis, vt per Vitalin. in Clem. fin. nu. 52. & 53. de celebrat. miſſ. Et fuit latè deductum in deciſione in hac cauſa facta 24. Maij præteriti. Nec etiam iuri repugnat, quòd monachi, & alij religioſi ſimul cum clericis diuina ſolemniter celebrent Anchar. in cap. 1. num. 15. de celebrat. miſſ. vbi Butr. num. 11. Card. num. 4. Hoſt. num. 17. Io. Andr. num. 5.

Non obſtat, quòd ſtatutum confirmatum à Papa poteſt per Epiſcopum reuocari, quia vltra quòd adeſt diſpoſitio iuris communis, quòd Clerus in vnum conueniat ad pſallendum, quæ, etiamſi ſublatum eſſet ſta-
6 tutum adhuc nihilominus remaneret, & contra eam Dominus Archiepiſcopus non poteſt diſponere, Felin. in c. quod ſuper his, num. 4. in prima fallen. & nu. 11. verſ. dixi etiam mirabiliter. de maior. & obed.
7 Rom. conſ. 325. numer. 5. † Hæc concluſio procederet, ſi interueniret conſenſus legitimus monachorum, qui in hoc caſu non aderat. Et ita loquitur. Dec. in cap. cùm accepiſſent. nu. 8. & ſeqq. de conſtit. Præſuppoſit enim, quòd ſtatuentes poſſint reuocare ſtatutum.

8 Quare aut conſideramus monachos tanquam perſonas quæ interuenerunt, & authorizarunt huiuſmodi ſtatutum, ex tradit. per gloſ. in c. 1. in verb. conſtitutum, de his quæ fi. à maior. par. Cap. Imol. in d. cap. cùm acceſſiſſent. in fin. verſ. vlr potes addere, de conſt. latè Ruin. conſ. 130. numer. 5. & 8. vol. 5. Et Reuerendiſſimus Archiepiſcopus non potuit illud ſine
9 ipſorum legitimo conſenſu reuocare: † Aut conſideramus monachos tanquam tertios, quibus ex dicta confirmatione ſit ius quæſitum, & hoc caſu, dato etiam quòd aliàs Dominus Archiepiſcopus potuiſſet per ſe ſolus reuocare, tamen ſtante iure quæſito monachis, ceſſat illius poteſtas Felin. latè in d. cap. cùm acceſſiſſent, num. 4. de conſt. Et fuit latè deductum in Vicentina iuriſdictionis, 28. Maij 1601. coram R. P. D. meo Sacrato, & prius in cauſa Gerunden. anniuerſariorum. 5. Nouembris 1582. coram Illuſtriſſimo D. cardinali Seraphino.

Nec placuit, quòd monachi videntur conſenſiſſe ob
10 taciturnitatem, † quia taciturnitas quoad alicuius iuris diminutionem, ſeu actionis competentis oblationem, pro conſenſu non habetur, l. inuitum, ff. de ſeruit. vrban. præd. l. in eo, §. penult. ff. de rit. nupt.

Et ceſſat omnis difficultas; tum quia agente Reuerendiſſimi Domini Archiepiſcopi vſi ſunt huiuſmodi ſtatuto, non modò ad corroborandam, & tuendam, ſed probandam illius iuriſdictionem: tum etiam quia non ſumus in ſtatuto ſimpliciter cõfirmato à Papa, ſed inſerto etiam in Bulla cum clauſula, (de
11 nouo & perpetuo ſtatuimus, & ordinamus,) † quæ habet vim nouæ conceſſionis, ac meræ & ſimplicis diſpoſitionis Papalis. Bar. in l. more maiorum, num. 5.
12 vbi Iaſ. num. 33. ff. de iuriſd. omn. iud. † Quare D. Archiepiſcopus non poteſt immutare huiuſmodi ſtatutum, cùm ipſe ſit inferior Papa, cap. inferior, 21. diſt. c. quòd ſuper his, de maior. & obed. cum vulg.

Non obſtat, quòd DD. Archiepiſcopi pro tempore habeant in Bulla facultatem addendi, vel minuendi;
13 † quia iſta generalis facultas non debet extendi ad ea quæ ſunt contra ius, prout eſt diuidere Chorum,
14 Butr. conſ. 19. numero 9. † Et quod in generali conceſſione non veniunt ea quæ de facili concedi non ſolent, fuit reſolutum coram R. P. D. meo Lancelloto in cauſa Valentina decimarum 28. Nouembris præteriti.

Vltra quòd cùm monachi & clerici etiam vigore Bullæ, ſimul conuenire debeant ad pſallendum, † Re- 15
uerendiſſimus D. Archiepiſcopus non potuit propter dictam facultatem ibi conceſſam, in totum tollere, & alterare, vt fuit latè deductum in hac cauſa, 24. Maij præteriti. Nam ex diminutione debet remanere ſalua forma rei. Brun. de diminut. & deteriorat. concl. 1. num. 2. In hac verò totali immutatione non eſt inuenire diminutionem; imò differunt ſubſtantia, & natura, vt per Angel. conſ. 271. incip. viſis, & examinatis, num. 3. Brun. loco præcitato, num. 3. † Et cum 16
iſta facultas addendi & diminuendi importet idem, & plus, & minus, non debet diuerſificare ſpeciem. Bart. in l. 1. num. 9. in fin. ff. de acq. poſſ.

Et ita fuit reſolutum, Reuerendiſſimum D. Archiepiſcopum non potuiſſe ſeparare clericos à monachis.

Romana Tranſactionis. Lunæ 15. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Contrauenient contractui non poteſt iuuari contractu vltrò, citroque obligatorio.*

2 *Promittens de non faciendo, numquam poteſt adimplere ex parte ſua.*

3 *Contrauenient contractui poteſt admitti ad vtendũ illo refectis damno & intereſſe. Quod non procedit pro quærenda actione. nu. 4.*

5 *Non adimplens præſtando intereſſe dicitur adimpleuiſſe. Quod declara, vt num. 6.*

DECISIO CXCVIII.

FVit per Dominos reſolutum, ſententiam Rotalem, in qua pronunciatur, D. Carolum non teneri ad obſeruationem tranſactionis, eſſe confirmandam. De illius enim iuſtitia conſtat ex deciſionibus facti coram R. P. D. meo Litta, Maroldus enim fuit primus contrauentor. † Et ideò non poteſt iuuari con- 1
tractu vltrò citròque obligatorio, l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt.

Nec facit, quòd promiſſio Maroldi erat de non 2
faciendo, & ideo nunquam poterat adimpleri ex parte ſua, Bart. in d. §. offerri, num. 3. quia ſatis eſt, quòd contrauenerit, ad effectum quod non poſſit vti dicta tranſactione.

Nec placuit, quòd ſi ſumus in contrauentione, verſemur in terminis, l. ſi quis maior, C. de tranſact. à cuius pœnis Maroldus fuit excuſatus, non autem in terminis d. §. offerri, quia non proptereà Maroldus poteſt agere. Non adimplementum enim poteſt ex contrauentione conſiderari, & ſtant ſimul, quòd eeciderit à commodo contractus, vt in dicto §. offerri, & quòd excuſetur à pœnis periurij, & infamiæ, de quibus in d. l. ſi quis maior.

Nec officit, quod Maroldus præſtando damna & 3
intereſſe, debeat admitti ad vtendum concordia, Gozzad. conſ. 171. num. 18. Corn. conſ. 37. in fin. vol. 2. quia fuit reſponſum, huiuſmodi concluſionem non procedere, quando quis vult admitti ad purgationem moræ pro quærenda actione, prout vult admitti Maroldus, ſed ſolùm ad euitandam pœnam, l. Thais, §. Stichum, verſ. ioter, ff. de fideic. libert. Bart. in l. ſi inſulari, qui diſtinguit, numer. 27. ff. de verb. obligat. Caſtren. conſ. 228. numero 2. verſ. 30. aduertendum vol. 2. Crot. conſ. 352. numero 8. lib. 3. Surdan. conſ. 85. numer. 12. Et tenuit Rota in cauſa Tiburtina compro-

Digitized by Google

promiſſi, 16. Iunij 1595. coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Seraphino.

5 Non obſtat, quod in euentum contrauentionis fuerit poſita clauſula, (alias, &c.) quæ extenditur, (alias ad damna, & intereſſe,) & ideo Maroldus præſtando intereſſe dicitur adimpleuiſſe, vt in cauſa Romana Cambiorum de Ruſpolis, 26. Octobris 1602. & 12. Ianuarij prædicti, coram R. P. D. meo Lancel-

6 loto, † quia deciſiones prædictæ loquuntur, quando intereſſe eſt idem cum facto, & ideo per talem promiſſionem non cenſetur receſſum à prima obligatione, l. quod auore C. de leg. Et fuit dictum in allegata cauſa Tiburtina.

Romana Emphyteuſis. Lunæ 5. Iulij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Finita locatione datur immiſſio dominis directis pacto, etiam capiendi poſſeſſionem propria authoritate.*

2 *Contra tertium poſſeſſorem poteſt agi exequutiuè.*

3 *Quando requiratur ſententia declaratoria quando linea eſt finita.*

4 *Qui poteſt capere poſſeſſionem propria authoritate, multò magis poteſt officium iudicis implorare.*

5 *Ex eò quòd linea ſit finita, non ideo ſequitur, quòd dominus directus poſſit capere poſſeſſionem propria authoritate.*

6 *Tertius ſucceſſor etiam mediatè poteſt dare de iure illius à quo mediatè habet cauſam.*

7 *An, & quando alienatio rei locatæ dicatur facta comprehenſis in locatione, vt comprehenſis, an verò vt tertijs.*

8 *Res locata facta duobus in ſolidum, finita linea vnius, accreſcit alteri, ſecùs ſi non eſt facta in ſolidum.*

9 *Enunciatiua non probat cum principaliter agitur de enunciato, probat tamen circa factum proprium enunciatum, & circa ea quæ præſumuntur ſciuiſſe enunciantes, & circa actum, qui à partium voluntate pendebat, num. 10.*

D E C I S I O CXCIX.

1 CVm locatio ſit finita per obitum Fontanæ, & filij, domus eſt deuoluta ad dominos directos, ſecundum gloſ. in l. vltima, §. fin. C. de iur. emphyt. Et ideo refectis meliorамentis, iuxta tenorem inueſtituræ danda eſt immiſſio, ſtante facultate capiendi poſſeſſionem, de qua in dicto inſtrumento inueſtituræ, vbi habetur, quòd finita locatione, liceat Dominis directis, refectis melioramentis, capere poſſeſſionem domus, & pro ſe ipſis retinere, vt fuit reſolutum in cauſa Piſana domus, 19. Iunij, coram bo. me. Orano, in qua in fortioribus terminis dicitur, quod poſſeſſio poteſt capi propria auctoritate.

2 Non obſtat, quòd non poteſt agi exequutiuè contra Thomattum tertium poſſeſſorem cum titulo; quia cùm Thomatus non habeat titulum à Dominis directis, ſed ab illis qui habent cauſam à dictis Dominis, non poteſt in plus iuuari, quàm ipſi.

3 Non obſtat, quòd requiritur ſententia declaratoria ſuper eo quòd linea ſit finita, vt per Gabr. conſ. 88. in fin. lib. 1. quia Gabriel loquitur in puris terminis, quando prætenditur, lineam eſſe finitam, & dubitatur, an requiratur declaratoria, vt dominus poſſit ingredi propria auctoritate, & iſte articulus eſt controuerſus, vt per Aſin. in prax. §. 7. limit. 48. numer. 3. In præſenti verò caſu, vt dictum eſt partes conuenerunt, quòd finita locatione, liceat Dominis directis, refectis melioramentis, poſſeſſionem domus accipere, & pro ſeipſis retinere, & de ea diſponere ad eorum libitum. † Quare ſicuti potuiſſent capere propria auctoritate, 4 abſque vitio, vt fuit reſolutum in dicta cauſa Piſana, ita multò magis poſſunt implorare officium iudicis, quod non eſt denegandum per ſupradicta. Et tanto magis procedunt prædicta, quia in hoc caſu ceſſat ratio Gabrielis, qui dicit, difficiliùs probari lineam finitam, quàm canonem non ſolutum, quod non eſt in caſu iſto, cùm conceſſio fuerit facta Fontanæ, & filio, & de obitu vtriuſque apertiſſimè conſtet.

Nec prædictis reſiſtit Fabius, deciſ. 33. lib. 1. in manuſcript. quem allegat Gabr. quia ſolùm in illa deciſione dicitur: linea eſt finita, † non ideo ſequitur, quòd 5 Dominus directus poſſit ingredi propria auctoritate: quæ ratio ceſſat, cùm hic ſit data facultas capiendi poſſeſſionem, refectis melioramentis.

Non obſtat, quòd locatio duret, quoàd reficiantur melioramenta, vt in inſtrumento conceſſionis apparet, & Thomatus tanquam tertius exiſtens in poſſeſſione, † & habens cauſam, licèt mediatè, à Fontana, 6 poſſit dare de iure Fontanæ, vt per Iaſ. in l. indebitè, §. ſed ſi nummi, qui loquitur in fortioribus terminis, num. 11. de condict. indeb. vbi teſtatur de communi, & per Socin. in l. 2. num. 16. ff. de excep. rei iud.

Nam reſpondetur, quòd Sulpitia eſt parata ſoluere melioramenta, computatis canonibus non ſolutis à die ſubhaſtationis dictæ domus, ſaluis tamen iuribus quæ prætendit ſuper huiuſmodi melioramentis, & alijs de quibus in actis, & data cautione de reſtituendo ad omne mandatum Domini.

Non obſtat, quòd huiuſmodi domus fuerit vendita Lælio, & Fabricio comprehenſis in inueſtitura, & 7 portio Fabricij peruenerit ad Lælium eius hæredem, quare filij Lælij non poſſunt venire contra factum patris ex regula. Quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, l. vendicantem, ff. de euict. quia filij Lælij ſunt hæredes cum beneficio legis, & inuentarij. Vltra quod venditio facta Lælio & Fabricio, non fuit facta vigore pacti in inſtrumento conceſſionis appoſiti, ſed tanquam tertijs, quod apparet ex eo quòd alienatio eſt facta in ipſoſmet de conſenſu ipſorum, & remittitur ſolutio laudimij, quæ non erat neceſſaria, ſi domus fuiſſet recuperata vigore inſtrumenti conceſſionis. Et ideò cùm hodie linea ſit finita, abſque eo quòd filij Lælij contraueniant facto patris, poſſunt agere ad recuperationem domorum ſolutis melioramentis.

Nec facit, quòd durat linea Lampodij, & ideo per 8 ius accreſcendi, vel non decreſcendi ius Fontanæ, fuit acquiſitum lineæ Lampodij, vt in cauſa Veliterna affictus, 20. Iunij 1599. coram Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Pacen. quia, vltra quòd in præſenti caſu locatio eſt facta ad meliorandum, & quilibet expendit portionem ſuam, ſufficit, quod deciſio & Doctores in ea allegati loquantur de locatione facta in ſolidum, qualis non eſt locatio de qua agitur, & proptereà minùs reſiſtit tex. in l. codicillis, digeſt. de vſufruct. legat. quia ibi fideicommiſſum ab vltimo tantùm moriente cenſetur eſſe relictum.

Non obſtat, quòd non conſtet, melioramenta 9 fuiſſe æſtimata, niſi per enunciatiuas inſtrumentorum, quæ non probant, cum principaliter agatur de ipſo enunciato. Alex. conſ. 136. numero 11. lib. 1. Dec.

conſ. 348. in fin. & tamen vigore pacti debebant æſtimari, quare non poteſt dari immiſſio, niſi prius liquidatis melioramentis quæ ſunt reficienda.

10 Nam fuit reſponſum, quod ceſſat huiuſmodi obiectum quia enunciatiua ſatis probat circa factum proprium enunciatum. Decia. reſponſ. 23. num. 82. lib. 2. Surd. deciſ. 83. numer. 13. Imò etiam circa ea quæ præſumuntur ſciuiſſe enunciantes, Ruin. conſ. 141. num. 10. lib. 5. Cephal. conſ. 192. numer. 38. Et ceſſat difficultas, quia agebatur circa actum qui à partium voluntate pendebat, & ideo enunciatiua probat. Aym. conſ. 317. num. 7. Et fuit latè deductum in cauſa Mediolanen. ſimulationis contractus, 10. Decembris 1603. coram R. P. D. Ottembergho.

Romana Officij. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus ſapit naturam in cuius locum ſubrogatur.*
2 *Paripaſſu ambulant datio fideiuſſorum, & hypothecatio bonorum.*
3 *Subrogatus in locum Cameræ, quæ hypothecauerat bona, tenetur dare fideiuſſores, ſi non eſt ita idoneus.*
4 *Hypotheca non cadit ſuper officijs.*

DECISIO CC.

DOmini reſoluerunt, non ſufficere cautionem datam per Spadam, de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, quia cum fuerit ſubrogatus in locum Cameræ, quoad ſcuta quattuor millia, ſicuti Camera tene-
1 batur ſecurum facere Laurentium, † ita quoque Spada tenetur, per regulam, quod ſubrogatus ſapit naturam eius in cuius locum fuit ſubrogatus; vt traditur, in l. ſi eum. §. quo iniuriarum, ff. ſi quis caut. §. fuerat, inſtit. de act. cum vulgar.

Non obſtat, quod Camera non ſit obligata dare fideiuſſorem, ſed tantum ſint obligata & hypothecata bona Cameræ, & ideo Spada non debet in plus te-
2 neri, quam teneatur Camera, † quia cum militet eadem ratio, quòd dentur fideiuſſores, & quod bona hypothecentur, vt per Bart. in l. eum ex pluribus, nu. 4. de ſolut. Negus. de pig. in primo mem. 5. part. num.
3 1. † meritò cum Spada non ſit ita idoneus, prout Camera debet, ſicut Camera hypothecauit bona ſua, ita ipſe dare fideiuſſorem.

4 Non obſtat quod Laurentius ſit ſecurus, cum ſuper officijs non cadat hypoteca, quia licet hoc ſit verum, tamen non applicatur, cum verſemur in emptione facta à tertio, qui ſe cautelauit & camera dedit cautelas.

Romana Amotionis Inſignium. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quod fit de facto reuocari.*
2 *Pars anterior Eccleſiæ dicitur facies.*
3 *Inſignia retinentur ad oſtendendum dominium.*
4 *Obſeruantia eſt optima interpres intentionis contrahentium.*

DECISIO CCI.

VIſum fuit Dominis ſententiam extra Rotam latam, eſſe confirmandam. † Vult enim, quod 1
inſignia poſita de facto, debeant amoueri, quod eſt conforme diſpoſitioni iuris communis, l. vnica, C. ne quis in ſua cauſa.

Nec facit conuentio, quod Societas teneatur retinere in facie Eccleſiæ perpetuò inſignia Baſilicæ ſancti Petri, † quia ſatis retinuit in parte anteriori di- 2
ſcoperta, : hæc enim eſt facies Eccleſiæ, Baldus, in rubr. C. de vendic. liber. num. 2. & facit tex. cum gloſ. in l. ſi quis metallum, vbi etiam Bald. & Ang. C. de præſidem Ang. in l. 1. num. 14. ff. de pub. Aret. in tract. de maleſ. num. 1. in verb. in facie, Felyn. in c. cum non liceat, numer. 2. de præſcript. Et tanto magis ſatisfecit conuentioni, quia ad alium effectum huiuſmodi inſignia non retinentur, quam ad oſtendendum dominium. Bart. in l. ſtigmata, C. de fabric. lib. 11. Cagnol. in l. 1. num. 177. ff. ſi cert. petat. Et ideo cum huiuſmodi inſignia ſint poſita in facie, & non ſit conuentum de certa parte, ſatis habetur effectus nempe quod oſtendat dominium.

Et ceſſat omnis difficultas, quia inſignia per 60. annos fuerunt retenta in loco antiquo, in quo etiam hodie retinentur, † Quæ obſeruantia eſt interpres inten- 3
tionis contrahentium, l. ſi de interpretatione, ff. de leg. Gabr. conſ. 89. num. 18. lib. 1.

Non obſtat Bulla Pij V. quia loquitur de ædificijs, in quibus non adſunt inſignia.

Pampilonen. de Ianſi. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Non ius vnius probatur ex eo quod contra ipſum adſunt tres ſententiæ conformes. Item probatur ex reuolutione actorum, num. 3.*
2 *Res iudicata retardatur per reſtitutionem in integrum.*

DECISIO CCII.

DOmini reſoluerunt, gratiam, ſi neutri Ferdinandi, eſſe iuſtificatam quoàd non ius D. Antonij; quia ipſe D. Antonius reportauit contra ſe tres ſententias Rotales, ex quibus ſatis apparet, de non iure ſuo. † Res enim iudicata pro veritate habetur, l. res 1
iudicata, ff. de regul. iur. l. ingenuum, ff. de ſtat. hom.

Non obſtat, quod ſit commiſſa cauſa reſtitutionis 2
in integrum, & ideo res iudicata poteſt retractari, l. 1. circa fin. ff. de quæſt. Abb. in cap. ſuborta, num. 16, & ſeqq. de re iud. cum alleg. per Antonium Gabr. tit. de reſt. in integ. concl. 2. num. 6. Nam ex deciſione iam facta, ſatis conſtat, D. Antonio non competere reſtitutionem, quia adhuc manent firmæ deciſiones factæ coram Illuſtriſſimo Mantica, in quibus fuit reſolutum, non conſtare de iurepatronatus Communitatis, ſuper quibus deciſionibus ſunt fundatæ ſententiæ Rotales.

Ex quibus ſatis apparet, gratiam, ſi neutri, Ferdinandi eſſe iuſtificatam, quoàd non ius D. Antonij, † 3
quia ex reuolutione actorum, probatur huiuſmodi negatiua, vt fuit nouiſſimè reſolutum coram me in cauſa Alerien. beneficij 28 Iunij præteriti

Montis

Digitized by Google

Montis Regalis Iuriſdictionis. Lunæ 15. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *A verbis claris non eſt recedendum.*
2 *Singula officia ſingulis ſunt committenda, maximè ſi dentur in titulum, & nu. 4.*
3 *Ordo in Sacris celebrandis eſt ſeruandus.*
5 *Sacriſtia, nomen eſt iuris continens curam de ijs quæ ad Theſaurum Eccleſiæ pertinent.*
6 *Bulla procedens per viam legis futura complectitur.*
7 *Quod debetur certo generi perſonarum, extra illud dari non poteſt.*
8 *Non prohibitus facere aliquem actum, poteſt illum pro ſuo arbitrio facere, dummodo alter nō habeat priuilegium, vel conſuetudinem præſcriptam, nu. 9.*
10 *Genus comprehendit omnes ſuas ſpecies, & idem operatur quoad ſpecies, quod ſpecies quoad indiuiduas nu. 12.*
13 *Quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter.*
14 *Quælibet Eccleſia vnam habet Sacriſtiam pro ſeruitio Eccleſiæ, ſecus pro capellis, vel alijs.*
15 *Obſeruantia non attenditur, quando verba diſpoſitionis ſunt clara.*
16 *Probatio dubia non releuat.*
17 *Facultas augendi, & minuendi, non operatur, vt poſſit ſubſtantiam immutare.*

DECISIO CCIII.

MAior pars Dominorum cenſuit, Reuerendiſſimum D. Archiepiſcopum, non potuiſſe conſtruere nouam Sacriſtiam pro presbyteris, &c. illius exercitium committere clerico ſæculari; quia Bulla Pauli tertij in indiuiduo præcipit, quod Sacriſtia exerceatur per vnum ex ipſius Eccleſiæ monachis, vtens dicto verbo imperatiuo Bartol. in l. 3. in princ. C. de
1 tranſact. † Et propterea, cum huiuſmodi verba ſint clara, ab illis non eſt recedendum, l. non aliter, de leg. 3. Bart. in l. quod conſtitutum, ff. de milit. teſtam. & reijciunt omnem interpretationem, l. 3. C. de lib. præt. Curt. ſen. conſ. 29. numer. 7. Aym. conſ. 294. ſub nu. 6. verſ. 3. principaliter.

Et hæc diſpoſitio, quod per vnicum Sacriſtia cuſtodiatur, videtur conformis diſpoſitioni iuris commu-
2 nis, † per quam ſingula officia ſingulis ſunt committenda perſonis, capit. cum ſingula, in princ. de præben. in 6. Et deputatio vnius capitis pariter correſpondet omni iuri, &c. in apibus vnus etiam Princeps, grues vnam ſequuntur, Imperator vnus, & Roma ipſa ab initio duos reges habere non potuit, & in vtero Rebeccæ Eſau & Iacob bella geſſerunt, cap. in apibus, 7. quæſt. 1. Barbat. conſ. 40. num. 68. & 72. vol. 4. Et quando Sacriſtia datur in titulum, eſt tex. in cap. vnico, de offic. Sacriſt. Nec adeſt ratio diuerſitatis, quando Sacriſta eſt manualis, & tanto magis, quia alias ſub-
3 uerteretur ordo in Sacris celebrandis, † qui alioquin ſeruandus eſt, ad tex. in l. prolatam. C. de ſent. l. 2. §. prius, ff. de vulg. vbi Bart. Pont. Imolen. conſil. 171. nu. 12. & 13.

4 Et cum prædictis concurrit etiam generalis conſuetudo, quælibet enim Sacriſtia habet vnicum Sacriſtam, & in Eccleſijs Cathedralibus vbi officium Sacriſtiæ non datur in titulum, ſolet deputari Canonicus, qui curam Sacriſtiæ exerceat per cuſtodem, & alios officiales. Vnde meritò in Eccleſia Montis Regalis deputatur monachus, nam cum iſta Eccleſia ſit Cathedralis regularis, monachi ſunt loco Canonicorum. Et in ſpecie, de Eccleſia Montis Regalis dicit Abb. in cap. cauſam quæ, numer. 8. & ſeqq. de iudic. vbi Doct. communiter. Et fuit firmatum in hac cauſa 8. Martij præteriti.

Nec placuit Dominis, quod debeat intelligi Bulla de Sacriſtia tunc exiſtente, &c. quod cum monachus ſit amouibilis ad nutum Archiepiſcopi, cura reſideat penes ipſum, & non penes monachum qui exercet. Et ideo poteſt ad libitum ſuum alium deputare, etiam
ſæcularem, † quia Sacriſtia ibi eſt nomen iuris, vt in 5
cap. vnic. de offic. Sacriſt. continens ſcilicèt curam de ijs quæ ad theſaurum Eccleſiæ pertinent. Et ceſſat diffi-
cultas, † quia cùm Bulla procedat per viam legis, 6
futura amplectitur, cap. fin. de conſtit. Bart. in l. ſi ita num. 2. ff. de aur. & arg. leg. Imol. in Clemen. fin. num. 21. de ſcript. Et licet quoad deputationem ſit liberum D. Archiepiſcopo, eligere quem maluerit ex mona-
chis, non poteſt tamen eligere extraneum, † cum vi- 7
gore Bullæ Sacriſtia ſit debita certo generi perſonarū. Put. deciſ. 164. lib. 2. Verall. dec. 313. lib. 1. in manuſcript. Et fuit reſolutum in cauſa Vlixbonen. prioratus, 1. Februarij 1602. coram Illuſtriſſimo Domino meo Cardinali Seraphino. Et iſta pretenſio nec etiam placuit Dominis, qui contra deciſionem ſentiebant.

Prout nec ijſdem placebat, quod Bulla pro parte monachorum inducat neceſſitatem, ex quo ipſi coguntur ſubire onus Sacriſtiam exercendi, ex parte verò Domini Archiepiſcopi facultatem, quia ex tenore Bullæ apparet, quod dat formam; cum aliqua denegentur monachis, & aliqua eis tribuantur, & ideò nō debet eſſe in poteſtate D. Archiepiſcopi, eis auferre quod in Bulla conceditur.

Non obſtat, quod monachi in Bulla non habent ius
prohibendi, ne alia Sacriſtia conſtitui poſſit. † Quare 8
D. Archiepiſcopus ad ſui libitum aliam conſtituere potuit, vt per Iaſ. in l. quominus numer. 85. ff. de flumin. quia verba ſuperius adducta, quæ in hoc caſu obſtant, idem Iaſ. loco præ it. limitat. concluſionem;
† niſi alius habeat priuilegium, vel conſuetudinem 9
præſumptam, quæ limitatio bene applicatur in puncto, quia monachi ex Bulla officium Sacriſtiæ exercere debent, & propterea non poteſt alius quàm monachus exercere, & cuſtodire illa quæ ad hoc Sacriſtiæ
munus, ſcilicèt ad theſaurum Eccleſiæ ſpectant. † Il- 10
lud enim genus, (Sacriſtia,) comprehendit omnes ſpecies ſpectantes ad illam, l. omnes vbi not. Angel. C. de
præſcript. 30. annorum. † Et qui generaliter loquitur, 11
comprehendit directè omnia particularia, & nullum excludit Feder. de Sen. conſ. 85. numer. 2. in fin. & num. 3. Et generaliter non minùs operatur, quàm ſingulorum expreſſio, l. ſi duo, in fine, ff. de admin. tut.
Socin. & Doct. in l. 1. ff. de vulg. † Et genus idem ope- 12
ratur quoad ſpecies, quod ſpecies, quoàd indiuidua, l. ſi chorus, de leg. 3.

Nec officit, quòd D. Archiepiſcopus non poſſit impediri, quominùs habeat locum pro ſuis paramentis, quia quicquid dicendum ſit, an paramenta, quæ hodie reperiuntur in Sacriſtia noua, ſint acquiſita Eccleſiæ, & an poſſit donare Eccleſiæ paramenta, & demandare cuſtodiam alteri quàm monacho Sacriſtię, non impeditur Reuerendiſſimus D. Archiepiſcopus, ne habeat locum pro cuſtodia ſuorum paramentorum, & cuſtodiam etiam committat perſonæ ſibi be-
neuiſæ, † quia quilibet in re ſua eſt moderator, & ar- 13
biter, l. in re mandata, C. mand. Sed non propterea

poteſt

Digitized by Google

poteſt conſtruere nouam Sacriſtiam, & committere exercitium elerico ſæculari in præiudicium monachorum, & facere, quod clerici ſæculares ſumant paramenta in Sacriſtia per ipſum confecta, ne hoc modo Ordo Eccleſiæ peruertatur, & diſpoſitio Bullæ Pauli tertij eludatur.

14 Nec releuat, quod non implicat, quod plures Sacriſtiæ ſint in eadem Eccleſia, prout in multis Eccleſijs Vrbis videtur, & etiam in Eccleſia Lauretana. Quia implicat quidem ex prædictis, quod pro ſeruitio eiuſdem met corporis Eccleſiæ ſint plures Sacriſtiæ, ſtante confuſione quæ oriretur in celebrando, & plures Sacriſtiæ quæ ſunt in Vrbe, & in Lauretana Eccleſia non ſunt pro ſeruitio corporis Eccleſiæ, & totius Eccleſiæ, ſed certæ Capellæ particularis.

Nec ſubſiſtit allegata obſeruantia, quod clericus ſæ-

15 cularis exerceat officium Sacriſtiæ, † quia vltra quod obſeruantia non attenditur, vbi verba ſunt clara. Aret. conſ. 115. num. 2. Natt. conſ. 318. num. 1. Surd. conſ. 426. nume. 44. Et eſſet contrauentio, non obſeruantia, teſtes non deponunt, an ante, vel poſt Bullæ Pauli tertij

16 fuerit deputatus talis Sacriſta ſæcularis, † & ideo iſta probatio tanquam dubia non releuat, cap. in præſentia, de probat.

Neque ad hunc effectum ſuffragatur Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo facultas quam habet in Bulla, addendi, vel minuendi, quia vltra reſponſiones alias

17 datas, † hæc facultas non operatur, quod D. Archiepiſcopus poſſit immutare ſtatum, aut ſubſtantiam eius quod in Bulla fuit ordinatum, vt in terminis huius facultatis, licet in alio caſu, dicit Bart. in l. edita, nume. 8. C. de eden. Intelligitur enim, quod poſſit addere, vel minuere id quod poteſt ſecundum leges, non ſecundũ voluntatem ſuam, Dec. conſ. 146. nu. 9.

Romana Tranſactionis. Ven. 19. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Non adimplens tranſactionem, non poteſt illa vti, ſicut contrauenient contractui, non poteſt illo vti.*
2 *Promittens non facere, nunquam poteſt adimplere.*
3 *Promittens non facere, ſi facit implicitè, non adimplet.*
4 *Mora committitur per contrafactum, vel non licitè factum, ſicut per non factum.*
5 *Contrauenire quis non poteſt ijs quæ adhuc non exiſtunt.*
6 *Vtraque parte concordiæ contrauenienſe, cenſetur à concordia receſſum.*
7 *Productio iurium non acceptata à parte, producenti non præiudicat.*
8 *Mora quæ committitur propter factum, eſt impurgabilis.*

D E C I S I O CCIV.

Domini per ſtiterunt in reſolutis, ſcilicet ſententiam Rotalem eſſe iuſtam. Maroldus enim contrauenit tranſactioni, & ſic implicitè non adimpleuit.

1 † quare ea vti non poteſt, l. Iulianus, § offerri, ff. de act. empt. Et quod contrauenienſ contractui non poſſit ex eo iuuari, ex multis reperitur ſu per reſolutum in cauſa Vrbeuetana Caſtrorum, 11. Ianuarij 1572. coram bo. me. Oradino.

Non obſtat, quod ſi Maroldus contrauenit, verſamur in diſpoſitione, l. ſi quis maior, C. de tranſact. à cuius pœnis fuit excuſatus, & non in termin. d. l. Iulianus §. offerri, quæ loquitur, quando quis non adimpleuit. † Ex quo Maroldus ad impiementũ nunquam 2 præſtare poterat, cum promiſiſſet non facere. Bart. in d. §. offerri, num. 3. Nam reſpondetur, quod Bart. dicit, quod promittens non facere, nunquam poteſt adimplere, ſi verò fecerit, & contrauenerit, non propterea dicit, quod non cenſeatur non adimpleuiſſe, ad effectum, vt intret diſpoſitio, §. offerri, † quia qui pro- 3 mitti non facere, & facit, impleitè non adimplet, l. qui non facit, ff. de reg. iur. † Et mora iſta committi- 4 tur per contrafactum, vel malè factum, ſeu non licitè factum, ſicut per non factum. Aret. conſ. 156. in fin. Et propterea cum Maroldus implicitè non adimpleuerit, & per conſequens fuerit in mora, intrat diſpoſitio, d. §. offerri.

Nec eſt verum, quod Q. Iacobus fuit primus contrauentor, ex quo in concordia aſſignauit Maroldo creditum iam exactum, † quia contrauentio non po- 5 teſt conſiderari ex ijs quę erant antequam concordia fuiſſet deducta in eſſe, ad text. in l. eius qui in Prouincia, ff. ſi cert. pet. Vltra quod in fine concordiæ dictus Iacobus promiſerat de euictione. † Et tandem ſi vtra- 6 que pars contrauenit, cenſetur concordia rupta, & ab ea mutuo conſenſu receſſum. Paul. de Caſtr. conſ. 70 numer. 8. verſic. ſecundo, quia poſtquam Rex, lib. 1.

Non obſtat, quod Iacobus fuerit vſus huiuſmodi tranſactione, eam producendo in iudicio criminali contra Maroldum, quia cum Maroldus contrauenerit dictæ tranſactioni, criminaliter agendo, & ipſe Iacobus produxerit hanc tranſactionem ad repellẽdum Maroldum, qui propterea non acquieuit, † non inde 7 ſequitur, quod huiuſmodi productio non acceptata per Maroldum, Iacobo præiudicet. Paris. conſil. 115. nume. 31. vol. 1. Oldrich. decis. 39. nume. 8. Surd. conſ. 51. numer. 94. lib. 2. Vltra quod etiam poſt dictam productionem Maroldus contrauenit, poſt ſententiam enim inquietauit dictum Iacobum coram illo iudice criminali.

Nec prædictis reſiſtit deciſio Put. 340. lib. 1. quia in illo caſu pars in totum non adimpleuerat, & ideo fuit factum pro ad implemento, & pars obtulit adimplere, & ideo poſtmodum actor non poterat negare ſe velle ſtare tranſactioni. Vnde termini ſunt longè diuerſi.

Nec obſtat quod Maroldus hodie vult præſtare intereſſe Iacobo, quia vltra reſponſiones datas in alia deciſione, quæ placuerunt Dominis, cum contrauentio Maroldi ſit non adimplementum, & mora, vt ſupra oſtenſum fuit, non debet admitti præſtando intereſſe, ex quo peccauit in faciendo. † Et ideo hæc mo- 8 ra eſt impurgabilis. Grat. qui de communi, conſ. 93. nu. 63. & 77.

Theanen. Cenſus. Veneris 19. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Cenſus reſeruatiuus eſt licitus, & per eum transfertur dominium vtile, & directum.*
2 *Bulla Pij V. de cenſibus, non loquitur de cẽſu reſeruatiuo.*

D E C I S I O CCV.

Abſque difficultate fuit reſolutum pro validitate cenſus. Contractus enim iſte, per quem habens domi-

dominium rei eam alteri tradit, quoad dominium vtile, & directum pro certa quantitate annuatim ſoluenda eſt licitus, vt not. in cap. Conſtitutus, de relig. dom. ca. quæ nunc 1. quæſt. 3. Bart. in l. 1. §. 1. num. 4. ff. de publican. Imol. in capit. ad audien. col. 2. numer. 4. de reb. Eccl. non alien. Couar. var. reſolut. lib. 3. capit. 7. nu. 1. verſic. ſic & cenſus. Et tradunt omnes ſummiſtæ in verb. Cenſus.

Non obſtat ea quæ opponuntur contra dominium D. Forcellarij, quia tendunt ad infringēdam tranſactionem, de cuius validitate ſuo tempore videbatur.

Neque hic eſt agendum de formula Bullæ ſan. me. Pij V. † quia Bulla non loquitur in cenſu reſeruato in tranſlatione rei, ſed in emptione & venditione cenſuū mediante pecunia. Vnde termini ſunt longe diuerſi.

Pampilonen. Parochialis de Stella Merc. 24. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Parte opponente, nullitates in primis ſunt reuocandæ, & nu. 3. ſecus parte non opponente, nu. 2.*

4 *Innocentiana habet locum, quando ſententia eſt nulla ex inordinato proceſſu vel omiſſione iuramenti ſuper perhorreſcentia, non autem procedit quod alias nullitates.*

5 *Mandatum generale ſufficit ad ratificanda omnia geſta, contra, num. 6.*

D E C I S I O CCVI.

DOmini dixerunt, quod niſi Abbas cedat nullitatibus, debet proferri ſententia reuocatoria,
1 † quia parte opponente, in primis nullitates ſunt reuocandæ. Bart. in l. cum quærebatur, num. 4. ff. de re iud. Rot. deciſ. 2. de lit. conteſt. in antiq. & 8. in fine de reſt. ſpoliat. in nou. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 9. de cauſ. poſſ. & propt. Put. deciſ. 27. lib. 6. cum alijs per Vant. de nullit. tit. quod & intra quod tempus, num. 11.

2 Non obſtat, quod cum ex deciſionibus factis coram Illuſtriſſimis Dominis meis Cardinali Seraphino & Pamphilio conſtet de iuſtitia ſententiarum, poteſt ſimul pronunciari ſuper nullitatibus, & iuſtitia, vt per
3 Ægid. deciſ. 295. † Quia hæc concluſio procedit, parte non opponente, ſecus autem parte opponente, Cæſ. de Graſſ. deciſ. 9. num. 8. & 12. qui alias deciſiones refert, de cauſ. poſſ. & propt. & 11. numer. 3. de ſent. & re iudic. Verall. deciſ. 264. libr. 1. in manuſcript. Put. deciſ. 7. numer. 1. & 3. lib. 4. Ferret. conſ. 265. numer. 4. Et fuit reſolutum in cauſa Viterbien. reſciſſionis contractus, prima Iulij 1569. coram Fineſio & alias ſæpiùs.

Nec ad hunc effectum Innocentiana aliquid ſuffra-
4 gatur, † quia procedit quando ſententia eſt nulla ex inordinato proceſſu, vel ommiſſione iuramenti ſuper perhorreſcentia, non autem comprehendit alias nullitates maximè ex tribus, prout eſt iſta, nempe ex defectu mandati, &c.

Non obſtat, quod poſteà fuerit datum per partem mandatum in perſonam D. Caparoſſi, cum clauſula
5 cum ratificatione geſtorū. († Et ideo per tale mandatum cenſentur ratificata omnia geſta per D. Caparoſſum, antequam haberet mandatum. Caſtren. in l. Iulianus, numer. 7. ff. qui ſatiſd. cog. quia verba mandati
6 ſonant in futurum, non autem in præteritum, † Vtra quod aliqui ex Dominis dicebant, requiri ſpeciale mādatum, vt per Ruin. conſ. 62. nu. 27. lib. 5.

Patauina Decimettæ. Lunæ 29. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Agens remedio, L. CONDVCTORES, C. LOCAT. debet probare, in locatione contineri totū id quod petit.*

2 *Indefinita in materia probatoria non æquipollet vniuerſali, ſecus quādo omnium particularium eſt eadem ratio, & conditio, num. 3.*

4 *Dec. IN CONS. 146. NVM. 15. declaratur.*

5 *Aliud eſt decimare locum, aliud in loco.*

6 *Sequentia declarant præcedentia.*

7 *Indefinita habetur pro particulari, quando non eſt eadem ratio, & conditio quod totum & partem, & nu. 10.*

8 *Denominatio ſumitur à natura rei denominatæ.*

9 *Locatio non probat verum annum valorem.*

10 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*

11 *L. CONDVCTORES, non eſt locus, quando conſtat de non iure agentis.*

12 *Parochus habet aſſiſtentiam iuris communis in decimis.*

13 *Conductor negans rem conductam reſtituere, dicitur ſpoliare.*

14 *Eccleſia non poteſt agere ſpolio contra parochialem Eccleſiam, pro decimis exiſtentibus in ipſa parochia.*

15 *AMPLVM idem ſignificat quod palus exſiccata.*

16 *Dictio, EISDEM eſt demonſtratiua, & relatiua ad ſuperius nominata, & nu. 18.*

17 *Sicut dictio INFRA SCRIPTIS.*

19 *Verba que ſtant conſequutiuè, non ampliant antecedentem diſpoſitionem.*

D E C I S I O CCVII.

VNanimi Dominorum conſenſu fuit reſolutum, prout alias etiam ſub die 23. Ianuarij 1602. Reuerendiſſimo Abbati Carcerum non competere remedium, l. conductoris, C. locat. ſuper tota & integra decima Villæ Baonis. † Agens enim huiuſmodi re- 1
medio debet probare, in locatione contineri id quod petit. Barbat. conſil. 50. col. 10. ſub num. 3. verſic. in contrarium, lib. 1. Afflict. deciſ. 12. Contad. lib. 3. Miſcel. iur. cap. 2. numer. 10. Doct. communiter, in l. ſi quis conductionis, vbi Bart. in fin. verſic. vltimo oppono, C. locat. Modern. de recuper. remed. 11. nu. 31. & 38. In præſenti verò caſu Abbas non docet, ſe locaſſe totam & integram decimam Villæ Baonis, ſed decimam ſeu ius decimandi in loco Baonis, (detta la Decimetta,) † quæ verba decimam, ſeu ius deciman- 2
di, cum ſint indefinita in materia probatoria, non æquipollent vniuerſali, vt poſt Innoc. Alexand. & alios Aym. conſ. 33 numer. 16. latè Surd. conſil. 431. numer. 68. vbi id concludit etiam in probatione quæ fit ex inſtrumento.

Nec applicatur concluſio, quod quando omnium 3
particularum eſt eadem ratio & conditio, indefinite affirmatiuè prolata æquipollet vniuerſali, & per Dyn. in procem. reg. in 2. quæſt. verſic. ſed dicendum cit. Dec. conſ. 30. Bald. 384. nume. 4. vol. 5. Et dicitur

citur

Digitized by Google

ctur eſſe in puncto conſ. Dec. 146. num. 15. verſic. vl-
4 timò non obſtat. † Nam Dec. loquitur in caſu quo vi-
nea fuerat, non indefinita, ſed particulari appellatio-
ne denominata, & ſic bene intelligebatur ſolutum pro
tota vinea. In præſenti verò caſu locatio compre-
hendit decimam villæ Baonis, vt fortè dici poſſit intra-
re concluſionem prædictam, ſed decimam, ſed ius de-
5 cimandi in loco Baonis. † Et aliud eſt decimare locum,
aliud verò in loco, ad tex. in capit. fin. & ibi Abb. in
princ. & numer. 2. de præben. Caſſad. deciſ. 11. in princ.
eod. tit. Maximè ſtante reſtrictione ſequenti, nempe
6 (detta la Decimetta.) † Sequentia enim declarant præ-
cedentia, l. ſi ſeruus plurium, §. fin. & l. qui filiabus,
de leg. 1. Et quantitate penſionis librarum trium,
videlicèt, bol. 45. quæ cenſetur conformis fructibus
locatis, vt per gloſſ. & alios in prima deciſ. alleg. Et
prædicta etiam corroborantur ex licentia data fratri
Federico, finita locatione, vbi dicitur, de certa deci-
metta in villa Baonis.

7 Vltra quod in hoc caſu viſum fuit, vt infra dicitur,
non eſſe eandem rationem, & conditionem ad totam
decimam, quæ ad partem. Et ſic etiam indefinita ha-
betur pro particulari. Alexand. conſ. 55. num. 16. vol.
4. Gabr. conſ. 84. num. 45. cum alijs per Surd. d. conſ.
43. num. 67.

Nec placuit Dominis, quod illa denominatio, (de-
cimetta) ſit ad differentiam aliarum decimarum ma-
iorum, quas habet Abbas; quia cum hæc denomina-
8 tio correſpondeat quantitati penſionis, † non debet
ſumi ab extra, ſed ab eo quod in ipſa re denominata
plurimum pollet, & in ipſa eſt potius. Alexand. conſ.
7. num. 3. & ſeqq. vol. 7. Ioann. de Montu Spetell.
conſ. 273. numer. 16. Port. Imol. conſ. 165. numer. 20.
Oſaſch. deciſ. 105. nu. 10.

9 Nec facit, quod ſecundum opinionem, quam Rota
ſeruat, ex locatione non probatur verus valor annuus
rei, vt per Caſſad. deciſ. 20. ſuper regul. Ruin. conſil.
35. numer. 36. lib. 1. quia hic non agitur de probando
vero annuo valore, ſed ad inducendam ſolam præſum-
ptionem, quod penſio cenſeatur correſpondere fructi-
bus locatis, quia non eſt veriſimile, quod decima vil-
læ Baonis quæ reſpondet vltra ſcuta 300. fuerit loca-
10 ta pro bolen. 45 † cum nemo præſumatur iactare
ſuum, l. cum de indebito, ff. de probat.

Remanet quoque ſolidum aliud fundamentum de-
11 ciſionis, nempe, † quod cum notoriè conſtet de non
iure Abbatis, vt infrà dicetur, dato etiam quod tota
decima fuiſſet locata, non eſt locus diſpoſitioni d. l.
conductores, vt per Modern. qui alios refert, de re-
cup. poſſ. remed. 11. nume. 44. eoque magis, quia ante
huiuſmodi locationem factam fratri Federico, vti gu-
bernatori Eccleſiæ Sancti Fidentij vnitæ Conuentui
Atteſtis, conſtat, priorem dicti Conuentus, vltra aſſi-
12 ſtentiam iuris, † quam habet vti parochus, cap. cum
contingat, de decimis, fuiſſe in poſſeſſione decima-
rum, vt in ſummario, numer. 6. 9. 12. & ſeq. Et ideo vi-
detur ceſſare hoc remedium. Alexand. in l. prima, §.
ſi vir, num. 6. ff. de acquir. poſſeſſ. Grat. conſ. 90. num.
16. & ſeqq. vol. 1. Curt. ſen. conſ. 70. numer. 2 Et ceſſat
difficultas quia cum conductor reſtituere negat, ſpo-
liare dicitur, l. colonus, ff. de vi & vi armat. Alex.
conſil. 33. numer. 3. lib. 6. Cephal. conſ. 47. numer. 40.
14 libr. 1. † Eccleſia autem non poteſt agere ſpolio contra
parochialem Eccleſiam, pro decimis exiſtentibus in
ipſa parochia, cap. ad decimas, vbi gloſſ. in verbo, præ-
ſumantur, de reſt. ſpoliat. in 6. niſi probet vtcumque
immemorialem, vt per Aegid. deciſ. 455. vel habeat
titulum coloratum, Verall. deciſ. 306. par. 3. In præ-
ſenti verò caſu nec immemorialis, nec titulus colora-
tus adeſt, quia donationes factæ Conuentui Carcerum
de anno 1180. & 1189. non loquuntur de tota, & inte-
gra decima villæ Baonis.

Nec iura producta pro parte Abbatis ſuffragan-
tur. Nam, vt reſolutum fuit 14. Nouembris 1603. om-
nia illa iura loquuntur de decimis noualium Palu-
dis.

Nec minus ſuffragatur ceſſio ſibi facta à presby-
teris Baonis, vt in ſummario Abbatis, num. 5. quia vt
ex lectura patet, presbyteri Eccleſiæ ſancti Fidentij
Baonis prætendebant decimas amplorum, ſiue noua-
lium, quæ Prior Carcerum poſſidebat, & tenebat in
curia, & quibus Baonis, hoc eſt, terrarum Conuentus
Carcerum poſitarum in paludi Baonis. † (Amplum) 15
enim idem eſt, quod palus exſiccata, vt in dicta deci-
ſione 14. Nouembris fuit firmatum. Non tamen dicti
presbyteri prætendebant decimas terrarum, & vinea-
rum quas Prior Carcerum proprijs manibus, & ſum-
ptibus laborabat, ſeu excolebat. Et ſuper hac præten-
ſione, mediante ſolutione facta presbyteris librarum
16. monetæ Venetæ, ipſi refutarunt, dederunt, &
conceſſerunt decimas, & ius decimationis, & omne
ius quod in eiſdem decimis, ſiue in iure decimationis
pro ſua Eccleſia de Baone habebant. Et ſic iſta tranſa-
ctio loquitur de iure presbyterorum ſuper decimis bo-
norum poſſeſſorum per Priorem Carcerum in Palude
Baonis. Et cum presbyteri remittant ius quod in eiſ-
dem decimis habebant, intelligitur de dictis decimis
bonorum Prioris Carcerum in Palude. † Dictio enim 16
(eiſdem) eſt demonſtratiua, & relatiua ad ſuperius
nominata. Dec. conſil. 262. in princip. verſic. 2. facit.
Ruin. conſ. 101 numer. 9. vol. 2. & refertur ſolum ad
ea quæ corporeis oculis legi poſſunt. Et perinde haben-
dum eſt, ac ſi fuiſſet dictum, eiſdem decimis ſuper bo-
nis Prioris Carcerum in Palude Baonis, † vt de dictio- 17
ne, (infraſcriptis,) dixit Bart. in l. qui liberis, § hæc ver-
ba, in fin. ff. de vulg. Imol. in l. ſi quis filium fam. §. fin.
ff. de acquir. hæred. vbi Aret. hanc deciſionem ait ve-
riſſimam eſſe. Ruin. conſ. 29. nume. 4. & ſequent. vol. 2.
† Et in puncto huius dictionis, (eiſdem,) Surd. deciſ. 18
125. nu. 1. verſic. facit etiam.

Nec obſtat, quod poſt verba, (in eiſdem) ſequun-
tur verba, (ſiue in iure decimationis,) † quia ſtant 19
conſequutiuè ad verba, (eiſdem decimis,) nec am-
pliant vltra id quod actum eſt in tranſactione. Caſtr.
conſ. 30. circa fin. verſ. ſed certè iura ſupradicta, vol. 1.
Ruin. conſ. 88. num. 10. & ſeq. vol. 3. Rol. conſil. 89. nu.
48. vol. 1.

Ex prædictis remanet quoque probatum id quod 20
dicebatur in primo fundamento, non eſſe eandem ra-
tionem & conditionem, ad totum quæ ad partem. Et
ſic indefinita non æquipollet vniuerſali, cum tituli Ab-
batis non comprehendant totam decimam villæ Bao-
nis.

Alia vel ſunt ſublata ex alia deciſione, vel non egent
reſponſione.

Aſſiſienſis Cenſus. Lunæ 29. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Notarius atteſtans, aliquem manualiter, & in con-
ſtanti recepiſſe, & ad ſe traxiſſe pecuniam, &c.
probat numerationem, & num. 30. etiam ſi non
adſit verbum,* NVMERAVIT, *num. 2. Admittitur
tamen probatio in contrarium, num. 4.*
5 *Simulatio non præſumitur, niſi probetur.*
6 *Cenſus non poteſt imponi ſuper quantitate incerta
in indiuiduo, & loco.*

7 *Pro-*

7 *Proteſtatio quod quis intendit in omnibus cenſum
conſtituere iuxta bullam Pij V. operatur, vt cen-
ſus ſit validus, non obſtante aliquo defectu.*
8 *Interpretatio ita debet fieri, vt excludatur contra-
ctus illicitus.*
9 *Pereunte in parte re ſuper qua cenſus eſt impoſitus
ſi altera pars quæ remanet, eſt capax in totum,
cenſus ſuſtinetur in totum.*
10 *Hypotheca non poteſt conſtitui ſuper re aliena, quæ
tamen poteſt vendi, ſed vendita, non tenet in do-
mini præiudicium.*

DECISIO CCVIII.

DOmini reſoluerunt, cenſum eſſe validum. Fuit
enim impoſitus ſuper rebus certis deſignatis,
1 mediante pecunia numerata, † de qua numeratione
conſtat ex atteſtatione notarij, quod recepit in con-
tanti, in ſui & teſtium præſentia, & pecuniam ad ſe
traxit, in tot Paulis argenteis, & ſcutis, auri in auro.
Quæ quidem atteſtatio probat numerationem, Bart.
in l. ſi ex cautione, numer. 14. C. de non numer. pecun.
& in l. ſingularia, num. 22 ff ſi cert. pet vbi Iaſ. nume.
43. & Dec. 33. Et fuit reſolutum in cauſa Bononien.
cenſus 24. Aprilis 1600. coram Illuſtriſſimo Domino
Cardinali Pamphilio, & poſteà anno ſequenti Decem-
bris coram me in cauſa Romana depoſiti de Altoui-
tis.

2 Nec facit quod in iſta atteſtatione notarij non adſit
verbum (numerauit,) iuxta doctr. Bart. in l. ſingularia,
num. 23. ff. ſi cert. pet. vbi dat cautelam, quod notarius
non ponat verbum (numerauit) niſi interuenerit rea-
lis numeratio, quem ſequitur Iaſ. ibidem, nu. 25. A-
3 lex. conſ. 179. numer. 4. in fin. & nume. 6. lib. 2. † Nam
fuit reſponſum, ſufficere, quod adſint verba illa,
(recepit incontanti, & pecunias ad ſe traxit in tot Pau-
lis argenteis, &c.) quæ excludunt ſimplicem confeſ-
ſionem de recepto, & denotant realem numeratio-
nem, & veram traditionem. Bald in d. l. ſi ex cautio-
ne, nume. 14. C. de non num. pec. Bart. in l. ſi ita ſtipu-
latus, §. Chryſogonus, Alex. num. 14. verſ. quia quan-
do notarius, ff. de verb. oblig. Et fuit reſolutum coram
R.P.D. meo Millino in cauſa Florentina bonorum,
17. Aprilis 1592. & poſtea de anno 1599 in cauſa Bo-
nonien. cenſus, 15. febr. coram R.P.D. meo Penia De-
cano.

4 Non obſtat, quod huiuſmodi atteſtatio notarij ad-
mittat probationem in contrarium, vt fuit reſolutum
in cauſa Senogalien. cenſus 26. Aprilis 1591. coram
R.P.D. meo Decano, & hic videatur ſatis conſtare
de ſimulatione huius numerationis, cum antea fuerit
venditus cenſus pretio ſcutorum 1500. abſque eo
quod interuenerit pecunia numerata, & poſt paucos
dies redemptus, & poſtmodum emptus cenſus de
quo agitur, quia retrouenditio potuit ex eo fieri, quod
primus cenſus non fuerat validus, ſed non inde ſequi-
tur, quod pretij ſecundi cenſus numeratio fuerit ſimu-
5 lata, cum de ea conſtet ex atteſtatione notarij. † Et ſi-
mulatio non præſumatur, l. quamuis, vbi Bal. C. ſi quis
alteri, vel ſibi Dec. conſ. 491. nu. 4. Sard. conſ 425. nu-
mer. 54.

6 Nec releuat, quod cenſus fuerit impoſitus ſuper
rebus certis finibus deſignatis, & ſuper tanta quan-
titate dictorum bonorum, quanta ſuppetat ad red-
dendum annuum fructum cenſus, quæ pactio repu-
gnat conſtitutioni Pij V. ex quo iſta quantitas rema-
net incerta, cum non appareat quanta in indiuiduo,
& in quo loco ſit. Bertran. conſ. 337. num. 4. & 5. lib. 1.
p. 1. Ruin. conſ. 136. ante fin. lib. 1. latè Rimin. iun.
conſ. 295. num. 43. & ſeqq. Nam fuit reſponſum, quod
in inſtrumento adeſt proteſtatio, quod cenſus intel-
ligatur in omnibus, iuxta formam dictæ conſtitutio-
nis. † Et ideo cum ſit impoſitus ſuper rebus certis fi- 7
nibus deſignatis, hæc proteſtatio operatur, vt, non
obſtante dicta pactione, cenſus remaneat validus ſu-
per dictis rebus. Bart. l. non ſolum. §. morte. numer 24.
Alex. nume. 13. & 14. ff. de nou. oper. nunc. Gabr. conſ.
47. nume. 8. lib. 2. Et fuit reſolutum in cauſa Beneuen-
tana cenſus, 29. Martij 1593. coram Illuſtriſſimo D.
meo Cardinali Pamphilio, & coram eodem in hac
cauſa 9. Iunij huius anni, qua die S.R.E. Cardina-
lis creatus fuit. Sed ceſſat omnis difficultas, † quia 8
illa verba, (& ſuper tanta quantitate,) debent appli-
cari ad intellectum ſanum, bonum, ciuilem & vitio
carentem. Rot. deciſ. 10. nu. 4. & 5. de teſtamen. in an-
tiq. & vt excludatur contractus illicitus. Alex. conſ.
191. nume. 6. lib. 2. Et ideo debent intelligi in caſu quo
res ſuper qua imponitur cenſus periret, vel infructuo-
ſa remaneret pro parte, & tamen pars quæ remane-
ret eſſet capax pro ſolutione cenſus. † Quo caſu cen- 9
ſus in ea parte remanente ſuſtinetur, vt fuit reſolutum
in cauſa Romana cenſus, 30. Octobris 1602. coram R.
P. D. meo Millino. & prius in ſimili cauſa 14. Ianuarij
eiuſdem anni coram R. P. D. meo Sacrato.

Nec officit, quod cenſus fuit impoſitus ſuper rebus
communibus inter Andræam, & Cæſarem, & ideo
remaneret inualidus, † quia licèt res aliena poſſit vẽdi, 10
non tamen poteſt in ea conſtitui hypotheca, l. rem
alienam, ff. de pign. 3. mem. 2. par. nu. 52. Et etiam ipſa
venditio in domini præiudicium non tenet, l. alienum
C. de fur. vbi Bald. Rol. con. 60. nu. 56. & ſeqq. lib. 4.
Quia ceſſat hæc difficultas, cum bona fuerit donata
per Cæſarem Andreæ fratri, & ideo tanquam ſuper
bonis proprijs ipſius Andræx, poterat cenſus imponi.

An autem hæc donatio fuerit valida, ita vt per eam
fuerit tranſlatum dominium in Andræam, ad effectũ
quod impoſitio huius cenſus ſuſtineatur, erit particu-
lariter videndum.

Agrigentina Sancti Angeli. Veneris 3. Decẽ-bris 1604.

SVMMARIVM

1 *Conceſſio ſemper intelligitur, ſine præiudicio obti-
nentis.*
2 *Tertius non poteſt dare de iure tertij.*
3 *Iuſpatronatus probatur per teſtes de publica voce,
& fama cum præſentationibus ſpatio 50 anno-
rum effectum ſortitis, vel ex ſolis præſentationibus
ſpatio 100. annorum effectum ſortitis.*
4 *Epiſcopus non poteſt concedere priuilegium contra
diſpoſitionẽ Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 9. de reformat.*
5 *Non eſt facienda mentio in gratia, de ijs quæ Papam
non retrahunt à concedendo.*

DECISIO CCIX.

NOn obſtantibus nouiter deductis, adhuc Domi-
ni cenſuerunt, Breuia non eſſe ſubreptitia. De
poſſeſſione enim Franciſci Cæleſtis non erat facienda
mentio, † quia conceſſio ſemper intelligitur facta ſi- 1
ne præiudicio obtinentis, cap. conſultationibus, de
donat. † Vltra quod, cum Franciſcus iam ſit defun- 2
ctus, non poteſt Confraternitas dare de iure ipſius
ad impediendum exequutionem Breuis. Abb. in cap. 1.
diuerſis fallacijs, numer. 4. verſ. poteſt addere, de cler.
coniug. Ruin. conſ 35. num. 30. in fine, & 3 . lib. 1.

Nulli-

Nullitas enim reſpiciens tertium ab illo, & non ab aliis, allegari debet. Bart. in l. 2. ff. de except. rei iud. Bald. in auth. qui rem, nume. 8. C. de ſacroſanct. Eccl. Crot. conſ. 129. nu. 8.

Non obſtat, quod non fuerit facta mentio poſſeſſionis præſentandi Confraternitatis, quia iam fuit reſponſum in alia deciſione, in a. Breui fuiſſe factam mentionem. Vltra quod, cum non conſtet de iurepatronatus Confraternitatis ex aliquo titulo, nec ex
3 aliis documentis, † quia ad minus requiruntur teſtes de publica voce, & fama, & præſentationes effectum ſortitæ ſpatio 50. annorum, & ceſſantibus teſtibus præſentationes effectum ſortitæ ſpatio centum annorum, & fuit reſolutum cauſa Barchionen. Vnionis 5. Decembris 1597. coram bo. me. D. Gratio iuſpatronatus præſumitur ex vſurpatione. Et ſi Confraternitas vti titulo qui eſt in actis, ei non ſuffragatur, quia ex ipſo apparet, quod de anno 1575. fuit conceſſum Confraternitati priuilegium præſentandi ab Epiſcopo, cum aſſertione quod antea nullum ius
4 habebant præſentandi. † Quod priuilegium nihil valet, ſtante diſpoſitione Concilii Tridentini, ſeſſ. 25. cap. 9. de reformat. quę procedit in vtroque caſu, cum habeat decretum irritans, inficiens titulum, & poſſeſſionem. Nulla fuit propterea poſſeſſio Confraternita-
5 tis. | Et ideo cum hæc non retraxiſſent Papam à conceſſione, nulla erat facienda mentio, Ægid. deciſio 4.

Nec obſtat, quod ad effectum, quod cenſeatur prohibita Trebellianica, neceſſe eſt, quod pia cauſa ſit immediatè ſubſtituta, vel mediatè, modò fideicommiſſarius ſit purè vel in diem ſi certam grauatus reſtituere. Secus autem ſi ſub conditione, (ſi ſine filiis,) vt per Craſſ. qui alios refert, in §. Trebellianica, q. 6. numer. 9. Et ratio differentiæ eſt, quia in primo caſu eſt certum, quod Eccleſia eſt ſucceſſura, in ſecundo verò caſu ſubſtitutus primo hæredi non poteſt impedire detractionem, quia non eſt priuilegiatus. Et minus etiam pia cauſa, quia eſt incertum, an ſit ſucceſſura. Quas rationes in ſpecie ponderat Roman. conſ. 206. num. 7. Eman. Coſta, in c. ſi pater, verſ. Trebellianica, numer. 27. de teſtam. in 6. Pereg. de fideicom. loco ſuperius allegato. numer. 55. † Nam in caſu de quo agi- 4
tur, licet Confraternitas ſit ſubſtituta ſub conditione, [ſi ſine filiis,] tamen Marchegiana numquam habuit filios, & ideo ſemper Confraternitas fuit certa, quod erat ſucceſſura. Quare cum hæc ratio Doctorum ſit generalis, & adaptetur ad punctum de quo agitur, bene illud determinat. gloſ. in l. milites agrum, de re milit. l. his ſolis, de reuoc. donat. Iaſ. in l. Marcellus, nu. 46 ff. ad Trebell. & in auth. non licet, C. de lib. præter. Rim. Iun. conſ. 4. nu. 8. & ſeqq. lib. 1.

Non obſtat deciſio in cauſa Fauentina fideicommiſſi, 13. Nouembris 1595. coram R. P. D. meo Litta, quia iſte articulus non fuit ibi ex profeſſo tractatus, ſed aliquid perfunctoriè dictum, & ibi detractio Trebellianicę expreſsè reperiebatur prohibita.

Eſina Fideicommiſſi. Veneris 3. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitas non eſt locus pius.*

2 *Ad effectum quod cenſeatur prohibita Trebellianica, non eſt neceſſe, quod ſit locus pius, ſed ſufficit, quod opera pietatis exerceat.*

3 *Item ad effectum, quod cenſeatur prohibita Trebellianica, neceſſe eſt quod pia cauſa ſit immediatè ſubſtituta, vel fideicommiſſarius, mediatè, modo ſit purè, vel in diem certum grauatus reſtituere, ſecus ſi ſub conditione,* SI SINE FILIIS, *quod tamen declarat vt nu. 4.*

DECISIO CCX.

DVbitaui, an eſſet locus detractioni Trebellianicæ, cum fuerit factus locus fideicommiſſo ad fauorem Societatis ſanctiſſimi Corporis Chriſti, per obitum Marchegianæ filię Teſtatoris, abſq; filiis, cui Societas in talem caſum fuerat ſubſtituta. Et Domini cum præſuppoſitio, quod Societas ſit ſolita conuer-
1 tere relicta in opera pia, negatiuè reſoluerunt. † Nam licèt Confraternitas non ſit locus pius. Bald. in l. ſi quis ad declinandum, §. in omnibus, numer. 19. C. de Epiſc. & cler. Abb. conſ. 31. nume. 2. lib. 1. Imol. in c. officii, numer. 20. & ſeq. de teſtam. Alex. in rubric. de nou. oper. nunc. numer. 25. Ant. Gabr. qui de magis communis de pia cauſa, concl. 1. Hier. Gabr. conſ. 162. libr. 1.
2 † tamen ad effectum quod cenſeatur prohibita detractio Trebellianicæ, non eſt neceſſe, quod locus ſit pius, ſed ſufficit quod opera pietatis exerceat, quia priuilegium non datur loco, ſed cauſę, cui relinquitur, Caſtren. conſ. 167. numer. 2. lib. 2. Card. Mantic. qui alios refert de coniect. vlt. volunt. lib. 4. tit. 5. art 6. nu. 5. Gabr. de pia cauſa, concl. 2. nu. 15. Peregr. de fideic. ar. 2. nu. 63. verſ. & nota.

Interamen. Compromiſſi. Ven. 10. Decẽbris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quietantiæ probant in prę iudicium quietantis.*

2 *Aſsignatio facta inter partes, habet vim verę ſolutionis.*

3 *Solutione eius quod debetur, colligitur obligatio.*

DECISIO CCXI.

DVbitaui, an Marcutio fuerit ſatisfactum de fructibus cenſus venditi per Fatiolum decurſis vſque ad diem ceſſionis factæ 27. Maii 1590. Et Domini affirmatiuè reſoluerunt, quia iſti fructus, ad rationem ſcut. 48 quolibet anno aſcendunt à die impoſitionis, quæ fuit de anno 1586 2. Ianuarii, vſque ad dictam diem ceſſionis, ad ſummam ſcut. 203. 34. & tamen Marcutius habuit in vna manu ſcut. 91. & 30. vt conſtat ex quietantiis factis per ipſum Marcutium, † quæ probant præiudicium ipſius, Alex. conſ. 90. 1
numer. 3. lib. 3. Aym. conſ. 619. nu. 8. Et poſtea cum hęredes Ceuoni agerent contra Fatiolum pro fructibus cenſus, hoc eſt pro ſcutis 133. 60. & obtinuiſſent mandatum, Marcutius voluit aſſumere onus ſoluendi pro Fatiolo, & excomputare cum dictis hæredibus Ceuoni. † Quæ aſſignatio facta inter partes, habet 2
vim veræ ſolutionis. Caſtr. in l. ſingularia, prope fin. ff. ſi cert. petat. Afflict. decif. 353. numer. 1. Et ſic cum Marcutius habuerit ſcuta 214. 90. vtique habuit etiam vltra ſuum creditum. † Quare ſolutione eius quod de- 3
bebatur fuit ſublata omnis obligatio. inſtit. quib. mod. toll. oblig. in princ.

Sed hæc dicta ſunt ex abundanti, quia Marcutius agnouit bonam fidem, & ceſſit dubio.

Calcia-

Digitized by Google

Calciaten. & Legionen. Præſtimoniorum. Ven. 10. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *In beneficialibus, cùm petitur reſtitutio, requiritur titulus coloratus, ne detur vitioſus ingreſſus*

2 *Agens ad reſtitutionem, probare debet ſe poſſediſſe per prius, & partem aduerſam nunc poſſidere.*

3 *Capitulum Eccleſiæ Cathedralis habet intentionem fundatam in conferendo Archidiaconatum, exempli gratia, qui vacat in menſe Ordinarij.*

4 *Collatio beneficij quod eſt ſimultaneæ collationis, facta ab vno, tenet, altero non contradicente.*

5 *Poſſeſſio tradita ab illis qui habent poteſtatem conferendi, habet vim collationis.*

6 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum, non exiſtente alio in poſſeſſione.*

7 *Poſſeſſio in Eccleſia Cathedrali, vel collegiata, debet capi Capitulariter.*

8 *Per poſſeſſionem Eccleſiæ, alio non exiſtente in poſſeſſione cenſetur capta poſſeſſio etiam bonorũ.*

9 *Reſtitutio non conceditur, quando notoriè conſtat de non iure petentis.*

10 *Secundum extremum in ſpolio probatur ex ſuſtentatione litis, concurrentibus adminiculis.*

DECISIO CCXII.

1 DOmini reſoluerunt, Ioannem eſſe reſtituendum, Conſtat enim de titulo colorato, † qui in beneficialibus requiritur quando petitur reſtitutio, ne detur vitioſus ingreſſus. Rot. deciſ. 2. de reſt. ſpol. in nou. & 20. eod. tit. in in antiq. & 7. num. 2. de probat. in nou. Caſſad. deciſ. 8. num. 1. de reſt. ſpoliat. Put. deciſ. 99. num. 5. lib. 1. Achil. deciſ. 8. numer. 3. de trienn. Et pariter conſtat de antiquiori ſua poſſeſſione, & iunio-
2 ri partis aduerſæ. † Quæ duo extrema requiruntur, & probari debent ab agente ſpolio, Innoc. & DD. communiter, in cap. ſæpè de reſt. ſpol. Abb. in c. ſi diligenti, de præſcript. Dec. conſ. 252. num. 1. verſ. eſt ergo ſolùm videndum, Alex. conſ. 6. numer. 5. lib. 3. Grat. conſ. 70. numer. 22. lib. 2. Natt. conſ. 562. num. 1. li. 3. Rol. conſ. 50. num. 4 & ſeqq. lib. 2.

Nec obſtat, quòd de titulo colorato conſtat ex prouiſione Capituli, & tamen petens reſtitutionem debet probare, ſe habere titulum ab habente poteſtatem inſtituendi. Rot. deciſ. 5. de reſtit. ſpol. in antiq.
3 † quia cùm iſte Archidiaconatus vacauerit in menſe Ordinarij, & ſit in Eccleſiæ Cathedrali Capitulum habet intentionem fundatam de iure communi, Caſſad. deciſ. 22. de præben. Put. deciſ. 135. lib. 1.

4 Nec refert, quòd collatio ſit multanea Epiſcopi, & Capituli, quia cùm vterque habeat poteſtatem conferendi inſolidum, tenet collatio facta ab altero tantùm, quando de alterius contradictione non conſtat. Achill. deciſ. 4. numer. 13. & 14. de præben. Put. deciſ. 192. num 4. lib. 3.

Minùs facit, quòd inſtrumentum quod datur, contineat ſolam electionem Capituli, & non collationem, quia cùm ſtatim vigore illius electionis fuerit
5 tradita poſſeſſio per eoſdemmet Canonicos, † illa poſſeſſio tradita ab illis qui habent poteſtatem conferendi, habet vim collationis. Rot. deciſ. 16. de conceſſ. præben. in nou. Put. deciſ. 120. & 125. lib. 3. Achill. d. deciſ. 4. de præben. num. 3. & ſeqq.

Nec etiam placuerunt ea quæ contra primum extremum deducebantur, † quia de eo dictum fuit ſuf- 6
ficienter, conſtare ex inſtrumento adeptionis poſſeſſionis, per l. Prædia, vbi Bart. numer. 1. ff. de acq. poſſ. l. non idcirco, & ibi Bald. C. de fid. inſtrum. Put. deciſ. 369. numer. 8. lib. 1. Et hæc poſſeſſio licèt inſtrumentalis prodeſt Ioanni, cùm alius in poſſeſſione non exiſteret. Put. d. dec. 360. num. 8. Rot. deciſ. 31. de reſt. ſpol. in antiq. † Et fuit etiam capta Capitulariter, 7
prout requiritur, quando præbenda eſt in Cathedrali, vel Collegiata, Caſſad. deciſ. 8. num. 1. de canſ. poſſ. & propr. & deciſ. 5. num. 3. de iurep. Paleot. deciſ. 295. Et fuit pluriès reſolutum.

Et ideo non obſtat quod dicebatur, non conſtare, fuiſſe captam poſſeſſionem præſtiminiorum de quibus agitur, quia cùm ſint vnita Eccleſiæ, vt conſtat ex vnionibus, & fuerint tanquam talia, vt deponunt teſtes, poſſeſſa ab anteceſſore Ioannis, † per adeptio- 8
nem poſſeſſionis Eccleſiæ, alio non exiſtente in poſſeſſione, cenſetus quoque capta poſſeſſio bonorum. Anchar. in reg. beneficium, ante numer. 12. de reg. iur. in 6. & in reg. ſine poſſeſſione, num. 20. in fin. eod. tit. Aret. in l. poſſideri, nu. 8. & in l. cùm hæredes, numer 5. ff. de acq. poſſ. Couar. var. reſol. lib. 7. ... 16. num. 13. Et fuit pluriès reſolutum.

Nec officiunt ea quæ deducuntur contra vnionem, quia, vltra quòd ſuper ſimili reſtitutione ad præſtimonia de quibus agitur, adeſt res iudicata Rotalis, cuius vigore etiam fuerunt relaxatæ exequutoriales illi requirunt altiorem indaginem. † Et ad impedien- 9
dam reſtitutionem debet notoriè conſtare, de non iure petentis. Rot. deciſ. 2. vt lit. pend. in nou. & ibi adden. & deciſ. 2. de reſt. ſpol. par tes in nou. Caſſad. deciſ. 3. eod. tit.

Quantum attinet ad ſecundum extremum, controuerti non poteſt. † Probatur enim ex ſubſtentatione 10
litis, concurrentibus adminiculis, nempe prouiſione Ordinarij, & alijs. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 4. num. 2. de reſt. ſpol. AA. in epit. tit. de vtroque extremo, §. 1. Et fuit nouiſſimè reſolutum in cauſa Bononien. præceptoriæ 24 Nouembris præteriti, coram Reuerendiſſimo P. D. Litta.

Ceſenaten. Lucri Dotis. Merc. 15. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Dotem ſcienter recipiens ſuper bonis Emphyteoticis lucrum dotale ex illis conſequi non poteſt, ſecus ſi adſit pactum quòd lucrum dotale ſit ſaluum, quo caſu lucrum dotale, ſaltèm aliunde conſequetur.*

DECISIO CCXIII.

FVit reſolutum, D. Herculem teneri aſſecurare per ſe ipſum lucrum dotale D. Franciſco, quatenus illud conſequi non poteſt ſuper bonis emphyteoticis. Adeſt enim in capitulis pactum clarum, quòd lucrum dotale ſit ſaluum D. Franciſco, quod eſt ſeruandum, L. 1. ff de pact.

Non obſtat, quòd dos fuit ſcienter recepta ſuper 1
prædio emphyteotico, & ideo ſibi imputare debet D. Franciſcus, ſi rem accepit ſuper qua lucrum dotis conſequi non poteſt. Alex. conſ. 176. num. 9. lib. 7. Caſtren. conſ. 59. num. 3. lib. 1. Phan. de luc. dot. gloſſ. 10. numer. 58. circa fin. quia ideo D. Franciſcus, quia dos

M erat

erat ſuper bonis emphyteoticis, voluit ſibi cauere de lucro dotali per dictam reſeruationem quæ ei ſuffragatur l.4. §.1. vbi Bart. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolui. gloſ. in l. item Labeo, in ver. punct. ff. fam. erciſc. Caſtren. in l.1. num.7. ff. ad leg. Falcid. Dec. conſ. 42. in fin.

Minùs etiam obſtat, quòd iſta bona emphyteotica ſint hæreditaria, ex ſtatuto Ceſenæ. Quia nihilominùs poteſt dari aliquis caſus; quo ſuper eis Franciſcus non poſſet habere lucrum, & ideo D. Hercules tenetur per ſeipſum obligationem facere, quòd lucrum dotale erit ſaltum prædicto D. Franciſco.

Romana Sancti Thomæ. Vener. 17. Decembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *In relaxatione mandati vigore ſententiæ inter eaſdem perſonas inter quas fuerat iudicatum, requiritur citatio, ſecundùm equiorem opinionem.*
2 *Communiter opinio non eſt ſeruanda, quando conuincitur per rationes concludentes.*

D E C I S I O CCXIIII.

QVia poſt rem iudicatam ob non interpoſitam appellationem, fuerat facta exequutio abſque alia citatione ſuper eadem re ſuper quas fuerat iudicatum, & inter eaſdem partes inter quas fuerat pronunciatum, ideo dubitaui an huiuſmodi exequutio fuiſſet valida. Et Domini negatiuè reſolueſunt, quia licèt articulus ſit dubius, & controuerſus,
1 vt per Gabr. de citat. concl. 1. num. 129. & ſeqq. † tamen æquior eſt, & humanior ſententia, quòd requiratur talis citatio. Alex. in l. à diuo Pio, §. in venditione, nu.30. & ſeq. ff. de re iud. Caſſad. deciſ. 6. numer. 2. de cauſ. poſſ. Et in hac opinione magis incaleſcunt iura, vt per Alex. in loco citato, Franc. in c. ex parte, nu. 90. de appell. benè Duenn. reg. 94. in 2. ampliat.

Nec facit, quòd contraria ſententia videatur magis communis, vt per Gabr. Caſſad. & Alex quia, quicquid dicendum eſſet hodiè ſtante quòd multi ſuperuenerunt ſcriptores non mediocris auctoritatis,
2 qui prædictam opinionem ſequuti ſunt, † tamen à communi opinione receditur quando conuincitur per concludentem rationem. Felyn. in cap. 1. num. 54. de conſtit. Gabr. conſ. 100. numer. 45. & ſeqq. & conſ. 101. num. 1. vol. 2.

Non obſtat, quòd Rot. deciſ. 25. num. 3. de appellat. in nou. videatur dicere contrarium, quia deciſio nihil tale dicit, ſed ſolum additio, quæ allegat Innocētium qui tenet contrariā ſententiam, nec mouetur alia concludenti ratione.

Minùs facit deciſio Accoromb. 7. p. 2. quia in caſu illius deciſionis præceſſerat mandatum, & poſtmodùm fuerat datus quidam merus exequutor.

Burgen. Admiſſionis ad habitum. Lunæ 20. Decembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum, quòd ſufficiat probatio per famam eſt validum.*
2 *Teſtes probanda fama, quomodo debeant deponere.*
3 *Actore non probante reus abſoluitur.*
4 *Statutum, quòd credatur ſaltuario, intelligitur niſi ſubſit cauſa in contrarium, vt ei non credatur.*
5 *In concurſu magis creditur teſtibus deponentibus de bona fama, quàm de mala.*
6 *Probationi factæ contra ſtatutum, magis creditur, quam probationi factæ requiſitæ à ſtatuto.*
7 *Deciſio Doctoris ex vnica etiam ratione ſuſtinetur licèt aliæ non applicentur.*
8 *Verbum* ALIQVA *intelligitur ſecundùm ſubiectam materiam.*
9 *Statutum factum lite pendente, non poteſt in cauſa allegari.*
10 *Adſtringens ſe ad duo probanda, debet vtrumque probare, aliàs reò dari debet abſolutoria, num. 11.*
12 *Promittens factum alienum, facendo in ſe ſuis, vel adimplens per æquipollens, liberatur.*
13 *In arbitrio Religionis eſt, recipere aliquem in Religionem, & reiicere durante anno probationis,*
14 *Quod tamen non procedit, in anno probationis, in quo ceſſante legitima cauſa non poteſt eijci, nec pariter eijci poteſt poſtquàm admiſſus fuit ad faciendas ſuas probationes in Religione Hieroſolymitana.*

D E C I S I O CCXV.

DVbitaui an ſtatutum vltimo loco productum per quod cauetur, quòd non recipiantur in milites, qui originem aliquam ab impuria, nedum, probabilem, ſed nec etiam aliqua fama auditam, quoquo modo traxerint, obſtaret D. Franciſco de Paez, in caſu, & ad effectum de quo agitur, hoc eſt, vt probationes per ipſum factæ ei non ſuffragarentur. Et non obſtare, vtraque parte informante, vnanimiter per Dominos fuit reſolutum. De puritate enim ipſius D. Franciſci ex quarto de Turrecremata apertiſſimè conſtat ex depoſitione 84. teſtium, & ex alijs iuribus ponderatis in deciſione R. P. D. mei Lancellotti 26. Ianuarij huius anni cui non eſt quod addatur.

Nec obſtat, quòd vigore huius ſtatuti ſufficit in probatio per famam. Nàm licèt huiuſmodi ſtatutum ſit validum, vt per Dec. in c. dilecti, numer. 48. de appell. nihilominùs, vltra quòd teſtes in contrarium adducti qui ſunt tantummodò quatuor, huiuſmodi famam minimè probant. † Nullus enim adeſt, qui dicat eſſe publicum, & notorium, vel eſſe publicam vocem, & famam, vel ſaltem publicè adiuiſſe, iuxta opinionem quam Rota ſeruat. Verall. dec. 7. lib. 2. & multa requirantur ad effectum, quòd iſta probatio intret, vt per eundem Dec. d. loco, & à dicto, num. 48. vſque ad num. 60. de quibus non eſt modò agendum, tamen dato etiam, quòd dicti teſtes probarent famam, non releuaret, quia in contrarium adſunt 84. teſtes, & aliæ probationes ponderatæ in deciſione D. M. Lancellotti, ex quibus optimè puritatis fama probatur, & proinde de contraria fama non liquet. † Et ideò quòd non apparet, obeſſe non debet, vt in puncto ſimilis ſtatuti dicit eleganter Bald. in l. Diuus, num. 3. verſ. ſimiliter ſi ſtatutum, idem Bald. in l. qui accuſare, num. 4. verſ. 2. C. de eden. & in l. item ſi ſtatutum in fin. C. de periculo tut. & in l. fin. nom. 15. verſ. ex hoc deciditur, vbi quòd ita ſeruatur in practica, ff. de eden. & in l. Sacroſanctæ, numer. 7. vbi quòd ita ſe habet veritas. Dec. in d. cap. dilecti, numer. 60. de appell. Et bene facit in puncto quod dicit Ang. loco præcitato, † quòd ſi adſit ſtatutum, quod credatur ſaltuario intelligitur, niſi ſubſit cauſa in contrariū, vt ei non credatur. Et corroborátur prædicta ex Bart. in l. de minore §. plurium, nu. 32. ff. de quæſt. vbi in terminis ſimilis

ſtatuti

ſtatuti dicit, quòd intelligitur de fama legitima. In
caſu verò de quo agitur, dato etiam quòd quatuor
teſtes in contrarium adducti probarent famam. Et
adeſt ratio cur huic famæ non credatur, quia legitima
ea cenſenda non eſt, cùm adſit fama in contrarium.
5 † Et in concurſu magis credatur teſtibus deponenti-
bus de bona fama, etiam paucioribus, quàm deponen-
tibus de mala fama; ex allegatis coram me in cauſa
Legionen. Canonicatus 3 Iunij 1603. & in indiuiduo
Dec. loco præcitato, num. 6. Quantò igitur magis eſt
ſtandum illis teſtibus deponentibus de bona fama,
cùm excedant in tanto numero, & adſint aliæ quam-
plures probationes, vt dictum eſt.

Nec prædictis reſiſtit, quòd Bald. in d. l. accuſare,
6 videatur dicere, † quòd ex eo magis credatur famæ
probatæ contra ſtatutum, quàm famæ requiſitæ à ſta-
tuto: quia probationes ſunt pares, & iura partium
obſcura, & propterea fauendum eſt reo. Nam licèt
hæc ſit bona ratio in caſu illo ponderata per Bald. non
propterea tollitur alia ratio, quòd cum fama ſit in cō-
trarium, non liquet de fama requiſita à ſtatuto, &
vtrumque rationem per ſe in deciſione ſimilis caſus
7 ponderat Bald. in d. l. fin. ff. de eden. † Et ſufficit, quòd
deciſio Doctoris ſuſtineatur ex vnica ratione, licèt a-
liæ non applicentur. §. affinitatis, inſtit. de nupt. l. ſi
non lex Ælia Sentia. ff. de hæred. inſtit. Alex. in l. 1.
num 43. ff. de offic. eius, Put. deciſ. 69. lib. 2.

Nec facit, quòd ſtatutum loquatur per verbum,
(aliqua fama,) & per verbum, (quoquo modo tra-
8 xerint.) Quia verbum † (aliqua,) intelligitur ſe-
cundùm ſubiectam materiam, vt per Dec. conſ. 581.
num. 2. Tiraq. in l. ſi vnquam, in ver. omnia vel par-
tem aliquam C. de reuocand. donat. num. 14. & ſeqq.
& ideo debet intelligi de fama apta ad excluden. D.
Franciſcum, qualis non eſt iſta, per ſupradicta. Vltra
quòd deberet habere ortum à perſonis fide dignis, &
ex cauſis probabilibus quæ populum ad ſic creden-
dum induxerint. Dec. in loco citato, num. 56. Alia ver-
ba, (quoquo modo) intelliguntur ſcilicet aliquo ex a-
ſcendentibus: habent enim relationem ad verbum (tra
xerint,) quod refertur ad dd. aſcendentes.

9 Et denique huiuſmodi ſtatutum eſt factum longè
poſt hanc litem motam, & ideo ad deciſionem hu-
ius cauſæ allegari non poteſt, auth. in medio litis non
fieri ſacras form. coll. 8. l. leges & conſtitutiones, &
ibi Bald. num. 4. C. de leg. Bart. in l. omnes populi, num.
4. verſ. aut ſunt negatiua, de iuſt. & iur.

Nec facit, quòd nihilominùs ſententia de partibus
contra Franciſcum remanet iuſta, cùm ipſe ſe adſtrin-
xerit ad faciendas nouas probationes, & habendum
fides ſanctiſſimæ inquiſitionis Tolet, & Logrognio,
quibus conſtaret, Didaco Lopez de Ariaz, & Ioanni
Lopez de Salazar non ex eo fuiſſe denegatam fami-
liaritatem, quòd eſſent impuri ex quarto de Turre-
10 cremata. † & ideo vtrumque tenebatur adimplere,
etiam quòd vnum ſufficeret. Abb. in c. licèt cauſam.
num. 8. Imo. num. 23. Felin. numer. 43. de probat. idem
Fel. in c. 2. numer. 37 de reſcript. quia dato etiam quod
Dominus Franciſcus non probaſſet promiſſa, nihi-
lominùs ſententia de partibus non remanet iuſta,
quam in hoc caſu ſi vnum ex præmiſſis ſufficit ad vi-
ctoriam actori, tamen quia ille vtrumque promiſit
11 probare, & non probauit, † fuiſſet tantummodo dan-
da abſolutoria Reo, vt dicunt Abb. Imol. Fel. & alij
præcitati. Sed dicta ſententia excedit fines abſoluto-
riæ, quia in ea non modo habetur, quòd Franciſcus
non ſatisfecit promiſſioni, ſed etiam dicitur probatio-
nes eſſe inualidas. & tamen Franciſcus, quoàd nouas
probationes ad vnguem adimpleuit vt deciſione do-
mini mei Lancell. alleg.

Sed ceſſat omnis difficultas, quia etiam quoàd fidē
Inquiſitionis, cùm fuerit promiſſio facti alieni, ſatiſ-
fecit, † tum faciendo quòd in ſe fuit, tum adimplen- 12
do per æquipollens, vt fuit firmatum 4. Iunij præteriti
coram eodem D. meo Lancelloto.

Nec tandem releuat, quòd ſit in arbitrio Religio- 13
nis, aliquem recipere, vel non recipere, prout eſt in
arbitrio retinere eum ante anno probationis. Hoſt. in
cap. ad Apoſtolicam, numer. 4. Anchar. numer. 2. Abb.
num. 3. de reg. quia, quicquid dicendum eſſet ab ini-
tio, † in cauſa tamen de quo agitur, ſcilicet poſtquam 14
Religio admiſit ad probationes faciendas non eſt in
eius libertate, abſque eius legitima cauſa petentem
reijcere, † prout nec poteſt durante anno probatio- 15
nis, vt dicit Collectarius, in d. c. ad Apoſtolicam, num.
19. & admittunt Hoſti. Anchar. & alij allegati, dum
volunt, quòd durante anno probationis receptus, ſi
mores non placent, poſſit repelli. Hoc enim eſt intel-
ligendum arbitrio boni viri, & ideo quatenùs adſit
legitima cauſa. Bart. in extrauag. ad reprimendum,
in verbo videbitur, nu. 8. Pariſ. conſ. 65. numer. 5. lib. 1.
& conſ. 8. nu. 21. li. 4. Et propterea cum liqueat de no-
bilitate, & puritate D. Franciſci ex elegantiſſimis de-
ciſionibus Domini mei Lancelloti, nec conſtet, ip-
ſum teneri aliquo ex impedimentis ob quæ quis non
eſt capax Religionis, de quibus per Summiſtas in
verb. Religioſus, conſtat, iudices Sacræ Religionis
grauaſſe Franciſcum. Nec poteſt dubitari, quin S. D.
N. poſſit prouidere huic inconuenienti, prout poteſt
etiam Epiſcopus, quoàd Religioſos ſibi ſubditos, vt per
Calder. conſ. 14. nu. 24. de regul.

Romana Vineæ de Fabris. Lunæ 20. Decembris 1604. 1

EPITOME.

In hac deciſione tractatur, an ſententia lata contra principalem, exequenda contra fideiuſſores, ipſis non citatis, ſit nulla, & multa de liquidatione.

SVMMARIVM.

1 *Sententia à qua non appellatur infra decē dies, tranſit in iudicatum, & exequi debet, nu. 2. & 6.*
3 *Clauſula,* SI QVID EXEQVENDVM, *ſuſpendit exequutionem, donec de iuſtitia ſententiæ cognoſcatur.*
4 *Sententia lata contra principalem, eſt valida fideiuſſore, contra quem fieri debet exequutio, non citato.*
5 *Fideiuſſor fingitur vnà cum principali condemnatus.*
7 *Fideiuſſor in forma depoſiti, non eſt fideiuſſor facti alieni, & ideo obligatur, c. maximè ſi ſe obligauit vti principalis, principaliter, & in ſolidum, n. 8.*
9 *Fideiuſſor iudicij, mutata actione, re, vel iudice, non tenetur. Et quando dicatur mutata res, nu. 10.*
11 *Fructus qui ſeruando ſeruari non poſſunt, non præſumuntur durare vltra triennium, & ideo poſt triennium poteſt fieri condemnatio ad æſtimationem. num. 12.*
13 *Procurator non poteſt principali præiudicare ſine principalis ratificatione, nu. 14.*
15 *Deciſio 1165. Seraphini declaratur.*

16 *Principalis non poteſt ratificare ſpolium poſt factam reſtitutionem.*
17 *Dictio, SVPRADICTIS, eſt repetitiua omnium præcedentium.*
18 *Vendens cum reſeruatione domini donec de pretio fuerit ſatisfactum, ante pretium ſolutum, dominiũ non transfert, & emptores cenſentur ex pacto cõductores, & apud dominum remanet poſſeſſio ciuilis, nu. 19.*
20 *Conductor alienanda interuertit poſſeſſionem domini, & quando non.*
21 *Teſtis iurans extra terminum, dicitur nulliter examinatus.*
22 *Citatio ad videndum iurare teſtes, debet eſſe perſonalis, fallit quando quis ſemel fuit citatus perſonaliter ad cauſam, & poſteà domi dimiſſa copia, n. 23.*
24 *Electio domicilij facta ex eo quod quis non habet ſedem permanentem, & reperiri non poteſt, facit, vt quis citatus domi dimiſſa copia, habeatur tanquam perſonaliter citatus.*
25 *Citatus in aliqua habitatione, & poſt citationẽ comparens in iudicio, videtur illam habitationem approbare pro domicilio.*
26 *Comparitio partis validat citationẽ nulliter exequutam.*
27 *Liber rationum priuatus non probat.*

DECISIO CCXVI.

DVbitaui, an ſententia Rotalis liquidatoria fructuum eſſet exequenda. Et Domini affirmatiuè
1 reſoluerunt. † Quia cum conſtet de re iudicata ob non interpoſitam appellationem infra decem dies, auth. hodie, C. de appellat. cap. Romana, §. ſi verò, de ap-
2 pellat. in 6. † & de iuſtitia dictæ ſententiæ, eſt locus
3 exequutioni, l. a. C. de exequut. rei indicat. † Clauſula enim, (ſi quid exequendum) cum qua fuit commiſſa cauſa, ſuſpendit ſolum donec de iuſtitia ſententiæ exequendæ cognoſcatur, Paleot. dec. 133. Veral. decil. 180 in fin. lib. 1. in manuſcipt.

4 Nec eſt verum, quod cum agatur de exequutione facienda contra fideiuſſores qui ſe obligarunt de reſtituendo fructus perceptos ad omne mandatum Dominorum, ſententia, ipſis non citatis remanet nulla, quia cum iſti ſint fideiuſſores iudicij, (fideiuſſio enim fuit facta coram iudice, & in loco iudicij, & apud acta. Bart. in l. 1. ff. iud. ſolu. Ruin. conſ. 98. numero 4. vol. 5. Surd conſ. 326. numer. 25. lib. 3. & conſ. 277. nu. 39. & 46. lib. 2.) ideo ſententia lata contra principalem
5 ipſis quoq; etiam non citatis, nocet; † finguntur enim vnà cum principali condemnati. Bart. & alij in locis præcitatis, Alex. in l. ſæpè, ſub num. 17. ff. de iud. Guido Pap. decif. 26. Surd. d. conſ. 271. num. 3. & ſeqq. & conſ. 326. numer. 35. Et fuit reſolutum coram me in cauſa Romana fideiuſſionis 20. Nouembris 1601.

Non obſtat, quod fideiuſſores potuerunt appellare ab huiuſmodi ſententia, quia cum nec principalis
7 nec fideiuſſores appellauerint in tempore, † meritò ſententia poteſt exequutioni mandari, vt in puncto Surd. alleg. conſ. 271. nu. 32.

Nec placuit, quod cum promiſerint factum alienum, nempe quod Ioannes reſtitueret fructus, debebant citari, ad effectum, quod facerent quantum in ſe eſſet, quod reſtitueret, & quod inde conſequerentur literationem, quia hæc non eſt promiſſio facti alieni ſimpliciter, ſed eſt fideiuſſio in forma depoſiti,
8 † & ideo fideiuſſores omninò tenentur. Cagnol. in l. impoſſibilium, numer. 4. ff. de reg. iur. Hermanoctius Detus, in l. 4. §. Cato, numer. 378. ff. de verb. oblig. Maran. in ſpecul. diſput. 7. num. 23. cum ſeqq. † Et eo que 9
magis, cum fideiuſſores ſe obligauerint, vti principales principaliter, & inſolidum, quia reſpectu illorum de Fabris ſunt principales, Alex. conſ. 32. num. 10. in fin. libr. 4. & conſ. 29. num. 36. lib. 7. Aym. conſ. 272 ſub nu. 13. Mohed. decil. 2. de fideiuſſ.

Nõ obſtat, quod dicti fideiuſſores fuerunt condemnati ad reſtituendum æſtimationem fructuum quam non promiſerunt, & quotieſcumque mutatur iudex, res, vel actio, fideiuſſores non tenetur, l. non à iudice,
§. 1. vbi gloſſ. & DD. ff. de iud. † Quia reſp. quod res 10
tunc mutatur, quando de vna re actutus ſtipulatus eſt in iudicatũ ſolui, & poſteà agit de alia, & tunc fideiuſſor non tenetur, quia eius obligatio alteratur, ſed in caſu iſto non militat prædicta, quia cum fideiuſſio fuerit de reſtituendo fructus, † qui, ex quo ſeruando ſer- 11
uari non poſſunt, non præſumuntur vltra triennium durare, gloſ. in l. 1. & ibi omnes, C. ſi aduerſ. vſucap. Cor. conſ. 104. num 26. vbi de communi, lib. 2. Et ideo cum de tempore condemnationis, iſti fructus extare non poſſent, † merito fuit facta condemnatio 12
ad æſtimationem. Bart. in l. cum qui, num. 1. ff. de his quib. vt indig. & in l. ex diuerſo, §. 1. in fin. ff. de rei vendic. & in l. diuortio, §. ob donationem, numer. 4. & ibi Iaſ. in fin. ff. ſol. matr. Abb. in cap. grauis, num. 22. de reſt. ſpol. Ang. Aret. in §. ſi quis à non dominos, ſub num. 6. de rer. diu. inſt. Et fuit reſolutum in cauſa Tarraconen. liquidationis fructuum, 17. Maij 1593. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Seraphino. Et ceſſat omnis difficultas, quia expreſsè ſe obligarunt ſoluere fructus, vel æſtimationem.

Nec minus placuit alia nullitas, ex quo non fuit citatus Ioannes Ochoa, † qui tanquam procurator ge- 13
neralis ad lites non poterat præiudicare principali, ſpoliando Fabros. Aegid. deciſ. 550. Rot. in nou. dec. 7. vt lit. pend. Et ideo omnino erat citandus, Quia ceſſat hoc fundamentum, cum Petrus principalis habuerit notitiam ſpolij, illud defendendo, † & ideo 14
per comparitionem cenſetur rata habuiſſe geſta per procuratorem. Lancell. de attent. part. 1. c. 1. num. 56. Et ideo bene potuit agi contra principalem, non citato Ioanne de Ochoa.

Nec eſt verum, quod Petrus principalis non po- 15
tuerit ratificare dictum ſpolium, poſtquam Fabri fuerunt reſtituti, vt in cauſa Collen. parochialis 11. Decembris 1595. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Seraphino, quia illa deciſio loquitur ad effectum, vt ſpoliatus non poſſit agere ſpolio. Nam ſi qui fecit expenſas, non docet de mandato, vel ratificatione illius, cuius nomine poſſidebat ante dictum ſpolium, † poſt 16
eiectionem ratificatio non valet, Et ita loquitur, deciſ. 9. de reſt. ſpol. in nou. quæ in dicta Collenſi allegatur.

Nec releuat, quod cum de tempore obligationis Petrus non ſpoliaſſet, ſed Ochoa, ratificatio ſubſequens non poteſt nocere fideiuſſoribus, ad effectum, quod Ochoa non deberit citari, cuius intuitu fideiuſſores ſe obligauerãt, & ad eorum fauorem eſt facienda ſtrictiſſima interpretatio, l. blanditus, C. de fideiuſſ. l. ſtipulationum aliæ, §. ſatis acceptio, ff. de verb. oblig. l. fideiuſſor magiſtratuum, §. pro Aurelio, ff. de fideiuſſ. Nã fuit reſponſum, quod Ioannes Ochoa ſemper egit nomine Petri, & fideiuſſores ſe obligarunt intuitu Ioannis Ochoa procuratoris, & non Ioannis, ſimpliciter, & ideo quamuis fuiſſet in facultate Petri, ratificare, vel non ratificare ſpolium, tamen acta facta per Ochoam implicitè afficiebant dictum Petrum, ſcilicet quatenus vellet ratificare, & ideo ſibi imputent fideiuſſores, ſi voluerunt intercedere pro eo, qui

geſſit

Digitized by Google

geſſit procuratorio nomine, abſque legitimo mandato, & ſubiacere huic futuro euentui ex voluntate Petri principalis.

Minus etiam ſubſiſtit iniuſtitia ſententiæ, ex quo condemnatio ad fructus non poterat fieri ad fauorem illorum de Fabris, cùm ſententia in ſpolio non fuerit lata ad illorum fauorem; quia in ſententia dicitur, Petrum Matthæum, & alios ſupradictos eſſe reſtituendos, inter quos, cùm eſſet nominatus Petrus Faber, meritò & ipſe comprehenditur in hac reſtitutio-
17 ne. † Dictio enim (ſupradictos,) eſt repetitiua omnium præcedentium. Surd. deciſ. 125. num. 1. verſ. facit etiam.

Nec releuat, quòd Petrus Faber vendiderit vineã P. Matthæo Varino, & Paulo Bellono, quia nihilominùs dictus Petrus Faber ſibi reſeruauit dominium,
18 † donec de pretio integrè eſſet ſatisfactum, & interim fuit conuentum, quòd vinea cenſeretur locata pro certa reſponſione, ne emptores retinerent rem; & pretium. Quare cum non conſtet, Petrum fuiſſe ſatisfactum de pretio, nunquam dominium fuit translatum in emptores, ſed remanſit penes ipſum. Bald. in rubr. de contrah. empt. numer. 23. q. 13. Abb. conſ. 66. num 2. p. 1. Dec. conſ. 440. in princ. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 2. numer. 39. Et fuit reſolutum in cauſa Romana notarius Rotæ, 21. Maij 1604. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio. Et idem dicendum eſt de poſſeſſione, quòd ſemper remanſerit penes Fabros, cum locatio fuerit facta pro certa reſponſione, donec ipſi retinebant dominium. Et ideò cùm donec pretium ſoluerent emptores eſſent Conductores meritò non ſibi, ſed domino poſſidebant, l. ſi quis antè, & l. quod meo, in princ. & in l. ſi aliquam rem, & l. quamuis, ff. de acq. poſſ. Corn. conſ. 40. numer. 6. vol. 4. Abb. conſ. 305. num. 3.

Nec etiam releuat, quòd in inſtrumento Faber reſeruat in euentum non ſolutionis facultatem capien-
19 di poſſeſſionem propria auctoritate, † quia cum reſeruaſſet ſibi dominium, & locaſſet, hæc facultas intelligitur de poſſeſſione naturali, non autem de ciuili, ad trad. per Put. deciſ. 419. numer. 4. lib. 2. Moſiced. deciſ. 11. num. 1. de cauſ. poſſ. & propr. implicat enim, quòd locet fructus vineæ, & non retineat poſſeſſionem ciuilem.

Non obſtat, quòd poſtea Paulus Bellonus vendidit portionem ſuam Benedicto Matifico, & P. Matthæus Varinus vendidit certam portionem Bernar-
20 dino Zeffiro. † Et ita vti conductores potuerunt alienando rem ſibi locatam, & tradendo realem poſſeſſionem alteri, interuertere poſſeſſionem Petri Fabri. Bart. in l. quamuis, §. ſi conductor, num. 3. ff. de acq poſſ. cum alijs per Surd. 407. num. 21. lib. 3. Vnde cùm Petrus non haberet poſſeſſionem de tempore ſpolij, meritò ſententia lata in ſpolio ad ſui fauorem, vel non ſuſtinetur, vel eſt intelligenda ad fauorem Petri, tanquam neceſſarij defenſoris, vbi talis enim venit ad cauſam. Nam reſpondetur quòd Bellonus expreſsè in venditione Matifico facta conuenit, quòd ſolueret pretium Fabro, & interim ſolueret affictus, prout ipſe Bellonus ſoluebat. P. Matthæus verò expreſsè conuenit, quod Zeffirus ſolueret affictus, donec integrè illi fuiſſet ſatisfactum. Ex quibus apparet, quòd iſti noluerunt interuertere poſſeſſionem Fabri, ſed ſubrogare emptores in locum ipſorum venditorum, ita vt nullum præiudicium inferetur Fabro. Et ideo quamuis Faber veniſſet ad cauſam defendendo prædictos, tamen cùm defenderit poſſidentes nomine ſuo, implicitè defendit ſuam poſſeſſionem.

Non officiunt ea quæ contra liquidationem deducuntur. Quòd enim teſtes fuerint nulliter examinati, ex quo non fuit citatus Othoa, ſed Petrus, ceſſat
ex prædictis. † Quòd verò fuerint examinati nulli- 21
ter, partim quia iurarunt extra territorium, Felyn. in cap. licèt cauſam, numero 18. de probat. Caputaq. de-
ciſ. 285. numero 1. par. 3. † partim quia citatio ad vi- 22
dendum iurare teſtes non fuit facta perſonaliter, ſed domi dimiſſa copia, gloſ. in cap. cauſam, in verb. ad domum, de dol. & contum. Innoc. in cap. ſignificauit, in ver. denunciando, de teſt. Ab. conſ. 84. lib. 2. cum alijs per Vant. de nullit. ex defectu citationis, numer. 9. non ſubſiſtit. Nam quantùm attinet ad primum, citatio fuit facta ad primam diem, & 10. dies ſequentes iuxta ſtylum, Curiæ, infra quod tempus ſufficit quòd teſtes iurauerint. Secundum verò de citatione facta domi dimiſſa copia, minùs obſtat, quia fuit facta in loco, in quo Petrus elegerat ſibi domicilium ad omnes actus.

Nec facit, quòd aliqui ex teſtibus fuerint examinati præuia citatione, domi dimiſſa copia ad videndum iurare teſtes, quia licèt regula ſit, quòd citatio debeat eſſe perſonalis, Innoc. in d. c. ſignificauit, de teſtibus,
cum alijs ſupra citatis, tamen fallit, quando quis ſe- 23
mel fuit citatus perſonaliter ad cauſam, & poſteà vel non reperitur, vel difficulter poteſt citari, tunc enim ſufficit citatio, domi dimiſſa copia, Bart. in l. 4. prætor ait, num. 4. & Alex. numer. 18. ff. de damn. infect. Rot. deciſ. 1. de dol. & contum. in non. Put. deciſ. 279. lib. 2. Verall. deciſ. 117 num. 1. p. 1. Et fuit reſolutum coram bo. me. Cardinali Lancelloto in cauſa Papien. bonorum 10. Ianuarij 1578. & meis temporibus in cauſa Papien. Archipreſbyteratus 10. Maij 1600. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Pamphilio. Et ideò cùm ab initio Petrus Luzar fuiſſet perſonaliter citatus, & eſſet alienigena, nec haberet domum permanentem, & ob id Rota voluiſſet, quòd eligeret domicilium, prout ipſe elegit, citatio facta in iſto domicilio ſufficit, etiam quòd requireretur citatio perſonalis, cum fuerit electum, ex quo ipſe tanquã forenſis, & non habens domum permanentẽ, reperiri non poterat.

Nec placuit Dominis, quòd iſta electio debuit in- 24
telligi pro citationibus quę poterant fieri domi dimiſſa copia, quia hoc procederet, ſi electio domicilij fuiſſet facta, ex quo ipſe non habet ſedem permanentem, nec propterea poterat reperiri. Et ita etiam docuit obſeruantia ſubſequuta; nam ſemper citatus in iſto domicilio comparuit.

Nec refert, quod iſtud domicilium fuerit electum in alia cauſa, quia cùm in illa cauſa etiam Fabri fuiſſent citati, & poſteà introducta hæc cauſa Petrus Lo-
zar approbauerit iſtud domicilium, † cùm in eo ci- 25
tatus ſemper comparuerit, & denique in iſta cauſa citatis Fabris reuocauerit hoc domicilium, manifeſtè apparet, quod habuit illam electionem domicilij, etiam pro iſta cauſa.

Vltra quòd dicti teſtes deponunt de valore aquati, & certę quantitatis vuæ venditæ tantum, reſpectu verò aliorum fructuum, & præſertim vini teſtes fue-
runt validè examinati. † Nam Petrus poſt citatio- 26
nem domi dimiſſa copia, comparuit in actis, & ideo conualidauit dictam citationem. Rot. dicta deciſ. 11. de dol. & contum. & in nou. Ruin. conſ. 61. n. 33 lib. 5.

Denique nec conſtat de exceſſiuitate in liquidatione. Fuit enim facta æſtimatio, deductis deducendis, electaque media via circa pretium, iuxta diſpoſitionem teſtium, vt in deciſione D. mei Littę. 14. Nouembris 1603. cui non eſt quod addatur.

Nec facit, quod quamplures expenſæ non fuerunt deductæ, quia de expenſis doliorum cellæ vinariæ, & ſimilibus, non erat habenda ratio, cùm æſtimatio vini fuerit facta pro pretio, quod ad Vaſcam venditũ fuit.

De expenſis verò factis in torculari minus etiam erat habenda ratio, quia ex inuentario apparet, quod in vinea aderant duo torcularia, & in omnem euentum torcular eſſet reſtituendum, & vnus produobus annis poſſet compenſari cum torcularibus antiquis quæ nec reſtituta fuerunt.

Nec eſt verum, quòd fuerint factæ expenſæ in Vaſca, quæ erant deducendæ, quia de huiuſmodi exp. nisi non conſtar, & quietantiæ quæ dantur, vltr. quòd non ſunt in actis, non loquuntur de expenſis factis in vaſca, ſed in vinea.

Nec eſt habenda ratio libri O. hoc, niſi partitæ iuſtificentur, cùm fuerit pars formalis in iſta cauſa, l. exemplo, C. de probat. Bart. in l. admonendi, num. 26. & ib Rip. numero 12 de iur. iur. Et fuit dictum in hac cauſa. 29. Maij 1589. coram Reuerendiſſimo Perſino.

Minùſque releuat, quòd non fuerit taxatum ſalarium vinitoris, & r mauſ conſtat, plures pecunias illi fuiſſe ſolutas, quia pretium vini, & fructuum fuit æſtimatum deductis expenſis, in quibus comprehenditur etiam expenſa vinitoris.

Quòd Fabij alias habuerint ſcuta 300. non releuat quia non probatur, quòd ſint pro fructibus anni 1588. & 1589. pro quibus hodie agitur.

Romana Tranſactionis. Mercurij, 22. Decembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Iura poſita ad partes dimittuntur de actis.*
2 *Iura producta, ſi pars non acceptet, non præiudicant producenti.*
3 *Moroſus præſtando intereſſe poteſt moram purgare ſi conſiſtit in non faciendo quæ eſt impurgabilis, num. 4.*

DECISIO CCXVII.

IN reſolutionibus in cauſarum feci verbum ſuper expeditione huius cauſæ, quam expediendam eſſe Domini cenſuerunt non obſtantibus deductis. Fuerunt enim ſublata ex deciſionibus factis.

Primum enim, quòd Iacobus fuerat vſus concordia in iudicio, verum eſt ſi quidem poſt ſententiam latam à Concha iudice criminali, ad inſtigationem Maroldi qui propterea contrauenit, Iacobus in cauſa appellationis coram Moſcato produxit tranſa-
1 ctionem, ſed iudex mandauit poni ad partem. † Et ſic non fuit effecta de actis Veſtr. in prax lib. 6. c. 7. in
2 fin. ſub num. 24 Surd. conſ 3 r num. 74 lib 3. † Nec ipſe Maroldus hanc productionem acceptauit, ſed iudicium continuauit, & ideo per talem productionē non fuit illatum præiudicium Iacobo, vt per Pariſ. Ozaſch. & alios, in vltima deciſ. allegatos.

Nec obſtat, quòd in cauſa coram Moſcato Iacobus fecit citare Maroldum ad ſententiam, quia iſta ſententia non tollit contrauentionem Maroldi, & adeſt alia citatio ad ſententiam, in tanto ſitco ſcripta manu ipſiuſmet Maroldi, & Iacobus fuit condemnatus ad pœn. m ſcutorum 300. & non eſt dubium, quin ceſſante inſtigatione Maroldi, potuiſſet minori diſpendio componere res ſuas cum fiſco, vt fuit conſideratum in prima inſtantia coram R. P. D. meo Litta 11. Ianuarij 1602.

Non obſtat, quòd hodie Maroldus ſit paratus ſoluere intereſſe, & ideo poteſt admitti ad purgationem moræ, vt per Corn. conſil. 37. in final. cum alleg. per Seraph. de priuil. iur. priu. 48. num. 12. verſic. eſt tamen obſeruandum, quia DD. prædicti ſunt intelligendi, quando mora ex ſui natura eſt purgabilis, ſecùs autem in mora, † quæ committitur in faciendo, quæ 3 de ſui natura eſt impurgabilis, vt per Grat. qui de communi teſtatur, in conſ. 93 numer. 63. & 78. vol. 1. in vltima deciſione allegatum.

Bononien. De Mangiolis. Lunæ 10. Ianuarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Duo confinia probant identitatem.*
2 *Bona ſubiecta fideicommiſſo poſſunt alienari tam pro conſtituenda, quam reſtituenda dote.*
3 *Vnum confine concurrente qualitate, & demonſtratione rei probat identitatem.*

DECISIO CCXVIII.

POſtquàm fuit firmatum fideicommiſſum Comitis Melchioris ſenioris, & dictum, plura bona ſub illo eſſe comprehenſa proſequendo diſputationem, idem fuit reſolutum quoad poſſeſſionem olim poſſeſſam per moniales ſancti Petri Martyris. De ea enim ſatis conſtat ex laudo lato inter fideicommiſſarios per Fœlic. record. Gregorium decimum tertium tunc Cardinalem. Et quòd hæc ſit illamet poſſeſſio, patet ex confinibus, quia in laudo inter alia datur pro confinibus flumen Tenæ, & bona ſanctiſſimæ Trinitatis, quæ confinia nedum concordant cum poſitis in mandato relaxato ad fauorem monialium, ſed etiam cum nominatis in inſtrumento reſtitutionis. Et licet ſint generalia, tamen reſtringuntur in Communi Minerbij. Vnde clarum eſt quod cùm ſint duo probant identitatem Bart. in l. demonſtratio, num. 20 ff de condit. & demonſtr. 1

Idem viſum eſt reſoluendum, de prato, della Tena, nam in diuiſione facta cum Domina Conſtantia fidecommiſſaria, hoc pratum obuenit in portione domini de Mangiolis, in qua diuiſione dantur pro confinibus bona dominorum de Buzzilinis, & Iſolanis, quæ, vltra denominationem prati dell. Tena, concordant cum confinibus poſitis in inſtrumento aſſignationis factæ per Comitem Alexandrum D. Liuiæ Calidarinæ eius cognatæ. Quæ bona reperiuntur hodie penes filios dictæ Liuiniæ.

Nec facit, quod hæc bona fuerint aſſignata pro ſua 2 dote D. Lauiniæ, & ſicut bona ſuppoſita fideicommiſſo poſſunt pro dotibus conſtituendis alienari, ita etiam poſſunt pro reſtituendis. Quia hodie non verſamur in quæſtione, an fuerit alienatio bona de quibus agitur, ſed ſolum an comprehendantur ſub fideicommiſſo Comitis Melchioris ſenioris.

Simili voto fuit reſolutum de tertio prædio terræ pratiuæ, & buſchiuæ in communi Sancti Martini in Soucrzano, (detto li Pradetti,) quod poſſidetur per eoſdemmet Dominos de Mangiolis: nam ex dicta diuiſione facta cum D. Conſtantia, conſtat eſſe ſuppoſitum fideicommiſſo, & in dicta diuiſione nominantur pro confinibus Bentiuolis, & Campo Bruno. Et quamuis teſtes deponant ſolùm de confinio Campi Bruni, † tamen ſufficit, cùm vltra dictum confine concurrat 3 qualitas prati, & demonſtratio in communi Sancti Martini, vt per Corn. conſ. 28 numer. 5. vol. 3. Et fuit reſolutum in cauſa Bononien. de Felicinis 10. Maij 1596. coram R. P. D. meo Decano.

Eiſdem rationibus moti Domini idem cenſuerunt, quoad

Digitized by Google

quoàd petium terræ nuncupatum (il ſerraglio de Bo-
ui.) De eo enim habetur mentio in diuiſione facta in-
ter filios teſtatoris, & in laudo Gregorij 13. vbi eidan
tur pro confinibus foueæ Caſtri, prata Camp bruni, &
etiam hodie hoc prædium poſſideatur per Comites,
Vaicus teſtis nomin it eademmet confinia, & alius te-
ſtis ſolùm (Campo bruno,) ſed inſuper concurrit de-
nominatio, (il ſerraglio de Boui,) quæ omnia ſimul
videntur ſufficere per ſupradicta.

Viterbien. Fideicõmiſſi. Mercurij 19. Ianuarij 1605.

EPITOME.

Maioribus, & minoribus ſimul petentibus reſtitutionem in integrum, ſi materia eſt indiuidua, maioribus etiam propter minores datur reſtitutio in integrum aduersùs aditionem hæreditatis: ſecùs ſi materia eſt diuidua.

SVMMARIVM

1 *Minoribus datur reſtitutio in integrum aduerſus aditionem hæreditatis, probata minoritate, nu. 2. & læſione, nu. 3.*

4 *Deputatio curatoris non probat, quem eſſe minorem.*

5 *Fides baptiſmi concurrentibus adminiculis probat deſcendentiam, ætatem, & ſimilia.*

6 *Scriptura extracta lite pendente à notario in locum defuncti ſubrogato, probat.*

7 *Reſtitutio quæ conceditur minoribus, prodeſt maioribus in materia indiuidua, ſecus autem in materia diuidua, vt num. 8. & 11.*

9 *Non poteſt quis decedere pro parte teſtatus, pro parte inteſtatus, fallit, vt nu. 10.*

12 *Poſt quadriennium non competit reſtitutio in integrum aduerſùs aditam hæreditatem.*

DECISIO CCXIX.

DVbitatū an minoribus fratribus de Diuitia eſſet
concedenda reſtitutio in integrum aduerſus adi-
tionem hæreditatis, quę prodeſſet etiam maioribus,
1 Et quantum attinet ad primam partem dubij, non
controuertebatur, minoribus competere reſtitutio-
nem in integrum, §. pupillis, & ibi gloſſ. in authen. de
hæred. & falc. Bart. in l. ait prætor, in princ. ff. de
minor. Bald. conſ. 71. numer. 2. lib. 4. late Rolan. de in-
uen. par. 2. quæſt. 5. Phanuc. de inuent. part. 2. nu. 24.
quæſt. 4. cum alijs latè congeſtis per Modern. Peruſin.
de reſtitut. in integr. quæſt. 89. art. 7. num. 51. Sed ad
hunc effectum duo copulatiuè debent probari, ſcilicèt
2 primum aſſumptum: † nempe minor ætas, Bart. in l.
de ætate, in 3. quæſt. numer. 12. ff. de minor. Abb. in cap.
3 in pręſentia, numer. 32 de probat. † & læſio, ſine qua
nulla datur reſtitutio, l. nam & poſtea, §. ſi minor, ff.
de iur. iur. Bartol. in l. denique §. 1. ff. de minor. cum
alijs.

Quantum attinet ad primum requiſitum, minor
ætas non videbatur probata in perſona Marci, quia
datur ſolùm deputatio curatoris, † quæ non probat 4
minorem ætatem in prięiudicium tertij. Alexand. conſ.
27. col. 1. lib. 1. Et aliud inſtrumentum, quod fuit pro-
ductum à Dominico per compulſum, & ideo non præ-
iudicat producenti. Sed ſolùm probata videatur in
perſonam Octauij, pro qua datur fides baptiſmi, † quæ, 5
concurrentibus adminiculis, probat deſcendentiam,
ætatem, & ſimilia, vt fuit reſolutum in cauſa Regien-
ſis Prioratus, 29. Aprilis 1592. coram R. P. D. Milli-
no, & in cauſa Aretina Capellaniæ. 10. Maij 1591. co-
ram Reuerendiſſimo D. Peruſino, hic autem adeſt
deputatio curatoris, quæ licèt non probet, negari tamẽ
non poteſt, quin faciat adminiculum.

Nec facit, quod iſta fides baptiſmi ſit extracta lite 6
pendente; quia ſatis eſt, quod fuerit data à ſucceſſore
in officio, vt de notario ſubrogato dicit Dec. in auth. ſi
quis in aliquo, numer. 26 C. de eden. Vera l. deciſ. 351.
part. 2. & in terminis ſimilis fidei fuit dictum coram
me in cauſa Montis Regalis iuriſdictionis, 10. Decẽ-
bris 1602.

Quantum attinet ad ſecundum requiſitum, nempe
lęſionem; Domini non fuerunt concordes, ſed dixe-
runt, quod hoc coadiuuaretur probatio.

Circa ſecundam partem dubij, an reſtitutio in inte-
grum conceſſa minoribus profit maioribus, placuit
diſtinctio facta per D. Cobellutium; an ſcilicèt mate-
ria ſit diuidua, vel indiuidua, † quia ſi materia eſt in- 7
diuidua; reſtitutio prodeſt etiam maioribus, ſecus ſi
diuidua gloſſ. in l. vnica, in verbo, patrocinari, & vbi
Doct. C. ſi in com. ead. cauſ. Bald. in d. l. denique, §.
ſed vtrum, num. 5. ff. de minor. Afflict. deciſ. 219. latè
Modernus Peruſinus, in dicto tractatu, quæſt. 46. art.
4. numer. 10. † Sed in caſu de quo agitur, ex quo reſti- 8
tutio petitur à minore poſt aditam hæreditatem, ma-
teria eſt diuidua, vt eſt tex. apertus, in l. ſi minor, ff. de
acquir. hæred. Vbi portio minoris reſtituti aduerſus
aditionem hæreditatis non accreuit maioribus inui-
tis. Roman. in l. cum hæreditate, ſub num. 5. verſic. &
hanc legem, vbi Imol. ſub numer. 3. verſic. ſi verò, ff. de
acquir. hæred.

Non obſtat, quod hoc modo quis decederet pro par- 9
te teſtatus, & pro parte inteſtatus contra diſpoſitio-
nem iuris, l. qui ex duobus, §. qui ſemel ff. eo. titul. 10
quia cum agatur de reſtitutione obtenta poſt aditam
hæreditatem, iſte eſt caſus ſpecialis, & benè reſpondet
Bald. in d. l. cum hæreditate.

Nec obſtat, quod Pariſ. conſ. 65. num. 59. lib. 3. te- 11
neat, quod in his terminis materia ſit indiuidua, quem
ſequitur Modernus Peruſin. de reſtit. in integ. par. 2.
quęſt. 46. art. 5. numer. 21. quia Pariſ. loquitur in caſu
minus dubitabili, nempe confectionis inuentarij, cu-
ius materia eſt diuidua, vt per Phanut. qui Pariſium
reprehendit, de inuent. par. 2 numer. 31. Præſupponit
enim id de quo quæritur, nempe materiam eſſe indi-
uiduam, & ideo dicit, quod maior conſequitur ex
perſona minoris, quod ex propria perſona conſequi
non poteſt. Quæ regula non procedit, quando mate-
ria eſt diuidua, vt per Roman. conſ. 195. nu. 5.

Non obſtat, quod de anno 1594. fuerit petita à ma-
ioribus tunc minoribus, reſtitutio in integrum; quia
quicquid dicendum eſſet, an illa petitio ſuffragetur,
& an de illo tempore maiores eſſent minores, † tamen 12
ſufficiat ad hoc, vt non competat, quod non fuerint il-
lam proſequuti poſtquam fuerunt facti maiores poſt
quadriennium, l. fin. C. de temp. in integr. reſtit. c. 1. de
reſtit. in integr. in 6.

Inte-

Digitized by Google

Interamnen. Compromiſſi. Mercurij 19. Ianuarij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Solutio probatur ex libris mercatoris, ex quietantiis nu. 2 & ex inſtrumento quod facit ius clarum, & manifeſtum, nu. 3,*

D E C I S I O CCXX.

1 DOmini reſoluerunt, partitas de quibus in dubio, fuiſſe exactas per Marcutium, & primam ſcutorum 100. Exactam ab eo fuiſſe à Peculo ſub die 14. Iulij, conſtat ex libris ipſius Pauli ad quos Marcutius in ſuo examine haberet relationem, vt in ſummario nu. 2. Et hanc partitam Marcutius expreſſè in ſua depoſitione confitetur.

2 Quantum attinet ad aliam partitam, ſcutorum 365 conſtat ex quietantia Marcutij, fuiſſe ab ipſo exactam, 24. Martij 1596. à Peculo de Ordine Ceuoni, quæ quietantia probat contra Marcutium, iuxta vulgares regulas.

3 Quo verò ad aliam partitam ſcutorum 406. apparet ex publico inſtrumento celebrato ſub die 5. Maij 1597. in quo habentur hæc verba, (dictus D. Ioannes Baptiſta pro vltimo, & finali pagamento fuit confeſſus, & palam dixit, ſatisfactum à dicto Iulio de ſcutis 406. debitis vigore cuiuſdam apochæ ſcriptæ manu dicti Ioannis Baptiſtæ Peculi ſub die, &c.) Quod inſtrumentum facit ius clarum, & manifeſtum, l. cum precibus, C. de probat. l. deſiderium, C. depoſiti. Tiraq. de retract. lignag. §. 2. gloſſ. 1. nu. 20. cum alleg. per Cephal. conſ. 448. nu. 1. lib. 3.

Vnde cùm de huiuſmodi exactionibus clarè conſtet, merito Marcutius agnoſcens bonam fidem ceſſit dubio.

Romana Bonorum de Ceulis, Veneris 28. Ianuarij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Debitor in pecunia non poteſt inuito creditore tradere bona.*

2 *Facultas data ad tempus, elapſo tempore non prodeſt.*

D E C I S I O CCXXI.

IN hac cauſa Romana bonorum de Ceulis Rota aliàs decreuit, quod aut D. Tiberius deponeret ſcuta ſexdecim millia aut ſolueret ſcu. 100. menſtrua pro alimentis, & ſumptibus litis D. Claricis, quam ſummam pluries fuit reſolutum ei fuiſſe debitam. Quare cùm D. Tiberius nouiſſimè per inſtrumentum declarauerit, quod intendebat inueſtire, prout realiter inueſtiebat, ſuper certis ſuis bonis ſtabilibus dicta ſcuta ſexdecim millia, ideo dubitaui, an ſtante huiuſmodi inueſtimento, D. Tiberius eſſet exemptus à dicta ſolutione ſcutorum 100. quolibet menſe. Et Domini, omiſſis quæ contra dictum inueſtimentum opponi poterant, negatiuè reſoluerunt; quia decretum loquitur de depoſito faciendo, & non de inueſtitione. Vnde non fuit ſatisfactum dicto decreto, cum aliud ſit deponere, aliud verò inueſtire, & huiuſmodi decretum fuit factum iuxta obligationem Domini Tiberij, nam cum ipſe vendiderit loca Montium, nec propterea inueſtiuerit fructus, vtique cum D. Clarix agat ad recuperationem pecuniarum redactarum ex dictis locis Montium, & ad fructus qui ex iiſdem locis percipi potuiſſent, prout agere poteſt, iuxta reſolutiones
factas, † meritò pecuniæ ei debentur, & non bona, & 1
ſic D. Tiberius non ſatisfecit, l. 1. §. mutui datio, ff. ſi cert. pet. l. ſi ſe non obtulit, §. ait prætor, ff. de re iud. l. promiſſor Stichi, §. fin. ff. de conſt. pecun.

Nec facit, quod in donatione eſt data facultas D. Ti- 2
berio vendendi loca Montium, & inueſtiendi in bonis ſtabilibus; quia hæc facultas eſt limitata pro tempore adminiſtrationis, donec matrimonium ſequatur. Quare non poteſt ſuffragari poſt matrimonium, l. in agris, ff. de acquit. rer. dom. l. ſtatu liberum, §. Stichum, de leg. 1. Caſtren. conſ. 436. numer. 1. in fin. libr. 2.

Non obſtat, quod huiuſmodi pecuniæ ſint ponendæ in loco tuto pro fideicommiſſo; quia D. Clarix inſtat pro depoſito, iuxta ordinem Rotæ, nec repugnat dare poſteà debitas cautiones.

Alia de exceſſiuitate horum alimentorum, & de non adimplemento D. Claricis non merentur reſponſionem, cum ſint ſublata ex quamplurimis deciſionibus Rotalibus tam coram ſanctiſſimo Domino noſtro tunc Rotæ auditore, quam coram bo. me. Orano, & denique coram R. P. D. Decano.

Fauentina de Paſiis. Vener. 28. Ianuarij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Reductio ad arbitrium boni viri competit læſo.*

2 *Iudex iniuſtè procedendo non priuat poſſeſſione.*

3 *In donatione ob cauſam cadit læſio.*

4 *Quod verè fit; non quod ſimulatè agitur, eſt attendendum.*

5 *Clauſula conſtituti in contracto ſimulato nihil operatur.*

D E C I S I O CCXXII.

CVm fuiſſet factum compromiſſum in certos arbitros, & eis donata bona cum clauſula conſtituti, qui poſtmodum retrodonando ceſſerunt illa D. Alphonſo, dubitaui, an dicto D. Alphonſo, ad cuius fauorem ceſſerunt arbitri, vel potius D. Iulius, qui donauerat dictis Arbitris, eſſet concedenda manutentio. Et cum multa copioſè hinc inde deducerentur, Domini dixerunt, materiam eſſe reſtringendam ad iuſti-
tiam huius laudi, † quia ſi Iulius probat læſionem, 1
competit petitio reductionis ad arbitrium boni viri Bald. in l. cum antea, numer. 3. C. de arbitr. Gabr. eod. tit. concl. 3. Rebuf. ſuper conſt. Regn. lib. 3. tit. eod. gloſſ. 8. numer. 14. Et pendente cauſa, cum non habuerit ſe pro ſpoliato, ſi arbitri iniuſtè proceſſiſſent, debet
manuteneri, † quia iudex iniuſtè procedendo, non pri- 2
uat poſſeſſione. Angel. in l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, ſub num. 2. vbi Alexand. Socin. & alij, ff. de acquir. poſſeſſ.

Nec releuat, quod D. Iulius donauit arbitris, & in
donatione non cadit læſio, † quia etiam in donatione 3
ob cauſam conſideratur læſio, & ob illam reſcinditur. Aym. conſ. 192. numer. 1. & ſeqq. De cauſa verò ſatis

apparet,

apparet, cùm donatio fuerit facta arbitris, ad effectum
laudi ferendi, non ad affectum, quòd dicta bona ob-
tinerent. Et ſic hæc fuit donatio ſimulata, & com-
3 promiſſum palliatum, † ideo attendendum eſt, quod
verè actum fuit, non quod ſimulatè conceptum, tot.
tit. C. plus valere quod agitur. Dec. conſ. 682 num. 12.
Rip. in l. ſi vnquam, numc. 19. & 26. de reuocat. & do-
nat.

5 Neque facit dicta clauſula conſtituti, quia in con-
tractu ſimulato nihil operatur. Bald. in l. 3. C. plus val.
quod agit. Et in his terminis, & per prædictas rationes
fuit alias hæc materia reſoluta in cauſa Rauenaten.
bonorum, 20. Octobris 1581. & 19. Ianuarij 1582. co-
ram illuſtriſſimo D. Cardinali Blanchetto.

Toletana Decimarum. Lunæ 31. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Quietantiæ probant realem, & veram numerationem, & præſumuntur factæ vigore præcedentis obligationis.*
3 *Probatio quæ data inſtantia corruit, nihil concludit.*
4 *Exequutio quando dicatur verbalis.*

D E C I S I O CCXXIII.

CVm fuiſſet lata ſententia in partibus ad fauorem
Prioris, & Conuentus ſancti Iacobi de Spata,
contra moniales ſanctæ Fidei, ſuper eo quod monia-
les tenerentur ſoluere decimas de herbis non arren-
datis, quibus paſcebantur earum animalia, vt in pro-
ceſſu, fol. 397. ac vigore illius fuiſſent factæ plures e-
xequutiones, dubitatum, an illæ eſſent verbales, vel
reales, in caſu ad effectum de quo agitur, qui erat, vt
conſtaret de attentatis, vel non. Et Domini, circum-
ſcripto effectu de quo erit particulariter agendum, ad
dubium reſponderunt, conſtare de exequutione rea-
li; nam ſub die 11. Iunij 1584. fuerunt relaxatæ exe-
quutoriales, quæ fuerunt 5. Nouembris eiuſdem an-
ni ſubexequutori præſentatæ, qui exequutioni man-
dari iuſſit, pro ducentis, & decem millibus, & ducen-
tis & triginta duobus morspetinis, pro decimis pa-
ſcuorum quatuor annorum decurſorum, cuius de-
creti vigore, vndecima eiuſdem menſis fuit factum
ſequeſtrum penes Franciſcum Martinum Tenazero
collectorem arrendamentorum, qui reſpondit, eſſe
debitorem trium millium morapetinorum, ac penes
iudices oppidi de Valentina, qui dicebant habere in
terminibus octingentos octingenta morapetinos, vt in
ſummario à nu. 1. vſque ad nu. 4. Et tam dictus Fran-
ciſcus, quàm iudices ſe obligauerunt ſoluere Priori,
vt in ſummario, num. 5. Et vigore iſtarum obligatio-
num tam à dicto Franciſco, quàm ab Agentibus Com-
munitatis fuerunt exactæ plures pecuniarum ſum-
mæ, vt conſtat ex quietantijs factis per agentes Prio-
1 ris. † Quæ quidem quietantiæ probarent realem, & ve-
ram reſolutionem, l. pecuniæ, & ibi Bald. C. de ſolut.

Nec eſt verum, quòd huiuſmodi quietantiæ non
2 fuerint factæ vigore prædicti ſequeſtri, † quia vltra
præſumptionem, quòd videantur factæ vigore præ-
cedentis obligationis, Aym. conſ. 10. nu. 9. Dec. conſ.
618. numer. 2. concurrit, quòd licèt alia lis penderet
vſque de anno 1581. tamen nunquam pecuniæ fue-
runt ſequeſtratæ in manibus D. Franciſci, & iudicum
ſed aliorum, vt patet etiam ex quietantijs in nouo ſum-
mariolo Prioris.

Nec releuat, dum dicitur, quòd ſi exequutiones fuiſſent reales Prior de anno 1584. & 1585. non obtinuiſſet alias exequutiones pro tota ſumma per animalibus, quia non implicat, quòd exequutiones fuiſſent reales, & quòd Prior vellet exequi mandatum pro reſiduo. Et ſic iſta probatio nihil concludit, cum data inſtantia corruat, §. pauonum, inſt. de diu.

Quantum attinet ad alias exequutiones factas ſuper animalibus Domini cenſuerunt, fuiſſe verbales, quia iterum, & ſecundò fuit facta exequutio ſuper ijſdem animalibus, & vltimo de anno 1592. poſt factam exequutionem ſuper ijſdem animalibus, superuenit inhibitio Nuntij, & exequutor habuit ſe pro inhibito. Ex quibus apparet, exequutiones fuiſſe verbales.

Regien. Prioratus. Vener. 4. Februarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficiatus poſſeſſor de recenti tenetur exibere titulum ad inſtantiam Ordinarij, vel patroni.*
2 *Limita quando agitur de ſpoliando facto, vel coram ſuperiore ad effectum priuationis.*
3 *Tertius veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis facit omnia acta ſua.*

D E C I S I O CCXXIV.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt D. Ca-
millum non teneri exhibere titulum ſuum,
† quia regula, quòd beneficiatus, ſi eſt poſſeſſor de 1
recenti, tenetur exhibere titulum ad inſtantiam Or-
dinarij, vel patroni, de qua per Doctores in c. licèt
Heli, de Symoni. † non habet locum quotieſcumque 2
agitur de ſpoliando de facto, vel etiam de iure, coram
ſuperiore, non ad effectum, vt videatur, ſi quis eſt
benè, vel malè iuſtitutus, ſed ad effectum vt benefi-
ciatus priuetur, & ſibi beneficium conferatur. Felyn.
in d. c. licèt Heli, num. 9. Io. de Anao. numer. 34. in fin.
Anchar. in cap. 1. q. 8. de reg. iur. in 6. Et ideo, cùm
Achilles conſtituerit ſe aduerſarium de iure, petendo
collationem beneficij, D. Camillus non tenetur exhibe-
re gratiam ſuam.

Nec facit, quòd alij patroni ſint in cauſa, quia venerant ad cauſam in ſtatu, & terminis, & ideo fecerunt ſua omnia acta facta cum Achille; not. in c. 2. vt lit. pend. in 6. Put. deciſ. 71. lib. 3. Et fuit reſolutum in Corduben. ſtatutorum 24. Ianuarij 1590. coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Seraphino, & ideo eis obſtat eadem exceptio quæ Achilli.

Celſionen. Præceptoriæ. Vener. 4. Februarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Sequeſtrum apponitur, ſi poſſeſſio eſt attentata.*
2 *Exequutor literarum Apoſtolicarum cum clauſula, CONSTITO, eſt mixtus, & ab eo datur appellatio, nu. 6. purificata verò conditione eſt merus.*
3 *In exequutione Breuis Apoſtolici, quæ regulatur ſecundum terminos l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen non admittuntur exceptiones altiorem indagi-*

requirentes, niſi probentur incontinenti, n. 4. indaginem.

5 *Exceptio dominij probata incontinenti opponi poteſt contra agentem remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.*

7 *Signatura de ſtylo quando iudex grauauit ſolet committere cauſam appellationis à ſententia ſuper exequutione Breuis ſimpliciter, vel cum clauſula* ARBITRIO ROTAE.

8 *Actio ſpolij competit illi qui à poſſeſſione cecidit facto iudicis, ſi clauſula,* CONSTITO, *&c. appoſita in Breui non fuit iuſtificata.*

9 *Clauſula,* APPELLATIONE REMOTA, *poſita in clauſula,* CONTRADICTORES, *intelligitur quoad contradictores de facto, non de iure.*

10 *Clauſula* CITRA VITIVM SPOLII, *ſi eſt acceſſoria, recipit conditiones diſpoſitionis principalis.*

11 *Conſentiens exequutioni non poteſt dare de attentatis.*

DECISIO CCXXV.

DOmini dixerunt, eſſe locum ſequeſtro quod ex
1 officio iudicis apponitur, † quotieſcumque
poſſeſſio eſt attentata. Rot. deciſ. 10. vt lit. penden. in
nou. Caſſad. deciſ. 3. nu. 6. de reſt. ſpol. Put. deciſ. 414.
2 lib. 3. Verall. deciſ. 157. p. 3. † Nam cum exequutor
literarum, vigore Breuis fuiſſet datus cum clauſula,
(conſtito quòd Franciſcus in poſſeſſione Rectoriæ obierit,
eademque dignitas conuentualis ſit, Ferdinandum
in poſſeſſionem inducas) propterea iſte exequutor
in cognoſcendo erat mixtus, & iuriſdictio ſub conditione
ei conceſſa, deducenda erat in exercitium
poſt purificationem clauſulæ, ita vt merus exequutor
fieret. Auchar. conſ. 297. num. 8 incipien. efficacibus,
verſ. item attenditur in iſtis literis, & latè Modern.
Cornelian. in prax. aud. Cam. lib. 3. c. 6. num. 17.
Et propterea cùm in purificatione dictæ clauſulæ eſſet
mixtus, grauauit Honofrium, ipſum non admittendo,
vt poſſet probare præceptoriam eſſe manualem,
& non eſſe dignitatem conuentualem, ſtante
maximè, quòd reſeruatio, in qua conſiſtit fundamentum
Breuis, non eſt omninò clara, cùm vſque
de anno 1578. 10 Ianuarij coram Cardinali Lancelloto
Rota cenſuit in cauſa Bracharen. præceptoriæ,
huiuſmodi præceptorias eſſe manuales.
3 Non obſtat, quod cùm huiuſmodi materia reguletur
ſecundùm terminos l. fin. C de edict. Diu. Adria.
tollen. Bald. in l. 2. num. 65. C. de ſeruit. & aqua. Abb.
in c. conſtitutus 2. ante numer. 15. de appell. Mohed.
deciſ. 13. vt lit. pend. non debent admitti exceptiones
requirentes altiorem indaginem, vt per Doct. in
4 d. l. fin. Neuiz. conſ. 56. num. 3. † quia Honofrius obtulit
ſe incontinenti probare iſtam exceptionem, quæ
erat neceſſariò admittenda, quia ſicuti exequutor aſſumpſit
partes iudicis in admittendo probationem ſuper
reſeruatione, ita debebat aſſumere admittendo
probationem, quæ offerebatur in continenti ſuper excluſione
reſeruationis, ſubreptione Breuis; quia intentio
Papæ in iſtis Breuibus eſt quòd Iudex cognoſcat
plenè, an adſit reſeruatio, & non vult ligare manus
partis, quòd non poſſit excludere reſeruationem
dicendo, quòd beneficium non cadat ſub regula, vt
5 videmus, quòd exceptio dominij incontinenti probanda
opponi poteſt contra agentem remedio d. l. fin.
C de edict. Diu. Adr. tollen. & impedit immiſſionem:
quia excludit intentionem actoris. Bart. in d. l.
vltima, num. 11. & ibi Dec. numer. 43. Put. deciſ. 316.
lib. 1. Et fuit reſolutum in cauſa Ariminen. 27. Octobris
1586. coram bo. me. Bubalo. Et propterea cùm
exequutor grauauerit, reſpectu clauſulæ (conſtito;) 5
ab eius ſententia dabatur appellatio, licet materia 6
aliàs eſſet inappellabilis, ex alleg. per Modern. in l. vnica
limit. 3. per tot. C. ſi de momen. poſſeſſ. & in tali caſu
appellatio operatur effectum ſuſpenſiuum. Aufrer.
ad Capell. Toloſ. deciſ. vlt. Oſaſch. deciſ. 25. num. 22.
Lancellot. de atten. par. 2. limit. 25. numero 15. Et ideo
geſta appellatione pendente cauſant attentata, tot. tit.
vt lit. pend. † Et iſte eſt etiam ſenſus, & ſtylus ſignaturæ, 7
quæ quando iudex grauauit ſolet committere cauſam
appellationis à ſententia ſuper exequutione Breuis
ſimpliciter, vel cum clauſula (arbitrio Rotæ.)
† Hinc etiam videmus, quòd datur actio *ſpolij* ei qui 3
cecidit à poſſeſſione facto iudicis, ſi clauſula (conſtito;)
appoſita in Breui, non fuit iuſtificata, vt fuit reſolutum
in cauſa Corduben. portionis 15. Nouembris
1557. coram Domino de Rubeis, quæ non daretur,
ſi materia eſſet inappellabilis, etiam quando iudex
grauat in non verificatione clauſulæ (conſtito).
Nec releuat, quòd in Breui adſit clauſula (appellatione 9
poſtpoſita,) quia hæc clauſula eſt poſita in alia
clauſula, (contradictores, &c.) & ideo intelligitur,
quoad contradictores de facto, ſecùs quoàd contradictores
de iure, qualis erat Honofrius. Franc. in cap. 1.
ad fin princ. verſ. & poterit de conceſſ. præben. in 6.
Put. deciſ. 271. num. 6. lib. 3. Achill. deciſ. 4. numer. 15.
de ſent. excomm. Et fuit pluriès reſolutum, & nouiſſimè
in cauſa Calaguritana de Maeſtu, 18. Aprilis
1603. coram R. P. D. meo Lancelloto.
Nec facit alia clauſula, (citra vitium *ſpolij*,) quia 10
tanquam acceſſoria recipit conditiones Breuis, & intelligitur,
quatenùs Breue ſit iuſtificatum. Put. deciſ.
1. lib. 1. Et fuit reſolutum in cauſa Vicen. beneficij ſancti
Martini 20. Februarij 1600. coram Illuſtriſſimo D.
meo Cardinali Pamphilio, vbi aliæ deciſiones allegantur.
Minùs etiam facit, quòd quando pars conſenſit exequutioni, 11
non poteſt dare de attentatis. Lancellot. de
atten. par. 2. cap. 4. limit. 16. quia Honofrius non
conſenſit exequutioni, & contrarium conſtat ex inſtrumento
dato per notarium rogatum, quicquid dicat
aliud inſtrumentum, quia, vt fatetur ipſemet notarius,
fuit deceptus ab illo qui inſtrumentum exemplauit.

Narnien. Confinium. Lunæ 7. Febr. 1603.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis examinatus ſine interrogatorijs eſt validè examinatus, ſi interrogatoria non ſunt in actis producta, & nulla adeſt proteſtatio.*

2 *Notario actuario magis in concurſu creditur, quàm ipſius coadiutori.*

3 *Notarius habet pro ſe præſumptionem bonæ fidei.*

DECISIO CCXXVI.

DOmini ſteterunt in deciſis, ſcilicèt, teſtes fuiſſe
validè examinatos abſque interrogatorijs, † cùm 1
non fuerint in actis producta cum proteſtatione, prout
requiritur ad inualidandum examen, vt dicitur in
alia deciſione.

Nec releuat proteſtatio 8. Iunij, quia in ea Procurator non proteſtatur, quod teſtes examinentur cum interrogatorijs exiſtentibus penes acta, ſed penes ipſum interpretem. Quare cùm interrogatoria non fuiſſent

in actis

Digitized by Google

in actis vnà cum proteſtatione, meritò examen fuit va
lidum. Accoramb. deciſ. 49 lib. 1. Barbat. conſ. 3. num.
24 & 25. cum allegatis in alia deciſione.

Non obſtat, quòd coadiutor notarij actuarij depo-
nat quòd interrogatoria fuerunt producta in actis,
2 quia contrarium deponit notarius ipſe actuarius, † cui
in concurſu magis creditur, ex alleg. per Gabr. de teſt.
concl. 4. num. 39. Et cum cuius depoſitione concurrit
etiam broliardum, in quo hæc productio non reperi-
tur annotata. Et tamen credendum eſt, quòd ſi inter-
rogatoria fuiſſent producta in eo reperitur productio
3 annotata, † cùm notarius habeat pro ſe præſumptio-
nem bonæ fidei, l. cùm precibus, C. de probat. l. 2. in
verb. non arbitramur, C. de offic. ciuil. iud. quem tex.
dicit in hoc notabilem Bald. in l. errore, C. de teſtam.
ſub num. 2.

Nec facit, quòd primus teſtis fuit examinatus cum
interrogatorijs, & ſtylus eſt quòd poſt examen primi
teſtis, interrogatoria dimittuntur apud acta; quia
contrarium hic apparet fuiſſe ſeruatum, nec ſtylus in-
ducit neceſſitatem dimittendi.

Sabinen. Decimarum. Veneris 11. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Indefinita in materia probatoria non æquipollet vniuerſali.*
2 *Fides non facit fidem.*

DECISIO CCXXVII.

DOmini, reſeruato vt videatur ad partes, an probe
tur præſcriptio, vel conſuetudo particularis, quæ
ſuffragetur excellentiſſimo D. Duci, reſoluerunt, non
probari conſuetudinem generalem totius prouinciæ
Sabinæ, non ſoluendi decimas Eccleſijs parochiali-
bus, & alijs ex herbis, & fructibus, ſi ceſſetur in to-
tum à ſemine, & alij fructus percipiantur; quia maior
pars teſtium, quatenus aliquid probet, eorum dicta
ſunt reſtricta ad loca particularia, alij verò indefinitè
1 deponunt. † Et definita in hac materia probatoria
non æquipollet vniuerſali. Aym. conſ. 33. numer. 16.
Surd. conſ. 431. numer. 68 Couar. var. reſol. lib. 1. cap.
13. num. 10. verſ. 1 t. ex his.
2 Nec officit fides Communitatis Farfen. quia fides
non facit fidem; teſtibus enim, & non teſtimonijs cre-
ditur, l. 3. §. 1. ff. de teſtam. & attenta ſubſcriptione ip-
ſius, nihil concludit ad generalem conſuetudinem to-
tius prouinciæ. Vltra quòd Communitas tractat de
ſe exonerando.

De allegata fide parochorum non fuit habita ra-
tio, cùm nec iudicialiter, non extraiudicialiter fuerit
oſtenta.

Romana Pecuniaria. Lunæ 14. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Creditor habens omnia bona hypothecata, poteſt vnum ex pignoribus quod voluerit eligere.*
2 *Adminiſtrator hæreditatis tenetur compenſare ſuum creditum cum eo quod accipit ex hæredita-te, etiamſi illud eſſet maioris quantitatis.*
3 *An creditor poſſit cogi partem crediti accipere, vel aliud pro alio.*
4 *Bona litigioſa non poſſunt alienari.*
5 *Hæres cum beneficio legis inuentarij poteſt alienare bona hæreditaria litigioſa, nulla præcedente ſubhaſtatione pro ſoluendis debitis teſtatoris.*

DECISIO CCXXVIII.

PLacuit Reuerendiſſimo D. Aluaro Archiepiſcopo
Raguſino viro etiam doctiſſimo, conſulere Ro-
tam, an pretium mercium aromatariæ, & artis albæ
per Helenam Quertiam tanquam hæredem ſui viri
cum beneficio legis, & inuentarij venditarum Hip-
polito Ceuarello debeat cedere in extinctionem eius
crediti dotalis, in caſu, & ad effectum de quo agitur,
qui eſt, vt teneatur reſtituere vineam quam habuit
pro ſua dote. Et me proponente, negatiuè fuit reſolu-
tum, † quia cùm Helena haberet pro dicta dote om- 1
nia bona viri hypothecata, potuit pro ſuo credito
vnum ex pignoribus quod voluerit eligere, l. credito-
ris, ff. de diſtract. pig. l. qui generaliter, ff. qui pot. in
pig. hab. Aret. conſil. 155. numer. 10. latè Surd. deciſ.
44. libr. 6.

Nec facit, quòd cùm Helena eſſet hæres viri, tene- 2
batur compenſare dictum pretium cum ſuo credito,
vt in creditore adminiſtratore hæreditatis dicit text.
in l. debitor, ff. de neg. geſt. Etiam quòd ſuum credi-
tum eſſet maioris quantitatis, † cùm regula quòd cre- 3
ditor inuitus non cogatur recipere partem crediti, ſi-
cuti nec aliud pro alio, non habeat locum in compen-
ſatione, l. etiam, C. de compenſat. Iaſ. in l. mutuum
damus, §. mutui datio, in 2. limit. cum duabus ſeqq.
ff. ſi cert. pet. Et tenuit Rot. coram Cotta in cauſa Ro-
mana vineæ 30. Aprilis, & 21. Iunij 1574. impreſſ. par.
1. diuerſ. deciſ. 53. Nam fuit reſponſum, quòd, quic-
quid ſit de veritate huius quæſtionis, tex. in d. l. debi-
tor, ff. de neg. geſt. habet limitationem in ventre, ſci-
licèt, niſi ſubſit iuſta cauſa non compenſandi prout in
caſu iſto. Aderant enim alij creditores, qui vrgebant,
& proptereà Helena ſoluit Lucę de Caualcantibus cre-
ditori, ex cauſa appaltus alumiois, vt in ſummario
num. 2. & ſcuta 153. ſoluit Equiti Petro Franciſco Pa-
rauicino, alteri ex appaltatoribus, & alia ſcuta 400.
fuerunt depoſitata penes Montem Pietatis, per Hyp-
politum Ceuarellum emptorem, vt ſoluerentur Ioan-
næ & Domitillæ ſororibus creditricibus hæreditatis,
ex cauſa dotium maternarum. Et hoc depoſitum fuit
factum, intimatis dictis ſororibus, vt in ſummario, nu-
mer. 4.

Nec obſtat, quòd dictis ſororibus fuiſſet ſatisfactum
de earum credito per adiudicationem factam per bo.
me. D. Lambertinum, quia de tali adiudicatione non
apparet, & ſi appareret, poſtquàm Helena intimauit
depoſitum, debebat Ioanna notificare Helenæ hanc
ſatisfactionem, ad effectum illam conſtituendi in mala
fide. Cùm verò intimatio non fuerit facta, non poteſt
conſiderari aliqua culpa Helenæ.

Non obſtat, quòd dicta bona erant litigioſa, & ideò 4
non poterat vendi, † quia cùm Helena eſſet hæres 5
cum beneficio legis, & inuentarij potuit alienare bo-
na, etiam nulla præcedente ſubhaſtatione, pro ſoluen-
dis debitis teſtatoris, l. fin. §. etiam ſi præfatã, vbi Bal.
in primo not. C. de iur. delib. Et potuit facere hanc
alienationem, etiam pendente iuditio hæreditatis;
quia interim non poteſt ſua poſſeſſione priuari. Pote-
rat enim omnia excercere quæ ad hæredem ſpectant,
l. non ſolùm vbi gloſſ. & Angel. ff. de pet. hæred. Lan-
cell. de attent. latè p. 2. cap. 4. lim. 26.

Non

Digitized by Google

Non obſtat inhibitio facta à iudice, quia venditio fuerat facta ante diem 6. Iunij, quo fuit facta inhibitio. Et fuit etiam conceſſa à iudice poſt interpoſitam ab eo appellationem, & ſic eius iuriſdictione ceſſante. Lancell. de attent. poſt inhibit. limit. 1.

Lucana Iuriſpatronatus. Lunæ 14. Februarij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Aſſertio Epiſcopi facta in viſitatione, multum confert ad probandum iuſpatronatus.*

D E C I S I O CCXXIX.

DOmini perſiſterunt in deciſione, quia præſuppoſitum factum in alia deciſione, nempe quòd præſentatio facta de anno 1498. de perſona Ioan. Nicolai Thomei habuerit effectum, hodie deducitur in eſſe ex iuribus productis. Nam de anno 1501. Benedictus Frater Ioannis Nicolai, tanquam procurator fratris, locauit bona Eccleſiæ vt in ſummario nouiter dato, num. 11. & adeſt quoque Breue Alexandri vj. de eodem anno 1501. directum D. Ioanni Nicolao tanquã rectori Eccleſiæ, de qua agitur. Et in eo creatur operarius ad quinquennium dictæ Eccleſiæ.

Et vltra deducta in alia deciſione, adeſt alia præſentatio vſque de anno 1434. cum collatione inde ſequuta, vt in ſummario, numer. 6. & 7. de perſona Nicolai Antonij Bartholomei, quæ quidem præſentatio habuit effectum, cum D. Nicolaus fuerit ab hac Eccleſia S. Stephani in Tuſſignano de quà agitur, translatus ad aliam Eccleſiam.

1. Adſunt inſuper multæ aſſertiones Epiſcopi tam in viſitatione, vt in ſummario, numero 21. quæ multùm conferunt ad probandum iuſpatronatus. Et fuit dictum in cauſa Aquilana Capellaniæ, 7. Maij 1590. coram Reuerendiſſimo Peruſino, & in cauſa Gerunden. beneficij, 20. Iunij 1597. coram bo. me. Orano, & nouiſſimè in cauſa Auximana iuriſpatronatus, 8. Decembris 1604. coram R. P. D. Lanceloto, quam etiam in præſentationibus pluribus, & collationibus, quas tamen non conſtat habuiſſe effectum vſque de anno 1401. 1444. 1525. vt in ſummario, numer. 4. 8. & 14. quibus aſſertionibus multum deferendum eſt, quia Ordinarij ſolent cum difficultate approbare iuſpatronatus. Rot. deciſ. 11. de iurepat. in nou. Put. deciſ. 543. lib. 2.

Tiburtina Capellaniæ. Ven. 22. Aprilis 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Inſignia, & inſcriptio poſita in capella, exempli gratia probat capellam eſſe iuriſpatronatus, quando alia ratio aſſignari non poteſt.*
2 *Vacatio per obitum probat effectuatione collationis.*
3 *Aſſertioni Epiſcopi factæ in prouiſionibus, & in probatione iuriſpatronatus multùm defertur.*
4 *Non cenſetur quis eſſe ſalutis æternæ immemor.*
5 *Iuſpatronatum fundatum à clerico, relictum laico, in dubio præſumitur laicale.*
6 *Prouiſio Apoſtolica non mutat ſtatutum beneficij.*

D E C I S I O CCXXX.

IN contumaciam partis aduerſæ dubitaui, an conſtaret de iurepatronatus. Et circumſcripto pro nũc, an ſpectet ad D. Sicinium Sebaſtianum, qui vltimo loco præſentauit, Domini affirmatiuè reſoluerunt. Nam in Capella de qua agitur, adſunt inſignia Ioannis Pauli Canonici Eccleſiæ Cathedralis fundatoris, quibus vtitur familia de Paulis, & adeſt inſuper in eadem Capella huiuſmodi inſcriptio, videlicèt conſecrata per D. Epiſcopum Humanum oratorem Regis Franciæ, 1467. 4. Decembris, & fundata per D. Ioannem Paulum Canonicum, ad honorem glorioſæ Virginis, & S. Laurentij, ſedente Paulo II. eius Capellanus ſecretus viuens fuit. † Quæ inſignia, & inſcriptio probant iuſpatronatus, vt de inſignijs Anchar. conſ. 113. numer. 4. Anan. conſ. 86. Rip. in cap. cùm Eccleſia Sutrina, numer. 97. de cauſ. poſſ. & propr. Lambert. de iurep. lib. 3. quæſt. 5. art. 4. num. 2. Et fuit reſolutum in cauſa Imolen. iuriſpatronatus, 26. Martij 1593. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Pamphilio, & alias ſæpiùs. Et quamuis hæc concluſio procedat, quando alia ratio aſſignari non poteſt, vt fuit dictum in cauſa Calaguritana præminentiarum 17. Maij 1591. coram bo. me. Gyptio, tamen hic adeſt deſcriptio, & præſentationes infrà dicetur. De inſcriptione verò in marmore, vel in muro, quòd probet iuſpatronatus, tenet gloſſ. & Dect. in cap. cùm cauſam de probar. Bart. in l. monumentorum. C. de relig. & ſumpt. funer. Caſtren. in l. ſi ſepulchrum, num. 6. eod. tit. Lambert. de iurepatronatus, lib. 2. par. 2. quæſt. 10. art. 9. numer. 3. & 4. Et fuit reſolutum in cauſa Hiſpalen. iuriſpatronatus, 26. Martij 1590. & 22. Martij 1591. & 31. Maij 1593. coram Pamphilio. 1

Prædictis adſtipulantur tres præſentationes effectũ ſortitæ, videlicèt prima de anno 1502. vt in ſummario, num. 5. in qua conſtat, per obitum Andreæ fuiſſe præſentatum Angelum Stephani Bartholomei Pauli, quæ præſentatio habuit effectum, cum ad titulum huius Capellaniæ fuerit promotus ad Ordines Sacros de anno 1510. vt in ſummario, numer. 6. Deinde per eius obitum in Curia, fuit prouiſus Cæſar Coſta, & præſentatus in partibus Dominicus de Sebaſtianis, licet non conſtet, hanc præſentationem habuiſſe effectum. † Quæ vacatio per obitum probat effectuationem præſentationis, iuxta vulgare conſ. Oldrad. 229. 2
Et cùm poſteà perueniſſet beneficium, ad Ioannem Baptiſtam Coſtam, per eius obitum de anno 1591. fuit præſentatus Proſper de Sebaſtianis. Et hæc præſentatio habuit pariter effectum, vt in ſummario, numer. 9. Ac denique cùm hæc Capellania perueniſſet ad quendam Marium de Sebaſtianis, ipſe liberè illam reſignauit in manibus Ordinarij, qui de anno 1593. ad præſentationem patronorum, eandem contulit Protonotario Zappo, per cuius obitum hodie vacat, vt in ſummario, num. 10.

Concurrunt etiam aſſertiones Ordinariorum in prouiſionibus. Et in probatione iuriſpatronatus ſolet Rota multùm deferre enunciatiuis Ordinariorum, quia præſumuntur ſcire qualitates beneficiorum, & vt plurimum ſe reddunt difficiles ad inſtituendum. Rip. reſp. 1. numero 6. & 7. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Lambert. de iurep. lib. 2. part. 2. quæſt. 10. artic. 7. numer. 11. Rot. deciſ. 11. de iurep. in nou. Put. deciſ. 243. lib. 2. 3

Facit etiam teſtamentum ipſius teſtatoris, & codicilli in quibus relinquitur dos Capellæ, nam in illis habetur memio de fundatione. Et non eſt cenſendum, teſtatorem ſalutis æternæ fuiſſe immemorem, 4

vt bene

vt bene per Crot. conſil. 332. nu. 10. libr. 3.

5 Non obſtat, quòd iuſpatronatus fuerit fundatum à clerico, quia cùm ſit relictum laico, nec conſtet an ex bonis acquiſitis ante, vel poſt promotionem fuerit fundatum, laicali dicitur. Achil. deciſ. 1. de iurep. Ceſcen. deciſ. 9. eod. tit. Mohed. pariter deciſ. 9. eod. tit. Put. deciſ. 228. lib. 2. & deciſ. 90. lib. 3.

6 Denique non officiunt prouiſiones Apoſtolicæ, quia vt notum eſt, non mutant ſtatum beneficij. Achil. deciſ. 13. de iurepatr. Ægid. deciſ. 107.

a

Bononien Fideicommiſſi de Mangiolis. Ven. 22. Aprilis 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Duo confinia probant identitatem, & num. 3.*

2 *Plures demonſtrationes probant identitatem.*

D E C I S I O CCXXXI.

DVbitatū die 20. Iunij 1603. an bona adiudicata Dominis de Maluetijs, eſſent ſuppoſita fideicommiſſo Comitis Melchioris. Et Domini, quoàd duas poſſeſſiones affirmatiuè reſoluerunt, reſeruato, vt videretur de alijs quatuor, de quibus hodie dubitatur. Et cùm iam ſit firmatum fideicommiſſum, difficultas reſtringitur, vt videatur, an bona de quibus agitur comprehendantur ſub illo, & identitas ipſorum probetur. Et quantum attinet ad primam, & quartam poſſeſſionem, ſecundùm diſputationem hodiernam, vel tertiam, & ſextam, ſecundùm diſputationem antiquam, difficultas conſiſtit in eo, quòd bona ſunt emphyteotica, & propterea eſt conſiderandum teſtamentum, inueſtitura, & qualitas fideicommiſſariorum.

Quantum verò attinet ad identitatem iſtarum poſſeſſionum, circa primam in communi ſancti Ioannis in Vriano, quæ diuiditur in duo prædia, vt patet ex inſtrumento adiudicationis, quorum vni hærent bona Comitis Iulij Cæſaris Bargellini, & Paſſarotti, de iden-
1 titate pro hac parte conſtat, † cùm hæc duo confinia concordent cum confinibus nominatis in tranſactione facta cum fratribus ſancti Dominici. Et ſufficiunt vt in alijs deciſionibus fuit firmatum. Circa verò aliud prædium, ſiue aliam partē poſſeſſionis huius, de identitate non conſtat, quia in inſtrumento tranſactionis nihil habetur ex quo identitas colligi poſſit.

Nec facit, quòd in inſtrumento adiudicationis deſcribatur prædium terræ aratiuæ, arboratæ, & vitatæ, & in inſtrumento tranſactionis dicatur prædium pratiuum; quia poſt annum 1585. fuit redactum ad culturam, vt deponunt teſtes in ſummario, num. 2. iuxta theoricam Bart. in l. prima C. ſi vnus ex plur. appell. Dec. conſ. 109. numer. 2. Menoch. conſ. 21. numer. 33. libr. 1.

Quantum verò attinet ad quartum, ſiue ſextum prædium poſitum in Communi ſancti Ioannis concordant confinia, nempe Felicini, & via publica, quæ quamuis videantur ſatis generica, nihilominùs ſunt in eodem Communi. Concurrit etiam, quòd prædium
2 eſt aratiuum cum domo, area, puteo, & fumo, † quæ demonſtrationes ſufficiunt ad probandam identitatem, vt per Corn. conſ. 280. nu. 5. vol. 3. Et fuit conſideratum in hac cauſa 10. Ianuarij præteriti.

Et prædicta quantum ad bona emphyteotica. Quantum verò ad alia bona, identitas quarti, ſiue ſecundùm hanc diſputationem identitas ſecundi prædij patet, ex quo in adiudicatione dantur pro confinibus flumen Tenæ, & Rhodulpus de Iſolanis, † quæ duo 3
confinia concordant cum confinibus datis in tranſactione facta inter ipſos fideicommiſſarios.

Nec releuat, quòd in inſtrumento tranſactionis non enuncietur domus quia vt deponunt teſtes in ſummario, nu. 3. fuit poſteà ædificata.

De identitate tertij prædij ſecundùm hanc diſputationem, & quinti, ſecundùm antiquam ſatis apparet, cùm confinia data in inſtrumento adiudicationis concordent cum confinibus datis in inſtrumento tranſactionis inter fideicommiſſarios, nempe illos de Paſſarottis, & Bargellinis.

Nec dubitari poteſt, quòd tertia, & ſexta poſſeſſio emphyteotica fuerit in bonis fideicommittentis, & ſimiliter alia duo prædia ſubiecta fideicommiſſo, cùm adſint confeſſiones authorum. DD. de Maluaticijs, in dictis tranſactionibus, quæ ſufficiunt, vt in alijs deciſionibus fuit conſideratum.

Lucana Iuriſpatronatus. Mercurij 27. Aprilis 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatronatus non comprehenditur in confiſcatione bonorum facta à iudice laico.*

2 *Poteſt tamen iudex Eccleſiaſticus declarare delictum, & applicare iuſpatronatus fiſco Eccleſiæ. Declara, vt numer. 3.*

3 *Delictum patris non nocet filio in ijs quæ filius nō conſequitur ex perſona patris.*

4 *Iuſpatronatus regulatur ſecundùm terminos feudi, & emphyteoſis.*

D E C I S I O CCXXXII.

DOmini in contumaciam alterius partis cenſuerunt, Eccleſiam ſancti Schephani de Toſſignano non acquiſiuiſse ſtatum libertatis, quia licèt bona Bernardini fuerint confiſcata, † tamen iuſpatronatus 1
(quicquid dicendum eſset ſi ſpectaret ratione Villæ, vel Caſtri) ſub illa confiſcatione non comprehenditur, cùm fuerit facta à iudice laico, ſecundùm veriorem ſententiam gloſs. in Clem. Paſtoralis. verbo, ſententiæ, vbi Imol. numer. 70. & 71. de re ind. & collect. in capit. quibuſdam, numer. 10. verſ. ſed numquid, de pœnis, & in cap. final. num. 4. Verſ. quid ſi patronatus, de iurepatr. Et fuit reſolutum in cauſa Agathen. iuriſpatronatus, 4. Martij 1602. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Pampilio.

Nec obſtaret ſi diceretur, quòd licèt iuſpatronatus 2
nō veniant in confiſcatione facta à iudice laico, nihilominùs poteſt iudex Eccleſiaſticus declarare delictum, & confiſcare bona fiſco Eccleſiæ; & effectus erit, quòd iuſpatronatus extinguetur, & Eccleſia remanebit libera ſub Epiſcopi poteſtate. Imol. in Clem. Paſtoralis, num. 72. in fin. de re. iud. † Nam reſpondetur, quòd 3
cùm delictum non ſit commiſſum in Eccleſia, nec iuſpatronatus ſpectet ad Lucretiam ex perſona patris, ei nocere non debet, ſecundùm diſtinctionem doctorum, de qua per Igneum in repetit. l. neceſsarios, §. non aliàs, in prima par. num. 438. verſ. Vel melius, & num. 482. verſ. ſimiliter, Iuſpatronatus, ff. ad Senat. conſul. Syllan. Et ſentit. Roch. de iurepatr. in ver. ipſe. vel is nu. 72. Syluest. licèt indiſtinctè loquatur, prout & alij Sūmiſtæ in verſ. iuſpatronatus, q. 5. verſ. ſextum. Ang. n. 36. & Tabien. n. 25. † Et his adſtipulatur, quòd huiuſ- 4

Digitized by Google

modi materia regulatur ſecundùm terminos feudi, & emphyteoſis. Roch. loc. alleg. Card. in Clemen. plures, col. fin. numer. 8. de iur. ep. Et in feudo, & emphyteoſi Domini admittunt prædictam diſtinctioné. Cyn. in l. 2. in fin. C. de lib. & eor. liber. Bart. in l. 1. nu. 2. C. de interd. & relegat. Iaſ. in l. 2. num. 192. C. de iur. emphyt. Molin. de primog. Hiſp. lib. 4. c. 11. nu. 76.

Denique non officit ceſſio Reipublicæ, quia cùm ex confiſcatione nihil haberet, nõ potuit aliquod ius tráſferre, iuxta vulgares concluſiones.

Fauentina de Paſijs. Mercurij 27. Aprilis 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio probatur ex inſtrumẽto adeptæ poſſeſſionis, & nu. 6.*
2 *Iudex nulliter, vel iniuſtè procedens non priuat poſſeſſione.*
3 *Declarans ſi priuatus habeat ſe pro ſpoliato.*
4 *Clauſula, PARITO IVDICATO, operatur, vt reſtituãtur fructus percepti, reficiantur expenſæ, vt dimittatur poſſeſſio.*
5 *Rota non exequitur ſententias aliorum Tribunaliũ niſi docto de iuſtitia.*

D E C I S I O CCXXXIII.

1 FVit reſolutum, conſtare de poſſeſſione D. Iulij ante laudum vltimo loco latum. † Cùm enim poſſeſſio ſit quid facti, probatur ex inſtrumento adeptionis. Abb. in cap. cùm nobis, num. 5. verſ. item per inſtrumenta, de præſcript. Oldrad. conſ. 199. num. 6. Aym. conſ. 54. nu. 11. verſ. ampliùs.

2 Nec releuat, quòd iſta poſſeſſio fuit capta de mandato iudicis, qui nulliter, & iniuſtè procedendo, non potuit priuare D. Alphonſum, vt per DD. in l. clàm poſſidere, §. quia ad nundinas ff. de acquiren. poſſeſſ.

3 Et adſunt plures reſolutiones. † quia, quicquid ſit de veritate facti, fuit reſponſum, hanc concluſionem procedere, quando ille contra quem fertur ſententia, non habet ſe pro ſpoliato, & ad hunc effectum ſufficit animus, cùm ſolo animo perdatur poſſeſſio, l. 3. §. in amittenda. ff. de acqu. poſſeſſ. hic verò de animo Alphonſi ſatis, apertèque conſtat. Nam cùm obtinuiſſet commiſſionem cum facultate abſoluendi à iuramento, in qua aderat clauſula, (parito iudicato) ad docendum de paritione, produxit inſtrumentum dictæ poſſeſſionis D. Iulij, ex qua productione declarauit animum ſuum, ad l. cùm precum, C. de liber. cauſ.

Nec placuit, quòd ex productione dicti inſtrumenti non ſequitur. D. Alphonſum conſenſiſſe immiſſioni D. Iulij, ſed oſtendere voluiſſe laudum fuiſſe exequutum; quia contrarium eſt verius. † Nam cùm clauſula, (parito iudicato,) importet, vt orator dimittat poſſeſſionem, reſtituat fructus perceptos, & ſoluat expenſas, ad not. in c. fin. de reſtit. ſpol. Staphil. de lit. inſt. §. quando patitur, numer 9. fol. mihi 310. Et fuit dictum in cauſa Toletana decimarum de Capilla 19. Febr. 1593. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Pamphilio, ideo cum productio eſſet facta, vt oſtenderetur fuiſſe paritum, neceſſe eſt dicere, quòd D. Alphonſus voluit oſtendere, ſe dimiſiſſe poſſeſſionem, cum dimiſſio, vt dictum eſt, requiratur ad effectum, quòd clauſula (parito,) non obſtet, ad tex. in c. cùm ſuper, vbi Dec. in 3. not. de offic. de leg. & in l. ſi duo, vbi Bald. num. 2. ff. de acq. hæred. Aym. conſ. 91. nu. 8. Surd. conſ. 198. nu. 14.
4

Non obſtat, quòd Rota non exequatur ſententias aliorum Tribunalium niſi docto de iuſtitia; quia hic non agitur ad effectum exequutionis ſententiæ, ſed vt ſolùm videatur, quis ſit poſſeſſor, ad effectum manutentionis. † Quare in puncto ſufficit, quòd conſtet de poſſeſſione, & quòd alia pars acquieuerit, vt in terminis fuit reſolutum in cauſa Camerinen. penſionis. 22. Iunij 1592. coram bo. me. Giptio. 5 6

Burgen. Præeminentiarum. Vener. 3. Iunij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Reſtitutio in integrum conceditur propter læſionem.*
2 *Appellatio facta in voce, & nõ in ſcriptis eſt nulla.*
3 *Appellatio debet interponi coram iudice, non corã notario.*
4 *Patiens, cauſã agitari poſt rem iudicatam cenſetur renunciare rei iudicatæ, dummodò detegatur iniuſtitia rei iudicatæ.*
5 *Confirmatio Apoſtolica non validat actum nullum.*
6 *Tranſactio aliàs nulla ſuſtinetur in vim pacti, ſtãte iuramento, quod tamen non obligat ſucceſſores.*
7 *Sententia nulla non poteſt tranſire in iudicatum.*
8 *Nullitas poſt rẽ iudicatã poteſt aliquãdo deduci.*

D E C I S I O CCXXXIV.

PRætendebant dimidij Portionarij, ſibi competere reſtitutionem in integrum aduersùs ſententiam Rotalem vltimo loco latam, quæ canonizat tranſactionem factam de anno 1574. inter ipſos, & Capitulum poſtquam de anno 1553. ad eorum fauorem ſententiam ab Epiſcopo Conchen. obtinuerunt, quæ tranſitum fecerat in iudicatum. † Ex quo dicebant, colligi læſionem, propter quam iis datur reſtitutio, l. nam & poſteà, §. ſi minor, ff. de minorib. Nam poſt rem iudicatam non poteſt ampliùs tranſigi, l. ſi cauſa cognita, C. de tranſact. l. eleganter, §. 1. ſi poſt rem iudicatam, ff. de condict. indeb. 1

Capitulum ad effugien. prædicta dicebat, cauſam appellationis fuiſſe commiſſam in Rota bo. me. Dezza, atque etiam pluriès fuiſſe prorogata fatalia. † Sed hæc non placuerunt Dominis, quia appellatio fuit nulla. Cùm enim non fuiſſet appellatum incontinenti, non poterat appellari in voce, prout fuit factum, ſed erat appellandum in ſcriptis, l. ſi litigatoribus, & ibi Bart. Bald. Ang. & alij C. de appell. Veſtr. in prax. lib. 7. cap. 3. num. 28. † Et appellatio debebat interponi coram iudice, & non coram notario, l. omnem honorem, C. quando prouoc. non eſt neceſſ. cap. vt debitus, de appell. 2 3

Secundò dicebatur pro parte Capituli, quòd dimidij Portionarij fuerunt paſſi, cauſam agitari coram Dezza, & iura producit & ideo cenſentur renunciaſſe rei iudicatæ. Put. deciſ. 202. lib. 2. Peregr. deciſ. 114. lib. 1. Mohed. deciſ. 4. de re iud. Sed nec prædicta placuerunt, quia ad hunc effectum requiritur, quòd ex proſequutione detegatur iniuſtitia rei iudicatæ. Put. d. deciſ. 202. Verall. dec. 87. lib. 1. in manuſcript. quam Rota ſeruat, vt dicitur in cauſa Venera legitimitatis, prima Iunij 1602. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Pamphilio. 4

Tertio dicebat Capitulum, huiuſmodi tranſactionem ſuſtineri propter confirmationem Apoſtolicam. †Sed nec huiuſmodi reſponſio placuit, cùm non fuerit expoſitum Papæ, quòd tranſactio erat nulla propter 5

Digitized by Google

pter rem iudicatam. Dec. in rubr. de confirm. vtil. vel
inutil. numer. 12. & ſeqq. & in cap. cùm inter, in 8. not.
de except. Felyn. in c. cùm inter dilectos, nu. 6. de fid.
inſtrum. Caputaq. deciſ. 203. par. 1. Et propterea licèt
hæc tranſactio poſſet ſuſtineri in vim pacti, ſtante iu
6 ramento, Iaſ. in l. elegante, num. 8. in fin. ff. de condit.
indeb. tamen cùm confirmatio Apoſtolica corruat, di-
ctum pactum non egreditur ſuos authores, & ſucceſ-
ſores non ligat, cap. veniens, & ibi gloſſ. in verb. confir-
matum, de tranſact.

7 Vltimo loco capitulum dicebat, ſententiam Epi-
ſcopi Conchen. ſubiacere vitio nullitatis ex pluribus
cauſis, quæ fuerunt ponderatæ in ſolio particulari, &
ideo non potuiſſe tranſire in iudicatum, l. ſi expreſſim,
vbi Iaſ. & Bart. ff. de appell. Marant. de ord. iud. par. 6.
tit. de ſent. nume. 153. Sed quia d. ſtum ſolium præter
ſtylum non fuerat datum parti, vt reſponderet, cum
præſuppoſito iſtarum nullitatum de quibus particula-
riter erit agendum, Domini dixerunt, non competere
reſtitutionem in integrum. Et ſic tranſactionem obſta-
8 re, † quia etiam poſt rem iudicatam nullitates poſſunt
deduci, & probant cauſam tranſigendi. Bart. in l. poſt
rem iudicatam, ſub num 3. & ibi Caſtren. num. 2. ff. de
tranſact. Angel. conſ. 249. numer. 3. & probat tex. in d.
l. elegante, ibi, vel hoc ipſum incertis, & ibi, cùm de ſē-
tentia indubitata.

Feltren. Præbendæ. Lunæ 6. Iunij
1605.

E P I T O M E.

Immemorialis aut quadragenaria cum ti-
tulo & bona fide requiritur ad immutatio-
nem ſubſtantiæ beneficij.

S V M M A R I V M.

1 *Iura producta probant contra producentem.*
2 *Immemorialis, aut quadragenaria cum titulo, & bo-
na fide requiritur ad immutandam ſubſtantiam
beneficij, & nu. 3*
4 *Bona fides, eo ipſo quòd allegatur, prȩſumitur.*
5 *Duȩ enunciatiuæ vltra centum annos probant titu-
lum aptum ad immutandum ſtatum beneficij.*
6 *Ad effectum vt enunciatiuȩ probent, requiritur quòd
ſint duorum inſtrumentorum, & quòd non emana-
uerint à perſonis ſuſpectis, & ſi emanarunt à per-
ſonis ſuſpectis concurrere debent adminicula.*
7 *Non eſt probanda qualitas tituli, cùm titulus non
diſcutitur*
8 *Titulus inualidus, & putatiuus, ſufficit ad preſcri-
ptionem.*
9 *Optio non cadit niſi inter Canonicos.*
10 *Vna ſcriptura aliam declarat, nu. 18.*
11 *Poſſeſſio Canonicatus capi debet Capitulariter.
Sufficit tamen quòd Canonicus, habita poſſeſſione
fecerit actus Canonicale de conſenſu Capituli.*
12 *Beneficio eſſe canonicale vel prȩbendale quomodo
probetur, & nu. 13. 14. 15. 16.*
13 *Probatio per auditum ſufficit in antiquis.*
16 *Beneficia ſeparata debent per ſe in cenſum referri.*
17 *Probatio per ſcripturas prævalet probationi factȩ
per teſtes.*

D E C I S I O CCXXXV.

VIſum fuit Dominis, hodie nō eſſe agendum ſim-
pliciter, an beneficium ſanctæ Margharitæ ſit li-
berum, & ſeparatū à Canonicatu, cùm cōſtet de
eius anteriori ſtatu ex productione inſtrumenti ſacta
per Cadubrium, de quo in ſummario nume. 2. † quod 1
ideo contra ipſum probat, l. cùm precum, C. de libe-
ral. cauſ. Sed an conſtet, quòd de beneficio libero ſit
effecta præbenda Canonicalis, ita vt recedendum ſit à
deciſis. Et affirmatiuè fuerit reſolutum. Nam hic adeſt
quadragenaria cum titulo, & bona fide. † Talis autem 2
quadragenaria, aut immemorabilis requiritur, quan-
do agitur de mutatione ſubſtantiæ beneficij, vt ex tra-
dit. per Philipp. de Peruſ. in conſ. quod eſt inter conſ.
Felyn. 2. num. 2. & 3. dicit Rebuſ. in tit. de vnion. num.
35. in fine, Rota in antiq dec. 9. & 10. de reb. Eccl. non
alien. Ioan. Andr. in reg. qui contra, num. 11. verſ. mi-
hi videtur, de reg. iur. in 6. Oldrad conſ. 296. num. 3.
Hogied. de incompat. beneſ. par. 2. cap. 3 nu. 13. Et fuit
dictum in cauſa Peruſina ſancti Beneuenatis, 13. Mar-
tij 1588. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio † Et 3
regula eſt, quòd quotieſcumque agitur de inducenda
præſcriptione contra ius, requiritur vel immemorabi-
lis, vel quadragenaria cum titulo, cap. 1. de præſcript. in
6. vbi DD. omnes.

Et quantum attinet ad bonam fidem, ſufficit quòd 4
allegetur; quia præſumitur, l. penult. C. de euict. l. ſi
adult. cum inceſt. §. idem ff. ad l. Iul. de adult. Bart. in
l. 1. §. hoc interdicto, nume. 12. ff. de itin. actuque priu.
† De titulo autem conſtat ex duabus enunciatiuis an- 5
tiquiſſimis vltra centum annos, quæ probant, Bald. in
l. cùm aliquis, numer. 4. & ibi Iaſ. num. 4. & ſeqq. C. de
iur. delib. Alexand. conſ. 75. nu. 3. lib. 4. Caſſad. deciſ. 3.
nume. 3. de procurat. Put. deciſ. 209. lib. 2. Quarum al-
tera eſt in inſtrumento confecto de anno 1468. de quo
in ſummario, num. 2. in quo apparet, Canonicos, ſante
clauſula: (accedente conſenſu Canonicorum,) fuiſſe
contentos, vt gratia Apoſtolica haberet effectum, per
quam indulgebatur Franciſco de Mazzonatis, vt poſ-
ſet ex dicto beneficio ſanctæ Margharitæ de Lougano
eligere vnam præbendam Canonicalem pro Bartho-
lomæo de Coquis eius nepote, quem Canonici ex nunc,
in fratrem & Canonicum receperunt, cum traditione
poſſeſſionis, & aſſignatione ſtalli in Choro. Altera verò
eſt in inſtrumento optionis de anno 1476. vt in ſum-
mario, numer. 4. in quo enunciatur erectio huius bene-
ficij in præbendam Canonicalem. Et quamuis prima
enunciatiua emanauerit à Franciſco, ſecunda vero à
Bartholomæo, & ſic à perſonis ſuſpectis, † & tamen ad 6
effectum quòd enunciatiuæ antiquæ probent, requiri-
tur quòd ſint duorum inſtrumentorum, & quòd ema-
nauerint à perſonis non ſuſpectis. Aret. in c. cùm cau-
ſam, nume. 21. cum ſeq. & ibi Felyn. num. 4. de probat.
Aym. de antiq. temp. p. 1. ſect. 4. nume. 14. 19. & ſeqq.
Put. dec. 209. lib. 2. Nihilominùs quando concurrunt
adminicula, vt concurrerent in hoc caſu ex infradicen-
dis apparebit, enunciatiuæ etiamſi emanauerint à per-
ſonis ſuſpectis probant. Achill. deciſ. 1. de confeſſ. Put.
deciſ. 149. lib. 3. Et fuit reſolutum in cauſa Bononien.
præceptoriæ 5. Aprilis 1604. coram R. P. D. meo Lic-
ta.

Neque ad hunc effectum neceſſe eſt, † vt conſtet de 7
qualitate tituli. Abb. in c. cùm veniſſent, n. 8. per illum
tex. de inſtit. Capic. deciſ. 189. nu. 10. cùm non ſit diſcu-
tiendus, vt per gloſ. in d. c. in verb. cauſam, de præſcr.
in 6. & ſufficiat titulus inualidus, & putatiuus, l. cel-
las, & ibi gloſ. & Doct. ff. de vſucap. gloſſ. in c. de quar-
to de præſcr. modò ſi validus eſſet, tribueret ius, gl. fin.

in c.ſi diligenti, de præſcript. Philip. de Peruſ. loco alleg. num. 14. Verall. deciſ. 361. num. 4. p. 2. Et quòd huiuſmodi erectio, & acceptatio habuerit effectum, ita vt adſit quadragenaria, & longè vltra euidentiſſimè patet, cùm poſteà Bartholomæus de Coquis, ad cuius fauorem fuit facta erectio, ſoluerit pro inſtrumento authentico erectionis dicti Canonicatus, certā pecuniarum ſummam, vt in ſummario, numero 13. Et adeſt inſuper optio de qua ſupradictum eſt, Viterius præbenda facta de anno 1476. vt in ſummario, num. 4. in qua apparet quòd dictus Bartholomæus obtenuitatem præbendæ ſanctæ Margaritæ de Longano optat præbendam Canonicatus ſancti Iacobi vacantem, & pro inſtrumento authentico dictæ optionis certum quid fuit ſolutum, vt in eodem ſummario, numero 3. Et de eodem anno 1476. conſtituit Franciſcum de Mazzonatis ſuum procuratorem, ad defendendam optionem dictæ præbendæ, qui Canonicatus ſancti Iacobi cum præbenda ſanctæ Margaritæ de eodem anno 1476. fuit collatus per Capitulum Petro Baſſo, num. 5. qui cepit poſſeſſionem, & præſtitit iuramentum in manibus Capituli, vt in ſummario, num. 6. & 7. Et quamuis huiuſmodi ſcripturæ continentes prouiſionem Baſſi fuerint reprobatæ in ſententia Vicarij Patriarchæ Venetiarum, ex quo non fuerant rectè compulſatæ, tamen hodie ceſſat hoc obiectum per productionem originalium. Ex quibus iuribus benè probatur obſeruantia, & qualitas beneficij. Nam ex optione alterius præbendæ denotatur qualitas præ-

9\. bendæ relictæ, cùm optio non niſi inter Canonicos cadat. Rot. deciſ. 6. de conſuet. in nou. & deciſ. 8. num. 5. de ſent. in excommun. in antiq.

Accedit etiam, quòd de anno 1477. per reſignationem cuiuſdam Carpedonis fuit prouiſus de huiuſmodi præbenda Chriſtophorus de Sarrauaile, & facta fuit permutatio dictæ præbendæ S. Margaritæ de Longano, & ipſe habuit poſſeſſionem, vt in ſummario, num. 8. Et hodie ceſſat obiectum compulſationis contra huiuſmodi inſtrumentum, cum originale ſit productum. Et poſteà de anno 1480. vt in ſummario, nu. 11. ad inſtantiam dicti Chriſtophori omnes de villa Longani denunciauerint Poteſtati Belluni omnes terras dictæ Eccleſiæ ſanctæ Margaritæ.

Nec obſtat, quod enunciatiua in huiuſmodi inſtrumento videatur æquiuoca, vt dicitur in alia deciſione, cùm non dicat, huiuſmodi Eccleſiam ſanctæ Margaritæ eſſe membrum Canonicatus; quia hodie ceſſat hoc obiectum, ſtantibus alijs ſcripturis, de

10 quibus ſuprad. dictum fuit, & infra dicetur, † cum vna ſcriptura aliam declaret. Aym. conſ. 258. numer. 12. & actus ſubſequens declarauit ſecundùm ſirum titulum, & cauſam. Oldr. deciſ. 167. num. 25. & ſeqq.

Prædictis addendum eſt, quod de anno 1482. quidam manſionarius Eccleſiæ Feltrenſis tradidit poſſeſſionem Canonicatus, & præbendæ ſanctæ Margaritæ de Longano Benedicto Bonuiagio prouiſo Apoſtolico, vt in ſummario, numer. 12 qui de anno 1484. optauit præbendam ſancti Matthæi, dimiſſa præbenda ſanctæ Margaritæ, vt in ſummario, num. 14. Et hæc

11 quidem iura oſtendunt effectuationem. † Licèt enim poſſeſſio Canonicatus debuerit Capitulariter, nihilominus ſufficit quòd poſt poſſeſſionem ſimpliciter captam Canonicus fecerit Canonicales actus de conſenſu Capituli. Caſſad. deciſ. 8. de cauſ. poſſ. & propr. prout in caſu iſto præſumitur feciſſe, cum poſtea de conſenſu Capituli optauerit aliam præbendam.

12 Et ceſſat omnis difficultas. Nam ab anno 1543. vſque ad litem motam, & ſic per tempus ferè 50. annorum fuerunt Canonici, Ioannes Baptiſta Pinadellus, Firmus de Suſinis, & Peregrinus Maſtorgius, vt conſtat in proceſſu, qui omnes, vt deponunt teſtes poſſiderunt bona ſanctæ Margaritæ vti Canonici. Et reddunt cauſam ſcientiæ, quia alij deponunt de notorietate, alij de publica voce, & fama, alij quia tanquam maſſarij exigebant decimam in primo anno pro fabrica, alij quia erant coniuncti, & exactores Canonicorum, & vnus dicit, quia Pinadellus non habebat aliud beneficium, alij quia ſemper vnus Canonicus poſt alium poſſedit. Oldrad. in conſ. 296. numer. 1. & ſeqq. Et quod plus eſt, dicti teſtes concludunt de auditu, ab anno 1539. quo tempore erat Canonicus Franciſcus à Turre, cui ſucceſſit D. Pinadellus.

† Et hæc probatio per auditum in antiquis ſufficit, c. licèt ex quadam, vbi Butr. Ioann. Andr. Abb. & alij de teſtibus. 13

Et ne quid intactum relinquatur, accedunt pro obſeruantia alia iura producta ab anno 1570. vſque ad annum 1592. de quibus in ſummario à numero 23. vſque ad fin. quæ continent locationes, viſitationes, decreta, & alia ſimilia pertinentia ad huiuſmodi præbendas ſanctæ Margaritæ. Et ſic clarè oſtendunt obſeruantiam, vt & vnionem beneficij, Oldrad. conſil. 296. 14

Deniquè prædicta corroborantur, cùm in libris taxæ non reperiatur notata Eccleſia ſanctæ Margaritæ de Longano, vt in ſummario, numero 16. ſed ſolum Canonicatus ſanctæ Margaritæ, quod veriſimiliter non eſſet, ſi Canonicatus eſſet diuerſus à dicta Eccleſia. † Vtrumque enim beneficium debuiſſet per ſe in cenſum referri, l. forma, ff. de cenſ. Oldrad. d. conſ. 296. num. 2. verſ. & vna tantum datur decima. Et hoc euidenter ſuadetur, ex quo Eccleſia ſanctæ Margaritæ de Longano poſt impetrationem de ea factam, vti de beneficio ſeparato, fuit de anno 1593. 9. Februarij annotata in prædicto libro taxæ, tanquam beneficium de nouo repertum. Ex hac enim annotatione clarè conſtat quod antea in dictis libris non erat deſcripta. 15 16

Non obſtant teſtes in contrarium examinati, ſuper quibus eſt fundata alia deciſio, quia cum hodie ex ſcripturis de nouo productis conuincatur, non eſt de eis habenda ratio. † Probatio enim facta per ſcripturas præualet probationi factæ per teſtes. Innoc. in cap. cum Ioannes, nu. 6. de fid. inſtr. Aym. conſ. 54. nu. 15. 17

Vltimo loco non officit, quòd adſint plures Eccleſiæ ſub inuocatione ſanctæ Margaritæ; quia inde non poteſt oriri æquiuocum, cum denominentur, de Formegano, de Sarcena & de Longano: & iura producta loquantur de Eccleſia ſanctæ Margaritæ, & ſi aliqua ſimpliciter loquantur recipiunt interpretationem ab iſtis, cum, vt dictum eſt, vna ſcriptura aliam declaret. 18

Vallisoletana Iurisnominandi. Merc. 8. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula in medio diſpoſitionis poſita ſatis eſt quòd verificetur in parte diſpoſitionis.*
2 *Intentio teſtatoris probatur eius teſtamento.*
3 *Narratiua quæ nō mouit Papam, non eſt iuſtificāda.*
4 *Trāſactionis nomine omnis conuētio cōprehēditur.*
5 *Aſſertioni Papæ plena fides adhibetur.*

DECISIO CCXXXVI.

Dubitaui, an gratia Apoſtolica eſſet iuſtificata. Et Domini affirmatiuè reſoluerunt. Nam licèt non

non iuſtificetur præciſè, quòd Rodericus ingenti cum
labore, & forſan cum expenſis repererit, & detexe-
rit, ius nominandi pu illis ſpectare ad dignitates,
hoc non refert; quia ſubſtitur, & litigando deſuper
1 in Camera maiori obtinuit ſententiam. † Et ideò cùm
verba illa (ingenti cum labore, & forſan expenſis,) refe-
ratur ad totam orationem, ſufficit, quòd verincen-
tur in lite, prout verificantur ex depoſitione teſtium,
ad tradit. per gloſ. in l. ſi negotium, in verb. geſtorum,
C. de neg. geſt. & per Anchar. conſ. 80. numer. 2. verſ.
his non obſtantibus. Vltra quòd verba illa (repere-
rit, & detexerit) debent intelligi cum effectum. Et ſic
poſtquàm negotium fuit poſitum in claro, ſcilicèt
poſt litem. Vnde etiam ex iſto capite narratiua re-
2 maneret iuſtificata. † Alia quoque narrata quoàd
ordinem fundatoris, probantur ex ipſius teſtamento.
Bart. in l. 1. num. 8. ff. de nou. oper. nunc. prout non
adimplementum exequutoris probatur ex teſtibus
quorum depoſitio bene adminiculatur ex teſtamento
ipſius exequutoris. Decretum verò ſententia obtenta
iuſtificantur ex ipſomet decreto canonizante teſta-
mentum fundatoris.

Neque obſtat, quòd non verificetur, fundatorem
reliquiſſe filios ipſiuſmet exequutoris poſt obitum
3 eius patris, exequutores, † quia cum hæc narratiua
non mouerit Papam, hoc non viciat. Aegid. deciſ.
4. numer. 280. Put. deciſ. 69 lib. 2. Et fuit pluriès reſo-
lutum. Et hac reſponſione tollitur quod dicebatur
nullam fuiſſe factam tranſactionem inter dignitates,
& exequutores cùm lis non præceſſiſſet, ſed fuiſſe
potius quandam recognitionem; quia neque hoc
4 potuit mouere Papam. Et ceſſat omnis difficultas,
quia ſub nomine tranſactionis poteſt venire omnis
conuentio, l. cùm hi, §. commune, ff. de tranſact. c. ſu-
ſcita, de in integr. reſtitut. l. 1. §. final. ff. ad
Tertull.

Nec eſt verum, quòd non fuerit data facultas Ro-
derico nominandi duas puellas pro ſe, hæredibus, &
ſucceſſoribus, quia licèt in concordia facta per pro-
curatorem, non legatur hæc facultas, tamen ei poſteà
fuit expreſsè data per viam nouæ conceſſionis in rati-
ficatione facta per Dignitates.

Denique non officit, quòd non conſtet, literas fuiſ-
ſe impetratas per Dignitates, prout narratur; quia
vltra quòd hoc reſpicit potiùs validitatem, quam iuſti-
ficationem gratię, c. nonnulli, §. ſunt & alij, de re-
5 ſcr. † cùm hæc ſit aſſertio Papæ, Plena ei fides adhi-
betur. Clem. 1. vbi doct. de probat. c. cùm à nobis, vbi
Bart. num. 3. Abb. & Felyn. in princ. de teſt. Parif. conſ.
55. nu. 19. lib. 4.

Pacen. Decimarum del'Hebrero. Lunæ 13. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Tertius habens intereſſe principale veniens ad cau-
ſam vt aſſiſtat, ſi ignorauit, cauſam tractari, impe-
dit expeditionem cauſæ ſecus ſi ſciuit. Item non
impedit expeditionem cauſæ, quando tertij aſſi-
ſtantia inſeruit pro excluſione vtriuſque partis,
numer. 3. vel quando non eſt admittenda, nume-
ro 4.*

2 *Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper deci-
mis loci, in quo non eſt parochus.*

D E C I S I O CCXXXVII.

PEtebat Capitulum Pacen. medietatem decimarum
in loco del'Hebrero, quarum altera medietas
percipitur à Reuerendiſſimo D. Epiſcopo. Et Rota
cenſuit 21. Iunij anni pręteriti, neque ex diſpoſitio-
ne iuris communis, neque vigore conſuetudinis, hu-
iuſmodi decimas ad ipſum ſpectare. Quare cùm D.
Dux Feriæ, contra quem agebatur, peteret abſolu-
tionem. Reuerendiſſimus D. Epiſcopus comparuit
in cauſa, aſſiſtendo Capitulo. Vnde contigit dubita-
ri, an comparitio pręfata impediret, quominùs abſo-
lutoria daretur. Et Domini negatiuè reſoluerunt,
† quia licèt regula ſit, quòd tertius habens principale 1
intereſſe, veniens ad cauſam vt aſſiſtat, ſi ignoraue-
rit, cauſam tractari poſſit impedire expeditionem,
ſecùs verò ſi ſciuerit. Bart. in l. ſi proluſorio, §. ſed &
agere, numer. 2. & 3. ff. de appell. Abb. in c. cùm ſuper,
num. 30. de re iud. Afflict. deciſ. 235. ſub num. 3. † Ta- 2
men, & ſi Epiſcopus habeat intentionem fundatam
ſuper decimis loci in quo non adeſt parochus. cap.
quoniam de decimis: & iſtud ius ſolius Epiſcopi non
defendit intentionem intentatam per Capitulum, imò
illam excludit. † Vnde meritò, ſiue ſciuerit, ſiue i- 3
gnorauerit Epiſcopus, cauſam tractari illius aſſiſten-
tia non poteſt impedire expeditionem cauſæ, quia in-
ſeruit pro excluſione Capituli, & Ducis, l. r 5. à quo is,
ff. de rei vendic. B. ſign. deciſ. 4. de re iud. latè Couarr.
pract. quæſt. cap. 14. num. 4. verſ. non verò contrarium.

Non obſtat deciſio in cauſa Oſcen. della Piedra 6.
Martij 1564 coram Domino de Rubeis, quia in caſu
illius deciſionis, non modò Epiſcopus aſſiſtebat Ca-
pitulo, ſed etiam Capitulum erat in quaſi poſſeſſione
exigendi decimas. Vnde ſunt termini longè diuerſi.

Neque releuat, quòd Capitulum poteſt habere do- 4
nationem, vel alia iura ab Epiſcopo, ex quibus Epiſco-
pus teneatur illud defendere; quia cum iſtis neque
apparenter doceatur, meritò iſta aſſiſtentia Epiſcopi
non poteſt ſuffragari Capitulo, cùm non ſit admitten-
da. Innoc. in cap veniens, 2. in ver. incontinenti, de
teſt. Ang. in l. ſi ſuſpecta numer. 2. ff. de inoff. teſtam.
Vrſill. ad Afflict. deciſ. 135. num. 2.

Montis Regalis iuriſdictionis, Lunæ 20. Iunij 1605.

E P I T O M E.

An, & quando duæ Sacriſtiæ poſſint eſſe in
eadem Eccleſia.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum* EXERCEATVR, *eſt præciſum, & neceſſitatē
inducit.*

2 *Ordo Reipublicæ confunditur, ſi iuriſdictio vnicui-
que ſua non ſeruatur.*

3 *Nobiliores in honoribus, & adminiſtrationibus Rei-
publicæ, debent præferri.*

4 *Dualitas ad reum interitum parata, eſt vnitas ad con-
ſeruationem.*

5 *In conſideratione nō eſt habendum quod ſit de facto.*

6 *Epiſcopus auctis facultatibus, poteſt augere nume-
rum præbendarum.*

7 *Duo curati in eadem Eccleſia non poſſunt eſſe æquè
principaliter.*

Digitized by Google

8 *Epiſcopus non poteſt mutare ſtatutum Eccleſiæ, & facere ea quæ ſunt contra ius, & nu. 10*
9 *Sacriſtiæ nomen, eſt nomen iuris, & continet cuſtodiam theſauri.*

DECISIO CCXXXVIII.

REuerendiſſimus D. Archiepiſcopus Montis Regalis in ſua Metropolitana Eccleſia, quæ eſt regularis, & in qua monachi ſunt loco Canonicorum, iuxta reſolutiones factas, conſtruxit nouam Sacriſtiã pro presbiteris ſecularibus qui dictæ Eccleſiæ inſeruiunt, paramentiſque locupletauit, & eius curam clerico ſeculari commiſit. Vnde ſupradictis menſibus dubitari contigit, an potuiſſet hoc facere. Et negatiuè fuit reſolutum, & repropoſito dubio ſupradicta die, Domini non receſſerunt a priori ſuffragio. Bulla enim Pauli tertij eſt ſatis clara, quæ vult, quòd Sacriſtia exerceatur per vnum ex ipſius Eccleſiæ mona-
1 chis, † quod verbum (exerceatur) eſt præciſum, neceſſitatemque inducit, vt dicitur in alia deciſione, & propterea officium iniunctum monachis, alter vſurpare non debet, l. quicumque, vbi Luc. de Penna, C.
2 de exact. & exeq. lib. 12. l. conſulta, C. de teſtam. † Si enim vnicuique ſua iuriſdictio non obſeruatur, totus ordo Reipublicæ confunditur, cap. peruenit, 11. q. 1. Luc. de Penn. loc. alleg. col. 2. circa med. verſ. ſi enim.
3 Et hæc diſpoſitio eſt iuri communi conformis, † ſecundum quòd nobiliores, prout ſunt monachi, qui ſunt loco Canonicorum, debent in honoribus, & adminiſtrationibus rerum publicarum præferri, l. ad ſubeunda, C. de decur. lib. 10. l. reſcripto, in princ. ff. de muner. & honor. l. 2. in fin. C. de præd. decur. lib. 10. Luc. de Penn. in l. mulieres, col. 5. verſ. in pluribus quippe, C. de dignit. lib. 12. & in d. l. 2. col. penultim. verſ. & ſicut nobiliores, C. de exact. & exequut. eod. lib. Hinc videmus, quòd in Eccleſijs in quibus Sacriſtia non datur in titulum, quot annis deputatur vnus, vel plures Canonici, qui per miniſtros curam illius exerceant. Repugnat quoque iuri, & regimini Eccleſiæ, quòd æquè principaliter ſint duo Sacriſtiæ,
4 ad tex. iuncta gloſ. in c. vnico, de offic. Sacriſt. † Dualitas enim ad rei interitum parata eſt, vnitas verò ad conſeruationem, cap. in apibus 7. q. 1. l. 3. §. penult. in fin. ff. de admin. tut. l. 2. §. nouiſſimè, ff. de orig. iur. c. 1. 97. diſt. c. gaudemus, § quia verò, de diuort. Luc. de Penn. in d. l. quicumque, col. penult. verſ. nec poſſet. Heinrichmannus, conſ. 2. numero 13. vol. 1. Regimini etiam Eccleſiæ repugnat, vt dictum eſt, nam diſſenſionis periculum veriſimiliter adeſſet, quia non poteſt eſſe ſocietas affectionum, vbi diſſidet diuerſitas poteſtatum, & hoc modo potiùs aditus ſtipendijs, quàm vtilitatibus reſeraretur, vt bene conſiderat Luc. de Penn. loco ſuprà alleg. d. col. pen. verſ. præterea probatur hoc: & ſi oſtendatur aliter ſeruari in quibuſdam Eccleſijs. Vltra reſponſiones datas in alia deciſione, ſcilicèt, quòd huiuſmodi Sacriſtiæ ſunt pro ſeruitio Capellarum particularium, non pro ſeruitio corporis Eccleſiæ. Eſt inſuper conſiderandum, quòd ſubordinatè, & non principaliter Sacriſtiæ inſeruiunt, vel plures ſunt loco vnius, ſecundùm gloſ. in c. nunc autem, in verb. Diocletiani, diſt. 21. vel Eccleſia eſt diuiſa, & regulares & ſeculares conſtituunt diuerſa Capitula, & ita loquitur Verall. deciſ. 87. p. 1.
5 † Vltra quòd non debet haberi in conſideratione, quòd de facto & non de iure ſit, vt in ſimilibus terminis dicit Iaſ. in l. licèt, nu. 3. ff. de leg. 1.
6 Nec applicatur, quòd Epiſcopus, auctus facultatibus, poteſt augere numerum præbendarum, ſi ad inuicem compatiuntur, quod ſecùs eſt in Sacriſtia, attenta Bulla Pauli III. diſpoſitione iuris communis, & abſurdo quod oriretur in diuinis celebrandi, † ſi- 7
cuti videmus, quòd nec duo curati in eadem Eccleſia poſſunt eſſe principales, ſeu æquè principaliter, ſed ſemper vnus præeſt alijs qui ſubſunt, vt per Butr. in c. cùm non ignores, numer. 4. de preben. &c. dign.
† Et ex prædictis ceſſat quod dicebatur, Reuerendiſ- 8
ſimum D. Archiepiſcopum habere ius ordinandi Eccleſiam, quia hoc non procedit in ijs quæ ſunt contra ius, cap. 2. de relig. dom. cap. ſicut, de exceſſ. Prælat.

Neque eſt verum, quòd Monachi non habeant ius prohibendi in Bulla: quia ſatis habent, cum ipſis concedatur officium Sacriſtiæ, vt dicitur in alia de-
ciſione. † Nec nomen Sacriſtiæ eſt accipiendum pro 9
Sacriſtia materiali, ſed quatenus eſt nomen iuris, ſcilicèt, vt contineant cuſtodiam theſauri Eccleſiæ, vt in c. 1. de offic. Sacriſt. Et Iacob. de S. Georg. in ſuo tractat. de feud. in verb. & cum molendinis, numer. 2. non facit ad punctum, quia loquitur in caſu in quo poteſt dari pluralitas, & tunc requiritur facultas prohibendi, & dicta numero 5. non applicantur, quia monachi non fundant ſe in præſcriptione, ſed in titulo quem habent.

Denique non officit facultas quam Reuerendiſſimus Archiepiſcopus habet in Bulla, addendi, vel mi-
nuendi, † quia, vt in alijs deciſionibus reſponſum 10
fuit, non poteſt propterea mutare ſtatum, & facere ea quæ ſunt contra ius. Et hoc expreſsè dicit Felyn. qui in contrarium allegatur, in c. 2. numer. 19. de libell. oblat. dum dicit, quòd additio, & detractio eſt quid diuerſum à mutatione, & infrà ſubdit, quòd mutatio detractiua, & ſubtractiua, non cenſetur permiſſa.

An autem, &c. quem locum debeat habere Reuerendiſſimus Archiepiſcopus pro paramentis & alijs rebus pretioſis per ipſum confectis, & conficiendis, & quibus, & qua ratione poſſit committere cuſtodiam, erit particulariter agendum. Interim tamen non poteſt impediri, quominùs habeat locum priuatum pro ipſis paramentis & rebus pretioſis.

Romana Vineæ. Merc. 22 Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsio etiam inſtrumentalis probatur per teſtes, & eſt manutenibilis, ſi fuit capta, alio non exiſtente in poſſeſſione.*
2 *Poſterior poſſeſſio præſumitur clandeſtina.*
3 *Habens eiuſdem poſſeſſionem anteriorem debet præferri habenti naturalem poſteriorem.*
4 *Poſſeſſio præſumitur familiaritatis, ſi de altero titulo non conſtet, & quando quis dicatur poſſidere iure familiaritatis num 6.*
5 *Poſſeſſio ſubſequens præſumitur ex titulo preãbulo.*
7 *Verba curialia non ſunt obligatoria.*

DECISIO CCXXXIX.

FVit reſolutum, Pompeio dandum eſſe mandatum de manutenendo, quia de eius poſſeſſione conſtat ex depoſitione teſtium, ex quibus etiam poſſeſſio ſolet probari. Rebuff. in prax. de miſſ. in poſſ. numer. 41. Et fuit dictum in cauſa Placentina Capellaniæ, 19 Nouembris 1603. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio. Quæ poſſeſſio, licèt inſtrumentalis, cùm fuerit capta alio non exiſtente in poſſeſſione, eſt manuteni-

nutenibilis, Caſſad. deciſ. 20. de præben. Put. deciſ. 360.
nu. 8. lib. 1. & fuit pluriès reſolutum.
2 Neque obſtat poſterior poſſeſſio Orientæ; quia tan-
quam iunior, & alio exiſtente in poſſeſſione, præſumi-
tur clandeſtina, cap. licet cautam, vbi Doct. de pro-
bat. Bart. in l. ſi duo, in princip. ſub num. 4. ff. vti poſ-
3 ſid. Verall. deciſ. 334. num. 2. & deciſ. 6. part. 2. † Et
propterea cùm Pompeius non habuerit ſe pro ſpolia-
to, & ſic animo retinuerit ciuilem, debet præferri,
cùm ſit anterior poſteriori naturali, vt reprobata opi-
nione Couar. pract. quæſt. cap. 17. num. 5. tenuit Rota
in cauſa ciuitatis Caſtelli de Molionocijs, 22. Iunij
1587. coram Illuſtriſſimo Plato, & meis temporibus
in cauſa Coſentina Capellæ, 26 Octobris 1601. coram
4 Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo Cololen. † Vltra
quòd obſtante titulo, & poſſeſſione Pompei (conſtat
enim de titulo & inſt. ... empttionis) ſi Orienta
fecit aliquos actus, præſumuntur iure familiaritatis,
Angel. in l. aſſiduus, circa princip. verſ. in tex. ibi mu-
lier poſſidet. C. qui pot. in pign. hab. Caſtren. conſil.
179. ſub num. 4. verſ. item non obſtat, lib. 1. Alexan.
in l. qui iure familiaritatis, Angel. in l. aſſiduis, circa
princ p. verſic. in text. vbi mulier poſſidet C. qui pot.
in pign. hab Caſtren. conſ. 179. ſub num 4. verſ. item
non obſtat, lib. 1. Alexand. in l. qui iure familiaritatis,
num. 5. verſ. per hoc tamen, ff. de acquiren. poſſeſſ. &
conſ. 8 8. ſub numer. 6 verſ. nec & his, lib. 2. Ruin. conſ.
34. num. 13. & 174. num 4. in fin. lib. 1. Corn. conſ. 315
ſub nu. 3. verſ. & licèt. lib. 4.
Neque applicatur, quòd poſſeſsio Pompeij fuerit
iure familiaritatis, quin imo hæc confeſsio Orientæ
ſufficeret, vt daretur mandatum de manutenendo
Pompeio, quia titulus præcedens, excludit quod tali-
5 ter poſſederit, † ſed poſſeſsio præſumitur ex titulo præ-
ambulo. Curt. iun. conſ. 168 num. 32. in fin. & ſeqq.
Neuiz. conſ. 80. numo. 21. Rimin. iun. conſ. 44. nu. 69.
in fin Tob. conſ 66. num. 13. & fuit reſolutum in cau-
ſa Callien. fructuum 28. Febr. 1603. coram R. P. D.
6 Ludouiſio. † Dicitur enim iure familiaritatis quis poſ-
ſidere, quando nullum ius poſsidenti competit, ſed
ratio conſanguinitatis & amicitiæ hoc ſuadet. Rebuf.
in tract. de mater. poſſeſſ. in præfat. num. 29. in fin. &
Doct. in loco præcit.
Nec officit mandatum de aſſociando, conceſſum
Orientæ; quia illud loquitur de vinea propria ipſius
Orientæ contiguæ huic vineæ, quam non prætendit
Pompeius. Denique non ſubſiſtit quòd Pompeius
7 ceciderit facto proprio à poſſeſsione, † quia epiſtola in
qua ſe fundat Orienta continet verba ſcripta ad com-
placentiam per modum liberalitatis, & oblationis vul-
gariter fieri conſuetæ, quæ ideo non ſunt obligatoria,
cap. cùm veniſſent, vbi Card. & Imol. de inſtit. Alex.
in l. ita ſtipulatus, magu. num. 6. & 7. ff. de Verb. oblig.
& ibi Iaſ. numer. 5. Nam verba per modum curialita-
tis, ſeu vrbanitatis, & complementi prolata, nugato-
ria exiſtimantur, & non obligant. Card. in Clem. exi-
ui, §. nos igitur, de verb. ſignific. & in proem. Greg. §.
ſanè not. Ang. in l. ... cui, ff. de ſeruit. Apoſtill. ad Abb.
in d. cap. cùm veniſſent, de inſtit.

Aſſiſien. Cenſus. Mercurij 22. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 Vnuſquiſque in re ſua eſt moderator, & arbiter.
2 Donatio ob cauſam non eget inſinuatione.
3 Sine traditione dominium non acquiritur.
4 Clauſula conſtituti transfertur dominium ad quoſ-
cumque effectus.
5 Donatio facta vt alimenta præſtentur, non eſt condi-
tionalis, ſed modalis.
6 In donatione modali, ſi modus non adimpleatur, do-
minium rei donatæ ipſo iure reuertitur ad donan-
tem, ſi declaratio donatoris interuenerit.
7 Caducitas in re emphyteotica intelligitur ipſo iure,
domino tamen volente, & declarante.

D E C I S I O CCXL.

DVbitatũ, an donatio facta per Cæſarem Andreæ
fratri fuiſſet valida, ita vt eſſet translatum domi-
nium in donatarium, ad effectum quòd cenſus impo-
ſitus per Andræam, ſuſtineatur. Et Domini affirmati-
uè reſoluerunt, † quia vnuſquiſque in re ſua eſt mo- 1
derator, & arbiter, l. in re mandata, C. mand. nec re-
peritur in iure prohibitum, ne frater, niſi ſit minor,
poſsit donare fratri, † & in hoc caſu inſinuatio non vi- 2
debatur neceſſaria, cùm donatio ſit ob cauſam, vt ſci-
licèt alimenta præſtentur, gloſſ. 3. in l. Aquilius, aliàs
Attilius, ff. de donat. vbi Bart. numer. 3. Alexand. conſ.
12. nume. 1. vol. 1. Purpur. conſ. 353. numer. 24. Natt.
conſ. 609. numer. 20. & 39. Molin. de primog. Hiſp. lib.
2. cap 8. numer. 16. † Neque de translatione dominij 3
poteſt dubitari, quia licèt ſine traditione non acqui-
ratur, l. traditionibus, C. de pact. † tamen in inſtru- 4
mento adeſt clauſula conſtituti, quæ operatur trans-
lationem poſſeſsionis ad quoſcumque effectus. l. quæ-
dam mulier, vbi gloſſ. Bartol. & alij, ff. de rei vendic.
l. quamuis §. 1. & l. quod meo. ff. de acquiren. poſſeſſ.
Berou. conſ. 41. numer. 12. l. 3. Afflict. deciſ. 299. latè
Tiraq. de iur. conſtit. poſſ. par. 1. numer. 2. & 3. & par.
3. limit. 11. Et fuit latè deductum in cauſa Sutrina bo-
norum, 23. Octobris 1595. coram Illuſtriſſimo D. meo
Cardinali Pamphilio. Ex quibus ſequitur, poſſeſsionem
cenſus fuiſſe validam, & ſuſtineri.
Non obſtat, quòd iſta donatio fuit facta, vt alimen- 5
ta præſtarentur, quia non ideo fuit conditionalis, ſed
modalis, cum onus alendi poſt ipſam donationem eſ-
ſet adimplendus, Bart. in l. quibus diebus, §. Termi-
lius, numer. 1. & 5. & 6. ff. de condit. & demonſtr. Burt.
conſ 48. in princ. Et fuit dictum in cauſa Cauallicen.
Baroniæ, 27. Febr. 1576. coram bo. me. de Rubeis, quæ
eſt, deciſ. 39. num. 1. part. 1. diu. † Nec facit, quòd cùm 6
non fuerit adimpletus modus præcedens, (non fue-
rint ſcilicèt alimenta præſtita) dominium redit ipſo
iure in donantem, l. 1. C. de donat. quæ ſub modo &c.
gloſſ. in d. l. traditionibus, vbi Curt. iun. nume. 26. C.
de pact. quia quicquid ſit de iſta quæſtione, cui hæc in
re onus probandi incumbat, de qua per Surd. de ali-
men. tit. 1. quæſt. 48. nume. 53. & ſeqq. Ad effectum ta-
men reſolutionis contractus requiritur voluntas, &
declaratio donatoris, quæ non interuenit in hoc caſu,
vt ipſo iure dicatur dominium rei donatæ in donan-
tem rediſſe, l. 2. ff. de leg. commiſſ. Tiraq. in l. ſi vn-
quam, in ver. reuertatur, numer. 10. C. de reuoc. do-
nat. quo loci plura ſimilia deducit. † Et inter alia, 7
quòd caducitas licèt incurratur iure tamen intel-
ligitur, domino rei emphyteoticæ volente, & declaran-
te. Iaſ. in l. in emphyteoticarijs, numer. 6. & ſeqq. C. de
iur. emphyt. Et facit deciſ. in cauſa Spoletana terra-
rum, coram Reuerendiſsimo D. Archiepiſcopo Rho-
dien. 15. Decembris 1599. vbi, quòd pactum reſolu-
tiuum habet locum, volente eo ad cuius fauorem fuit
poſitum.
Neque officit diuiſio facta 14. Octobris 1592. inter
dictum donatarium, & donantem; quia per talem di-
uiſionem

uiſionem non potuit Andreas præiudicare emptori cenſus, cùm diuiſio fuerit facta voluntate Andreæ, ad hoc directè tendente. Tiraqu. qui diſtinguendo poſt alios ſic reſoluit, de retract. conuent. §. 3. gloſ. vnica, num. 10.

Bononien. Fideicommiſſi de Mangiolis. Merc. 22. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium factum à teſtatore, an probet, bona ibi deſcripta fuiſſe in bonis ipſius teſtatoris fideicommittentis.*
2 *Duo confinia ſufficiunt ad probandam indentitatem, maximè ſi concurrant aliæ demonſtrationes, nu. 5.*
3 *Bona eſſe ſubiecta fideicommiſſo, probatur ex eo quòd pro talibus fuerint in diuiſione, & num. 4.*

DECISIO CCXLI.

DEnique dubitaui, an bona de quibus in dubio, eſſet ſuppoſitæ fideicommiſſo Comitis Melchioris ſenioris. Pro cuius dubij reſolutione non ſolùm videndum eſt, an fideicommiſſum comprehendat dicta bona, verùm etiam de illorum identitate, prout in alijs diſputationibus ſeruatum fuit.

Et quantum attinet ad Palatium de riuardinis vnà cum terrenis eidem contiguis nullibi probatur, hæc bona fide fuiſſe ſuppoſita dicto fideicommiſſo.
1 Nec ad hunc effectum ſuffragatur inuentarium, quod confecit D. Comes Melchior fideicommittens de bonis ſibi relictis per Bartholomæum auum: quia dictũ inuentarium, vltra quòd in eo nõ legitur deſcriptum palatium, ſed ſolùm certa poſſeſſio (cum domo, &c.) in loco (detto la Ricardina) non releuat, quia inde non ſequitur, quò hæc bona fuerint in hæreditate dicti Melchioris, cùm medio tempore ea potuerit alienare, ad tex. in l. neque natales, C. de probat. Et quamuis poſteà hæc bona fuerint in bonis Comitis Cam lli filij d. Melchioris, non inde tamen neceſſariò ſequitur quòd ad eum peruenerint ex teſtamentum patris.
2 Quantum attinet ad poſſeſſionem nuncupatam (dl S. Gio.) quæ eſt diuiſa in quatuor petias, quòd ea ſit de bonis ſubiectis fideicommiſſo patet ex laudo dato per ſanct. me. Gregorium xiij. tunc Cardinalem, vt fuit firmatum in hac cauſa 20. Iunij 1603. Nec de idẽtitate dubitari poteſt. Nam quoad primam partem huius poſſeſſionis ſuper qua ſunt ædificia, in aſſignatione facta vigore laudi dantur pro confinibus à tribus Felicini, & via publica, cum quibus confinibus concordant confinia nominata adiudicatione facta creditoribus. Idem dicendum eſt ſecunda parte quę dicitur (incontro la caſa,) quia confinia adiudicationis factæ creditoribus concordant cum confinibus nominatis in aſſignatione vigore laudi, nempe Canale, & Felicini. Et idem quoque dicendũ eſt de tertia, & quarta parte: nam quoad tertiam, confines cõueniunt nempe Fluminellum, & via publica. Et quoàd quartam concurrunt via publica, & ſanctucij, quorum loco, vt deponunt teſtes ſucceſſerunt Fratres ſancti Saluatoris. Et quia in adiudicatione facta creditoribus, nominatur quintum petium (il Colturazzo,) poſitum in Communi ſancti Martini,
3 illud quoque eſt ſubiectum fideicommiſſo, vt conſtat ex diuiſione facta de anno 1543. quæ fuit ad hunc effectũ canonizata in deciſione facta 20. Iunij 1603. Sed difficultas eſt circa identitatem, nam licèt dentur in adiudicatione pro confinibus (Fiumicellum,) & illi de Faba, & de his confinibus deponunt teſtes, tamen nulla adeſt probatio quoàd confinia antiqua, & ideo dicendum eſt, non conſtare de identitate.

Quantum verò attinet ad molendinum nuncupatum (il Molinazzo,) ſuper flumine (Felicis) in Communi (Flexij) cum terra ibi contigua probatur, quòd ſit ſubiectum fideicommiſſo ex dicto laudo, & diuiſione facta de anno 1545. & identitas huius molendini ſatis probatur ex teſtibus, qui concordant cum dicta diuiſione. 4

Nec dubitari poteſt, quin prædicta omnia confinia ſint bene probata; nam licèt aliqua videantur eſſe generalia, tamen concurrunt aliç particulares denominationes. Ex quibus omnibus iunctis ſatis videbatur probata identitas, vt fuit firmatum in hac cauſa 10. Ianuarij præteriti. 5

Tarraconen. Præpoſiturarum. Lunæ 27. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ antiquiſſimæ à perſonis non ſuſpectis emanatæ probant, & ſi emanarunt à perſonis ſuſpectis, adhuc probant concurrentibus adminiculis, num. 2.*
3 *Enunciatiuæ de recenti circa factum enuntiatum, probant inter partes.*
4 *Actus ſubſequens prçſumitur factus ex titulo præambulo.*
5 *Mutatio nominis non mutat ſubſtantiam rei.*
6 *Deputatio adminiſtratoris arguit, bona ſpectare ad deputãtem, & de alijs actibus, vide, n. 10. & 11.*
7 *In contractibus factis de bonis in quibus Capitulum habet intereſſe, conſenſus Capituli requiritur, & n. 10. & ſeq.*
8 *Hypotheca ſuper re aliena non poteſt conſtitui.*
9 *Alienatio rei alienæ non poteſt fieri in præiudicium domini.*
11 *Ex redditione computorum arguitur dominium illius ſit redditio.*
12 *Adminiſtrator tenetur reddere computa, & reſtituere quæ ſuperſunt, & nu. anteced.*
13 *Enuntiatiuæ ſuper diuerſa re non probant quando agitur de probando actu contento in hoc, vel illo inſtrumento, ſecus verò ſi agitur de probando effectu qui reſultat ex illis actibus.*

DECISIO CCXLII.

DVbitaui, an Præpoſitus Eccleſiæ Tarraconen. eſſet adminiſtrator bonorum Capituli ante Præpoſiturç ſuppreſſionem factam de anno 1411. per Benedictum aſſertum Papam 13. cognomine de Luna anno 17. ſui aſſerti Pontificatus. Et Domini affirmatiuè reſponderunt. † Hoc enim euidentiſſimè probatur 1
ex quampluribus enunciatiuis antiquiſſimis, quæ à perſonis non ſuſpectis emanarunt, atque ideo plenè probant. Aret. in cap. cùm cauſam, num. 21. de probat. Bald. in l. cùm aliquis, verſ. item quod dicit, & ibi Salyc. num. 3. verſ. ſi tamen plnea. Caſtren. num. 6. Iaſ. nnmer. 4. C. de iur. delib. Put. deciſ. 209 lib. 2. † Et ſunt 2
adeò adminiculata, vt ſi aliquæ eorum emanaſſent à perſo-

Digitized by Google

perſonis ſuſpectis, nihilominus probarent. Achill. de-
ciſ. 1. de confeſſ. Put. deciſ. 149. lib. 3. Atque eo ma-
gis; quia ferè omnes ſunt circa factum proprium e-
3 nunciatum. † Quare, etiamſi eſſent extranei, pro-
barent inter partes. Surd. deciſ. 83. numer. 13 cum plu-
ribus allegatis per eum in conſ. 7. num. 46. Et fuit di-
ctum coram R. P. D. meo Ottembergho, in cauſa Me-
diolanenſis ſimulationis contractus, 10. Decembris
de anno præterito, & corroborantur ex inſtrumento
erectionis, & dotationis Capituli, factæ per Archie-
piſcopum, vſque de anno 1154. in quo præcipitur,
quòd Prior, & alij Canonici clauſtrales deberent con-
ſtituere perſonas religioſas extra clauſtra, quæ bona
4 donata adminiſtrarent. † Ex hoc enim titulo poſte-
rior formatur eventus, l. vnic. C. de impon. lucratiua
5 deſcr. lib. 10. † Et licèt tractu temporis vnicus tantùm
fuerit effectus adminiſtrator, qui mutato nomine
Præpoſitus dicebatur, & erat prima dignitas Capituli,
vt eſt in confeſſo apud partes, non proptereà ſequitur,
quòd fuerit mutata ſubſtantia adminiſtrationis, T h.
Decia. reſp. 11. nu. 44. vol. 1.

Et deueniendo ad huius rei individuas probatio-
nes, conſtat, quod de anno 1321 vt in ſummario num.
4. Archiepiſcopus mandat cuidam debitori Præpoſi-
turæ ſoluere debitum Bernardo, quem ipſe & Ca-
pitulum deputauerunt adminiſtratorem Præpoſitu-
6 ræ. † Quæ deputatio adminiſtratoris, arguit, bona
ſpectare ad Capitulum, omnibus enim libera eſt bo-
norum ſuorum adminiſtratio, l. 2. ff. ſi à pa. quis fuer.
manum. Et hoc idem comprobat adminiſtrationis
bonorum Præpoſituræ conceſſio Archiepiſcopo per
Præpoſitum, & Canonicos de anno 1272. ad certum
tempus facta, & eiuſdem prorogatio de anno 1274.
donec ſibi ſatisfieret de certa pecuniarum ſumma, vt
7 in ſummario, num. 2. & 3. † Nam ſi bona ſpectaſſent
ad Præpoſitum, ipſe ſolus contraxiſſet, licèt conſen-
ſus Capituli fuiſſet neceſſarius. Innoc. in c. nouit, poſt
princ. ibi, quia fortè eſſe cuiuslibet Canonici. Ioann.
Andr. ibidem, num. 3. Butr. num. 6. Ancha. numer. 6.
Abb. numer. 7. de his quæ fiunt à Prælat. atque etiam
comprobatur ex eo, quòd non poſſus fuiſſet Præpoſi-
tus, de reddítibus propriis ſoluere debita Capituli, ad
l. cum indebito. ff. de probat. cum vulgat. Inde etiam
hoc euidenter demonſtrant, quòd de anno 1359. vt
in ſummario, numer. 10. Capitulum obligat nomina-
tim certa bona Præpoſituræ, & præſertim decimam
maiorem ciuitatis Tarraconæ, quæ continetur in do-
natione facta in erectione Berengario Guardiæ, &
alijs macellarijs, qui promiſerunt ſubminiſtrare car-
nes, & adminiſtrator Præpoſituræ maior domus Ca-
nonicæ, nec non & collector redituum Præpoſituræ,
ad mandatum iſſis factum per Capitulum promiſe-
runt, & ſe obligarunt, iuxta promiſſionem Capituli,
& de anno 1361. dictus Berengarius fecit quietationem
Collectori Cenſualium Præpoſituræ, de certis pecu-
niarum ſummis ſibi ſolutis. Quæ quidem obligatio-
nes, ex copiæ ipſi oſtendunt, bona ſpectare ad Ca-
8 pitulum, † quia ſuper re aliena hypotheca conſtitui
non poteſt, l. 1. §. 1. & ibi gloſs. & DD. ff. de pignor.
Neguſ. de pign. 3. mem. 2. p. num. 52. Et oritur maxi-
ma etiam præſumptio ex ſolutione facta, quia ſi bona
non ſpectaſſent ad Capitulum, veriſimiliter non fuiſſet
ſolutum, cùm nemo præſumatur iactare ſuum. Præ-
tereà de anno 1486. vt in ſum. nu. 17. Præpoſitus, &
Canonici conſtituunt procuratorem ad capiendas pe-
cunias ad Cenſum, ſuper bonis Præpoſituræ, pro ſul-
uendo ſubſidio D. Papæ quæ res ſimiliter arguit, quòd
9 bona ſpectant ad Capitulum. † Alienatio enim rei a-
lienæ in præiudicium domini fieri nõ poteſt, l. alienum,
C. de ſuct. vbi Bal. Rol. conſ. 60. num. 56. & ſeqq. lib. 4.

Prædictis accedit, quòd de anno 1374. vt in ſum- 10
mario, numer. 6. Archiepiſcopus, approbante Capitu-
lo, ſtatuit, quòd per arrendatores Præpoſituræ non
fieret ſeruitium, ſed per Præpoſitum, cùm teneat bo-
na communia Capituli Tarraconæ. Qui conſenſus
Capituli, iuncta dicta aſſertione, probat, bona ſpe-
ctare ad Capitulum. Conſenſus enim Capituli re-
quiritur propter præiudicium Domini, ad tex. in l. in
concedendis, ff. de aqua pluu. arcen. Et de anno 1350.
vt in ſummario num. 7. Præpoſitus & Canonici con-
ſtituerunt procuratorem, ad acceptandum caducita-
tes, & concedendum bona in emphyteuſim. Cuius
mandati vigore, de anno 1351. idem Procurator con-
ceſſit certa bona, vt in ſummario, num. 8. & 9. Quæ,
abſque dubio, arguunt, bona ſpectare ad Capitulum,
ad tex. in l. in re mandata, C. mand. Nam ſi bona ſpe-
ctaſſent ad Præpoſituram, ſuperfluum fuiſſet, quòd
Capitulum daret ſimile mandatum, vt per Innoc. &
alios alleg. Athæc, de anno 1359. & 1361. vt in ſum-
mario, nu. 12. 13. & 14. Vicarius Archiepiſcopi fecit
mandatum ſub certis pœnis procuratori Præpoſituræ,
vt ſolueret certas pecuniarum ſummas diuerſis credi-
toribus Capituli. Vnde ſatis colligitur, bona ſpecta-
re ad Capitulum, quia ſi procurator Præpoſituræ non
fuiſſet debitor Capituli, non potuiſſet cogi ad ſoluen-
dum creditori ipſius Capituli, l. hæredem, iuncta gloſ.
C. de hæred. act.

Denique de anno 1359. vt in ſummario, numer. 15. 11
procurator Præpoſiti exhibuit ſe paratum reddere
computa expenſarum, & receptorum Præpoſituræ,
quæ dominis reddi debent, l. qui proprio, §. procura-
tor, ff. de procurat. Rationes autem reddere, ad admi-
niſtratores pertinet, d. §. procurator, Ang. conſ. 285.
numer. 2. & 3. Dec. conſ. 110. num. 7 cum ſijs. Et de
anno 1461. vt in ſummario, numer. 16. Vicarius dedit
mandatum contra Præpoſitum, ob non reſtitutionem
quarundam pecuniarum occaſione reſidui compu-
torum. Quod mandatum bene comprobat prædi-
cta. † Nam adminiſtrator non ſolùm tenetur redde- 12
re computa, ſed reliqua etiam reſtituere quæ ſuper-
ſunt, l. tutorem, & arbitr. tut. l. quod ſeruus, ff. de
cond. & demon. Soc. in. ſen. conſ. 2. num. 9. & conſ. 46.
numer. 1. lib. 1. Et prædicta etiam hoc corroborantur
ex Bulla ſuppreſſionis Benedicti, in qua expreſsè di-
citur, quod bona Capituli per vnum Præpoſitum e-
rant adminiſtrata. Vnde non modo attento princi-
pio de quo ſuprà dictum eſt, ſed etiam ſuppreſſione,
conſtat, quòd bona ſpectant ad Capitulum. Quæ
maximè conferunt ad declarandum actus qui medio
tempore interuenerunt.

Nec facit, quòd dictæ enunciatiuæ, aliæ ſint de v- 13
na re, aliæ verò de alia, & in antiquis ad minimum
requirantur duæ enunciatiuæ; quia nihilominus pro-
bant. Nam non agitur de probando actu contento in
iſto, vel illo inſtrumento, ſed de probando effectu,
qui reſultat ex actibus illis, ſcilicet, quòd conſtet,
Præpoſitum adminiſtraſſe bona Capituli, in quo pro-
bando concurrunt omnes enunciatiuæ, licèt per di-
uerſa media, gloſ. fin. in l. ob carmen, ff. de teſt. Ca-
ſtren. conſ. 11. numer. 1. verſ. ſed ad hoc reſpondetur,
lib. 1.

Nec releuant, dum Præpoſiti laborant, vt oſten-
dant, quod Præpoſitura habebat bona particularia;
quia hoc eſt extra dubium. Nam die 14. Aprilis 1602.
dum proponebatur hæc cauſa ſuper dominio fuit di-
ſtincta in quattuor dubia, ſcilicet vt primò videretur,
An donatio Archiepiſcopi eſſet in forma probanti, ſe-
cundò an Præpoſitus fuiſſet adminiſtrator bonorum
Capituli, de quo dubio hodie quæritur tertio, an
præpoſitura habeat bona particularia. Quarto quæ
ſint

Digitized by Google

ſint bona Capituli & quæ Præpoſituræ, de quibus duobus vltimis dubijs tempore, & loco agetur,

---

Alerien. Beneficij. Lunę 27. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Sequeſtrum neceſſarium non priuat poſſeſſione, voluntarium priuat. Voluntas verò colligitur ex eo, quòd procurauerit expeditionem ſequeſtri.*

D E C I S I O CCXLIII.

DOmini dixerunt, non eſſe agendum de manutentione, cùm Vincentius conſenſerit ſequeſtro, &c. obtinuerit expeditionem. † Licèt enim ſequeſtrum neceſſarium poſſeſſione non priuèt, Caſſad. decif. 14. numer. 12. ſuper regul. Sarnen. in reg. de annal. q. 46. verſ. adde, Rebuf. de ſequeſt. gloſ. art. 1. num. 19. quia quod noſtrum eſt, à nobis ſine facto noſtro auferri non poteſt, tamen ſecus in ſequeſtro voluntario, Rebuff. loc. alleg. numero 19. Card. in Clem. 1. num. 25. de ſeq. poſſ. &c. fruct. Et ad hunc effectum ſufficit, quod conſenſerit ſequeſtro, procurando expeditionem, Put. deciſ. 77. in fin. lib. 1. Quis autem ſit habendus pro poſſeſſione, ad effectum probationum, erit particulariter agendum.

Romana Cenſus. Lunæ 27. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Dictio, NISI, præcedente negatiua, ponit & determinat affirmatiuam in caſu nominato.*
2 *Facultas alienandi data in caſu dotis, intelligitur etiam pro lucro dotis.*
3 *Cenſus imponi poteſt ſuper rebus ſubiectis fideicommiſſo, pro ea quantitate, pro qua eſt creditor.*

D E C I S I O CCXLIV.

FVit reſolutum teſtamentum Paulinæ non obſtare impoſitioni cenſus factæ per Pompeium pro concurrenti quantitate dotium, &c. lucri dotalis Liuiæ della Zecca, & Hortenſiæ Ruſpolæ; Paulina enim expreſsè cauit, quod eius bona non poſſint alienari,
1 niſi pro dotibus dandis, & recipiendis. † Quæ dictio, (Niſi,) cùm præcedat negatiua, ponit & determinat affirmatiuam, in caſu nominato, l. actione, vbi Bart.
2 num. 1. & Bald. num. 2. C de tranſact. † Et huiuſmodi facultas alienandi pro dote, intelligitur etiam pro lucro dotis quod datur vigore ſtatuti. Aym. conſ. 186. à numer. 4. ferè vſque ad fin. vbi concordantes allegat, & poſt eum Peanuc. de lucro dotis gloſ. 10. numer. 58.
3 Et ideo cùm prædictis Liuiæ & Hortenſiæ ſucceſſerit Pompeius, ac propterea ſit creditor ſuper bonis ſubiectis dicto fideicommiſſo pro dictis dotibus, & lucro dotali, meritò pro illa rata potuit alienare bona nominato fideicommiſſo ſubiecta imponendo cenſum.

Et hæc intelligebant Domini, niſi doceatur, aliter diſſoluiſſe dictas Liuias, & Hortenſiam.

Barenſis Beneficiorum. Ven. 1. Iulij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Pręſentatio facta ab exiſtente quaſi poſſeſſione, eſt valida concurrentibus requiſitis.*
2 *Ex vnica præſentatione acquiritur quaſi poſſeſſio præſentandi.*
3 *Actus certus & clarus ſubſequens declarat dubium præcedentem.*
4 *Ad probandum non ius alterius, requiritur res iudicata, vel partis confeſſio.*

D E C I S I O CCXLV.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, † quia qui 1
præſentarunt Alphonſum, erant in quaſi poſſeſſione præſentandi, & ideo præſentatio eorum ſuſtinetur, cap. conſultationibus, de iurep. Lambert. de iurep. lib. 2. p. 1. art. 1. qu. 3. Et fuit firmatum in alijs deciſionibus. Et quamuis ad hunc effectum debeant concurrere requiſita per Calder. in conſ. 12. de iurepatr. pluries à Rota canonizato, tamen omnia interuenerunt. Et quantum ad caput bonæ fidei, cùm concurrant probabiles coniecturæ iuſtæ poſſeſſionis, vt in deciſione Reuerendiſſimi D. Archiepiſcopi Colloſen. conſideratur, præſumitur bona fides. † Et ex hac præ- 2
ſentatione acquiritur quaſi poſſeſſio. Abb. in d. c. conſultationibus, ſub num. 3. Bald. in l. Celſus, poſt partem ſecundam, verſ. expedita, par. 2. numer. 12. ff. de vſucap. Et fuit dictum in cauſa Cremonen. Prioratus 23. Februarij 1586. coram bo. me. Oradino, & ponderatum in hac cauſa, 10. Februarij præteriti, coram Reuerendiſſimo Collenſi.

Nec placuit, quòd in præſentationibus, in quibus ſe fundat qui pręſentarunt Alphonſum, omnes promiſcuè vocem dederunt, vnde debent intelligi, vt ſimul ſinguli ſingula beneficia ipſis ex tranſactione aſſignata præſentauerint, l. quoties, C. famil. erciſ.
† quia pręſentatio facta ad beneficium S. Nicolai, tol- 3
lit omnem difficultatem, cùm in ea non poſſit intrare tranſactio. Vnde alię pręſentationes in omnem euentum, quando dubiæ dici poſſent, recipiunt interpretationem ab iſta, l. vxori, §. fin. vbi Bart. ff. de leg. 3.

Denique non officiunt ea quę deducuntur ad oſtendendam validitatem tranſactionis; quia, quicquid ſit de hoc, non propterea dicitur deſtructum non jus illius qui eſt in poſſeſſione pręſentandi ad effectum quòd præſentatus ab eo non ſit inſtituendus, iuxta doctor. Abb. in d. cap. conſultationibus, numer. 9. † Sed 4
ad hunc effectum requiritur res iudicata, vel partis confeſſio, vt in cauſa Valentina parochialis de Conſentaina, 16. Ianuarij 1592. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali Seraphino, & in hac cauſa, 14. Maij 1604. coram R. P. D. Lancellotto.

Celſonen. Præceptoriæ. Ven. 1. Iulij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Remiſſoria conceditur ad probandum, nō adeſſe atte̅tata, interueniente maximo fumo, non tamen datur*

poſt-

poſtquàm liquidiſſimè conſtat de attentatis, nu. 2.
3 *Remiſſoria non datur in beneficialibus, niſi in tertia inſtantia, vel aliàs facta obligatione de ſtando vnica, & appoſito ſequeſtro.*

D E C I S I O CCXLVI.

1 LIcèt reo ſolet concedi remiſſoria ad excuſandum ſe ab attentatis, Caſſad. deciſ. 4. de dilat. Veſtr. io ptax. lib. 8. cap. 4. nume. 20. Lancell. de attent. par. 3. cap. 26. num. 113. In caſu tamen de quo agitur, viſum fuit Dominis, eſſe denegandam; tum quia in his terminis non ſolet concedi, niſi maximo interueniente fumo, Put deciſ. 219. numer. 3. lib. 1. qui hic non adeſt, nec poteſt capi ex primo inſtrumento, in quo apparet, Honofrium babuiſſe ſe pro ſpoliato; quia adeſt atteſtatio notarij, quòd fuit deceptus in dando
2 illud exemplum. † Tum etiam quia non datur, poſtquàm liquidiſſimè conſtat de attentatis, quæ per actorem fuerunt probata. Caſſad. deciſ. 4. in fin. cum duabus præcedent. de dilat. Afflict. dec. 351. numer. 6. & 7. Lancell. loc. præcit. nu. 115. & 116.
3 Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quòd in beneficialibus non datur, niſi in tertia inſtantia vel aliàs facta obligatione de ſtando vnicæ, & appoſito ſequeſtro. Verall. deciſ. 57. p. 3. Vnde cùm ſequeſtrum eſſet denouo appondendum, remanet irreleuans, ideo concedi non debet, l. ad probationem, C. de probat. c. cùm contingat, de offic. deleg. Caſſad. deciſ. 2. de dilat. Verall. deciſ. 66. p. 3. Et ita concluſum, remiſſoriam eſſe denegandam.

Pampilonen. de Ianſi. Veneris 1. Iulij 1605.

S V M M A R I V M.
1 *Allegatio Lap. 89. quando habeat locum, & nu. 3. Côc. Trid. ſeſſ. 25. c. 9. habet locum tam in poſſeſſorio, quàm in petitorio.*

D E C I S I O CCXLVII.

FVit reſolutum, conſtare de tali vacatione beneficij de iure, & de facto, per obitum Petri, quæ ſuffragetur Ferdinando, ita vt intret eius gratia ſi neutri. Nam cùm Petrus poſſederit beneficium per plures annos, & vſque ad obitum, intrat allegatio Lapi 8. Vnde, ſiue requiratur decennium, vt videtur ſentire Lapus, dum requirit longum tempus vt per DD. in cap. illud, vbi latè Felin. col. 4. verſ. nota t. de præſumpt. ſiue ſufficiat poſſeſſio triennalis, vt per Caſſad. deciſ. 2. in fin. de cauſ. poſſ. & propr. Ferdinandus obtinere poteſt, quia Petrus vltra dictum tempus poſſedit.

Neque officit, quòd ſi beneficium vacat per obitum Petri, Antonius habeat intentum, ex quo Petrus fuit præſentatus à Communitate, in cuius præſentatione de ſe poſteà facta ſe fundat Antonius; quia cùm iam ſit iudicatum, non conſtare de iurepatronatus Communitatis, non poteſt tali præſentatione iuuari. Nec illius quaſi poſſeſſio præſentandi ipſi ſuffragatur;
1 † quia decretum Conc. qu. 9. ſeſſ. 25. habet locum tã in petitorio, quàm in poſſeſſorio, vt fuit reſolutum ex ſententia Illuſtriſſim. Interpretum in cauſa Romana parochialis de Publicolis. 21. Ianuarij 1600. coram Reuerendiſſimo Domino Pacen. Et ceſſat omnis difficultas; quia Ferdinandus non vtitur præſentatione Communitatis in perſonam Petri, ad oſtendendum titulum illius validum, ſed nititur ſola allegatione Lapi
† quæ habet locum, etiamſi probaretur, prædeceſſorem 3
habuiſſe ab initio titulum inualidum, quia præſumitur ſuperueniſſe titulus validus, Caſſad. deciſ. 3. numer. 4. de cauſ. poſſ. & propr. Sarnen. de trien. quæſt. 10. in fin. & quæſt. 26. nu. 12. pag. mihi 389. in fin.

Toletana Decimarum. Saturni 5. Nouembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Scriptura rectè compulſata, & in actis producta dicitur eſſe in forma probanti, & probat contra producentem.*
2 *Verbum,* FOLIA, *eſt genericum.*
3 *Verbum hiſpanum,* PLIEGOS, *ſignificat faſciculum ſcripturarum.*

D E C I S I O CCXLVIII.

FVit reſolutum, quietantias ſuper quibus eſt fun- 1
data deciſio in hac cauſa facta 31. Ianuarij præteriti, eſſe in forma probanti. Nam fuerunt compulſatæ per Didacium de Cuellar ad inſtantiam Conuentus ſancti Iacobi, vt in ſummario, numer. 4. & compulſatio poſtmodùm per eundem Conuentum fuit producta, vt in ſummario, num. 5. & ideo ſunt in forma probanti, & contra Conuentum probant, l. ſi filius, §. fin. ff. de interrog. act. l. cùm precum, C. de lib. cauſ. Abb. in c. cùm venerabilis, nume. 31. Felin. numero 22. de except.

Nec placuit Dominis, quòd non conſtet huiuſmodi quietantias fuiſſe productas. Quinimò ſatis conſtat, cùm fuerint producta folia, ex quibus conſtat
de ſolutione decimarum, † quod verbum genericum 2
(folia,) eſt aptum comprehendere etiam iſtas quietantias, & ideo non poteſt dubitari, cùm reperiantur in proceſſu, quin comprehendantur ſub illa productione generali, ad trad. per Bald. & Alciat. in l. ſub prætextu, ſecunda, numer. 2. C. de tranſact. & per Nat. 146. nu. 20. & ſeq. lib. 4. Purpur. conſ. 289. lib. 1.
Minùs etiam placuit, quòd in proceſſu Hiſpano 3
non dicatur, (& alia folia,) ſed (otros pliegos,) & ſic productio videatur enacuata in proc. fol. 1916. Vbi habentur huiuſmodi plici. Nam reſpondetur, quòd iſtud nomen (pliegos) denotat faſciculum ſcripturarum, & ſic poteſt verificari tam in dictis quietantijs, quàm etiam in dictis iuribus, fol. 1916.

Denique non officit, quod productio incipiat à folio 16. 2. vſque ad fol. 2033. & quietantiæ huiuſmodi ſint in proceſſu fol. 1111. quia huiuſmodi proceſſus continet interpretationem proceſſus Hiſpani, ex quo apparet, iura compulſata ibi non haberi per ordinem, & ſatis eſt, quòd productio poſſit verificari modo præfato, vt dictum eſt.

Feltren. Præbendæ. Lunæ 14. Nouembris 1605.

S V M M A R I V M.
1 *Poſſeſſio quadragenaria cũ titulo, & bona fide, ſufficit ad probandũ mutationẽ ſubſtantiæ beneficij.*
2 *Duæ enunciatiuæ probant titulũ aptum ad præſcriptionem.*

ptionem beneficij, etiamſi ſint vnius notarij, vel
emanauerint a perſonis ſuſpectis, dummodò con-
currant alia adminicula.
3 *Epiſcopus non poteſt vnire beneficia exiſtentia in*
alterius diœceſi.
4 *Ex lapſu longi temporis præſumuntur omnia ſole-*
mniter acta.
5 *Interpretatio ita eſt facienda, vt contrarietas euitetur.*
6 *Numerus teſtium, illorum defectus ſupplet.*

DECISIO CCXLIX.

PLacuit Dominis deciſio, in qua fuit reſolutum,
conſtare, Eccleſiam ſanctæ Margaritæ de qua a-
gitur, fuiſſe effectam præbendam Canonicalem, cùm
concurrat ad id probandum quadragenaria poſſeſſio
1 cum titulo, † quæ hoc modo qualificata requiritur,
ceſſante immemorabili, quando agitur de mutatione
ſubſtantiæ beneficij. Put. deciſ. 238. lib. 1. Verall. de-
2 ciſ. 344 & 347. lib. 3. † Nam de titulo conſtat ex dua-
bus enunciatiuis antiquiſſimi vltra centum annos.
Aretin in cap. cùm cauſam, numer. 21. verſ. ſed tamen
aduerte, de probat. qui licèt requirat, quòd enuncia-
tiuæ ſint diuerſorum notariorum, & emanauerint à
perſonis non ſuſpectis, tamen licèt iſtæ ſint vnius no-
tarij, ſtantibus nihilominùs adminiculis ponderatis
in alia deciſione, bene probant, vt in fortioribus ter-
minis dicit Io. Andr. in dicto c. cùm cauſam, num. 10.
Butr. numer. 10. Abb. ante num. 1. & cæteri Doct. &
benè Eugen. in puncto, conſ. 44. numer. 47. & Decia.
reſp. 32. num. 92. verſ. item non loquuntur lib. 2. &
ſeruit Rim. iun. conſ. 137. nu. 30. Et hæc declaratio
eo magis procedit in caſu iſto, quia Delaitus nota-
rius, erat Cancellarius Capituli, coram quo prædicta
fuerunt geſta, prout etiam iſtæ enunciatiuæ probant,
ſtantibus adminiculis, licèt emanauerint à perſonis
ſuſpectis. Achill. deciſ. 1. de confeſſ. & 7. in fine, de
iurepatr. Put. deciſ. 149. lib. 3. Eugen. loco alleg. nume.
65. Et fuit dictum in cauſa Hiſpalen. hoſpitalis, 26.
Martij 1590. & 22. eiuſdem menſis, anno ſequenti
coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Pamphilio. Ob-
ſeruantia verò non ſolùm probatur ſpatio 40. anno-
rum, ſed ab anno 1468. quo fuit facta vnio vſque ad
hæc tempora, vt latè deducitur in alia deciſione, ita vt
non ſit ambigendi locus.
3 Neque officit, quòd beneficium de eo tempore
eſſet in diœceſi Bellunen. Et clara eſt concluſio, quòd
Epiſcopus non poteſt vnire beneficia alterius diœce-
ſis, c. ſicut vnire, de exceſſ. Prælat. quia vltra quòd,
ex dicto inſtrumento anni 1468. apparet, vnionem
4 fuiſſe factam vigore gratiæ Apoſtolicæ, † tamen ſtan-
te lapſu tanti temporis, & obſeruantia ſubſequuta,
omnia præſumuntur ſolemniter geſta. Felyn. in c. Al-
bericus, numer. 4. in fin. de teſt. Put. deciſ. 365. num. 3.
& 7. lib. 2. Et fuit pluriès reſolutum.
Nec officiunt ea quæ deducuntur circa obſeruan-
tiam; quia licèt Serrauallus inueſtitus de anno 1477.
poſteà dimiſit de anno 1478. & ideo videatur dicen-
dum, deſcriptiones poſteà factas fuiſſe ſuſpectas, ni-
hilominùs cùm de anno 1482. Canonicatus vacaſſet
per eius obitum, dicendum eſt, dimiſſionem non ha-
5 buiſſe effectum. † Et iſta interpretatio eſt ſumenda,
vt vitetur contrarietas, c. inter dilectos, §. quæſitum,
nu. 4. ff. de condict. indeb. Aym. conſ. 70. nu. 5.
6 Neque officiunt ea quæ dicuntur contra teſtes, quia
cùm ſint plures, ſupplentur, & declarantur per alios.
Bald. in l. 2. nu. 5. C. de bon. poſſ. ſecund. tabul. Verall.
deciſ. 206. p. 2. Vltra quòd excepto primo teſte, contra
alios, ſuper quorum dicto deciſio facit fundamentum,
nihil quod relucet, opponitur.

Tiburtina Capellaniæ. Mercurij 16. Nouẽbris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus teſtatoris ſpectat ad hæredem illius.*
2 *Nomine, HAEREDVM, ex propria ſignificatione ve-*
niunt etiam extranei, maxime quando ſumus in re
ad hæredes extraneos tranſitoria.
3 *Ex confeſſione facta in teſtamento, quòd ipſa ſit filia,*
iuncta aditione hæreditatis, probatur in ſui præ-
iudicium filiatio.
4 *Cùm alius in ſucceſſione nõ concurrit, ſatis eſt, quòd*
volens ſuccedere, oſtendat, ſe eſſe in gradu ſucceſſi-
bili.

DECISIO CCL.

POſt reſolutionem factam circa exiſtentiam iuriſ-
patronatus, dubitatũ an illud ſpectare ad Sici-
nium de Sebaſtianis, qui Felicem Nardinum præſen-
tauit. Et affirmatiuè fuit reſolutum. † Ex teſtibus e- 1
nim qui dantur in ſummario, numer. 6. conſtat, ipſum
fuiſſe hæredem Sebaſtiani de Sebaſtianis eius fratris
ex latere patris, qui deſcendit ex Stephano Colepau-
li, cui, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus Ioannes
Paulus fundator reliquerat huiuſmodi iuſpatrona-
tus, cap. 1. vbi Abb. numer. 2. de iurepatr. Bald. conſ.
409. numer. 1. l. 2. Card. conſ. 122. nu. 1. Et potuit tran-
ſire in Sicinium hæredem extraneum, † cùm appel- 2
latione hæredum ex propria ſignificatione veniant e-
tiam extranei, l. ſciendum, ff. de verb. ſign. l. in anna-
libus, C. de leg. Bart. in l. Gallus, §. etiam, ff. de lib. &
poſth. Quod procedit ſine ſcrupulo, quando ſumus
in re ad hæredes extraneos tranſitoria, Menoch. conſ.
158. numer. 12. verſ. quintus caſus, prout eſt iuſpatro-
natus. Abb. & Bald. in loco præcit. Card. d. conſ. 122.
in princ. gloſ. in capit. conſiderandum. 16. q. 7. Calder.
conſ. 2. de iurepatr. Gabr. conſ. 196. numer. 1. lib. 2. Et
fuit dictum in cauſa Aretina Capellaniæ. 1. Iunij 1584.
coram Bubalo.
Quod autem Sebaſtianus deſcendat à Stephano
Colepauli, cui fuit relictum iuſpatronatus per funda-
torem, vt in illius teſtamento in ſummario, numer. 1.
ſatis conſtat, cùm idem Stephanus in ſuo teſtamento
de quo in ſummario, num. 2. inſtituerit hæredes An-
gelum, & Paulum, nec non & Patricium, ſi viueret,
ſuos filios, & à Patricio deſcendat Semidea, quæ inſti-
tuit hæredem prædictum Sebaſtianum ex filia nepotẽ,
vt in ſummario, numer. 3. Et quamuis de Patricij vita
non conſtet, † tamen ſatis eſt, quòd conſtet ex teſta- 3
mento Semideæ confecto de anno 1563. ipſam fuiſſe
filiam prædicti Patricij. Quæ aſſertio in teſtamento,
cùm ſit facta à moriente, tempore quo de illius præ-
iudicio agebatur, iuncta aditione hæreditatis Angeli
fratris dicti Patricij, quam ipſa adiuit tanquam illius
neptis, vt conſtat ex pluribus actibus in ſummario,
numer. 5. ſatis probat filiationem, ad not. per gloſ. &
Bart. in l. ſi quis graui, §. fin. ff. ad Syllan. Nec opus eſt
docere, quòd Semidea fuerit hæres Pauli patrui, &
Patricij patris, qui vnà cum dicto Angelo fuerunt in-
ſtituti hæredes à Stephano. † quia ſufficit oſtendiſſe, 4
Semideã fuiſſe in gradu ſucceſſibili, cùm alius ex con-
ſanguineis non concurrat cum ipſa: ex allegat. per
Tiraq. de retr. lignag. §. 1. gloſ. 1. nu. 5. & 6. Et admi-
ſit Rota in cauſa Aretina Capellaniæ 4. Iulij 1603. co-
ram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Pamphilio.
Et ita concluſum in contumaciam alterius partis.
Ge-

Digitized by Google

Gerunden. Prioratus. Mercurii 16. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor cum clauſula* VOCATIS, *&c. eſt mixtus, & ab eius ſententia datur appellatio, vnde pendente appellatione non poteſt ad exequutionem veniri ſine vitio attentatorum.*

DECISIO CCLI.

1 FVit reſolutum, conſtare de attentatis, quia cùm
exequutio Breuis fuerit commiſſa cum clauſula, (vocatis Petro & alijs qui fuerint vocandi,) exequutor erat mixtus, cap. exhibita. vbi Abb. in vlt. not. de iud. Card. conſ. 63. in princ. Dec. conſ. 173. num. 2. Rot. dec. 30. de reſeruat. & deciſ. 12. de offic. deleg. in nou. Et ideo ab eius ſententia dabatur appellatio, Card. d. conſ. 63. nu. 2. quem refert, & ſequitur Felyn. in d. cap. exhibita, num. 4. de iud. Et fuit pluriès reſolutum. Vnde pendente appellatione non poterat deueni-re ad exequutionem Breuis abſque vitio attentatorum, cap. non ſolum, de appell. in 6. cum vulg.

Tarraconen. Attentatorum. Lunæ 21. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Actus facti in cauſa diuerſa, non cauſant attentata.*
2 *Inhibitio Rotalis, ſiue iuſta ſiue iniuſta, eſt timenda, & actus poſt eam facti non carent vitio attentatorum.*
3 *Qui continuat, non attẽtat, & ad hoc, vt dicatur cõtinuare, actus ſubſequẽs debet eſſe cõformis actibus antecedẽtibus ante inhibitionẽ, verbi gratia.*
4 *Actus præſumitur factus tẽpore licito, ad illius validitatem, & ad effugiendũ vitium attentatorũ.*

DECISIO CCLII.

QVamuis conſiderando primam commiſſionem
cauſæ ſuper augmento directam bo. me. Gy-
ptio de anno 1598. non videatur conſtare de
1 attentatis; quia ageretur de cauſa diſtincta. Dec. conſ.
33. num. 4. verſ. ſecus ſi articulus, & num. 5. tamen
attenta commiſſione mihi directa de anno 1600. qua
fui ſubrogatus in locum D. bo. me. Gyptij, & mihi in-
ſimul fuit commiſſa cauſa ad inſtantiam Præpoſitorũ
ſuper officijs ſingulis Canonicis dari ſolitis, ac ſimul
illorum emolumentis, & declaratione inhabilitatis,
& priuatione officiorum, cuius vigore inhibitio fuit
conceſſa de menſe Maij eiuſdem anni, cum de menſe
Nouembris anni 1603. Capitulum priuauerit Chri-
ſtophorum de Cheralt Archidiaconum, & Paulum
Campanam hoſpitalarium officijs quæ habeant, quin
& illos inhabilitauerint ad illa in poſterum obtinen-
da prætextu quòd contraueniſſent cuidam ordinatio-
ni Capituli; Dubitari non poteſt, quin conſtet de at-
2 tentatis, † quia inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniu-
ſta, eſt timenda. Put. deciſ. 395. lib. 2. Achill. deciſ. 9. de
appell. Verall. deciſ. 129. lib. 1. in manuſcript.
3 Neque obſtat regula, quòd qui continuat, non at-
tentat; quia hic non probatur aliqua poſſeſſio tele-
rans Capituli. Nam actus de anno 1548. de quo in
ſummario nouiter dato num. 3. & alius datus in primo
ſummario pariter numer. 2. in quibus priuantur certi
Canonici, & declarantur inhabiles, non oſtenduntur
effectuati, & ideo non probant poſſeſſionem. Cal-
der. conſ. 23. de præben. Alij verò actus, licèt oſtendan-
tur effectuati, tamen ex his non colligitur poſſeſſio
correſpondens priuationi vltimo loco factæ à capitu-
lo. Quare nec iſti actus poſſunt ſuffragari. Lancell.
de attent. p. 2. c. 4. limit. 1. numer. 70. & cap. 12. limit.
25. nu. 5.

Attentata ex alijs capitibus non placuerunt Domi-
nis; quia receptio pecuniarum fuit facta de ordine
Rotæ, & decretum factum per Capitulum, quòd Di-
gnitates ſoluere deberent Canonicis celebrantibus
loco abſentium mortuorum, vel impeditorum, ma-
iorum ſummam pecuniarum, quàm quæ priùs ſolue-
batur, non oſtenditur effectuatum, nec apparet de
quo tempore ſit factum. † Vnde in omnem euentum 4
præſumitur factum tempore licito, tam ad validita-
tem actus, quam ad effugiendum vitium attentato-
rum, gloſ. in c. non ſolum, in verb. reducendum, circa
med. de appellat. in 6. Achil. deciſ. 307. eod. tit.

Fulginaten. Fidecommiſſi. Lunę 5. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Ex prohibitione alienationis, etiã in parte minima, cenſetur prohibita Trebellianica, & nu. 4. Contrarium vide num. 3. etiamſi facta ſit prohibitio alienationis extra familiam, nu. 6.*
2 *Diſpoſitũ in Falcidia habet locum in Trebellianica.*
3 *Trebellianica in filijs primi gradus poteſt prohiberi.*

DECISIO CCLIII.

EX prohibitione alienationis, etiam in parte mini- 1
ma, fuit reſolutum, cenſeri quoque prohibitam
detractionem Trebellianicæ, per text. in auth. ſed &
in ea, C. ad l. falcid. & in auth. vt ſponſ. largit. §. ſi
quando, col. 9. vnde ſumitur. † Qui licèt loquatur in 2
Falcidia, habet etiam locum Trebellianica, ex iden-
titate rationis, vt per Bald. ibi, Aret. conſ. 37. nu. 10.
verſ. ad ſecundum, Card. conſ. 113. in princ. Rom.
conſ. 206 numer. 1. & ibidem addend. Mantic. de con-
iect. vlt. vol. lib. 7. tit. 12. numer. 19. latè Gabriel alios
referens, de Trebel. concl. 9. Et dictum eſt, rem eſſe
extra difficultatem cùm prohibitio ſit facta filijs, &
deſcendentibus, vt ſunt verba clara teſtamenti. So-
cin. iun. conſ. 49. numer. 21. vol. 3. Decia. reſp. 120. nu.
24. in fin. lib. 4. cum alijs per Illuſtriſſimum Manti-
cam, vbi ſupra, num. 20. in fin. & nu. 21.

Neque obſtat, quòd ad effectum vt cenſeatur pro- 3
hibita Falcidia, & ſic ex identitate rationis etiam Tre-
bellianica, requiritur expreſſa prohibitio, & non ex
prohibitione alienationis, per tex. in §. ſi verò expreſ-
ſim, auth. de hæred. & falcid. quia licet hæc fuerit o-
pinio Ang. ibi num. 40. verſ. contrarium mihi videtur,
& aliorum quos allegat Neuiz. conſ. 2. num. 1. † ta- 4
men contraria ſententia, ſcilicèt quòd ſufficiat prohi-
bitio alienationis, eſt communis, & verior, vt dicit
ibidem Neuiz. numer. 33. & 34. & per tot. qui etiam
benè reſpondet argumentis contrariæ partis, & fundat
hanc ſententiam, & in ea reſidet, nu. 49. verſ. quid te-
nendum.

Neque etiam facit, quòd ſumus in prohibitione

O alie-

Digitized by Google

alienationis factæ filijs primi gradus, quia nihilominùs ex ipſa reſultat prohibitio Trebellianicæ, cùm clarum ſit, ſecundùm opinionem quam Rota ſeruat, quòd etiam filijs primi gradus Trebellianica poteſt prohiberi. Caſſad. decis. 4. de teſtam. Sarn. decis. 94. incip. Trebellianica, Simon. decis. 89. incip. in vna Romana. Creſcen. decis. 2. de teſtam. Et fuit reſolutum in cauſa Anconitana fideicommiſſi, 18. Martij, & 27. Aprilis 1583. coram bo. me. Cardinali Lancelloto, & in cauſa Nucerina fideicommiſſi 30 Octobris 1595. coram Illuſtriſſimo Mãtica. Quæ deciſio loquitur in terminis prohibitionis alienationis factæ filijs. Et hanc etiam opinionem dicit magis communẽ Bertran. con. 130. num. 5 lib. 3. pat. 2 & ſequitur Molin. de primog. Hiſpan. lib. 1. c. 17. numer. 12. verſ. contrarium tamen.

6 Neque etiam obſtat, quòd facta ſit prohibitio alienationis extra familiam, vnde cenſeri debet permiſſa alienatio in familia; quia hæc verba prohibitionis debent operari circa fideicommiſſum, ex allegatis per Illuſtriſſimum Mantic in d. tract. lib 6. tit. 14. à nu. 24. vſque ad fin. Peregr. de fidcicom. art. 14. num. 7. verſ. at ſecus eſt. Et cùm ex illis verbis arguatur, quòd factum fuerit fideicommiſſum fauore agnationis, ideo magis cenſeri debet prohibitam eſſe Trebellianicam etiam ipſis filijs, vt per Dec. conſ. 295. circa fin. Natt. conſ. 321. num. 8. in fin. & num. 9. Sim de Prat. de interpret. vlt vol. lib 3. dub. 5. ſol. 6. numer. 33. fol. 367. Et in puncto quòd ex prohibitione alienationis extra familiam cenſeatur nihilominùs prohibita Trebellianica, conſuluit Alberi. conſ. 247. num. 8. Cuius dictum corroborari poteſt ex prædictis, & ex cõcluſione, quòd prohibita alienatione, cenſeatur prohibitum omne id per quod peruenitur ad illam, l. codicillis, §. morte, vbi Bart. de leg. 2. latè Tiraq. de retr. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 14.

vt reſolutum fuit, nec conſtet, quòd ſit in alicuius parochia, † Epiſcopus ſolus de iure communi habet in- 1
tentionem fundatam, cap. quoniam de decimis. Ipſe enim ſolus hoc caſu eſt Parochus, & penes eũ reſidet tota cura, cap. nullus, 16 q. 7. Et fuit firmatum in hac cauſa. Et propterea cum ad Capitulum, cui aſſiſtit Epiſcopus, non habeat nec principale intereſſe, nec in conſequentiam, prout etiam fuit reſolutum: meritò prædicta aſſiſtentia ei ſuffragari non poteſt, cùm victoria non poſſit obtineri, niſi ad fauorẽ Epiſcopi pro
quo ſolum ferri ſententia poteſt. † Vnde bene intrat 2
concluſio firmata in vltima deciſione, quòd quando tertius veniens ad cauſam excludit actorem, & reum, non poteſt impedire expeditionem: iuxta veriorem ſententiam, de qua in deciſione noſtra 4 de iud. in antiquioribus.

Nec facit, quòd iuxta diſpoſitionem dicti Capituli, quoniam Epiſcopus poteſt decimas ad opus ſuum retinere, vel alijs Eccleſijs deputare: quia ex aſſiſtentia quam præſtat non ſequitur: quòd voluerit has deci-
mas donare Capitulo. † Et hoc non dicit mandatum, 3
quòd eſt diligenter attendendum, l. diligenter, ff. mand.

Neque obſtat deciſio in cauſa Oſcen. decimarum, 4
coram bo. me. de Rubeis, quia vltra reſponſiones alias datas, benè in caſu illius deciſionis Capitulum recipiebat fomentum ab Epiſcopo, cùm ageretur de decimis intra limites parochiæ Eccleſiæ Cathedralis. Nam quotieſcumque decimæ debentur ex aliquo titulo Eccleſiæ Cathedrali, Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi: & ſic habet intereſſe principale, c. dudum, de decimis, & Capitulum per quandam conſequentiam, quia illæ decimæ debent diuidi inter Canonicos, c. vltimo de offic. cuſtod. Rebuf. de decimis q. 7. nu. 13.

Pacen. Decimarum. Lunæ 5. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam in decimis quando non adeſt parochus, vel quando debentur Eccleſiæ Cathedrali, num. 4.*
2 *Tertius veniens ad cauſam quando excludit actorẽ & reum, non poteſt impedire expeditionem.*
3 *Mandatum eſt ſpecificè obſeruandum.*
4 *Capitulum recipit fomentum ab Epiſcopo ſibi aſſiſtente in cauſa decimarum, quando decimę debentur Eccleſię Cathedrali, & conſequẽter Capitulo cùm Epiſcopus de iure communi habeat in illis fundatam intentionem.*

D E C I S I O CCLIV.

Domini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt aſſiſtentiam Epiſcopi non præſtare tale fomentum Capitulo Cathedrali Pacen. vt non poſſit dari abſolutoria Dom. Duci de Feria reo circa perceptionem medietatis decimarum in loco del'Hebrero, quia in illa quæſtione de tertio veniente ad cauſam vt aſſiſtat alicui, an impediat expeditionem cauſæ, inter alia præſupponunt Doctores, quòd vterque habent intereſſe, vnus ſcilicèt principaliter, alter verò per quandam conſequentiam, vt per Bar. in l. ſi quis prolutorio, §. ſed & ſi agere, lib. 1. ff. de appellat. Sed in caſu iſto cum locus del Hebrero ſit extra limites Parochiæ

Anconitana Pecuniaria. Ven. 9. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Decretum eſt nullum, ſi fuerit ommiſſum iuramentũ calumniæ, vel non adſit mandatum procuratoris citati, & ideo non eſt exequendum, num. 8.*
2 *Lis dicitur mota per comparationem in actis, & proteſtationem, vt iuretur de calumnia.*
3 *Acta præcedente mandato facta, conualidantur per mandatum procurę poſteà productum, non tamẽ acta nullo præcedente mandato facta. num. 4.*
5 *Mandatum pręſumitur ex productione iurium cum magna impenſa.*
6 *Duo mandata ad eandem cauſam concurrere poſsũt, niſi vnum excludat aliud, num. 7.*

D E C I S I O CCLV.

Fuit reſolutum mandatum relaxatum per Audito- 1
rem Cameræ eſſe nullum, tam ex omiſſione petiti iuramenti calumniæ, cap. 1. de iuramento calumniæ in 6. vbi Doct. l. 2. quòd ſi actor C. de iur. iur. pro cal. dan. Put. decis. 398. lib. 2. quàm etiam ex defectu mandati illius qui comparuit pro D. Roſpulo, Vant. de nullit. tit. de nullit. ex defectum inhabil. ſeu mand. ſub nu. 58. & ſeqq.

Nec eſt verum, quòd petitio iuramenti fuit facta 2
ante litem motam; quia ſatis erat mota lis cùm ad inſtantiam D. de Roſpulis fuiſſet facta citatio ad ſol-

uen-

Digitized by Google

uendum,& aliàs pars comparuiſſet in actis, & proteſtaretur de calumnia iurari, l.1.C.de lit. conteſt. Corn.conſ 209.vol.2.

3 Neque facit,quòd proteſtatio, neminem audiri niſi docto de mandato,non fuerit facta niſi poſt relaxationem mandati exequutiui;quia licèt, ſi mandatum ante à extitiſſet, potuiſſet poſt dictam proteſtationem produci,& geſta etiam ante relaxationem mandati exequutiui fuiſſent valida,Aym.conſ. 108. nomer. 1 & ſeqq. Rot.deciſ. 19 de proc. in antiq. Put.deciſ. 383.

4 num.8.lib.2. † Non tamen nul o præcedente mandato potuit D. Ruſpu'us tunc pro.curatorem conſtituere,cum ratificatione geſtorum ad validandum ea quæ ſine mandato geſta erant. Aym.d.conſ.108.num.1. circa fin.Rot.deciſ.1.de procur. in antiq. Caſſad. deciſ.42.nu.2.ſuper regul. Put.dicta dec.383.ad fin.li.2.

5 Minus relevat,quòd ex productione iurium cum notabili impenſa conſtat de mandato præſumpto procuratoris,quod ſuffi.it,ad deciſ Caſſad.1.num.1.de procurat. Et fuit reſolutum in cauſa Burgen. de Contractuabus 4. Februarij 1591. coram Illuſtriſſimo Se-

6 raphino, † cui non repugnat mandatum poſteà factum per D.Ruſpu'um, cùm duo mandata concurrere poſſint, vt fuit reſolutum in cauſa Firmana iuriſpatronatus, 28.Ianuarij coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Pamphilio. Quia circa hoc motiuum dubitatur: Dominum,an conſtet de tali impenſa, ex qua

7 dici poſſet reſultare mandatum præſumptum. † Et aliqui exiſtimant, quòd conſtitutio procuratoris cum ratificatione geſtorum, vid tur excludere mandatum præſumptum, quia aliàs non fuiſſet opus conſtituere,cum ratificatione geſtorum.

8 Ex quibus cùm mandatum relaxatum per Auditorem Cameræ reddatur nullum, non eſt exequendum.C.ſi c.in l.1.num 5.C.ne lic.prouoc. Caſtren. & Alex.in l.4. § condemnatum.ff.de re iu l. Innoc.in c. cùm olim.in gloſ.canonicè,de dol.& contum.

Oueten. Mercedis. Lunę 12. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Qui non fecit profeſſionem fidei requiſitam à Concilio Trid.ſeſſ 24.c.11.non poteſt in abſentia etiã iuſtà lucrari diſtributiones quotidianas.*

2 *Salarium non conuentum non debetur.Fallit tamen regula in ciuitate,qua quis ſolitus eſt locare operas ſuas.*

3 *Taxatio ſalarij relinquitur arbitrio iudicis.*

4 *Intereſſe Cambiorum non debetur,niſi probatis requiſitis per Caſtren.in l.3.ff.eo quod cert.loc.*

5 *Intereſſe damni emergentis debetur propter morã non ſoluentis.*

6 *Mora tam committitur in faciendo, quàm in contrafaciendo.*

D E C I S I O CCLVI.

PEtebat D.Quinones, protempore, quo fuit abſens,fructus,& diſtributiones quotidianas ſuæ præbendæ Canonicalis à Capitulo, nec non ſalarium & expenſas,& intereſſe pro pecunijs captis ad cambiom pro dictis fructibus,diſtributionibus, ſalario, &

1 expenſis. † Et quantum attinet ad fructus,& diſtributiones; Domini dixerunt, illas non eſſe debitas, cùm iſti abſentia fuerint antequam accederet primum reſidentiam,& emitteret profeſſionem fidei: quapropter non potuit haberi pro præſente, Conc.Trid. ſeſſ.13.de reform.c.12.verſ.prouiſi autem de Canonicatibus, quod ita interpretatur eſt Sacra Congregatio,vt in declaratione quæ datur num.2. & tenet Nauarr.conſ.4.de ſumm. Trinit.& fid. c thol. vbi nu.3. quòd fidei profeſſio proficit tantùm in futurum, & ſic,quòd fructus præteriti non debeantur. Vnde non eſt quærendum, an haberet talem cauſam abſentiæ, propter quam etiam abſenti deberæ fuiſſent diſtributiones, cùm non adimpleuerit præſcriptum Concilij Tridentini Ex prædictis ſequitur, quòd nullum intereſſe poſſit prætendere,neque ratione damni emergentis,nec lucri ceſſantis, reſpectu horum fructuum, & diſtributionum.

Quantum attinet ad ſalarium, & expenſas, Capitulum non renuebat ſoluere vtrumque, ſed dicebat, expenſas debere iuſtificari, quod & Dominis placuit: Salarium verò, quia fuit promiſſum tantummodò in futurum, dicebat deberi dumtaxat à die conſtitutionis illius vſque ad diem reuocationis ipſius procuratoris,Domini tamen ſuper hoc, dimiſſo vt particulariter videatur,an ſalarium debeatur etiam poſt reuocationem,quod pendet ab eo, an fuerit validè, vel nulliter reuocatus, vt in cauſa Placentina nullitatum reuocationis procuratoris 23.Ianuarij 1598. coram R.P.D.m o Litta,dixerunt,ſalarium deberi à die

2 quo fuit ſubſtitutus,& incepit ſeruire,† quia licèt regulariter ſalarium non conuentum non debeatur, tamen regula non procedit in ciuitate in qua quis eſt ſolitus locare operas ſuas,Corn.conſ.116.num. 2.in fin.& num.3.lib.4.Put.deciſ.44. num 2 lib.2. Et fuit dictum in cauſa reductionis laudi de Buſchetis 12. Februarij 1582.coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto, prout eſt ootorium, quod facit D. Quinones,qui multa cum ſua laude, fidelitate, & diligentia, ſub eius tutela plura habet negotia, & cum Capitulum promiſerit in futurum ducatos 100. annuos, & non appareat,quod poſt dictam conſtitutionem aliqua fuerint negotia, viſum fuit Dominis, hoc ſalarium

3 conuenienter eſſe,etiam pro tempore præterito, † cum hoc relinquatur arbitrio iudicis, Bart.in l.Seio, in fin. princ.ff.de an.legat. Corn.d.conſ.116 numer.4 Capic. deciſ.27.nu.20.

4 Circa intereſſe pro pecunijs captis ad cambium reſpectu ſalarij,fuit dictum,non deberi niſi probatis requiſitis per Caſtren.in l.3 ff.de eo quod cert. loc. Re-

5 ſpectu verò expenſarum, viſum eſt, intereſſe deberi ratione damni emergentis: quia procurator geſſit negotium vtile Capituli, quod ſatis fuit in mora, propter quam debetur huiuſmodi intereſſe, gloſ.in c. conqueſtus, de vſur.cùm debito tempore non ſubmini-

6 ſtrauerit pecuniam procuratori, quia mora tam committitur in non faciendo id quod quis facere tenetur, quàm in contra faciendo,l.qui non facit, ff. de reg.iur. Aret.conſ.156.in fin.

Romana Pecuniaria. Lunæ 12. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Habens expreſſã hypothecã anteriorẽ præferri debet non habẽtibus ſimilẽ hypothecam anteriorẽ.*

2 *Conſtante matrimonio,& viro ad inopiã non vergente,dos repeti non poteſt,poteſt tamen agere, vt dos collo etur in tuto,& deſeruiat oneribus matrimonij,& nu.3.& 5.*

4 *Aeſtimatio rei datæ in dotem facit emptionem & venditionem.*

O 2 , Fundus

5 *Fundus dotalis qui ſit.*
6 *Pecunia dotalis dicitur illa quæ fuit data in dotem & effecta viri.*
7 *Verbum, dedit, importat dominij translationem.*

DECISIO CCLVII.

1 FVit per Dominos reſolutum, pecunias fore conſignandas D. Franciſcæ; quæ cùm habeat hypothecam expreſſam cum publico inſtrumento, debet præferri alijs creditoribus non habentibus ſimilem hypothecam anteriorem, iux. l. ſcripturas, C. qui pot. in pign. hab. Rip. in l priuilegio, num. 24. ff. de priuil. credit. Neguſ. de pign. 2. mem. 5 par. principalis, num 47. cum ſeqq Gabr. de probat. concl 10.

2 Neque obſtat, quòd adhuc durat matrimonium, & vir non vergit ad inopiam, vnde D. Franciſca non poteſt repetere dotem, in l. rebus, § omnis, C. de iur.
3 dot. l. vnica C. ſi dos conſtit. matrim. † quia hodie D. Franciſca non agit pro reſtitutione dotis, ſed cùm dos fuerit ſoluta Vincentio ſocero, qui propterea pro illa obligatus remanſit, l. ſi cum dotem, §. transgrediamur, ff ſolut. matr. agit, vt excludat alios creditores, & ſua dos collocetur in tuto, & deſeruiat oneribus matrimonij, quod facere poteſt, l. ſi is qui, §. 1. ff. de iur. dot. l. ſi maritus, ff. fam. erciſc. Bald. in auth. ei qui ſub num. 39. C. de bo. auth. iud. poſſ. & alij tradunt omnes, in l. ſi conſtante, ff. ſol. matr. Et fuit reſolutum in cauſa Romana dotis de Cincijs, 9. Iunij 1600. coram Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo Rhodienſi.

4 Nec minus facit, quòd fuerunt data in dotem loca Montium, & domus; quia hæc omnia fuerunt data æſtimata. Vnde dubitari non poteſt, quin æſtimatio fecerit emptionem, & venditionem, l. quoties, & l. ſi inter virum, vbi gloſ. C. de iur. dot. Couarr. pract. qu.
5 c. 28. numero 1. Et ideò cum hæc bona fuerint effecta de patrimonio Vincentij, non poteſt impediri dicta Franciſca, quominus agat ſuper illius bonis ſibi beneuiſis, vt ſua dos collocetur in tuto, cum omnia ſibi ſint hypothecata, l. creditores, ff. de diſtract. pign. l. qui generaliter, C. qui pot. in pign hab.

6 Nec minus releuat, quod in datione domus, fuerit dictum, quod ſit in infundum dotalem: quia cum præceſſerit promiſſio dotis in certa quantitate, & domus quoque fuerit æſtimata pro ſcutis 300. Verba illa (in fundum dotalem,) non accipiuntur propriè, prout intelligitur fundus dotalis: ſed ita interpretantur, vt domus ſit data in ſolutum & pagamentum, & fundum dotalem, ſcilicet in dotem datum, non tamen, quod dos in ea domo conſiſteret, arg. tex. in l. ex pecunia dotali, vbi Bald. nu. 1. verſ. in textu, C. de iur. dot. vbi pecunia dotalis dicitur illa quæ fuit data in dotem, & effecta viri. Bene facit Cephal. conſ. 351. nu. 37. & ſeqq. lib. 3 Et fuit latè deductum in cauſa Interamnen. ſeu Romana fundi dotalis, 20. Februar. 1589. coram Illuſtriſſimo Plato.

Nec etiam officit, quod domus valeat vltra dictam ſummam: quia vltra quod non conſtat, non eſt præciſa via Dominis de Perbenedictis, experiendi de iuribus ſuis contra dictam domum. Et hoc modo reſpondetur ad declarationem factam per D. Franciſcam, quod vult ſibi ſatiſfieri ſuper bonis mobilibus Vincentij. Non enim conſtat, quod iſta bona ſufficiant, & eſt in confeſſo, quod non excedunt valorem ſcutorum quingentorum.

Denique non ſubſiſtit, quod bona promiſſa in dotem non fuerint conſignata Rentio, dicitur enim,
7 (dedit, & conceſſit,) † quod verbum (dedit,) importat dominium transferre, & rem accipientis facere, §. ſicitaque diſcretis, inſtit. de act. l. fin. vbi not. ff. de cond. cauſ. dat. l. vbi autem, §. fin. ff. de verb. oblig. Bart. in l. ex empto, in princ. ff. de act. empt. & in l. 1 C. de rer. permut.

Quod dicitur circa inſtrumentum, quòd non ſit in forma probanti, niſi Domini de Perbenedictis acquieſcant ſimplici copiæ collationatæ, prout alij creditores fecerunt, poterit produci in forma probanti.

Feltren. Præbendæ. Veneris 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Requiſita ad hoc vt iura ſint in forma probanti.*
2 *Iura antiquiſſima non egent recognitione.*
3 *Sola data non probat antiquitatem niſi concurrant alia adminicula.*
4 *Antiquitas ſcripturæ probantur ex viſione ipſius.*
5 *In antiquis ſcripturis non requiritur probatio notariatus.*
6 *Scripturæ antiquæ etiamſi non ſint in archiuio, probant dummodo reperiantur plura inſtrumẽta eiuſdem notarij.*
7 *Rota adhibet fidem inſtrumentis, etiam informibus propter eorum obſeruantiam.*

DECISIO CCLVIII.

FVit reſolutum, iura vltima loco producta, ſuper 1
quibus eſt fundata deciſio in hac cauſa facta 6. Iunij præteriti, eſſe in forma probanti: habent enim indictionem, diem, locũ loci, teſtes, & ſubſcriptionem, notarij, iuxta gloſ. in l. generali, in verb. ſeruituti, C. de tabul. lib. 10 Aym. conſ. 216. numer. 2. & ſeqq. latè Couar. pract. qq. c. 20. vſque ad nu. 6. Et fuit dictum in cauſa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ, 26. Martii 1601. coram R.P.D. Sacrato, & aliàs ſæpiùs.

Nec facit, quòd iſta iura non ſint bene recognita, 2
quia cùm ſint antiquiſſima, nempe vltra 120. annos, non egent aliqua recognitione. Put. deciſ. 151. lib. 1. Vetall. deciſ. 5. lib. 3. Et fuit pluriès reſolutum. Et
† licèt ſola data non probet antiquitatem, ceſſat tamen 3
difficultas concurrentibus adminiculis. Put. deciſ. 186. in fin. lib. 3. Maximum autem adminiculum eſt obſeruantia ſubſequuta vſque ad hodiernum diem. Aym. conſ. 101 num. 4. poſt alios quos allegat. Quam doctrinam pluriès ſequuta fuit Rota, & præſertim in dicta cauſa Lunen. Sarzanen. coram R.P.D. Sacra-
to, vbi aliæ deciſiones allegantur. † Vltra quòd etiam 4
antiquitas probatur ex viſione ſcripturarum, prout admiſit Rota in cauſa Tiraſonen. iuriſdictionis de Tudella, 26 Aprilis 1602. coram Reuerendiſſimo D.
meo Archiepiſc. Rhodien. †. Nec etiam, ſtante dicta 5
antiquitate eſt opus probare notariatum. Dec. conſ. 36. nu. 30.

Minùs facit, quod hæ ſcripturæ non fuerint reper- 6
tæ in aliquo archiuio publico; quia ad effectum quòd probent, hoc non requiritur, modò reperiantur plura inſtrumenta eiuſdem notarij. Et ita loquitur Achil. deciſ. 5. de fid. inſtr. Eoque magis hoc dicendum eſt, cùm fuerint reperta apud Bartholomæum Deleitum nepotem notarij Deleiti, qui etiam recognouit manum ex communi reputatione, & in domo ſita, & ex auditu à patre, & iſtæ ſcripturæ ſe inuicem coadiuuant, & vna recipit robur, & adminiculum ab alia, vt fuit dictum in cauſa Mediolanen. de Baſadia, 21. Apri-

Digitized by Google

21. Aprilis, 1589. coram Reuerendiſſimo D. Peruſino.
Quantum attinet ad inſtrumentum erectionis de anno 1468. licèt contra ipſum multa opponantur, tamen domini, ommiſſa diſcuſſione, dixerunt, illi eſſe adhibendam fidem, cùm ſuper vſque ad hæc tempora, & ſic vltra 130. annos, vt patet ex dicta deciſione in
7 hac cauſa facta habuerit obſeruantiam. † Quo caſu
Rota ſolet adhibere fidem etiam inſtrumentis informibus, per doctrinam Bart. inter conſ. Bald. conſ. 400. nu. 5. & Cyn. ibidem, ſub num 6. verſ. non obſtat, lib. 4. Bald. conſ. 402. in fin. lib. 5. Aym. d. conſ. 101. nu. 4. Et fuit dictum in cauſa Aquilana releuationis indemnitatis, 28. Iunij 1577. coram Oriolen. & aliàs ſæpiùs.

Celſonen. Præceptoriæ. Ven. 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Qui dicit, beneficium eſſe reſeruatum, tenetur probare reſeruationem.*
2 *Iudex iniuſtè procedens non priuat poſſeſſione, ſicut nec ſequeſtrum neceſſarium, num. 3.*
4 *Reus & poſſeſſor vincit per non ius alterius.*
5 *Teſtis etiam non interrogati debent reddere cauſam ſuæ ſcientiæ, in ijs quæ pēdent à iudicio intellectus.*
6 *Tres ſuffi iunt ad conſtituendum Collegium limita vt num. 8.*
7 *Præceptoria habens præeminentiam, & iuriſdictionem, eſt dignitas, niſi adſit ſtatutum in contrariū.*
9 *De iure Communi Eccleſiæ Cathedrales & regulares ſunt Collegiatæ.*

DECISIO CCLIX.

1 FErdinandus qui ſe fundat in reſeruatione regulæ
tertiæ, ex quo narrauit, Præceptoriam eſſe dignitatem conuentualem, illam tenetur probare. Rom.
conſ. 355. num. 11. & 14. Gemin. conſ. 36. Caſſad. dec.
2 5. de præben. quia Honufrius eſt reus, & poſſeſſor. †
Iudex enim, cùm iniuſtè proceſſerit, illum non priuauit ſua poſſeſſione, vt per Doctores, in l. clàm poſſide-
3 re, §. qui ad nundinas, ff. de acq. poſſ. † Et ſequeſtrum
neceſſarium appoſitum per Rotam, nec illum priua-
4 uit. Rebuff. de ſequeſtr. art. 1. gloſ. 1. num. 19. † Et ideo
ſibi ſufficit, vincere per non ius Ferdinandi, l. fin. C.
de rei vendicat. cum vulgaribus. Et propterea non eſt
diſcutiendum, an ille fuerit electus iuxta formam traditam per Abb. in c. cùm deputati, nu. 7. de iud.
Hanc autem reſeruationem non probat Ferdinandus, quia licèt teſtes deponant, quòd præceptoria
5 ſit dignitas conuentualis, nihil concludunt, † cùm
non reddant cauſam ſcientiæ. Quam etiam non interrogati tenerentur reddere, cum hoc pendeat à iudicio
intellectus. Bart. in l. ſolam, in antiq. lect. in fin. C. de teſt. Caſſad. dec. 3. nu. 10. de probat. Surd. conſ. 89. nu. 4. lib. 1.
6 Nec Ferdinando ſuffragatur, quòd teſtes deponat,
quòd cum Præceptore tres Fratres maneant, qui ſufficiunt ad conſtituendum Collegium. Ioan. de Anan. poſt gloſ. in c. nobis, num. 14. & Anchar. numer. 17. de
7 iurepatr. † Et ideo, cùm Præceptor habeat adminiſtrationem, & iuriſdictionem cùm præminentia, eſt
dignitas. Boer. decif. 186. num. 2. Aret. conſ. 23. nu. 1.
Quia ſtante ſtatuto, quòd præter certas Præceptorias
ibi nominatas, aliæ non ſunt Dignitates Conuentua-
8 les, † plures cum Præceptore cohabitantes non conſtituunt collegium. Anchar. in d. c. nobis, num. 17. verſ.
ſi verò conſtat, ibi, & hoc caſu Abba. ante num. 9. Et
propterea Præceptor non habet dignitatem. Achil. deciſ. 11. num. 4. de ſent. & re iud.
Minus etiam ſuffragatur, quòd de iure communi 9
Eccleſiæ Cathedrales, & regulares, ſunt collgiatæ. Hoſtien. in d. c. nobis, ſub num, 2. col. 2. verſ. quicquid etiā. Abb. numero 8. verſ. item Eccleſiæ. Biſignet. deciſ. 13. numer. 3. de præb. quia hæc fortaſſe procederent, ceſſante dicto ſtatuto Religionis, vt per Anchar. loco ſæpius allegato. Reſeruarunt tamen Domini, particulariter videre, an hoc ſtatutum ſit validum, & in forma probanti.

Aſſiſien. Cenſus. Ven. 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria conceditur ad probandam ſimulationem per viam exceptionis, ſi adſit magnus fumus.*

DECISIO CCLX.

VIſum fuit Dominis, reſecatis articulis qui ſapiunt criminalitatem, dandam eſſe remiſſoriam,
quę licèt petatur ad probandam ſimulationem, & ſit
delictum, † tamen, cum ſimulatio deducatur per 1
viam exceptionis, poteſt concedi remiſſoria Felin. in
c. cùm cauſam, num. 23. de teſt. Socin. iun. conſ. 60. nu. 13. lib. 2. Menoch. de recuper. remedio 15. num. 361.
Neque officit, quòd ad hūc effectum requiratur magnus fumus. Caſſad. dec. 4. de dilat. Caputaq. dec. 62. p. 3. Put. deciſ. 219. numer. 3. lib. 1. quia hic adeſt magnus fumus, cū cenſus fuerit prima vice malè impoſitus, fuerunt. n. aſſignata credita, animalia & ſimilia, & poſtmodum fuit extinctus, & poſt ſeptem dies fuit creatus hic nouus cenſus, mediante pecunia numerata. Et hæ videntur ſufficientes coniecturæ, ita vt concedi poſſit remiſſoriam, vt benè pro hoc facit deciſio in cauſa Senogallienſi, cenſus, 26. Aprilis 1591. coram R. P. D. meo Decano, in qua ex ſimilibus coniecturis cenſus fuit iudicatus fœneratitius.

Mediolanen. Decimarum Lunæ 19. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Parocho non debetur manutentio in perceptione decimarum, ex aſſiſtētia iuris cōmunis, ſi eſt turbida.*
2 *Poſſeſſio de tempore litis motæ eſt manutenendus.*
3 *Quietantiæ probant poſſeſſionem concurrentibus adminiculis.*

DECISIO CCLXI.

DOmini, omiſſo, an ex ſola aſſiſtentia iuris communis, debeatur Parocho manutentio in perceptione decimarum, tum quia articulus remanet in-
deciſus coram R. P. D. meo Decano. † Tum etiam 1
quia in omnem euentum non debetur, quando aſſiſtentia redditur turbida, vt fuit reſolutum in cauſa Montis Regalis iuriſdictionis 20. Decembris 1596. coram eodem D. meo meo Decano, prout redditur in caſu iſto ex laudis latis inter monachos, & parochos. † Dixerunt nihilominus, deberi manutentionem

in præceptione lib. 80. ex regula, quòd qui poſſidet tempore litis motæ, eſt manutenendus, §. retinendæ, in fin. inſtit. de interd.
3 † Hæc autem poſſeſſio probatur ex quietantijs factis per ipſum parochum, adminiculatis ex ordinibus præcedentibus datis per monachos colonis, & confeſſione monachorum in commiſſione, & ex ſententia per ipſos obtenta, in qua Parochus condemnatur ad reſtitutionem decimarum perceptarum. Dec. conſ. 536. num. 10. Grammat. deciſ. 109 num. 6. Aym. conſ. 40. num. 4. Et fuit reſolutum coram Reuerendiſſimo Pacen. in cauſa Papien. bonorum, 26. Octobris 1601. Et eſt tritum in Rota, quòd confeſſiones de recepto, concurrentibus adminiculis probant poſſeſſionem.

Non obſtat, quòd quietantiæ fuerint factæ poſt litem motam, quia nihilominùs ſunt ex actis ante litem, & in hoc continent veritatem, vt patet ex prædictis. & ex confeſſione facta per ſyndicum in ſolutione facta Parocho vigore mandati de manutenendo, obtenti ab A. C. fatetur enim, decimam fuiſſe ſolitam ſolui per colonos, de ordine monaſterij.

Burgen. Beneficij de Robrero. Lunæ 19. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *In compulſatione iurium requiritur citatio partis.*
2 *Mandatum procuræ ſine die non eſt in forma probanti.*
3 *Teſtis examinatus ſine articulis, vel de cuius iuramento non conſtat niſi per enunciatiuam notarij, non probat.*
4 *Teſtes plures ſimul omnes examinati non probat.*

D E C I S I O CCLXII.

AD integram portionem de qua agitur multi ſe oppoſuerunt, quatuor verò tantùm proſequuti ſunt oppoſitionem, nempe Petrus Ortiz, Auguſtinus Diaz, Matthæus Penia, & Auguſtinus Fernandez: qui tres vltimi compromiſerunt ad tollendas lites, & fuit latum laudum, per quod dicebatur, quòd iſti tres examinarentur, & habilior prouideretur de dimidia portione, & cæteri duo prouiderentur de duabus quartis, & facto examine, Auguſtinus Fernandez fuit repertus idoneor, & præfixo termino triũ menſium Petro Ortiz ad producendas Bullas ſuæ prouiſionis dimidiæ portionis, prætendebat enim integram portionem ſibi deberi tanquam cepto beneficiati, ipſe nihil produxit, nec etiam in termino poſteà prorogato. Vnde fuit lata ſententia per prouiſores, in qua fuit dictum, Auguſtino Fernandez deberi dimidiam portionem, Matthæo verò Penniæ, & Auguſtino Diaz deberi duas quartas, Petrum verò Ortiz habendum eſſe pro excluſo, ex quo non produxit titulum prouiſionis dimidiæ portionis.

Ab huiuſmodi ſententia appellauit Petrus, & cauſam introduxit in Rota, in qua agitur per contradictas, ideo Petro ſolo informante, Domini teſtrinxerunt cauſam ad infrà ſcriptas difficultates.

1 Prima eſt, quòd proceſſus de partibus non videtur ritè compulſatus, cùm in compulſatione non fuerint citati dicti oppoſitores, ſed ſolùm procurator Auguſtini Fernandez. Et quamuis citetur etiam tanquam procurator Auguſtini Diaz, tamen in toto proceſſu non apparet de mandato procuræ, & Matthæus Pennia fuit citatus in ſtatis, & tamen non apparet de eius contumacia, nec de aliqua legitima cauſa, ita vt ſic potuiſſet citari.

Secunda difficultas eſt, quòd pro Petro Ortiz ſe oppoſuit Ioannes de Vrbana, & tamen non conſtat, quòd ipſe Ioannes eſſet procurator Petri, nec poteſt conſtare de mandato præſumpto, cùm non concurrant requiſita, ex quo iſte Ioannes ſe oppoſuit, & nihil aliud fecit.

Tertia. Quamuis adſit mandatum ad lites, in perſona Franciſci Ortiz auunculi Petri, qui ſubſtituit Ioannem Viuaro qui comparuit pro Petro, 2
† Illud tamen mandatum non eſt in forma probanti, cùm careat die, & ſic etiam geſta nomine Petri in lite poſteà habita inter oppoſitores, non ſunt habenda in conſideratione, cùm non conſtet de legitimo mandato procuratoris.

Quarta difficultas eſt quia Petrus Ortiz prætendit hanc ſententiam eſſe iniuſtam, ex quo ipſe fuit excluſus, cùm tamen vigore conſtitutionum ſynodalium, dimidius beneficiatus debeat aſcendere, & beneficia non poſſit diuidi. Tamen iſtæ conſtitutiones non ita loquuntur prout prætenditur pro parte Petri, nec copia integra fuit data Dominis. Vnde quatenus alia non obſtent, erant conſiderandæ huiuſmodi conſtitutiones data etiam copia probationum aliorum oppoſitorum.

Quinta difficultas in eo conſiſtit, quòd ſententia videtur fundata in eo quòd Petrus Ortiz non produxit titulum ſuæ prouiſionis, & tamen conſtabat, ipſum eſſe dimidium portionarum, ex teſtibus in proc. fol. 67. & fol. 84. 3
† Sed primi teſtes fuerunt examinati abſque eo quòd eſſent dati articuli, & non conſtat de iuramento ſecundi teſtis, cùm notarius dicat tantùm enunciatiuè poſtquam iurauit, dixit. Verall. deciſ. 123. lib. 1. Et tritum in Rota. 4
† Alij verò teſtes nihil probant, cùm, vltra quòd non fuerunt dati articuli, omnes ſimul examinati fuerint, Abb. in c. quia propter numer. 14. & 15. de elect. Nec minus conſtat, quod in examine fuerint citati proximiores dictorum oppoſitorum. Nec etiam poteſt iuuari Petrus ex poſſeſſione capta dimidiæ portionis, cùm detur ſolùm certa atteſtatio notarij cum aſſertione, quod quidam de cuius mandato non conſtat, cepit poſſeſſionem nomine Petri, & iſta atteſtatio fuit facta longè poſt, ita vt ſit habenda pro ſimplici fide, quæ nec etiam habet relationem ad aliquod inſtrumentum.

Pampilonen. de Ianſi. Lunæ 19. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia* SI NEVTRI *ſupponit neutri ex colliti gantibus ius competere.*
2 *In narratiua alternatiuè concepta ſufficit vnum ex alternatiuis iuſtificare.*
3 *Vacatio per obitum ſupponit poſſeſſionem de iure, vel de facto.*
4 *Res iudicata pro veritate habetur.*
5 *Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam non competit abſque læſione.*
6 *Expeditio literarum non eſt neceſſaria quando non agitur de canonizatione gratiæ.*
7 *Per clauſulam* LITIS STATVM ETC. *cenſetur facta mentio de lite.*
8 *Mentio qualitatis beneficij facta in clauſulis ſufficit ad excuſandam obreptionem.*

9 In

Digitized by Google

9 In impetratione beneficij litigioſi non est neceſſaria expreſſio qualitat s beneficij.
10 Valor beneficij probatur ex confeſſione partis ad poſitiones.

DECISIO CCLXIII.

FVit reſolutum, gratiam Antonij impedire canonizationem gratiæ, ſi neutri, Ferdinandi, quia
1 cùm hæc gratia præſupponat, neutri ex collitigantibus eius competere, Rot. deciſ. 24. de reſcript. in nou. Put. deciſ. 48. num. 4. Cod. 1. ceſſat hoc præſuppoſitum ſtante dicta gratia anteriore Antonij, quę ideo potior eſt in iure, c. qui potior, de reg. iur. in 6.

Neque obſtat quòd modus vacandi non eſt iuſtificatus, cùm non probetur, Ferdinandum obtinere alia beneficia, quæ non expreſſit in ſua gratia; quia modus vacandi eſt alternatiuè narratus, ſcilicèt ob non expreſſionem obtentorum, vel aliàs gratia nulla,
2 & inualida exiſtente. † Et ideò ſufficit, quòd vnus ex modis narratis iuſtificetur, in c. alternatiuis, de reg. iur. in 6. Et fuit in puncto dictum in cauſa Legionen. ſis præſtimoniorum, 14. Iunij 1593. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, prout bene iuſtificat Anto-
3 nius, † cùm prima gratia Ferdinandi ſit per obitum Ioannis de Zaualetia, quæ vacatio non poteſt verificari, neque de iure, neque de facto, cùm Ioannes nunquam adeptus fuerit poſſeſſionem, neque de iure, neque de facto, vt dicitur in deciſione Illuſtriſſimi Seraphini, in huiuſcemodi cauſa facta, 9. Iunij 1600.
4 † Et adeſt ſuper hoc res iudicata Rotalis, quæ pro veritate haberi debet, l. ingenuum, ff. de ſtat. homin. l. res iudicata, ff. de reg. iur.

Neque releuat, quòd Ferdinandus obtinuerit reſtitutionem in integrum aduersùs dictam rem iudi-
5 catam, † quia huiuſmodi reſtitutio eſt prout de iure, quæ non competit abſque læſione, l. Scio, ff. de reſtit. in integr. Quæ læſio ceſſat ex confeſſione ipſiuſmet Ferdinandi, in gratia, ſi neutri, cum fateatur, nec ſibi, nec Antonio ius competere.

Nec minùs ſuffragatur Ferdinando quòd Antonius non expediuerit literas ſuper huiuſmodi ſua gra-
6 tia, † quia cum non agatur de illius canonizatione, ſufficit ſola ſupplicatio. Sarn. ſuper reg. de non iud. iuxta form. ſupplica. quæſt. 5. num. 4. Mohed. deciſ. 9. in fin. de reſcript. & Deci. 2. de priuil.

Neque placuit, quòd hæc gratia Antonij ſit obreptitia, ex quo non fecit mentionem litis, neque iuriſpatronatus; quia contrarium eſt veriùs, cùm in clau-
7 ſulis generalibus adſit clauſula, (litis ſtatum,) quæ operatur, vt cenſeatur facta ſufficiens mentio litis, Felyn. in ca. ex litteris, nu. 2 de offic. deleg. Gemin. conſ. 120. num. 6. Achill. deciſ. 9. de reſcript. Put. dec. 2. eod. tit. Et fuit reſolutum in cauſa Zamorren. fructuum. 12. Nouembris 1584. coram Illuſtriſſimo Seraphino,
8 & aliàs ſæpiùs, † prout in eiſdem clauſulis habetur mentio iuriſpatronatus, quæ item ſufficit ad euitandam obreptionem, vt fuit dictum in cauſa Eugubina beneficij ſancti Stephani, 15. Martij 1589. coram Il-
9 luſtriſſimo Pamphilio, † Imò nec mentio iuriſpatronatus eſt neceſſaria, ſtante lite, iux. deciſ. Creſcen. 8. in fin. de iurep.

10 Denique non officit, quòd non ſit iuſtificatus valor narratus, quia ſatis iuſtificatur ex reſponſione ipſiuſmet Antonij ad poſitiones Ferdinandi quam ipſemet Ferdinandus acceptauit, vltra quòd Antonius offert ſi opus eſt, melius iuſtificare.

Albanen. Fideicommiſſi. Ven. 13. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 Filij poſiti in conditione ex statuto Vrbis cenſentur vocati.
2 Statutum Vrbis quòd filii poſiti in conditione cenſeantur vocati, intelligitur tam de filiis deſcendentibus, quam de tranſuerſalibus.

DECISIO CCLXIV.

FVit reſolutum, D. Marcum Antonium fuiſſe vocatum in teſtamento Honorij patrui magni, ex
† quo eſt poſitus in conditione, iuxta diſpoſitionem 1
ſtatuti Vrbis, quod in hoc ſequutum eſt opinionem Oldradi, contra gl. in l. Lucius, ff. de hæred. inſt. vt dicit Gabr. conſ. 115. num. 1. lib. 1.

Nec placuit Dominis, quòd ſtatutum ſit intelli- 2
gendum de filijs deſcendentibus, non de tranſuerſalibus, quia cùm generaliter loquatur, generaliter debet intelligi, etiam quòd maior ratio ſit in deſcendentibus, quàm in tranſuerſalibus, per regulam l. 1. §. quod autem. ff. de alear. & cenſuit Rota in cauſa Romana de Ruffinis, 20. Nouembris 1577. coram Domino de Rubeis 379. p. 1. & Gabr. d. conſ. 115. num. 1 & 2. & Doctores qui in contrarium allegantur, non tangunt præſentem difficultatem, ſed volunt, opinionem gloſſ. in l. Lucius, non habere locum niſi in filijs deſcendentibus, & tamen contrarium eſt verius, vt per Theſ. deciſ. 96. num. 70.

Reſeruarunt tamen Domini particulariter videre, an conſtet de tali repudiatione facta per Chriſtophorum patrem D. M. Antonij, quæ ei obſtet in caſu de quo agitur.

Patauina Attentatorum. Ven. 13. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 Poſſeſſio capta appellatione pendente, vel infra decendium datum ad appellandum, est attentata, n. 3. & 4. & 7.
2 Appellatio incontinenti poſt ſententiam viua voce interpoſita est valida.
5 Gesta penden te termino ad appellandum, etiam appellatione non interpoſita reuocantur per viam nullitatis.
6 Lis dicitur introducta ex comparitione partis in iudicio facta petentis admitti pro ſuo intereſſe, & oppoſitione aduerſarij hoc negantis.
8 Attentata non reuocantur ad instantiam illius de cuius intereſſe clarè non conſtat, vel per confeſſionem ipſius, vel per rem iudicatam.

DECISIO CCLXV.

FVit reſolutum, conſtare de attentatis: quia Fran- 1
ciſcus pendente appellatione à decreto Nuntij ſuper ipſius idoneitate, & inſtitutione de ipſo facienda, non poterat petere dictam inſtitutionem à Capitulo, & inde capere poſſeſſionem, cap. non ſolùm, de appell.

2 appell.in 6.cum vulgar.† Et hæc appellatio fuit vali-
da, cùm fuerit, licèt viua voce, tamen inconti nenti
poſt decretum interpoſita, l.1.ff.de appell. Marant. de
ordin.iudici.par.6.cap.penult.numer. 136. Maxime;
quia Nuntius detulit appellationi, dando terminum
3 iuris.† Et ceſſat difficultas; quia infra decendium
datum ad appellandum Laurentinus appellauit in ſcri
ptis, & Nuntius etiam detulit appellationi, quatenus de iure. Nec erat opus alia appellatione ab inſti-
tutione, & poſſeſſione, cum hæc omnia fuiſſent atten-
4 tata, l.1.C.quando prouoc. non eſt neceſſ.† Vltra
quòd hæc omnia fuerunt geſta pendente termino ad
5 appellandum. † Vnde etiam abſque aliqua appellatio-
ne deberent reuocari per viam nullitatis, prout ſer-
uat Rota, Doct.in cap.ſæpè, & ibi Franc. & Præpoſ.
de appellatione, Cæſ.de Graſſ.deciſ.4.de appell. Et fuit
plurìes reſolutum.

Neque obſtat, quòd attentata requirunt litem, & tamen ſolùm fuit introducta cauſa appellationis co-
ram Nuntio à decreto Epiſcopi ſuper non idoneitate
Franciſci, nec Laurentius erat in cauſa; Vnde cùm
lis non eſſet ſuper titulo beneficij, potuit Franciſcus
6 petere inſtitutionem, † quia enim poſt reprobationem
Franciſci Laurentius fuiſſet præſentatus, & propterea
comparuerit coram Nuntio, & petierit admitti pro
ſuo intereſſe, & docuerit de ſua præſentatione, & de-
derit exceptiones contra perſonam Franciſci, quibus
ipſe reſpondit, ſatis fuit inter ipſos introducta lis. A-
ſin.in prax.§.17.cap.1.numer.7. Et ideo Laurentius à
decreto Nuncij ſuper idoneitate, & immiſſione Fran-
7 ciſci potuit appellare, † & appellatione pendente ni-
hil erat innouandum, d.c.non ſolùm.
8 Nec etiam obſtat, quòd attentata non ſunt reuo-
canda ad inſtantiam illius de cuius iure non conſtat,
quia ad hunc effectum neceſſe eſt, quòd clarè conſtet
de non iure, prout loquitur Rot. deciſ.2. vt lit. pend.
in nou. & 2. de reſt.t. ſpol.pariter in nou. Et licèt
multa opponantur contra præſentationem Laurentij,
tamen dici non poteſt, clarè conſtare de non iure ip
ſius, cùm ad hunc effectum requiratur vel confeſſio,
vel res iudicata. Lancell.de attentatis, par.3 cap. 24.
num.66.& bene conſiderat Henrich.conſ.52.nu.12.
part.2.

Patauina Decimet̨æ. Lunæ 16. Ianuarij
1606.

SVMMARIVM.

1 *Dictio,* QVAM, *reſtringit præcedentem diſpoſitionē.*
2 *Inſtrumentum locationis non probat poſſeſſionem quoad extraneum.*
3 *Adminiſtratoris confeſſio non præiudicat Eccleſiæ.*

DECISIO CCLXVI.

CVm per binas deciſiones fuerint firmatum R. Ab-
bati Carcerum non competere remedium l.
conductores, C. locati ſuper tota, & integra decima
villæ Baonis, ex quo non probabat, ſe dictam decimam
locaſſe, & quia cùm ageret contra Eccleſiam Paro-
chialem ad decimas intra limites ipſius Parochiæ exi-
ſtentes, non poterat vti hoc remedio, non probando
immemorabilem, aut titulum, vt dicitur in dd. deci-
ſionibus. Et cùm poſtea noua iura produxiſſet, & ideo
dato dubio ſuper releuantia, Abbateque per annum
expectato, illud propoſui vna tantùm parte informan-
te, & Domini, cauſa maturè diſcuſſa, iura, non rele-
uare cenſuerunt, tum quia in locationibus narratur,
Monachos locare decimam quam habent in fundo &
pertinentia villæ Baonis † quod relatiuum, quam, re- 1
ſtringit præcedentia ſimpliciter loquentia de decima,
ad tex. in l.ea tamen adiectio, ff.de leg.3. † tum etiam 2
quia inſtrumentum locationis non probat poſſeſſionē
quoad extraneum ad text.in ca.inter dilectos, in fine
de fid.inſtr. vbi Felin.numer. 10. Rota deciſ. 7. de fid.
inſt.in ant.

Non officit notula, vt dicitur exhibita per fratrem
Fredericum in æſtimo, in quo dicit, ſoluere Abbati
lib. 2. pro recognitione decimæ, quia non eſt in forma
probanti, cum ſit ſimplex copia, & licèt etiam eſſet
in forma probanti, non releuaret, † cùm frater Fede- 3
ricus non potuerit præiudicare Eccleſiæ, & Monaſte-
rio cui eſt vnita dicta parochia, l.certum, ff. ſed an
& ipſos, vbi Caſtr.ff.de confeſs. præſertim cùm dicta
confeſſio contineat manifeſtum errorem, cum dicat,
quod ſoluit lib.35. cuidam Galeatio pro feudo, & lib.
3. Abbati pro recognitione. Vnde non poteſt dici,
quòd ſoluat Abbati li.3. pro tota, & integra decima
villæ Baonis.

Vrbeuetana Fideicommiſſi. Ven. 27. Ianuarij
1606.

EPITOME.

An & quando filij poſiti in conditione cen-
ſeantur vocati, & an in hac facti ſpecie cenſe-
atur inductum fideicommiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Filij poſiti in conditione, & vocati ad fideicommiſ-ſum purificandum per mortem patruorum, cenſentur etiam vocati ad hereditatem patris, cuius reſpectu fuerunt poſiti in conditione.*
2 *Clauſula aduerſatiua, de qua hic, coniungit, & repetit ſuperiora, retento eodem themate.*
3 *Diſpoſitum in prima inſtitutione cenſetur etiam diſpoſitum in ſecunda.*
4 *Filij poſiti in conditione, cenſentur vocati ex coniecturis quæ ſunt expreſſa vocatio in alia parte teſtamenti, perpetua excluſio fœminarum n.5. & 7. ratio habita conſeruandæ agnationis, n.12. & 14. aliam coniecturam vide nu.9. & 16.*
6 *Leuiores probationes requiruntur in deſcendentibus ad probandum quòd poſiti in conditione cenſeantur vocati.*
7 *Clauſula;* ITA QVOD, *aliquando ſtat ampliatiuè, aliquando declaratiuè, declarat tamen mentem teſtatoris, & regulat præcedentem diſpoſitionem.*
8 *Qui vult conſequens, neceſſariò etiam vult antecedens.*
10 *Quilibet ſuæ rei eſt moderator, & arbiter.*
11 *Relaxatio præſupponit vinculum.*
13 *Ratio conſeruandæ agnationis, etiam tacita, & ex teſtamento elicita, eſt ſufficiens ad inducendum fideicommiſſum inter omnes maſculos deſcendentes.*

Verbum

Digitized by Google

Verbum REMANEANT,*eſt commune.*
Verbum DESCENDENTES,*eſt collectiuum.*
Dictio SEMPER,*denotat tractum futuri tẽporis.*
15 *Vocati per verba communia, collectiua, & tractum futuri temporis denotantia intelliguntur vocati per fideicommiſſariam.*
16 *Clauſula in fine poſita refertur ad omnia.*
17 *Textus* IN L. PATER,§.FVNDVM *ff.* DE LEG.3.*declaratur.*
18 *Verba futuri euentus, & ſpeciei enumeratiua nihil diſponunt.*

DECISIO CCLXIV.

MAior pars Dominorum cenſuit, conſtare de fideicommiſſo ad fauorem deſcendentium Petrucij circumſcripto pro nunc, an extendatur vltra
pronepotes,& an adſit reciproca, inter ipſos deſcendentes. Teſtator enim inſtituit ipſum Petrucium filium,& alios naſcituros, & ſi quis eorum decederet
in pupillari ætate,vel poſteà quandocumque ſine filijs maſculis legitimis ex ſe deſcendentibus, ſubſtituit ei,
& eis,ſuper viuentem,& ſuper viuentes, & eorum filios maſculos,& alios deſcendentes ex eis maſculos.
Vnde licèt teſtator deceſſerit vnico tantum filio Petrucio relicto,& non appareat in hoc caſu filios Petrucij
1 fuiſſet expreſsè vocatos,† tamen cùm fuerint expreſsè vocati ad fideicommiſſum purificandum per mortem
patruorum, cenſetur etiam vocati ad hæreditatem patris,cuius reſpectu fuerunt poſiti in conditione.
Gozad.conſ.64.num.10.verſ.5.dico. Aym.conſ.62.
num.10.lib.1.Ruin.conſ.160.num.24.lib.2.Iaſ.conſ.
101.numer.19.& ſeqq.lib.4.Gabr. de fideicom conſ.
20.4.numer 36.& fuit dictum in cauſa Montis Faliſci fideicommiſſi Nouembr. 1602. coram Illuſtriſſimo
D.Cardinali Pamphilio, & alias ſæpiùs. Maximè cum non adſit diuerſa ratio, quòd voluerit ſubſtituere deſcendentes Petrucij alijs filijs, & non ipſi Petrucio in
caſu quo ſolus Petrucius ſupereſſet de tempore obitus teſtatoris,vt benè per Rimin.ſen.conſ.189 numer.11.
& ſeqq. libr.1. Et concurrunt aliæ coniecturæ infrà conſiderandæ in vocatione deſcendentium. Et propterea cum teſtator ſubdat, quòd ſi aliquis ex filijs dicti
teſtatoris, vel nepotibus maſculis ex filijs, vel nepotibus, vel aliquis alius deſcendens, non ſupereſſet, ſubſtituit eis Hugolinum,& Leonellum, & alios Maſculos deſcendentes,ex eis: dicendum eſt, ſiue iſta clauſula ſtet continuatiue, iuxta tex.in l.2. & 3. ff. de conſtit.pec.ſiuè aduerſatiuè, vt in l.quod filius, ff.de
cap.& poſtlim.reuerſ.Quod nihilominus teſtator intellexerit de deſcendentibus Petrucij, quatenus ipſo
ſolo relicto decederet. Si enim clauſula ſtat continuatiuè,non eſt ambigendi locus,ſi ſtat aduerſatiuè, idem
2 dicendum eſt, † quia licèt aduerſatiue coniugat, &
repetat ſuperiora,retento eodem themate, Bart.in l.
3 mariti,§.final.ff.ad l.Iul.de adult.† tamen cum teſtator in prima ſubſtitutione vocauerit filios Petrutij,
quatenus decedat ſolo Petrutio relicto, Vt dictum eſt,
res eſt clara, quod in hac ſecunda ſubſtitutione pariter intellexerit de filijs,& deſcendentibus Petrutij, in
caſu præfato, maximè cum non adſit ratio diuerſitatis,vt dictum eſt.
4 Et quod deſcendentes poſiti in conditione in dicta
clauſula,(quod ſi aliquis,) ſint ex coniecturis vocati,
ſatis patet; quia ſunt expreſsè vocati in alia parte teſtamenti,vt per Gozadin.Iaſ.& alios, ſuprà allegatos.
Tum quia ſunt poſiti in conditione cum qualitate maſculinitatis,Guido Pap.quæſt.184. numer.2. Dec.
5 in l.1.num.16.& Curt.iun.conſ. 18. C. de pact.† Et
concurrit perpetua excluſio fœminarum, vt infrà dicetur.Rip.in d.l.1.num.9.verſ. iſta coniectura, C.de
pact.Curt.iun.conſ.43.numer.8.verſic.tertium etiam
repetio.Aym.conſ.130.numer.4.† Et hæc eò magis 6
ſunt admittenda;quia cum agatur de deſcendentibus
teſtatoris,ſufficiunt leuiores probationes.Dec.conſil.
242.circa finem.verſ.& quando filij.Aym.367.num.9.
Et fuit dictum in cauſa Viterbinen.fideicommiſſi, 28.
Decembris 1600.coram R.P.D.meo Litta.
Et ceſſat omnis difficultas, quia teſtator concluſit
teſtamentum per hæc verba, †(ita quod hæreditas 7
dicti teſtatoris nunquam ad filias, vel deſcendentes
fœminas deueniat, ſed ſemper eius hereditas remaneat apud maſculos de ſtirpe teſtatoris.) Quæ clauſula,ſiue ſtet ampliatiuè,vt voluit poſt alios Pariſ.conſ.
90.num.26.& 27.& ſeqq.lib.2.ſiuè ſtet declaratiuè,
nihilominus declarat mentem teſtatoris, & regulat,
præcedentem diſpoſitionem Socin.ſen.conſ.49.num.
2.verſ.aut dicemus,& numer. 5.verſ.ad propoſitum,
lib.1. Dec.conſ.227.nu.6.Tob. Dec.conſ.33.numero
94.lib.1.Et ideò amplius dicendum eſt deſcendentes
fuiſſe vocatos ad fideicommiſſum, quia alia bona
non poſſent remanere apud maſculos de ſtirpe. † Vn- 8
de intrat regula quòd qui vult conſequens, neceſſariò
etiam vult antecedens. Bald. in l.quamuis, per illum
tex.C.de fideicom Dec.conſ.23. num.3. & conſ. 637.
numer.8.& bene Surd.conſ.443.lib.3. Et in ſimili fuit
dictum in cauſa Firmana fideicommiſſi, 2. Aprilis
1600.coram Illuſtriſſimo Pamphilio.& in puncto videtur bonus tex.in l. fideicommiſſa,§.hæc verba, ff. de
leg.3. quo loci teſtator,dixerat,filio ſuo vt curam agrorum haberet, vt poſſent ad filios peruenire, & dicit
textus,quòd licèt illa verba non ſatis exprimant fideicommiſſum,ſed magis conſilium, quàm neceſſitatem
relinquendi tamen quoàd illa prædia,poſt mortem patris vim fideicommiſſi videntur continere.
Et denique adeſt alia clauſula, (ſaluo,&c. appoſita
limitatiuè,& declaratiuè ad clauſulam, (ita quod,)
in qua datur facultas Petrutio, & alijs deſcendentibus alienandi in vita ſua, non obſtante ſubſtitutione
præfata, † ſcilicet facta de tranſuerſalibus, in euen- 9
tū,quod deſcendentes teſtatoris deficerent, quæ clauſula expreſsè arguit vocationem vnius poſt obitum
alterius: quia aliàs licentia alienandi fuiſſet ſuperuacanea.† cum in re ſua quilibet ſit moderator, & arbi- 10
ter,l.in re mandata, C.mandati, Bene in ſimili Soc.
conſ.1.num.20.verſ.verum vbi, lib.3.Et regulæ ſunt
claræ † quod relaxatio præſupponi vinculum, l. de- 11
cem,ff.de verb.oblig.& licentia prohibitionem, cap.licet,§.ſi vero de regul.iur.
Prædictis accedat etiam mens teſtatoris, nam ha- 12
buit reſpectum ad conſeruationem agnationis,ex quo
non ſolùm ſemper excluſit fœminas, ſed filijs ſubſtituit deſcendentes maſculos, & poſtmodum tranſuerſales maſculos,quos etiam expreſsè inſtituit, in euentum, quod dictus teſtator moreretur ſine deſcendentibus maſculis. † Et hæc ratio conſeruandæ agnatio- 13
nis etiam non expreſſa, ſed tacita, & ex teſtamento
elicita,eſt ſufficiens ad inducendum fideicommiſſum
inter omnes deſcendentes maſculos. Craman. conſ.2.
num.4 verſ.hoc etiam facit.Dec.conſ.227. numero 6.
verſ.nam dum teſtator,& conſ.545.numero 6.Grat.
conſ.5.num.19.lib.2.late Surd.dicto conſ.443.nu. 20.
libr.3. † Maximè cum dixerit, quod eius hæreditas 14
ſemper remaneat apud maſculos de ſtirpe, per quæ
verba,ſecundum vnum ex Dominis videtur imponere voluiſſe onus ipſi hereditati, vt omnes videantur
vocati grauati. Bald.in l.ab eo. num.8.C.de fideicom.
Pariſ.in puncto dicto conſ.90.num.43.& conſ.92.nu.
43.lib.3.& conſ.72.nu.89. lib.4.

Nec

Nec eſt verum, quòd deſcendentes intelliguntur vocari per vulgarem, non autem per fideicommiſſa-
15 riam; † quia contrarium apparet ex prædictis. Nam cùm teſtator vſus fuerit verbo communi (remaneat) & collectiuo, (deſcendentes,) & verbis tractum temporis in futurum denotantibus, ſcilicèt (ſemper) vocatio clarè intelligitur per fideicommiſſariam, & non tantùm per vulgarem. Bart. in l. centurio, num. 32. Iaſ. nu. 53. ff de vulg. Soc. in l. Gallus, §. quidam rectè, nu. 9. ff. de liber. & poſthum. Et fuit reſolutum in dicta cauſa Montis Faliſci. Et ſi habuit reſpectum ad agnationem, bona non poſſent in agnatione conſeruari, niſi tranſeant de vno in alium, l. peto, §. fratre, l. cum ita, §. in fideicommiſſo, ff. de leg. 2.

Nec etiam eſt verum, quòd dicta clauſula (ita quòd) referatur ad inſtitutionem tranſuerſalium immediatè præcedentem, quatenùs teſtator decederet ſine de-
16 ſcendentibus; † quia non ſolùm tanquam in fine poſita, ex vulgari regula debet referri ad omnia, l. t. C. de lib. præter. ſed repugnant huic intellectui verba ſequentia, (ſaluo quòd &c.) vbi datur facultas Petrutio, & deſcendentibus, alienandi in vita, quæ facultas non fuiſſet neceſſaria, ſi clauſula referretur ad inſtitutionem antecedentem Hugolini, & Leonelli cùm inſtituantur quatenus teſtator decedat ſine deſcendentibus.

17 Nec etiam dictæ regulæ repugnat tex. in l. pater, §. fundum, ff. de leg. 3. quia ibi pater vetuit, per hæredem fundum alienari, in caſum alienationis ſubſtituit filium, & ſubdit (ita enim fiet vt fundus de no-
18 mine veſtro nunquam exeat,) † quæ verba, vt ibi dicitur, non inducunt fideicommiſſum ad fauorem familiæ, & meritò quia ſunt futuri euentus, & cuiuſdam ipſi enunciatiua, & ideo nihil inducunt. Bartol. in dicto §. fundum, vbi etiam Alber. Alciat. num. 1. in fine, Rip. in l. ſi ius fami. l. §. Diui numero 110. verſ. declara tamen, de leg 1. Ruin. conſ. 158. num. 11. in fine lib. 2 quod ſecus eſt in caſu iſto; quia clauſula (ita quòd) declarat præcedentem diſpoſitionem.

Rauennaten. Tranſactionis Lunæ 30. Ianuarij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio tranſactionis exceptio litis finitæ.*
2 *Exceptio periurii impedit litis ingreſſum, & repellit agentem à limine iudicii.*
3 *An ſtante enormiſſima læſione, requiratur abſolutio à iuramento.*
4 *Abſolutio à iuramento ſemper eſt neceſſaria, niſi conſtet de enormiſſima læſione per ſententiam.*
5 *Exceptio periurii in quacumque parte iudicii poteſt opponi.*
6 *Læſio vltra dimidiam, requiritur, ad hoc vt quis poſſit impugnare tranſactionem.*
7 *Ratio ſemel reddita, amplius reddi non debet.*
8 *Fructus bonorum extradotalium ſpectant ad virũ, conſtante matrimonio.*
9 *Pater eſt dominus fructuũ hæreditatis relictæ filii.*

D E C I S I O CCLXVIII.

1 FVit reſolutum, Marco agenti ad bona materna obſtare tranſactionem factam de anno 1583. 10. menſis Maij, quæ eſt exceptio litis finitæ, l. fratris, & l. cauſas; C. de tranſact. Maximè cùm iurauerit, in tranſactione omnia eſſe vera, & ea firma, & grata habere, & non contrauenire per ſe, vel per alium, aliqua ratione, ſub pœna periurij. † Vnde cùm inſtituerit iu- 2
dicium contra proprium iuramentum, in manifeſtum incidit periurium, & conſequenter agere non poteſt, neque debet audiri ex quo exceptio periurij impedit litis ingreſſum, & repellit agentem à limine iudicij, cap. 1. de lit. conteſt. numer. 6. DD. in l. ſi quis maior, C. de tranſact. Specul. in tit. de actor. §. vno, num. 16. verſ. item quòd ex periurus. Felyn. in cap. 1. num. 28. verſ. ſed conſidera, de iureiur. Dec. in cap. dilecti numer. 9. in 3. notab. vbi de commun. de except. Bero. quæſt. 77. num. 6. Aym. conſ. 7. numer. 12. Afflict. deciſ. 285. numer. 1.

Neque obſtat abſolutio obtenta per Marcum; quia non eſt ab huiuſmodi iuramento, ſed à iuramento præſtito ſuper laudo ferendo per D. Alexandrum Sopranum, qui tulit dictum laudum ante tranſactionem de qua agitur, & etiam fuit obtenta ante dictam tranſactionem, nempe die 23. Maij 1583. Et non ſic comprehendit iuramentum præſtitum in dicta tranſactione, ad tex. in l. pacta nouiſſima, C. de pact.

Nec obſtat, quòd Marcus fuiſſet enormiter læſus, & ideo poterat agere, abſque eo quòd obtineret abſolutionem, † quia licèt quæſtio ſit, an ſtante enormiſ- 3
ſima læſione, requiratur abſolutio à iuramento, de qua per Doct. in cap. cùm contingat, de iureiur. Oſaſch. deciſ. 81. numer. 1. & ſeqq. † hoc tamen intelligen- 4
dum eſt, quando de enormiſſima læſione conſtat per ſententias, abſque eo quod fuerit oppoſitum de periurio, aliàs ſemper eſt neceſſaria abſolutio, quia de facili eluderetur iuramentum ſub prætextu enormiſſimæ læſionis, & non debet quis eſſe iudex ſui iuramenti, Bald. conſ. 11. nume. 1. lib. 4. Et ita ſeruat Rota, vt fuit dictum in cauſa Tiraſonen. decimarum. 8. Octobris, 1576. vt 102 num. 9 par. 1. coram bo. me. Orioſen. & in cauſa Romana legitimæ de Vrſinis, 20. Maij 1588. coram bo. me. Bubalo, & in alia Segnina Caſtrorum 26. Iunij 1602. coram R. P. D. Ludouiſio, & nouiſſime in cauſa Nepetina laudi, 10. Decembris 1604. coram Reuerendiſſimo D. meo Archiepiſcopo Coloſſen. 4. & aliàs in quacumque parte iudicij poteſt oppo- 5
ni de iuramento, vt per Loffred. conſ. 12. numer. 27. & 34.

Sed ceſſat omnis difficultas, quia in caſu iſto etiam 6
ceſſante periurio non conſtat de læſione, quæ ſuffragetur Marco, cùm ad hunc effectum requiratur læſio vltra dimidiam, l. 2. C. de reſcind. vend. Nam ſi inſpiciamus bona quæ habuit Paſqua mater Marci ex teſtamento patris, & dotem ipſius, quæ omnia prætendit Marcus, non conſtat de dicta læſione. Poſtquam enim de anno 1549. Paſqua ex bonis hæreditarijs alienauerat cum decreto iudicis, pro ſoluendis legatis. Laurentius eius vir, & pater Marci conſtituerit ſe debitorem de anno 1588. dictæ vxoris in lib 870. & in tornaturis 13. terræ aratiuæ, & in certis paucis mobilibus pro dicta hæreditate patris Paſquæ, nec non in libris 425. pro ipſa dote, quæ omnia bona, & pecuniæ etiam dotales de anno 1579. in redditione rationis facta per patrem Marco, & Polo fratribus, fuerunt calculata ad libras 2997. ſol. 6. & ex his etiam detractis certis pecuniarum ſummis ſolutis pro debitis hæreditatis, nec non libris 680. ſolutis de conſenſu Marci, & Poli pro augumento dotis Ginebriæ, & Ioannæ eorundẽ ſororum, quibus etiam debebatur legitima in bonis maternis, fuit in eodem inſtrumento liquidatum, quòd omnia bona præfata, & pecuniæ, nec non etiam dos aſcendebant ad libras 4. ſol. 16. den. 6. & iſte eſt ſtatus hæreditatis Paſquæ, quam controuertere non poteſt Marcus niſi doceat de errore calculi † cùm ſemel red- 7
dita

dita ratio ampliùs reddi non debeat, l. ſemel, C. de apoch. lib. 10. Doct. in c. 1. de cler. ægrot. in 6. Lap. in Clem. quia contingit, nu. 5. de relig. dom. Socin. ſen. conſ. 92. nu. 11. lib. 4. Pariſ. conſ. 89. nu. 1. lib. 1. Rol. conſ. 49. nu. 39. li. 1. Vnde cùm vigore vltimæ tranſactionis fuerint aſſignatæ Marco, & Pollo tornaturæ, 5. & perticæ tres terræ, nec non lib. 664 pluſquam manifeſtiſſimè conſtat quòd non interuenit læſio vltra dimidiam, ſed potius attento valore terrarum, non videtur conſtare de aliqua læſione, cùm hæreditas Paſquæ ex calculo facto eſſet tantummodo librarum 4. vt dictum eſt.

Neque eſt verum, quòd erant computandi fructus dictæ hæreditatis ad fauorem Marci, & Poli, quia fructus durante vita Paſquæ non ſunt computandi, † cum bona dictæ hæreditatis eſſent extra dotalia, ex quo perueniebant ad Paſquam conſtante matrimonio; quorum proprietas, & fructus erant ipſiuſmet Paſquæ. Bald. in l. vltima, numer. 5. C. de ſent. quæ ſine cert. quant. Et ideo pater de iſtis fructibus non tenebatur
9 reddere rationem, † ſicuti neque de fructibus quos habuit ipſe ſoluto matrimonio, quia pater eſt dominus fructuum hereditatis relictæ filiæ, l. cum oportet, C. de bonis quæ liber.

Vltimò non ſubſiſtit, quòd fuerit receſſum à dicto calculo, quia fuit receſſum à tranſactione facta vigore dicti calculi, ex quo fuit facta dicta tranſactio, ſed à dicto calculo non conſtat vnquam fuiſſe receſſum.

Romana Vineæ de Fabris. Lunæ 13. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor obligatus in forma depoſiti, non poteſt opponere de iure illorum qui ſoluerunt pecunias, neque de compenſatione.*

DECISIO CCLXIX.

Domini perſtiterunt in reſolutis, ſententiam Rotalem liquidationis fructuum eſſe exequendam, cum conſtet de re iudicata, & de iuſtitia, ex allegatis in alia deciſione. Et motiuum quod ſententia in ſpolio non fuerat lata ad fauorem illorum de Fabris, videbatur etiam ſatis ſublatum ex illa deciſione. Et tunc deductis addebatur quod ſi ſententia fuiſſet dubia, nihilominus recipiebat interpretationem ex mandato de reintegrando, quod vigore ſententiæ fuerat relaxatum ad fauorem DD. de Fabris.

Neque obſtat, quod Fabri venerunt ad cauſam tanquam neceſſarij defenſores, quia eo tempore nondum erat lapſum decennium locationis factę, quod expirauit lite pendente, & ideo nō eſt mirum, ſi venerunt ad cauſam vti tales.

Nonobſtat, quod cum agatur de fructibus anni 1588. & 1589. pro quibus fideiuſſores ſe obligarunt, conſtat quod Fabri longè habuerunt vltra hanc ſummam, quia huiuſmodi exactio fuit facta Dionyſio Leo-
1 nardo, qui non erat procurator ad exigendum. † Vltra quod cum fideiuſſores ſunt obligati in forma depoſiti, non poſſunt opponere de iure illorum qui ſoluerunt pecunias, neque de compenſatione, c. ſi quis vel pecunias, C. de poſſeſſ.

Deducta circa nullitatem ſententiæ videbantur eſſe ſublata ex alia deciſione: & ideo ſuper illis non eſſe inſiſtendum.

Bonon. Fideicommiſſi de Mangiolis. Lunæ 13. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Bona eſſe ſubiecta fideicōmiſſo probatur ex eo quod vti talia fuerunt deſcripta in inuētario poſt mortem fideicommittentis, & vti talia habita ab alijs deſcendentibus: item ex nominatione facta in teſtamento vti fideicommiſſis, & ex diuiſione, nu. 3. & 4.*

2 *Duo confinia probant identitatem, & nu. 5.*

DECISIO CCLXX.

Quod Palatium della Ricardina cum terrenis ibi contignis ſit de bonis ſubiectis fideicōmiſſo Comitis Melchioris ſenioris, videbatur ſatis probari 1 ex pluribus ſimul iunctis. Nam Comes Melchior fideicommittens tanquam hæres Bartholomæi aui, illud deſcripſit in inuentario, vt in inſtrumento dato in petitione huius cauſæ. 22. Iunij præteriti, numero 1. & ex teſtamento Comitis Camilli filij Comitis Melchioris, vt in eodem ſummario numer. 2. conſtat, perueniſſe ad eius manus, ex quo de eo diſpoſuit, & quamuis non conſtet, an ex fideicommiſſo, vel ex alia cauſa, tamen videtur declarari æquiuocum, ex quo Comes Gregorius, vt in nouo ſummario numer. 2. frater dicti Camilli aſſerens dictum palatium vnà cum terrenis eſſe ſuppoſitum fideicommiſſo, obtinuit immitti in poſſeſſionem dicti palatij, & bonorum. † Identitas vero ſatis videbatur probata ex confinibus nominatis in 2 dicto inuentario, & aſſignatione facta Dominis de Malnaſia, nempe via publica, & canali Molendini vna cum denominatione, (della Ricardina,) vt in ſimili in alijs deciſionibus ſummatum fuit.

Quantum attinet ad caſtrum ſancti Martini quod 3 ſit de bonis ſubiectis fideicommiſſo, probatur ex nominatione facta in teſtamento, & ex pluribus diuiſionibus factis, vt in ſummario, numer. 4. & ſeq. identitas verò ex qualitate caſtri ſatis videbatur probata.

Quantum attinet ad hortum contiguum dicto ca- 4 ſtro & (Broilum delle ſede,) quod ſint ſuppoſita fideicommiſſo probatur ex diuiſione facta de anno 1545. & ex diuiſione cum D. Conſtantina de anno 1567. reſpectu horti, & ex laudo Gregorij 13. reſpectu Broili, vt in ſummario, numer. 8. & 10. Identitas horti probatur ex teſtibus, numer. 9. qui dant pro confinibus caſale Molendini, & ſitum ipſius caſtri. † Identitas vero 5 Broili ex teſtibus, numer. 11. qui pro confinibus aſſignat caſale Molendini, & Serralium, quæ confinia cōcordant cum nominatis in dicta diuiſione.

Identitas vero prædij dicti (le ceſtunaz c,) quod dicitur in vltima diuiſione eſſe ſuppoſitum fideicommiſſo non probatur. Nam inſtrumentum venditionis factæ per Com. Camillum Comiti Georgio de anno 1558. de quo in nouo ſummario, num. 3. non concludit ad prædium de quo agitur.

Eſina Fideicommiſſi. Vener. 17. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Detractio Trebellianicæ debet fieri de tempore reſtitutionis.*

Digitized by Google

ſtitutionis, & ſic obitus hæredis, quando fideicō-miſſum eſt conditionale.

2 *Trebellianica non detrahitur, quando certum eſt, piam cauſam eſſe ſucceſſuram de tempore obitus fideicommiſſarii.*

3 *An in filiis primi gradus fructus imputentur in Trebellianicam.*

4 *Bona fideicommiſſaria alienata pro Trebellianica poſſunt reuocari, ſi Trebellianica non eſt detrahenda.*

DECISIO CCLXXI.

FVit reſolutum, non fuiſſe locum detractioni Tre-
bellianicæ; cùm fuiſſet certum, Confraternita-
tem eſſe ſucceſſuram, ex quo fuerat ſubſtituta Mar-
chegianæ, ſi ſine filijs deceſſerit, & ea nunquam ha-
buit filios, ex ponderatis in deciſione. Sed quia po-
ſteà fuit oſtenſum, Marchegianam habuiſſe filios, i-
deò iterum volui conſulere Dominos ſuper iuribus
deciſionis. Et Domini, cauſa maturè diſcuſſa, perſti-
terunt in reſolutis. Nam filij Marchegianæ non ſu-
peruiuebant tempore obitus ipſius. Quare cum fidei-
1 commiſſum eſſet conditionale, † & propterea detra-
ctio Trebellianicæ deberet fieri de tempore reſtitu-
tionis, & ſic obitus hæredis, latè Peregr. de fideicom.
2 art. 3. nu. 24. † ſatis eſt, quòd de eo tempore erat cer-
tum, Confraternitatem eſſe ſucceſſuram, vt non eſſet
locus detractioni Trebellianicæ, Rom. conſ. 206. nu.
7. cum allegatis in alia deciſione.

3 Neque obſtat, quod cùm verſemur in filijs primi
gradus, in quorum Trebellianicam fructus non com-
putantur, potuit illa detrahi ante purificatum fidei-
commiſſum, prout voluerunt allegati per Peregrinum
dicto loco, nu. 25. quia quicquid ſit de veritate, cùm
ipſe ſentiat contrarium, & alij Doctores indiſtinctè
loquantur, eam tenentium Trebellianicam poſſe de-
trahi ante purificatum fideicommiſſum. Ratio eſt,
quia certum eſt, quartam ad filias ſpectare, ſiue con-
tingat, ſiue non contingat fideicommiſſi caſus, æquè
ratio ceſſat in puncto, cum non eſſet certum, an Tre-
bellianica potuerit ſpectare ad Marchegianam, cum
non fuiſſet certum, an filij ipſius, vel Confraternitas
eſſet ſucceſſura.

Non obſtat, quod alienata computantur in Trebel-
lianicam. Nam concluſio procedit in terminis ſuis,
ſcilicèt quando poteſt detrahi. Si verò non poteſt de-
trahi, bona alienata poſſunt reuocari, tanquam fidei-
commiſſo ſubiecta.

Maceraten. Legati. Lunæ 27. Februarii 1606.

SVMMARIVM.

1 *Legatum purum tranſmittitur per obitum legatarii ante hæredem.*

2 *Diſpoſitio quæ de ſui natura non eſt conditionalis, non inducit conditionem, ſed modum.*

3 *Modus appoſitus legato non impedit tranſmiſſionē.*

4 *Dies incerta appoſita legato, vel præſtationi, facit conditionem, & non diem, ſecùs tamen eſt quando præfinitur dies poſt certum tēpus, tunc enim cùm dies ſit certa non facit conditionem, ſed diē, nu. 5.*

6 *Declara, quando dies incerta eſt appoſita ſubſtantiæ legati. Vel quando eſt appoſita præſtationi per viam conditionis.*

7 *Legatum purum non transfunditur in conditionale, quando non adſunt verba denotantia conditionē.*

DECISIO CCLXXII.

FVit reſolutum, legatum deberi Collegio Mace- 1
raten. quia cùm fuiſſet factum Maxenti, per ver-
ba (legauit, poſt mortem ipſius teſtatoris, &c.) fuit
purum, & potuit propterea tranſmitti per Maxentem
in Collegium, cùm deceſſerit ante heredem, l. vnica §.
cum igitur, & §. in nouiſſimo, C. de caduc. toll. l. ſi poſt
diem, ff. quand. dies leg. ced. latè Couar. in cap. Rinal-
dus, §. vno, num. 3. de teſtam.

Neque obſtant verba ſequentia, (cum conditione, 2
pacto, ac prohibitione expreſſa, quòd non poſſit mo-
leſtare heredem, neque in proprietate, neque in vſu-
fructu, durante vita ſua,) quia hæc verba non indu-
cunt conditionem, ſed modum, cùm diſpoſitio de ſui
natura non ſit conditionalis, l. 2. in fin. ff. de donat. l.
Mæuia, ff. de manum. teſt. Bart. in l. quibus diebus,
§. Termilius, num. 5. ff. de cond. & dem. & conſ. 4. nu.
1. & 2. lib. 1. Alex. conſ. 102. num. 2. lib. 1. Anan. conſil.
75. num. 1. circa princ. Caſer. conſ. 5. num. 2. lib. 1. Cu-
ma. conſ. 99. ante num. 3. verſ. nec obſtat. † Qui etiam 3
modus non impedit tranſmiſſionem. Gabr. conſ. 4. nu.
10. & 11. vol. 2. & conſ. 5. num. 13. & 22. vol. 1. Anan.
d. conſ. 75. nu. 1.

Nec dicta verba ex eo videntur inducere conditio- 4
nem, cùm dies incerta appoſita vel legato, vel præſta-
tioni faciat conditionem, & non diem, vt in l. huiuſ-
modi, in fine, ff. quando dies leg. ced. & in l. hæres
meus. in 2. dicto ff. de cond. & dem. & in l. quibus
diebus, §. quidam Titio, ff. eodem tit. † Licèt ſecùs ſit, 5
quando dies commenſuratur tempori, videlicèt quan-
do præfinitur dies poſt certum tempus, quia tunc cùm
ſit certa, non facit conditionem, ſed diem, vt in l. ex
his, C. quando dies leg. cedat, l. Firmio Theodoro, ff.
eodem, & bene diſtinguit Iac. de Aren. in tit. C. quan-
do dies leg. ced. Io. Fab. in d. l. ex his, vbi etiam Cyn.
Bart. in d. §. quidam Titio.

Nam reſponderunt Domini, quòd hic dies incerta 6
non fuit appoſita ſubſtantiæ legati, prout loquitur
tex. in dicta l. huiuſmodi, & in l. hæres meus, vbi le-
gatum relictum, per hæc verba, (hæres meus, cum
ipſe morietur, cenſum Titio dato,) dicitur relictum
ſub conditione; & quamuis dies incerta in hoc caſu
videatur appoſita præſtationi, vt in dicto §. quidam
Titio, vbi legatum ab initio purum redditur condi-
tionale per verba ſequentia, (ſi mater mea morietur,
dato) tamen neceſſe eſt, ad hunc effectum, quòd dies
incerta apponatur præſtationi, per viam conditionis,
quod ſecus eſt in caſu iſto, cum præſtatio mora, non
conditione ſuſpendatur. † ex quo non adſunt verba 7
conditionem denotantia. Et ideo legatum purum nō
poteſt transfundi in conditionale, vt bene declarat
Bald. in l. ambiguitate, numer. 4. C. de vſufr. qui ita in-
telligit tex. in dicto §. quidam Titio, & eius dictum li-
teris aureis ſcribendum dicit Clem. ſing. 132. Ruin.
conſ. 65. num. 14. vol. 2.

Cauallicen. Martelleriæ. Ven. 10. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus impugnans tranſactionem a ſede Apoſtolica confirmatam probare debet læſionem reſpectu rei, & reſpectu dubij litis euentus.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCLXXIII.

VIſum fuit Dominis, non probari læſionem, quam Reuerendiſs. Epiſcopus tenetur probare, cùm tranſactio fuerit auctoritate Apoſtolica confirmata, Bald. in c. 1. num. 7. de his qui feud. dar. poſ. Soc. conſ. 15. nu. 27. lib. 1. Abb. conſ. 41. nu. 2. lib. 1. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 17. num. 2. Et fuit pluries reſolutum. Nam ea quæ deducitur, ex quo Eccleſia plus percipiebat ante tranſactionem, non placuit, cùm non conſtet, locationes factas Agaroo, & Mauritio habuiſſe effectum, imò conſtat, opus per eas factum producenda aqua, fuiſſe tanquam attentatum demolitum. Læſio verò, quæ deducitur ex licentia data in tranſactione conficiendi martelleriam, non plene probatur. Vltra quod cùm dubitaretur, an vigore conceſſionis factæ de anno 1543. poſſent Raynerij conficere huiuſmodi martelleriam, læſio non ſolùm erat conſideranda reſpectu rei, ſed etiam reſpectu dubij litis euentus, Abb. con. 64. nu. 3. par. 1. Dec. conſ. 60. nu. 4. Corn. con. 166. nume. 7. verſ. nec etiam obſtat, lib. 1. Aym. con. 151. nu. 27.

Romana Sancti Thomæ. Ven. 10. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ſine tranſportatione actorum eſt nulla, & ideo non exequenda.*

2 *Conc. Trid. ſeſs. 24. c. 20. §. præpterea habet locum in cauſis Eccleſiaſticis vertentibus coram quocumque iudice.*

DECISIO CCLXXIV.

1 FVit reſolutum, ſententiam Rotalem eſſe nullam, & ideo non eſſe exequendam, l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. Dec. conſ. 499. nu. 14. Pariſ. conſ. 51. nu. 49. lib. 4. Nullitas autem erat euidens, cùm non fuerint tranſportata omnia acta, deficiunt enim teſtes, l. 2. vbi gloſ. & Bart. numer. 1. & 2. C. de eden. Felin. in cap. Eccleſia ſanctæ Mariæ, ante numer. 17. de conſtit. Et hodie adeſt diſpoſitio Sacroſancti Concilij Tridentini, ſeſſ. 24. c. 20. § præterea, de reform. † quæ procul-
2 dubio habet locum in Eccleſiaſticis, prout eſt iſta, vt ex ſententia Illuſtriſſimorum interpretum fuit reſolutum in cauſa Romana aſignorũ 23. Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Sacrato. Atque etiam habet locum in quocumque iudice, licèt verba Concilij videantur ſonare in cauſis vertentibus coram Epiſcopis, vt cenſuit Rota coram Cardinale Lancelloto, in cauſa Placen. adminiſtrationis Sacramentorum, 1. Decembris 1567. & in cauſa Maioricen. Officij Pœnitentiariæ 21. Iunij 1591. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

Aſculana, Seu Riparia pecuniaria. Lunæ 13. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Debitor ſub conditione non tenetur ſoluere, niſi adimpleta conditione.*

2 *Exceptio oriens ex verbis inſtrumenti, impedit exequutionem obligationis Cameralis.*

3 *Creditor qui tenetur dare fideiuſſores, de euictione, non ſatisfacit faciendo inueſtimentum.*

4 *Fideiuſſores de euictione, tenentur litem in ſe ſuſcipere, & damna & expenſas omnes litis ſoluere & indemnem conſeruare emptorem.*

5 *Emptor poſſidens rem, & pretium, tenetur ad fructus recompenſatiuos, quod nõ procedit in fideiuſſore pretij, qui ad fructus ſe non obligauit.*

DECISIO CCLXXV.

FVit reſolutum, Theodorum non teneri ſoluere ratam pretij non ſoluti, nec fructus cenſus, quem ſoluendum ſuſcepit, ad computum pretij, ſtante conuentione, quod paghæ non currerent, & fructus cenſus non teneretur ſoluere, donec fuerint dati fideiuſſores de euictione, qui hùc vſque non fuerunt dati, l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. ẽpt. & not. in l. cùm proponas. 2. C. de pactis, & in l. quæro, §. inter locationem, ff. locati, & in l. qui fidem, ff. de tranſact. † Et in fortioribus hæc exceptio oriens ex ventre inſtrumenti impedit exequutionem obligationis Cameralis. Galleſ. de oblig. Cam. in 4. p. quæſt. 1. num. 8. Couar. de exequut. inſtr. quæſt. 26. Caſſad. deciſ. 10. nu. 6. de reſcript. 1 2

Neque obſtat, quod Mucchiarelli hodie loco fideiuſſorum, volunt inueſtire pecunias, & ſic adimplere per æquipollens, iuxta theoricam gloſ. & Bart. in l. 1. ff. qui ſatiſd. cogantur, † quia hæc procedunt, quando meliùs & ſecuriùs ſuccurritur creditori per pignora, quàm per fideiuſſores, vt declarat idem Bart. ibidem, & bene facit Iaſ. num. 12. Et fuit reſolutum in cauſa Lauretana pecuniaria 5. Aprilis 1593. coram bo. mem. Giptio. Sed in caſu iſto emptores per inueſtimentum ita non redduntur tuti, ſicut per fideiuſſoriam cautionem, quia cùm fuerit promiſſum dare fideiuſſores de euictione, non adeſt difficultas, † quod dicti fideiuſſores tenerẽtur litẽ in ſe ſuſcipere, vel iudicatum, atque damna, & expenſas omnes litis ſoluere, & indemnem conſeruare emptorem, l. ſi plus, §. mota, ff. de euict. Bart. in l. pater, num. 1. & 3. ff. de dot. præleg. Ruin. cõ. 187. numer. 2. & 3. vol. 1. Pariſ. conſ. 16. nu. 124. vol. 2. Cuman. conſ. 29. num. 20. Et hæc omnia præſtari non poſſunt per inueſtimentum vt dicitur in dicta Lauretana. 3 4

5 Neque obſtat, quòd in omnem euentum Theodorus teneretur ſoluere fructus compenſatiuos ex æquitate, l. curabit, C. de act. empt. etiam non datis fideiuſſoribus promiſſis, vt per Couarr. var. reſ. lib. 3. c. 4. numer. 6. verſ. duodecimo hinc deducitur, quia quicquid dicendum eſſet reſpectu principalium debitorum, Theodorus hic eſt fideiuſſor pretij, & non ſe obligauit ad fructus, & ideo non tenetur, l. fideiuſſores Magiſtratuum §. pro Aurelio ff. de fideiuſſor.

Patauina Decimettæ. Lunæ 13. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ſuper petitione incerta, eſt nulla, & nu. 2.*

DECISIO CCLXXVI.

FVit reſolutum, ſententias de partibus eſſe infirmãdas. Nam cùm Abbas Carcerum obtinuerit fieri

præ-

præceptum Priori Atreſtis per Vicarium Patauinum,
de dimittendo decimam à dicto Abbate locatam, non
poterat hoc præceptum confirmari per ſententiam e-
iuſdemmet Vicarij. Neque deinde hæc ſententia per
1 aliam nuntij Venetiarum, † cùm petitio eſſet incer-
ta, nec qualitas, aut quantitas decimæ petitæ inſtifi-
caretur ex actis, Vnde danda erat abſolutio Priori,
ſtante maximè eius trina proteſtatione, quod Abbas
declararet intentionem ſuam, vt ipſe poſſet delibera-
re, an cedere, vel contendere mallet, l. idem Pompo-
nius. §. fin. ff. de rei vend. l. dum ſunt Vitij, ff. de teſta.
tut. ita Bart. in l. ſi in rem. t. in fine. §. de rei vend. & Cyn.
in l. final. nu. 4. C. de annal. except. Iaſ. in §. curate, nu.
16. verſ. eſt bene verum, inſtit. de act. Abb. in c. ſignifi-
cantibus, num. 8. in fine, vbi Fel. num. 4. de libell. oblat.
Dec. in cap. ſignificantibus, numer. 2. & ſeq. de appell.
Sententia enim debet eſſe certa, dicto §. curate, capit.
graue, 11. quæſt. 3.

Nec obſtat, quòd ſatis iuſtificatur petitio Abbatis,
cùm produxerit inſtrumentum locationis; nam quic-
quid dicendum eſſet de validitate iſtius locationis,
cum non fuerit facta Priori, & Conuentui Atreſtis,
cui eſt vnita Eccleſia parochialis, ſed Gubernatori ip-
ſius Eccleſiæ, tamen inſtrumentum continet locatio-
nem decimæ, ſeu iuris decimandi in loco Baonis, (det-
to la decimetta,) &, vt per plures reſolutiones firma-
tum fuit, non continet locationem totius decimæ vil-
læ Baonis. Nec ex eo apparet de qualitate decimæ
locatæ, cùm nomen illud (decimetta,) non faciat
2 certam & determinatam denominationem † vt ex ea
reſultat certitudo petitionis, prout requiritur, ad hunc
effectum vt per Bart. in d. l. ſi in rem. nume. 1. Et ideo
omninò danda erat abſolutio Priori, vt in ſimili, de
eo qui non declarat limites fundi feuda is, contigui &
admixti cum allodiali, dicit Iac. de ſancto Georgio in
rub. ff. de rei vendic. n. 23. & ſeqq. Rol. conſ. 82. n. 17.
lib. 2. Surd. conſ. 151. nu. 49. lib. 2.

Nec refragantur reſponſiones datæ ad poſitiones
Abbatis, quia, dato etiam quòd Prior confeſſus fue-
rit dictas poſitiones, nihilominus hæc probatio non
ſuffragaretur Abbati, cùm poſitiones nihil vltra con-
tineant, quàm contineat inſtrumentum locationis.
Quod, ſi non officit, ita nec reſponſio idem continens.
ad tex. in auth. ſi quis in aliquo. C. de edend. c. licet qui-
dam, de teſtibus.

Denique non obſtat, quòd coram Nuntio fuerint
productæ donationes factę Monaſterio Carcerum;
quia quicquid dicendum eſſet de eorum validitate,
non continent decimationem totius villæ Baonis, nec
fuit actum vigore iſtarum donationum, ſed vigore
locationis. Vnde adhuc petitio remanet incerta, ex tra-
ditis per Corn. conſ. 157. per totum, lib. 3.

Toletana Decimarum. Ven. 7. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 Verba ſtatuti clara ſine alia iueſtigatione sũt ſeruãda

2 In materia indifferenti maſculinum concipit fœmininum, ex vi rationis, non ſexus.

3 Verbum perſonæ, aptum eſt comprehendere tã maſculos, quàm fœminas.

4 An decimæ tranſeant cum vniuerſitate bonorum.

DECISIO CCLXXVII.

DVbitaui, an decimæ de quibus agitur, ſcilicet de-
cimæ gregum propriorũ Monialium ſanctæ Fidei
Toletanæ, qui nutriuntur in prædio ſancti Martini
dd. Monialium, in Prouincia Legionenſi, debeantur
Priori Sancti Marci dictæ prouinciæ Legionenſis.

Et Domini affirmatiuè reſoluerunt, quia ſtabili- 1
mentum eſt clarum, in c. 3. §. & in quantum, nume. 18.
quòd ſi greges creantur in proprijs patris Commenda-
torum & militum, ſoluant integram decimam Prio-
ribus & Conuentibus. Quare cùm verba ſtatuti clara
ſint, Moniales tenentur ad ſolutionem dictarum deci-
marum, & non eſt vlterius inueſtigandum. Bald. in l.
Gallus, § ſi eius, in ſecundo not. ff. de lib. & poſthum.
Rim. iun. conſ. 170. n. 36. & con. 503. n. 34. Rolan. cõſ.
72. nu. 5. vol. 3.

Neque obſtat, quòd ſtatutum loquatur de Com-
mendatricibus, † quia cùm verſemur in materia in- 2
differenti, in qua viget eadem ratio, maſculinum con-
cipit fœmininum ex vi rationis, non vi ſexus, gloſ. in
l. quiſquis, §. 1. in verb. minus, C. ad l. Iul. Maieſt. vbi
Cyn. ante nu. 2. & idem l. quicumque, nu. 4. ver. vt ergo
ſciatis, vbi bene diſtinguit, C. de ſerui. fugit. Bald. in l.
ſi ita ſcriptum, 46. de leg. 2. Dec. in l. 2. nu. 90. ff. de reg.
iur. Et hæc eo magis procedunt in hoc caſu; quia in c.
1. dicti tituli 14. ordinatur, quòd magiſtri, & equites,
& omnes aliæ perſonæ ſoluant decimas Prioribus.
† Quæ verba ſunt apta comprehendere, tam mares, 3
quàm fœminas, l. qui domum, iuncta l. mater. §. mu-
lier ff. ad l. Iul. de adult. cùm tractetur de ſolutione,
quæ poteſt fieri etiam per fœminas. Cyn. in dicta l. qui-
cumque, num 4. in princ. Et ideo cùm in dicto c. 4. de-
tur forma ſoluendi decimas ad tollendas lites, vide-
tur non eſſe ambigendi locus, quòd ſtatutum intelle-
xerit tam de Commendatoribus, quàm de Commen-
datricibus.

Neque facit, quòd prædium, de quo agitur, fuit
conceſſum per Mag. Magiſtrum Monialibus, cum om-
nibus decimis gregum nutriendorum, in omnibus ſuis
terminis, quia aliud eſt conceſſio decimarum, aliud
verò exẽptio à ſolutione decimarum, quæ non legitur
in dicta conceſſione. Et ideò illa cõceſſio debet intelli-
gi de decimis, quæ aliàs ad Moniales ſpectare poſſent
ſuper dicto prædio, ad tollendam quæſtionem, † an 4
decimæ tranſeant cum Vniuerſitate bonorum, de
qua per Innoc. in cap. ex literis, numer. 1. de iurepatr.
Sed non propterea conſtat, voluiſſe concedere exem-
ptionem à ſolutione decimarum, maximè cùm repu-
gnet ſtabilimentum, eodem tit. 14. capit. 5. vbi quod
conceſſiones fiant cum hoc, quod ſoluatur decima.
Et hoc etiam apparet, quia ex reſolutionibus iam fa-
ctis conſtat, quod Moniales ſoluerunt Priori decimas
prædiales huius tenementi.

Quantum attinet ad præſcriptionem deductam pro
parte Monialium, licèt de ea ſatis conſtet, & plura
deducuntur in contrarium, tamen ſi opus erit, poterit
particulariter videri.

Narnien. Confinium. Vener. 7. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 Clauſula ARBITRIO, *remittit de rigore iuris, & nu. 4.*

2 Sequeſtrum neceſſarium non priuat poſſeſſione.

3 De iure eſt, vt prius cognoſcatur in poſſeſſorio, quàm petitorio, etiam ſtante clauſula, IN PETITORIO TANTVM, *arbitrio Rotæ.*

DECISIO CCLXXVIII.

FVerat per ſanctiſſimum D.N. reſcriptum in Ro-
ta, vt procederetur in petitorio tantùm eius arbi-
trio,

1 trio. † Quod licèt intelligatur, prout de iure, remit-
tit tamen de illius rigore, maximè cùm reſcriptum ſit
factum iudici, qui de iure habet procedere, quia
aliàs commiſſio eſſet ſuper lua, vt poſt alios Dec. in l.
in perſonam. §. generaliter, de reg. iur. Et fuit nuper-
rimè reſolutum in cauſa Romana Cottiu. 6. Martij
præteriti coram R. P. D. Sacrato. Vnde viſum fuit Do-
mini, intrare arbitrium, ſequeſtrata tamen poſſeſ-
ſione loci controuerſi quoàd omnia, & dummodò
Narnienſes aſſumant partes actoris, prout inter in-
formandum offerebant. Nam dato quod probaretur
Colliſcipionenſes eſſe in poſſeſſione, nihil ominùs per
appoſitionem ſequeſtri nihil damni eis infertur, quia
ſequeſtrum neceſſarium non priuat. Sarn. in regula
de annal. quæſt. 46. ⁀ verſ. adde. Rebuff. de ſequeſtr.
gloſ. 1. art. 1. nu. 19. Nec minus etiam priuantur com-
modo probationis, à qua releuatur reus, vt in §. reti-
nendæ, inſtit. de interd. Et ceſſat omnis difficultas,
cùm Narnienſes aſſumant partes actoris.

2 Neque obſtat, quod ſi probaretur poſſeſſio, Colli-
ſcipionenſes eſſent manutenendi, & interim nihilo-
minùs per appoſitionem ſequeſtri priuarentur illo
3 commodo actuali. † Et de iure etiam eſt, quòd priùs
cognoſcatur poſſeſſorium, quàm petitorium, l. ordi-
narij, C. de rei vendic. l. incerti, C. de interdict. Et in
terminis huius clauſulæ, quòd prius ſit cognoſcendū
de poſſeſſorio, quàm petitorio, fuit dictum in cauſa
Montisfaliſci Capellaniæ 13. Ianuarij præteriti, coram
R. P. D. meo Lancellotto.

Nam reſponderunt Domini, quòd adhuc non eſt
probatum, Colliſcipionenſes eſſe in poſſeſſione, &
ſic poſſent ſuccumbere, prout reportare victoriam.
Et tamen in omnem euentum, licèt prædicta ſint ve-
ra, procederent ſi de mero iure eſſet diſputandum.
4 † Vnde cum clauſula (arbitrio) remittat de iuris ri-
gore, ideo viſum fuit, ſtante dicto ſequeſtro, & aſſum-
ptione facienda per Narnienſes partium actoris, poſ-
ſe procedi in petitorio tantùm, præcipuè cùm agatur
inter communitates, quibus maximè expedit, vt quan-
tocitiùs litibus finis imponatur.

Mediolanen. Decimarum. Lunæ 10. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Parochus habet fundatam intentionem de iure cō-
muni in decimis, intra limites parochiæ ſuę.*

2 *Exēptio à ſolutione decimarum, non conceditur, niſi
maxima difficultate, & nu. 4.*

3 *In communicatione priuilegiorum, non veniunt ea
quę de facili concedi non ſolent, niſi de eis fiat ſpe-
cialis mentio.*

5 *Priuilegium exemptionum à ſolutione decimarum
debet ſtrictè intelligi.*

6 *Conſtitutio Conciliaris requirit ſpecificam deroga-
tionem, aliàs dari poteſt de defectu voluntatis.*

7 *Laudum ſuper exemptione à ſolutione decimarū, nō
confirmatum à ſuperiore, non egreditur ſuos au-
thores.*

8 *Obſeruantia 30. annorum requiritur ad hoc vt ſole-
mnitate præſumantur interueniſſe in exemptione
à ſolutione decimarum, & nu. 9.*

10 *Ex præſumptione regulariter non oritur præſum-
ptio.*

D E C I S I O CCLXIX.

Q Via Parochus Viglentinus habet fundatam in- 1
tentionem de iure communi contra quoſcum-
que, in decimis intra limites ſuæ paro-
chiæ, capit. cùm in tua, in fin. capit. cùm contingat, vbi
gloſſ. in verb. de iure communi. Abb. numer. 6. & ſeqq.
de decimis, cum ⁀ vulgar. Ideò dubitaui, an priuilegia
Monachorum, & lauda lata inter ipſos Monachos,
& anteceſſores curatos obſtarent, quominùs poſſet
percipere integram decimam ſuper bonis DD. Mo-
nachorum. Et Domini negatiuè reſoluerunt, quia
priuilegia non continent exemptionem à ſolutione
decimarum, † quæ non ſolet concedi, niſi cum maxi- 2
ma difficultate. Ioan. Andr. in cap. dudum, ſub numer.
5. verſic. ratio diuerſitatis hæc eſt, de priuil. Et fuit re-
ſolutum in cauſa Valentina decimarum 29. Nouem-
bris 1603. coram R. P. D. meo Lancellotto, & in alijs
cauſis. Et quamuis Papa proceſſerit per viam com-
municationis omnium, & ſingulorum priuilegiorum,
& præcipuè illorum per quæ eximuntur à decimarum,
procurationum viſitationum, præſtationum, & ſubſi-
diorum, & aliorum onerum quorumcumque præſta-
tione, à quibus eſt exemptum Monaſterium de Gua-
dalupe, † tamen iſta communicatione non veniunt 3
illa quæ de facili concedi non ſolent, niſi de eis ſit fa-
cta ſpecialis mentio; iuxta conſ. Butr. 19. numero 9.
Hic autem non fuit facta ſufficiens mentio decima-
rum, quia ex ſtructura verborum apparet, Papam
non intellexiſſe de decimis prædialibus, & ordinarijs,
ſed extraordinarijs. † Maxime, quia, vt dictum eſt, dif- 4
ficulter conceditur talis exemptio. Bald. in l. fiſtulas,
§. frumenta, ff. de contr. empt. Clem. ſing. 108. Felin.
in cap. ſedes, numer. 3. de reſcr. Put. deciſ. 65. lib. 2. Et
fuit dictum in cauſa Carthaginen. decimarum 19. No-
uembris 1593. coram Orano, & in cauſa Toletana de-
cimarum 26. Nouembris præteriti coram R. P. D. meo
Iuſto. Et, vt bene fuit conſideratum in cauſa Sagunti-
na decimarum, 30. Octobris 1600. coram nunc Illu-
ſtriſſimo Reuerendiſſimo Cardinali Seraphino, † ſi 5
non apparet de expreſſa mente concedentis. In omnem
euentum, exemptio deberet reſtringi ad bona acqui-
ſita titulo licito, putà ex relicto orn fundatione mona-
ſterij, vel alio modo non prohibito, in cap. nuper, de
decimis. † Sed etiam ceſſat difficultas omnis, quia tex. 6
in dicto cap. nuper, continet conſtitutionem Concilia-
rem, quæ cenſetur habere clauſulas derogatorias ad ſe-
quentes diſpoſitiones, & iden requirit ſpecificam de-
rogationem, quę non adeſt in hoc caſu. Adeò quòd po-
teſt dari de defectu voluntatis in concedente, cap. ex
parte, de capell. Monach. Fel. in cap. nonnulli, nu. 2. de
reſcr. Archid. in cap. 1. num. 2. de conſtit. in 6. Old. ad.
conſ. 326. in princ. Verall. deciſ. 167. par. 1. Et fuit reſo-
lutum in cauſa Oriolen decimarum coram bo. me. O-
rano, & alias ſæpiùs.

Quantum attinet ad lauda, nec illa obſtant, quia 7
cùm non habeant confirmationem Superioris, non
egrediuntur ſuum authorem, cap. de cætero, de tran-
ſact. Et in terminis decimarum, c. veniens eodem titu-
lo, Abb. in cap. multiplici, num. 2. vbi Butr. in fine, de de-
cimis, & in cap. cùm homines, numer. 4. eodem titulo.
† Nec talis confirmatio poteſt præſumi ex curſu tem- 8
poris, cùm non adſit obſeruantia, quæ ad hunc effe-
ctum requiritur. Abb. in cap. Albericus, ſub nume. 6. &
add. ad Fel. ibidem, ſub num. 3. de teſtib. Alex conſ. 12.
nu. 7. & conſ. 17. nu. 8. & 9. l. 4. Et fuit pluries reſolu-
tum. Nam quoàd primum laudum, nihil docetur, quia
cùm deducantur pro obſeruantia certę quietātiæ, de il-
lis non conſtat, niſi per quandā productionem verbalē,
factam pro Monaſterio in partibus, & ſunt longè poſt
dictum laudū. Vltra quod, nec de dicto laudo conſtat,

niſi ex inſertione in ſecundo laudo de anno 1554. de
cuius etiam ſecundi laudi obſeruantia non conſtat,
9 niſi per tres annos. † Et tamen opus eſſet obſeruantia
annorum, vt per doctrinas allegatas.

Non obſtat, quòd præſumendum ſit, iſta lauda
fuiſſe vſu recepta, ex allegatis in cauſa Tullen. Prio-
ratus 10. Maij 1586. coram Cardinali Pamphilio, quia
iſta præſumptio non intrat, ad effectum vt præſuma-
10 tur, beneplacitum Apoſtolicum interueniſſe, † cùm
regulariter ex præſũptione non poſſit oriri alia præſũ-
ptio, gloſ. in l. 1. C. de dotis promiſ. Ruin. conſ. 66. nu. 19.
& 20. l. 3.

Collen. Penſionis. Veneris 14. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia tranſit in iudicatum, ſi intra decendium nõ appelletur.*

2 *Sententia lata partibus præſentibus non eget intimatione.*

3 *Mandatum procura poteſt produci in ſecunda inſtãtia.*

4 *Proteſtatio de nullitate actorum, non extenditur ad mandatum, & ſi extenditur ab ea cenſetur receſſum in alijs actibus, ſi non eſt repetita proteſtatio, nu. 5.*

6 *Sententia non dicitur lata præcipitanter, ſi cauſa fuit inſtructa in prima inſtantia, & de eius iuſtitia conſtat, etiam ſi lata ſit intra 12. dies, exempli gratia.*

7 *Cedula debet eſſe penes notarium, quando pronunciatur,* PROVT IN CEDVLA, ALIAS, *&c.*

8 *Scriptura magis debet attendi, quàm dictum notarij & iudicis, contra ſcripturam in eorum Tribunali factam atteſtantis.*

D E C I S I O CCXXC.

FVerat coram me reſolutum, ſententiam de parti-
bus fore exequendam, cùm tranſiſſet in iudica-
1 tum, † ex qua non fuerat appellatum intra decen-
dium. De illius enim iuſtitia ſatis apparebat, & nul-
litates oppoſitæ tollebantur, vt in deciſione 9. Iunij
1604. Et quia pars D. Leandri non acquieſcebat, ite-
rum propoſui dubium. Et Domini ſteterunt in deci-
ſis, nam quod dicebatur, tempus ad appellandum
incipere à die intimationis ex ſtylo illarum partium,
2 quæ intimatio non fuerat facta, non obſtabat, † ſtante
quòd ſententia fuit lata partibus præſentibus, ex alle-
gatis in dicta deciſione. Et quamuis fuerat late præ-
ſentibus Syluio de Griffonibus, procuratore Domini
Leandri, & Raphaele de Anieldis pro domino Ne-
reo, & diceretur, quod non conſtabat de eorum man-
dato, tamen hodie ceſsat obiectum ex productione
3 mandatorum, † quæ potuerunt produci in cauſa ap-
pellationis, quia nunquam fuit poteſtatum, neminem
audiri niſi docto de legitimo mandato. Rot. deciſ. 19.
de procur. in antiq. Put. d. 383. numer. 8. lib. 2. Aym.
4 conſ. 108. num. 1. † Et licèt aliquando fuerit proteſta-
tum de nullitate actorum, & agendorum, tamen non
5 fuit oppoſitum de mandato. † Et quatenus dicta pro-
teſtatio haberet etiam vim proteſtationis, quòd nul-
lus audiretur, niſi docto de mandato, tamen non
fuit repetita in quolibet actu, & ideo ab ea cenſetur
6 receſſum. Mohed. deciſ. 2. de iudic. † ita vt productio
mandati etiam poſt ſententiam ſufficiat, vt per Rotam
& alios ſuprà allegatos.

Alia quoque nullitas, ex quo ſententia videbatur
lata præcipitanter, ceſſabat. Nam licèt iudex intra
12. dies expediuerit cauſam. † tamen cum cauſa fuiſ- 7
ſet instructa in prima inſtantia, & hodie manifeſtè
appareat de eius iuſtitia, ceſſat hoc obiectum ex tra-
ditis per Felyn. in cap. Eccleſia ſanctæ Mariæ, numer.
19. & ſeqq. de conſtit.

Aliud obiectum, quòd fuit lata non viſus actis pri- 8
mæ inſtantię, ceſſat, quia apparet de illorum productio-
ne in proceſſu, fol. 239.

Vltimum obiectum, quod fuit pronunciatum pro-
ut in cedula, quæ tunc non fuit conſignata notario,
prout requiritur, quia ſententia debet ferri in ſcri-
ptis, l. 2. & 3. C. de ſent. ex breuit. recit. ceſſat. quia non
apparet, quòd tunc non fuit conſignata, imò reperitur
regiſtrata, ſub die qua fuit pronunciatum. † Vnde licèt 9
iudex & notarius hodie teſtentur de contrario, cùm
atteſtatio ſit contraria actis, debent potiùs acta attẽdi,
per quæ ſententia ſuſtinetur. Creſc. dec. ſecunda. de
præſum Aym. conſ. 284. nu. 5.

Iuſtitia verò ſententiæ exequendæ viſa fuit Domi-
nis clariſſima, ex deciſione in hac cauſa facta, quæ in
iſta parte non fuit impugnata.

Pacen. Decimarum. Ven. 14. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Vnica enunciatiua moderna nihil probat.*

2 *Dans mandatum ad litem, facit ſe partem formalẽ.*

3 *Reo & poſſeſſori ſufficit vincere per non ius actoris.*

D E C I S I O CCLXXXI.

DOmini perſtiterunt in reſolutis die 9. Iunij 1603.
ſcilicet, non probari per Capitulum, locum
dell'Hebrero eſſe intra limites Parochiæ Epiſcopi, in-
telligendo tamen, non de parochia in Vniuerſali, ſcili-
cèt quatenus Epiſcopus eſt Parochus generalis totius
diœceſis, iuxta gloſ. in cap. 2. in ver. ſub ſubdito de
pœnit. & remiſſ. in 6. Sed de parochia ipſius Cathe-
dralis, quatenùs habet certam curam parochialem.

Neque obſtat deciſio aliàs facta ſub die 14. Iunij
1601. quia illa deciſio, ſi bene conſideretur, non lo-
quitur de parochia particulari, ſed de generali. Hinc
eſt, quòd die 9. Iunij fuit particulariter dubitatum,
vtraque parte informante, an probaretur, locum del-
l'Hebrero eſſe de parochia particulari, & reſolutum
negatiuè, nec in illa deciſione fuit facta mentio de
prima; quia non erat opus, cùm tenderet ad diuerſum
effectum.

Non obſtat enunciatiua in mandato Epiſcopi, quia
non continet, locum dell'Hebrero eſſe intra limites
parochiæ particularis, ſed dicitur, locum dell'Hebre-
ro eſſe in termino decimatorio Epiſcopatus, & in ter-
ritorio decimatorio Cathedralis, & parochialis ciuita-
tis.

Vnde non concludit, quòd Cathedralis, & paro-
chialis huius loci, ſed ſolum ciuitatis. Et licèt dicat
etiam in territorio decimatorio, non concludit, quòd
Cathedralis ſibi tanquam parochialis percipiat decimas.
Et ceſſat omnis difficultas, † quia iſta eſt ſimplex e- 1
nunciatiua Epiſcopi. Et vltra quòd eſt vnica, eſt etiam
moderna, & ideo nihil probat contra tertium, l. non
nudus, l. non epiſtolis, C. de probat. Maximè, cum
principaliter agatur ſuper ipſo enunciato. Put. dec. 381.
numer. 3. lib. 1. Et ex quo emanauit ab Epiſcopo, † qui 2
dando

dando mandatum ad hanc litem, fecit ſe partem formalem, ad tradita per Abb. in cap. poſt ceſſionem, nu. 5. verſ. ergo eadem ratione, de probat. Cocin. conſ. 258. num. 8. lib. 2. Faſtol. dub. vltimo nu. 8. Creſc. deciſ. 13. de prob.

Neque etiam officit, quòd prætenditur probari
ex teſtibus, Capitulum ſimul percipere omnes deci-
mas territorij Pacen. quia, licèt hoc non tangat dubiũ
de quo agitur, tamen, quicquid dicant teſtes, non
probant in loco dell'Hebrero. Vnde cùm Capitulum
non habeat intentionem fundatam de iure communi,
3 ex reſolutionibus factis, † ſatis eſt, D. Duci reo vincere
per non ius Capituli. l. qui accuſare, C. de edendo.

Venetiarum Cenſus. Lunæ 17. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula* RATIONE PRAEMISSORVM OMNIVM *cõprehendit omnia narrata.*

2 *Quæſtuatio ſublata fuit à Concilio Trident. ſeſſ. 21. cap. 9. de reformat. non tamen ſublatum fuit ius quæſtuandi reſpectu illorum qui exercent hoſpitalitatem, nu. 5.*

3 *Diſpoſitiua, & verba generalia, & indefinita, recipiunt interpretationem à proœmio.*

4 *Conceſſio ſobſequenti, cenſetur approbatum antecedens, à quo neceſſario ſubſequens dependet.*

D E C I S I O CCLXXXII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt ſolutionem ſcutorum 20. non fuiſſe promiſſam pro fa-
cultate quæſtuandi tantùm, ſed pro omnibus narra-
1 tis in proœmio, † ſtantibus verbis, (& ratione præ-
miſſorum omnium, &c.) quæ comprehendunt omnia
narrata, l. à procuratore, cum ibi not. C. mand. Et hoc
etiam apparet, quia iſta ſumma vnà cum alijs ducatis
5. quia prius ſoluebantur, fuit vnica ſtructura verborũ
promiſſa inſimul pro centu ducatorum 25. Et ſic po-
2 ſteà etiam ſoluta. † Vnde licèt ceſſet facultas quæſtuãdi
ex diſpoſitione Conc. cap. 9. ſeſſ. 21. de reform. non ta-
men ceſſant alia conceſſa. Vnde cenſus ſolui debet.
Rim. ſen. conſ. 141. nu. 10. Natt. con. 14. nu. 6. Cephal.
conſ. 91. nu. 18.

Neque obſtat, quòd diſpoſitiua videtur reſtricta
3 ad facultatem quæſtuandi, † quia ex præmiſſis videtur
comprehendere etiam illa de quibus habita fuit men-
tio in proœmio. Bart. in l. ſi ita ſtipulatus, §. Chryſogo-
nus, ante nu. 4. & in l. Titia, §. idem reſpondit, nume. 1.
ff. de verb. oblig. Socin. ſen. conſ. 24. ante num. 3. vol. 4.
Vbi quod verba generalia, & indefinita recipiunt in-
terpretationem ex his quæ dicta ſunt in proœmio,
ſtante maximè, quod in proœmio narratur, fuiſſe litẽ
ſuper vnione, à cuius validitate cùm dependeret fa-
4 cultas quæſtuandi, † vtique iſta conceſſa, illa cenſe-
tur approbata; ad tradita per Aym. conſ. 477. nume. 5.
verſ. 2. arguit.

Addebant Domini, dato etiam, quòd ſolutio fuiſ-
ſet correſpectiua ad facultatem quæſtuandi, nihilo-
minùs eſſe faciendam, ex quo fuit promiſſa, etiam
5 quod facultas quæſtuandi ſuſpenderetur, † quia diſ-
poſitio Concilij, prout declarauit Congregatio, non
reuocat ius quæſtuandi, reſpectu illorum qui exercẽt
hoſpitalitatẽ. Vnde cùm hoſpitalia fuerint vnita Con-
uentui ſancti Saluatoris, ſibi & non alteri debet impu-
tare, ſi dictam hoſpitalitatem exercert.

Gerunden. Statuti. Ven. 31. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio Canonicatuum ſpectat de iure communi ad Abbatem & Capitulum ſimul.*

2 *Procurator cum libera non poteſt pręiudicare ſuo principali ſine ſpeciali conſenſu.*

3 *Abbas eſt caput Capituli, non de Capitulo.*

4 *Scientia præſumpta non ſufficit ad effectum, vt quis iure ſuo priuetur.*

D E C I S I O CCLXXXIII.

FVit reſolutum, Abbatem poſſe dare de inualidi-
tate ſtatuti facti ſuper modo conferendi Canoni-
catus, cùm de eius intereſſe conſtet, † ex quo collatio 1
ſpectat ad ipſum, & Capitulum, vt in confeſſione
eiuſdem met Capituli, vt in ſummario, numer. 4. Et eſt
etiam de iure, Rot. deciſ. 4. de conceſſ. præbend. in
nou. Biſign. deciſ. 8. de præbend. Caſſ. deciſ. 22. eod. ti-
tulo. Syluan. de beneſ. par. 2. q. 22. nu. 35. & 36.

Neque obſtat, quòd ſtatutum fuit factum à maio-
ri parte Capituli, & cum interuentu Vicarij Abbatis,
qui habebat mandatum cum libera, † quia fuit re- 2
ſponſum, Abbatem prætendere fuiſſe derogatum
iuri ſuo, & ideo fuiſſe neceſſarium eius conſen-
ſum in ſpecie, vt per Felin. in cap. cùm omnes numer.
18. verſ. 10. fallit, de conſtit. Nec propterea procura-
torem cum libera potuiſſe illi præiudicare, ex traditis
per Alex. in l. ſi procurator, num. 3. C. de procur.

Nec facit, quod Abbas tanquam caput Capituli 3
non eſt de Capitulo. Abb. in cap. cùm olim, numer. 8. v-
bi Felyn. numer. 4. de re iud. idem Felyn. in proœm. de-
cret. in verb. Gregorius, numer. 16. quia non propterea
tollitur, quòd poſſit dare de inualiditate ſtatuti facti
in ſui pręiudicium.

Vltimo loco non reſtuat, quòd Abbas præſumatur
ſciuiſſe hoc ſtatutum, cùm iam ſint 11. anni, quòd
fuit factum, † quia ſcientia præſumpta non ſufficit ad 4
effectum vt quis ipſe ſuo priuetur, Rot. dec. 11. de do-
lo, & contum. in antiqu. & fuit dictum in cauſa Sala-
mantina cenſurarum, 5. Nouembris 1597. coram Illu-
ſtriſſimo Seraphino.

Aſſiſien. Cenſus. Lunæ 24. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Audiendus eſt in cauſa habens intereſſe.*

D E C I S I O CCLXXXIV.

FVit reſolutum, Cæſarem eſſe audiendum, quia
Bartholomæus non ſolùm vocauit illum ad iu-
dicium, vti poſſeſſorem bonorum, ſuper quibus fuit
impoſitus cenſus, ſed etiam teſtibus examinatus, pro-
bauit, eum detinere illa bona. † Vnde tam ex appro- 1
batione ipſius Bartholomæi, eſt audiendus, ex alleg.
per Surd. deciſ. 104. nume. 10. quàm etiam ex quo fuit
probatum, ipſum eſſe poſſeſſorem. Vnde ſatis habet
intereſſe, cùm poſſit vincere ex nõ iure Bartholomæi,
§. retinendæ, in verſ. commodum, inſtit. de interd. Et
ceſſat omnis difficultas, quia cùm prius donauerit

P 3 Andreæ

Andreæ fratri, obtinuit poſteà aliam retrodonationem. Vnde pluſquàm manifeſtè apparet de ſuo intereſſe, ita vt ſit audiendus.

Non obſtat, quòd Andræas reliquit filias, quæ obtinuerunt mandatum de manutenendo in bonis patris: quia non conſtat, ipſas obtinuiſſe manutentionẽ ſuper bonis retrodonatis, & nihilominùs remaneret ius Cæſari ex retrodonatione. Et hæc probatio redditur etiam ſatis turbida, ex quo mater dictarum filiarũ deponit, ipſas repudiaſſe hæreditatem paternam.

Non officit, quòd Cæſar donauit bona ſuper quibus fuit impoſitus cenſus. Equiti Paulutio, quia non inde ceſſat ipſius intereſſe, ne de euictione teneretur donatario.

Albanen. Fideicommiſſis de Sabellis. Lunæ 24. Aprilis 1606.

E P I T O M E.

Quæritur hìc an ex aliquibus actibus, adita ſit vel repudiata hæreditas.

S V M M A R I V M.

1 *Repudiatio fieri poteſt expreſsè, vel tacitè.*
2 *Renunciatio dicitur ante delatam hęreditatem.*
3 *Debita ſoluẽda ſunt ęqualiter ab hęredibus pro portionibus hæreditarijs.*
4 *Solutio debitorum ſpectat ad hæredẽ, non fideicommiſſarium conditionalem.*
5 *Indebitè ſolutum repeti poteſt à ſucceſſore.*
6 *Commiſſio auocatoria cauſę nõ immutat iudicium.*
7 *Tempus adeundæ hæreditatis durat 30. annis.*
8 *Hęredi pręfigi poteſt tempus ad deliberandum, an velit adire ad inſtantiam creditorum.*
9 *Non dicitur repudiare hæreditatem patrui, qui experitur ad fideicommiſſum aui.*

D E C I S I O CCLXXXV.

Dvbitam, an conſtaret, Chriſtophorum repudiaſſe hæreditatem Honorij patrui, à quo fuerat ſubſtitutus, in euentum quòd Ludouicus hæres inſtitutus decederet ſine filijs maſculis, legitimis, & naturalibus. Et Domini negatiuè reſoluerunt, quia
1 † de repudiatione expreſſa aut tacita non conſtat,
prout requiritur, vt in l. recuſari, ff. de acquir. hæred. Si enim inſpiciantur geſta per Chriſtophorum in vita Ludouici, de renunciatione aliqua non appa-
2 ret, † quæ ſic propriè ante delatam hæreditatem appellatur, vt per Alciat. in l. conditionis incertum, num. 24. C. de pactis. Nam etſi non reperto teſtamento Honorij, Ludouicus & Chriſtophorus, ad quos hæreditas ſpectabat ab inteſtato, cùm alius eos non præcederet in gradu, auth. de hæred. ab inteſt. §. igitur, diuiſerint hæreditatem, & ſoluerint debita Honorij, & poſtmodùm de menſe Ianuarij 1564. Chriſtophorus commiſerit cauſam ſuper calculo de nouo faciendo, ex quo prætendebat, ſoluiſſe maiorem partem, quàm ad ſe ſpectaret, non ſolùm debitorum Honorij, verùm etiam Virginię matris, & ſuorum, non inde ſequitur alia renunciatio hæreditatis, quia cùm peteret illud plus quod ſoluerat, hoc erat iuridicum,
3 † cùm debita eſſent ſoluenda æqualiter pro portionibus hęreditarijs, l. pro hæreditarijs, C. de hæred. act.

Et quamuis prætendatur, quòd de eo tempore Chriſtophorus habuiſſet ſcientiam teſtamenti Honorij, ex quo ſuper eo Ludouicus commiſerat cauſam de menſe Octobris anni præcedentis, nihilominus adhuc dici non poteſt, conſtare de aliqua renunciatione, † cùm 4
ſolutio debitorum ſpectaret ad hæredẽ, non ad Chriſtophorum fideicommiſſarium conditionalem, l. ita tamen, §. qui ex Trebell. ff. ad Trebell. gloſ. fin. in l. 1. eodem tit. Bald. poſt alios in l. fin. C. eodem titulo. Vnde bene poterat repetere debita per ipſum ſoluta.

Nec etiam poteſt conſiderari aliqua repudiatio poſt 5
delatam hæreditatem Chriſtophoro poſt obitum Ludouici, ex proſequutione iſtius iudicij; quia cùm ab initio ſolutio iſtorum debitorum ſpectaret ad Ludouicum primum Honorij hęredem, Chriſtophorus poterat repetere quod indebitè ſoluerat: quia hæredes Ludouici habebant ius retentionis in bonis hæreditatis Honorij pro debitis ipſius ſolutis ex allegat. Surd. deciſ. 92. nu. 6.

Neque poteſt ius fieri in commiſſione obtenta ſuper repetitione dictorum debitorum poſt obitum
Ludouici, † quia illa commiſſio non immutauit iu- 6
dicium iam intentatum, ex quo fuit ſimplex auocatoria cauſæ à Gubernatore, cum iam lis penderet in Rota. Nec confeſſiones factæ in illa obſtant Chriſtophoro; quia ſolùm dicitur, quòd ſolutio debitorum ſpectabat ad Ludouicum hæredem Honorij, & quòd repugnat, hæredem eſſe velle, & debita ſoluere nolle. Quæ confeſſiones poſſunt verificari iuxta prædicta, ſcilicèt, quòd ſolutio debitorum ſpectabat ad Ludouicum, & quòd ante aditam hęreditatem Chriſtophorus poteſt repetere id quod indebitè ſoluerat. De confeſſionibus verò factis in articulis, non fuit habita ratio; quia non ita ſe habent in regiſtro, fol. 1326. prout in copia quæ fuit data in ſummario.

Nec releuat, quòd Chriſtophorus ſe oppoſuit ſolutioni cuiuſdam legati, & obtinuit abſolutoriam,
† quia ante aditam hæreditatem, cuius adeundæ tem- 7
pus durabat per 30. annos, vt per gloſ. & Doctor. in l. licet. C. de iur. delib. ad nihil tenebatur Chriſto-
phorus. † quo caſu cautum eſt creditoribus, vt præ- 8
figatur hæredi per prætorem terminus ad deliberandum, iuxta tex. in l. ſi curatus, vbi tradunt Doctor. & Azo. in ſumm. C. eodem titulo.

Nec obſtat commiſſio de anno 1565. & geſta illius vigore: quia cùm Chriſtophorus prætenderet adeſſe fideicommiſſum aui, potuit pendente tempore ad adeundum, experiri vtrùm ſibi magis eſſet proficuum acceptare fideicommiſſum aui, vel Honorij, vt in ſimili fuit reſolutum in cauſa Romana bonorum de Ceulis, 25. Iunij 1601. coram R.P.D. meo Decano.
† Compatiuntur enim ſe ad inuicem, quòd expetire- 9
tur ad fideicommiſſum aui, & quòd non repudiaret hęreditatem patrui.

Denique non officit, quòd Chriſtophorus obtinuit committi cauſam ſuper redditione rationis adminiſtrationis tutelæ contra Virginiam matrem, & hæredes Honorij, quia non conſtat de aliqua proſequutione contra filias Ludouici: imò mandatum fuit tantum relaxatum contra Virginiam matrem, & natura negotij exigebat, quòd cauſa committeretur contra Virginiam, & hæredes Honorij, cùm ab vtroque fuiſſet adminiſtrata tutela Chriſtophori, & ideo Virginia ſola non poterat cogi ad reddendum rationem.

Neque obſtat, quòd in citatione ad videndum relaxati mandatum fuerint citatæ filiæ Ludouici, quia ſtantibus præmiſſis, & relaxatione mandati contra Virginiam ſolam, ex hac ſimplici citatione non poteſt colligi certa, & determinata voluntas Chriſto-

phori

Digitized by Google

plnri repudiandi hæreditatem Honorij. Et nimis
nutum videbatur Dominis, quòd ex iſta ſimplici ci-
tatione, quæ nec habuit effectum quoad decretum
ſuper ea factum, poſſit elici repudiatio hæreditatis,
maximè cùm attenta tota ſerie facti, nõ deſit maxima
præſumptio, quod abſque conſideratione citatio fue-
rit facta.

Et ideò magis prædicta videbantur procedere, quia
de anno 1591. Chriſtophorus non ampliùs inſtitit ſu-
per fideicommiſſo Antimi, ſed commiſit cauſam ſu-
per fideicommiſſo Honorij.

Romana Domorum. Ven. 28. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de manutenendo datur poſſidenti, etiam ſi non probet poſſeſſionem de tempore motæ litis, quando præſumitur continuata, cùm retineatur, nu. 3.*

2 *Notario atteſtanti, pecuniam fuiſſe numeratam creditur, & huiuſmodi atteſtatio probat actualem numerationem, & veram traditionem. nu. 4.*

5 *Vnicus actus ſufficit ad acquirendam quaſi poſſeſſionem.*

6 *Pendente appellatione à ſententia contra poſſeſſorē lata, poſſeſſor non eſt ſua poſſeſſione priuandus.*

7 *Faciens actum ſine præiudicio ſuorum iurium, ſibi non præiudicat.*

D E C I S I O CCLXXXVI.

1 DOmini dixerunt, Agapitum eſſe manutenendum
in quaſi poſſeſſione percipiendi fructus recom.
penſatiuos; quia de eius poſſeſſione conſtat ex inſtru-
mento venditionis, in quo fuit ei ſoluta certa quan-
titas ratione dictorum fructuum, quam, vt apparet
ex atteſtatione notarij, recepit in contanti, in pecu-
2 nia numerata, & ad ſe traxit. † Quæ atteſtatio pro-
bat numerationem. Bart. in l. ſi ex cautione, numer. 1.
C. de non numer. pec. & in l. ſingularia, numer. 22. ff. ſi
cert. pet. vbi licèt, nume. 23. videatur requirere, quòd in
3 atteſtatione adſit verbum (numerauit,) tamen cùm
in hoc inſtrumento adſint verba, (recepit in contan-
ti, in pecunia numerata,) ſufficiunt, cùm denotent
actualem numerationem, & veram traditionem.
Bald. in d. l. ſi ex cautione, numero 14. C. de non num.
pec. Bart. in l. ſi ita ſtipulatus, §. Chryſogonus, nume. 3.
ff. de verb. oblig. Et fuit pluriès in Rota firmatum.
Et ideò cùm ex iſtis de eius poſſeſſione conſtet, eſt ma
4 nutenendus, § hodie inſtit. de interd. † etiamſi non
probaret poſſeſſionem de tempore litis motæ; quia
præſumitur continuata, cùm animo retineatur, l. li-
cet C. de acquir. poſſeſſ. Abb. in capit. cùm ad ſedem,
5 numer. 15. de reſtit. ſpol. Put. deciſ. 17. lib. 2. † Et ſuffi-
ciat vnus actus ad acquirendam quaſi poſſeſſionem.
gloſ. in cap. cùm Eccleſia Sutrina, in verb. Epiſcopo-
rum, Abb. ibidem, numer. 22. & ſeq. de cauſ. poſſ. &
propr. Et ceſſat omnis difficultas, quia etiam conſtat
de alijs ſolutionibus.

Neque obſtat, quòd Agapitus habuit ſententiam
contra ſe in negotio principali, & in omnem euentum
conſenſit, quòd deputaretur exactor, ex cuius mani-
6 bus percipiebat hos fructus, † quia cùm à ſententia
fuit appellatum, pendente appellatione, non eſt ſua
poſſeſſione priuandus, cap. cùm teneamur, vbi Franc.
numer. 1. de appel. interp. l. furt. ff. de ijs qui not. inf.
7 Et conſenſit deputationi exactoris, † & de eius ma-
nu recepit, ſine præiudicio iurium ſuorum. Quæ pro-
teſtatio præſeruat ius ipſius Agapiti. Put. deciſ. 32. lib.
2. & quatenus per actum inferatur præiudicium, pe-
rinde eſt, ac ſi non fuiſſet factus, l. teſtamento centu-
rio, §. final. ff. de manum. teſt. Put. dicta deciſ. 32. nu-
mer. 1.

Opiden. Iuriſpatronatus. Ven. 5. Maij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex reuolutione actorum.*

2 *Lis mota poſt præſentationem, non impedit inſtitutionem.*

3 *Quaſi poſſeſſio iuriſpatronatus poſt Conc. Trid. non ſufficit ad oſtendendum iuſpatronatus.*

D E C I S I O CCLXXXVII.

DIxerunt Domini, ſententiam Rotalem eſſe con- 1
firmandam; quia ex reuolutione actorum ap-
paret valida & iuſta. Nam quoàd validitatem ſenten-
tiæ, non poteſt dubitari, cùm interuenerint omnia
ad id requiſita, de quibus per Vetall. deciſ. 260. par. 2.
Iuſtitia quoque eſt clara, quia fuit pronunciatum,
Carolum præſentatum à Cornelia Ruffa Seniore, &
Cornelia Ruffa iuniore, mediante perſona Martij Pa-
lumbi eius mariti, ad hoc procuratoris conſtituti, vt
in primo regiſt. Rot. fol. 90. eſſe inſtituendum. Quod
eſt de iure, quia, vt apparet ex conſideratis in deci-
ſione R. P. D. Littæ fuit præſentatus ab exiſtentibus
in quaſi poſſeſſione præſentandi, † nec inſtitutionem 2
poteſt impedire lis, cùm ſit mota poſt præſentationem.
Butr. in c. 2. nu. 44. ad finem, & ibi Abb. num. 22 de
reſtit. in integr. Rod. de iurepatr. in verb. competens,
qu. 23. nume. 55. Lamb. de iurepatr. lib. 2. p. 1. quæſt. 3.
art. 4. nume. 2. Et fuit reſolutum in cauſa Valer tinade
Contentaina, 30. Ianuarij 1581. coram Illuſtriſſimo
Seraphino. † Et licèt hodie poſt Concilium, non 3
ſufficiat quaſi poſſeſſio; quia ex quaſi poſſeſſione non
inferatur ad iuſpatronatus ex dotatione & fundatio-
ne, prout requirit Conc. Vetall. dec. 29. lib. 1. in manu-
ſcript. Et fuit dictum in cauſa Valentinæ Parochialis
de Carlet. 4. Iunij 1601. coram R. P. D. meo Lancel-
lotto, & priùs in cauſa Cæſarauguſtana Parochialis
10. Iunii 1566. coram Gnippetio, tamen ex dicta de-
ciſione D. mei Littæ, oſtenditur, conſtare de iurepa-
tronatus ex dotatione & fundatione, & dicitur non
eſſe opus docere, quod iſtæ mulieres deſcēdant à fun-
datore, cùm hoc reſpiciat petitorium, ſtante quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi. Et fuit reſolutum in cauſa Lunen.
Sarzanen. Capellaniæ 9. Iunii 1600. coram D. meo
Sacrato.

Et fuit reſolutum in contumaciam alterius partis,
quæ diu fuit expectata.

Oueten. Mercedis. Ven. 5. Maij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Poſt litem conteſtatā, procurator reuocari non poteſt, & nume. 8. niſi adſit iuſta cauſa, quæ quando dicatur iuſta, relinquitur arbitrio iudicis, num. 2.*

3 *Procuratori ex propria culpa reuocato ſalarium nō debetur.*

4 In

4 *In reuocatione procuratoris poſt litem conteſtatam requiritur ſummaria cauſæ cognitio. Declara, vt ibi.*
5 *Procurator poſt litem opponens de ſalario, & expenſis, ante ſatisfactionem non poteſt reuocari.*
6 *Procurator non poteſt retinere pro ſalario inſtrumenta, & proceſſus, poteſt tamen pro expenſis.*
7 *An principalis offerendo ſalarium, & expenſas procuratori, poſſit ab illo ſe, ſuaſque cauſas eximere, & quando.*

D E C I S I O CCLXXXVIII.

DVbitaui, an Iacobo post reuocationem deberetur ſalarium. Et Domini diuiſerunt præſens
dubium in duas difficultates. Prima fuit, an adeſſet
1 iuſta cauſa reuocandi, † quia poſt litem conteſtatam
procurator reuocari non poteſt, niſi adſit iuſta cauſa, l.
poſt litem, ff. de procur. c. 2. eodem titulo in 6.
Et affirmatiuè reſoluerunt, quia Iacobus mouit litem Capitulo ſuper ſalario, petendo maiorem ſummam, quàm promiſſam, ſuper diſtributionibus quotidianis, nec non intereſſe pro pecunijs captis ad cambium pro dictis ſalario, & diſtributionibus, quæ Rota reſoluit, ei non eſſe debita. Et hæc viſa fuit iuſta,
2 & rationabilis cauſa, † quæ cùm non poſſit ſub certa
regula tradi, relinquitur arbitrio iudicis. Afflict. in c.
1. num 24. ex quibus cau. feud. amit. Bald. in l. 1. nu. 8.
C. de aduoc. diuerſ. iud. Iaſ. in l. properandum, §. ſin autem alterutra, numer. 8. C. de iud. Vnde ſequitur,
3 quòd cùm Iacobus fuerit iuſtè reuocatus † ex culpa
ſua, ei non debeatur ſalarium, gloſ. in l. ſi vno, in §. itē
cùm quidam, in verbo perſonis, ff. locat.
4 Nec obſtat, quòd ſuper reuocatione requirebatur
cognitio iudicis, ſaltem ſummaria, l. in cauſæ cognitione, Vbi gloſ. in verb. Prætoris, dicta l. poſt litem,
ibi, tamen prius cauſæ cognitio, ff. de procur. & not.
Roman. ſing. 371. quia hæc iura interpretantur per
tex. in l. quæ omnia, § ſed etſi aduertatur, & ibi gloſ.
5 in verb. mentiri, ff. eodem titulo 5. † quòd tunc requiratur cognitio iudicis, quando procurator dicit, Dominum mentiri, & interim procurator ſuſpenditur
ab officio, exceptis tamen quibuſdam caſibus, ibi per
gloſ. examinatis, & bene declarat Odofred. in d. l.
poſt litem, vbi etiam, quomodo procurator debeat ſe
opponere, ſub num. 1. verſ. ſed quid ſi Dominus, &
circa finem. Vnde cùm Iacobus non ſe oppoſuerit,
meritò non erat neceſſaria talis cognitio iudicis.
Secunda difficultas fuit, quia Iacobus fuit proteſtatus, non admitti reuocationem, niſi ſibi fuerit ſatisfactum de expenſis, & ſalario, quo caſu lis ab eo
non erat transferenda, etiam pendente iudicio ſuper
expenſis, & ſalario. Et de oppoſitione expenſarum
eſt tex. in d. l. quæ omnia, in §. planè, in verſ. item ſi
retentione, & notat ibidem gloſ. in verb. item, & Bald.
in dicto verſ. item, quem legit in l. mutari, & Fulgoſ.
in dicto §. ſed ſi aduerſarius, quem ponit lectura l. ante litem conteſtatam, nu. 14. Vbi extendit, quòd etiam
6 pro ſalario procurator poteſt retinere litem. † Huic
difficultati Domini reſponderunt, non eſſe verum,
quòd procurator poſſit retinere litem pro ſalario, &
ſic inſtrumenta, & proceſſus, licèt ſecùs ſit pro expenſis, vt in iuribus allegatis. Ita dicit Fulgoſ. ſibi contrarius, in l. ſi non ſortem, §. centum, numer. 6. ff. de
cond. & dem. & ibi etiam Iaſ. num. 10. Boer. deciſ. 15.
nu. 3. Capic. deciſ. 11. numer. 1. Granut. ad Veſt. lib. 3.
tit. 4. numer. 8. in fine. Et omnem euentum Iacobus, facta proteſtatione, non proſequutus fuit illud iudicium
non reuocationis, ex quo ſibi non fuerat ſatisfactum
de ſalario, nec retinuit litem, ſed proſequutum fuit
iudicium iam intentatum, vigore monitorii, ſuper ſalario, diſtributionibus, & cambijs, & poſtmodum introducta cauſa coram me, cœpit prætendere ſalarium,
etiam poſt reuocationem. Vnde cùm Capitulum habuerit iuſtam cauſam reuocandi, nec Iacobus retinuerit litem, donec ſibi fuerit ſatisfactum de ſalario, &
expenſis, meritò ei dictum ſalarium poſt reuocationem non eſt debitum.
Neque obſtat, quòd Capitulum habeat iuris re- 7
medium, offerendo ſe paratum ſoluere, l. niſi dominus, ff. eodem titulo, quia dicta l. procedit, ſi Iacobus
voluiſſet retinere cauſam, quia tunc Capitulum ad ſe
eximendum, & liberandum, potuiſſet offerre, ſed
cùm Iacobus non fuit proſequutus iudicium retentionis cauſæ, ſed aliud iudicium intentatum via monitorij, meritò non erat neceſſaria præfata oblatio.
† Deducta verò ex deciſione in cauſa Placen. nullita- 8
tis reuocationis, 22. Ianuarij 1598. coram R. P. D.
meo Litta non fuerunt habita in conſideratione, cùm
termini ſint longè diuerſi. Nam reuocatio ibi fuerat
merè ad vindictam, abſque legitima cauſa, & procurator, vt dicebant Domini qui tunc temporis erant in Rota, fuerat etiam tranſmiſſus de partibus ad Curiam,
quæ omnia ceſſant in præſenti caſu.

Ferrarien. Prædij. Merc. 10. Maij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Diuerſitas nominis denotat diuerſitatem rei.*
2 *Spatio longi tēporis nomen rei præſumitur mutatū.*
3 *Duo confinia ſufficiunt in antiquis ad probandam identitatem, licèt alia non conueniant, dummodo determinatæ rei poſſint adaptari, nu. 4.*
5 *Probatio æquiuoca non ſuffragatur, & nu. 2.*
6 *Iura extracta lite pendente, abſque compulſorialibus non probant.*

D E C I S I O CCLXXXIX.

DOmini omiſſo articulo, an conſtet de dominio Eccleſiæ ſancti Bartholomæi, quæ agit contra
Eccleſiam S. Michaelis, dixerunt, non probari identitatem bonorum. Et in hac parte receſſerunt à reſolutis; nam locatio facta per Eccleſiam ſancti Bartholomæi Ioanni de Romeo, de anno 1450. eſt de poſſeſſione ſita in villa Caſalettæ, bona verò, contra quæ agitur, ſunt in villa Perli, prout deponunt teſtes, &
apparet ex planta quæ præſupponitur in diſputatione
præſentis dubij. † Quæ diuerſitas nominis denotat 1
etiam diuerſitatem rei, l. ſi idem, C. de codicil. & in
terminis dicit Natt. conſ. 672. numer. 37. † Nec Eccle- a
ſia ſancti Bartholomæi poteſt iuuari ex præſumptione, quòd ſpatio tanti temporis nomen fuerit mutatum,
quia hęc probatio non eſt concludens, & ideò non releuat, cap. in præſentia, de probat. l. non hoc, C. vnde legit. l. neque natales, C. de probat.
Neque obſtat, quòd conueniant duo confinia, nempè ager trauerſagnus, & Broſaulli, qui ſucceſſerunt in
locum illorum de Benedeis, † quæ duo confinia in 3
antiquis ſufficiunt, licèt alia confinia non conueniant,
vt per Bart. in l. demonſtratio, numer. 14. ff. de cond. &
dem. † quia hæc regula procederet, ſi aliquid certum 4
fuiſſet nominatum, cui hæc confinia poſſent adaptari, vt per Bart. dicto num. 14. & ſeqq. † Sed quod plus 5
eſt, ex inſpectione plantæ liquido apparet, quòd hæc
confinia poſſunt verificari alijs prędijs; & ideo non
ſuffra-

Digitized by Google

ſuffragantur. Caſtr. in dicta l. demonſtratio, numer. 6.
& multùm mouit Dominus quia in conceſſione facta
dicto lo. Rom. o. lautur pro confine bona Manualis
de Bellais, mediante fouea Iudæorum, quod confine
nullo modo poteſt verificari in bonis de quibus a-
gitur, cùm dicta fouea longè diſtet à bonis prædictis.

Nec etiam obſtat, quòd verificatur tertium confi-
ne, nempe D. canoſciutus, qui ſucceſſit in locum il-
lorum de Sandellis, mediante relicto per ipſos facto
Eccleſiæ quam ipſe poſſidet, vt apparet ex iuribus de
6 nouo productis, † quia hæc iura non probant, cùm
ſint extracta lite pendente, abſque compulſorialibus.
Put. deciſ. 152. lib. 3. Et ſi probarent, non releuarent,
quia non ſequitur, quod bona Eccleſiæ poſſeſſa per
canoſciutum, confinantia cum prædio de quo agitur,
ſint illamet donata per Sandellum, maximè cùm adſit
aliud confine, nempe bona olim Ducis Ferrariæ, me-
diante fouea Iudæorum, quod nullo modo poteſt veri-
ficari in bonis de quibus agitur, per ſupradicta.

Viterbien Bonorum. Ven. 12. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Acquirens de pecunia communi, ſibi acquirit.*
2 *Acquiſitio facta nomine proprio præſumitur facta de proprijs pecunijs.*

DECISIO CCXC.

POſt reſolutiones factas coram Illuſtriſſimo Pam-
philio, quod per obitum Dominici fuiſſet factus
locus fideicommiſſo ad fauorem Laurentij, in bonis
relictis per Roſatum, cœptum fuit dubitari, quæ bo-
na eſſent ſuppoſita dicto fideicommiſſo. Quantum
igitur attinet ad tria prædia in territorio Viterbij, in
vocabulo, (li. Vota tei,) & aliud prædium in eodem
territorio in vocabulo (alla Voſa) Domini cenſuerunt,
non conſtare eſſe ſuppoſita dicto fideicommiſſo, quia
licèt ex libris aromatariæ appareat, fuiſſe data pro ex-
tinctione debiti, & ſic acquiſita ex pecunijs commu-
nibus, cùm iam ſit reſolutum coram eodem Illuſtriſ-
ſimo Pamphilio, aromatariam fuiſſe communem; ta-
men cùm in inſtrumentis appareat dominium ſibi, &
hæredibus ſuis acquiſiuiſſe, nec conſtet, fuiſſe tutorem
1 Roſati, † clarum eſt, quòd etiam de pecunia com-
muni ſibi, & non Roſato acquiſiuerat, cui remane-
bat ſolùm ius ad pecuniam, l. r. vbi Bald. numer. t. & l.
multum intereſt, C. ſi quis alteri, vel ſibi, Bart. in l. ſi
patruus, num. 4. C. communia vtriuſq; iudic. Dec. in l. ſi
pecuniam, nu. 1. ff ſi cert. pet.

Quantum attinet ad aliud prædium in vocabulo,
(la vera, le grotte del zonco,) & domum in ciuitate Vi-
terbij in loco (detta la fontana di ſanto Agoſtino,] &
vineam cum cryptis, in vocabulo [alla Caua di ſanto
Antonio,) conſtat, eſſe bona ſuppoſita fideicommiſ-
ſo, ſcilicèt pro medietate; quia prædium ex partitis
aromatariç, apparet fuiſſe datum in ſolutum pro cre-
dito ipſius aromatariæ, quæ erat communis. Et quoàd
domum & vineam, teſtes clarè deponunt, fuiſſe di-
ctorum Roſati, & Dominici, ita vt non ſit ambigendi
locus.

Nec facit, quòd detur acquiſitio vineæ facta per Do-
minicum, nomine proprio, in dicto vocabulo (alla
2 caua di S. Antonio) † quæ præſumitur acquiſita ex
proprijs pecunijs Dominici, cùm non conſtet adeſſe
ſocietatem omnium bonorum, vt per Bart. in dicta l. ſi
patruus, numer. 4. Quia fuit reſponſum, quòd inſtru-
mentum quod datur, non eſt inſtrumentum acqui-
ſitionis vineæ, vt apparet ex lectura, ſed cuiuſdam li-
uelli Carolenorum 12. hoc eſt, Bolon. 90. pretio, ſcu-
torum 30. ſuper certa vinea in eodem loco. Quod e-
uidentius confirmatur ex diuiſione facta inter Iſabellã
& Laurentium: nam in portione Iſabellæ obuenit di-
cta vinea, in portione verò Laurentij dictus Liuellus
Carolenorum duodecim.

Calaguritana Sepulturæ. Mercurij 17. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sepulchrum non poteſt haberi in Eccleſia, ſeu cœmi-terio niſi quoad vſum tantùm.*
2 *Non poteſt quis mortuos inferre in locum inuito illo cui tale ius inferendi competit.*
3 *Extincta familia, cui ius inferẽdi fuit conceſſum, ius omne reuertitur ad Eccleſiam, ſicut vſus, & vſusfructus ad dominum qui illum conceſſit.*
4 *Ex iure prohibendi, ne quis inferat corpus in talem locum, infertur ad ius immittendi.*
5 *Deciſio 757. p. 1. diuerſ. declaratur.*
6 *Doctor eſt intelligẽdus ſecundùm leges quas allegat.*

DECISIO CCXCI.

CIrcumſcripto iure apponendi ſtratum cum lumi-
naribus, & oblationibus ſuper ſepulchro, & alijs;
difficultas fuit reſtricta, an eſſet dandum mandatum
de manutenendo Ioanni Lopez quoàd ius ſepeliendi
in loco vbi maiores ſui fuerant tumulati. † Circa 1
quem articulum DD. in cap. abolendæ, de ſepultur.
Hoſt. num. 18. in fine. Butr. numer. 3. Abb. numer. 5. &
latè Petr. de Vbaldis, in tract. de canonica parochia-
li, cap. 10. numer. 4. & 5. dicunt, quòd Chriſti fideles
non poſſunt habere ſepulchrum in Eccleſia, vel cœme-
terio propriè, ſed quoad vſum tantum. † ita quod in- 2
uito tali vſuario, alius non poterit inferri in illo loco.
† Hinc Petrus de Vbaldis loco prædicto numer. 6 dixit, 3
quod ſi progenies illorum quibus fuit facta conceſſio
ſit extincta, extinguitur quoque vſus, & redit liberè
ad Eccleſiam, ſicuti dicitur de vſu, & vſufructu, ex-
tincto illo cui fuit facta conceſſio, vt in l. pen. C. de
vſufr. Et propterea Rota in cauſa Burgen. ſanctæ Do-
rotheæ 13. Febr. 1579 coram fœl. rec. Clem. viij. tunc
Rotæ Auditore dixit, † quod ex iure prohibendi in- 4
fertur ad ius immittendi, quia ita faciendo ſucceſſo-
res, & deſcendentes vtuntur re ad vſum deſtinatum.
Et ideo cùm materia pendeat ab iſto iure prohiben-
di, de eo reſeruarunt Domini particulariter videre,
quia in dicta Burgen. ſanctæ Dorotheæ, ex deciſioni
bus factis 17. Aprilis, & 15. Iunij de anno 1573 & 10.
Martij 1574. coram Cotta, & 9. April. 1576. coram bo.
me. Cardinale Lancellotto, conſtabat de conceſſione
iam facta, & legitimè, ex qua reſultabat ius prohibendi.

Nec obſtat deciſio in cauſa Pamphilonen. ſepultu- 5
ræ 4. Maij 1584 quæ videtur indiſtincte dicere. quod
ex illatione cadaueris acquiratur poſſeſſio, & ius pro-
hibendi, quia illa deciſio eſt intelligenda ſecundùm
terminos prædictos, cùm alleget Hoſt. & alios in cap.
abolendæ, & deciſionem in cauſa Burgen coram
fœl. rec. Clem. 8. † Vulgatum eſt enim, quod Doctor 6
eſt

eſt intelligendus ſecundùm leges quas allegat: Bartol. in l. non ſolum, §. liberationis, numer. 7. ff. de liberat. legat.

Celſonen. Canonicatus. Lunæ 22. Maij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Regula de annali requirit poſſeſſionem pacificam.*
2 *Paria ſunt impetrare commiſſionem cauſę, vel illā ratam habere.*

D E C I S I O CCXCII.

COſmas habet duas gratias, alteram de anno 1599. de menſe Aprilis ſubrogationis gratioſæ in iuribus ipſius Petri, † Vnde Antonius qui contra Coſmam opponit de regula de Annali, debet probare quod de tempore dd. impetrationum, eſſet pacificus poſſeſſor, prout requiritur, Sarn. in reg. de annal. qu. 50. in princ. Mandoſ. quæſt. 55. num. 1. Verall. dec. 21. par. 3. & comprehenditur ex text. ipſius regulæ ibi, Per annum immediate præcedentem. Quam pacificam poſſeſſionem non probat Antonius, nam etſi cepit primo loco poſſeſſionem 12. Nouembris 1598. vigore prouiſionis Apoſtolicæ ſibi factæ 25. Nouembris 1596. & ſecundo loco 22. Septembris 1599. neutra poſſeſſio ei ſuffragatur, ſiue inſpiciamus primam, ſiue ſecundam gratiam Coſmæ. Nam quoàd primam gratiam, non ſuffragatur Antonio eius prima poſſeſſio, quia tunc erat in poſſeſſione Petrus Torella, vt conſtat in ſummario num. 1. vigore prouiſionis ſibi factæ, nam cùm S. Mem. Clemens 8. ſuppreſſiſset ſtatum regularem, mandauit Archiepiſcopo Tarraconen. vt etiam beneficia conferret regularibus ſpectatæ vitæ, prout Canonicatus fuit collatus eidem Petro, vt in eodem ſummario num. 1. & poſtmodùm de anno 1599. 21. Octobris idem ſanctiſſimus Pontifex declarauit, ſemper ſuæ intentionis fuiſse, vt dicti regulares cenſeantur deputati in Eccleſia Celſonen. in administratione in ſpiritualibus, & temporalibus, tam redituum fructuum, & emolumentorum, quam iurium, & præeminentiarum. Quæ declaratio, licet fuerit poſt obitum Petri, nihilominùs retrotrahitur, quia nihil de nouo facit, ſed quod eſt, deregit, & propterea declarat, quale ius Petrus habuerit, ex allegatis per Bald. in l. leges, & conſtitutiones, numer. 5. C. de leg. Secunda verò poſſeſſio reſpectu primæ, &
2 ſecundæ gratiæ ideo non ſuffragatur, † quia idem Antonius commiſit cauſam iacrationis 20. Iulij 1600. vel ipſe poſtmodum ratam habuit dictam commiſſionem, quod idem eſt. Veral. deciſ. 165. par. 2. Et ſic à die ſecundæ poſſeſſionis, vſque ad diem gratiæ Coſmæ, nō interuenit annus. Et hic commiſſio operatur, quod nec regula de annali obſtet, reſpectu ſecundæ gratiæ de anno 1603. cùm iam vigore dictæ litis Antonius non eſſet pacificus poſſeſſor.

Paduana Capellaniæ, Merc. 31. Maij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula* ARBITRIO ROTAE *intelligitur prout de iure, licèt aliquid remittat de rigore iuris, nu. 3.*
2 *Attentata purganda ſunt ante omnia.*
4 *Poſſeſſio attentata ſequeſtrari debet, etiamſi conſtaret de paupertate poſſidentis.*

D E C I S I O CCXCIII.

POſt reſolutionem factam, quod conſtabat de attentatis; Franciſcus obtinuit reſcribi, vt procederetur in cauſa, illis reiectibus arbitrio Rotæ, & data cautione de reſtituendis fructibus in fine litis. Vnde dubitaui, an intraret arbitrium. Et Rota cenſuit, negatiuè, † quia hæc clauſula intelligitur prout de iure, † & de iure eſt, quod attentata in primis, & ante omnia purgentur. Rot. deciſ. 4. vt lit. pend. in non. caputaq. deciſ. 154. parte 1. 1 2

Neque facit, quod iſta clauſula remittit multum de rigore iuris, quia in hoc caſu non eſt locus huic remiſſioni, quia attentata concernunt præiudicium partis, & periculum animæ, & reuocatio concernit publicam vtilitatem. Rota deciſ. 5. circa finem, vt lit. pend. in ant. 3

Minùs etiam facit, quod docto de paupertate attentantis, & data cautione, de facili videtur intrare arbitrium, quia vltra quod de paupertate non conſtat, quicquid dicendum eſſet reſpectu fructuum, & expenſarum, hæc non militant reſpectu poſſeſſionis ſequeſtrandæ, ad tradita per Veſtr. in praxi lib. 4. c. 4. numer. 10. quia quilibet, quantumuis pauper, poteſt dimittere poſſeſſionem. 4

Bononien. Fideicommiſſi de Gratiolis. Merc. 31. Maij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum de duabus conformibus, intelligitur de iuſtis & validis.*
2 *Fideicommiſſum ſub conditione* SI SINE FILIIS DECEDERETVR, *expirat ſi fideicomiſſarius ſuperſtite filio moriatur. Vide coniecturas propter quas ab hac opinione receditur, nu. 6. & 12.*
3 *Conditione deficiente in primo gradu ſubſtitutionis, non eſt locus alijs ſubſtitutionibus.*
4 *Subſtituens maſculos, videtur maſculos excluſis fœminis vocaſſe.*
4 *Appellatione Deſcēdentium ex proprietate ſermonis, veniunt fœminæ, & nu. 8. Etiam quod primo loco vocati ſint filij maſculi, ſi maſculi nō ſuperſint, nu. 6.*
7 *Prohibitio alienationis ſtans conſequutiuè ad præcedentem diſpoſitionem, non inducit nouum fideicōmiſſum.*
9 *Appellatione liberorum, de ſui natura veniunt fœminæ.*
10 *Clauſula vt bona conſeruentur in familia, & agnatione ipſius teſtatoris, intelligitur de familia effectiuè.*
11 *Generalitas verborum reſtringitur, & declaratur ex alijs verbis.*
12 *Fideicommittens digrediens ad plures gradus ſubſtitutionum, an, & quando cenſeatur recedere ab opinione, de qua Oldrad. conſ. 21.*

DECISIO CCXCIV.

1 FVit reſolutum, non eſſe locum ſtatuto de duabus
conformibus, quia eſt intelligendum de iuſtis, &
validis, ad tex. in l. 4. §. condemnatum, ff. de reiudic.
Vital. in Clem. 1. nume. 109. eodem titulo. In præſenti
verò caſu ſententiæ viſæ fuerunt iniuſtæ, quia Hercu-
les, & Gratiolus nepotes teſtatoris ex Dominico fra-
tre fuerunt ſubſtituti in euentum, in quem Hierony-
mus, & alij filij naſcituri hæredes decederent ſine fi-
lijs maſculis. Vnde cùm Hieronymus reliquerit Pe-
2 regrinum filium maſculum, † expirauit fideicommiſ-
ſum, iuxta conſ. Oldrad. 31. Et propterea Aſcanius ne-
pos ex filio Gratioli nihil poterat prætendere, quia li-
cèt dictis Gratiolo, & Herculi ſint ſubſtituti filij ma-
ſculi, & eorum deſcendentes; tamen omnes cenſen-
tur ſubſtituti ſub dicta conditione, quatenus hæredes
3 decederent ſine filijs maſculis. † Et propterea, cùm
conditio defecerit quoàd primos, & eis non ſit aperta
via, non eſt locus alijs ſubſtitutionibus, l. ſi mater, §. ſi
filius, & l. qui habebat, ff. de vulg. & pupill. Alexand.
conſ. 129. num. 4. vol. 6. Et hæc eo amplius procedunt,
quia teſtator poſt filios heredes ſubſtituit eorum filio-
4 rum filios, & deinde deſcendentes. † Vnde licèt pri-
mo loco intellexerit de filijs filiorum maſculis, ex quo
filijs heredibus, in euentum quòd morerentur ſine fi-
lijs maſculis ſubſtituit dictos Herculem, & Gratio-
lum, ex allegatis per Surd. conſ. 21. numer. 8. tamen po-
ſteà filijs filiorum ſubſtituit deſcendentes, quorum
appellatione ex proprietate ſermonis, veniunt tam
mares, quàm fœminę. Alexand. conſ. 160 num. 2. verſ.
ſed his non obſtantibus, lib. 2. Dec. conſ. 413. num. 11.
5 Pariſ. conſ. 72. numer. 6. lib. 4. † Et abſque dubitationis
ſcrupulo, appellatione deſcendentium, etiam quòd
primo loco ſint vocati filij maſculi, veniunt fœminæ,
deficientibus maſculis, vt ferè in terminis dicit Bero.
conſ. 83. num. 4. & ſeqq. & conſ. 87. numer. 7. volum. 2.
Socin. ſen. conſ. 51. numer. 4. & 5. lib. 4. Curt. ſen. conſ.
64. numer. 11. in fine, & numer. 12. Corn. con 203. per
totum lib. 4. latè Sym. de Præt. de interp. vlt. volunt.
lib. 3. dub. 4 ſol. 1. numer. 63. fol. mihi 382. Vnde ma-
nifeſtiſſimè apparet, quòd, excepto caſu quo filij de-
cederent ſine filijs maſculis, voluit teſtator vocare
tranſuerſales, & propterea cùm ex Peregrino filio
Hieronymi adſint fœminæ, meritò ſucceſſio vigore fi-
deicommiſſi ad ipſos ſpectat, vt cum dictum eſt, ſal-
tem non extantibus maſculis, comprehendatur ſub
nomine deſcendentium.

Et quamuis ex prædicta vocatione fæminarum eſ-
ſent coniecturę quę adduci poſſent, vt recedatur ab
6 opinione Oldradi, † tamen nec aliquo modo prædictę
coniecturæ officiunt. Nam illa quæ deducitur ex pro-
hibitione alienationis, vt bona conſeruentur in fami-
lia, & agnatione, ex allegatis per Mazzar conſ. 6. num.
7 11. † ceſſat, quia prohibitio alienationis ſtat conſequu-
tiuè ad præcedentem diſpoſitionem, & non inducit
nouum fideicommiſſum, iux. conſ. Dec. 376. pluriès
canonizatum. Cuius dictum maximè procedit, ex
quo teſtator vſus fuit participio prohibens, & omnino
vetans, & ſic addendo diſpoſitioni antecedenti. Gabr.
conſ. 138. nume. 25. poſt med. lib. 2. Quod etiam magis
ſuadetur ex verbis immediatè ſequentibus, & ad eius
8 liberos, & deſcendentes peruenire. † Quæ verba vt
dictum eſt, ſaltem in defectu maſculorum, ex proprie-
tate comprehendunt fæminas, & maximè verbum
9 (liberorum,) † quod etiam de ſui natura, & ſine vlla
difficultate comprehendit fœminas, l. cognoſcere, §.
liberorum, & l. non eſt ſine liberis, ff. de verb. ſignific.
l. 1. C. de cond. inſert. Illuſtriſſimus Mantic. de con-
iect. vlt. vol. lib. 11. tit. 14. numer. 11. Surd. deciſ. 66.
num. 3. Et propterea hæc prohibitio alienationis non
ſolum non aduerſatur inſtitutionibus & ſubſtitutio-
nibus, quinimo ipſas magis declarat, ſcilicèt, quòd
exceptio primo caſu, quo filij heredes morerentur ſine
filijs maſculis, tranſuerſales non cenſeantur vocati,
ſed filię fæminæ deſcendentes à teſtatore. Et ſi daretur
alius intellectus, non poſſet verificari diſpoſitio teſta-
toris, quod bona proueniant ad liberos, & deſcenden-
tes.

Vltra quòd animaduertebant quidam ex Dominis 10
quod teſtator non dixit ſimpliciter, vt bona conſer-
uentur in familia, & agnatione, ſed addita ſunt verba,
(eiuſdem teſtatoris,) & ſic propter pronomen illud
poſſeſſiuum, dicendum eſt, teſtatorem intellexiſſe de
familia effectiuè, non contentiue. Menoch. conſ. 233.
numer. 14. & ſeqq. Quod magis ſuadetur ex verbis ſe-
quentibus, (vt poſſint ad liberos, & deſcendentes per-
uenire.) Quæ vocatio liberorum, & deſcendentium,
vt dictum eſt, non poſſet verificari, niſi teſtator intel-
lexiſſet de familia effectiue. Nec videbatur repugna-
re generalitas verborum, in quibuſuis, vt ſuprà inſti-
tutis, & ſubſtitutis, † quia hæc generalitas debet re- 11
ſtringi, ſtantibus alijs verbis, ex quibus colligitur
mens teſtatoris. Alexand. d. conſ. 139. nume. 5. libr. 6.
Maximè cùm illa verba generalia declarentur ex præ-
cedentibus, & ſequentibus, ad text. in l. ſi ſeruus plu-
rium, §. fin. de leg. 1. l. hæredes palam, § ſed etſi notam,
ff. de teſtam. Corn. in puncto, conſ. 203 ante num. 2. &
num. 3. poſt med. verſ. nec obſtat, vol. 4.

Neque etiam obſtat, quod teſtator digreſſus fuit ad 12
plures gradus ſubſtitutionum, & ideo videtur ceſſare
conſilium Oldradi, ex alleg. per Menoch. conſ. 448.
numer. 13. vol. 4. quia, vt ipſemet idem declarat, num.
ſeqq. ſi iſte digreſſus eſt factus tantummodò actiue,
hoc eſt, ex parte ſubſtitutorum, prout in caſu iſto,
quia in euentum quòd fieret locus ſubſtitutioni Gra-
tioli, & Herculis, eidem ſubſtituit filios maſculos, &
deſcendentes vſque in infinitum, iſte digreſſus non
operatur, quòd recedatur à conſilio Oldradi, quia in-
telligitur factus in caſu præmiſſo, ſcilicet quatenus fi-
lij teſtatoris morerentur ſine filijs maſculis, vt cenſuit
etiam Alexand. d. conſ. 139. nume. 3. & 4. lib. 6. & di-
xit Rota in cauſa Tudertina fideicommiſſi 13. Apri-
lis 1587. coram bo. me. Giptio, licet ſecùs eſſet, ſi di-
greſſus factus fuiſſet actiue, & paſſiue, ſcilicet, ſi ſub-
ſtitutiones eſſent factæ Hieronymo ſi ſine filijs, & fi-
lijs Hieronymi, ſi ſine filijs, & deinceps, vt idem met
Menoch. bene declarat.

Valentina Parochialis de Palma. Ven. 2. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Titulus datus à Pontifice ſchiſmatico, eſt inualidus.*
2 *Poſſeſſio quadragenaria cum titulo, & bona fide, ſuf-
ficit ad præſcribendum contra ius, etiamſi titulus
ſit inualidus, & putatiuus, nu. 3. & 11. Bona verò
fides præſumitur, ſi allegetur, nu. 3.*
4 *Titulus putatiuus ſufficiens ad pręſcribendum, debet
eſſe iuſto errore cauſatus, nu. 7. & 11*
5 *Titulus coloratus ad effectum reſtitutionis in ſpolio,
dicitur adeſſe, quando fuit datus ab habente pote-
ſtatem, & nu. 10.*
6 *Error iuris non prodeſt ad præſcriptionem.*
8 *Mixtura iuris & facti, cauſat iuſtum errorem.*

9 *Error*

9 *Error iuris valdè dubij æquiparatur errori facti, qui
cauſat iuſtum titulum.*

DECISIO CCXCV.

1 Difficultas reſtricta fuit, an vnio eſſet legitimè præ-
ſcripta, † quia de inualiditate tituli non poterat
dubitari, cum fuiſſet datus à Clemente de anno 1390.
in loco ſuę obedientiæ ſubiecto, qui fuit ſchiſmati-
cus, quia bona fuerat electio Papæ Vrbani, vt per Bal.
in quæſt. de ſchiſmate ante rubricam, C. ſi quis aliq.
teſt. prohib. Card. in cap. licèt, de elect. Aldobrand. in
cap. 1. num. 50. & ſeqq. Et Rota cenſuit, affirmatiuè
2 reſpondendum, † quia adeſt poſſeſſio quadragenaria
cum titulo, & bona fide, quæ, ceſſante immemorabili,
ſufficit ad præſcribendum in his quæ ſunt contra ius,
c. 1. iuncta gloſ. in verb. legitimè, de præſcript. in 6. &
in terminis vnionis Philipp. de Peruſ. in conſ. quod eſt
inter conſ. Fel. 2. num. 1. 2. & 3. Rebuff. in prax. tit. de
vnion. numer. 35. & in fine. Et fuit latè deductum co-
ram me in cauſa Feltren. præbendæ 6. Iunij anni præ-
3 teriti. † Qui titulus, licèt inualidus, & putatiuus, ſuf-
ficit, l. Celſus. vbi gloſ. & DD. ff. de vſu cap. gloſ. in c.
de quarta, de præſcript. Rebuff. in loco allegato. Bona
fides vero, ſufficit quod allegetur, quia præſumitur,
Bart. in d. l. Celſus, no. 17.
4 Neque facit, quod ad effectum, quod titulus inua-
lidus ſuffragetur, requiritur, quod ſit iuſto errore cau-
ſatus, & aliàs ceſſat bona fides. Bald. in repet. d. l. Cel-
5 ſus, numer. 1. ff. de vſucap. Verall. deciſ. 361. par. 2. † Et
hinc videmus, quod ad effectum reſtitutionis in ſpo-
lio, in qua requiritur titulus coloratus, tunc demum
dicitur adeſſe, quando fuit obtentus ab eo qui habet
poteſtatem conferendi, Rot. deciſ. 5. de reſtit. ſpol. in
6 ant. Verall. deciſ. 307. par. 3. † Et propterea cùm iſte
ſit error iuris, non dicitur iuſtus, nec prodeſt ad præ-
ſcriben. l. nunquam in vſucap. in princ. ff. de vſucap.
Rot. deciſ. 3. verſ. ſecus ſi in iure, de præſcript. in nou.
Doctor. in d. cap. de quarta, de præſcript.

Nam fuit reſponſum, quod licèt non ſit dubitan-
7 dum, Clementem fuiſſe ſchiſmaticum, † nihilominùs
eſt aduertendum, ad effectum de quo agitur, titulum
ſatis iuſto errore fuiſſe cauſatum, quia valde fuit du-
bitatum an electio Vrbani 6. legitimi Papæ eſſet ca-
nonica. Abb. in d. cap. licèt, num. 11. in fine, de elect.
& in rub. de ſchiſmaticis, in fine. Card. in d. cap. licèt,
ſub num. 12. verſ. de modo autem. Sanctus Antoni-
nus, in ſua ſumma tom. 2. cap. 11. §. 6. verſic. in 3. caſu.
8 † Et ideo non fuit iſte merè error iuris, cùm haberet
mixturam facti, nempe circa modum electionis Vr-
bani. Quæ mixtura cauſat iuſtum errorem ad præſcri-
ptionem, l. ſi vit. vbi gloſſ. in verb. procedere, Bartol.
nume. 8. & ſeqq. & alij Doct. ff. pro donato. Pyn. in re-
gola, poſſeſſor, col. 13. num. 4. de regul. iur. in 6. Cyn.
in l. venditioni, num. 4 C. pro emptore, vbi etiam Bald.
num 4. Bellarm. in cap. vigilanti, num. 47. de præſcr.
Felyn. in d. cap. de quarta, nu. 36. in 5. limit. eodem
tit. Bald. in repet. d. l. Celſus num. 26. Et ſenſit Rota
d. deciſ. 3. de proc. in nou. & Ægid. deciſ. 704. nume. 1.
vbi, quod titulus errore facti fulcitus dat iuſtam cau-
ſam præſcribendi. Vltra quod, cum multi Doct. hinc
9 inde ſcripſiſſent, † error erat iuris valdè dubij, qui æ-
quiparatur errori facti, & præbet iuſtum titulum ad
præſcribendum. DD. in locis præcitatis, & præſertim
Felyn. in d. cap. de quarta, numer. 27. capic. deciſ. 10.
numer. 20. Couar. in d. cap. poſſeſſor. par. 2. §. 7. num. 9.
verſicul. 3. concluſio. de regul. iur. in 6. Put. deciſ. 118.
nu. 19. lib. 2.

Nec applicatur, quòd petens beneficij reſtitutio-
nem in ſpolio, debeat oſtendere habuiſſe titulum ab
eo qui habet poteſtatem conferendi, quia hoc proce-
dit, ne detur vitioſus ingreſſus, † ad effectum vero 11
vnionis, vt dictum eſt, ſufficit titulus inualidus, &
putatiuus modò, ſi validus eſſet, tribueret ius, gloſſ.
fin. in cap. ſi diligenti, de præſcr. Et quod ſufficiat
etiam titulus habitus ab eo, qui non habet poteſtatem
vniendi, modo iuſto errore ſit cauſatus, dicit in ſpecie
Philip. de Peruſ. loco præcitato nu. 14. Et facit quod
tradit. Abb. in d. cap. ſi diligenti, numer. 33. circa finem,
de præſcript. vbi, quod ſufficit titulus habitus ab eo
qui putabatur dominus, & Felyn. in dicto c. de quar-
ta, num. 24. verſ. vnde dicit. Bartol. eodem titulo, de
præſcript. vbi de eo qui emit à falſo procuratore, &
quod generaliter notat idem Abb. in cap. cùm veniſ-
ſent, num. 8. per illum tex. de teſtib. vbi dicit, quod
non oportet conſtare de qualitate tituli, quem ſequi-
tur capic. deciſ. 189. numer. 10. quia titulus non eſt di-
ſcutiendus, cùm non requiritur, quod fuerit validus
gloſſ. in d. cap. 1. in verb. cauſam, de præſcript. in 6.

Neque officit, quod error ceſſauit poſt Concilium
Conſtantienſe de anno 1414. quo mediante, Princi-
pes retraxerunt ab obedientia Benedicti Antipapæ,
prius anticardinalis Clementis, qui in dicto Concilio
fuit depoſitus, quia neque hoc Concilium ad effe-
ctum de quo agitur potuit tollere errorem, & cauſa-
re malam fidem, quia de geſtis à Clemente nihil fuit
actum, imò fuerunt admiſſa geſta a Benedicto vſque
ad primam requiſitionem, vt in ſeſſ. 20. coll. 12. fol. mi-
hi 37. tom. 4. Vnde cum ille fuerit ſucceſſor Clemen-
tis in ſchiſmate, potuit aliquo modo credi, quod ge-
ſta per Clementem tenerent, & quod plus eſt, in ſeſſ.
43. in Capitulo de vnionibus, dicitur, quod ad peti-
tionem illorum, quorum intereſt, reuocabuntur, iu-
ſtitia mediante, vniones ab obitu Greg. 11. niſi ratio-
nabilibus de cauſis fuerint factæ. Vnde cùm etiam
poſt dictum Concilium Monachi remanſerint in poſ-
ſeſſionem, & à nemine fuerint moleſtati, veriſimiliter
potuerunt credere, vnionem factam per Clem. ſuſtine-
ri, ſtantibus rationibus prædictis.

Non obſtat deciſio in cauſa Tullen. Prioratus 21.
Martij 1583. coram Illuſtriſſimo Seraphino, quia
tunc dictum fuit, conceſſionem exemptionis factam
per d. Clementem non ſuffragari, quia in dicto Con-
cilio Conſtantien. dicta ſeſſ. 43. tit. de exempt. fuerunt
reuocatæ omnes exemptiones conceſſæ poſt obitum
Gregorij 11. nec ibi agebatur ad effectum præſcriptio-
nis, ſed vt titulus exemptionis pro ſe ſuffragaretur.

Celſonen. Præceptoriæ. Vener. 2. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Præceptoria regularis cenſetur manualis, niſi pro-
betur, eſſe curatam, vel electiuam, & nu. 2. maxi-
mè ſi illam confert Prælatus, nu. 6.*

2 *Præceptoria regularis non cadit ſua reſeruatione re-
gulæ tertiæ, & nu. 3.*

3 *Collatio beneficij de ſui natura eſt perpetua.*

4 *Tres ſufficiunt ad conſtituendum Collegium.*

5 *Electio Prælati de iure ſpectat ad Conuentum.*

6 *Quaſi poſſeſſio conferendi attenditur in beneficiali-
bus.*

7 *Dignitates conuentuales, quorum electio ſpectat ad
Conuentum, cenſentur perpetuæ.*

8 *In beneficijs etiam manualibus datur vocatio per
obitum.*

DE-

DECISIO CCXCVI.

EX deductis in deciſione vltimo loco facta, appa-
ret, Ferdinandum teneri probare reſeruationem
nullā Præceptoriæ vigore regulę 3. quia eſt funda-
mentum intentionis ſuę, Honufrio autē reo, & poſſeſ-
ſori ſufficit vincere per non ius ipſius Ferdinandi. Et
propterea his auditis partibus, Rota cenſuit, Ferdinan-
1 dum non probare reſeruationem, † quia cum agatur
de Præceptoria regulari, cum non probetur, eſſe cura-
tam, aut electiuā, non cenſetur perpetua, ſed manua-
lis. Aegid. dec. 203. Caſſad. deciſ. 4. nu. 3. & Dec. 12. nu.
9. de præb. Silu. de benef. par. 3. queſt. 21. nu. 2. Pariſ.
conſ. 44. num. 3. lib. 4. Mandoſ. ſuper reg. 3. quæſt. 10.
num. 13. Et in terminis Præceptoriarum S. Antonij,
dicit Abb. in cap. cum deputati, num. 7. de iudic. verſ.
2 quid autem ſi domus inferior. † Et propterea cūm
hæc Præceptoria cenſeatur manualis, & pro tali etiā
fuerat aliàs habita per Rotam, vt in cauſa Barchino-
nen. Præceptoriarum, 10. Ianuarij 1578. coram Car-
dinali Lancellotto non cadit ſub reuocatione. Calder.
conſ. 26. de præbend. Felin. in c. per tuas, nume 4. circa
finem, verſ. & adde Calderinum de maior. & obed.
Aeneas de falc. de reſeruat. in 3. quæſtione principali,
num. 25. Achil. dec. 9. de præbend. Mandoſ. præcitato
3 loco, qu. 11. num. 3. & qu. 12. per totam. † Et ratio eſt,
quia collatio beneficiorum debet intelligi de ſui natu-
ra perpetua, & ideo ſequitur, quod Papa in reuocatio-
nibus beneficiorum intelligit de perpetuis, & ſic de
collatiuis, & manualibus, & alias ſequeretur abſur-
dum, quod ſuperior regularis poſſet amouere prouiſ-
ſum à Papa.

4 Nec obſtat, quod cum ſit probatum, tres fratres
degere cum Præceptore, eſt probatum Collegium,
gloſ. in cap. nobis verb. conuentualis, de iure patronatus
Et per conſequens, quod Præceptoria ſit electiua,
5 † quia de iure communi electio Prælati ſpectat ad
Conuentum, capit. Abbatem, 2 cap. Abbas, 2. 18. quæſt.
2. capit. 1. & capit. cum terra de elect. cir. c. fin. 16. q. 7.
Abb. in cap. officij, nu. 1. de elect. Verall. dec. 296. par.
1. quia fuit reſponſum, quod prædicta concluſio non
6 officit in hoc caſu. † Nam, cum Abbas, ſeu Præceptor
generalis ſit in quaſi poſſeſſione conferendi huiuſ-
modi Præceptoriam, ſufficiat ad effectum, quod non
dicatur electiua, itaut non comprehendatur ſub regu-
la, vt per Calder. conſil. 23. de præb. Simonet. de reſer.
qu. 70. Rot. dec. 49. de reſcript. in ant. Mohed deciſ. 8.
de priuil. Put. deciſ. 3. Et fuit dictum in cauſa Vicen.
beneficij ſancti Martini 19. Nouembris 1599. coram
Illuſtriſſimo D. Cardinali Pamphilio, & in cauſa Tarra-
conen. Sacriſtiæ, 9. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Iu-
ſto.

7 Nec etiam facit, quod Aegid. & Pariſ. locis præcita-
tis, videantur annuere, ſufficere ad effectum, quod
Dignitates cenſeantur perpetuæ, quod ſint conuen-
tuales, quia hoc eſt verum, dummodò electio fiat
per Conuentum, quia ipſa electio facta per conuen-
tum officit, quod Dignitates, cenſeantur perpetuæ, vt
per Caſſad. dicta dec. 4. nu. 3. Denique non officit, quod
in prouiſionibus Præceptoriarū, dicatur, quod Præce-
ptoriæ vacant per obitum, ſiue remotione religioſi de-
putati, quia non inde ſequitur, quod ſint perpetuæ, &
8 non manuales, † quia & in beneficijs manualibus datur
vacatio per obitum, & remotionem, vt dicit gloſ. in
clem. vnic. §. præmiſſa, in verb. reuocari prope med.
verſ. & ſcias, de ſuppleo. neglig. Prælat. & ibi Cardinal.
nu. 8. Vital. nu. 9.

Interamnen. Pecuniaria. Lunæ 12. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio extraiudicialis probat contra confitentem, ſi de ea conſtat per duos teſtes.*

2 *Præſumptiones & coniecturæ vrgentes faciunt plenam probationem.*

DECISIO CCXCVII.

FVit reſolutum, M. Antonium Cecconum fuiſſe
obligatum, aliundè, quàm ex concordia anni
1591. extinguere cenſum ſcutorum 400. impoſitum
per Syluium Marcutium, ad fauorem Vincentij Vec-
chiarellæ, quia hoc probatur ex confeſſione extraiu-
diciali eiuſdem Cecconi facta parte præſente, de quo
deponunt duo teſtes conteſtes, † & ideo bene probat. 1
Doct. in cap. final. de ſucceſſ. ab inteſt. Gabr. conſ. 71. nu.
17. vol. 1. Pariſ. conſ. 10. nu. 45. vol. 1. Aym. conſ. 267. n.
1. Gabr. de confeſſ. concl. 2. nu. 3.

Nec facit, quod ſecundus ex dictis teſtibus videa-
tur depoſuiſſe abſque iuramento, quia articulus non
caret difficultate, ſed, vtcumque ſit, ex ſerie facti ap-
paret, negocium ita ſe habere, quia vigore concordiæ
M. Antonius promiſit extinguere cenſum ſcutorum
600. Hic verò cenſus eſt ſolum ſcutorum 400. de quo
etiam cenſus ſcutorum 400. habetur mentio in quie-
rantia inter Io. Baptiſtam filium Syluij, & Iulium
Fratrem M. Antonij de anno 1597. in quo dictę par-
tes ſeſe quietauerunt ſuper dicto cenſu. Item hoc e-
tiam apparet ex literis eiuſdem met Vecchiarellæ miſ-
ſis Io. Baptiſtæ, & etiam non leue afferunt adminicu-
lum 3. & 4. teſtis, qui multa deponunt circa huiuſ-
modi negocium † Quæ præſumptiones, & coniectu- 2
ræ, cùm ſint vrgentes, dubitari non poteſt, quin fa-
ciant plenam probationem. Aym. conſ. 72. num 19. &
conſ. 178. nu. 1. Et fuit dictum in cauſa Oſcen. Archi-
diaconat. 10. Iunij 1602. coram R. P. D. meo Lancellot-
to. Et in omnem euentum iunctæ cum dicto primi te-
ſtis, probant concludenter, cum eliciantur ex facto. Io.
And. in d. cap. fin. nume. 4. in verb. vehementer de ſuc-
ceſſ. ab inteſt. Cæſ. de Grat. dec. 3. nu. 6. de præb. & fa-
cit Bald. conſ. 368. nu. 3. lib. 5.

Lucana Iuriſpatronatus. Lunæ 12. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus non comprehenditur in confiſcatione facta à iudice laico, nec Eccleſia acquirit libertatem, nu. 2.*

3 *Iudex Eccleſiaſticus poſt confiſcationem bonorum factam à iudice laico poteſt declarare delictum, poſt quam declarationem Eccleſiam acquirit libertatem.*

4 *Iuſpatronatus gentilitium non venit in confiſcatione bonorum facta ab Epiſcopo, ſecus hereditarium.*

5 *In confiſcatione bonorum non veniunt ea quæ ad hæredes extraneos tranſire non poſſunt.*

6 *Condemnato patre propter crimen læſæ maieſtatis, filij ſunt incapaces omnis ſucceſſionis, & infames.*

7 *L. quiſquis, §. filij C. ad l. Iul. Maieſt. quid, & quos comprehendat.*
8 *Statutum Lucanum cap. 61. declaratur.*
9 *Statutum Laicorum ſuper bonis non comprehendit iuſpatronatus.*

DECISIO CCXCVIII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt, Eccleſiam de qua agitur non acquiſiuiſſe ſtatum li-
1 bertatis, † quia iuſpatronatus non venit in confiſcatione facta à iudice laico, ſecundum veriorem ſententiam, de qua per gloſ. in Clem. paſtoralis, verb. ſubiectæ, vbi etiam DD. de re iudic. Mil. in repert. in verb. patronatus ius, & tenuit Andræas Ponus, Rotæ Auditor, vt refert Rocch. de iurepatr. in verb. ipſe quæſt. 29. in fin. & ita fuiſſe iudicatum in dominio Venetorum. Et hanc ſententiam eſſe communem, & ab ea in iudicando non eſſe recedendum dicit Gig. qui alios alleg. it. de crimine læſæ Maieſtatis, li. 2. tit. de pœn. com. crim. læſ. maieſt. qu. 4. nu. 1. verſ. contrarium, & nu. 2. & 3.
2 Neque facit, quod licèt iuſpatronatus non veniat in confiſcatione, nihilominus Eccleſia acquirit libertatem, Cardin. in Clem. paſtoralis, num. 8. verſ. vel dic, eodem titul. cum aliis, quia Doctores qui tenent hanc ſententiam, vel præſupponunt, confiſcationem fuiſſe factam à iudice Eccleſiaſtico, vel tenent contra veram opinionem, ſcilicèt, quod in confiſcatione facta à laico veniat etiam iuſpatronatus, quod non eſt verum. Sed poſt confiſcationem bonorum factam a laico,
3 † poteſt iudex Eccleſiaſticus declarare delictum, & ſic Eccleſia acquiret libertatem, vt poſt Butr. in dict. Clem. paſtoralis. Imol. numer. 72. in fin. de re iud. & in l. ſi inſulam, in ſecundo notab. in fin. verſ. ſubdit tamen, ff. ſolut. matr. Lambert. de iurepatr. lib. 3. quæſt. 8 art. 8. nu. 15. Quam declarationem ſi faceret Epiſcopus, ei non ſuffragaretur. Cum præſuppoſito tamen, quod iuſpatronatus ſit gentilitium, & non
4 hæreditarium, † quia hoc iuſpatronatus gentilitium nec venit in confiſcatione facta ab eo Epiſcopo, licet ſecus ſit ſi eſſet hereditarium, ſecundum diſtinctionem Doct. vt per igneum, in repet. l. neceſſarios, §. non aliàs, in prim. parte, numer. 438. verſ. vel melius, & nu. 482. verſ. ſimiliter iuſpatronatus, ff. de Senatuſc. Syllan. Molin. de primog. Hiſp. lib 4. cap. 11. num. 2. Iul. Clar. recept. ſent. l. 5 §. fin. qu. 78. verſ. quæro modo in
5 fine, & bene Soc. iun. conſ. 51. num. 2. & 3. vol. 2. † Et re in extraneum hæredem, non veniat in confiſcatione bonorum, Alex. conſ. 23 num. 3. verſ. 3. probatur, vol. 1. & conſ. 89. in princ. l. 4. Bart. in l. 3. ff. de interd. & releg. Angel. in dicta l. in inſulam, in princ. ff. ſolut. matr. Dec. conſ. 442. nu. 27. & ſeqq.
6 Neque obſtat, quod pater Lucretiæ fuit condemnatus de crimine læſæ maieſtatis, & propterea eius filij ſint incapaces omnis ſucceſſionis, & ſunt infames, l. quiſquis. §. filij C. ad l. Iul. maieſt. Et propte-
7 reà incapaces iuriſpatronatus. † quia quicquid dicendum eſſet an diſpoſitio illius tex. comprehendat id quod debetur filio, vt filio, non vti heredi, & ſic etiam iurapatronatus gentilitia, ex alleg. per Molin. de primog. Hiſp. l. 4. cap. 11. numer. 50. 51. & ſeqq. ſatis eſt, ad hunc effectum, quod in caſu prædictæ, l. quiſquis, non comprehendat fœminas, vt de communi teſtatur Clar. recept. ſent. lib. 5. §. læſæ maieſtatis, verſ. hæ autem pœnæ. Gig. de crim. læſ. maieſt. l. 3. cap. 14. numer. 15. qui pariter de communi. Et hoc ſuadetur ex verbis textus quia in §. ad filias, determinat quæ ſit pœna filiarum.

8 Nec officit ſtatutum Lucanum capit. 61. quia in eo non alteratur tex. in l. quiſquis, reſpectu filiarum, ſed ſolum emanauit ad tollendas controuerſias quæ oriri poſſent, an diſpoſitio d. l. haberet locum etiam in machinantibus contra Rempublicam, & ſtatuit, quod ſic. Et dum habetur mentio maſculorum, fœminarum, & vxoris, dicitur ſingula ſingulis referendo, & ſic ſecundum diſpoſitionem d. l. in qua diſtinctè apponitur pœna maſculis, fœminis, & vxori, vt ex lectura textus apparet. Et in omnem euentum, quatenus ſtatutum extenderet diſpoſita circa maſculos, etiam ad
9 fœminas, † extenſio non procederet quoad iuſpatronatus ex defectu poteſtatis ſtatuentium, c. de iure, vbi gloſ. in verb. irritum, de iurepatron. iuncto cap. cùm laicis, de reb. Eccleſ. non alien. ibi, (nec non & alia quæ iuri ſpirituali annexa videntur,) Lambert. de iurepatron. lib. 3. qu. 8. art. 8. nu. 15.

Reſeruatum tamen Domini videre, an iuſpatronatus ſit hæreditarium, & quatenus ſit, an ex quo non conſtat, Lucretiam fuiſſe citatam, ſententia Reipublicæ ipſi noceat, ita vt Epiſcopus poſſit declarare delictum, ad effectum, quod dicitur, Eccleſiam acquiſiuiſſe libertatem.

Portugallen. Penſionis. Ven. 16. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio penſionis probatur ex literis patentibus.*
2 *Literæ penſionis non ſunt iuſtificandæ contra illum qui penſioni conſenſit.*
3 *Milites Lauretani habent priuilegium transferendi penſionem, vſque ad ſummam ſcutorum 200.*
4 *Requiſita ad tranſlationem penſionis faciendam à militibus Lauretanis.*

DECISIO CCXCIX.

FVit reſolutum, conſtare de validitate tranſlatio-
nis penſionis, † quia de reſeruatione ad fauorem 1
Michaelis, qui tranſtulit, ſatis apparebat ex literis pa-
tentibus, † quæ etiam aliqua iuſtificatione non ege- 2
bant, cum ageretur contra illum qui reſeruationi conſenſit, vt fuit reſolutum in cauſa Salamantina penſionis 26. Martij 1593. coram bo. me. Gipsio. Deque
illius facultate transferendi ſatis conſtat, † ex quo e- 3
rat miles Lauretanus, qui vigore priuilegiorum habebat iſtam facultatem vſque ad ſummam 200. ducatorum vt ſunt verba clara priuilegij, & fuit dictum in cauſa Lucana penſionis 17. Febr. 1592. coram bo.
me. Orano. † Et actus ipſe tranſlationis fuit etiam le- 4
gitimè factus, quia penſio fuit tranſlata coram Archipresbytero perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta notario, & teſtibus, cùm aliàs etiam vigore priuilegiorum potuerit fieri coram ſolo notario, & teſtibus, vt cenſuit Rota in dicta cauſa Lucana, & Archipresbyter iudex etiam ſatis fuerit certus de ſua iuriſdictione, cum fuerint exhibita priuilegia Militum Lauretanorum, prout requiritur; Creſc. decis. 13. de conceſ. præb. Achil. decis. 7. de penſ. Et denique conſtat de habilitate illorum in quos fuerit facta tranſlatio, cum ex literis appareat, ipſos eſſe clericos, quod ſufficit ad effectum vt ſint capaces penſionis. Gig. de penſ. quæſt. 13. nu. 3.

Bo-

Digitized by Google

Bononien. de Mangiolis. Ven. 16. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſarij qui non ſunt hæredes, non competit detractio Trebellianica, nec creditoribus loco illorum.*
2 *Alienatione expreſsè prohibita, cenſetur prohibita detractio Trebellianica.*
3 *Inſtitutio in re certa, dato cohærede, non competit aliqua detractio.*

D E C I S I O CCC.

IN relationibus cauſarum feci verbum, an credito-
ribus DD. de Mangiolis competeret aliqua detra-
ctio ex perſona illorum qui debita contraxerint. Et
1 negatiuè fuit reſolutum, † quia quoàd bona relicta
per Malchiorem fideicommittentem, filij hæredibus
vniuerſalibus inſtitutis nulla competit detractio cre-
ditoribus, quia Alexand. & Melchior iunior qui alie-
narunt, non ſunt heredes inſtitutorum, ſed bona ad
eos peruenerunt vigore fideicommiſſi per obitum ſi-
ne filijs dd. inſtitutorum, & poſt dictam purificatio-
nem alienarunt. Et hodie filij Melchioris iunioris,
qui ſunt vocati, agunt ad recuperationem dictorum
bonorum, iuxta reſolutiones factas ad eorum fauo-
rem. Et idem per omnia dicendum eſt quoad bona
relicta Octauiano filio legitimato teſtatoris hæredi in-
ſtituto in re certa.

Quo verò ad bona relicta Herculi, à quo deſcen-
dunt Domini de Mangiolis, qui hodie agunt, nec ali-
qua competit detractio. Non quidem legitimæ, quia
Hercules erat nepos teſtatoris, ex Bartholomæo filio;
2 non Trebellianicæ, † quia cenſetur prohibita, ex pro-
hibitione alienationis expreſſa. Et fuit nouiſſimè reſo-
lutum in cauſa Fulginaten. fideicommiſſi. 5. Decem-
3 bris præteriti, coram me. Et quia inſtituto in re cer-
ta dato cohærede vniuerſali non competit aliqua de-
tractio Trebellianicæ, ex allegatis per Graſſ. in §. Tre-
bellianicæ, queſt. 3. num. 5. verſ. contrarium verò vo-
luit. Nec etiam Falcidiæ, idem Graſſ. in §. Falcidia
qu. 1. nu. 6.

Romana Caſalis Turris Vergatæ. Lunæ 19. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *In tranſactione ſuper re Eccleſiaſtica requiritur beneplacitum Apoſtolicum, etiam ſi res ſit penes aduerſarium, ſi agatur, vt res apud illũ remaneat.*
2 *Beneplacitum Apoſtolicũ præſumitur 30. annis dummodo concurrat obſeruantia vera, nu. 3. non præſumpta, nu. 4.*
5 *Res iudicata non obſtat, niſi concurrat identitas rei, cauſæ, & perſonę.*
6 *Sententia lata in ſpolio, non parit exceptionem rei iudicatæ in petitorio, nec lata ſuper vna re licet dependenti parit exceptionem in cauſa principali, nu. 7.*
8 *Res iudicata ſuper iudicio male intentato non impedit quominùs agatur remedio competenti.*
9 *Dicens tranſactionem nullam, non tenetur acceptare ſtituere, ſecùs ſi illam impugnet.*

D E C I S I O CCCI.

DVbitaui, an Monachis obſtaret exceptio tranſa- 1
ctionis, & rei iudicatæ in caſu, & ad effectum
de quo agitur, qui eſt, vt poſſint audiri ſuper deuo-
lutione Caſalis, quam prætendunt ante dictam tran-
ſactionem. Et Domini cenſuerunt, non obſtare, quia
ſi inſpiciamus, tranſactionem factam de anno 1561.
remanet nulla, quia in ea non interuenerit benepla-
citum Apoſtolicum, quod requiritur etiam in tranſa-
ctione. Et quod etiam res ſit penes aduerſarium, ſi
in tranſactione agatur, quod penes illam remaneat.
Bart. & Iaſ. in l. nulli, n. 2. ff. de tranſact. Abb. in cap.
contingit, numer. 3. verſ concluderem, eodem tit. Fed.
de ſen. conſ. 94. Aym. conſ. 323. num. 1. verſ. dico quod
Prælatus, Verall. deciſ. 106. par. 1. & dec. 318 par. 3. Et
fuit dictum in cauſa Auertana Terminen. 27. Iunij
1583. coram bo. me. Rubeo, & in cauſa Mediolanen.
reſciſſionis permutationis 10. Ianuarij 1597. coram
Cardinali Pamphilio.

Neque facit, quòd à dicto anno 1561. vſque ad diẽ 2
motæ litis effluxerint 30. anni, qui faciunt præſumi
beneplacitum Apoſtolicum. Fel. in cap. Albericus,
numer. 4. in fine, verſ. ſi autem in inſtrumento, de teſti-
bus, † quia non ſufficit curſus temporis, niſi adſit etiam 3
obſeruantia. Abb. in d. cap. Albericus, ſub nu. 3. de te-
ſtib. Alex. conſ. 12. n. 7. & conſ. 12. n. 70. & conſ. 17. n.
9. l. 4. Soc. conſ. 29. num. 20. & 21. li. 1. & conſ. 157. nu.
3. & ſeqq. & conſ. 266. num. 34. lib. 2. Et fuit dictum
in cauſa Romana Caſalis 28. Iunij coram Illuſtriſſi-
mo Seraphino. † Nec obſeruantia præſumpta ſuffi- 4
cit, ne ex eodem curſu temporis dentur duæ præſum-
ptiones, nempe confirmationis, & obſeruantiæ Ruin.
conſ. 29. num. 4. & conſ. 151. num. 15. lib. 4. Gabr. de
præſumpt. concl. 1. nu. 72. Et fuit dictum in cauſa Pla-
cen. decimarum 31. Ianuarij 1386 coram Bubalo. Et
ceſſat omnis difficultas, quia in hoc caſu conſtat de
contraria obſeruantia, quia de anno 1573. fuit deuen-
tum ad aliam tranſactionem, quæ pariter eſt abſque
beneplacito Apoſtolico, Et licèt fuerit obſeruata, non
tamen ſpatio 30. annorum, & propterea non intrat
præſumptio beneplaciti, vt per Abbatem, & alios ſuprà
allegatos

Non obſtat res iudicata, quia ad effectum quod res 5
iudicata obſtet, requiritur identitas perſonarum, rei,
& cauſæ, l. cùm quæritur, cum duabus ſequen. ff. de
except. rei iud. Abb. conſ. 50. numero 2. l. 1. Dec. conſ.
96. nume. 47. Caput. deciſ. 93. par. 3. Et fuit dictum in
cauſa Regimen. S. Thomæ 10. Decembris 1576. co-
ram Robuſterio. Sed ſententia Vicarij ſancti Petri
fuit lata in ſpolio, & propterea non parit in petitorio, 6
cap. querelam, de elect. cap. cum olim, gloſ. penulti-
ma, de cauſ. poſſ. & propr. Alia verò ſententia bo. me.
Oradini emanauit ſuper incidenti reſeruato in tran-
ſactione reſpectu ſolutionis canonis, non autem tan-
git merita cauſæ. Et ideo non officit, dicta l. cùm quæ-
ritur. † Vltima verò ſententia iudicis Fabricæ ſancti 7
Petri eſt reſtricta ad facultatem decreti Greg. 13. quod
poſſeſſores vltra 40. annos bonorum Eccleſiaſticorum,
vigore facultatum iudicis fabricæ non moleſtentur,
& ideo non videtur obſtare, quia reſpicit iudicium
malè intentatum. Et propterea non impedit, quominùs
agatur remedio competenti. Bart. in l. Titia, n. 4. verſ.
interloquutoria, ff. de accuſ. Fel. in rub. de ſent. & re iud.
nu. 16. & in cap. examinata, nu. 17. de iud. Aret. conſ.
119. num. 4. Couarr. var. reſ. lib. 1. cap. 1. nu. 8. in princi-
pio.

Digitized by Google

Neque applicatur, quod ſi Monachi volunt audiri debent reſtituere accepta, l.ſi diuerſa, C.de tranſact. quia Monachi non agunt contra tranſactionem, illam impugnando tanquam læſiuam, neque petunt illius reſciſſionem, qui ſunt propriè termini, l. ſi diuerſa, ſed dicunt tranſactionem nullam, & propterea poſſunt audiri abſque eo quod prius reſtituant accepta, Rol.conſ.7.numer.4.lib.3.Rim.iun.conſ.5.nume.71. lib.1. Et fuit dictum in cauſa Tiraſonen. iuris præſentandi, 11.Febr.1585. coram Cantuccio, & in cauſa Ariminen. tranſactionis 13. Iunij 1601. coram Reuerendiſſimo Rhodien. & in alia Bononien. de Ranutijs, 2. Martij 1602. coram Reuerendiſſimo Pacen. & de eodem anno 21. Iunij in cauſa Valentina Baroniæ, coram R.P.D. meo Ottembergo.

Aſſiſien. Cenſus. Lunæ 19. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Veriſimilitudo multum confert ad probandam ſimulationem.*

2 *Contractus incontinenti factus poſt alium, cenſetur illi ineſſe.*

3 *Primus contractus fœneratitius multum confert ad oſtendendam ſimulationem ſecundi, item paupertas, & qualitas contrahentis, nu.4.*

5 *Clauſula* RECEPIT IN CONTANTI, *&c. denotat realem numerationem, etiamſi non adſit verbum* NVMERAVIT.

6 *Contractus in dubio non præſumitur ſimulatus, aut vſurarius, nu.7.*

D E C I S I O CCCII.

Minor pars Dominorum, cenſuit, quod probabatur cenſum fuiſſe factum abſque eo quod effectualiter, & bona fide interueniſſet pecunia numerata, & mouebantur, quia prima vice fuit impoſitus 11. Iunij 1584. ſuper bonis Andreæ, & venditis per ipſum Andræam, & Pe. Paulum Carretum Bartholomæo pro ſcutis 1500. aſſignatis in tot. nominibus debitorum, animalibus, & pecunia numerata, & poſtmodùm cùm abſque difficultate iſte cenſus eſſet fœneratitius, fuit die 7. Septembris ſequentis extinctus, & poſteà die 14. & ſic poſt ſeptem dies alius ab eiſdem perſonis ſuper eiſdem, & alijs bonis creatus, & pro eodemmet pretio venditus dicto Bartholomęo. Vnde iſtis Dominis attentata ſerie facti, veriſimile videbatur, numerationem fuiſſe ſimulatam,
1 † Quæ quidem veriſimilitudo in his terminis admittitur, vt per Dec.conſ.644.numer.6.Aym. conſ.156.
nume.9.verſ.confirmatur, & maxime cum poſt primi
cenſus extinctionem, creatio huius noui cenſus poſt
ſeptimum diem fuerit facta, & ſic incontinenti, vt per
Sym.dicto conſ. 156. numer. 17.verſ. non obſtat tertium.
2 † Vnde vnus contractus ineſt alteri, l.lecta ff. ſi
cert. pet. Et ex hoc colligitur ſimulatio. Pariſ.conſ.86.
nu.34.lib.3.Natt.conſ.198. nu.11. Et fuit in ſimili reſolutum
in cauſa Senogallien. cenſus, 26. April. 1591.
3 coram R.P.D. meo Decano. † Et origo contractus fæneratitij
multum facit ad oſtendendum ſimulationem.
Bald.in l.emptione, in princ.C. plus valere quod agitur,
quàm quod ſim. conc.& io conſ.125.num. 1.lib. 1.
Et hæc amplius dicebantur procedere, attenta paupertate,
& qualitate Andreæ, qui erat idiota, de qua
deponunt teſtes in ſumm. num.6. & qualitate Bartholomęi,
vt ex iuribus quę dantur, numer 7. † Quæ om- 4
nia multum conferunt ad ſimulationem. Pariſ. conſ.
54.num.78.lib.1. Aym.dicto conſ.156.num. 13.Natt.
conſ.158 nu.4. Et hæc etiam omnia ſatis corroborantur,
ex quo Petrus Paulus Carretta, venditor medietatis cenſus, eſt nepos Bartholomæi, & negociorum geſtor, & cum ipſo viuit, vt deponunt teſtes, & nihil habet in bonis, & poſt impoſitionem primi cenſus, Bartholomæus emptor promiſit Andreæ, cuius erat fundus, quod occaſione medietatis dicti cenſus nullum damnum eſſet paſſurus, ſcilicèt pro portione Petri Pauli. Quæ omnia videbantur bene o ere.

Maior tamen pars Dominorum cenſuit contrarium,
quia extat inſtrumentum clarum, cum atteſtatione
notarij, quod (receperunt pecunias in contanti, in
ſui, & teſtium præſentia, & ad ſe traxerunt, in tot Paulis
argenteis, & ſcutis aureis,) † quæ verba (in contan- 5
ti) & (ad ſe traxerunt,) excludunt ſimplicem confeſſionem
de recepto, & denotant realem numerationem,
& veram traditionem. Bart. in l. ſi ex cautione,
num.1. & ibi Bald. num.14. C.de non num. pec. Et ideo
non officit, ſi non adeſt verbum (numerauit,) cum adſint
verba æquipollentia, & propterea dicta atteſtatio
notarij bene probat, vt per Bart. d. l. ſi ex cautione,
nu.1. & io l.ſingularia nu.22. ff. ſi cert. pet. Et fuit dictum
in hac cauſa coram me 29. Nouembris 1604.

Nec obſtant in contrarium adducta, quia licèt reddant
materiam dubiam, nihilominus in dubio contractus
non præſumitur ſimulatus, Bald. in l. quamuis,
per illum tex. C. ſi quis alteri vel ſibi. † Nec in du- 7
bio contractus præſumitur vſurarius, idem Bald. in l.
rogaſti, §. ſi tibi, numer. 2 ff. ſi cert. pet. Et in dubio eligendum
eſt quod minus iniquitatis habet, l. quoties
nihil, ff. de reg. iur. Et propterea dicendum eſt, quod
cum primus contractus eſſet iniquus, ob id fuit caſſatus,
& nouus factus iuxta conſtitutionem Pij V. maximè
cum in iuribus quę dantur contra Bartholomæū
in ſummario nu.7. non appareat aliqua illius condemnatio.

Ariminen. Laudi. Ven. 23. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Filij poſiti in conditione non cenſentur vocati, ſi non adſint in contrarium coniecturę.*

D E C I S I O CCCIII.

Dubitaui, an conſtaret de fideicommiſſo, ad fauorem
pronepotum Tinguli teſtatoris, ex quo
ſunt poſiti in conditione. Et Domini cenſuerunt, negatiuè
reſpondendum, † quia ceſſantibus coniectu- 1
ris, Rot. ſequitur opinionem gloſ. in l. huius a. ff. de
hæred. inſtitut. quod filij in conditione poſiti non cenſeantur
vocati, hic autem non adſunt coniecturæ ſufficientes;
quia dum dicitur, teſtatorem reſpexiſſe ad
agnationem, non verificatur in facto, quia in certis
caſibus vocauit etiam fœminas, ſcilicèt quatenus grauati
decederent relictis tribus filiabus fœminis. Et in
omnem euentum ceſſet difficultas omnis, quia vltra
filios, & nepotes, nihil teſtator diſpoſuit, & propterea
ceſſant etiam quæ dicuntur de prohibitione alienationis,
quia non debet fieri extenſio, ex allegatis per Peregr.
de fideicom. art. 1. nu. 30.

Tarra-

Tarraconen. Attentatorum. Ven. 23. Iunij
1606.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa diuerſa dicitur, quæ habet factum, & ius diuerſum.*

2 *Attētata cauſa connexa obſtant in cauſa principali, ſi ſententia lata in cauſa connexa parit exceptionem rei iudicatę in cauſa principali.*

DECISIO CCCIV.

PRæpoſiti prætendebant non poſſe procedi in cauſa
ſuper augmento, niſi prius purgatis attentatis.
Vnde dubitaui, an cauſa in qua prætenduntur attenta-
ta eſſe diuerſa, & ſeparata à cauſa augmenti. Et Rota
cenſuit, affirmatiuè reſpondendum quia hæc cauſa
augmenti fuit commiſſa bonæ me. Giptio, in cuius
locum per commiſſionem ego fui ſubrogatus, & inſi-
mul mihi commiſſa fuit cauſa ſuper certis officijs,
1 in qua prætenditur fuiſſe attentatum. † Quæ cauſa
cum habeat factum, & ius diuerſum à cauſa augmenti
dubitari non poteſt, quin ſit diuerſa, & ſeparata, l.
1. vbi DD. C. ſi vnus ex plur. appel. Rom. conſ. 300. in
fine, latè Lanc. de attent. appel pend. lim. ſecunda num.
4. & ſeqq. Et propterea cauſa prætentorum attentato-
rum non impedit cognitionem ſuper augmento, vt
latè, per eundem Lanc. de attent. lit. pend. lim. ſecunda,
nu. 1. & ſeqq.

2 Nec facit, quòd licèt huiuſmodi cauſa ſit ſeparata
tamen eſt connexa, & propterea attentata obſtant
etiam in cauſa principali, quia quicquid dicendum
ſit, an huiuſmodi cauſa ſit connexa, ad effectum ta-
men quod prædicta regula procedat, requiritur,
quod ſententia in cauſa connexą pariat exceptionem
rei iudicatæ, in cauſa principali. Et declarat Lanc. de
attent. loco proximè citato, de attent. lite pend. limit.
ſecunda, numer. 7. & 8. Et propterea cùm ſententia in
cauſa ſuper officijs non pariat exceptionem rei iudica-
tæ in cauſa augmenti, meritò attentata in iſta cauſa
non impediunt cognitionem cauſæ principalis ſuper
augmento, per ſupradicta.

Mileuitana Parochialis. Lunæ 26. Iunij
1606.

SVMMARIVM.

1 *Menſis Nouembris ſemper eſt reſeruatus.*

2 *Vacatio in menſe reſeruato probatur ex confeſſione partis facta in precibus.*

3 *Confeſſio erronea, docto de errore, non pręiudicat confitenti.*

4 *Clericatus, & presbiteratus probatur per literas patentes.*

5 *Obitus in poſſeſſione beneficij probatur per teſtes.*

6 *Semel immiſſus amplius non poteſt petere immiſſionem, ſecùs, ſi prima immiſſio non habuit effectū.*

7 *Per clauſulam,* LITIS STATVM, *cenſetur facta mētio de lite.*

8 *Regula 8. derogat indultis conferendi certis perſonis, dummodo illis perſonis conferatur.*

DECISIO CCCV.

PEtebatur immiſſio vigore ſubrogationis gratioſæ
pro parte Io. Dominici, quam Domini conce-
dendam eſſe cenſuerunt. Nam cum beneficium eſſet
reſeruatum ratione menſis, ad effectum immiſſionis
ſufficiebat oſtendere, Clericatum ob obitum defuncti
in poſſeſſione, vt in cauſa Burgen. de Pancoruo, 28.
Nouembris 1588. coram bo. me. Giptio, & aliàs ſæ-
piùs. Hic autem de reſeruatione dubitari non pote-
rat, quia beneficium vacauit de menſe Nouembris,
† qui ſemper eſt reſeruatus, vt ſunt clara verba regu- 1
læ 8. Et hæc vacatio in dicto menſe ſatis probatur ex 2
confeſſione facta partis in precibus, quę plenè pro-
bat, l. cum precum, C. de liber. cauſ. l. 2. C. de inſtit. &
ſubſtit. l. cum te precibus C. de probat. l. cum te, C. de
tranſact. Cum qua etiam concurrit dictum vnius teſtis
qui bene deponit, & fuit vnus ex oppoſitoribus, nec
huiuſmodi confeſſio offuſcatur, ex quo in commiſ-
ſione præſentata Illuſtriſſimo Vicario, Io. Dominicus
narrat beneficium vacaſſe in menſe Decembris, quia
hęc narratiua detegitur erronea, cùm ex prædictis,
tum etiam ex dicto Epiſcopi, quod fuit poſitum de
menſe Nouembris. Et ſic excluditur, beneficium vacaſſe
de menſe Decembris, tùm denique ex depoſitione al-
terius teſtis qui dicit, beneficium vacaſſe de menſe
Octubris, vel Nouembris, quæ, pariter excludit vaca-
tionem in menſe Decembris. † Vnde cùm hæc nar- 3
ratiua detegatur erronea, non præiudicat. Bart. in l.
ſed & ſi me putem, in prin. ff. de cond. indeb. Dec. con.
408. num. 7. Berto. conſ. 181. num. 8. lib. 1. & conſ. 206.
nu. 35. lib. 3.

Clericatus autem Io. Dominici, & presbiteratus 4
probatur ex literis patentibus, c. 2. & ibi Abb. in 1. not.
de eler. pereg. Felin. in cap. poſt ceſſionem, ſub nu. 3. &
nu. 15. de prob. Rot. dec. 16. eodem tit. in ant. † Obitus 5
verò in poſſeſſione probatur ex duobus teſtibus, c. in
omni negotio, eodem titulo.

Neque obſtat, quod Io. Dominicus ſemel fuit im- 6
miſſus, & ideo ampliùs non poteſt petere immiſſio-
nem, §. ſequens, ver. itaque ſi quis adeptus fuit poſſeſ-
ſionem, inſtit. de inter. l. 2. §. adipiſcendæ ff. eodem ti-
tulo, quia concluſio procederet, ſi Io. Dominicus ritè
& rectè fuiſſet immiſſus, quia tunc non eſſet iterum
immittendus, ſed quia illa immiſſio non habuit effe-
ctum, cum etiam, illa non obſtante, Stephanus, ha-
buerit manutentionem, Io. Dominicus poteſt denuò
petere immiſſionem & immitti, & hoc præſupponūt
iure, & DD qui tangunt hunc articulum, quia ſemel
adeptata poſſeſſione, finita & impleta eſt edicti cauſa,
& agendum eſſet remedio recuperandæ. Specul. de
teſta. §. 3. nu. 32. Albet. in l. fin. nu. 17 C. de edict. Diu.
Adr. toll. Modera. de adipiſc. remed. 4. numer 505. &
506. & bene facit conſ. Card. 75. per totum.

Non obſtat, quod Io. Dominicus non fecit impe-
tratione mentionem litis quam habebat cum Ste-
phano, ſub prætextu, quod concurſus legitimè non
fuiſſet factus, † quia ſatis cenſetur facta mentio litis, 7
ſtante clauſula (litis ſtatum, &c.) Gemin. conſ. 120.
num. 6. Achil. deciſ. 9. de reſcr. Put. dec. 2. iuncta de-
ciſione 1. eodem titulo. Et fuit reſolutum in cauſa
Zamoren. fructuum 19. Nouembris 1584. coram Il-
luſtriſſimo Seraphino, & in alia Meliten. penſionis
13. Nouembris. 1595. coram Reuerendiſſimo Archie-
piſcopo Rhodien. & alias ſæpius. Quæ clauſula ex
ſtructura gratiæ, non modo poteſt verificari, ſi adfuiſ-
ſet aliqua lis cum defuncto, ſed cum ipſo Stephano.

Vltimo loco non officit Indultum Leonis X. quod
Epiſcopus poſſit conferre incolis, etiam in menſibus

Digitized by Google

8 reſeruatis, † quia iam fuit reſolutum in ſimili cauſa
Mileuitana S. Marci coram D. meo Decano 14. No-
uembris præteriti, per regulam 8. fuiſſe derogatum
dicto Indulto, modo beneficia conferantur incolis,
iuxta reſolutiones aliàs factas in cauſa Vlixbonen.
Prioratus 1. Febr. 1602. coram Illuſtriſſimo Seraphi-
no, & coram Reuerendiſſimo Oriolen. in cauſa Tira-
ſonen. inualiditatis præſentationis. 19. Ianuarij 1583.
Et ſecundum hunc ſenſum fuerunt intellectæ, & decla-
ratæ deciſiones Putei 235. lib. 3. Verall. 313. lib. 1. in
manuſcr.

Bracchien. Parochialis. Lunæ 26. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Duæ conformes, ſtante reſcripto, quòd ſemel liceat appellare, pariunt rem iudicatam.*
2 *Qui vult gaudere beneficio* CAP. ODOARDVS, *debet confiteri debitum, aliàs tanquam faciens actum contrarium, illo iuuari non poteſt, nu. 3.*
4 *Impoſſibilium nulla eſt obligatio.*

D E C I S I O CCCVI.

1 POſt duas conformes, & ſic poſt rem iudicatam,
quia vigore reſcripti ſignaturæ ſemel tantum li-
cebat appellare, ad tradita per Parif. conſ. 109. numer.
15. & ſeqq. l. 4. Petrus obtinuit reſtitutionem in inte-
grum, cum clauſula [patito iudicato,] & poſtmodum
obtinuit aliam commiſſionem admiſſionis ad benefi-
cium, cap. Odoardus, conſtito de paupertate, & pro-
ut iuris fuerit. Et ſuper hoc diſputato dubio Rota
cenſuit, eſſe admittendum ad effectum euitandi car-
ceres & excommunicationem tantum, non ad ef-
fectum quod poſſit audiri in cauſa reſtitutionis in
integrum, antequam ſoluat expenſas, & ſic pareat
iudicio, quia licèt ſatis viſum fuit Dominis, conſtare
de eius paupertate, ex teſtibus examinatis, tamen cùm
neget, beneficium eſſe debitum Ainaro, ex quo com-
miſit cauſam reſtitutionis in integrum, & per conſe-
quens negat, fructus beneficij, & expenſas litis eſſe
debitas, non eſt admittendus ad beneficium c. Odo-
2 ardus, ad effectum audientiæ, † quia qui vult gaudere
beneficio c. Odoardus, debet confiteri debitum, ibi
in tex. (recognoſcentem,] & gloſ. exponit id eſt (de-
bita confitentem.) Vnde negans debitum, facit actum
3 contrarium diſpoſitioni illius tex. † quare illa iuuari
non poteſt, vt bene conſiderat Ferret. conſ. 144. nu. 2.
l. 1. & facit deciſio Mohed. 1. nu. 2. de ſolut. & Put. de-
ciſ. 394. li. 1. vbi doloſo non ſuffragatur dictum bene-
ficium, & multa dicit in deciſione 36. eodem lib. 1.

Ad effectum tamen euitandi carceres, & excom-
municationem, ſecùs dicendum viſum fuit Dominis
ſtante eius paupertate, per gloſ. in d. c. Odoardus
in verb. non valentem, quia inania eſt actio quam
inopia debitoris excludit, & impoſſibile præceptum
4 non obligat. † impoſſibiliumque nulla eſt obligatio.
Abb. in d. cap. Odoardus, num. 80. Felin. in d. c. ad au-
res, nu. 1. de ſimon. Put. d. dec. 56. nu. 14. l. 1.

Gerunden. Statuti. Lunæ 26. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum non poteſt facere ſtatutum in præiudicium Abbatis, ſine illius conſenſu.*
2 *Procurator cum libera non poteſt præiudicare prin-cipali.*

D E C I S I O CCCVII.

POſt reſolutionem factam, quod Abbas poteſt dare
de inualiditate ſtatuti, Domini reſoluerunt, ſta-
tutum eſſe inualidum, quia cùm collatio præbenda-
rum ſpectet ad Abbatem, & Capitulum, ſimul, vt
ex eadem reſolutione apparet, non potuit Capitulum
diuidere exercitium iuris conferendi, abſque eo
quod aliquem locum, aut vicem aſſignaret Abbati.
† Et propterea cùm iſtud ſtatutum deroget iuri Ab- 1
batis, & ſit ſingularium perſonarum, requirebatur
pro validitate, conſenſus Abbatis, Ang. con. 271. num.
1. verſ. 2. principaliter. Fel. in cap cum omnes, numero
18. verſ. 10. fallit, de conſtit. Dec. ibidem, in prima le-
ctura, nu. 36. Corn. conſ. 177. nu. 6. vol. 2. Barbat. conſ.
27. nu. 23. vol. 2.

Neque facit, quod ſtatutum fuit factum cum præ-
ſentia Abbatis Vicarij † quia cum ageretur de remiſ- 2
ſione iurium Abbatis, non ſufficiebat generale manda-
tum cum libera, ſed requirebatur ſpeciale l. filiusfam. in
prin. vbi Bar. nu 8. ff. de donat. l. contra iuris, §. fin. ff. de
pact. Natt. conſ. 641. nu. 6. lib. 3.

Romana Retractus. Lunæ 26. Iunij 1606.

E P I T O M E.

An, & quando, cauſa ſit præiudicialis.

S V M M A R I V M.

1 *Retrahens vigore Bullæ, debet habere dominium.*
2 *De cauſa præiudiciali prius eſt cognoſcendum, maximè ſi prius eſt intentata, nu. 3.*
4 *Cauſa ſecundo intentata prius videri debet, ſi prius poteſt terminari, quando prima & ſecunda cauſa eſt intentata ab eadem perſona.*
5 *L. ſi ante, ff. de except. declaratur.*
6 *Cauſa dicitur vna alteri præiudicialis tribus modis.*

D E C I S I O CCCVIII.

EQues Santinellus poſſeſſor cuiuſdam domus, ſuper
qua iam mouit litem Proſper, prætendens vigo-
re fideicommiſſi, ad ſe ſpectare, Vult retrahere cer-
tas domunculas eiuſdem Proſperi domui contiguas.
Vnde fuit dubitatum, an poſſet. Et negatiuè fuit
reſolutum, cùm iſta cauſa fideicommiſſi ſit præiu-
dicialis, † ex quo interuertit dominium Equitis, 1
quod requiritur ad effectum, vt quis poſſit retrahere,
vt apparet lectura Bullæ, & not. Bald. in tract. de
iureprotom. in princ. Parif. conſ. 28. num. 31. vol. 3. † Et 2
propterea de ea prius eſt cognoſcendum, c. tuã, de ord.
cognit. l. quando Alexandrum, C. de adult. l. Præſes
C. ad l. Flau. de plagiar. §. præiudiciales, inſtit. de act.
Hoſt. in ſum tit. de ord. cogn. circa finem. Bart. in l. fun-
dum, num. 5. verſ. ſed quando vnum iudicium, ff. de ex-
cept. Salyc. in l. vlt. numero 1. C. de ordin. iud. Natt.
158. numer. 3. Aym. conſil. 280. per totum. † Et maxi- 3
mè cum prius ſit mota lis ſuper fideicommiſſo, quod
requi-

requiritur, vel quod moneri ſpectetur, ſcilicèt iuſta
cauſa, non eluſoriè, ne in facultate cuiuſque ſit, impe-
dire exercitium iuriſdictionis, vt not. Bart. in l. ſi poſt
litem, circa finem, verſ. & ſic paret. ff. de except.
4 Non obſtat, quod prædicta non videantur proce-
dere, quando ſecundum poteſt priùs terminari, vt ex
mente Bart. dicit Imol. in l. naturaliter, §. nihil com-
mune, no. 6. poſt medium verſ. item adde dictis Bart.
ff. de acquiren. poſſeſſ. cuius dictum ibidem refert.
Hermanot. Betus, nume. 9. Rip. numer. 145. quia quic-
quid ſit de dicto Imolæ. nam Alexander in eodem §.
nihil commune, numer. 64. verſ. tamen videtur aduer-
tendum, dicit, iure non probari, loquitur in terminis
l. fundum, & l. fundi, ff. de except. vt not. Hermanot.
5 & Rip. locis præcitatis. † Quę iura procedunt, quan-
do ab vno, & eodem proponuntur duo actiones, &
non quando à diuerſis, prout in caſu iſto, vt aduertit
in d. l. fundum. Bart. num. 5. verſ. ſecundùm quam, &
verſ. ſed ipſe, & loquitur etiam Imola quando iudi-
cia ſe ad inuicem compatiuntur, vt quia vnum iudi-
cium ſit petitorium, aliud verò poſſeſſorium. Sed in
caſu iſto, vt dictum eſt, facultas rettahendi pendet à
dominio domus, & proptereà iudicia non ſe compati-
untur ad inuicem, & ideo ne cauſa præiudiciali priùs
cognoſcendum eſt.
6 Neque obſtat textus in l. ſed ſi ante, ff. de except.
vbi ſi quis petit viam, & deinde fundum, de via priùs
cognoſcendum eſt, & poſteà de fundo, & tamen cau-
ſa fundi eſt præiudicialis cauſæ viæ, vt in allegata l.
fundum, quia ille text. pariter loquitur, quando ab
vno, & eodem duplex actio proponitur, quia ſtat ad-
uerſatiue. edd. l. fundum, & ſe retento eodem the-
mate. Et licèt quando lis priùs moueretur ſuper fun-
do, & vt in d. l. fundum, ſententia abſolutoria lata ſu-
per fundo pariat exceptionem rei iudicatæ ſuper ſer-
uitute vię, ſecùs tamen eſt, ſi mouetur prius lis ſuper
via, vt in l. ſed ſi ante, quia abſolutoria lata in cauſa
viæ, non parit exceptionem rei iudicatę in cauſa fun-
di, quia ſtant ſimul, quod fundus ſit petenti, & ta-
men ſeruitus viæ non debeatur, & condemnatoria la-
ta in via non præiudicat quoàd fundum. Et hoc eſt
quod aduertit tex. in d. l. ſed ſi ante, ſcilicèt, quod di-
uerſa corpora ſunt, & cauſæ reſtitutionum diſpares.
Et ita declarat, & declarationem communem dicit
Socin. in d. l. fundum, numer. 1. Ludou. Bologn. in al-
leg. l. naturaliter, § nihil commune, num. 42. Corra-
ſius ibidem, in verb. explicitis, nume. 16. Alciat. in l.
edita, numer. 90. & ſeqq. C. de edend. Sed nos non ver-
ſamur in eo caſu, quia actiones fuerunt propoſitæ à
duobus, & prima ſuper fideicommiſſo non ſolùm pa-
rit exceptionē rei iudicatæ ſuper retractu, verùm etiam
eſt præiudicialis, ex quo interuertit dominiū Equitis,
7 † Actio enim pręiudiciali tribus modis poteſt conſide-
rari, ſcilicèt, vel in rem, vt quando agitur de ſtatu ali-
cuius, vel ſecundo ratione authoritatis, & præeminen-
tiæ, vt quia cauſæ ſe ad inuicem non compatiuntur,
vel ſe ad inuicem compatiuntur, ſed agitur de aliqua-
li præiudicio. Vel 3. quod abſolutoria lata in vna pa-
riat exceptionem rei iudicatæ, vt not. Bart. in d. l. fun-
dum, numer. 4. Et proptereà in præſenti caſu licèt ſen-
tentia lata in cauſa retractus non pariat exceptionem
rei iudicatæ in fideicommiſſo, tamen ſufficit quod ex
iuribus allegatis cauſa fideicommiſſi ſit præiudicialis
cauſæ retractus. Et hęc eſt regula Bart. quando iudicia
proponuntur à duobus, in ſæpiùs allegata l. fundum nu.
5. verſ. ſed quando vnum iudicium.

Hiſpalen. & Corduben. Præſtimoniorum Lunæ 26. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Succeſſor poſſeſſoris defuncti non poteſt intentare remedium Recuperandæ.*
2 *Poſſeſſio non poteſt eſſe penes duos.*
3 *An poſſeſſionem recuperandam datur remedium. Vnde vi.*
4 *Poſſeſſio ciuilis ſolo verbo recuperatur, & ſolo animo retinetur, nu. 5.*

D E C I S I O CCCIX.

DOctor Vermudez obtinuit ſententiam in ſpolio
ex perſona Gondiſalui, per cuius obitum in eius
locum fuerat ſubrogatus. Vnde contingit dubitari de
iuſtitia huius ſententiæ. Et Rota cenſuit, eſſe eam in-
iuſtam, quia cum Gundiſaluus obtinuiſſet de anno
1592. mandatum de manutenendo, & in poſſeſſione
obijſſet, quod faſſus fuit d. Vermudez in ſua commiſ-
ſione, & probant teſtes per ipſum examinati, † non 1
poterat intentare remedium recuperandæ, quod præ-
ſupponit, actorem antiquitùs poſſediſſe, & Conuen-
tum nunc poſſidere, cap. cum ad ſedem, de reſtit. ſpol.
Socin. in l. rem quæ nobis, numer. 16. ff. de acquiren.
poſſeſſ.
Neque facit, quod Gundiſaluus ſemper habuit ſe
pro ſpoliato, & in omnem euentum ſententia poteſt
verificari in poſſeſſione ciuili, quam ſemper profeſſus
fuiſſet ſe retinere R. P. D. Varella, † quæ cum non 2
poſſit eſſe penes duos, gloſſ. in l. ſi vt certò, §. ſi duobus
vehiculum, in verb. dominium, ff. commod. & ibi
Caſtrenſ. numer. 7. † ad eam recuperandam datur re- 3
medium. Vnde vi l. 1. §. ſiue autem corpore, vbi gloſſ.
ff. de vi & vi arm. Caſtren. poſt gloſ. in l. etiam poſſide-
re, §. qui ad nundinas, nu. 6. ff. de acqu. poſſ.
Nam fuit reſponſum, quod omnes actus in quibus
Gundiſaluus habuit ſe pro ſpoliato, ſunt ante annum
1592 & fuit antequam obtinuiſſet manutentionem,
Et ad alia fuit dictum, quod procedunt quando quis
recedens perdit naturalem ab alio occupatam, & re-
deundo ex alio actu ciuilem, tunc recuperata ciuili
per interdictum vnde vi; † quæ ſolo verbo recupera- 4
tur, per Caſtrenſ. in d. §. qui ad nundinas, numer. 6.
poſtmodùm agere poteſt ad recuperationem natura-
lis, vt per Caſtrenſ. loco proximè citato, numer. 8. Sed
quicquid dicendum eſſet in hoc caſu, ſatis eſt, quòd
ſimpliciter non fuit actum pro recuperatione ciuilis,
Et ſententia non ſe reſtringit ad ciuilem, ſed ad natu-
ralem ipſam in qua Gundiſaluus exiſtebat, & con-
demnat ad reſtituendam poſſeſſionem, & fructus, &
reuocat ſequeſtra ſuper poſſeſſione, quæ non poſſunt
verificari in poſſeſſione ciuili; † quæ ſolo animo reti- 5
netur, vt per Caſtr. in d. §. ſi duobus vehiculum, nu. 7.
Et ita fuit reſolutum coram bo. me. D. Litta, per cu-
ius obitum ego extendi deciſionem.

Romana Aromatariæ. Merc. 28. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Finita ſocietate capitale debet reſtitui.*

2 Socie-

2 Societas contracta ad tempus, illo durante inuitis ſocijs diſſolui non poteſt.
3 Solutio præſumitur facta in cauſam neceſſariam.

DECISIO CCCX.

Finita ſocietate, Adrianus petijt portionem ſuam
capitalis ſcutorum 2241. pro quo obtinuit man-
datum, quod Rota cenſuit eſſe exequendum, quia fa-
1 ctis computis dictum capitale remanſit ſaluum. † Et
propterea finita ſocietate debet reſtitui. Et hec dixe-
runt Domini, niſi oſtendatur, adeſſe talia debita, quæ
abſorbeant, vel in aliqua parte minuant capitale.

Neque Dominis placebat prætenſio Volumnij &
Appollinij, quod Adrianus habuerit durante ſocieta-
te ſcuta 4543. quæ erant computanda pro capitali,
2 † quia cum ſocietas eſſet contracta ad tempus, quo
durante, ſocijs inuitis diſſolui non poterat, Paril. conſ.
82. numer. 27 lib. 1. Et cum Volumnius fuiſſet procu-
rator Adriani ad exigendum fructus locorum Mon-
tium atque alia credita, & propterea poſſet cogi ab
3 Adriano ad reſtituendum exacta, † ſolutio præſumi-
tur facta potius in hanc cauſam neceſſariam, quàm in
aliam. Caſtren. conſ. 133. nume. 3. l. 2. Corn. conſ. 376.
numer. 7. lib. 1. Aym. conſ. 106. numer. 8. maximè cum
prædicta ſumma ſit inferior credito Adriani, quod
aſcendit ad ſcuta 5712. vt apparet in præſuppoſitis ex
actis iuſtificatis.

Nec relevat, quod hoc motiuum videtur ceſſare
reſpectu Apollonij, qui non erat procurator Adriani,
quia & Apollonius ipſe ſe obligauerat, exigere certa
credita Adriani, & quotannis ſoluere vnà cum Volu-
mnio ſcuta 400. vt apparet ex inſtrumento ſocieta-
tis.

Romana Vineæ. Merc. 28. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* ARBITRIO ROTAE, *intelligitur, prout de iure.*
2 *Inueſtimentum ſapit naturam ſequeſtri, vel cautionis.*
3 *Sequeſtrum regulariter eſt prohibitum.*
4 *Spoliator audiri non debet niſi purgato ſpolio, vſque ad quadrantem*
5 *Inueſtimentum loco ſequeſtri vel cautionis debet fieri ab eo qui recipit pecunias, & non eſt ſoluendo, in cauſa appellationis, ſuper negocio principali.*
6 *Quod tamen limitatur, vt in nu. 10. imo debet fieri in cauſa principali, quando poſſeſſor non eſt ſoluendo, maximè ſi præſumptio quæ eſt pro poſſeſſore vinceretur aliqua æquitate, num. 8. Contrarium vide, nu. 7.*
9 *Dolus nemini debet patrocinari.*
11 *Inueſtimentum loco ſequeſtri, vel cautionis, fieri debet in cauſa principali, quando ſubeſt timor dilapidationis.*
12 *Item quando reſtituuntur fortalitia, quæ non reſtituuntur abſque cautione.*
13 *Cauſa reſtitutionis in integrum, de iure ciuili impedit exequutionem, de iure autē canonico permittitur exequutio mediante cautione.*
14 *An, & quando fructus reſtituendi ſint à poſſeſſore, ſi cauſa eſt mota ſuper ſpolio, vel ſuper ſpolio, & proprietate.*

DECISIO CCCXI.

Fabri obtinuerunt ſententiam in ſpolio contra hæ-
redes de Luſar, & poſt liquidationem fructuum
duorum annorum, potebant exequutionem fructuum
fideiuſſores in forma depoſiti; dicti verò hæredes ob-
tinuerunt reſcribi, quod dicti fructus inueſtirentur
arbitrio Rotæ. † Quod reſcriptum, ſtante clauſula 1
(arbitrij,) intelligitur prout de iure, Bart. in extrauag.
ad reprimendum, in verb. videbatur. nume. 8. Vnde
dubitaui, an intraret arbitrium. Et Rota cenſuit, ne-
gatiuè reſpondendum, † quia cum hoc inueſtimen- 2
tum ſapiat naturam ſequeſtri, vel cautionis, quæ eſt
ſequeſtri medicina; Imol. in l. Imperatores, numer. 5.
verſ. & adde, ff. de appel. Iacob. de ſancto Georg. in l.
ſi fideiuſſor, §. ſi ſatis datui, numer. 5. ff. qui ſatiſd. cog.
Anchar. in cap. fin. numer. 3. de ſeq. poſſ. & fruct. non
ſunt cogendi Fabri ad illud faciendum, † quia regu- 3
lariter ſequeſtrum eſt prohibitum, niſi prius pars ſe-
cundum iuris ordinem ſit conuicta, l. vn. C. de pro-
hib. ſequeſtr. † Et hæc eò magis procedunt in ſpolio, 4
quia ſpoliator non poteſt audiri, niſi priùs purgato
ſpolio vſque ad quadrantem, capit. conquerente. vbi
Bald. numer. 1. de reſt. ſpol. Rot. deciſ. 15. eodem titulo
in nou. Put. deciſ. 298. lib. 2.

Neque obſtat, quod Fabri non ſunt ſoluendi, & 5
ideo faciendum eſt dictum inueſtimentum loco ſe-
queſtri, vel cautionis, l. Imperatores, §. fin. ff. de appel.
capit. fin. de ſeq. poſſ. & fruct. cap. quoties, 2. quæſt. 6.
Et eſt communis opinio, ex allegatis in cauſa Roma-
na Palatij 5. Decembris 1575. coram Cantuccio, quia
fuit reſponſum, quod iura loquuntur, vt ſunt verba
clara, in cauſa appellationis ſuper negocio principa-
li, & ratione, quia tunc eſt præſumptio pro actore,
qui obtinuit ſententiam pro ſe, vt per Doctores in d.
l. Imperatores, & in dicto cap. fin. vbi in ſpecie Ioann.
Andr. numer. 4. Abb. numer 5. & 6. Hic autem non ſu-
mus in cauſa appellationis ſuper negotio principali,
quia ſolum fuit actum in ſpolio. † Et quamuis Abb. 6
in d. cap. final. numer. 7. verſ. quod ſequeſtrum, quan-
do quis non eſt ſoluendo poſſit fieri, etiam in cauſa
principali, & quod hoc caſu non ſit ſpeciale in cauſa
appellationis, quem ſequitur Aufer. ad Capel. Tho-
loſ. deciſ. 478. in princip. & ſimpliciter refert Natt. in
conſ. 584. num. 5. verſ. aut ille poſſeſſor, † tamen con- 7
trarium tenuerunt Ioan. Monac. in cap. locupletari,
numer. 11. de regul. iur. in 6. Archid. in cap. quia rei,
num. 3. in princip. num. 11. quæſt. 1. Salyc. in l. vnic. nu.
3. verſ. item non diſtinguit, C. de prohib. ſequeſt. Curt.
in tract. de ſequeſtr. aliàs in d. l. vn. nu. 8. & tenuit Io.
And. in dicto cap. fin. num. 4. verſ. & in fine, vt etiam
aduertit Capel. Tholoſ. d. deciſ. 478. in fine, quæ idem
tenet, Iacobin. de ſancto Georg. in d. l. ſi fideiuſſor. §. ſi
ſatiſdatum, num. 20. ff. qui ſatiſd. cog. Archid. in dicto
c. quoties, 2. in princ. 2 quæſt. 6. Card. in cap. final.
de ſeq. poſſeſſ. & fruct. Alex. conſ. 163. nu. 1. vol. 6. vbi,
quod eſt communis opinio Doct. in dicto c. fin. Gail.
pract. obſeru. 147. num 6. qui pariter de communi te-
ſtatur. Pariſ. latè, & benè conſ. 41. numer. 45. 47. & 48.
vol. 1. Et ratio eſt, quia in prima inſtantia præſumptio
eſt pro poſſeſſore, quia nondum eſt lata ſententia pro
actore. Et licèt etiam hoc caſu ſequeſtrum poſſet ap-
poni, † quando hæc præſumptio poſſeſſoris vincere- 8
tur aliqua æquitate, vt dicunt Monach. loco præcitato,
nu. 12. Archid. pariter in allegato cap. quires, nu. 4 &

Curt.

Curt.ind.l. vnic.numero 9. in 3.fallen.ad finem, hic
tamen nulla ſubeſt equitas, imò ſundetur contrarium,
quia cum propter dolum & violentiam ſpoliatoris
9 non valuerit ſpoliatus fructus percipere, † non debet
iſte dolus ſpoliatori prodeſſe, & ſpoliato nocere, vt in
ſim li dicit Abb. in cap.cum Eccleſia, nume. 37.in fine
Verſic.ad idem, de cauſ. poſſeſſ. & propr. vbi propter
dictam rationem in terminis illius textus dicitur, quod
licèt quis vnico contextu obtineat in petitorio, & ſu-
cumbat in poſſeſſorio, geſta per eum in poſſeſſorio an-
10 nullantur, † & quod plus eſt, in cauſa appellationis. Ro-
ta noluit admittere ſequeſtrum, ex quo non conſtabat,
poſſeſſorem conuertere fructus in alios vſus, quàm fa-
cere tprius, vt per Put.deciſ. 166.libr.2. licet fuit limi-
tata, niſi alia cauſa probaretur, vt in dicta cauſa Roma-
na Palatij ſub nu. 3.
11 Neque facit doctrina Bart.in l.2 numer.9. ff. de ap-
pel.recipien. quem refert Pontan. de ſpol. l.4.num.63.
nec etiam facit deciſio Illuſtriſſimi Pamphilij in cau-
ſa Romana ſpolij 9. Maij 1586. quæ allegatur in ter-
minis, quia Bartol.loquitur quando quis eſt reſtitutus,
& dubitatur de dilapidatione rei, & propterea datur
cautio, vt ſit ſalua res in cauſa proprietatis. Vnde (vl-
tra quod non loquitur in noſtris terminis] intrat æqui-
tas conſiderata per Monac.& alios ſuprà allegatos. De-
ciſio verò Illuſtriſſimi Pamphilij licèt videatur in ter-
12 minis, † tamen eſt intelligenda ſecundum Doctores
quos allegat, qui loquuntur in reſtitutione ſortalitiorũ
quæ non reſtituuntur abſque cautione, & eſt ſpeciale.
Et ita loquitur Pariſ. conſ.22.nu.103. l.1. Grat.conſ.
10.nu.31.l.1. Gozzad. conſ.9 nu.69.& conſ.10.nu.42.
Boer.deciſ.238.col.fin.
Nec etiam officit tex.in cap.ſciſcitata, de reſt. in in-
13 teg. Rot.deciſ.6.eodem titulo in nou. † quia procedunt
in cauſa reſtitutionis in integrum, quæ iure ciuili im-
pedit exequutionem, l.vnic. C. in integr. reſt poſtul.
De iure autem canonico, mediãte cautione exequutio
permittitur, vt in d. cap. ſciſcitata, & not. ibidem per
gloſ.in verb. penſata, Franc. Marc.dec.53. nu.8.l.2. Et
hi non ſunt termini noſtri.
14 Aliud motiuum, quod cautio non eſt præſtanda,
ex quo Fabri, etiam quod ſuccumberent in proprieta-
te non tenerentur reſtituere fructus. Et propterea non
eſt faciendum inueſtimentum, pendet ab eo, an lis fue-
rit mota in ſpolio tantum, quo caſu fructus in reſtitu-
tione non venirent, an verò in ſpolio, & proprietate,
quo caſu in reſtitutione fructus venirent, ſecundum di-
ſtinctionem Rotæ in deciſ.7. de cauſ. poſſeſſ.& propr.
in antiq. Capel. Tholoſ.deciſ.495. De quo motiuo, ſi o-
pus erit, ſuo tempore particulariter agetur.

Calaguritana beneficij del Auteſo. Lunæ 3. Iulij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio in ſpolio probantur ex ſuſtentatione litis, iunctis adminiculis.*
2 *Agens ſpolio debet probare ſuam anteriorem poſſeſſionem, & poſſeſſionem rei, & oſtendere titulũ ſaltem coloratum, in beneficialibus, num.3.*
4 *Vltimum ſpolium eſt purgandum.*
5 *Sequeſtrum voluntarium appoſitum cauſa cuſtodię non priuat poſſeſſione.*

D E C I S I O CCCXII.

FVit reſolutum, Petrum eſſe reſtituendum, quia
conſtat de antiquiori ſua poſſeſſione, ex inſtru-
mento quod datur, nume. 1.& de iuniori partis aduer-
ſæ, † quæ ex ſuſtenratione litis, & alijs adminiculis ſe 1
cundum ſtylum Rotæ bene probatur. † Quæ regula- 2
riter requiruntur ad effectum, vt quis poſſit obtinere
in ſpolio, ex allegatis per Natt.conſ.562.nume.1.lib.3.
Conſtat quoque de titulo colorato eiuſdem Petri, qui 3
ſpecialiter requiritur in beneficialibus, ne detur vi-
tioſus ingreſſus. Rot.deciſ.2.de reſtit.ſpol. in nou.&
deciſ.20.eodem tit.in antiq.
Non obſtat anterior poſſeſſio Michaelis, quia vltrã
quod non videtur concludenter probata, vtcumque
ſit, fuit erectus ab Epiſcopo vigore Motus proprij S.
mem.Clem.8.& facta fuit prouiſio Petro, † propterea 4
vltimum ſpolium eſt purgandum, l.3.§. cùm igitur, ff.
de vi, & vi arm. Et fuit in puncto conſideratum in cau-
ſa Calaguritana beneficij de Arnilla, 3. Martij 1606.
coram R.P.D. meo Litta.
Non obſtat ſequeſtrum appoſitum ſuper beneficio
de conſenſu Petri, quia conſenſus formalis Petri non
adeſt, & ſequeſtrum fuit appoſitum cauſa cuſtodiæ, † 5
quo caſu etiam quod adſit conſenſus, non præiudicat,
vt per Socin. iun.conſil.68.nu.174.verſic.hæc cauſa, l.
3.

Calaguritana Naturalitatis. Lunæ 3. Iunij 1606.

Nota quòd hoc caſu auditor noluit extendere deciſionem, quia proceſſus in quò erat fundata reſolutio non erat in totum interpretatus, ac proinde non viſus.

D E C I S I O CCCXIII.

IN hac cauſa, quæ agitur per contradictas, propoſui dubium, an Petrus de Gante, Dominicus, & Franciſcus Ruiz de Alegria, Petrus Gonzalez, & Franciſcus de Budaron, & Didacus Perez de Calora, poſſint obtinere tanquam filij naturales beneficia in Eccleſijs de quibus agebatur. Et Rota, Rectoribus ſolis informantibus cenſuit, præfatos non poſſe obtinere, quia non conſtabat, eſſe filios patrimoniales, prout vere non conſtabat ex parte proceſſus interpretata. Et cum animaduerterim totum proceſſum non fuiſſe interpretatum, nolui extendere rationes deciſionis, ſed iterum proponere dubium, interpretato priùs toto proceſſu, vt poſſim referre, quomodò factum ſe habeat.

Cæſarauguſtana Portionis. Lunæ 3. Iulij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſidenti de tempore litis motæ datur mandatum de manutenendo.*

Digitized by Google

2 *Poſſeſſio inſtrumentalis, alio non exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis.*

3 *Appellatio extraiudicialis non cauſat attentata, niſi iudex ſuperior incepiſſet cognoſcere de dicta appellatione extraiudiciali, nu. 4.*

5 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, & ſi capta eſt poſt appellationem, eſt nulla, & attentata.*

DECISIO CCCXIV.

FVit reſolutum, D. Antonio dandum eſſe mandatum de manutenendo, quod, ad inſtar interdicti
1 Vti poſſidetis datur ei † qui de tempore motæ litis poſſidet. §. retinendæ, inſtit. de interd. vbi Faber numer. 1. & 22. 26. prout de poſſeſſione D. Antonij conſtat ex
2 inſtrumento adeptionis illius, † quod ſufficit, alio non exiſtente in poſſeſſione. Rot. deciſ. 21. de reſtit. ſpol. in antiq. Biſign. deciſ. 8. eodem titulo.

Neque obſtat, quod poſſeſſio fuit capta vel poſt appellationem, vel pendente tempore ad appellandum, cùm fuerit capta die 26. Maij, quo die fuit appella-
3 tum, † quia hęc appellatio, tanquam extraiudicialis non cauſat attentata, cùm non ſuſpendat futura ad actum de præterito, cap. conſtitutis, 2. vbi Innoc. nu. 2. Imol. n. 13. de appell. Franc. in cap. bonæ, num. 3. eodem titulo.

Neque officit deciſio in cauſa Leodien. Abbatiſſatus 31. Maij præteriti coram R.P.D. meo Sacrato, quia in caſu illius deciſionis fuerat quidem proceſſum, extraiudicialiter ad electionem, ſed poſt introductam cauſam coram certo iudice, mediante reſcripto Nuntij, fuerat capta poſſeſſio, quæ abſque vitio attentatorum non poterat capi, & propterea poſſeſſio fuit atten-
4 tata, † cùm iudex ſuperior incepiſſet cognoſcere de appellatione extraiudiciali. Innoc. in dicto cap. conſtitutis, 2. numer. 4. Imol. numer. 14. verſ. & hæc dicit vera, de appellat. qui allegantur in dicta deciſione Leodinen. & bene ponderantur.

Neque releuat poſterior poſſeſſio Franciſci de man-
5 dato iudicis capta, † quia tanquam poſterior præſumitur clandeſtina, & tanquam capta poſt appellationem, eſt nulla, & attentata, cap. non ſolum, de appell. in 6. & non impedit quominus manutentio poſsit dari Antonio, cum non habuerit ſe pro ſpoliato, Rab. conſ. 135. nu. 2. l. 2. & fuit pluries reſolutum.

Papien. Coadiutoriæ. Lunæ 20. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta, eſt timenda & cauſat attentata.*

2 *Acta poſt inhibitionem factam à non habente iuriſdictionem, ſi deinde ſuperueniat iuriſdictio, poſsũt reuocari.*

DECISIO CCCXV.

1 DOmini reſoluerunt; poſſeſsionem captam poſt inhibitionem, fuiſſe attentatam, quia inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta, eſt timenda, & cauſat attentata. Put. deciſ. 395. l. 2. Achil. deciſ. 29. de appell. Verall. deciſ. 128. l. 1. in manuſcr. Rot. deciſ. 26. de appell. in antiq.

2 Neque facit, quod cum literæ habeant clauſulam, (ſublata,) inhibitio fuit conceſſa abſque iuriſdictione, & propterea non cauſat attentata, quia hoc iudicium non ſpectabat ad inferiorem, ſed Rota debebat adiri, vt iuribus allegatis. Et ſufficit, quod hodie cauſa reperiatur commiſſa, prænia apertione oris, vt poſſint reuocari dicta attentata, cum adſit iuriſdictio. Bart. in l. fin. circa finem, C. de cat. frument. Vrb. Romæ l. 11 Alexand. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, nu. 2. & ibi Iaſ. nu. 77. ff. de lib. & poſthum.

Mõtis Regalis Iuriſdictionis. Lunæ 27. Nouẽbris 1606.

SVMMARIVM

1 *Epiſcopus ſubrogatus in locum Abbatis, habet iuriſdictionem in monachos priuatiuè ad ſuperiores regulares, exceptis ijs quæ concernunt regularia inſtituta, & nu. 3.*

2 *Epiſcopus ſubrogatus loco Abbatis, cenſetur ſubrogatus quoàd omnia.*

4 *Epiſcopus procedens in forma iudicij, habet iuriſdictionem priuatiuè ad alios, etiam quod Eccleſia Cathedralis non ſit regularis.*

5 *Exceptio firmat regulam in caſibus non exceptis.*

6 *Iuriſdictio cenſetur data priuatiuè, non cumulatiuè, quando conſtat de mente concedentis.*

7 *Iuriſdictio in dubio cenſetur data cumulatiuè, non priuatiuè reſpectu tamen illius qui iam habet iuriſdictionem.*

DECISIO CCCXVI.

DVbitaui, an Domini Archiepiſcopi Montis Re- 1
galis pro tempore habeant priuatiuè, vel cumulatiuè ſuperiores Regulares iuriſdictionem in Monachos illius Eccleſiæ Cathedralis. Et Domini cenſuerunt priuatiuè, exceptis tantum ijs quæ concernunt regularia inſtituta, qui in huiuſmodi Cathedralibus Regularibus Epiſcopi ſunt loco Abbatum Monachorum, vt generalem conſtituendo regulam dicunt Io. And. Hoſt. & alij in cap. cauſam quæ, 1. de iudic. & in ſpecie de hac Eccleſia dicit Abb. ibidem numer. 8. &
ſeq. Et propterea, † cum ibi Archiepiſcopi ſint loco 2
Abbatum, fruſtrà quæritur, an iuriſdictio eis competat priuatiuè, vel cumulatiuè, quia cenſentur ſubrogati quoàd omnia non excepta, vt bene per Abb. in d. cap. cauſam quę nu. 10.

Hinc gloſſ. final. & Doctor. in cap. nullus de elect. 3
in 6. dixerunt, ad Epiſcopum Cathedralis Regularis ſpectare omnimodam iuriſdictionem in illius Monachos. Et idem firmauit Rota in hac cauſa, 8. Martij 1604. coram me.

Et quando proceditur in forma iudicij, quod Epi- 4
ſcopi habeant de iure communi iuriſdictionem priuatiuè, etiam quod Eccleſia Cathedralis non ſit Regularis, firmauit Rota per tres deciſiones in cauſa Cæſaraugustana, 13. Nouembris 1587. & 28. Martij 1588. & 12. Febr. 1590. coram bo. me. Orano, & in hac cauſa in dicta deciſione 8. Martij, per tex. in capit. cum perſonæ, de priuil. in 6. D. Guido Pap. dec. 559. col. 4. verſ. Vbi vero ageretur de crimine contra Monachũ, cum alijs pluribus ibidem allegatis.

Hinc etiam, vltra diſpoſitionem iuris communis, in Bulla Pauli III. Monachi eximuntur à iuriſdictione dominorum Archiepiſcoporum, quoàd regularia inſti-

Digitized by Google

5 inſtituta tantum. † Quæ exceptio firmat regulam in
6 caſibus non exceptis. Et concluſiones ſunt claræ, † quod
quando conſtat de mente concedentis, iuriſdictio cẽ-
ſetur data priuatiuè, non cumulatiuè, vt per Felin.
in cap. paſtoralis, col. 3. in 1. limit. de offic. iud. ordin.
Rom. conſ. 393. vbi Add. in liter. A. Et communem di-
cit Ferrer. in conſ. 142. nu. 15. in princ. l. 1.

7 Præterea, licèt in dubio regulariter iuriſdictio cen-
ſeatur data cumulatiuè, non priuatiuè, vt late per
Rom. d. conſ. 393. num. 1. & ſeq. & ibi Add. Felin. in d.
cap. paſtoralis, num. 1. & ſeqq. Et tenuit Rota, ex ſen-
tentia Illuſtriſſimorum interpretum Concil. in cauſa
Piſcien. iuriſdictionis 15. Iunij 1590. coram Illuſtriſ-
ſimo Platto, tamen hæc concluſio intelligitur reſpe-
ctu illius qui iam habet iuriſdictionem. Tunc enim ſi
alteri concedatur, cenſetur conceſſa cumulatiuè, niſi
appareat de contraria mente concedentis. Et ideo in
propoſito non applicatur, quia Domini Archiepiſco-
pi ſunt ſuffecti in locum Abbatis Monachorum qui
habebat iuriſdictionem. Et propterea iuriſdictio po-
tuit dari priuatiuè tantùm, quia non aderat cum quo
daretur cumulatiuè. Vnde concluſum, iuriſdictionem
ſpectare ad Dominos Archiepiſcopos pro tempore
priuatiuè, non cumulatiuè.

Conchen. Archipresbiteratus. Lunæ 27. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum, ſeſſ. 21. c. 2. habet locum in permutatione beneficij. Limita quando permutans aſſequutus eſt poſſeſſionem pacificam alterius beneficij ſufficientis, nu. 7.*
2 *Iura extracta lite pendente, ab eo qui non fuit rogatus, non probant.*
3 *Negatiua, quod impetrans non fecerint mentionem de aliqua re, non probatur ex inſpectione gratiæ, cùm in beneficialibus detur multiplicatio titulorum nu. 4.*
5 *Pluralitas titulorum præſumitur contra actorem.*
6 *Impetrans beneficium illius qui non deceſſit in pacifica triennali poſſeſſione tenetur probare plene, & concludenter ius illius.*

DECISIO CCCXVII.

D. Amoraga, qui obtinuerat, ſe ſubrogari in iu-
ribus Oſorij, etiam quoad ſpolium, ius illius de-
ducebat nullitate permutationis, ex quo in ea non
facit mentionem, quod fuerat ordinatus ad titulum
Archipresbiteratus de quo agitur, iuxta deciſionem
1 Concilij Tridentini, ſeſſ. 21. c. 2. de reformat. † quod
licet loquatur de reſignatione, tamen Sacra Congrega-
tio cẽſuit, habere locum etiam in permutatione. Cuius
ſententiam ſequuta fuit Rota in cauſa Mutinen. Ca-
nonicatus 19. Nouembris 1602. coram bonæ memo-
rię D. Litta. Vnde dubitaui, an gratia D. Amoragæ
eſſet iuſtificata. Et Rota, ipſo non informante, cen-
2 ſuit negatiuè reſpondendum, † Nam iura, quæ dan-
tur ad probandum, quod Oſorius fuit promotus ad
titulum huius Archipresbiteratus, non probant, cum
fuerint extracta ab eo qui non fuit rogatus, lite pen-
dente, abſque cõpulſorialibus, Rot. dec. 1. de fideicom.
inſtr. in nou. Verall. deciſ. 244. par. 2.

Sed quatenus probaretur, Oſorium fuiſſe promo-
tum ad titulum huius Archipresbiteratus, nec tamen
huiuſmodi probatio ſuffragaretur † quia nihilomi- 3
nus hæc negatiua, quod de hoc non fuit facta mentio
non probatur ex ſupplicatione permutationis, quæ
datur, † quia cum in beneficialibus detur multiplica- 4
tio titulorum, cap. poſt electionem, de conceſſ. præ-
bend. Caſſad. dec. 3. nu. 8. de cauſ. poſſ. & prop. non pro-
batur hæc negatiua, niſi coarctetur loco, ſcilicèt fa-
ctis diligentijs in regiſtris, quod alia non adſit ſuppli-
catio. Caſſad. deciſ. 5. ſuper regul. quia cùm hæc pro-
ducatur à parte, non excludit, quod non poſſit eſſe
alia, in qua de ordinatione ad titulum dicti Archipreſ-
biteratus mentio habeatur Caſſad. dec. vlt. numer. 6. de
prob. Creſc. deciſ. 21. num. 4 de prob. † pluralitas enim 5
præſumitur contra illum qui probare tenetur. Ruin.
conſ. 46. num. 16. l. 4. & dixit Rota in cauſa Ferrarien.
præſtentionum, 19. Decẽbris 1578. coram bo. me. Orio-
lea.

Sed etiam ijs ſemotis, dom Amoraga adhuc tene-
retur probare, beneficium vacare ex perſona Oſorij,
quia, cùm non deceſſerit in pacifica poſſeſſione trien-
nali, ita vt poſſit iuuari allegatione Lapi 89. Caſſad.
dec. 2. in fine, de cauſ. poſſeſſ. & propr. † plenè, & 6
concludenter tenetur probare ius ipſius Oſorij, Ægid.
dec. 112. Caſſad. dec. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Verall.
dec. 92. l. 1. in manuſcript. Rebuff. in titulo de ſubrog.
numer. 15. & ſuper concord. in tit. de mandat. apoſt. §.
declarantes in Verb. ſucceſſores, circa finem, verſ.
inſuper ſubrogatus. Et fuit dictum in cauſa Legionen.
præſtimoniorum, 16. Ianuarij 1595. coram Illuſtriſſi-
mo Pamphilio.

Et denique ſi præfata omnia tollerentur, adhuc D.
Moraga non poſſet obtinere, quia vt declarauit Con-
gregatio Illuſtriſſimorum interpretum Concilij, in
hac cauſa prædictum decretum Concilij non habet
locum, quando permutans aſſequutus eſt vigore per-
mutationis, pacificam poſſeſſionem alterius beneficij
ad ſui congruam ſuſtentationem ſufficientis.

Albanen. Fideicommiſſi de Sabellis. Ven. 1. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio non inducitur, niſi ex actibus proximis, ex quibus alia coniectura ſumi non poſſit.*
2 *An debita ſoluenda die determinata per teſtatorem, ſolui debeant ab herede fideicommiſſario, an verò à fideicommiſſario.*
3 *An ex actibus de quibus hoc nu. & nu. 1. 4. 5. & 6. inducta ſit repudiatio, vel aditio.*
4 *Confeſſio procuratoris non nocet principali.*
6 *Actus non ſunt interpretandi præter intentionem agentis.*

DECISIO CCCXVIII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicet non con-
ſtare, Chriſtophorum repudiaſſe hereditatem
Honorij, quia de expreſſa repudiatione non conſtat;
nec minus de tacita, cum non adſint actus proximi,
& tales, vt ex eis alia coniectura ſumi non poſſit, † ſi- 1
ne quibus dicta renunciatio non inducitur. Dec. conſ.
404. num. 3. Pariſ. conſ. 49. num. 40. vol. 3. Aym. conſ.
257. numer. 4. verſ. 8 ſi dicamus. Nam & ſi Chriſto-
phorus intentauerit iudicium ſuper repetitione debi-
torum Honorij, quę pro portione hereditaria, tan-
quàm heres ab inteſtato vna cùm Ludouico ſoluerat,
hoc

Digitized by Google

hoc de iure potuit facere, quia reperto teſtamento, Ludouico erat ſcriptus hæres in proprietate, & Virginia mater in vſufructu, ipſe verò Chriſtophorus fideicommiſſarius conditionalis. Et licèt poſt delatam hereditatem adhuc proſequutus fuerit illud iudicium, tamen potuit credere, ſolutionem debitorum ſpectare ad Virginiam, & Ludouicum, ex quo illis teſtator præfixerat certum tempus pro dicta ſolutio-
2 ne debitorum. † Ex quo multi Doctores tenuerunt, fructus perceptos computari cum debitis teſtatoris ſolutis, quamuis contraria ſententia ſit verior, ex allegatis per Pereg. de fideicom. art. 35. num. 10. & ſeqq. Et huiuſmodi intellectus ſuadetur ex ipſamet aſſertione Chriſtophori in commiſſione, in qua dicit, quod cauſa pendebat in Rota ſuper eo ad quem ſpectaret ſolutio debitorum. Nam ſi Chriſtophorus habuiſſet animum repudiandi, non fuiſſet vſus his verbis, quia illo caſu nullo pacto ſolutio debitorum ad ipſum ſpectare poterat. Et præſtum intellectum iunctis verbis, bene declarant alia verba commiſſionis, ſcilicèt repugnare, Ludouicum hæredem eſſe, & debita ſoluere nolle, quia ſi intelligantur ſecundum prædictum ſenſum Chriſtophori, ex illis non oritur aliqua probabilis coniectura repudiationis.

3 Nec etiam ex eo poteſt induci repudiatio, ex quo Chriſtophorus egit pro redditione rationis tutelæ contra Virginiam matrem, & filias Ludouici, vocando illas hæredes Honorij, quia hæc non ſubſiſtunt, nec releuant. Nam quo ad Virginiam matrem, non adeſt difficultas, quod contra eam poterat abſque aliquo ſcrupulo repudiationis agere, cum fuiſſet vnà cum Honorio eius tutrix. Quo verò ad filias Ludouici, non egit contra ipſas vti heredes Honorij, nam etſi commiſerit cauſam contra Virginiam, & heredes Honorij, vt curſor refert, feciſſe citationem ad dicendum contra Commiſſionem contra Virginiam, & alios nominatos in Commiſſione, non apparet propterea dictam commiſſionem fuiſſe exequutam con-
4 tra dd. filias Ludouici, vti heredes Honorij. † Et illa aſſertio in Commiſſione facta à procuratore, quatenus intellexit de filiabus Ludouici, non potuit præiudicare Chriſtophoro, cum non eſſet de re quæ in poteſtate ipſius procuratoris eſſet, Achil. dec. 4. de confeſſ. Nec vſus commiſſionis operatur, quod Chriſtophorus approbauerit filias Ludouici, vti heredis Honorij, cum ex proſequutis appareat contra ipſas egiſſe, vti heredes Ludouici, ex allegatis in cauſa Comchen. Archipresbiteratus, 28. Ianuarij 1598. coram R.P.D. meo Decano.

5 Nec poſſunt inducere repudiationem aliæ citationes. Nam illa exequuta contra Alexandrum Fantinum, vti procuratorem heredum & Virginiæ, ad producendum libros rationis, & computorum, non ſuffragatur, non enim apparet, filias Ludouici fuiſſe citatas, vti heredes Honorij, & dicta citatio potuit fieri contra filias Ludouici, apud quem vti primum heredem, veriſimiliter remanſerunt dicti libri rationum, nec ius poteſt fieri in ſequentibus verbis, [ad allegandum, & probandum, excipiendum, &c.) quia hæc poſſunt intelligi ſecundum ſubiectam materiam, ſcilicèt, ex qua cauſa non tenerentur exhibere, vel producere. Et alia citatio contra Virginiam & filias Ludouici, ad reddendum rationem, & aliæ ad videndum relaxari mandatum, minus iuuant, quia apparet, contra dictas filias fuiſſe factas pro omni iure ſuo, & intereſſe, ex quo mandatum ſolum fuit relaxatum contra Virginiam, & tamen Chriſtophorus non reclamauit. Non enim veriſimile eſt, quod ſi voluiſſet agere contra filias Ludouici, vti heredes Honorij, non reclamaſſet, ſua enim intererat, cum plures haberet perſonas obligatas, habere etiam illas condemnatas. † Et propterea iſti actus non ſunt inter- 6
pretandi præter intentionem ipſius Chriſtophori, l. Lucius, §. Imperatores, ff. ad municipalem l. non omnis, ff. ſi cert. pet.

Quantum attinet ad teſtes nouiter examinatos, ex quibus prætenditur, repudiationem probari. Secundus & quartus deponunt de auditu, alij duo, & præcipuè quintus, deponit in veriſimilia, bis enim alloquutus fuit Chriſtophorum, & ab eo vtraque vice audiuit hæc verba, (voglio non eſſer herede,) quia depoſitione, & verbis, & qualitate teſtis conſideratis, apparet, quanta fides ei ſit adhibenda. Et ceſſat omnis difficultas, quia depoſitiones iſtorum teſtium, bene etiam poſſunt adaptari, vt verba Chriſtophori ſint intelligenda ad effectum, vt creditores, qui petebant, debita ſibi ſolui, agerent contra Virginiam heredem vſufructuariam, ad quam ſolutio debitorum ſpectabat, iuxta diſpoſitionem teſtatoris, vt ſuprà dictum eſt.

Taurinen. Decimarum. Lunæ 4. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sufficit citare vnum ex procuratoribus conſtitutis cum clauſula* IN SOLIDVM, ITA VT NON SIT MELIOR CONDITIO OCCVPANTIS.
2 *Mandatum reſtrictum ad vnam inſtantiam non extenditur ad aliā, cum ſit ſtricti iuris, niſi adſint verba apta nata comprehendere alias inſtantias.*
3 *Clauſula ad* PROVOCANDVM, *operatur, vt procurator poſſit appellare, & appellationem proſequi.*
4 *Clauſula,* RELEVANS, *&c. habet vim fideiuſſionis de iudicatum ſoluendo, tam in prima, quàm in alijs inſtantijs, & nu. 6.*
5 *Qui vult conſequens, per neceſſe etiam vult antecedens.*
6 *Procurator dominus litis effectus, durat in quacūque inſtantia, ſi in eius mandato adſit clauſula,* RELEVANS, *&c. licèt regulariter expiret, lata ſētentia.*
7 *Omiſſio citationis ad dicendum contra commiſſionē, vitiat ſentētiam, ita vt citatio in terminis ſubſtātialibus non ſufficiat.*
8 *Limita, vt citatio in terminis ſubſtantialibus ſufficiat, quando in ſecunda inſtantia non fuerunt facta noua acta, aut nihil fuit de nouo productum.*
9 *Limita, vt etiamſi acta de nouo fuiſſent facta, non inde ſequitur nullitas ſententiæ, ſed iniuſtitia.*

DECISIO CCCXIX.

FVit reſolutum, ſententiam Rotalem vltimo loco 1
latam eſſe validam, quia cùm fuiſſent conſtituti procuratores Ioannes, Stephanus, & Cæſar cum clauſula, (inſolidum, ita vt melior non ſit conditio occupantis,) ſufficit, Cæſarem fuiſſe citatum, capit. ſi duo, de proc. in 6. Creſc. dec. 16. de procur. Et fuit pluriès reſolutum.

Neque officit, quod mandatum videatur reſtrictum 2
ad cauſam appellationis introductum coram ſubrogato Reuerendiſſimi Pacen. Et propterea non potuiſſe vlterius agi cum dicto procuratore, quia mandatum eſt ſtricti iuris, c. qui ad agendum, de procur. l. 6. Et

Digitized by Google

l.6. Et in terminis eſt deciſio Veral.284. num.2.par.3.
Quia per Dominos fuit reſponſum, ſufficere, quòd
in mandato adſint Verba apta nata comprehendere
ſequentes inſtantias, vt fuit reſolutum in cauſa Tira-
ſon. Canonicatus, 28 Ianu. 1575. coram bo. me. Epi-
ſcopo Lauretano. In mandato autem de quo agitur,
adeſt clauſula, (ad prouocandum,) & alia clauſula
3 (releuans, &c.) † quæ clauſula (ad prouocandum) ſe-
cundum opinionem Papaz. ad dec.9 nu.6. de procur.
in nou. operatur, non ſolum, vt procurator poſſit ap-
pellare, ſed etiam appellationem proſequi. Cuius opi-
nio Videtur hic de plano procedere, ſtante alia clau-
4 ſula, (releuans, &c.) † quę clauſula in mandato pro-
curatoris appoſita habet Vim fideiuſſionis de iudica-
tum ſoluendo. Specul. in tit. de ſatiſd. §. expedito, num.
2. Vitalin. in Clem. 1. nume. 48. & 49. de procur. Et fuit
dictum in cauſa Reatina Caſtri portæ, 5. Nouembris
1586. coram bo. me. Orano. Et hæc ſatiſdatio non tan-
tum intelligitur data in inſtantia pendente coram di-
cto ſubrogato Pacen. ſed etiam in alijs inſtantijs; ſe-
cundùm opinionem æquiorem, quam Rota ſeruat vt
per Caſtren. in l. cum apud, num. 1. verſ. ego habui iu-
ſtum caſum, ff. de iudic. ſolui. Aegid. dec 353. Veral. dec.
67. l. 2. in manuſcr. Caſ. de Graſs. dec. 2. nu. 7. de locat.
Cott. deciſ. 4. Et hanc etiam ſequitur Parlamentum
Burdegalen. vt per Boer. dec. 315. num. 1. Et conſilium
Neapolitanum, vt per Vinc. de Franc. dec. 320. par. 2.
Et Senatus Pariſien. vt teſtatur Theſaur. dec. 202. num.
5 qui iuribus contrarijs bene reſpondit. Vnde ſi ſatiſ-
dedit pro procuratore in quacumque inſtantia, per
neceſſarium antecedens, voluit pariter in prima in-
5 ſtantia eſſe procuratorem, ex regula † quòd qui vult
conſequens, per neceſſe vult etiam antecedens,
l. illud, ff. de acquirend. hereditat. l. ad rem mo-
bilem ff. de procurator. cum vulgaribus; ſtante maximè
dicta clauſula (ad prouocandum,) quæ magis Vide-
6 tur declarare mentem conſtituentis. † Et per hoc mo-
tiuum Rota in cauſa Reatina dixit, mandatum pro-
curatoris domini litis effecti durare in quacumque in-
ſtantia licèt regulariter lata ſententia, expiret, quia di-
citur dominus inſtantiæ. Achil. deciſ. 13. de procur.

Alia nullitas deducta contra ſententiam in nùs e-
8 tiam placuit Dominis, † quia etſi pars non fuerit ci-
tata ad dicendum contra commiſſionem, prout requi-
ritur, itaut nec ſufficiat citatio in terminis ſubſtantia-
libus, Vt fuit reſolutum in cauſa Bracharen. de Gar-
fei. 27. Nouembris 1600. coram R.P.D. meo Sacrato,
tamen poſteà eadem deciſio 19. Nouembris 1603.
in eadem cauſa corā eodem fuit declarata, vt ſufficiat
citatio in terminis ſubſtantialibus, quando nihil fuit
productum de nouo, & noua acta non fuerunt facta
in cauſa appellationis, ſed antiqua tantum producta,
quia eorum productio conualidatur per citationem in
terminis ſubſtantialibus ad dicendum contrà, prout
9 fuit factum in caſu iſto. † Et bene etiā applicatur alia
limitatio, quatenus acta de nouo fuiſſent facta, quòd
licet non ſuſtinerentur, non inde ſequeretur nullitas
ſententiæ, ſed iniuſtitia, quia non iuſtificatur ex actis.
Quæ iniuſtitia non poteſt conſiderari, quando quis
habet diſpoſitionem iuris communis pro ſe, vt
etiam in caſu iſto, quia parochus qui agit
ad decimas, habet diſpoſitionem iu-
ris ad ſui fauorem, cap. cum
contingat, de de-
cimis.

Aſculana Pecuniaria. Lunæ 11. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus dare fideiuſſores, probare debet, fideiuſſores eſſe idoneos.*
2 *Exceptio non adimplementi eſt ſuſpenſiua, & limitatiua, donec impleatur.*
3 *Emptor poſſidēs rem & pretium, tenetur ad fructus recompenſatiuos, etiam quòd venditor non adimpleuerit ex parte ſua, nu.4.*
5 *Fideiuſſor pro pretio, tenetur ad fructus recompenſatiuos.*

DECISIO CCCXX.

CVm præſuppoſito, quòd fideiuſſor de euictione
datus per Rucciarellos venditores ſit idoneus,
† ad quos onus hoc probandi ſpectat, l. ſi verò, §. 1
qui pro rei, ff. qui ſatiſd. cog. Et quòd Antonina Vxor,
& Guidius filius Capitanei Theodori, quorum no-
mine ipſe emit, ratificauerint emptionem, fuit reſolu-
tum, ipſos à die datæ fideiuſſionis teneri ad ſoluen-
dum fructus cenſus, quem pro parte pretij in ſe
ſoluendum ſuſceperunt, nec non ad ſolutionem
terminorum pretij, ita vt incipiant maturari poſt
dictam fideiuſſionem, iuxta tenorem inſtrumen-
ti. † Exceptio enim non adimplementi, eſt ſuſpen- 2
ſiua, & limitatiua ſolùm, donec adimpleatur. Alex.
conſ. 27. num. 2. lib. 1. Bellon conſ. 25. no. 3. & ſequen.
Menoch. de arbitr. quæſt. 16. nu. 6. lib. 1. Et fuit dictum
in cauſa Britonorien. pecuniaria 11. Februarij 1605.
& 23. Iunij huius anni, coram R.P.D. meo Ortember-
go.

Inſuper tenetur ad fructus recōpenſatiuos, ex æqui- 3
tate, l. curabit, C. de act. empt. pro dicto cenſu, vſque
ab initio contractus, quia circa ſenſum non fuit data
aliqua dilatio ad ſoluendum, ſed ſolùm conuentum,
quòd emptores non tenerentur ad fructus, donec fi-
deiuſſor de euictione daretur. Quo verò ad terminos
pretij, cùm eſſet data dilatio ad ſoluendum, pro tem-
pore quo illa durauit aliqui fructus non debentur,
ſecus tamen poſtquam ſolutio retardabatur, ex quo
fideiuſſor de euictione non dabatur. Regulæ enim
ſunt claræ, quòd licèt venditor non adimpleat, ſi ta-
men rē tradiderit, teneatur emptor ad fructus recom-
penſatiuos. Bald. in l. 2. num. 7. Caſtr. num. 1. C. de Vſur.
Dec. conſ. 119. col. 3. verſ. 6. adduci poteſt, & col. Vlt.
Verſ. 5. non obſtat. Pariſ. con. 6. nu. 29. & ſeq l. 1. Alex.
conſ. 147. num. 3. l. 5. Soci. ſen. conſ. 176. col. 2. nume. 7.
l. 2. Cagnol. in d. l. curabit, numer. 31. Couar. Var. reſol.
l. 3. cap. 4. num. 6. verſ. 12. non tamen pro ea parte pretij
circa quam fuit data dilatio ad ſoluendum. Soci. ſen.
d. conſ. 176. col. Vlt. ſub num. 11. l. 2. & conſ. 103. num.
26. & conſ. 130. num. 5. & ſeqq. l. 4. Dec. conſ. 119. num.
3. vſq; ad finem, Rub. conſ. 88. Cagnol. in d. l. curabit,
num. 52. Couar. vbi ſupra, nu. 5. in princ.

Quantum verò attinet ad Capitaneum Theodo- 5
rum, qui emit nomine vxoris, & filij, fuit reſolutum,
teneri eum ad pretium tantum, pro quo fideiuſſit, &
non ad fructus recompenſatiuos. l. fideiuſſores magi-
ſtratuum, §. pro Aurelio, ff. de fideiuſſ.

An autem Capitaneus Theodorus teneatur ad di-
ctos fructus quaſi egerit nomine ſimulato vxoris, &
filij, & tanquam ille ad cuius manus bona peruenerunt

R Domi-

Domini dixerunt, non eſſe præſentis inſpectionis. Et ita fuit reſolutum ſolis Mucchiarellis informantibus.

Romana, ſeu Anagnina Cambiorum Lunæ 11. Decembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Rota non attendit aliorum ſententias niſi iuſtificentur ex actis.*

2 *Confeſſio facta ad alium finem, & inter alios, non probat, maximè ſi facta ſit incidenter.*

D E C I S I O CCCXXI.

Domini reſoluerunt, non conſtare de credito, ad effectum quod cambia debeantur, quia cum dicatur de eo apparet ex ſententia A.C. ſufficit, quòd
1 dicta ſententia non iuſtificetur ex actis. † Rota enim non attendit aliorum ſententias, niſi ſint iuſtificatæ.
2 Put. dec. 401. l. 1. Chiſſanen. dec. 179. † Nec etiam heredes poſſunt iuuari ex confeſſione facta in precibus, quia fuit facta ad alium finem, & inter alios, & propterea non præiudicat. Alcia. in l. 1. §. ſi quis ita ad finem, in 2. lect. tom. 4. ff. de verb. oblig. Et eo magis cùm fuerit facta incidenter, & acceſſoriè, non autem principaliter, & propterea, quo caſu non præiudicat ad alium effectum. Abb. in cap. at ſi clerici, in princ. num. 6. de iudic. Dec. conſ. 310. num. 4. & 5. Pariſ. conſ. 59. num. 17. l. 4.

Non obſtat, quòd non adſit iuriſdictio, vt cognoſcatur ſuper dicto credito, quia clauſulæ commiſſionis ſunt ampliſſimæ. Et ceſſat difficultas, cùm non poſſit cognoſci, an cambia debeantur, niſi priùs conſtet de credito quod negatur.

Portugallen. Penſionis. Ven. 15. Decembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Exequutor debet eſſe certus de ſua iuriſdictione.*

2 *Notario creditur in pertinentibus ad ſuum officium, & in ijs de quibus ipſe primò fuit rogatus, magis illi creditur, quàm alteri notario poſteà contrarium atteſtanti.*

3 *Tranſlatio penſionis vigore priuilegij militis Lauretani, poteſt fieri coram notario, qui requiritur ad effectum probationis, non vt tanquam exequutor antequam poſſeſſionem caſſet, & nouam reſeruet, n. 4.*

5 *Actum vno modo faciens, non alio modo facturus, non poteſt aliam viam eligere.*

6 *Actum faciens, intelligitur facere eo modo quo meliùs fieri potuit.*

7 *Fides parochi atteſtantis, quem fuiſſe excommunicatum, non probat eſſe excommunicatum.*

8 *Acta notarij publicè non excommunicati ſuſtinentur ratione publici officij.*

9 *In ſummis, & ſpeciebus vtile per inutile non vitiatur.*

D E C I S I O CCCXXII.

Opponebatur contra deciſionem in hac cauſa factam pro validitate tranſlationis penſionis. Primò, quòd exequutor electus ad hunc actum non fuit certus de ſua iuriſdictione, † prout requiritur. Rot. 1
deciſ. 19. & 21. de conceſ. præbend. in nou. Creſcent. dec. 13. eodem tit. Non enim fuerunt exhibitæ litteræ originales reſeruationis penſionis, & creationis militis Lauretani, & priuilegiorum huiuſmodi militum circa facultatem transferendi. Hoc motiuum viſum fuit Dominis non ſubſiſtere, † quia quoad literas re- 2
ſeruationis, & creationis militis Lauretani, notarius, cui creditur, Put. dec. 475. l. 2. teſtatur fuiſſe exhibitas, vt in proceſſ. fol. 66. & 67. Vnde parum refert, quòd notarius compulſoriæ dicat in compulſatione (tranſumptum tranſumpti) quia hoc non tollit aſſertionem notarij tranſlationis, & apparet, verè hunc fuiſſe errorem notarij compulſoriæ, quia notarius actuarius qui fecit primum proceſſum, ſubdit, prout legitur in proceſſu compulſato in inſtrumento, quod extraxit à proprijs originalibus. Et quantùm ad priuilegia Militum Lauretanorum, licèt materia reddatur dubia, quia notarius teſtatur, fuiſſe productam Bullam creationis in Militem, in qua adſunt priuilegia &c. quæ tamen non leguntur in ſupplicatione, quæ habetur in actis, quæ tunc ſufficiebat, cum haberet clauſulam, quòd ſola ſignatura ſufficiat, tamen, quicquid ſit, an fuerint exhibita priuilegia, adhuc nihilominùs dixerunt Domini, tranſlationem ſuſtineri, † quia cùm tranſlatio vigore priuilegiorum poſſit fie- 3
ri etiam coram ſolo notario, vt fuit latè deductum in cauſa Lucana penſionis, 17. Febr. 1592. coram bon. mem. Orano, non fuit neceſſaria exhibitio priuilegiorum, † quia interuentus notarij deſiderat ad 4
effectum probationis, non ad effectum, vt tanquam exequutor antiquam poſſeſſionem caſſet, & nouam reſeruet. Put. deciſ. 344. l. 2. Et fuit dictum in allegata cauſa Lucana.

Non obſtat, quòd penſionarius elegit viam exe- 5
quutoris, & non viam notarij. Vnde videtur intrare regula (quod potui, nolui, &c.) quia regula procedit, quando quis ita intendit facere, & non aliàs, quod ſecùs eſt in caſu iſto; quia cùm tranſlatio penſionis pendeter ex voluntate penſionarij, † dicendum eſt, tran- 6
ſtuliſſe omni iure quo meliùs facere potuit, l. 3. ff. de teſtam. milit. vbi miles licèt incipiat teſtari iuxta ius commune, per hoc tamen non videtur renunciare velle priuilegio militis. Et in noſtris terminis eſt elegans deciſ. Put. ſupradict. 344. l. 2. digna quòd videatur, & ſenſit Rota in dicta deciſ. Lucana corã Orano.

Secundò opponebatur, quòd notarius qui de tranſlatione fuit rogatus, erat tunc excommunicatus, ſed neque iſta nullitas placuit, quia hoc probatur ex fide coadiutoris Parochi, † quæ cum ſit de actu de præte- 7
rito, non probat. Aegid. deciſ. 61. Et ſi huiuſmodi probationibus adhibenda eſſet fides, tamen contrarium conſtat ex alia atteſtatione, nempè quòd de anno, quo fuit rogatus de translatione, Sacramentalem confeſſionem fecit, & Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum percepit, & fuit abſolutus. † Vltra quòd 8
cùm non appareat fuiſſe notoriè, & publicè excommunicatum, ſuſtinentur geſta ratione publici officij, vt fuit dictum in cauſa Iacen. Archidiaconatus, 23. Iunij 1601. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, & in cauſa Burgen. Canonicatus. 17. Octobr. 1586. coram bo. me. Gyptio.

Tertia & vltima nullitas ſimiliter non placuit, ſcilicèt priuilegia loqui de penſionibus non excedentibus medietatem fructuum, & propterea debuiſſe priùs iuſtificari iſtam qualitatem, quod penſio non excederent medietatẽ quia fuit reſponſum, ex lectura apparere contrarium; nam qualitas iſta fuit appoſita reſpectu translationis, ex quo facultas datur militibus

trans-

Digitized by Google

tranſferendi penſionem, non tamen ſummam 200.
ducatorum, nec medietatem fructuum excedentium,
& propterea ſi titularis prætendit, penſionem trans-
latam excedere medietatem, tenetur probare, & hoc
probato non releuaret ad effectum nullitatis transla-
tionis, ſed tantùm ad effectum reductionis penſionis,
9 † quia in ſummis, vel ſpeciebus, vtile per inutile non
vitiatur vt fuit in noſtris terminis dictum in allegata
Lucana, coram bo. me. Orano.

Calaguritana Iuriſprouidendi. Lunæ 18. Nouembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 Iuriſdictio expirat lata ſententia. Quòd ſi ſunt plura capita, & ſententia lata ſit ſuper vno capite, non expirat quoàd alia, niſi dictum ſit quòd ſimul & ſemel cauſa terminaretur, num. 2.

D E C I S I O CCCXXIII.

IN hoc articulo, an eſſet conſumpta iuriſdictio in
caſu de quo agitur, ſcilicèt, vt vigore Commiſſio-
nis, & appellationum à ſententia Reuerendiſſimi Se-
raphini non poſſem cognoſcere ſuper ſubreptione
Breuis Clem. 8. dati ſub die 4. Maij 1592. Domini fue-
runt varij. Nam ex quo vigore dictæ commiſſionis
Clem. 8. de anno 1598. (eſſe exequendum) hac pronú-
ciatione videbatur aliquibus iuriſdictionem fuiſſe con-
1 ſumptam, † quia regula eſt, quòd lata ſententia iuriſ-
dictio expirat, l. Iudex poſteaquàm, ff. de re iudi. Rot.
dec. 16. de re iud. in nou.

Huic motiuo ab alijs reſpondebatur, concluſio-
nem eſſe veram, ſed non applicari, quia cauſa princi-
palis quæ pendebat coram Illuſtriſſimo Seraphino erat
ſuper obreptione Motus Proprij Sixti V. quem ipſe
pronunciauit ſubreptitium. & lite coram ipſo pen-
dente, superuenerunt dicta Breuia Clementis, quæ
coram eo fuerunt producta. Vnde cùm vigore com-
miſſionis appellationis, bo. me. Litta pronunciauerit
ſolum ſuper exequutione dicti Breuis de anno 1598.
2 apparet, non fuiſſe conſumptam iuriſdictionem, † cùm
capitula ſint diuerſa, & dictum non ſit, quòd ſimul &
ſemel cauſa terminetur. Abb. in cap. cum G. & A. num.
9. & in cap. cùm inter, nu. 23. & 24. de re iudic. & bene
in conſ. 97. in princ. & nu. t. l. 1.

Ex quibus viſum fuit, partes iterum eſſe audiendas
poſt Reges.

Narnien. Confinium Lunæ 18. Decembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 Teſtes de Vniuerſitate regulariter non repelluntur, & nu. 6. niſi habeant intereſſe, nu. 2. & 3.

4 Si paſcua venduntur, & pretium in archa communi reponitur, agitur de intereſſe Vniuerſitatis, non ſingulorum.

5 Quis eſſe non poteſt ſimul actor, & teſtis.

D E C I S I O CCCXXIV.

VIſum fuit Dominis, teſtes Communitatis Nar-
niæ in Rota examinatos, non eſſe idoneos teſtes
quia omnes ſunt de Vniuerſitate, † quia licèt regula- 1
riter non repellantur, c. inſuper de teſtibus, vbi Abb.
& Fel. num. 2. † tamen regula non procedit, quando 2
habent intereſſe. Lanfranc. de teſtibus, nu. 73. Oſaſch.
qui alios refert, dec. 99. numero 39. Menoc. de arbitr.
caſ. 106. num. 13. l. 2. Chiſſanen. deciſ. 189. Hoc intereſſe
autem ſatis probatur, ex quo teſtes iuxtà lx. deponunt,
quòd à menſe Aprilis vſque ad menſem Septembris
paſcere poſſent in loco controuerſo eorum propria ani-
malia. † Clarum enim eſt quòd quando agitur de pa- 3
ſcuis, propter intereſſe ſingulorum teſtes Vniuerſita-
tis non ſunt idonei, Ang. in l. omnibus, nu. 2. verſ. aut
reſpicit ſingulos, C. de teſtib. Caſtr. ibidem num. 2. verſ.
& per prædicta patet. Lanfranch. loco præcit. num. 73.
qui de cõmuni. Oſaſch. & Menoch. in locis præalleg.
Afflict. dec. 400. poſt numer. 5. Couar. pract. quæſt. cap.
18. num. 4. verſ. 4. iudices, Rol. qui de communi, conſ.
72. nu. 13. & ſeq. l. 2.

Neque facit, quòd hic agitur ſuper finibus, non ſu-
per paſcuis, nec ex victoria finium reſultat victoria
paſcuorum, cùm Communitas Narniæ poſſit habere
ſeruitutem in territorio alieno; quia aliàs hoc erat mo-
tiuum Colliſcipionenſ. Et Rota reſpondit ad in-
ſtantiam Narnienſium, hoc non applicari in noſtro
caſu; nam controuerſia ſuper territorio ex eo orta
fuit, quia Narnienſes prætendebant paſcua ſuper bonis
particularium exiſtentibus in ſuo territorio, quare ex
victoria finium reſultat victoria paſcuorum; & ſic in-
tereſt teſtium: quia poſſunt prædicto tempore paſcere
in loco controuerſo.

Non obſtat, quòd quando paſcua venduntur, & 4
pretium in archa communi reponitur, agitur de inte-
reſſe Vniuerſitatis non ſingulorum. Iacobin. de ſancto
Georgio, in l. nullus, nu. 8. verſ. deinde ſi eſſet quæſtio,
ff. de teſtibus, quia quoàd tempus quo teſtes poſſunt
paſcere ſua animalia, hoc non facit Communitas.
Nec releuat dicere, quòd poteſt facere, quia attẽdendũ
eſt, quod faceret de tempore examinis teſtium, ita vt
videatur, quid conſiſtat in animo ipſius teſtis.

Minùs obſtat, quod aliqui ex iſtis teſtibus non ha-
bent animalia, quia hoc intereſſe non conſiſtit ſimpli-
citer in ipſo actu paſcendi, ſed in iure, vel facultate
paſcendi, & ideò vt teſtes non admittantur ſufficit,
quòd conſideretur intereſſe ex ipſo iure paſcendi.

Pariter dixerunt, repellendos illos teſtes quia in-
teruenerunt in mandato, quia non ſolùm fuit datum
nomine Communitatis, ſed etiam proprio nomine
ſingulorũ, ibi (proprijs nominibus, & nomine & vice
Communitatis,) & regulæ ſunt claræ, † quòd quis 5
non poteſt eſſe actor & teſtis. Et fuit reſolutum in hac
cauſa 15. Martij 1604. contra Colliſcipionenſes.

Quoad teſtes Colliſcipionen. viſum fuit Dominis, 6
illos qui non interuenerunt in mandato, & qui non ha-
bent bona in loco controuerſo, eſſe idoneos teſtes, etiã
quòd aliqui ſint de Vniuerſitate, quia, vt dictum eſt,
teſtes de Vniuerſitate admittuntur, & ſunt idonei, ſi
non habent intereſſe.

Nec facit, quòd aliqui ex teſtibus Narnien. depo-
nant, quòd viderunt illos paſcere in loco controuerſo
prædicto æſtiuo tempore, quia hanc prætenſionem
non habent Colliſcipionenſes, nec illi teſtes diſtin-
guunt, an habuerit paſcua de iure vel de facto.

Imò alij teſtes Narnienſes, vt dictum
eſt, dicunt, quod ipſi ſo-
li, & non Colli-
ſcipio-
nenſes poſſunt æſtiuo tem-
pore paſcere.

Digitized by Google

Aquilana beneficij. Lunæ 18. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis, alio non exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis, etiamſi capta ſit per procuratorem ſpeciale mandatum habente, num. 2.*

3 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, nec eſt manutenibilis, etiamſi adſit perceptio fructuum.*

DECISIO CCCXXV.

1 DOmini dixerunt, D. Franciſco dandum eſſe mandatum de manutenendo, quia conſtat de eius poſſeſſione anteriori, quæ licet inſtrumentalis, alio nõ exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis, iuxta ſtylum Rotæ.

2 Neque officit, quod ſit capta per procuratorem, quia cum ſit ſpecialiter conſtitutus ad capiendum dictam poſſeſſionem, ſufficit, quia eſt ſatisfactum regulæ, quod in beneficialibus requiritur ſpeciale mandatum

3 Minùs facit poſſeſſio Hieronymi, quia cùm ſit poſterior, præſumitur clandeſtina, & vitioſa. Vnde non eſt manutenibilis, etiam quòd eſſet cum perceptione fructuum, vt reprobato Cauar. ſæpè firmauit Rota.

Ex quibus meritò Hieronymus agnoſcens bonam fidem, ceſſit dubio.

Maioricen. Penſionis. Vener. 12. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* SINE RETARDATIONE PENSIONIS, *operatur vt validè procedi non poſſit in cauſa, niſi prius penſio ſoluta ſit.*

2 *Depoſitum non integrum non ſuffragatur.*

3 *De liquido ad illiquidum non fit compenſatio.*

4 *Procurator ſine mandato ſpeciali, non poteſt domino preiudicare.*

DECISIO CCCXXVI.

CVm de menſe Iulij 1601. Ioſephus Mas obtinuerit ab A.C. declaratoriam contra Ioannem Sanſalonium, ob non ſolutionem quatuor terminorum annuæ penſionis ducatorum 401. quam declaratoriã nullam prætendebat Ioannes, ex quo tantum tunc eſſet debitor trium terminorum, quia licèt penſio fuit reſeruata de menſe Iulij 1599. tamen ſolum habuit poſſeſſionem parochialis de menſe Martij 1600. Et proptereà cùm cauſa fuiſſet commiſſa in Rota cum clauſula (ſine retardatione ſolutionis penſionis,) ideo antequam cognoſcatur ſuper validitate dictarum cenſurarum, viſum fuit Dominis, eſſe agendum. An conſtaret de integra ſolutione penſionis, ſtante dicta
1 clauſula, (ſine retardatione ſolutionis, &c.) † Quæ
operatur, vt validè minimè procedi poſſit, niſi prius ſoluta penſione. Put. dec. 22. de pen. Caſ. de Graſſ. dec. 8. nu. 1. de re iud. Pariſ. conſ. 94. num. 12. lib. 4. Et fuit pluries reſolutum. Vnde propoſito dubio, vtraque parte informante, Rota cenſuit, non conſtare de integra ſolutione penſionis, nam quicquid ſit de primo termino, Ioſephus fatetur, ſe eſſe debitorem trium terminorum, vt in depoſito lib. 124. facto in partibus, aſſerendo ad reſiduum trium terminorum non teneri, ex quo illud expendit in expeditione Bullarum,
† quod depoſitum, cum non ſit integrum, non ſuffra- 2
gatur. Cur. iun. conſ. 28. numer. 13. late Tiraq. de retract. conuent. §. 4. gloſ. 6. numer. 25. & ſeqq. Nec exceptio, quod reſiduum expenderit in expeditione Bulla-
rum, ei ſuffragatur, † cum de liquido ad illiquidum non 3
detur compenſatio, §. in bonæ fidei, inſt. de act.

Neque facit, quod procurator Ioſephi exegerit di-
ctum depoſitum pro reſiduo, † quia cum non haberet 4
mandatum ſpeciale, non potuit præiudicare Ioſepho, Franciſcus Aret. conſ. 4. nu. 3. Fed. de Sen. conſ. 53. Bald. conſ. 131. lib. 3.

Nazarena Penſionis. Lunæ 15. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Penſio ſoluit in Feſto S. Ioannis, & in die Natiuitatis gratia commodioris ſolutionis.*

2 *Penſio ſolui debet pro rata fructuum, & non pro rata temporis.*

3 *Succeſſor qui non habuit fructus, non tenetur ad integram ſolutionem penſionis decurſæ, non ſolutæ, niſi priùs factis diligentijs.*

4 *Hæres non tenetur ad ſolutionem penſionis decurſæ poſt obitum, etiam ſi aliquid receperit a Camera, niſi in ſubſidium.*

5 *Gratia Principis intelligitur ſine præiudicio tertij.*

DECISIO CCCXXVII.

DVbitaui, quis teneretur ad ſolutionem penſionis
ſcilicèt termini Natiuitatis Domini 1604. Et com-
penſio antiquitus fuerit reſeruata die 13. Iunij ſoluen-
da in die Natiuitatis, & Feſto ſancti Ioannis, clarum eſt,
quod annus terminatur in alio menſe Iunij ſequen-
tis, † licet, gratia commodioris ſolutionis, penſio ſit 1
diſtributa in duobus terminis. Put. dec. 189. numer. 2.
in fin. lib. 2. Et fuit dictum in cauſa Romana penſio-
nis 27. Iunij 1598. coram R. P. D. meo Decano, & in
cauſa Neritonen. penſionis 20. Nouembris præteri-
ti, coram R. P. D. meo Sacrato. Vnde cum Archiepi-
ſcopus obierit de menſe Octobris, & poſtmodum fuit
prouiſus Illuſtriſſimus Dominus Cardinalis Barberi-
nus, clarum eſt, quod ſolutio dicti termini ſpectat ad
Cameram, & ad Illuſtriſſimum D. Cardinalem, pro
rata fructuum quos percepit, a die ſuæ prouiſionis,
vſque ad diem 13. Iunij, quo annus completur, vt in
ſimili fuit conſideratum in dicta cauſa Neritonen.
† Penſio enim debet ſolui pro rata fructuum, & non 2
pro rata temporis, ſecundum opinionem quam Rota
ſeruat. Gabr. conſ. 191. num. 13. & ſeqq. Vol. 2. Et fuit
dictum in cauſa Fanen. penſionis, 19. Iunij 1573. corã
ſanct. mem. Clemente 8. & in cauſa Cæſarauguſtana
penſionis 13. Aprilis 1591. coram Illuſtriſſimo D. M.
Cardinali Pamphilio.

Sed difficultas hodie conſiſtit in eo, quod iam Illuſtriſſimus Cardinalis ſoluit dictum terminum, ſed vult retinere in manibus ſequentes terminos. Quod non poſſe fieri cenſuerunt Domini, quia licet Rota nunquam voluerit admittere illam concluſionem,

3 quod

3 † quod ſucceſſor qui non habuit fructus teneatur ad
integram penſionem, vt per Caſſad. deciſ. 4. numer. 3.
de locat. Creſc. deciſ. 3. de ſolut. Put. deciſ. 189. numer.
2. libr. 2. niſi priùs factis diligentijs contra illum qui
fructus percepit, vt in cauſa Hiſpalen. penſionis 16.
Decembris 1577. & 22. Ianuarij 1578. coram Illu-
ſtriſſimo Blanchetto, & in cauſa Barbaſtren. penſ. 19.
Aprilis 1602. coram R. P. D. meo Lancellotto, tamen
ſtylus Rotæ procedit ex quadam æquitate, quæ ceſ-
ſat, ex quo Illuſtriſſimus Dominus Cardinalis iam ſol-
uit.

4 Neque eſt verum, quod penſionarius debet agere
etiam contra hæredem Archiepiſcopi inſtitutum in
re certa, vigore facultatum Archiepiſcopo conceſſa-
rum a ſummis Pontificibus, quia cùm hæres recepe-
rit certam ſummam à Camera, mediante facultate te-
ſtandi conceſſa à Principe, non poteſt ſuper iſta ſum-
ma moleſtari. Vital. in Clem. 3. numer. 46. de deci-
mis. Creſc. deciſ. 3. numer. 4. de ſolut. maxim. cum
hoc eſſet ex liberalitate Principis, l. omnes, l. benè à
Zenone, C. de quadrien. præſcript. licèt verum ſit,
quod ſi id quod remanſit Cameræ, & quod percepit
Illuſtriſſimus Cardinalis in dicto anno, non ſuſſiceret
pro ſatisfactione penſionarij, poſſet agere etiam con-
5 tra hæredem, † quia gratia Principis eſſet intelligen-
da ſine præiudicio tertij, gloſſ. in cap. olim, vbi Abb.
numer. 7. de verb. ſignif. Iaſ. in l. beneficium, nu. 20. de
conſt. princ. & in terminis l. benè à Zenone dicit Pe-
reg. de iure fiſci lib. 6. tit. 4. num. 18. & ſeqq. Et fuit di-
ctum in cauſa Neritonen. penſionis 1. Iulij 1605. & 16.
Ianuarij 1606. coram R. P. D. meo Decano.

Caurien. Penſionis. Lunæ 15. Ianuarij 1607.

S V M M A R I V M

1 *Taciturnitas eorum, quibus expreſſis gratiam Papa non conceſſiſſet, vitiat gratiam.*

2 *Taciturnitas circa id quod ſi fuiſſet expreſſum iuxta communem ſtylum Principis, vel curſum Cancellariæ, gratia non fuiſſet conceſſa, vitiat gratiam.*

3 *Si quis impetrat præbendam, & taceat, illi eſſe annexum officium pœnitentiariæ, per illam taciturnitatem non vitiatur gratia.*

4 *Literæ penſionis regulantur ſecundum literas beneficiales.*

5 *Præbendatus pœnitentiarius non dicitur habere curam animarum, niſi concurrat parochia.*

6 *Non omnis taciturnitas, quæ facit impetrationem beneficij ſubreptitiam, facit etiam penſionem ſubreptitiam.*

7 *Vnio extinctiua facit ceſſare titulum, aliàs ſecùs.*

D E C I S I O CCCXXVIII.

FVit reſolutum, reſeruationem penſionis fuiſſe vali-
dam, quia in ea interuenerit Papæ voluntas, quæ
cum de poteſtate non ſit dubitandum, ſufficit ad cu-
iuſcumque actus perfectionem, cap. cum ſuper, de off.
deleg. Nec ex eo voluntas Papæ iuſtificari poteſt, quod
non fuit narratum, præbendam ſuper qua penſio re-
ſeruata fuit, habere annexum officium Penitentiariæ,
quia licet omnes expreſſiones, quę faciliùs mouent
Papam ad concedendum, virent gratiam, ex quo lite-
ræ habent tacitam conditionem, (ſi preces veritate ni-
tantur) ſecus tamen eſt, in taciturnitate, quia non om-
nia tacita vitiant gratiam, † ſed ea ſolam, de quibus iu- 1
re eſt certum, quod eis expreſſis Papa nullatenus gra-
tiam conceſſiſſet, Rota deciſ. 32. num. 5. de reſer. in
no. quæ eſt etiam apud Ægid. dec. 697. nu. 4. poſt me-
dium, verſ. 3. principaliter, Calderin. conſ. 6. ante fi-
nem, verſ. per prædicta, de præbend. Mohed. dec. 7. de
reſer. Felyn. in cap. poſtulaſti, numer. 1. col. 4. in fi. verſ.
declara etiam notabiliter, eodem tit. † Vel etiam ea ta- 2
citurnitas gratiam vitiat, quæ eſt circa id quod ſi fuiſ-
ſet expreſſum iuxta communem ſtylum Principis, vel
curſum Cancellariæ, gratia non fuiſſet conceſſa, & pro-
pterea attenditur probabilis coniectura, vel commu-
nis vſus aliarum literarum per Principem conceſſa-
rum, vel ſolitorum concedi, Felyn. in cap. ſuper literis
numer. 8. verſ. 1. reg. de reſcr. Lapus allegat. 89. nu. 6.
idem Felyn. in c. in noſtra, num. 19. de reſcript. Caſſad.
dec. 12. numer. 14. de præben. Et fuit dictum in cauſa
Caputaquen. iuriſpatr. 10. Maij 1600. coram R. P. D.
meo Iuſto. † Hic autem, licet non fuiſſet facta mentio, 3
quod præbenda haberet officium Pænitentiariæ anne-
xum, tamen gratia non vitiatur, quia neque de iure
habetur, neque de ſtylo ſeruatur, quod talis expreſſio
vitiet gratiam. Non enim iuuat titularem, quod cum
officium Pœnitentiariæ adminiſtret ſacramentum Pœ-
nitentiæ, videtur habere curam animarum, & propte-
reà in reſeruatione penſionis erat facienda mentio de
dicta cura. Quod comprobatur, quia ſicuti impetratio
præbendæ pœnitentialis ea qualitate tacita non ſuffra-
garetur, ita nec impetratio penſionis, † cum literę pen- 4
ſionis debeant regulari ſecundum literas beneficiales.
Greg. de penſ. quæſt. vlt. numer. 13. † Quia non eſt ve- 5
rum, quod ex quo Pœnitentiarius exercet hoc ſacra-
mentum, habeat curam animarum, niſi cum hoc con-
currat Parochia, & per Sarnen. in reg. de idiomate,
quæſt. 11. col. 3. circ. med. verſ. ex quibus etiam, & per
gloſ. in Clem. dudum, in verb. impediant, de ſepultur.
vbi dicit, quod licèt Fratres Prædicatores, & Minores
ex priuilegio dictæ conſtitutionis, & Clem. exiui exer-
cere poſſint ea quæ ſunt fori pœnitentialis, non tamen
per hoc cenſentur Curati. Et licèt ſit verum, quod li-
teræ Pœnit. debeant regulari ſecundum literas bene-
ficiales, tamen hoc intelligendum eſt ſecundum ſub-
ſtratam materiam penſionis, ita vt taciturnitas aliquan-
do faciat penſionem ſubreptitiam, † ſed non quod om- 6
nis taciturnitas quæ facit impetrationem beneficij ſu-
breptitiam, faciat etiam penſionem ſupreptitiam, cum
titulus & penſio, quoad naturam, & alia, longè inter ſe
differant.

Non obſtat quod dicitur, in omnem euentum pen-
ſionem non ſuſtineri, ex quo cum officium Pœniten-
tiariæ ſit annexum præbendæ, † vnio facit ceſſare titu- 7
lum. Rot. deciſ. 11. de reb. Eccleſię non alie. in ant. Et
propterea penſio reſeruata ſuper Canonicatu non ſub-
ſtinetur, quia fuit reſponſum, hanc non eſſe vnionem
extinctiuam tituli Canonicatus, qui adhuc remanet,
& dicitur Canonicatus Pænitentiariæ; ſed potius vide-
ri quoddam onus annexum, & vnitum Canonicatui.

Romana de Carauagijs. Vener. 19. Ianuarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Nouatio inducitur per concordiam, etiamſi non adſit clauſula* SINE PRAEIVDICIO IVRIVM, *quando inſtrumenta ſe inuicem non compatiuntur, n. 8. & extinguet præcedentem obligationē, n. 2. Niſi actū*

Digitized by Google

ſit, vt in euentum non adimplementi recedatur à contractu, nu. 5.

3 *Non adimplens inſtrumentum, illo vti non poteſt. Quod non procedit in contractibus nominatis.*

4 *Contractus nominati per non adimplementū non reſcinduntur, ſed agitur ad implementum.*

6 *Clauſula* SINE PRAEIVDICIO IVRIVM, *appoſita in concordia, operatur, vt concordia non obſeruata, poſſit rediri ad primæua iura poſtquàm actum eſt pro adimplemento, & non fuit adimpletum.*

7 *Duę ſpecialitates circa idem non præſumuntur.*

DECISIO CCCXXIX.

FVit reſolutum, Carauagios non poſſe redire ad inſtrumentum obligationis ſub die 10. Martij 1595. Nam cùm fuerit poſteà per Mangiolis facta concordia cum toto corpore creditorum, in qua interuenerunt Carauagij, quæ non ſe compatitur cum

1 primo inſtrumento, nec poteſt ſimul ſtare; fuit inter ipſos inducta nouatio. Bald. in l. fin. numer. 1. C. de nouat. & conſ. 318. numer. 4. vol. 1. Gabr. conſ. 81. nu. 3. vol. 1. Ant. Gabr. de nouat. conc. 1. num. 60. & ſeq. Et tenuit Rota in cauſa Romana duorum millium 18. Ianuarij 1575. coram bo. me. Card. Lancellotto. Quæ

2 nouatio extinxit præcedentem obligationem, ita vt ex ea non poſſit agi, ex quo illam transfundit in ſequentem, l. 1. ff. de nouat. Bar. in l. fi. ff. de prætor. ſtipul.

3 Neque obſtat, quod cùm Mangilij non adimpleuerint contenta in ſecundo inſtrumento, non poſſint eo vti ad probandum nouationem, l. qui fidem, ff. de tranſact. l. cum proponans 2. C. de pactis. Soc. ſen. conſ. 21. in fin. Verſ. 3. reſpondetur, Surdus conſ. 385. ante numer. 22. vol. 3. quia (vltra quod Mangilij adimpleuerunt pro parte) fuit reſponſum, quod cùm hæc vltima concordia habeat ſtipulationem, & propterea ſit contractus nominatus, Bar. in l. 2. in fin. C. de condict. ob cauſ. Caſtr. in l. 1. §. fin. nume. 5. ff. de pact. & in rub. ff. de Verb. oblig. in fi. vbi lat. num. 20. Et fuit dictum in cauſa Portuen. bonorum 27. Nouemb. 1579. coram Illuſtriſſimo Seraphino, bene poſſunt Mangi-

4 lij ſe illa tueri. Contractus enim nominati propter non adimplementum alterius partis non reſcinduntur, ſed agere debetis cui impletum non fuit, ad adimplementum. Bart. in d. l. 2. num. 7. C. de cond. ob cauſ. & in l. ineiuile, C. de rei vendi. Soc. in l. qui Romæ, §. Seia in 5. not. nu. 6. ff. de verb. oblig. Afflict. dec. 280. Gabr. conſ. 49. nu. 1. lib. 2.

5 Neque facit, quod huiuſmodi limitatio non procedat, quando expreſſè fuit conuentum, quod in euentum non obſeruantiæ poſſit recidi à contractu, Gabr. d. conſ. 49. numer. 16. Alciat. conſ. 10. in priuc. tom. 3. lib. 8. nec autem Carauagij conſenſerunt ſecundæ concordiæ ſine præiudicio ſuorum iurium.

6 †Cuius clauſulæ, dixit Rota, coram Illuſtriſſimo Seraphino, ſenſum eſſe, vt in euentum non obſeruantiæ concordiæ, Carauagij poſſent ſemper redire ad priorem obligationem, & ea ſe iuuare contra Mangilium. Nam reſpondetur, quod Rota tunc dedit iſtum intellectum ad euitandum, quod dicta clauſula, tanquam de directo contraria & incompatibilis cum inſtrumento reijceretur, ſed non propterea intellexit, quod haberet vim pacti, ita vt abſque eo quod Carauagij egerint pro adimplemento, ſecundùm diſpoſitionem iuris communis, poſſint redire ad primæua iura, ſed ſolùm in caſu, quo non poſſent conſequi adimplementum, quia alias ſequerentur duæ ſpecialitates, ſcilicèt, quod ſaluaretur dictum pactum, & non reijceretur, & quod induceret pactum ſpeciale contra diſpoſitionem iuris communis, ſcilicèt, quod in contractu nominato poſſet rediri ad primæua iuris abſque eo, quod prius fuit actum pro adimplemento. † Quæ duæ ſpecialitates non ſunt præſumendæ, 7 nec etiam poſſunt ſimul concurrere, gloſ. in l. cum poſt. §. gener. ff. de iur. dot. & in l. 1. C. de dot. promiſſ.

Nec ſubſiſtit, quod illa reſeruatio ſine præiudicio ſuorum iurium non erat de directo contraria inſtrumento, ex quo Mangilius primo loco ſuſcepit onus ſoluendi ad fauorem illorum de Carauagijs, & poſtmodum ad fauorem omnium creditorum, Vnde illa clauſula ſolum operatur, quod non ſit inducta aliqua nouatio, quoad priorem obligationem, vt per Gra. conſ. 126. num. 8. lib. 1. †quia cùm obligationes ſint diuerſæ, 8 nec ſe adinuicem compatiantur, ſtante diuerſitate pactorum, ſatis fuit inducta nouatio, vt ſuprà dictum eſt; & proteſtatio remanet de directo contraria inſtrumento.

Romana Pecuniaria. Ven. 26. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Viduæ habenti procuratorem, aduerſus rem iudicatam, ob non interpoſitam appellationem non datur reſtitutio in integrum.*

2 *Læſus quis non dicitur, ex eo quòd fuit condemnatus.*

3 *Sententia lata ſuper libello ſine actione, nō ſuſtinetur.*

4 *Clauſula,* IVS ET IVSTITIAM MINISTRARI *operatur, vt libellans cenſeatur intentaſſe omne remedium quod ſibi competere poſſit, ſi tamen intentio libellantis declaretur probationes, nu. 5.*

6 *In dubio recurrendum eſt ad coniecturas.*

DECISIO CCCXXX.

LIcèt viduæ quæ habuit procuratorem, non detur 1 reſtitutio aduerſus rem iudicatam ob non interpoſitam appellationem. Afflict. ſuper conſt. regn. lib. 2. rubric 40. num. 26. Lancell. de attent. 2. par. cap. 14. num. 2. Caputaq. dec. 67. lib. 1. in manuſcr. Læſio enim non apparet ob non interpoſitam appellationem, cum procurator potuerit agnoſcere bonam fidem. † Ne- 2 que propterea valet conſequentia, eſt condemnata, ergo eſt læſa, niſi doceat, ſententiam eſſe iniuſtam: ſecundum veriorem ſententiam, de qua Abb. conſil. 76. col. 3. lib. 2. ant. med. verſ. aduertendum tamen. Alba. conſ. 590. nu. 5. & 6.

Incaſu tamen de quo agitur, cenſuerunt Domini, viduæ competere reſtitutionem in integrum, quia ſententia videbatur iniuſta. Nam Ioannes Paulus egit contra hanc viduam vti hæredem Petri ad ſcuta 1200. à Petro habita ex cauſa in proceſſu deducenda, †quæ cum nunquam fuerit deducta, ſequitur, quod 3 egerit ſine actione, & quod propterea ſententia non ſuſtineatur, l. 1. in princ. vbi gloſ. magna, & DD. ff. de edend.

Neque ſuffragatur Ioanni Paulo, quod in libello 4 adſit clauſula, (ius, & iuſtitiam, &c.) quæ operatur, vt quis videatur intentaſſe illud remedium, & illam viam, quæ libellanti competere poteſt, & ſibi eſt magis fauorabilis. Aym. conſ. 201. numer. 45. Rol. conſil. 79. numer. 38. lib. 1. † quia hoc eſt verum ſi per proba- 5 tiones declaretur intentio libellantis, quia tunc iudex

dex ſecundum intentionem illam poterit condemnare. Gemin. conſ. 118. num. 3. verſ. & hoc probat. Corn. conſ. 302. lib. 1. per totum. In caſu autem de quo agitur, non apparet, Ioannem Paulum probaſſe intentionem ſuam, nam etſi mediante chirographo ſanct. mem. Clem. viij. ſibi conſignato à Petro, habuerit ſcuta 1200. ex bancho, quæ tranſtulit ad domum Petri, in qua præſente Petro fuerunt numerata, & data Petro, tamen non conſtat, ex qua cauſa fuerint
6 data.† Vnde recurrendum eſt ad coniecturas, vt per Bart. in l. cum quid, num. 11 ff. ſi cert. pet. Et propterea ad excludendum mutuum, conſiderabant Domini qualitatem perſonæ Ioannis Pauli qui dedit pecunias, quæ etſi honeſta ſit, nihilominus tunc erat ſcriba cuiuſdam Notarij, nec eſt veriſimile, quod voluiſſet Petro Auditori Theſaurarij mutuare pecunias abſque licito lucro, & eas abſque ſcriptura aliqua tradere, vt bene in ſimili conſiderat Anchar. conſ. 64. nume. 2. poſt medium. Concurrit taciturnitas nouennij, non eſt enim veriſimile, quod vir non diues, ſed potius humilis conditionis, voluerit per illud tempus habere pecunias otioſas, cùm nemo præſumatur iactare ſuum. Concurrit etiam, quod Petrus tanquam Auditor Theſaurarij, dum conſignauit chirographum, tranſmiſit cũ Io. Paulo ad banchum duos familiares ſuos, vt ipſimet deponunt, quæ arguunt, pecunias nõ mutuo fuiſſe traditas.

Non obſtat, quod primus teſtis dicat, quod dum numerarentur dictæ pecuniæ, petijt certam quantitatem mutuo à dicto Petro, qui negauit habere pecunias, & dixit, illas eſſe Ioannis Pauli, quia hæc verba potuerũt dici ad excludendum amicum petentem mutuum, prout quotidiana practica docet, & vtcumque ſit, dictum iſtius teſtis, non propterea concludit, pecunias mutuo fuiſſe datas.

Interamnen. Pecuniaria. Merc. 31. Ianuarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Repetens indebitum, probare debet ſe indebitũ ſoluiſſe, etiam quòd probatio conſiſtat in negatiua.*

2 *Diuerſitas ſummarum inducit diuerſitatem contractuum, & obligationum.*

D E C I S I O CCCXXXI.

1 IVſtum qui agit condictione indebiti, tenetur probare intentionem ſuam, ſcilicet, indebitum ſoluiſſe, Alex. conſ. 83. num. 1. lib. 1. quam viſum fuit Dominis non probari. Cùm enim indebitum deducatur, ex quo extinxit cenſum Vecchiarellæ, non probat, extinxiſſe vigore concordiæ anni 1591. prout probare debet, cum ſit fundamentum intentionis ſuę, etiam quod cõſiſtat in negatiua, Innoc. cap. ſuper his, nu. 10. verſ. ad argument. contrar. de accuſat. cum alijs, per Natt. conſ. 139. nu. 9. vol. 1.

Neque facit, quod ſatis probant ur huiuſmodi negatiua, cùm non conſtet de alia cauſa, ex qua M. Anton. auctor Iulij voluerit extinguere cenſum, quia hæc præſumptio eliditur, ex quo M. Ant. tenebatur vigore concordiæ extinguere cenſum ſcutorum 800. & tamẽ
2 extinxit cenſum ſcutorum 400.† quæ diuerſitas ſummarum inducit diuerſitatem contractuum, & obligationum, l. quingenta, ff. de prob. Ang. in l. ſcire debemus, 29. num. 3. in fi. ff. de verb. oblig. latè Surd. conſ. 80. nume. 14. Nec Iulius poteſt iuuari, ex eo quod non fuit ſimpliciter promiſſum, extinguere certum cenſum, ſed pro huiuſmodi rata liberare Marcutium, quod potuit adimpleri ſoluendo in vna manu ſcuta 400. liberando Marcutium pro illa ſumma, quia nihilominus militat prædicta ratio, quod diuerſitas ſummarum, inducit diuerſitatem obligationis, ex qua dicunt Ang. & Surd. locis præcitatis quod petens 50. probando centum fuiſſe ſibi promiſſa, debet ſuccumbere, niſi probet 50. eſſe de centum promiſſis. Videtur enim vnam ſummam petijſſe, & aliam probaſſe, & prædicta in hoc caſu de plano procedunt, quia concurrunt quamplura denotantia diuerſitatem obligationum, & præcipuè dicta duorum teſtium, qui deponunt de confeſſione extraiudiciali M. Antonij facta parte præſente, quæ tolleret omnem difficultatem, ſi non dubitaretur, an alter ex teſtibus depoſuerit ſine iuramento. Gabr. conſ. 71. nume. 17. lib. 1. Concurrunt inſuper quietationes, dicta aliorum teſtium, capitula Vecchiarellæ, & alia ponderata in deciſione vltimo loco facta. Quæ probationes fortaſſe ſimul iunctæ facerent plenam probationem, cum omnes in ſua ſpecie videantur perfectæ.

Celſonen. Canonicatus. Merc. 31. Ianuarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Regula de annali, tuetur poſſeſſionem pacificam per annum immediatè præcedentem gratiam impetrantis, & incipit à die poſſeſſionis illius cuius beneficium impetratur.*

2 *Dictio* TVNC, *denotat extremitatẽ temporis.*

3 *Dictio* IMMEDIATE, *denotat actum immediate præcedentem.*

4 *Annalis pacificus poſſeſſor non dicitur ille, cuius beneficium ab alio poſt annum fuit poſſeſſum.*

5 *Gratia* PERINDE VALERE, *ſubiacet regulæ de annali, ſi vigore primæ gratię poſſeſſor non erat pacificus.*

6 *Ratificatio impetratæ commiſſionis iactationis, & iactationum, ſufficit ad effectum regulæ de annali.*

D E C I S I O CCCXXXII.

DOmini, omiſſo primo motiuo deciſionis, an prima poſſeſſio Antonij ei ſuffragaretur, ex quo fuit capta dũ Petrus erat in poſſeſſione, ad effectũ tamen, quod Coſmæ non obſtaret regula de annali, dixerunt ſufficere, quod de tempore ſecundę gratiæ Coſmæ, in qua obtinuit ſubrogari in iuribus Petri, Antonius non eſſet annalis pacificus poſſeſſor, quod deprehenditur ex eo, quia ſecundo loco cepit poſſeſſionem 22. Septembris 1599. & 20. Iulij 1600. ipſemet commiſit cauſam iactationis, & iactationum. Vnde cùm de tempore commiſſionis nondum eſſet annalis pacificus, ſuperueniente gratia Coſmę, ipſi agenti regula non obſtat, † ex quo illa 1
ſolum tuetur poſſeſſorem per annum immediatè præcedentem, qui incipit à die poſſeſſionis illius cuius beneficium impetratur, & terminatur, poſtquàm completus eſt annus pacificæ poſſeſſionis, atequàm beneficium ſic poſſeſſum alter impetret, vt per Mandoſ. ſuper regula de annali quæſt. 19. nu. 1. & 3. verſ. quoad aliud.

Neque facit, quod ante ſecundam poſſeſſionem Antonius

Digitized by Google

Antonius fuit pacificus poſſeſſor, quia vt dictum eſt,
Domini non firmarunt, an dicta poſſeſſio ei ſuffra-
garetur, ſed vtcumque ſit non poterat ſuffragari
ad effectum, quod Coſmæ obſtaret regula de annali,
cum requirat annalem poſſeſſionem pacificam imme-
diatè præcedentem gratiam impetrantis, & ſic gratiã
Coſmæ. Et hoc innuunt verba regulæ, videlicèt (ſta-
tuit, & ordinauit, quod quicumque beneficium tunc
per annum immediatè præcedentem,) ponderando
2 dictionem (tunc,) † quæ denotat extremitatem te m-
poris impetrationis, contra quam datur de regula &
3 dictionem (immediatè,) † quæ denotat annum imme-
diatè præcedentem ipſam impetrationem, vt in pun-
cto conſiderat Verall. dec. 21. part. 3. per tot. Cæſar. de
Graſs. dec. 7. num. 2. & ſeqq. de cauſ. poſs. & propr. vbi
quod non dicitur annalis pacificus poſseſſor, ad effe-
ctum regulæ, ille cuius beneficium poſt annum ab
alio fuit poſseſſum, & quod paſſim in Rota practica-
tur, quod ad effectum regulæ debeatur probari pa-
cifica poſseſſio in anno immediatè præcedenti impe-
trationem. Hinc per prædictas rationes Rota reſol-
uit coram bo. me. Bubalo in cauſa Brixien. parochia-
lis, 2. Iunij 1587. quod gratia (perinde valere,) ob-
tenta ab impetrante, non ſubiaceat regulæ de annua-
li, ex quo vigore primæ gratiæ iam poſseſſor non erat
pacificus. Et conferunt notata per Sarnen. ſuper hac
regula, q. 77. & per Mandoſ. quæſt. 21. qui conclu-
dunt per dictas rationes, non ſufficere annum conti-
nuum.

Neque etiam facit, quod commiſſio iactationis, &
iactatiquum, fuerit impetrata ab aſserto procurato-
re, quia ſufficit ad effectum regulæ, cum Antonius
ratam habuerit ante annum completum. Sarn. ſuper
dicta regula de annali quæſt. 49 per tot. & quod rati-
ficatio ſufficiat ad effectum illius, dicit Verall. deciſ.
165. par. 2.

Spoletan. Laudi Lunæ 12. Februarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Nemo cogitur ſtare in communione.*
2 *Arbitris in rebus parui præiudicij creditur.*
3 *Nota quòd in cauſis leuibus Rota amat concordiam.*

D E C I S I O CCCXXXIII.

Viſum fuit Dominis, laudum eſſe iuſtum. Nam
cùm arbitri condemnet Iuliã hæredem patris
ad ſoluendum medietatem mobilium Martiæ,
& ſeſtarris pro medietate Ferratæ, & appodij, vt in
1. & 2. cap. & præcipiant, quod prædium commune
diuidatur, vel partibus nolentibus illud diuidere,
diuidantur fructus, circa hæc capita de iuſtitia du-
bitari non poteſt, quia Andræas earum pater dedit
ipſis in dotem pro qualitate floren. 300. & poſt eius o-
bitum reſiduum, bonorum, reſeruata ſibi facultate
teſtandi per flor. 100. Vnde cùm hæc bona demptis
flor. 100. ſpectarent ad dictam Iuliam, & Martiam,
1 benè pronunciatum fuit, eſſe diuidenda, † cum ne-
mo cogatur perſtare in communione, Corn. conſ. 54.
numer. 1. lib. 1. & quantitas mobilium ſatis iuſtificatur
ex inuentario. Et quoad ferratam, agitur de tam par-
2 ua ſumma, † vt credendum ſit arbitris atteſtantibus de
confeſſione Iuliæ. Abb. conſ. 64. col. 3. ant. med. verſ.
item videtur in hoc credendum.

In tertio quoque capite laudum eſt iuſtum, quia
cùm in eo habeatur, quod vtraque pars participet
pro rata de penſione domus, non eſt præcluſa via,
quin Iulia poſſit participare pro portione ſibi aliàs aſ-
ſignata pro flor. 300. occaſione ſuarum dotium, &
pro alia medietate vigore inſtrumenti dotalis, quæ ſi-
bi erat debita poſt obitum patris, cum laudum recipiat 3
interpretationem, & declarationem à iure. Aneb. con.
60. nu. 7.

Et quoad fructus agri, quos Iulia dicit, Martiam
percepiſſe, hoc non probatur ex teſtibus per ipſam da-
tis, & ideo reſultat iuſtitia laudi in hoc capite, in quo
vtraque pars abſoluitur.

Quoad Florenos 100. in quibus fuit inſtituta Iulia
non negat Martia, ei eſſe debitos, ſed de his non tractat
laudum, & Martia ipſa prætendit reſiduum ſuæ dotis.
Vnde ordinarunt, Domini cum agatur de paupere re-
gno, quod circa hæc capita abſque lite omninò partes
concordentur.

Viterbien. Fideicommiſſi. Ven. 16. Februarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Aetas probatur per teſtes, & ex fide batpiſmi, nu. 2.*
3 *Quadriennium datur ad petendã reſtitutionem in in-
tegrum.*
4 *Teſtes de certa ſcientia, & de credulitate, iunguntur
ad faciendam plenam probationem*
5 *Reſtitutio in integrum datur minoribus ex cauſa iu-
uenilis impudentiæ, etiam ſi ſemel fuerit petita,
& denegata, & non appellatum.*

D E C I S I O CCCXXXIV.

IN diſputatione dubij, An Marco, & Octauio eſſet
danda reſtitutio in integrum aduerſus aditionem
hæreditatis paternæ, Domini 19. Ianuarij 1601. non
dubitarunt de minori ætate Octauij, ſed de minori æ-
tate Marci, & de læſione. Quæ duo copulatiuè re-
quiruntur ad effectum reſtitutionis in integrum, ex
allegatis in dicta deciſione. Hodie autem ſatis etiam
conſtat de minori ætate Marci, ex depoſitione duorũ
teſtium, qui bene deponunt, fuiſſe natum de menſe 1
Septembris anni 1578. l. omnes, vbi Caſtr. nume. 7. C.
de his, qui ven. ætat. impetr. Bart. in l. da ætate, nu.
7. ff. de minor. Soc. iun. conſ. 3. numer. 12. lib. 2. Vnde
cum Marcus ſit natus de anno 1578. vt ex teſtibus,
Octauius verò de anno 1580. † vt ex fide Baptiſmi, 2
ſatis reſtitutio fuit petita ante elapſum quadriennium,
† quod datur ad petendam reſtitutionem, cum poſt 3
completam minorem ætatem adhuc non ſit lapſum.
cum enim ſit probatum principium temporis, proba-
tur etiam finis. Bald. in l. 2. numero 2. C. de temp. ap-
pell.

Difficultas igitur conſiſtebat in læſione, quæ vide- 4
batur ſatis probata ex depoſitione primi teſtis, qui
deponit, quod Pacificus pater dicti Marci, & Octa-
uij nihil habeat de proprio, ſed omnia bona ei fuerant
relicta à Marco patre. Et quamuis iſte teſtis ſit vnicus,
concurrit tamen eo dictum ſecundi teſtis deponentis de
credulitate, & quod aliàs firmatũ fuit 18. Aprilis 1603.
quod Pacificus ludendo, & bibendo conſumpſit omnẽ
ſubſtantiam. Vnde non eſt veriſimile, quod ipſe acquiſi-
uerit bona, ex quibus ſatis apparet læſio dictorum Mar-
ci, & Octauij.

Ne-

Digitized by Google

5 Neque facit, quod ſemel in partibus reſtitutio fue-
rit petita, quia non apparet fuiſſe denegatam, & ſi
de hoc conſtaret, etiam quod non eſſet appellatum,
adhuc eſt danda reſtitutio in integrum Marco, &
Octauio ex cauſa iuuenilis imprudentiæ, ex alleg. per
Uddum de reſtit. in integr. par. 1. quæſt. 26. art. 2. num.
14.

Et ita fuit reſolutum in maximam contumaciam
alterius partis.

Romana Vineæ. Lunæ 19. Februarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Pacta illicita quæ non ſunt contra ſubſtantiam ven-
ditionis, vitiantur, & non vitiant.*

D E C I S I O CCCXXXV.

DOmini dixerunt, ſententiam Rotalem eſſe con-
firmandam, quia ex elaboratiſſima deciſione
bon. mem. D. Litę apparet, non conſtare de læſione
prætenſa. Et licet hodie opponatur, plura pacta
fuiſſe appoſita in venditione, quæ de iure non ſubſi-
1 ſtunt, †tamen, quicquid dicendum ſit, ſatis eſt quod
nõ ſunt contra ſubſtantiã vẽditionis, & propterea licet
poſſent vitiari, non tamen vitiare ipſam venditionem.
Et iſtis pactis etiam fuit reſponſum in deciſione bon.
mem. D. Litæ, & hodie agitur tantum ſuper læſio-
ne.

Calaguritana Iuriſprouidendi. Ven. 9. Martij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia ferri debet ſuper toto eo quod petitur, a-
liàs non valet.*
2 *Iudex bene vel malè iudicans, officio ſuo functus eſt.*
3 *Sententiæ pluriès fieri poſſunt ab eodem iudice, quã-
do capitula ſunt diuerſa.*
4 *Diuerſa capitula dicuntur, quando ex diuerſitate fa-
ctorum ſeparationem recipiunt. Item quando
quodlibet capitulum determinatur de per ſe, &
ab alio determinationem non recipit.*
5 *Prouiſio facta ab exiſtente in quaſi poſſeſſione con-
ferendi ſuſtinetur.*

D E C I S I O CCCXXXVI.

DOmini dixerunt, iuriſdictionem non fuiſſe con-
ſumptam itaut ſit præcluſa facultas cognoſcen-
di ſuper Breui Sanct. mem. Clem. viij. dati die 4. Maij
1 1592. Nam licet regola ſit, † quod ſententia debeat
fieri ſuper toto eo quod petitur, aliàs non valet, l. in
hoc iudicio, ff. fam. erciſ. l. etiam, §. 1. ff. de minor.
cum allegatis per Felyn. in cap. cum inter, nume. 6. de
2 ſent. & re iud. † Et iudex ſiue bene, ſiue malè iudica-
uerit, officio ſuo functus ſit, l. Iudex poſtea quam 55.
3 ff. de re iud. † tamen dicta regula non procedit, quan-
do capitula ſunt diuiſa, quia tunc plures ſententiæ
poſſunt ferri ab eodem iudice. Ioannes Andreas, in
d. c. cum inter, num. 12. verſ. ſi autem plura capitula,
& num. 13. Butr. numer. 26. circ. med. verſ. poteſt ta-
men poſteà articulum non dictum, & per tot. bene
Imol. numer. 12. verſ. ſi autem petitio continet plura,
Abb. numer. 23. Felin. num. 6. Bald. in l. 2. num. 6. C. de
re iud. † Diuiſa autem capitula tunc dicuntur, quan- 4
do ex diuerſitate factorum ſeparationem recipiunt,
Bald. in d. l. 2. numer. 5. vel quando vnum ab alio de-
terminationem non accipit, ſed quolibet per ſe, vt per
Fel. in d. c. cum inter, numer. 7. prout in caſu iſto, quia
ſententia lata per Illuſtriſſimum D. Cardinalem Se-
raphinum, eſt ſuper inualiditate Motus proprij Sixti
V. ſuper modo conferendi, imponendo ſilentium E-
piſcopo, & ab eo prouiſis. Et propterea cùm poſt-
modum bo. me. Litta pronunciauerit per ſententiam
diffinitiuam, literas S. mem. Clem. Viij. in forma
Breuis datas 28. Aprilis 1596. eſſe canonicas, & iux-
ta illarum tenorem eſſe prouidendum, non inde ſe-
quitur, quod etiam pronunciauerit ſuper Breui dato
die 4. Maij 1592. per quod inualidantur prouiſiones
factæ vigore Motus proprij Sixti V. itaut beneficiati
non poſſint audiri ſuper iſto puncto particulari, &
ſeparato, quia ſtant ſimul, quod Motus proprius Six-
ti V. non ſuſtineatur, & tamen prouiſiones factæ il-
lius vigore ſuſtineatur tanquam factæ ab illo qui e-
rat in poſſeſſione conferendi illo modo. Calder. conſ.
23. de præben. Rota dec. 49. de reſcr. in Antiq. Et ſuit
late deductum coram me in cauſa Celſonen. Præcepto-
riæ 1. Iunij præteriti.

Neque facit, quod ex quo Illuſtriſſimus Seraphi-
nus pronunciauit, Motum proprium Sixti V. eſſe
inualidum, & bo. me. Litta Breue Clem. viij. dato
28. Aprilis 1596. eſſe exequendum, per quod forma
prouidendi præſcribitur, & finis litibus imponitur,
cum clauſula, (ſublata,) inde ſequitur, quod etiam
ſuper prouiſionibus iam factis per Epiſcopum ſit pro-
nunciatum, & propterea conſumpta iuriſdictio, ex
allegatis per Fel. loco proximè citato, nu. 7. poſt med.
verſ. 2. reſtringe, vſque ad finem, quia hæc procede-
rent, ſi data inualiditate Motus proprij Sixti V. ſe-
queretur etiam, prouiſiones eius vigore factas, fuiſſe
inualidas, ſed cum hoc non ſequatur, vt dictum eſt,
poteſt propterea ſuper hoc capite ſeparato & indiui-
ſo cognoſci, cùm quoad illud non dicatur conſumpta
iuriſdictio.

Nec denique refragatur, quod per dictum Breue
de anno 1596. videbatur finis impoſitus litibus, quia
videbatur Dominis, eſſe intelligendum, quoad lites
prouenientes ex modo conferendi, non autem, quod
prouiſi non poſſent audiri ſuper collationibus ſibi fa-
ctis vigore Motus proprij Sixti, an ſuſtinerentur ra-
tione bonæ fidei collatoris, vel ex alio capite, & per
conſequens, an illi obſtet Breue 4. Maij 1592. per quod
dictæ prouiſiones inualidantur. Et de hoc etiam po-
terit particulariter videri, dum cognoſcetur ſuper di-
cto Breui.

Syracuſana Quartæ. Merc. 14. Martij 1607.

E P I T O M E.

In tota hac deciſione agitur, ex quibus a-
ctibus lis cenſeatur inducta, ad effectum in-
terrumpendi præſcriptionem.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *In probanda conſuetudine tempus litis demendum eſt.*
2 *Exequutio citationis ſufficit ad inducendum litis pendentiam, itaut nihil ea pendente debeat innouari, tã ex parte actoris, quam rei. Ex parte verò actoris ſufficit citatio, etiam quod non ſit exequuta.*
4 *Litis conteſtatio requiritur ad effectum vt lis interrumpat præſcriptionem.*
5 *Lis regulariter habet initium à litis conteſtatione.*
6 *Quando lis dicatur conteſtata, vide remiſſiuè.*
7 *Quarta Epiſcopalis non debetur de legato pio facta pro ornatu corporis Chriſti.*
8 *Concordiæ tranſactiones fieri poſſunt pro lite præſente, & pro futura.*
9 *Lis dicitur conteſtata per reſponſionem factam petitioni.*
10 *Lis dicitur deſerta ex non proſequutione per annũ, vel per biennium, ex cauſa.*
11 *De nullitate dari poteſt vſque ad 30. annos.*
12 *Iudices de neceſſitate in pronunciando non ſequuntur informationes procuratorum, & aduocatorũ*
13 *Sententia lata ad fauorem præſcribentis, non interrumpit præſcriptionem.*
14 *Nullitatis obiectio litem non inducit.*
15 *Poſt rem iudicatam, ad hoc vt extinguatur lis, fauore actoris requiritur exequutio, ſecùs fauore rei.*

DECISIO CCCXXXVII.

CVm Reuerendiſſimus Dominus Epiſcopus Syracuſan. prætendat, ex teſtibus probaſſe conſue-
1 tudinem percipiendi quartam ex legatis ijs, † & quia
ex tempore, de quo teſtes deponant, eſt demendum
tempus litis, vt per Bar. in l. celſus. num. 26. & ſeqq.
ff. de vſucap. ideo dubitaui, an conſtaret de tali ſite
ante annum 1532. quæ ſuffragetur Ciuitati Noti in
caſu de quo agitur. Et cùm plura deducerentur, Dominis non placuit, eſſe inductam litem ex monitorio
exequuto per Epiſcopum 1508. in ſummario, num. 5.
contra Capellanos ſancti Nicolai, vt ſoluerentur quartam de quodam legato pio, nec ex alio monitorio exequuto per eundem Epiſcopum de anno 1510. contra
hæredes cuiuſdam ad ſoluendum quartam de legatis
pijs, vt in ſummario, nume. 6. nec minùs ex alia citatione cum inhibitione obtenta de anno 1520. vt in
ſummario num. 3. per Ioannem Menzullo contra Epiſcopum, occaſione cuiuſdam decreti (de quo tamen
non conſtat) de ſoluendo certam quantitatem pro
2 quarta. † Nam licèt ad effectum, quòd lite pendente
nihil debeat innouari, ſufficiat exequutio citationis,
per quam reus poſſit inſtrui ſuper quibus in iudicio
3 conuenitur. clem. 8. vt lit. pend. † & reſpectu actoris,
nec requiratur exequutio. Rota dec. 6. vt lit. pend. in
no. Rom. conſ. 330. num. 2 ante finem, verſ. illud autem, cum alijs latè deductis in cauſa Terdonen. fructuum 28. Ianuarij 1577. coram bo. mem. Lauterano, & latè proſequitur Lancell. de attent. par. 2. cap. 4.
4 in præfat. nu. 36. † Ad effectum tamen interrumpendi præſcriptionem, & ſic, quòd teſtes non probent,
quaſi deponant poſt litem motam, requiritur litis
conteſtatio. l. motæ litis, 26. vbi Bald. Salyc. & alij C.
5 de re vendic. † Regulariter enim lis ab eius conteſtatione initium habet cap. ex parte 2. & ibi latè gloſſ.
fin. de verb. ſignific. & not. Veſtr. in praxi lib. 8. cap. 4.
nu. 23. † Hic autem lis non fuit conteſtata, cùm non 6
concurrant ea de quibus per Caſtren. in conſil. 402.
nume. 2. verſ. 2. probatur, lib. 1. vt per Rom. conſ. 174.
numer. 5. Nec etiam aliquibus ex Dominis videbatur
adeſſe litem ad effectum de quo agitur, ex petitione
facta de anno 1529. ſuper reuocatione ſequeſtri, &
quòd declaretur, quòd de legato pro ornatu corporis
Chriſti quarta non eſſet debita, & ſententia ſuper hoc
lata in qua fuit declaratum, quartam in hoc caſu non
deberi, vt in ſummario num. 2. † quia iſte videbatur 7
caſus ſpecialis, nempe, quòd quarta non deberetur
de legato facto pro dicto ornatu. Sed quia non erat
expeditum, an hæc ſententia eſſet in forma probanti;
ideo ſi opus erit, de hoc poterit particulariter videri,
quia non omnes Domini conſiderauerant iſtum caſum litis. Nec inſuper poteſt colligi aliqua lis ex c. 12.
concordiæ initæ de anno 1532. vt in ſummario, nume.
penult. in quo cauetur, quòd circa facultatem exigendi quartam debeatur conſultari cum ſanctiſſimo, cuius ordini Epiſcopus acquieſcit, † quia concordiæ, & 8
tranſactiones ſolent fieri non ſolùm pro lite pendente, ſed etiam pro futura, l. 2. vbi DD. C. de tranſact. An
autem ex illa tranſactione Epiſcopus fuerit effectus
malæ fidei poſſeſſor, itaut conſuetudo, ſi qua poſteà
inducta fuerit, ei ſuffragari non poſſit, Domini dixerunt, non eſſe præſentis inſpectionis, cùm quæratur
ſolùm, an conſtet de lite, ad effectum prædictum.

Difficultas igitur fuit reſtricta ad litem motam per
Epiſcopum de anno 1516. vt in ſummario, numer. 4.
Petijt enim contra Bernardum de Vrſo quartam legatorum piorum per Ioannem eius fratrem relictorum, † & monitorium fuit exequutum, & reſponſum 9
pro parte Bernardi; vnde negari non poteſt, quin lis
fuerit conteſtata, l. 1. C. de lit. conteſt. cap. 1. eodem tit.
Caſtr. & Rom. locis præcitatis. Et inde fuit lata ſententia de anno 1517. ad fauorem Epiſcopi, & ab ea
appellatum, & introducta cauſa in Curia Metropolitana Montis Regalis, & de anno 1519. per dictam Curiam fuit reuocata prima ſententia, quæ nulla fuit declarata, & data abſolutoria Bernardo, & contra hanc
ſententiam pro parte Epiſcopi fuit dictum de nullitate, & ſi qua erat, ab ea appellatum, & licèt non conſtet de proſequutione appellationis, tamen cùm etiam
fuiſſet dictum principaliter de nullitate, licèt fuerit
deſerta cauſa appellationis, † cùm nec infra annum, 10
nec infra biennium quod ex cauſa datur, appareat de
proſequutione, cap. cùm ſit Romana, & c. ex ratione,
de appellat. non tamen fuit deſerta cauſa nullitatis,
† cùm de nullitate poſſit dici vſque ad 30. annos. 11
Franc. in cap. dilecto, numero 171. de appell. Marant.
in praxi par. 6. tit. de ſent. numer. 153. Et fuit latè deductum in cauſa Placentina parochialis de Malpartida,
1. Decembris 1603. coram bon. mem. Litta. Et ſic iſta
lis ſuper nullitate non ſolùm durauit vſque, ſed etiam
poſt annum 1532.

Neque placuit Dominis, quòd Bernardus denegaret ſolutionem quartæ, non ex eo ſolùm, quòd non eſſet debita Epiſcopo, ſed ex remiſſione anteceſſoria, &
alijs etiam de cauſis, vt in ſummario Epiſcopi, numero
12. quia dicebant Domini, quòd iſte eſt actus extraiudicialis continens allegationes procuratorum, & aduocatorum, qui dicunt in iure, & in facto, & deducunt motiua, ex quibus non poteſt concludi, proſequutionem litis eſſe reſtrictam, † quia Iudices iſta pro 12
neceſſe in pronunciando non ſequuntur, vt per Gemin. in cap. duobus, nume. 9. de reſer. qui dicit, quod
nec Auditores Rotæ ſemper volunt inſiſtere ſuis deciſionibus.

Neque facit, quòd ſententia fuit lata ad fauorem 13
Epiſcopi, & ideo non fuit interrupta præſcriptio, vt
per

Digitized by Google

per Fel. inc. illud, num. 17. verſ. 14. concl. de præſcript. Couar. in reg. poſſ. p. 2. § 12. nu. 4. verſ. concl. ibi, hanc item ſecundam concluſionem, quia vltima ſententia fuit pro Bernardo Vrſo reo, vt ſatis eſt, quòd cùm iudicium non fuerit terminatum de anno 1532. lis durattet de eo tempore.

Dicebat tamen vnus ex Dominis, quòd Epiſcopus Syracuſanus dixit de nullitate ſententiæ Metropolitanæ, & ſi qua erat, appellabat ad Illuſtriſſimum Proregem, & ſic hęc appellatio non poteſt ei ſuffragari, ex quo non fuit appellatum ad iudicem Eccleſiaſticum, cùm materia eſſet de foro Eccleſiaſtico. Et inſuper dicebat, quòd licèt Epiſcopus per 30. annos
14 poſſet dicere de nullitate, † tamen nullitas obiecta non inducit litem, per doct. Bal. in Auth. quæ ſupplicatio. numer. 4. C. de precibus Imp. offer. Quia aut ſententia valuit, & non pendet iudicium, aut ſententia non valuit, & ſic non inducitur pendentia ratione nullitatis motæ, ſed ratione primæ cauſæ. Quæ eo magis videntur procedere ad effectum de quo agitur.

15 Nec poteſt ſuffragari Epiſcopo, quòd res iudicata non extinguit litem, niſi ſequatur exequutio, quia hoc procedit in actore, ſecùs in reo qui eſt in poſſeſſione, qui non eget exequutione. Et ita loquitur Mohed. dec. 3. numero 3. Vt lit. pend. Put. dec. 311. numero 7. lib. 2. Vnde ſuper hoc motiuo, quod videtur releuans, pars poterit particulariter audiri.

Alia quæ deducebantur pro parte Epiſcopi ad oſtendendum, conſuetudinem fuiſſe probatam per ſcripturas, non ſunt præſentis inſpectionis, quia an fuerit offuſcata per præſentem litem, erit particulariter agendum.

Portugallen. Penſionis. Ven. 23. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa cenſetur profana, quæ non eſt ſuper titulo beneficij.*
2 *Remiſſoria in profanis conceditur abſque fumo, ſi articuli ſunt releuantes.*
3 *Propter præſumptam calumniam, remiſſoria non facilè denegatur.*
4 *Remiſſoria, quando diu in partibus fuit agitata cauſa, ſecus ſi ſuper diuerſa.*

DECISIO CCCXXXVIII.

Domini dixerunt remiſſoriam eſſe dandam, quia
1 cùm cauſa ſit profana († talis enim cenſetur omnis cauſa, quæ non eſt ſuper titulo beneficij. Verall.
2 deciſ. 99. par. 1.) † Solet dari abſque fumo, modò ſit releuans, Mohed. deciſ. 199 numero 4. Caput. dec. 68. lib. 3. Hic autem releuantia ſatis apparet, ex quo articuli tendant ad tollenda omnia firmata in deciſione,
3 Et licèt hoc ſapiat calumniam, † tamen ob præſumptam calumniam Rota non ſolet denegare remiſſoriam. Aegid. dec. 624. quæ tamen etiam hic videbatur ceſſare, cum etiam in partibus fuiſſet petitum, huiuſmodi articulos admitti.

4 Neque facit, quòd ex quo lis fuit diu agitata in partibus, & nihil probatum remiſſoria debet denegari, Veral. deciſ. 63. par. 3 quia regula ceſſat in hoc caſu; nam in partibus non fuit actum ſuper negotio principali. Vltra quòd cùm Bernardus obtinuerit ſententias ad ſui fauorem, ceſſat prædicta regula, vt fuit firmatum in cauſa Bononien. cenſus 17. Nouembris 1603. coram R. P. D. M. Sacrato, & in cauſa Auguſtana ſepulturæ 20. Nouembris præteriti coram R. P. D. meo Lu douiſio.

Corduben. Redecimarum, Lunæ 26. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria propter maximam calumniæ præſumptionem denegatur.*
2 *Remiſſoria in eadem inſtantia ſuper eiſdem articulis iteratò dari non ſolet.*
3 *Teſtes non ſunt interrogandi de ijs quæ reſpiciũt ius.*

DECISIO CCCXXXIX.

Epiſcopus, & Capitulum Corduben. prætendunt ſibi deberi certam decimam, redecimam nuncupatam. Et cùm diu cauſa fuiſset agitata in partibus, & deinde in Rota, & tam in partibus, quàm in Rota vigore remiſsoriæ plures teſtes fuerint examinati, hodie de nouo petebatur remiſsoria ſuper articulis ſuper quibus iam fuerat examinatum, & ſuper articulis nouis, qui idem continet in ſubſtantia cum articulis datis in partibus, & in Rota contra illos qui de nouo ſunt in cauſa; & prætendebatur quoque, poſse citari illos qui ab initio fuerunt in cauſa. Et Rota cenſuit, remiſſoriam non eſſe concedendam, quia cùm hoc ſit vnicum ius, & fuerint in partibus plures teſtes examinati, † & deinde conceſſa remiſſoria in 1
Rota, ex iſto modo procedendi oritur maxima præſumptio calumniæ, ex qua receditur à regula, quòd propter præſumptam calumniam non de facili denegatur remiſſoria, vt fuit reſolutum in cauſa Caurien. iuriſdictionis 16. Februarij 1587. coram bon. mem. Oriolen. & in cauſa Pampilonen. de Stella 23. Iunij 1603. coram me. Et intrat alia regula, quòd remiſſo- 2
ria in eadem inſtantia ſuper eiſdem articulis iteratò dari non ſolet, Aegid. dec. 624. ante fin. Et eo ampliùs viſum fuit, remiſſoriam eſſe denegandam, quia nec exprimuntur illi qui de nouo ſunt in cauſa, vt Ciuitas quæ aſſumpſit eorum defenſionem, iura ſua poſſit teneri. Et quia quatenus articuli eſſent noui, dum prætenditur probari, redecimam, verè eſſe decimam, eſt quid iuris, † de quo teſtes non ſunt interrogandi. 3

Non obſtant, quod prædicta procedunt reſpectu illorum qui de primo loco fuerunt in cauſa, ſecùs reſpectu illorum qui ſunt de nouo in cauſa, quia potiùs ea bene militant reſpectu omnium.

Tarturien. Decimarum. Ven. 30. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper decimis non confirmata authoritate Apoſtolica, non egreditur ſuum authorem.*
2 *Confirmatio Apoſtolica non præſumitur ex curſu temporis, ceſſante obſeruantia, quæ non debet eſſe turbida.*

3 S en-

3 *Sententia lata ad fauorem poſſeſſoris, non interrum-
pit præſcriptionem.*

DECISIO CCCXL.

1 DOmini dixerunt, tranſactionem non obſtare
moderno parocho, quia cùm non habeat con-
firmationem Papæ, non egreditur ſuum auctorem
C. de cætero, de tranſact. c. veniens, eodem tit. quod
propriè loquitur in decimis. Et fuit latè deductum
coram me in cauſa Mediolanen. decimarum 10. Apri-
2 lis anni præteriti. † Neque etiam hic confirmatio
Papæ præſumi poteſt ex curſu temporis, ceſſante ob-
ſeruantia, cùm lis fuerit mota ſuper hac tranſactio-
ne de anno 1572. Fel. in c. Albericus. numer. 3. de teſti-
3 bus. † Nec Eleemoſinatio ſuffragatur reſponſio, quòd
lis fuit terminata ad fauorem poſſeſſoris, & propterea
præſcriptio non fuit interrupta. Felyn. in c. illud, num.
17. verſ. 14. concl. de præſcript. Balbus in tract. de
præſcript. p. 3. 6. partis principalis, quæſt. 4. numer. 37.
Veraſſ. dec. 163. par. 2. quia non fuit lis terminata ad
fauorem poſſeſſoris, ſed ordinatum, quòd certa quan-
titas vini, & tritici ſolueretur per modum prouiſio-
nis, donec aliter fuerit declaratum. Et hæc ordina-
tio non fuit iuxta tenorem tranſactionis. Vnde dici
non poteſt, litem fuiſſe terminatam ad fauorem poſ-
ſeſſoris. Vltra quòd, cùm fuerit facta alia tranſactio
de anno 1575. ſatis apparet, fuiſſe receſſum à prima,
ita vt non poſſit conſiderari, an habuerit obſeruan-
tiam. Vel ſaltem obſeruantia primæ tranſactionis
redditur turbida, vt fuit conſideratum in cauſa Roma-
na Caſalis Turris Vergatæ 19. Iunij præteriti, coram
me.

Oueten. Mercedis. Lunæ 2. Aprilis 1607.

SVMMARIVM.

1 *Procurator poſt litem conteſtatam ex cauſa poteſt
reuocari.*
2 *Procurator non poteſt retinere proceſſus, & inſtru-
menta pro ſalario, ſecus pro expenſis. Et in caſu
retentionis, principalis offerendo debitum, poteſt
ſe ab illo liberare, num. 3.*
4 *Procurator reuocatus quoad vnam cauſam, non cē-
ſetur reuocatus quoad alias. Niſi reuocatio ſit ge-
neralis, & eo tēpore nulla alia cauſa agitaretur.*

DECISIO CCCXLI.

1 DOmini perſtiterunt in reſolutis, quòd domino
Iacobo poſt reuocationem non ſit debitum ſa-
larium, quia etiam quòd litem fuiſſet conteſtatus,
tamen ex cauſa potuit reuocari, c. 2. de proc. in 6. in
præſenti autem caſu ſatis interuenit iuſta cauſa, ex
quo Iacobus mouit litem Capitulo ſuper ſalario, pe-
tendo maiorem ſummam, quam promiſſam, & alia
petendo, quæ præbuerunt iuſtam cauſam reuocandi, vt
dicitur in alia deciſione.

Neque facit, quòd mandatum de reuocando fuit
datum 8. Nouembris, quo tempore Capitulum non
potuit habere notitiam de lite mota per Iacobum,
cùm obtinuerit monitorium die 12. Octob. quia ſuffi-
cit, quòd tunc Capitulum potuit habere aliquam noti-
tiam prætenſionum Iacobi, prout ex multis apparet ha-
buiſſe. Vnde ſaltem ſequuto effectu, hæc poteſt dici iu-
ſta cauſa reuocationis, ex traditis per Innoc. in cap. cum
nobis, num. 2. de elect.

Neque etiam facit, quòd Iacobus proteſtatus fuit,
non admitti reuocationem, niſi ſibi fuerit ſatisfactum
de expenſis, & ſalario, quo caſu lis ab eo non erat
transferenda pendente lite ſuper expenſis, & ex alleg.
in alia deciſione; quia hæc obiectio tollitur ex reſpon-
ſione data in eadem deciſione, † ſcilicèt quòd pro ſa- 2
lario non datur retentio litis, & ſic proceſſuum, & in-
ſtrumentorum, licèt ſecùs ſit pro expenſis. Et in om-
nem euentum Iacobus non fuit proſequutus iudicium
ſuper retentione cauſæ, ſed alius conſtitutus procu-
rator comparuit, & cauſam agitauit, ſed proſequu-
tus fuit iudicium iam intentatum ſuper ſalario ſibi
promiſſo, & diſtributionibus, & poſtmodùm coram
me cœpit prætendere ſalarium poſt reuocationem.
Vnde cùm Capitulum habuerit iuſtam cauſam reuo-
candi, ſibi imputet Iacobus, ſi non fuit proſequutus
iudicium ſuper retentione cauſæ, donec de expenſis,
& ſalario ſibi ſatisfieret. Et hæc eò magis procedunt,
quia ſi fuiſſet proſequutus iudicium, erat cautum Ca-
pitulo, quod poterat ſe liberare † offerendo ſe paratum 3
ſoluere, l. niſi dominus, ff. de proc.

Minùs facit, quòd Iacobus erat ſubſtitutus ad om- 4
nes cauſas: &, cùm fuerit reuocatus quoad cauſam
cum Vergantia, in alijs non cenſetur reuocatus, Rot.
dec. 18. & 22. de proc. in nou. quia tunc non aderat
alia cauſa Capituli, & cùm cauſa reuocationis eſſet
generalis, & non ſpecialis quoad cauſam Vergantiæ,
præſumitur reuocatus quoad alias cauſas futuras, ex
cauſa quæ ſuperuenit, quæ ſi ab initio adfuiſſet, Ca-
pitulum illum Procuratorem non conſtituiſſet, Alciat.
de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 36. ant. fin. Et hæc abſque
difficultate procedunt, cùm non conſtet, Iacobum ſe
ampliùs ingeſſiſſe in cauſis Capituli, nec aliquid feciſ-
ſe, licèt appareat, eum fuiſſe citatum.

Aſculana ſeu Ripana Pecuniaria. Lunæ 2. Aprilis 1607.

SVMMARIVM.

1 *Idoneus fideiuſſor dicitur ille, vel qui eſt ſatis quoad
diuitias, vel qui ab alijs eſt approbatus.*
2 *Emens nomine alterius, ſed ſemper poſſidens & fa-
ciens ea quæ veri domini faciunt, cenſetur alterius
nomen ſimulatè appoſuiſſe, & ſi poſſideat rem, &
pretium, tenetur ad fructus recompenſatiuos.*

DECISIO CCCXLII.

FVit reſolutum, DD. de Vecchiarellis adimpleuiſ-
ſe promiſſionem ſuam de dando idoneum fide-
iuſſorem de euictione, cum fideiuſſerit D. Lactantius,
qui eſt idoneus pro ſumma, de qua agitur, vt depo-
nunt tertius, & quartus teſtis, & etiam ab alijs fuit ap-
probatus. Idoneus autem fideiuſſor dicitur, vel qui 1
eſt ſatis quoad diuitias, vel qui ab alijs eſt approbatus, l.
ſi verò, §. 1. ff. qui ſatid. cog.

Dixerunt quoque Domini, Capitaneum Theodo- 2
rum teneri ad fructus recompenſatiuos, vt in deciſio-
ne facta 11. Decembris præteriti, ex quo emit, vxore,
& filio abſentibus, & ſemper remanſit in poſſeſſione,
percipiendo fructus, & alia faciendo, quæ veri do-
mini faciunt. Vnde dicendum eſt, accommodalſe

inſtrumento nouem filiorum, ſimulatè ad aliquem finem ſibi notum, & in puncto conſiderat Gabr. conſ. 52. num 1. & ſeqq. lib. 2. & eſt textus in l. cùm propria, C. ſi quis alteri vel ſibi.

Et ita fuit reſolutum, DD. de Mucchiarellis ſolis informantibus.

Romana Caſalis Turris Vergatæ. Lunæ 7. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota negligens in ſoluendo canones poteſt præiudicare ſucceſſoribus.*

2 *Confeſſio defuncti non nocet ſucceſſoribus, quos non conſtat eſſe heredes defuncti.*

3 *Emphyteoſis in qua nulla habetur mentio hæredũ, non eſt hereditaria.*

4 *Emphyteuta primo loco vocatus, non poteſt prę iudicare deſcendentibus, ſi emphyteoſis eſt hæreditaria.*

DECISIO CCCXLIII.

POſt reſolutionem factam, quòd Monachis non obſtant tranſactiones de Anno 1561. & de anno 1573. nec minus iudicata quæ allegabatur; dubitaui an intraret deuolutio. Et Domini negatiuè reſoluerunt, quia Petrus Coſciaoos dedit caſale de quo agitur, Eccleſiæ, reſeruando eius filijs, & ipſis non exiſtentibus, prout non extiterunt, Ioanni Antonio nepoti vtile dominium, eiuſque filijs, & deſcendentibus in infinitum. Vnde ſequitur, quòd cum ſuperſit Vincentius iunior deſcendens à dicto D. Io. Antonio, Monachi ob lineam finitam nullam poſſint prætendere deuolutionem. Clar. in §. Emphyteuſis, quæſt. 42.

Neque facit, quòd caſale fuit deuolutum ob non ſolutionem canonum vſque de anno 1429. & facta tranſactio, & conceſſum vſque ad tertium genus cum diminutione canonis, & poſtmodum de anno 1533. fuit facta alia tranſactio cum Thoma iuniore, & remiſſa caducitas incurſa etiam ob non ſolutionem canonis, quia etiam ſaſſus fuit, in eius perſona comple-
1 tum tertium genus. Et dubitari non poteſt, † quin negligentia in non ſoluendo canones, potuerit prę iudicare ſucceſſoribus, ex allegat. per Corbull. de cauſ. priuat. ob non ſol. can. ampliat. 7. numer. 1. & 2. & per Valaſc. de iur. emphyt. quęſt. 49. numer. 2. Nam fuit reſponſum, quòd de non ſolutione canonis conſtat solùm per confeſſionem tranſigentium, qui confitendo non potuerunt præiudicare ſucceſſoribus vocatis ex pacto & prouidentia illius qui conceſſit hæc bona
2 Eccleſię. Et debet probari aliunde, † cum non appareat, Vincentium eſſe hæredem patris aut illorum. qui primo loco huiuſmodi confeſſiones fecerunt, ad text. in l. verba teſtamenti, C. de teſtam. l. Imperatores. §. 1. ff. de prob. bene Decian. reſ. 16. num. 83. li. 1. Et in terminis fuit reſolutum in cauſa Bonon. bonorum Emphyteoticorum 18. Aprilis 1597. coram Illu-
3 ſtriſſimo Pamphillo. † Et cùm hæc Emphyteuſis non ſit hæreditaria, ex quo nulla habetur mentio hæredum, ſed vocantur deſcendentes, Clar. in §. Emphyteuſis, quæſt. 16. verſ. Emphyteuſis, non hæreditaria, ſed ſit antiqua, & deſcendentes ſuccedant ex pa-
4 cto, & prouidentia Petri, † non potuerunt prædicti primo loco vocati eius naturam alterare in præiudicium ſuorum deſcendentium, ſecundum opinionem omnium DD. vt per Clar. in dicto §. emphyteuſis, quæſt. 16. verſ. & hæc quidem, ibi aut eſt ſimpliciter. Alex. conſ. 106. num. 8. & ſeqq lib. 4. Grat. conſ. 22. num. 9. lib. 1. Corn. conſ. 100. lib. 4. & Valaſc. de iur. emphyt. q. 49. nu. 9.

Non obſtat, quòd prædictæ tranſactiones fuerunt obſeruatæ; quia fuerunt obſeruatæ ab illis qui tranſegerunt, qui ſi non potuerunt præiudicare ſucceſſoribus tranſigendo, nec minùs etiam obſeruando, maximè, quia Vincentius poſt obitum patris ſoluit partim vigore tranſactionis factæ de anno 1561: & partim vigore tranſactionis initæ de anno 1573.

Sabinen. Villettarum. Ven. 18. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *In concurſu melior, & fortior probatio eſt præferenda, & nu. 8.*

2 *Poſſeſſio Communitatis probatur per teſtes dicentes, Vniuerſitatem, & homines poſſediſſe, ſeminãdo, paſculando, &c.*

3 *Appoſitio cuſtodis arguit poſſeſſionem.*

4 *Teſtes Vniuerſitatis, pauciores deponentes contrarium in cauſa vniuerſitatis, illi quod deponunt plures numero teſtes, non ſunt integræ fidei.*

5 *Magis creditur teſtibus forenſibus contradicentibus in cauſa Vniuerſitatis, quàm teſtibus Vniuerſitatis.*

6 *Teſtium forenſium dicta ſupplent defectus teſtium Vniuerſitatis in cauſa Vniuerſitatis.*

7 *Sententia antiqua inſeruit pro titulo.*

DECISIO CCCXLIV.

ROta cenſuit, Communitati Montorij dandum 1
eſſe mandatum de manutenendo, in poſſeſſione territorij Villettarum, quia licèt vtraque Communitas, Montorij ſcilicèt, & Viuarij probet poſſeſſionem, tamen in concurſu eſt præferenda probatio Montorij, cùm melioribus, & fortioribus probationibus ſit munita. Bar. in l. ſi duo, in princ. nume. 4. verſ. quandoque vterque, ff. vti poſſid. Fel. inc. licèt cauſam, nume. 8. & ibi Dec. nu. 90. de prob. Et maximè, quia cum hac poſſeſſione cõcurrit etiam titulus, nempe conceſsio Abbatiæ Farfenſis dicto c. licèt cauſam, vbi Fel. col. 7. in 4. cauſa, Dec. num. 99. Ripa in l. naturaliter, §. nihil commune, nu. 100 ff. de acquir. poſſeſſione, Capit. dec. 336. par. 2.

De hac enim poſſeſsione Communitatis Montorij deponunt primus ſuper primo ſol. 3. ſuper primo & 2. ſol. 6. Tertius ſuper 2. & 4. fol. 13. 14. & 15. iuxta 13. fol. 51. & alij teſtes poſtmodum examinati, qui habentur in eodem ſummario, nempe primus ſuper 2. ſol. 83. tertius iuxta quartum, & ſuper 2. fol. 3. & 114. & quartus iuxta 4. ſol. 128. & Octauus ſuper primo fol. 163. Qui teſtes benè probant poſſeſsionem
communitatis, † cum dicatur, Vniuerſitatem, & 2
homines poſsediſse ſeminando, paſculando, &c. Corn. conſ. 299. numer. 1. lib. 1. Et ex primis tertius ſuper. 4. fol. 14. & octauus iuxta 13. deponunt de appoſitione
Cuſtodis, † quæ appoſitio eò magis probat poſseſsio- 3
nem Communitatis, l. ſi ita §. dominus, ff. de vſu, & habit. Alex conſ. 88. nu. 28. vol. 5.

Neque obſtant teſtes Communitatis Viuarij, quia

ex nouem teſtibus qui dantur ſex ſunt de ipſo Ca-
ſtro, & omiſſo articolo an ſint idonei teſtes in caſu de
quo agitur, ſatis eſt, cum adſint teſtes deponentes
4 contrarium, † quòd non ſunt integræ fidei, ex alleg.
per Crot. de teſtibus, num. 132. Honded. conſ. 17. num.
57. & ſeqq. vol. 1. Et alij tres habent conſanguineos
5 in dicto Caſtro. Vnde videtur magis credendum te-
ſtibus forenſibus contradicentibus, quam teſtibus V-
niuerſitatis Viuarij. Abb. in c. inſuper num. a. col. 4.
verſ. ego putarem. Fel. num. 3. in 2. fallen. Dec. numer.
25. de teſtibus, Afflict. dec. 400. nu. 8.

Nec etiam refert, quòd aliqui ex teſtibus Monto-
rij ſunt ſubditi Domini Ducis eiuſdem Caſtri Monto-
rij domini, quia etiamſi aliquantulum diminueretur de
eorum fide, tamen concurrunt alij teſtes forenſes, &
6 non ſubditi, † Vnde dicta illorum ſupplentur per dicta
teſtium forenſium, Gerard. ſing. 24. numer. 2. Gabr. de
teſtibus, concluſ. 5. num. 1. vbi de communi, Rol. conſ.
19. num. 9. lib. 3. Oſaſch. dec. 99. nu. 41. Paul. de Caſtr.
Alex. & Iaſ. in l. ſi quis argentarijs, §. cogentur. ff. de
eden.

Non obſtat, quòd etiam Communitas Viuarij ha-
bet titulum ab Abbatia Farſen. quia iſte titulus eſt po-
ſterior, & licèt ſonet in renouationem antiqui, tamen
de antiquo non conſtat, & communitas Montorij
non ſolum habet titulum de anno 1578. verum etiam
7 ſententiam contra Viuarium de anno 1520 † quæ in-
ſeruit pro titulo ad trad. per Fely. conſ. 2. numer. 21. Et
propterea etiam in concurſu titulorum eſſet præferen-
8 da probatio Montorij, † cùm certius probet, Bal. in
l. de reb. numer. 5. in prima lect. C. de donat. ant. nupt.

Tarturien. Decimarum. Ven. 18. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non datur ad probandum id quod proba-
tum non releuat.*
2 *Parochus habet intentionem fundatam in decimis.*
3 *Teſtis probans immemorabilem, inter alia deponere
debet de viſu per 40. annos.*
4 *Teſtis deponens de immemorabili debet eſſe 54. an-
norum.*
5 *Quilibet præſumitur viuere vſque ad 100. annos,
non tamen vltra.*
6 *In præſcribendis decimis contra parochum, requiri-
tur immemorabilis, vel quadragenaria cũ titulo.*

DECISIO CCCXLV.

1 DOmini dixerunt, Eleemoſynario non eſſe dan-
dam remiſſoriam, quia cum egeat immemoria-
li, vel quadragenaria cum titulo, ex quo agit contra
2 Parochum, † qui habet intentionem fundatam de
iure communi. Rebuff. de decimis, quæſt. 13. num. 81.
& 82. immemorabilis, quam articulatur, eſt impro-
babilis, quia cum teſtes debeant probare de tempo-
re ante litem motam, aliàs depoſitio non ſuffragare-
tur, vt per Bar. in l. Celſus numer. 27. ff. de vſucap. hæc
probatio redditur impoſſibilis, quia lis fuit mota de
anno 1553. Quare opus eſſet teſtibus, qui tunc ante
litem motam eſſent ætatis 54. annorum, & hodie 108.
3 annorum. † Cùm enim neceſſe ſit inter alia, quòd te-
ſtis qui debet probare immemorabilem, probet de
viſu per 40. annos, ſecundum gloſ. quam Rota paſ-
ſim ſequitur in c. 1. in verb. memoria, de præſcript. in
6. iſta probatio de viſu fieri non poteſt, niſi teſtis tunc
quando cœpit videre, ad minùs eſſet 14. annorum.
† Et propterea dicunt DD. in dicto c. 1. de præſcript. 4
quòd requiruntur 54. anni, & ibi Gem. & Franc. num.
16. Anch. num. 9. Florian. in l. ſeruitutis, 3. nume. 36. ff.
de ſeruit. Rebuff. in tract. de decimis, quæſt. 13. numer.
96. Milis. in verb. teſtis ad probanda, Gabr. concl. a.
numer. 84. de præſcr. Anton. Auguſt. in epit. de præ-
ſcript. num. 16. Caput. deciſ. 71. numer. 2. par. 2. & dec.
290. par. 3. Et fuit latè deductum in hac cauſa, 17. A-
prilis anni præteriti coram R. P. D. meo Ortembergo.

Neque facit, quòd non ſit impoſſibile, inuenire te- 5
ſtes huius ætatis, quia licèt quilibet præſumatur vi-
uere vſque ad 100. annos, non tamen præſumitur vi-
uere vltra iſtud tempus, quia pauci ſunt qui viuant
ad iſtam ætatem, Et cùm Eleemoſynarius examina-
uerit teſtes in partibus, credendum eſt, quòd ſi habuiſ-
ſet teſtes qui meliùs deponere potuiſſent, eos indu-
xiſſet.

Neque eſt verum, quòd lis fuit terminata ad fauo-
rem Eleemoſynarii, & ſic non interrumpit præſcri-
ptionem, quia iam huic obiecto fuit reſponſum in
deciſione vltimo loco facta coram me, ſcilicèt fuiſſe
tantum ordinatum, quòd certa quantitas vini, & tri-
tici ſolueretur, donec aliud fuiſſet ordinatum.

Denique non officit, quòd remiſſoria petitur ad
probandum conſuetudinem exigendi ab hominibus
S. Ambroſii vinum, & granum, ad rationem vigeſi-
mæ, ad quam requiritur minor probatio; quia iſti ho-
mines non ſunt in cauſa, & ſi aliquid prætendit E-
leemoſynarius, vtatur iure ſuo cum dictis homini-
bus, quia cùm Parochus ſit in cauſa, quicquid dicen-
dum ſit reſpectu hominum, † reſpectu Parochi eget 6
immemorabili, vel quadragenaria cum titulo; ex ſu-
periùs alleg.

Et ceſſat omnis difficultas, quia vt conſtat ex con-
feſſione Eleemoſynarii, decimæ ab ipſo poſſeſſæ ſunt
illæmet, quæ de iure communi ipſi parocho ſunt de-
bitæ nam Parochus introduxit cauſam in partibus, &
petijt decimas de iure communi ſibi debitas, ab E-
leemoſynario occupatas, vt in proceſſu de partibus
fol. 1. qui Eleemoſynarius reſpondit, ab immemmora-
bili tempore iſtas decimas ſibi eſſe debitas, vt in eo-
dem proceſſu fol. 11. Vnde ex confeſſione ipſiuſmet
Eleemoſynarii apparet, decimam, quam ipſe percipit,
eſſe eandem debitam de iure communi Parocho.

Burgen. Iuriſdictionis de Viruieſca Lunæ 21. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus venit appellatione Ordinarij, quo ad
cognitionẽ cauſarum ciuilium, criminalium, be-
neficialium, & matrimonialium, & num. 4. & 6.*
2 *Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 20. §. ad hæc, de reform. non tollit
immemorabilem, nec rem iudicatam.*
3 *Dum cognoſcitur de immemoriali, quæ debet termi-
nari per tres ſententias, interim Epiſcopus debet
cognoſcere cauſas de quibus in d. c. 20.*
5 *Diſpenſationes matrimoniales committi debent Or-
dinarij.*
6 *Archidiaconus venit appellatione Diœceſani.*
7 *Diſpenſationes matrimoniales poſſunt committi in-
ferioribus Ordinario, quando ſunt nullius diœce-
ſis.*

8 *Territo-*

Digitized by Google

8 *Territorium exemplum eſt de diœceſi, & in diœceſi.*
9 *Tantum præſcriptum, quantum poſſeſſum.*

DECISIO CCCXLVI.

DVbitaui, an Archidiaconus de Vituieſca veniat
appellationi Ordinarij in cauſis ciuilibus, cri-
minalibus, beneficialibus, matrimonialibus, in caſu,
& ad effectum de quo agitur, qui eſt, vt videatur, an
ſit ſatisfactum clauſulæ (parito iudicato,) cum qua
1 cauſa reſtitutionis in integrum fuit cõmiſſa. † Et Ro-
ta cenſuit, Archidiaconorum venire appellatione Or-
dinarij, quoàd cognitionem dictarum cauſarum, ſecùs
autem quoàd diſpenſationes matrimoniales, quæ Or-
dinarijs exequendæ committuntur. Et ratio primæ
partis deciſionis fuit, quia cùm per ſententias, & rem
iudicatam Rotalem conſtet, omnimodam iuriſdictio-
nem Eccleſiaſticam in omnibus cauſis etiam crimi-
nalibus, matrimonialibus, & beneficialibus, ſpectare
ad Archidiaconum priuatiuè quoàd Archiepiſcopum,
in territorio huius Archidiaconatus, ſequitur, quòd
veniat appellatione Ordinarij in materia ſibi adapta-
bili, gloſ. in verb. Epiſcopus, in extrauagan. execra-
bilis, §. qui verò de præben. Gemin. in cap. Ordina-
rij, num. 5. & ibi Franc. numer. 3. de off. ord. in 6. Abb.
Fely. in c. poſt ceſſionem, numer. 1. de probat. Card.
in Clem. 1. §. ad hæc, numer. 4. de ſtat. Monachor. Man-
doſ. conſ. 37. num. 19. & num. 21. Et fuit reſolutum de
anno 1580. 9 Maij in cauſa Salaman. iuriſdictionis.

Neque obſtat quod Concilium ſeſſ. 24. & 20. de re-
form. in §. ad hæc, reſeruat cognitionem cauſarum
matrimonialium, & criminalium Epiſcopo, quia iam
cenſuit Rota coram Illuſtriſſimo Mantica, hanc deci-
ſionem non obſtare Archidiacono, qui habet rem iu-
2 dicatam vſque de anno 1512. Et pluriès etiam in Ro-
ta fuit reſolutum, huiuſmodi decretum non tollere
immemorabilem, & ſignanter in cauſa Tullen. iuriſ-
dictionis 22. Martij 1596. coram Illuſtriſſimo Pam-
3 philio, † licèt dum cognoſcitur ſuper immemorabili,
quæ debet terminari per tres ſententias conformes, E-
piſcopus debeat cognoſcere iſtas cauſas vt cenſuit
Congregatio Concilij, & dixit Rota 18. huius men-
ſis, & anni, in Mareiſen. iuriſdictionis coram R. P. D.
meo Manzenedo, & propterea cùm ex alio capite
nempe ex dicta re iudicata de anno 1512. decretum
4 prædictum non obſtet Archidiacono, vtique abſque
difficultate debet venire appellatione Ordinarij, cum
habeat tres conformes, & rem iudicatam Rotalem ſu-
per canonizatione dictæ rei iudicatæ de anno 1512.

Quoàd ſecundam partem dubij, An veniat appel-
latione Ordinarii, quoàd diſpenſationes matrimo-
5 niales, difficultas conſiſtebat in eo, † quia Concilium
præcipit, vt diſpenſationes committantur Ordinariis,
vt in c. 5. ſeſſ. 22. de refor. Et, vt dictum eſt, Archidia-
conus venit appellatione Ordinarii in materia ada-
6 ptabili, † imò etiam venit appellatione Diœceſani,
cùm agitur de materia non concernente officium vel
dignitatem Epiſcopi, ſed potiùs iuriſdictionem, Fely.
in c. cùm olim, nume. 1. verſ. 1. niſi præferatur de præ-
ſcript. qualis eſt materia diſpenſationis, Abb. in c. at ſi
clerici, §. 1. de adulteriis, nu. 13, Fel. num. 11. in 2. limit.
de iud.

7 Cœterum contrarium viſum fuit Dominis, quia
alias Congregatio Illuſtriſſimorum interpretum Con-
cilii cenſuit, tunc diſpenſationes huiuſmodi poſſe
committi inferioribus Ordinariis, quando ſunt nul-
lius diœceſis & habent quaſi Epiſcopalem iuriſdictio-
nem, vt dicitur in cauſa Nullius della Serena 19. No-
uembris 1593. coram Illuſtriſſimo Seraphino. Quæ
qualitas, quòd ſit nullius diœceſis, non poteſt veri-
ficari in iſto Archidiacono, quia licèt habeat terri- 8
torium exemptum, non ſubiectum iuriſdictioni Epi-
ſcopi, tamen non poteſt dici, quod non ſit de Diœce-
ſi, & in Diœceſi Burgen. Franc. in c. ſtatuto, numer. 10.
verſ. nam licet locus exemptus, de conſt.

Addebant aliqui ex Dominis, quòd omnimoda iu-
riſdictio competens Archidiacono per ſententiam an-
tiquiſſimam, reſpicit ordinariam cauſarum cognitio-
nem. Commiſſo autem, & mandatum de diſpenſan-
do, vbi nullus eſt contradictor non reſpicit ordinariam
cognitionem, & iudicium contentioſum, cum iudi-
cialiter tunc non procedatur, ad trad. per Fely. in c.
fin. numer. 36. de præſumpt. Put. dec. 1 4. lib. 2. Et in
his terminis fuit dictum in cauſa Mediolanen. matri-
monii 27. Iunii 1602. coram Illuſtriſſimo Domino
Cardinali Milino, & in eadem 29. Nouembris eiuſ-
dem anni coram Reuerendiſſimo D. meo Decano. Et
proptereà cum ſententia antiquiſſima nitatur præſcri-
ptione, ea non poteſt iuuari Archidiaconus, † quia 9
regula eſt, tantum præſcriptum, quantum poſſeſſum.
Vnde neceſſe eſſet, quòd Archidiaconus probaret
præſcriptionem exequendi huiuſmodi diſpenſatio-
nes, quorum exequutio, licèt ſpectet ad ordinariam
iuriſdictionem, Abb. & alii ſuperius allegati, tamen
exequutio non eſt iuriſdictionis ordinariæ, quia Præ-
latus exequitur non vti ordinarius, ſed vti delegatus
Apoſtolicus.

Celſonen. Canonicatus. Ven. 1. Iulij 1607.

SVMMARIVM

1 *Habens gratiam puram in forma* DIGNVM, *& poſ-ſidens, eſt legitimus contradictor contra habentẽ ſubrogationem gratioſam, & num. 3.*
2 *In ſubrogatione gratioſa proceditur eiſdem terminis, quibus agitur in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.*
4 *Gratia in forma dignum, requirens exequutionem, eſt pura.*

DECISIO CCCXLVII.

ROta cenſuit, Coſmo non eſſe dandam immiſſio-
nem vigore ſubrogationis gratioſæ, † quia cum 1
Antonius vigore alterius gratiæ ſit in poſſeſſione, eſt
legitimus contradictor, & agendum eſt via ordina-
ria, & ille debet obtinere, qui potiora iura habet,
vel probauerit. Bart. in l. fin. numer. 21. verſ. aut com-
paret aliquis qui dicit poſſidere, C. de edict. D. Adr.
toll. Dec. ibidem, num. 41. Roland. conſ. 78. numer. 5. &
27. lib. 3. qui licèt loquantur in terminis, l. fin. † tamen 2
idem dicendum eſt in noſtris terminis, cum limitentur
eiſdem regulis, vt per Mohed. deciſ. 13. ant. fin. vt lit.
pend. Et fuit reſolutum in cauſa Oueten. Canonicatus
30. Martii huius anni coram R. P. D. Marcomontio.

Nec obſtat, quòd Coſmus habet ſubrogationem
gratioſam, Antonius verò gratiam in forma dignum;
quia hæc eſſent conſideranda, ſi vterque hodie pete-
ret immiſſionem, vt per Bar. & Dec. locis præcitatis.
† Sed Antonius cum habeat gratiam Apoſtolicam, 3
& ſit in poſſeſſione, ſe opponit, & ideò eſt legiti-
mus contradictor, quia iam exequutor functus fue-
rat officio ſuo, exequendo illam gratiam, † quæ 4
non fuerat conditionalis, ſed pura, licet requireret
exequutionem, ſecundum opinionem quam Rota ſer-
uat. Et fuit reſolutũ in cauſa Burgen. Canonicatus 28.

S 2 Apri-

Aprilis 1597. coram Illuſtriſsimo Domino meo cardinali Pamphilio.

Romana Saluiani interdicti. Ven. 1. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Iudex commiſſarius inter duas perſonas tantum, non poteſt inter alios cognoſcere.*

2 *Dictio, TANTVM, eſt taxatiua, & alia præter nominata excludit.*

3 *Locatio cum perceptione fructuum non probat poſſeſſionem, quando de alterius poſſeſſione vere conſtat.*

DECISIO CCCXLVIII.

DVbitaui, an ſententia in Saluiano vltimo loco extra Rotam lata eſſet confirmanda, vel infirmanda in caſu, & ad effectum de quo agitur; qui eſt vt poſſet exequi ſuper tertia parte Caſalis. Et Rota
1 cenſuit, negatiuè reſpondendum, † quia cùm hoc Caſale poſſideatur per creditores quondam Domitij vt in ſummario numer. 15. & 16. contra quos iudex non habeat iuriſdictionem, cùm cauſa ei eſſet commiſſa inter Faminiam, & filias dicti Domitij, tantum, c. Pet. G. de off. deleg. maximè ſtante dictione ta-
2 xatiua, tantū, † quæ alios præter nominatos excludit, Rota dec. 9. nu. 2. verſ. præterea, de cauſ. poſſ. & prop. in nu. Caſſad. dec. 9. num. 22. eodem tit. Et quòd neque etiam iſti creditores ſunt nominati in ſententia, ſequitur quòd non ſit confirmanda ad effectum exequutionis ſuper iſta tertia parte Caſalis, quia deficit poteſtas, & voluntas iudicis qui illam tulit, quæ inter alia requiruntur, ad effectum, quòd ſententia afficiat, l. cùm te, C. de donat. ant. nupt. c. cùm ſuper, de offic. deleg.

Neque facit, quòd poſt poſſeſſionem captam per dictos creditores, filij Domitij, contra quos fuit lata ſententia, locarunt huiuſmodi caſale etiam cum per-
3 ceptione fructuum, † quia hæc non probant poſſeſſionem, quando de poſſeſſione alterius vere conſtat. Afflict. decil. 325. per tot. Boer. deciſ. 239. numer. 5 Et fuit dictum in cauſa Ceruien. bonorum 20. Nouembris 1578. Vltra quòd eſſet probandum, quòd ex iſta locatione, & perceptione fructuum creditores habuerint ſe pro ſpoliatis, ita vt ſententia poſſet exequi ſuper tertia parte caſalis quaſi ipſi, nec etiam ciuiliter poſſiderent.

Vercellen. Archipresbiteratus. Merc. 6. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia protonotarij Apoſtolici de numero participantium, ſiue non creati a Papa, vel legato a latere ſunt reſeruata. & nu. 4.*

2 *Iuramentum fidelitatis preſtatur poſt creationem.*

3 *Protonotarij, & alij officiales de ſtylo præſtant iuramentum ſolùm antequam illis tradantur inſignia.*

5 *Legatus poteſt exercere extra territorium eaquæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, etiam in ſubditum, vt creare Protonotarios.*

6 *Papa confirmans concordiam initam inter Capitulum & Epiſcopum habentem indultum conferendi beneficia, nõ cenſetur voluiſſe præiudicare iuri reſeruationibus ceſſante indulto.*

7 *Clauſulæ generales poſitæ in clauſulis exequutiuis, nõ alterat præcedentem diſpoſitionem.*

DECISIO CCCXLIX.

DOmini reſoluerunt, gratiam Marci Antonij eſſe iuſtificatam, quoàd reſeruationem, quia probat, beneficium vacaſſe per obitum Octauij de Aduocatis
† qui cùm fuerit Protonotarius Apoſtolicus, eius beneficia ſunt reſeruata, per extrauag. ad regimen. quæ innouatur per ſummos Pontifices pro tempore, per regulam primam Cancellariæ. Quæ reſeruatio habet locum, ſiue protonotarius ſit de numero participantium, ſiue non, & ſiue ſit creatus à Papa, ſiue à legato; Put. dec. 313. lib. 1. Verall. dec. 404. par. 2. & 27. par. 3. Pereg. dec. 105. lib. 1. Et fuit latè deductum in cauſa Carthaginen. beneficij, 26. Februarij 1603. corā R. P. D. meo Lancelotto. Et in terminis Protonotarij creati à Legato, eſt deciſio Veral. 327. li. 1. in manuſcr. & ibi dicit Mandoſ. in regula prima Cancellariæ, qu. 7. nu. 4. verſ. opinionem affirmatiuam, quòd Rota ſemper tenuit, quòd beneficia vacantia per obitum Protonotariorum à Legatis creatorum, ſint reſeruata. Et fuit dictum in cauſa Aſtoricen. de los Poyos. 19. Decembris 1588 coram Reuerendiſſimo Peruſino. 1

Neque facit, quòd facultas conceſſa Legato creandi Protonotarios, videatur reſtricta, vt non poſſit creare niſi recepto prius ſolito iuramento, ibi, (Clericos in noſtros, & dictæ ſedis Notarios recepto prius ab eis ſolito iuramento, &c.) quia fuit reſponſum, legendam eſſe totam clauſulam, & conſtruendam, ſcilicet (Authoritate Apoſtolica tenore præſentium plenam, & liberam facultatem concedimus, & indulgemus, creandi, recipiendi, & inſtituen. Clericos in noſtro, & dictæ ſedis notarios, (recepto prius ab eis iuramento ſolito, &c.) Quæ verba [recepto, &c.] ſunt referenda ad inſtitutionem, † quia poſt creationem præſtatur iuramentum fidelitatis, §. hic igitur, & §. interdicimus, verſ. iuſiurandum, vbi gloſ. in verb. diximus, Auth. vt iudices ſine quoquo ſuffragio, § in cauſis, in fi. & §. ſeqq. de pace Conſtant. c. 1. de form. fidelit. in vſib. feud. † Et de ſtylo Protonotarij, & alij officiales præſtant iuramentū ſolum antequam tradātur inſignia. Et propterea in prædicta oratione, ordo ſcripturæ non eſt attendendus, ſed ex iure ſumendum eſt, quid voluerit Papa in dicto Priuilegio, ſcilicet, vt præſtaretur iuramentum ante receptionem inſignium, quia hoc eſt ſecundum diſpoſitionem iuris, vt diximus, vt eleganter in ſimili conſiderat Oldr. conſ. 314. nu. 9. verſ. quia in talibus orationibus, Calder. conſ. 3. de ſponſ. 161. num. 3. lib. 7. 2 3

Minus facit quòd Legatus commiſit Epiſcopo Vercellen. Vicario, vel alteri perſonæ in dignitate conſtitutæ, quòd reciperet iuramentum ab Octauio. Et Prior, qui recipit iuramentum, non eſt in dignitate conſtitutus, quia nihilominus gratia Octauij fuit perfecta, ibi (Octauio, &c. Sedis Apoſtolicæ Notario,) & ibi (ibi ſanctiſsimi D. N. Papæ & ſedis Apoſtolicæ Notario, tenore præſentium creamus, facimus, recipimus, admittimus, conſtituimus, & deputamus. Et ſubditur. Quocirca Reuerendiſsimo Epiſcopo Vicario, &c. mandamus quatenus à te ſolitum recipiat iuramentum.) Quare, cum hæc commiſsio non reſpiciat creationem, ſed ſolum præſtationem iuramenti, gratia fuit ſtatim perfecta, & pura,
† & ideo inducit reſeruationem, Put. deciſ. 139. 4
in

in princ.lib.2. Pereg.dec.105.lib.1. & meliùs dec.11. lib.2. Et eſt deciſio Ioannis Pauli Tholomæi 1033. lib. 3.par.3. Et ceſſat omnis difficultas, quia vt deponunt
4 teſtes in ſummario, numer.4. iſte prior reputabatur perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, & hoc ſufficit, iuxta terminos,l. Barbarius, ff.de off.prætor. cum non agatur de ſubſtantia, ſed de ſola ſolemnitate, vt per DD.in d.l.Barbarius.

5 Nec facit,quòd Legatus creauerit huiuſmodi Protonotarium extra prouinciam, quia ea quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, & quæ non cohærent territorio, ſunt prorogabilia, & poſſunt exerceri in quemcumque etiam non ſubditum; etiam exiſtentem extra prouinciam Legationis, Pariſ.conſ.1.numer. 8.lib.2. Dec.reſp.3.numer.108.lib.1. Et in terminis Legati eſt gloſ.in cap.ſi Abbatem,in verb.in prouincia, vbi Anchar.nu.2.verſ. quæro dum in tex. de elect. in 6.

Minùs etiam obſtat concordia olim inita inter Cardinalem tunc Epiſcopum, & Capitulum, de conferendo beneficia etiam reſeruata, quæ fuit confirma-
6 ta per ſedem Apoſtolicam; quia confirmatio eſt intelligenda reſpectu illorum qui illa petierunt, ſcilicèt quatenùs Epiſcopus haberet indulta, non quia Papa voluerit, ceſſantibus indultis, præiudicare ſuis reſeruationibus, Bal.in c. Venientes, numer.4. ante finem, verſ.ſed qui ſi Princeps, de iur.iur. Aym.conſ. 8.n.13. Menoch.de præſumpt. lib.3.præſum.44.n.12.

Non obſtant clauſulæ generales, (non obſtantibus
7 ordinationibus Apoſtolicis, &c.) † quia cùm ſint poſitæ in clauſulis executiuis, non alterant præcedentem diſpoſitionem, Clem.1.vbi DD.de præben. Dec. conſ.195.col.3.verſ.2.diligenter. Couar. in rubr. de teſt.par.2.nu.13.verſ.3.concluſio, Oſaſch. deciſ.163. nu.2. Et fuit pluriès in Rota reſolutum.

Hiſpalen. & Corduben. Præſtimoniorum. Merc.6. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia anterior præfertur poſteriori.*

2 *Colligitans habet intentionem fundatam, vt ſibi detur ſubrogatio gratioſa petita intra menſem, mortuo collitigante, & durante menſe, num. 4.*

3 *Regula* DE SVBROGANDIS *habet locum, quando Principi placet intra menſem à die ſubrogationis conceſſę tertio etiam collitiganti cōcedere ſubrogationem.*

5 *Menſis de quo in regula* DE SVBROGANDIS, *incipit à die obitus collitigantis in Curia, vel à die veriſimilis notitiæ, ſi moritur extra Curiam. Rota tamen tenet, incipere à die ſubrogationis obtentæ per tertium nu.7.*

6 *Menſis de quo in dicta regula non arctat collitigantem ad petendam ſubrogationem gratioſam infra menſem, ſed reſpicit nullitatem gratiæ infra menſem obtentæ in præiudicium collitigantis, & nu.8.*

8 *Dictio* HVIVSMODI, *eſt repetitiua præcedentium, & verba ſunt intelligenda ad literam, cùm qualificant diſpoſitionem.*

9 *Subrogatio intra menſem à die ſubrogationis obtentæ per tertium à collitigante petita, ſi concesſa non fuerit, nihil prodeſt ad excludendum poſtea ſubrogatum.*

D E C I S I O   CCCL.

ROta reſpondit, R.P.D. Varellæ, non eſſe dandam ſubrogationem in iuribus Gundiſalui collitigantis defuncti, quia ei non ſuffragaretur cùm iam fuerit conceſſa Doctori Vermudez, † cuius gratia tan- 1
quam anterior eſſet præferenda, cap. ſi eo tempore, & c.duobus de reſcr.in 6. c. eum cui,de præben. eod. lib. Veral.dec.61.par.2.

Neque facit,quod D.Varella habeat intentionem 2
fundatam in regula, ne detur nouus collitigans. c. 2. vt lit. pend.in 6. Et fuit dictum in cauſa Collen. parochialis 11. Decembris 1595.coram Illuſtriſſimo Seraphino, & in cauſa Pampilonen. Abbatiæ 20. Iunij 1503.coram R.P.D. meo Ludouiſio; quia hoc eſſet verum, ſi D. Varella obtinuiſſet ſubrogationem intra menſem à die conſeſſionis factæ Doctori Vermudez. Nam durante illo menſe, eius gratia habeat implicitum ſtatutum validitatis, ſcilicèt quatenùs ſubrogatio non concederetur collitiganti, † quia regula de 3
ſubrogandis eſt euentualis, & tunc tantùm locum habet, quando Principi placet, infra menſem à die ſubrogationis conceſſæ tertio etiam collitiganti concedere ſubrogationem, quod clarè oſtendunt verba illæ regulæ, (quoties aliquem collitigantem ſubrogari conceſſerit,) & benè faciunt notata per Card. conſ.105.num.13.in fin.verſ.ſed non poteſt verè dici, & num.14.Sarn. ſuper hac regula de ſubrogan.quæſt. 17.verſ.nec obſtat,quòd primus, Rebuff.in prax.tit. de ſubrogationibus, gloſ.6.in princ. † Et propterea 4
cùm durante dicto menſe D. Varella non obtinuerit ſubrogationem,nō habet ampliùs fundatam intentionem in regula,ad text.in l.4.§.toties.ff.de dam.infect.

Minùs etiam ſubſiſtit, quod menſis de quo in regu- 5
la, incipiat à die obitus collitigantis defuncti, vel à die veriſimilis notitiæ obitus,ſi moritur extra Curiam, Alfonſus Soto ſuper hac regula, in princ. & ibi etiam Sarn.q.1.in princ.& q.10. verſ. ſed maior eſt difficultas, Mandoſ.q. 2. per tot. † Et dictus menſis re- 6
ſpicit nullitatem gratiæ infra menſem obtentatæ in præiudicium ſubrogandi, non autem arctat collitigantem ad petendam infra menſem, vt fuit reſolutum in dictis cauſis Collen.& Pampilon.quia quicquid dicendum ſit, an Doctor Vermudez impetrauerit intra menſem à die obitus Gundiſalui, Reſponderunt Domini præualere opinionem Rotæ, quòd menſis incipiat currere à die ſubrogationis obtentæ 7
per tertium, vt per Put. dec.141.& 144.lib.3.& dec. vnic.tit.de ſubrogandis,Achil.pariter dec.vn.eodem tit. Quæ opinio Rotæ eſt conformis verbis regulæ, dum inquit, (quòd ſi collitigantem in ius, vel ad ius ſubrogari conceſſerit,aliorum impetrationes, vel conceſſiones infra menſem ante conceſſionem huiuſmodi factæ, nullius ſint roboris, vel momenti.) Et ſic impetrationes ante conceſſionem huiuſmodi ſcilicèt factam collitiganti, † quia dictio, (huiuſmodi,) eſt 8
repetitiua præcedentium.gloſ.in c.ſi Abbatem, §. huiuſmodi, in dicto verbo, de electione in 6. Et verba ſunt intelligenda ad cauſam ad quam fuerunt prolata,Aym.conſ.171.nume.13. Et ad literam, cùm qualificant diſpoſitionem, Anch.conſ.356.col.2. verſ.3. hoc probat. Et dum dicitur ex prædictis deciſionibus Collen.& Pampilonen. quòd non eſt præfinitum tempus collitiganti ad petendum ſubrogationem, hoc eſt verum, ſi tertio non fuerit conceſſum, quia tunc infra menſem à die conceſſionis factæ tertio, debet obtinere, aliàs ei non ſuffragatur, vt dictum eſt.

Neque etiam D. Varellæ ſuffragatur, quòd intra 9
menſem à die conceſſionis factæ Doctori Vermudez petierit ſubrogationem, quia cùm ſubrogatio tunc ei fuerit denegata, petitio ei non prodeſt, cum regula requirat, quòd Papa ſubrogare conceſſerit, & ſic perfectionem conceſſionis, quod de-

netat verbum illud, (conceſſerit,) Felin. in cap. cum, venerabil. ſ. nu. 2. & ſeqq. de except.

Lucana Iuriſpatronatus. Ven. 8. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Filia perduellionis priuatur tantum ſucceſſione paterna, nec alijs pœnis L. quiſquis C. ad leg. Iul. mag. afficitur.*
2 *Filius perduellionis eſt perpetuò infamis, & omnibus honoribus excluſis, nec eſt capax ſucceſſionis paternæ.*
3 *Limita in Clerico.*
4 *Condemnatus de crimine læſæ maieſtatis à laico, poteſt habere heredem in iurepatronatus, quod non venit in confiſcatione bonorum facta à laico.*
5 *Adire qui non poteſt facto alterius, tranſmittit etiã ad extraneum hæreditatem.*
6 *Succedere volenti ſufficit oſtendere, ſe eſſe in gradu ſucceſſibili, cum nullus ſilius prætendit, eſſe proximiorem.*
7 *In confiſcatione facta à iudice Eccleſiaſtico venit etiam iuſpatronatus.*
8 *Epiſcopus non poteſt venire ad actualem degradationem Clerici, vel illum tradere Curiæ ſæculari, niſi in caſibus in iure expreſſis, & ibi vide caſus.*

D E C I S I O CCCLI.

ROta cenſuit, ſententiam latam per Rempublicam Lucanam ſuper crimine perduellionis contra Bernardinum patrem Lucretiæ, ei non nocere, quominus poſſit ſuccedere in iurepatronatus, quia etiam quòd ſit hæreditarium, ipſa non agit de ſuccedendo Bernardino patri, ſed Lælio fratri, cui poteſt ſuccedere.

1 Nam excepta ſucceſſione patris, alijs pœnis l. quiſquis, C. ad l. Iul. Maieſt. filia perduellionis non afficitur, vt per Clar. in §. læſæ maieſtatis, numer. 10. verſ. hæ autem pœnæ. Et expreſsè, quòd poſſit alijs ſuccedere, licet non patri, dicit Salycet. in dicta l. quiſquis nume. 15. & incertus auctor. de crimin. læſæ Maieſtatis, quæſt. 5. num. 6. vbi quòd hæc opinio non habet contradictorem, Decia. tract. crim. 2. lib. 7. c. 41. nu. 12. & 13. Et videtur de mente Bartoli in l. 1. num. 1. in fi. ff. de verb. ſign.

2 Neque facit quòd & ipſe Lælius eſſet filius Bernardini, & ſic propter delictum patris nulla bona habere poſſet, vel aliqua ſucceſſione teſtati, vel inteſtati accipere, & perpetuò eſſet infamis, & ab omnibus honoribus excluſus, vt in d. l. quiſquis §. filij, verſ. verò.

3 † Quia hæc pœna, l. quiſquis, non afficiebat ipſum Lælium, qui iam de tempore latæ ſententiæ contra patrem, erat clericus, Gem. in c. ſi quis, col. 3. verſ. nec ad clericos, Archid. ibidem 2. num. Turrecr. nu. 7. Præpoſ. nu. 3. Bellam. nume. 4. in princ. 6. q. 1. Io. de Anan. in c. vrgentis, numer. 12. verſ. quia lex, de hæret. Decia. tract. crim. tom. 2. libr. 7. c. 41. numero 11. Gig. de crim. læſæ Maieſtatis, tit. de pœnis quas filij incur. qu. 9. numero 2. Auguſtinus Armin. in addit. ad Ang. de malefic. in verbo, & hai tradito la tua patria, num. 12. in fin. verſ. tene tamen menti. Et ideò cùm dictus Lælius clericus non afficeretur pœnis, dicta l. quiſquis, hinc ſequitur, quod eſſet capax ſucceſſionis, & propterea ſucceſſerit in iure patronatus, quod cum non veniret in confiſcatione facta à principe laico, iuxta reſolutiones factas, † Bernardus eius 4
pater in eo potuit heredem habere, gl. in l. ea ſola, 98. ff. de reg. iur. & not. ibid. Cagn. numer. 3. & ſingularem dicit Bald. in l. eam quam, numer. 19. in fin. C. de fideicommiſ. in l. ex facto, §. Iulius, numer. 1. ff. de vulg. & in l. quoties, numer. 14. C. quando non pet. par. Alex. in l. ſi quis ante, in fi. de leg. 1. Nec ad hunc effectum requirebatur, quòd eſſet ſcriptus hæres, ſed ſufficit, quòd ſucceſſio ab inteſtato ad ipſum ſpectaret. Lambert. in. de iurepatron. lib. 1. par. 2. q. 2. principali. num. 3. & ſeqq. etiam quòd non adeſſent alia bona. Lambert. dicto loco num. 25. † Et quatenus requireretur aditio, non eſt opus de ea docere, quia cum tunc detineretur in carceribus, facto alterius impediebatur. 5
Vnde potuit tranſmittere etiam ad extraneum. Bart. in l. ventre, 38. num. 9. & 14. & verſ. 2. reg. & nume. 8. verſ. 2. reg. ff. de acquirend. hæreditat. Et propterea Lucretia potuit ei ſuccedere, † cui ſufficit oſtendere, 6
ſe eſſe ſanguine coniunctam in gradu ſucceſſibili, non proximiorem cum nullus alius ſe proximiorem prætendat. Tiraq. de retract. lignag. §. 11. gloſ. 1. nume. 5. & 6. Et in his terminis fuit reſolutum coram me in cauſa Tiburtina Capellaniæ 16. Nouembris 1605.

Neque etiam facit, quòd ipſe Lælius per Vicarium Lucanum de anno 1597. fuerit iudicatus reus eiuſdem criminis læſæ Maieſtatis humanæ, & priuatus omni officio, & beneficio Eccleſiaſtico, traditusque curiæ ſæculari, bona confiſcata, & applicata curiæ Epiſcopali, † in qua confiſcatione facta à iudice Eccleſiaſtico venit etiam iuſpatronatus. Lambertin. de iurepatr. 7
lib. 3. quæſt. 8. art. 8. numer. 10. Nam fuit ſtrictè reſponſum, ſententiam tanquam nullam, & iniuſtam non nocere Lucretiæ, ad effectum quòd dicatur non ſucceſsiſſe fratri. Nam Epiſcopus non poteſt venire ad actualem degradationem clerici, neque eum tradere curiæ ſæculari, niſi in caſibus à iure canonico expreſſis, videlicet; Pro crimine hæreſis, c. ad abolendam, §. præſenti, de hæret. & cap. 1. & cap. ſuper eodem, de hæret. in 6. Pro falſificatione literarum Apoſtolicarum, c. ad falſariorum, de crim. falſi. Pro crimine inſidiarum contra Epiſcopum, c. ſi quis Sacerdotum, 11. quæſt. 1. Pro incorrigibilitate, c. cum non ab homine, de iudic. Pro crimine aſſaſſinij, c. 1. de homicid. lib. 6. Doctores communiter in dicto cap. at ſi clerici, de iudic. Clar. in prax. §. fin. quæſt. 36. verſ. ſicut etiam, Boſſ. in prax. tit. de for. comp. numer. 135. Et ex iure nouo, pro crimine nefando, ex conſtitutione S. M. Pij V. Et pro celebratione Miſſarum ab illis, qui non ſunt presbiteri, ex conſtitut. Fel. recor. Clement. viij. Cum igitur inter hos caſus non ſit iſte de quo agitur, † non modo 8
fuit nulla ex defectu iuriſdictionis, verum etiam iniuſta. Vnde non nocet Lucretiæ.

Bononien. Serici. Veneris 8. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Emptor cenſetur rem emere nomine proprio.*
2 *Rota nõ exequitur ſententias aliorum Tribunalium niſi conſtito de iuſtitia.*
3 *Clauſula ARBITRIO ROTAE intelligitur, prout de iure, remiſſis amen, multum de rigore iuris.*

4 *Teſtis*

Digitized by Google

4 *Teſtis proxeneta deponens ſuper emptione in qua ipſe fuit proxeneta, non eſt integra fides.*
5 *Coniecturæ vrgentiores ſunt attendendæ.*

D E C I S I O CCCLII.

MErcatores Carpen. petebant, procedi ad exequutionem rei iudicatæ contra Cæſarem de Lectis tanquam principalem debitorem ſerici, condemnatum, ſtante clauſula [parito iudicato arbitrio Rotæ.] quod deducebant ex ſtatuto Bononiæ de duabus conformibus, & ſententiæ iuſtificabantur, ex quo Cæſar
1 Lectus emit ſericum, † & cum non conſtet quo nomine emerit, cenſetur proprio nomine emiſſe, Fulgoſ. in l. ſi patruus, numer. 1. verſ. 3. autem caſu, C. commun. vtr. iud. Menoch. conſ. 122. numer. 12. maximè cum ſericum fuerit deſcriptum in libris gabellæ nomine Cæſaris, qui poſtmodum etiam vendidit certam quantitatem proprio nomine, vt in libris eiuſdem gabellæ, & teſtes deponunt, quòd in terra Carpi ipſe emit ſericum, & tertius teſtis ſubdit quòd Bononiæ fuit portatum in domum ipſius Cæſaris.

Prædictis tamen non obſtantibus, Rota cenſuit, non eſſe parendum, etiam quòd conſtaret de iudicato, quia Domini non erant concordes, an in hoc caſu
2 intraret ſtatutum. Et ratio deciſionis fuit, † quia Rota non exequitur ſententias aliorum tribunalium, niſi conſtito de iuſtitia, Mohed. dec. 3. de teſtibus, Cæſar de Graſſ. dec. 1. num. 8. de locat. Put. dec. 401. num. 2. libr. 1. Et in præſenti caſu, ſtante clauſula (arbitrio,)
3 † quæ licet intelligatur prout de iure, remittit tamen multum de eius rigore, Coelc. deciſ. 4. numer. 3. de teſtibus, ſufficiebat quòd iuſtitia ſententiarum redderetur
4 dubia, prout reddebatur, ex quo ſericum videbatur emptum nomine hæredum Marci Antonij Occelli, cum ipſi poſtquam fuit portatum Bononiam, conſtituerint ſe debitores per apochas priuatas dictorum mercatorum, & certam partem pretij ſoluerint, & de dictis ſic hæredibus, duo ex dictis mercatoribus egerunt contra ipſos conſtituendo procuratorem, & obtinuerunt graduari pro ſuo credito. Et Cæſar ipſe nomine Occellorum vendidit etiam certam quantitatem ſerici. Erant dúo teſtes, quorum primus deponit de auditu, tempore emptionis ſerici in terra Carpen. quòd ſericum emebat nomine Occellorum, & quod Occelli gratias illi egerunt, ex quo hoſpitatus fuit Cæſarem. Secundus verò teſtis, qui fuit proxeneta, benè deponit quomodo negotium ſe habuerit, & quod ſericum fuit emptum nomine Occellorum,
4 † qui, licèt tanquam proxeneta, non ſit integræ fidei, negari tamen non poteſt, quin faciat adminiculum. Cuman. conſ. 62. num. 3. verſ. non obſtat, etiam, quod non debeat.

5 Non obſtant in contrarium adducta, quia in concurſu coniecturam, viſum fuit Dominis, præponderare adductas pro Cæſare, & ideo eſſe præferendum, l. Diuus ff. de reſtit. in integrum, latè Surd. conſ. 80. nu. 21.

Terulen. Cantoriæ. Merc. 13. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis capta alio non exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis.*
3 *Poſſeſſio in Collegiatis debet capi Capitulariter.*
4 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina.*
5 *Iudex nulliter procedendo non priuat poſſeſſione.*

D E C I S I O CCCLIII.

DOmini dixerunt, Ioanni Nauarro dandum eſſe mandatum de manutenendo, quia fuit immiſſus in poſſeſſionem Cantoriæ de qua agitur. Quæ poſſeſſio licèt inſtrumentalis, alio non exiſtente in poſſeſſione, non eſt dubium, quin ſit manutenibilis, l. prædia, & ibi Alexand. Bart. & alij, ff. de acquit. poſſeſſ. l. non idcirco, cum ibi not. ff. de fid. inſtr. Abb. in cap. cum olim, & ibi alij DD. de præſcript. Faſtol. dub. 41. Put. deciſ. 360. lib. 1. † Et hæc poſſeſſio fuit capta capitulariter, prout requiritur in collegiatis; Caſſad. deciſ. 8. de cauſ. poſſ. & propr. — 1, 2

Non obſtat poſterior poſſeſſio Hieronimi, quia tanquam iunior præſumitur clandeſtina, cap. licèt cauſam. vbi DD. de probat. Bart. in l. ſi duo, in princip. ff. vti poſſid. Veral. deciſ. 334. numer. 2. & ſeqq. part. 2. Nec ex ea poteſt iuuari, quòd fuit capta de mandato iudicis, † quia iudex proceſſit de mandato iudicis laici tradendo poſſeſſionem infra 24. horas & ſic nulliter. † Et propterea non priuauit Ioannem ſua poſſeſſione, vt pluries fuit reſolutum. — 3, 4, 5

Non obſtant ea quæ obijci poſſent de iurepatronatus, quia reſpiciunt petitorium, nec ſunt diſcutienda in hoc iudicio poſſeſſorio, vt in terminis fuit dictum in ſuperiori Rota in Pharen. Abbatiæ, coram R. P. D. meo Ludouiſio.

Tudertina Aſſignæ, Lunæ 18. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſidenti datur mandatum de manutenendo, etiam ſi non probet poſſeſſionem de tempore litis motæ, quando præſumitur continuata, num. 2.*
3 *Domino contra ſubditum negando ſe ſubditum, competit actio confeſſoria ciuilis, vel actio in rem, vel officium iudicis.*
4 *Manutentio datur domino contra ſubditum in re ſeparata à perſona ſubditi, in exigendo gabellas, donec cognoſcatur de iure exigendi, num. 8.*
5 *Domino non datur manutentio cõtra vaſſallos exigendo onera, & gabellas, quando adeſt præſumpta vſurpatio, ſecus ſi non adſit.*
6 *Diuturna præſtatio gabellarum, & facilis recurſus ad Principem, tollunt præſumptionem vſurpationis.*
7 *Decretum irritans iuſtificatum, inficit titulum, & poſſeſſionem ſecùs non iuſtificatum.*
9 *Vnicus actus ſufficit ad acquirendam poſſeſſionem in incorporalibus.*
10 *Actus iudicialis probat abſque teſtibus.*
11 *Actus publicus teſtibus non eget ad illius probationem.*

D E C I S I O CCCLIV.

DOmini reſoluerunt, Excellentiſſimo domino Duci dandum eſſe mandatum de manutenendo,

do quoàd cauponam, tabernam Cupedinariam, quam appellant (la Pizzicaria,) officinam piſtoriam, Macellum, & Salariam, & quoad illarum redditus, & emolumenta, nec non quoad exactionem omnium pœnarum pro damnis datis, & pro maleficijs, dempta parte, quam Dominus Dux ſolet dare officialibus pro dictis damnis, & maleficijs deputatis; quoàd Montaneam quoque Turricellæ, eiuſque redditus, & emolumenta. Et ſimiliter, quoàd Affidam belluarum, iuſque exigendi pro dicta affida quolibet anno pro qualibet beſtia; vt dicitur groſſa, (dimidiam partem Iulij) exceptis tamen aratorijs, & exempta vnica bellua, vt dicitur (da ſoma) pro Foculari nec non quoàd exequutionem vnius Bolognini, pro qualibet bellua minuta, excepto vno ſuo pro qualibet domo, nec non quoàd exequutionem quolibet anno vnius Bolognini pro qualibet ſalma grani, & muſti, & pro qualibet ſalma hordei, & bladarum dimidiam partem Bolognini. Et idem mandatum eſt quoque dandum in quaſi poſſeſſione faciendi bannimenta pro aſ-
1 ſignatione, & ſolutione dictarum exactionum. † De poſſeſſione enim Excellentiſſimi Ducis conſtat ex depoſitione quatuor teſtium, qui bene deponunt, & reddunt ſufficientem cauſam ſcientiæ. Vnde dictus D. Dux eſt manutenendus, §. hodie, inſtit. de interd. vbi Aret. num. 1. verſ. 4. competit, qui loquitur in noſtris terminis, cùm dicat, hoc remedium manutentionis competere illi qui eſt in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis vel in aliquo iure incorporali, vt in iure eligendi, & in iure colligendi pedagia, vel ſimilia. Idem dicit Spec. in princip. tit. de cauſ. poſſ. & propr. numero 11. verſ. cæterum ſi ipſi ruſtici, Alexand. conſ. 2. 4. numero 5. iuncto princ. lib. 4. Ang. conſ. 337. numer. 4. ante med. verſ. & hoc intelligatur, Ruin. conſ. 53. numer. 3. lib. 4. Celſus Hugo conſ. 85. num. 9. Franc. Marc. quæſt. 447. per totum latè, & bene Iacobin. de San Georg. in tract. de Homag. numero 37. præſertim poſt medium verſic. quid dicimus, eleganter, & doctè S. Raimundus in ſumm. tit. de raptoribus, §. 16. lib. 2. vbi quod ſi Dominus, & prædeceſſores ſoliti ſunt talia exigere, & ſcitur, vel probabiliter creditur, quòd ex iuxta cauſa fuit in tali poſſeſſione, ſeu quaſi, poterit dominus etiam in futurum exigere. Et huiuſmodi manutentio competit D. Duci, etiam ſi non probaret poſſeſſionem
2 de tempore litis motæ, † quia nihilominus præſumitur continuata, cùm animo retineatur, l. licet, C. de acquir. poſſeſſ. Abb. in cap. cùm ad ſedem, num. 15. de reſtit. ſpol. Put. deciſ. 17. lib. 2.
3 Neque prædictis reſiſtit doctrina Bartoli in l. vt. §. huius autem interdicti, numer. ff. vti poſſid. vbi quòd domino competit actio confeſſoria vtilis, vel actio in rem, vel officium iudicis, quem ſequitur Menoch. de retinen. remed. 3. num. 142. & ſeqq. Quia Bart. loquitur, quando dominus agit contra vaſſallum facientem ſui quæſtionem, negando ſe eſſe ſubditum, qui
4 non ſunt termini noſtri. † Hic enim, licèt dominus agat contra vaſſallos, tamen agit contra ipſos, eum turbantes in ſua poſſeſſione, in re ſeparata, quo caſu competit manutentio, vt dicit idem Bart. in verſ. eo modo poteſt turbari. Et omnia iura clamant, quòd lite pendente poſſeſſor manuteneatur, vt etiam in puncto dicunt Ang. Ruin. & alij ſuprà allegati.
5 Neque communicant ſuffragantur Grat. vot. 12. Guid. Pap. conſ. 67. numer. 3. Franc. à Ponte, conſ. 97. nume. 26. qui videntur concludere manutentionem non deberi domino aduerſùs vaſſallos in quaſi poſſeſſione exigendi onera, & gabellas, quia prædicti
6 DD. mouentur ex præſumpta vſurpatione, † quæ ceſſat in caſu iſto, tum ex diuturna præſcriptione, de qua deponunt teſtes, tum etiam propter facilem acquiſitum

ad ſummum Pontificem, Paril. conſil. 10. numero 60. lib. 1. Peregr. conſ. 14. nume. 12. & 13. Et ideo cùm D. Dux præſumatur ex iuſta cauſa poſſidere, manutenendus eſt, ex S. Raymundo, & alijs ſuprà allegatis.

Neque facit, quò conſtitutio quæ legitur in diœceſi Domini prohibet imponi noua pedagia, & gabellas, vel illas augeri, & propterea impoſitio facta per D. Ducem fuit nulla, & poſſeſſio nullius conſide-
rationis, quia dicta conſtitutio habet decretum irri- 7
tans, quod inficit titulum, & poſſeſſionem. Caſſad. deciſ. 11. numer 5. ſuper regulis, Gabr. de clauſ. concl. 5. quia fuit reſponſum, hanc concluſionem procedere, quando decretum irritans eſt iuſtificatum, & ante iuſtificatum non tollit detentionem, ſed inſiſtentiam facit, vt fuit reſolutum in cauſa Parmen. Prioratus 16. Ianuarij, & 16. Februarij 1598. coram bo. mem. Orano, & de anno 1601. 26. Octobris in cauſa Caſentina Capellaniæ coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Millino. Hic autem decretum non eſt iuſtificatum, quia conſtitutio prohibet imponi gabellas à perſonis ad id
auctoritatem non habentibus; † vnde donec cogno- 8
ſcatur, an D. Dux habuerit talem auctoritatem, & quomodo, & quo iure gabellæ fuerint impoſitæ, interim eſt manutenendus, cap. vbi Abb. num. 4. de reſt. ſpol. Put. dec. 497. lib. 2. Et fuit dictum in cauſa Barchinonen. beneficij 19. Iunij 1600. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

Et ex iiſdem regulis cenſuerunt Domini, dandum eſſe mandatum de manutenendo Excellentiſſimo Domino Duci, quoàd confectionem rerum, eloquia ſtrio... ... pro tempore educi debebant, iuxta confectionem de
anno 1604. vt conſtat ex aſſumpto confectionis, qui
datur, num. 5. quia licèt ſit vnicus, ſufficit, quia in 9
illis incorporalibus ſufficiat vnicus actus ad acquiſitionem quaſi poſſeſſionum, gloſſ. in cap. cùm Eccleſia Sutrina, in verbo, Epiſcopatum, vbi Abb. num. 22. & ſeq. de cauſ. poſſ. & propr.

Neque obſtat, quòd inſtrumentum ſuo actus eſt abſque teſtibus, & ideo non probat, quia cùm fuerit
actus iudicialis, eſt ſpeciale, † quòd probet abſque te- 10
ſtibus, l. in donationibus, C. de donat. Cardin. conſ. 41. num. 1. verſ. quia ſpeciale eſt, Alexand. conſ. 15. numer. 8. lib. 1. Bolognin. in addit. ad Io. de Anna. Socin. reg. 370. alias 38. incip. ſcriptura publica. Et quòd iſte fuerit actus iudicialis, patet ex verbis illis, cùm adhuc D. Dux pro tribunali ſederet. Et videtur ceſſare om-
nis difficultas, † quia iſte fuit actus publicus quodam 11
modò factus coram populo, & ideo teſtibus non eget, Socin. poſt Spec. loco proximè citato in fin.

Oppiden. Iuriſpatronatus Lunæ 18. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Tertius non tenetur acta alterius iudicis tranſportare, & nu. 4.*

2 *Clauſula,* QVATENVS OPVS SIT, *facit conditionem.*

3 *Patronus, & præſentatus poſſunt ſeparatim agere.*

D E C I S I O CCCLV.

Domini reſoluerunt, defectum tranſportationis actorum non obſtare ſententiæ Rotali, quia

Frçq.

Frontera non fuit in cauſa coram Nuntio Neapolita-
1 no, † & ideo potuit committere nouam cauſam in
Rota, faciendo nouum iudicium, Rot. deciſ. 20. de re
iud. in no.

Neque facit, quòd in commiſſione præſentata in
Rota adeſſet clauſula (præuia auocatione,) quia ad-
2 erat etiam † alia clauſula. (quatenus opus ſit,) quæ
3 facit conditionem. † Et ideo cùm opus non eſſet, quia
patronus, & præſentatus poſſunt ſeparatim agere,
Rot. deciſ. 2. de iure patronatus, in no. Lamber. de iure
patronatus, lib. 2. part. 2. quæſt. 8. art. 3. propterea illa
conditio nihil poſuit ineſſe, ita vt cauſa reſpectu Fron-
teræ cenſeretur auocata à Nuntio.

Denique non officit, quòd illa acta facerent ad iſtam
cauſam; quia non ideo ſequitur, quod deberent tran-
ſportari, cum hoc iudicium ſit ſeparatum ab illo inten-
tato coram Nuntio, vt ſæpè in Rota deciſum fuit.

Romana diſcuſſionis de Raynerijs. Lunę 18. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio intra decendium à die habitæ notitiæ ſuffragatur, etiamſi non fuerit appellatum intra decendium à die latę ſententię, quando neſciebatur contra quem lata eſſet ſententia.*

2 *Appellatio poſt decendium à die latę ſententiæ non ſuffragatur illi qui ſciuit, ſententiam latam, & contra ſe latam, quæ duo copulatiuè requiruntur.*

3 *Error iuris habens mixturam facti excuſat.*

4 *Cautio de reſtituendo prioribus, & potioribus operatur vt debitor non ſit liberatus, nec creditum extinctum.*

D E C I S I O CCCLVI.

Domini reſoluerunt, ſententiam extra Rotam la-
tam non eſſe exequendam, quia fuit ſuſpenſa
per appellationem, & regulę ſunt claræ, quòd appel-
latione pendente, nihil eſt innouandum, tot. tit. ff. ni-
hil nouari app. interp. quę licèt non fuerit interpoſita
intra decendium à die 17. Maij, quo fuit lata ſententia,
tamen hoc prouenit, quia cùm die 9. Maij, & ſic per
dies octo ante latam ſententiam iudex mandaſſet, ex-
pediri mandatum deliberationis tertiæ partis Caſalis,
ad fauorem D. Leonis potuit ipſe veriſimiliter crede-
re, huiuſmodi tertiam partem Caſalis non comprehē-
di in dicta ſententia. Quod corroboratur, quia die 19.
Maij iudex declarauit, terminum tantùm dicta die 9.
Maij, & ſic poſt dictam ſententiam latam dicta die
17. Vnde ſufficit, quòd D. Leo appellauerit à die ha-
bitæ notitiæ, ſcilicet, quo iudex declarauit ſuam ſen-
tentiam, mediante citatione ad videndum eligi peri-
1 tos. † Appellatio enim intra decendium à die habitæ
notitiæ ſuffragatur. Ang. conſ. 302. numer. 4. verſic. fuit
enim illa narratio. Rom. conſ. 343. num. 18. vbi poſt al-
legat. concordan.

Neque facit, quòd hic D. Leo non poſſit excuſari,
quòd non habuerit ſcientiam ſententiæ, & ideo ſi il-
lam non intellexit, ſibi imputet, quia iſte eſt error iu-
2 ris qui non excuſat. † Nam fuit reſponſum, non ob-
ſtare, quod quis ſciat ſententiam latam, niſi etiam ſciat
contra ſe eſſe latam; hęc enim duo copulatiuè requi-
runtur ad effectum, quòd appellatio poſt decem dies
non ſuffragetur, vt per Rom. loco proximè allegato.
Hic autem licet D. Leo ſciret, ſententiam eſſe latam,
non tamen ſciebat contra ſe, quoad tertiam partem
Caſalis, ex ſuperiùs conſideratis; vnde iſte non fuit
ſimplex error iuris, ſed habuit etiam mixturam facti,
† propterea excuſat, l. ſi vir. vbi gloſ. in verbo procede- 3
re, Bart. num. 8. & ſeqq. ff. pro donato.

Neque obſtat, quod D. Leo videatur acceptaſſe ſen-
tentiam, agendo contra poſteriores creditores, quia
ipſe non egit vigore prædictæ ſententiæ, ſed vigore
mandatorum per Rotam relaxatorum. Nec intentan-
do hoc iudicium videtur renuntiaſſe decreto delibe-
rationis tertiæ partis Caſalis, quia deliberatio erat pro
ſcutis 7040. mandata verò ad eius fauorem relaxata
pro ſcutis 8600.

Minus etiam releuat, quòd D. Leo fuerit in ſenten-
tia graduatus pro toto ſuo credito, quia non inde ſe-
quitur, quod ſit reuocatum decretum deliberationis,
quia D. Leo omninò debeat graduari, ex quo decre-
tum erat factum data cautione de reſtituendo priori-
bus, & potioribus. † Quæ reſtrictiua operatur, de- 4
bitor non ſit liberatus, nec creditum extinctum, vt
per Caſtren. conſ. 286 poſt princ. vol. 1. Franc. deciſ.
75. num. ... Et propterea graduatio erat neceſſaria, ad
effectum quod D. Leo poſſet ſe relaxare, in euentum
quod apparerent creditores anteriores.

Romana Domus. Vener. 22. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula,* PARITO IVDICATO *eſt conditionalis, & intelligitur, quatenus adſit iudicatum.*

2 *Expenſæ litis debentur condictione ex ſtatuto, propter ſtatutum cap. 194. lib. 1.*

D E C I S I O CCCLVII.

Fuit reſolutum, ſufficienter fuiſſe paritum, † quia 1
clauſula (parito iudicato,) intelligitur conditio-
naliter, quatenùs adſit iudicium, & fuit reſolutum in
cauſa Regimen. S. Thomæ 10. Decembris 1576. co-
ram bon. mem. Oriolen. Hic autem reſpectu fructuū
in illis neque adſit abſolutio neque condemnatio, l. 1.
ff. de re iud. Azo. in ſum. C. eodem tit. † Nec Longo- 2
bardus poteſt ſe tueri ex ſtat. Vrb. cap. 194. lib. 1. vbi
quòd victus victori reficiat expenſas, quia cum verba
dirigantur ad victum, huiuſmodi expenſę debentur
condictione ex ſtatuto, & ſic noua actione, Bald. in l.
terminato, nume. 14. C. de fruct. & lit. expenſ. Matthe-
ſil. ſing. 80. qui dicit, ita intelligendum eſſe Bartol. in l.
3. §. ſi rem. nume. 3. ff. de leg. 3. Felyn. in cap. ſignifica-
uerunt, colum. 3. ante numer. 4. verſic. ſcias etiam, de
except.

Quoàd poſſeſſionem domus, ſatis fuit paritum,
quia conſtat de traditione poſſeſſionis. Nec iuuat Lon-
gobardum, quòd Alexius ipſum moleſtat ſuper dicta
poſſeſſione, quia non comparet in iudicio nomine
proprio, ſed nomine pupillorum, qui fecerunt melio-
ramenta in ipſa domo, & ſic ſuſtinet duplicem
perſonam. Et propterea non poteſt dici, non
fuiſſe paritum, etiam quoad poſſeſſio-
nem, reſpectu perſonæ
Alexij.

Peru-

Peruſina Penſionis. Veneris 22. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Reſignans non tenetur iuſtificare penſionem contra reſignatarium, qui conſenſit.*
2 *De liquido ad illiquidum non datur compenſatio.*
3 *Reſignans ante admiſſam reſignationem, iure ſuo nõ priuatur.*
4 *Poſt ſimplicem reſignationem abdicatur omne ius à reſignante, ſecus poſt reſignationem ad fauorem, quo caſu remanet ad ipſum omne ius donec reſignatarius etiam per captionem poſſeſſionis, beneficium perfectè adipiſcatur, nu. 5. Et interim non poteſt etiam poſt præſtitum conſenſum bona beneficij alienare.*

DECISIO CCCLVIII.

DVbitaui an alienationes bonorum Eccleſiæ ſancti Ioannis Baptiſtæ factæ per D. Andræam ſuſtineantur, vel potius ei obſtent in caſu, & ad effectum de quo agitur, qui eſt, vt D. Franciſcus reſignatarius non teneatur ad ſolutionem penſionis. Et Rota cenſuit, dictas alienationes ad effectum prædictum non obſtare, quia cum D. Franciſcus conſenſerit reſerua-
1 tioni penſionis quæ purè fuit reſeruata, † vtique ad iſtam ſoluendam tenetur, abſque eo quòd Aenæas aliqua iuſtificatione grauetur, vt fuit reſolutum in cauſa Salamantina penſionis, 26. Martij 1593. coram bo. mem. Giptio, & aliàs ſæpius. Et dictæ alienationes requirunt altiorem indaginem, ſcilicèt an fuerint rectè factæ, & de bonis Eccleſiæ ſolitis alienari, quo caſu non debent impedire ſolutionem dictæ penſionis,
2 † cum de liquido ad illiquidum non detur compenſatio, §. in bonæ fidei, vbi gloſ. in verbo, iure aperto, inſtit. de act. Et in his terminis facit Gg. de pen. quæſt. vii. num. 24.

Neque obſtat, quòd dictarum alienationum aliquæ fuerunt factæ poſt datum mandatum ad reſignandum, aliquæ verò poſt præſtitum etiam conſenſum, quia quoad alienationes factas poſt datum mandatum, cum potuiſſet reuocari, Clement. cum illuſio, de renuntiatio. non adeſt difficultas quòd ſuſtineatur,
3 † cùm ante admiſſam reſignationem Æneas iure ſuo non eſſet priuandus, ſed eo vti poſſet. Oldr. conſ. 299. num. 1. Bſign. dec. 2. poſt med. de rerum permut. Quo vero ad alienationes factas poſt præſtitum conſenſũ, ſi reſignatio fuiſſet ſimplex, non adeſt difficultas,
4 quod non ſuſtinerentur, † quia eo caſu poſt reſignationem abdicatur omne ius à reſignante, ita vt nihil amplius habeat agere in beneficio. Butr. Abb. Im. & alij, in c. accepta, de reſt. ſpol. Caſſad. deciſ. 4. eodem
5 tit. num. 3. Achil. eodem tit. dec. 10. num. 5. † Sed cum reſignatio fuerit ad fauorem; non obſtat, quòd alienationes fuerint factæ poſt præſtitum conſenſum, quia non proptereà fuit abdicatum ius à reſignante, ſed penes ipſum remanet in pendenti, donec conditio ſub qua fuit reſignatum, purificetur; ſcilicèt donec plenè, & perfectè reſignatarius, etiam per captionem poſſeſſionis, adipiſcatur beneficium, Achil. dicta dec. 10. nu. 1. & 4. de reſt. ſpoliat Put. dec. 158. num. 3. l. 3. Quæ procedunt tam reſpectu tertij, quàm ipſius reſignatarii, quia antequam ſit eius plenæ quæſitum, penes reſignantem remanent reliquiæ iuris, & poſſeſſionis, Put. dec. 5. de reſt. ſpoliat. Pontanus de ſpol. lib. 1. num. 126. verſ. ſed non id futurum. Et fuit plenè dictum in cauſa Abulenſis, & Zamoren. beneficiorum, 17. Iunij 1594. coram R.P.D. meo Decano, & poſtmodùm 4. Decembris 1595. coram bon. mem. Gyptio in cauſa Hiſpalen. & Cautien. permutationis. † Et proptereà 6
Æneas etiam poſt præſtitum conſenſum potuit facere dictas alienationes. Rebuff. in tract. nominat. quæſt. 14. nu. 157. verſ. viddi dubitari, & in prax tit. de ſymon. in reſignat. num. 27. & ſeqq. Et fuit reſolutum in cauſa Seguntina beneficiorum 1. Iunii 1592. coram Orano, in qua admittitur hæc diſtinctio inter ſimplicem reſignationem, & ad fauorem.

Ariminen. Releuationis indemnitatis. Lunæ 25. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Emptor ſoluens anterioribus creditoribus vẽdentis, non intrat in eorum locum, ad effectum agẽdi hypothecaria, quando non adeſt ceſſio, neque hoc eſt actum, poteſt tamen excipere, nu. 2.*
3 *Solutio facta anteriori creditori vendentis per emptorem, ſufficit concurrentibus alijs requiſitis ad acquirendum ius, ad effectum hypothecariæ, & ad effectum retentionis, & exceptionis.*
4 *Fideiuſſor ſimpliciter ſe obligans, vel ſe obligans cũ clauſula* DE RELEVANDO IN EVENTVM MOLESTIARVM QVAVIS RATIONE, *&c. cẽſetur ſe obligaſſe in omnem cauſam, nu. 5.*
6 *Clauſula* OCCASIONE PREDICTA, *comprehendit cauſam etiam remotiſsimam.*

DECISIO CCCLIX.

ROta cenſuit, dominos de Dioraleuijs teneri releuare indemnes dominos de Seraphinis, quia cum reſiduum pretij agri venditi per Matthæum Tingolum dictis de Seraphinis non fuerit ſolutum hæredibus Camillæ de Comitibus, ſed illis fuerit ex alijs bonis Matthæi ſatisfactum, atque hodie dicti de Seraphinis moleſtentur a poſterioribus creditoribus, intrat obligatio clara dictorum de Dioraleuijs, qui ſe obligarunt ad damna, & intereſſe, quæ Seraphini incurreſſent, ſi ſolutio fienda dictis hæredibus Camillæ non ſequeretur, & modo aliquo moleſtarentur quauis occaſione, vel cauſa. † Licèt enim ex di- 1
cta ſolutione dictis heredibus creditoribus anterioribus facienda, Seraphini non intraſſet in eorum locum, ad effectum agendi actione hypothecaria, quia non adeſt ceſſio, neque hoc actum fuit, prout requiritur, ex alleg. per Rip. in l. veſtri, §. eorum, numer. 8. & 9 de priuil. cred. nihilominùs ipſis ſufficeret, ſi pretium iuxta conuentionem ad manus dictorum potiorum creditorum perueniſſet, † quia licèt ex hoc age- 2
re non poſſent, excipere tamen, & retinere eis eſſet permiſſum, l. qui à debitore, ff. qui pot. in pig. hab. l. ſi potiores vbi glo. C. de his qui in prior. cred. loc. ſucced. Et benè examinando articulum tradunt Beninſend. dec. 10. ante numer. 3. verſ. contraria opinio, vſque ad fin. Io. Franc. de Ponte conſ. 87. num. 8. & ſeqq. Surd. conſ. 183. num. 18 Et tenuit Rota in cauſa Placentina à Saluiani interdicti 16. Iunij 1599. coram Illuſtriſſimo Mantica.

Neque

Digitized by Google

Neque placuit, quòd ad hunc effectum fuiſſet ne-
ceſſarium, quod ipſe emptor ſoluiſſet hæredibus an-
terioribus creditoribus pretium, quia ſufficit, quòd
fuerit conuentum, quòd à venditore ſolueretur, vt in
puncto dicit Ioannes Franciſcus à Ponte, vbi ſuprà
numero 8. & ſeqq. Cuius dictum bene corroboratur,
3 † nam ſi ad acquirendum ius ad effectum hypothe-
cariæ, concurrentibus alijs requiſitis, ſufficit conuen-
tio, quòd pretium ſoluatur per venditorem anteriori
creditori, vt per DD. in l. Ariſto, ff. quæ res pign. obl.
poſſ. & in l. 1. C. de his qui in prior. cred. loc. ſucced.
Azo in ſum. C. eodem titulo, ita cum non adſit diuer-
ſitatis ratio ad effectum retentionis, & exceptionis,
ad quem hoc vnum requiritur, quòd pecuniæ perue-
niant ad manus anterioris; ſufficit, quod illæ peruene-
rint, ſiue de manu ipſius emptoris, ſiue de manu ven-
ditoris, mediante pacto, quod venditor teneatur ſol-
uere anteriori creditori, prout fuit actum in caſu iſto.

Minùs etiam placuit, quod obligatio Dominorum
de Diotaleuijs ſit intelligenda, quatenus Seraphini
moleſtarentur à dictis hæredibus, & non ab alijs, quia
4 contrarium eſt verius. † Nam cùm ſimpliciter ſe obli-
gauerint, & fideiuſſerint, cenſentur ſe obligaſſe in om-
nem caſum qui ex dicta non ſolutione eueniret, & ſic
in caſum iſtum, cùm Seraphini moleſtentur à poſte-
rioribus creditoribus, & non poſſint ſe tueri ex ſolu-
tione facta anterioribus, l. ſi ſeruum, §. nunc videa-
mus, ff. de verb. oblig. Aym. conſ. 272. numero 2. Surd.
deciſ. 212. num. 8. Et hoc etiam clarè innuunt verba
5 obligationis, † cum ſint (de releuando in euentum
moleſtiarum, quauis ratione, vel cauſa,) quæ verba
comprehendunt omnem cauſam, Ang. conſil. 228.
num. 3. Cæpoll. conſ. crim. 14. numer. 11. Marſil. conſil.
80. numero 37. Nec reſtringuntur ex verbis ſequenti-
bus, (occaſione prædicta,) niſi in quantum moleſtiæ
6 venirent aliunde, quam ex non ſolutione, † quia ver-
bum, (occaſione,) denotat cauſam etiam remotiſſi-
mam, Ang. d. conſ. 288. num. 3. cum alijs pluribus con-
geſtis per Tiraq. in tractat. ceſſant. cauſ. limit. 13. num.
8. Et propterea ad effectum releuationis ſufficit, quòd
Seraphini moleſtentur ex dicta non ſolutione.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Lunæ 25. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *In Eccleſia Cathedrali regulari Archiepiſcopus eſt loco Abbatis, & ideo puniẽdis monachorum delictis non requiritur eorum conſenſus, nu. 2.*

3 *Regulares in Eccleſia Cathedrali regulari ſunt loco Canonicorum in materia adaptabili.*

4 *Monachi ſuſcipiendo religionẽ, facultatibus, & voluntati renunciant, & ſeipſos per obedientiã promiſſam aliorum poteſtati, & imperio ſubijciunt.*

5 *Monachi non habent velle, neque nolle.*

DECISIO CCCLX.

QVicquid ſit de illa quæſtione, an in delictis Ca-
nonicorum puniendis per Epiſcopum requira-
tur conſenſus Capituli, Rota cenſuit, in ca-
ſu de quo agitur, in puniendis delictis Monachorum
tam leuibus, quam grauibus non requiri conſenſum,
aut conſilium Prioris, Decani, & Monachorum, ſed
Dominos Archiepiſcopos pro tempore poſſe ſolos pro-
cedere ad illorum punitionem. Et ratio deciſionis fuit,
† quia cùm iſta Eccleſia ſit Cathedralis regularis, Ar- 1
chiepiſcopus reſpectu Monachorum non dicitur Ar-
chiepiſcopus, ſed loco Abbatis. Et quicquid erat ex-
plicandum per Abbatem, explicatur per ipſum, vt di-
cit Abb. in cap. cauſam quæ, 1. numer. 9. verſic. quæro
ergo, vſq; ad finem numeri de indic. † Et propterea in 2
puniendis per eum delictis non requiritur conſenſus
Monachorum, prout nec requiritur, quando ipſe Ab-
bas regularis procedit, gloſſ. in cap. nullum, in verbo,
tota, 18. quæſt. 2. Ioan Andr. in cap. reprehenſibilis.
num. 7. verb. & Capituli Præpoſit. ibid. num. 16. Imol.
numer. 7. Bellam. numer. 4. Abb. qui dicit, contrarium
communiter reprobari, num. 11. de appell. idem Abb.
in cap. ad noſtram, num. 2. vbi Dec. Franc. & alij, eo-
dem tit.

Neque facit, quod Abbas in d. cap. cauſam quæ nu. 3
8 & 9. dicat expreſsè de monachis Montis Regalis,
quod ſunt loco Canonicorum; quia hoc dictum eſt
intelligendum in materia monachis adaptabili, ſecus
in non adaptabili, prout eſt, quod Archiepiſcopus,
qui eſt loco Abbatis, liberè non exerceat iuriſdictio-
nem; hoc enim repugnat renunciationi propriæ vo-
luntatis. † Nam monachi ſuſcipiendo religionem, 4
non ſolum facultatibus, ſed voluntatibus proprijs re-
nunciarunt, & ſe ipſos per promiſſam obedientiam
penitus aliorum poteſtati, & imperiis ſubiecerunt, vt
dicit tex. in cap. non dicatis, 12. quæſt. 1. Abb. in cap.
ex reſcripto, numer. 1. verſ. & facit, Alexand. de Neuo
nu. 7. de iureiur. Et propterea monachi nec habent vel-
le, nec nolle cap. 2. de teſtam. in 6.

Romana Sancti Thomæ. Merc. 27. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Agenti ſpolio probare debet, ſuam poſſeſſionem anteriorem, & rei poſteriorem.*

2 *Titulus coloratus, ex diuturna poſſeſſione probatur.*

3 *Conductor poſſidet alteri, non ſibi.*

4 *Clauſula,* ET OMNIA COMMITTANTVR, *reſpicit tãtum expreſſa, niſi conſtet de contraria mente diſponentis.*

5 *Quæ pars Breuis vocetur à practicis, diſpoſitio.*

DECISIO CCCLXI.

DOmini perſtiterunt in reſolutis coram Illuſtriſ- 1
ſimo Seraphino, ſcilicèt, Capitulum ſancti Pe-
tri eſſe reſtituendum, quia conſtat de eius antiquiori
poſſeſſione, & iuniori fratrum ſanctiſſimæ Trinitatis,
quæ non controuertitur. † Quæ duo extrema primum, 1
& ſecundum appellata requiruntur, & probari de-
bent ab agente ſpolio, ex alleg. per Natt. conſil. 562.
num. 1. lib. 3. Roland. conſ. 50. numer. 4. & ſeqq. lib. 2.
Primum autem extremum ſatis probatur, quia vltra
plures locationes adminiculatas, quæ ponderantur
vna cum teſtibus in deciſione Illuſtriſſimi Seraphini,
concurrunt hodie partitæ extractæ ex cenſualibus ſan-
cti Petri ab anno 1397. vſque ad moderna tempora,
quæ cum contineat diuerſos actus poſſeſſorios, ſatis
ſuperque probant primum extremum ad fauorem
Capituli, & operantur quod quatenùs in caſu iſto re-
quireretur titulus coloratus, ex ipſa diuturna poſſeſ-
ſione, † quæ omnem calumniam tollit, cenſeatur pro- 2
batus,

batus, vt per Ægid. dec. 455. bene Felyn. conſ. 2. nume. 27. poſt Innoc. & Hoſt. quos a leg. Et fuit dictum in cauſa Saguntin. decimarum 21. Maij 1601. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

Minùs etiam fratres poſſunt ſe tueri ex Motu proprio Pij Quinti, quo datur facultas capiendi poſſeſſionem propria auctoritate citra vitium ſpolij, continens etiam alias clauſulas, quia in clauſula, (& cum abſolutione, &c.) in qua ponitur ſecunda ſignatura, adeſt reſtrictiua, (& omnia committantur Vicario Vrbis, vel Vicesgerenti, prout de iure.) Et propterea nulliter fuit proceſſum citato ſolùm conductore, non Capitulo ſancti Petri, vt dicitur in deciſione Illuſtriſſimi
3 Seraphini, † quia conductor non ſibi, ſed Capitulo ſancti Petri poſſidebat, l. ſi quis ante, & l. quod meo, in princ. ff. de acq. poſſ. Corn. conſ. 40. nu. 6. & vol. 4.

4 Nec placuit Dominis, quòd hæc clauſula, (& omnia committantur,) non debeant referri ad ſpecialiter expreſſa, ex l. doli clauſula, ff. de verb. oblig. quia hæc regula non procedit, quando conſtat de contraria mente diſponentis, prout in caſu iſto, ſtante quòd hæc reſtrictiua eſt poſita in clauſula, (& cum abſolutione.) per quam Papa declarat id quod concedere vult, & exprimit, quomodò intelligat, id quod ſimpliciter
5 per, (fiat,) conceſſit. † Et ideo hanc partem vocant practici, diſpoſitionem, ſeu clauſulas, vbi Papa conſcribit illas clauſulas, quas concedere vult, & dicit Rebuff. in praxi, tit. de ſignat. grat. numer. 23. verſic. 3. ponitur.

Minùs etiam releuat, quòd hæc clauſula, (& cum abſolutione) non habet ſignaturam, (fiat,) quæ verè non legitur in Regiſtro, & de originali non conſtat, quia ſi hoc eſt verum, Motus proprius non ſuffragatur fratribus, quia eis obſtat regula Cancellariæ de non iudicando iuxta formam ſupplicationum, quia clauſula, (quòd ſola ſignatura ſufficiat,) eſt poſita in dicta clauſula, & cum abſolutione, quam aſſeriuit non fuiſſe ſignatam, ſed veritas eſt, quòd cum hæc clauſula, (& cum abſolutione,) ſignetur in margine, Notarius cùm commodè in regiſtro in margine non poſſet apponere ſignaturam, omiſit illam per errorem, in regiſtris enim in margine non apponitur ſubſtantia ſcripturarum, ſed ſolùm rubricaturæ.

Alia benè tolluntur ex deciſione Illuſtriſſimi Seraphini.

Tarturien. Decimarum. Merc. 27. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Habens intentionem fundatam in iure, agens coram iudice etiam incompetentem, interrumpit præſcriptionem alterius, & cauſat malam fidem, etiã ſi liti ceſſerit, nu. 5.*

2 *Proteſtationes extraiudiciales ſi ſunt aptæ inducere malam fidem, interrumpunt præſcriptionem.*

3 *Tranſactio ſuper decimis eſt nulla ſine beneplacito Apoſtolico, etiam quod agatur, quòd decimæ remaneant apud poſſeſſorem.*

4 *Tranſactio nulla tranſigenti non prodeſt.*

6 *Beneplacitum Apoſtolicum curſu longi temporis non præſumitur, ſine obſeruantia.*

DECISIO CCCLXII.

ROta cenſuit, Remiſſoriam non eſſe concedendam, ſed cauſam eſſe expediendam, quia cum Parochus ſit in cauſa, Eleemoſinarius, qui prætendit præſcripſiſſe decimas, cùm non præcedat titulus, eget præſcriptione immemorabili; quæ viſa fuit Dominis improbabilis, cum requirerentur teſtes, qui hodie eſſent ætatis 108. annorum. Demendum enim eſt tempus poſt litem motã de anno 1553. vt latè fuit dictum in deciſione, ſub die 18. Maij præteriti.

Neque facit, quòd hæc lis non interrumpit præſcriptionem, cum fuit nulla, tanquam introducta coram iudice laico, qui non eſt iudex competens in materia decimarum, quia ſatis eſt, quòd Parochus egerit, qui cùm habeat intentionem fundatam de iure communi, conſtituit Eleemoſinarium in mala fide. † & ideo 1
ſufficit ad interrumpendam præſcriptionem; etiam quòd lis fuit introducta coram iudice incompetenti, Abb. conſ. 19. numer. 2. verſ. nec obſtat ſi dicatur lib. 2. Balb. de præſcr. 3. parte 6. partis quæſt. 4. numer. 3. verſ. reſtringitur tamen. † Nam etiam proteſtationes extraiu- 2
diciales, ſi ſunt aptæ inducere malam fidem, interrumpunt præſcriptionem. Butr. in cap. grauis, numer. 11. in fin. de reſtit. ſpoliat. Abb. in cap. vt debitus numer. 11. verſ. ad materiam, de appell.

Minùs etiam facit, quòd hæc lis fuerit terminata per tranſactionem de anno 1555. cum ceſſione litis, & propterea cum lis fuit terminata ad fauorem poſſeſſoris, non fuit interrupta præſcriptio. Nam fuit reſpon- 3
ſum, quod tranſactio fuit nulla, cùm non interuenerit beneplacitum Apoſtolicum, quod requirebatur etiam in iſta tranſactione, etiam quòd decimæ perciperentur per Eleemoſynarium, cùm fuiſſet tranſactum, quòd penes ipſum remanerent, ſoluta certa portione parocho, Bar. & Iaſ. in l. nulli, num. 2. ff. de tranſact. cum alijs pluribus adductis coram me in cauſa Romana Caſalis Turris Vergatæ, 19. Iunij 1606. Et eſt deciſio Verallij 106. p. 1. & 308. p. 3. Et pluries fuit in Rota fir-
matum, † Et propterea iſta tranſactio tanquam nulla 4
non potuit prodeſſe Eleemoſinario, l. 4. § condemnatũ, & ibi Bar. & alij de re iud. † Et ceſſio litis facta per 5
Parochum non potuit tollere malam fidem Eleemoſinarij, cauſatam ex ipſo iudiciu motu per illum qui habet intentionem fundatam de iure communi, itaut non fuerit interrupta præſcriptio, vt de ſententia ſuperueniente, quæ non purgat malam fidem, dicit Anchar. in cap. conſultationibus, numer. 5. de iurepatron. Alex. conſ. 75. col. fin. num. 50. lib. 4. Balb. de præſcript. in 2. par. 5. partis, quæſt. 5. Et fuit reſolutum in cauſa Toletana decimarum, 22. Maij 1592. coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Arrigono.

Neque etiam Eleemoſinarius poteſt ſe tueri ex præſumpto beneplacito Apoſtolico ob curſum temporis,
† quia ceſſat obſeruantia, quæ inſimul requiritur, Abb. 6
in cap. Albericus, num. 6. de teſtibus, Alexan. conſ. 52. num. 7. lib. 4. vt apparet ex alia lite mota de anno 1572. ſententia lata de anno 1574. & tranſactione facta de anno 1575. quæ ſententia, & tranſactio, nec poteſt ſuffragari Eleemoſinario, quia ſententia potiùs fundatur ſuper æquitate, quàm ſuper iuris rigore, vt in ea expreſsè dicitur, & non terminat negotium principale, ſed mandat, quòd Eleemoſinarius ſoluat certam quantitatem tritici Parocho, donec Eccleſia ipſa Parochialis ad pinguiorem fortunam venerit. Et hæc ſententia fuit ſuſpenſa per appellationem introductam coram Nuntio, vt conſtat ex confeſſione partium in dicta tranſactione. Et poſtmodum fuit facta dicta tranſactio ſine præiudicio ſucceſſorum. Vnde ex iſta ſerie facti apparet, quòd non potuit ceſſare mala fides Eleemoſinarij, itaut præſcriptio non dicatur interrupta, ex Ancharano, Alexandro, & alijs ſuprà relatis.

Quod dicebatur, decimas, quas percipit Eleemoſinarius

ſinarius non eſſe illas debitas de iure communi Parocho, non placuit Dominis, quia ſuper iſtis fuit tranſactum, & agitatum, & adſunt confeſſiones Eleemoſinarij, vt dicitur in alia deciſione.

Romana Domus Merc. 27. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Petenti alimenta, & ſumptus litis, eſt neceſſaria probatio paupertatis.*

DECISIO CCCLXIII.

Viſum fuit Dominis, Proſpero non deberi alimenta, & ſumptus litis, quia hic non agit ad vniuerſam hæreditatem paternam, ſed ad domum alienatam per fratres, quam prætendit fideicommiſſo eſſe ſuppoſitam, & ideo obmiſſo, vt videatur an conſtet de bono iure, ad hunc effectum ſatis eſt, quòd
1 non probet paupertatem, † quæ videtur neceſſaria in hoc caſu, ex allegat per Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 2. c. 16. numero 46. Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 112. num. 31. vſque ad fin. Imo videtur probatum contrarium, nempe, quòd ipſe habet domum, & vineas, & inſeruit in alia Illuſtriſſimi D. mei Cardinalis de Bubalis in nobili officio architriclini, vnde habet honeſtam portionem victus, vt deponunt teſtes, quorum copia data fuit.

Oueten. Mercedis. Mercurij 4. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Procurator reuocatus quoàd vnam cauſam tantùm, ſi de tempore reuocationis eſt generalis, cenſetur reuocatus quoàd omnes cauſas.*

2 *Deciſ. Rot. 18. & 22. de procur. in nouis declarātur.*

3 *Procurator ad lites & negotia, ſi reuocatur quoàd lites non cenſetur reuocatus, quoàd negotia, & è contra.*

DECISIO CCCLXIV.

Dominis placuit vltima pars deciſionis, ad quam, vt morem gererem parti, volui reſtringere difficultatem, ſcilicet quòd licet Iacobus fuiſſet conſtitutus procurator generaliter, & reuocatus tantum
1 quoad cauſam vertentem cum Biſgantia, † tamen cenſetur reuocatus quoàd omnes cauſas quia de eo tempore nullam aliam cauſam habebat Capitulum, & cauſa propter quam fuit facta reuocatio erat generālis, & non ſpecialis. Vnde merito Iacobus cenſetur reuocatus quoàd omnes cauſas, ex Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 16. nu. 5.

2 Non obſtat deciſio Rotæ 18. & 22. de proc. in no. quia non procedunt, quando cauſa reuocationis eſt generalis, & agitur de reuocando procuratore ad lites tantum, ſed quando qui, habet procuratorem ad
3 lites, & ad negotia, & reuocat quoàd lites, † quia tunc procurator non cenſetur reuocato, quoàd negotia. Et bène, quia ſtant ſimul, quòd reuocetur quoàd lites, non autem quoàd negotia, ſecus in caſu iſto, cum cauſa reuocationis ſit generalis; nec veriſimile eſt ſtante iſta generalitate, quòd voluerit reuocare quoàd vnam cauſam, ſecùs quoàd alias, & reuocatio ſpecialis videtur facta, quia tunc nulla alia aderat cauſa.

Calaguritana Iuriſprouidendi. Merc. 4. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Qui continuat, non attentat.*

2 *Gratia eſt obreptitia, ſi veritas fuit tacita.*

DECISIO CCCLXV.

Propoſui dubium, an Breue conceſſum per ſanctæ mem. Clem. 8. ſub die 4. Maij 1592. eſſet ſubreptitium. Et Rota cenſuit, affirmatiue reſpondendum, quia cùm fundetur ſuper narratiua, quod non obſtante inhibitione Rotali emanata per bo. me. Bubalum, & reſolutione facta coram Illuſtriſſimo Seraphino ſubrogato, quòd inhibitio afficiebat Epiſcopum, ipſe proceſſit ad exequutionem Motus proprij Sixti quinti, cuius etiam prætextu plures intruſit; hæc narratiua nedum hactenus non fuit iuſtificata, ſed nec vllo pacto poteſt iuſtificari, ex late deductis in cauſa Calaguritana attentatorum 15. Maij 1600. coram bon. mem. Litta, & præſertim, quia non apparet, vnquam fuiſſe reſolutum, inhibitionem afficere Epiſcopum, Et cum Epiſcopus eſſet in quaſi poſſeſſione conferendi, non poteſt verificari narratiua intruſionis, † quia 1
qui continuat, non attentat, c. cum teneamur, & ibi DD. de appell. vetall. dec. 51. par. 1. Hinc etiam reſultat, quòd ſi Papæ fuiſſet narrata quaſi poſſeſſio Epiſcopi conferendi, non mandaſſet, vt omnia poſt inhibitionem facta in priſtinum reduceret. † Vnde Breue 2
etiam remanet obreptitium, c. ſuper literis, vbi Fely. num. 8. de reſcr. Paria. conſ. vlt. num. 13. & 14. lib. 1.

Neque obſtat quod pendente recurſu ad ſignaturam ſanctiſſimi Domini noſtri, hæc cauſa propoſita, quia fuit data fides Referendarij, quod amplius, commiſſionem nolebat proponere, quia licèt poſteà mutauerit conſilium, vt ex alia fide data cum ſcripturis, tamen Rota voluit capere reſolutionem, qui recurſum habebant ad ſignaturā, illi quia aſſerebant, ſe vltimo loco fuiſſe ſpoliatos. Dubium autem, de quo agitur, proponitur ad inſtantiam illorum qui ſpolium non commiſerunt, qui plures ſunt, vt fuit oſtenſum Rotæ, vtraq; parte informante, & ſic, commiſſio nihil habet cōmune in hoc caſu, quia in ea petebatur, quòd videretur ſuper ſpolio, hinc ſanctiſſimus D. N. mandauit R. P. D. meo Decano, tunc præſenti in ſignatura, prout ipſe annotauit à tergo commiſſionis, vt non impedito iudicio ſpolij, videatur Breue Clementis Octaui, & propterea iſtis omnibus ſtantibus, viſum fuit Rotæ, capere reſolutionem.

Nucerina Paganorum. Mer. 4. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidenti datur mandatum de manutenendo.*

2 *Index non ritè procedens, non priuat poſſeſſione.*
3 *Exequutor cum clauſula* VOCATO, *dicitur mixtus exequutor, & ab eo datur appellatio.*
4 *Clauſula* CONTRADICTORES, *intelligitur de contradictoribus de facto non autem de iure.*
5 *Agens remedio rei integrandæ cenſetur habuiſſe ſe pro ſpoliato.*

DECISIO CCCLXVI.

1 EX dictis dicebant Domini, Adanti dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione beneficiorum ſanctæ Mariæ, ſancti Iacobi, & ſancti Leonardi. Conſtat enim de eius poſſeſſione capta vigore reſignationis, ſub die 16. & 12. Octobris 1604. § hodie, inſtit. de interd.

2 Neque facit, quòd Lucas vigore mandati de immittendo obtenti per iudicem, ceperit poſſeſſionem, quia iudex, ex quo non ritè proceſſit, non priuauit Adantem, vt per DD. in l. clà poſſidere, §. qui nundinas, ff. de aeq. poſ. Quòd ſatis oſtenditur, 3 † quia cùm in literis Lucæ adeſſet clauſula, (vocato Adante,) iudex erat exequutor mixtus, cap. exhibita, vbi Abbas in 3. not. & ibi addit. de iud. Card. conſ. 63. nume. 1. Et propterea tenebatur aſſumere partes iudicis, & ab eis ſententia dabatur appellatio, vt per DD. in cap. fin. de præſumpt. vbi Felyn. numer. 23. Dec. conſ. 173. num. 2. & conſ. 227.

4 Neque ſuffragatur Lucæ, quòd in ſuis litteris adeſſet clauſula, (contradictores appellatione poſtpoſita compeſcendo,) quia hæc clauſula intelligitur de contradictoribus de facto, ſecùs autem de contradictoribus de iure, vt per Franc. in cap. 1. ante finem, verſic. vel poterit. de conceſſ. præben. Put. deciſ. 271. numer. 6. Adantes verò erat contradictor de iure, quia iudicialiter ius ſuum proſequebatur, vt fuit dictum in cauſa Calaguritana beneficij 18. Aprilis 1603. coram R.P.D. Lancelloto, & aliàs ſæpiùs.

5 Cæterum cum Adantes 6. Februarij 1606. obtinuiſſet per iudicem appellationis reintegrationem, quæ oſtendit, mandatum de immittendo conceſſum Lucæ habuiſſe effectum, non poteſt obtinere manutentionem, cùm habuerit ſe pro ſpoliato. Solo enim animo perditur poſſeſſio, Butr. in cap. cùm ad ſedem, num. 25. de reſtit. ſpol.

Neque ex ipſa reintegratione poteſt petere manutentionem, quia non fuit ritè, & rectè conceſſa, vt liquet ex proceſſu. Hæc tamen non fuerunt deducta in poſitione cauſæ, & ideo ſuperſedi in conceſſione dicti mandati.

Burgen. Beneficij de Robredo. Ven. 6. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Exemplum datum, & ſubſcriptum à notario actuario, habetur originali.*
2 *Monitio iudicis ad ſententiam parti præſenti facta ſupplet defectum citationis.*

DECISIO CCCLXVII.

IN reſolutionibus cauſarum feci verbum, an huiuſmodi cauſa eſſet expedienda. Et Rota cenſuit affirmatiuè reſpondendum, quia difficultates quæ fuerunt excitatæ in deciſione, bene tollebantur. Nam quòd proceſſus non eſſet in forma probanti, ex quo alij oppoſitores non fuerunt citati, tollebatur, ex quo eſt exemplum datum, & ſubſcriptum ab ipſomet notario actuario, & ideo habetur pro originali, vt per DD. in cap. 1. de fid. inſtr. & in auth. ſi quis in aliquo, C. de eden. Secunda difficultas etiam ceſſabat, quia verè pro Petro ſe oppoſuit Ioannes Vitianco ſubſtitutus a Franciſco Ortiz, de cuius mandato etiam conſtat, quod licèt in proceſſu careat die, & ideo dictum fuit, quod non eſt in forma probanti, tamen hoc fuit propter errorem Notarij, quia originale fuit rogatum in Curia, & habet diem, & alia requiſita. Et ſic ceſſat etiam tertia difficultas. Quarta & quinta difficultas etiam ceſſant, quia cùm Petrus eſſet ceptus beneficiari ex ſtatuto, ei debebatur integra portio. Quòd etiam propter ſimile ſtatutum fuit dictum in cauſa Burgen. beneficij de Velorado 18. Maij 1598. coram Reuerendiſſimo Pacen. Et quòd eſſet dimidius portionarius ſatis probant teſtes, contra quos licet opponeretur defectus iuramenti, ex quo notarius enuntiatiuè loquitur, tamen apparet per extenſum de iuramento præſtito. 2 † Et quoad citationem partis, quòd non interuenerit, non officit, ex quo adeſt monitio iudicis parte præſente, quæ ſupplet hunc defectum l. ceſſante, & ibi gloſ. & DD. C. quom. & quan. iud. Marant. in prax par. 6. tit. de citat. num. 48. & ſeqq.

Viterbien. Fideicommiſſi. Lunæ 23. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Quadriennium datur ad petendam, & proſequendã reſtitutionem in integrum, niſi eſt per iudicem, vel partem, quominus cauſa expediatur, Tunc enim etiam vltra quadriennium ſe extendit.*

DECISIO CCCLXVIII.

MArcus & fratres de Diuitiis petebant pronunciari, ipſos reſtituendos, iuxta reſolutiones factas, & protelabantur, 1 † quòd iam erant in fine quadriennij, quod datur ad petendum, & finiendum reſtitutionem, l. fin. C. de temp. in integ. reſtit. cap. 1. de reſt. in int. in 6. Et cùm alia pars inſtaret audiri ſuper deciſione iam facta, cùm ipſa iura ſua non deduxerit, Rota voluit illi morem gerere; nam etſi quadriennium eſſet in fine, nihil deperit Marco, & fratribus, cùm per iudicem, & partem ſtet quominùs cauſa reſtitutionis in integrum expediatur; 2 † quo caſu hoc iudicium etiam vltra quadriennium ſe extendit. Hoſt. in cap. 1. in verbo quadriennij ſpatium, de in int. reſt. cum alijs per Modern. de reſt. in int. par. 1. q. 19. art. 12. numer. 96. Et hæc voluerunt Domini annotari pro indemnitate Marci & fratrum.

Pampilonen. de Ianzi. Ven. 16. Octobris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Intruſus debet facere mentionem in gratia de fructibus perceptis poſt motam litẽ, ſi ſibi debentur, nõ autẽ ſi debentur tertio, n. 4. de fructibus verò perceptis ante motam litem, non debet facere monitionem, n. 2.*
3 *Poſſeſſor bonæ fidei facit fructus ſuos.*
5 *Subrogato in iuribus defuncti beneficiati aliquando fructus debentur.*
6 *Venia dignus eſt, qui nec nocuit, nec deliquit.*

DE-

DECISIO CCCLXIX.

DOmini dixerunt, gratiam Antonij poſſe ſuſtineri, etiam, quòd in ea non fecerit mentionem
1 de perceptione fructuum, † quia licèt intruſus debeat facere talem mentionem in gratia quam impetrat, vt per DD. in c. dudum 2. de elect. vbi Hoſt. num. 45. verſ. ſed pone, Fely. in c. in noſtra numer. 10. verſ. ſed adde, de reſcr. Rebuff. ſup. concord. in form. mand. Ap. in verbo, præſentibus pro expreſsis, verſ. 5. etiam, & eſt deciſio Put. 131. lib. 1. & 13. de præ-
2 ben. † tamen quoàd fructus perceptos per Antonium à die prouiſionis, vſque ad diem motæ litis, non videbatur neceſſaria dicta mentio, cum non poſſet dici intruſus, ex quo habeat præſentationem, & inſtitutionem ab Ordinario, Rota dec. 13. de cauſ. poſſ. & propr. Fely. in c. in noſtra, nume. 12. de reſcr. Rebuff. vbi ſuprà, verſ. 4. intruſio. Et propterea fecit iſtos
3 fructus ſuos. † Ad effectum enim illos acquirendi ſufficit, malam fidem abeſſe, l. ſed etſi lege §. ſcire, ff. de pet. hæred. vbi not. Bart. Caſſad. dicta dec. 6. numero 9. verſ. quia procedit. Et licèt Rota reſoluitur, poſſeſſionem Antonij fuiſſe attentatam, poſteà tamen ſubſtitit, & ordinauit, quòd videretur de bono iure, & in omnem euentum intrat reſponſio, quæ modò dabitur ad non expreſsionem fructuum poſt litem mo-
4 tam perceptorum. † Nam regula illa, quòd debebat fieri mentio fructuum malè perceptorum, aliàs gratia ſit nulla, non habet locum, quando iſti fructus debentur tertio, Caſſad. d. dec. 6. nume. 6. & dec. 7. de præben. Verall. dec. 217. par. 3. Et fuit dictum in cauſa Parmen. Prioratus, 23. Iunij 1589. coram Illuſtr. Mantica, & in cauſa Salamantina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591. coram Illuſtriſsimo Pamphilio. Et ratio eſt, ne iſte impetrans duplici diſpendio afficiatur, ſcilicèt componendo cum Camera, & ſoluendo tertio. In præſenti autem caſu Antonius fuerat condemnatus per tres ſententias Rotales ad reſtituendũ fructus, & fuerat etiam conceſſum inſtrumentum liquidationis in partibus. Vnde licèt ſententiæ eſſent latæ ſuper iurepatronatus ad fauorem Catharinæ, cui tales fructus non erant debiti, potuit tamen dubitare Antonius, quòd eſſent debiti Ioanni præſentato à Catharina, qui mediante eius procuratore comparuit, in actis producendo iura, & declarando, ſe velle conſequi ius ſuum, & Ferdinando poſtmodùm
5 ſubrogato in iuribus Ioannis defuncti, † cùm etiam ſubrogato in quibuſdam caſibus fructus debeantur. Put. dec. 159. num. 3. lib. 3. Ægid. dec. 366. Vnde cùm ſaltem eſſet dubium, cui fructus eſſent debiti, venit excuſandus Antonius, ſi de illis non fecit mentionem in gratia quam impetrauit. Caſſad. d. dec. 6. nume. 9. vbi fuit admiſſa ſimilis excuſatio, prout etiam in dicta cauſa Salamantina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591.
6 coram Illuſtriſsimo Cardinale Pamphilio. † Veniâ enim dignus eſt, qui nec nocuit, nec deliquit, cap. 2. de conſtit. Aegid. dec. 4. nu. 2.

Bononien. Bonorum de Mauſumatico. Lunæ 26. Octobris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Eccleſiaſticæ in qua interuenit beneplacitũ Apoſtolicũ, præſumitur vtilis quouſque de contrario doceatur.*

2 *Totus contractus eſt conſiderãdus, ad effectum quòd dicatur vtilis, vel leſiuus.*

DECISIO CCCLXX.

CVm in alienatione bonorum de quibus agitur, interuenerit beneplacitum Apoſtolicum, alienatio præſumitur vtilis, quouſque per Rectorem doceatur de contrario. Bal. in c. 1. in princ. num. 7. de his qui feud. dar. poſſ. Abb. conſ. 41. numero 2. lib. 1. Alex. conſ. 75. nume. 6. circa fin. lib. 1. Et fuit pluries reſolutum in Rota. Et propterea rector prætendebat læſionem probari, ex ipſomet inſtrumento locationis, cùm adſit pactum quòd canon 200. lib. poſsit redimi, vel aſsignando bona quę habent in redditibus lib. 210. vel aſſignando loca montium, quæ reddant lib. pariter 210. prout dicta loca fuerunt aſsignata. Et hinc reſultat læſio, qui etiam conſiderato augumento, tamen habita conſideratione ad deuolutionem bonorum, in euentum non ſolutionis canonis, & quòd canon nulli oneri erat abnoxius, ipſe canon eſt maioris valoris, quàm loca Montium eiuſdem redditus, & cum augumento decimæ partis, vt fuit reſolutum in cauſa Romana domus 4. Maij 1601. coram Illuſtriſsimo Pamphilio.

Prædictis non obſtantibus, Rota cenſuit, ex ipſomet inſtrumento locationis, non conſtare de læſione, quia etſi deciſio Illuſtriſsimi Pamphilij ſit vera in caſu ſuo, tamen non applicatur ad præſentem caſum, quia loquitur in caſu, quo canon fuit affrancatus in inſtrumento ſeparato; hic autem ſumus in caſu, in quo hæc fuerunt narrata Papæ, & propterea non ſufficit Rectori conſiderare hoc pactum ſeparatum, ſed deberet oſtendere, quòd ex ipſo contractu reſultat læſio Eccleſiæ. Nam eſſe poteſt, quòd etiam ſtante ipſo pacto, quòd poſsint aſsignari loca Montium, ni-
hilominùs locatio fuerit vtilis Eccleſiæ. † Totus enim 2
contrarius eſt conſiderandus, ad effectum quòd dicatur vtilis, vel læſiuus, & non ſingulæ partes de per ſe ſunt diſcutiendæ, l. Mæuius, §. fin. ff. fam. erciſc. Surd conſ. 217. num. 13. & ſeqq. idem Surd. dec. 155. nu. 5.

Papien. Coadiutoriæ. Lunæ 5. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Attentata purgantur per liberam ceſſionem non autem per conditionalem.*

2 *Expenſæ factæ in iudicio attentatorum, reſici debẽt, et licèt expenſę poſt ceſſionem liberam regulariter non debeantur, debentur tamen, ſi ceſſio fuit conditionalis, nu. 3.*

4 *Damna & intereſſe reſici debent à die attentationis non a die motæ litis.*

5 *Depoſitum vnius iulij non admittitur in iudicio attentatorum.*

6 *Attentata poſſunt purgari per Principem iudicem, & partem.*

DECISIO. CCCLXXI.

ROta cenſuit, attentata non fuiſſe ſufficienter pur-
gata per Camillum. † Cùm enim quoàd poſſeſ- 1
ſionem prætendat illa purgaſſe per ceſsionem, quòd eſt permiſſum, vt per Lancell. de attent. cap. 29. nu. 24. tamen illa ceſsio ei non ſuffragatur, cùm non fuerit libera, ſed conditionalis, Lancell. vbi ſuprà numer.
31. Hinc ſequitur, quòd nec reſpectu expenſarũ † quæ 2
etiam in hoc iudicio reſici debent. Lanc. d. loco, num.

Digitized by Google

18.& 32.attentata dicantur ſufficienter purgata, quia
licèt expenſæ poſt ceſſionem regulariter non debean-
3 tur, Verall.dec.31. lib. 1. in manuſcript. † Tamen hæc
regula non habet locum in caſu iſto, cum ceſſio fue-
rit conditionalis, quæ propterea nihil poſuit in eſſe, l.
ſi quis ſub conditione. ff. ſi quis omiſſ.cauſ.teſtam. Ne-
que etiam attentata fuerunt ſufficienter purgata re-
ſpectu expenſarum factarum ante aperitionem oris,
quia licèt non adeſſet facultas reuocandi dicta atten-
tata, per clauſulam (ſublata) poſitam in literis Ca-
milli, tamen cum ſuperuenerit aperitio oris, ſicuti
Rota potuit reuocare attentata, ſic debent refici ex-
penſæ, quas clarum eſt fuiſſe factas in iudicio atten-
tatorum, maximè, quia ſi non veniunt ratione ex-
penſarum, veniunt ratione damnorum, & intereſſe,
quæ attentans debet reficere à die attentationis, &
non à die motæ litis, vt per Lancel. de tract. c. 31. nu.
173.

Neque in hoc caſu ſuffragatur depoſitio vnius Iu-
lij donec expenſæ liquidentur, quia huiuſmodi depo-
ſitum non admittitur in purgatione attentatorum,
Caput. dec. 222. tertius veniens ad cauſam, lib. 1. in
manuſcript. & 150. num. 6. lib. 1. in impreſſ. Lanc. d. c.
31. nu. 176.

Ex quibus dixerunt Domini, quòd cùm attentata
poſſint purgari per principalem iudicem, & partem
mediante ceſſione, vt per Lancell. d. c. 29. & Camil-
lus elegerit ſibi hanc viam, de nouo liberè cedat, &c.
reficiat expenſas, & poſtmodum audiatur in negotio
principali.

Corduben. Redecimarum. Vener. 16. No-
uembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Vnica decima ex præcepto diuino ſolui debet.*
2 *Præceptum de ſoluenda decima ex parte ſoluentis eſt affirmatiuum, ex parte illius cui ſoluitur, negatiuum, nu. 6.*
3 *Solutio duplicis decimæ eſt contra ius.*
4 *Locatio de prædio decimatorio, intelligitur facta ſalua decima.*
5 *Gloſ. in cap. tua nobis. in verb. ſic. & Dominus, de decimis, declaratur.*
7 *Decima prædialis debet ſolui Eccleſiæ, vel prædiali vel ſacramentali, prout viget conſuetudo, nu. 8.*

DECISIO CCCLXXII.

POſt ſolutionem decimarum factam ex communi
aceruo domini, & coloni iuxt. tex. in c. à nobis,
verſic. ſicut colonus, de decimis, prætendunt Eccleſiæ
parochiales dominorum fundi, aliam decimam ex
portione dominica, redecimam nuncupatam; de
1 qua dubitaui, an ſit præter, vel contra ius. † Et Rota
cenſuit, eſſe contra ius. Ex præcepto enim, vnica
tantum decima eſt ſoluenda, Exod. c. 22. in fin. &
habetur, in c. 1. & in c. cùm homines, ibi nouem
partibus ſibi retentis, & in c. paſtorales, de decimis
2 cum aliis. † Quod præceptum licèt ſit affirmatiuum
ex parte illius qui ſoluere tenetur, continet tamen ne-
gatiuam ex parte illius cui ſoluendum eſt, vt compel-
lere non poſſit ad ſoluendum vltra decimam. Bal. in
l. fin. num. 75. in princ. & in C. ſi. de hær. inſtit. Rimin.
3 iun. conſ. 48. num. 25. vol. 1. Vnde ſequitur, eſſe con-
tra ius quòd duplex decima ſoluatur, prout etiam di-
xit Ion. in cap. cùm non ſit, num. 1. & ſeqq. de decimis,
Abb. in c. cum ſint, nu. 6. in ſi. fin. verſ. alias ſequeretur,
eodem tit. Et fuit reſolutum in cauſa Toletana rede-
cimarum 19. Nouembr. 1584. coram ſanctæ memor.
Clemente viij. & in eadem 21. Maij 1586. coram Illu-
ſtriſſimo D. meo Cardinali Pāphilio, & in cauſa Val-
liſoletana decimarum 21. Maii 1589. coram Orano,
& in cauſa Corduben. redecimarum 25. Octob. 1593.
coram bo. me. D. Gyptin. Et dicunt Doctores Hiſpa-
ni, Montalu. in l. 4. tit. 5. lib. 1. fori, ſuper verbo todos,
& Sot. de iuſt. & iur. lib. 9. q. 4. art. 2. in ſi. Honcal. in
tract. de decimis parte 2. & prop. 6. & alii, quos refert,
& ſequitur Alphon. Azeued. lib. 1 tit. 5. leg. 7. nou. re-
compilat. †. Et hæc concluſio procedit, etiam quòd 4
prædium locetur, & colonus ſoluat domino in pecu-
nia, quia locatio cenſetur facta, ſalua decima. Inn. in
d. c. cum non ſit, numer. 2. verſ. in domino autem fundi
de decimis, Io. And. ibidem, nu. 4. verſ. Vnde dicit ipſe,
Collect. num. 3. Anchar. num. 4. Hoſt. num. 2. But. nu. 6.
Card. numer. 2. verſ. & ex hoc, & iidem Doctor in c.
tua nobis, eodem tit. Card. nu. 4. verſ. 5. quæro, Hoſt.
numer. 14. verſ. hoc vltimum, Butr. num. 9. Verſ. credo,
Anchar. num. 10. verſ. & pro tanto dico, Collect. num.
8. Abb. nume. 14. verſ. aut dominus locauit, & Anan.
num. 7. & Vital. in Clem. religioſi, num. 25. & ſeqq. de
decim.

Neque prædictis reſiſtit glo. in d. c. tua nobis, de de-
cimis, in verbo, ſic & dominus, quia non loquitur
quando aceruus eſt communis, neque quando quota
eſt ſoluenda, ſed quando certa quantitas non habito
reſpectu ad fructus, quæ licet deſcendat ab aceruo
decimato, tamen ipſa portio non eſt decimata. Et ſic
dictum gloſ. non officit, quando eſt communis; ſed nec
eius dictum eſt verum, quando aliquid ſoluitur do-
mino ratione locationis non habito reſpectu ad fru-
ctus, vel quando certa penſio ſoluitur in pecunia, &
glo. ipſa infrà videtur agnoſcere veritatem, dum di-
cit, quòd colonus tanto minùs poteſt ſoluere Eccle-
ſiæ; quod æquius videtur. Imò æquius, & iuſtus, di-
cit Hoſt. ibidem, num. 12. & 13. Et ita hanc glo. intelli-
git ibidem Card. in 2. quæſt. & dicunt ibid. Collect.
num. 8. Anchar. num. 10. Anan. num. 7. Abb nume. 14.
verſ. aut dominus locauit, Hoſt. in d. c. cùm ſit, numer.
3. Inn. & alij ſuprà relati.

Neque etiam reſiſtit, quòd de iure non reperiatur
prohibitum, ne duplex decima ſoluatur, quia com-
in genere duplex ſit præceptum affirmatiuum, & ne-
gatiuum, ſecundum ſanctum Thom. 2. 2. quæſt. 33.
art. 2. in corpore artic. certum eſt, non adeſſe præce-
ptum negatiuum, † adeſt tamen affirmatiuum de 6
ſoluenda decima, quod continet in ſe negatiuum,
quòd, licet non efficiat præceptum negatiuum, vt o-
bliget ſemper, & ad ſemper, cōtinet tamen negatiuum
reſpectu Eccleſiæ, quæ exigendo vltra decimam, exigit
contra ius, quòd dat tantum decimam.

Neque facit, quòd hæc redecima non ſoluitur ei-
dem Eccleſiæ prædiali, ſed Eccleſiæ Sacramentali, &
ideo non videtur poſſe dici contra ius. † quia cùm hu- 7
iuſmodi decima ſit prædialis, Io. And. in d. c. cum non
ſit, num. 5. de decimis, glo. in d. c. tua nobis in verbo
ſic, & dominus, verſ. iatis poteſt dici & ibi etiam Hoſt.
nu. 12. verſ. poteſt dici, eodem tit. † Et cui Eccleſiæ 8
ſit ſoluendum an prædiali, vel Sacramentali ius non
determinat, ſed in hoc deferet conſuetudini, vt in d. c.
cùm ſint, de decimis. Achill. dec. 3. &c. eodem tit.
propterea, cùm conſuetudo introduxerit in illis par-
tibus quòd ſoluatur Eccleſiæ prædiali, ſequitur, quòd
ſit contra ius, quòd Eccleſia Sacramentalis decimam
exigere velit.

Cor-

Corduben. Beneficij de Oueyo. Lunæ 19. Nouembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula* ARBITRIO ROTAE, *intelligitur, prout de iure.*
2 *Gratia iuſtificata debet exequtioni demandari.*
3 *Familiaritas probatur per teſtes.*
4 *Rotulus in quo ſunt deſcripti familiares inſeruit pro adminiculo.*
5 *In probando obitu ad effectum reſeruationis, ſufficiunt teſtes de publica voce, & fama, & leuiores probationes.*
6 *Præſentia partis ſupplet defectum intimationis.*
7 *Tranſactio dilationis tempore ad probandum, iudex poteſt validè ſententiam ferre, & 8.*
9 *Clauſula* SI SENSERIS TE GRAVATVM *per comparitionẽ partis ſoluitur in ſimplicem citationem.*
10 *Error notarij non poteſt parti præiudicare.*

D E C I S I O CCCLXXIII.

DOmini reſoluerunt, non eſſe retardandam exequutionem Breuis, quia licèt ſi commiſſa arbi-
1 trio Rotæ, † intelligitur tamen prout de iure Bart. in
extrauagan. ad reprimendum, in verbo, videbitur, num.
2 8. † Secundum, quòd Breuia poſtquam ſunt iuſtificata
exequutioni debent demandari, Caput. dec. 71. p. 1.
& dec. 180. p. 3. Hic autem Breue ſatis eſt iuſtificatũ,
quia cum fundetur in reſeruatione per obitum Ste-
phani de Monteroſo familiaris Cardinalis de Gueua-
3 ra, † huiuſmodi familiaritas bene probatur per duos
teſtes concludentes de omnibus requiſitis ad facien-
dum aliquem familiarem, vulg. l. vbi numerus, ff. de te-
4 ſtibus. † Et hodie comprobatur ex rotulo familiarium
eiuſdem Cardinalis. Quæ probatio eſt attẽdenda, cum
non iuſtificet, ſed corroboret probationes antiquas,
quòd admittitur etiam in materia cenſurarum, vt fuit
reſolutum in cauſa Interamnen. penſionis 23. Ianuarii
1602. coram Reueren. Pacen. Obitus autem eiuſdem
Stephani in poſſeſſione beneficii de menſe Iunii, ſeu
5 Iulii, ſatis etiam probatur per eoſdem teſtes, † quia
cum agatur de probando obitu ad effectum reſerua-
tionis, ſufficiunt teſtes de publica voce, & fama, &
leuiores probationes. Put. dec. 266. lib. 3. Et fuit reſo-
lutum in cauſa Placen. Canonicatus, & præbendæ,
1 Martii 1599. coram Orano, & in cauſa Salamantina
de Atapiles 3. iulii 1600. coram R. P. D. meo Decano,
& alias ſæpius.

Nec obſtat, quod iudex mandauerit die 18. repeti
teſtes, & ſententia poſteà fuerit lata die 12. abſque
aliqua repetitione, quia huiuſmodi decretum fuit fa-
ctum, niſi ad primum diem, cum intimatione, & D.
Gundiſaluus eadem die comparuit, & dixit, quod
teſtes examinarentur ſumptibus alterius partis, & ſibi
6 intimata hora. † Vnde cum iſta comparitio ſuppleat
intimationem, vt in terminis eſt deciſio Verall. 322.
num. 3. & 4. par. 2. & intra terminum præfixum teſtes
7 non fuerint examinati, † iudex potuit procedere ad
expeditionem cauſæ, l. ſiue pars. C. de dilat. Verall. d.
dec. 322. nu. 4. par. 2. Et ſic parum refert, quod intima-
tio fuerit facta die 13. quo tempore erat lata ſententia,
8 † quia non inde ſequitur, quod fuit lata pendente di-
latione, & ſic nulla, iuxta deciſio. Put. 174. lib. 1. cum
comparitio Gundiſalui ſuffiecerit pro intimatione, vt
dictum eſt.

Minus etiam ſubſiſtit, quod fuit motum iudicium
via ordinaria propter clauſulam in monitorio poſitam
(ſi ſenſerit ſe grauatum, &c.) Et quia termini ſubſtan-
tiales in iudicio ordinario ſeruari ſoliti, fuerunt ſer-
uati, & propterea iudex non potuit procedere exequu-
tiue. † Quia dicta clauſula operatur, quod monito- 9
rium reſoluatur in ſimplicem citationem comparente
citato. Rip. in l. de pupillo, §. meminiſſe, num. 21. ff. de
op. no. nunc. Non tamen operatur, quod cenſeatur
proceſſum ordinarie, quia in quolibet iudicio requi-
ritur citatio partis, l. de vnoquoq. ff. de re iud. Et quod
termini ſubſtantiales in iudicio ordinario ſeruari ſoli-
ti fuerint ſeruati non eſt verum, quia fuerunt ſeruati
quattuor termini in iudicio exequutiuo ſeruari ſoliti,
licet verum ſit, quod in reiteratione. † Notarius exten- 10
derit terminos in iudicio ordinario ſolitos ſeruari, qui
propterea non potuit præiudicare parti.

Quod Breue non ſit iuſtificatum quoàd aliud be-
neficium obtentum per D. Gundiſaluum non refert,
quia iſtæ cenſetur duæ gratiæ, & hodie proſequitur tã-
tum gratiam ſuper beneficio de quo agitur.

Bononien. Tranſactionis. Mer. 5. Decembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſactio propter dubium litis euẽtum ſuſtinetur.*
2 *Clauſula,* ET OMNI MELIORI MODO *operatur etiã vltra expreſſa.*
3 *Solemnitas, & vtilitas copulatiuè requiruntur in alienatione rei Eccleſiaſticæ.*
4 *Beneplacitum Apoſtolicum ſupplet defectum ſolẽnitatis requiſitæ in alienatione rei Eccleſiaſticæ.*
5 *Alienans rem Eccleſiaſticam, & conſentiens impetrationi beneplaciti Apoſtolici, non poteſt amplius pœnitere.*
6 *In matrimonio inter perſonã in gradu prohibito cõtrahendo, poſt diſpenſationem Apoſtolicã adhuc requiritur nouus conſenſus, ſecus eſt in alienatione rei Eccleſiaſticæ poſt beneplacitum, nu. 7.*

D E C I S I O CCCLXXIIII.

DOmini reſoluerunt pro validitate tranſactionis,
quia cùm bona fuerint conceſſa in emphyteu-
ſim Bartholomæo pro ſe, & filiis maſculis, & deſcen-
dentibus per lineam maſculinam tantum, quicquid
ſit de veritate quæſtionis, an fœminæ ex maſculis cen-
ſeantur vocatæ ex alleg. in alia cauſa Bonon. deuolutio-
nis bonorum 14. Ianuarij 1602. coram R. P. D. meo
Iusto, negari tamen non poteſt, quin de hoc poſſet
dubitari, & quin euentus litis eſſet dubius. † Ex quo 1
ſequitur, quod tranſactio ſuſtinetur, vt in l. 1. ff. de
tranſact. vbi DD. & in l. 2. C. eod. tit. Et quamuis du-
bium litis non excederet primum gradum fœminarũ
vltimi vocati, & in tranſactione bona fuerunt con-
ceſſa fœminis, & eorum filijs maſculis, & deſcenden-
tibus per lineam maſculinam, & ſic fuerit exceſſum
vltra id quod erat in lite, nihilominus cum hæc con-
ceſſio non ſolum fuerit facta per viam tranſactionis,
ſed cum clauſula, (& omni alio meliori modo,) † hæc 2
clauſula ſtãte copula [&] operatur etiã vltra expreſſa.
Achill. deciſ. 1. de verb. ſig. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 1.
numer. 4. de elect. Verall. deciſ. 271. libr. 1. in manuſcr.
Et pluries fuit reſolutum. Et propterea conceſſio

Digitized by Google

ſuſtinetur, ſi non per viam tranſactionis, per viam nouæ conceſſionis.

Non obſtat, quòd ſiue iſta ſit tranſactio, ſiue noua
3 conceſſio, requiritur, ſolemnitas, & vtilitas, † quæ duo copulatiuè requiruntur in alienatione rerum Eccleſiæ, c. ſine exceptione, 12. q. 2. c. nulli, de reb. Ec-
4 cleſiæ non alien. & c. 1. eod. tit. in 6. † quia hìc interuenit beneplacitum Apoſtolicum, quod ſupplet defectum ſolemnitatis, iuxta conſ. Abb. 41. lib. 1. quod etſi fuit impetratum longe poſt conceſſionem factam,
5 tamen hoc non refert, † cùm poſtquam ſemel Rector conſenſit, beneplacitum poſſe impetrari, non poteſt ampliùs pœnitere, Cephal. conſ. 91. numer. 9. lib. 1. Et in iſtis terminis fuit reſolutum in cauſa Romana locationis affictus 4. Iunij 1584. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & in cauſa Leodien. domorum 10. Maij 1576. coram D de Rubeis, & nouiſſimè 16. menſis præteriti coram R. P. D. meo Lancelloto in cauſa nullius emphyteuſis.

Nec releuat, quòd beneplacitum, licèt fuerit impetratum in vita Rectoris, qui fecit tranſactionem, tamen fuit præſentatum in vita Moderni Rectoris, qui alienationi, & tranſactioni non conſenſit; quia nihilominùs, ſtante Apoſtolica confirmatione, ſi contractus eſt vtilis, modernus Rector non poteſt pœnitere, & tollere ius quod erat iam quæſitum alteri parti, Alex. conſ. 27. nu. 4. lib. 3.

6 Nec facit, quòd cùm res Eccleſiæ non poſſint alienari abſque beneplacito Apoſtolico, poſt confirmationem obtentam requiritur nouus conſenſus, ad trad. per Abb. in c. ſuper eo, numer. 8. de condit. appoſ. quia Abbas loquitur in matrimonio contracto in gradu prohibito, quo caſu deficiunt conſenſus, vt verba quia perſonæ non ſunt habiles ad contrahendum, & ſic deficit materia, & forma, & propterea requiritur
7 nouus conſenſus poſt diſpoſitionem; † ſecus eſt in caſu iſto, quia alienatio rerum Eccleſiæ abſque beneplacito Apoſtolico habet implicitum ſtatum validitatis, ſaltem Eccleſia non reclamante, Caſſad. dec. 1. nu. 2. de locat. Et fuit dictum in deciſionibus ſuprà allegatis.

An autem iſta alienatio fuerit vtilis Eccleſiæ, vel beneplacitum Apoſtolicum poſſit aliqua ſubreptione notari, reſeruarunt Domini, vt particulariter videatur.

Vrbeuetana Fideicommiſſi. Lunę 10. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Poſiti in conditione non cenſentur vocati, & nu. 2.*
3 *Ab hac concluſione receditur ex coniecturis, quas vide nu. 4. 5. 6. & alijs.*
5 *Teſtator magis cenſetur diligere deſcendentem in portione aſcendentis, quàm in portione tranſuerſalis.*
9 *Qui vult conſequens, vult per neceſſe antecedens.*
11 *Exceptio eſt de regula.*
12 *Licentia nihil eſt aliud, quàm collatio libertatis conceſſa ei qui iam non habet ex ſe ipſo.*
14 *Licentia præſupponit prohibitionem.*
15 *Subſtitutio facta ſi ſine filijs, ſi deceſſit cum filijs euaneſcit. Contrarium verius, nu. 16.*

DECISIO CCCLXXV.

Iterum dubitaui, an conſtaret de fideicommiſſo ad fauorem deſcendentium Petrucij, reſeruato, vt videatur, an extendatur vltra pro nepotes, & an adſit reciproca inter ipſos. Et difficultas conſiſtebat in
eo, † quia iſti deſcendentes ſunt poſiti in conditione, 1
& ideo non cenſentur vocati, iuxta gloſ. magis communiter approbatam, in l. Lucius, ff. de hæred. inſt. quam etiam Rota ſequitur. Et quia teſtator deceſſit, vnico tantum filio Petrucio relicto, & tamen videbatur prouidiſſe ſolùm, in caſum, in quem decederet pluribus filijs relictis, cum inſtituerit Petrucium filium, & alios naſcituros, & ſi quis eorum decederet in pupillari ætate, vel poſteà quandocumque ſine filijs maſculis legitimè ex ſe deſcendentibus, ſubſtituit ei, & eis ſuperuiuentes eorum filios maſculos, & alios deſcendentes ex eis maſculos, ſubdens immediatè; (cùm ſi aliquis ex filijs dicti teſtatoris, vel nepotibus maſculis ex filijs, vel nepotibus, vel aliquis alius deſcendens maſculus non ſupereſſet, ſubſtituit eis Hugolinum, & Leonellum, & alius maſculos deſcendentes ex eis.) Et propterea cum non euenerit dictum caſus, quòd teſtator obierit pluribus filijs relictis, videbatur dicendum, ſubſtitutionem expiraſſe, iuxta conſ. Old. 177. Io. Andr. in addit. ad Speculat. tit. de teſtam. §. 1. in add. mag. incip. cùm patronus, verſ. occurrit caſus nouiſſimus.

His tamen non obſtantibus, maior pars Domino- 2
rum cenſuit contrarium, quia licèt poſiti in conditione non cenſeantur vocati, ſecundùm gloſ. in d. l.
Lucius, † tamen ab iſta glo. receditur, quando ex con- 3
iecturis conſtat de contraria mente teſtatoris, vt per Illuſtriſſimum Cardinalem Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20. numer. 19. prout Rota pluriès receſſit, Puteo dec. 215. lib. 3. & in cauſa Spoletana terrarum 21. Iunij 1599. coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Mellino, & eodem 15. Nouembris in cauſa Interamnẽ. bonorum coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Seraphino, & paſſim recedit, prout etiam pluries receſſit de hoc anno.

His autem adſunt plures coniecturæ; nam vltra, 4
quòd deſcendentes vocantur ad portionem tranſuerſalium, & ad portionem relictam fœminis, quatenus morerentur ſine filijs, & ideo intrat coniectura, quòd cenſentur vocati, dum ponuntur in conditione, iuxta conſ. Zaſ. 108. nume. 19. & ſeqq. lib. 4. pluriès in Rota canonizatum. Et quod plus eſt, teſtator poſt inſtitutionem factam de filijs, ſubdit; (& ſi quis eorum decederet in pupillari ætate, vel poſteà quandocumque ſine filijs maſculis legitimè ex ſe deſcendentibus, ſubſtituit ei, & eis ſuperuiuentes, & alios deſcendentes ex eis maſculos.) Vnde ſi in hoc caſu voluit ſubſtituere deſcendentes ex filijs ipſius teſtatoris, quatenus morerentur ſine filijs, & ſic tranſuerſalibus, non eſt veriſimile, quòd noluerit eoſdemmet deſcendentes ſubſtituere ſuis aſcendentibus, & ſic Petrucio, cùm eos ponat in eademmet oratione in conditione; ſubdit enim, (quòd ſi aliquis ex filijs dicti teſtatoris, vel nepotibus maſculis ex filijs, vel nepotibus, vel aliquis alius deſcendens maſculus non
ſupereſſet, &c.) † Teſtator enim magis cenſetur dili- 5
gere deſcendentem in portione aſcendentis, quàm in portione tranſuerſalis, vt conſiderat Rim. ſen. conſ. 389. num. 11. & 12. lib. 1. Gozzad. conſ. 64. num. 10. lib. 1. Aym. conſ. 62. nume. 10. Ruin. conſ. 60. num. 24. lib. 2. Et hanc coniecturam de plano procedere dicit Modernus Eugubin. conſ. 65. nume. 33. Veri. quæ ſine dubio, lib. 1. Quæ coniectura corroboratur, & clarè oſtendit

ſtendit mentem teſtatoris, cùm non extantibus dictis
filijs, aut nepotibus, vel deſcendentibus ſubſtituat eis
Hugolinum, & Leonellum, & alios maſculos deſcen-
6 dentes ex eis, † & ſic, progreditur ad plures gradus
ſubſtitutionum. Ex qua progreſſione colligitur coniec-
ctura, quòd voluerit vocare poſitos in conditione, An-
char. conſ. 74. num. 2. in fin. Alexand. conſ. 64. nume. 5.
verſ. corroboratur lib. 5. cum alijs per Illuſtriſſimum
Cardinalem Manticam, de coniect. vlt. volunt. lib. 11.
tit. 3. num. 13. qui dicit, hanc coniecturam vnà cum
aliis multùm ſuffragari, & illam probauit Rota in cau-
ſa Spoletana Terrarum 21. Iunii 1599. coram Illuſtriſ-
ſimo D. M. Cardinali Milino, & de hoc anno 14. Maii
in cauſa ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi, coram R. P.
D. meo Ludouiſio, & etiam probauit Senat. Pedemōt.
vt per Theſ. dec. 96. num. 17. Et eò magis debet ſuffra-
gari in iſto caſu attenta ſerie, & ſtructura teſtamenti.
7 † Concurrit inſuper perpetua excluſio fœminarum, &
quòd deſcendentes ſunt poſiti in conditione cum qua-
litate maſculinitatis, & quòd agitur de deſcendentibus
teſtatoris. Quæ omnia coadiuuant, quòd iſti deſcendē-
tes poſiti in conditione, cenſeantur vocati, vt dicitur in
alia deciſione.

8 Et videtur ceſſare omnis difficultas, quia poſt di-
ctam ſubſtitutionem de Hugolino, & in aliis in caſu
prædicto, in euentum, quòd teſtator moreretur ſine
filiis, & deſcendentibus, eoſdem Hugolinum, & alios
inſtituit, & filios filiorum ipſorum, concludens per
hæc verba: (Ita quòd hæreditas nunquam ad filias,
vel deſcendentes fœminas deueniat, & ſemper rema-
neat apud maſculos de ſtirpe teſtatoris,) quæ clauſula
(Ita quod,) probat vehementiſſimam coniecturam,
quòd vocauerit deſcendentes poſitos in conditione,
quia ſi voluit, nunquam hæreditatem deuenire ad fi-
lias, vel deſcendentes fœminas, ſed ſemper remanere
apud maſculos de ſtirpe, in neceſſarium antecedens,
cenſetur illos maſculos de ſtirpe vocaſſe, vt per Corn.
conſ. 22. num. 9. lib. 2. Illuſtriſſimus Mant. de coniect.
vlt. vol. lib. 6. tit. 15. Et fuit conſideratum in cauſa
Firmana de Fulchis coram Illuſtriſſimo D. meo Car-
9 dinali Pamphilio. † Qui enim vult conſequens, per
neceſſe vult etiam antecedens, iux. doctr. Bald. in l.
quamuis, C. de fideic.

10 Neque eſt verum, quòd hæc clauſula ſtet conſequu-
tiuè tantum ad inſtitutionem Hugolini, & aliorum in
euentum quòd teſtator moreretur ſine filiis, quia hoc
tollitur ex verbis immediatè ſubſequentibus, nempe,
(ſaluo quod dictus Petrucius, & alii filii dicti teſtato-
ris, & alii maſculi deſcendentes ex eis, poſſent in vita
ipſorum, & cuiuslibet ipſorum, de bonis ipſius in teſta-
toris ad eos pertinentibus facere velle ipſorum in to-
tum vel in parte, non obſtante ſubſtitutione prædi-
cta.) Nam ſi teſtator moderat clauſulam: (Ita quòd,)
per clauſulam [Saluo quòd,] in qua dat facultatem
alienandi Petrucio, & deſcendentibus. Ergo voluit, &
11 eos eſſe comprehenſos in clauſula, (ita quod) † Ex-
ceptio, enim eſt de regula, Cald. conſ. 5. de iureiuran.
Gem. conſ. 65. num. 8. verſ. nam ex quo hic excipit, &
regulam ipſam declarat. Bald. conſ. 131. verſ. ſuper ver-
bo, lib. 1. aliàs exceptio eſſet deriſoria. Caſtr. conſ. 79.
nu. 3. lib. 1.

12 Et ex hac licentia alienandi, oritur & alia coniectu-
13 ra quòd vocauerit dictos deſcendentes, † quia licen-
tia nihil aliud eſt, quàm collatio libertatis conceſſæ ei
qui eam non habet ex ſe ipſo, cap. licèt de regulari-
14 bus, Bald. conſ. 290. art. fin. lib. 3. † Ergo iſta licentia
oſtendit prohibitionem, l. fin. C. de iur. Emphyt. Et
per conſequens etiam vocationem, quia, quem non
honoro, grauare non poſſum, §. 1. inſtitut. de ſing.
rebus per fideicommiſſ. relict. l. planè ſi filium, §.
vltim. & l. vendendum, de legat. 2.

Neque obſtat ſecunda principalis obiectio, quòd 15
cùm teſtator deceſſerit, vnico tantùm filio Petrucio
relicto ſubſtitutio deſcendentium euanuerit, cùm
aliquid non reperiatur particulariter diſpoſitum in
iſto caſu, per conſ. Oldr. 177. † nam fuit reſponſum, 16
quòd communis opinio eſt contra Oldrad. vt teſtatur
Iaſ. conſ. 148. lib. 2. nume. 15. verſ. 7. pro iſta parte, &
numer. 16. verſ. & ſic eſt diligenter aduertendum, vbi
dicit, eam de iure eſſe veriorem. Et eſt opinio Bartol.
in l. quamdiu inſtitutus, 68. nume. 10. ff. de acquir. hæ-
red. quam ibidem alii communiter ſequuntur, vt di-
cit Iaſ. loco proximè allegato, & communem etiam
dicit Pancirol. conſ. 39. in fin. verſ. non obſtat conſ. Ol-
dr. & latè Marzar. de fideic. quæſt. 13. per tot. & conſ.
1, num. 1. & ſeqq. Et pro iſta opinione, & in iſto caſu
videtur bonus tex. in l. hæredes mei, §. cùm ita, ff. ad
Trebell. vbi ſubſtitutio facta in euentum quòd om-
nes moriantur ſine filiis, habet locum, etiam quòd
vnus tantùm ſine filiis moriatur, ſi non ex verbis, ſal-
tem ex mente teſtatoris, cùm non adſit diuerſitatis ra-
tio, prout in caſu iſto, maximè, cùm ex ſupra ponderā-
tis concurrat apertiſſima voluntas teſtatoris, prout e-
tiam conſiderat Iaſ. in dicto conſ. 148. ant. numer. 10.
Verſ. ſed præmiſſis, cum ſequentibus.

Barchinonen. Fructuum. Lunæ 10. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Fructus à ſolo ſeparati, & depoſitati, & non conſū-
pti, ſpectant ad ſucceſſorem in beneficio. Niſi con-
ſuetudo ſit in contrarium, num. 2. Vt eſt in regnis
Hiſpaniarum, & alijs locis, vt nu. 3.*

4 *Doctor atteſtans de conſuetudine cum teſtibus de pu-
blica voce, & fama, probat.*

5 *Conſuetudo potius eſt attendenda, quàm ſtatutum,
aut lex nu. 6.*

7 *Iuramentum de ſeruando ſtatutum, non extenditur
ad ſtatutum abolitum.*

DECISIO CCCLXXVI.

CVm ageretur de fructibus à ſolo ſeparatis, & de- 1
poſitatis tamen non conſumptis, qui propterea
inſpecto iure communi ſpectant ad ſucceſſorem in be-
neficio, non ad hæredes, vt per multa iura concludit
Cald. conſ. 2. num. 1. Verſ. 3. caſus de pecul. cler. non
habita differentia, an beneficiatus eſſet adminiſtra-
tor, vel ne, & Couarr. poſt alios in cap. cùm in offi-
cijs, num. 6. de teſtam. dicit gloſſ. in cap. preſenti, de
offic. Ordin. in 6. eſſe falſam, cùm faciat diſtinctionem
inter clericum adminiſtratorem, & non adminiſtra-
torem, Iaſ. qui de communi teſtatur in conſ. 75. nu. 6.
& 7. vol. 3. Card. conſ. 110. numer. 2. Viu. com. op. in
verbo Clericus, & tenuit Rota in cauſa Palentina fru-
ctuum 26. Februarij 1580. coram bon. mem. Card.
Lancelloto, † Tamen prædicta conclusio inter alia 2
non habet locum, quando conſuetudo viget in con-
trarium, Calder. dicto conſ. 2. ant. fin. verſ. puto con-
cludendum de pecul. Cleric. Couar. in d. cap. cùm in
officijs, num. 9. Bero. conſ. 7. num. 9. verſ. fallit 1. vol. 2.
Viu. in dicto verbo clericus, numer. 11. qui alios alleg.
& de communi teſtatur. Et hanc limitationem pro-
bauit Rota in dicta cauſa Palentina fructuum 13. Maij
1602.

1602. coram R.P.D. meo Decano, & in cauſa Geiunden. fructuum 24. Maii 1599. coram R.P.D. meo Iuſto.

3 In Regnis autem Hiſpaniarum adeſt talis conſue-
tudo, vt adeſſe in prædictis locis firmauit Rota in de-
ciſionibus allegatis & in Regno Nauarræ eſt deciſio
Guidob. 50 aliàs 154. nume. 2. par. 1. Et de conſuetu-
dine generali Couar. teſtatur in dicto c. cùm in offi-
cijs, nume. 9. de teſt. Sarmient. de reddit. Eccleſiaſt. p.
4. c. 6. numer. 13. Io. Gutierez Canonic. quæſt. lib. 1. c.
33. numer. 11. & 33. Molin. de primog. Hiſp. lib 2. c.
10. numer. 53. & ſeq. & in ſpecie in Regno Valentiæ,
quod eſt coronæ Aragonum, fuit reſolutum in dicta
cauſa Oriolen. fructuum, 13. Maii 1602. coram R.P.
D. meo Decano. Et quòd hæc conſuetudo vigeat in
indiuiduo, in ciuitate Barchinonis, in qua eſt Archi-
diaconatus, de cuius fructibus agitur, quæ eſt Regni
Aragonum, teſtatur Franc. Solſona, in tract. de lau-
dem dupli, numer. 47. & 52. verſ. & ſic videamus.
Cuius atteſtationi eſt ſtandum, tum quia adminicu-
latur ex teſtibus examinatis in Curia, deponentibus
4 de publica voce, & fama. Quam probationem cum
Doctore atteſtante de conſuetudine, ſuffragari cen-
ſuit Rota in dicta cauſa Palentina fructuum coram
bon. mem. Cardinale Lancelloto. Tum quia hoc vi-
detur eſſe notorium, cùm in Regna Hiſpaniarum non
tranſmittantur collectores, niſi reſpectu Eccleſiarum
Cathedralium. Et ideò in ea iudex ſupplere debet,
vt per Dec. conſ. 634. nu. 6. Tum denique quia ita ſer-
uatur in alijs Regnis, vt dictum eſt.

Neque obſtat, quòd in Eccleſia Barchinonen. vi-
deatur ſtatutum in contrarium, quia dato quòd iſtud
5 ſtatutum eſſet contrarium, † tamen in concurſu præ-
ualet conſuetudo; quia eſt maioris authoritatis. Ang.
conſ. 53. num. 1. in fi. verſ. quæ maioris authoritatis eſt,
6 Dec. dicto conſ. 694. nu. 8. † Et non ſolùm vincit ſtatu-
tum, ſed etiam legem. Gem. conſ. 339. nu. 3. verſ. con-
ſuetudo, Bal. conſ. 252. in fin. lib. 2. & conſ. 318. in fin.
eod. lib. 2.

Minus etiam obſtat, quòd iſte Archidiaconus de
cuius bonis agitur iurauerit ſeruare ſtatuta Eccleſiæ,
7 † quia eius iuramentum non extenditur ad ſtatutum
iam abolitum per contrariam conſuetudinem, Rol.
conſ. 93. num. 7. vol. 2. Natt. conſ. 19. nu. 8. Surd. conſ.
58. nu. 14. & ſeqq. lib. 1.

Tarraconen. Præpoſiturarum. Vener. 11. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ plures, & plurium inſtrumentorum probant, maximè ſi ſunt adminiculatæ, nu. 2.*
3 *Dignitas Eccleſiaſtica, v. g. Præpoſitura, non cenſentur veriſimiliter, dote carere.*

DECISIO CCCLXXVII.

PRoſequendo diſputationem iuxta diuiſionem cau-
ſæ factam die 14. Aprilis 1603. Dubitaui, an Præ-
poſitus ante Præpoſituræ ſuppreſſionem factam de
anno 1418. haberet bona particularia. Et Rota cen-
ſuit, affirmatiuè reſpondendum, quia ex pluribus
Inſtrumentis conſtat, Præpoſitum obligaſſe bona pro-
1 pria Præpoſituræ. † Quæ quidem enunciatiuæ, cum
ſint plures, & plurium inſtrumentorum, ſatis probant.
Put. dec. 209. lib. 2.

Neque facit, quòd iſtæ enunciatiuæ emanarunt à
perſona ſuſpecta, nempe à Præpoſito, & ideo non vi-
dentur probare, quia tunc non aderat aliqua ſuſpi-
cio. † Vltra quòd adeò ſunt adminiculatę, vt benè 2
probent, vt per Achill. dec. 1. de confeſſ. Put. dicta
dec. 208. lib. 2. & dec. 149. lib. 3. Et inter alia præbet
maximum adminiculum, † quòd cum hæc Præpoſi- 3
tura eſſet dignitas Eccleſiaſtica, nõ eſt veriſimile, quod
fuerit abſque dote, Put. dec. 374. in fi. lib. 1. Caput. dec.
62. par. 1.

Quæ autem eſſent bona Capituli, & quæ Præpoſi-
turę, erit particulariter agendum.

Bononien. de Mangiolis. Vener. 14. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex inſtrumẽto adeptæ poſſeſſionis, & poſſidenti datur mandatum de manutenendo.*
2 *Exequutio facta lite pendente, eſt nulla, niſi conſtet ex actis nullam ei contra quẽ fit exequutio defenſionem competere, vel habere cauſam à litigante.*
3 *Exequutio facta ſine citatione contra poſſeſſorem eſt nulla, nec ei nocet, nu. 4.*
5 *Nuncij relationi creditur.*
6 *Ratificatio vim habet aliquando mandati.*
7 *Tutores & Curatores cẽſentur dati inſolidũ, etiãſi hoc non ſit dictum, quando adminiſtrationes non ſunt diuiſæ.*
8 *Curator rectè datur habenti patrem fugitiuum, & agitur de recuperandis bonis fideicommiſſarijs per patrem alienatis.*
9 *Iudicium poſſeſſorium nihil habet commune cum petitorio.*
10 *Conſtituens procuratorem ad aliquam cauſam, cẽſetur ratificaſſe omnes actus quos fecit in illa cauſa procurator conſtitutus.*
11 *Procurator cenſetur conſtitutus per traditionem iurium.*
12 *Procurator cum facultate ſubſtituendi, poteſt ſubſtituere expreſſè, non tamen tacitè.*
13 *Per traditionem inſtrumentorũ emptionis, cenſentur donata & tradita quæ ſunt empta, & continentur in inſtrumentis.*
14 *Requiſita ad mãdatum præſumptũ, vide remiſſiuè.*
15 *Reſtringens ſe ad mandatum expreſſũ inſufficiens, facit ceſſare præſumptum.*

DECISIO CCCLXXVIII.

CVm conſtet de poſſeſſione comitis Bartholomæi 1
ex inſtrumento adeptionis, quòd illam probat,
l. prædicta vbi DD. ff. de acquir. poſſ. Fuit reſolutum, ei
dandũ eſſe mandatũ de manutenẽdo, §. hodiè, inſt. de
Interd. non obſtante, quòd contra ipſum fuerit exe-
quutum mandatum Rotale, † quia exequutio fuit 2
nulla, cum etiam contra intruſum lite pendente non
poſſit fieri, niſi conſtet ex actis, ipſum eſſe talem, &
habere cauſam à litigante, & nullam ei prorſus defen-
ſionem competere, aliàs citari debet; † & niſi cite- 3
tur, exequutio eſt nulla, nec poſſeſſori aliquod præiu-
dicium fit, Franc. in c. ex ratione, numer. 29. de appell.
Gabr. conſ. 31. num. 20. lib. 2. Sed ex actis de prædictis
non

Digitized by Google

non apparebat. Imo hodie oſtenditur, quòd obtinuit
poſſeſſionem de mandato iudicis competentis, quem
potuit adire, cùm prætenderet, bona ad ſe ſpectare,
nec eſſet in cauſa Rotali, l. is, à quo ff. de rei vend. l. co-
4 gnitio, ff. de liber. cauſ. † Et propterea cùm exequutio
fuerit nulla, non potuit ei nocere, nec poſſeſſio acquiri
Comiti Antonio, & fratribus, l. fin. C. per vim, vel al.
mod. Gabr. d. conſ. 31. num. 21. lib. 2.

Neque facit, quòd non conſtet de adeptione poſ-
5 ſeſſionis, niſi per relationem nuncij, † quia eius rela-
tioni ſtatur, Tiraqu. de retract. lignag. §. 8. gl. 9. numer.
6 22. † Et licet etiam non conſtet de mandato illius, qui
cepit poſſeſſionem, tamen ſufficit ratificatio, l. Pau-
lus, ff. rem rat. hab. Alex. conſ. 110. num. 5. lib. 1. De
qua ſatis conſtat, cùm de mandato iudicis coloni re-
cognouerint Iuditham tutricem, & curatricem, quæ
etiam locauit bona eiſdem colonis. Et potuit facere
etiam quòd cum alio eſſet data tutrix, & curatrix, abſ-
7 que clauſula inſolidum, † quia eſt ſpeciale in tutore,
& curatore, quando adminiſtrationes non ſunt diui-
ſæ, quod cenſeatur datus in ſolidum, l. 1. C. ſi ex plu-
8 ribus tut. vel curat. vbi Bald. & alij. † Et datio cura-
toris ſuſtinebatur, etiam quòd Comes Bartholomæus
haberet patrem, cùm tunc latitaret propter æs alie-
num, & ageretur de bonis per illum alienatis recupe-
randis vigore facultatis datæ deſcendentibus per fi-
deicommittentem, gloſ. in l. ſi longius, §. 1. in verbo
dignitatem, & ibi Bar. nume. 3. ff. de iudic. idem Bar. in
l. in quæſt. num. 2. C. de ſent. paſſ. Neque in iſto iudi-
cio poſſeſſorio eſt agendum, an de iure potuerit recu-
perare bona alienata per patrem, ipſo viuente, vt ad-
uertit, & diſtinguit, Bart. in d. l. in quæſt. in dicto num.
9 2. quia ſatis eſt quòd habuerit poſſeſſionem, † cùm
poſſeſſorium nihil commune habeat cum petitorio, l.
naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. poſſ.

Neque eſt verum, quòd Comes Bartholomæus eſ-
ſet in cauſa Rotali, quia Iacobus Bonacurtius, die 2.
Martij fuit admiſſus ad cauſam, docto de intereſſe
pro Comite Bartholomæo, tanquam vnus de populo,
& tunc non erat actor ad lites, quia fuit conſtitutus
ſolùm die 5. Martij. Nec poteſt ſuffragari promiſſio
10 de rato, quia de ratificatione non conſtat; † Quæ li-
cèt iudicatur per conſtitutionem procuratoris ad cer-
tam cauſam, quoàd actus illius cauſæ, vt per Rotam
dec. 38. de proc. in no. tamen hoc procedit, data ſcien-
tia geſtorum in cauſa, vt poſt Ioan. And. ad Specul.
declarat Alex. conſ. 112 numer. 5. verſ. & licet Io. And.
lib. 5. Hic autem actor ad lites non fuit conſtitutus ad
iſtam cauſam, nec de ſcientia conſtat; quæ tamen
debuiſſet eſſe certa, & ſpecifica, glo. in c. concertationi,
in verbo ſciuerit, de appell. in 6.

Neque ſuffragatur, quòd D. Riccardus compa-
ruerit in cauſa tanquam procurator Comitis Bartho-
lomæi quia nec de eius mandato conſtat. Nec iuuat
quòd produxerit mandatum in perſonam Aſcanij ad
ipſum ſubſtituendum tantum, quia de ſubſtitutione
non conſtat, nec poteſt præſumi ex productione man-
dati in perſonam Aſcanij, quia illud potuit habere
aliunde. Et quatenus habuiſſet ab Aſcanio, non inde
11 reſultaret ſubſtitutio, † quia licet per traditionem
iurium quis cenſeatur conſtitutus procurator, & de-
beat admitti, ſaltem cum cautione de rato, vt per I-
mol. in l. Mæuia, 50. ff. ſolut. matr. numer. 2. ſecus ta-
men eſt in procuratore, qui habet facultatem ſubſti-
12 tuendi antequam efficiatur dominus litis, † quia li-
cet poſſit vigore mandati ſubſtituere expreſſe, non
tamen poteſt tacite, quia hoc non habet in mandato,
vt in ſimili dixit Rota dicta dec. 38. in fi. de proc. in
nou. Et quamuis ex hac reſponſione tollatur etiam
tex. in l. 1. C. de donat. tamen nec ius diſpoſitio ap-
plicatur quia ibi per donationem, & traditionem in-
ſtrumentorum emptionis, cenſentur donata, & tra-
dita empta per dicta inſtrumenta. Et ſic in caſu illo
aderat principale, nempe donatio, & ſolùm dubitaba- 13
tur, an in donatione comprehenderentur empta in di-
ctis inſtrumentis, & in caſu iſto deficit principale nem-
pe ſubſtitutio.

Neque etiam in hoc caſu poteſt intrare aliquod 14
mandatum præſumptum D. Riccardi, tum quia ſo-
lùm produxit articulos, & citauit ad dicendum con-
tra. Et ſic non videntur concurrere requiſita per Caſ-
ſad. dec. vltim. num. 4. & numer. 5. de proc. & per Put.
dec. 214. lib. 2. † Tum quia cùm reſtrinxerit ſe ad 15
mandatum minus ſufficiens, & illud produxerit, facit
ceſſare tacitum, ad l. ſi. C. de pact. conuent. Pariſ. conſ.
43. num. 75 lib. 2. Et fuit reſolutum in cauſa Lucana
parochialis 21. Februarij 1603. coram me, & alias
ſæpiùs.

Theanen. Tranſactionis. Lunæ 17. Decembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Requiſita ad validitatem tranſactionis Vide remiſſiuè.*
2 *Enormis læſio vitiat tranſactionem. Debet tamen iſta læſio ab allegante probari.*
3 *Inſtitutio de ſui natura nõ refertur ad bona aliena.*
4 *Donatio facta per patrem filio non valet Limita niſi interueniat iuramentum, vel ſaltem ficta traditio per clauſulam conſtituti, tunc enim morte confirmatur, ſi in ea perſeuerauerit, num. 5.*
6 *Pater ex eo quòd filios æqualiter inſtituit in teſtamẽto, cenſetur reuocaſſe donationem omnium bonorum [illegible] alicuius rei.*
7 *Donatio facta per pupillũ [illegible] honorario nõ tenet.*
8 *Tutela expirat ſtatim atque pupillus excedit 14. annum.*
9 *Probatio æquiuoca non releuat.*

D E C I S I O CCCLXXIX.

DOmini dixerunt, tranſactionem ſuſtineri, quia 1
ad eius validitatem concurrunt omnia requi-
ſita de quibus per Rolan. conſ. 28. vol. 4. qui licet num.
20. dicat, † propter enormem læſionem vitiari, ta- 2
men ſubdit, onus hoc probandi incumbere allegan-
ti. Quòd non probat Aſcanius; nam dum deducit e-
normem læſionem, ex quo tranſegit ſuper bonis do-
natis per Cæſarem fratrem Ioanni Vincentio, in qui-
bus erat ipſe ſubſtitutus, & ſic re ipſa fuit læſus, hoc
non ſubſiſtit in facto quia pater non cenſetur diſpo-
ſuiſſe de iſtis bonis quæ prius donauerat Cæſari filio.
† Inſtitutio enim de ſui natura non refertur ad bona 3
aliena, præſertim cùm teſtator ſe reſtrinxerit ad bona
ſua. Surd. dec. 93. in fin. & nu. 20.

Neque releuat, quòd donatio facta per patrem fi- 4
lio in poteſtate, non ſuſtineatur. l. donationes, C. de
don. int. vir. & vxor. † quia hæc regula non procedit, 5
ſtante quod interueniat iuramentum, vt per Clar. in §.
donatio, q. 8. num. 9. verſ. ſed quæro. Et quia interue-
nit traditio, ſaltem ficta per clauſulam conſtituti, &
propterea morte potuit confirmari, Ang. de Peruſ.
conſ. 44 in prin. Rom. conſ. 277. col. 1. Et ſatis dicitur
donatio morte confirmata, quando pater non reuo-
cando

Digitized by Google

cando in ea perſeuerauit, Quæ etiam perſeuerantia præſumitur, niſi contrarium probetur. Rom.d. con. 377.col.2.verſ.ſecundum autem.

6 Neque ex eo cenſetur reuocata donatio, ex quo pater inſtituit filios æqualiter, vt fuit reſolutum in cauſa Romana hereditatis de Anguillaria 26. Ianuarij 1589.coram Illuſtriſſimo Seraphino, quia in caſu illius deciſionis, fuerant donata omnia bona paterna. Vnde ex inſtitutione facta de filijs æqualiter, colligebatur euidens coniectura, quòd teſtator voluit reuocare donationem, quia alias inſtitutio non fuiſſet æqualis. Et hoc prouenit ex coniecturata mente teſtatoris, vt conſiderat Cor.conſ.108.nu.2.verſ.præterea vol.4.Quod non eſt in caſu iſto, in quo pater donauit certum prædium, & remanebant alia bona paterna, in quibus inſtitutio poterat eſſe æqualis.

Neque etiam facit, quòd in omnem euentum non poſſit ſuſtineri donatio facta per Cæſarem Ioanni
7 Vincentio, cum eſſet eius tutor honorarius. † Donatio enim facta per pupillum tutori non tenet. l. ſi in emptione, §.fi.ff.de contrab.empt.latè Duen. reg.31.
8 † quia cùm tutela expiret ſtatim quòd pupillus exceſſit 14.annum, inſtit.quib.mod.tut. fin.in prin. non oſtenditur, quòd de tempore donationis adhuc Ioannes Vincentius eſſet tutor. Neque hoc poteſt deduci ex confeſſione facta in tranſactione, quia licèt in ea dicatur, quòd fuit mota lis ſuper dimiſſione bonorum donatorum contra Annibalem Raynaldum tutorem datum in teſtamento Cæſari, & Aſcanio, non inde ſequitur, quòd tunc temporis eſſet tutor Cæſaris, ita ut dicatur, neque expiraſſe tutelam Ioannis Vincentij, cùm vterque eſſet datus in teſtamento, quia potuit agi contra Annibalem, non tanquam tutorem Cæſaris.†
9 Et ideo iſta probatio, tanquam dubia non releuat, cap in præſentia, de prob.cum vulg.

Tarraconen. Attentatorum. Lunæ 17. Decembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio anteceſſoris iuuat ſucceſſores, & eſt manutenibilis reſpectu ſucceſſorum.*
2 *Inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta cauſat attentata.*
3 *Reuocatio attentatorum quoad præterita habet vim poſſeſſorij recuperandæ, & retinendæ, ſi pars ſe non habuit pro ſpoliata, quò verò ad futura, retinendæ.*
4 *Poſſeſſio ſolo animo retinetur.*
5 *Inhibitio obtenta à procuratore de cuius mandato non conſtat, cum cautione de rato, ſufficit ad cauſandum attentata.*
6 *Qui continuat, non attentat.*

D E C I S I O CCCLXXX.

1 Rota dixit, D. Chriſtophoro, & Paulo dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione obtinuendi officia de quibus agitur, quia de poſſeſſione anteceſſorum non dubitatur. Quæ propterea iuuat etiam ſucceſſores, iuxta dec.Guid.Pap.629. quam Rota pluriès ſequuta fuit.

2 Neque releuat, quòd Capitulum priuauerit dictos DD. Chriſtophorum, & Paulum officijs, quia iſta priuatio tanquam facta poſt inhibitionem Rotalem, fuit attentata, Quæ inhibitio, ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt ſi- menda, & eatenus attentata, prout Rota ſeruat. Et propterea non eſt habenda in conſideratione. † Maximè cùm reuocatio attentatorum quoad præterita, habeat vim poſſeſſorij recuperandæ; quo verò ad futura, retinendæ, vt per Oldr.conſ.206.num.4.verſ.nunc autem, imò etiam habet vim retinendæ, quoad præterita, ſi pars non habuit ſe pro ſpoliata, † cùm ſolo animo poſſeſſio retineatur, Caſtr.in l.ſi. vt certò, §.ſi duobus vehiculum, num.7.ff.de commod. 3 4

Neque facit, quòd inhibitio fuerit obtenta à procuratore de cuius mandato non conſtat, quia ad effectum attentatorum ſatis eſt, quòd fuerit obtenta cum cautione de rato. Put.dec.142.lib.3. Caput.dec.47.lib.2.in manuſcr. Achill.deciſ.27.de appell. Lancell. de attent. 2.par.cap.20.ampliat.5. 5

Minùs etiam facit, quòd Capitulum non eſſet nominatum in inhibitione, quia cùm in ea habeatur mentio Syndicorum Capituli, & adſit clauſula, (omneſque alios, &c.) ſatis hæc clauſula comprehendit reſiduum Capituli, vt per Sam. in c. cùm in multis, nu 69.de reſcr, in 6.

Denique non officit, quòd Capitulum continuando ſuam poſſeſsionem, non attentauerit, quia concluſio eſt vera, ſi in ſpecie cauſa non fuiſſet commiſſa ſuper priuatione iſtorum officiorum: ex quo prætendebat Capitulum abſque cauſa, & ob litem ſuper augumento, quaſi in odium, priuaſſe præpoſitos. 6

Romana Dotis, & legati. Ven. 11. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Legatum factum vxori non compenſatur cum dote.*
2 *Receditur tamen ab hac opinione ex coniecturis.*
3 *Legatum factum vxori donec vitam vidualem ſeruauerit, ſi in euentũ tranſitus ad ſecũdas nuptias diminuatur, adhuc petere poteſt dum vitam vidualem ſeruat.*
4 *In legato habitationis venit omne id ſine quo nõ poteſt commodè habitari.*

D E C I S I O CCCLXXXI.

Domini reſoluerunt, Portiæ deberi legatum ſcutorum ſeptingentorum, nec non & dotem, quia cùm teſtator non legauerit dictam ſummam pro dote, vtrumque, dos ſcilicèt, & legatum debetur, † vt eſt tex.in l.1.vnic.§.ſciendum, C.de rei vxor.act.quem eleganter explicat Cuiac.obſer.lib.3.c.16. & alios alleg. Illuſtriſsimus Card.Mantic. de coniec.vlt.vol. lib.2.tit.2.num.12.†.Et quamuis recedatur ex coniecturis ab iſta concluſione, l.2.§.1.ff. de dot.præl. Cuiac.loco præcitato, verſ. idemque dici poteſt, hic tamen nulla adeſt coniectura, quia etſi teſtator poſt factum legatum ſubdat, (& hoc dum vixerit, & vitam vidualem ſeruauerit, & ſi voluerit tranſire ad ſecunda vota, ei relinquo ſcuta 600. & non aliud præter eius indumenta, & luctum, quia eius dos fuit tantùm ſcutorum 500.) tamen non inde ſequitur, quòd hæc petitio dotis fuerit prohibita in caſum viduitatis, ex quo in caſum tranſitus ad ſecundas nuptias videtur permiſſa, iuxta conſ.Bero.151.numer.24.lib.2.Rimin.Iun.conſ.192. numero 23. lib. 5. quia in caſum dicti tranſitus ad ſecunda vota non eſt propriè permiſſa petitio dotis, ſed petitio augmenti dotis vſque 1 2

que

Digitized by Google

, que ad ſcuta 600. & indumentorum, nec non lecti quod denotant verba illa, (quia non habuit in dotem niſi 500.) Et ſuadetur, quia ſicuti dilexit vxorem, etiam quòd tranſiret ad ſecunda vota, augendo dotem, & legando in ſumenta, & lectum, non poteſt dubitari, quin magis dilexerit ſeruando vitam vidualem, cùm ad eam reſpexerit, quod vtique nõ eſset, ſi legata cum dote compenſarentur, quia habita rationem ad ipſam viduitatem, quodammodo eſset peioris conditionis, vel ſaltem paulo melioris, ſeruando vitam vidualem, quàm tranſeundo ad ſecunda vota. Et hæc eo magis debent procedere attentis diuitijs, teſtatoris, & modicitate legati, vt per Surd. de aliment. tit. 9. quæſt. 16. num. 44.

4 Eſt quoque debitus Portiæ vſus putei & cellæ vinariæ, quia cum teſtator ei legauerit habitationem medietatis domus, atque medietatem mobilium, cenſetur quoque legaſſe omne id ſine quo commodè inhabitare non poſset, arg. l. 2. C. de verb. ſign. & eorum quæ notat Alex. ad d. conſ. 68. num. 1. in fine, lib. 6. maximè cum eſset cõtra honeſtatem iſtius mulieris quod exiret de domo pro iſtis ſeruitijs, ad quam reſpexit teſtator dum ipſi legauit habitationem totius domus, quando alteram medietatem hæres inhabitare nollet.

Ex quibus concluſum, ſententiam extra Rotam latam fuiſse iuſtam, & propterea debere confirmari.

Romana Adminiſtrationis. Vener. 11. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Adminiſtrator tenetur reddere rationem illi à quo fuit deputatus adminiſtrator, nu. 2.*

3 *Adminiſtrator non tenetur reddere rationem niſi finito officio, durante tamen officio tenetur reddere rationem alicuius actus particularis.*

4 *Adminiſtrator producens computa, non cenſetur reddere rationem.*

D E C I S I O CCCLXXXII.

DOmini reſoluerunt, adminiſtratores bonorum Alexandri Raynerij deputatos per creditores ipſiuſmet Alexandri, teneri reddere rationem D. Leo-
1 ni à die acceptationis deputationis, † quia non ſolum tutor & curator, ſed quilibet adminiſtrator rationem reddere tenetur. l. 1. §. officio, ff. de tutel. & rat. diſtrah. quem tex. de tutore loquentem ibidem Iacob. de Arena extendit, quòd habeat locum in quocumque adminiſtratore. Et idem dicit Bald. ibi ſub num. 2. Rom.
2 conſ. 414. num. 1. Dec. conſ. 192. num. 1. † Et hæc quidem ratio eſt reddenda D. Leoni, quia licet ipſe non interuenerit in deputatione adminiſtratorum, ſatis eſt, quòd negocium eſset commune, ad effectum, vt à dictis adminiſtratoribus rationem petere poſſit, vt in puncto dicit Bald. conſ. 445. lib. 2. Alexan. in l. ſi mandatum. ff. de neg. geſt. Aym. conſ. 805. num. 4.
3 Neque facit, quod adminiſtrator non teneatur reddere rationem, niſi finito officio, vt in terminis adminiſtratoria dicit gloſ. in l. qui proprio, §. fin. in fine, ff. de procur. quia concluſio procedit, quando agitur de totali adminiſtratione, quæ continet plura, vt per Socin. ſen. conſ. 147. num. 3. lib. 1. Et ita declarat gloſ. in l. rationes, C. de adm. tut. Salycet. in l. aduerſus, num. 2. verſic. aut pro aliqua particulari. Et vt bene declarat Vitalin. in Clem. quis contingit, nume. §. in fine verſic. dici poſset, adminiſtrator tenetur reddere rationem non finito officio, non vt reliqua reſtituat, quia adminiſtratio durat, ſed vt actus ſui rationem reddat.

Neque refert, quod D. Hortenſius vnus ex adminiſtratoribus produxit computa adminiſtrationis, & ſic reddidit rationem, quia illa computa produxit tanquam procurator, & non tanquam adminiſtrator. Vnde non ſatisfecit ſuæ obligationi, & cum redditio rationis contineat editionem librorum, quod calculus fiat ſolutionem reliquatus, & alia de quibus per Socio. loco proximè citato, omiſſis ijs quæ ſpectant ad finalem redditionem rationis finito officio, nec alia in caſu concurrant, & propterea iſti adminiſtratores tenentur reddere rationem. 4

Caputaquen. Frumenti. Merc. 16. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Sequeſtrum non eſt apponendum in actione perſonali, niſi reo conuicto.*

2 *Limitationem regulæ obijciens, illum probare debet.*

D E C I S I O CCCLXXXIII.

VIſum fuit Dominis, ſequeſtrum eſse reuocandum, quia cum ageretur actione perſonali, ad triticum, quod prætendebatur fuiſse aliàs depoſitatum, non poterant ſequeſtrari bona Archipresbyteri antequam legitimè eſset conuictus. l. vnic. C. de prob. ſeq. pec. & niſi concurrerent requiſita de quibus per Guid. Pap. dec. 246. 1

Neque obſtat, quod hęc regula limitetur multis modis, vt per glo. in d. l. vnic. quia non probatur quod ſcimus in aliquo caſu limitationis, † tamen hoc onus incumbit alleganti. Pariſ. conſil. 41. numer. 16. & ſeqq. lib. 1 2

Et ita fuit reſolutum in maximam alterius partis contumaciam, & poſtquàm fuit expectata vltra ſex menſes.

Interamnen. Pecuniaria. Merc. 16. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Repetens indebitum, debet probare plenè & concludenter, ſed illud ſoluiſſe.*

2 *Laudum præſumitur iuſtum.*

3 *Laudum reſcinditur propter manifeſtã iniuſtitiã.*

4 *Quietantia generalis comprehendit omnem cauſam, maximè ſi fuit habita relatio ad inſtrumenta, & apochas.*

D E C I S I O CCCLXXXIV.

DE anno 1587. fuit deuentum ad diuiſionem ſocietatis inter Marcutium, & Gabrielem Ceccomum, & Marcutio fuit aſſignatus cenſus ſatioli communis ſocietatis ſcutorum 600. & fructus decurſi

ſummæ

ſummæ ſcutorum 70 Gabriel verò conſtituit ſe debitorem Marcutij in ſcutis 1987. ad quorum computum vigore alterius concordiæ de anno 1590. illi dedit certum columbarium pro ſcutis centum minùs quam ipſe emit, & conſtituit ſe debitorem pro reſiduo, & facta inſuper ſibi ceſſione dicti cenſus ſatioli, ſe obligauit extinguere cenſum tantæ ſummæ debitum per Marcutium Vecchiarellæ, & ſoluere ipſi Marcutio fructus dicti cenſus, vſque ad illam diem per ſatiolum debitos, qui in laudo lato de anno 1591. inter ipſum Marcutium, & defuncto Gabriele inter Marcum Antonium eius fideiuſſorem, fuerunt liquidati ad ſcuta 116. & conuentum, quòd fructus in poſterum decurrendi ſoluerentur Vecchiarellæ ad computum per Marcutium debitorum, quod tamen laudum non habuit effectum, quia vtraque pars ab eo appellauit, vt conſtat ex tranſactione facta de eodem anno 1591. mediante authoritate bon. mem. Ioãnis Citadini, in qua impoſitum ſilentium Marcutio ſuper omnibus prætenſionibus quas poſſet habere occaſione inſtrumenti diuiſionis, & venditionis columbarij, & quauis alia occaſione, vel cauſa, non recedendo tamen à concordia de anno 1590. quoàd extinctionem cenſus Vecchiarellæ, & quoàd ſolutiones fructuum census, & tandem laudatur, quòd Marcus Antonius fideiuſſor Gabrielis ſoluat Marcutio ſcuta 85. quauis occaſione vel cauſa.

Poſtmodùm de anno 1595. 9. Decembris obtinuit Marcutius declarari, ſe eſſe creditorem, & graduari in bonis Gabrielis Cecconi in ſcutis 252. & in alijs ſcutis 773. & in alijs ſcutis 600. occaſione dicti cenſus ſatioli. Verum hæc graduatio non habuit effectum, ſed die 24. Martij 1596. Iulius Cecconus hæres Gabrielis conſtituit ſe debitorem Ioannis Baptiſtæ Peculi.

Præterea non dubitabatur, quin Marcutius habuerit fructus cẽſus ſatioli nempe ſcuta 214.90. vt in deciſione in hac cauſa facta 10. Decembris 1604. Et inſuper Iulius 21. Junij 1595. ei ſoluit ſcuta 100. mediante perſona dicti Peculi, Item 24 Martij 1596. ſcuta 365. & Marcutius in publico Inſtrumento celebrato 5. Maij 1597. fuit confeſſus, & palàm dixit, fuiſſe ſibi ſatisfactum a Iulio de ſcutis 406. debitis vigore dictæ apochæ ſcriptæ manu Peculi, vt in deciſione coram me facta 19. Ianuarij 1605.

Stantibus prædictis dubitaui, an eſſet recedendum à laudo extra Rotam lato, in quo vtraque pars abſoluitur. Et Rota cenſuit, negatiue reſpondendum, quia cùm Iulius ſit actor, ex quo agit condictione indebiti,
1 † ideo tenetur plenè & concludenter probare, indebitum ſe ſoluiſſe. Alexand. conſ. 83. lib. 1. Et fuit pluriès dictum in hac cauſa, maximè cùm veniat contra
2 laudum, † quod aliàs iuſtum præſumitur. Bartol. in l. ſocietatem, §. arbitrorum num. 26. & ſeqq. ff. pro ſoc. Calder. conſ. 5. de arbitr. Abb. conſ. 46. numer. 3. lib. 1.
3 † Et ſtantibus ſolitis clauſulis compromiſſi, ad effectum quòd reſcindatur, debet continere manifeſtam iniuſtitiam, Bart. in d. §. arbitrorum, numer. 24. & 25. Cum. conſ. 50. num 3. verſ ad id.

Neque obſtat, quòd fuit extinctus cenſus ſcutorum 400. cum Vecchiarella, quia non inde ſequitur. Iulium ſoluiſſe indebitum, quia vt fuit reſolutum. 12. Iunij 1606. & 31. Ianuarij 1607. in hac cauſa, Marcus Antonius, qui extinxit hunc cenſum, tenebatur illum extinguere aliunde, quàm ex concordia anni 1591. Quæ deciſiones hodie non controuertuntur, & præſupponuntur in diſputatione huius dubij.

Minùs etiam facit, quòd etiam non computato cenſu ſcuti 406. extincto Marcutius poterat prætendere ſolùm ſcuta 600. occaſione cenſus ſatioli, & ſcut. 116. pro fructibus dicti cenſus vſque ad diem ceſſionis prout fuerunt liquidati in primo laudo, & ſcuta 85. vigore concordiæ factæ authoritate Cittadini, & ſic in totum ſcuta 801. & tamen habuit ſcuta 1095. & 90. & ſic ſcuta 294. 90. vltra debitum; quia fuit reſponſum, † quòd cum quietantia anni 1597. ſit adeo generalis, vt poſſit comprehendere omnem cauſam ad l. Iulianus, de leg. 3. maximè cum fuit habita relatio ad omnia inſtrumenta, & apochas, non inde ſequitur, quòd hæc quietantia fuerit tantum pro iſto negotio, ita vt inde reſultet indebitum fuiſſe ſolutum. Vltra quòd; cum laudum anni 1591. non habuerit effectum, cùm vtraque pars appellauerit, non poteſt dici, quòd fructus cenſus aſcenderent ſolùm ad dicta ſcuta 116. nec integra ſumma ſcutorum 224. pro fructibus fuit ſoluta Marcutio, ſed cùm Cecconus egiſſet contra ſatiolum, & obtinuiſſet mandatum pro ſcutis 113. Marcutius voluit aſſumere onus ſoluendi pro ſatiolo, & excomputare cum Ceccono, & ſic, non apparet, Marcutium exegiſſe tantam ſummam pro fructibus. Vltra quòd eſt aduertendum, quòd in quietantis generali Marcutius faſſus fuit, eſſe ſatisfactum à Iulio de ſcutis 406. debitis vigore apochę ſcriptæ manu Peculi; & ſic de facili poterant in hac confeſſione cõprehendi pecuniæ ſolutæ poſt dictam diem 24. Martij. Vnde indebitum nullo modo videtur probatum.

Aquilana Beneficii. Merc. 23. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 Reo & poſſeſſori ſufficit vincere per nõ ius actoris.
2 Solus Epiſcopus de iure habet intentionem fundatã in collatione beneficiorum ſuæ diœceſis.

DECISIO CCCLXXXV.

CVm D. Franciſcus ſit reus, & poſſeſſor, & propterea ſibi ſufficiat vincere per non ius Hieronymi 1
actoris, & inde non eſſet agendum de iure ſuo, Rota deciſ. 1 & 4. de re iudic. in nou. Ideo volui videre, an conſtaret de iure Hieronymi, quod cum proueniret ex prouiſione ſibi facta à Venerabili Capitulo ſancti Petri, ideo dubitaui, an collatio beneficij de quo agitur, ſpectaret ad dictum Capitulum. Et Rota cenſuit, negatiue reſpondendum, quia cum non controuertatur beneficium eſſe in Diœceſi Aquilana, collatio non poteſt ſpectare ad Capitulum, niſi de iure ſpeciali. † Nam de iure communi ſolus Epiſcopus habet in- 2
tentionem fundatam in collatione beneficiorum ſuæ Diœceſis, cap. omnes baſilicæ, 16. quæſt. 7. cap. regenda 10. quæſt. 1. Rot. deciſ. 27. poſt princ. de præbend. & deciſ. 4. in princ. de conceſ. præbend. in nou. Et propterea cum Capitulum non doceat de aliquo iure ſpeciali, meritò dicendum eſt, quod collatio ad ipſum non ſpectet.

Et ita fuit reſolutum expectata altera parte per biennium, & vltra.

Pientina Iuriſpatronatus Lunæ 28. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 Iuriſpatronatus probatur ex quaſi poſſeſſione præſentandi.

2 Anti-

2 *Antiquiſſima quaſi poſſeſſio præſentandi probatur per multiplicatas præſentationes effectũ ſortitas.*
3 *Fama in materia iuriſpatronatus probatur ex pluribus enunciatiuis, quarũ requiſita, vide remiſſiuè.*
4 *Reſignatio facta à præſentato longè poſt præſentationem non tollit quominùs dicatur præſentationem habuiſſe effectum.*
5 *Enunciatiuæ quæ emanarunt à perſonis ſuſpectis probant, ſi recipiunt præſumptionem & fomentum ex actu in quo fuit enunciatum.*

DECISIO CCCLXXXVI.

1 FVit reſolutum, beneficium de quo agitur, eſſe de iurepatronatus, quia ſatis probatur ex quaſi poſſeſſione præſentãdi antiquiſſima, vnà cum fama, iuxta doctr. Bald. in l. cum ſuper C. de rei vend. quem Rota ſequitur. Caſſad. dec. 2. numer. 4. de probat. Put. dec. 60.
2 in fine lib. 1. Achill. dec 6. de iurepatr. † De antiquiſſima autem poſſeſſione conſtat ex multiplicatis præſentationibus effectũ ſortitis, iuxta conſ. Oldrad. 229. nu.
3 2. † De fama verò ex pluribus enunciatiuis, quæ habent requiſita, de quibus per Aret. in c. cùm cauſam, num. 21. de prob. Et mouit etiam Dominos, quia ab anno 1345. vſque ad hæc tẽpora habetur mentio huius iuriſpatronatus, ſiue in præſentationibus, licèt aliquas non conſtet habuiſſe effectum, ſiue in prouiſionibus Apoſtolicis, vt fuit etiam conſideratum in cauſa Lucana iuriſpatronatus coram me.

4 Non obſtat, quòd vna ex præſentationibus oſtenditur effectuata per reſignationem, quia non inde probatio redditur æquiuoca, quaſi præſentatus potuerit reſignare eius quod habeat in beneficio cum reſignatio longè poſt præſentationem fuerit facta etiam cum reſeruatione penſionis, quæ poſteà fuit ſoluta, vt fuit ponderatum coram me in cauſa Reatina prædij, 2. Maij 1603. Et quamuis vna etiam præſentationibus ſit ad fauorem Salui Angeli de Aſina longa, & prouiſio per obitum Angeli Salui de Aſina longa, & propreteà ſtante diuerſitate nominis non inde reſultet effectuatio primæ præſentationis, tamen etiam dempta iſta præſentatione adhuc remanet antiquiſſima poſſeſſio præſentandi, licèt etiam negari non poſſit, quin oriatur ex ſerie verborum magna præſumptio effectuationis.

5 Minus releuat, quòd enunciatiuæ emanarunt à perſonis ſuſpectis, quia cùm recipiant præſumptionem, & fomentum ex actu in quo fuit enunciatum, ſatis probant. Achil. deciſ. 1. de confeſ. & 7. de iurepatron. Put. dec. 149. lib. 3.

Romana Spolii. Lunæ 28. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Agens ſpolio probare debet ſuam poſſeſſionem anteriorem, & ea ſe fuiſſe ſpoliatum.*
2 *Molendinum conſtructum in domo, cenſetur quid diuerſum à domo.*

DECISIO CCCLXXXVII.

1 QVia in iudicijs reſtitutoriis principaliter requiritur, quòd quis poſſideril, & poſſidens ſpoliatus fuerit, Oldrad. conſ. 209. in princ. Ideo dubitauit an conſtaret de primo èxtremo Octauiani. † Et reſeruato vt vidaatur, quoàd domum in qua eſt conſtructum molendinum, quod eſt quid diuerſum ab ipſa domo Bald. con. 107. l. 3. Rota cenſuit, negatiuè reſpondẽdum, quia nihil deducitur, ex quo reſultet iuridica probatio, de qua in titulo, ff & C. de probat. Imo ex multis conſtat potiùs de contrario. 2

Ceſenaten. Bonorum. Lunæ 4. Febr. 1608.

SVMMARIVM.

1 *Mulier ſimpliciter cõtrahens nõ cẽſetur dare omnia ſua bona in primo matrimonio. Ad probandũ tamen contrarium admittuntur præſumptiones & coniecturæ, nu. 2.*
3 *Cõfeſſio mariti facta abſente vxore de dote recepta, non prodeſt marito in præiudicium vxoris.*
4 *Fructus dotis ſpectant ad virum.*
5 *In materia probatoria, indefinita nõ equipollet vniuerſali, etiam in inſtrumentis.*
6 *Teſtis de credulitate non probat.*
7 *Teſtis nõ reddens cauſam ſcientiæ, etiam nõ interrogatus in eis quæ pendent à iudicio intellectus non probat.*
8 *Teſtis cuius ratio reſtringit ſuam depoſitionem, non pr bat.*
9 *Ex ſimplici patientia mulieris ſinentis ſua bona per virum poſſideri, non infertur, quòd bona ſint data in dotem.*

DECISIO CCCLXXXVIII.

NOn dubitabatur, Virginiam, & Clementinã eſſe vocatis in teſtamento Malateſtæ aui, ſed dicebatur Ludouicam filiam dicti Malateſtæ dediſſe omnia bona fideicommiſſo ſubiecta in dotem Liuio, & propreteà potuiſſe poſtmodùm de eis diſponere, iuxta tex. in l. mulier, §. cùm proponeretur, ff. ad Trebell. Tamen, quicquid dicendum eſſet, ſi bona excederent quãtitatem congruæ dotis, & an in hoc caſu diſpoſuerit de omnibus bonis, non conſtat, Ludouicam dediſſe omnia bona in dotem, † quia cùm ſimus in primo 1
matrimonio, iure non reperitur cautum, quòd mulier ſimpliciter contrahendo, cenſeatur dare omnia bona in dotem, gloſ. 1. in l. mulier, ff. de iur. dot. Et poſt longam diſputationem dicit Bart. in ſuis quæſtionibus, quæſt. 7. nu. 15. late Roland. de lucro dotis q. 71. nu. 2. & fuit reſolutum in cauſa Sabioen. dotis 13. Ianuarij 1576. coram bo. me. Cardinali Lancellotto.

Neque obſtat, quòd admittuntur præſumptiones 2
& coniecturæ ad probandum cõtrarium, l. cum circa, vbi gloſ. & DD. C. de iur. dot. quia hic non adeſt probatio ſufficiẽs. † Confeſſio enim mariti facta in inſtru- 3
mento, abſente Ludouica, ei non prodeſt, cùm ſit ad eius vtilitatem, vt dicit Corn. con. 254. in fine, verſ. nec obſtat, lib. 1. Et licèt videatur etiam reſpicere commodum mulieris propter lucrum, Socin. ſen. conſ. 80. nu. 19. lib. 4. tamen conſtituere dotem non eſt omnino vtile mulieri, ſed magis vtile eſt habere bona propria propter fructus, † quia primo caſu ſpectarent ad ma- 4
ritum. Rim. ſen. conſil. 63. numer. 11. vol. 1. Et propter conſeruationem dominij, & adminiſtrationis rei ſuæ eo caſu amitteret. Bart. dicta quæſt. 7. num. 16.

V verſ.

verſ. itē cū hic. Enunciatiue verò in inſtrumentis alie-
nationum per hæc verba (inter alia bona, quæ Ludo-
uica dedit in dotem,) non probant omnia bona fuiſſe
5 in dotem data, † cum in materia probatoria indefini-
ta non æquipolleat vuiuerſali, etiam in inſtrumen-
tis. Surd. poſt alios, conſ. 43 t. num. 69. lib. 3.
6 Teſtis nihil concludunt. Alij enim deponunt per
Verbum [credo,] & propterea eorum dicto non eſt
ſtandum, c. relatus 5. quæſt. 2. Bald. in l. conuenticu-
7 lam num. 7 C. de Epiſc. & cler. † Alij dicentes, Lu-
cium fuiſſe dominum, nullam reddunt cauſam ſcieu-
tiæ, quam tamen tenebatur reddere, etiam non
interrogati, cùm hoc pendeat à iudicio intellectus.
Innoc. in cap. cùm cauſam, numer. 3. de teſtibus, Fel.
ibidem, numer. 3. verſ. fallit ſecundò dicta concluſio.
8 † Alij reddunt rationem, quia viderunt, Lucium poſ-
ſidere, quæ ratio reſtringit dictum, Alexand. con. 80.
num 6. lib. 2. Et ideo nihil probant, quia poſſeſſio non
ſuffragatur in caſu de quo agitur, cum non probetur
Ludouica paſſam fuiſſe Lucium poſſidere pro dote. Et
cum non præcedat contractus, & agatur de præiudi-
9 cio mulieris, † ſimplex patientia non ſufficit. Bart. d.
q. 7. nume. 6. Rol. de lucro quæſt. 74. per tot. Annotatio
vero in lib. Cataſti nomine Lucij non releuat, cum alia
non concurrant, nec probetur, fuiſſe factam de ſcientia
Ludouicæ, & potuit fieri ex quo Lucius poſſidebat.
Corn. conſ. 165. num. 3. vol. 3. Prout nec releuat, quòd
alia ſoror dedit omnia bona fideicommiſſo ſubiecta in
dotem; quia non inde probatur, quod & hoc voluerit
facere Ludouica, cum ex diuerſis non inferatur, l. Papi-
nianus, ff. de minor.

Quanta verò fuerit dos Ludouicæ, reſeruatum Do-
mini, vt particulariter videatur.

Cæſenaten. De Aldinis. Lunæ 4. Februarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Purgandum eſt ſpolium, etiam quòd conſtet de bono
iure in petitorio.*
2 *Clauſula* ARBITRIO ROTAE *operatur, vt recedatur
ab vtroque extremo rigoroſo, & ſeruetur æqui-
tas.*

DECISIO CCCLXXXIX.

FVit reſolutum, non eſſe locum reſtitutioni fructu-
um & expenſarum in fine litis, & excarcerationi
Ioannis Baptiſtæ, qui licèt videatur conſtare de eius
bono iure in negocio principali, ex ſententijs latis ad
ſui fauorem, tamen hoc eſt quoàd fideicommiſſum,
ſecus quoad bona per ipſum occupata, quia adhuc non
conſtat, illa comprehendi ſub fideicommiſſo. Et in
omnem euentum, cùm ſpoliauerit Mineruam, iſtud
ſpolium non debet ſibi prodeſſe, & alteri nocere,
1 † ſed in primis eſt purgandum, etiam quòd conſtaret
de eius bono iure in petitorio, ca. cum Eccleſia Sutri-
na. vbi Abb. præſertim, num. 37. verſ. ſed contra hoc fa-
cit, de cauſ. poſſ. propr. & Put. deciſ. 143. Vbi etiam ſtan-
te paupertate ſpoliatoris, lib. 1.

Neque releuat, quòd prædicta procedunt inſpecto
mero rigore iuris, prout etiam loquitur Put. Nam in
caſu illo cauſa fuit commiſſa prout de iure. Sed cùm
2 hic cauſa ſit commiſſa † (arbitrio Rotæ,) recedendum
eſt ab vtroque extremo rigoroſo, & ſeruanda eſt æ-
quitas, vt per Bald. conſ. 177. numer. 4. lib. 1. quia hic
nihil concurrit, vt recedatur à rigore iuris. Nam pau-
pertas allegata non probatur; teſtes enim ſunt nulli-
ter examinati, & eorum dicta maximè debilitantur
ex fide Cataſti, in quo reperiuntur plura bona deſcri-
pta nomine Ioannis Baptiſtæ.

Imolen. Diuiſionis. Ven. 8. Februarij. 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Ablatiuus abſolutus prolatus ab eo qui facultatem
diſponendi habet, importat diſpoſitionem.*
2 *Taxatio alimentorum fieri debet habito reſpectu ad
qualitatem perſonæ, & quantitatem patrimonij,
& redituum.*
3 *Eiecto de domo quam inhabitat, competit reſtitutio.*

DECISIO CCCXC.

STante clauſula, (ſubminiſtratis alimentis, &
ſumptibus litis arbitrio Rotæ taxandis,) Rota
dixit, quòd ſignatura diſpoſuit circa præſtationem
alimentorum. † Nam ablatiui abſoluti prolati ab eo 1
qui facultatem diſponendi habet, diſpoſitionem im-
portant, ex alleg. per Rom. conſ. 32. nume. 7. Et Rotæ
arbitrio ſolum taxationem reliquiſſe, & propterea vi-
ſta illam arbitrium non debere operari, l. finali, §. Ti-
tia vbi Bart. ff. de lib. leg. Circa quam viſum fuit, eſſe
attendendam taxationem factam in partibus, † quia 2
etſi taxatio debeat regulari ex quantitate patrimonij,
& redditumm, & ex qualitate perſonarum, l. 2. ff. vbi
pup. educ. deb. l. pr nul. ff. de alim. & cib. leg. tamen
in caſu iſto recedendum eſt à regula, quia cùm Mat-
thæus inhabitaret in eadem domo cum fratribus, ipſi
obtulerunt Illuſtriſſimo Legato, ſe fratri alimenta
ſoluturos, ſi ad tollenda ſcandala rixarum, quæ quo-
tidie oriebatur, de domo exiret, quæ propterea fue-
runt taxata ad certam ſummam, quæ cùm non exce-
dat quantitatem quam habuiſſet viuendo cum fra-
tribus, & ſic quantitatem perſonæ, propterea erat at-
tendenda, etiam non habita ratione ad quantitatem
patrimonij, & redditumm, tum attenta dicta oblatione
fructuum, † tum quaſi Matthæus fuiſſet eiectus, po- 3
tuiſſet petere reſtitutionem ad ſtatutum, ad effectum
conſequendi alimenta. Paris. conſ. 98. in princ. lib. 2. Al-
be. conſ. 174. nu. 7.

Circa expenſas litis Domini arbitrati ſunt, quòd
nunc detur Mathæo ſcuta 15. pro diſputatione dubio-
rum, deinde ſubminiſtrentur arbitrio Rotæ.

Senogallien. Emphyteuſis. Lunæ 11. Febr. 1608.

S V M M A R I V M.

1 *In alienatione rei Eccleſiaſticæ requiritur ſolemni-
tas & cauſa.*
2 *Beneplacitum Apoſtolicū ſupplet defectum ſolem-
nitatis, non eauſæ, num. 3.*
4 *Emphyteota de fructibus liberè poteſt diſponere, nec
de eis facienda eſt mentio dum ſupplicatur pro be-
neplacito Apoſtolico.*
5 *Reſoluto iure datoris, reſoluitur ius acceptoris.*

DECISIO CCCXCI.

FRatres de Vigerijs, qui obtinebant certa bona in
Emphyteuſim ab Eccleſia Senogall. illa dederunt
Iacobe

Digitized by Google

Iacobæ eorum ſorori, certis conditionibus inter ipſos
appoſitis reſpectu fructuum. Reuerendiſſimus Epi-
ſcopus inueſtiuit dictam Iacobam. Vnde dubitaui, an
iſta inueſtitura eſſet valida. Et Rota affirmatiue re-
1 ſpondit, † quia licet in alienatione rei Eccleſiæ requi-
ratur ſolemnitas, & cauſa, cap. ſine exceptione, 12. q. 2.
& ibi Doctor. Couar. var. reſol. lib. 2. c. 17. numero 2.
2 † tamen cùm interuenerit beneplacitum Apoſtolicum,
non eſt agendum ſolemnitatibus, iuxta conſ. Abb.
3 41. lib. 2. quod Rota ſequitur. † Et licèt illud non
ſuppleat defectum cauſæ. Gemin. conſ. 48. nume. 9. ta-
men facit, vt pro cauſa præſumatur, niſi probetur
contrarium, & ſentit Gem. dicto loco, & expreſſe dicit
De. conſ. 124. num. 1. verſ. & cum dicatur.
4 Neque obſtant cōditiones appoſitæ inter partes re-
ſpectu fructuum, quia de illis potuerunt libere diſpo-
nere. Grat. conſ. 22. numer. 3. & conſ. 54. numero 14.
lib. 1. Et propterea de illis non erat facienda mentio,
5 quia nec egrediebantur vitam conductoris. † Reſo-
ſoluto enim iure datoris, reſoluitur etiam ius accepta-
toris, l. lex vectigali, ff. de pignor. Grat. locis præcitatis.

Oppiden. Iuriſpatronatus. Lunæ 11. Februarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Quaſi poſſeſſio præſentandi ad hoc vt ſuffragetur de-
bet habere aliqua requiſita, de quibus vide remiſ-
ſiuè Et vna eſt vt ille in cuius præiudicium poſ-
ſeſſio quæritur, hoc ſciat, & patiatur, nu. 2. Alte-
ra, quòd præſentatus fuerit admiſſus, & institu-
tus, nu. 3.*

D E C I S I O CCCXCII.

CVm deciſiones Rotales ſint fundatæ in quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi Corneliæ Ruffæ ſenioris,
& Corneliæ iunioris. Et propterea fuerit prænuncia-
tum, Frontem præſentatum à dictis mulieribus eſſe
inſtituendum, iuxta terminos c. conſultationibus, de
iure patr. tamen hodie ex nouiter deductis, Rota cen-
ſuit, hanc quaſi poſſeſſionem non ſuffragari. Et ideo
1 videndum eſſe de pertinentia iuriſpatronatus. † Ad
hoc enim vt quaſi poſſeſſio ſuffragetur, multa debent
concurrere, vt per Calder. quem Rota ſequitur in
2 conſ. 12 de iure p. Et inter alia † quod ille in cuius præ-
iudicium poſſeſſio quæritur, hoc ſciat, & patiatur.
Hoc autem non interuenit, quia Gunditaluus habita
notitia de præſentatione Zacconi, ex cuius putatione
mulieres prætendunt acquiſiuiſſe quaſi poſſeſſionem,
ipſe præſentauit Aſcanium Ramirez, qui obtinuit
ſententias ad ſui fauorem, & mandatum de immitten-
do contra dictum Zacconum. Vnde licèt hæc ſuffi-
ciant, tamen etiam reddunt turbidum aliud requiſi-
3 tum ad acquirendum quaſi poſſeſſionem, † quòd præ-
ſentatus fuerit admiſſus & inſtitutus, & quòd tan-
quam Rector fuerit habitus in poſſeſſione beneficij.
Ex quibus meritò concluſum, quòd videatur ſuper per-
tinentia iuriſpatronatus.

Bononien. Capellę. Ven. 29. Februarii 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Contentum ſequitur naturam continentis.*
2 *Capella non ſolet de facili concedi laicis in Eccleſia
monialium.*

D E C I S I O CCCXCIII.

CVm ex viſione plantæ, & ex relatione DD. qui
in ciuitate Bononienſi commorati ſunt, conſtet,
capellam de qua agitur, eſſe intra Eccleſiam, non po-
teſt dubitari, quin Moniales, ſicuti habent intentio-
nem fundatam in Eccleſia, ita quoque habeant in
capella de qua agitur, † vt contentum ſequatur na- 1
turam continentis, vt dicit Rota deciſ. 15. & 26. de
iurep. in ant. quam ſequitur Felin. in cap. cùm vene-
rabilis, ſub num. 37. verſ. tu vide, de except. † Tanto 2
magis cùm agatur de capella poſſeſſa per laicos in Ec-
cleſia Monialium, quæ de facili laicis concedi non ſo-
let.

Nec obſtant deducta pro parte aſſumptorum, quia
tendunt ad probandum eorum ius, de quo hodie non
quæritur ſed de eo particulariter erit agendum, cùm
Moniales tanquam actrices priùs voluerint fundare
intentionem ſuam, prout requiritur, l. qui accuſare,
C. de edendo.

Bononien. Reſidui Pretij. Ven. 29. Februarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *In flumine quatuor conſiderantur, ripa, littus, al-
ueus, & aqua.*
2 *Ripa eſt illa quæ flumen ſecundū naturalem curſum
cōtinet. Itē ripa dicitur locus qui incipit à terre-
no, ex quo primū incipit vergere vſque ad aquā.*
3 *Terra prope flumen, quæ aliquādo per accidēs inun-
datur à flumine, non efficitur publici iuris.*
4 *Poſſeſſio vitata, arborata, & pratiua, dicitur etiam
illa quæ non habet in omni gleba, & parte vites
& arbores.*
5 *Bonum ius requiritur ad obtinendam reſtitutionem
in integrum.*

D E C I S I O CCCXCIV.

CVm venditione bonorum de quibus agitur, inter
alia detur per confine flumen, Domini reſolue-
runt agri plagam exiſtentem prope flumen eſſe men-
ſurandum, maximè cum ſit tornaturarum nouem, &
vltra. † In flumine enim quatuor conſiderantur quæ 1
inter ſe diuerſa ſunt, nempe ripa, littus, alueus, & a-
qua, Bal. eleganter conſ. 463. per totum vol. 4. Et pro-
ptereà cùm flumen contineatur inter ripas, quia ripa
eſt illa, † quæ flumen ſecundum naturalem ſuum 2
curſum continet, l. 1. §. ripa, ff. de Flumen. Et ripa locus
dicitur, qui incipit à termino, ex quo primùm verge-
re incipit vſque ad aquam, & per attractionem aquæ,
l. penul. ff. de Flum. Bald. d. conſ. 463. num. 2. Alex. conſ.
120. num. 7. lib. 2. latè Surd. conſ. 376. numer. 16. vol. 3.
Inde ſequitur, quòd cùm flumen fuerit datum pro cō-
fine, plaga de qua agitur, fuerit comprehenſa in vendi-
tione, & propterea debeat menſurari, vt per Alex. d.
conſ. 120. num. 6. lib. 2.

Neque obſtat, quòd teſtes Oldourardi deponunt,
hanc non eſſe Berledam, ſed glaream Fluminis, quaſi
infructiferam, & quòd hyemali tempore inundatur
ab aquis, quia fuit reſponſum, quicquid ſit, an hæc
poſſit appellari Berleda, & an afferat vtilitatem, vel ne,
quod conſiderant Domini, quando agitur de menſu-

Digitized by Google

ratione ripæ; hic ex deſignatione confinium clarè
conſtat, fuiſſe habitam rationem huius plagæ, ſeu lit-
3 toris. † quæ licèt aliquando inundetur ab aquis, non
inde efficitur flumen, & publici iuris, ſed remanet
priuati iuris, vt per Alex. dicto conſ. 120. in fine, verſ.
poſtremò conſiderari debet fluminis conſuetum, non
accidentale. Surd. d. conſ. 376. in fin. verſ. vltimo non
mouet.

Minus etiam facit, quòd fuerit vendita poſſeſſio
terræ arboratæ, vitatæ, & pratatæ, quæ demonſtratio
non poteſt verificari in plaga, de qua agitur, quia vt
deponunt teſtes, tota hæc poſſeſſio non eſt pratiua,
4 nec tota aratiua, nec tota vitata. † Vnde ſufficit, cùm
fuerit vendita poſſeſſio terræ arboratæ, vitatæ, & pra-
tiuæ, quòd in plaga, quæ circa ripam eſt adſint arbo-
res: impoſſibile enim eſt, vel ſaltem non contingens,
quòd in qualibet gleba, & particula terræ ſint arbores,
& vites ſimul, & quòd adſit terrenum aratiuum, &
pratiuum, vt conſiderat Alex. alleg. conſ. 120. numero
10.

5 Ex quibus fuit concluſum, non conſtare de cauſis re-
ſtitutionis in integrum Oldurardi, cum non doceat de
bono ſuo iure, prout requiritur. Rot. deciſ. 1. de reſtit.
in integ. in nou.

Neapolitana Pecuniaria Lunæ 3. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Vnicus teſtis regulariter non probat.*
2 *Sublato principali tollitur acceſſorium.*

DECISIO CCCXCV.

Domini dixerunt, compulſa, quæ ſunt in proceſ-
ſu compulſoriali, non eſſe recognita per teſtes
qui in dicto proceſſu habentur; cum neque proceſſus
1 ipſe recognitus ſit, niſi per vnicum teſtem, † qui regu-
2 lariter non probat, c. licèt de teſtibus, † acceſſorium
enim tollitur principali ſublato, cum ſine eo ſtare
nequeat, c. acceſſorium, de reg. iur. in 6. l. cum principa-
lis, ff. eodem. Vnde maiorem fidem non meretur, quàm
principale mereatur.

Burgen. Præeminentiarum. Lunæ 3. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Veniens contra tranſactionē, docere debet de læſione.*
2 *Tranſactio facta poſt rem iudicatam eſt nulla. Quod tamen declara, niſi res iudicata poſſet aliqua diſputatione celari, vel in dubium reuocari, vel ex aliquo capite dici nulla, num. 4.*
3 *Cauſa nullitatis durat 30. annis.*
5 *In petitione cõfirmationis trāſactionis ſuper re Eccleſiaſtica, non eſt facienda mentio, quod aſit res iudicata, ſed ſufficit facere mentionem de lite.*
6 *Per clauſulam* LITIS STATVM, *cenſetur facta mentio de lite.*

DECISIO CCCXCVI.

1 Dubitaui, an conſtaret de cauſis reſtitutionis in
integrum. Et Rota cenſuit, negatiuè reſpon-
dendum; quia non docetur de læſione, quæ ad hunc
effectum requiritur, l. nam & poſteà, §. ſi minor, ff. de
iureiur. Licèt enim ſententia confirmet tráſactionem,
† quæ prætenditur nulla, ex quo facta poſt rem iudi- 2
catam contra tex. in l. ſi cauſa cognita, C. de tranſ. l. e-
leganter, §. ſi poſt rem iudicatam, ff. de cond. indeb.
tamen adhuc tranſactio ſuſtinetur, quia etſi commiſ-
ſio appellationis non potuerit ſuffragari, ex quo non
fuit legitimè interpoſita, † ſuffragatur tamen cauſa 3
nullitatis æquè principaliter commiſſa, quæ durat per
30. annos. Franc. in c. dilecto, num. 171. de appell. † I- 4
taut cùm ex iſto capite negetur iudicatum, tranſactio
poſſit ſuſtineri, vt dicit tex. in dicto §. poſt rem iudi-
catam, C. de tranſact. vbi Bart. num. 3. Caſtren. numer.
20. qui dicunt ſufficere, quòd ſententia dicatur nulla
ex aliqua cauſa probabili, & euidenter non calumnio-
ſa, & quod ſufficiat, quòd poſſit res iudicata per ali-
quam diſputationem etiam ſollicitari, velari, & in
dubium reuocari, itaut tollatur illud notorium iuris,
quod reſultat ex re iudicata, propter quod improba-
tur tranſactio, dicit Angel. conſ. 94. nume. 6. Hic autem
de hoc ſatis apparet ex nullitatibus adductis, quæ li-
cèt forſan non ſuſtineantur prout etiam fuit præſup-
poſitum in diſputatione iſtius dubij, tamen ſatis eſt,
quòd reddant negocium turbidum, maximè cum cau-
ſa fuerit in Rota ab anno 1553. vſque ad annum 1574.
& pluriès fuerint fatalia prorogata ab vtraque parte,
quæ protelatio ſatis oſtendit, rem non fuiſſe ita clarã.

Neque reſultat, quod confirmatio Apoſtolica hu- 5
ius tranſactionis fuit nulla, ex quo non fuit facta men-
tio rei iudicatæ, quia cum res iudicata eſſet deducta
in controuerſiam, ſufficit, † quòd fuerit facta mentio 6
litis per clauſulam, (litis ſtatutum, &c.) ita vt confir-
matio non eſſet ſubreptitia. Rot. deciſ. 20. de reſcr. in
no. 6. & 7. Fel. in cap. cæterum, ſub num. 2. in 7. limitat.
verſ. intelligas primò de reſcript. Et fuit pluries in Ro-
ta reſolutum.

Calaguritana Beneficij. Merc. 5. Martij 1608.

SVMMARIVM

1 *Ad petitionem intereſſe habentis, reuocantur attentata, niſi notoriè conſtet de non iure petentis, in cauſis beneficialibus. Et illud ius ita ſit notorium, vt non requirat altiorem indaginem, n. 2.*

DECISIO CCCXCVII.

Domini cenſuerunt, Ioannem Ortiz poſſe petere
reuocationem attentatorum, quia erat in cau-
ſa, & vult docere, ſe eſſe grauatum. Vnde ſatis con-
ſtat de ſuo intereſſe, † propter quod attentata reuo- 1
cantur. Lanc. de attent. part. 3. cap. 23. num. 1. & ſeqq.
Caſſad. deciſ. 3. de reſtit. ſpol. † Quæ regula, quicquid 2
dicendum ſit in profanis, in beneficialibus licèt non
procedat, quando notorie conſtat de non iure peten-
tis reuocationem attentatorum, Caſſad. deciſ. 3. nu. 4.
vbi plures deciſiones allegat, latiſſime Lancell. de at-
tent. par. 3. cap. 24 nume. 9. cum plur. ſeqq. tamen hęc
exceptio non procedit, niſi totaliter ſit notorium, vt nõ
requirat altiorem indaginem. Ferrer. conſ. 4. nu. 5. O-
ſaſch. deciſ. 116. num. 8. verſ. non obſtat. Lancell. dicto
c. 24. nu. 80. vbi nu. 84. concludit, etiam quod ſit lata
ſententia contra petentem reuocationem attentato-
rum. Vnde dubitari non poteſt, quin requirat altiorem
indaginem, an dicto Ioanne qui ſe oppoſuit ad hoc
beneficium, concurrerent maiores qualitates, itaut
hoc

3 hoc beneficium ſibi eſſet debitum. † Et propterea non
eſt dicendum, conſtare de non iure, quandiu de ſuo
iure poteſt docere, Ægid. dec. 103, Lancell. ſæpiùs alleg.
c. 24. nu. 84.

Taurien. decimarum Lunæ 10. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria fertur ob non paritionem.*
2 *Beneficiatus condemnatus ad reſtitutionē, & negans ſe aliquid habuiſſe vel confitens habuiſſe, ſed conuertiſſe in Eccleſiæ vtilitatem, declarari non poteſt excommunicatus, niſi prius probetur perceptio, & præcedat liquidatio, nu. 4.*
3 *Frumentum, non durat vltra triennium.*
5 *Officium eleemoſynarij eſt distribuere redditus in vſus pauperum.*
6 *Contra monachum eleemoſynarium non poteſt relaxari mandatum perſonale.*

DECISIO CCCXCVIII.

ROta cenſuit, adeſſe legitimas cauſas, vt Eleemo-
ſinarius ſit abſoluendus, quia licèt conſtaret ex
1 eius confeſſione, quod decimas percepit, † & propte-
rea ante declaratoriam ferendam ob non. paritionem,
non videbatur neceſſaria alia probatio perceptionis,
2 quæ requiritur quando poſt latam ſententiam conde-
mnatoriam, & ante declaratoriam pars negat, ſe per-
cepiſſe fructus, vel dicit, eos conuertiſſe in vtilitatem
Eccleſiæ. Rot. deciſ. 5. de re iudic. in nou. & prima
in fine de renunc. pariter in nou. Veſtr. in prax. lib. 8.
cap. vlt. num. 17. tamen confeſſio Eleemoſynarij eſt,
3 quod percepit quolibet anno 30. ſaccos grani, † quod
cùm non duret vltra triennium, ex alleg. per Surd. de-
ciſ. 81. num. 1. debebatur æſtimatio Bart. in l. cum
qui num. 1. ff. de his quibus vt indig. & in l. ex diuerſo, §.
4 1. in fin. ff. de rei vend. † Et ideo prius debebat fieri li-
quidatio. Bald. conſ. 99. per totum lib. 5. Veſtr. in prax.
loco allegato.

Præterea reſpectu perſonæ dicebant Domini quòd
5 cum iſte Eleemoſinarius ſit monachus, cuius † offi-
cium eſt diſtribuere redditus in vſus pauperum,
Clem. 2. de præb. cap. quia contingit. de relig. dom.
6 † non poterat contra ipſum relaxari mandatum per-
ſonale, Bald. in auth. cauſa quæ, num. 3. in fin. C. de
Epiſc. & cler. Dec. in cap. reprehenſibilis, nume. 30. &
31. de appell. vbi etiam Abb. nu. 16.

An autem facta liquidatione poſſit fieri exequutio
contra bona, & redditus Eleemoſinariæ, pendet ex
duobus, nempe an iſte monachus habeat Eleemoſi-
nariam in titulum, & tunc potuerit præiudicare ipſi E-
leemoſinariæ, vel ſi non habuerit in titulum, an tali-
ter haberet adminiſtrationem, vt potuerit præiudica-
re Eleemoſynariæ, de qua materia per DD. in dict.
Clem. quia contingit, in §. præmiſſa vero, &
in d. cap. reprehenſibilis. Et an ex quo
iſti redditus ſunt deputati in vſus
pauperum, Eleemoſinarius po-
tuit præiudicare paupe-
ribus.

Idiaconen. Attentatorum. Ven. 14. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, & cauſat attentata.*
2 *Qui continuat, non attentat. Declara tamen, niſi iudicium reddatur eluſorium.*
3 *Nota, quòd ponens non ſequitur ſententiam votantium quando ſibi de iniuſtitia conſtat.*

DECISIO CCCXCIX.

D. Don Chriſtophorus de Queralt, & Paulus cam-
pana obtinentes Dignitates, & Canonicatus in
Eccleſia Tarraconen. petebant reuocari attentata,
quæ prætendebantur, ex eo quòd lite pendente in
Rota, fuerant priuati officijs Canonicis debitis. Et
Rota cenſuit, conſtare de attentatis. Nam reſpectu
Don Chriſtophori negotium videbatur clarum, quia
fuerat obtenta inhibitio à Rota, & præſentata per e-
ius procuratorem Capitulo; & ideo in ſpretum illius
inhibitionis nihil habebat innouare Capitulum, quia
† inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timen- 1
da, & cauſat attentata. Put. dec. 395. lib. 2. Achil.
dec. 29. de appellat. Verall. deciſ. 128. lib. 1. in manu-
ſcript.

Neque obſtat, quòd regula ſit, quòd qui conti- 2
nuat, non attentat, & ideo Capitulum cùm ſit in
poſſeſſione priuandi Canonicos, non debuit priuari
ſua poſſeſſione, lite pendente, c. 1. & 2. vt lit. pend.
quia cùm lite pendente ſuper augmento inter Præpo-
ſitos, & Canonicos, prætenderent aliqui ex Præpo-
ſitis obtinentes Canonicatus, quòd grauarentur à
Capitulo ſuper priuatione officiorum, & ideò com-
miſerint cauſam in Rota, ſequitur quòd Capitulum,
etiam ſtante eius poſſeſſione, non potuit lite penden-
te Canonicos obtinentes Dignitatos priuare officijs
abſque vitio attentatorum, quia aliàs iudicium red-
deretur eluſorium, contra tex. in cap. cauſam quæ,
de iu lit. Fruſtrarentur enim ſua intentione, & ſi ob-
tinerent, nil conſequerentur, & ita eleganter limi-
tatur, regula, quod qui continuat non attentat. Rip.
in cap. cùm M. Ferrarien. num. 193. ante fin. verſ. ad
iſtud reſpondeo, de conſtit. quem ſequitur Gabr. de
acquir. poſſeſ. concl. 6. nu. 17.

Reſpectu autem Pauli licèt fuerit reſolutum ex 3
deductis in alia deciſione, conſtare de attentatis ta-
men adhuc animus Ponentis non acquieſcit, quia
nec anteceſſor Pauli in Dignitate fuit in cauſa, nec ip-
ſe Paulus, nec videtur poſſe iuuari ex eo quòd cauſa
fuit commiſſa ſub nomine Dignitatis, quia, vt dictum
eſt eius anteceſſor non fuit in cauſa, nec Præpoſiti
conſtituunt Collegium, nec officia ſunt debita ratio-
ne Dignitatis, ſed Canonicatus. Vnde videtur etiam
ceſſare, quòd Iudex ex officio poſſit reuocare huiuſ-
modi attentata, quia non adeſt lis reſpectu Pauli, at-
tentata enim ſemper præſupponunt litem. Nec
minus fuit præſentata aliqua inhibitio no-
mine Pauli, prout fuit factum
pro parte D. Chriſto-
phori.

Corduben. Redecimarum. Vener. 14. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Præſcriptio reſpicit priuatam vtilitatem, ſiue genus perſonarum, nu. 2. Conſuetudo publicam, & cõmunem, & omnibus ex conſuetudine acquiritur ius ſiue ex publico, ſiue ex priuato ipſum extrahatur.*

2 *An Communitas in ſui præiudicium poſſit inducere conſuetudinem, etiam in fauorem perſonæ particularis.*

4 *Solutio diuturna ab initio voluntaria arguit conſuetudinem, non præſcriptionem.*

5 *Ex diuturna præſtatione præſumitur voluntaria obligatio, quæ tamen ceſſat, ſi in primis ſolutionibus adfuit tumultus, vel rebellio, nu. 6.*

7 *Ad præſcribendum contra ius requiritur quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis.*

D E C I S I O CCCC.

ROta cenſuit, in caſu de quo agitur, nos verſari in præſcriptione, non in conſuetudine, quia cùm poſt exactionem decimarum, Epiſcopus, & Capitulum exigant aliam decimam, redecimam vocatam,
1 hæc eſt præſcriptio, non conſuetudo, † quia vtilitas etiam quòd ex publico trahatur, Epiſcopo, & capitulo priuatim acquiritur, quæ eſt principalis repugnantia inter præſcriptionem, & conſuetudinem, quæ è conuerſo ex communi, & permiſſiuo vſu ius conſtituit, & acquirit omnibus eius regionis, aut populi ciuibus, quibus ius illud eſt proportionabile, vndecumque ius ipſum extrahatur, ſiue ex publico, ſiue ex priuato. Doct. in cap. final. de conſuet. vbi Abb. numer. 20. Card. num. 16. quæſt. 8 Butr. num. 39 Oldrad. conſ. 244 num 7. Gem. conſ. 232. nume. 2. Couar. in regula, poſſeſſor, par. 2. § 3. num. 2. Corn. conſ. 268. numer. 16. lib. 4. latè Roland conſ. 5. qui alios allegat, numer. 76. vol. 1. Et hanc diſtinctionem ſequuta fuit Rota in cauſa Caietana præcedentis, 1. Martij 1563. coram Olulen. & in cauſa Toletana redecimarum. 21. Maij 1586. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, & in cauſa Hiſpalen. vnà 26. Nouembris 1594. coram bon. mem. Gipſio, & in eadem 26. Aprilis 1599. & 6. Nouembris 1607. & 17. Decembris 1607. coram R.P.D. meo Decano.

Neque facit, quòd in caſu iſto Epiſcopus, & capitulum exigant redecimam nomine totius Cleri, quia iſtud factum non probatur, & quatenus probaretur, non releuaret, quia non inde induceretur vniuerſalis vſus, ita ut ſpecialiter non prodeſſet vni, & ſemper ageretur de auferendo vni, & acquirendo alteri,
2 † Vnde ex prædictis remanet præſcriptio, etiam quòd acquiratur ad fauorem certi generis perſonarum, Purpur. conſ. 115. num. 18. Abb. in cap. cùm Eccleſia Sutrina, per illum tex. num. 45. verſ. ego fateor, de cauſ. poſſ. & propr.

3 Non obſtat, quòd cùm Communitas potuiſſet ſtatuere, vt huiuſmodi redecima deberetur Eccleſiæ, hæc eſt conſuetudo, etiam quòd acquireretur perſonæ particulari. Butr in dicto cap. fin numer. 49. antè med. verſ. aduertendum quòd quandoque, & num. 39. verſ. ſed vbi hoc ius, de conſuet. Aret. con. 23. num. 11. verſ. reſtat igitur, quia dicebant Domini, quicquid ſit de hac concluſione, quam pulchram, ſed non benè probatam dicit Roc. de Curt. de conſuet. numero 426. ſecundum magnam impreſſionem hoc procederet. Et maximè in noſtris terminis, † quando ſolutio redecimæ ab initio fuiſſet voluntaria, vt in ſimili habetur, in cap. ad Apoſtolicam, de ſymon. Abb. in cap. tuam, numer. 4. eodem tit. Caſſad. deciſ. vnic. de conſuet. Caſtr. conſ. 364. num. 2. & ſeqq. lib. 1. Oſaſch. deciſ. 99. nu. 5. 4

Neque facit, quòd cùm non conſtet de initio, ex diuturna præſtatione præſumitur, populum voluntariè ſe obligaſſe, vt per Doct. in d. cap. ad Apoſtolicam, de ſym. vbi Hoſt. nu. 2. verſ. & ex eo. Io. And. numer. 5. eodem verſ. Caſſad. dicta dec. vnica, num. 6. Nam hæc præſumptio ceſſat in caſu iſto, quia ex ſententia Regis Ioannis conſtat, quòd occaſione ſolutionis huius redecimæ populus Ciuitatis ſe ſubleuauerat, & tumultum, & rebellionem mouerat. † Vnde ceſſat præſumptio voluntariæ obligationis, l. in rebus, C. de iur. dot. cum vulg. † Et ita concluſum, cùm verſemur in præſcriptione, non ſufficere quadragenariam abſque titulo, ſed cùm huiuſmodi redecima ſit contra ius, iuxta reſolutiones factas, requiri vel quadragenariam cum titulo, vel immemorabilem, iuxta tex. in cap. 1. de præſcript. in 6. 5 6 7

Barchinonen. Fructuum. Lunæ 17. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus beneficij à ſolo ſeparati non cõſumpti de iure communi ſpectant ad ſucceſſorem.*

2 *In profanis datur remiſſoria quotieſcumque materia eſt releuans.*

3 *Statutum magis eſt attendendum, quam conſuetudo generalis.*

4 *Probatio probationem non excludit.*

5 *Ex duobus ſtatutis contrarijs, attenditur illud, quod magis eſt vſu receptum.*

D E C I S I O CCCCI.

POſt reſolutionem factam, quòd fructus de quibus agitur, ſpectant vigore conſuetudinis ad hæredes, † licèt de iure communi ſpectarent ad ſucceſſorem, qui etſi à ſolo ſunt ſeparati, non tamen ſunt conſumpti, ex alleg. per Calder. conſ. 2. numer. 2. de pecul. cler. Archidiaconus petebat remiſſoriam ad probandum, quòd ſtatutum diſponens contrarium, ſcilicèt, quòd ſpectent ad ſucceſſorem, eſt in viridi obſeruantia, & quòd in ciuitate Barchinonæ obſeruatur Bulla Iulij iij. 9. in ordine, quæ diſponit, quòd fructus inexacti ſpectent ad ſucceſſorem, prout ſunt iſti, qui adhuc remanent ſub depoſito. Et Rota cenſuit, remiſſoriam eſſe concedendam, † quia quotieſcumque materia eſt releuans in profanis, datur remiſſoria, l. iudices, & auth. apud eloquentiſſimum, C. de fid. inſtr. Put. dec. 201. lib. 1. Capur. dec. 68. num. 1. 3. Et paſſim ſeruat Rota: Releuantia autem hic ſatis apparet, quia articulatur, quòd ſtatutum diſponens, quòd fructus præfati ſpectent ad ſucceſſorem in beneficio, eſt in viridi obſeruantia. † Vnde magis eſt attendendum, quàm conſuetudo generalis. Io. And. in cap. cùm dilectus, col. 1. verſ. ſpecialis, de conſuet. 1 2 3

Digitized by Google

conſuet. Bart. in extrau. ad reprimen. in verb. non ob-
ſtan. nu. 13. Abb. in c. fin. num. 15. de conſuet. Et fuit
3 reſolutum in cauſa Recanaten. donationis, 28. Iunij
1577. & in cauſa Parmen. ſtatus 26. Iunij 1589. coram
Illuſtriſſimo Seraphino. Et quamuis prætendatur e-
tiam probata conſuetudo particularis, quæ debet præ-
ualere. Gem. conſ. 139. num. 3. tamen articulus conti-
net, quòd ſeruatur ſtatutum, & regulæ ſunt ſtrictæ,
4 † quòd probatio probatum non excludit. Put. deciſ. 54.
num. 4. lib. 1.

5 Non obſtat, quòd in volumine ſtatutorum adſit a-
liud ſtatutum, quod videtur contrarium præfato ſta-
tuto, quia adhuc remiſſoria eſt releuans, cùm hoc caſu
in concurſu attendatur, quod magis eſt vſu receptum,
Alex. conſ. 132. num. 1. lib. 1. Natt. conſ. 154. in 5. lib. 2.
Cephal. conſ. 124. num. 9. lib. 1.

Bononien. de Pepulis. Merc. 19. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Rota non exequitur ſententias aliorum Tribunaliũ niſi conſtito de iuſtitia.*

2 *Simpliciter adiectus ſolutioni non poteſt agere, ſed recipere.*

3 *Declara, niſi ſit adiectus in rem ſuam, vbi quando dicatur adiectus in rem ſuam.*

4 *Dictio* DONEC, *denotat tempus.*

5 *Indiuiduum quatuor modis dicitur.*

6 *Promiſſio quantitatis eſt diuidua.*

7 *Indiuiduum ratione formæ, eſt illud in quo adſunt verba formam denotantia.*

8 *Obligatio rem tradi eſt indiuidua.*

9 *Obligatio rem dari, eſt diuidua.*

10 *In facultatiuis non concurrit præſcriptio etiamſi habens facultatem ſteterit per mille annos, quod non ſit vſus facultate, niſi antecedat prohibitio & acquieſcentia.*

11 *Habenti aliunde vnde ſe alat, non ſunt debita alimenta, quæ debentur ex diſpoſitione iuris, vel iudicis officio, ſecus eſt in alimentis quæ debentur ex contractu, & ſic iure actionis, nu. 12.*

D E C I S I O CCCCII.

ROta cenſuit, ſententias de partibus eſſe exequen-
das, ſtante ſtatuto de duabus conformibus, cùm
ſententiæ appareant iuſtæ prout requirit ſtylus Ro-
1 tæ; † quæ aliàs non dat exequutionem ſententiis ex-
tra eam latis. Iuſtitia autem ex eo apparet, quia fra-
tres de Pepulis in diuiſione facta inter eos, mediante
ſolemni ſtipulatione conuenerunt, vt emeretur cre-
ditum annui redditus ſcutorum 150. Comiti Aloyſio.
Vnde licèt Comes non interuenerit in huiuſmodi in-
ſtrumento, ſed tantùm fuerit adiectus ſolutioni, ni-
2 hilominus poteſt agere, † quia licèt ſimpliciter adie-
ctus ſolutioni non poſſit agere ſed tantum recipere, l.
quod ſtipulatus ff. de ſolut. Dec. conſ. 543. numero 11.
3 † tamen hæc regula non procedit in caſu præſenti,
cum Comes fuerit adiectus ſolutioni in rem ſuam,
prout adiectus hoc modo intelligitur, quando inte-
reſt adiicientis, vel adiecti, vt ipſi adiecto ſoluatur
& ſolutum apud eum remaneat. Ruyn. conſ. 209. num.
9. vol. 1. Pariſ. conſ. 107. nu. 32. vol. 3.

Neque facit, quòd erat in facultate comitum fra- 4
trum, vel emere creditum, vel ſoluere annua ſcuta
150. quia hoc non eſt verum. Promiſerunt enim
poſtquam fuerint ætatis 20. annorum emere credi-
tum, & donec emerint, ſoluere annua 150. & ſic cre-
ditum eſt in obligatione, annua verò 150. in ſolutione
ad tempus ſcilicet donec emerint creditum, quod de-
notat dictio, (donec.) Bald. conſ. 421. in princ. lib. 5.
Nec iſta dilatio ad emendum debet eſſe perpetua, ſed
debet regulari arbitrio boni viri, iuxta notat. per gloſ.
in l. vſque ff. de leg.

Minus etiam facit, quòd cùm fuerit condemnatus
Comes Philippus pro ſua rata, iſta condemnatio non
tenet cum promiſſio ſit indiuidua, ex quo fuit con-
uentum, quod emeretur cenſus de bonis communi-
bus quia veritas eſt, quod materia eſt diuidua. Nam
† indiuiduum dicitur quatuor modis, aut natura l. 1. 5
§. illud, ff. de aq. quotid. & æſt. l. 4. §. Cato, ff. de verb.
oblig. aut ratione formæ, l. Græce, §. illud commune,
ff. de fideiuſſ. aut ratione voluntatis contrahentium,
l. Pedius, §. 1. ff. de arbitr. aut ratione dependentiæ, vt
principale, & acceſſorium, l. cum inutile, ff. de pecul.
legat. † Hoc autem indiuiduum non poteſt dici natu- 6
ra, quia cum ſit promiſſa quantitas, eſt diuidua, l. 2.
§. 1. & in l. in exequutione ff. de verb. oblig. † Non ra- 7
tione formæ, quia nulla videntur appoſita verba, quæ
inducant formam, quæ aliòquin requiruntur, vt con-
ſiderat Rom. conſ. 66. num. 2. Non ratione voluntatis
contrahentium, quia non ſumus in obligatione rem
tradi, † quæ eſt indiuidua, ſed in obligatione rem dari, 8
quæ eſt diuidua, Bart. in l. ſtipulationes non diuiduntur, 9
num. 9. ff. de verb. oblig. Nec etiam ratione dependen-
tiæ, quia hic nulla adeſt.

Neque præſcriptio obſtat comiti Aloyſio, quia in
eius facultate erat agere, vt inueſtimentum fieret.
† Et in facultatiuis non currit præſcriptio, etſi habens 10
facultatem ſteterit per mille annos, quòd non ſit vſus
facultate. Niſi antecedat prohibitio, &c. acquieſcen-
tia, quæ non interuenit in caſu iſto. Bald. conſ. 201.
num. 1. lib. 2. Et propterea debet probari poſſeſſio con-
traria facultati Bal. conſ. 329. circa med. verſ. ſed con-
trarium, lib. 2. Cuman. conſ. 149. numer. 1. Bellon. conſ.
1. num. 14. verſ. 3. reſpondetur, vbi dicit communem.

Denique non officit, quòd cum Comes Aloyſius 11
habeat vnde ſe alat aliunde, huiuſmodi ſcuta 150.
non ſunt amplius debita, quia fuerunt promiſſa pro
alimentis, quia concluſio procedit, quando alimen-
ta ſunt debita ex diſpoſitione iuris, vel officio iudicis,
vt in l. ſi quis à liberis, poſt princ. verſ. denique &c. §.
alimenta, ff. de lib. agnoſc. † Secus autem dicendum 12
eſt in alimentis de quibus agitur, quæ cum ſint debi-
ta ex contractu, & ſic iure actionis, debentur, etiam
quod Comes Aloyſius habeat aliunde vnde ſe alat,
Alex. in l. de alimentis numer. 2. Dec. num. 5. Iaſ. num.
6. C. de tranſact. Alex. conſ. 7. numero 10. lib. 2. Et fuit
reſolutum in cauſa Romana alimentorum, 23. Apri-
lis 1572. coram Illuſtriſſimo Seraphino, & in cauſa
Portuen. bonorum 16. Febr. 1580. coram eodem &
aliàs ſæpius.

Paderbornen. Canonicatus. Lunæ 24. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator non poteſt eſſe teſtis in cauſa quam agitat vel agitauit, & nu. 4.*

2 Decla-

Digitized by Google

2 *Declara, niſi inducatur in teſtem contra ſuum principalem ab aduerſario.*

3 *Contrarium vide huic declarationi hic, vbi diſtinguitur.*

5 *Procurator non poteſt eſſe teſtis contra ſuum principalem in cauſa quam agitat.*

6 *Procurator cogi poteſt ad ſubijciendum ſe examini in his quæ ſcit non tanquã procurator, ſed vt ipſe.*

DECISIO CCCCIII.

1 REgula eſt, quòd procurator non poteſt eſſe teſtis pro domino in cauſa quam agitat, vel agitauit, cap. Romana, de procur. in 6. l. fin. ff. de teſtib. Niſi in certis caſibus, vtroque not. Doctor. & in c. inſuper, & in cap. cùm à nobis de teſtib. Bart. in l. deferre, ff. de iur. fiſc. & alios allegat Pariſ. conſ. 70. nu. 2. lib. 4. & Vinc. de Franch. dec. 222. num. 1. & 2.

2 Sed quando aduerſarius vult inducere procuratorem in teſtem contra ſuum principalem, in cauſa quam agitat, prout eſt caſus noſter, Henr. Boich. in dicto cap. inſuper, in princ. de teſtib. Pariſ. dicto conſ. 70. num. 3. Guido Pap. dec. 45. affirmant, quod hoc caſu procurator poſsit Induci in teſtem.

3 Cæterùm horum opinio non videtur vera. Nam allegant ibi gloſ. in d. cap. Romana, in Verb. in teſtem, de teſtibus in 6. & ibi Franc. num. 8. Ioan. And. num. 2. verſ. in gloſ. Archid. nu. 1. & 2. & Io. Monach. nu. 1. & 2. nec non & gloſ. in l. fi. ff. de teſtibus, & in l. etiam, C. eodem titulo, atque Bart. in d. l. deferre, numer. 2. & in fin. verſ. hoc eſt verum, & in l. omnibus, numer. 7. verſ. finito Verò officio, C. de teſtibus, & Alberic. de Roſate, de teſtibus, §. expedita, numer. 6. Quæ tamen gloſ. & Doct. hoc ſimpliciter non dicunt, ſed firmant, quòd quando cauſa eſt finita, vel quando procurator qui fuit in prima inſtantia, non eſt procurator in cauſa appellationis, ſi commodum, vel incommodum ſpectat ad procuratorem, vel ſi inducatur à domino contra aliam partem inuitam, non poteſt eſſe teſtis. Si verò producatur contra dominium, poteſt eſſe teſtis. Et hanc diſtinctionem facit expreſſe Bart. in d. l. deferre, quem ita cum gloſ. præfatis legit, & intelligit Put. dec. 294. num. 2. & 3. lib. 2.

Et præfatus intellectus ſuadetur, quia alias Bart. & alii Doctores eſſent ſibi contrarii, vt aduertit Put. vbi ſupr. numer. 1. Nam Bart. in d. l. deferre, numero 2. ante med. verſ. dic & [illegible] in dicta l. omnibus, numer. 7. verſ. tu dic breuiter, & Franc. in d. cap. Romana, num. 9. verſ. & idem in procuratore, & Archid. ibidem, num. 4 1. verſ. cauſa multo minus, expreſſe dicunt, † quòd procurator qui agitat cauſam, non poteſt interrogari vt teſtis. Et pro hac opinione eſt gloſ. in l. 2. in Verb. intereſt. ff. quando appell. ſit, & in dicta l. deferre, in verb. interrogari, & Archid. dat rationem, quia aliud debet eſſe teſtis, aliud pars, nè quis officio tam diuerſo fungi debeat.

Et quamuis iſti DD. & gloſ. non ita clarè loquantur, vt percipi poſſit, an ſimpliciter velint, quod procurator nõ poſſit eſſe teſtis ad fauorem domini in cauſa quam agitat, vel etiam ad fauorem aduerſarij con-5 tra dominum, † tamen, quod Bart. in d. l. deferre, & gloſſæ præfatæ intelligi deben, quoàd proceſſum, non poſſit eſſe teſtis contra dominum in cauſa quam agitat, dicit Caſtr. Card. in d. cap. inſuper, num. 3. de teſtib. & Bartholum ita etiam intelligit Put. d. dec. 294. nu. 1. lib. 2. quæ licèt non ſit deciſio, ſed votum ipſius Auditoris, tamen non eſt ſpernendum, propter authoritatẽ tanti viri, & Rota de ſtylo ſeruat dictum Cardinalis, in d. c. inſuper, vt eſt deciſio Verall. 416. incip. licèt Innoc. & Abb. lib. 1. in manuſcr. & Fabij in cauſa Valentina Parochialis, quæ eſt ſub num. 135. lib. 2. par. 3. inter impreſſas, † quibus non repugnat alia deciſio 6 Put. 56. lib. 3. quia eſt intelligenda, quòd Procurator poſſit cogi ad ſubijciendum ſe examini ſuper his quæ ſcit non tanquam procurator, ſed vt ipſe, antequam eſſet procurator.

Ex quibus ſequitur, quòd cum Alexander ſit procurator, & agitet cauſam, non poſſit cogi ad ſubiiciendum ſe examini. Et licèt dicatur, quòd concluſio non procedit, quando petitur, quod procurator ſubiiciat ſe examini ſuper his quæ ſcit ex ſe non tanquam procurator & inſtructus à ſuo principali, vt expreſſè dicit Card. in cap. dilecto, numer. 1. de teſtib. Pariſ. dicto conſ. 70. nume. 13. lib. 4. Vinc. de Franch. d. deciſ. 222. num. 9. in fine. Tamen hic propriè non agitur de his quæ ipſe ſcit ex ſe, vel de his quæ ipſe geſſerit antequàm eſſet procurator. Vnde meritò non eſt cogendus, vt ſubiiciat ſe examini.

Compoſtellan. Theſaurariæ. Lunæ 24. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Compulſor poteſt citare partes, deputare notarium, & facere alia neceſſaria ad compulſationem.*

2 *Iura extracta vigore Compulſorialium, & parte citata, ſunt in forma probanti.*

3 *Notarij de ſtylo exequuntur citationes in Hiſpania.*

4 *Citatio ad intereſſendũ compulſationi non expreſſo loco, ſi aliunde habuit notitiam, nõ dicitur vaga.*

5 *Iura exhibita, parte præſente, & non contradicente, à notario rogato nõ egẽt recognitione, nec citatione.*

DECISIO CCCCIV.

FVit reſolutum, proceſſum compulſorialem eſſe validum, & iura quæ in eo continẽtur eſſe in forma probanti. Nam quantùm attinet ad proceſſum, compulſor fuit legitimè deputatus per Rotam, † qui propterea potuit citare partes, & facere alia 1 neceſſaria citra compulſationem, ſecundùm opinionem Rotæ, de qua in deciſ. 1. de fid. inſtrum. in nou. Veſtr. in praxi. lib 6. cap. 1. num. 15. Et potuit deputare, prout fecit, notarium ad nudum miniſterium, prout de ſtylo Hiſpaniarum fieri conſueuiſſe teſtatur Couar. var. reſ. lib. 2. c. 13. ſub. num. 10. Veral. dec. 265. p. 3. Et fuit reſolutum in cauſa Calaguritana oblationum, 26. Martij 1590. coram Reuerendiſſimo D. Peruſino, & in cauſa Segobricen. Parochialis 2. Decembris 1602. & 15. Ianuarii 1603. coram Illuſtriſſimo Pamphilio. Satis enim videtur in caſu de quo agitur, deputaſſe ad nudum miniſterium, ex verbis ipſius deputationis, quæ non alteratur, etiamſi fuerit data facultas teſtandi, cum inſimul non fuerit data etiam facultas cogendi, vt fuit dictum in cauſa Licien. matrimonii 27. Aprilis 1587. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

Iura autem exiſtẽtia in dicto proceſſu ſunt in forma 2 probanti; quia fuerũt extracta vigore dictarum literarũ cõpulſorialium, & partim ex libris Alfonſi de Budillo œconomi Eccleſiæ, parte citata. Rot. dec. 1. de fid. inſtr. in nou. Quæ citatio, etſi fuit facta à notario, nihilominùs ſuſtinetur, † quia de ſtylo Hiſpaniarum, 3 notarij ſolent exequi citationes, Gonzal. Suar. in præ.

Eccleſ.

Eccleſ. Tom. 2. c. 2 ibi citat. Et fuit dictum in cauſa
Toletana prim tiarum, 20. Martij 1579. coram Bubalo,
& in cauſa Toletana decimarum, 5. Maij 1589.
4 coram R P. D. meo Decano. † Nec huiuſmodi citatio
poteſt dici vaga, ex quo non fuit expreſſus locus compulſationis,
quia cùm compulſatio deberet fieri in
ciuitate Granaten. prout fuerat intimatum parti, &
poſtmodùm in eadem Ciuitate iterum fuerit facta citatio
ad intereſſendum compulſationi; ſatis hæc citatio
dicitur certa, & non vaga, cum aliunde habuerit
notitiam, quò loci compulſatio eſſet facienda, vt
dicit Rota in cauſa Legionen. Iuriſdictionis ſancti Facundi
19. Martii 1590. coram Illuſtriſſimo D. meo
Cardinali Pamphilio, & in cauſa Calaguritana de
Maeſtu, 29. Octobris 1603. coram R. P. D. meo Lancelloto,
& in cauſa Auricen. Parochialis 11. Februarii
1604. coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Seraphino.
Et hæc quidem iura fuerunt benè recognita
per teſtes deſuper examinatos. Iura vero exhibita per
Petrum Valdez ſatis etiam ſunt in forma probanti,
quia licet pars non fuiſſet citata, neque minus dicta iura
recognita, tamen cum ea parte præſente, & non contradicente
dictus Petrus exhibuerit tanquam notarius
rogatus, recognitione non egebant, Rot. dicta deciſ.
1. de fid. inſtr. in nou. in princ. nec minùs citatione, vt
dicit additio ad dictam deciſionem primam. Veſtr. in
prax. d. cap. 1. nu. 15. fine lib. 6.

Vercellen. Archiepresbiteratus. Lunę 21. Aprilis 1608.

SVMMARIVM.

1 *Legatus poteſt creare protonotarios abſentes, & non ſubditos ſuæ prouinciæ.*

2 *Iuriſdictio voluntaria conceſſa à Principe ſupremo non terminatur territorio, & poteſt exerceri inter non ſubditos prouinciæ, licèt contrarium videatur dicere Ancharanus, nu. 3.*

4 *Legatus poteſt conferre beneficia ſuæ prouinciæ exiſtenti extra prouinciam ex quo collatio eſt voluntariæ iuriſdictionis.*

5 *Ordo ſcripturæ non impedit cauſam iuris, & voluntatis. i. certam diſpoſitionem, vel loquentis intentionem.*

6 *In facultate conferendi beneficia reſeruata non veniunt reſeruata ratione perſonarum.*

7 *Clauſula exequutiua non alterant diſpoſitionem principalem.*

DECISIO CCCCV.

POſt reſolutionem factam, quod beneficia Protonotariorum,
etiam à Legatis creatorum, ſunt reſeruata,
adhuc inſiſtebatur, quòd Legatus non poterat
creare protonotarium non ſubditum ſuæ pro-
1 uinciæ; maximè abſentem. † Contrarium tamen cenſuerunt
Domini, quia creare protonotarios, eſt voluntariæ
iuriſdictionis, cùm volentes creentur abſque
contradictione, gloſ. 1. in l. 2. ff. de offic. Proconſ. Cald.
conſ. 2. num. 2. verſ. in contrarium, de elect. & conſ. 8.
de iudic. Et propterea iſte non ſubditus prouinciæ,
2 etiam abſens potuit protonotarius creari, † iuriſdictio
enim voluntaria conceſſa è principe ſupremo non
terminatur territorio, & poteſt exerceri inter non
ſubditos prouinciæ, d. l. 2. ff. de offic. Proconſ. l. emancipare,
ff. de adopt. gloſ. in l. extra territorium, ff. de
iuriſ. om. iud. Socin. reg. 264 incip. iuriſdictio voluntaria.
Oldrad. conſ. 73. in princ. Et in terminis Legati
de latere, etiam gloſ. in cap. excommunicatis, in verb.
commiſſa, in fin. de offi. Legat. & dicit Flor. de S. Petro
diſput. 3. in vltimo dub. n. 16 & 17.

Neque obſtat, quod Anchar. conſ. 120. numer. 2. &
Caſſan. conſ. 31. per totum, videatur dicere, quod
iuriſdictio voluntaria non poſſit exerceri vltra territorium,
quia Anchar. loquitur quando Comes Palatinus
creatus ab Imperatore legitimat ſubditum Papæ,
vt ſuccedat in caſtris exiſtentibus in ditione Papæ.
Caſſaneus vero quando Legatus, cuius facultates ſunt
reſtrictæ ad certam prouinciam, diſpenſat ſubditum
ſuper beneficio incompatibili extra prouincia, quo
caſu non agebatur de diſpenſatione, perſonæ, ſed impedimentum
proueniebat ex parte rei. Vnde, quicquid
dicendum eſſet in iſtis caſibus, longe diſtant à
noſtro, quia cùm facultas creandi protonotarios, non
reſtringatur ad certum locum, meritò cum ſit voluntariæ
iuriſdictionis, prout vbique exerceri, etiam in
nonſubditum prouinciæ, per ſupradicta. † Hinc vi- 4
demus, quod Legatus poteſt conferre beneficia ſuæ
prouinciæ vnicuique, etiam exiſtenti extra prouinciã,
ex quo collatio eſt voluntariæ iuriſdictionis. Oldrad.
con. 3. nu. 3. qui expreſſe loquitur in Legato, qui fil. ſin
legit. Capic. deciſ. 203. nu. 14. & ſeqq.

Neque eſt verum, quod protonotarius non poterat
creari niſi recepto priùs iuramento, quia præſtatio
iuramenti refertur ad inſtitutionem, ex deductis
in alia deciſione, quia Papa vtitur his verbis, (nonnullas
facultates tribuendas duximus, &c. nec non
vt & virtute præſtantes videlicet clericos, in noſtros
& ſedis Apoſtolicæ notarios accepto ab eis priùs ſolito
iuramento, alios vero laicos in Palatij, & aulæ
noſtræ Lateranenſis milites, &c. facta ab eis fidei profeſſione,
&c. creandi, recipiendi, inſtituendi, &c.) Vnde
ex iſta ſtructura verborum apparet, quod gerundia
ſunt poſita in fine totius clauſulæ, elegantiæ gratia,
& quod deberet fieri conſtructio, (tribuendas
duximus facultates creandi, recipiendi, inſtituendi
notarios, præſtito priùs iuramento.) Et ſi cùm iuramentum
præſtetur de iure poſt aſſumptum officium,
ex alleg. in alia deciſione, ordo ſcripturæ non attenditur,
ſed ex iure ſumitur, quid agi intelligatur. Et
hoc eſt quod lex dicit † ordo ſcripturæ non impedit 5
cauſam iuris & voluntatis, id eſt, certam diſpoſitionem,
vel loquentis intentionem, vt bene Oldr. conſ.
314. num. 9. cum allegatis in priori reſolutione. Quod
autem Capitulum haberet facultatem conferendi beneficia
reſeruata, ſatis eſt ſublatum ex deductis in alia
deciſione. Quibus addebatur, quod dato etiam
ſine veri præiudicio, quod quando Epiſcopus gaudet
alternatiua, poſſit conferre Dignitates, & Canonicatus
vacantes in menſibus Febr. & Maij adhuc remanentibus
menſibus Martij, & Iunij, Septembris, &
Decembris pro Capitulo, quod eſt conforme regulæ 6
octauæ, adhuc non cenſeretur data facultas conferendi
beneficia reſeruata ratione perſonæ qualia ſunt
beneficia protonotariorum, vt in extrauag. ad regimen,
de præb. in commun. quæ innouatur per regulam primam
Cancellariæ, quia in generali facultate conferendi
non veniunt reſeruata. Franc. in cap. 2. nu. 3. de præb.
in 6. Rot. dec. 3. de offic. leg. & deciſ. vlt. de præb. in nou.
Simonet. de reſeru. quæſt. 81.

Neque obſtat clauſula, in qua derogatur conſtitutionibus
Apoſtolicis, & reſeruationibus Dignitatum
in Cathedralibus, & reſeruationibus facultatum conferendi
reſeruata, quia adhuc non cenſetur data facultas

Digitized by Google

cultas conferendi beneficia vacantia per obitum pro-
tonotariorum, quia hoc non legitur, neque in prin-
7 cipali diſpoſitione, neque in iſta clauſula,† quæ etiam
cum ſit in exequutiuis, non alterat ad principalem di-
ſpoſitionem Clem. 1. vbi Doctor. de præbendis.

Romana Cenſus. Lunæ 28. Aprilis 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Liberam habens diſpoſitionem, cenſetur habere dominium.*
2 *Dominium non poteſt eſſe apud duos in ſolidum.*
3 *Natura dictionis* TAMEN, *eſt reſtringere omnia præcedentia.*

D E C I S I O CCCCVI.

FVit reſolutum, cenſum ſpectare ad Amadutium, quia illum emit Liuius pro Vitellio, eiuſque hæredibus, ac ſucceſſoribus, ad liberam diſpoſitionem tamen Horatij Amadutij, tam quoàd ſortem, quam quoàd exactionem fructuum, & ipſemet Horatius ſoluit pecunias, mediante ordine directo Bancho.
1 † Vnde ſequitur, quòd cenſus ſpectat ad ipſum Ho-
ratium iure dominij, quia alias non potuiſſet de eo
liberè diſponere, l. in te mandata, C. mandat. & con-
ſiderat Anchar. conſ. 127. col. 1. in fine, verſ. reſeruan-
do namque: & dixit in ſimili Rota in cauſa Romana
Montium, 5. Nouembris 1576. coram S.M. Clemente
viij.

Neque obſtat, quòd acquiſitio fuerit facta pro Vi-
tellio, eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus, & ſic fuit
2 ei acquiſitum dominium, † quod non poteſt in ſoli-
dum eſſe penes plures, ex alleg. per Signor. conſ. 75.
numer. 9. quia in hoc caſu non fuit ſimpliciter Vitellio
acquiſitum, cùm acquiſitio ſit pro Vitellio, eiuſque
hæredibus, reſeruata tamen diſpoſitione Horatio,
3 † cuius dictionis natura eſt, reſtringere omnia præce-
dentia. Bald. conſ. 195. num. 12. verſ. 3. & lib. 2. Et ſic
retorquetur motiuum quòd cum diſpoſitio & ſic do-
minium ſit penes Horatium, non poſſit eſſe penes Vi-
tellium, cum apud duos in ſolidum eſſe non poſſit.

Minùs obſtat quod cenſus videatur emptus de pecunijs Vitellij, quia de contrario conſtat ex ordine dato per Amadutium Bancho ad effectum emendi cenſum, neque ex epiſtolis conſtat, quod tunc Horatius haberet in manibus pecunias Vitellij, & ſi conſtaret, neceſſe eſſet probare, quod Amadutius de eis ſoluerit, & tunc videndum eſſet, ſi Vitellius voluiſſet donare Horatio, & ſi donatio ſuſtineretur, vel aliàs reſultaret aliqua ſimulatio, vt dici poſſet, cenſum ſpectare ad Vitellium.

Calaguritana Beneficij. Ven. 2. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia interloquutoria dicitur, quæ non decidit negotium principale.*
2 *Sententia interloquutoria ex qua ſequitur damnum irreparabile, eſt mixta, vel ſaltem habet vim diffinitiuæ, & ab ea datur appellatio.*
3 *Geſta poſt appellationem ſunt attentata.*
4 *Requiſita ad appellationem à merè interloquutoria, vide remiſſiuè.*
5 *Clauſula,* CONTRADICTORES, *intelligitur de cõtradictoribus de facto, non autem de iure.*
6 *Contradictor de iure eſt qui ius ſuum iudicialiter ſequitur.*

D E C I S I O CCCCVII.

FVit reſolutum, quòd licet ſententia lata ſuper eo
quòd Ioannes non erat legitimus oppoſitor, eſ-
ſet interloquutoria, † quia non decidit negotium 1
principale. Bal. conſ. 344. verſ. in contrarium lib. 1.
Butr. conſ. 6. in princ. verſ. ad propoſitum. † Nihi- 2
lominùs cum ex ea ſequeretur damnum irreparabi-
le, erat mixta, vel ſaltem habebat vim diffinitiuæ, vt
per Butr. d. conſ. 6. Et propterea ab ea dabatur ap-
pellatio, ſicut à diffinitiua. Card. conſ. 72. numer. 11. &
12. verſ. ad aliud dubium, Bald. d. conſ. 344. in fin. verſ.
ex his. † Et propterea ſequitur, quòd geſta poſt dictam 3
appellationem ſint attentata, c. non ſolum de appe. in
6. cum vulg.

Neque facit, quod ad effectum, quod appellatio ab 4
interloquutoria admittatur, plura debent concurrere,
vt per Rom. conſ. 501. per tot. quia concluſio eſt vera,
quãdo appellatur à mera interloquutoria, ſecus autem
quando habet vim diffinitiuæ. Bal. in l. minoribus, nu.
7. verſ. attende C. de his quib. vt indig. cum aliis per
Marant. in prax. par. 6. cap. & quandoque appellatur,
num. 157.

Minùs etiam facit, quod in Breui Sixti V. adſit
clauſula, (contradictores appellatione poſtpoſita
compeſcendo,) quæ quia cum poſita in clauſulis e- 5
xequutiuis intelligatur de contradictoribus de facto,
non autem de contradictoribus de iure, ex alleg. per
Lancell. de attent. app. pen. limit. 8 num. 41. Et fuit plu-
ries reſolutum, Ioannes autem erat contradictor de
iure, † quia coram Epiſcopo ius ſuum iudicialiter pro- 6
ſequebatur, vt fuit conſideratum in cauſa Calaguritana
beneficij, 18. Aprilis 1603. coram R.P.D. meo Lan-
cellotto.

Aſſiſten. Cenſus. Lunæ 5. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Cenſus in quo non interuenit pecunia numerata eſt feneratitius.*
2 *Simulatio non præſumitur ſine cauſa ſimulandi.*
3 *Series facti multùm confert ad detegendam ſimulationem.*
4 *Ad oſtendendum ſimulationem ſufficiunt indicia, conjectura, & veriſimilitudo.*
5 *Contractus in dubio non præſumitur ſimulatus, ſaltem ad effectum quod allegans ſimulationem teneatur illam probare.*

D E C I S I O CCCCVIII.

QVia ſecundum ea quæ de nouo proponuntur, nouum reſponſum dare oportet. Et primum non mutatur, ſed thema, vt inquit Bald. in conſ.

Digitized by Google

conſ. 417. num. 4. in fine lib. 2. conſ. 52. numero 2. in
fin. lib. 3. Propterea ex nouiter deductis Rota cenſuit,
pecuniam numeratam non interveniſſe in conſtitu-
1 tione cenſus, de quo agitur. † Et per conſequens eſſe
fœneratitium, iuxta conſtitutionem ſ. m. Pij. Et vt eui-
taretur dicta conſtitutio, apparet de cauſa ſimulandi,
2 ſine qua ſimulatio non præſumitur iuxta conſ. Bartol.
3 65. ſub. num. 4. pluriès canonizatum. † Attenta enim
ſerie facti, quæ multùm facit ad detegendam ſimula-
tionem, vt inquit Iaſ. in l. Prætor, §. ſi initium, numer. 3.
ff. de eden, Dec. conſ. 544. num. 18. conſtat, dictam pe-
cuniam numeratam non interueniſſe. Nam de anno
1580. inita fuit ſocietas de emendo animalia cum pe-
cunijs Bertholomæi Bononi emptoris cenſus, de
quo agitur inter ipſum Bartholomæum, Andræam, &
Petrum Paulum, & poſtmodum de anno 1584. paulo
poſtquam finita fuit dicta ſocietas, Bognonus emit
cenſum pretio ſcutorum 1500. ſuper bonis Andrææ
cum obligatione P. Pauli, quæ ſoluit partim in pecu-
nia numerata, & partim in nominibus debitorum, &
animalibus, quæ ei obuenerant finita dicta ſocietate
pro dicto Capitale, & lucro. Et die 5. Septembris eiuſ-
dem anni fuit inſtrumentum ſecundæ ſocietatis aliàs
initę, finita prima, inter Andræam, & Petrum Pau-
lum, ſuper emendis; & vendendis animalibus, & aſ-
ſerebant in inſtrumẽto, iam fuiſſe expoſita ſcuta 1500.
in pecunijs, animalibus, & creditis. Quæ confeſſio ſa-
tis arguit, fuiſſe expoſita illa animalia, pecunias, & cre-
dita, quę fuerunt habita a Bognono pro pretio cenſus,
& poſtmodùm ſeptimo eiuſdem menſis Septembris
fuit extinctus dictus cenſus, & illinc ad 7. dies alius
creatus cum pecunia numerata, vt conſtabat ex atte-
ſtatione notarij in præſentia teſtium, quę ſatis proba-
tur erronea; attenta dicta ſerie facti, ex quo poſtmo-
dùm vigore iſtius ſocietatis fuerunt exacta multa cre-
dita, quæ erant in prima ſocietate, & quæ Bartholo-
mæus dederat Andrææ, & Petro Paulo pro pretio pri-
mi cenſus, vt conſtat ex quietantijs exiſtentibus penes
debitores, & ex partitis librorum huius ſecundæ ſocie-
tatis. Vnde ceſſat ambigendi locus, quòd cenſus fue-
rit extinctus ad effectum creandi nouum, cum fictio-
ne, quòd pecunia numerabatur ad euitandam conſti-
4 tutionem Pij V. † Cùm aliàs ad oſtendendam ſimula-
tionem ſufficiant etiam indicia, & coniecturæ, & veri-
ſimilitudo, vt dicit Aym. in conſil. 156. numer. 7. &
ſeqq.

Neque obſtat quod in dubio contractus non præ-
ſumatur ſimulatus, & maximè cùm in hoc caſu con-
ſtet, poſt emptionem ſecundi cenſus animalia fuiſſe
empta, quia hoc eſt verum ad effectum, quòd allegans
ſimulationem, illam teneatur probare, prout videtur
probata ex prædictis. Quę probatio non eliditur ex
dicta emptione animalium, quæ potuerunt emi ex pe-
cunia numerata data in cenſu, & ex pecunijs quæ re-
digebantur ex animalibus, quæ dietim vendebatur, vt
conſtat ex partitis librorum huius ſecundæ ſocieta-
tis.

Et ſic concluſum pro ſimulatione.

Viterbien. Fideicommiſſi. Lunę 5. Maij
1608.

S V M M A R I V M.

*1 In reſtitutione fideicommiſſi attendẽdus eſt valor de
tempore obitus grauantis, non grauati, vbi vide
de bonis Drogheriæ.*

*2 Qui commodum ſentit, ſentire etiam debet incom-
modum.*

*3 Hæres vel ius procurator, nõ tenetur aliquid lucrà-
ri vel negotiari in gratiam fideicommiſſarij, n. 4.*

*5 In fideicommiſſis reſtituendis veniunt ea quæ erant
in hereditate de tempore obitus grauantis.*

*6 Fructus fideicommiſſi percepti per hæredem grauatum
pendente conditione non reſtituuntur.*

*7 In fideicommiſſo vniuerſali vna res, vel quantitas
ſuccedit loco alterius rei, vel quantitatis.*

*8 In reſtitutione fideicommiſſi vtenſilium, & mobi-
lium, ceſſante fraude, & dolo attenditur tempus
purificati fideicommiſſi.*

D E C I S I O CCCCIX.

DVbitaui, an in reſtitutione droghierię eſſet atten-
dendus valor de tempore obitus grauati, an ve-
rò grauantis. † Et Rota cenſuit, eſſe attendendum 1
tempus obitus grauantis, & non grauati quia genus,
aut quantitas in genere eſt in fideicommiſſo, non ſpe-
cies vel merces, quæ reperiebantur in drogheria tem-
pore obitus grauati, aut quæ quodlibet tempore repe-
rirentur. Ita quòd fideicommiſſum creſceret, & decre-
ſceret, ſicut peculium, l. ſi ita, ff. de aur. & arg. l. Aure-
lius, §. teſtamento, ff. de liber. leg. ſi ita ſcripſiſſet, ff. de
leg. 2. Et eſt bonus tex. in l. hac edictali, §. mobilium,
C. de ſecund. nupt. Bald. conſ. 135. primò catanas, num.
1. lib. 1. Cùm enim agatur de droghieria, cuius bona
non fuerunt ſubtracta, ſed in vtilitatem grauati con-
uerſa, † ęquum eſt, vt cùm his ſuo commodo nego- 2
tiaretur, ita & ſuo periculo, l. ſi ſocius §. 1. ff. pro ſoc.
l. manifeſtiſſimè, §. ſed cum in ſecunda, C. de furt. Et
ratio ſuadet, quòd ſicut commodum non ſpectabat ad
fideicommiſſarium, ita nec damnũ, vt in puncto con-
ſiderat Bald. alleg. conſ. 135. num. 1. verſ. prętereà iſte
Titius, & in fine, verſic. prætereà cum ratio eadem,
† Hæres enim non tenetur negotiari, & aliquid lucra- 3
ri in gratiam fideicommiſſarij, Doct. in l. deducta, §.
ante diem, vbi Alexand. numer. 2. ff. ad Trebel. † Nec 4
eſſe eius procurator, l. poſtulante, §. ſed in huiuſmo-
di, in fine, ff. eodem titulo. † Et hæc regula gene- 5
ralis quia in fideicommiſſis reſtituendis veniunt ea
quæ erant in hæreditate de tempore obitus grauan-
tis, l. 3. ff. ad l. falcid. l. debitor, §. fin. l. in fideicommiſ-
ſariam, §. quoties, & l. ita tamen, §. 1. ff. ad Trebel. vbi
fructus, pendente fideicommiſſi conditione percepti 6
ab hærede grauato non reſtituuntur fideicommiſſario,
quia non hereditati ſed bonis accepto feruntur.

Neque obſtat, quòd verſemur in fideicommiſſo vni- 7
uerſali, & in vniuerſalibus vna res, vel quantitas ſuc-
cedit loco alterius rei, vel quantitatis, l. Imperator, §.
fin. cum l. ſequenti, ff. de leg. 2. l. cùm tabernam. ff. de
pign. Bald. dicto conſ. 135. numer. 1. verſic. in contra-
rium, quia hęc non faciunt ad punctum. Eſſent enim
conſideranda, ſi merces quæ extabat in drogheria,
fuiſſent ſuppoſitæ, & non genus, aut quantitas in ge-
nere. Tunc enim eſſet videndum, an deſijſſent extare
facto dolo, aut culpa ipſius hęredis grauati, vel natu-
raliter, quos caſus conſiderant Doctores, & ampliant,
& limitant.

Non obſtat, quòd aliquando attenditur tempus obi- 8
tus grauati, quia concluſio procedit quoàd vtenſilia,
& mobilia domus, quæ reſtituenda ſunt de tempore
purificati fideicommiſſi, modo non daſit dolus, &
fraus grauati, quia illarum rerum vſus cenſetur per-
miſſus à teſtatore. Et in his terminis loquitur deciſio
Foroliuien. fideicommiſſi 13. Nouembris 1595. coram
bon. mem. Litta.

An

Digitized by Google

An autem conſtet, drogheriam fuiſſe verſam in aromatariam, erit particulariter agendum.

Bononien. Reſidui Pretij. Vener. 9. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio aratina, vitata, & pratiua dicitur, etiam illa, in qua vna ex dictis qualitatibus verificatur.*
2 *An venditione facta ad corpus adiecto numero tornaturarum, ſi numerus non verificatur, id quod deficit debeat excomputari.*
3 *Emptor retinēs rem, & pretium, tenetur ad fructus recompenſatiuos.*

D E C I S I O CCCCX.

FVit reſolutum, plagam, ſeu Berledam eſſe computandam, in numero tornaturarum venditarum: neque eſſe faciendum aliquod defalcum pro tornaturis deficientibus, excepta illa quæ fuit euicta, fructus autem deberi iuxta terminos l. curabit, C. de act. empt. Quantum enim attinet ad plagam ſeu Berledam, cùm veniat in venditione, iuxta reſolutionem factam coram me, 29. Febr. præteriti, debet quoque computari in numero tornaturarum venditarum, ad faciendum numerum, cum fuerit vendita poſſeſſio terræ arboratæ, vitatæ, & priuatæ, & ſufficit quòd aliqua ex dictis qualitatibus verificetur in Berleda,
1 † quia impoſſibile eſt vel ſaltem non contingens, quòd omnes qualitates verificentur in qualibet gleba, vt per Alexand. conſ. 120. num 10 lib 2. Et quantum attinet ad tornaturas deficientes, excepta illa quæ fuit euicta, non eſt facienda aliqua defalcatio; quia cùm ſit in confeſſo apud partes, quòd venditio fuit facta ad corpus, non ad menſuram, licet fuiſſet enunciatum, eſſe tornaturarum 100. & reperiatur eſſe tornaturarum 97. tamen tornaturæ deficientes non debent
2 excomputari, † quia quicquid ſit de illa quæſtione, an in puris terminis venditionis factæ ad corpus à dicto numero tornaturarum, ſi numerus non verificetur, id quòd deficit debeat excomputari, de qua per Surd. deciſ. 64. num. 11. & ſeqq. hic ceſſat omnis difficultas, propter verba adiecta in inſtrumento, (& quantacumque ſit,) vt fuit latè deductum 14. Aprilis 1603. coram R.P.D. Ludouiſio, in hac cauſa.

Quantum verò ad fructus recompenſatitios, ad illos tenetur Macchiauellus, cum habuerit rem, & pretium, ad quod ſoluendum nulla erat data dilatio. Bald. in l. 2. num. 7. Caſtren. num. 1. C. de vſur. Dec. conſ. 119. colu. 3. verſic. 6. adduci poteſt. Pariſ. conſ. 60. numer. 26. & ſeqq. lib. 1. Soc. ſen. conſ. 176. colum. vlt. nu. 11. lib. 2.

Spoletana Dotis. Vener. 9. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſio de dote recepta facta ante matrimoniū præſumitur facta ſpe futuræ numerationis.*
2 *Exceptio non numeratæ dotis poſt biennium opponi non poteſt.*

D E C I S I O CCCCXI.

QVoàd ſcuta mille, de quibus in Capitulis matrimonialibus, Rota cenſuit eſſe debita Franciſcæ pro ſua dote. Guidobaldus enim in eiſdem capitulis faſſus eſt, habuiſſe, & recepiſſe à ſocero ducatos auri mille. † Vnde licèt confeſſio receptionis do- 1
tis facta ſi ante matrimonium, & propterea præſumatur facta ſub ſpe numerationis, quo caſu habet locum titulus de dot. caut. non num. Ioan. Andr. in addit. ad Specul. in rubr. de donat. inter vir. & vx. in vlt. memb. Bald. in l. penult. §. mulier, numer. 1. vbi etiam Angel. num. 1. ff. ſol. matr. Alexand. conſ. 142. nume. 5. lib. 5. Aret. conſ. 86. num. 2. & 3. Bald. Nouel. de dot. 10. par. num. 7. Socin. in l. 1. numer. 75. ff. ſolut. matrim. & de magis communi opinione Doctorum teſtatur Couar. var. reſ. lib. 2. cap. 7. nume. 6. verſ. eſt item hoc in tractatu. † Tamen cum ſint elapſa tempora oppo- 2
nendi exceptionem non numeratæ pecuniæ, mulier poteſt petere dotem confeſſatam, vt dicunt DD. præcitati. Quod autem non competat exceptio non numeratæ dotis, ſatis patet, quia matrimonium durauit vltra biennium, licèt non vſque ad decennium, & tamen nec maritus, nec poſt eius obitum illius hæredes intra tempus a lege præfixum, oppoſuerunt de non numerata dote, vt habetur in auth. quod locum habet C. de dot. cap. non aur. num. Et hæc, dicebant Domini ſufficere, abſque eo quòd videretur, ſi ex coniecturis conſtabat, confeſſionem non fuiſſe factam ſub ſpe futuræ numerationis.

Quoàd alia ſcuta mille de quibus in literia Cambii factis conſtante matrimonio, erit particulariter videndum.

Romana Cenſus. Lunæ 12. Maii 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Reſtitutio datur ad ſtatum in quo deponens erat ante factum depoſitum.*
2 *Clauſula* SINE PRAEIVDICIO IVRIVM *facta in depoſito, præſeruat ius, non tamen tollit mentem à facto.*

D E C I S I O CCCCXII.

CVm Cæſar de Amannis ceſſerit ad fauorem ſuorum creditorum bona ſua, inter quæ adeſt cenſus de quo agitur, qui fuit à diuerſis creditoribus exactus, & præſertim à Ioanne Paulo Guidotio, nomine ſuorum filiorum hæredum hæredis Bargini, mediante depoſito facto à ſororibus de Amannia, ad effectum ſoluendi creditoribus Cęſaris, data cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus. † Domini dixerunt, 1
quòd creditoribus, & Guidottis ipſis, qui etiam ſunt creditores, danda erat reſtitutio ad ſtatutum, vt ſcilicet pecuniæ deponerentur, ſoluendæ creditoribus, data dicta cautione, ex alleg. per Afflict. deciſ. 395. numer. 4. Put. dec. 31. de reſtitut. ſpol.

Neque obſtat, quod depoſitum fuerit factum ſine præiudicio iurium ſuorum de Ammanis, quia iſta proteſtatio præſeruat ius in petitorio ſororibus, ſed non interim impeditur reſtitutio ad ſtatum, cum ſit adiecta

cta

Digitized by Google

cta tantum ad præſeruandum, &c. non ad tollendum mentem à facto. Oldrad. conſ. 330. in fine. Sarn. in reg. de iur. quæſ. non tollend. quæst. 1. in fine, Caput. deciſ. 282. lib. 1. in manuſcr.

Pampilonen. de Ianzi. Ven. 23. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Intruſus in noua gratia debet facere mentionem de fructibus perceptis. Declara, vt hoc nō procedat, quando fructus debentur tertio, maximè ſi ſuper hoc fuerit condemnatus, nu. 3.*

2 *Ignorantia iuris admiſta cum facto ſemper excuſat.*

4 *Gratia non valet, non facta mentione rei iudicatæ.*

5 *Gratia non valet, non facta mentione intruſionis, ſaltem virtualiter, nu 10.*

6 *Intruſio probatur, ex quo probatur poſſeſſio capta lite pendente.*

7 *Subreptitia non dicitur gratia in qua res non eſt expreſſa, de qua Papa potuit cogitare.*

8 *Vera intruſio propriè eſt perceptio fructuum.*

9 *Regula* DE SVBROGANDO *obſtat intruſo qui percepit fructus.*

D E C I S I O CCCCXIII.

Dicebatur, gratiam Antonii non ſuſtineri; tum quia non fecit mentionem, quod fructus percepit, tùm quia non narrauit, ſe eſſe intruſum, Quantum attinet ad primam difficultatem, licet intruſus debeat facere mentionem perceptionis fructuum in noua gratia, ex deductis in deciſione facta, ſub die 26. Octobris præteriti. Tamē Rota cenſuit, prout & in
1 illa deciſione, quòd Antonius eſſet excuſandus, † quia regula illa non procedit, quando fructus debentur tertio. Caſſad. dec. 6. num. 6. & dec. 7. de præbeo cum allegatis in dicta deciſione. Et licet dicatur, quod in caſu iſto fructus proprie tertio non deberentur, ſed Cameræ; quo caſu non intrat deciſio Caſſad. quæ fundatur in eo, quod mentio non est facienda quando fructus debentur tertio, quia impetrans duplici diſpendio afficeretur, componendo cum Camera, & ſoluendo tertio. Tamen, quicquid dicendum ſit, ad quem fructus ſpectarent, in caſu iſto hodie agitur de ſola excuſatione, ad quam admittendam ſatis est, quòd Antonius eſſet condemnatus in ſententiis Rotalibus ad fructus reſtituendos, & quod eſſet instrumentum liquidationis conceſſum in partibus. Vnde veriſimiliter poſſet credere, fructus ſpectare vel ad Ferdinandum ſubrogatum in iuribus Ioannis defuncti, vt dicuntur in alia deciſione, vel ad alios.

Neque hic est agendum, ad quem vere dicti fructus de iure ſpectarent in caſu iſto, ſed ſufficit, quod stante condemnatione, Antonius poſset de hoc dubi-
2 tare, † quia ignorantia iuris admixta cum facto ſemper excuſat. Rota deciſ. 3. de præſcript. in nou. Aegid. deciſ. 704. num. 1. Doctores communiter, in cap. de
3 quarta, de præſcript. † Tanto magis quia interueniebat authoritas iudicis, qui in ſententia ipſum condemnauerat ad fructus, Butr. conſ. 18. in fine. Et in terminis nostris est deciſio Caſſad. 6. num. 9. Et in ſimili fuit etiam reſolutum in cauſa Salamantina dimidiæ portionis, 1. Aprilis 1591. coram illustriſsimo Pamphilio.
4 Quantum attinet ad ſecundam difficultatem, licet verum ſit, quòd gratia non valebat, non facta mentione rei iudicatæ contra ſe reportatæ, vt per Alex. conſ. 42. num. 1. lib. 4. prout non valet non facta mentione 5
intruſionis, Felyn. in cap. in nostra, num. 10. cot. ol. 2. de reſcr. Gabr. de acq. poſseſs. concl. 4. nume. 5. verſ. 3. amplia, † quia intruſio ſatis oſtenditur, ex quo poſseſsio 6
fuit capta lite pendente. Ferret. conſ. 12. num. 11. verſ. addo ad ea. Tamen hæc non obſtant, nam reſpectu trium ſententiarum, non intrat fundamentum intruſionis, quia de tempore gratiæ Antonius non reportauerat contra ſe dictas ſententias, ad fauorem Ferdinandi. Reſpectu verò poſſeſſionis captæ lite pendente quicquid dicendum ſit, an Antonius propterea dici poſsit intruſus, ſatis de hac intruſione fuit facta mentio, cum in gratia narrauerit, inſtitutionem, & poſſeſsionem lite pendente ſibi factam fuiſſe, † Vnde 7
ſatis eſt ad tollendum ſubreptionem, quòd Papa in gratia de intruſione potuerit cogitare. Lap. alleg. 89. num. 6. verſ. item licèt taciturnitas, & numer. 7. Aym. conſ. 79. num. 8 Et fuit pluriès reſolutum. Nec Papa potuit intelligere in hoc caſu de poſſeſsione legitima, iuxta deciſionem Oradini in cauſa Pampilonen. Prioratus 3. Iunii 1569. quia expreſse fuit narratum, poſſeſsionem captam lite pendente, & in clauſulis generalibus adeſt, quod Antonius poſsit expedire gratiam, (ſi neutri,) vel (ſi nulli.) Vnde Papa veriſimiliter potuit cogitare de intruſione Antonij.

Neque obſtat, quòd Papa potuit cogitare quidem de poſſeſsione, ſed non de perceptione fructuum, † quæ propriè eſt vera intruſio, vt per Gig. de intruſ. 8
numer. 70. quia Gig. loquitur ad effectum regulæ de ſubrogandis. † Vt enim obſtet illa regula intruſo, di- 9
cit, quod debet eſse intruſus cum perceptione fructuum, ſed non firmat, quod qui fructus non percepit, non ſit intruſus, imò contrarium dicit. Sed hæc non alterant caſum noſtrum, in quo dicendum eſt, ſatis eſſe quod fuerit facta mentio virtualiter intruſionis, quia quoàd fructus, ſi erant debiti tertio, nulla erat facienda mentio, ſi Cameræ poterat fieri compoſitio, & vtcumque ſit, vt dictum eſt, Antonius venit excuſandus.

Calaguritana Decimarum de Tritoi. Ven. 23. Maii 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia ſine citatione eſt nulla.*

2 *Tēpus futurum non trahitur ad præſens, nec in præſenti verificatur.*

3 *Tempus certo modo determinatum, alterius temporis functionem non recipit.*

4 *Sententia productionem iurium circumducitur, & habetur pro cancellata.*

D E C I S I O CCCCXIV.

Rota cenſuit, vtramque ſententiam de partibus eſſe nullam ex defectu citationis ad ſententiam, † quæ de iure neceſsario requiritur, Clem. ſæpe, vbi 1
gloſ. in verb. ad id, de verb. ſignific. l. 1. §. item cùm ex edicto, ff. quæ ſent. ſin. appel. reſcind. Qui defectus non poteſt ſaluari propter concluſionem in cauſa, iuxta ſtylum illatum partium, quia reſpectu primæ ſententiæ nulla adeſt cōcluſio. Nā & ſi procurator Capituli petierit, in cauſa concludi, & iudex habuerit petitionem pro præſentata, & mandauerit, dari copiam actorū alteri

parti, ad effectum reſpondendi, & ſi non reſponderit, procedet ad concluſionem cauſæ, & articulum de iure debitum, non ideo ſequitur; quòd in cauſa concluſerit, quinimò ſi procedet ad concluſionem cauſæ, ſequitur, quòd non habuerit cauſam pro concluſa, l. ſterilis, §. ſi ſibi fundum, ff. de act. empt. l. qui fundum ff. de contr.
2 emp. † Tempus enim futurum ad præſens nõ trahitur, nec in præſenti verificatur, l. cedere diem, iuncta gloſ.
3 in verb pendente, ff. de verb. ſignif. † Et tempus certo modo determinatum alterius temporis functionem non recipit, l. vſusfructus mihi in biennium, ff de vſufr. legat.

4 Quantum attinet ad ſecundam ſententiam, licèt iudex in cauſa concluſerit, tamen cùm iſta concluſio fuerit circumducta per productionem iurium, Rot. dec. 1. de teſtibus, in nou. Alex. con. 84. numero 9. lib. 4. non poteſt ſuffragari, quia debet haberi pro cancellata, l. & poſt edictum. §. circumducto, ff. de iudic. l. acta, & ibi gloſ. in verbo circumduci, ff. de re iudic. Nec ſuſtineri poteſt, ex quo dicatur lata partibus præſentibus quia de præſentia partium non conſtat, licèt iudex poſt ſententiam promulgatam mandauerit partibus intimari, ſed non partibus præſentibus, ſed teſtibus præſentibus.

Bononien. Serici. Ven. 30. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Mediator de proprio facto deponens pluſquam ſemiplenè probat.*
2 *Teſti proxenetæ, quando agitur de perficiendo, aut tractando actum non creditur, ſecus quando agitur de probanda qualitate actus iam perfecti.*

D E C I S I O CCCCXV.

DOmini reſoluerunt, Cæſarem de Lettis emiſſe ſericum nomine Occellorum, & non nomine
1 proprio. † quod probatur ex dicto mediatoris, qui, cùm deponat de facto proprio, pluſquàm ſemiplenè probat. Aym. con. 178. nu. 7. Cæſ. de Graſ. dec. 2. in fine de empt. & vend. Et propterea concurrentibus inſuper circumſtantijs facti probat concludenter. Io. Andr. in cap. fin nu. 4. ad finem, de ſucceſ. ab inteſt. Cæſ. de Graſ. deciſ. 3. numer. 6. probat. Hic autem ſatis concurrunt circumſtantiæ facti, quia poſtmodùm Occelli fecerunt apochas crediti venditoribus ſerici, in quibus conſtituebant ſe debitores, & poſt decoctionem Occellorũ aliqui ex eis egerunt in iudicio, & obtinuerunt ſe graduari, & prædicta etiam corroborantur ex dicto cuiuſdam religioſi, licèt deponat de auditu.

Non obſtat, quòd teſtis qui deponit de facto pro-
2 prio fuerit proxeneta, cui non creditur: † quia concluſio procedit, quando agitur de perficiendo, aut retractando actum, ſecus autem quando agitur de qualitate actus iam perfecti. Alex. conſ. 127. in fine, lib. 7. Gabr. de teſtib. concluſ. 10. num. 8. Roc. Gen. dec. 188. nu. 9.

Minus facit, quòd in libris gabellæ ſericum fuerit deſcriptum ſub nomine Letti, quia nihilominùs ex prædictis manifeſtiſſimè apparet, quomodo negotium ſe habuerit, & propterea illa deſcriptio non debet nocere veritati negotii, ex alleg. per Surd. conſil. 80. numer. 2.

Oueten. Mercedis. Ven. 30. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *In taxatione ſalarij eſt attendenda qualitas perſonarum induſtria, & peritia.*

D E C I S I O CCCCXVI.

CVm Capitulum nõ neget, ſalarium eſſe debitum domino Quinones, prout etiam pluriès fuit firmatum, ſed ſolùm diſcordia ſit circa quantitatem, Rota cenſuit, non poſſe fieri vim ſuper decreto renunciationis D. Quinones, cum aſſignatione ſalarij ſcutorum 50. quia iſta aſſignatio fuit facta poſt reuocationem, nec conſtat de aliqua acceptatione, ſed domino Quinones deberi ſalarium ad rationem ducatorum 100. annuorum, iuxta reſolutiones aliàs factas, quia dato etiam, quòd non conſtaret de aliqua promiſſione, quantitatis, † nihilominùs cùm hoc caſu ſit attendenda qualitas perſonarum, induſtria, & peritia, vt dicit Bald. conſ. 155. in fin. lib. 5. habita ratione ad dictas qualitates D. Quinones, hæc quantitas non videbatur exceſſiua, ſed multum conueniens. 1

Romana Spolij. Merc. 4. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *In ſpolio vigore Aegidianæ non datur appellatio, niſi notoriè conſtet de grauamine, nu. 9.*
2 *Iudex iniuſtè procedens, non priuat poſſeſſione.*
3 *Poſſeſſor de tempore litis motæ, eſt manutenendus, etiamſi contra ipſum lata ſit ſententia, à qua tamẽ bene appellauit, nu. 9.*
4 *In concurſu poſſeſſio ciuilis anterior præfertur naturali poſteriori.*
5 *Iuramentum calumniæ petitum, & non præſtitum, annullat ſententiam.*
6 *Mandatum generale, cum clauſula ad iurandum de calumnia, ex communi obſeruantia admittitur.*
7 *Sententia lata ſine probationibus eſt notoriè nulla, contra Afflict. dec. 28.*
8 *Sententia reſtitutoria, in cauſa appellationis poteſt ex nouiter deductis iuſtificari.*

D E C I S I O CCCCXVII.

HErcules vigore mandati ad eius fauorem relaxati à primo Collaterali, obtinuit pro eius credito immitti in eius poſſeſſioné molendini. Et cùm poſtmodùm Octauianus introduxerit iudicium ſpolii corã Camerario, & obtinuerit, Hercules introducta cauſa in Rota, petebat manuteneri. Et Domini cenſuerunt eſſe manutenendum; † quia licèt vigore Ægidian. in 1 ſpolio non ſit danda appellatio, & propterea non poſſit iuuari ſummariiſſimo poſſeſſorio, cùm ſententia ſit lata in plenario. Menoch. de retinen. remed. vlt. num. 59. tamen ſecùs eſt, ſi notoriè conſtat de grauamine, quia tunc datur appellatio, vt ſunt verba formalia conſtitutionis, quæ refert etiam Corn. con. 10. in prin. verſ.

Digitized by Google

verſ. item præſupponendum eſt, lib. 4. & dicit Put. de-
ciſ. 4. de Ægidian. Et fuit pluriès firmatum in Rota.
Hic autem conſtat, ſententiam eſſe nullam, & noto-
2 riè iniuſtam ad effectum de quo agitur. † Et ideò Her-
cules non fuit ſua poſſeſſione priuatus, vt per DD. in
l. clàm poſſidere, §. qui ad nundinas, ff. de acquir. poſ-
3 ſeſ. † Vnde debet manuteneri, §. hodie inſtit. de interd.
4 † quia in concurſu præfertur ciuilis poſſeſſio anterior
naturali poſteriori, ſecundùm opinionem quam Rota
ſeruat, & ſentit Menoch. loco allegato.
5 Nullitas enim ſatis concludenter deducitur, ex quo
fuit petitum iuramentum calumniæ, & non præſti-
tum, cap. 1. de iuram. calum. in 6. vbi Franc. numero 4.
Rot. dec. 2. de iuram. cal. in antiq. Put. dec. 398. lib. 2.
Nec alia pars poteſt iuuari, ex quo iuramentum fuit
præſtitum in terminis ſubſtantialibus, ſecundum opi-
nionem quam Rota aliàs amplexa fuit, quia nedum
non conſtat de mandato ſpeciali Pompeii qui alios ſer-
uauit, ſed nec de aliquo mandato generali ad lites,
6 cum clauſula ad iurandum de calumnia, † quod (quic-
quid de rigore iuris,) ex communi obſeruantia ad-
mitti, & ab ea non eſſe recedendum, dicit Bart. in l.
qui bona, §. ſi alieno, num. 7. ff. de dam. infect. Matheſil.
ſing. 149. incip. nota quod, Gail. obſeru. 83. nume. 3. in
fine & nu. 4. lib. 1.
7 Notoria verò iniuſtitia deducitur, ex quo ſententia
fuit lata ſine probationibus. Gem. conſ. 76. numero 6.
Verſic. dicitur inſuper, Anchar. conſ. 37. num. 2. lib. 5. &
313. num. 2. verſ. ſed ponamus, eodem libr. Gabr. in
tit. de ſent. concl. 9. vbi de magis communi. Et hanc
ſententiam ſequitur Rota, reiecta deciſ. Afflict. 28.
quæ vult, iudicem potuiſſe aliunde ſe informare, vt
per Ghiſſan. deciſ. 179. in manuſcr. & fuit ſæpiùs dictũ.
In hoc enim caſu nullæ fuerunt factæ probationes, quia
nec acta facta in Capitulo fuerunt tranſportata, vel
producta ad effectum iurium, etiam Rota reſoluit, et
deductis coram Camerario non conſtare de primo ex-
tremo.
Neque releuat, quòd hodie ex teſtibus, & aliis, con-
ſtat de primo extremo Octauiani, & regula ſit, quòd
in cauſa appellationis non deducta deducam, &c. &
8 ſpecie, † quòd ſententia reſtitutoria poſſit ex nouiter
deductis iuſtificari, eſt deciſio Veral. 115. lib. 3. Et in
omnem euentum conſtat de tranſportatione actorum;
Quia fuit reſponſum, regulam præfatam eſſe veram,
ſed non applicari; quia hodiè non agitur de iuſtifica-
tione ſententiæ, ad effectum quòd poſſit exaſſimari,
prout loquitur Veral. ſed agitur ad effectum iuſtifica-
tionis appellationis, an eſſet admittenda, vel ne; &
ad hoc quòd dum agitur ſuper iuſtificatione ſenten-
9 tiæ ſit danda manutentio. † Et ad hunc effectum ſuf-
ficit Herculi, quòd deberet admitti appellatio, ex quo
ſententia illa non iuſtificatur ex actis, vt bene videtur
dicere Corn. dicto conſ. 10. numer. 2. verſ. accrá autem
cauſæ, lib. 4. Hinc Bald. in iſtis terminis dicit, quod
deferendum eſt appellationi, quando eſt aliqua, vel
aliquabilis in conſ. 367. in princ. li. 2. & aliàs geſta ap-
pellatione pendente, debent reuocari. Idem Baldus
pariter in iſtis terminis, conſ. 379. numer. 10. lib. 1. Et
fuit reſolutum in cauſa Ferſen. bonorum, 16. Ianuarii
præteriti coram Reuerendiſſimo D. meo Decano. Et
prædicta nituntur maxima æquitate, quia aliàs per in-
directum tolleretur Herculi defenſio, qui, ſi vidiſſet a-
liam partem iura ſua producere coram Commiſſario,
etiam ipſe iura ſua deducendo, potuiſſet ſe defende-
re. Quantum verò attinet ad tranſportationem acto-
rum, vel productionem, de ea in actis non conſtat. Vn-
de apparet, confeſsione Herculis, quod acta eſſent pro-
ducta, eſſe erroneas, maximè cum fuerint factæ in qui-
buſdam proteſtationibus, in quibus aſſerebat, conſta-

re de iure ſuo ex proceſſu in actis producto, quæ fue-
runt incidenter factæ, & poſſunt habere alium ſenſum.

Tarraconen. Attentatorum. Merc. 4. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Inhibitione pendente nihil eſt innouandum.*
2 *Regula,* QVI CONTINVAT NON ATTENTAT, *fallit quando cauſa ſuper ipſa cõtinuatione committitur.*
3 *Iudex ex officio poteſt reuocare attentata.*
4 *Reuocatio attentatorum, quoad præterita, habet vim poſſeſſorij recuperandę, quoad futura, retinendæ.*

DECISIO CCCCXVIII.

CVm Capitulum vigore ſpecialis Commiſſionis
fuerit inhibitum, ne aliquid innouaretur, circa
priuationem officiorum, & tamen ſecùs fecerit, Rota
cenſuit, conſtare de attentatis, † quia inhibitione 1
pendente, nihil eſt innouandum; neque Capitulum
poteſt iuuari ex regula, [qui continuat, &c.) † quia 2
fallit, quando cauſa expreſſe ſuper continuatione ipſa
committitur. Rip. in cap. cum M. Ferrarien. numero
193. ante finem verſ. ad illud reſponden, de conſtit.
Et hæc de plano procedunt reſpectu D. Chriſtophori
quia conſtat de mandato illius qui præſentauit com-
miſſionem, & etiã reſpectu Pauli. Licet enim nec ipſe,
nec eius anteceſſor eſſet in cauſa tamẽ cũ cauſa fuiſſet
commiſſa nomine Dignitatum, & generaliter inhibi-
tum Capitulo, ne aliquid innouaret circa diſtributio-
nem officiorum, † Iudex poteſt ex officio reuocare 3
attentata, cùm eius maieſtas ſit læſa. Caſſad. deciſ. 3. nu.
6. de reſtit. ſpol.
Neque obſtat, quòd cùm huiuſmodi officia ſint
annalia, non eſt in quo detur manutentio dictis Dom.
Chriſtophoro, & Paulo, cum dubium diſputetur ad
hunc effectum, † quia fuit reſponſum, quod cum re- 4
uocatio attentatorum, quoad præterita, haberet vim
poſſeſſionis recuperandæ, quo verò ad futura retinen-
dæ, vt per Oldr. conſ. 206. numer. 4. verſic. nunc autem
poterit in futurum dari manutentio, in præteritum ve-
rò cogi Capitulum ad reſtituendum quod percepiſſent
dicti actores, ſi minime priuati fuiſſent.

Bononien. Fideicommiſſi de Mangiolis Lunæ 9. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Subſtitutio reciproca, quę etiam breuiloqua dicitur, ſi continet directas ſubſtitutiones, nõ autem fidei-commiſſarias.*
2 *Subſtitutio compendioſa continet fideicommiſſariam.*
3 *Subſtitutio reciproca, quando adeſt clauſula codicillaris per verba futuri temporis, continet etiam fideicommiſſariam.*
4 *Verbum* SVBSTITVO *eſt commune.*
5 *In dubio verba directè debent intelligi.*
6 *Verba* NON VALEBIT, *poſita in hac clauſula codicillari,* SI NON VALET, VEL VALEBIT IVRE TE-

MENTI, ETC. *non ſunt reſtricta ad aliquod tempus.*
7 *Vera ſi ſine filiis deceſſerit, poſita in ſubſtitutione denotant tractum temporis, & an quando ſubſtitutio reciproca dicatur coniuncta cum compendioſa.*
8 *Verbum.* DESCENDENTES, *eſt collectiuum plurium.*

DECISIO CCCCXIX.

COmes Hercules ſenior inter alia legauit Octa-
uiano filio illegitimo, & ſucceſſiuè eius filiis, &
deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus ex
eius filiis legitimis quatenus extarent, & præſertim
Herculi nepoti naturali ex Bartholomæo filio legiti-
mo, & ſucceſſiuè eorum filiis & deſcendentibus ma-
ſculis legitimis, & naturalibus, & dictos Octauia-
num, & alios filios filiorum prælatos, & illorum de-
ſcendentes inuicem ſubſtituit.
Hoc ſtante, dubium eſt, an Hercules & eius de-
ſcendentes ſint actiuè vocati ad portionem Octauiani,
& quatenus ſit, an etiam paſſiuè.
Quantum attinet ad primam difficultatem, Rota
cenſuit, affirmatiuè eſſe reſpondendum. Nam licèt
1 hìc ſimus in ſubſtitutione reciproca, † quæ & Breui-
loqua à Doctoribus appellatur, ex allegatis per illu-
ſtriſſimum Mantic. de coniect. vlt. col. tit. 4. nu. 1. quæ
continet in ſe tantum directas ſubſtitutiones, non au-
tem fideicommiſſarias, l. iam hoc iure, verſ. ſed ſi ali-
ter, ibi, in vulgarem tantummodò caſum, & ibi notant
DD. communiter, ff. de vulg. Et ratio eſt quia ſint ſim-
pliciter, & non habet tractum futuri temporis, itaut
2 plura tempora complectatur, † prout habet compen-
dioſa, quæ continet fideicommiſſariam. Iaſ. poſt Bart.
in l. centurio, nume. 52. ff. de vulg. & pupil. Illuſtriſſi-
mus Mantica vbi ſuprà, nu. 5. Tamen ſecus dicendum
eſt in caſu iſto, ex pluribus, & præcipuè, quia in hoc
teſtamento adeſt clauſula codicillaris per verba futu-
3 ri temporis. † Vnde ceſſum eſt, ſubſtitutionem reci-
procam continere etiam fideicommiſſariam. Caſtr.
Corn. & alii in l. ſi frater, ff. de fideicom. Illuſtriſſimus
Mantica vbi ſuprà nu. 9. verſ. ſed contrariam ſenten-
tiam, vbi de communi, & magis communi, Et hoc
probatur euidentiſſima ratione, ſecundùm Grat. in
4 c. 8. numero 13. lib. 2. † Nam verbum (ſubſtitutio) eſt
commune, & aptum comprehendere tam directam,
quam obliquam ſubſtitutionem, & ex eo regulariter
5 comprehendit directam, † quia in dubio verba dire-
cte debent intelligi, quod ceſſat, ſtante clauſula co-
6 dicillari, per quam diſponitur, † quod ſi teſtamentum
non valet, vel valebit iure teſtamenti, valeat de iure fi-
deicommiſſi. Quæ verba ſignificant, quòd ſi non va-
let, vel valebit iure directo, valeat iure fideicommiſſi,
quæ verba, (vel non valebit,) non ſunt reſtrictiua ad
aliquod tempus, & ideò ſi adita hæreditate expirauit
vulgaris directa, tunc valebit vt fideicommiſſaria, vt
benè & eleganter per Soc. ſen. conſ. 6. num. 5. vol. 3.
7 Et hoc etiam ex aliis apertiſſime deprehenditur,
quia ſublato de medio Hercule, & eius filiis, & mo-
riente Octauiano ſine filiis, ſubſtituit filios legitimos
ipſius teſtatoris, quo caſu ſubſtitutio reciproca dici-
tur coniuncta cum compendioſa, quia illa verba (ſi
ſine filiis,) denotant tractum temporis, & congruunt
ſubſtitutioni compendioſæ, & ideò poſt aditam hære-
ditatem intelligitur facta fideicommiſſaria. Rol. conſ.
25. num. 10. cum ſeqq. vol. 1. Imol. in l. Lucius Titius,
45. num. 12. verſ. aut poſita eſt conditio, ff. de hæred.
inſtit. Capra conſ. 7. num. 19. Illuſtriſſim. Mant. loco
allegato, num. 6. verſ. idem quoque eſt intelligendum.

Quantum attinet ad ſecundam difficultatem; Do-
mini cenſuerunt, Herculem, & eius deſcendentes non
ſolum fuiſſe actiuè vocatos, verum & paſsiuè, ex quo
vocantur deſcendentes; † quod verbum eſt collecti- 8
uum plurium, itaut vnus poſt alium videretur grauа-
tus reſtituere, per conſ. Socin. iun. 81. numer. 50. lib. 3.
Aymo conſ. 22. nume. 4. Et ponderabant etiam prohibi-
tionẽ alienationis, & alia, ſed quia articulus eſt exem-
plaris, volui hìc tantum annotare ſententias Domino-
rum, expectãdo ab ipſis ex ſolita benignitate denuo re-
ſponſum, maximè quia circa hunc articulum vota non
ſatis conueniebant.

Toletana Decimarum. Ven. 13. Iunij 1608.

EPITOME.

An per hæc verba *concedo prædium con todos diezmos de los ganados que criaren en todos ſus tenimientos* cenſeantur etiam conceſſæ decimæ, an verò exceptio à ſolutione decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Paſcere dicitur, ille qui pabulum præbet.*

DECISIO CCCCXX.

EX deductis in hac cauſa 7. Aprilis 1606 clare con-
ſtabat, quod vigore ſtabilimentorum Religio-
nis, etiam commendatarii Monaſterii ſanctæ Fidei, te-
nebatur ſoluere decimam ex animalibus propriis
quæ nutriuntur in propriis prædiis. Sed difficultas
conſiſtebat in eo, an etiam teneretur de propriis ani-
malibus, quæ nutriuntur in prædio ſancti Martini,
quòd fuerat conceſſum Monaſterio per magnum ma-
giſtrum, (con todos diezmos de los ganados que cria-
ren en todos ſus tenimientos.) Quæ verba interpre-
tantur, & cum omnibus decimis gregum quos nu-
trierint in omnibus ſuis tenementis. Et propterea
hæc verba ſunt intelligenda, vt poſſint habere deci-
mas ab arrendatariis, non quod ſint exemptæ à ſolu-
tione decimarum, cum hæc inter ſe differant, vt dici-
tur in alia deciſione. Et huic intellectui non repu-
gnant verba illa (quos nutriuerint,) quia ſatis Mo-
niales dicuntur paſcere, etiam, quod attendent, † cum 1
paſcere dicatur ille, qui pabulum præbet, vt colligi-
tur ex tex. in c. 1. 13. quæſt. 1. vbi quis paſcit gregem,
iuncta gloſ. in verb. paſcit. Et facile fuiſſet Magno
Magiſtro dicere, (concedo exemptionem à ſolutione
decimarum,) prout dixit, (concedo decimas gre-
gum, quos nutriuerint.) Et ceſſat omnis difficultas,
quia in petitione confirmationis facultatis decimandi,
moniales fatentur, huiuſmodi prædium fuiſſe datum
cum omnibus ſuis decimis, & quod plus eſt dicunt, per-
cepiſſe decimas pacifice abſque cõtradictione, & fuiſſe
ſpoliatas. Vnde manifeſtiſsime apparet, Monialibus
fuiſſe conceſſam decimam, non exemptionem à ſolu-
tione decimarum. Et hæc corroborantur, cùm adſit
ſtabilimentum, quòd facta conceſſione terrarum, non
proptereà liberatur prædium à ſolutione decimarum,
cum quo cenſetur ſe conformaſſe magnus Magiſter.
An autem Moniales doceant de tali obſeruantia, quæ
eis ſuffragetur, erit particulariter videndum.

Imo.

Digitized by Google

Imolen. Diuiſionis. Lunę 16. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Societas cum infante abſque conſenſu tutoris contrahi non poteſt.*

2 *Societas omnium bonorum poteſt expreſſe & tacitè contrahi.*

3 *Fratres, etiamſi aliquis ſit infans, viuentes poſt obitum patris cum hereditate indiuiſa, cum communicatione lucrorum, & rationis redditione, cenſētur contraxiſſe inter ſe ſocietatem omnium bonorum. Et hæc tria ſunt requiſita ſocietatis omnium bonorum.*

4 *Ad effectum ſocietatis omniũ bonorũ, quando ſocietas eſt promercalis, non requiritur par induſtria.*

5 *Socius omnium bonorum non habitans cum alijs per modicum tempus, non cenſetur à tacita ſocietate diſceſſiſſe.*

6 *In tacita ſocietate omnium bonorum veniunt ea quę acquiruntur ex actibus quæſtuarijs, non quæ ex legato, aut hæreditate proueniunt.*

D E C I S I O   CCCCXXI.

OBijt Ioannes Antonius piſtor relictis poſt ſe quatuor filijs, inter quos Matthæus infans. Vnde dubitatum fuit, an fuerit inter ipſos fratres contracta ſocietas omnium bonorum, etiam reſpectu dicti Matthæi infantis, non tamen ad effectum videndi, an ſocietas poſſit contrahi cum infante abſque conſenſu
1 tutoris, † quia vera eſt reſponſio negatiua. Roman. conſ. 413. num. 14. verſ. quoàd ſextum, & ibi apoſtil. Alex. conſ. 49. in princ. lib. 1. Sed ad effectum, quòd cùm fuerit negotiatum ex communibus rebus relictis per patrem, poſſit effectus maior petere communicationem, actione negotiorum geſtorum, vt dicit Bald. in conſ. 136. lib. 4. vel ratificare quod iam eſt communicatum, vel communi nomine actum. Alex. dicto conſ. 49. num. 2. verſ. hoc probatur. 1. lib. 1. Iaſ. in l. 1. num. 6. verſ. vltimò limita, C. qui teſtam. fac. poſ. Aym. conſ. 186. num. Surd. conſ. 9. numer. 17. lib. 1. vbi numero ſequenti dicit, quòd ſatis dicitur ratificaſſe, cùm effectus maior ſe ingeſſerit in negocijs ſocietatis, prout in caſu iſto fecit Matthæus vt deponunt teſtes in ſummario num. 10. Et Rota cenſuit, ad effectum prædictum fuiſſe contractam ſocietatem om-
2 nium bonorum, etiam reſpectu Matthæi. † Nam cùm ſocietas poſſit inniri tacitè & expreſſe, l. coiri, ff. pro ſoc. Bald. conſ. 19. nume. 1. verſ. ad intelligentiam lib. 1. Ang. conſ. 112. in princ. verſ. ſed hic videndum, licet hic non adſit ſocietas expreſſa, adeſt tamen tacita, & quidem omnium bonorum, quæ ſatis probatur ex actibus conſonantibus ipſi ſocietati, & dicit Ang. vbi ſupra, verſ. alio modo contrahitur tacitè. Nam iſti fratres poſt obitum patris per 15. annos, & vltrà, continue communiter, & pro indiuiſo ſimul ſteterunt, & cohabitarunt, viuendo communibus expenſis ad vnum panem, & vnum vinum, & ad vnam eandemque menſam, & omnia eorum bona tam mobilia, quam immobilia, & nomina debitorum communiter, & pro indiuiſo tenuerunt, & poſſederunt, promiſcuè agendo, & communicando fructus prædiorum, nec non lucra, & ſalaria, ſine vllo computo rationum, & nulla vnquam inter eos reddita ratione, ſoluendo etiam collectas, & munera, & faciendo alias expenſas quæ deprehenduntur ex ipſa aditione hæreditatis facta communi nomine, & exactione crediti officinæ paternę, illudque iterum in eadem officina negotiando, ex reſtitutione dotis facta matri Matthæi, & ex ſolutione debitorum paternarum. Quæ omnia communi nomine fuerunt facta. Et quod plus eſt, dotarunt communi nomine ſororem ex vtroque latere Matthæi, necnon, & eodem communi nomine domum emerunt. Quę longe poſt obitum patris fuerunt facta. † Vnde cum, vt ex præfatis patet, iſti fratres 3
poſt obitum patris ſimul vixerint cum hęreditate indiuiſa, cum communicatione lucrorum, & rationis non redditione, iſtis tribus copulatiuè concurrentibus, cenſetur inducta ſocietas omnium bonorum. Bart. in l. Titium, § alter 10, numer. 5. ff. de adm. tut. Dec. 21. & numer. 1. & 2. verſ. ſecundùm Oldr. & conſ. 628. num. 3. Iaſ. conſ. 2. num. 16. & 17. vol. 3. Et pluriès dixit Rota. Et hæc quidem non ſolum habent locum reſpectu artis piſtoriæ, quæ erat in hęreditate paterna, verùm etiam reſpectu conductionis bonorum artis ferrariæ, vt cupedinarię, cùm nulla appareat diſtinctio, & in his omnibus ſe ingeſſerit Matthæus, præſtando operas ſuas, quæ ingeſſio attenta origine, ſatis arguit etiam communionem in iſtis, quia ſemper fuit continuatum exercitium paternum, faciendo alias negotiationes, quæ quodammodo proueniebant ex fructu negotiationis artis piſtoriæ. Neque iuuat fratribus, quod opus Matthæi non eſſet æquiualens operibus ipſorum, † quia ad effectum communionis om- 4
nium bonorum, quando ſocietas eſt promercalis, non requiritur par induſtria, vt dicit Bald. conſ. 120. numero 1. verſ. & eſt quædam ſocietas, lib. 1. & quando profeſſiones ſunt diuerſæ, ſufficit quod quilque ſe exerceat in ſua. Ang. Aret. in conſ. 45. nume. 8. † Nec com- 5
munis habitatio ex eo eliditur, ex quo aliquando Matthæus alibi permanſerit, quia hoc fuit per modicum tempus, non habitando in diuerſa prouincia, & habenda eſt ratio expenſarum domus quæ fiebant de rebus communibus, vt conſiderat Iaſ. in conſ. 2. numer. 32. vol. 3.

Neque obſtat, quòd ſocietas omnium bonorum non poſſit contrahi tacitè, quia quicquid ſit de veritate iſtius opinionis, hæc eſt differentia inter tacitam, & expreſſam, † quia in tacita non veniunt niſi ea quæ 6
acquiruntur ex actibus quæſtuarijs, de quibus hodiè quæritur, non quæ ex legato, aut hæreditate proueniunt, l. coiri, cum quatuor legibus ſeqq. pro ſocio, Alex. conſ. 49. nu. 2. lib. 1. Dec. conſ. 190. numer. 13. & ſeqq. lib. 1. Et ideo Matthæo etiam ſuffragatur iſta ſocietas tacita.

Quòd autem dicebatur, in hęreditate patris, non remanſiſſe bona conſideratione digna, imò hæreditatem fuiſſe damnoſam, non videbatur ſufficienter oſtenſum, & de hoc ſi opus erit, poterit particulariter agi.

Romana Remiſſionis. Ven. 20. Iunii 1608.

E P I T O M E.

An, & quando locator teneatur ad remiſſioné mercedis, ſtante pacto, *che li locatori in caſo dell'inondatione del Teuere ſiano tenuti, & obligati far remiſſione, & reſtauro al conduttore.*

SVMMARIVM.

1 *In locatione ad plures annos pro damno vnius anni circa fructus, non ſit remiſſio mercedis, ſed annus ſterilis cum fertili compenſatur.*

2 *Conductori ſcienter conducenti caſale ſubiectum inundationi fluminis, vel alteri impedimento, non ſit remiſſio mercedis propter ſterilitatem.*

3 *Stante pacto, quòd locator teneatur facere remiſſionem, & reſtaurum, ſi res locata propter inundationem fluminis non reddiderit fructus conductor tenetur ad remiſſionem, ſi damnũ ſit tale, quod de iure communi requirat remiſſionem.*

4 *Pactum de quo ſuprà, operatur, vt annus ſterilis cum fertili non compenſetur.*

Item vt non ſit imputandum cõductori quòd ſciẽter conduxerit rem ſubiectam inundationi. In reliquis regulatur ſecundum ius commune.

5 *Stante pacto de quo ſuprà ſcil. ad hoc vt locator teneatur ad remiſſionem, requiritur quòd conductor non tantum perceperit, vt deductis expenſis circa recollectionem fructuum, reſultet læſio vltra dimidiam penſions ſoluendæ locatori, & nu. 7.*

6 *Quoties agitur de remiſſione facienda, intelligitur quatenus de iure illi ſit locus.*

8 *Peritus referre debet, iudex autem iudicare.*

9 *Damnum, ſecundùm communem vſum loquendi, aliquando intelligitur circa fructus.*

10 *Stante pacto de quo ſuprà, damnum accipiendum eſt quatenus eſt diminutio patrimonij, non quatenus eſt lucrum ceſſans.*

11 *Salic. in l. licet in fine C. loc. Ruin. in cõſ. 81. vol. 1. Bald. in conſ. 439. art. fin. lib. 1. Socin. iun. conſ. 79. nume. 8. vol. 12. Surd. 383. num. 8. & 9. volum. 3. Ang. con. 112. n. 6. declarantur nu. 12. 13. 14. & 15.*

16 *Locatio eſt vnica quæ fit propter vnicam mercedem.*

17 *In remiſſione mercedis habẽda eſt ratio omnium rerum locatarum vnica locatione, & omnium fructuum, non autem vnus partis, aut certæ ſpeciei fructuum.*

DECISIO CCCCXXII.

FVerat locatum caſale ad nouennium, pacto in locatione appoſito per hæc verba, (che in caſo d'innondatione del Teuere, li Signori locatori ſiano tenuti, & obligati far remiſſione, & reſtauro al Signor conduttore da liquidarſi da doi periti, & che non ſi poſſino ritardare le paghe, ſe non doppo che il danno ſarà liquidato.) Vnde cùm venerit caſus inundationis, & præſupponatur nihilominus, quòd locator tantum perceperit ex caſali quòd ſufficiat ad ſolutionem affictus, & pro expenſis factis in fructibus colligendis. Dubitaui, an locatores teneantur ad remiſſionem mercedis, & ad reſtaurum. Et Domini cenſuerunt, negatiuè reſpondendum. Et pro intelligentia pacti de remiſſione facienda præmittebant duo,
1 † alterum quòd in locatione ad plures annos pro damno paſſo circa fructus in vno anno, non fit remiſſio mercedis, ſed habetur ratio anni ſterilis cum anno fertili, & è contrà, l. ſi vno, in princip. ff. locat. l. licet, C. eodem tit. cap. propter ſterilitatem, pariter eodem
2 titulo. † Alterum verò quòd cùm conductor ſcienter conduxerit caſale ſubiectum inundationi Fluminis, ceſſante pacto, locatores non tenentur propter inundationem, ad aliquam remiſſionem mercedis, vt in puncto eſt conſilium Gozad. 74. numer. 4. & 5. quem ſequitur Rim. iun. conſ. 40. nu. 18. in fine, lib. 1. Et regulariter quando quis ſcit impedimentum de tempore locationis, vt belli, aut peſtis, vel aliud ſimile, locator propter dictum impedimentum non tenetur facere reſtaurum; ex alleg. per eundem Rim. loco proximè allegato, num. 17. 3

His duobus præmiſſis, inferebant Domini ad intelligentiam pacti, & reſolutionem dubij ſcilicèt, quòd pactum poteſt operari, vt non obſtante quod locatio ſit ad nouem annos, ſit facienda remiſſio, non habita ratione anni ſterilis cum fertili, & etiam non obſtante quod ſcienter res ſubiecta inundationi ſit conducta, ſi tamen concurrant requiſita de iure communi ad talem remiſſionem faciendam. Non autem quod locatores pro ſimplici damno teneantur ad remiſſionem, vt in puncio dicunt Gozad. d. conſ. 74. num. 15. & 16. Cephal. conſ. 104. num. 8 lib. 1. Scrader. conſ. 34. num. 32. & ſeqq. lib. 1. Nam licèt pactum debeat aliquid o- 4
perari vltra ius commune, tamen hoc eſt intelligendum ſecundum naturam contractus, vt conſiderant DD. præfati, & ſatis operatur, quia non eſt facienda computatio annorum, nec habenda ratio, quod ſcienter res ſubiecta inundationi fuerit conducta, & vbi poteſt pactum quid minimùm operari, ſat eſt, quia vitatur ſuperfluitas, & in reliquis reſtringitur ſecundum ius commune, vt per Cephal. d. conſ. 104. numer. 17. Surd. d. conſ. 34. num. 49. Et omnes Doctores, qui tractant hanc materiam, totum negotium conferunt, quid ex ſerie pactorum actum ſit, & in hoc verſatur totum negocium: nam omnes fatentur, pacta ſeruanda eſſe.

In propoſito autem caſu, cùm præſupponatur, quòd conductor tantum percepit, quòd ſufficiat ad ſolutionem affictus, & pro expenſis factis in fructibus colligendis, non eſt facienda aliqua remiſſio, neque reſtau- 5
rum, † quia ad effectum quod locator teneatur ad remiſſionem, requiritur, quod conductor non tantum perceperit, vt deductis expenſis circa recollectionem fructuum, inde reſultet læſio vltra dimidiam penſionis ſoluendæ locatori. DD. in l. licèt, C. locat. vbi Bart. num. 1. Bald. num. 15. Aret. conſ. 52. nume. 2. vbi de communi Alex. conſ. 3. numer. 6. Marſ. idem ſi attento, vbi de communi, & magis communi, lib. 1. Rol. conſ. 86. in princip. lib. 3. vbi pariter de communi. Alios congerit Rim. d. conſ. 40. num. 46. Surd. conſ. 34. nu. 7

Et prædicta maximè corroborantur, quia verba præfata pacti, (che li ſignori locatori, &c.) eo tendunt, vt duo contineant, ſcilicèt remiſſionem mercedis, & æſtimationem damni, quæ debet fieri per peritos, quorum primum oſtendunt verba illa, (che li Signori locatori ſiano tenuti far remiſſione, & reſtauro,) quæ verba ſunt intelligenda quatenus de iure ſit locus remiſſioni. † Quotieſcumque enim agitur de 6
remiſſione facienda, ſemper intelligitur quatenus de iure illi locus ſit. Paris conſ. 38. numer. 11. vol. 1. Surd. conſ. 33. nu. 26. Rim. iun. conſ. 810. num. 21. & 22. Secundum verò de æſtimatione facienda à peritis, ſatis oſtendunt verba illa, (da liquidarſi da doi periti.) Vnde inſurgit iuris communis diſpoſitio. † quæ eſt, vt ſi 7
tot fructus ſuperſint, quibus conductor penſionis dimidiam partem poſsit ſoluere ſibi, reſtaurum non ſit faciendum, vt dictum eſt. Vnde declaratio peritorum verſatur circa factum, id eſt; in æſtimatione damni, non autem circa ius, vt ipſi poſsint iudicare an reſtaurum ſit faciendum, quando partes non conueniunt, † ſed ad iudicem ſpectat iudicare. Ita Ceph. 8
conſ. 104. nu. 26. Rim. iun. conſ. 810. numero 32. Et ſtante prædicto intellectu, † licèt aliquando damnum 9
ſecun-

ſecundùm communem vſum loquendi intelligatur circa fructus vt voluit. Socin. iun. conſ. 78. nu. 14. vol. 2. Surd. conſ. 383. num 9. & 23. tamen in caſu iſto non adaptatur iſte communis vſus loquendi, quia fuit promiſſa remiſſio mercedis propter damnum, & non ſim-
10 pliciter reſectio damni. † Ergo damnum propriè eſt accipiendum, quatenus eſt diminutio patrimonij, non quatenus eſt lucrum ceſſans, quia alias non eſſet, mercedem remittere, ſed eſſet ſoluere intereſſe, quod differt plurimum à remiſſione mercedis, Rim. iun. dicto conſ. 810. num. 10. & 11. & benè Surd. conſ. 34. nume. 36. Et ſequeretur abſurdum, quia ſi remiſſio deberet fieri pro lucro ceſſante, deberet conductor conſequi fructuum ſeminis, prout ſi Tiberis non inundaſſet, & ſi lucrum excederet quantitatem penſionis, etiam ad illud locatores tenerentur. Vnde non ſolùm priuarentur debita mercede, ſed etiam tenerentur de ſuo ſupplere, id in quo vltra penſionem conductor foret damnificatus, quod etiam eſſet alienum ab omni iuſtitia, & æquitate, vt benè conſiderat Surd. conſ. 34. num. 40. & poſt eum Rim. iun. conſ. 810. num. 13.

11 Non obſtat, quòd ſtante pacto prædicto Salyc. in l. licèt, in fin. C. locat. teneat, ſufficere, quòd damnum reducat fructus ad exiguitatem, quia mouetur ea quod pactum in caſu ſuo nihil operari potuiſſet, nam de iure caſus ſterilitatis ſpectabat ad locatorem. Ergo per neceſſe dicendum erat, contrahentes ſenſiſſe de exiguitate, quod non eſt in caſu iſto, quia pactum, vt dictum eſt, multum operatur, & ita etiam reſpondetur ad Alexand. in l. Titius, in princip. num. 2. ff. de lib. & poſthum. & in l. ſed & ſi quis, §. quæſitum, nume. 15. ff. ſi quis caut. quia cum alleget Salyc. debet intelligi iuxta terminos in quibus Salyc. loquitur, ex doctr. Bart. in l. non ſolùm, §. liberationis, numer. 7. ff. de liber. leg.
12 † & Ruin. etiam in conſ. 81. vol. 1. mouetur in caſu ſuo, quia alias pactum fuiſſet otioſum, & ſine virtute operandi. Et propterea, vt dictum eſt, ſemper animaduertendum eſt, quid ex ſerie pactorum actum ſit, quia omnes conueniunt, quòd pacta ſunt ſeruanda.

13 Minùs obſtat, quòd idem videatur voluiſſe Bald. in conſ. 439. ante fin. lib. 1. ſcilicèt, quòd ſtante pacto, ſit faciendum reſtaurum pro rata fructuum non perceptorum, quia, vt dicit Surd. dicto conſ. 34. numer. 17. verſ. parum etiam reſiſtit Bald. loquitur, quando adeſt pactum expreſſum, quod fiat reſtaurum pro rata fructuum, & inſuper tractat de modo faciendi reſtaurum, & ſubdit, quòd ſi Bald. loqueretur in terminis iuris communis, eius dictum eſſet falſum, quia remiſſio non ſit, niſi quando deductis expenſis pro fructibus tantum non ſupereſt, quod ſufficiat ad medietatem penſionis. Et Rim. iun. conſ. 40. numer. 13. dicit, quod Bald. tenet contra communem opinionem, & quod parum ſibi fuit conſtans, cùm contrarium tenuerit, in l. licet. Et quamuis excepta prima reſponſione Surdi, aliæ ſint intelligendæ, quatenus Bald. loqueretur in terminis iuris communis ideo melius poteſt reſponderi ad Bald. quod mouetur ea ratione, quòd pacta ſunt intelligenda ſecundùm æquitatem, in caſu autem iſto vt patet ex prædictis, cum maxima æquitate pactum intelligitur, & multa operatur.

14 Neque etiam reſiſtit Soc. iun. conſ. 78. num. 2. quem ſequitur Surd. & allegati per eum in conſ. 383. numero 8. & 9. vol. 3. quia non loquitur in noſtris terminis, ſed in caſu quo adſit pactum, quòd locator teneatur reficere damnum, quod paſſus fuit conductor vltra ſcuta 200 Et concludit, quòd huiuſmodi pactum verificatur, quando damnificati ſunt fructus ſupra conuentam quantitatem, itaut locator teneatur reficere, etiamſi conductor in penſione nihil damni ſenſerit, quia recipit tot fructus, qui ſufficiunt pro ſoluenda penſione. Et mouetur ea ratione, quia ſecundùm communem vſum loquendi, quando agitur de anno paſſo, intelligitur circa fructus, quia ſimpliciter dicitur, tantum damni habui ex ruptura fluminis, vel inundatione, quæ ratio, vt dictum eſt, non applicatur ad præſentem caſum, cum fuerit actum de remiſſione mercedis, & ſic de damno, non quatenus conſiſtit in lucro ceſſante, ſed in diminutione patrimonij, vt per Rim. & Surd. alleg. Vltrà quod quicquid ſit de opinione Socin. & adhærentium, veritas eſt, quòd Surd. non ſequitur ſimpliciter Socinum, cùm de eius dicto dubitauerit in conſ. 34. num 51. lib. 1. & in dicto conſ. 383 numer. 9. & ſeqq. mouetur ex alijs fundamentis elicitis ex inſtrumento locationis, ex quibus colligebatur, quod partes ſenſerint de damno circa fructus, & expreſsè contra Socinum conſuluit Rim. iun. conſ. 810. præſertim, nu. 32. & ſequentibus.

Nec eſt verùm, quod aliter videatur ſenſiſſe con- 15
trahentes, ex quo conuenerunt, quòd locatores non teneantur facere aliquam remiſſionem pro quauis occaſione grandinis, aut ſiccitatis, abſentiæ, aut obitus Summi Pontificis, aut ex quolibet alio caſu proueniente ex cœlo, aut à terra, & ideo cùm voluerint fieri remiſsionem ex inundatione, debet hæc remiſſio intelligi de ſimplici damno reſpectu fructuum, vt æqualitas ſeruetur ex illa correſpectiuitate pactorum, vt conſiderat Ang. conſ. 112. numer. 6. verſ. & potiſsimè nam fuit reſponſum, quod Angelus mouetur ex præciſa mente contrahentium, elicita ex prægnantia verborum, vt habetur dicto num. 6. ibi, (ſic enim voluerunt contrahentes) Et licet etiam moueatur ratione prædicta, tamen illa non militat in caſu iſto, quia ſi expreſsè non fuit cautum circa remiſsionem faciendam propter inundationem nullo pacto debuiſſet fieri, cum ſcienter res ſubiecta inundationi fuiſſet conducta, vt per Gozad. & Rim. alleg. Ergo iſtud pactum non fuit factum ad inducendum correſpectiuitatem, ſed ad declarandum, quod in euentum inundationis deberet fieri remiſſio, non obſtante quòd ſciretur à conductore, quod caſale erat ſubiectum inundationi. Quod etiam ſuadetur, quia caſus belli, & peſtis fuit remiſſus ad diſpoſitionem iuris communis. Vnde expreſſe apparet quod mens contrahentium fuit declarare, in quibus caſibus eſſet agendum de remiſſione, & in quibus non.

Non officit, quòd cùm caſale partim ſit montuoſum, & partim inundationi ſubiectum, dicendum eſt, conductorem ſibi voluiſſe proſpicere, quoàd partem ſubiectam inundationi; quia fuit reſponſum
† quod cùm vnica ſit locatio, ex quo fuit facta vnica 16
mercede, ex alleg. per Natt. conſ. 449. nume. 6. condu-
ctor legem ſibi apertiùs debeat dicere, † quia ſi ex 17
pluribus rebus locatis vnica locatione, damnum patiatur conductor in vnica re, vel in certa ſpecie fructuum, ad effectum remiſſionis, eſt habenda ratio omnium rerum locatarum vnica locatione, & omnium fructuum. Bald. in l. licet, num. 15. in fine, C. locat. Natt. conſ. 149. num. 5. & ſeqq. Rim. Sen. conſ. 406. numer. 6. Calcan. conſ. 24. numer. 6. in fine. Alios allegat Rim. iun. conſ. 40. nume. 11. & conſ. 810. nu. 12. Surd. conſil. 34. nume. 21. verſ. 2. quæſtio & ſeqq.

Caſe-

Cæſenaten. de Aldinis. Vener. 20. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula* ARBITR. ROTAE, *operatur, vt recedatur ab vtroque extremo rigoroſo, & ſeruetur æquitas. Item operatur, vt actus factus ſine iuriſdictione ſuſtineatur, ſi non adfuit totalis defectus iuriſdictionis.*

2 *Veriſimilitudo multùm operatur ad mouendum iudicem.*

3 *Inanis eſt actio quam inopia debitori excludit.*

4 *Spolium ante omnia eſt purgandum, ad effectum, vt ſpoliator non poſſit audiri, ſecus ad effectum euitandi carceres.*

D E C I S I O CCCCXXIII.

ROta cenſuit, intrare arbitrium, vt adhibeatur fides teſtibus deponentibus ſuper paupertate Aldini. Nam eum fuerint examinati parte citata, & cum Interrogatorijs, &c. ſolus adſit defectus iuriſdictionis, quæ cùm in totum non deficiat, vtique recedendum eſſe ab vtroque extremo rigoroſo, & ſeruan-
1 dam eſſe æquitatẽ. † Talis enim eſt natura iſtius clauſulæ, (arbitrio,) vt per Bald. in conſ. 177. nume. 4. lib. 1. & alias in iſtis terminis fuit reſolutum in cauſa Venetiarum illegitimitatis, 7. Febr. 1601. coram Illuſtriſſimo Decano, & in cauſa Meten. Monaſterij 16. Febr. 1598. coram bon. mem. Litta, & coram Illuſtriſſimo Mulino 11. Ianuarij 1603. in cauſa Illerden. iuris decimandi. Nec fides dictorum teſtium videtur debilitata, ex annotationibus bonorum in libris Cataſti, quia iſta annotatio eliditur ex fide Communitatis, quòd iſta bona poſſidentur ab alijs, &c. maximè cum non ſit veriſimile, quod Aldinus, vt non ſolueret ſcuta 40.
2 tamdiu ſuſtinuiſſet carceres. † Quæ veriſimilitudo licet non probet per neceſſe, multùm tamen operatur ad mouendum iudicem, ſtante clauſula, (arbitrio,) vt per Franc. Aret. in conſ. 127. num. 2. vbi benè ad propoſitum.

Hinc ſequitur, quòd cum conſtet de paupertate Aldini, intrет quoque arbitrium ad effectum, quòd
3 excarceretur, † cum inanis ſit actio quam inopia debitoris excludit, & impoſſibile præceptum non obligat, Abb. in cap. Odoardus, numer. 7. in fine, & num. 9. de ſolut. Fel. in cap. ad aures nume. 1. de ſimon. Put. dec. 56. nu. 4. lib. 1.

Non obſtat, quod ſpolium in primis, ante omnia eſt purgandum, etiam ſtante paupertate, Put. deciſ. 143. lib. 1. Quia Put. loquitur ad effectum quòd ſpoliator non poſſit audiri, non ad effectum euitandi carceres, & inſpecto mero rigore iuris, à quo receditur in caſu iſto, ſtante clauſula (arbitrio,) vt per Bald. alleg.

An autem intret arbitrium, ſtante paupertate Aldini, vt fructus, & expenſæ in fine litis reſeruentur, & interim audiatur, pendet ex eo an fuerit doloſus ſpoliator vt fuit conſideratum in cauſa Toletana Parochialis 23. Ianuarij 1595. coram Reuerendiſſimo Pacen. in qua fuerunt allegatæ Put. deciſ. 143. lib. 4. & 4. de ſolut. & Mohed. 2. eodem titulo, de quo erit particulariter agendum.

Romana Fideicommiſſi. Vener. 27. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Acta cauſarum auocatarum, ſunt transportanda ab illo qui vult in cauſa procedere.*

2 *Sententia non viſis actis probatorijs, eſt nulla.*

3 *Iudex poteſt procedere cũ actis transportatis ab vna parte, quando altera pars eſt monita, & negligens in producendo iura ſua.*

4 *Declara, vt hoc non procedat, quando adeſt vnus tãtum proceſſus apud notarium, cõmunis vtrique parti.*

D E C I S I O CCCCXXIV.

DOmini reſoluerunt, acta cauſarum auocatarum 1
eſſe tranſportanda ab eo qui vult procedere in
cauſa, quia † ſecundum diſpoſitionem iuris, ſenten- 2
tia, non viſis actis etiam probatorijs, eſt nulla, Bartol. in l. 2. num. 5. C. de eden. Rim. ſen. ibidem, num. 12. circa med. verſ. tamen contraria opinio, Felyn. in cap. Eccleſiæ ſanctæ Mariæ, nu. 17. de conſtit. Cagnol. in d. l. 2. nu. 68.

Neque obſtat, quòd iudex poteſt procedere cum 3
actis in tranſportatis, quando pars eſt negligens in producendo iura ſua, &c. poſtquàm fuit monita per iudicem, iuxta formam traditam per Cagnol. in d. l. 2. num. 70. Scyn. ibidem, num. 12. Quia reſponderunt Domini, hæc procedere quando iura ſeparatim producuntur, &c. vnaquæque partium recipit iura ſua. Tunc enim ſi altera pars eſt negligens in producendo, poſt monitionem factam iudex poteſt procedere, quia negligentia partis in producendo, non debet retardare expeditionem cauſæ, & ſibi prodeſſe in præiudicium
partis. † Sed quando ſit vnicus proceſſus communis, 4
qui remanet apud notarium, & pars quæ vult procedere in cauſa poteſt illum tranſportare, vtique tranſportandus eſt, quia etiam ſtante negligentia partis in producendo, alia pars poteſt habere acta, & ſatisfacere diſpoſitioni iuris, quod iudex procedat viſis actis. Et fuit ſemper ſeruatum in Rota, & ita ſeruari in Romana Curia dicit Vant. de nullit. in tit. a quo, & quib. modo num. 21. in fine, poſtquam plura deduxit ad propoſitum noſtrum.

Palentina Beneficij. Vener. 4. Iulij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum, & per teſtes.*

2 *Poſſeſſor de tempore litis motæ etiam poſt ſententiã priuationis contra ſe latam, a qua eſt appellatum, eſt manutenendus.*

3 *Recurrenti per ſe, vel procuratorem ad iudicem laicum, denegatur audientia.*

4 *In probãdo recurſu ad iudices laicos ſufficiunt leuiores probationes.*

DE-

DECISIO CCCCXXV.

DE poſſeſſione Alphonſi ſatis videbatur conſtare
1 ex depoſitione teſtium. † Poſſeſſio enim non
modò probatur per inſtrumentum adeptionis, verùm
etiam ex depoſitione teſtium. Rebuff. in prax. de miſſ.
in poſſeſſ. numer. 41. Et fuit dictum in cauſa Placen-
tina Capellaniæ 17. Nouembris 1603. coram Illuſtriſ-
2 ſimo Pamphilio. † Vnde ſuccedunt regulæ, quod
poſſeſſor de tempore motæ litis, eſt manutenendus, §.
hodie, inſtit. de interd. Et hæc procedunt etiam non
obſtante ſententia lata contra Alfonſum, quia eſt ſu-
ſpenſa per appellationem, & interim ſua poſſeſſione
non eſt priuandus.

3 Sed difficultas conſiſtit in eo, quòd Alphonſo eſt
deneganda audientia, quia plures recurſus habuit ad
iudices laicos, itaut nec poſſit petere manutentionem,
vt pluries fuit reſolutum. Et ad hunc effectum ſuf-
ficit, quod eius procurator recurſus habuerit, quia
præſumitur de mandato principalis feciſſe, & cum
res ſit difficilis probationis, leuiores probationes ſuf-
ficiunt, cùm agatur ſolùm ad effectum denegandi au-
dientiam, donec obtinuerit abſolutionem a ſanctiſſimo
Domino noſtro.

Lucana iuriſpatronatus. Lunæ 4. Iulij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Patronus non poteſt præſentare lite pendente inter præſentatos.*
2 *Cap. 1. & 2. vt lit. pend. in 6. habent locum, etiam in præſentatione.*
3 *An lite pēdente poſſit præſentari collitigans ſuperſtes.*
4 *Lis dicitur pendere ſuper titulo beneficij, quando vterque collitigās prætendit beneficium eſſe ſuum.*
5 *Lis calumnioſa non facit beneficium litigoſum.*

DECISIO CCCCXXVI.

1 DOmini reſoluerunt, vltimo loco præſentatum
non eſſe inſtituendum, quia cùm lis penderet
ſuper titulo beneficij inter Franciſcum Priami appro-
batum per concurſum ab Ordinario, & Vincentium
de Dominicis præſentatum, non potuerunt patroni
poſt ceſſionem dicti Dominici, ex quo obtinuit aliud
beneficium incompatibile, præſentare alium colliti-
2 gantem, cap. 1. & 2. vt lit pen. in 6. † Quæ iura loquen-
tia de eluſione, habent ex identitate rationis etiam
locum in præſentatione. Calder. conſ. 1. eodem titulo.
Caſſad. deciſ. 3. num. 5. pariter eodem titulo Creſ. dec.
8. de iurepatronat. Lap. alleg. 22. nume. 3. vbi addentes
in verb. renunciare, dant concordantes, & DD. de com-
3 muni teſtantur. † Quibus non reſiſtit idem Creſcent.
deciſ. 10. eodem tit. de iurepatr. quia, quicquid ſit de
veritate illius opinionis, loquitur in præſentatione
facta lite pendente, de collitigante ſuperſtite, qui fuerat
præſentatus per prius, quo caſu extinguitur lis, quod
non eſt caſu noſtro.

Quòd autem lis penderet ſuper titulo beneficii, non
poteſt dubitari, quia poſt appoſitionem edictorum,
ſe oppoſuit fiſcalis, & poſtmodùm Franciſcus aſſe-
rens, ſe fuiſſe approbatum in concurſu, & negans
iuſpatronatus, & dicens, hoc non poſſe impedire,
quominus obtineret à ſancta ſede Apoſtolica proui-
ſionem parochialis, iuxta diſpoſitionem Concilij Tri-
dentini. Quæ, & ſi fortaſſe non ſufficerent ad facien-
dum beneficium litigoſum ex deductis per Bald. in
auth. litigioſa, numer. 1. C. de litigioſis, tamen in pro-
greſſu cauſæ produxit literas Apoſtolicas, & allegauit
ſe poſſidere, & propterea non eſſe locum petitioni fa-
ctæ per partem aduerſam, quæ oppoſuit, literas præ-
fatas fuiſſe ſubreptitias, ex multis. Vnde negari non
poteſt, quin lis inter ipſos penderet, ex alleg. per Aſin.
in prax. §. 17. c. 1. nume. 7. † Et quod hæc lis eſſet ſuper 4
titulo beneficii, cum vterque prætenderet, benefici-
um eſſe ſuum, gloſ. in Clem. diſpendioſam, in verbo
beneficiis, ibi ſi vero agatur de iudice, vbi Card. num.
16 Vital. Imol. & alii, de iudic. Bald. in dicta auth. li-
tigioſa, num. 1. C. de litig. † Et hæc prætenſio Franci- 5
ſci non poterat dici calumnioſa, itaut talis lis non eſ-
ſet habenda ad hunc effectum in conſideratione, vt per
Lanc. de attent. in præf. num. 601. in verſ. 8. & vlt. limi-
tatur, cum cauſa poſtea diu fuerit in Rota agitata, &
valde dubitatum de hoc iure patronatus, vt patet ex
deciſionibus factis.

Neque obſtat, quod ſententia fuit in partibus lata
tantum ad fauorem fiſci, quia nihilominus patronus,
& præſentatus fuerunt proſequuti etiam iudicium
contra Franciſcum Priami, narrando in commiſsione,
quòd ſententia fuerat lata, forſan etiam ad ſui fauo-
rē, & obtinuerunt illum citari ad dicendum contra cō-
miſsionem. Et ſemper iudicium cum ipſo etiam fuit
agitatum. Vnde non eſt quærendum, an ex dicta prola-
tione ſententiæ tantum contra fiſcum potuerit dici lis
extincta, reſpectu Franciſci, cùm poſtmodum iudi-
cium ſemper contra dictum Franciſcum fuerit agita-
tum.

An autem beneficium ſit debitum Franciſco, & an
ei ſuffragetur ſubrogatio obtenta, non eſt præſentis in-
ſpectionis.

Romana Domus & Cenſus. Vener. 4. Iulij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Duæ ſententiæ conformes inter ciues, & incolas, ex ſtatuto Vrbis, c. 178. lib. 1. faciunt rem iudicatā.*
2 *Statutum de duabus conformibus ſeruatur in Rota.*
3 *Sententiæ conformes in aliquo debent in eo exequi, licèt in alia re ſint diſformes.*
4 *Incolatus probatur ex eo quòd quis talem ſe vocat.*

DECISIO CCCCXXVII.

DOmini reſoluerunt, conſtare de re iudicata, &
propterea eſſe locum exequutioni, iuxta tex. in
l. 2. & l. ſi vt proponis, & l. exequutorem, C. de exequut.
rei iudic. l. 1. ff. de re iudic. Niſi tamen obſtet intereſſe
Vrſelinæ & Philippi, de quo erit particulariter agen-
dum. † Fuerunt enim inter ciues, & incolas latæ duæ 1
ſententiæ Rotales conformes, quæ vigore ſtatuti Vr-
bis, c. 178. lib. 1. habent vim rei iudicatæ. † Quod ſta- 2
tutum, omiſſa quæſtione, ſi ſimpliciter ſumatur, ac
cenſeri debeat ordinatorium, vel deciſorium, ſatis
eſt, quòd cum eo diſponatur, vt debeat ſeruari in
omnibus curiis inter ciues, incolas, & diſtrictuales
Vrbis, debeant quoque ſeruari apud nos, vt alias e-
tiam ponderauit Rota in cauſa Romana hæreditatis
de Gomicibus, 21. Iun. 1557. coram S. M. Clemente
VIII.

Digitized by Google

VIII. Et quod ſententiæ ſint conformes, & iudiciũ ſe-
deat inter ciues, & incolas dubitari non poteſt. Nam
reſpectu primi hoc patet ex lectura ſententiarum, qua-
rum ſecunda, & ſi diſcordet à prima quoàd condem-
3 nationem fructuum qui percipi potuerant, † ſatis eſt,
quòd in aliis conueniant, itaut poſſint exequi in eas
partes in qua ſunt conformes. Couar. practic. quæſt. c.
25. nu. 6. verſ. 11. Afflict. deciſ. 362. in fine. Surd. conſ.
4 402. num. 11. Reſpectu verò ſecundi, † cùm Lauren-
tius vocauerit ſe incolam Vrbis, & eius filij vocent ſe
5 Romanos, ſatis in eorum præiudicium probatur, in-
colatus, & ciuilitas, Alexand. conſ. 150. numer. 1. &
2. lib. 2.

Non releuat reſtitutio in integrum, quia fuit præ-
fixus terminus ad docendum de cauſis reſtitutionis, &
7 in termino nihil fuit doctum. Et licet hodie deducatur
nullitas primæ ſententię, tamen non officit, quia Rota
habuit negocium pro integato, quoàd ea quæ dedu-
cebantur circa proceſſum agitatum per contradictas
contra Dominicum Et ideo proceſſit ad confirmatio-
nem, ſtante iuſtitia ſententiæ, prout paſſim fieri con-
ſueuit, in vna cauſa Aſianen. beneficij 26. Februarii
1567. coram Gropperio, & in cauſa interamnen. bono-
rum 14. Nouembris coram D. Ludouiſio.

Vercellen. Archipresbiteratus. Ven. 4. Iulij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Obitus probatur ex fide parochi.*
2 *Clericatus, & doctoratus probatur per teſtes de pu-
blica voce, & fama.*
3 *Reſeruatio penſionis probatur ex literis reſeruationis.*
4 *Valor beneficij probatur per teſtes.*
5 *Poſita in literis, quæ non ſunt poſita in ſupplicatio-
ne, non egent iuſtificatione.*
6 *Exequutor cum clauſula* QVATENVS PER DILI-
GENTEM EXAMINATIONEM IDONEVM REPE-
RERIS, *poteſt procedere ad examen abſque citatio-
ne partis.*

D E C I S I O CCCCXXVIII.

POſtquàm per binas deciſiones fuit reſolutum, gra-
tias D. Marci Antonii eſſe iuſtificatas, quoàd re-
ſeruationem, dubitaui, an quoque eſſent iuſtificatę
quoàd reliqua. Et Rota, omiſſo quòd particulariter
videatur de valore, cenſuit affirmatiue reſponden-
dum. Nam quòd Archipresbiteratus, & Canonica-
tus vacauerint per obitum Octauii, benè probant te-
ſtes iuxta 13. in ſummario num. 7. qui etiam probant
ſuper tertio, quòd Archipresbiteratus non eſt prima
Dignitas poſt Pontificalem, & quòd vnà cum Cano-
nicatu ſolet retineri ſine diſpenſatione Apoſtolica.
1 † Obitus verò in menſe Septembri probatur ex fide
Curati, vt in ſummario num. 3. & deponunt teſtes in
ſummario num. 4. cum aliàs ſufficerent leuiores pro-
bationes, cum non agatur de probando obitu in men-
ſe ad effectum reſeruationis, iuxta deciſionem Put.
2 266. lib. 3. pluries canonizatam, † Clericatum verò,
necnon & Doctoratum probant teſtes in ſummario
numer. 5. ad quæ probanda ſufficiunt teſtes de publica
voce, & fama, vt per Veral. deciſ. 277. part. 1. Quòd
autem Archipresbiteratus habeat curam animarum,
prout fuit ſuppletum narrari in gratia, (perinde va-
lere,) probant teſtes in ſummario nume. 10. Qui etiam
in ſummario num. 11. benè probant reſeruationem
penſionis, prout fuit narratum in eadem gratia (perin-
de valere.) † Et de ea etiam conſtat ex literis reſerua- 3
tionis. † Et in ſummario num. 15. probant valorem 4
obuentorum, ad quod probandum ſufficit qualis pro-
batio, & minor quàm ſemiplena, prout ſeruat Rota.
Et denique intruſio de qua habetur mentio in primis
literis, & in gratia [perinde valere,] † cum non lega- 5
tur in ſupplicationibus, ſed tantum in literis, non eget
iuſtificatione, quia in illis apponitur ad euitandam ſo-
lutionem annatę, donec impetrans poſſeſſionem poſſit
conſequi, vt fuit dictum in cauſa Legionen. præſtimo-
niorum 5. Iulii 1593. coram Reuerendiſſimo Pacen,
& in cauſa Calaguritana beneficij de Arriola 26. Iunij
1595. coram bon. mem. Gyptio. Et poſtremò commiſ-
ſio data exequutori, ſcilicet (quatenus per diligentem
examinationem M. Antonii ad id idoneum eſſe repe-
reris,) fuit adimpleta, cum fuit examinatus, & idoneus
repertus, vt in fide quæ habetur, nu. 6. † Ad quod exa- 6
men potuit procedere exequutor abſque citatione par-
tis, vt poſt Innoc. dicit Felyn in cap. final. nume. 36. de
præſumpt.

Romana Liquidationis fructuum Merc. 19. Nouembris 1608.

S V M M A R I V M

1 *Ex reuolutione regiſtri probatur ſententiæ validitas,
vel nullitas.*
2 *Fructus officiorum liquidari poſſunt ex libris depo-
ſitarij officiorum.*

D E C I S I O CCCCXXIX.

DOmini dixerunt, ſententiam Rotalem liquida-
toriam fructuum eſſe confirmandam, cum ſit
valida, & iuſta. † Ex reuolutione enim regiſtri appa- 1
ret interueniſſe omnia quæ requiruntur ad validita-
tem ſententiæ, qui eſt modus probandi eius validita-
tem, vel inualiditatem. Gem. conſ. 57. num. 1. Alexan.
conſ. 186. num. 15. lib. 2. Iuſtitia etiam eſt manifeſta
quia cùm liquidet fructus officij ſcriptoriæ Breuis in
ducatis de Camera noui 543.9 & ſcutis 15. monetæ, à
prima die menſis Auguſti anni 1601. vſque, & per
totum menſem Septembris anni 1605. prout pars fue-
rat condemnata, apparet, huiuſmodi liquidationem
ritè & rectè factam, † cum fuerit deſumpta ex libris 2
D. Roberti Primi, qui eſt depoſitarius officialium ſcri-
ptorum Breuium, qui non eſt præſumendus voluiſſe
in ſui præiudicium adnotare maiorem ſummam, quã
officia redderent, ſtante maximè legalitate perſonæ,
& propterea dictis partitis eſt ſtandum, iuxta notata
per Ioan. de Anan. in conſ. 35. num. 2.

Ceſenaten. Bonorum. Lunæ 24. Nouembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Promiſſio dotis in genere probari poteſt ex conie-
cturis.*

Digitized by Google

2 *Quantitas dotis incertæ taxari debet à iudice, cuius arbitrio ſtatur, etiamſi arbitretur, totum patrimonium eſſe dandum in dotem.*

DECISIO CCCCXXX.

CVm bona quæ obuenerunt in portione Ludouicæ, non excedant valorem ſcutorum 596. ſi con-
1 ſtat de promiſſione dotis in genere, † quod admittebant Domini poſſe probari ex coniecturis, ex ponderatis per Surd. in conſ. 94. numer. 18. lib. 1. de quo erit
2 particulariter agendum, † cùm hoc caſu quantitas debeat taxari arbitrio iudicis, Bald. conſ. 102. in 1. col-
lect. poſt med. verſ. a caſu, vol. 4. & l. fin. num. 8. C. de ſent. quæ ſin. cert. quant. Iaſ. in rubr. ff. ſol. matr. num. 2. cum aliis per Surd. d. conſ. 94. num. 31. Domini arbitrati ſunt, quòd omnia prædicta bona conſtituant dotem, quia attenta qualitate perſonarum, vt deponunt teſtes, Vir tanta dote dignus erat. Quod etiam comprobatur, ex quo alia ſoror dedit ſuam portionem aſcendentem ad ſimilem ſummam in dotem viro. Vnde rectum eſt arbitrium, quod prædicta bona conſtituant dotem, etiam quod abſorbeant totum patrimonium Ludouicæ. Bart. in l. ſi conſtante, nume. 78. ff. ſolut. matr. Bald. in d. l. fin. d. num. 8. & in l. nulla num. 7. verſ. ſi autem de dote, C. de iure dot. & late Surd. vbi ſuprà nu. 29.

Paderbonen. Canonicatus. Vener. 28. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium conceſſum ſimpliciter iudici, non debet lædere ius partis.*

2 *Prouiſus ab Ordinario, & poſſidens, eſt legitimus contradictor contra prouiſum Apoſtolicum gratioſè ſubrogatum, ita ut agẽdum ſit ordinariè, non exequutiuè, & num. 4.*

3 *Exequutio literarũ Apoſtolicarum regulatur eiſdẽ terminis quibus l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.*

5 *Subrogatio gratioſa non prodeſt, niſi quando beneficium eſt litigioſum, ad effectum procedendi exequutiue contra prouiſum ab ordinario, & poſſeſſorem.*

6 *Rota de ſtylo concedit inhibitiones, aſſerto procuratori, etiam parte opponente, dummodò intra duos menſes docuerit de mandato.*

7 *Ante exequutam citationem non dicitur lis introducta, ad effectum, quod beneficium efficiatur litigioſum.*

DECISIO CCCCXXXI.

DOmini reſoluerunt, intrare arbitrium ad effectum ſuperſedendi in exequutione literarum Apoſtolicarum, & non ad effectum illas exequendi,
1 † quia cum arbitrium conceſſum ſit ſimpliciter iudici, non debet lædere ius partis, Bald. in conſ. 217 circa finem, verſic. vnde ſciendum eſt lib. 4. Et propterea cum D. Theodorus ſit in poſſeſſione collationis ſibi factæ à Canonico Turnario, eſt legitimus contradi-
2 ctor, † & contra eum non poteſt procedi exequutiuè, ſed ordinariè eſt agendum, & ille obtinere debet, qui potiora iura habet, vel probauerit. Bart. in l. final. num. 21. verſ. aut comparet aliquis qui dicit poſſidere, C. de edict. d. Adr. tol. Dec. ibidem, num. 41. Roland. cõſ. 78. num. 5. & 27. lib. 3. qui licet loquantur in terminis
l. fin. † Tamen eadem eſt ratio in noſtris terminis Mo 3
hed. deciſ. 13. art. fin. vt lit. pend. Et in his terminis fuit reſolutum, coram me in cauſa Celſonen. Canonicatus, 1. Iunii 1607. & aliàs ſæpiùs.

Neque obſtat, quòd D. Theodorus habeat titulum 4
à Canonico Turnario, D. verò Gulielmus habeat titulum à Papa, & ſubrogationem gratioſam, quia nihilominùs D. Theodorus eſt legitimus contradictor ad effectum impediendi proceſſum exequutiuum, iuxta notata in capitulo, ſi à ſede de præben. lib. 6. Et fuit reſolutum in cauſa Elerien. beneficii ſancti Saluatoris, 16. Nouembris 1602. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano. Et quoàd ſubrogationem gratioſam (quicquid dicendum eſſet ſi ſubrogatio gratioſa in caſu iſto intraret,) in hoc caſu non eſt habenda ratio
dictæ ſubrogationis, † cum non poſſit, niſi quando be- 5
neficium eſt litigioſum. Vital. in Clem. 1. num. 41. verſ. & ideo vt lit. pend. vel alias reſeruatum, vel affectum, prout Rota ſeruat. Nam licet prætendatur adfuiſſe litem, tamen ea non probatur, cùm non conſtet de mandato expreſſo, aut tacito illius qui commiſſionem impetrauit. Et licet obtinuerit etiam inhibitionem, cum promiſſione de rato, ex hoc magis arguitur, quòd
non conſtet de mandato, † quia de ſtylo Rotæ inhibi- 6
tiones ſolent concedi aſſerto procuratori, etiam parte opponente, dummodò intra duos menſes docuerit de mandato, vt per Vital. deciſ. 386. lib. 1. in manuſ.
† Vltra quod ante exequutam citationem non dicitur 7
lis introducta ad effectum, quod beneficium efficiatur litigioſum, vt per Achil. deciſ. 10. de reſcr. Vital. in clem. 2. nu. 24. & 25. vt lit. pend.

Denique non officit, quòd Papa voluit concurrere cum Ordinario, quod potuit facere, ex late deductis in in cauſa Meten. Canonicatus, 8. Nouembris 1577. coram bon. mem. de Rubeis, quia de his agendum erit in iudicio ordinario. Satis enim eſt, quòd in hoc caſu non poſſit procedi exequutiuè, cùm D. Theodorus ſit legitimus contradictor.

Romana Fideicommiſſi de Marganis Ven. 28. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus impoſitio ſuper re fideicommiſſaria eſt valida pro quantitate legitimæ, & Trebellianicæ.*

2 *Res fideicommiſſaria ſuper qua cenſus eſt impoſitus pro quantitate legitimæ, & Trebellianicæ, reſoluto cenſu reſtituitur fideicommiſſo ſi cenſus ſuper alia re ſubiecta fideicommiſſo imponatur.*

3 *Aſſerenti in ſui fauorem, non creditur, niſi concurrant coniecturæ, vel veriſimilitudo.*

DECISIO CCCCXXXII.

PRæſuppoſito inter alia, quod Stephanus, & Baptiſta de Marginis ante annum 1554. conſumpſerint legitimam, & Trebellianicam ipſis debitam in bonis Iacobi patris, Dubitaui an cenſus impoſitus per dictos Stephanum, & Baptiſtam de dicto anno 1554. ad fauorem Ioannis à Porta ſuper caſali Criognolæ ſuppoſito fideicommiſſo eſſet validus, vel nullus. Et Rota cenſuit, eſſe validum, quia Ioannes priùs emerar

rar

Digitized by Google

rat certam domunculam in regione Tranſtyberim à
dictis Stephano, & Baptiſta, pretio ſcut. 400. quam
cùm reperetur eſſe cenſu grauatam, egit pro conſequu-
tione pretij, & obtinuit, & cum Domini Margani
non haberent vnde ſoluerent, impoſuerunt cenſum
ſuper dicto Caſali, & illum vendiderunt Ioanni pro
1 dictis ſcutis 400. † Vnde cùm venditio domus fuiſſet
valida, quia tunc non erat conſumpta legitima, &
Trebellianica, & propterea in eas veniat computan-
da. Aret. conſ. 18. & 19. Ruin. conſ. 135. num. 11. li. 3.
ſequitur, quod mediante iſta reſtitutione pretij, ven-
ditio fuerit reſoluta, & domus fuerit reſtituta fideicō-
2 miſſo, † & cenſus impoſitus cenſetur ſubrogatus in lo-
cum dictæ domus per priùs alienatæ, iuxta notata per
Card. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 8. num. 28. &
benè facit tex. in l. ſi donante, 37. §. ſi dominus, & ibi
gloſſ. ff. de donat. inter vir. & vx. & not. per Oldr. conſ.
224. nu. 25. verſ. ad hoc quia, & per Grat. in conſ. 123.
num. 8. & ſeqq. lib. 1.

Neque eſt verum, quòd non conſtat de alienatione
3 domus facta ad fauorem Ioannis à Porta, † & non
creditur aſſertioni Stephani, & Baptiſtæ grauatorum,
l. qui teſtamentum, ff. de probat. Creſc. deciſ. 3. nume. 6.
de conſtit. quia hæc procederent, ſi allegaretur nuda
confeſſio, & ita loquitur tex. in d. l. qui teſtamentum.
Sed concurrunt in caſu iſto coniecturæ, quia cùm re-
trouenditio fuerit facta, ea quo non erat libera, prout
fuerat promiſſum, ſed cenſu onerata, verè conſtat de
impoſitione huius cenſus, vt habetur in præſuppoſi-
tis. Et ſic, cùm conſtet de iſto primordio veritatis, ori-
tur maxima coniectura, quod confeſſio ſit vera, vt
per Alexand. conſ. 18. per totum librum tertium, qui
ita limitat diſpoſitionem dicti text. in l. qui teſtamen-
tum, Dec. conſ. 96. numer. 3. verſ. primo principaliter,
vbi inquit, ſufficere in terminis d. l. qui teſtamentum,
quòd confeſſio ſit veriſimilis, prout in caſu iſto, quia
non poteſt allegari ratio, ad quid hæc confeſſio fuerit
facta, cū certum eſſet, quod in reſtitutione erat haben-
da ratio omnium alienationum, vt videretur, an aliquid
vltra debitas detractiones fuerit alienatum.

Romana Reſciſſionis Contractus. Lunæ. 1. Decembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum Vrbis cap. 151. lib. 1. de contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris, non habet locum, quando mulier ſe obligat pro dote vel pro augmēto dotis, nu. 2.*

3 *Habet tamen locum in augmēto dotis, quod fit à perſona quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare.*

4 *Proximioribus impeditis, aut interuenire nolentibus, cū decreto iudicis poteſt celebrari contractus, & proximiores dicuntur impediti, qui commodè eodem die interuenire non poſſunt.*

5 *Donatio cum onere alendi, non eget inſinuatione.*

6 *Statutum Vrbis cap. 150. lib. 1 procedit in donationibus, quæ de iure inſinuationem requirunt.*

7 *Donatio reciproca, aut ob cauſam non requirit inſinuationem.*

D E C I S I O CCCCXXXIII.

Licèt Domini admittant concluſionem, quòd ſta- 1
tutum Vrbis, cap. 151. lib. 1. de contr. ſine cert. ſo
lem. non valituris, non habeat locum, quando mulier
obligat ſe pro dote, vt per Lamb. de contr. gloſ. 21. nu.
2. & 4. & ſeqq. Pitt. deciſ. 160. lib. 3. Capit. deciſ. 199.
part. 3. Et fuit reſolutum in cauſa Romana dotis 29.
Maii 1601. coram R. P. D. meo Ottembergo, & alias
ſæpiùs. † Et quod idem dicendum ſit de augmento 2
dotis, vt per Gabr. conſ. 10. num. 6. lib. 1. † Tamen pla- 3
cebat etiam, quòd hæc non habeant locum, quando
augmentum dotis fit a perſona, quæ non tenetur do-
tare, & prohibetur donare, quia tunc augmentum
dotis præſumitur factum ad defraudandum ſtatu-
tum, vt benè cōſiderat in terminis ſtatuti Vrbis Gabr.
d. loco. Et propterea cùm in caſu iſto mulier, quæ poſt
contractum matrimonium fecit augmentum dotis,
non teneretur dotare, & prohibeatur donare, ideo di-
ctum augmentum præſumitur factum ad defraudan-
dum ſtatutum, Sed videbatur ceſſare omnis difficul-
tas, quia etiamſi hæc fuerit donatio, nihilominùs in-
teruenerunt in ea ſolemnitates requiſitæ in dicto cap.
151. quia fuit facta interueniente curatore, cum de-
creto iudicis, † qui proximioribus impeditis, aut in- 4
teruenire nolentibus, potuit celebrare contractum.
Rom. conſ. 36. nume. 1. in fine Abb. conſ. 65. numer. 2.
poſt med. verſic. & facit quod in ſimilibus terminis, vbi
de communi teſtatur, par. 2. Et fuit reſolutum in cau-
ſa Firmana reſtitutionis dotis, 23. Iunij 1603. coram
R. P. D. meo Decano.

Neque releuat, quod Martha donatrix haberet con-
ſanguineos, quia non probatur, quod eadem die do-
nationis eſſent in Vrbe, & quòd commodè interueni-
re potuiſſent iuxta not. per Bart. in l. ſi tertius, nume. 5.
& 6. ff. de aq. pluu. arc. Parl. conſ. 56. nume. 35. lib. 1. Et
meliùs ad propoſitum Bald. in l. in coniunctione, pro-
pè fin. num. 4. C. de nupt. Et in terminis ſtat etiam de-
ciſio Guidob. 97. incip. in caſu ſtatuti. Et fuit reſolutum
in dicta cauſa Firmana reſtitutionis dotis, coram R. P.
D. meo Decano.

Neque etiam releuat, quòd iſta donatio non fuit 5
inſinuata iuxta præſcriptum ſtatuti, in cap. 150. lib. 1.
quia dixerunt Domini, quod cum fuerit donatio cum
onere alendi, & ſoluendi ſcuta 15. annua, necnon ſcu-
ta 10. poſt obitum donatricis, non eget inſinuatione,
† quia ſtatutum loquitur in donatione, quæ de iure 6
inſinuationem requirit, † qualis non eſt donatio reci- 7
proca, ſed viciſſitudinaria, aut ob cauſam, vt per Clar.
in §. donatio, quæſt. 16. verſ. ſed nunquid Tiraq. in l.
ſi vnquam, in vit. donatione largitus, num. 127. Aret.
conſ. 17. num. 9. Gabr. de donat. concl. 1. numer. 60.
65. & 69. Et in terminis, quòd ſi donatio fiat vt do-
nans alatur, & propterea quòd iſta donatio, cùm non
ſit ſimplex, ſed ob cauſam, non requirat inſinuationē,
dicit poſt alios Surd. de alim. tit. 8. priuil. 27. nu. 4. Et ſæ-
pè dixit Rota, vt in cauſa Romana Viridarij 23. Fe-
bruarij 1590. coram bon. mem. Orano.

Et ità concluſum pro validitate contractus, reſer-
uato tamen vt videatur, an donatio facta per Martham
ſit exceſſiua, ita vt in exceſſu requireretur inſinuatio,
vt per Alexand. conſ. 21. nu. 4. lib. 3. Gabr. vbi ſupr. nu.
68. vbi alios allegat. & an huiuſmodi donationi obſtet
defectus ſubſcriptionis, iuxta diſpoſitionem ſtatuti, in
cap. 149. lib. 1. de donat. int. vir. & vx. & cauſ. mortis.

Roma-

Digitized by Google

Romana Molendini. Ven. 12. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Quando plures actiones oriuntur ex diuerſis factis, poſſunt ſimul, & ſemel intentari, ſiue ſint omnes criminales, ſiue ciuiles, ſiue mixtæ.*
2 *Paritas in iudicijs eſt ſeruanda.*
3 *Cauſa criminalis præiudicialis ciuili, non impedit quominùs peti poſſit manutentio in ciuili, lite pẽdente.*
4 *Iudicio poſſeſſorio, & petitorio ſimul pendente, coram eodem iudice, de poſſeſſorio prius poteſt cognoſci, de eo priùs liquet.*

DECISIO CDXXXIV.

DOmini dixerunt, in caſu de quo agitur, cauſam
criminalem non eſſe præiudicialem ciuili, itaut
in ciuili ſuperſedendum ſit, donec terminetur cri-
minalis, quia Hercules mouit iudicium ciuile de
anno 1603. pro conſequutione ſui crediti, & eo vigore
mandati ad eius fauorem relaxati, cepit poſſeſſionem
molendini 3. Ianuarii 1604. Vnde licet 10. Maii eiuſ-
dem anni 1604. Octauianus introduxerit iudicium
criminale, querelando contra eum, tamquam vſura-
rium, in quo iudicio criminali, dato quòd potuiſſet
contineri etiam iudicium ſpolii, quod prætendebat
Octauianus vigore dicti mandati relaxati ad fauorem
Herculis, tamen Octauianus potuit deducere princi-
paliter eundem articulum ſpolii in alio iudicio, l. ſed
in antè ff. de except. Natt. conſ. 137. in fine iuncto nu.
25. lib. 1. prout introduxit de anno 1605. & obtinuit
1 contra Herculem. † Nam quando plures actiones o-
riuntur ex diuerſis factis, poſſunt ſimul, & ſemel in-
tentari omnes criminales, ſiue ciuiles, ſiue mixtæ, ex
allegatis per Natt. dicto conſ. 137. nume. 4. Surd. conſ.
139. num. 6. lib. 1. Vnde cum Hercules appellauerit à
decreto obtento per Maſcarinum in iudicio ſpolii prin-
cipaliter intentato, & cauſam introduxerit in Rota,
non poteſt impediri Hercules, quominus petat manu-
tentionem in Rota, quia, Octauianus ipſe diuiſit iu-
dicium. Quæ diuiſio ita prodeſſe debet Herculi, ſicut
2 profuit Octauiano, quia paritas in iudiciis eſt ſeruanda,
cap. non licèt, & c. in iudicijs, de reg. iur. cum concord.
per gloſ. vtrobique alleg.
3 Nec eſt verum, quòd ex eo cauſa criminalis eſt præ-
iudicialis ciuili ex quo pronunciato, quòd contractus
ſit vſurarius, non erit ampliùs agendum de poſſeſſio-
ne, quia hoc eſt verum lite finita, ſed durante lite,
cùm Hercules intent iudicium retinendæ, non eſt
impediendus, quod pendente iudicio criminali non
petat manutentionem, quia circa hoc petitorium
criminale non præiudicat poſſeſſorio retinendæ ciuili
quod durat ſolum quantum ipſa lis. Et ideo ſententia
ferenda non poteſt præiudicare huic poſſeſſorio du-
4 rante lite, † & propterea ſicuti petere poſſet manuten-
tionem, ſi vtrumque iudicium, petitorium, & poſſeſſo-
rium penderet coram iam uncul. rore, quia de poſſeſſo-
rio, prius poteſt cognoſcere, niſi de eo priùs liqueret,
ex allegatis per Contard. de mon. poſſeſſ. in ſecunda
limitatione ratione mixturæ, §. 5. nume. 26. ita & cum
Octauianus ſeparauerit huiuſmodi iudicia, dicendum
eſt, cauſam criminalem non eſſe præiudicialem ciuili,
itaut in Rota non poſſit cognoſci, an Hercules ſit ma-
nutenendus.

Bononien. de Pepulis. Vener. 12. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Non poteſt quis alteri ſtipulari, etiamſi verba obligatiua proferantur in perſonam ſtipulantis, exequutiua verò in tertium, niſi ſtipulantis interſit, quo caſu ipſi ſtipulanti ius acquiritur, & tertius non poteſt agere abſque ceſſione, nu. 2.*
3 *Stipulatio fauore dotis ad fauorem tertij, eſt valida. Item ad fauorem pauperis, non alienantis, nume. 4.*
5 *Diſpoſitio imperſonaliter concepta in ſtipulatione, refertur ad ſtipulantem.*
6 *In ſtipulatione facta ad fauorem tertij, vt tertio ius quæratur, non eſt opus ceſſione.*
7 *Stante ſtatuto diſponente, quòd ex ſtipulatione alteri facta ius quæratur, ad effectum agendi ceſſio non eſt neceſſaria.*

DECISIO CCCCXXXV.

NObiles fratres de Pepulis conuenerunt, quod
ſolueretur certum quid annuum illi qui curam
educationis Comitis Aloyſii haberet, & poſtquam
peruenerit ad 20. ſuæ ætatis annum, ceſſaret prædi-
cta ſolutio, & ſubditur: (Et li detti Signori Fratelli
l'habbino à comprare di commune vno credito di
ſcudi 150. l'anno, & per ſino che ſe li comprarà cia-
ſchedono l'habbia da reſpondere, e pagare ſcudi 50.
d'oro.) Et quoàd hæc omnia interuenit ſtipulatio in-
ter ipſos fratres. Hoc ſtante, dubitaui, An Comes
Aloyſius poſſet cogere vnum ex fratribus ad facien-
dum dictum inueſtimentum pro portione ſua, in ca-
ſu, & ad effectum de quo agitur, qui eſt, vt ſenten-
tię de partibus ſuper hoc ad fauorem Comitis latæ,
ſint iuſtæ, itaut ſit locus ſtatuto de duabus conformi-
bus, quia Rota non ſequitur ſententias aliquorum Tri-
bunalium, niſi docto de iuſtitia. Rota cenſuit, Co-
mitem Aloyſium potuiſſe petere inueſtimentum, ſtã-
te dicta ſtipulatione, ex qua ſibi fuit ius quæſitum.
† Nam licèt quis alteri non poſſit ſtipulari, l. ſtipula- 1
tio iſta, §. alteri, ff. de verb. oblig. l. ſi quis alii, inſt. de
inutil. ſtipul. † Et hoc etiam procedit, quando verba 2
obligatoria proferuntur in perſonam ſtipulantis, exe-
quutiua verò in tertium, vt (promittis mihi, ſoluere
Titio decem.) Niſi tamen ſtipulantis interſit, quo ca-
ſu ipſi ſtipulanti ius acquiritur, & tertius non poteſt
agere abſque ceſſione, vt per Bald. contra Bart. in l. ſti-
pulatio iſta, §. ſi ſtipuler, per totum, & ibi Angel. in §. ſi
quis inſulam, & Iaſ. in dicto §. ſi ſtipuler. numer. 10.
ante fin. vbi de communi teſtatur Rom. conſ. 441. in
princ. Caſtr. conſ. 171. nu. 2. col. 2. ante fin. verſic. cùm
tamen de iure communi lib. 2.
Tamen dixerunt Domini, hanc concluſionem mul-
tis modis limitari, vt per Bart. in dicto §. ſi ſtipuler, &
per Iaſ. ibidem num. 11. & ſeqq. cum. & alios. Et præ-
ſertim quando promiſſio eſt facta fauore dotis † quia 3
tunc ſtipulatio ſuſtinetur ad fauorem tertij, alio ſti-
pulante, ex latè congeſtis per Surd. de alim. tit. 8. qu.
73. nume. 8. vbi ſubdit, † quòd idem dicendum eſt de 4
alimentis pauperis, quæ gaudent eodem fauore dotis,
ex deductis per eundem Surd. loco præcitato. Et pro-
pterea, cum ſtipulatio fuerit facta pro alimentis Co-
mitis Aloyſij, qui tunc nihil habebat; quod pro-

batur quia eſt promiſſio annua, quæ non excedit
quantitatem alimentorum, Surd. de aliment. tit. 2.
quæſt. 12. nu. 5. vſque ad finem. Quod etiam ſuadetur,
quia voluerunt, promiſſionem annuam intrare in lo-
cum educationis particularis, iuxta notata per Surd.
vbi ſuprà, quæſt. 13. nu. 8. Vnde ſequitur, quòd cùm
iſta ſtipulatio ſit pro alimentis, etiam quòd ſit facta
per alium, ad fauorē ipſius Comitis Aloyſij, ſit valida.
Et ſatis etiam probatur ſtipulatio, quia adeſt in clau-
ſulis generalibus, (quoàd omnia & ſingula contenta
in diuiſione,) (quæ licèt verba obligatiua debeant
intelligi imperſonaliter, prout ſunt verba, (che li detti
5 fratelli l'habbino à comprare) † tamen hoc non refert,
quia ad validitatem actus verba debent referri ad ſti-
pulatorem, vt per Iaſ. in d. l. ſtipulat. iſta §. ſi ſtipuler.
nu. 10. in fin. ff. de verb. obl. Et propterea in hoc caſu
6 non eſt agendum de ceſſione, † quia cum ſtipulatio
fuerit facta, non vt ſtipulanti quæratur ſed Comiti A-
loyſio, ceſſio non erat neceſſaria, vt eleganter per
eum, qui benè diſtinguit hanc materiam in dicto §.
7 ſi ſtipuler, num 8. verſ. vnde dico. † Sed quatenus de
iure ceſſio fuiſſet neceſſaria, in hoc caſu non require-
retur, ſtante ſtatuto Bononien. diſponente, quòd ex
ſtipulatione alteri facta agi poſſit, vt notat. Iaſ. in di-
cto §. ſtipuler, numer. 29. & ibi apoſtil. dat concord.

Neque eſt, verum, quòd iſta promiſſio videatur in-
diuidua, & ideo non poterat agi contra vnum ex fra-
tribus pro portione ſua, quia vltra deducta in alia
deciſione, ſatis materia fuit diuidua, ex quo fuit a-
ctum de emendo credito in ipſa diuiſione. Et ſic vide-
tur dicendum, ſatis conſtare, mentem contrahen-
tium fuiſſe, vt quilibet teneatur pro portione ſua.

Alijs obiectis videtur ſatisfactum in prima deciſio-
ne.

Vrbeuetana Fideicommiſſi. *Lunæ 15. De-cembris 1608.*

SVMMARIVM.

1 *Obſeruantia ſubſequuta non æquiuoca, declarat actū antecedentem.*
2 *Heres non poteſt venire contra factum defuncti niſi repudiet hereditatem.*
3 *In diuiſione hæreditatis poſſunt vni aſſignari bona ſubiecta fideicommiſſo, alteri bona libera, niſi reclamat.*
4 *Enunciatiua antiqua vnica non probat.*
5 *Tranſactio facta propter timorem litis, eſt valida.*
6 *Tranſactio operatur, vt promiſſum illius vigore ſit debitum, etiam quòd verè non ſit.*
7 *Verba ſunt intelligenda ſecundum ſubiectam materiam.*
8 *Clauſula* SALVO IVRE, *eſt iurium præſeruatiua.*
9 *Fundans ſe in obſeruantia, oſtendere debet, actus obſeruantiæ habuiſſe effectum, ſcientibus illis, & non reclamātibus, in quorū præiudiciū agebatur.*
10 *Confeſſio pro exoneratione conſcientiæ multum operatur.*
11 *Obſeruantia valida non poteſt induci cū mala fide.*
12 *Non poteſt agere ſpolio, qui facto proprio cecidit à poſſeſſione.*

DECISIO CDXXXVI.

POſt reſolutiones factas quòd conſtabat de fidei-
commiſſo ad fauorem deſcendentium Petrucij
quia pars aſſerabat, obſeruantiam eſſe in contrarium,
& ex ea prætendebat declarari teſtamentum, iuxta 1
not. per Aym. conſ. 101. numer. 3. Menoch. conſ. 349.
num. 15. lib. 4 Decian. reſp. 124. numer. 15. lib. 3. Ideo
ſuper dicta obſeruantia volui particulariter videre.
Et per Dominos fuit reſolutum, dictam obſeruantiam
non adeſſe, nam dum primò deducebatur, ex quo Hu-
golinus nepos Petri teſtatoris ex Petrucio filio de an-
no 1365. diſpoſuerit dd fructibus ſalicis, legando cui-
dam Religioſo raſerios 50. tritici, tamen non inde
poteſt inferri ad aliquam obſeruantiam deſtructiuam
fideicommiſſi, cùm Hugolino ex perſona patris com-
peteret ius detrahendi, & propterea cùm iſta obſer-
uantia de neceſſitate non concludat contra fideicom-
miſſum, non releuat, iuxta notata in cap. in præſen-
tia, de probat. Et tanto magis, quia cum inſtituerit
hæredem Franciſcum vnicum fratrem, † dictus Fran- 2
ciſcus non poterat venire contra factum teſtatoris, ni-
ſi hæreditatem repudiaſſet, l. cùm à matre, C. de rei
vendi. Et hoc legatum nec etiam ſufficeret ad oſten-
dendam obſeruantiam, niſi doceretur de illius effe-
ctuatione. Gem. conſ. 14. nu. 5. verſ. quoàd ſecundum,
Alex. conſ. 32. in princ. lib. 6.

Nec etiam dum ſecundò deducitur, quòd inter fi-
lios dicti Franciſci fuit facta diuiſio bonorum, & in
portione alteriuss ex fratribus obuenerunt bona ſu-
biecta fideicommiſſo, in portione vero alterius bona
libera, vt conſtat ex infeudatione dd. bonorum, quæ
datur poteſt induci aliqua obſeruantia, quia certi
iuris eſt, quod in diuiſione, alteri ex fratribus non re- 3
clamanti poſſunt aſſignari bona ſubiecta fideicom-
miſſo, alteri vero libera, vt notat Modern. de fidei-
com. art. 52 num. 62. & 63. Prout nec etiam induci- 4
tur obſeruantia, ex quo Roduifus vnus ex filiis dicti
Franciſci inſtituit hæredem Hugolinum iuniorem fra-
trem, quia vltra quòd hoc non probatur, cum allege-
tur vnica tantum enunciatiua, quæ licèt antiqua, cum
ſit vnica, non probat, l. non nudis, l. non epiſtolis, C.
de probat. Tamen, etſi hoc probaretur, nec releuaret,
quia non apparet, quòd diſpoſuerit de bonis ſubiectis
fideicommiſſo, & hoc deberet probari, & non ſuffice-
ret, niſi etiam oſtenderetur, diſpoſitionem habuiſſe
effectum, iuxta notata per Gemin. & Alexand. locis
ſuperiùs allegatis.

Et pari modo etiam non ſuffragatur, quod Imperia
neptis dicti Franciſci, ex Carolo filio, de anno 1527.
per viam tranſactionis ceſſerit iura ſua, quæ habebat
ſuper caſtro Corbariæ, vigore ſucceſſionis, & promiſ-
ſionis dotis, quia non inde oritur aliqua obſeruantia
contra fideicommiſſum, quia cum fuerit actum per
viam tranſactionis, † ſufficit ad eius validitatem, quòd 5
adeſſet timor litis, Rom. conſ. 244. num. 2. Ang. Aret.
conſ. 38. numer. 16. † Et operatur quod promiſſum il- 6
lius vigore ſit debitum, etiam quòd verè non ſit, l. ſi ex
2. C. de cond. indeb. Aym. conſ. 717. nume 26. Sed pro-
pterea non poteſt inferri per neceſſe, quòd bona non
fuerint habita tanquam ſubiecta fideicommiſſo. Et
ſimiliter etiam parum refert, quod de anno 1460. Ioā-
nes Franciſcus, & Nicolaus filij dicti Hugolini iunio-
ris diuiſerint bona ſua, & poſtmodum voluerint ea eſ-
ſe communia inter ſe, & ſucceſſores ſuos, † quia hæc 7
verba ſunt intelligenda ſecundùm ſubiectam mate-
riam, vt comprehendat hæredes ſanguinis, non quoſ-
cumque hæredes, ita vt cenſeatur derogatum fideicō-
miſſo Gabr. de Verb. ſign. concl. 2. nu. 7. Roland. conſ.
96. nu. 8. lib. 1.

Digitized by Google

Iiſdem etiam non poteſt induci obſeruantia, ex
quo defunctis Io. Franciſco, & Nicolao filiis dicti Hu-
golini iunioris, ſuperſtite ex Ioanne Franciſco Mar-
phiſia de anno 1484. tamen cepit poſſeſſionem om-
nium bonorum, quæ poſtmodùm de anno 1488. fue-
runt reſtituta Marphiſiæ quæ poſſedit vſque ad an-
num 1514. de quo tempore ea donauit Nicolao &
Cæſareo filiis, & defuncto Cæſareo de anno 1528.
confirmauit eandem donationem ad fauorem dicti
Nicolai, & Bandini nepotis ex Cæſareo prædefuncto,
quia ſi attenditur reſtitutio facta per Cameram, non
nocet, quia non oſtenditur, tunc fuiſſe ventillatum fi-
deicommiſſum, & reſtitutio fuit facta cum clauſula,
(ſaluis iuribus aliis competentibus contra Marphiſiā,)
8 † quæ clauſula præſeruat ius Comitum vocatorum,
quibus Papa noluit præiudicare Old. conſ. 237. in fi-
ne verſ. 3. quia Angel. Aret. conſ. 101. num. 23. & ſeqq.
verſ. ex quo ſequitur, & num. 28. verſ. quod maxime
patet. Et propterea verba illa in fine reſtitutionis,
quod Marphiſia moleſtari non poſſit, quouis prætex-
tu, & alia ſimilia conciliantur cum dicta clauſula
(ſaluo iure, &c.) itaut per ea cenſeatur præiudi-
catum illi quibus ius fuit reſeruatum, vt per Oſaſch.
deciſ. 164. num. 6. & 7. & ſeqq. vbi nume. 9. teſtatur de
communi. Et quantum attinet ad præfatas donatio-
9 nes, neque etiam faciunt, † quia neceſſe eſſet oſten-
dere, quod habuerint effectum, habita notitia fidei-
commiſſi, & eo caſu ſtante dubietate, non reclaman-
tibus, & non aliis fuiſſet præiudicatum. Soc. ſen. conſ.
12. num. 10. lib. 3. Pariſ. conſ. 11. numer. 39. lib. 2. De-
cian. reſp. 87. nu. 82. lib. 2. Menoch. conſ. 337. in fine
lib. 4. Et ceſſat omnis difficultas, quia de anno 1539.
eadem Marphiſia donauit eadem bona Hieronymo,
& fratribus filiis Dulcii ſenioris deſcendentis per re-
ctam lineam à Raynutio fratre dicti Hugolini iunio-
ris, & in eadem donatione aſſeruit, eam facere pro e-
xoneratione ſuæ conſcientiæ, quia bona erant ſubie-
cta fideicommiſſo ad fauorem maſculorum de fami-
lia, vigore diſpoſitionum Maiorum, & præſertim Co-
mitis Petri antiqui, & aſſeruit, feciſſe donationem fi-
liis per vim, & metum, & quamuis de anno 1543. ea-
dem Marphiſia in inſtrumento publico dixerit, velle
& valere donationem factam filiis ad fauorem Portiæ,
& Lucretiæ filiarum Bandini nepotis, & ipſam fuiſſe
ſeductam ad donandum dictis Hieronymo, & fra-
tribus, tamen de anno 1547. cùm eſſet ætatis 83. an-
norum condidit teſtamentum, & eo repetiit dicta in
donatione facta Hieronymo, & fratribus, & pro exo-
neratione ſuæ conſcientiæ reuocauit donationem
factam filiis, quia variis viis, & modis ſciebant, ac ex
relatione Maiorum, quod bona ſpectabant ad Comi-
tes maſculos de familia, & non ad fœminas, & præſer-
10 tim vigore teſtamenti Comitis Petri ſenioris. † Quæ
confeſſiones per exonerationem conſcientiæ factæ in
dicta donatione, & in teſtamento contra proprias pro-
nepotes multùm faciunt; iuxta notata per Socin. ſen. in
dicto conſ. 12. numer. 20. lib. 3. quia non agitur de vali-
ditate donationum, ſed agitur ad oſtendendum ma-
lam fidem Marphiſiæ, qua ſtante non poteſt induci ali-
qua obſeruantia, quæ ſuffragetur, iuxta notata per
Bald. in conſ. 118. numer. 4. per totum lib. 5. & benè
Ioann. de Imol. conſ. 73. numer. 4. & 7. Maxime quia
conſtat de reclamatione Comitū, cum de anno 1544.
dicti Hieronymus, & fratres non modo commiſerint
cauſam ſuper donatione ſibi facta à Marphiſia, ſed e-
tiam ſuper fideicommiſſo, quam cauſam non modo
proſecuti fuerunt dicti Hieronymus, & fratres, &
etiam deſcendentes contra dictas Portiam, & Lucre-
tiam, ſed etiam contra Iuliani Cæſarinam matrem, &
hæredem ab inteſtato dictarum Portiæ & Lucretiæ, &
eam etiam hodie proſequitur contra D. Liuiam Capra-
nicam donatariam dictæ Iuliæ.

Vltimo loco non ſuffragatur ſententia obtenta per
dictas Portiam & Lucretiam contra Marphiſiam, quia
fuit ſententia abſolutoria ab obſeruatione iudicii, &
meritò, quia Marphiſia egerat ſpolio, quo iudicio age-
re non poterat, † ex quo, facto ſuo, mediante donatio- 11
ne ceciderant à poſſeſſione, Socin. in l. rem quæ nobis,
num. 8. ff. de acquir. poſſeſs.

Mediolanen. Sponſalium. Vener. 19. Nouembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Contrahens ſponſalia per verba de futuro, non eſt co-
genda contrahere per verba de præſenti, etiamſi
ſint iurata, nu. 8.*
2 *Si iuſta cauſa diſſoluendi ſuperuenerit, quæ relinqui-
tur arbitrio iudicantis.*
3 *Inhumanum, & iniurioſum eſt aliorum defectus de-
tegere.*
4 *Actus abſque dolo factus, ſi ad iracundiam prouocat,
facit offenſam.*
5 *Paria ſunt dare articulos, vel illos ratificare ab alio
datos.*
6 *Voluntas facto, & verbis declaratur.*
7 *Reuocatio articulorum per alium datorum, opera-
tur, vt contra articulantem non poſſit agi actione
iniuriarum, non tamen efficit, vt inde non oriatur
cauſa iuſta diſſoluendi ſponſalia, ſi articuli erant
iniurioſi.*
9 *Sponſalia habent tacitam conditionem, ſi res in eodē
ſtatu permanſerit.*

D E C I S I O CCCCXXXVII.

DOmini dixerunt; ſententiam Rotalem eſſe con-
firmandam, quia licet inter Marcum Antonium,
& Annam Mariam fuerint contracta ſponſalia per ver-
ba de futuro, † tamen ipſa non eſt cogenda contrahe- 1
re matrimonium per verba de præſenti, cum ſubſit
probabilis cauſa, ex qua poteſt à ſponſalibus recedere,
cap. ex his 2. de ſponſalibus vbi Doctor. not. † Et cauſa 2
probabilis committitur arbitrio iudicantis. Abb. in cap.
requiſiuit, numer. 4. de ſponſal. Alex. conſ. 212. nume.
8. lib. 2. Qui ſatis videntur concurrere in caſu iſto;
nam pendente iudicio ſuper diſſolutione horum ſpon-
ſalium Marcus Antonius dedit in iudicio articulos cō-
cernentes honorem matris ipſius Annæ Mariæ, necnon
& natales eiuſdem Annæ. Qui defectus, etiam quod
fuiſſent veri, cum prouenirent abſque culpa ipſius An-
næ, ſequitur quod grauiter fuerit offenſa ei talia obii-
ciendo, vt per Roman. conſ. 99. numer. 1. & 2. verſ. 2.
vera opinio. † Defectus enim noſtros inhumanum, 3
atque iniurioſum eſt detegi, l. 2. verſ. quid enim, C.
quando, & quib. quarta pars debetur, lib. 10. Vnde me-
ritò orta ſunt odia, & rancores, quæ ne perpetuum pa-
riant diſſidium, hæc iuſta videtur cauſa, vt recedatur à
ſponſalibus, & matrimonium impediatur, Abb. in dicto
cap. requiſiuit, nu. 4. Alexand. conſ. 212. nu. 8. Gutier.
lib. 1. quæſt. canonic. c. 20. nu. 23. ne matrimonium in-
fælicem exitum habeat, prout habere ſolet, etiam quā-
do poſt contractum ſuperuenit odium, vt conſiderat
Iacob. Menoch. conſ. 69. nu. 44. & ſeqq. nu. 1.

Digitized by Google

Neque obſtat, quod præfati articuli fuerint dati pro Marco Antonio ad tuendum ius ſuum, quia Anna dicebat eum ſibi non eſſe natalibus parem, & propterea videatur dicendum, iniuriam non intuliſſe, vt per Roman. loco allegato, nu. 2. verſ. mihi vero, quia hæc procedunt ad effectum, quòd Marcus Antonius non teneatur iniuriarum actione, quia caret dolo, ſed non ad effectum quòd dicatur culpa carere, itaut non fuerit ſequuta offenſa, vt conſideeat Caſtren. conſil.
4 255. col. 2. verſ. his non obſtantibus, lib. 1. † actus enim licèt fiat abſque dolo, ſi tamen ad iracundiam prouocat, facit offenſam, Bart. in conſ. 188. in princ. verſ. quaſi dicat, lib. 1. Poterat enim Marcus Antonius euitare offenſam modeſtiùs excipiendo contra Annam, vt oſtenderet, natalibus eſſe parem, abſque eo quod ex profeſſo honorem matris, & natales ipſius tangeret.

5 Neque releuat, quòd Marcus Antonius ipſe non dedit articulos, imo & illos reuocauit, quia ſufficit, quod illos approbauerit, requirendo teſtes, vt ſuper
6 illis deponerent. † Voluntas enim non minus facto, quam verbis declaratur, l. Paulus, ff. rem rat. habet. Et reuocatio fuit facta hic in Curia, longè poſt datos articulos, & poſtquam Marcus Antonius requiſiuit dictos teſtes. Vnde iſta reuocatio ei non ſuffragatur, ad effectum de quo agitur, cùm non poſſit tollere o-
7 dium quod inde prouenit. † Et Doctores loquentes de reuocatione loquuntur ad effectum, vt non poſſit agi actione iniuriarum, vt per Felin. in cap. dilecti, nu. 16. de except. quia actione non agit Anna, ſed ad alium effectum, vt dictum eſt.

8 Neque facit, quòd iſta ſponſalia ſint iurata, quia ſi ſuperuenit noua cauſa, non contrahendi per verba de præſenti, iuramentum non obligat, cum aſſumat naturam, & conditiones contractus cui adiicitur, l.
9 fin. C. de non num. pecun. † Sponſalia verò habent tacitam conditionem, ſi res in eodem ſtatu permanſerit, id eſt, ſi cauſa ab eis recedendi non ſuperueniat, c. quemadmodum, de iureiur. vbi gloſ. in verb. oculos, Hoſtien. n. 8. Io. Andr. nu. 13. Anchar. nu. 3. Butr. nu. 13. Bald. in princ. Abb. nu. 9. Imol. nu. 3.

Romana Laudi. Ven. 19. Decembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Laudum nullum non debet exequutioni mandari.*
2 *Laudum latum poſt præfixum terminum ad laudandum eſt nullum, ſi non appareat de expreſſa prorogatione, nu. 4.*
3 *Iuriſdictio iudicis poteſt prorogari à compromittentibus, & prorogatio debet abſentibus intimari, n. 4.*
5 *Tacita prorogatio non poteſt induci à compromittentibus quando vna pars nunquam comparuit.*

D E C I S I O CDXXXVIII.

QVia in concordia inita inter hæredes Ioannis Gauiæ, & Bernardinum Cinum ſuper ſocietate Magazeni, fuit aſſignata portio capitalis dictis hæredibus, & compromiſſum circa lucrum, & redditionem rationis, ad quam tenebatur Cinus. Dubitaui, an mandatum relaxatum per AC. ſuper exequutione laudi inde lati, eſſet confirmandum. Et Ro-
1 ta cenſuit, eſſe infirmandum, † quia cum laudum fuerit nullum, non poterat exequutioni demandari, iuxta
2 not. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. † Nullitas autem eſt euidens, quia fuit latum poſt terminum præfixum in compromiſſo, nempe poſt ſex menſes, Bald. conſ. 170. num. 1. verſ. aut non erant feriæ, lib. 1. & conſ. 101. numer. 15. lib. 3. & conſ. 321. in fine lib. 5. vbi quod hæc eſt veritas, Angel. conſ. 404. in princip. Signorol. conſ. 217. in princ. Ioan. de Anan. conſ. 83. pariter in princ. verſ. & inter alia, Rom. conſ. 67. in princ.

Neque releuat, quòd fuerit data facultas prorogandi ad ſex menſes, quæ facultas à partibus poteſt concedi, Bald. conſ. 60. numer. 1. lib. 3. † quia cùm non apparet de expreſſa prorogatione, adhuc laudum remanet nullum, Bald. conſ. 321. & 322. lib. 5. Et prorogatio partibus abſentibus debuiſſet intimari. Bald. in dicto conſ. 101. num. 10. lib. 3. & latius conſ. 102. num. 4. & 5. & conſ. 103. nu. 2. verſ. verba dicunt, lib. 3. Curt. ſen. conſ. 31. & 32. † Nec poteſt induci aliqua prorogatio facta à partibus quæ habeat vim noui compromiſſi, Socin. conſ. 104. num. 3. in fine, & nu. 4 lib. 4. Alex. conſ. 84. num. 3. & ſeqq. lib. 5. Quia poſt primos ſex menſes licèt alia pars pluriès comparuerit coram iudice tamen pro parte Bernardi nunquam fuit comparitum. 3 4 5

An autem laudum ſit iuſtum, vel iniuſtum, hoc pendet à veritate calculi, de quo eſſet particulariter agendum, maximè cum non ſit verum, quod in laudo Cinus condemnetur in ſcut. 966. ſed computatis partitis, aſcendentibus ad ſummam ſcutorum 193. in reſiduo tamen condemnatur.

Peruſina Liquidationis Fructuum Vener. 12. Ianuarii 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Liquidatio fructuum in ſpolio non violento, neque attentato, eſt facienda a die motæ litis, & non a die ſpolii. Et non ad fructus qui percipi potuerunt, ſed ad fructus perceptos.*
2 *Fructuum perceptio debet probari per teſtes qui perceptioni fuerunt præſentes, quantitas vero fructuum probari poteſt per teſtes deponentes a conſuetis percipi.*
3 *Illud præſumitur perceptum, quod percipi cōſueuit.*
4 *Vna pars, altera non opponente, poteſt procedere coram ſecundo auditore in locum alterius impediti ſubrogato, etiam re integra, quando iuriſdictio eſt perpetuata.*

D E C I S I O CDXXXIX.

DOmini dixerunt, cum non verſemur in ſpolio violento, neque attentato, liquidationem fructuum eſſe faciendam à die motæ litis, & non à die ſpolii, & non ad fructus qui percipi potuerunt, ſed ad fructus perceptos, vt latè fuit deductum in cauſa Romana Vineæ 14. Iunii 1577. coram bo. me. Epiſcopo Orgolen. Quorum fructuum quantitatem ſpectantem ad portionem dominicam reſpectu tritici, vini, & olei, bene probant teſtes à conſuetis percipi, nempe tritici ſalmas tres cum dimidia, Vini barrilia quadraginta, olei verò, vt dicunt, Mezzo Mezzolino. † Nam licet Bald. in l. 1. num. 21. C. de fruct. & lit. expenſ. dicat, quod fructuum perceptio debet probari per teſtes, qui fuerunt præſentes perceptioni, tamen hoc dictum procedit, quando agitur de probanda perceptione. Si verò non dubitetur de perceptione, ſed ſolum de quantitate, prout in caſu iſto, quia bona ſuper 1 2

quibus

quibus fuerat commiſſum ſpolium erant de ſui natu-
ra fructifera, vt declarat Neguſ. de pign. nu. 2. memb.
3. partis num. 19. verſ. ſed in hoc poſſet dubitari: tunc
ſufficit probare a conſuetis, vt eſt deciſio Achil. 2a. de
3 reſt. ſpol. quæ ita declarat dictum Baldi. † Nam illud
præſumitur perceptum, quod communiter conſuit
percipi. Bald. in conſ. 323 in fine lib. a. & in conſ. 53.
pariter in fine lib. 1. Reſpectu verò valoris fructuum
nihil firmarunt Domini, ſed dixerunt, eſſe attenden-
dum calmerium ciuitatis Peruſinæ prout fuit ſeruatũ
in cauſa Imolen. tutelæ 27. Octobris 1595. coram Il-
luſtriſſimo Pamphilio.

Quod dicebatur, vltimam ſententiam Rotalem fuiſ-
ſe nullam, ex quo Auditor Rotæ qui eam tulit, fuerat
per tunc D. Decanum ſubrogatus in locum bonæ me-
moriæ D. Littæ infirmi, qui ante prolationem ſenten-
tiæ conualuerat, eſt merum ſomnium. Tum quia veri-
tas eſt, vt reperio notatum in meis Diariis, quòd D.
Litta à die Martii 1607. vſque ad diem 23. Iulii non
fuit in Rota, & ſententia fuit lata die 9. eiuſdem mẽſis
4 Iulii. † Tum etiam quia quando eſt perpetua iuriſdi-
ctio, parte non opponente, poteſt procedi coram ſe-
cundo Auditore deputato, etiam re integra. Put. dec.
470. lib. 2. Et ita practicatur.

De aliis vero nullitatibus, & obiectis, erit particula-
riter agendum.

Fauentina Dilationis. Ven. 16. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Maior pars creditorum poteſt præiudicare minori
ſeruata forma, l. vltimę C. qui bon. ced. poſſ. vbi
quod eſt de ſubſtantia, vt creditores inſimul con-
ueniant, num. 2.*

3 *Maior pars creditorum, ſi debitum eſt iuratum, non
poteſt præiudicare minori.*

4 *Iuramentum ſeruandum eſt niſi tendat ad interitum
ſalutis animę.*

D E C I S I O CCCCXL.

DVbitaui an ſententia extra Rotam lata, ſit con-
firmanda, vel infirmanda. Et quia agebatur de
concordia inita inter illos de Gadis, & illorum credi-
tores, pro directione cauſæ, voluerunt Domini, quod
ſtricte informaretur ſuper eo, An in caſu de quo agi-
tur maior pars creditorum potuerit præiudicare
minori in dilatione danda. Et Rota cenſuit, negatiue
reſpondendum, quia licet ſi vera concluſio, ſimplici-
1 ter loquendo, † quod maior pars poſſit præiudicare
minori in dicta dilatione danda, l. vltima, C. qui bon.
ced. poſſ. vbi Bart. nu. 5. & Bald. nu. 2. Angel. nu. 1. verſ.
bene ergo poſſunt. Alber. & alii. Roman. con. 439. nu.
1. & 2. cum ſeq. Tamen debet ſeruari forma dictæ l.
vltim. ſcilicet vt creditores inſimul conueniant. Quæ
forma non fuit ſeruata, ſed fuit actum per viam ſub-
2 ſcriptionis folij, abſque dicta conuentione, † quæ eſt de
ſubſtantia, vt dicit Alexand. conſ. 205. nume. 1. lib. 2. ex
mente Bald. in dicta l. vltima, in princ. quicquid dixe-
rit Pariſ. con. 100. nu. 5. lib. 3. quem reprobat Stracc. de
3 decoct. in 6. par. n. 19. † Vltra quod nec maior pars po-
teſt præiudicare minori, quando debitum eſt iuratum,
ex alleg. per Boer. deciſ. 296. nume. 5. qui licet ſubdat,
quòd hoc non videtit ſeruari, tamen de iure non pro-
bat, quod non debeat ſeruari, prout nec hoc probat
Teſaur. dec. 186. nume. 6. & Guido Pap. deciſ. 211. nu.
1. & alii qui in cõtrarium poſſet allegari, cum regula ſit
† quod iuramentum debet ſeruari, niſi tendat ad inte- 4
ritum ſalutis animæ, c. ſi vero de iur. iur. cap. quamuis.
de pactis, in 6.

An autem illi qui ſubſcripſerunt concordiæ, tenean-
tur illi ſtare, erit particulariter videndum.

Barchinonen. Prioratus. Ven. 23. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *A ſententia in qua pronunciatur, quē eſſe inſtituen-
dum datur appellatio, ſecùs à decreto.*

D E C I S I O CCCCXLI.

CVm per ſententiam diffinitiuam fuerit pronun- 1
ciatum, Paulum eſſe inſtituendum, Rota dixit
non eſſe procedendum ad illius inſtitutionem, quia
ab illa ſententia dabatur appellatio, licèt ſecus eſſet ſi
per decretum fuiſſet pronunciatum, vt diſtinguit Be-
nintend. dec. 79. Contard. de moment. poſſeſ. limit. 3.
num. 8. Gail. obſer. 7. num. 4. & 7. lib. 1. Et ſæpè Rota
fecit hanc diſtinctionem, & præſertim in cauſa Ber-
gomen. præeminentiarum, 16. Iunii 1606. coram R.
P. D. meo Manzanedo. Et propterea Paulus debet
expectare tres conformes, quia prius ſententiæ exequi
non debent, niſi tranſitum fecerint in iudicatum ob
non interpoſitam appellationem.

Papien. Salarij. Lunæ 26. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Salariũ non debetur illi, qui culpa ſua non inſeruiuit.*

D E C I S I O CCCCXLII.

DOmini voluerunt, Camillo coadiutori non de-
beri aliquod ſalarium per Veſpeſianum coadiu-
tum, † quia cum vigore literarum coadiutoriæ, ſibi 1
fuit aſſignatum pro ſeruitio, & tamen ipſe culpa ſua non
inſeruierit, ex quo cepit poſſeſſionem, attentando poſt
inhibitionem Rotalem, meritò ſibi non debetur dictũ
ſalarium, ex deductis per Bolognin. in l. diem functo.
nu. 56. & ſeqq. ff. de offic. Aſſeſſor.

Nec poteſt iuuari ex eo, quòd lite iniuſta mota per
Veſpeſianum coadiutum, fuerit impeditus, quomi-
nus reſideret, quia adhuc non conſtat litem fuiſſe
iniuſtam, & ſi conſtaret, non releuaret, quia inhibitio
obtenta per Veſpeſianum non fuit ordinata ad hoc, vt
Camillus contraueniendo attentaret, ſed culpa ſua Ca-
millus attentauit, & propterea Veſpaſianus non tene-
tur ad ſalarium. Abb. conſ. 49. num. 3. verſ. 2. principa-
liter, par. 2. Roman. conſ. 508. num. 4. in fin. verſ. cùm
igitur dicta villa.

Plentina Beneficij. Lunæ 26. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *In cauſis beneficialibus cenſetur omne ius ab initio
cauſa deductus.*

Digitized by Google

2 *In cauſis beneficialibus proceditur ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicii, ſine libello, & ſine litis conteſtatione.*

3 *Exequutor datus in gratia* IN FORMA DIGNVM *impetrata per tertium, lite pendente in Rota inter alios, non poteſt dare poſſeſſionem prouiſo, ſine vitio attentatorũ, & idem eſt in gratia* SI NEVTRI, VEL SI NVLLI, *nu.* 1.

4 *Lite pendente non licet principi ſupplicare.*

DECISIO CCCCXLIII.

PEndente lite coram me inter tres præſentatos, &
promiuum Apoſtolicum, Tantuccius vnus ex di-
ctis præſentatis impetrauit hoc beneficium ob non
delationem habitus per Albertum alterum ex præſen-
tatis, & obtinuit literas in forma Dignum, & in eiſ-
dem gratiam ſi neutri, vel ſi nulli, directas Vicario
Pientino. Et cùm dictus Vicarius fuiſſet inhibitus
iuxta formam commiſſionis, Rota cenſuit, inhibitio-
nem fuiſſe legitimè conceſſam, itaut moderari non
1 debeat, † quia in beneficialibus cenſetur deductum
omne ius ab initio. Aegid. deciſ. 661. incip. ſi ex gra-
tia. Put. deciſ. 83 num. 3. lib. 1. Et fuit dictum in cau-
2 ſa Giennen. Scholaſticæ, coram Fabeo. † Nam in cau-
ſis beneficialibus proceditur ſimpliciter, & de plano,
ac ſine ſtrepitu, & figura iudicii, vt in Clem. diſpen-
dioſam, de iudic. hoc eſt, ſine libello, & litis conteſta-
tione, & aliis, vt declaratur in Clem. ſæpè, de verb. ſi-
gnif. Vnde merito ſequitur, quòd cenſeatur deductum
omne ius ab initio, quia pars non ſe reſtringit ad cer-
tum libellum. Et propterea in propoſito cenſetur per
Tantuccium ab initio etiam deducta iſta noua gra-
3 tia, de qua in Rota cognoſci debet, † itaut exequu-
tor datus in dicta gratia, non poſſit vllo pacto abſque
vitio attentatorum procedere ad illius exequutionem,
quia Auditor deputatus in cauſa vigore Clem. audi-
tor, de reſcript. poteſt purificare gratiam de qua agi-
tur coram ſe. Vitalin. in dicta Clem. auditor nume. 49.
Aegid. deciſ. 666. incip auditor deputatus. Et pluries
Rota reuocauit ſimiles exequutiones tanquam atten-
tatas, vt in cauſa Salamantina portionis, 23. Iunij
1586 coram Bubalo, & in cauſa Aquilana beneficii,
1. Iulij coram Orano, vbi dicitur, quod licèt mentio
litis operetur, quòd gratia ſuſtineantur, ea non obſtan-
4 te, † cùm lite pendente non liceat Principi ſupplica-
re, Franc. in cap. vt debitus, numer. 34. de appell. Aegid.
deciſ. 46. Caſſad. deciſ. 18. numer. 6. de præbend. Non
tamen operatur, quod ea pendente, & exequutor abſ-
que vitio attentatorum poſſit procedere ad exequu-
tionem propter prædicta.

5 Reſpectu verò gratiæ ſi neutri, vel nulli, viſa fuit
Dominis ceſſare omnis difficultas quia quatenus Vi-
carius poſſet procedere ad exequutionem, nihilomi-
nùs debet expectare euentum litis in Rota, vt expreſ-
sè legitur in dicta gratia, & ideo vlterius non eſt inſi-
ſtendum, iuxta notata in l. ille, aut ille, §. cum in verbis,
de leg. 3.

Romana de Magdalenis. Ven. 30. Ianuarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Species reſtringunt genus vt non comprehendat niſi ſpecies pares expreſſis, quando in diſpoſitione præcedunt ſpecies, & poſteà ſequitur genus, ne contineat maiora expreſſis, quoad qualitatem, aut quantitatem nu.* 1.

3 *Dictio* ALIA *eſt interpretatiua ſimilium.*

4 *Soluens debita, eaque dinumerans, ſi aliquod omittit, cenſetur illud ignoraſſe, maximè ſi eſt cõſiderabilis magnitudinis num.* 5.

6 *Veriſimilitudo multum operatur ad intelligendam mentem diſponentis.*

7 *Species poſita poſt genus, declarationis cauſa, non reſtringit diſpoſitionem.*

8 *Solutio debitorum commiſſa in teſtamento, cenſetur facta pro exoneratione conſcientiæ.*

DECISIO CCCCXLIV.

DOmini pro maiori parte dixerunt, hæredem An-
toninæ non teneri ad ſolutionem debiti de quo
agitur. Nam licet Antonina inter alia legauerit per
infraſcripta verba. (Item laſcia alli hered. di Maiſtro
Marco phyſico ſcudi cento, & ſcudi cento alle figli-
uole d'vna certa Erminia. Et quelli del ſud. maeſtro
Marco, & quelli della ſudetta Donna ſi laſcia per
ſgrauare affatto l'anima del ſign. Fabio de Cretenciis,
ordinando all'infraſcritto suo herede, che li paghi, &
ſe riuſciſſero altri debiti del ſud. ſign. Fabio, il che non
crede, ordina che il ſudetto herede li paghi tutti, &
non lo facendo, l'aggraua la ſua conſcientia.) Tamen
non propterea ſequitur, quòd ſtantibus verbis illis,
(& ſe riuſciſſero altri debiti, &c.) hæres teneatur ad
ſolutionem debiti cenſus ſortis principalis ſcutorum
2700. vnà cum fructibus, vſque ad obitum Fabij de-
curſis, † quia quando in diſpoſitione præcedunt ſpe- 1
cies, & poſtea ſequitur genus, ſpecies reſtringunt ge-
nus, vt non comprehendat, niſi ſpecies pares expreſ-
ſis, l. fin. §. cum dulcia, ff. de trit. vin. ol. leg. vbi quia
teſtator dixit, (lego tibi vina, & omnia dulcia,) ſub
illo genere, (& omnia dulcia,) veniunt omnia dul-
cia, dummodò ſint potabilia. In propoſito autem
cùm teſtatrix voluerit per viam legati ſolui debitum
medici ſcutorum 100. quod ſonabat in mercedem, &
ſcuta centum filiabus Erminiæ, quæ videntur habe-
re certam cauſam particularem, maximè, cùm teſta-
trix dixerit, hæc duo legata velle ſolui (per ſgrauare
à fatto l'anima del ſign. Fabio,) ſequitur, quod cùm
dixerit, (che ſe appariranno altri debiti,) (il che non
crede) (li paghino tutti,) quod illa verba generalia po-
ſita poſt dictas ſpecies, ſunt intelligenda de ſimilibus
debitis, † itaut non contineat maiora expreſſis, ne- 2
que quoad qualitatem, neque quoad quantitatem,
Bart. in l. quæſitum. §. ſi quis fundum, numer. 15. circa
medium, verſ. ſi verò dubitatur, ff. de fund. inſtr. Abb.
in cap. ſedes, num. 2. & nume. 12. verſ. quandoque, &
3. vbi etiam Felin. num. 5. in 4. declar. verſ. non obſtat
2. declaratio de reſcript. Et tanto magis, quia genus
fuit appoſitum poſt ſpecies per dictionem (alia,) quæ 3
interpretatur de ſimilibus expreſſis, Felin. in dicto c.
ſedes, num. 6. verſ. dictio alius, Alex. conſ. 1. nume. 10.
lib. 4. & conſ. 34. nu. 2. lib. 1.

Et prædicta etiam ſuadentur. Nam Antonina ha-
buerat ſcientiam huiuſmodi debiti, quia cum eſſet
hæres ipſius Fabii cum beneficio legis, & inuentarii,
& peteret immiſſionem in 5. parte caſalis, ſuper quo
fuerat impoſitus huiuſmodi cenſus, ſibi opponeba-
tur immiſſionem non deberi, quia tanquam hæres
Fabii, tenebatur pro huiuſmodi cenſu releuare inde-
mnes dominos de Magdalenis. Vnde manifeſtiſſimè ap-
paret, quod ipſa non cenſerit de iſto debito, quia cum
dixerit, (& ſe riuſciranno altri debiti, il che non cre-
de,)

Digitized by Google

de,) per hæc verba,(il ebe non crede,) ſi debita
4 poſtmodùm apparent, † teſtatrix cenſetur negaſſe
veritatem, ob ignorantiam facti. Fed. de Sen. conſ.
23. in fin.. Calder. conſ. 4. de confeſſ. Oldrad. conſ.
329. num. 2. Quę ignorantia facti cum non poſſit ve-
rificari in iſto debito, de quo teſtatrix habebat ſcien-
5 tiam, dicendum eſt, quod de eo non ſenſerit, † ma-
ximè cùm non ſit veriſimile, quod ſi de eo ſenſiſſet,
propter eius magnitudinem, aliquam expreſſionem
non feciſſet, vt dicit Pariſ. in conſ. 96. nume. 19. & ſeq.
6 lib. 3. † Quæ veriſimilitudo etiam multum operatur
ad detegendum, de quo fuerit diſpoſitum, vt dicit idem
Pariſ. loco allegato, numer. 15. & ſeqq. Oſaſc. deciſ. 70.
nu. 10.

Neque prædictis obſtat tex. in l. nomen debitoris,
§. final. de leg. 3. vbi quòd filius non ſolum tenetur
ſoluere debitum teſtatoris, ratione mutui, quod fue
rat expreſſum, ſed debita ex alia cauſa, propter ratio-
nem expreſſam, vt quod ſorori cohæredi reliquerat,
7 liberum proueniret. † Quia in caſu illius textus pri-
mo loco fuerat expreſſum genus. Et licèt poſtmodùm
fuerit expreſſa vna ſpecies, tamen non cauſa reſtrin-
gendi genus ad ſimiles, ſed cauſa declarationis, vt
notat ibidem Bart. & meliùs declarat in §. final. dicta
l. quæſitum ff. de fund. inſtr. ad quam ſe refert, & be-
ne etiam declarat *Felyn.* in dicto cap. ſedes, loco ſæ-
pius allegato, & tanto magis, quia non ſolùm ſpecies
fuerant poſitæ poſt genus, ſed aderat ratio expreſſa,
vt quod cohæredi reliquerat, liberum proueniret. At
in caſu noſtro non fuit primo loco poſitum genus, ſed
fuerunt primo loco poſitæ ſpecies, quæ declarant ge-
nus per ſupradicta, neque aliqua ratio expreſſa quo-
ad alia debita, ſed ſolùm ad debita medici, & mu-
lieris.

8 Minus releuat, quod iſta ſolutio debitorum, cum
ſit demendata in teſtamento, cenſetur demandata
pro exoneratione conſcientiæ Fabii iuxta notata per
Natt. in conſ. 402. nu. 56. quia quicquid ſit de hoc, in
caſu iſto quæſtio voluntatis eſt, an Antonina intelle-
xerit de iſto debito, iuxta notata in l. ſi ita fuerit, ibi,
quòd ſi ex his quæ ſcripſit, ff. de manum. teſtam. Et
cum ex prędictis conſtet, Antoninam non ſenſiſſe de
huiuſmodi debito, non eſt quærendum, ex qua cauſa
voluerit ſolui debita Fabii quæ apparerent, cum ſatis
ſit, quod de iſto debito non intellexerit.

Bononien. Bonorum de Manſumatico. Ven. 6. Februarij 609.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione rei Eccleſiaſticę ſolemnitas, & cauſa copulatiuè requiruntur.*
2 *Beneplacitum Apoſtolicũ in alienatione rei Eccleſiaſticæ ſupplet defectũ ſolemnitatum, non cauſę.*
3 *Cauſa alienandi eſt neceſſitas, vel euidens vtilitas Eccleſiæ.*
4 *Euidens vtilitas in alienatione rei Eccleſiaſticæ eſt conſideranda, non ſolũ reſpectu valoris fructuũ, ſed etiam valoris rei.*
5 *Ad validitatem alienationis rei Eccleſiaſticæ ſufficit ab initio vtilitas putatiua, licèt Eccleſiæ detur poſteà reſtitutio in integrum, ſi non fuit vtiliter contractum.*
6 *Eccleſię contra contractum alienationis obſeruatũ per 40. annos tranſacto quadriennio non datur reſtitutio in integrum.*
7 *Reſtitutio in integrum propter enormiſſimam læſionem datur poſt quadriennium.*
8 *Tempus Prælati alienantis in alienatione rei Eccleſiaſticæ ab initio malè facta non computatur in pręſcriptionem, ſecus ſi fuit benefacta.*
9 *Eccleſiæ alienanti datur reſtitutio in integrum contra contractum validè factum, ſi fuit læſa.*

DECISIO CCCCXLV.

POſt reſolutionem factam, quòd ex eodem met in- 1
ſtrumento locationis non conſtabat de læſione,
licet in eo fuiſſet data facultas affrancandi, quia iſtud
pactum de per ſe non erat conſiderandum, ſed totius
contractus. Dubitaui an eſſet danda remiſſoria ad
probandum, quod tornaturæ alienatæ erant 110. &
quòd de tempore alienationis nempe de anno 1562.
erat valoris librarum 50. Bonon. pro vnaquaque tor-
natura, & quò non erant ſubiectæ aquis, & quod de
anno 1578 de quo tempore fuit facta affrancatio, e-
rant valoris librarum 63. monetæ pro qualibet torna-
tura. Vnde in effectu articuli ten ſunt ad probandum,
quò tornaturæ alienatæ aſcendunt ad valorem loco-
rum Montium aſſignatorum pro affrancatione. † Et
difficultatem faciebat, quia in alienatione rerum Ec-
cleſiæ, duo copulatiuè requiruntur, ſolemnitas ſcili-
cèt, & cauſa, vt latè per Couar. var. reſ. lib. 2. cap. 17.
numer. 2. † Et licet beneplacitum Apoſtolicum ſup- 2
pleat ſolemnitas, iuxta conſ. Abb. 41. numer. 3. libr. 1.
tamen non ſupplet defectum cauſæ. Gemin. conſ. 48.
num. 9. Dec. conſ. 142. numer. 5. verſ. non obſtat. Et hæ
concluſiones ſunt tritæ in Rota. † Quæ quidem cauſa 3
eſt neceſſitas, vel euidens vtilitas, ca. 1. de reb. Eccleſ.
non alien. in 6. Clem. 1. eodem tit. Rebuff. de alien.
reb. Eccleſ. num. 9. Couar. loco ſæpius allegato. † Et 4
hæc euidens vtilitas hic non adeſt, cum ſit conſideran-
da, non ſolùm reſpectu valoris fructuum, ſed etiam
reſpectu valoris rei ipſius, vt ſi detur Eccleſiæ res ma-
ioris fructus & minoris valoris, non eſt euidens vtili-
tas ſi e conuerſo per Eccleſiam detur res maioris va-
loris, licet minoris redditus, Ioan. de Anan. in cap. vt
ſuper, in fin. de reb. Eccleſ. non alien. Et fuit dictum in
cauſa Placentina bonorum, 7. Nouembris 1580. in
fine deciſionis coram Illuſtriſſimo Domino Cardina-
le Seraphino.

Verum reſpondebatur, quòd in alienatione rerum 5
Eccleſiæ ſufficit vtilitas putatiua, vbi ab initio adfuit
cauſa primaria vtilitatis, vt qui bona erant ſterilia,
licet non fuerit vtiliter contractum in pretio. Et hoc
caſu contractus non eſt nullus, ſed Eccleſiæ datur re-
ſtitutio. Cui tamen non eſt locus in caſu iſto, vt mox
dicetur. Butr. in c. 1. num. 19. & ſeqq. de in integ. re-
ſtit. vbi etiam Franc. nu. 10. verſ. item nota, & nu. 16.
circa fin. & Abb. nume. 17. Couar. loco ſuperius alle-
gato, num. 2. circa med. verſ. ſed opinio poſterior. Et
fuit dictum in cauſa Lucana bonorum. 24. Nouemb.
1574 & 15. Ianuarii 1571. coram bo. mem. Cardinale
Lancelloto. Verùm hæc reſponſio non placuit, quia ex
ipſomet inſtrumento conceſſionis conſtabat, bona eſſe
fructifera, & non eſſe ſterilia.

Secundò reſpondebatur, quod contractus erat va- 6
lidus, quia interuenit beneplacitum Apoſtolicum. Et
cum fuerit ſeruatus ſpatio 40. annorum, obſtat Eccle-
ſiæ præſcriptio cap. de quarta, de præſcript. Et cùm ſit
lapſum quadriennium ad petendum reſtitutionem,
deberet oſtendere enormiſſimam læſionem. Et ideo
remiſſoria non eſt concedenda, quia ei non ſuffraga-
tur, cum non articulet enormiſſimam læſionem,
pro-

Digitized by Google

7 † propter quam datur reſtitutio in integrum poſt di-
ctum quadriennium datum ad illam petendum. Co-
uar.var.reſ.lib.1.cap.3.num.10.& 11. Oldr. de reſtit.
in integr.par.1.quæſt.19.art.7.num.:8.66.verſ.in con-
8 trarium. † Neque in hoc caſu eſt deducendum tem-
pus Rectoris alienantis, ex quo alienatio non fuit ma-
le facta, videlicet abſque beneplacito Apoſtolico. Tunc
enim tempus anteceſſoris ſubducitur, quando aliena-
tio fuit male facta ab initio. Guido Pap.deciſ.150. nu.
2.late Roland.de reb Eccleſ.non alien. de ſign. verb.
alien.§.item ſub vocabulo alienationis, num.5.

Verum quia pactum de affrancando poteſt intelli-
gi de affrancatione facienda, aſsignando rem æqua-
lis valoris rei alienatæ, & cum aſſignatio fuerit facta
de anno 1578. à quo tempore nondum effluxerant
40.anni, non obſtat Eccleſiæ præſcriptio. Et quatenus
pactum intelligeretur, vt laicus poſſet affrancare pro
re minoris valoris licet contractus eſſe validus, ſtan-
9 te quod alienatio eſt facta cum ſolemnitatibus, † ta-
men Eccleſiæ ex iſta leſione competere reſtitutio in
integrum, vt per Butr. & alios in dicto cap. 1. de re-
ſtit.in integr. Et poteſt dubitari hoc caſu, an Eccleſiæ
obſtaret præſcriptio, quia affrancatio fuit facta de an-
no 1578. Ideo ſtatui, ſuper hoc dubio iterum conſulere
Dominos, maxime quia Eccleſia non deduxit in hac
poſitione iura ſua.

Romana Molendini. Ven. 6. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* PARITO IVDICATO *dat iuriſdictionem cō-ditionalē, & de ſtilo ſignaturæ ſolet apponi, quando adſunt tres conformes, non autem quando adeſt vnica tantum ſententia, etiam quod ob nō interpoſitam appellationem, vel proſequutionem trā-ſiuerit in iudicatum, num.2.*

3 *Clauſula,* PARITO, *non obſtat ei, qui per vnicā ſententiam fuit condemnatus, & ab ea appellauit.*

4 *In ſpolio a ſententia iniuſta etiam vigore Aegidianæ datur appellatio.*

DECISIO CCCCXLVI.

DOmini reſoluerunt, in caſu de quo agitur, non
obſtare clauſulam (parito iudicato,) quomi-
1 nus poſſit procedi ad vlteriora †, quia licet per ipſam
detur iuriſdictio conditionalis, Put.dec.429. lib.1. quæ
exerceri non poteſt ante purificationem, ca. cum dilecta
2 de reſcript.ca.cum olim.de offic. deleg. † tamen cum
ſtylus ſignaturę ſit, quòd detur ſolum quando adſunt
tres conformes, non autem vbi adeſt vnica tantum
ſententia, etiam quod ob non interpoſitam, vel proſe-
quutam appellationem tranſiuerit in iudicatum, vt
fuit reſolutum in cauſa Mediolanen. Capellaniæ, 13.
& 23.Maii 1591.coram Illuſtriſsimo Seraphino, & in
cauſa Toletana Capellaniæ, 14. Aprilis, & 12. Maii
1595 coram Illuſtriſsimo D. meo Cardinale Milino,
& in alia Toletana penſionis 12.Decembris 1597. co-
3 ram bon.mem.Lita, † & propterea non debet obſtare
Herculi, qui per vnicam tantum ſententiam fuit con-
demnatus, & ab ea appellauit.

Neque releuat, quod ſententia fuerat lata in ſpo-
lio, & propterea vigore Aegidianę non dabatur ap-
pellatio, vnde clauſula (parito,) debet operari, cum
adſit iudicatum, non ex negligentia partis, in non
appellando, vel proſequendo, ſed ex diſpoſitione Con-
ſtitutionis. † Nam fuit reſponſum, quod quando ſen- 4
tentia in ſpolio eſt notorie iniuſta, vel nulla, etiam vi-
gore Aegidianæ datur appellatio, quia Conſtitutio
habet hanc exceptionem in ventre. Et propterea cùm
in caſu iſto fuerit reſolutum, appellationem ſuffraga-
ri Herculi, abſque eo quod pars opponeret de clauſula
(parito,) ſequitur, quod dicta clauſula (parito,) non de-
beat operari, quia cum ſit admittenda appellatio, non
adeſt iudicatum.

Pampilonen. de Ianſi. Lunæ 9. Februarii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Intruſus dicitur qui remanet in poſſeſſione poſt rem iudicatam.*

2 *Impetrans gratiam poſt rem iudicatā aduerſus gratiam prouiſi Apoſtolici nō debet facere mētionē de re iudicata, quæ non eſt ad fauorē prouiſi Apoſtolici.*

3 *Neque tenetur facere mētionē de continuatione intruſionis, tanquam acceſſoria ad rem iudicatam.*

4 *Acceſſorium attenditur vti principale, quando in eo militat ratio diuerſa.*

DECISIO CCCCXLVII.

DVo opponebantur contra gratiam Antonii. Al-
terum quod non fecerat mentionem rei iudica-
tæ, alterum, quod non fecerat mentionem intruſio-
nis, quam incurrerat, † ex quo remanſerat in poſſeſ- 1
ſione poſt ipſam rem iudicatam; iuxta conſ.Ferret.12.
num.11.verſ.addo ad ea, lib.1. quæ non obſtare An-
tonio Domini cenſuerunt, † quia cum impetraſſet gra- 2
tiam aduersùs gratiam Ferdinandi, de re iudicata non
habeat facere mentionem, cùm non eſſet ad fauorem
Ferdinandi tanquam prouiſi Apoſtolici de hoc bene-
ficio, ſed eſſet ad fauorem patronæ, & propterea hoc
caſu non erat facienda mentio, vt colligitur ex gloſſ.
in l.final.ponderando verba, vt ſententia retractetur,
C.ſent.reſcind.non poſſe. Et idem ſentit Alexand.in
conſ.93.numer.2. ibi, imo nec reſcriptum factum in
contrarium tenet, lib.2. Et ex hac reſolutione pen-
det etiam reſolutio ſecundi dubii, † quia cùm fe- 3
cerit mentionem de intruſione, quia lite pendente ce-
perat poſſeſſionem, de iſta continuatione, quæ proue-
niebat ex ſententiis latis contra ipſum non erat facien-
da mentio, cum eſſet acceſſoria ad dictam rem iudica-
tam, de qua, ſi non tenebatur facere mentionem, mul-
to minus nec de iſta continuatione intruſionis, tan-
quam acceſſoria ad ipſam rem iudicatam, iuxta nota-
ta per Anchar.in conſ.361.num.4.in princ.

Neque releuat, quod acceſſorium attenditur vti 4
principale, quando in eo militat diuerſa ratio, vt per
Alexand.conſ.4 num.5.lib.1.prout in caſu iſto, nam
Intruſio potuiſſet mouere Papam ad denegandum gra-
tiam. Quia hoc eſſet verum, ſi Papa non ſciuiſſet, An-
tonium eſſe in poſſeſſione beneficii, & iam fuiſſe in-
truſum, quia ceperat poſſeſſionem lite pendente, &
propterea, cùm factum non eſſet omninò ignotum
Papę, quia ſciebat, Antonium fuiſſe intruſum, vide-
tur dicendum, quòd in continuatione intruſionis pro-
pter rem iudicatam, non militet diuerſa ratio ab ipſa

re

Digitized by Google

re iudicata, ita ut de ipſa continuatione intruſionis eſſet facienda mentio.

Baren. Iuriſdictionis. Lunæ 16. Februarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam in tota ſua diœceſi exercendi iuriſdictionem temporalem.*
2 *Fundamentum ſuę intentionis quilibet concludenter probare tenetur.*
3 *Verba ambigua ſententiæ debent interpretari ex libello, & petitione, cui conformis eſſe debet.*
4 *Forum Eccleſiaſticum de iure cognoſcit de multis cauſis inter laicos.*
5 *In odioſis stricta interpretatio eſt facienda.*
6 *Sententia eſt ſtricti iuris, & nihil amplius probat, quam ex ea neceſſario inferatur.*
7 *Diſpoſitio correctoria iuris communis eſt interpretanda vt minus quam fieri poſſit corrigat ius cõmune.*
8 *In dubio facienda eſt interpretatio contra illum qui ſe in ſententia fundat.*
9 *Inſtitutio de iure communi ſpectat ad epiſcopum.*
10 *Ad epiſcopum ſpectat reſeruare caſus in ſua diœceſi.*
11 *Dictio,* PROVT HACTENVS, *aliquando ſtat conditionaliter.*
12 *Ad pręſcribendam iuriſdictionem quaſi epiſcopalem requiritur vel immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, ſicut qualibet præſcriptione contra ius.*
13 *In probanda immemorabili, vel quadragenaria eſt demendum tempus litis.*

D E C I S I O   CCCCXLVIII.

FVit per Dominos reſolutum, laudum ad fauorem
Archipresbiteri Acquæuiuæ latum, non eſſe iu-
1 ſtum, † quia cum terra Acquæuiuæ ſit in Diœceſi Ba-
ren. D. Archiepiſcopus de iure communi habet in-
tentionem fundatam, quod dicta terra ſuæ iuriſdi-
ctioni ſpirituali ſit ſubiecta, cap. cùm perſonæ de pri-
uil. in 6. cap. omnes Baſilicæ 16. quæſt. 7. Rom. conſil.
180. nu. 4. verſ. habet enim Epiſcopus. Feder. de ſen.
conſ. 145. num. 6. ante finem, verſ. Vnde ſi aliquis. Et
proptereà ſequitur, quòd allegans, iuriſdictionem ad
2 ſe ſpectare, tenetur hoc concludenter probare, † cum
ſit fundamentum intentionis ſuæ, iuxta notata per Innoc.
in cap. ſuper bis, num. 10. verſ. ſed argumentum
contra, de accuſat. & per Bart. in l. in illa, nu. 5. ff. de
verb. oblig. Quod non probat Archipresbiter. Primò
enim nullibi apparet, prout illi conceditur in laudo,
quod in terra Aquæuiuæ, eiuſque territorio liceat ſibi
exercere iuriſdictionem in cauſis ciuilibus, & criminalibus,
& mixtis, ad forum Eccleſiaſticum ſpectantibus.
Nam ſententia declaratoria Archiepiſcopi,
Andreæ lata de anno 1221. hoc ſibi non concedit,
nec minùs ſententia Epiſcopi Vigilien. lata de anno
1452. quia licèt vtraque ſententia, dicat, quòd poſſit
ferre ſententias de motis quæſtionibus coram ipſo, tamen,
ſi attendatur prima ſententia, ex præcedentibus,
& ſubſequentibus verbis apparet, quòd ſemper loquitur
de Clericis Eccleſiæ ſancti Euſtachii terræ Acquæuiuæ,
& eodem modo loquitur ſententia Vigilien.
Nam in Commiſſione, quæ inſeruit loco libelli, dicitur,
quòd cognitio cauſarum inter clericos Eccleſiæ
ſancti Euſtachii, ſpectat ad Archipresbiterum. Ex
quo ſequitur quòd cùm in ſententia dicatur, quod
Archipresbiter de motis quæſtionibus coram ipſo ſententiam
ferre poſſit, intelligenda ſit de motis quæſtionibus
inter clericos dictæ Eccleſiæ ſancti Euſtachii.
† Vbi enim verba ſententiæ ambigua ſunt, debent 3
interpretari ex libello, & petitione, qui conformis eſſe
debet, l. vt fundus, ff commun. diuid. & ibi not. in c.
licet Heli, de ſimon. Bald. in l. 1. nume. 6. C. ſi plur. vn.
ſent.

Vnde ſequitur iniuſtitia laudi, quod dat facultatem
Archipresbitero, vt poſſit cognoſcere cauſas ciuiles
& criminales, & mixtas ad forum Eccleſiaſticum ſpectantes,
quia in hoc excedit. † Tamen quia multæ 4
ſunt cauſæ, quæ de iure etiam inter laicos ſpectant ad
forum Eccleſiaſticum, vt notatur, in cap. final. de except.
in 6. & in cap. licet, de iurer. eodem libro, & in
alijs iuribus, quæ hic eſſet longum recenſere, de quibus
nulla habetur mentio in dictis ſententijs. Tum
etiam quia datur huiuſmodi facultas cognoſcendi,
non ſolum quoàd clericos ſancti Euſtachii, ſed generaliter
quoàd omnes in terra, & territorio Acquæuiuæ,
& tamen pariter in ſententijs nulla habetur mentio
dicti territorij, ſed ſolum quoàd clericos ſancti Euſtachii.
† Et cùm materia ſit odioſa, nempe contra 5
diſpoſitionem iuris communis, vt in ſpecie habetur
in cap. vltimo, de offic. Archipresbiteri, proptereà dictum
territorium non comprehenditur ſub diſpoſitione
Eccleſiæ ſancti Euſtachii terræ Acquæuiuæ, vt
bene per Oldrad. in conſ. 121. num. 8. verſ. 3. ſicut ſe
habet, † maximè cùm diſpoſitio ſit in ſententia, quæ 6
eſt ſtricti iuris, ita ut nihil amplius probet, quàm ex
ea neceſſariò inferatur. Alex. conſ. 84. nu. 3. lib. 3. Anchar.
conſ. 437. in fine. Ioan. de Anan. con. 18. in princ.
Achil. deciſ. 21. numer. 3. de reſtit. ſpoliat. In tantum
quod omiſſum habetur pro omiſſo, ad effectum, vt remaneat
in diſpoſitione iuris communis, Anchar. dicto
conſ. 437. in fine, qui expreſſe loquitur in ſententia
tribuente iuriſdictionem. Dec. conſ. 445. numer. 3.
Tum denique quia dictum laudum concedit etiam
iuriſdictionem criminalem Archipresbitero contra
diſpoſitionem Sacroſancti Concilii Tridentini, ſeſſ.
24. cap. 20. de reform. in §. ad hæc. Circa quam iuriſdictionem
ſententiæ non tribuunt aliquid Archipresbitero,
quia verba illa ſententiarum, quod Archipresbiter
poſſit cognoſcere de motis quæſtionibus
coram ipſo, in hac materia odioſa debent intelligi de
cauſis ciuilibus. † Quando enim diſpoſitio eſt corre- 7
ctoria iuris communis, ſufficit, quod aliquid operetur,
& eſt interpretanda, vt minùs quàm fieri poſſit,
corrigat ius commune, c. cum dilectus de conſuet. lib.
2. C. de noxal. Roman. conſ. 199. numer. 6. Pariſ. c. 10.
num. 6. lib. 3. † Maximè cum in dubio fiat interpreta- 8
tio contra illum qui ſe in ſententia fundat. Alex. conſ.
81. nu. 3. lib. 3. Dec. conſ. 321. nu. 4.

Laudum quoque remanet iniuſtum, dum dat facultatem
conferendi beneficia in terra Acquæuiuæ,
eiuſque territorio, quia ſententiæ ſunt reſtrictæ ad
beneficia Eccleſiæ ſancti Euſtachij, & nullum verbum
in eis de territorio. Et ex iſto capite laudum etiam remanet
iniuſtum, quoàd alia omnia in eo contenta,
quia in ſententiis antiquis nulla habetur mentio territorii,
neque ad illud poſſunt extendi, per ſupradicta.
Et in ſpecie remanet etiam iniuſtum, dum dat
facultatem Archipresbitero, inſtituendi præſentatos
à patronis, & caſus ſibi beneuiſos reſeruandi, & mo-

nitio-

Digitized by Google

nitiones de contrahendis matrimonijs abbreuiandi,
ac omnia alia, & quęcumque ad iuriſdictionem ordinariam
ſpectantia,& pertinentia exercendi. Nam
quoàd facultatem inſtituendi præſentatos, nihil de
9 hoc habetur in dictis ſententiis. † Et de iure communi
in inſtitutio ſpectat ad Epiſcopum,cap. cum ex iniuncto
in fine,de hæretic.cap.nobis de iurepatr. Abb.
10 conſ. 106,num.3.lib.2.† Prout etiam ad Epiſcopum
ſpectat, in ſua Diœceſi caſus reſeruare, vt poſt conſtitutiones
antiquas adeſt conſtitutio Concil. Tridentini,ſeſſ.24.c.7.de
caſ.reſeru. Et etiam eorumdem
prudentiæ,& iudicio committitur, an expediat, monitiones
remittere, vt habetur in eodem Conc. ſeſſ
24.c.7.de reformat.matrim. Et tandem iniuſtitia laudi
apparet, dum in eo dicitur, quòd Archipresbiter
omnia alia & quæcumque ad ordinariam iuriſdictionem
ſpectantia, & pertinentia exercere poſſit, præterquam
monitiones, ſub pœna excommunicationis
ad finem reuelationis pro rebus deperditis concedere.
Nam nullibi conſtat, Archipresbiterum habere
hanc iuriſdictionem. Et licèt in ſententia Vgilien.
dicatur poſt prædicta enumerata, & alia iuriſdictionalia
exercere, prout hactenus conſuetum extitit
in terra Acquæuiuæ, tamen, omiſſo quod ſententia
non loquitur de territorio, vt ſæpè dictum eſt, di-
11 ctio illa † (prout hactenus conſuetum extitit,) ſtat
condictionaliter, ſcilicèt, quatenùs ſit conſuetum, &
noncauſatiue, ſcilicet quia conſuetum, ex quo refertur
ad illa iuriſdictionalia incerta, & ſic non ad aliquid
certum, vt declarat Bolog. in l. edicta, qui expreſſe
loquitur in ſententia, numer. 141. C. de edend.
vbi dicit, ita intelligendam eſſe communem ſententiam
Bartoli in extrauag. ad reprimen. in verb. prout,
num.2. Et ex ſtructura verborum apparet, quòd dictio
(prout,) refertur ad verbum impersonale (exercere,)
& non ad verbum perſonale (concedimus,)
vel (declaramus.) Et proptereà debet accipi conditionaliter,
vt diſtinguit tex. in cap. Abbate ſancti Syluani
de Verb. ſign. quia cùm adiungitur verbo impersonali
indefinito, quod non habet certum numerum,
& perſonam, indefinitiue intelligitur, quod
cùm ſit incertum, & additum, non poteſt ſignificare
rem certam. Et ideò neceſſe eſt intelligere illam dictionem
conditionaliter. Io. Andr. in dicto cap. Abbate,
num 6. Hoſtien. num. 13. Cardinal. ibidem, in §.
contra quod nu. 2.
12 Nec laudum poteſt iuſtificari ex depoſitionibus teſtium,
quia Archipresbiter, ſecluſis ſententijs, deberet
probare, aut immemorabilem, aut quadragenariam
cum titulo, vt notatur in cap. perſonæ, de priuil.
in 6. Et regulare eſt omni præſcriptione contra ius,
cap. 1. de præſcript. in 6 vbi not. Doctor. Hic autem
quicquid dicẽdum ſit circa teſtium dicta examinatorũ
coram A.C. non poſſunt probare intentum Archipresbiteri,
cũ alter ſit annorũ 26. alter verò 28. Teſtes verò
examinati in Rota, vltra quòd ſunt examinati, ſede
Archiepiſcopali vacante, nemine citato, & hæc fuerunt
poſiti ad partes, nec intentum Archibresbiteri
poſſunt probare, cùm fuerint examinati de anno
1592. & lis fuit mota de anno 1590. & da tempore
examinis vnus erat ætatis 35. annorum. Et licèt alter
eſſet ætatis 60. annorum, tamen nec immemorabilem
probat, neque quadragenariam, cum ſit vnicus, &
eius dictum elidatur ex multis proceſſibus factis per
Dominos Archiepiſcopos pro tempore. Teſtes verò
examinati coram arbitrijs, alter eſt ætatis 45. annorũ,
alter verò 50. & fuerunt examinati da anno 1600. Et
ſic, quicquid deponunt, certum eſt, quòd ex defectu
ætatis, neque immemorabilem, neque quadra-
13 genariam probare poſſunt. † Maximè cùm ſit demendum
tempus litis, Bartol. in l. Celſus, nume. 26. &
ſeq. ff. de vſucap.

Romana Domus, & Cenſus, Lunæ 16. Februarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 Sẽtẽtia in qua quis non citatus, eſt cõdemnatus, non afficit non citatũ, non tamen eſt nulla quoad alios.

2 In iudicio citãdus eſt ille contra quem principaliter agitur, nec eſt neceſſe citare omnes intereſſe habẽtes, niſi propter extenſionem præiudicij.

3 Citatio per proclama eſt neceſſaria, ad hoc vt ſententia præiudicet.

4 Sententia lata contra hæredem, non poteſt exequi contra legatarium.

5 Succumbens ex ſuis iuribus, non poteſt de ijſdem iuribus dare ex perſona alterius.

6 Sciẽtia litis æquipollet citationi per proclama. Sciẽtia verò probatur ex conſtitutione procuratoris ad cauſam.

7 Intereſſe tertij quod obuenit lite pendente ab vno ex litigantibus, non impedit exequutionem.

D E C I S I O CCCCXLIX.

De validitate primæ ſententiæ Rotalis non poteſt 1
dubitari, quia licèt in ea fuerit condemnata
Vrſolina non citata, tamen non inde reſultat nullitas
ſententiæ, ſed tantum non afficit ipſam, licèt in ſententia
fuerit condemnata, vt in ſpecie dicit Salicet.
in l. 1. nu. 4. C. ſi aduerſus rem iudicatam. Neque dicta
prima, & ſecunda ſententia Rotalis poſſunt dici
nullæ, ex quo dicta Vrſolina & Philippus non fuerint
citati pro ſuo intereſſe, † quia pro validitate iudicij 2
ſufficit, citare illum contra quem principaliter dirigitur
petitio, nec eſt neceſſe citare omnes intereſſe habentes
niſi propter extenſionem præiudicij, Bald. in l.
ab eo, num. 17. C. quomod. & quando iudex.
Neque intereſſe Vrſolinæ poteſt retardare exequutionem
ſententiarum Rotalium, † quia licet verum 3
ſit ſecundam opinionem quam Rota ſeruat, citationem
per proclama eſſe neceſſariam, ad hoc vt ſententia
præiudicet illi de cuius intereſſe ſecundariò agitur,
iuxta deciſionem Achil. 5. & 6. de dol. & contum.
tamen intereſſe Vrſolinæ hodie non poteſt retardare
exequutionem, quia licet fuiſſet relicta per virum vſufructuaria,
hoc intereſſe ceſſauit per obitum dictæ
Vrſolinæ. Et quamuis etiam fuerit ei legata portio
bonorum filij qui ingreſſus fuerat Religionem, † & ſit 4
verum, quod ſententia lata contra hęredem non poſſit
exequi contra legatarium non citatum, vt per Achil.
deciſ. 8. de dol. & contum. prout exequeretur
ſaltem in parte, quia per reſtitutionem domus, & cenſus,
minueretur portio ei relicta. Tamen fuit reſponſum,
quòd aut filij ſucceſſerunt matri, aut non. † Si 5
ſucceſſerunt, cum ipſi ſuccubuerint, ex eiſdem iuribus
non poſſunt hodie ex perſona matris dare de eiſdem
iuribus, vt in fortioribus eſt deciſio Veral. 253. nu.
1. & ſeqq. par. 3. Aut non ſucceſſerunt matri, & non eſt
in cauſa perſona legitima, quæ opponat de iuribus Vrſolinę.
Neque etiam intereſſe Philippi poteſt retardare exequutionem
dictarum ſententiarum, qui licet habe-

ret

Digitized by Google

ret intereſſe pro ſua legitima, vel etiam ex quo fuit
admiſſus per fratres ad portionem hæreditatis, non
obſtante quod fuerat exhæredatus: Tamen fuit re-
ſponſum quod intereſſe legitimæ non obſtat, ex quo
ſcivit cauſam tractari, quod probatur ex conſtitutio-
ne procuratoris, qui poſteà renuntiavit mandato,
6 † Nam hæc ſententia ſufficit, & æquipollet citationi
per proclama, vt in iſtis terminis dicit Achil. alleg. de-
ciſ. 5. de dol. & contumac. Intereſſe vero ex quo fue-
rat admiſſus per fratres ad portionem hæreditatis, non
eſt conſiderabile, ex quo provenit lite pendente ab
eiſdem fratribus hæredibus inſtitutis, contra quos
fuerunt prolatæ ſententię, ex iuribus quæ hodie Phi-
lippus poſſet deducere, iuxta notata per Verall. in al-
7 leg. deciſ. 253 num. 1. & ſeqq. par. 3. † Vltra quod in-
tereſſe tertii, quod obvenit lite pendente ab vno ex li-
tigantibus non impedit exequutionem, iuxta notata
per Franc. in cap. ex ratione, numer. 29. de appell. Gabr.
concl. 31. num. 20. lib. 2.

Aſſiſien. Cenſus. Lunæ 23. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicatũ per notarium de eo rogatũ, probat.*

2 *Inſtrumenta per patrem producta ſunt in forma probanti.*

3 *Inſtrumentum extractum ex Archivio probat inter ſubditos.*

4 *Quietantię recognitæ per teſtes habẽtes notam manum ſcribentis probant.*

DECISIO CCCCL.

FVit reſolutum, iura ſuper quibus eſt fundata de-
ciſio vltimo loco facta, eſſe in forma probanti.
1 † inſtrumentum enim ſocietatis anni 1580. eſt in for-
ma probanti, quia eſt publicatum per notarium de eo
rogatum, Rot. deciſ. 1. num. 1. de fid. inſtrum. in nou.
Caput. deciſ. 244. par. 2. Inſtrumentum verò emptio-
nis cenſus ſub die 11. Iulij 1584. & aliud extinctio-
nis eiuſdem cenſus ſub die 7. eiuſdem anni, & inſtru-
mentum creationis novi cenſus 14. eiuſdem menſis,
& anni, ſatis ſunt in forma probanti, ad effectum quòd
2 Iudex poſſit ſe fundare in illis, † cùm fuerint produ-
cta per partem adverſam. Rot. deciſ. 2. de fid. inſtr. in
nou. Put. deciſ. 415. lib. 1. & 119. lib. 2. Inſtrumentum
verò ſocietatis 7. Septembris 1584. ſatis etiam eſt in
3 forma probanti, † quia fuit extractum ab Archiviſta
ex archivio, quod propterea probat inter ſubditos.
Felyn. in cap. ad audientiam, nume. 12. verſ. qui tamen
non negant, de præſcript. Cardin. conſ. 72. num. 8. Ve-
4 rall. deciſ. 42. lib. 1. † Quietantiæ etiam ſuper quibus
eſt fundata deciſio, ſunt in forma probanti, quia
fuerunt recognitæ per teſtes habentes no-
tam manũ, & hoc ſufficit de ſtylo Cu-
riæ, cùm verſemur in ſcriptura,
quæ teſtibus non eget. Vt fuit
reſolutum in cauſa Ro-
mana hæreditatis
de Mazzo-
chia
9. Martij 1580. coram bon. mem.
Lauretano.

Spoletana Dotis. Lunæ 9. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Dotis numeratæ confeſſio facta ante contractum matrimonium, vel poſt, prę ſumitur facta ſub ſpe futuræ numerationis, vel ex eo quod fuit ſoluta, et alijs de cauſis, nu. 2. & 5.*

In dubio autem confeſſio facta conſtante matrimonio, præſumitur facta ſub ſpe futurę numerationis, nu. 3.

4 *Revocatio confeſſionis, parte non intimata, nõ interrumpit præſcriptionem.*

DECISIO CCCCLI.

CVm in capitulis matrimonialibus Guidobaldus
confeſſus fuerit, ſe recepiſſe ſcuta mille, & poſt
contractum matrimonium confecerit literas Cambij
ſibi directas, in quibus promiſit, in eventum reſtitu-
tionis dotis, ſe reſtiturum alia 1000. Qui modus con-
trahendi fieri conſuevit in civitate Raguſina, vt con-
ſtat ex ſententia lata in illis partibus, & deponit Vni-
cus teſtis qui datur in ſummario, numer. 6. Rota cen-
ſuit, cùm venerit caſus reſtitutionis dotis hæredes
Guidobaldi teneri reſtituere, vtrumque mille. † Nam 1
quoàd ſcuta mille confeſſata ante contractum matri-
monium, illa præſumuntur confeſſata ſub ſpe futuræ
numerationis, ſecundum magis communem Docto-
rum ſententiam, vt dicitur in alia deciſione vltimo
loco facta. Et propterea cum matrimonium duraue-
rit vltra biennium, licet non vltra decennium, & ne-
que maritus, neque hæredes, oppoſuerint de non nu-
merata dote intra tempus à iure præfixum, mulier po-
teſt illam petere, vt in auth. quod locum habet, C. de
dot. caut. non numerata. † Et idem dicendum eſt 2
etiam quoàd alia ſcuta mille confeſſata in literis Cam-
bii poſt contractum matrimonium. Cum. conſil. 31.
numer. 1. verſ. circa 2. vbi de communi teſtatur. Ang.
de Peruſ. conſ. 4. num. 5. in fine. Nam, vt dicit Alexan.
conſ. 142. numer. 5. verſ. etiam quando eſt confeſſata,
lib. 5. † confeſſio dotis receptę conſtante matrimonio, 3
in dubio præſumitur facta ſub ſpe futuræ numeratio-
nis.

Neque relevat, quòd Guidobaldus revocaverit di-
ctas confeſſiones in actis cuiuſdam notarii AC. † quia 4
iſta revocatio non fuit parti intimata, & propterea
non interrumpit præſcriptionem, vt in terminis dicit
Bald. in l. in contractibus, §. fin. & ibi etiam Caſtr. C. de
non num. pecun.

Conſiderabant etiam Domini, quòd cùm confeſſio 5
dotis poſſit fieri nedum ſub ſpe futuræ numerationis,
verùm etiam ex eo quod fuit ſoluta, & etiam aliis
modis, vt per Abb. in conſ. 73. num. 2. & 3. lib. 2. non
erit inconveniens dicere, quod confeſſiones fuerint
factæ, ex quo dos fuerat ſoluta. Nam in civitate Ra-
guſina ita conſuevit contrahi, vt dictum eſt, & quod
plus eſt, nunquam Guidobaldus negavit iſtam do-
tem, quia revocatio confeſſionis non ſuffragatur. Et
vere ex ſerie facti apparet, revocationem fuiſſe fa-
ctam propter rixas, quæ tunc erant inter ipſum Gui-
dobaldum, & ſocerum. Imò poſt latum laudum, in
quo inter alia ordinabatur, quod Guidobaldus aſſe-
curaret dotem, ipſe laudum ſimpliciter acceptavit.
Nec

Digitized by Google

Nec videtur ſpernendum, quod vxorem per nouennium habuit, tanquam hoc modo dotatam, quia licèt ad hunc effectum requireretur decennium, vt per Socin. in l. 1. numer. 8. in fine, ſolut. matr. tamen hæc coniectura non deducitur principaliter, vt per ſe profit, ſed vt alias coadiuuet, & fratres ipſius Guidobaldi, ipſo defuncto, quodammodo etiam agnouerunt bonam fidem, aſſignando certum terrenum pro dote.

Ex quibus concluſum, dotem deberi quoàd vtrúque mille.

Cæſarauguſtana præeminentiarum. Ven. 13. Martij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſor de tempore litis motæ eſt manutenendus, etiam in præeminentijs.*

2 *Poſſeſſio anterioris ſuffragatur ſucceſſori, etiamſi anteceſſor eſſet Capitulum regulare, verbi gratia quod fuerit mutatum in ſæculare, nu. 6.*

3 *Confeſſio anteceſſoris præiudicat ſucceſſori.*

4 *Poſſeſſio probari per teſtes.*

5 *Poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad tempus litis motæ, cum animo retineatur.*

7 *Ius eſt metiendum ex parte actoris non rei.*

8 *Capitulum regulare, quod mutatur in ſæculare, non mutat ſubiectionem.*

9 *Legislator per viam declarationis procedens, nihil de nouo inducit.*

10 *Confeſſio procuratoris non præiudicat domino.*

D E C I S I O CCCCLII.

1 FVit reſolutum, Eccleſiæ de Pilari dandum eſſe mandatum de manutenendo aduersùs Decanum, & Capitulum Cæſarauguſtanum, quoàd præeminentias, de quibus in mandato aliàs per Rotam relaxato, quia concurrunt requiſita ad hunc effectum: nempe poſſeſſio de tempore litis motæ, & turbatio, de quibus in §. retinendæ, inſtit. de interd. Bart. in l. 1. §. hoc interdictum, numer. 1. & §. final. num. 18.

2 ff. vti poſſid. Angel. conſ. 19. num. 1. & 4. † Dicta enim poſſeſſio Capituli de Pilari, quæ ſuffragatur etiam ſucceſſoribus in Canonicatibus, iuxta deciſ. 1. de reſtitut. ſpoliat. in nou. ſatis probatur ex dicto mandato per Rotam relaxato, & per Capitulum Cæſarauguſtanum

3 acceptato, cum obligatione de parendo, † quę præiudicat ſucceſſoribus in dicto Capitulo Cæſarauguſtano, cùm non prouenìat à nuda voluntate dicti Capituli Cæſarauguſtani, ſed ex neceſſitate, ſtante iudicio, iuxta notata per Cald. in conſ. 5. de confeſſion. Ægid.

4 deciſ. 695. † Et adſunt etiam teſtes probantes poſſeſſum poſt dictum mandatum, qui eſt vnus ex modis probandi poſſeſſionem. Rebuff. in prax. tit. de miſſion.

5 in poſſeſſ. num. 41. † Quæ poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad tempus litis motæ, cùm animo retineatur, l. licet, de acquir. poſſeſſ. Abb. in cap. cùm ad ſedem, numer 15. de reſtitut. ſpoliat. Put. deciſ. 17. libr. 2.

Nec releuat, quòd non probetur poſſeſſio contra Capitulum ſæcularizatum, ſed ſolùm contra regulares, quia ſufficit, quod probetur poſſeſſio contra Ca-

6 pitulum, prout probatur, † quia regulares conſtitubant Capitulum, & erant loco Canonicorum. Doctor. in cap. cauſam quæ, 1. vbi Abb. numer. 8. de iudic.

† Et propterea cùm ius metiendum ſit ex parte actoris poſſeſſoris, mutatio perſonarum Capituli Cæſarauguſtani rei, contra quod poſſidetur, non mutat poſſeſſionem Capituli de Pilari, actoris, iuxta deciſionem Guido. Pap. 629. pluriès in Rota canonizatam. 7

† Et in terminis ſæcularizationis in fortiori videmus, quod ſęcularizatio non mutat ſubiectionem. Abb. in cap. 1. num. 9. vbi Imol. num. 4. circa med. verſ. ſed videtur, de capel. Monach. & vt dicit Vital. in clem. 1. num. 31. de elect. idem iudicium eſt de Eccleſia cathedrali, ſiue ſit regularis, ſiue ſæcularis. Et ceſſat omnis difficultas, quia ſanctæ mem. Clemen. VIII. per ſuum Breue declarauit, ſuæ intentionis non fuiſſe, per ſęcularizationem præiudicare præeminentiis Eccleſiæ de Pilari. Et propterea ex dicta ſecularizatione illi nullum fuit illatum præiudicium, cum Papa proceſſerit per viam declarationis, † quæ nihil de nouo inducit, ſed per retrotractionem, quod erat, deregit, vt dicit Bald. in l. leges, & conſtitutiones, nume. 5. C. de legibus. 8 9

Denique non officit, quòd dictum mandatum de manutenendo aliàs à Rota obtentum, videatur nullum, ex quo Capitulum de Pilari factum fuit in Commiſſione, quod fuerat ſpoliatum, & ideo ei competebat remedium recuperandæ, & non inter dictum retinendæ, quia illa fuit confeſsio procuratoris, quæ non potuit præiudicare Domino, cum non pendeat ab eius poteſtate, iuxta deciſionem Achil. 4. de confeſſ. & adeſt ſecunda commiſſio, in qua ſimpliciter petebatur manutentio. Et in omnem euétum de poſſeſsione Capituli de Pilari, etiam poſt mandatum de manutenendo, conſtat ex dictis teſtium, vt dictum eſt. 10

Ex quibus concluſum, Priori & Capitulo Beatæ Mariæ maioris de Pilari dandum eſſe mandatum de manutenendo, aduerſus Capitulum Cæſarauguſtanum, quoàd præeminentias, de quibus in mandato Rotali.

Pientina Iuriſpatronatus. Vener. 13. Martij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Ex donatione acquiritur iuriſpatronatus interueniente conſenſu Ordinarij, nu. 2. & 6.*

3 *Aſſertio donantis iuſpatronatus, quod hoc fecerit cũ cõſenſu epiſcopi, probat etiam inter perſonas prohibitas concurrentibus adminiculis.*

4 *Clauſula* OMNIA ET SINGVLA, *in fine poſita, refertur etiam ad enunciata.*

5 *Diuturnitas temporis ſine obſeruantia inſeruit pro adminiculo ad pręſcribendum.*

6 *Notarius epiſcopi in donatione iuriſpatronatus non eſt neceſſarius ad contractum donationis, ſed ad translationem iuriſpatronatus in donatarium.*

7 *Conſenſus epiſcopi poteſt interuenire ante, vel poſt donationem iuriſpatronatus.*

D E C I S I O CCCCLIII.

FVit per Dominos reſolutum, iuſpatronatus non ſpectare ad dominos de Cacciacommitibus, cum olim Bartholomæus, à quo iſti deſcendunt, donauerit il-

ritil-

Digitized by Google

rit illud Iulio de Albertis, eiuſque hæredibus, & ſuc-
1 ceſſoribus, † qui eſt vnus ex modis acquirendi iuſpa-
tronatus, c. illud, de iurepatr. c. vnic. eodem titulo, in
6. Veral. deciſ. 287. par. 1. Lambert. de iurepatr. lib. 1.
par. 2. quæſt. 1. art. 1. nu. 2. & qu. 4. art. 1. ſol. 149. Rot.
2 deciſ. vltim. de iurep. in antiq. † Et quamuis ad hunc
effectum requiratur conſenſus Ordinarii, vt in dictis
3 iuribus, † tamen de eo ſatis videbatur hic conſtare,
ex aſſertione donationis, quæ concurrentibus admi-
niculis probat, etiam quod ſit inter perſonas prohi-
bitas, vt latè per Tiraquell. in l. ſi vnquam, in verb.
donatione largitus, num. 102. C. de reuoc. donat. A-
chill. deciſ. 1. de conceſſ. Iſta autem non eſt nuda aſ-
ſertio, ſed interuenit etiam nominatio notarii, qui de
dicta licentia fuit rogatus, & iuramentum, ibi, (im-
petrauit licentiam ab Ordinario Epiſcopatus Pientiæ,
prout conſtat per publicum inſtrumentum manu Ser
Antonii Roſelli,) & infrà, (cum licentia dicti D. Or-
dinarii, de qua in dicto inſtrumento,) & inferius, (iu-
rauit dictus Bartholomæus tactis, &c. omnia, & ſin-
gula fuiſſe vera.) Vnde cenſetur iuraſſe, verum etiam
4 eſſe, conſenſum ſuiſſe habitum ab Ordinario, † quia
dicta clauſula (omnia, & ſingula, &c.) in fine poſita
refertur etiam ad enunciata. Alex. conſ. 17. num. 2. lib.
3. Ruyn. conſ. 137. num. 6. lib. 1. & conſ. 103. nume. 11.
lib. 4. Pariſ. conſ. 97. num. 91. lib. 1. Creſc. deciſ. 5. de
fid. inſtr. concurrit etiam lapſus 36. annorum, qui ſi
eſſet cum obſeruantia, ceſſaret omnis difficultas.
5 † Sed cùm nunquam beneficium in iſto tempore va-
cauerit, negari non poteſt, quin iſte lapſus inſeruiat
pro adminiculo. Concurrit inſuper amiſſio ſcriptu-
rarum notarii qui de dicto conſenſu fuit rogatus. Et
5 inſuper conſiderabant Domini non eſſe veriſimile,
quod dicta aſſertio fuiſſet facta, ſi vere conſenſus non
interueniſſet, cum non poſſit excogitari cauſa, ex qua
6 voluerit donans mentiri, † cum conſenſus Epiſcopi
in donatione iuriſpatronatus non ſit neceſſarius ad
donationem, ſeu contractum donationis, ſed ad tran-
ſlationem iuriſpatronatus in donatarium, cum con-
tractus poſſit fieri præiudicium donantis; cum di-
ſponat de iure ſuo, ſed non tranſlatio iuriſpatronatus
in qua requiritur conſenſus Epiſcopi. Rota deciſ. vl-
tima, numer. 5. verſic. item non eſt neceſſarius, de iu-
repatronat. in antiqu. Roch. eodem tractatu, in verb.
7 ipſe, vel eis nume. 31. verſ. aduerte tamen. † Hinc di-
citur, quod conſenſus Epiſcopi ante, vel poſt dona-
tionem, poteſt interuenire. Rota dicta deciſ. vltima,
Roch. in verb. pro eo, numer. 9. & eſt deciſio Than. 20.
Et propterea potuiſſet donatarius poſt donationem
impetrare huiuſmodi conſenſum, qui de facili concedi
ſolet, maximè cum non fuerit donatum potentiori.

Sabinen. Decimarum. Lunæ 16. Martii 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Parochus prætendens decimas ex prædio debet plenè & concludenter probare, prędium eſſe intra limites ſuæ parochię.*

2 *A limitibus iuriſdictionalibus non infertur ad decimatorios. In dubio tamen aliquando infertur, n. 4.*

3 *Parochiæ fuerunt diuiſæ per Dionyſium Papam.*

5 *Præſumitur adfuiſſe Eccleſias in loco vbi fuit Caſtrum.*

6 *Gens aduentitia tenetur ſumere ſacramenta a Parocho in cuius parochia degit.*

7 *Omnis Eccleſia parochialis dicitur habere curam: non tamē in omnis Eccleſia habens curam, eſt parochialis, ſed requiritur ad effectum parochialitatis, quod de neceſſitate adminiſtret ſacramēta.*

8 *Ex eo quod Eccleſia ſit matrix, non infertur, quod Eccleſia caſtri diruti ſit in eius parochia.*

D E C I S I O CCCCLIV.

DOmini cenſuerunt, non conſtare tenutam Mon-
tis Maioris eſſe intra limites parochiæ montis
Libertorum, ad effectum quod illius Parochus dica-
tur habere intentionem fundatam in decimis illius
tenutæ quæ percipiuntur à Rectoribus Eccleſiarum
ruralium, iuxta tex. in cap. fin. de paroch. & cap. cùm
ſint, de decimis. Nam eum dicti Rectores ſint in poſ-
ſeſſione longiſſima quadraginta annorum percipien-
di dictas decimas, vt patet ex teſtibus in ſummario
Rectoris num. 3. † Parochus Montis Libertorum de- 1
bet plenè & concludenter oſtendere, dictam tenutam
eſſe intra limites ſuæ parochiæ, l. eum qui ff. de prob.
Et in terminis eſt conſilium Bertrand. 350. per totum,
& præſertim, numer. 6. vol. 2. par. 1. Quod non probauit
dictus Parochus, quia licèt deducat plures teſtes ad
probandum, quod tenuta Montis maioris ſit de limi-
tibus iuriſdictionalibus caſtri Montis Libertorum, &
quod ipſe adminiſtrauit Sacramenta paſtoribus, & a-
liis aduentitiis in dicta tenuta, & quod ex eadem te-
nuta ſepelliuit mortuos, & quod hæc beneficia de con-
ſenſu Rectoris fuerunt tranſlata ad Eccleſiam Mon-
tis Libertorum, tanquam ad matricem, tamen hæc
probatio ad effectum de quo agitur non ſuffragatur.
† Primo quia non bene infertur à limitibus iuriſdi- 2
ctionalibus ad decimatorios, in quibus verſamur. Ho-
ſtien. in cap. ſuper eo, nu. 3. & 11. de paroch. & in cap.
querimoniam, num. 2. & ibi etiam Butr. nume. 6. de iu-
repat. Et fuit dictum coram me in Pacen. decimarum
del'Hebrero 9. Ianuarii 1601. Et ratio eſt, quia pa- 3
rochiæ olim fuerunt diuiſæ per Dionyſium Papam, &
in cap. 1. 13. q. 1. c. paſtoralis de his quæ fiunt à Præla-
tis. Io. Andr. Abbas, & alii in rubr. de Paroch. Bertr.
in alleg. conſ. 350. vol. 1. par. 1. Et licet aliquando ar- 4
guatur à limitibus iuriſdictionalibus ad decimato-
rios. Butr. in cap. 1. num. 15. de reliq. domib. Fel. in c.
quia iudicante, nu. 6 verſ. cum iſtia concordat, de præ-
ſcript. Franc. March. dec. 352. nu. 2. par. 2. tamen hoc
procedit in dubio. Et propterea in caſu iſto non poteſt
argui, tum quia conſtat, limites decimatorios paro-
chialis Montis Libertorum eſſe omnino diſtinctos, &
ſeparatos à dicta tenuta, & illius limitibus decimato-
riis, mediantibus finibus naturalibus vnius fontis nun-
cupati de Monte Maggiore, & aliorum, de quibus de-
ponunt teſtes dati in ſummario, n. 1. in fine, & num. 4.
Tum etiam quia conſtat, olim in tenuta prędicta fuiſſe
quatuor caſtra certis finibus inter ſe diſtincta, & à ter-
ritorio Montis Libertorum ſeparata, vt colligitur ex
inſtrumento acquiſitionis caſtri Caminatarum factæ
de anno 1428. & deponunt teſtes, qui dantur in ſum-
mario num. 1. Vnde non ſolum redditur æquiuoca pro-
batio, quòd tenuta originaliter de iuriſdictione caſtri
Montis Libertorum, verum etiam oritur vehemens 5
præſumptio, quod cum adeſſent dicta caſtra, adeſſent
etiam Eccleſiæ parochiales propter populum fidelem,
iuxta notat. per Archid. in c. licet canon. nu. 2. Gemin.
nu. 4. de elect. in 6. Per quæ eliditur intentio parochia-
lis Montis Libertorum.

Et quoad adminiſtrationem Sacramentorum con-
ſiderabant Domini, quod licèt gens aduentitia tenea- 6
tur ſumere Sacramenta à Parocho in cuius Parochia
degit, vt per Hoſtien. in cap. omnis vtriuſque ſexus,

nom. 13. & Abbatis pariter, nu. 23. de pænit. & remiſſ. tamen cum in iſta tenuta non adſit populus permanens, ſed aliqui paſtores, & ruſtici aduenticij, propterea non videbatur oriri certa præſumptio, quod ex adminiſtratione Sacramentorum tenuta ſit de parochia. Tum quia iſti paſtores & ruſtici in loco non habebant, neque habent domicilium, tum quia licet omnis Eccleſia parochialis dicatur habere curam, tamen non è conuerſo omnis Eccleſia habens curam dicitur parochialis, ſed requiritur ad effectum parochialitatis quod de neceſſitate adminiſtret Sacramenta, & quod illa populus ab eadem de neceſſitate recipiat, gl. ſi. in clem. dudum, in verb. impendant, de ſepultur. vbi Imol. num. 32. cum aliis allegatis in cauſa Recanaten. parochialis, 20 Maij 1576. coram bo. me. Lauretano, quæ hic non probantur quinimò teſtes de quibus in ſummario numero vltimo deponunt, paſtores, & ruſticos prædictos ad ſuſcipiendum Sacramenta acceſſiſſe, modo ad vnam, modo ad aliam Eccleſiam caſtrorum, propè tenutam exiſtentem, prout eis magis videbatur, & commodus erat, per quę neceſſitas excluſa remanet.

Quo vero ad tranſlationem beneficiorum ruralium ad Eccleſiam Montis Libertorum, non videbatur Dominis probatum, quod huiuſmodi beneficia fuiſſent tranſlata tanquam ad matricem. Et ſi probaretur non releuaret, quia ex probatione, quod Eccleſia Montis Libertorum eſſet matrix, non ſequeretur, quod tenuta Montis Maioris eſſet in ſua Parochia, quia ſtaret ſimul, quod huiuſmodi Eccleſiæ rurales eſſent in aliena parochia, & quòd nihilominus Eccleſia Montis Libertorum eſſet matrix. Et ita concluſum.

Portugallen. Penſionis. Lunæ 16. Martij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Notarius publicè excommunicatus non fictione iuris ſed in veritate facti non poteſt cõficere inſtrumenta, alias ſecus.*

2 *Notarius bannitus poteſt facere inſtrumenta.*

3 *Tranſlatio penſionis facta à balbutiente, vel habente linguam groſſam, vel ſemimortuo, modo intelligeretur, eſt valida num. 5. ſecùs ſi ſacta fuit ab illo qui loqui non poteſt. nu. 4.*

6 *Suaſiones ad aliquid agendum factę ęgroto non reprehiuntur in iure improbatę.*

7 *Tranſlatio penſionis poteſt in ſtipulationem deduci, & ideo ſtante ſtylo quod pars debeat ſubſcribere manu propria contractum, non habet locum in tranſlatione penſionis.*

8 *Præſentia notarij in tranſlatione penſionis requiritur ad illam probandam non ad inducendum aliquem contractum.*

DECISIO CCCCLV.

DOmini reſoluerunt, pro validitate tranſlationis penſionis, ex deductis in aliis deciſionibus, Quibus non obſtabant ea quæ de nouo deducebantur. Nam quod notarius qui fecit inſtrumentum tranſlationis, eſſet excommunicatus, & bannitus, non re-
1 leuat, † quia excommunicatio ad effectum quod obſtet, debet eſſe publica non fictione iuris, vt quia ſit lata ſententia, ſed publica in veritate facti, vt quia peruenerit ad aures illorum qui ad notarium recurrebãt pro inſtrumentis, vt declarat Feder. de Sen. in conſ. 74. nu. 3. verſ. ſed poſito quod communis opinio. † Et 2 bannum non priuat notarium, quominus poſſit facere inſtrumenta, vt dicit Ancharan. in conſil. 287. nu. 2. verſ. contrarium, de iure ſentio. Et vtrumque etiam obiectum ceſſabat ex facto, quia cum notarius fuiſſet excommunicatus, ex quo in die Paſchatis non fuerat cõfeſſus, & communicatus, iuxta diſpoſitionem tex. in cap. omnis vtriuſque ſexus de pœnit. & remiſſ. conſtat, quod poſteà vtrumque fecit, ex diſpoſitione Abbatis, qui eſt parochus, & ſcriba. Et quoad bannum, probatur, quod non habuit effectum, vel quod notarius fuerat abſolutus, ex quo reperiebatur in loco banni.

Quod verò transferens ita titubaret, vt male loqueretur non ſufficit, † quia licet, ſi nõ potuiſſet loqui, quia 3 4 deficeret, trans'atio non teneret, per tex. in l. iubemus, C. de teſtam. tamen hoc procederet, ſi ita transferens balbutiiſſet, vt non potuiſſet intelligi. Sed ſi poterat in- 5 telligi prout in caſu iſto, licet balbutiret, valet tranſlatio prout etiam valuiſſet, ſi habuiſſet linguam groſſam, & fuiſſet ſemi mortuus, modo intelligeretur quid diceret, ex notatis per A. ex. in conſ. 101. nu. 7. verſ. & ſi qua difficultas lib. 7. Coactio verò allegata non probatur ex teſtibus. † Suaſiones vero, quæ ex dictis teſtium colli- 6 guntur, iure non reperiuntur improbatæ, vt in l. final. C. ſi quis aliq. teſt. prohib.

Quod deniqne dicebatur, de ſtylo illarum partium requiri, quod partes quæ faciunt contractus, vel inſtrumenta, debeant ſubſcribere, aliàs ſint nullius valoris, non placuit; quia hic non verſamur in contractibus, vel in inſtrumentis inducentibus obligationem ex contractu, † cum non agatur de re quæ poſſit in ſtipulationem 7 deduci. Bald. conſ. 104. in princip. lib. 1. Sed in nuda trãſlatione penſionis facta ex conceſſione P. pæ. iuxta notata per Caſſad. deciſ. 4. nu. 5. de locat. Quæ facultas, cum ſit conceſſa militibus, † præſentia notarii requiri- 8 tur ad probandum tranſlationem, non ad probandum, vel inducendum aliquem contractum, vt per Put. deciſ. 344 num. 1. lib. 2. Et propterea non eſt neceſſaria ſubſcriptio partium.

Romana Accomanditæ. Ven. 20. Martij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula* ASSECVRATO IVDICIO *importat cautionẽ de iudicio ſiſti, & de iudicatum ſoluendo.*

DECISIO CCCCLVI.

CVm AC. relaxaſſet mandatum contra D. Philippum, pro ſcutis 10 500. qui appellanit, & obtinuit eidẽ AC. reſcribi, vt præuia repoſitione procedat omni & quacũq; appellatione remota, & de voto Rotæ aſſecurato iudicio. Rota cenſuit in caſu de quo agitur, † 1 quod iſta clauſula (aſſecurato iudicio,) nedum importet cautionem dari de iudicio ſiſti, ſed etiam de iudicatũ ſoluendo, quia ſignatura Volu. t prouidere vtrique parti nempe D. Carolo, quia iam obtinuerat mandatum, vt daretur ei cautio de iudicatum ſoluendo, alias non ſibi fuiſſet æqualiter conſultum prout Domino Philippo, qui obtinuit repoſitionẽ, & quod procederetur de voto Rotæ. Et ſignatura voluit mature negotium videre, conſulendo tamen in omnibus indemnitati Domini Caroli.

Roma-

Romana Lucri Dotis. Ven. 9. Ianuarij, & Lunæ 23. Martij 1609.

E P I T O M E.

Statutum Vrbis c. 137. lib. 1. habet locum in dote, & in lucro dotis.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus dotis & lucri debentur a die iudicialis intimationis.*
2 *Diſpoſitio clara non eget interpretatione.*
3 *Statutum Vrbis de fructibus dotis habet locum in lucro dotis, nu. 6.*
4 *Diſpoſita per ſtatutum in dote an habeant locum in donatione propter nuptias.*
5 *Diſtingue, & dic, quòd ad effectum prælationis non eſt idem dicendum de augmento dotis dato a muliere, & lucro dotis, quod prouenit à viro. Secus eſt ad effectum fructus debeantur ob moram non ſoluti lucri dotis, nu. 6. & 7.*
8 *Debitum vigore ſtatuti eſt debitum neceſſarium.*
9 *Teſtator legans creditori cenſetur voluiſſe compenſare cum debito: quod limitatur quando legatum fuit factum ex alia cauſa, nu. 10.*
11 *Terræ, quæ ſunt in diſtrictu Vrbis comprehenduntur ſub ſtatuto Vrbis.*

D E C I S I O CCCCLVII.

DOmini reſoluerunt, fructus dotis, & lucri dotalis
1 deberi portiæ, à die 23. Februarij 1607. quo die
fuit facta iudicialis interpellatio, vſque ad diem, quo
fuit reſtituta, & quo lucrum reſtituetur, intrat enim
clara diſpoſitio ſtatuti Vrbis quod fructus dotis debeantur
Viduæ, ob moram non ſolutæ dotis, poſt iudi-
2 cialem interpellationem, vt in c. 137. lib. 1. † Cuius
verba, cum adeo clara ſint, interpretatione non egent,
3 l. ille, aut ille, §. cùm in verbis de leg. 2. † Quod ſtatutum,
licèt non loquatur in lucro dotis, tamen etiam lucrum
ſub eius diſpoſitione comprehenditur, quia
quod ſtatutum eſt de dote principali, tacitè intelligitur
ſtatutum in augmento, quod venit in conſequentiam.
Bald. in l. etiam per illum, tex. in princ. verſ. nam
quod iuris eſt de antecedēti, & nu. 4. verſ. 2. nota C. de
iur. dot. Bart. in d. l. etiam, in fine, idem Bald. in l. 2. nu.
1. verſ. vltimò nota C. de bon. quæ libe. Natt. con. 253.
num. 4. lib. 2. Ruin. de augm. conclu. 5. per totum, &
concl. 9. in princ. Et in hanc ſententiam aliàs Rota inclinauit
in cauſa Romana fructuum dotis. 17. Aprilis
1600. coram Illuſtriſſimo Domino cardinali Millino.
Et fuit expreſſe reſolutum in cauſa Romana dotis de
Maximis, 3. Martij 1606. coram R. P. D. meo Pam-
4 philio. † Neque obſtat, quod diſpoſita per ſtatutum in
dote non videantur habere locum in donatione propter
nuptias, vt expreſſe dicit Fulgoſ. in con. 92. numero 3.
verſ. de donatione verò propter nuptias, & Natt. dicto
conſ. 253. nu. 7. conſtituit differentiam inter augmentum
dotis datum à muliere, de quo loquuntur Doctores
prædicti, & etiam tex. in §. in his conſequens, in
authent. de æqualit. dot. & donationis propter nuptias,
5 in qua nos verſamur. † Quia pro reſponſione diſtinguendum
eſt, quòd aut agitur ad effectum prælationis
contra creditores, & hoc caſu non eſt idem dicendum
de augmento dotis dato à muliere, & lucro dotis
quod prouenit à viro. Et ita loquitur tex. in l. final.
C. qui pot. in pig. hab. quem allegat Fulgoſ. loco prædicto.
Et ita expreſſe loquitur Natt. qui allegat tex. in
dicto §. his conſequens, qui loquitur in iſtis terminis.
† Aut agitur ad effectum, quod debeantur fructus lu- 6
cri dotis ob moram non ſoluti dicti lucri, & hoc caſu
diſpoſita à ſtatuto in dote, habent locum etiam in lucro
dotis, quia dos & lucrum æquiparantur, ex prædictis,
quæ licèt loquantur in augmento dotis dato à
muliere, tamen in caſu de quo agitur eadem eſt ratio
in lucro quod prouenit à viro, quia de iure communi,
nedum debentur fructus dotis, quando concurrunt
requiſita Abbatis in cap. ſalubriter, de Vſur. ſub
nu. 6. Angel. in l. diuortio, num. 4. verſ. ſi autem mulier,
i mol. nu. 6. verſ. tu potes dicere, ff. ſol. matrim.
† Verùm etiam debentur fructus lucri dotalis, ſeu 7
donationis propter nuptias, iuxta receptam ſententiam,
de quo per Geamm. in deciſ. 103. numer. 98. Vbi
quod Conſilium Neapolitanum receſſit ab opinione
contraria, quam alias tenuit, vt deciſione Afflict. 291.
& Capic. deciſ. 65. Theſ. deciſ. 45. num. 3. vbi alios allegat
Vrſill. ad Afflict. dicta deciſ. 291. Surd. de alim.
num. 1. quæſt. 42. nu. 75. verſ. limitat rurſus. Et inclinauit,
& dixit Rota in deciſionibus ſupra allegatis.

Non obſtat quod cum iſtud lucrum deberetur vi- 8
gore ſtatuti, erat debitum neceſſarium, ex allegatis
per Illuſtriſſimum Mantic. de coniectur. vltim. vol.
lib. 12. tit. 2. num. 3. † Et propterea cum teſtator reli- 9
querit ſcuta 7. cum dimidio menſtrua, cenſetur voluiſſe
compenſare cum iſto debito neceſſario, idem Illu-
ſtriſſimus Mantic. vbi ſupra num. 2. † Quia hæc con- 10
cluſio limitatur, quando ex alia cauſa legatum fuerit
factum, vt author idem dicit, vbi ſuprà, nume. 10. verſ.
3. debet reſtringi, prout in caſu iſto, quia legatum menſtruum
fuit relictum donec Portia vidualem, & honeſtā
vitam ſeruauerit. Et fuit in propriis terminis reſolutum
in cauſa Romana donationis propter nuptias,
12. Decembris 1594. coram bon. mem. Litta.

Quæ dicuntur de conſuetudine in terra Fiani, quòd
non ſoluatur lucrum dotis, non egent reſponſione, quia
talis conſuetudo non fuit probata, & ſi probaretur, videndum
eſſet, an eſſet attendendum domicilium originis,
vel habitationis viri; interim intrant prædicta, quia
terra Fiani eſt in diſtrictu Vrbis, † & propterea com- 11
prehenditur ſub ſtatuto, vt in cap. 42. lib. 1.

Tullen. Canonicatus. Vener. 27. Martij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Publicatio reſignationis probatur inſtrumēto ſuper ea confecto.*
2 *Literæ prouiſi probant modum prouiſionis contra prouiſum.*
3 *Valor beneficij probatur ex teſtibus de publica voce, & fama, & ſufficit qualis qualis probatio.*
4 *Clericatus probatur ex teſtibus de publica voce & fama.*
5 *Exequutio literarum Apoſtolicarum non conceditur prouiſo de canonicatu ante fidei profeſſionem.*

Digitized by Google

DECISIO CCCCLVIII.

CVm Henricus reſignaſſet ius quod habeat in
Canonicatu de quo agitur, ad fauorem Nicolai,
Rota cenſuit, procedendum eſſe ad exequutionem li-
terarum Apoſtolicarum, quia ſunt iuſtificatæ, iuxta
nota. per Mohed. deciſ. 13. vt lit. pend. Nicolaus e-
nim nedum oſtendit publicationem, prout tenetur,
quia eſt pars reſignationis, vt fuit reſolutum in cau-
ſa Calaguritana Theſaurariæ, 4. Februarii 1579. coram
ſanctæ Mem. Clemente 8. & 14. Iunij 1600. in cauſa
Hiſpalen. præſtimoniorum, coram R. P. D. meo Lan-
cellotto. Verum etiam in reliquis iuſtificat ſuam gra-
1 tiam.† Et quantum attinet ad publicationem, oſten-
ditur ex inſtrumento ſuper ea confecto, quod probat.
Oldrad conſ. 139. in fine verſ. decimo Gem, conſ. 27.
2 in princ.† Modus autem ex quo fuit prouiſus Henri-
cus probatur ex eiſdem literis prouiſionis, quæ con-
tra ipſum probant, ad l. cum precum, C. de liber. cauſ.
3 † Valor autem Canonicatus probatur ex teſtibus de-
ponentibus de publica voce, & fama. Verall. deciſ.
277. nume. 8. par. 1. Put. deciſ. 29. lib. 1. Ægid. dec. 674.
prout iidem probant valorem obtenti, ad quem pro-
bandum ſufficit qualis qualis probatio, iuxta notata
4 per Aegid. deciſ. 628. in princ. † Clericatus verò pro-
batur ex depoſitionibus teſtium de publica voce, &
fama, iuxta dictam deciſionem. Verall. 277. par. 1.
Quod Henricus non fuerit adeptus poſſeſſionem Ca-
nonicatus colligitur ex ipſamet narratiua in reſi na-
tione, & in mandato dato ad reſignandum.

Non obſtat, quod Nicolaus non emiſerit profeſſio-
nem fidei, & quod ſit clericus regularis, quia emiſſio
profeſſionis fidei poterit fieri ante exequutionem li-
5 terarum, † quæ poterit concedi facta profeſſione fi-
dei. Quod autem ſit clericus regularis non probatur,
immò ex eiſdemmet teſtibus qui dantur, conſtat de
contrario.

Imolen. Diuiſionis. Ven. 27. Martij 1609.

SVMMARIVM.

*1 Auiamentum, & creditum apothecæ, recipit æſti-
mationem.*

DECISIO CCCCLIX.

EX deductis in alia deciſione, conſtat de ſocietate
omnium bonorum inter fratres de Ruſſellis, quæ
non inficiabantur per fratres qui negant communio-
nem; ſed ſolum dicunt, quod non aderant bona cum
quibus poſſit continuari exercitium paternum, & pro-
pterea quòd totum lucrum prouenit ex induſtria pro-
pria. Sed replicabatur, quod non probabatur, quod
bona non adeſſent, † quod in omnem euentum con-
ſiderandum erat, auiamentum, & creditum paternum,
quæ recipiunt æſtimatione, & ſtante dicto auiamen-
to, & credito paterno, prouenit lucrum. Vnde Rota
permanſit in deciſis, ex rationibus tunc deductis, quæ
vt dictum eſt, non inficiabantur.

Sed quia aliqui ex Dominis dicebant, velle videre
ſtatum hæreditatis, & conſiderare etiam, ſi fuiſſet tem-
pus, an vna cum auiamento & credito poſſet eſſe ta-
lis conſiderationis, vt dici poſſet lucrum non proue-
niſſe ex propria induſtria, quod, & Ponenti placet. I-
deo tutius videtur eligere peritum, qui videat, &
referat ſtatum hæreditatis.

Sabinen. Villettarum. Lunæ 30. Martij 1609.

SVMMARIVM.

*1 Confinia probantur per ſententiam. Item per teſtes,
nu. 2. Item per enunciatiuas, num. 4.*
*3 Confine prędij illud dicendum eſt, quod prędio magis
adaptatur, & conuenit.*
5 Ceſſantibus verbis, diſpoſitio debet ceſſare.
*6 In probandis confinibus admittũtur præſumptiones,
& coniecturæ.*

DECISIO CCCCLX.

DOmini vna tantum parte informante, cenſue-
runt, Villettas contineri intra fines deſignatos
per homines Montorii, non autem intra deſignatos
per homines Viuarii. Nam cum in conceſſione facta
vtrique Communitati ab Abbatia Farfenſi, & in ſen-
tentia lata de anno 1520. † quæ probat confinia, vt 1
per Bald. in conſ. 420. verſ. item probatur per ſenten-
tias, lib. 1. dentur pro confinibus ab vno latere perti-
nentiæ Porticæ, vt in planta, num. 17. annotato cum
ſigno aſteriſco, † & probant etiam teſtes qui admit- 2
tuntur ad probandum confinia, vt per Bald. loco ſu-
periùs allegato, verſ. interdum per vulgi opinionem,
qui dicunt, etiam hodie dictas pertinentias, eſſe de
territorio Vallis infredæ, ſequitur, quod foſſatum Ste-
phani ſit illud deſignatum pro confine ab hominibus
Montorii, vt in planta, numer. 26 quod homines Vi-
uarii in planta ſub litera I. quod homines Montorii
vocant de Morconi. Nam ſi eſſet iſtud deſignatum
ab hominibus Viuarii, nullo pacto poſſet verificari
confine de pertinentijs Porticæ, quæ ſunt extra iſtud
foſſatum, quod homines Montorii dicunt, Stephano,
& intra hæc duo foſſata adſunt pertinentiæ Caſtri di-
ruti Finibaldi, vt in planta, num. 18. † Et propterea 3
dicendum eſt, foſſatum Stephani eſſe illud deſignatum
ab hominibus Montorii, iuxta notata per Alexand. in
l. ſi nomino, num. 3. vbi etiam Caſtr. nume. 4. verſ. item
quòd ſi exprimit, C. de teſtam. Rolan. conſ. 67. numer.
19. vol. 2.

Et prædicta corroborantur, quia in donationibus
antiquiſſimis factis Abbatiæ de hoc territorio, nempe
de anno 1021. 1203. & 1206. datur pro confine foſſa-
tum Stephani. † Quæ inſtrumenta donationum, cùm 4
contineant enunciatiuas, ſatis probant confinia, gloſ.
& Doctor. in cap. cum olim, de cenſibus, Alex. conſil.
89. nu. 6. & conſ. 50. num. 9. lib. 5. cum verò hodie in
vtraque conceſſione facta per Abbatem Communita-
ti dentur pro confine pertinentiæ Porticæ, quod confi-
ne, vt dictum eſt, cum adhæreat foſſato Stephani deſi-
gnato per homines Montorii, ſequitur, quod iſtud con-
fine foſſati ſit reale, & verum, & nõ illud deſignatum
ab hominibus Viuarii.

Et hinc etiam ſequitur, quòd nedum iſtud ſit foſſa-
tum Stephani, ſed etiam quod petra ficta naturalis ſit
illa deſignata in planta ab hominibus Montorij, ſub
numer. 14. quæ datur pro confine in dictis donationi-
bus, & non deſignata ab hominibus Viuarii, ſub litera
G. Nam expreſſe in donatione facta de anno 1203. da-
tur pro confine ab vno latere foſſatum, quod dicitur
Stephani, aſcendens in Volubrium, & petram fictam,
& per ipſam ſupra foſſatum aſcendens in ritum ſan-
cti Martini. Nam ſi petra ficta, & foſſatum Stephani
eſſent illa deſignata ab hominibus Viuarij, foſſatum
deſcen-

Digitized by Google

deſcenderet ad petram fictam, quæ noo conueniunt
5 confinibus aſſignatis in dicta donatione. † Et propterea eliditur intentio hominum Viuarii. Bart. in l. 4. §. toties, ff. de dam. infect. Roman. conſ. 197. in princ. verſ. neque præmiſſæ. Et ideo petra ficta, & foſſatum ſunt illa deſignata ab hominibus Montorii, quia aſcendit in Volubrium, & petram fictam, vnde iſta deſigna-
4 tio communitati Montorii ſuffragatur, iuxta notata per Caſtr. in conſ. 154. in princ. lib 1.

Quod etiam ſuadetur quia in donatinne facta de anno 1206. datur pro confine à capite volubriũ, & petra ficta naturalis, & terra quæ diſtat inter Viuarium, & Malã mortẽ, & Serræ, id eſt, cacumina montiũ, dantur pro cõfine, tã in alia donatione facta de ann. 1021. quàm in ſententia lata de anno 1520. in qua expreſſe datur pro confine Serra Viuarij, & etiam in conceſſione facta hominibus Montoriæ. Vnde ſi petra ficta naturalis eſſet illa deſignata ab hominibus Viuarii, non verificaretur, quod à capite pro confine eſſet petra ficta oatnralis, & Serræ, quæ diſtant ioter Viuarium, & Malam mortem, quia in loco vbi deſignatur petra ficta naturalis, ab hominibus Viuarii, non poteſt verificari, quod ibi adſunt Serræ Viuarii, prout verificatur in deſignatione facta per homines Montorii, vt in planta, nu. 13.

Et ceſſat omnis prorſus difficultas, quia vt dictum eſt petra ficta naturalis datur pro confine à capite, petra autem ficta deſignata ab hominibus Viuarii, eſt à pede quod clare oſtenditur quia hæret riuo ſancti Martini, qui in omnibus donationibus prædictis, & in ſententia datur pro confine à pede, prout etiam da-
5 tur in conceſſione facta hominibus Montorii. Ex quo dicendum eſt, petram fictam naturalem, & foſſatum
6 Stephani eſſe deſignata ab hominibus Montorii. † Maxime cùm io materia confinium admittantur præſumptiones, & coniecturæ c. cùm cauſam, in fine, vbi
7 Fel. in princ. de probat. Dec. conſ. 42. num. 10. verſ. his tamen non reſiſtentibus, Pariſ. conſ. 27. num. 15. lib. 1. Natt. conſ. 627. nu. 13. lib. 4.

Quoad alia confinia, non eſt controuerſia, quia quoàd riuum ſancti Martini, partes ſunt concordes, & tota difficultas conſiſtit io eo, an petra ficta, & foſſatũ Stephani ſint deſignata ab hominibus Montorii, prout ſunt ex prædictis. Ad quam autem ex iſtis duabus Cõmunitatibus ſpectent Villere, erit particulariter videndum.

Firmana, ſeu nullius Iuriſpatronatus Lunæ 30. Martii 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. c. 9. de reform. habet locum tam in petitorio, quam in poſſeſſorio.*
2 *Præſentationes effectum ſortitæ vltra 100. annos probant iuſpatronatus.*
3 *Exiſtens in quaſi poſſeſſione præſẽtãdi, vel inſtituẽdi ſi de iurepatronatus conſtet, eſt manutenendus.*

D E C I S I O CCCCLXI.

FVit reſolutum, Antoniæ Bonacurſiæ, & Priori ſanctæ Victoriæ, dandum eſſe mandatum de manutenendo, quoàd quaſi poſſeſſionem præſentan-
1 di, & inſtituendi reſpectiue. † Nam licet diſpoſitio concilii Tridentini ſeſſ. 25. cap. 9. de reformat. habeat locum tam io petitorio, quàm io poſſeſſorio, vnde ſola quaſi poſſeſſio non inſfragatur, vt cenſuit Congregatio Illuſtriſſimorum Interpretum, & dixit Rota in cauſa Romana Parochialis 31. Ianuarii 1600. coram Reuerendiſſimo Pacen. tamen in caſu iſto quaſi poſſeſſio D. Antoniæ præſentandi, & Prioris inſtitoendi, debet ſuffragari, quia conſtat de iurepatronatus ex donatione, & fundatione, qui eſt modus probandi iuſ-
patronatus. † Et adſunt præſentationes effectum ſortitę 2
vltra centum annos. Quæ ceotenaria poſſeſſio probat iuſpatronatus. Et cenſuit Congregatio Concilii, & pluries dixit Rota. † Et propterea cũ cõſtet de iurepatrona 3
tus D. Antoniæ, quæ eſt in quaſi poſſeſſione præſentãdi, & Prioris in quaſi poſſeſſione inſtituendi, debet dari manutentio, §. hodie, inſtit. de interdict. cap. cum Eccleſia Sutrina, vbi not. de cauſ. poſſ. & prop.

Viterbien. Fideicommiſſi. Lunæ 30. Martij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtis vnicus concurrentibus coniecturis probat læſionem.*

D E C I S I O CCCCLXII.

CVm peteretur reſtitutio in integrum aduerſus aditionem hæreditatis Pacifici de Diuitia Domini, ante quàm de aliis cognoſceretur, voloerunt videre, an adeſſet læſio. Et affirmatiuè fuit reſolutum, quia cùm non dubitetur de fideicommiſſo ad fauorem Octauii, & aliorum reſolutio pendet ab eo, an Pacificus reliquerit bona propria: & non reliquiſſe, ſatis probatur, ex depoſitione vnius teſtis, qui dicit, quod Pacificus nihil proprii habebat, ſed omnem ſubſtan-
tiam ſibi fuiſſe relictam à patre. † Qui teſtis licet ſit vni- 1
cus nihilominùs ſatis probat, ex quo cum dicto ipſius concurrunt coniecturæ, & præſumptiones ex circumſtantiis facti, iuxta doctrinam Io. Andr. io cap. fin. num. 4. verſ. nam vt dicit, de ſucceſſion. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 3. oumer. 6. de probation. Dictæ autem coniecturæ, & præſumptiones, ſatis colliguntur ex depoſitionibus duorum teſtium, qui deponunt, quod Pacificus erat luſor, & quod male vtebatur ſubſtantia ſua, illam alienando. Vnde noo eſt veriſimile, quòd bona acquiſiuerit, ita vt ex aditione ſuæ hæreditatis, noo reſultet læſio.

Neque prædicta poſſunt velari ex aditione ipſa hæreditatis, quaſi fuerit cum maturitate addita, quia aditio firmiter facta non adeſt, & fuit ſolum inducta ex qoibuſdam coniecturis, vt in deciſione coram me facta, ſub die 5. Aprilis 1604. Vnde concluſum pro læſione.

Vrbeuetana Fideicommiſſi. Ven. 3. Aprilis 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Filij poſiti in conditione cenſentur vocati, quando teſtator reſpexit ad conſeruationem agnationis, & nu. 6.*
2 *Exceptio eſt de regula, & limitat regulam.*
3 *Subſtitutio facta cũ clauſula, SI SINE FILIIS DECESSERIT, habet locũ etiã ſi deceſſerit cũ vno filio.*

6 *Subſtitutio fideicommiſſaria facta cum clauſula, SI DECESSERIT SINE FILIIS, ſi ſubſtitutus decedat vno ſuperſtite filio, fideicommiſſum expirat, niſi contrarium conſtet ex coniecturis, nu. 6.*

7 *Filij non cenſetur grauati ex eo quod ſunt vocati, niſi contrarium conſtet ex coniecturis nu. 7.*

8 *Fideicommiſſum inducitur inter deſcendentes ex eo quod teſtator habuit rationem conſeruandæ agnationis.*

DECISIO CCCCLXIII.

PEtrus teſtator inſtituit Petrucium filium, & alios filios maſculos naſcituros, & ſi quis eorum deceſſerit in pupillari ætate, vel poſteà quandocumque, ſine filiis maſculis, legitimè ex ſe deſcendentibus, ſubſtituit etiam & eis ſuperuiuentem, & ſuperuiuentes, & eorum filios maſculos, & alios deſcendentes. Quod ſi aliquis ex filiis dicti teſtatoris, vel nepotibus, vel aliquis alius deſcendens maſculus non ſupereſſet, ſubſtituit eis Hugolinum, & Leonellum, quos etiam ſubſtituit in euentum, quòd ipſe Petrus teſtator decederet ſine filiis. Concludens teſtamentum: Ita quod hæreditas dicti teſtatoris nunquam ad filias vel deſcendentes fœminas deueniat, ſed ſemper remaneat apud maſculos de ſtirpe dicti teſtatoris, ſaluo, quod dictus Petrucius, & alij filij teſtatoris, & alij maſculi deſcendentes ex eis poſſint in vita ipſorum, quilibet ipſorum de bonis ipſius teſtatoris ad eos pertinentibus liberè facere ad velle ipſorum, in totum vel in parte, non obſtante ſubſtitutione præfata.

1 Vnde ſtante tenore huius teſtamenti, Rota tertia vice reſoluit conſtare de fideicommiſſo ad fauorem deſcendentium Petrucij, reſeruato tamen videntur particulariter, an extendatur vltra pronepotes, & an adſit reciproca inter ipſos. Et vltra deducta in aliis deciſionibus, particulariter conſiderabant Domini, quod licèt in clauſula, (quod ſi aliquis, &c.) deſcendentes ſint poſiti in conditione, & proptereà ex communi ſententia non cenſeantur vocati, tamen contrarium dicendum eſt in caſu iſto, ſtante alia clauſula, (ita quod hæreditas dicti teſtatoris nunquam ad filias vel deſcendentes fœminas deueniat, ſed ſemper remaneat apud maſculos de ſtirpe,) per quæ verba per neceſſe dicendum eſt, deſcendentes fuiſſe vocatos, quia cum expreſſerit rationem, (ita quòd bona ſemper remaneat apud maſculos de ſtirpe,) & ſic

2 pro conſeruatione agnationis, † videtur etiam voluiſſe vocare deſcendentes, quos poſuit in conditione. Et hæc eſt firma, & communis concluſio, vt dicit Pariſ. in conſ. 6. nu. 16. volum. 3. latè illuſtriſſimus Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 11. tit. 3. nu. 15. Et hoc etiam manifeſtiſſimè oſtenditur ex facultate alienandi conceſſa deſcendentibus in dicta clauſula (ſaluo quod &c.) quæ cum denotet exceptionem diſpoſitorum, & ſit de regula, Signorol. conſil. 75. num. 8. verſ. ſed aduocatus, & importet limitationem & exceptionem, vt ea quæ ſunt ſalua non veniant in fideicommiſſo, vt bene per Auchar. conſ. 27. num. 5. & 6. verſ. accedit ad hoc, per neceſſe dicendum, eſt cum fuerit data facultas deſcendentibus Petrucij alienandi, quod fuerit vocatus ad fideicommiſſum, quia iſta exceptio eſt regula, & venit limitatoriè ad diſpoſita. Ergo in diſpoſitione veniunt etiam deſcendentes, quibus data eſt hæc facultas iuxta notata per Auchar. & Signorol. locis præcitatis.

Neque eſt verum, quod prædicta procederent ſi teſtator deceſſiſſet pluribus filiis relictis, ſed cùm deceſſerit vnico tantum filio relicto, prædicta non habent locum, iuxta conſ. Oldrad. 177. † quia vt fuit dictum in aliis deciſionibus communis ſententia eſt contra Oldrad. & Doctores ſequuntur ſententiam Bart. in l. quamdiu inſtitutus, 68 num. 10. ff. de acqu. hæred. vt dicit Iaſ. in conſ. 148. num. 15. lib. 1. Marzar. de fideicommiſſis, quæſt. 13. per totum, & conſ. 1. nu. 1. 3

Neque etiam facit, quod in omnem euentum expirauit fideicommiſſum, quia ſubſtitutio eſt facta, ſi quis decederet ſine filiis. Vnde cùm Petrucius obierit cum filiis expirauit fideicommiſſum, iuxta conſil. Old. 21. † Et eius filii & deſcendẽtes ex eo quod ſũt vocati, non ideo infertur, quòd ſint grauati, quia non benè infertur de vocatione actiua ad paſſiuam. Marzar. conſ. 6. & 7. Pariſ. conſ. 31. num. 28. lib. 3. Et fuit dictum in cauſa Romana hæreditatis de Foſſatis 12. Febr. 1588. coram bon. me. Gypcio. † Nam conſiliũ Oldrad. non habet locum quando conſtat de contraria mente teſtatoris etiam per coniecturas. Corn. conſ. 246. num. 7. & ſeqq. lib. 2. Dec. conſ. 477. n. 4. Curt. iun. conſ. 121. num. 15. Soc. iun. conſ. 1. nume. 70. Et in ſpecie non habet locum, quando teſtator habuit rationem conſeruandæ agnationis, vt per Curt. in dicto conſ. 121. num. 35. cum ſeqq. Marzar. conſ. 4. num. 11. & conſ. 7. num. 1. & Rim. iun. conſ. 456. nu. 32. prout in caſu iſto, quia non ſolùm ſemper vocauit deſcendentes maſculos excluſis fœminis, ſed poſt deſcẽdẽtes vocauit agnatos tranſuerſales. Aym. conſ. 98. ſub nu. 1. & conſ. 326. nu. 16. verſ. 3. concurrit. Gabr. de fideic. concl. 7. numer. 7. Guido Pap. quæſt. 531. num. 6. verſ. 3. quia eſt. Ex hac reſponſione tollitur etiam quod dicitur, non inferri ex vocatione ad grauamen, † quia concluſio non procedit, quando ex coniecturis conſtat de contrario, vt admittunt Doctores præcitati, prout in caſu iſto, quia vocatio eſt qualificata, & declaratur, ita quod bona ſemper remaneat apud maſculos de ſtirpe, & nunquã ad filias fœminas deueniant. † Vnde ex iſta ratione conſeruandæ agnationis videtur inductum fideicommiſſum inter deſcendentes, iuxta conſil. Cum. 2. nume. 4. verſ. ad hoc etiam facit. Dec. conſ. 227. nu. 6. verſ. nam dum teſtator. Et fuit ponderatum in aliis deciſionibus. 4 5 6 7 8

Quæ iudicabantur circa obſervantiam contra fideicommiſſum, non egent reſponſione, quia ſunt ſublata, ex vltima deciſione particulariter ſuper hoc facta cum qua tranſierunt Domini, cum nihil de nouo deduceretur.

Terdonen. Iuriſpatronatus Ven. 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus debet inſtitui, quando conſtat de iurepatronatus, nu. 2.*

2 *Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 9. de reformat. habet locum in petitorio. & in poſſeſſorio.*

3 *Poſſeſſio defuncti non transfertur in hæredem etiam ſuum, ſine noua apprehenſione.*

4 *Statutum laicorum, quod poſſeſſio cõtinuetur in hæredem, non procedit in iurepatronatus.*

5 *Præſentatus non habens maiorem partem vocum, debet inſtitui.*

6 *Iuſpatronatus acquiritur ex generali inſtitutione hæredis. Item acquiritur ex donatione nu. 7.*

8 *In donatione iuriſpatronatus facta compatrono, non requiritur conſenſus Epiſcopi.*

9 Tutrix

Digitized by Google

9 *Vitrix poteſt præſentare ad iuſpatronatus, & conſtituere procuratorem ad præſentandum, numero 10.*

11 *Patronatus poteſt accumulando præſentare etiam ab alio compatrono præſentatum, inter vtrumque præſentata debent computari.*

D E C I S I O CCCCLXIV.

1 ROta dixit, quod licèt præſentatus ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi, debeat inſtitui iuxta tex. in cap. conſultationibus de iurepatron. tamen hæc concluſio eſt vera, quando conſtat de iu-
2 repatronatus, † quia diſpoſitio Concilij ſeſſ. 25. cap. 9. de reform. habet locum tam in poſſeſſorio, quam in petitorio, vt cenſuit Congregatio Illuſtriſſimorum interpretum, & pluties dixit Rota, & quando ille met
3 qui hodie præſentat, aliàs præſentauit, † quia Rota tenet illam opinionem, quòd poſſeſſio defuncti non transfertur in hæredem ſine noua apprehenſione, iuxta tex. in l. cùm hæredes, vbi Doctor. ff. de acquir. poſſeſſ. quod habet locum etiam in ſuis hæredibus. Bald. in l. fin. num. 2. C. de edict. Diu. Adr. toll. Alber. in l. 1. §. hoc interdictum, nu. 2. ff. quorum bonorum. Natt. conſ. 439. numer. 5. Alexand. conſ. 37. ſub. num. 5. poſt medium, verſ. faltem in caſu noſtro, lib. 1. vbi de communi. Et fuit dictum in cauſa Spoletana cenſus 27. Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Lancellotto, & aliàs ſæpiùs. Et in terminis iuriſpatronatus eſt deciſio Achil. 5. de cauſ. poſſeſſ. & propr. & Verall. deciſ. 420. par. 2. Et fuit dictum in cauſa Taruſina, ſeu nullius iuriſpatronatus 17. Martii 1603. coram R. P. D. meo Decano, & in cauſa Ianuen. iuriſpatronatus, eadem die & anno coram bon. mem. D. Litta. † Neque
4 in terminis iuriſpatronatus poteſt intrare ſtatutum laicorum quod poſſeſſio continuetur in hæredem, quia licet Verall. annotauerit, tale ſtatutum ſuffragari, vt in deciſione 211. par. 3. tamen Rota ſemper receſſit à dicta annotatione, tanquam innitente falſo fundamento, vt ſignanter fuit dictum in cauſa Comen. Iuriſpatronatus, 8. Iunij 1601. coram bon. mem. Illuſtriſſimo Cardinale Seraphino olim noſtri ordinis inſigni Auditore.

Et propterea in caſu de quo agitur, duo ſunt videnda. Primum, an conſtet de iurepatronatus. Secundum, quis habet maiorem partem vocum, † quia ille de-
5 bet obtinere cap. 3. & ibi gloſ. in verb. qui maioribus, vbi Ioan. Andreas, Cardin. & alii in princip. de iurepatr. Et quantum ad primum, cum neque Epiſcopus, neque ab eo promiſſus ſit in cauſa, ſed agatur inter compræſentatos, ſufficiunt leuiores probationes. Hic autem multa adſunt quæ videbantur Dominis ſufficicere quantum verò attinet ad ſecundum, de anno 1542. præſentarunt infraſcripti patroni, Antonius Petrus, Ioannes, Dominicus, Symon, Carolus, Iacobinus, Marcus Antonius, & Antonius Galeatii, mediante perſona Ioannis eorum procuratoris, & Ioannes della Torre, mediante perſona Simeonis, & eius procuratoris, omnes de Guidobonis, de cuius Ioannis voce hodie non eſt agendum, quia non eſt qui pro eo compareat. Vnde fit, quòd remaneant quatuor voces. Vnde cum Ioannes Guidobonus filius, & hæres Simonis, vt probant teſtes in ſummario, nume. 1. præſentauerit Ioannem Paulum Guidobonum eius filium, & cum idem Ioannes tanquam donatarius Auguſtini filij Ioannis Dominici, cuius deſcendentiam probant teſtes in ſummario numer. 4. & etiam tanquam donatarius Caſtellini filij Marci Antonii, cuius deſcendentiam probant teſtes in ſummario num. 5. & etiam idem Ioannes tanquam hæres Iacobini, præſentauerit eundem Ioannem Paulum ſequitur, quod ipſe Ioannes Paulus habeat quatuor vota ex perſona dicti Ioannis, cum præſuppoſito tamen, quod conſtet
de dictis inſtitutione & donationibus, † quia per generalem inſtitutionem hæredis acquiritur iuriſpatronatus hæreditarium, Bart. in l. quia perinde, verſ. reſtitutio, ff. ad Trebell. Bald. in l. final. numer. 59. verſ. ſi autem hæreditatem, C. de edict. D. Adr. toll. † prout 7
etiam acquiritur ex donatione cap. vnic. de iurepatr. in 6. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 2. art. 1. quæſt. 1. num. 2. fol. 109. & art. 1. quæſt 14. fol. 149. † Nec in ca- 8
ſu noſtro requiritur conſenſus Epiſcopi, ex quo donatio fuit facta compatrono Verall. deciſ. 131. lib. 2. Et idem Ioannes cùm eundem Ioan. Paulum præſentauerit, tanquam procurator D. Placidę matris, & tutricis Petri pronepotis Petri, qui præſentauit de anno 1572. cuius deſcendentiam probant teſtes in ſummario, num. 2. ſi de tutela matris conſtabit, & de mandato procuratricis hoc votum proderit Ioan. Paulo.
† Tutrix enim poteſt præſentare, iuxta notata per Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 1. quæſt. 2. art. 10. in princ. 9
Aym. conſ. 76. num. 2. Rocch in eodem tractatu, in verb. competens, in 4. quæſt. Rot. deciſ. 6. de iurepatron. in antiq. † Et conſtituere procuratorem ad præ- 10
ſentandum, iuxta notata per Lambert. de iurepatron. lib. 2. par. 1. quæſt. 4. art. 3. num. 1. 2. & 6. Habet quoque dictus Ioannes Paulus vocem Antonii iunioris
deſcendentis ab Antonio Galeatii, † qui accumulando præſentauit eundem Ioannem Paulum, quod licuit ei facere, cap. cum autem, vbi Abb. & Doctor. de iurepatr. Et propterea ſequitur, quod attenta voce Antonii, quæ debet vtrique computari, Ioannes Paulus habeat ſex ex nouem vocibus, Ioannes Baptiſta verò in omnem euentum non poteſt habere, niſi quatuor voces, & ſic inſtitui debet dictus Ioannes Paulus iuſtificatis prædictis, vt in dicto cap. 3. de iurepatronatus. 11

Cryptæ Ferratæ, ſeu nullius iuriſdictionis Lunæ 6. Aprilis 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Quando præiudicium eſt viciſſitudinarium, vt quia vna cauſa propter facti poſſibilitatē approbet aliam, & oriantur ex eodem facto, & vna non ſit prius intentata, prius cognoſci debet de maiori.*

2 *Exceptio præiudicialis ciuilis prius cognoſci debet, quam cauſa principalis criminalis, ſtāte clauſula CONSTITO QVOD CAVSA CIVILIS PRAEIVDICET CRIMINALI.*

D E C I S I O CCCCLXV.

LIcèt verum ſit, quòd quando præiudicium eſt viciſſitudinarium, vt quia vna cauſa propter facti poſſibilitatem approbet aliam, & oriatur ab eodem facto, & vna non ſit prius intentata, debeat cognoſci primo loco de maiori, qualis eſt criminalis, l. 1. C. qui accuſ. non poſſ. Salyc. in l. final. numero 1. verſ. cauſa hæc, C. de ordin. cogn. Bart. in l. fundum. nume. 5. ff. de except. Tamen in caſu de quo agitur, non eſt agendum de maioritate cauſæ, ſed ſolùm an cauſa ciuilis ſit præiudicialis criminali, ſtante reſcripto ſignaturæ, quæ voluit, vt conſtito Rotæ, quod cauſa ciuilis eſſet 1

præiu-

præiudicialis criminali, latrunculatori inhibeatur.

2 Quod quidem præiudicium eſt clariſſimum † nam cùm fuerit proceſſum contra Miniſtros Abbatiæ, tanquam turbatores iuriſdictionis Domini Arcis Papæ, replicatur, locum in quo prætenditur, turbatam fuiſſe iuriſdictionem, non eſſe de territorio Arcis, ſed de territorio Abbatiæ, ex qua replicatione oritur præiudiciũ nam obtento per Abbatem quod locus ſit de territorio Abbatiæ, oritur exceptio rei iudicatæ in cauſa criminali, vt per Bartholum in dicta l. fundum, num. 4.

Conchen. Decimarum *della torre el monje.* Lunæ 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum ſumpti non probat.*

2 *Immemorabilis ad ſui probationem quæ requirat.*

Sententia lata parte non citata, vel citato procuratore non legitimo, eſt nulla.

4 *Sententia lata contra arrendatarium, nõ præiudicat Domino.*

5 *Teſtes examinati ſine citatione ad vidẽdum iurare, ſunt nulliter examinati.*

Obſeruantia debet eſſe proxima, aliàs non ſuffragatur.

DECISIO CCCCLXVI.

In cauſa reſtitutionis in integrum aduerſus rem iudicatam, ſuper eo quòd Capitulum Conchen. habet de iure intentionem fundatam ſuper decimis de quibus agitur, ſtante legitima donatione ſibi facta per Epiſcopum Ioannem, iuxta reſolutiones factas ſub die 9. Decembris 1602. coram Illuſtriſſimo D. Cardinale Pamphilio. Dubitatũ, an ſententia lata de anno 1516. & teſtes nuper examinati, releuarent. Et Rota cenſuit, negatiuè reſpondendum, tum quia ſen-
1 tentia non eſt in forma probanti, † cum ſit ſumptum ſumpti, auth. ſi quis in aliquo, & ibi Dec. numer. 36. & ſeqq. C. de eden. Put. dec. 159. nume. 4. lib. 1. Capuz. deciſ. 244. num. 2. par. 2. Quod probatur, quia copia producta non eſt extracta ab originali, ſed à quodam tranſumpto producto in ciuitate de Alcala, de anno 1524. Tum etiam quia ſententia eſt manifeſtiſſime iniuſta, quia cum canonizet immemorabilem ad fauorem laici, de contrario conſtat, ex arrendamentis factis per ſubhaſtationem ab anno 1403. vſque ad annum 1531. Nam ſi Capitulum erat in poſſeſſione à dicto anno
2 1403. vſque ad annum 1531. † impoſſibile eſt, quod immemorabilis potuerit probari ad fauorem laici, cùm ex iſta poſſeſſione capituli excludatur, quòd teſtes potuerint deponere de viſu per 40. annos de auditu a ſuis maioribus, & quòd ipſi numquam audiuerint contrarium de publica voce, & fama per verbum (fuit,) & (eſt.) Quæ omnia requiruntur in dicto teſtis, ad hoc vt probet immemorabilem, iuxta gloſ. in
3 cap. 1. de præſcript. in 6. quam Rota ſeruat. † Tum & tertio, quia ſententia eſt nulla, cùm fuerit lata non citato Capitulo, neque eius legitimo procuratore, quia licet fuerit citatus Rodericus de Anaya, tanquam re-
4 ſectuarius, & arrendatarius prout vere erat, † tamen ſententia non potuit Capitulo præiudicare. Innoc. in cap. quoniam frequenter, § ſi ſuper in gloſ. nominare, de re iudic. Alexand. in l. ſæpe numer. 14. ff. de re iudic. Et licet fuerit citatus, etiam tanquam procurator, tamen de mandato non conſtat, nec poteſt præſumi mandatum ex obſeruantia ſententiæ, quia de ea non conſtat. † Nam teſtes qui fuerunt inducti in par- 5
tibus ad illam probandam, ſunt nulliter examinati ex defectu citationis ad videndum iurare teſtes, l. ſi quãdo C. de teſtibus. Teſtes verò examinati vigore remiſſoriæ Rotalis de anno 1606. non releuant, quia cum à die prolatæ ſententiæ vſque ad diem examinis effluxerint 90. anni, non probant obſeruantiam, † cum de- 6
beat eſſe proxima, iuxta notata per Socin. ſen. in conſ. 6. num. 2. lib. 1. Et fuit ſæpiſſime reſolutum. Nam teſtes non deponunt de obſeruantia proxima poſt ſententiam, ſed longe poſt, nec illorum ætas patitur, vt 7
deponere poſſint de dicta obſeruantia proxima. Et quamuis deponant etiam de publica voce, & fama, tamen conuincuntur, quia conſtat de poſſeſſione Capituli, ex arrendamentis vſque ad annum 1532. Et in omnẽ euentum, ſententia remanet iniuſta cum canonizet immemorabilem ad fauorem laici, & tamen ex prædictis conſtat de contrario.

Et ita concluſum, vna tantum parte informante.

Peruſina Fideicommiſſi. Lunæ 4. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Quando nomen filiorum ponitur in conditione, non deficit conditio, ſi extant nepotes, & alij deſcendentes.*

2 *Inſtrumentum cum apoſtilla in margine non requirit ſubſcriptionẽ notarij atteſtantis ſe apoſtillã ſcripſiſſe, quando eſt certum, à quo inſtrumentum cum apoſtilla fuerit ſcriptum. Contrarium vide nu. 4. 5. & 6.*

3 *Ex viſione ſcripturæ probatur an inſtrumentum, & additionem ſcripſerit idem notarius.*

5 *Notario ſoli non creditur, quòd contractus fuerit celebratus, vel ab eo receſſum.*

6 *Notario atteſtanti, ſe feciſſe inſtrumentum, creditur.*

7 *Arbitrio iudicis relinquitur, an ſcriptura facta ſit eodem atramento.*

8 *Diſpoſitum in inſtitutione nõ cenſetur diſpoſitum in ſubſtitutione, niſi exprimatur.*

DECISIO CCCCLXVII.

Propoſitũ dubium pro R.P.D. meo Pamphilio adhuc conualeſcente; an conſtaret de fideicommiſſo ad fauorem Dominorum de Zanettis, & ſuorum litis conſortum. Et difficultas conſiſtebat in eo, an eſſent legenda verba illa in teſtamento (maſculis vel fœminis) interlineata poſt alia, (& ſi quis ſuorum filiorum decederet ſine filiis legitimis, & naturalibus;) quia ſi addenda ſunt prædicta verba, (maſculis, vel fœminis,) non intrat fideicommiſſum, cum Alexander de cuius ſucceſſione agitur, filius teſtatoris obierit relictis nepotibus ex filia prædefuncta, & ſic non fuit purificata conditio ſub qua fuit diſpoſitum, iuxta notata in l. Lucius. 2. ff. de hæred. inſtit. † quia quando nomen filiorum ponitur in conditione, non deficit conditio 8

Digitized by Google

ditio ſi extant nepotes, & alij deſcendentes. Bartol. in
l. liberorum, 220. num. 18. in fine, ff. de verb. ſignific.
Bald. in l. 1. num. 4. C. de condit. inſert. & alios allegat
Socin. iun. in conſ. 249. nu. 2. lib. 2. Vbi etiam de com-
muni teſtatur, & in conſ. 17. num. 1. colum. 2. in princ.
verſ. nam licèt prædicta opinio, lib. 4. Vbi etiam de
magis communi.

Et Domini dixerunt, legenda eſſe verba illa, (ma-
ſculis vel fœminis,) quia licèt ſint interlineata, & non
adſit probatio notarii, tamen cùm ex viſione conſtet,
eſſe manu eiuſdemmet notarii, licet non ſint incorpo-
rata, non eſt præſumendum, notarium ea falſo appo-
2 ſuiſſe. Nec nocet, quod notarius non atteſtetur, ſe ſcri-
pſiſſe, quia illud tunc requiritur, cùm aliquid reperi-
tur de quo ignoratur à quo factum fuerit, ad tollen-
dam ſuſpicionem; non autem quando conſtat à quo
factum fuit, vt expreſsè & in noſtris terminis dicit Ca-
ſtrenſ. in conſ. 131. nume. 2. verſ. ſi conſtat, quòd ſunt
de manu eiuſdem notarii, lib. 2. quem ſequitur Aym.
in conſ. 88. num. 2. & 4. vbi in fine dicit, hoc probari
ratione naturali, & inconuincibili, quia ad alium finem
non requiritur talis atteſtatio, niſi vt ſciatur, an ipſe-
met notarius fecerit talem apoſtillam, vel alia perſo-
na. Sed vbi de hoc conſtat, ſuperflua videtur atteſta-
tio. Et hæc eſt doctrina Imol. in cap. ex literis, numer. 5.
poſt medium, verſ. aut non poteſt, quam ſequitur ibi-
dem Felyn. num. 14. verſ. idem ſi ex comparatione, de
fid. inſtrum. Et eſt etiam doctrina Bald. in rubr. C. eo:
dem tit. nume. 52. ad fin. & in l. noſtram, nume. 8. C. de
teſtam. quam etiam ſequitur Alexand. in conſ. 147.
num. 11. lib. 2. & conſ. 14. num. 28. verſ. quinimò lib. 6.
& conſ. 104. nume. 6. in fine lib. 7. & Beroa. conſ. 91.
3 num. 4. & 12. lib. 3. † Et quod prædicta additio ſit ma-
nu eiuſdemmet notarii, nedum oſtenditur ex viſione
ſcripturæ, vt dictum eſt, ſed etiam comprehenditur ex
quo idemmet notarius paulo poſt factum teſtamen-
tum dedit partibus copiam authenticam cum dictis
verbis appoſitis in corpore. Vnde nedum reſultat cor-
roboratio, quod apoſtilla ſit manu eiuſdem notarii, ve-
rum etiam, quod habuerit illam pro ſua manu conſcri-
pta. & pro bona, & legali.

4 Et quamuis Ruyn conſ. 68. numer. 34. & 5. lib. 4.
teneat contrarium, & dicat, magis communem opi-
nionem eſſe vt declarat Alexand. in l. ſi vnus, C. de te-
ſtam. cum Ioan. Andr. in addit. ad Specul. tit. de inſtr.
edit. in §. oſtenſo, in additione quæ incipit, dixit Ro-
landinus, qui videtur tenere, apoſtillam etiam ſcriptam
manu eiuſdem notarii non operari, niſi ſit approbata;
tamen veritas eſt quòd Ioannes Andreas non dicit id
ad quod allegatur per Ruyn, quia Ioannes Andræas
non loquitur quando notarius corrigeret illud quod
prius tanquam rogatus à partibus vel à teſtatore
omiſiſſet, prout eſt caſus noſter, ſed loquitur, quando
notarius fuiſſet rogatus de inſtrumento, & antequàm
fuiſſet data copia inſtrumenti in margine ſcripſit can-
cellatum de voluntate partium, & ſic cancellauit il-
lud quod primò tanquam rogatus à partibus ſcripſe-
rat. Et in hoc puncto dicit Alexand. in dicta l. ſi vnus,
ante numerum 9. verſ. Ioan. Andræas verò loquitur,
C. de teſtam. ſententiam dicti Ioannis Andreæ eſſe ve-
riorem, & quod plus eſt, Alexand. in caſu noſtro ſub
num. 8. ſentit pro hac parte. Et ratio diuerſitatis eſt in
promptu, & colligitur ex eodemmet Ioanne Andræa,
5 † quia ſoli notario non creditur, an contractus inter-
ceſſerit, vel ab eo ſit receſſum. Et propterea bene pro-
cedit dictum ipſius, quod non credatur, ſi dicat inſtru-
6 mentum cancellatum de voluntate partium. † Credi-
tur tamen notario, an inſtrumentum fecerit, & pro-
pterea cum doceat de inſtrumento, licèt adſit apoſtil-
la, tamen cùm ſit manu eiuſdem, ei eſt ſtandum, quia
non adeſt diuerſitatis ratio, quod ei credatur, ſi adeſt
verbum (approbo) & ſi non adeſt non credatur, quia
cùm ſit manus eiuſdem, facile fuiſſet, illud apponere,
per ſupradicta.

Et licet adhuc inculcaretur dictæ apoſtillæ non eſſe
habendam fidem, tum quia ex diuerſo atramento con-
ſcripta, tum quia etiam ex ea reſultat maximam incon-
gruentia in teſtamento, tamen dicebant Domini, quòd
diuerſitas in atramento non appareret, & ſi appareret,
quicquid dicendum eſſet, ex notatis per Aym. dicto
conſ. 88. num. 7. † tamen placet et illa ſententia, quod 7
negocium eſſet relinquendum religioni iudicantis, vt
per Ruin. in conſ. 95. numer. 1. Menoch. de arbitr. iud.
lib. 2. cent. 2. caſ. 187. numer. 35. & 38. in fine. Et pro-
pterea cum in caſu iſto non adſit talis diuerſitas, imò
nulla viſa fuerit adeſſe dicendum eſt, non conſtare
de tali defectu, vt apoſtillæ fides non ſit adhibenda.
Quod vero attinet ad incongruentiam, dicebant Do-
mini, quicquid dicendum eſſet, ſi ex dictis verbis re-
ſultaret, in caſu iſto non reſultare. Nam teſtator inſti-
tuit quinque filios quos habebat, & ſi quis eorum de-
cederet ſine filiis maſculis, vel fœminis vocat ſuper-
ſtites, & præmortuorum filios; ſi vero omnes filij in-
ſtituti decederent ſine filijs legitimis & naturalibus
maſculis, tunc eiſdem ſic deſcendentibus ſubſtituit
cippum domus ipſius teſtatoris; & eo caſu quo in caſu
iſto extarent filiæ fœminæ deſcendentes ex dictis ſuis
filiis, tunc & eo caſu mandauit eas dotari ſecundùm
qualitatem domus. Nam & ſi in dicta ſecunda ſubſti-
tutione mandauerit filias dotari, & vocauerit cippum
domus; tamen iſte caſus eſt diuerſus à primo, & poteſt
habere etiam rationem diuerſitatis, quia ſubſtitutio
est facta in euentum, quòd omnes filii instituti dece-
derent ſine filiis maſculis. Et iſto caſu, voluit fœmi-
nas dotari ſecundùm qualitatem familiæ, & vocauit
cippum. At in primo caſu non ita mandauit fœminas
dotari, ſed eas vocauit, & meritò quia in ſecundo ca-
ſu agebatur de tota & vniuerſa hæreditate, in primo
autem caſu de parte tantum filius qui decederet ſine
filiis maſculis. Quæ pars, ſecundùm iudicium teſtato-
ris poterat eſſe talis, quæ non excederet quantitatem
congruæ dotis filiæ fœminæ, maximè ſi plures adeſ-
ſent. † Hinc in primo caſu nullam fecit mentionem 8
de donatione filiarum, prout fecit in ſecunda. Vnde
reſultat euidens coniectura, quod ita teſtator voluerit
diſponere, cùm ſi voluiſſet, in primo caſu fœminas ex-
cludere, eas mandaſſet dotari prout mandauit in ſe-
cundo, iuxta notata in l. qui filiabus, vbi Bart. & alij,
de leg. 1. Et poteſt etiam conſiderari ratio differentiæ,
quia ſi omnes hæredes inſtituti decedebant ſine filijs
maſculis totum patrimonium exibat extra familiam;
quod ſecus erat ſi non omnes ſed aliqui quia relinquē-
tes poſteritatem maſculinam, poterant patrimonium
augere, prout hodie augent Domini de Banzettis agē-
tes, inter quos adſunt publici legum profeſſores, & alii
viri conſpicui.

Bergomen. Fructuum. Lunæ 11. Maij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Symonia eſt ſtudioſa voluntas, ſeu cupiditas, ſeu vi-
tium emendi vel vendendi aliquod ſpirituale, vel
ſpirituali annexum.*

2 *Qui tenetur ſoluere partem fructuū beneficij tertio,
poteſt*

poteſt ſe ad hoc obligare, abſque vitio ſymoniæ.
3 *Atteſtatio Epiſcopi de beneficio tanquam vnito nō probat vnionem, niſi alia concurrant.*

DECISIO CDLXVIII.

1 DOmini dixerunt, non conſtare de ſymonia, quæ cum ſit ſtudioſa voluntas ſeu cupiditas, ſiue vitium emendi, vel vendendi aliquod ſpirituale, vel ſpirituali annexum, gloſ. & Doct. in rubr. de ſymon. Clar. in §. ſymonia, in princip. hîc talis cupiditas ſeu vitium non interuenit; nam licèt Horatius ſe obligauerit ſoluere Monialibus libras 370. annuas, hæc obligatio non fuit de facto extorta à monialibus, ſed ex eo quod cum parochialis eſſet vnita Monaſterio, Epiſcopus de anno 1565. vigore Concilij Tridentini, ſeſſ. 7. cap. 7. de reform. deputauit Vicarium perpetuum, & ei aſſignauit bona parochialis, cum onere ſoluendi Monialibus dictas libras 370. & reſiduum fructuum reliquit Vi-
2 cario pro congrua. † Et proptereà ſequitur, quod Moniales, exigendo ab Horatio ſucceſſore in dicta vicaria obligationem de ſoluendo dictas libras 370. & Horatius ipſe ſe obligando de ſoluendo, nullam contraxerint ſymoniam, iuxta deciſionem Verall. 132. par. 1. & 239 nu. 2. & 3. par. 3.

3 Neque releuat, quod vnio non probatur aliunde, quam per aſſertionem Epiſcopi quæ non probat, iuxtà conſil. Alexand. 70. num. 10. in fine lib. 3. quia in caſu de quo agitur, ne dum concurrit aſſertio Epiſcopi, verum etiam prouiſio anteceſſoris Horatii, vt de Vicaria perpetua, & prouiſio etiam ipſiuſmet Horatij. Quæ ſatis viſa fuerunt Dominis ſufficere, cum nō agatur principaliter de vnione, ſed ad effectum excludendi, quod prouiſio de ſoluendo ſit ſymoniaca.

Barchinonen. Prioratus. Lunæ 11. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Legitimè præſentatus debet inſtitui.*
2 *Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 9. de reform. habet locum tā in petitorio, quam in poſſeſſorio.*
3 *Confirmatio Conc. Trid. fuit facta de anno 1564.*
4 *In iurepatronatus quod poteſt reuideri ex Cōc. Trid. interim dum reuidetur, exiſtens in quaſi poſſeſſione præſentandi eſt manutenendus, licèt ſecùs ſit ſi iuſpatronatus ex priuilegio vacat in menſe reſeruato nu. 5.*
6 *Tranſactio obſeruata cum caſus euenit, ſpatio 30. annorum præſumitur confirmata.*
7 *In diuiduis ſententia poteſt valere reſpectu vnius, & non reſpectu alterius.*

DECISIO CCCCLXIX.

1 FVit per Dominos reſolutum: ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, † quia cum concurrat vacatio beneficij, præſentatio in tempore quatuor menſium facta à patrono exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, & habilitas præſentati; vtique præſentatus debet inſtitui, cap. conſultationibus, cum ibi not. de iurepatr. cum vulgar.

2 Neque obſtat, quod iuſpatronatus debeat eſſe ex fundatione, & donatione, vt habetur in Conc. ſeſſ. 25. cap. 9. de reform. Cuius diſpoſitio habet locum tam in poſſeſſorio, quam in petitorio, vt cenſuit Congregatio, & ſæpè dixit Rota. Prioratus autem de quo agitur, eſt ex priuilegio propter augmentum dotis. Nam reſpondebatur, quod quando beneficium eſt de iurepatronatus, ex augmento dotis, prout eſt iſtud, conceſſum per Clem. VII. de anno 1533. licet poſſit per Ordinarium reuideri, ſtante diſpoſitione Concilii dicto cap. 9. colu. 3. verſ. ſimiliter, cum non fuerit conceſſum per 40. annos ante confirmationem Concilii, † quæ fuit de anno 1564. vt declarauit Congregatio 3
Illuſtriſſimorum Interpretum in cauſa DD. de Ottonibus. † Nihilominus, dum cognoſcitur an iuſpatro- 4
natus ſit reuocatum, & vtile ſit Eccleſiæ, patronus qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi, debet manutenери, vt reſoluit Congregatio concilij in dicta cauſa Dominorum de Ottonibus, & fuit dictum in cauſa Lucana Canonicatus 18. Maii 1590. coram Bubalo. † Li- 5
cèt ſecus, ſit quando beneficium de iurepatronatus ex priuilegio vacat in menſe reſeruato quia tunc quaſi poſſeſſio non ſuffragatur, propter clauſulas regulæ & Veral. deciſ. 29. & 326. lib. 1. in manuſ. Et fuit latè dictū in cauſa Valentina Parochialis de Carlet. coram R. P. D. meo Lancellotto.

Neque etiam facit, quòd Prioratus ſit regularis, & proptereà non poterat clericus ſæcularis præſentari, & cum conſtet de anteriori ſtatu, non interuenerit tempus ſufficiens ad mutationem ſtatus regularis. Nā fuit reſponſum, quòd cum in priuilegio Clementis detur facultas præſentandi perſonam idoneam, † & in 6
tranſactione effectum ſortita ſpatio 30. annorum, quæ proptereà præſumitur confirmata, detur facultas præſentandi clericum ſecularem, prout fuit ſemper præſentatus, ſatis apparet, quod ſufficiat præſentare ſecularem, maximè cùm nec verba priuilegij Clementis repugnent, cum detur facultas præſentandi perſonam idoneam, & prouiſus ab Ordinario ſuo ſe ligone percutiat, cum & ipſe ſit clericus ſecularis, & non regularis. Et iſta obſeruantia licet videatur remota à tranſactione, cum inceperit de anno 1569. tamen non refert, ex quo per prius ſemper Prioratus fuerat commēdatus. Et proptereà ſufficit, quod veniente occaſione præſentandi, fuerit præſentatus clericus ſecularis, & quod fuit continuatum ita fieri per ſpatium 30. annorum, & vltra.

Neque releuat, quod præſentatio non fuit facta coram habente inſtituere, nempe coram Priore, quia iſta facultas fuit data in tranſactione; in priuilegio autem fuit conceſſum, quòd præſentationes fierent corā Ordinario, & proptereà cum tranſactio non fuerit in ea parte obſeruata, dicendum eſt in ea non fuiſſe confirmatam, cum ad hunc effectum requiratur lapſus temporis, & obſeruantia, vt dictum eſt.

Quæ dicebantur contra validitatem ſententiæ, non placuerunt Dominis, quia licet inclinarent, ſententiam poſſe ſaluari, etiam reſpectu patroni; † tamen dato 7
quod non valeret reſpectu ipſius, poteſt tamen valere reſpectu præſentati, cum materia ſit diuidua, l. de vnaquaque, ff. de re iud. latè Gabr. conſ. 56. nu. 16. vol. 1. Ruyn. conſ. 75. n. 13. lib. 5. prout materia de qua agitur eſt diuidua, iuxta notata per Lanc. de attent. 2. par. c. 12. ampliat. 11. nu. 12. & per Rot. deciſ. 2. de iurep. in nou. Lamb. de iurepatr. lib. 2. par. 2. quæſt. 8. art. 3. per totum. Et in ſpecie in iſtis terminis fuit dictum coram me in cauſa Lucana iuriſpatronatus, 21. Maii 1603.

Mar-

Digitized by Google

Mantuana, Dationis in ſolutum. Ven. 15. Maij 1609.

S V M M A R I V M.

1 Venditio dicitur facta ad menſuram, in qua adſunt verba, iuxta menſuram faciendam.
2 Procurator conſtitutus ad dandum bona in ſolutum, poteſt bona facere menſurari, & menſurationem approbare & ſi recipiens in ſolutum nolit bona retinere, ſed vendere, proteſtari quod illud plus quod vendantur ponatur ad creditum ſui principalis, nu. 5.
3 Procuratori cui committuntur conſequentia cēſentur commiſſa antecedentia.
4 Ex obſeruantia 30. annorum, præſumuntur omnia ſolemniter geſta.
6 Probatio ex poſitionibus habitis pro confeſſatis, non ſeruata forma c. 2. de confeſſ. in 6. non releuat.
7 Diſpoſitio rigoroſa debet ad vnguem ſeruari.

D E C I S I O CCCCLXX.

DOmini reſoluerunt, conſtare de bono iure Horarij, & litis conſortum. Nam cum eis bona fuerint euicta, ſub prætextu quod Cardinalis ipſorum author plus debito egerit, hoc non ſubſiſtit, quia cum factis cō-putis Cardinalis remaneret creditor Ioannis Marci, in ſcuta 500. auri in auro, vltra hanc ſummam ipſe non exegit. Cum enim habuerit in vna manu ex primis bonis aſſignatis ducatos 290. & ſol. 18. & ex ſecundis ducatos 274. ſol. 48. hæc ſumma inſimul conſtata conſtituit dictam ſummam ſcutorum 500. auri in auro.

1 Neque facit, quod primum prædium erat bubulcarū
32. & fuit aſſignatum ad rationem duc torum 10. pro
bubulca, & ſecundum fuit venditum pro ducatis 311.
& ſic Cardinalis indebitum exegit, quia iſtæ ſummæ
excedunt quantitatem ſcutorum 500. auri in auro.

Nam ad primum fuit reſponſum, quod venditio
primi prædii fuit facta ad menſuram, non ad corpus,
quod deprehenditur, ex verbis illis, (aut quantacum-
que ſit iuxta menſuram faciendam,) Surd. dec. 64.
per totum, quæ menſuratio fuit facta, & repertum
quod prædium erat tantum bubulcarum 29. tab. 2. vt
conſtat ex enunciatiua in inſtrumento quietantiæ fa-
ctæ per Cardinalem emptoribus dictarum bubulcarū.
Quam mēſurationem approbatur procurator Ioannis
Marci, quia cum eſset conſtitutus ad dandum bona in
ſolutū Cardinali pro reſiduo, tot ſolū bona aſſignauit,
vt computatis dictis ducatis 290. ſol. 18. Cardinalis ha-
beret tantum ſcuta 500. auri in auro. Vnde per neceſ-
ſe approbauit menſurationem iam factam, iuxta nota-
2 ta in l. rem mobilem, ff. de proc. † Et hoc potuit facere
dictus procurator, licèt eſſet conſtitutus ad dandum bo-
na in ſolutum pro reſiduo, cum nō poſset ſoluere reſi-
3 duum, niſi priùs illud liquidaret. † Cui enim commit-
tuntur conſequentia videntur commiſsa antecedentia,
l. ad legatum, vbi not. Bart. ff. de procur. Butr. conſ. 44.
4 nu. 2. verſ. agit enim. † Vltra quòd cum hęc omnia fue-
rint effectuata ſpatio 30. annorum, præſumuntur ſolē-
niter geſta, Felin. in cap. Albericus, nu. 4. poſt princ. &
ante finem, verſ. ſi autem in inſtrumentum de teſtibus.

Ad ſecundum verò fuit reſponſum, quòd mediante conſtitutione procuratoris ad dandum bona in ſolutum Cardinali pro reſiduo, fuit effectuatum hoc mandatum, cum prædium fuerit ſimpliciter ei datum in ſolutum, ſed quia Cardinalis fuerat proteſtatus, quòd illud nolebat retinere pro Eccleſia, ſed vendere, ideo procurator faciendo conditionem Domini meliorem, conuenit, quod ſi vltra ſummam, ob quam fuerat datum in ſolutum, venderetur quod euenire poterat ex affectione ementis, illud plus ſolueretur creditoribus
Ioannis Marci. † Et propterea hoc ſibi facere licuit, l. 5
ſi quis mihi bona, §. penult. verſ. aliter atque, ff. de acquir. hæred. Aym. conſ. 278. numer. 17. verſ. 6. reſpondetur.

Neque eſt verum, quod iſtud prædium ſit valoris
ſcutorum 700. quia cum hoc deducatur ex poſitioni-
bus habitis pro confeſſatis, † iſta probatio non rele- 6
uat, cum non fuerit ſeruata forma c. 2. de confeſſ. in
6. quam examinat ibidem Franc. nu. 19. Rot. Ianuen.
deciſ. 161. nu. 10. † Quæ diſpoſitio tanquam rigoroſa 7
ad vnguem debet ſeruari, Rot. deciſ. 3. de confeſſ. in antiq.

Baren. Iuriſdictionis. Lunæ 18. Maij 1609.

S V M M A R I V M.

1 Epiſcopus habet intentionem fundatam cognoſcendi cauſas criminales, & matrimoniales & interim donec ſuper hoc cognoſcitur, eſt manutenendus.
2 Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 20. ad hæc, non tollit immemorabilem.

D E C I S I O CCCCLXXI.

VIſum fuit Dominis, Reuerendiſſimo Archiepi- 1
ſcopo Baren. dandum eſſe mandatum de ma-
nutenendo aduersùs Archipresbiterum Aquauiuæ,
quoad cognitionem cauſarum criminalium matrimo-
nialium, quia ipſe habet de iure intentionem funda-
tam, vt in cap. cum perſonæ, de priuil. in 6. & adeſt di-
ſpoſitio Concilii Tridentini ſeſſ. 24. cap. 20. §. ad hæc, 2
de reform. vbi quod cauſæ criminales, & matrimonia-
les iudicio Epiſcopi, non Decani, Archipresbiteri, aut
aliorum inferiorum relinquantur. † Cuius diſpoſitio 2
licèt non tollat immemorabilem, tamen donec probe-
tur, epiſcopus debet cauſas cognoſcere, vt cenſuit
Congregatio Illuſtriſſimorum interpretum, & dixit
Rota in cauſa Marſicana iuriſdictionis, 18. Maii 1607.
coram R. P. D. meo Manzanedo. Et propterea ceſſat
quod dicit Archipresbiter, ſcilicèt ſe habere ſenten-
tiam Epiſcopi Vigilien. in qua dantur ei certæ facul-
tates, & in ea ſubditur, (& alia iuriſdictionalia exer-
cere, &c.) quæ iam Rota reſoluit, quod illa verba
non intelliguntur reſpectu cauſarum criminalium, &
matrimonialium, & propterea dum pendet examen
teſtium ſuper obſeruantia dictorum verborum ſen-
tentiæ, interim Reuerendiſſimus Dominus Ar-
chiepiſcopus debet manuteneri, iuxta
mentem Concilij, quam ita decla-
rauit Congregatio, & cen-
ſuit Rota, vt di-
ctum eſt.

Bono-

Bononien. Capellæ. Lunæ 25. Maii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitas laicorum conſtituit collegium perſonale, non naturale, neceſſarium, & reale, cum de per ſe conſideretur, & nullam habeat coniunctionem cum aliqua Eccleſia, nu. 2.*
3 *Monialibus interdicitur conuerſatio cum alijs perſonis.*
4 *Templum Veſtæ, & Virginum apud Ethnicos non fuit conſecratum.*
5 *Senatus aut Curia non poterat niſi in augurato loco haberi.*
6 *Poſſeſſio ſine titulo præſumitur eſſe iure familiaritatis, & nullius eſt conſiderationis.*
7 *Confraternitas libere poteſt de vno loco tranſire in alium.*
8 *Prælato Eccleſię licèt expellere ab ea Confraternitatem, quæ cõuenit in Eccleſiam, & in ea tantum habet poſſeſſionẽ conueniendi iure familiaritatis.*

DECISIO CCCCLXXII.

DOmini cenſuerunt, Aſſumptis Confraternitatis laicorum in Eccleſia Monialium Sanctorum Vitalis, & Agricolæ, non competere aliquod ius in
1 Capella de qua agitur, † quia huiuſmodi Confraternitates conſtituunt Collegium perſonale, non natu-
2 rale, neceſſarium, & reale, † cum nullam habeant coniunctionem cum Eccleſia, ſed de per ſe conſiderentur. Innoc. in cap. dilecta, num. 5. de exceſſ. Prælat. Petr. de Vbal. de canonica Epiſcopali, nume. 9. & 12. Et propterea non ſequitur ex eo quod iſta ſocietas eſt ſita in dicta Eccleſia, cum non conſtet de aliqua conceſſione; quod habeat ius in dicta Capella, quia vt dictum eſt, iſtæ ſocietates nullam habent communionem cum Eccleſia, ſed de per ſe, vti ſeparatæ conſiderantur. Quæ eo magis procedere debent in Eccleſia
3 Monialium, † quia eis interdicitur conuerſatio cum aliis perſonis, vt notatur in cap. peruenit, 18. quæſt. 2.
4 † Sic etiam legimus templum Veſtæ, & Virginum apud Ethnicos non fuiſſe conſecratuin, ne illuc Sena-
5 tus accederet. † Non enim potecat alibi quam in augurato loco Curia, aut Senatus haberi, vt notat Seruus in 7. Æneid. ibi. (Horrendum ſyluis, ac religione parentum.)

Neque releuant teſtes in contrarium adducti, quia, & ſi deponant, quod Capella inſeruiebatur per Capellanum deputatum ab Aſſumptis Confraternitatis, non inde fit, quod eis competat ius in Capella, cùm non doceant de titulo. Et propterea cùm Moniales habeant de iure fundatam intentionem, nedum in Eccleſia, ſed etiam in iſta Capella, iuxta reſolutiones
6 factas, & non conſtet de titulo Aſſumptorum, † eorum poſſeſſio præſumitur iure familiaritatis, & propterea nullius conſiderationis Socin. ſen. in conſ. 60. num. 7. lib. 1. Alexand. conſ. 6. nume. 14. & 15. lib. 3. vbi Apoſtil in verb familiaritatis, allegat concordantes Aym. conſ. 61. num. 2. latè Surd. conſ. 6. numer. 10.
7 lib. 1. † Hinc fit, quòd confratres poſſunt à loco liberè diſcedere; vt per Petr. de Vbald. locis ſuperius al-
8 legatis. † Et propterea licitum etiam debet eſſe monialibus habentibus de iure intentionem fundatam eos expellere iuxta notat. in l. final. C. communi diuid. & per Oldrad. conſ. 241. nu. 1.

Viterbien. de Franguellis Merc. 27. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Vnicus teſtis deponens de facto proprio plus quam ſemiplenè probat, concurrentibus verò adminiculis probat concludenter, nu. ſeqq.*
2 *In habentibus ſymbolum facilis eſt tranſitus.*
3 *Ex præſumptionibus coniecturis oriri poteſt probatio concludens.*
4 *Liber primatus regulariter non probat, facit tamen adminiculum.*

DECISIO CCCCLXXIII.

DOmini reſoluerunt, conſtare Drogheriam fuiſſe tranſfuſam, in aromatariam, hancque fuiſſe
conſignatam Laurentio Franguello. † Primum enim 1
probatur ex depoſitione teſtis, qui deponit de facto proprio, cum fuerit vnus ex illis, qui omnia bona drogheriæ tranſportauit in aromatariam. Et propterea pluſquam ſemiplenè probat, iuxta conſ. Aym. 178. numer. 7. pluries in Rota canonizatum, & ſignanter in cauſa Vrbeuetana bonorum 4. Iunii 1576. coram bo. mem. Illuſtriſſimo D. Cardinali Seraphino. Et propterea cum eius dictum adminiculetur ex dicto ſecundi teſtis qui deponit, ſtatim clauſa drogheria, fuiſſe apertam aromatariam, & credere, bona drogheriæ
fuiſſe tranſlata in aromatariam, † quod veriſimile eſt, 2
cùm ſit facilis tranſitus in habẽtibus ſymbolum. Aym. conſ. 149. numer. 14. & melius ex dicto primi teſtis pro parte Laurentii examinati, qui deponit, quòd maſſaritiæ, quæ hodie exiſtunt in aromataria ſunt illæmet, quæ erant in drogheria. Vnde fit, quod dictum iſtius teſtis de facto proprio adminiculatum probet concludenter. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 3. numer. 6. de prob. Et fuit in ſpecie dictum coram me in alia Viterbien. fideiuſſionis 29. Ianuarii 1600. Secundum autem de conſignatione drogheriæ in ſocietatem Laurẽtio, ſatis probatur ex alibrato, ex deſcriptione facta in libris per Dominicum, & ex teſtibus deponentibus de adminiſtratione Laurentii. Ex iſtis enim eliciuntur tales con-
iecturę, & præſumptiones, † ex quibus poteſt oriri 3
probatio concludens, quæ releuat, iuxta conſ. Aym. 73. num. 19. & 178. nu. 10. Et fuit dictum in cauſa Oſcen. Archidiaconatus, 10. Iunij 1602. coram R. P. D. meo Lancellotto. In Alibrato enim conſtat, quòd Maximus & Hieronymus electi conſignarunt bona aromatariæ Laurentio Et quamuis non adſit ſubſcriptio ipſius Laurentii, adeſt ſubſcriptio dictorum Maximi, & Hieronymi bene recognita per teſtes. Concurrit inſuper
deſcriptio facta per Dominicum in ſuis libris, † quæ 4
etſi regulariter non probet, tamen cum eſſet vir bonæ conditionis, & famæ, facit magnum adminiculum. Bald. in conſ. 275. nu. 1. lib. 3. Gabr. de probat. concl. 6. nu. 67. Concurrit & 3. quòd Laurentius adminiſtrauit iſtam aromatariam, ita, & taliter, vt videretur dominus, vt colligitur ex depoſitionibus teſtium, & quòd etiam poſt obitum Dominici, alienauit bona iſtius aromatariæ. Ex quibus omnibus ſimul iunctis fuit concluſum, nedum conſtare drogheriam fuiſſe verſam in aromatariam, verùm etiam fuiſſe in ſocietate conſignatam Laurentio.

Sabi-

Sabinen. Villetarum. Lunæ 1. Iunij 1609.

E P I T O M E.

Deciditur hic in facti contingentia, in cuius territorio ſita ſint bona cõtrouerſa, & qualia confinia ſint antecedenda.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia inſeruit pro titulo.*

D E C I S I O CDLXXIV.

ITerum dubitaui, intra quos fines continerentur Villetæ, quia cum vtraque Communitas Montorii, & Viuarii, de eia babeat conceſſionem ab Abbatia Farfen. Videndum eſt primò, intra quos confinea contineantur & poſtmodùm ad quam barum Communitatum ſpectant. Et tota difficultas conſiſtit in eo, vbi adſint pertinentiæ Porticæ, quæ nedum dantur pro confinibua in ſententia lata de anno 1520. ad fauorem Communitatis Montorii, etiam pro intereſſe Abba-
1 tiæ, contra Dominum Viuarii. † Quæ quidem ſententia inſeruit pro titulo, iuxta notata per Felyn. in con. 2. nu. 25. Verùm etiam & in conceſſione facta ab eadem Abbatia eidem Communitati de anno 1578. & in conceſſione poſtmodum facta Cõmunitati Viuarij.

Et pro reſolutione, primò firmandum eſt, vbi ad ſint foſſatum Stepbani, & petra ficta naturalis, quæ licèt in conceſſionibus non nominetur, nibilominùs ab vtraque parte fuerunt allegata pro confinibus, ex quo in donationibus antiquis factis Abbatiæ bonorum de quibus agitur, dictum foſſatum, & petra ficta fuerunt data pro confinibus, & ideo multùm faciunt ad informandum animum, vt videri poſſit, quæ bona fuerint conceſſa. Et Domini iuxta aliam reſolutionem dixerunt, foſſatum Stephani eſſe illud deſignatum ab hominibus Montorii, vt in planta, nume. 16. quod homines Viuarii, vocant (Condemeſe,) & non deſignatũ ab eiſdem hominibus Viuarii in planta, ſub litteta I. quod homines Montorii vocant de (Motconi.) Et pariter petram fictam naturalem eſſe deſignatam ab hominibus Montorii, in planta, nume. 14. & non deſignatam ab hominibus Viuarii in planta ſub litera G. Nam expreſſe in donatione facta Abbatiæ de anno 1023. datur pro confine ab vno latere foſſatum, quod dicitur Stepbani, aſcendens in volubrium, & per petram fictam, & per ipſum ſupra foſſatum deſcendens in riuum ſancti Martini. Quæ deſcriptio non poteſt verificari in deſignatione facta ab hominibus Viuarii, cùm, ſtante dicta deſignatione, foſſatum deſcendat ad petram fictam, & propterea benè verificatur in deſignatione facta ab hominibus Montorii, quia foſſatum aſcendit ad petram fictam. Et prædicta corroborantur, quia in donatione facta de anno 1016. datur pro confine à capite Volubrium, & petra ficta naturalis, & ſerræ, ideſt cacumina Montium, quæ diſtant inter Viuarium, & Malam montem, & dictæ ſerræ dantur etiam pro cõfine in alia donatione facta de anno 1021. & etiam in dicta ſententia lata de anno 1520. Et propterea petra ficta non poteſt eſſe deſignata, ab hominibus Viuarii, quia non conuenit, quod ibi adſint ſerræ Viuarii, & quia dicta petra ficta eſſe à pede, & non à capite, prout datur pro confinis, quia hæret riuo ſancti Martini, qui in omnibus donationibus, & in ſententia de anno 1529. datur pro confine à pede.

His poſitis, non poteſt etiam dubitari, quin pertinentiæ Porticæ Caſtri dirupti ſint illæ deſignatæ in planta ſub nom. 17. annotatæ cum ſigno aſteriſco, cohærentes foſſato Stepbani deſignato ab hominibus Montorii. Nam cùm ſint incorporatæ territorio Vallis frigidæ, vt deponunt teſtea, dominus Vallis frigidæ nibil prætendit vltra iſtud foſſatum. Et cùm teſtes deponant, quòd dictæ pertinentiæ Porticæ nõ excedunt duo foſſata, ceſſat omnis difficultas, quòd vltra iſtud foſſatum extendantur dictæ pertinentiæ. Et quamuis dicatur, quòd dictæ pertinentiæ cohærent caſtro diruto Sinibaldi ſubtus foſſatum ſancti Martini, boc nullibi probatur, & teſtes deponunt contrarium: tum quia deponunt, dictas pertinentias non excedere duo foſſata, tum etiam quia deponunt, quòd ſunt incorporatæ territorio Vallis frigidæ, & iſtud territorium prope caſtrum dirutum Sinibaldi ſubtus foſſatum ſancti Martini, eſt territorium Cania mortui. Quæ etiam corroborantur, quia in conceſſione facta hominibus Muntorii ab vno latere dantur dictæ pertinentiæ Porticæ, à pede verò riuus ſancti Martini, & caſtrum dirutum Sinibaldi. Vnde ſi dictæ pertinentiæ extẽderentur ad caſtrum dirutum Sinibaldi, eſſent pro confine à pede prout caſtrum, & non ab vno latere. Et quamuis in conceſſione facta hominibus Viuarii, dicatur ab vno latere Caſtrum dirutum Sinibaldi, & pertinentiæ Porticæ, tamen iſta enunciatiua detegitur erronea, ex dictis teſtium, & aliis ſuprà ponderatis.

Non obſtant enunciatiuæ datæ ad oſtendendum quòd Portica, & Vallis frigida ſint diuerſa, cùm in quodam inſtrumento vtrumque confine enuncietur, quia hoc potuit eſſe ante dirutionem dicti Caſtri, ſed non propterea eliditur, quòd territorium hodiè ſit vnicum.

Oueten. Beneficiorum. Ven. 12. Iunii 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Semel poſſeſſor non ſemper præſumitur poſſeſſor, quando hoc allegatur a tertio, ſecus tamen eſt reſpectu proprietatis, quia qui ſemel obtinuit beneficium, præſumitur retinuiſſe vſque ad obitum. Et hoc poteſt allegari a tertio, nu. 2.*

2 *Beneficia non poſſunt haberi pro derelictis nuda voluntate.*

3 *Reſignatarius tenetur iuſtificare titulum reſignãtis, ſi non fuit reſignans triennalis poſſeſſor vna cum tit. & nu. 5.*

4 *Titulus ad beneficium decennio præſumitur, triẽniũ verò requiritur ad illum tuendum.*

5 *Poſſeſſor ſine titulo, ſed decennalis, ad hoc vt tueatur triennali, debet poſt decennium poſſediſſe pacificè per triennium.*

6 *Citatio exequta impedit curſum regulæ de triennali.*

7 *Notarij de ſtylo Hiſpaniarũ, exequũtur citationes, & illorum relationi creditur abſque teſtibus, n. 8.*

9 *Obitus in menſe reſeruato probatur per teſtes de publica voce & fama.*

D E C I S I O CDLXXV.

DIxerunt Domini, gratiam, Iacobi eſſe iuſtificatam. Quòd enim beneficia de quibus agitur vacauerint per obitum Andreæ Prata, ſatis probatur ex

teſtibus, qui dantur in ſummario num. 4. quia cùm de-
ponant, Andræam legitime obtinuiſſe hæc beneficia,
ille qui dicit ea renuntiaſſe, vel alias perdidiſſe, te-
1 netur concludenter hoc probare. † Nam licèt reſpe-
ctu poſſeſſionis, ſemel poſſeſſor non ſemper præſuma-
tur poſſeſſor, quando hoc allegatur à tertio, quia ſolo
animo perditur poſſeſſio, vt latè per Alciat. de præ-
ſumpt reg. 2. præſump. 21. nu. 2. & 3. ſecus tamen eſt,
2 reſpectu proprietatis, † quia tertius poteſt allegare,
quòd qui ſemel obtinuit beneficia, præſumitur reti-
nuiſſe vſque ad obitum, quia ex nuda voluntate non
poſſint pro derelictis haberi. Abb. in cap. cùm ad ſe-
dem, nu. 16. verſ. idem volunt. Butr. nu. 25. verſ. ex his
includit, de reſtit. ſpol. Et ita eleganter fuit conſidera-
tum in cauſa Eluen. Canonicatus 5. Martii 1603. corã
R. P. D. meo Lancellotto. Et propterea in caſu iſto, pro
iuſtificatione gratiæ, ſufficit, quòd Iacobus probet,
dictum Andræam obtinuiſſe dicta beneficia, ad effe-
ctum quod præſumatur obtinuiſſe vſque ad obitum,
cùm agatur de proprietate, & non de poſſeſsione.

Neque obſtat, quod per obitum dicti Pratæ fuerit
prouiſus D. Ioannes Vigil. cuius reſignatarius eſt To-
ribius Vigil. eius Frater qui hodie eſt in cauſa, quia
admiſſo ſine veri præiudicio, quòd hoc eſſet verum,
3 † adhuc reſignatarius teneretur iuſtificare titulum
reſignantis Put. dec. 342. & 343. lib. 1. Et licet ſecùs ſit
quando reſignans fuit poſſeſſor triennalis; Caſſad.
dec. 2. de cauſ. poſſeſſ. & prop. & 3. & 4. eodem titulo.
Lap. alleg. 89. Tamen hęc concluſio intelligitur, quan-
do reſignans fuit poſſeſſor triennalis vnà cum titulo.
Si autem de titulo reſignantis non conſtat, prout in
4 caſu iſto, † requiruntur decem anni ad præſumendum
titulum, triennium verò ad illum tuendum. Sarnenſ.
in reg. de triennal. quæſt. 24. nu. 7. verſ. nam ſi aliquis,
& quæſt. 26. nu 7 Et fuit reſolutum in cauſa Boianen.
penſionis 15. Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Deca-
5 no. † Hic autē, dato, quod D. Ioannes fuiſſet poſseſſor
triennalis, tamen cùm de titulo non conſtet, adhuc
poſt decennium requiritur triennium pacificum, vt
dictum eſt, ad hoc vt releuetur reſignatarius ab one-
re iuſtificandi titulum ſui anteceſsoris, quòd non in-
6 teruenit, † cum contra ipſum fuerit exequuta cita-
tio, die 2. Nouembris 1603. quæ ſufficit ad impedien-
dum curſum regulæ de triennali, vt per Achill. deciſ.
2. & 5. ſuper dicta regula. Et huiuſmodi exequutio
ſatis probatur ex relatione notarii, quæ licet ſi abſque
7 teſtibus, tamen cùm ipſi de ſtylo Hiſpaniarum exe-
8 quantur citationes, † ſatis probat abſque teſtibus.
Gonz. Suar. in practic Eccleſiaſt. to. 2. c. 2. de citat Et
fuit reſolutum in cauſa Toletana primitiarum, 20 Mar-
tii 1579. coram Bubalo, & in cauſa Toletana decima-
rum 5. Maii 1589. coram R. P. D. meo Decano. Et ceſ-
ſat omnis difficultas, quia cùm non conſtet de reſigna-
tione ad fauorē Torribii, etiam quod D. Ioannes poſset
iuuari regula de triennali, ex ea non iuuatur Toribius,
cùm non ſit ejus ſucceſsor. Sarn. in dicta regula de
trienn. quæſt. 13. nu. 6. Et fuit dictum in cauſa Legio-
nen. præſt moniorum, 20. Iunii 1594. coram Illuſtriſ-
ſimo D. Cardinale Pamphilio.

Obitus verò in menſe Nouembris reſeruato non
controuertitur per partem. Et quicquid dicendum
eſset, ſi Dominus Ioannes hodie eſset in poſseſsione,
qui propter decennium haberet præſumptionem ti-
tuli, cùm ſit in poſseſsione Toribus, qui non docet
9 de aliquo titulo, † ſufficit Iacobo, docere de obitu in
dicto menſe, per teſtes, de publica voce & fama, vt
ſæpe fuit deciſum, & præſertim in cauſa Ægitanien.
Scholaſticæ 14. Aprilis 1603. coram R. P. D. meo Lu-
10 douiſio. Et ratio † quia quando exiſtens in poſseſsione
non habet titulum, non eſt legitimus contradictor
ad impediendum exequutionem literarum Apoſtoli-
carum, vt per Bart. in l. fin. num. 21. ante med. verſic. ſi
verò allegat poſseſsionem poſt mortem defuncti, C.
de edict. Diu. Adr. toll. Vnde ſequitur, quod agitur de
re modici præiudicii, † quæ ſatis probatur per teſtes 11
de publica voce, & fama. Bart. in cap. veniens, 1. ſub
num. 6. verſ. ſi aliter factum eſset, vbi etiam Abb. num.
8. de teſtibus, Bart. in l de minore, §. tormenta, num. 3.
verſ. ſi verò. ff. de quæſt. Valor autem beneficiorum
de quibus agitur, quòd non excedat ducatos 200, ſa-
tis probatur ex teſtibus de publica voce, & fama. Ve-
ral. dec. 277. lib. 1. Valor verò obtentorum etiam bene
probatur, prout Clericatus, quòd ſit ex diœceſi.

Barchinonen. Fructuum, Ven. 22. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus beneficii depoſitati ſpectãt ad ſucceſſorem in beneficio de iure communi, ceſſante conſuetudine. Et hic vide quinque caſus, & nu. 4.*
2 *Bulla Iulii tertii quæ eſt 9. in ordine in quibus fructibus habeat locum.*
3 *Fructus conſignati beneficiato, vel alteri nomine beneficiati dicuntur ſeparati a ſolo.*

D E C I S I O CDLXXVI.

VAcante Archidiaconatu, fructus fuerunt depo-
ſiti, iuxta terminos cap. cùm vos de Offic. Or-
din. Et propterea cùm Cordelles fuerit poſtmodum
de dicto Archidiaconatu prouiſus, † ad ipſum dicti 1
fructus ſpectabant, dicto cap. cùm vos, vbi gloſ. verb.
futuris. Sed cùm Archidiaconus Cordelles ante obi-
tum non rehabuerit depoſitum; difficultas ſtat in eo
an ſpectent ad ſucceſſorem in Archidiaconatu, vel ad
hæredem ipſius Archidiaconi Cordelles. Et pro reſo-
lutione conſiderabatur, quod iſti fructus erant ſepa-
rati a ſolo, & propterea in iſtis terminis ſolent diſtin-
gui quinque caſus, vt per Calder. in conſ. 2. de pecul.
cleric. quod ſcilicèt: aut beneficiatus moritur fructi-
bus ſeparatis, ſed in area, vel in campo iacentibus: aut
ſecundo fructibus reconditis à colono, ſed nondum
beneficiato traditis, aut tertio beneficiato aſſignatis,
ſed nondum conſumptis; aut quarto quando certi
fructus, vel pretium debentur poſt ſeparationem, per
vnum, duos, vel tres menſes, & interim beneficiatus
moritur; aut quinto, ſi beneficiatus moritur poſt di-
ctum terminum, nondum dicta ſpecie vel pecunia
ſoluta. Et excepto tertio caſu, in quo agitur de fructi-
bus perceptis nondum conſumptis, † in aliis caſibus, 2
quia agitur de fructibus inexactis, loquitur Bulla Iu-
lij III. quæ eſt 9. in ordine. Et in omnibus iſtis caſibus,
inſpecto iure communi ceſſante conſuetudine, fructus
ſpectant ad ſucceſſores, vt per Calder. dicto loco qui
doctè, & magiſtraliter loquitur.

His poſitis dicebatur, nos verſari in tertio caſu, nem-
pe in fructibus aſſignatis beneficiato, nondum tamen
conſumptis. † Nam ad effectum, quòd fructus dican- 3
tur à ſolo ſeparati, & conſignati, ſufficit, quòd ſint con-
ſignati beneficiato, vel alteri ſuo nomine, Calder. in
terminis vbi ſuprà, num. 1. ante finem, verſ. & intelli-
gitur horreo ſuo, vel alieno, ſuo nomine. Hic autem
iſti fructus erant conſignati depoſitario nomine futu-
ri Archidiaconi, & propterea dubitari non poteſt,
quin eſſent fructus à ſolo ſeparati, & cõſignati benefi-
ciato, † qui etſi, vt dictum eſt, inſpecto iure communi 4
ſpectent

Digitized by Google

ſpectent ad ſucceſſorem, vt in ſpecie dicit Calder. vbi ſuprà, numer. 2. verſ. 3. caſus, tamen ibidem, in verſ. puto concludendum, dicit, attendendam eſſe conſuetudinem, prout etiam fuit dictum in hac cauſa priùs coram R. P. D. meo Iuſto, & poſtmodùm coram me. In Regnis autem Hiſpaniarum adeſt conſuetudo, quòd iſti fructus ſpectent ad heredes, non ad ſucceſſores in beneficijs, vt fuit firmatum in dictis deciſionibus. Et conſuetudo corroboratur etiam ex probationibus nouiter factis per heredem Archidiaconi Cordelles. Vnde dubitari non poteſt, quin attenta conſuetudine iſti fructus ſpectent ad hæredem Archidiaconi Cordelles.

Non obſtant teſtes examinati pro moderno Archidiacono, & ſententiæ per eum productæ, quia loquuntur de fructibus inexatis in quo articulo, an ſcilicèt de conſuetudine ſpectent ad ſucceſſorem in beneficio, vel ad hæredem, licèt probationes videantur contrariæ, tamen nos ſumus extra iſtam difficultatem, quia non agitur de fructibus inexactis, ſed agitur de fructibus à ſolo ſeparatis, & nomine beneficiati exactis, qui de conſuetudine ſpectant ad hæredem beneficiati, vt fuit firmatum in aliis deciſionibus.

Terdonen. Iuriſpatronatus. Lunæ 15. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Vnicus tantùm patronus poteſt habere voces ad præſentandum.*
2 *In probando iurepatronatus, ſufficiunt leuiores probationes, quādo Epiſcopus, vel ab eo prouiſus non eſt in cauſa, & non agitur illius canonizatione.*

D E C I S I O CCCCLXXVI.

DOmini reſoluerunt, vocem Ioannis eſſe computandam pro quatuor vocibus, quia nedum habet ſuam vocem, verùm etiam eſt donatarius Auguſtini, & Caſtellini, & hæres Iacobi, vt conſtat ex donationibus, & teſtamento in actis productis, ex quibus exquiritur iuriſpatronatus abſq; alia approbatione Epiſcopi, cùm Ioannes eſſet compatronus, vt dicitur in alia deciſione. Quòd autem Ioannes præſentauerit tanquam procurator Placidæ matris, & tutricis Petri, licèt non conſtet de dicta tutela, & mandato, nihilominus idem Petrus in tempore quatuor menſium ratificauit dictam præſentationem, & quatenus opus eſſet, de nouo præſentauit, quod ſufficit. Nam aut præſentatio Placidæ ſuſtinetur, aut non. Si ſuſtinetur, præſentatus habet intentum: ſi non, pariter habet intentum, quia de nouo fuit præſentatus. Et hæc præ-
1 ſentatio ei ſuffragatur, † quia præſentatio facta a minoribus maioribus tamen ſeptennio, præfertur præſentationi factæ à tutore, ex alleg. per Lambert. de iurepatr. l. 2. par. 1. quæſt. 2. artic. 9. in princ. num. 3. & 4. & ſeqq.

2 Quantum attinet ad iuſpatronatus, cum Epiſcopus, neque prouiſus ab eo, ſint in cauſa, neque agatur de illius canonizatione, ſufficiunt leuiores probationes, iuxta notata per Put. dec. 36. lib. 3. Et ideo viſum fuit Dominis, ex deductis, de eo ſatis conſtare.

Calaguritana Beneficii de Auxeſo. Merc. 17. Iunii 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Petens reſtitutionem ad beneficium, debet habere titulum, ſaltem coloratum, & probare vtrumque extremum, nu. 2.*
3 *Poſſeſſio tradita ab illis qui habent poteſtatē conferendi, habet vim collationis.*
4 *Poſſeſſio poteſt acquiri per procuratorem.*
5 *Secundū extremum probatur ex ſuſtentatione litis, concurrentibus adminiculis.*
6 *Vltimum ſpolium eſt purgandum.*
7 *Conſentiens ſequeſtro, non poteſt lite pendente petere illius reuocationem.*
8 *Sequeſtrum aliud eſt voluntarium, aliud neceſſariū.*
9 *Sequeſtrum voluntarium dicitur quod partibus conuenientibus ponitur, & reuocari non poteſt durāte lite, niſi præcedat proteſtatio.*
10 *Sequeſtrum neceſſarium eſt quod fit officio iudicis nobili, vel mercenario, & non priuat poſſeſſione, & nu. 13.*
11 *Put. dec. 77. in fin. lib. 1. reprehenditur. Et dicitur ſequeſtrum poſt latā primā ſententiam in cauſa reſtitutionis contra tres conformes, non potuiſſe apponi vigore Clemen. vnic. de ſeq. poſſ. & fruct.*
12 *Sequeſtrum appoſitū vigore Clem. vnic. de ſeq. poſ. & fruct. durat ad finem litis, & lite pendente nō debet reuocari.*
13 *Reuocatio ſequeſtri neceſſarij peti poteſt lite pendente, ab illo qui illius expeditionem procurauit.*
14 *Natura ſequeſtri neceſſarij non eſt, vt duret vſque ad finem litis.*

D E C I S I O CCCCLXXVII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt Petrum eſſe reſtituendum, quia nedum conſtat de titulo colorato, † qui in beneficialibus requiritur, ne detur vitioſus ingreſſus, iuxta deciſ. Rot. 2. de reſtit. ſpol. in nou. & 20. eodem titulo, in ant. Verum etiam de vtroque extremo, † quæ debent probari ab eo qui petit reſtitutionem. Innoc. & DD. cap. ſæpè, de reſtit. ſpol. Abb. in cap. ſi diligenti, de præſcript. Titulus autem prædictus probatur ex instrumento prouiſionis beneficiatorum, ad quos ſpectat huiuſmodi prouiſio, vt deponunt teſtes, † quod cum inſimul contineat traditionem poſſeſſionis, cùm fuerit tradita ab illis qui habent poteſtatem conferendi, iuncta electione præcedente habet vim collationis. Rot. deciſ. 16. de conceſ. præb. in nou. Put. dec. 120. & 125. lib. 3. Achil. dec. 4. num. 3. de præbend. Et hinc reſultat etiam probatio primi extremi, quia poſſeſſio fuit capta à procuratore Petri ad hoc ſpecialiter conſtituto, † qui eſt vnus ex modis acquirendi poſſeſſionem, §. ceo. inſtit. per quas perſonas nobis acquir. & ibi not. gloſ. † Secundum verò extremum probatur ex ipſa ſuſtentatione litis, ex quo cum ea concurrunt plura adminicula, iuxta deciſionem Achill. 4. nu. 2. de reſt. ſpol. Abb. in epit. tit. de vtroque extremo, §. 5. Et fuit ſæpè deciſum. 1 2 3 4 5

Non obſtat anterior prouiſio Michaelis, vigore Motus proprii Sixti V. & poſſeſſio ſubſequuta. Quia, dato quòd dicta poſſeſſio concludenter probaretur, nihilominùs non releuaret, cum conſtet ipſum fuiſſe eiectum vigore Motus proprii S. M. Clementis VIII. † Et propterea vltimum ſpolium eſt purgandum, vt 6 conſideratur in alia deciſione, & plenius in Calaguritana beneficii de Ormilla 3. Martii 1606. coram bon. me. Domino Litta. Quibus non obſtant latè deducta contra dictum Motum proprium, quia illius abundantiùs fuit ſatisfactum in eadem cauſa Beneficij de Ormilla 11. Ianuarii 1608. coram R. P. D. meo Sacrato, & propterea fruſtrà hic ſunt repetenda.

7 Minus releuat, quòd Petrus conſenſit ſequeſtro, &
ideo non videtur lite pendente poſſe petere reuoca-
8 rionem, iuxta deciſionem Put. 77. in fine lib. 1. † quia
fuit per Dominos reſponſum, ſequeſtrum aliud eſſe
voluntarium, aliud verò neceſſarium. Aret. in l. inte-
reſſe, per totum ff. de acquir. poſſeſſ. Cardin. in clem.
vnic. num. 23. & ſeqq. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. Do-
ctor. in cap. examinata, de iudic. De voluntario hic
9 non eſt agendum, † quia eſt illud quod ponitur par-
tibus ita conuenientibus, vt per Doct. vbi ſuprà, &
reuocari non poteſt durante lite, niſi præcedat prote-
ſtatio, vt per Cardinal. in dicta clem. vnica, numer. 23.
Sed agendum eſt de neceſſario, quod fit, aut ex officio
iudicis nobili, vel mercenario, quod inſeruit Moni-
torio, aut ad inſtantiam alterius ex partibus, vt per
Cardin. in dicta Clem. vnic. numer. 28. quale fuit hoc
10 appoſitum ex officio per Rotam, † quod certum eſt
non priuare poſſeſſione. Aret. in dicta l. intereſſe, Car-
din. in dicta clem. vnic. num. 23 Caſsad. dec. 14. nume.
12. ſuper reg. Sarn. in reg. de annal. quæſt. 46. verſ.
adde Rebuff. de ſequeſtr. gloſ. 1. art. 1. num. 19 Et pro-
ptereà Petrus ex huiuſmodi ſequeſtro non fuit ſua
poſſeſſione priuatus, vt conſiderant Doctores præfati,
quia quod noſtrum eſt, ſine facto noſtro à nobis auſer-
ri non poteſt.

11 Non obſtat deciſio Put. allegata, quia illa deciſio
non loquitur in iſtis terminis, ſed loquitur in caſu di-
ctæ Clem. vnic. de ſequeſtr. poſs. & fruct. vbi quòd in
beneficialibus poſt latam primam ſententiam appo-
nitur ſequeſtrum non reuocandum, licet in caſu Pu-
tei non debuiſset apponi, etiam quod fuiſset lata ſen-
tentia, quia erat lata in cauſa reſtitutionis in integrum
contra illum qui obtinuerat per tres conformes in
cauſa principali, & ei fuerat tradita poſseſſio; tamen
cùm de facto fuerit appoſitum, & pars non appellaue-
rit, imò obtinuerit etiam illius expeditionem, cenſe-
tur acquieui ſe præfato decreto ſuper ſequeſtro. Fe-
der. de Sen. conſ. 102. col. 2. in princ. verſ. ad ſecundum.
12 Aym. conſ. 103. in princ. & conſ. 108. nu. 3. Et propte-
reà ſequeſtrum non debeat reuocari, ſed remanere
vſque ad finem litis, iuxta naturam ſequeſtri, quod
13 apponitur vigore dictæ clem. vnic. † At in caſu iſto,
cùm ſimus in ſequeſtro appoſito per iudicem ex offi-
cio, cuius natura eſt, vt per illud nõ perdatur poſseſſio,
non eſt dicendum, quòd Petrus ex quo conſenſit, petẽ-
do expeditionem, non poſſit petere illius reuocationẽ,
14 † cùm natura iſtius ſequeſtri non ſit, vt duret vſque ad
finem litis, vt eleganter fuit conſideratum in allegata
cauſa Calaguritana de Ormilla, coram R. P. D. meo
Sacrato.

Romana Reſciſſionis contractus. Merc. 17. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Cõtractus mulieris cũ interuentu curatoris factus, ſi proximiores poterãt cõmodè interuenire, eſt nullus*
2 *Statutũ Vrbis, cap. 151. lib. 1. in defectũ coniũcto-rum proximiorum, mandat deputari curatorem.*
3 *Coniunctorum appellatione veniunt etiam affines.*
4 *Statutum Vrbis d. c. 151. non habet locum quando mulier ſe obligat pro augmento dotis. Quæ cõclu-ſio non procedit, ſi augmentum fit à perſona, quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare, num. 5.*

D E C I S I O CDLXXIX.

1 FVit per Dominos reſolutum, conſtare de nullitate
donationis, quia non fuerunt ſeruatæ ſolemnita-
tes ſtatuti Vrbis in cap. 151. lib. 1. quod inualidat con-
tractus factus non ſeruata ſolemnitate illius ſtatuti.
In caſu enim de quo agitur, non interuenit Ioannes
Iandel progener Marthæ, qui die donationis erat in
Vrbe, non detentus aliquo impedimento, vt deponunt
teſtes, & proptereà non erat locus deputationi Cura-
toris, † quem ſtatutum deputari mandat in defectum 2
coniunctorum proximiorum. † Quorum coniuncto- 3
rum appellatione veniunt etiam affines, qualis erat
Ioannes. Blanch. de compromiſſio, quæſt. 1. nu. 12. &
13. Et in his terminis dicit Modernus Ferrarien. de
clauſulis, clauſ. 7. gloſ. 12. ſub numer. 5. verſ. ſecus verò
erit, ſi coniunctorum mentio fiat.

Neque releuat, quòd obligatio Marthæ, ſit facta 4
pro augmento dotis, & dictum ſtatutum Vrbis non
habet locum quando mulier obligat ſe pro augmento
dotis, vt per Gabr. conſ 10. num. 6. lib. 1. † quia fuit re- 5
ſponſum, concluſionem non habere locum, quando
augmentum dotis fit à perſona quæ non tenetur dota-
re, & prohibetur donare, quia tunc augmentum præ-
ſumitur factum ad defraudandum ſtatutum, vt con-
ſiderat Gabr. dicto loco. Et proptereà cùm Martha,
quæ non tenebatur dotare, & prohibeatur donare,
poſt contractum matrimonium fecerit dictum aug-
mentum, præſumitur illud feciſſe ad defraudandum
ſtatutum, vt fuit etiam conſideratum in alia deciſione,
ſub die 1. Decembris præteriti.

Romana Fideicommiſſi. Lunæ 22. Iulij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Subſtitutio reciproca facta inter fratres, intelligitur facta quatenus ſine liberis decedant, & nu. 3.*
2 *L. cùm auus ff. de condit. & demon. habet locũ, nedũ quando ſubſtitutus eſt ex deſcẽdẽtibus teſtatoris, ſed etiã quando remanẽt tantùm filiæ fœminę: & an habeat locum quando teſtator expreſſe in alia parte poſuit filios in conditione, nu. 5.*
3 *Appellatione liberorum, abſque ſcrupulo veniunt fœminæ.*
4 *Si duo ſunt adinuicem ſubſtituti, quorũ alter eſt ſim-plex laicus alter Eques Hieroſolymitanus, laicus cẽſetur ſubſtitutus Equiti in omnẽ caſum, Eques verò laico, ſi ſine filijs deceſſerit, & nu. 5.*

D E C I S I O CDLXXX.

DOmini dixerunt, non conſtare de fideicommiſſo
ad fauorem Equitis, itaut ille potuiſſe ſuccede-
re Virgilio, excluſis filiabus fœminis Virgilij. Nam &
ſi teſtator ipſos inſtituerit, & adinuicem ſubſtituerit,
† ſubſtitutio intelligitur facta, quatenus Virgilius 1
decederet ſine liberis, iuxta terminos, l. cùm auus,
ff. de cond. & dem. † Cuius diſpoſitio habet locum, ne- 2
dum quando ſubſtitutus eſt ex deſcendentibus teſtato-
ris, ſed etiam quando remanent tantum filiæ fœminę,
vt de primo eſt caſus in dicta l. cùm auus, vt not. DD.
ibidem, & in l. cùm acutiſſimi, C. de fideicom. quos re-
fert. Card. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 7. num.
2. & ſecundum declarat tex. in d. l. cum acutiſſimi, C.
de fideicom. & in l. generaliter §. cum autem, C. de in-
ſtit. & ſubſti. Et meritò, quia, l. cum auus, vtitur ver-
bo (liberis,) † quod de ſui natura, & abſque ſcrupulo 3
comprehẽdit tam mares, quàm fœminas, l. cognoſcere,
§. liberorũ, et l. nõ eſt ſine liberis, ff. de verb. ſign. Et hoc
expreſſis verbis videtur voluiſse teſtator. Nã cùm Vir-
gilio decedenti ſine maſculis, aut fœminis, ſubſtituerit
Fla-

Digitized by Google

Flaminium nepotem, voluit, ſubſtitutionem habere
effectum, niſi Eques, & Virgilius decederent, quia
vnum ad inuicem alteri ſubſtituit. Ergo videtur dice-
re, quòd ſubſtitutio fuerit facta in euentum, in quem
Virgilius decederet ſine filijs maſculis, aut fœminis,
& tantò magis hæc habent locum, quia aliàs ſi veniſ-
ſet caſus huius ſubſtitutionis durante vita Equitis filij
Virgilij, non habuiſſent vnde poſſent ſe ſuſtentare, &
filiæ fœminę vnde ſe dotarent.

Non obſtat, quod teſtator inſtituerit Equitem, &
Virgilium, quos ad inuicem ſubſtituit, & ipſis dece-
dentibus ſubſtituit filios maſculos naſcituros, & ſic
videtur voluiſſe ſubſtituere Equitem Virgilio, etiam
quòd dictus Virgilius filios haberet, cùm ipſos ad in-
uicem ſubſtituerit, & ipſis decedentibus ſubſtituit fi-
lios maſculos naſcituros Virgilii. Nam tota difficultas
conſiſtit in verbis illis, (& ipſis decedentibus,) quæ
ſunt illa quæ recipiunt tacitam conditionem, ſi ſine
liberis, & quæ dederunt cauſam Papiniano ad deci-
4 ſionem tex. in d. l. cùm auus. † Et propterea dicendum
eſt, quòd Eques, & Virgilius fuerunt inſtituti à patre,
& ad inuicem ſubſtituti, taliter quod Virgilius in om-
ni caſu ſuccederet Equiti, quia cùm eſſet miles Hiero-
ſolimitanus, non poterat habere filios ex legitimo
matrimonio: Eques verò Virgilio, ſi ſine liberis dece-
deret. Nec verba illa, (& ipſis decedentibus ſubſtituit
filios maſculos naſcituros,) importarent, quod debeat
expectari obitus vtriuſque, vt habeat locum iſta ſub-
ſtitutio filiorum Virgilij, ſed operatur ſecundùm ſu-
biectam materiam, vt ſcilicet frater alteri fratri ſucce-
dat. Eques quidem Virgilio decedenti ſine filijs, &
Virgilius ſimpliciter, & ambobus ſcilicet Equiti, &
Virgilio filii dicti Virgilij.

5 Neque facit, quod diſpoſitio l. cùm auus, non ha-
bet locum quando teſtator in alia parte expreſſe poſuit
filios in conditione. Quia iſta opinio habet difficulta-
tem ex allegatis per Card. Mantic. d. lib. 2. tit. 8. nu. 22.
Et contrariã opinionem, & benigniorem dicit Craſſ.
in §. fideicommiſſum, quæſt. 21. ad finem. Sed quicquid
dicendum eſſet de illius veritate, nullo pacto poteſt
habere locum in caſu iſto: nam conſideranda eſt ſe-
ries teſtamenti, & ponderandum, quòd filii Virgilii
ſunt poſiti in conditione in alia parte, vt teſtator de-
notaret, in quem caſum vocabat tranſuerſales, ſcili-
cet in euentum extinctionis totius lineę deſcenden-
tium, vt ſuprà fuit conſideratum. Et propterea cùm te-
ſtator non poſſet aliter ſuam mentem declarare, niſi
ponendo filios in conditione, ex hoc non poteſt in-
duci aliqua coniectura, quòd voluerit ſubſtituere E-
quitem Virgilio, etiam quod decederet cum filiis. Et
negari non poteſt, quin in caſu iſto magis præualeat
coniectura pietatis, de qua in dicta l. cùm auus, ma-
xime quia ſi eueniſſet caſus huius ſubſtitutioni, du-
rante vita Equitis, filii Virgilii non habuiſſent, vnde
poſſent viuere, & filiæ fęminæ remanſiſſent indotatæ
6 contra mentem teſtatoris. † Et propterea cum iſtæ
coniecturæ ſint longe fortiores debent præualere.

Romana Cenſus. Lunæ 22. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Dominium officij non acquiritur illi cui fit a Princi-
pe conceſſio, ſed illi cui reſeruatur facultas perci-
piendi fructus, & diſpoſitio.*

2 *Dominium acquiri poteſt per procuratorem abſẽti.*

3 *Dominium penes duos inſolidum eſſe non poteſt. Et
ideo ſi in eodem contractu vni eſt acquiſitum do-
minium alicuius rei, alteri verò diſpoſitio, intelli-
gi debet de diſpoſitione adminiſtrationis, ſaluo al-
terius dominio.*

D E C I S I O CDLXXXI.

Licet vera ſit concluſio, quòd dominium officii 1
non acquiritur illi, in cuius perſonam fit à Prin-
cipe conceſſio, & ſuper cuius vita ponitur ſed illi cui
reſeruatur facultas percipiendi fructus, & de officio
diſponendi, vt fuit reſolutum, in cauſa Romana Mon-
tium 5. Nouembris 1576. coram S. mem. Clemente
VIII. & aliàs ſæpiùs; tamen in caſu iſto termini non
ſunt pares, quia non agitur de officiis, in quorum em-
ptione ſolent aliqui erogare pecunias, & acquirere
ſibi modo prædicto, & ſotum currere periculum vitæ
illorum, in cuius caput ponunt officium, ſed agitur de
emptione cenſus quem Garganus vendidit Alexan-
dro Mariæ abſenti, Liuio in hac parte procuratore, &
agente, præſente, & vnà cum notario ſtipulante pro
dicto Alexandro Maria, ciuſque hæredibus, & ſucceſ-
ſoribus † Vnde fit, quòd mediante perſona dicti pro- 2
curatoris, Alexander Maria acquiſiuit dominium dicti
cenſus, §. pen. inſtit. per quas perſon. nob. acq. Theſaur.
dec. 70. nu. 13 vbi alios allegat.

Neque releuat, quod incontinenti dicatur, (ad di-
ſpoſitionem tamen N. tarij, &c.) quia iſta diſpoſitio
non intelligitur reſpectu dominii, quod cùm median-
te ſtipulatione, fuerit acquiſitum Alexandro Mariæ,
non potuit incontinenti acquiri etiam Horatio, † cum 3
penes duos in ſolidum eſſe minime poſſit, l. ſi vt certo,
§. ſi duobus vehiculum, ff. commod. Sed dicta diſpo-
ſitio debet intelligi de adminiſtratione, quod innuunt
etiam verba inſtrumenti inferiùs appoſita, (& de illo,
& illius iuribus libere adminiſtrandi, & diſponendi,)
hoc eſt, ad effectum quod habet quamcumque ad-
miniſtrationem, ſaluo tamen dominio acquiſito Ale-
xandro Mariæ, prout in ſimili fuit reſolutum in cauſa
Romana Officii 30. Ianuarii 1609. corã R. P. D. meo
Lancellotto, vbi Rota dicit, officium ſpectare ad Vi-
ctoriam, cum Papa illud Victoriæ donauerit, & non ad
hæredes Caſſandræ, licet omnimoda diſpoſitio quoàd
adminiſtrationem, eſſet relicta dictæ Caſſandræ.

Neque releuat, quod poſt acquiſitionem factã Ale-
xandro, in incontinenti dicitur, (ad diſpoſitionem ta-
men Horatii,) & ſic videtur acquiſitum dominium
Horatio, quia contrarium eſt verius. Nam ſi retinere-
tur hic intellectus, nomen Alexandrĩ inſeruiret de ven-
to in inſtrumento, & magis congruit prædicta inter-
pretatio, vt dominium fuiſſet acquiſitum Alexandro,
cum adminiſtratione tamen Horatii, quæ potuit adhi-
beri iuſtis de cauſis, maximè cùm Horatius eſſet fami-
liaris honorarius domus Alexandri.

Neque eſt verum, quòd cenſus fuit emptus cum pe-
cuniis Horatii, quia pecuniæ fuerunt ſolutæ per pro-
curatorem, nomine Alexandri abſentis, cui etiam fuit
facta quietantia. Et licèt dicatur, (mediante mandato
dato per Horatium, ad banchum,) non inde ſequitur,
quòd Horatius ſoluerit de pecuniis propriis, maxime
cùm vt conſtat ex epiſtolis in alia poſitione datis, Ho-
ratius ſolitus eſſet habere in manibus pecunias Alexã-
dri, & illas adminiſtrare.

Ex quibus Domini receſſerunt à reſolutione facta
ſub die 28. Aprilis 1608.

Viterbien. Fideicommiſſi. Lunæ 22. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Fides baptiſmi per ſe ſola probat ætatem.*

Digitized by Google

2 *Rota tamen hanc concluſionem admittit iunctis adminiculis.*
3 *Cauſa reſtitutionis in integrum intra quadriennium debet expediri, niſi ſteterit per partem aduerſam.*

DECISIO CCCCLXXXII.

POſt reſolutionem factam, quod conſtaret de minori ætate Octauij, necnon etiã de læſione ob aditam hæreditatem paternam; dubitaui an conſtaret de minori ætate Marci, ad effectum reſtitutionis in integrum aduerſus dictam aditionem. Et Rota cenſuit, affirmatiuè reſpondendum. Nam licet non ſit ita expeditum, an fides baptiſmi de per ſe probet minorem ætatem, ex notat. per Mandoſ. ſuper reg. 18. quæſt.
1 10. † tamen idem Mandoſ. tenet partem affirmatiuã, prout eam etiam tenet Ioſeph. Ludou. dec. Peruſ. 55. num. 7. Odd. de reſtit. in integ. quæſt. 37. art. 9 numero
2 83. qui alios allegat. † Et Rota perpetuo ſeruauit, quòd concurrentibus adminiculis, probetur ex dicta fide minor ætas, vt in pluribus cauſis fuit reſolutum. Hic autem concurrit maximum adminiculum, nempe quod de anno 1584. 14. Febr. fuit datus curator Marco, cum aſſertione, quòd tunc erat ætatis annorum 6. quæ aſſertio concordat cum fide baptiſmi, in qua apparet, Marcum fuiſſe baptizatum die 25. Martii 1578 & ſic per neceſſe, de dicto anno 1584. fuiſſet ætatis annorum 6. prout aſſerebatur.

Neque obſtat, quod parochus ſancti Andreæ atteſtatur, quod in ſua Eccleſia in qua adeſt liber Baptiſmi, non adeſt fons baptiſmalis, quia idem atteſtatur, quod parochus ſancti Andreæ adminiſtrat hoc Sacramentum parochianis ſuis in Eccleſia Cathedrali, & poſtmodùm de hoc faciunt memoriam, in libro baptizatorum, prout conſtat fuiſſe factum in caſu iſto. Nam ex partita extracta apparet, quod parochus ipſe baptizauit Marcum, & poſtmodùm fecit memoriam in libro Baptizatorum.

Minùs releuat, quod licèt Marcus, & Octauius petierint reſtitui, 5. Aprilis 1604. tamen intra quadriennium non expediuerunt cauſam reſtitutionis in
3 integrum. † Quia hoc prouenit culpa partis aduerſæ, quæ non curauit informare. Imo fuit contumax, vt dicitur in deciſione facta ſub die 16. Februarii 1607. Et propterea non debet iuuari cum aliena iactura, vt in his terminis poſt Hoſtien. & alios dicit Odd. de reſtit. in integ pa. 1. quæſt. 19. art. 12. num. 96. Et quamuis replicetur, quòd probationes illuc vſque non erant ſufficientes tamen ſi pars informaſſet, & ita Rota reſpondiſſet, non erat præcluſa via Marco, & Octauio faciendi nouas probationes, prout fecerunt, poſtquàm Rota dixit, probationes eſſe ſufficientes. Et hæc etiam contumacia detegitur, quia nec in iſta deciſione voluit informare. Sed ad intricandum negotium poſt reſolutiones factas produxit iura prædicta mendicata, quæ communicauit cum Dominis in relationibus cauſarum, die 3. & 24 Iulii, & ea conſiderata, dixerunt nõ releuare. Et propterea producendum ad vlteriora.

Barchinonen. Prioratus. Veri. 26. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Verba in dubio interpretari ab obſeruantia.*
2 *Inſtitutio facta ab exiſtente in quaſi poſſeſſione inſtituendi, eſt valida.*

DECISIO CCCCLXXXIII.

ET ſi Prioratus de quo agitur, eſſet regularis, tamen cùm in indulto Clemen. VII. detur facultas præſentandi perſonam idoneam, abſque alia mentione, quod eſſet regularis, & ſemper fuerit præſentatus Clericus ſæcularis: Domini dixerunt, verba illa (perſonam idoneam,) intelligi etiam de clerico ſæculari. † Verba enim dubia debent interpretari ab obſer- 1
uantia, Fulgoſ. conſ. 215. circ. fin. Abb. conſ. 9. in fin. li. 2.
Non obſtat quod inſtitutio ſpectabat ad Abbatem, 2
quia ſufficit ad effectum validitatis inſtitutionis, quod Epiſcopus eſſet in quaſi poſſeſſione inſtituendi, vt in ſpecie dicit Lap. alleg. 95. in fine, verſ. immò ille qui inſtituit. Et fuit reſolutum in cauſa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ, 1. Martii 1602. corã R.P.D. meo Sacrato.

Ex quibus Domini perſtiterunt in reſolutis die 11. Maii præteriti.

Romana Bonorum. Vener. 26. Iunii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Quod ſtatuitur in furioſo habet locum in demente & è contra.*
2 *Furioſo eſt mente captus cum ſæua dementia.*
3 *Mente captus vero eſt cum quieta dementia.*
4 *Quilibet præſumitur eſſe ſanæ mentis.*
5 *In concurſu magis creditur teſtibus habẽtibus præſumptionem pro ſe, quàm non habentibus.*

DECISIO CCCCLXXXIV.

ET ſi curator nedum ſit dãdus furioſo, verum etiã mente capto, † quod enim ius ſtatuitur in furio- 1
ſo, habet locum in demente, ſeu mente capto, & è contra, vt not. Fulgoſ. in conſ. 79. ante numer. 1. verſ. ſuper eo quod quæritur. † Furioſus enim eſt mente captus 2
cum ſæua dementia, & quadam veluti rabie, † mente 3
captus vero eſt cum quieta dementia. Bald. in l. humanitatis, num. 15. verſ. venio ad 4. notabile, C. de impub. & aliis ſubſtit. ſequitur Fulgoſ. dicto loco, num. 1. verſ. nam eleganter. Tamen in caſu iſto non eſt locus curatori quia de furore nullo pacto conſtat, qui debet probari ab allegante, † cùm quilibet præſumatur ſanæ 4
mentis ex alleg. per Illuſtriſſimum Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 2. tit. 5. nume. 2. Circa dementiam verò licèt probationes videantur contrariæ, tamen magis eſt ſtandum teſtibus deponentibus contra dementiam, quia cùm, vt dictum eſt, quilibet præſumatur ſanæ mentis † in concurſu magis ſtatur teſtibus, qui habent 5
præſumptionem iuris pro ſe. Bald. in auth. omnes peregrini, nu. 10. in princ. C. commun. de ſucceſſ. & latè proſequitur Franc. Curt. de teſtib. concluſ. 9. numer. 22. Et, ſi dicatur quod ex depoſitionibus teſtium reſultat dubium facti, quod debet deduci ſecundum naturalem æquitatem, vt per Bald. in loco proximè allegato, tamen nec vlla naturalis æquitas ſuadet, quod in concurſu probationum magis credatur teſtibus deponentibus ſuper dementia, quàm teſtibus deponentibus ſuper ſana mente.

Sabinen. Decimarum. Merc. 1. Iulii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatã in decimis prædiorum.*

diorum, in nullius parochia exiſtentium.

2 *Immemorabilis, vel quadragenaria cũ titulo requiritur ad præſcribendas decimas cõtra Eccleſiam.*

3 *Immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo non requiritur ad præſcribendum decimas contra illũ qui de iure fundatam habet intentionem in illis, poteſt tamen illas concedere, aut alienare. Sed ſufficit quadragenaria ſine titulo, quia illius ſcietia, & patientia inſeruit pro titulo, n. 4. Secùs autem ſi non poteſt concedere, ſeu alienare.*

5 *Epiſcopus poſt Concilium Lateranenſe non poteſt infeudare decimas laico, abſque auctoritate ſummi Pontificis.*

6 *Immemorabilis cum fama priuilegii requiritur, ad hoc vt laicus poſſit pręſcribere decimas. Nec ſufficit quadragenaria cum patientia Epiſcopi.*

7 *Immemorabilis, aut quadragenaria cũ titulo requiritur ad hoc, vt Eccleſia poſſit contra Epiſcopum præſcribere decimas, quas ipſe poſſedit. Ad illas verò pręſcribendas quas nunquam poſſedit ſufficit quadragenaria cum ſcientia, & patientia, numer. 8.*

9 *Epiſcopus poteſt decimas recuperatas quas nũquam antea perceperat, vel ſibi retinere, vel alteri Ecſiæ concedere, nu. 11.*

10 *Prælatus ante acceptationem poteſt in quærendis pręiudicare Eccleſiæ, non autem in illis quęrendis quę de iure communi debentur Eccleſię.*

DECISIO CDLXXXV.

Agitur inter Eccleſias rurales exiſtentes in poſſeſſione à 40. annis, & vltra exigendi decimas, licèt iuxta reſolutiones factas non ſint parochiales, & Illuſtriſſimum D. Cardinalem Epiſcopum Sabinen.
1 † qui dicit, ſe habere intentionem fundatam de iure cõmuni in dictis decimis, ex quo prædia ex quibus percipiuntur, ſunt in nullius parochia, c. quoniam, in 2. dicto ibi, alioquin, vbi Hoſt. nu. 1. & ſeqq. Butr. nu. 2. Anchar. nu. 4 Abb. nu. 2. Boich. nu. 2. de decim. c. dudum, vbi gloſ. in verb. de iur. commun. in verſ. verius puto & ibi Anchar. nu. 1. in fin. Butr. nu. 2. Card. n. 1. eodem
2 tit. de decim. † Et propterea ſubiungebatur, quod dictę Eccleſię contra Epiſcopum debeant docere de immemorabili poſſeſsione, aut de quadragenaria cum titulo, cap. 1. de præſcript. in 6. DD. in cap. fin. vbi Rocch. n. 293. de conſuet. Rebuff. de dec. qu. 13. nu. 82. Et fuit reſolutum in cauſa Ciuitaten. decimarum 28. Maii 1596. coram bo. me. Giptio. De qua tamen immemorabili, aut quadragenaria cum titulo non docet Rector dictarum Eccleſiarum ruralium.

3 In hoc articulo qui viſus fuit ſatis ſubtilis, dicebant Domini pro reſolutione, quod quãdo quis habet de iure fundatam intentionem ſuper aliquo, ſi poteſt nihilominùs illud concedere, aut alienare, quod tunc non requiritur immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo, ad hoc, vt contra ipsũ præſcribatur, ſed ſufficit quadrage-
4 naria. † Nam ſcientia & patiẽtia illius qui poteſt cõcedere, vel alienare, inſeruit pro titulo, ſecus autem, ſi ille qui habet de iure intẽtionem fundatam, non poteſt concedere, vel alienare Card. in cap. cùm Eccleſia, in §. verùm quàm de cauſ. poſſ. & prop. in verſ. oppono de hoc. Et de capitulo ad decimas. Rip. in d. cap. cùm Eccleſia, nu. 25. verſ. decima ſolutio. Abb. n. 46. Felyn. in cap. ſi diligenti, de præſcript. num. 7. circa finem verſ. 2. reſeruatio in fine dictæ 2. reſeruationis, verſ. tamen propter auctoritatem prædictorum.

5 In propoſito autem, ſi ageretur contra laicum, cui Epiſcopus poſt Concilium Lateranenſe non poteſt infeudare decimas, abſque auctoritate ſummi Pontificis, vt in cap. prohibemus, de decimis, Rebuff. de decim. quæſt. 13. nu. 73. Hoſtien. in ſumm. eodem tit. n. 3. in §. 3. quæritur. Iaſ. conſ. 19. nu. 13. verſ. vnde tranſactio li.
3. † non ſufficeret quadragenaria cum patientia Epiſ- 6
copi, vt per Doctor. in dicto cap. cum Eccleſia, ſed requireretur immemorabilis cũ fama priuilegii. Io. Andr. & alii in cap. cũ Apoſtolicæ, de his quæ fiunt à Præl. Fel. in cap. cauſam, nu. 3. de præſcript. & cap. cum contingat, nu. 4. verſ. ſi tamen. de form. cõp. Rebuff. de decim. quæſt. 13. nu. 66. & ſeqq.

Sed in hoc caſu, cùm agatur cum alia Eccleſia, di- 7
cẽdum eſt, quod ſi Epiſcopus poſſediſſet iſtas decimas, cùm in alienatione rerũ Eccleſiæ requiratur certa ſolemnitas, vt latè per Couar. var. reſol. lib. 2. & 17. nu. 1. propterea iſto caſu non ſufficeret quadragenaria cum ſcientia & patientia Epiſcopi, vt dictum eſt, per ſuprà allegatos Doctores in præcitato cap. cum Eccleſia, ſed requireretur immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo, vt in iuribus ſuprà allegatis pro Epiſcopo. † Sed 8
cùm Epiſcopus nunquam poſſederit decimas, quæ ſunt in nullius parochia non agitur de iure quæſito amittẽdo, ſed de iure non quæſito. & ſic Epiſcopo debito præſcribendo, vt per Abbatem, in cap. quoniam, n. 4. Butr. nu. 5. Card. in verſ. oppono decimis. Et propterea ſufficit ſola quadragenaria cum ſcientia & patientia Epiſcopi, vt per allegatos DD. in cap. Eccleſia, † Epiſcopus 9
enim poſt recuperationem iſtarum decimarum, poteſt illas, vel ad opus ſuum retinere, vel ſecundùm diſcretionem ſibi à Deo datam alteri Eccleſiæ concedere, vt in cap. quoniam, & ibi Doctores omnes, de decimis.

Non obſtat, quod licèt in quærendis ante accepta- 10
tionem, Prælatus poſſit præiudicare Eccleſiæ, vt per Franc. in cap. 1. ſub nu. 26. limit. 11. & nu. 27. de reb. Eccleſ. non alien. tamen ſecùs dicendum eſt in quærendis, non in debitis de iure communi, vt colligitur ex notatis per Franc. ibidem. Quia reſpondetur, quòd hodie non agitur, an Epiſcopus potuerit præiudicare Eccleſiæ in non quærendo decimas de iure communi ſibi debitas. † Sed dicitur quòd cùm de iure potuiſ- 11
ſet concedere iſtas decimas alteri Eccleſiæ ex quo illas nunquam percepit, & ſunt in nullius parochia, cum iſtæ Eccleſię poſſederint ſpatio 40. annorum cum ſcientia, & patientia ipſius Epiſcopi, iſta inſeruiunt pro titulo, quia Epiſcopus poterat illas concedere iſtis Eccleſiis, vt ſuprà dictum eſt. Nec agitur, an Epiſcopus potuerit præiudicare in non quærendo illa quæ de iure communi ad ſuam Eccleſiam ſpectant, ſed ſolùm quòd ſpatio 40. annorum poſſint illæ præſcribi cum ſcientia Epiſcopi, quæ Epiſcopus ipſe concedere potuiſſet.

Bracharen. Parochialis. Merc. 1. Iulij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta per procuratorem ſpecialiter ad hoc conſtitutum, vt in beneficialibus requiritur, eſt manutenibilis.*

2 *Poſſeſſor de tempore litis motæ eſt manutenendus.*

3 *Poſſeſſio licèt anterior, capta lite pendente, nullius eſt conſiderationis.*

DECISIO CDLXXXVI.

Domini dixerunt, Ioanni dandum eſſe mandatum de manutenendo, † quia ſatis docet de ſua 1

poſſeſſione, ex mandato de immittendo ſibi per Ro-
tam conceſſo,& poſſeſſione capta mediante perſona
ſui procuratoris ſpecialiter conſtituti,etiam ad capien-
dam poſſeſſionem beneficiorum, prout in beneficiali-
bus requiritur. Lap. alleg. 70. nume. 6. Et propterea eſt
2 manutenendus. † Poſſeſſori enim de tempore motæ
litis datur manutentio, ad inſtar interdicti retinendæ,
ex alleg. per Veral. dec. 198. lib. 2.
Non obſtat aſſerta poſſeſſio anterior Sebaſtiani, quia
de ea non conſtat,& ſi de ea conſtaret, non releuaret,
3 † quia lite pendente inter Ioannem,& Petrum, & ſe-
queſtrata poſſeſſione per Rotam, intruſit ſe in poſſeſ-
ſione huius beneficii, ex alleg. per Lancel. de attent.
par. 1. c. 3. n. 69. in 10. limit. Biſignet. dec. 1. vt lit. pend.

Romana Scutorum Quatuor millium Ven. 30. Octobris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, ita vt dicatur pars referentis.*
2 *Paria ſunt exprimere nominatim, vel relationem.*
3 *Dictio* IN RELIQVIS *comprehendit omnia contenta in inſtrumento ad quod habetur relatio.*
4 *Præſentia probari poteſt ex coniecturis.*
5 *Clara diſpoſitio in inſtrumento reddit inueriſimile, quod aliter ſe habeat res, quam dicitur in inſtrumento.*

DECISIO CDLXXXVII.

Domini dixerunt, D. principem teneri præſtare
patientiam, vt iugalis ſatiſfiat ſuper fructibus
Multiplici: niſi tamen obſtent clauſulæ Motus proprii,
ſuper quibus erit particulariter agendum. Nam ipſi
Iugali retrouendiderunt Dominis Vrſinis tenutam
ſanctæ Margaritæ, ſub die 10. Iunij 1594. pretio ſcu-
torum viginti millium ad effectum, vt illam vende-
rent D. Principi, itaut ſuper illis nullum ius acquira-
tur ipſis Dominis Vrſinis, vel eorum creditoribus. Et
conuenerunt, quod pretium ſolueretur certis modo,
& forma. Deinde die 19. Iulii ſequentis, inter eaſdem
partes fuit notatum hoc inſtrumentum circa ſolutio-
nem pretii,& conuentum, quòd ſcuta ſexdecim millia
deberent ſolui per D. Principem pariter certis modo,
& forma ibi præſcriptis,& ſcuta quatuor millia debe-
rentur ſolui per Dominos Vrſinos, modo in inſtru-
mento præſcripto, cum additione, quod deficientibus
Dominis Vrſinis, vel eorum hæredibus in ſolutione,
in totum vel in parte, ſolui deberent de fructibus quin-
decim millium ſcutorum, & aliarum multiplicatio-
num exinde faciendarum. Et conſenſerunt Iugali,
quod D. Princeps, celebrato contractu emptionis No-
menti,& acceptatis obligationibus ſolutionum, poſ-
ſet propria auctoritate capere poſſeſſionem tenutæ.
Vnde cùm poſtmodùm die 21. eiuſdem menſis Iulij
fuerit celebratus contractus venditionis Nomenti, &
inter alia D. Princeps promiſerit ſoluere ſcuta ſexde-
cim millia Iugalis pro pretio dictæ tenutæ, adimple-
tis priùs per Iugales in inſtrumento retrouenditionis
promiſſis,& in reliquis, modo,& forma contentis in
alio inſtrumento celebrato ſub dicta die 19. Iulii, de
quo D. Princeps aſſeruit inſtrumentum fuiſſe, ſequitur
propterea, quod D. Princeps teneatur præſtare dictā
patientiam, cum approbauerit dictum inſtrumentum
celebratum ſub die 19. Iulij, ibi, (& in reliquis mo-
1 do & forma,&c.) † Relatum enim eſt in referente
cum omnibus qualitatibus ſuis, l. aſſe toto, ff. de hæ-
red. inſtit. vbi Bart.& Doctor. itaut dicatur pars re-
ferentis,& ſic inſtrumentum celebratum die 19. di-
cendum eſt, quod fuerit pars inſtrumenti emptionis
Nomenti, iuxta notata per Alex. in conſ. 35. numer. 8.
lib. 4. vbi apoſtil. in verb. pars. † Non adeſt enim di- 2
ſcrepantia, quod quid nominatum exprimatur, vel
per relationem. Pariſ. conſ. 122. nume. 3.& ſeqq. lib. 1.
& conſ. 2. nu. 51. lib. 3. Caſtren. conſ. 91. in fine lib. 1. Et
quod D. Princeps voluerit habere relationem non ſo-
lùm ad modum ſoluendi ſcuta ſexdecim millia, ſed e-
tiam ad omnia alia inſtrumento contenta, ſatis ap-
paret, quia aliàs faciliùs ſibi fuiſſet, dicere, & ſecun-
dùm germanum modum loquendi, (promiſit ſoluere
ſcuta ſexdecim millia adimpletis promiſſis per Iugalos
in inſtrumento retrouenditionis, & modis & forma,
prout in inſtrumento celebrato ſub die 19. Iulii,) &
non vti verbis illis, (& in reliquis modo & forma,)
† quod verbum, (& in reliquis,) comprehendit alia 3
contenta in dicto inſtrumento, l. 2. C. de hæred. inſt. it.
itaut ſenſus verborum ſit, promiſit ſoluere ſcuta ſede-
cim millia,& in reliquis, modo,& forma ſcilicèt, ſe o-
bligauit prout in inſtrumento celebrato die 19. Iulii.
Quod maximè ſuadetur, quia hoc inſtrumentum ſub
die 19. fuit celebratum in Palatio Capitolino in cubi-
culo D. Senatoris Vrbis, cuius præſentia de facili ar-
guitur, cùm non poſſit excogitari alia cauſa, ex qua
inſtrumentum fuerit celebratum in proprio cubiculo
D. Senatoris, niſi quia ipſe interueniret pro parte D.
Principis, cùm ipſe egerit totum hoc negotium em-
ptionis caſtri Nomenti. † Præſentia enim poteſt etiam 4
probari ex coniecturis, Boer. deciſ. 353. num. 3. Ruyn.
conſ. 154. nume. 11.& ſeqq. li. 5. Hinc etiam videmus,
quod in alio inſtrumento impoſitionis cenſus ſcuto-
rum 12. inter D. Principem, & Iugalos celebratum,
ſub die 13. Auguſti 1596. expreſſe dicitur in narrati-
ua inſtrumenti, (& promiſerit ſcilicèt Dominus Prin-
ceps pro reſiduo pretii dictæ tenutæ ſoluere Iugalo
ſcuta ſedecim millia,& in reliquis, ſeruata forma al-
terius inſtrumenti,) quæ verba nimis clara ſunt, &
expreſſe in dicto inſtrumento Iugali reſeruarunt ſibi
ius exigēdi ſummam ſcutorum quatuor millium, ſuper
fructibus dicti Multiplici, iuxta formam inſtrumēti ce-
lebrati ſub die 19 Iulii,& tamen nūquam D. Princeps
reclamauit contra iſtas narratiuas, & reſeruationes.
† Nec eſt veriſimile, quod permiſiſſet, Iugalos ita clarè 5
loqui contra ipſum in inſtrumēto dum ipſo celebrato,
niſi negotium ita ſe haberet. Rim. iun. conſ. 137. n. 30.
Ex quibus omnibus ſimul iunctis fuit concluſum,
D. Principem teneri præſtare patientiam, vt Iugalis
ſatiſfiat ſuper fructibus Multiplici, niſi obſtent clau-
ſulæ Motus proprij, de quibus erit particulariter a-
gendum.

Romana de Luccatellis. Ven. 30. Octobris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſor de tempore litis motæ, eſt manutenendus.*
2 *Poſſeſſio probatur per inſtrumētū captæ poſſeſſionis.*
3 *Statutum c. 147. lib. 1. non habet locū, quando poſſeſſio fuit capta a tertio ante aditam hæreditatē. Item nō habet locum in bonis emphyteoticis n. 5.*
4 *Statutum de quo ſupra, procedit in ſuo hærede.*
6 *Omne ius defuncti tranſit ad hæredes, excepto iure perſonali,& nu. 51.*
7 *Statutum recipit interpretationem a iure.*

8 *Poſſeſ-*

Digitized by Google

8 *Poſſeſſio quæ tranſfertur per ſtatutum, et poſſeſſio ciuilis, & artificialis, nu. 11.*
9 *Poſſeſſio non poteſt eſſe penes duos.*
10 *Emphyteota habet cum naturali poſſeſſione quandā poſſeſſionē ciuilem, quę differt a poſſeſſione coloni, & ſolo animo retinetur, & ſtante ſtatuto de continuanda poſſeſſione, poteſt ſuffragari contra tertium licèt non contra dominum.*
12 *Omnis exceptio quæ pertinet ad petitionem bonorum habet perimere fictionem, & beneficium ſtatuti de continuanda poſſeſſione.*
13 *Hæredi competit interdictum adipiſcendæ, quando ante aditam hæreditatem poſſeſſio naturalis fuit ab alio occupata.*

DECISIO CDXXXLVIII.

1 DOmini dixerunt, Ioanni & ⁀ Baptiſtæ fratribus
dandum eſſe mandatum de manutenēdo in quaſi
poſſeſſione domorum de quibus agitur, cum ille qui
habet poſſeſſionem de tempore litis motæ, debeat ma-
2 nuteneri, iuxta tex. in §. retinendæ, inſtit. de interd. † de
qua ſatis conſtat in caſu iſto, ex inſtrumento adeptio-
nis l. non idcirco, vbi notant Doctor. C. de fid. inſtr. &
in l. prædia, ff. de acq. poſſeſſ. Filii enim Bernardini non
poſſunt ſe iuuare ex ſtatuto, cap. 147. de continuanda
3 poſſeſſione in hæredem, † tum quia eius diſpoſitio non
habet locum, quādo poſſeſſio à tertio ante aditam hę-
reditatem fuit occcupata, ex allegatis per Gabr. de acq.
poſſeſſ. concl. vlt. nu. 18. Tiraq. in tract. le mort ſaiſit,
5. par. decisr. 3. nu. 1. & ſeqq Et ſæpè dixit Rota, vt in
deciſionibus allegatis in cauſa Romana vineæ, & ho-
ſpitii, 13. Martii 1606. coram R. P. D. meo Decano. Et
quatenus eſſet verum, quod huiuſmodi limitatio non
4 haberet locum in ſuo hærede, † in quo loquitur dictū
ſtatutum, quia aditione opus non habet, vt in termi-
nis dicit Gabr. conſ. 36. num. 13. lib. 1. adhuc nihilominus
filii Bernardini non poſſunt ſe iuuare dicto ſtatu-
5 to, † quod non habet locum in bonis emphyteoticis.
6 † Quia & ſi omne ius defuncti tranſeat in hæredem,
excipitur tamen ius perſonale, l. hæres ff. de acq. hæ-
red. prout eſt illud, quia emphyteuſis eſt finita per obi-
tum Bernardini, & proptereà dictum ſtatutum nō de-
bet intelligi de ea poſſeſſione, quæ cohæret iuri perſo-
7 nali, † cùm recipiat interpretationem à iure, vt in ter-
minis dicit Cumanus in conſ. 173. in fine, quem ſequitur
Rub. Alex. in conſ. 121. numer. 5. & Iaſ. conſ. 125. lib. 4.
& Gabr de acq. poſſeſſ. concl. vlt. nume. 13. Et fuit re-
ſolutum in cauſa Imo en. bonorum 10. Aprilis 1591.
coram D. Cardinali Pamphilio in cauſa Mediolanen.
bonorum 28. Martii 1598. coram D. Cardinale Millino,
& in dicta cauſa Romana Vineæ coram D. Deca-
8 no, maximè cum poſſeſſio † quæ transfertur per ſtatu-
tum, ſit poſſeſſio illa ciuilis, vt dicit Alex. in conſil. 24.
num. 3. lib. 3. Tiraq. in tract. la mort ſaiſit, part. 3. decla-
rat. 2. num. 3. quæ remanet penes dominum directum,
lib. 3. §. ex contrario, cum ibi notatis ff. de acq. poſſeſſ.
9 † Nec poteſt eſſe penes duos, gloſ. in l. ſi vt certò, §. ſi
duobus vehiculum, in verb. dominium, ff. commod. &
ibi Caſtr. nu. 7. Et proptereà non habuit Bernardinus,
quid tranſmitteret in hæredem.
10 Neque releuat, quod licet emphyteuta non habeat
poſſeſſionem ciuilem, habet tamen cum naturali quan-
dam poſſeſſionem ciuilem, vt dicit Anchar. in conſil.
63. n. 4. quæ differt à poſſeſſione coloni, & ſolo animo
retinetur, vt per eundem Anchar. 443. numer. 11. quæ,
& ſi in iſtis terminis non poteſt ſuffragari contra do-
minium directum, poteſt tamen ſuffragari contra ter-
tium iuxta diſtinctionem Hoſt. in cap. olim, 12, n. 16.
11 de reſtit. ſpoliat. † Satis enim eſt, quod ſtatutum ha-
beat in quo poſſit operari artificium ſuum. Hæc enim
poſſeſſio dicitur artificialis. Alex. conſ. 24. num. 3. verſ.
& appellatur dicta poſſeſſio l. 3. Nam fuit per Domi-
nos reſponſum, quod quatenus prædicta eſſent vera,
adhuc non releuant in caſu iſto, quia ſumus in iure ⁀
perſonali extincto per obitum Bernardini, vt dictum
eſt, & proptereà nec illa poſſeſſio ciuilis quam habet
emphyteuta, quæcumque illa ſit, poſſet iuuare contra
tertium. Et licèt hæc videantur reſpicere petitorium,
tamen poſſunt opponi in caſu iſto poſſeſſorio, † quia 12
omnis exceptio quæ pertineret ad petitionem bono-
rum, habet perimere fictionem, & beneficium ſtatuti,
vt in terminis dicit Bald qui loquitur in ſimili ſtatuto,
in conſ. 141. num 3. lib. 1.
Neque facit quod dicitur, competere in omnē euen-
tum hæredi interdictum adipiſcendæ vt per Tiraqu.
d. 5. par. declar. 3. num. 16. & per Gabr. pariter loco al-
legato num. 22. & per Rub. Alex. dicto conſ. 121. num.
5 & 6. † quia Doctores præfati loquuntur, quando an- 13
te aditam hæreditatem fuit occupata poſſeſſio natura-
lis, quod tunc hæredi non competit interdictum reti-
nendæ, ſed adipiſcendæ. Et quicquid dicendum eſſet ſi
filii Bernardini intentaſſent hoc remedium, quia ob-
ſtarent prædicta, vt in puncto etiam conſiderat Rub.
Alex. vbi ſ. num. 6. vſque ad finem, hoc videtur extra ⁀
dubium, quia agitur hodie de interdicto retinendæ,
non adipiſcendæ.
Ex quibus fuit concluſum, Ioanni, & Baptiſtæ fratri-
bus dandum eſſe mandatum de manutenendo.

Romana Melioramentorum. Vener. 6. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Conductori competit actio ex conducto, tam pro melioramentis neceſſarijs, quā vtilibus contra locatorem, non alium. nu. 2. & 3. & retentio nu. 5.*
2 *Actio ex conducto eſt perſonalis.*
4 *Conductor qui bona fide facit melioramenta, recuperat expēſas neceſſarias, & vtiles, ſi dominus fuiſſet eaſdem facturus, aut ſi eſſet venditurus rem, aut ſi non ſunt nimis oneroſa, & extra iſtos caſus recuperat per abraſionē; expēſas verò voluptuoſas recuperat, ſi illas erat dominus facturus, vel eſt rem venditurus, nu. 5.*
6 *Conductor habens cauſam a malæ fidei poſſeſſore, recuperat expenſas ſiue habuerit ignorātiam facti, ſiue iuris, nu. 7.*

DECISIO CDLXXXIX.

POſt latam ſententiam contra D. Alexium poſſeſſo-
rem domus de qua agitur, ad fauorem Longobar-
dæ, & poſt etiam appoſitum ſequeſtrum vigore ſtatu-
ti Vrbis c. 169. lib. 1. per conductorem fuerunt facta
multa melioramenta in dicta domo, partim neceſſa-
ria, partim verò vtilia, & partim etiam voluptuoſa.
Vnde dubitaui, an conductori daretur retētio pro iſtis
melioramentis aduersùs Longobardam. † Et licèt pro 1
negatiua dicaretur, quòd licet conductori competat
actio ex conducto pro melioramentis, tam neceſſariis,
quam vtilibus, l. ſed addes. §. ſi inquilinus, & l. colo-
nus, ff. locat. l. habitator, vbi gloſſ. in verb. coniuncta,
ff. de rei vendic. † tamen huiuſmodi actio non compe- 2
tit contra Longobardam, quæ domum minime loca-
uit; hæc enim eſt actio ciuilis perſonalis, §. ſequens il-
la diuiſio, inſtit. de act. & bonæ fidei, §. actionum, codē
tit. quæ competit locatori cōtra conductorem ad præ-
ſtandum

Digitized by Google

ſtandum quod bonũ & æquum eſt, qui inſtit. de oblig. ex conſenſu, o Veri. item in his contractibus.
3 Contrarium tamen cenſuerunt Domini in caſu iſto, quia licet conductor non poſſit agere actione ex conducto contra Longobardam, † tamen cum eſſet bonæ
4 fidei poſſeſſor, & bona fide fecerit melioramenta, recuperat nedum expenſas neceſſarias, vt in l. in fundo ff. de rei vend. verum etiam vtiles, ſi dominus fuiſſet eaſdem facturus, aut ſi non ſunt nimis oneroſæ, dicta l. in fundo vbi Bart. num. 6. & 7. Et extra iſtos caſus recuperat per abraſionem, ſi fieri poteſt, vt habetur in dicta l. in fundo, & loco allegato notat Bartol. & bene
5 Caſtr. in conſ. 247. numer. 7. lib. 1. † Prout etiam recuperat voluptuoſas per abraſionem, vel ſi dominus aliàs erat facturus, vel eſt rem venditurus, perinde ac ſi eſſent expenſæ vtiles, vt loquit Bart. in dicta l. in fundo, nu. 21. Et propterea, ſicuti pro iſtis melioramentis datur actio ita competit retentio, ex late deductis per Rim. iun. in conſ. 41 t. nu. 4. & ſeqq. vol. 4.

Neque obſtat quod conductor habeat cauſam à D. Alexio qui erat malæ fidei poſſeſſor, quia hoc non re-
6 fert. † Satis enim eſt, quòd conductor habuerit igno-
7 rantiam facti vt dicatur bonæ fidei poſſeſſor. † Immò quòd plus eſt, ſufficit in iſtis terminis ignorantia iuris, cùm agatur de damno euitando, vt per Caſtr. in dicto conſ. 247. nu. 7. in princ. lib. 2. Corn. conſ. 147. nume. 9. & ſeqq. & conſ. a 3. nu. 6. & 7. lib. 2. Quod dicitur, conductorem iam fuiſſe ſatisfactum ex penſionibus, non eſt præſentis inſpectionis.

Gerunden. Iuris intereſſendi in Capitulo Ven. 6. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſore de tempore litis motæ datur mandatum de manutenendo, intereſſendi in Capitulo in actibus capitularibus.*

2 *Opinio quod poſſeſſio defuncti non continuetur in hæredem abſque noua apprehenſione, non procedit, quando Eccleſia vel dignitas eſt in poſſeſſione, & agitur nomine Eccleſiæ vel dignitatis.*

3 *Poſſeſſio cenſetur continuata vſque ad tempus litis motæ, cum ſolo animo retineatur.*

4 *Actus poſſeſſorij capitulares, etiam non effectuati, per canonicum facti conſtituunt canonicum in quaſi poſſeſſione, in præiudicium eorum a quibus fuit admiſſus.*

5 *Regulares in Cathedrali, vel Collegiata, ſunt loco Canonicorum.*

6 *Ius metiendum eſt parte actoris.*

D E C I S I O CDXC.

1 DOmini dixerunt, portionariis Eccleſiæ Collegiatæ de Villa Bertrandi, dandum eſſe pro nunc mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione intereſſendi in Capitulo, dum agitur de actibus, in quibus oſtendunt ex publicis inſtrumentis productis, quod aliàs interuenerint, reſeruato, vt videatur, an ex illis actibus ſint conſtituti in quaſi poſſeſſione vniuerſali, ita vt generaliter ſit danda manutentio, vt ſemper in Capitulo interuenire debeant. De earum enim poſſeſſione conſtat ex ipſis actibus capitularibus, ex quibus probatur poſſeſſio, iuxta notata in l. non idcirco, vbi Bald. in prin. C. de fid. inſtr. Bart. in l. prædia, numer. 1. ff. de acq. poſſeis. Quæ poſſeſſio ſuffragatur etiam ſuc-
2 ceſſoribus in portionibus. † Nam licet Rota non ſequatur illam opinionem, quod poſſeſſio continuetur in hæredem abſque noua apprehenſione, hæc tamen regula non procedit, quando Eccleſia vel Dignitas eſt in poſſeſſione, & agitur nomine Eccleſiæ, vel Dignitatis. Innoc. in c. quia, numer. 1. verſ. quidam tamen dixerant, ibi, quia illud habet locum, & ibi Hoſt. nu. 3. in fine, verſ. quod non placet. Ioan. And. num. 6. verſ. illud enim. Abb. nu. 11. in 3. caſu verſ. ſecus dicit Innoc. de iudic. Rota. dec. 13. num. 2. de procur. in nou. & dec. 1. de reſtit. ſpol. pariter in nouis. † Et propterea cùm poſ- 3
ſeſſio cenſeatur continuata vſque ad tempus litis motæ, cum animo retineatur l. licet, C. de acq. poſs. Abb. in cap. cùm ad ſedem, nu. 13. de reſt. ſpol. Hinc ſequitur, quod concurrant requiſita ex quibus datur manutentio, nempe poſſeſſio de tempore litis motæ, & turbatio, vt in §. retinendæ, inſtit. de interd. & not. Ang. in conſ. 19. num. 1. & 4.

Et iſta quaſi poſſeſſio ſuffragatur, etiam quod actus 4
non oſtendatur effectuati, quia effectuatio non eſt neceſſaria in præiudicium Canonicorum, qui Portionarios admiſerunt. Rip. in cap. cùm Eccleſia Sutrina, num. 93. verſ. ſed dubitatur de cauſ. poſſeſ. & propr. Et fuit reſolutum in cauſa Florentina de Ricaiolis, 2. Febr. 1604. coram D. meo Lancellotto, & aliàs ſæpiùs. Et etiam ſuffragatur reſpectu actorum factorum antequam Eccleſia eſſet ſaculariz ata, quia cum regulares
conſtituerent Capitulum, † & eſſent loco Canonico- 5
rum, vt not. Abb. in cap. cauſam quæ, 1. nume. 8. de iud. mutatio perſonarum non mutat poſſeſſionem Portio-
nariorum, † cum ius ſit metiendum ex parte poſſeſſo- 6
ris iuxta dec Guido Pap. 629. Put. dec. 151. lib. 3. Ægid. conſ. 21. circa med. verſic 3. quod Martinus, Gig. de penſ. quæſt. 47. nu. 10. verſ. 3. ſciendum. Et in iſtis propriis terminis fuit reſolutum coram me in cauſa Cæſaraugustana præeminentiarum, 13. Martij 1609.

Burgen. Præeminentiarum. Lunæ 16. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Trãſactio facta poſt rem valide iudicatam, eſt nulla, ſecus autem quando dubitatur, an ſit iudicatum, vel ſententia releuat, vel res ſit dubia, nu. 3.*

2 *Sententia nulla non poteſt tranſire in rem iudicatã.*

D E C I S I O CDXCI.

CVm prætenderetur, tranſactionem fuiſſe inuali- 1
dam, tanquam factam poſt rem iudicatam l. ſi cauſa cognita, C. de tranſact. l. eleganter, §. ſi poſt rem iudicatam, ff. de cond. indeb. Ideo dubitaui, an ſententia Epiſcopi Conchen. quæ prætendebatur tranſiiſſe
in iudicatum, eſſet valida, vel nulla, † quia ſi nulla, non 2
potuit tranſire in iudicatum, l. ſi expreſſum, vbi Bart. Iaſ. & alii ff. de appellat. Et Domini animaduertentes, quod negocium diſputabatur ad effectum validitatis tranſactionis, dixerunt, tranſactionem ſuſtineri, quia licet non poſſit tranſigi poſt rem iudicatam, hoc tamen eſt verum, quando tranſigitur poſt ſententiam
indubitatam, quę nullo remedio attentari poteſt, † ſe- 3
cus autem ſi incertum ſit, an iudicatum ſit, vel ſententia valeat, vt expreſſe dicitur in d. §. ſi poſt rem iudicatam, & bene Bart. in l. poſt rem iudicatam, num. 3. ff. de tranſact. vbi ad effectum tranſactionis ſufficit, quod ex aliqua probabili cauſa ſententia poſſit dici nulla, in caſu autem iſto cauſa fuit commiſſa bon. me. D. Dezza, qua pendente fuit facta trãſactio, quæ ſuſtinetur: nam licet videretur Dominis nullitates oppoſitas poſſe ſaluari, non tamen inde reſultat inualiditas tranſactionis, quia multa poterant allegari pro dictis nullitatibus ita ut dicendum ſit, materiam fuiſſe dubiam. Alex. conſ. 222. nu. 9. verſ. denique, & num. 10. lib. 2. & conſ.

Digitized by Google

142.nu. 12.lib. 5. Aym. 583.nu.7 Et inde tranſactionẽ ſuſtineri, vt in dicto §. ſi poſt rem iudicatam, & per Bart. loco præallegato.

Barbaſtien. Parochialis. Vener. 27. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Sequeſtrum apponitur, quando neutra partium poſſidet, vel quando poſſeſſio eſt attentata, nu.* 2.
3 *Poſſeſſio attentata non eſt manutenibilis.*
4 *Tradẽs claues alicuius loci, amittit illius poſſeſſionẽ,*
5 *Poſſeſſio capta vigore monitorij habentis clauſulã,* SI QVIS, *ſi nullus aderat poſſeſſor, vel legitimus contradictor, eſt valida.*
6 *Poſſeſſio capta vigore exequutorialium, parte conſẽtiente, non eſt attentata.*
7 *Poſſeſſio capta vigore monitorij habentis clauſulã,* SI QVIS, *ſtante legitimo contradict. eſt attentata.*
8 *Clauſula,* SI QVIS, *poſita in monitorio, parte comparente, reſoluitur in citationem. Cuius vigore cenſetur lis introducta ad effectum attentatorum, in præiudicium obtinentis monitorium.*

D E C I S I O CDXCII.

1 DOmini dixerunt, neutri ex partibus dandum eſſe
mandatum de manutenendo, ſed apponendum
ſequeſtrum. Apponitur enim quando partes litigan-
tes non ſunt in poſſeſſione, Abb. in cap. dilecta, nume.
2 14. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. † Vel quando poſſeſ-
ſio eſt attentata. Vetall. dec. 52. lib. in manuſcript. AA.
deciſ. 9. lib. 1. Hic autem Martinus amiſit poſſeſſionẽ,
& ideo non eſt agendum de manutentione, quæ non
3 datur niſi poſſidenti, §. hodie, inſtit. de interd. † Ber-
nardus verò attentauit, illam capiendo, quæ propte-
reà non eſt manutenibilis, ex alleg. per Lancell. de at-
tent. c. 4. declar. 4. nu. 49. Nam Martinus, licèt ſibi in-
4 timato monitorio AC. fuerit proteſtatus, † acquieuit
tamen traditioni poſſeſſionis, cùm dederit etiam cla-
ues ſacrarii, & propterea, dicendus, ſit poſſeſſionem
amiſiſſe, cùm ſolo animo perdatur, l. 3. §. ammittenda,
ff. de acquir. poſſeſſ. Et in terminis de traditione cla-
uium fuit reſolutum in cauſa Vicen. Vnionis 29. Maij
1595. coram D. Cardinale Mantica.
5 Bernardinus verò non poterat capere poſſeſſionem
vigore dicti monitorii habentis clauſulam, (ſi quis,)
quia licet eam potuiſſet capere, ſi non adfuiſſet poſſeſ-
ſor vel legitimus contradictor, vt fuit in terminis re-
ſolutum in cauſa Triden. Parochialis ſanctæ Chri-
ſtinæ, 4. Nouembris 1592. coram D. Cardinale Pam-
philin. Vel ſi adfuiſſet, & cõſenſiſſet, vt dicitur de exe-
6 quutorialibus, † quarum vigore, ſi capiatur poſſeſſio
parte conſentiente, non dicitur attentata, etiam quod
non reproducantur, vt ſeruentur quatuor termini,
iuxta ſtylum, vt in deciſione Burgen. Iuriſdictionis,
12. Ianuarii 1582. coram D. de Rubeis. Tamen in ca-
ſu iſto intimato monitorio, Martinus ſe oppoſuit, vt
dictũ eſt, & fuit proteſtatus, quòd erat poſſeſſor Eccle-
ſiæ, & quòd propterea appellabat ad ſanctam ſedem
7 Apoſtolicam. † Et idem ſtante clauſula, (ſi quis ſenſe-
rit ſe grauatum, &c.) poſita in monitorio, fuit reſolu-
tum in ſimplicem citationẽ. Vnde Bernardus abſque
vitio attentatorum non potuit capere poſſeſſionem,
8 † quia ad effectum, quod nihil per ipſum deberet in-
nouari, ſatis cenſebantur introducta lis, Clem. 2. vt lit.
pend. Rot. deciſ. 6. vt lit. pend. in nou. Rom. conſ. 330.
num. 2. ante fin. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. in præ-
fat. numer. 36. Nec poteſt dici quod proteſtatio fuerit
facta poſt poſſeſſionem captam, quia ex ipſa intimatio-
ne conſtat de contrario, cùm incontinenti dederit ce-
dulã dictæ proteſtationis. Vnde fit, quòd licèt poſtmo-
dùm præſtiterit patientiam, quod Bernardus caperet
poſſeſſionem quod iſta patientia operetur, quòd ſe
habuerit pro ſpoliato, non autem quod poſſeſſio Ber-
nardi non ſit attentata, cum fuerit capta lite pendente
coram AC quæ ex ipſo monitorio reſoluto in citatio-
ne cenſebatur introducta in præiudicium ipſius Ber-
nardi, vt nihil deberet innouare, vt dictum eſt.

Quæ dicuntur de poſſeſſione vniuerſitatis, nihil faciunt; quia Vniuerſitas non poteſt prætendere poſſeſſionem Eccleſiæ, ex deductis per Crotum in conſ. 26. nu. 14.

Vrbeuetana Fideicommiſſi. Ven. 27. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſum in quo ſunt vocati deſcendentes maſculi, extenditur vltra pronepotes.*
2 *Nomen* DESCENDENTES, *eſt collectiuum, & comprehendit de ſui natura omnes deſcendentes in infinitum.*
3 *Dictio,* EX, *aliquando denotat cauſam immediatam, aliquando remotam.*
4 *Dictio,* EXTRA, *verificatur etiam in cauſis ſucceſſiuis non immediatis.*
5 *Filius participat de ſubſtantia patris, nepos de ſubſtantia patris, & filii, pronepos de ſubſtantia patris, filij, & nepotis.*
6 *Clauſula,* ITA QVOD, *declarat, & regulat præcedentem diſpoſitionem.*
7 *Teſtator volens bona ſua remanere apud maſculos de ſtirpe, intelligitur voluiſſe perpetuum fideicommiſſum, &* 8. *&* 10.
8 *Fideicommiſſum inductum ex prohibitione alienationis, non extenditur vltra quartum gradum, ſecùs quando conſtat de voluntate teſtatoris.*
9 *Subſtitutionis reciproca requiſita.*
10 *Teſtator volens totam ſuam hæreditatem remanere apud maſculos de ſtirpe, cenſetur induxiſſe fideicommiſſum, & onus reſtituẽdi ſuperſtitibus.*
11 *Subſtitutio dicitur facta vltimo morienti, ſi adſunt verba,* ET SI ALIQVIS.
12 *Teſtator diuidens hæreditatem inter filios per quotas cenſetur ſubſtituiſſe illos in tota hæreditate, ſi præceſſit reciproca ſubſtitutio.*
13 *In toto comprehenditur quælibet pars, in omnibus verò partibus ſimul ſumptis totum continetur.*

D E C I S I O CDXCIII.

POſt reſolutiones factas quod conſtabat de fidei-
commiſſo ad fauorem deſcendentium Petrucij
qui licèt eſſent poſiti in conditione, tamẽ ex coniectu-
ris cenſebantur vocati, dubitaui ſuper reſeruatis in
dd. deciſionibus, ſcilicèt, an fideicommiſſum exten-
datur vltra pronepotes, & an adſit reciproca inter ip-
ſos. Et Dominis, præſuppoſitis dictis deciſionibus, quas
tamen voluerunt reuidere, quoàd vtrumque caput
affirmatiuè reſoluerunt. † Et quantum attinet ad pri- 1
mum, cùm ſint vocati deſcendentes maſculi, ſequi-
tur, quod fideicommiſſum tendatur vltra pronepo-
tes, † quia nomen (deſcendentes) eſt collectiuum, 2
&

Digitized by Google

& comprehendit de ſui natura omnes deſcendentes in infinitum, §. 1. in auth. de hæred. ab inteſtato venien. l. fin. C. de ſuis & legit. hæred. late Cardin. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 1. & Nat. conſ. 64. numer. 6. lib. 1. Et fuit reſolutum in cauſa Bononien. de Felicinis, 28. Febr. 1591. coram bo. mem. D. Cardinale Seraphino, & nuperrime in cauſa Florentina fideicommiſſi de Decis. 3. Decembris 1607. coram R.P.D. meo Mãzanedo. Et in iſto caſu videtur ceſſare omnis difficultas, quia teſtator expreſſe vocauit deſcendentes vltra pronepotes, ibi, (quòd ſi aliquis ex filiis dicti teſtatoris, vel nepotibus maſculis, ex filiis, vel nepotibus, vel aliquis alius deſcendens maſculus non ſupereſſet.) Vnde ſi primo poſuit in conditione filios, deinde nepotes ex filiis, & poſtmodùm nepotes, vtique intellexit de pronepotibus, cùm expreſſo prius poſuerit in conditione nepotes ex filiis: aliàs enim induceretur repetitio verborum ſine aliquo effectu operandi, vt in terminis conſideret Alex. conſ. 125. nu. 11. & ſeqq. lib. 5. Et bene etiam in puncto Caſtilioneus, conſ. 26. nu. 8. verſic. ſurſum, cum ſeqq. Ceman. conſ. 13. nu. 2.

Neque releuat, quod illa clauſula, (quòd ſi aliquis,) eſt repetitiua immediate antecedentis clauſulæ, (& ſi quis eorum,) (ſcilicet Pettucius filius, & alii naſcituri hæredes inſtituti) decederet in pupillari ætate, vel poſteà quandocumque ſine filiis maſculis legitime ex ſe deſcendentibus, ſubſtituit etiam & eis ſuperuiuentem & ſuperuiuentes, & eorum filios maſculos, & alios deſcendentes maſculos ex eis. Vnde cùm primò ſubſtituerit ſuperuiuentes filios, & eorum filios maſculos, & ſic nepotes, & deinde alios deſcendentes ex eis, non excedit gradum pronepotum, cùm vocet deſcen-
3 dentes ex nepotibus. † Quæ dictio, ex, denotat cauſam immediatam, vt in terminis dicit Cephal. conſ. 330. n. 39. & ſeqq. Nam fuit reſponſum, quod Cephalus mouetur, quia dictio, ex, denotat cauſam primam, ſed ſubdit, quod denotat etiam cauſam remotam quando conſtat de mente teſtatoris, prout in caſu iſto, ex dicta ſequenti clauſula. (Quòd ſi aliquis ex filiis dicti teſtatoris,) in qua ſimpliciter ponit deſcendentes maſculos in conditione, & in ea verbis expreſſis, vt dictum eſt, vocauit deſcendentes vltra pronepotes. Et hæc eo am-
4 plius procedunt, † quia dictio, (ex,) de ſui natura verificatur etiam in cauſis ſucceſſiuis non immediatis, quando aliquis de ſubſtantia primi retinet, veluti nepos pronepos, dicitur deſcendens ex auo, & ex pro-
5 prio corpore aui, † quia ſicuti filius participat in generatione de ſubſtantia patris, & nepos de ſubſtantia filii & patris, & pronepos de ſubſtantia nepotis, filii, & patris dicitur verificari dictio, (ex.) Ita Caſtrenſ. in conſ. 164. nu. 4. verſ. conſtat autem, lib. 2. Et in puncto fuit reſolutum in allegata cauſa Bononien. de Felicinis. Quæ optime confirmantur, ex quo teſtator poſt dictos ſuos deſcendentes ſubſtituit tranſuerſales, concludendo teſtamentum per hæc verba, (Ita quod hæreditas ſemper remaneat apud maſculos de ſtirpe, & nunquam ad deſcendentes filias, vel fœminas deue-
6 niat.) † Quæ clauſula, licet ſiet acceſſorie, & declaratorie, & non ampliatiue ad prius diſpoſita, nihilominus declarat & regulat præcedentem diſpoſitionem. Soc. ſen. conſ. 49. nu. 2. verſ. aut dicemus, & num. 5. verſ. ad
7 propoſitum lib. 2. † Et propterea cum teſtator voluerit bona remanere ſemper apud maſculos de ſtirpe, dicendum eſt intellexiſſe perpetuum, & abſolutum fideicommiſſum, quia aliàs eius intentio non poſſet effectuari, Guzad. conſ. 102. nu. 7. verſ. & Crot. conſ. 48. nu. 25. lib. 1. vol. 1. Ruyn. conſ. 147. nu. 12. & 13. vol. 2. Gabr. de fideicom. concl. 10. num. 18. Et fuit dictum in cauſa Peruſina Bonorum de Herculanis, 22. Aprilis 1580. coram Brauo, & in firmana fideicommiſſi de Fulchis 2. Aprilis, & 10. Decembris 1601. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

Neque facit, quòd fideicommiſſum non extendatur vltra quartum gradum, vt in §. nos igitur, auth.
de reſtit. fideic. † Quia hoc procedit in fideicommiſſo 8
inducto ex prohibitione alienationis, quod etiam non eſt ſimpliciter verum, in omnibus, vt declarat Natt. in conſ. 64. num. 6. lib. 1. Sed quando conſtat de voluntate teſtatoris, vt quia fideicommiſſum ſit factum fauore agnationis prout eſt iſtud de quo agitur, vt dicitur in aliis deciſionibus, extenditur vltra quartum gradum, vt bene per Cephal. in conſ. 137. num. 38. & ſeqq. vbi pluries alios allegat. Dec. conſ. 321. col. 2. in princ. verſ. non obſtat, quod diſpoſitio teſtatoria.

Quantum attinet ad ſecundum caput, an adſit re- 9
ciproca inter deſcendentes, licèt ad hunc effectum tria requirantur; primum nempe, quod omnes ſint à teſtatore honorati. Secundum, quòd ſubſtitutio ſit facta vltimo morienti. Tertium, quod ſit facta in tota hæreditate, tamen idem ſequitur, ſi ex coniecturis conſtat, teſtatorem inter vocatos voluiſſe adeſſe reciprocam, ex allegatis per Illuſtriſſimum Manticam de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 5. nu. 15. Hic autem ſatis hoc apparet, tam ex coniecturis, quàm quia expreſſe dicta requiſita adſunt. Et coniecturis quia ſi teſtator vocauit deſcendentes, & extendit fideicommiſſum vltra pronepotes, & illud fecit fauore agnationis, vtique hoc non poſſet eſſe, niſi reciproca adeſſet inter ipſos, ex allegatis per Illuſtriſſimum Mant. vbi ſuprà in fin. quod etiam ſuadetur ex clauſula, (ita quòd hæreditas dicti teſtatoris ſemper remaneat apud maſculos de ſtirpe,)
quæ declarat mentem teſtatoris, vt dictum eſt. † Vn- 10
de, ſi teſtator intellexit de tota hæreditate, vt mox dicetur, cùm voluerit ſemper remanere apud maſculos de ſtirpe, cenſetur inductum fideicommiſſum, & onus reſtituendi ſuperſtitibus. Soc. conſ. 43. n. 5. lib. 3. Aym. conſ. 130. nu. 10. Curt. iun. conſ. 145 nu. 9. in fine. Soc. iun. conſ. 140. nu. 8. lib. 3. Rol. 2. 3. nu. 21. lib. 4 Et fuit reſolutum in cauſa Bononien. de Sauignanis, 15. Maij 1589. coram bon. me. D. Cardinale Seraphino. Et quia prædicta requiſita adſunt. Vocatio enim quæ eſt primum requiſitum, eſt clara ex tribus deciſionibus in hac cauſa factis, quæ in huiuſmodi diſputatione præſup-
ponuntur, vt dictum eſt. † Secundum verò quòd ſub- 11
ſtitutio ſit facta vltimo morienti, ſatis patet ex verbis æquipollentibus, ſuperiùs relatis, ibi, (& ſi aliquis, &c.) & ibi, (quod ſi aliquis, &c.) Socin. ſen. conſ. 110. num. 35. lib. 3. Tertium vero, quod ſubſtitutio ſit facta in tota hæreditate ſatis patet ex dicta clauſula, (quòd ſi aliquis ex filiis dicti teſtatoris, vel nepotibus, &c.) ſubſtituit eis Hugolinum, & Leonellum, & Ioannem, & Farulſum, ſcilicèt, prædictos Hugolinum, & Leonellum pro duabus partibus, & prædictos Ioannem,
& Farulphum pro reliqua tertia parte, &c. † Vnde cũ 12
diuiſerit hæreditatem per quotas, cenſetur facta ſub-
ſtitutio in tota hæreditate. † Sicut enim in integrali 13
toto comprehenditur quælibet eius pars, ita in omnibus partibus ſimul ſumptis totum continetur; ex notatis per Bald. in conſ. 153. in princ. lib. 3. & per Cald. conſ. 10. in fin. de feud. Et in ſpecie hoc fuit reſolutum in cauſa Firmana bonorum, 28. Martij 1583. ſub num. 5. coram bon. mem. Cardinale Lancellotto, & in allegata cauſa Bononien. de Felicinis. Cui tertio requiſito non obſtat facultas data alienandi; quia hæc non tollit, quòd ſubſtitutio ſit facta in tota hac hæreditate, ſi non fuerit alienata, vt conſideratur in aliis deciſionibus.

Romana Vineæ de Corbinellis. Merc. 2. Decembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 Confeſſio facta in vno iudicio probat in alio, contra confeſſum, eius hæredem. nu. 2.
3 Sine primo extremo non competit actio ſpolij.
4 Poſſeſſio ciuilis præſumitur continuata vſq; ad decē annos.
5 Poſſidens naturaliter, non poteſt agere ſpolio contra anteriores poſſidens ciuiliter, aut contra habētes cauſam ab eis.
6 Petens immiſſionem, ſi habet ciuilem, intelligitur petere immiſsionem pro naturali.
7 Poſſeſsio non poteſt eſſe penes duos.
8 Poſſeſsio ciuilis pręſumitur retenta per decē annos.
9 Acquieſcentia decem annorum pręſumitur mutatio voluntatis.

DECISIO CDXCIV.

EX confeſſione Adolæ facta in iudicio cōtra dominos de Bādinis, conſtat, ipſā fuiſſe in poſſeſſione
1 Vineæ de qua agitur, nomine ſuo, & ſororū. Quę confeſſio, cū ſit facta ab ipſamet Adola, probat etiā in alio iudicio, cū dictæ ſorores eſſent in cauſa, & proſequerentur idem ius contra præfatos dominos de Bandinis,
2 rel. in c. 1. n. 18. vt lit. non conteſt. † Et nocet Cæſari filio, & hæredi ipſius Adolæ. Pariſ. conſ. 1. nu. 39. & 40. vol. 3. Dec. conſ. 44. n. 77. & ſeqq. vol. 3. Vnde ſequitur, quòd ſententia A.C. remaneat iuſta, quia Cæſar nō poterat agere ſpolio, niſi pro tertia parte, & non pro aliis duabus, vt cōſtaret de primo extremo illius tertiæ par-
3 tis tantùm, † ſine quo non competit actio ſpolii, c. cum ad ſedem, de reſt. ſpol. S. cin. in l. rem quæ nobis, nu. 16. ff. de acquirend. poſſeſſ.

Non obſtat, quòd Adola primū, & deinde Cæſar poſſederint totam vineam, vt probatur ex teſtibus, & ex locationibus, cū perceptione fructuū. Et in omnē euentum, dato, quòd dictæ ſorores aliàs poſſederint, habuerunt ſe pro ſpoliatis, cùm obtinuerint immiſſionem, licèt nulliter, non citato Cæſare. Nā fuit reſpōſum, quod cùm ex confeſſione Adolæ, cōſtet de poſſeſſione dictarum ſororum, vt dictum eſt, cùm non conſtet, quod ex poſſeſſione totius vineæ, quā poſtmodū habuit, Adola, & Cæſar habuerint ſe pro ſpoliatis præſumūtur ci-
4 uiliter poſſediſſe, † quia poſſeſſio ſaltē ciuiliter præſumitur continuata, vſque ad decem annos, Bald. conſil. 446. nu. 2. & 3. verſ. nec obſtat ſi diceretur, lib. 1. vbi de communi. Et in ſpecie de poſſeſſione, quæ probatur ex cōfeſſione partis, dicit Alc. de præſūpt. reg. 2. præſūp.
5 2. t. n. 10. verſ. ſed iſta ratio nō eſt bona. † Et propterea Cæſar, ex poſſeſſione naturali quā habuit totius vineę, non potuit agere ſpolio contra dictas ſorores ciuiliter poſſidentes, vt in ſpecie dicit Hoſt. in c. olim, 1 2 n. 16. verſ. hoc caſu, de reſt. ſpol. & per conſequens nec cōtra Burgium habent cauſam ab eis, cùm in iſtis terminis exceptiones competens principali competāt ſucceſſori, vt per Alciat. vbi ſuprà nu. 5. verſ. aduerte.

6 Nec ex quo obtinuerunt immiſſionē dicendum eſt, habuiſſe ſe pro ſpoliatis, quia de hoc non conſtat, imò potiùs apparet de contrario, quia petierūt manuteneri in poſſeſſione vineę, ſeu immitti. Et ideo dicēdū eſt, petiiſſe immiſſionē pro naturali poſſeſſione, & pro nō ciuili, quam animo præſumebatur retinere, vt dictū eſt.
7 † Et non poteſt eſſe penes duos gloſ. in l. ſi vt certò, §. ſi duobus vehiculū, in verb. dominiū, vbi etiam Caſtr. n. 7. ff. commod. Et ſæpius hoc fuit reſolutū in Rota, & ſignāter vltimo loco in cauſa Carthagin. Canonicatus, 25. Maii præteriti, coram R.P.D. meo Lancellotto.
8 Neque releuat, quòd ceſſat præſumptio retentionis poſſeſſionis ciuilis, cū ſit lapſum decennium Alcia. dicto loco, nu. 52. qui plures allegat, quia concluſio prædicta procedit, concurrente acquieſcentia. † Nā per acquie- 9
ſcientiā decem annorum, præſumitur mutatio volūtatis, Quæ acquieſcētia hic non adeſt, cū de anno 1596. dictæ ſorores petierint manuteneri, vel immitti in poſſeſſionē dictæ vineæ. Et conſiderauit Rota in cauſa Romana fructuū, 9. Aprilis, 1601. corā R.P. D. meo Ludouiſio. Et eſt de mēte loco proximè allegato.

Fulginaten. Fideicōmiſſi. Merc. 2. Decembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 Bona fideicommiſſario non poſſunt alienari, & in dubio quis nō cēſetur de illis diſpoſuiſſe, n. 2.
2 Alienatio ſi prohibita à teſtatore extra familiam, non cenſetur permiſſa in familia.
3 Prohibitio alienationis facta per fideicommiſſum declaratur, & reſtringitur a fideicommiſſo.

DECISIO CDXCV.

DOmini dixerint, Tiberium nō potuiſſe diſponere 1
de bonis ſubiectis fideicōmiſſo ad fauorē filiorū Franciſci Mariæ eius fratris præ defūcti, in præiudiciū Equitis Ioannis Baptiſtæ vocati ad dictum fideicōmiſſum. Ruyn. conſ. 117. n. 26. lib. 2. & conſ. 168. nu. 1. lib.
3. Curt. iun. conſ. 167. nu. 4. verſ. ſi enim, prout nec in 2
dubio cenſetur diſpoſuiſſe, ex allegatis per Surd. deciſ. 292. n. 19. Nā & ſi teſtator prohibuerit alienationē extra familiā, id eſt, filios, & deſcendētes ipſius teſtatoris, non inde ſequitur in caſu iſto, quòd permiſerit alienationem in familia, ſubuertēdo ordinem fideicommiſſi,
quia cū dicta prohibitio ſit facta ſtatim poſt fideicō- 3
miſſū, eſt annexa, & coniuncta dicto fideicommiſſo, & ideo recipit declarationē, & reſtrictionē à dicto fideicommiſſo, apponendo etiam illi maius vinculum, vt bene declarat, & exornat Dec. in conſ. 636. nu. 7. & ſeqq. pluriès in Rota canonizato, Verall. dec. 123. incip. Cymes Guid. lib. 2. in manuſcript. Et fuit reſolutū in cauſa Peruſina de ſumaiolis, 5. Decē. 1597. & 21. Apr. 1598. coram bo. me. D. Litta, & in cauſa Firmana fideicōmiſſi de Fulchis, 2. Apr. 10. Decem. 1601. coram Illuſtriſſimo D. Cardinale Pamphilio & aliàs ſæpiùs.

Et propterea non eſt opus hic ingredi illā quæſtionē, quando grauatus poſſit diſponere, & quomodo ſi eſt prohibitus alienare extra familiam, vel grauatus relinquere in familiam, vel quando fideicommiſſum eſt relictum familiæ, vt conciliando opiniones poſt alios diſtinguit Surd. conſ. 247. n. 14. lib. 2. Illuſtriſſimus Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 19. ſecundū nouam impreſſionem Et Rota in cauſa Bonon. de Sauignanis, 15. Maii 1589. coram bo. me. Illuſtriſſimo D. Card. Seraphino; quia ſatis eſt, quod iſta prohibitio alienationis declaretur à fideicommiſſo, itaut grauati non poſſint alienare, etiam in vocatos, ſubuertendo tamen dictum fideicommiſſum, per ſupradicta.

Cæſenaten. de Aldinis. Merc. 9. Decembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 Spoliator regulariter non auditur, niſi priùs purgato ſpolio.
2 Clauſula ARBITRIO ROTAE *operatur, vt ommiſſo rigore ſeruetur æquitas, num. 7.*
3 Spoliator pauper, non doloſus, ſtante clauſula ARBITRIO ROTAE, *poteſt audiri, reſeruatis expenſis & fructibus in fine litis.*
4 Authoritas iudicis excuſat a dolo.
6 Condemnatio valet in eo in quo fuit probatum, licet plus ſi petitum in quantitate, vel tempore.
7 Paupertas regulariter non ſuffragatur ad hoc vt audiatur ante purgatum ſpolium, ſecus tamen eſt,

stante

Digitized by Google

ſtante clauſula, ARBITRIO ROTAE.
8 *Præceptum impoſſibile non obligat.*

DECISIO CCCCXCVI.

1 ETſi ſpoliator nõ debeat regulariter audiri,niſi pri-
us purgato ſpolio,c.conquerente,vbi Bald.verſ.
2 in textu ibi integrè de reſt.ſpol.† tamẽ cũ ſignatura cõ-
miſerit hoc negotiũ arbitrio Rotę,quod ſecũdũ quòd
omiſſo rigore,reſeruatur æquitas.Creſc.dec.4.de teſti-
3 bus.Dec.in l.certum,n.14.C.vnde legit.† Domini cẽ-
ſuerũt,Ioannẽ Baptiſtã poſſe audiri,reſeruatis expẽſis,
& fructibus in fine litis,cum non fuerit doloſus ſpolia-
tor.Mobed.dec.2.de reſolut.Put.dec.4.eodẽ tit.& di-
xit Rota in cauſa Toletana parochialis 13.Ian. 1595.
coram Reuerendiſs.Pacen.Iſta enim eſt mẽs Signatu-
ræ.Et ita ſeruatur in Rota,vt dicit Pãtan.de ſpolio li.
4.c.2.n.31.Nam licèt ei non debuiſſet concedi immiſ-
4 ſio,niſi prius factis detractionibus, tamen auctoritas
iudicis cũ excuſat à dolo,vt poſt Angel.in l.1.§.hoc in-
terdictum,ff.de vi,& vi arm.dicit Alberic.in cõſ.778.
n.41.Nec ex eo poteſt deduci dolus cũ non conſtet de
identitate bonorũ,quia de ea datur magnus fomus.Et
licèt bona in quæ Ioannes Baptiſta fuit immiſſus,non
videantur concordare cum bonis deſcriptis in libello,
hoc non refert,quia ſi probabatur identitas,licet nõ in
5 omnibus bonis petitis,hoc ſufficit, quia etiamſi plus
petatur in quantitate,vel tẽpore, valet cõdemnatio in
eo quod fuerit probatũ.Ang.conſ.523.per totũ,Alex.
conſ.208.n.7.lib.7.Rõ.conſ.21.per totũ vbi apoſtil.Et
hæc tãto magis placuerũt Dominis quia fideicõmiſſũ
eſt canonizatũad fauorẽ Ioãnis Baptiſtæ per tres con-
7 formes,& eius paupertas iã eſt probata. Quæ licet nõ
ſoleat ſuffragari in iſtis terminis,vt per Put.dec.143.li.
1.tamẽ ſecus eſt,ſtãte clauſula(arbitrio,)ſecũdũ quã,ſi
eſt ſeruãda æquitas,omnis æquitas ſuadet, quod ſtãte
8 paupertate,audiatur reſeruatis dictis fructibus, cum
impoſſibile præceptũ non obligat.Abb.in c.Odoardus,
nu.7.in fine,& nu.9.de ſolut.Put.dec.56.nu.14.lib.1.

Gerunden. Iuris intereſſendi in Capitulo Ven. 11. Decembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Canonici conſtituunt Capitulum.*
2 *Ex quaſi poſſeſſione certorum actuum non aquiritur poſſeſſio vniuerſalis,nu.6.ſecus,ſi eſt actus vniuerſalis, num 5.*
3 *Bart in l.1.ff hoc interdicto,nu.1.verſ.pone exemplum.ff. de itiner act.priuat.declaratur.*
4 *Poſſeſſio per vnicum actum iure familiaritatis factum non acquiritur, ſecùs ſi non eſt iure familiaritatis.*
5 *Creatio in Priorem,vel conſiliarium à Communi, eſt actus vniuerſalis.*

DECISIO CCCCXCVII.

DOmini reſoluerũt,nõ conſtare de quaſi poſteſſio-
ne vniuerſali portionatorum intereſſendi in Ca-
1 pitulo,quia cum ipſis vis reſiſtat, Canonici enim cõ-
ſtituunt Capitulum,Compoſtel.in c.1.nu.4.verſ.nun-
2 quid Portionarii,de elect.Veral.dec.84.par.1. ex qua-
ſi poſſeſſione certorũ actuũ nõ fuit acquiſita quaſi poſ-
ſeſſio vniuerſalis,iuxta notata per Bald.in cõſ.234.col.
2.in princ.verſ.nec ſufficere videtur,lib.2.Sed ad hunc
effectũ eſſet neceſſaria poſſeſſio omnium rerũ,vt per
eundem Caſt.dicto loco col.3.poſt med. verſ. & licèt
excuſſio.Vel quòd fuiſſent in poſſeſſione,permittenti-
bus Canonicis,votandi in iuribus generalibus quæ ha-
berent ſigna vniuerſalitatis,vt per Abb.in conſ.62.col.
penult.in fin.verſ.ex quo quis exercet.
3 Neque obſtat,quod in illis actibus in quibus Portio-
narii fuerunt admiſſi,dicitur,(Canonici,& Portionarii
Capitulum repreſentantes,)Et ido videtur acquiſita
quaſi poſſeſſio vniuerſalis,ex dotrina Bart.in l.1.§ hoc
interdicto,n.1.verſ.pone exemplum,ff.de itin.actuque
priuat.quem ſequitur Barbat.in conſ.69.col.2,in princ.
verſ.vnde dicit Bart.vol.3.vbi quòd ſi Commune pa-
teretur aliquẽ eſſe de prioribus, vel ſemel præponeret
illum in Concilio tanquã conſiliariũ,ex vnico actu ac-
quiritur poſſeſſio Quia fuit reſpõſũ,quòd Bart.loqui-
tur ad effectum cognoſcẽdi an poſſeſſio ſit iure fami-
liaritatis,† quia ſi eſt iure familiaritatis,per vnicũ actũ 4
non acquiritur poſſeſſio,ſecus autem,ſi quis fieret de
Prioribus,vel proponeretur tãquam conſiliarius,quia
tunc per vnicũ actũ acquireretur poſſeſſio, cũ non eſ-
ſet iure familiaritatis. Et quatenus dicatur colligi ex
Bartbolo,quòd ille qui fieret de Prioribus, vel propo-
neretur tãquã cõſiliarius,acquireret quaſi poſſeſſionẽ
vniuerſalem,tamen hoc non facit,† quia quod quis ſit 5
de Prioribus,vel publicetur tanquam conſiliarius, eſt
actus vniuerſalis,vt colligitur ex Abbate in dicto conſ.
62.in dicto verſ.ex quo quis exercet,& per Caſt.in di-
cto conſ.234.verſ.& licèt excuſſio.Et ideo nihil mirũ,
ſi acquiritur quaſi poſſeſſio vniuerſalis. † In propoſito 6
autem actus ſunt particulares,non vniuerſales Et pro-
pterea in illis dicendum eſt,verba illa(Capitulum re-
præſentantes)verificari,quia hæc verba non denotant
talem vniuerſalitatem, vt cẽſeatur acquiſita quaſi poſ-
ſeſſio vniuerſalis,iuxta notata per Gemin.in c.fin.n.5.
in fine,verſ.in dubio nõ videtur ſequi,de præb.& dign.

Luguãunen. Comput. Ven. 11. Dec. 1609.

SVMMARIVM.

1 *Petenti intereſſe,vel damna,incumbit onus probandi,ſe illa paſſũ fuiſſe: propter cauſã ob quã petit intereſſe,vel dãna & nu.2.*
3 *Ruin.conſ.104.num.6.lib.1.reprobatur.*
4 *Cautio de reſtituendo in euentum ſuccumbentia, pecunias quæ ſoluuntur,operatur, vt ſequuta ſuccũbentia perinde ſit,ac ſi nunquam fuiſſent ſoluta, & fructus illarum ſpectent ad ſoluentem. Quod declara,vt nu.5.*
5 *Fructus rei ſpectant ad dominum,etiam reuocabiliter dominum,& nu ſeqq.*
6 *Cautio de reſtituendo pecunias in euentum ſuccumbentia, operatur,vt dominium cẽſeatur acquiſitũ reuocabiliter.*

DECISIO CDXCVIII.

CVm domini de Oricellariis vigore mandati exe-
quutiui coacti fuerint ſoluere dominis de Cuſanis
tã pecuniarium ſummam,data tamen cautione de illã
reſtituendo in euentum ſuccũbentiæ, cum dicti Cuſani
poſtmodum ſuccubuerint,& dictas pecunias reſtitue-
rint,Dubitaui an cõſtaret de damnis,& intereſſe ratio-
ne dictæ ſũmæ quæ venirent reſtituẽda Dominis Ori-
cellarijs.Et Rota cenſuit negatiue reſpondendũ,† quia 1
onus probandi intereſſe,& dãna,incumbit Oricellariis
ea petẽtibus,Innoc.in c.2.n.1.de ordin.cog.& ipſi ni-
hil probant,quod releuet.Non quidẽ reſpectu lucri ceſ-
ſantis,cũ non oſtendãt in ſpecie,quod ſi dictæ pecuniæ
minime ſolutæ fuiſſent,tãtum fuiſſent lucrati quæ pro-
batio inter alia requiritur,vt intereſſe prædictũ debea-
tur.Caſtr.in l.3.§ fin.ff.de eo quod certo loco.Mobed.
dec.3.de vſur.† Nec etiã reſpectu dãni emergẽtis,quia 2
illud debet probari obueniſſe ex dicta ſolutione,Innoc.
in c.1.de vſur.Mobed.dec.1.n.1.& dec.2. eodem tit.
& tenuit Rota in cauſa Romana Cambiorũ de Gradis.
15.Maii 1592.corã Illuſtriſſimo D.Cardinale Millino,
& in cauſa Romana de Zaberiis 7.Aprilis 1581.corã
bon.me.Cantuccio,& in cauſa Romana vineæ de Bru-
nis,2.Decẽbris 1591.corã bo.me.Orano.† Rota enim 3
vt habetur in dictis deciſionibus,non ſequitur dictum
Ruin.in conſ.104.nu.6.lib.1.quòd ſufficit conſtare de
damno,ex quo præſumitur,quod ſi id quod debebatur
fuiſſet ſolutũ,illud nõ fuiſſet incurſũ,ſed vult, quòd in
ſpecie probetur,damnũ fuiſſe incurſũ ex illa non ſolu-
tione,& propterea licèt tunc domini Oricellarii pecu-
nias haberent ad cenſum,tamen cum non probet in
ſpecie,quod ſi dictas pecunias non ſoluiſſent dictos cẽ-
ſus redemiſſent,eis non debet refici aliquod damnum
paſſum occaſione dictorum cenſuum, ſecundum opi-
nionem Rotæ,vt dictum eſt.

4 Neque

Digitized by Google

4 Neque obſtat, quòd ſtante dicta cautione de reſtituẽ-
do in euentum ſuccumbentiæ, ſi ſequuta ſuccumbentia,
perinde fuit ac ſi pecuniæ nũquã fuiſſẽ ſolutæ, Caſtr.
in cõſ. 285. in princ. lib. 2. Et fuit reſolutũ in cauſa Ro-
mana Caſalis coram bo. me. D. Iuſto, & propterea cũ
Cuſani ſuccubuerint, pecuniæ fuerunt Oricellariorũ,
& ipſis erant debiti fructus cenſus empti per Cuſanos
ex dicta pecunia, ex tex. in l. apud Labeonẽ, ff de præ-
ſcrip. verbis, vbi, qui equos venales experiẽdos recipit,
quicquid ex ipſis lucratur reſtituit domino equorũ. Nã
fuit reſponſum, quod hic non probatur identitas pecu-
5 niarum, & ſi probaretur, nõ releuaret, † quia dato etiã
quod pecuniæ eſſent Oricellariorum, nihilominùs cùm
Cuſani ex dictis pecuniis acquiſiuerint, effecti fuerunt
domini cẽſus empti ex dd. pecunijs, & tenebãtur ad di-
ctas pecunias, l. ſi ex ea, C. de rei vend. lib. 1. & l. penult.
C. ſi quis alteri, vel ſibi, & fructus ad ipſos ſpectabant,
cùm ſequantur rei dominium, l. 1. & 2. C. de pign. act.
l. Iulianus, §. ſi fructibus, ff. de act. empt. Et propterea
non ſumus in caſu l. apud Labeonem, in quo lucrum
proueniebat ex re aliena, non ex re ſibi acquiſita ex pe-
cunia aliena. Et in omnẽ euentũ, veritas eſt, dominium
pecuniarum fuiſſe dominorum de Cuſanis, quia etſi ſo-
lutio fuerit facta cum dicta cautione de reſtituendo in
euentum ſuccumbentiæ, nihilominùs ex illa traditione
fuit translatum dominiũ in Cuſanos, & c. l. traditioni-
6 bus, C. de pact. † Et dicta cautio operatur tantum, vt do-
minium cenſeatur acquiſitum reuocabiliter, ſcilicèt, vt
reſoluatur in euentum ſuccumbentiæ; non autem irre-
uocabiliter. Medio tamen tempore Cuſani habuerint
dominium pecuniarum. Angel. de Peruſ. conſ. 311. n. 2.
verſ. ſuper 3. vbi multa affert exempla. Et ita loquitur
Caſtr. in d. cõſ. 285. ibi, (ſi apparuerit alios eſſe æquales,
perinde eſt ac ſi ſolutum non fuiſſet.) Et propterea ſe-
quitur, quòd ſolutio non fuerit conditionalis, ſed domi-
nium ſimpliciter translatum, reſoluendum tamen ex
cauſa, ſcilicet in euentum ſuccumbẽtiæ. Vnde licet illa
cauſa expoſt facto fuerit reſoluta, quia Cuſani ſuccu-
buerunt, tamen interim fuerunt domini pecuniarum,
& propterea lucrati fuerunt fructus inde prouenien-
tes, vt declarat Soc. ſen. in conſ. 170. nu. 9. lib. 2.

Spoletana Dotis. Ven. 15. Ianuar. 1609.

EPITOME.

An & quando confeſſio dotis facta à marito conſtã-
te matrimonio, cenſeatur facta ſub ſpe futuræ nume-
rationis, vel animo donandi.

SVMMARIVM.

*1 Confeſſio dotis facta à marito, conſtante matrimonio, nulla
pendente promiſſione, in dubio non cenſetur facta ad pro-
bationem veritatis, contrarium vide nu. 2.*
*3 Limitatur concluſio, ſi adſunt coniectura in contrarium,
quas vid. n. 7. 8.*
*4 Exceptio non numerata dotis, facta ſub ſpe numerationis, nõ
poteſt opponi à marito, eiuſque ſucceſſoribus, poſt lapſa
tempora, ſecùs ſi confeſſio facta ſit animo donandi.*
5 Intra qua tempora opponi poſſit exceptio non numerata dotis.
6 Nõ opponẽs exceptionẽ nõ numerata dotis, videtur renũtiare.
*8 Dos congrua dicitur, qua eſt conformis dignitati natalium,
facultatibus patris, & qualitatibus mariti.*
*9 Maritus emens bona nomine vxoris præſumitur donare, niſi
conſtet, mulierem aliunde habere pecuniam.*
*10 Reuocatio confeſſionis, parti non intimata, non prodeſt, etiã
ſi facta ſit apud acta notarij, ſi lis non pendebat apud
eundem notarium ſecùs ſi lis pendebat.*
11 Ignorantia facti præſumitur, niſi contrarium probetur.

DECISIO CDXCIX.

1 NOn poteſt controuerti, quòd confeſſio dotis facta
conſtante matrimonio à marito, nulla præcedẽ-
te promiſſione, in dubio non cenſeatur facta ad proba-
tionem veritatis, vt ſæpiùs Rota concluſit, teſte Vetal-
lo, dec. 12. lib. 1. in manuſ. Paleott. dec. 192. alias 594.
li. 3. par. 3. Gabr. conſ. 163. nu. 20. lib. 2. nouiſſime Illu-
ſtriſſimus Mant. de tacit. & ambig. cõuent. li. 12. tit. 20.
nu. 20. in quibus locis teſtantur, ita omnes tenere, ſed
difficultas eſt, an huiuſmodi confeſſio fuerit facta ſub
ſpe futuræ numerationis, vel animo donãdi. Et licet in
alia deciſione ego dixerim, non bene percipiendo mẽ-
tem DD. meorum, † quòd in dubio cenſetur facta ſub 2
ſpe futuræ numerationis deceptus a Cumano in conſ.
31. nu. 1. verſ. circa ſecundum, vbi de communi teſta-
tur, tamen res non ita de plano procedit, quia Rota nũ-
quam firmauit huiuſmodi articulum ſatis intricatum,
& dubium. Nam Gabr. d. conſ. 163. num. 8. dicit, quod
haud poteſt facile percipi, quæ opinio ſit communior,
licet ille procliuior ſit quod dicta confeſſio facta ſit a-
nimo donandi, & Menoch. lib. 3. præſumpt. 12. nu. 60.
dicit, contrariam ſententiam, nempe quòd cõfeſſio fa-
cta ſit ſub ſpe futuræ numerationis ſibi magis probari,
& num. 66 dicit, quòd hæc opinio eſt magis vera, licet
contraria ſit magis recepta. Et propterea difficile eſſet
in iudicando ab ea recedere. Vnde, omiſſa hac quæſtio-
ne, pro reſolutione dicebant Domini, quod quatenus
tenenda eſſet opinio, quòd confeſſio dotis facta conſtã-
te matrimonio cenſeretur facta animo donãdi, hoc eſ-
ſet verum in dubio, † ſecus autem concurrentibus con 3
iecturis, in contrarium, vt dicit Gabr. vbi ſupra nu. 41.
& 48. Illuſtriſſimus Mantica pariter loco allegato nu.
19. Salyc. in l. ſi mater, nu. 1. verſ. & vltra videas, C. de
contrahen. empt. Dec. conſ. 96. nu. 3. verſ. nec talis con-
feſſio, vbi apoſtilla, in verb. veriſimilis, Alex. conſ. 18. n.
3. vol. 3. Soc. Sen. conſ. 65. nu. 8. vol. 1. Bald. in l. 1. n. 4.
verſ. vnde quæritur, C. de priuileg. dot. Mohed. deciſ. 2.
n. 6. de confeſſ. latiſſime Surd. conſ. 489. Gozad. in cõſ.
41. nu. 13. verſ. 4. ioſt. Et tenuit Rota in cauſa Amerina
domus, nu. 17. ſub die 4. Maii 1579. coram Cantuccio.
Hic autem ponderatis coniecturis, excludebatur quod
dicta confeſſio fuerit facta animo donandi, ſed potiùs
cauſa agnoſcendi bonam fidem, & ad probandam nu-
merationem, vel ſaltem dictæ coniecturæ effecerunt, vt
cõfeſſio cenſeatur facta ſub ſpe futuræ numerationis,
quæ in caſu iſto operatur eundem effectum, cum ſint 4
lapſa tempora ad opponendam exceptionem non nu-
meratæ dotis, & contrarium non appareat probatum.
Gloſ in l. 1. verſ. facit, C. de dot. cauſa non numer. Co-
uar. var. reſol. l. b. 1. c. 7. n. 5. in fi. verſ. quòd ſi velimus,
Illuſtriſſi. Mant. dict. lib. de tacit. & ambig. conu. nu. 9.
Menoch. alleg. lib. 3. præſumpt. 12. n. 75. verſ. cæterũ, ſi
probamus. Licet ſecùs ſit, quãdo confeſſio fuit facta a-
nimo donandi, ex alleg. per eundem Menoc. loc. proxi-
me cit. nu. 74. Quòd autem ſint lapſa dicta tempora, 5
ſatis patet, nam etſi de iure Codicis, intra annum à die
ſoluti matrimonii locum habeat dicta exceptio, l. vlt. C.
de dot. cauſa non numer. tamen de iure nouiſſimo Au-
thentic. hoc locum habet ſi matrimoniũ intra bienniũ
ſit ſolutum, ſi vero fuerit ſolutum poſt bienniũ, vſque
ad decennium prout in caſu noſtro, hæc querela con-
ceditur hæredibus mariti intra tres menſes poſt matri-
monium diſſolutum, auth. quod locum, eod. tit. Gozad.
conſ 28. n. 2. Pint. inter conſ. vltim. vol. lib. 1. conſ. 168.
n. 42. Et propterea, cum hæredes mariti nihil oppoſue-
rint intra dictum tempus, eis obſtat dicta exceptio, etiã
quod confeſſio ſit facta conſtante matrimonio. Soc. ſẽ.
conſ. 82. in prin. & nu. 1. & ſeqq. lib. 3 Hæc enim vide- 6
tur quædam tacita renunciatio. Cephal. conſ. 474. n. 8.
Illuſtriſſimus Mant. ſæpius alleg. loco, nu. 10.

Quòd autem hic adſint coniecturæ, ſatis ſuadetur
quia Aloyſius pater Franciſcæ erat diues, & alias filias
nuptui tradidit cum ſimili, & maiori dote, vt deponũt
teſtes in ſumm. nu. 5. & Guidobaldus tanta erat dignus
dote, cum in primo matrimonio ſimilem dotem ſcuto-
rum 2000. habuerit, nec decreuerat in officio cum de
tẽpore ſecũdi matrimonii, eſſet a ſecretis inclitæ Rei-

publicæ

pub'icæ Raguſinæ,& in eadem ciuitate, Vxorẽ duxit.
8 † Vnde fit, quòd iſta dos cenſeri debeat competens, &
congrua,& non exceſſiua, cum ſit conformis dignitati
natalium, facultatibus patris donantis, & qualitatibus
mariti,& ſecundùm quantitatem aliis filiabus Aloyſii
datam, l. quæro, ff. de iur. dot. l. filiæ pater, ff. de leg. 3.
Fulgoſ. conſ. 32. nu. 1. ante fin. verſ. & notan. cum aliis,
per Theſaur. dec. 192. n. 1. Et hæc coniectura augetur
ex confeſſionibus Guidobaldi,& ſuorum hæredum, de
quibus deponunt teſtes in ſumm. num. 13. & 14. & ex
mandato dato per eundem Guidobaldum ad ratificandum
confeſſiones dotis, & ex acceptatione literarum
cambii facta per eoſdem hæredes, qui promiſerunt cõputare
dictam dotẽ in quibuſdam bonis ſtabilibus per
priùs Franciſcæ aſſignatis. Et detegitur veritas huius
facti iuncris prædictis,& ſequentibus. Nam in ciuitate
Raguſina adeſt ſtatutum, quòd dotes non excedant ſũmam
ſcutorum mille, vt deponunt teſtes in ſumm. n. 3.
qui dicunt, quod propterea in pactis matrimonialibus
fit confeſsio à marito pro ſcutis mille tantũ,& poſtmodum
pro reſiduo dotis, aut fiunt ſcripturæ priuatæ, aut
fiunt literæ cambii ab ipſiſmet viris eiſdem etiam directę,
prout fuit factum in caſu iſto poſt nouẽ menſes à
die contracti matrimonii, quòd tempus ad hunc effectum
non eſt conſiderabile. Vnde fit, quòd cum dos ſit
congrua, habita ratione ad omnia prædicta,& concurrant
etiam alia adminicula,& cauſa, ex quo modo prędicto
fuerit contractum, ceſſat coniectura donationis,
vt per Salyc. Dec. Alex. & Socin. loc. pręcit. vbi dicunt,
9 † quòd ſi maritus emit bona,& dicat emere de pecunia
vxoris, intrat præſumptio donationis, niſi conſtet, mulierem
aliũde habere pecuniam. Ita in propoſito, cùm
dos videatur congrua,& digna viro ceſſat pręſumptio
donationis, cùm præſumptio contraria magis videatur
præualere, vt per Salyc. & alios allegat.

Neque prædictis reſiſtit, quod confeſsiones fuerint
reuocatæ per Guidobaldum, quia, aut ex prędictis probatur,
quod confeſsio fuit facta ad agnoſcendam bonã
fidem,& ad probãdam numerationem, & parũ refert
10 dicta reuocatio,† aut prædicta probant, confeſsionem
fuiſse factam ſub ſpe futuræ numerationis, & etiã parum
refert, cum non fuerit parti intimata. Bald. in l. in
contractibus, §. fin. & ibi etiam Caſtr. C. de non num.
pecun. Neque pro intimatione inſeruit quod reuocatio
fuerat facta in actis eiuſdẽ notarii, vnde præſumitur
ſcientia,& vbi adeſt ſcientia, non requiritur intimatio,
vt per Put. dec. 110. lib. 2. quia quicquid dicendum eſſet,
an ſufficiat in hoc caſu ſcientia præſumpta, in omnẽ
euentum prædicta procederent, ſi lis penderet,& apud
acta notarii cauſæ fuiſset facta reuocatio. Hic autẽ re-
11 uocatio non fuit facta penes acta notarii cauſæ,† vnde
nullo pacto poteſt inferri ad ſcientiam, cum ignorantia
facti præſumatur, niſi probetur contrarium, iuxta not.
per Bart. in l. ſi quis patrẽ, in fin. ff. ad Maced. Fulg. cõſ.
196. col. 2. cir. med. ve. & ſic fuit. Alex. cõſ. 13. in fi. la.

Barchinonen. Diſtributionum. Ven. 15. Ian. 1610.

S V M M A R I V M.

1 *Portio deficientis in Choro, ſeruientibus accreſcit.*
2 *Clauſula, ſine pręiudicio alicuius, præſeruat omne ius, etiam minimum.*
3 *Portio deficientis propter ſtatutũ, vel conſuetudinẽ, aliquando non accreſcit ſeruientibus, ſed Eccleſiæ.*
4 *Excipiens probare tenetur exceptionem, alias ſuccumbere debet.*
5 *Clauſula ſine pręiudicio alicuius, non præſeruat ius euentuale.*

D E C I S I O CCCCC.

CVm in Eccleſia Barchinon. adſint certæ diſtributiones,
quæ ſpectãt ad canonicos, & beneficiatos
ſimul, quarum natura de iure eſt, vt portio deficientis
accreſcat ſeruientibus. Gloſſ. in Clem. 2. in verb. ſuſpenſus,
de vit. & honeſt. cler. & in Clement. vt ij, in verb.
dimidia, de ætat. & qualit. ordin. & vtrobique notant
Doctores. Et cum ſit communis ſententia, vt per Couarr.
variar. reſol. lib. 3. cap. 13. nu. 7. † Domini cenſue- 1
runt, conſtare de tali iure beneficiatorum circa dictas
diſtributiones, quòd fuerit præſeruatũ per clauſulam:
(ſine præiudicio alicuius,) appoſitam in literis ſuppreſſionis
nouem Canonicatum, facta per ſanctiſsimum
D. N. nam per talem ſuppreſsionem deficit ſpes beneficiatis
lucrandi portionem diſtributionum ſpectantem
ad Canonicos. De quo præiudicio cum non fuerit facta
mentio in literis dictæ ſuppreſsionis, fuit præſeruatum
per dictam clauſulam, quæ præſeruat omne præiudiciũ
non expreſſum. Oldr. conſ. 330. in fin. Sarnẽ. ſuper reg.
de iure quæſ. non tollen. cap. fin. etiam quod minimũ
ſit, Put. dec. 6. lib. 3. Cæſar. de Graſs. dec. 1. n. 4. de verb.
ſignif.

Neque obſtat, quod adſint diſtributiones, quarum 3
natura eſt, vt portio deficientium non accreſcat aliis,
ſed Eccleſiæ. Gloſſ. in d. Clem. vt ij,& notat Couarr. loc.
alleg. Vnde beneficiati qui prætendunt præiudicium,
debent oſtendere quod agatur de primo genere diſtributionum,
non de iſto ſecundo. Nam fuit reſponſum,
regulam ſtare pro beneficiatis, vt portio diſtributionũ
non inſeruientium accreſcat ſeruientibus. Et licèt verum
ſit, quando ſtatuto, vel conſuetudine Eccleſiæ cauetur,
quod certa portio detur ſeruiẽtibus, & ſic certa
quota, quod portio non inſeruientis, non accreſcit ſeruientibus,
ſed Eccleſiæ, vt per Gloſ. in dicta Clem. vt ij.
& declarat ſuper dicta gloſs. Imol. on. 33. poſt med. Couarr.
loco alleg. Tamen capitulum non oſtendit, adeſſe
tale ſtatutum, vel conſuetudinem. † Et propterea cũ 4
beneficiati habeant regulam pro ſe, cum canonici non
iuſtificent ſuam exceptionem, debent ſuccumbere, l.
qui accuſare, C. de eden. & in terminis excipiẽtis, Corn.
conſ. 80. num. 4. in fin. vol. 3.

Minus etiam facit, quòd per talem clauſulam non 5
pręſeruatur ius euentuale, vt per Sarnen. in reg. de non
tollen. iure quęſ. quæſt. 5. num. 1. & ſeqq. Nam fuit reſponſum,
hic nos non verſari propriè in præiudicio euentuali,
ſed in præiudicio quod habet ſpem, & reſpectum
de præſenti, quia morientibus Canonicis, vel non
inſeruientibus, portio accreſcit aliis ſeruientibus. Et
propterea iſtud ius videtur præſeruatum, vt per Sarn.
loco allegato, nu. 14. verſ. ſecundus caſus eſt.

F I N I S.

INDEX PRIMVS DECISIONVM PER DIOECESIM.

AGRIGENTINA S. Angeli 11. Decembr. 1601. dec. 89.
30. Aprilis 1604. dec 169.
3 Decembris 1604. dec. 209.
Albanen. Fideicommiſſi. 13. Ianuarii 1606. dec. 264.
24. Aprilis 1606. dec. 285.
1. Decembris 1606. dec. 318.
Alarien. Beneficii. 28. Iunii 1604. dec. 195.
27. Iunii 1605. dec. 243.
Anconitana Intereſſe 28 Iunii 1600. dec. 6.
Anconitana Montium 18. Decemb. 1600. dec. 13.
Anconitana Sequeſtri 23. Ianoarii 1604. dec. 153.
Anconitana Pecuniaria 9 Decembris 1605. dec. 255.
Anconitana Aſſecurat. 31. Maii 1602. dec. 66.
1. Iulii 1602. dec. 78.
16. Iunii 1603. dec. 119.
28. Iunii 1604. dec. 192.
Aquilana Beneficii. 18. Decembr. 1606. dec. 225.
23. Ianuarii 1608. dec. 385.
Aretina ſpolii 28. Maii 1603. dec. 115.
12. Decembr. 1603. dec. 141.
9. Iunii 1604. dec. 182.
Ariminen. Laudi 23. Iunii 1606. dec. 303.
Ariminen. Releuationis indemnitatis, 25. Iunii 1607. dec. 359.
Aſculana, ſeu Ripanæ Domus 3. Iunii 1602. dec. 67.
Aſculana Pecuniaria 13 Martii 1606. dec. 275.
2 Decembr. 1606. dec. 320.
2. Aprilis 1607. dec. 342.
Aſſiſien. Cenſus. 29. Nouemb. 1604. dec. 208.
22. Ionii 1605. dec. 240.
16. Decemb 1605. dec. 260.
24. Aprilis 1606. dec. 284.
19. Iuoii 1606. dec. 302.
5. Maii 1608. dec. 408.
23. Februarii 1609. dec. 450.
Auguſtana Canonicatus 7. Februarii 1601. dec. 21.
Aux. mana bonorum 19. Ianuarii 1604. dec. 150.
Baren. Beneficiorum 1. Iulii 1605. dec. 245.
Baren. Iuriſdictionis. 6. Februarii 1609. dec. 155.
18. Maii 1609. dec. 471.
Barchinonen. Fructuum 10. Decembr. 1607. dec. 375.
17. Martii 1603. dec. 401.
12. Iunii 1609. dec. 476.
Barchinonen. Prioratus 23. Ianuar. 1609. dec. 441.
11. Maii 1609. dec. 469.
26. Iunii 1609. dec. 483.
Barbaſten. Parochialis 27. Nouembr. 1609. dec. 492.
Beneuentana Beneficiorum 14 Decembris 1601. d. 51.
Bergomen. Fructuum 11. Maii 1609. dec. 4 8.
Bononien. Remiſſionis mercedis. 11. Dec. 1600. dc. 11.
19 Februarii 1601. dec. 23.
Bononien. Pecuniaria. 11. Decembr. 1600. dec. 12.
28. Iuoii 1602. dec 77.
Bononien. Fideicom. de Mangiolis 26. Februarij 1603. dec. 98.
20. Iunii 1603. dec. 120.
23. Ianuarii 1604. dec. 152.
26. Martii 1604. dec. 166.
14. Iunii 1604. dec. 184.
10. Ianuarii 1605. dec. 218.
22. Aprilis 1605. dec. 231.
22. Iunii 1605. dec. 241.
13. Februarij 1606. dec. 27.
14 Decemb. 1607. dec 3/8.
9. Iunii 1608. dec. 419.
Bononien. Cenſus de Gratiolis 31. Maii 1606. dec. 294.
5. Martii 1603. dec. 100.
Bononien. de Beroaldis. 15. Decembris 1603. dec. 143.
10. Martii 1604. dec. 159.
Bononien. Scrici 8. Iuoii 1607. dec. 452.
30. Maii 1608. dec 415.
Bononien. Tranſactionis 5. Decembr. 1607 dec. 374.
Bononien. Bonorum de Manſumatico 26. Oct. 1607. dec. 370.
6. Februarii 1609. dec. 445.
Bononien. Reſidui preti 29. Februarii 1608. dec. 394.
9 Maii 1608. dec. 418.
Bononien. de Pepulis 19 Martii 1608. dec. 402.
12. Decembr. 1608. dec. 435.
Brixien. Capellæ 11. Maii 1601. dec 30.
28 Februarii 1609. dec. 193.
25 Maii 1609. dec. 472.
Brachaten. Parochialis 26. Iunii 1606. dec. 306.
1. Iulii 1606. dec. 486.
Burgen. Seruitii 15. Decembr. 1603. dec. 144.
Burgen Iuris Lucrandi fructus 16. Ian. 1604. d. 148.
Burgen. Iuriſdictionis 16. Februarii 1604. dec. 448.
21 Maii 1607. dec. 346.
Burgen. admiſſionis ad babitum 20. Dec. 1604. d. 215.
Burgen. Beneficii de Robredo 19. Dec. 1605. d. 262.
6 Iulii 1607. dec. 367.
Burgen. Præeminentiarum. 3. Iunii 1605. dec. 234.
3. Martii 1608. dec. 396.

INDEX PRIMVS.

Burgen. Præeminentiarum, 19. Nouembris 1609. dec. 491.
Cæſenaten. de Cacciaguerris. 26. Ianuarij 1601. dec. 17.
Cæſenaten. Lucri Dotis. 5. Nouembris 1601. dec. 43.
15. Decembris 1604. dec. 213.
Cæſenaten. Bonorum. 4 Febuarii 1608. dec. 388.
24. Nouembr. 1608. dec. 430.
Cæſenaten. de Aldinis. 4. Februar. 1608. dec. 389.
20. Iunij 1608. dec. 423.
9. Decembris 1609. dec. 496.
CAESARAVGVSTANA Attentatorum. 17. Iunij 1602. dec. 73.
Cæſarauguſtana de Maella 28. Iunij 1604. dec. 194.
Cæſarauguſtana Portionis 3. Iulij 1606. dec. 314.
Cæſarauguſtana Præeminentiarum 13. Martij 1609. decis. 452.
CALAGVRITANA Beneficij 8. Martij 1604. deciſ. 158.
5. Martij 1608. dec 397.
2. Maij 1608. dec. 407.
Calaguritana Sepulturæ 17. Maii 1606. dec. 291.
Calaguritana Naturalitatis 3. Iulij 1606. dec. 313.
Calaguritana Beneficij de Aulcio 3. Iulii 1606. deciſio. 312.
17. Iunii 1609. dec. 474.
Calaguritana Iuriſprouidendi. 18. Decembris 1606. dec. 325.
9. Martii 1607. dec. 336.
4. Iulii 1607. dec. 365.
Calaguritana Decimarum de Tritio. 23. Maii 1608. dec. 414.
Calciaten. Legionen. Præſtimoniorum 10. Decembris 1604. dec. 212.
Campten. Beneficiorum 18. Decembris 1600. dec. 14.
Camerien. Dotis 28. Maii 1601. dec. 33.
31. Maij 1602. dec. 65.
19. Decembris 1603. dec. 146.
Caputaquen Frumenti. 16. Ianuarii 1608. d. 383.
Cauaillen. Mercellariæ 10. Martii 1606. d. 273.
Caurien. Penſionis 15. Ianuarii 1607. dec. 328.
Celſonen. Præceptoriæ. 14. Maii 1604. dec. 177.
28. Iunii 1604. dec. 196.
4. Februarii 1605. dec. 225.
1. Iulii 1605. dec. 246.
16. Decembris 1605. dec. 259.
2. Iunii 1606. dec. 296.
Celſonen. Canonicatus 22. Maii 1606. dec. 292.
31. Ianuarii 1607. dec 332.
1. Iunii 1607. dec. 347.
Collen. Penſionis. 5. Maii 1604. dec. 171.
9 Iunii 1604. dec. 183.
Compoſtellana Theſaurariæ. 24. Martii 1608. deciſio 404.
Conchen. Decimarum de Torre el monte 6. Aprilis 1609. dec. 466.
Conchen. Archipresbiteratus 27. Nouembris 1606. dec. 317.
Corduben. Præſtimoniorum, 13. Nouembr. 1602. dec. 82.
Corduben Beneficii 19. Nouembris 1607. dec. 373.
Corduben. Redecimarum. 26. Martii 1607. dec. 339.
16. Nouembr. 1607. dec. 372.
14. Martii 1608. dec. 400.
Cremonen. Capellaniæ 2. Aprilis 1601. dec. 25.
Cryptæ ferratæ ſeu nullius iuriſdictionis 6. Aprilis 1609. dec. 456.
Eſina Saluiani Interdicti. 9. Aprilis 1601. dec. 28.
18. Martii 1602. dec. 62.
Eſina Fideicommiſſi. 26. Ianuarii 1604. dec. 154.
23. Martii 1604. dec. 167.
3. Decembris 1604. dec. 210.
17. Februarii 1606. dec. 271.
Fauentina de Paſſis. 28. Nouembris 1603. dec. 136.
28. Ianuarii 1605. dec. 222.
27. Aprilis 1605. dec. 233.
Fauentina Dilationis 16. Ianuarii 1609. dec. 440.
Feltren. Præbendæ. 28. Maii 1604. dec. 180.
6. Iunii 1605. d. 235.
14. Nouembris 1605. dec. 149.
16. Decembris 1605. dec. 258.
Ferrarien. Prædii 10. Maii 1606. dec. 289.
Firmana Iuriſpatronatus 3. Iulii 1600. dec. 7.
30. Martii 1609. dec. 461.
Firmana Reſtitutionis dotis. 21. Maii 1603. dec. 11.
7. Maii 1604. dec. 173.
Firmana Lucri dotis 8. Martii 1602. dec. 60.
Florentina Pecuniaria. 6. Aprilis 1601. dec. 27.
8. Iunii 1601. dec. 36.
1. Martii 1602. dec. 59.
Fulginaten. Fideicommiſſi 5. Decembris 1605. dec. 253.
2. Decembris 1609. dec. 495.
Gerunden. Statuti 21. Aprilis 1606. dec. 283.
26. Iunii 1606. dec. 307.
Gerunden. Prioratus 16. Nouembris 1605. dec. 251.
Gerunden. Iuris interessendi in Capitulo 6. Nouembr. 1609. dec. 497.
Giennen. Augmenti Congrui 28. Iunii 1600. dec. 5.
Hiſpalen. Diſtributionum 2. Maii 1603. dec. 108.
Hiſpalen. & Corduben. præſtimoniorum 26. Iunii 1606. dec 309.
6. Iunii 1607. dec. 350.
Imolen. Diuiſionis 8. Februarii 1608. dec. 390.
16. Iunii 1608. dec. 421.
27. Martii 1609. dec. 459.
Interamnen. Pecuniaria 17. Februarii 1603. dec. 94.
23. Iunii 1603. d. 123.
12. Iunii 1606. dec. 97.
31. Ianuarii 1607. dec. 331.
16. Iunii 1608. dec. 384.
Interamnen. Compromiſſi 10. Decembr. 1604. d. 211.
19 Ianuarii 1605. dec. 220.
Legionen. Canonicat. 3. Iunii 1602. dec. 68
2. Decembris 1602. dec. 87.
Lucana Iuriſpatronatus. 16. Nouembr. 1602. dec. 29.
21. Maii 1603. dec. 112.
7 Maii 1604. dec. 174.
14 Febr. 1605. dec. 229.
27 Aprilis 1605. dec. 232.
12 Iunii 1606. dec. 298.
8. Iunii 1607. dec. 351. 4. Iulii 1608. dec. 416.
Lucana Parochialis. 21. Februarii 1603. dec. 96.
16 Maii 1603. deciſ. 110.
Lugdunen Computorum 11. Decembr. 1609 d. 498.
Maceraten. Cenſus 24. Ianuarii 1603. dec. 15.
Maceraten Legati 12. Februarii 1606. deciſ. 272.
Maioricen. Penſionis 12. Ianuarii 1607. dec. 326.
Mantuana dationis inſolutum 5. Maii 1609. dec. 470.
Mediolanen Euictionis 5. Maii 1603. dec. 109.
Mediolanen. Penſionis 4. Iulii 1603. dec. 317.
Mediolanen. Decimarum 19. Nouembr. 1605. d. 261.
10. Aprilis 1606. dec. 279.
Mediolan. Sponſalium 19 Decembris 1608. d. 457.
Meliten. Parochialis 27. Iunij 1603. dec. 124.
Mileuitana Parochialis 26. Iunii 1606. dec. 305.
Montis faliſci Beneficii 26. Mart. 1604. dec. 165.
Montis Regalis Iuriſdictionis. 6. Aprilis 1601. dec. 26.
19. Nouembr. 1601. dec. 46.

Montis

Digitized by Google

INDEX PRIMVS.

Montis Regalis Iuriſdictionis.11.Ianuarii 1602.d.52.
Nouembr.1602. dec.88.
24.Ianuarii 1603. dec.92.
12.Decembr.1603. dec.142.
8.Martii 1604. dec.157.
24.Maii 1604. dec.179.
5.Iulii 1604. dec.197.
15.Nouembr.1604. dec.203.
20.Iunii 1605. dec.238.
27.Nouembr.1606. dec.317.
25.Iunii 1607. dec.360.
Narnien. Confinium. 10. Decembris 1603. deciſ. 140.
15.Martii 1604. dec.160.
10.Maii 1604. dec.176.
7.Februarii 1605. dec.226.
7.Aprilis 1606. dec.278.
18.Decembris 1606. dec.324.
NAZARENA Penſionis 15. Ianuarii 1607. deciſio. 327.
NEAPOLITANA Pecuniaria 3.Martii 1608. deciſ. 395.
Neapolitana S.Iacobi de Chiaia 17. Maii 1604. deciſ. 178.
NEBIEN.Rectoriæ 17.Iunii 1604. dec.185.
NERITONEN.Bonorum 2.Decembris 1602. deciſ. 86.
NOVARIEN.Beneficii 19.Decembris 1603. deciſio 145.
7.Maij 1604. dec.172.
NVCERINA Paganorum 4.Iulii 1607. dec.366.
OPPIDEN.Iuriſpatronatus 5.Maii 1606. dec.287.
18.Iunii 1607. dec.355.
11.Februarij 1608. dec.392.
OSCEN. Penſionis 27.Iunii 1601. dec.40.
OVETEN.Mercedis. 12. Decembris 1605. deciſio 256.
5.Maij 1606. dec.288.
2.Aprilis 1606. dec.341.
4.Iulii 1607. dec.364.
30.Maii 1608. dec.416.
Oueten.Beneficiorum 27.Iunii 1609. dec.475.
Pacen.Decimarum dell'Hebrero.29. Ianuar. 1601.d. 16.
4.Iunii 1601. deciſ.35.
13.Iunii 1601. dec 38.
9.Iunii 1603. dec 118.
21.Iunii 1604. dec.187.
13 Iunii 1605. dec.237.
5.Decembris 1605. dec.254.
14. Aprilis 1606. dec.281.
Padebornen. Canonicatus 24. Martii 1608. deciſio 403.
28.Nouembr.1608. dec.431.
Palentina Beneficii 4.Iulii 1608. dec.425.
Pampilonen.Parochialis de Stella.12.Nouembr.1601. dec.45.
15.Martii 1602. dec.61.
8.Nouembris 1602. dec.81.
23.Iunii 1603. dec.121.
28.Iunii 1604. dec.193.
24 Nouembr.1604. dec 206.
Pampilonen.Parochialis de Ianzi.1.Decembr. 1603. dec.139.
19.Martij 1604. dec.163.
22.Martii 1604. dec.164.
30.Aprilis 1604. dec.170.
21.Iunii 1604. dec.188.
5.Iulii 1604. dec.202.
1.Iulii 1605. dec.247.
14.Decembr.1605. dec.263.
26.Octobris 1607. dec.369.
23.Maii 1608. dec.413.
9.Februarii 1609. dec.447.
Pampilonen.Statutorum 16.Ianuarii 1604. dec.149.
Papien.Iuriſpatronatus 18 Aprilis 1603. dec.149.
Papien.Iuriſpatronatus.18. Aprilis 1603. dec.105.
12.Ianuarii 1604. dec.147.
Papien.Coadiutoriæ.20.Nouembris 1606. dec.315.
5.Nouembris 1607. dec.371.
Papien.Salarii 26 Ianuarii 1609. dec.442.
Parmen.Penſionis.4.Iulii 1603. dec.125.
21.Iunii 1604. dec.186.
Patauina Decimettæ.23.Ianuarii 1602. dec.55.
20.Nouembr.1602. dec.85.
10.Martii 1603. dec.101.
14.Nouembr.1603. dec.132.
29.Nouembr.1604. dec.207.
16.Ianuarii 1606. dec.266.
13.Martii 1606. dec.276.
Patauina Capellaniæ 31.Maii 1606. dec.293.
Patauina Attentatorum 13.Ianuarii 1606. dec 265.
Peruſina ſeu Tudertina bonorum 4. Iulii 1601. dec. 41.
5.Iunii 1602. dec.69.
Peruſina Penſionis 22.Iunii 1607. dec.359.
Peruſina Liquidationis Fructuum 12. Ianuarii 1609. dec 439.
Peruſina Fideicommiſſi.4.Maii 1609. dec.467.
Pientina Iuriſpatronatus.28. Ianuarii 1608. deciſio 386.
13.Martii 1609. dec.453.
26.Ianuarii 1609. dec.443.
Portugallen.Penſionis 16.Iunii 1606. dec.199.
15.Decembr.1606. dec.322.
23.Martii 1607. dec.338.
16.Martii 1609. dec.455.
Rauenaten.Tranſactionis 30 Ianuarii 1606. deciſio 268
REATINA Prædii 15.Martii 1604. dec 161.
REGIEN.Prioratus.14.Iunii 1602. dec.72.
19.Decembr.1602. dec.90.
11.Aprilis 1603. dec.103.
25.Iunii 1604. dec.191.
4.Februarii 1605. dec.224.
Romana Affictus Buceæ 14.Martii 1603. dec.102.
Romana Amotionis inſignium 5 Iulii 1604. dec.201.
Romana Aromatariæ 28 Iunii 1606. dec.310.
Romana Adminiſtrationis de Raynetiis 18. Iunii 1607. dec.356.
11.Ianuarii 1608. dec.382.
Romana Accomanditæ 20.Martii 1609. dec.456.
Romana Bonorum de Soderinis 26.Iunii 1602. d.76.
28.Aprilis 1603. dec.107.
23.Iunii 1603. dec.122.
Romana Bonorum de Ceulis 28.Ianuarii 1605. dec. 221.
Romana Bonorum 25.Iunii 1609. dec.484.
Romana Cenſus 21.Iunii 1602. dec.74.
9.Iunii 1603. dec.1 7.
21.Iunii 1604. dec.189.
25. Iunii 1604. dec 190.
27.Iunii 1605. dec.244.
28.Aprilis 1608. dec.406.
Romana Cenſus 12.Maii 1608. dec.412.
22.Iunii 1609. dec.487.
Romana Caſalis portus 29.Octobris 1603. dec.119.

INDEX PRIMVS.

Romana Caſalis Turris Vergatę 19.Iunij 1606. dec. 301.
7.Maii 1607.
Romana ſeu Anagnina Cambiorum, 11. Decembris 1606. dec.321.
Romana Depoſiti, 5.Iunij 1600. dec.1.
3.Iulij 1600. dec.8.
7.Februarii 1601. dec.22.
10.Decembris 1601. dec.49.
10.Iunii 1602. dec.71.
Romana Domus, 17. Februarij 1603. dec.95.
27.Iunii 1607. dec.363.
ROMANA de Bombellis 14.Nouembris 1603. dec. 131.
Romana Domorum 28.Aprilis 1606. dec.268.
Romana de Carauagijs 19.Ianuarii 1607. dec.329.
Romana Domus & Cenſus.4.Iulij 1608. dec.427.
16.Februarij 1609. dec.449.
Romana Dotis,& Legati 11.Ianuarii 1608. dec.381.
Romana de Magdalenis 30. Ianuar. 1609. d.444.
Romana de Lucatellis 30.Octobris 1609. dec.488.
Romana Emphyteoſis. 18.Maij 1601. dec.32.
26.Iunii 1602. dec.75.
4.Iulij 1603. dec. 126.
28.Nouembr. 1603. dec.137.
4.Iulii 1604. dec.199.
Romana Fideicommiſſi de Marganis 28. Nouembris 1608. dec.432.
Romana Fideicommiſſi 27.Iunij 1608. dec.427.
22.Iunii 1609. dec.480.
Romana Fideiuſſionis 20.Nouembr. 1602. dec.84.
Romana Iuris Congrui. 5.Iunii 1608. dec.2.
Romana Inuentarii 19 Ianuarii 1604. dec.151.
Romana Legati de la Porta.30.Martii 1601. dec.24.
1.Iunii 1601. dec.34.
3.Decembris 1601. dec.48.
Romana Liberationis à fideiuſſione 31.Maii 1604.d. 181.
Romana Laudi 19.Decembris 1608. dec.438.
Romana Liquidationis fructuum 19.Nouembr.1608. dec.429.
Romana Lucri dotis 23.Martii 1609. dec. 457.
Romana Molendini.12.Decembr.1608. dec.434.
6.Februarij 1609. dec.446.
Romana Melioramentorum 6.Nouembris 1609. dec. 449.
Romana Officij 5. Iulij 1604. dec.200.
Romana Pecuniaria 4.Maii 1601. dec.29.
12.Nouembr.1601. dec.44.
24.Februarij 1605. dec.228.
12.Decembr. 1605. dec.257.
26.Ianuarij 1607. dec.330.
Romana Primogenituræ de S.Cruce.24.Maii 1602.d. 64.
Romana Quatuor millium 30.Octobris 1609. dec. 488.
Romana Redditionis Computorum 22.Martii 1602. dec.63.
Romana Releuationis indemnitatis 26. Decembris 1602. dec.92.
26.Maii 1603. dec.114.
Romana Retractus 26.Iunii 1606. dec.308.
Romana Reſciſſionis Contractus. 1. Decembr. 1608. dec.433.
Romana Remiſſionis Affictus. 20.Iunii 1608. dec. 422.
Romana Saluiani Interdicti.10.Decembris 1601.dec. 50.
8.Februarii 1602. dec.56.
1.Martii 1602. dec.58.
1.Iulij 1607. dec.348.
10.Decembris 1603. dec.130.
10.Maii 1604. dec.175.
17.Decembris 1604. dec.214.
Romana S. Thomæ in formis. 14.Ianuarii 1602. dec. 54.
21.Februarii 1603. dec.97.
10.Martii 1606. dec.274.
27.Iunii 1607. dec.361.
Romana Societatis 5.Iunii 1602. d.70.
Romana Spolii.28.Ianuarij 1608. dec.387.
4.Iunii 1608. dec.417.
Romana Tranſactionis. 5.Iulii 1604. dec.198.
19.Nouembris 1604. dec.204.
22.Decembris 1604. dec.216.
Romana Vineæ de Brunis 19.Nouembris 1603. dec. 1351.
22.Iunii 1605. dec.239.
28.Iunii 1606. dec.311.
19.Februarii 1607. dec.335.
Romana Vineæ de Fabris. 20.Decembris 1604. deciſ. 216.
13.Februarii 1606. dec.269.
Romana Vineæ de Corbinellis 2.Decembris 1609.deciſ.494.
Sabinen. Decimarum. Archipresbiteratus 27.Decemb. 1600.dec.18.
Sabinen. Decimarum. 11.Februarii 1606. dec.227.
16.Martii 1609. dec.454.
1.Iulii 1609. dec.485.
Sabinen. Villettarum 18.Maii 1617. dec.344.
30.Martii 1609. dec.460.
1.Iulii 1609. dec.474.
Senogallien. Emphyteoſis 11.Februarii 1608. d 391.
Siracuſana Quartæ 14.Martii 1607. dec.337.
Spoletana Bonorum. 13.Iunii 1601. dec.37.
Spoletana Dotis.9.Maii 1608. dec.411.
9.Martii 1609. dec.451.
Spoletana Dotis. Laudi 12.Februarii 1607. dec.333.
SVTRINA IVRISPATRONATVS 21. Aprilis 1603. dec.106.
Tarraconen. Præpoſiturarum 30. Octobris 1600.dec. 9.
14.Ianuarii 1602. dec.53.
6.Nouembris 1602. dec.80.
4.Iulii 1603. dec.118.
27 Iunii 1605. dec.242.
14.Decembris 1603. dec.377.
Tarraconen. Attentatorum, 2. Decembris 1605. dec. 252.
23.Ianuarii 1606. dec.304.
17.Decembris 1607. dec.380.
14.Martii 1608. dec.399.
4.Iunii 1608. dec.418.
Taurinen. Decimarum. 4. Decembris 1606. deciſ. 319.
30.Martii 1607. dec.340.
18.Maii 1607. dec.345.
27.Iunii 1607. dec.362.
10.Martij 1608. dec.398.
Terdonen. Præpoſituræ. 1.Decembris 1600. deciſ.10.
3.Februarii 1601. dec.20.
28.Octobris 1601. dec.42.
Terdonen. Iuriſpatronatus.6. Aprilis 1609. deciſ. 464.
15.Iunii 1609. dec.477.

TE-

INDEX PRIMVS.

TERVLEN. Cantoriæ 13. Iunij 1607. decis. 353.
THEANEN. Cenſus. 19. Nouemb. 1604. dec. 205.
Theanen. Tranſactionis 17. Decembris 1607. dec. 379.
TIBVRTINA Capellaniæ. 22. Aprilis 1605. dec. 230.
16. Decembris 1605. dec. 250.
TOLETANA Penſionis 11. Maij 1601. dec. 31.
Toletana Parochialis de ebincon. 28. Nouembr. 1601.
Toletana Decimarum. 28. Februarii 1603. dec. 99.
17. Nouembris 1603. dec. 134.
11. Februarij 1604. dec. 156.
31. Ianuarij 1605. dec. 223.
5. Nouembris 1605. dec. 248.
7. Aprilis 1606. dec. 277.
13. Iunij 1608. dec. 420.
Toletana Capellaniæ 26. Maii 1605. dec. 113.
TVDERTINA, ſeu Peruſina Bonorũ, vide Peruſina.
Tudertina Aſſignæ 18. Iunii 1607. dec. 364.
TVLLEN. Canonicatus 27. Martij 1609. dec. 458.
VALENTINA Gabellæ. 9. Iunij 1600. dec. 3.
Valentina Mercedis. 2. Iunij 1603. dec. 116.
17. Nouembr. 1603. dec. 133.
Valentina Parochialis de Palma 2. Iunij 1606. d. 295.
VALLISOLETANA iuris nominandi 8. Iunij 1605. dec. 236.
VENETA ſeu nullius Decimarum 15. Nouembr. 1601. dec. 83.
Veneta Cenſus 17. Aprilis 1606. dec. 282.
Vercellen. Archipresbiteratus. 6. Iunij 1608. decis. 349.
22. Aprilis 1608. dec. 405.
4. Iulij 1608. dec. 428.
VITERBIEN. Executionis rei iudicatæ, vel fideiuſſionis. 26. Iunii 1600. dec. 4.
29. Ianuarij 1601. dec. 19.
Viterbien. Fideicommiſſi. 18. Aprilis 1603. dec. 104.
5. Aprilis 1604. dec. 168.
19. Ianuarii 1605. dec. 219.
16. Februarii 1607. dec. 374.
23. Iulii 1607. dec. 368.
5. Maii 1608. dec. 409.
30. Martii 1609. dec. 462.
22. Iunii 1609. dec. 482.
Viterbien. Bonorum 12. Maii 1606. dec. 290.
Viterbien. de Franguellis 27. Maii 1609. dec. 473.
VRBEVETANA Affictus. 11. Februarii 1602. d. 57.
19. Martii 1604. dec. 162.
Vrbeuetana Fideicommiſſi. 27. Ian. 1606. dec. 267.
10. Decembr. 1607. dec. 375.
15. Decembris 1608. dec. 436.
3. Aprilis 1604. dec. 463.
27. Nouembr. 1609. 493.
Zamoren. Decimarum 24. Ianuarii 1601. dec. 39.

INDICIS PRIMI FINIS.

Digitized by Google

INDEX SECVNDVS

PRINCIPALIVM MATERIARVM

QVAE IN HIS DECISIONIBVS CONTINENTVR.

A

A Ccommanditæ d.456.
Dminiſtrationis de Raynerijs d. 356.
Dmiſſionis ad habitum d.215.
Ffictus dec.57.162.
Ffictus Roceæ dec.102.
Montionis inſignium d.201.
Rebipresbiteratus dec.18.317. 349.405 418.
Aromatariæ d.310.
Aſſecurationis. d 66.78.119.192.
Aſſignæ d.364.
Attentatorum d.73.252.265.304.380.399.418.
Augmenti Congruæ d.5.

B

B Eneficij dec.14.51.145.158.165.172.195.243. 245.262 312.325.36/.373.385.397 407.425. 474.475.
Bonorum dec.37.41.66.86 150.290.370.388.430. 445 454.
Bonorum de Soderinis d.76.107.122.
Bonorum de Ceulis. d.221.

C

C Ambiorum d.321.
Aoonicatus d.21.68.87.292.332.347.403.418.
Cantoriæ d.353.
Capellæ d.30 393.472.
Capellaniæ d.25.113.230.250.295.
Caſalis Turris Vergatę d.301.343.
Caſalis Hortus dec.119.
Cenſus dec.15 75.100.117.185.190.205.208.240. 260.282.284.302.406.408.412.450.487.
Coadiutoriæ dec.315.371.
Compromiſſi dec.211.220.
Computorum d.448.
Confinium dec.140.160.176.226.278.334.

D

D Ationis in ſolutum dec.470.
Ecimarum d.39.83.99.139.156.223.227.248. 261.277.279.319.340.345.362.398.420.454.485.
Decimarum dell Hebreo d.16.35.38.118.187.237. 254.281.
Decimarum de Tritio dec.414.
Decimarum de Torre el monte dec.466.
Decimeriæ dec.55.85.101.132.207.266.276.
De Aldinis dec.389.423.496.
De Beroaldis dec.143.159.
De Bombellis dec.131.
De Caceiaguerris dec.17.
De Carauagijs dec.329.
De Franguellis dec.473.
De Lucatellis d.488.
De Magdalenis dec.444.
De Miella dec.194.
De Pepulis dec.402.435.
De Paſijs dec.136.222.233.
Depoſiti dec.1.8.22.49.71.
Dilationis dec.440.
Diſtributionum dec.108.
Diuiſionis dec.390.421.459.
Domus dec.67.95.357.363.
Domus & Cenſus dec.427.449.
Domorum dec.286.
Dotis. dec.33.65.146.411.451.
Dotis & Legati dec.381.

E

E Mphyteoſis dec.32.75.126.137.199.391.
Victionis dec.109.
Exequutionis rei iudicatæ, vel fideiuſſionis dec.4.19.

F

F Ideiuſſionis dec.84.
Ideiuſſionis, ſeu exequutionis rei iudicatæ deciſ. 4.19.
Fideicommiſſi dec.104.154.167.168.210.219.264. 268.271.285.318.368.375.409.414.436.467.480. 482.493.495.
Fideicommiſſi de Mangiolis dec.98.120.152.166. 184.218.231.241.270.300.378.419.
Fideicommiſſi de Gratiolis dec.294.
Fideicommiſſi de Marganis dec.432.
Fructuum dec.376.401.468.476.
Frumenti dec.383.

G

Gabellæ dec.3.

I

I Ntereſſe dec.6.
Nuentarij dec.151.
Iuriſdictionis d.26.52.88.92.142.155.157.179.197. 203.238.316.346.360.448.465.471.
Iuris iurandi fructus dec.148.

Iuris

INDEX SECVNDVS.

Iuris congrui dec.2.
Iuris intereſſendi in capitulo dec.450.497.
Iuris nominandi dec.236.
Iuris prouidendi dec.323.336.365.
Iuriſpatronatus d.7.79.106.112.115.174.229.232.287.298.351.355.386 392.426.443.453.461.467.477.

L

LAudi dec.303.373.438.
LEgati d.3.272.
Legati della porta dec.24.34.48.
Liberationis à fideiuſſione, dec.181.
Liquidationis fructuum dec.429.439.
Lucri dotis dec.43.60.213.457.

M

MArtellariæ dec.273.
MEtoramentorum dec.489.
Mercedis dec.116.133.256.288.341.364 416.
Molendini dec.434.446.
Montium dec.26.

N

Naturalitatis dec.313.

O

Officij. dec.209.

P

PArochialis dec.96.100.124.305.306 486.492.
PArochialis de Stella dec.45.61.81.121.193.206.
Parochialis de Chincon. dec.47.
Parochialis de Ianzi dec.139.163.164.170.188.202.247.263.369.413.447.
Parochialis de Palma dec.295.
Pecuniaria dec.12.27.29.36.44.55.77.94.123.228.255.257.275.292.320.330.331.342.384.395.
Penſionis dec 31.40.125 127.171.183.186.280.290.326.327.328.338.359.455.
Portionis dec.314.
Præbendæ dec.180.235.249.258.
Præeminentiarum dec.234.345.452.491.
Præceptoriæ dec.177.196.225.246.259 296.
Prædij dec.161.289.
Præſtimoniorum dec.82.222.309.350.
Præpoſituræ dec.10.20.42.
Prepoſiturarum dec.9.53.80.128.242.377.
Primogeniture de S. Cruce dec.64 93.
Prioratus dec.72 90.103.181.224.251.441.469.483.

Q

QVartę dec.337.
QVatuor milliũ. dec.488.

R

REctoriæ dec.155.
REdecimarum dec.339. 372.40 .
Redditionis Computorum dec.63.
Releuationis indemnitatis dec.92.114.359.
Remiſſionis mercedis dec.11.23.
Remiſſionis Affictus dec.422.
Reſidui pretij dec.394.410.
Reſtitutionis dotis. dec.111.173.
Reſciſſionis contractus dec.433.479.
Retractus dec.308.

S

SAlarij dec.442.
SAluiani interdicti dec.28.50.56.58.62.348.
S.Angeli dec.89.138.169.209.
S.Iacobi de Chiaia dec 178.
S.Thomę in formis dec.54.97.130.175.214.274.361.
Sepulturæ dec.291.
Sequeſtri dec.153.
Serici dec.415.
Seruitij dec.144.
Societatis dec.70.
Spolij dec.115.141.182.387.417.
Sponſalium dec.437.
Statuti dec.149.283.307.

T

THeſaurariæ dec.104.
TRanſactionis dec.198.204.216.268.374.379.

V

VIllettarum dec.344.460.474.
VIneæ de Brunis dec.135.239.311.335.
Vineæ de Fabris dec.216.269.
Vineæ de Corbinellis dec.494.

F I N I S.

INDEX

INDEX TERTIVS

RERVM ET VERBORVM

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

D. ſignificat deciſionem. Primus numerus numerum Deciſionum, ſecundus numerus numerum Deciſionis.

ABBAS.

QVando Epiſcopus ſit lo co Abbatis vide Epiſcopus.

Abbas eſt caput Capituli, non de Capitulo. dec. 283. num. 3.

ABLATIVVS.

Ablatiuus abſolutus prolatus ab eo qui habet facultatē diſpōnēdi importat diſpoſitionē. dec. 390. n. 1.

ABSOLVTIO.

An ſtante enormiſſima læſione, requiratur abſolutio à iuramento. d. 268. num. 3.

Abſolutio à iuramento ſemper eſt neceſſaria, niſi conſtet de enormiſſima læſione per ſententiam. dec. 268. num. 4.

Abſolutio ſupponit vinculum d. 267. num. 11.

ABSENS A CHORO.

Vid. Diſtributiones quotidianæ.

ACCESSORIVM.

Sublato principali, tollitur acceſſorium. d. 395. nu. 2.

Acceſſorium attenditur vti principale, quando in eo militat diuerſa ratio. d. 447. num. 4.

ACQVIRERE.

Acquirens de communi pecunia, ſibi acquirit. deciſ. 290. num. 1.

Acquiſitio facta nomine proprio præſumitur facta de proprijs pecuniæ. d. 290. num. 2.

ACTIO.

Actio perſonalis non tranſit in ſingularem ſucceſſorē d. 56. nu. 11.

Domino contra ſubditum negantē ſe ſubditum, cōpetit actio in rem, vel officium iudicis. d. 354. num. 3.

Ioannis eſt actio quam inopia debitoris excludit. dec. 423. num. 3.

Quando plures actiones oriuntur ex diuerſis factis, poſſunt ſimul, & ſemel intentari, ſiue ſint omnes criminales, ſiue ciuiles, ſiue mixta. d. 434. nu. 1.

Actio ex conducto eſt perſonalis. d. 489. num. 2.

Actiones ſuper bonis competene, poſt confiſcationem bonorum transferuntur in fiſcum. d. 36. nume. 6.

ACTVS.

Actus Capitulares non effectuoſi conſtituunt in quaſi
490. *poſſeſſione, in caſu.* d. 190. num. 4. 490.

An, & qua poſſeſſio acquiratur per vnicū actum. vid. *Poſſeſſio.*

Actus præſumitur factus eo modo qui fieri poterat d. 84. num. 4.

Actus iudicialis non requirit locū loci, vel inuocationem vel rogitum, pro ſui validitate. d. 88. nu. 8.

Actus ſubſequens declarat antecedentem. d. 129. n. 5. d. 245. num. 3. vid. *Obſeruantia.*

Magis attenditur cauſa actus, quàm ipſe actus. dec. 134. num. 1.

In dubio, vt actus valeat prius præſumitur quod eſt poſterius. d. 151. num. 4.

Non prohibitus facere aliquem actum, poteſt illum pro ſuo arbitrio facere. d. 203. num. 8. & 9.

Actus ſubſequens præſumitur factus ex titulo præambulo. d. 242. num. 4.

Actus præſumitur factus tempore licito, ad illius validitatem, & ad effugiendum vitium attentatorum. d. 252. num. 4.

Faciens actum ſine præiudicio ſuorum iurium, ſibi non præiudicat. d. 286. num. 7.

Actus non ſunt interpretandi præter intentionem agētis. d. 318. num. 6.

Actum vno modo faciens, non alio modo facturus, non poteſt aliam viam eligere. d. 322. num. 5.

Actum faciens, intelligitur eo modo facere, quo melius fieri poteſt. d. 322. nu. 6.

Actus iudicialis probat abſque teſtibus. d. 354. nu. 10.

Actus publicus non eget teſtibus ad illius probationē. dec. 354. num. 11.

Actus abſque dolo factus, ad iracundiam prouocat facit offenſam. d. 447. num. 4. 493.

ACTA.

Fideiuſſor qui vult vti actis contra principalem factis in cauſa ſeparata debet illa proprijs ſumptibus transport e. dec. 1.

Acta facta contra vnum ex creditoribus, quando probent contra alium creditorem. d. 98. nu. 1. abut.

Acta, ſeu proceſſus non afficit non citatum. deciſ. 110. nu. 4.

Acta facta in iudicio criminali, non probant in ciuili inter diuerſas perſonas, licèt ſocios. d. 319. nu. 2.

Actorum tranſportatio. vid. *Tranſportatio.*

Acta producta probant contra producentem. d. 127. nu. 4. vid. *Productio.*

Acta

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Acta poſt inhibitionem Rotalem facta a non habente iuriſdictionē, ſi deinde ſuperueniat iuriſdictio, poſſunt reuocari.d.315.

ACTOR.

Ab actore iudicium eſt metiendum.d.42.num. 4.dec. 452.num.7.& 490.num.6.

Non poteſt quis eſſe actor, & teſtis.d.160.nu.5.

Actore non probante reus abſoluitur.d.215. nume.3.

ADIECTVS SOLVTIONI.

Vid. Solutio.

ADIMPLERE.

Non adimplens, praeſtando intereſſe dicitur adimpleuiſſe d.198.num.5.

Quod declara, vt num.6.

ADITIO HÆREDITATIS.

Aditio haereditatis probatur ex ſolutionibus debitorū, & ex actibus iudicialibus, extraiudicialibus.d. 168.nu.1.

Tutrix poteſt ſola, nomine infantis pupilli adire haereditatem.d.168.nu.2.

Tempus adeundae haereditatis durat 30. annis. deciſ. 285.nu.7.

Haeredi praefigi poteſt tempus ad deliberandum, an velit adire, ad inſtantiam creditorū.d.285.n.8.

An ex actibus de quibus n.1.3.4.5.& 6. inducta ſit aditio.d.318.

Adire qui non poteſt facto alterius, trāſmittit haereditatem etiam ad extraneum.d.351.nu.[illegible]. 5. 5.

ADMINISRATIO, ADMINISTRATOR.

Adminiſtrator haereditatis tenetur reddere rationem ante purificatū fideicommiſſum, de pecunijs quae debebant inueſtiri.d.93.n.2.& 4.

Adminiſtrator non tenetur reddere rationem, ante officium finitum, niſi conſtiterit de mala adminiſtratione.dec.93.nu.3.

Adminiſtrator de facto, tenetur reddere rationem ante finitum officium.dec.93.nu.4.

Adminiſtrator haereditatis tenentur compenſare ſuū creditum cum eo quod accipit ex haereditate. de. 228.nu.2.

Deputatio adminiſtratoris arguit bona ſpectare ad deputantem d.242.nu.6.

Vide alios actus, nu.10.& 11.

Adminiſtrator tenetur reddere computa, & reſtituere quae ſuperſunt d.242.nu.11.& 12.

Adminiſtratoris confeſſio non praeiudicat Eccleſiae.d. 266.nu.3.

Adminiſtrator tenetur reddere rationē illi à quo fuit ſtatutus adminiſtrator.d.[illegible] nu.1.& 2. 384.

Adminiſtrator non tenetur reddere totalem rationem niſi finito officio, durante tamen officio tenentur reddere rationem alicuius actus particularis.d. 382.num.3.

Adminiſtrator producens computa, non cenſetur reddere rationem.d.382.nu.4.

AEGIDIANA.

Aegidiana non habet locum quando agitur ſuper re Eccleſiaſtica, vel inter perſonas Eccleſiaſticas; ſecus quando agitur inter laicos de poſſeſſione ſuper re emphiteotica, ſub proprietate Eccleſiae.de. 150.nu.5.

ÆGROTVS. V. INFIRMVS.

Suaſiones factae aegroto ad aliquid agendum non reperiuntur in iure improbatae.d.455.num.6.

ÆSTIMATIO.

Aeſtimatio rei datae in dotem, facit emptionem, & vēditionem.d.157.nu.4.

ÆTAS.

Deputatio curatoris non probat, quem eſſe minorem.d. 219.num.4.

Fides Baptiſmi, concurrentibus adminiculis, probat deſcendentiam, aetatem, & ſimilia.d.219.n.5.d. 334.num.1.& 2.d.482.num.1.

Aetas probatur per teſtes, & ex fide baptiſmi.d.334. num.1.& 2.

AGNATIO.

Ex eo quòd inſtitutione non fuerit habita ratio conſeruandae agnationis, oritur coniectura, quod neque fuerit habita in ſubſtitutione.d.32.nu.8.

Statutum excluſiuum foeminarum propter conſeruandam agnationem, vide verb. ſtatutum.

Ratio conſeruādae agnationis, etiam tacita, eſt ſufficiēs ad inducendum fideicommiſſum.d.267.nu.13.

ALIMENTA.

Donatio facta vt alimenta praeſtentur, non eſt conditionalis, ſed modalis.dec.240. num.2.

Petens alimenta, & ſumptus litis, probare debet paupertatem.d.[illegible] 363.

Taxatio alimentorum fieri debet habito reſpectu ad qualitatem perſonae, quantitatem patrimonij, & redditum.d.390.nu.2.

Habenti alimenta vnde ſe alat, non ſunt debita alimēta quae debentur ex diſpoſitione iuris, vel iudicis officio, ſecus eſt in alimentis quae debentur ex contractu, & ſic iure actionis.dec.402.n.11.& 12.

Stipulatio ad fauorem pauperis pro alimentis, eſt valida d.435.nu.4.

ALIENATIO.

Alienatio fideicommiſſi. Vide fideicommiſſum.

Alienatio in dubio non praeſumitur doloſa, vel fraudulenta d.104.nu.13.

Neceſſitas naturalis praebet iuſtam cauſam alienandi. dec.104.nu.3.

Stante prohibitione alienandi cū facultate reuocandi, alienatio bonorū eſt nulla ab initio, impedit trāſlationē dominij, & repellit alienantem tanquā indignū à reuocatione rei alienatae.d.166.nu.1.

An bona alienata, prohibita tamen alienari, ſtāte facultate reuocandi poſſint reuocari ab illis qui poſtea nati, & concepti ſunt.d.166.num.3. 166.

Bona alienata per prohibitum alienare, poſſunt reuocari a tertio poſſeſſore, etiam per remotiores deſcēdētes, vel conſanguineos, etiāſi adſint proximiores, qui tamen non declarauerint, ſe velle agere. dec.166.num.4.

An & quando alienatio rei locatae dicatur facta, cōprehenſis in locatione, vt comprehenſis, an vere vt tertijs.dec.199.num.7.

Bona litigioſa non poſſunt alienari.d.[illegible] nu.4. 228.

Fallit pro ſoluendis debitis teſtatoris.d. 228. num.5.

Alienatio rei alienae non poteſt fieri in praeiudicium domini d.242.nu.9.

Facultas alienandi data pro dote, intelligitur etiā pro lucro dotis.dec.244.num.2.

Alienatio rei Eccleſiaſticae, in qua interuenit beneplacitum Apoſtolicum, praeſumitur vtilis, quouſque de contrario doceatur d.370.nu.1.

Solem-

INDEX TERTIVS.

Solemnitas,& vtilitas copulatiuè requiruntur in alienatione rei Eccleſiaſticæ.deciſ.374. num.3. dec. 391.nu.1.

Alienans rem Eccleſiaſticam,& conſentiens impetrationi beneplaciti Apoſtolici,non poteſt amplius pœnitere.d.nu.5.

In alienatione rei Eccleſiaſticæ poſt obtentum beneplacitum,non requiritur nouus conſenſus.deciſ. 374.nu.7.

Solemnitas,& cauſa copulatiuè requiruntur in alienatione rei Eccleſiaſticæ.dec.445.num.1.

Cauſa alienandi eſt neceſſitas, vel euidens vtilitas Eccleſiæ.d.445.num.3.

Euidens vtilitas in alienatione rei Eccleſiaſticæ, eſt conſideranda, non ſolum reſpectu valoris fructuum, ſed etiam valoris rei.d.445.num.4.

Ad validitatem alienationis rei Eccleſiaſticæ ſufficit ab initio vtilitas putatiua.d.445.nu. 5.

Tempus Prælati malè alienantis in alionatione rei Eccleſiaſticæ, non computatur in præſcriptione. dec.445.num.8.

ALLEGATIO LAPI.

Allegatio Lap.89.quando habeat locum dec.247.nu. 1.& 3.

ALTERNATIVA.

Abbati non conceditur alternatiua d.51.nu.1.

In alternatiuis electio eſt alternatiuè acquirentis.dec. 137.num.6.

Alternatiua diſpoſitio contentatur vno ex requiſitis. dec.139.nu.1.

ANTIQVVM TEMPVS.

Vid.Tempus.

APOSTILLA.

Apoſtilla poſita in margine inſtrumenti non probat, niſi de illa notarius faciat mentionem in ſubſcriptione.d.101.nu.10.

Inſtrumentum cum apoſtilla in margine,non requirit ſubſcriptionem notarii atteſtantis,ſe apoſtillam ſcripſiſſe,quando eſt certum,à quo inſtrumētum cum apoſtilla fuerit ſcriptum.d.467.num.2.

Contrarium vide,nu.4.5.& 6.

APOCHA.

Apocha erronea,vel facta ad decipiendum,nihil operatur.dec.44.num.2.4.& 7.

Apocha onerationis vulgò nuncupata POLIZA DI CARIÇO probat onerationem.d.66.num.1.

APPELLATIO.

Appellatio non diuerſificat cauſam,ſed inſtantiam.d. 42.nu.6.d.78.nu.10.d.123.num.9.

Appellatio interpoſita coram notario, ſi iudicis copia haberi poterat,eſt nulla.d.47.num.12.

Cauſa ſemel effecta appellabilis,ſemper remanet appellabilis.d.78.num.2.

Sententia nulla vulnerat obligationem Cameralem, ad effectum appellationis.d.78.n.6.& 8.

Appellatio non cauſat attentata,cum res à qua appellatur non recipit ſuſpenſionem.d.144.num.1.

Appellatio non datur à mero exequutore.d.144.n. 2. Datur tamen ratione exceſſus.d.144. num.12. Vide etiam nu.15.

Stantibus difficultatibus à facto pendentibus, datur appellatio à declaratoria exequutoris literarum Apoſtolicarum.dec.144.num.16.

Tempus appellationis incipit currere ſtatim a tempore ſententiæ.dec.183.nu.2.

Iudex poteſt præfigere terminum ad proſequendam appellationem.dec.183.num.3.

Ab exequutore mixto datur appellatio.d.196.d.225 n.6.dec.251.n.2.

Appellatio facta in voce,& in ſcriptis, eſt nulla. dec. 234.nu.2.

Appellatio debet interponi coram iudice, non coram notario.d.234.nu.3.

Appellatio incontinenti poſt ſententiam, viua voce interpoſita,eſt valida.dec.265.num.2.

Appellatio extraiudicialis non cauſat attentata niſi iudex ſuperior cœpiſſet cognoſcere ſe dicta appellatione.d.314.num.3.& 4.

Appellatio intra decendium a die habita notitia ſuffragatur,etiamſi non fuerit appellatum intra decendium a die latæ ſententiæ,quando neſciebatur contra quē lata eſſet ſententia d.356.n.1.

Appellatio poſt decendium a die latæ ſententiæ non ſuffragatur illi,qui ſciuit, ſententiam latam,& contra ſe latam,quæ duo copulatiuè requirūtur. dec.356.nu.2.

A ſententia interloquutoria ex qua ſequitur damnū irreparabile,quia habet vim diffinitiuæ, datur appellatio.d.407.num.2.

Requiſita ad appellationem a merè interloquutorio. Vide remiſſiuè.dec.407.n.4.

In ſpolio vigore Aegidianæ,non datur appellatio,niſi notoriè conſtet de grauamine. d.417.n.1.

Appellatio datur a ſententia, in qua pronunciatur, quem eſſe inſtituendum, ſecus a decreto. d.441.

In ſpolio a ſententia notoriè iniuſta,etiam vigore Aegidianæ datur appellatio.d.446.num.4.

ARBITER.

Arbitri ex ſtatuto dati ad arbitrandum dotem, non debent arbitrari minus legitima,poſſunt tamen excedere,ſi legitima non ſufficit.d. 143.nu. 17.

Arbitris creditur in rebus parui præiudicij.d.333.n.2

ARBITRIVM.

Poſt factam exequutionem,non eſt ampliùs locus arbitrio ad retardandam exequutionem. d.177.n.1

Quòd tamen limitatur, ſi iudex nulliter, & iniuſtè proceſſit.d.177.nu.2.

Quod quando dicatur,vide nu.3.

Arbitrium iudicis in taxanda dote.vid.Dos.d. 430.

Arbitrium conceſſum ſimpliciter iudici, non debet lædere ius partis.d.431.num.1.

ARCHIDIACONVS.

Archidiaconus quandoque venit appellatione Ordinarij,quoad cognitionē cauſarū ciuilium, criminaliū beneficialiū,& matrimonialiū.d.346.n.1

Item venit appellatione Diœceſani.dec.346.num.6.

ARCHIVIVM.

Scriptura non publica,poſita in archiuio,lite pendente,non facit fidem.dec.76.nu.31.

Scriptura authentica,poſita in archiuio lite pendente, fidem facit,& probat.dec.76.num.32.

Scriptura extracta ex archiuio,vide iura.

Scriptura ex Archiuio extracta, non probat extra territorium,& inter perſonas non ſubditas, ſecus tamen inter ſubditos,etiam extra territoriū. d.128.num.2.d.450.num.3.

ARGV-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

ARGVMENTVM.

Argumentum à cõtrario ſenſu valet in ſtatutis, quãdo non plus preuenit ab interpretatione, quàm verbis. d. 111. num. 12. & 13.

Item argumentum a contrario ſenſu valet, quando per illum ius commune non corrigitur. d. 111. n. 14.

ASSERTIO.

Vide Papa.

Aſſerenti in ſui fauorem, non creditur, niſi concurrãt coniectura, vel veriſimilitude. d. 432. n. 5.

Aſſertio donantis iuſpatronatus, quòd hoc fecerit cũ cõſenſu Epiſcopi probat etiã inter perſonas prohibitas, concurrentibus adminiculis. d. 453. n. 3.

ATTENTATA.

Attentata ad effectum reuocationis debent iuſtificari ex eiſdem actis. d. 73. num. 2

Capiens poſſeſſionem de manu procuratoris Cameræ, poſt inhibitionẽ Rotalẽ, non attentat. d. 90. n. 2.

Contrarium verius, num. 6.

Poſt ſententiam quæ tranſitum fecit in iudicatum, nõ poteſt dari de attentatis. d. 90. num. 3.

Tertius non poteſt dare de attentatis, qui non fuit in cauſa Tempore attentatorum. d. 90. num. 4.

Ad inſtantiam illius qui eſt in cauſa, reuocantur attẽtata d. 90. num. 7.

Poſſeſſio capta lite pendente, eſt attẽtata. d. 103. num. 2. d. 196. d. 265. num. 1.

Attentata non dicuntur reſpectu illius qui non eſt in cauſa. d. 130. nu. 9. & 10.

Appellatio non cauſat attẽtata, cùm res à qua appellatur non recipit ſuſpenſionem. d. 144. num. 1.

Poſſeſſio capta poſt appellationem prohibitam ab Aegidiana, non eſt attentata. d. 150. num. 4.

Attentatis poteſt cedi in actis. d. 171. nu. 2.

Exequutio facta pendente appellatione, eſt attentata. deciſ. 251. num. 1.

Actus facti in cauſa diuerſa, non cauſant attentata. dec. 252. nu. 1.

Poſſeſſio capta poſt inhibitionẽ Rotalem, eſt attentata. d. 252. nu. 2. d. 315. nu. 1 V. Inhibitio.

Qui continuat non attentat, & ad hoc ut dicatur continuare, actus ſubſequens debet eſſe conformis actibus antecedentibus. d. 252. nu. 3. d. 365. nu. 1. d. 380. num. 6. d. 399. nu. 2. d. 418. nu. 2.

Niſi iudicium reddatur eluſorium. d. 399. nu. 2.

Poſſeſſio capta intra decendium ad appellandum, eſt attentata. d. 265. nu. 3. 4. & 7.

Attentata non reuocantur ad inſtantiam illius de cuius intereſſe clarè nõ conſtet, vel per confeſſionẽ ipſius, vel per rem iudicatã. d. 265. n. 8.

Attentata ante omnia ſunt purganda. d. 293. nu. 2.

Poſſeſſio attentata, ſequeſtrari debet etiamſi conſtaret de paupertate poſſidentis, & data fuiſſet cautio. d. 293. n. 4.

Attentata in cauſa connexa, obſtant in cauſa principali, ſi ſentẽtia lata in cauſa cõnexa, parit exceptionẽ rei iudicatæ in cauſa principali. d. 304. nu. 2.

Poſſeſſio capta poſt appellationem, eſt nulla, & attentata. d. 314. nu. 5.

Appellatio extraiudicialis non cauſat attentata, niſi iudex ſuperior cœpiſſet cognoſcere de dicta appellatione. dec. 314. num. 3. & 4.

Attentata purgantur per liberam ceſſionem, non autem per conditionalem. d. 371. n. 1.

De expenſis in iudicio attentatc. vid. Expenſa.

Depoſitum vnius Iulij non admittitur in iudicio attẽtatorum. d. 371. nu. 5.

Attẽtata poſſunt purgari per Principem, iudicem, & partem. d. 371. nu. 6.

Damna & intereſſe, reſici debent à die attentationis in iudicio attentatorum, d. 371. nu. 4.

Inhibitio obtenta à procuratore, de cuius mandato nõ conſtat, cum cautione de rato, ſufficit ad cauſãdum attentata. dec. 380. nu. 5.

Reuocatio attentatorum, quoad præterita habet vim poſſeſſorij recuperandæ, & retinendæ, ſi pars ſe habuit pro ſpoliata, quo verò ad futura, retinendæ. dec. 380. nu. 3. d. 418. nu. 4.

Ad petitionem intereſſe habentis, reuocantur attentata. d. 397. num.

Secus tamen, ſi conſtet de non iure petentis, ita notoriè vt non requirat altiorem indaginẽ. d. 397. nu. 2.

Geſta poſt appellationẽ, ſunt attentata. dec. 407. n. 3.

Iudex ex efficio poteſt reuocare attentata. d. 418. n. 3.

Exequutor tradens poſſeſſionem prouiſo, lite pendẽte inter alios, in Rota attentat. d. 443. n. 1. & 3.

Poſſeſſio capta vigore Monitorij habentis clauſulam ſi QVIS ETC. ſtante legitimo contradictore, eſt attentata. dec. 492. num. 7.

AVDITOR CAMERAE.

Auditor Cameræ in beneficialibus, nullam habet iuriſdictionem. d. 169. nu. 1.

Auditor Cameræ eſt exequutor literarum Apoſtolicarum, etiamſi datus ſit certus exequutor, cumulatiuè tamen dec. 169. nu. 3. & 5.

AVDITOR ROTAE.

Auditor Rotæ poteſt non extendere deciſionẽ, quando proceſſus in quo eſt fundata reſolutio, non eſt in totũ interpretatus, ac proinde non viſus. d. 313.

Ponens non ſequitur ſententiam Votantium, quando ſibi conſtat de iniuſtitia. d. 399. nu. 5.

Vna pars, altera non opponente, procedere poteſt corã ſecundo Auditore in locum alterius impediti ſubrogato, quando iuriſdictio eſt perpetuata. d. 439. nu. 4.

AVDIENTIA.

Audiendus eſt in cauſa habẽs intereſſe. d. 284.

AVGMENTVM.

Diminutio eiuſdem eſt iuris, cuius eſt augmentum. d. 179. n. 6.

AVIAMENTVM.

Auiamentum, & creditum apothecæ, recipit æſtimationem. dec. 459.

AVTHORITAS.

Facultas capiendi legatum propria authoritate, reſpicit tempus mortis, d. 25. nu. 6.

Ex eo quod linea ſit finita non ideo ſequitur, quod dominus directus poſſit capere poſſeſſionem propria auctoritatẽ dec. 199. nu. 5.

Finita locatione datur immiſſio dominis directis, ex pacto, etiam propria auctoritate. d. 199. num. 1.

BENEFICIVM.

Vid. Gratia, Collatio.

Qui beneficia tenuia acceptat, ſibi debet imputare. d. 5. nu. 2.

Beneficia regularia ad nutum Superiorum ammobilia, cauſant incompatibilitatem. d. 18. nu. 6.

Beneficia regularia, aptitudine ſunt perpetua, & de eis vt de perpetuis iudicatur, d. 18. nu. 7.

Beneficia regularia conferuntur in titulũ, d. 18. n. 8.

Obtinen-

INDEX TERTIVS.

Obtinentes beneficia regularia, potius ratione obediẽtiæ,& ex vi profeſſionis,quā ex natura beneficij. poſſunt amoueri ad nutum Abbatis,d.18.n.9.

Obtinentes beneficia regularia,non poſſunt amoueri ſine cauſa, dec.18.num.12.Et ſi amoueātur,poſſunt appellare,d.18.nu.12.

Beneficia ſecularia manualia,non dantur in titulum, d.18.numer.10.

Omnia beneficia præſumuntur collatiua,d. 180.n.1.

Ad nominationem beneficij principalis, venit nominatio beneficij ſubiecti,d.180.nu.9.

Beneficium ſemel vacans ex perſona vnius,non poteſt amplius ex eadem perſona vacare ſine nouo titulo.dec.183.num.10.

Succeſſor in beneficio non tenetur docere de titulo prædeceſſoris,tenetur tamen probare,quòd longo tẽpore,dec.188.num.2.

Beneficiatus an teneatur oſtendere titulum.vid.Titulus,& Exhibitio.

Tempus ſex menſium ad conferendum, currit à die ſcientiæ.d.195.num.3.

Requiſita ad immutationem beneficij, vid.Statutus beneficij.

Beneficium eſſe canonicale,vel præbendale, quomodo probetur,dec.235.num.12.

Beneficia ſeparata,debet per ſe in conſum, d.235.n. 16.

In beneficijs etiam manualibus,datur vacatio per obitum,dec.296.nu.8.

In cauſis beneficialib.quomodo procedatur.vid.Cauſa.

Qui ſemel obtinuit beneficiū,præſumitur retinuiſſe vſq; ad obitū,& hoc poteſt alleg.à tertio,d.475.n.2.

Beneficia non poſſunt haberi pro derelictis nuda volūtate,d.475.num.2.

In impetratione beneficij litigioſi, non eſt neceſſaria expreſſio qualitatis beneficij, 203.num.9.

In facultate conferendi beneficia reſeruata,non veniũt reſeruata ratione perſonarum,d.405.nu.6.

Beneficium non dicitur litigioſum ante exequutā citationem,d.431.nu.7.

BENEFICIVM CONVENTVALE.

Dignitates conuentuales, quorum electio ſpectat ad Conuentum,cenſentur perpetua,d. 296.num.7.

BENEPLACITVM.

Beneplacitum Apoſtolicum,ſpatio longi temporis præſumitur,d.32.nu.16.d,301.nu.2.

Dummodo concurrat obſeruantia,dec.301.nu. 3. non præſumpta.nu.4.

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in tranſactione ſuper re Eccleſiaſt.d.301.nu.1.vid. tranſactio.

Beneplacitum Apoſtolicum curſu longi temporis non præſumitur ſine obſeruantia,d.362.nu.5.

Beneplacitū Apoſtolicū ſupplet defectū ſolemnitatis requiſita in alienatione rei Eccleſiaſt. dec. 374. num.4.dec.361.nu.2.dec.405.num.2.

Non autem ſupplet defectum cauſæ,dec.391.n. 3.dec. 445.nu.2.

BONA.

Bona extradotalia,& paraphernalia.vide, Dos.

Bona emphytheutica,vide Emphyteuſis.

Bona cum ſua cauſa,& onere tranſeunt ad hæredes,d. 77.nu.10.dec.143.nu.31.

Bona alienari prohibita in caſu alienationis per quem poſſint reuocari,vid.Alienatio.

Bona litigioſa.Vid.alienatio.

Bona fides.Vid.fides.

BREVE.

In impetratione Breuis facienda eſt mentio de poſſeſſione alterius,d.89.nu.9.

Exequutio Breuis Apoſtolici regulatur ſecundū terminos l.fin.C.de edict.diu.Adr.toll.d.225.n.3.

In exequutione Breuis non admittuntur exceptiones altiorem indaginem requirentes, niſi probentur incontinenti,d.225.nu.4.

Cauſam appellationis,ab exequutione Breuis, ſignatura committit ſimpliciter, vel cauſula, ARBITRIO ROTÆ,d.225.nu.7.

Quæ pars Breuis vocetur à Practicis diſpoſitio, dec. 361.n.5.

BVLLA.

Bulla de iure congruo principaliter exprimit vt dominus cogatur inuitus vendere,dec.2.nu.3.

Maior ſitus,& adiacentia in ædificando de iure communi non habetur in conſideratione,ſecùs in terminis Bullæ de iure congruo. ibid.n.5.

Domino vendere nolenti,ſed volenti ædificare, præfigendus eſt terminus ad ædificandum.ibid. nu.6.

Bulla Sixti V.ſuper ſocietatibus ad caput ſaluū,prohibet cōtractus palliatos,& cōtra diſpoſit.iuris.

Bulla Pij IV.in §.& ſi auditor, habet locum,quando cauſa criminalis eſt præiud.ciuili,d.123.n. 34.

Bulla Pij V. annullat prouiſiones factas extra illius formam,dec.194.num.3.

Bulla procedens per viam legis,futura complectitur. dec.203.nu.6.

Bulla Pij V.de cenſibus, non loquitur de cenſu reſeruatiuo,d.205.nu.2.

Retrahens vigore Bullæ,debet habere dominium.dec 308.num.1.

Bulla Iulij III.quæ eſt 9. in ordine, quibus fratribus habeat locum.d.476.nu.2.

CADVCITAS.

Vid.Emphyteoſis.

CAMBIVM.

Intereſſe Cambiorum non debetur,niſi probatis requiſitis per Caſtrenſem in l.3.ff. de eo quod cert. loc.deciſ.256.nu.4.

CANCELLARIA.

Cancellaria in Breuibus vtitur verbis, VT ASSERITVR,quādo ſūt plur.impetrātes, d.89. n.4.

CANONICVS, CANONICATVS.

Poſſeſſio Canonic.quomodo debeat capi. Vid. poſſeſſio.

Beneficium eſſe canonicale, vel præbendale,quomodo probetur.d.235.nu.12.

Optio non cadit niſi inter Canonicos, d.235.n.9.

In Eccleſia Cathedrali regulari, Regulares ſunt loco Canonicorum in materia adaptabili.d.360.n.3.

Canonici conſtituunt Capitulum,d.467.nu.1.

CAPELLA.

Capella non ſolet de facili concedi laicis in Eccleſia Monialium,d.393.num.2.

CAPITVLA.

Cap.de multa, de præb. non habet locum in Vicarijs perpetuis. Nec ex eis cauſatur incompatibilitas, dec.18.n.1.& 3.

Item non habet locum in illis officijs,& dignitatibus, quæ non ſunt perpetua, nec in titulum perpetui beneficij conferuntur,d.18.nu.2.

Qui

INDEX TERTIVS.

Qui vult gaudere beneficio,(c.Odoardus,)debet confiteri debitum,dec.306.n.2.& 3.

Cap.1.& 2.vt lite pendente,in 6.habere locum etiam in præſentatione,d.426.nu.2.

CAPITVLVM.

Capitulum non poteſt concedere,vt abſens lucretur diſtributiones quotidianas,d.108.nu.4.

Capitulum circa decimas,Vid.Decima.

In contractibus ſuper bonis in quibus Capitulum habet intereſſe,conſenſus Capituli sequiritur, dec.242.n.7.10.& ſeq.

Capitulum circa collationem.vid.Collatio.

Capitulum non poteſt facere ſtatutum in præiudicium Abbatis,ſine illius conſenſu,d.307.n.1.

Capitulum regulare,quod mutatur in ſæculare,nõ mutat ſubiectionem,d.452.n.8.

CARCERATIO.

Carceratio eſt actus iuriſdictionis d.26.n.2.

CARDINALIS.

Fides Cardinalis.Vide fides.

Cardinalis deponens in facto proprio, facit pluſquàm ſemiplenam probationem,d.19.nu.1.

CASVS.

De vno caſu non infertur ad alium,d.111.n.3.

Caſus omiſſus à ſtatuto remanet in diſpoſitione iuris, d.111.n.3.

CAVSA.

Cauſa dicitur prophana,quæ non eſt ſuper titulo beneficij,d.20.n.1.d.338.n.1.

Si quis dicat, aliquem fuiſſe aſſequutũ beneficium,ſed illo poſteà priuatum, aut priuandum,cauſa dicitur prophana,d.42.n.2.& 5.

Cauſa dicitur beneficialis,quando petitur, aliquẽ priuari beneficio,d.20.n.2 d.42.n.3.

Si quis dicat, aliquem nunquam fuiſſe legitimè eſſequutum beneficium , & petit illud ſibi conferri, cauſa dicitur beneficialis,d.42.n.1.

Ex eo quòd Regens Cancellariæ cauſam aliquam inter beneficiales diſtribuat,cauſa non dicitur beneficialis,d.42.n.8.

Ceſſante cauſa obligationis , obligatio remanet inefficax,d.65.nu.2.d.146.

Cauſa propter quam aliquid fit,debet ante omnia verificari,d.117.nu.5.

Cauſa ciuilis eſt præiudicialis criminali quando illa reſoluta,reſoluitur etiam criminalis,d.123.n.3

Cauſa ciuilis,& criminalis quando oriuntur ex eodẽ facto non poſſunt vnico contextu cognoſci, deciſ. 123.n.5.& 20.

Secùs ſi ex diuerſo,d,123.n.32.& 33.

Si cauſa criminalis,& ciuilis tendunt ad diuerſa,vna finita poteſt ad illam procedi,ſecùs ſi tendunt ad eundem finem,ne diuerſæ ſententiæ ſequantur, d.123.n.6.

Cauſa ciuilis priùs intentata,priùs debet cognoſci,& interim ſuperſederi in crim.d.123.n.7.& 8.

Cauſa crim.tanquã maior,priùs cognoſci debet quando præiudiciũ eſt viciſſ.d.123.n.18.& 19.

Magis attend.cauſa actus,quàm ipſe actus,d.134.n.1.

Cauſa dicitur beneficialis, quæ eſt ſuper titulo beneficij,dec.169.n.2.

Cauſa diuerſa dicitur,quæ habet factum,& ius diuerſum,dec.304.n.1.

Attentata in cauſa cõnexa,an obſtent.V.Attẽtata.

De cauſa præid.priùs eſt cognoſcendũ,maximè ſi priùs eſt intentata,d.308.n.2.& 3.

Cauſa poſteriùs intentata,priùs videri debet , ſi priùs poteſt terminari, quando prima & ſecunda cauſa eſt intentata ab eadem perſona,d. 308. nu.4.

Vna cauſa dicitur præiud.alteri,trib.mod.d.308.n.6

Cauſa crim.præiud.ciuili,non impedit quom.peti poſſit manutentio in ciuili lite pẽdente,d.434.n.3.

In cauſis beneficialibus cenſetur deductum omne ius ab initio cauſæ, d.443.n.1.

In cauſis beneficialibus proceditur ſimpliciter , & de plano,ſine ſtrepitu,& figura iudicij,ſine libello, & ſine litis conteſtatione,d.443.nu.2.

Quando præiudic.eſt viciſſit.vt quia vna cauſa propter facti poſ.approbat aliam , & oriuntur ex eodem facto,& vna non ſit priùs intẽtata, priùs cognoſci debet de maiori,d.465.n.1.

Exceptio præiud.ciuilis priùs cognoſci debet , quàm cauſa crim.princip.ſtante clauſula: (Conſt.quòd cauſa ciuilis præiudicet criminali, d.465. nu.2.

CAVTIO MVTIANA.

Cautio Mutiana præſtari debet à muliere, cui eſt relictum,donec vitam vidualem ſeruauerit, aliàs debet reſtituere fructus,d.67.nu.25.

Cautio Mutiana debet præſtari iuxta terminos auth. (Cui relict.C.de indict.viduit.toll.d.67.nu. 26.

Cautio Mutiana vult , quòd reſtituatur in euentum contrauentionis,d.67.n.27.

CAVTIO.

Cautio de reſtituẽdo prioribus,& potioribus operatur, vt debitor non ſit liberatus,nec creditum extinctum,d.365.n.4.

Cautio de reſtit.in euentum ſuccumbentiæ pecunias q; ſoluuntur,operatur,vt ſequuta ſuccumb. perinde ſit,ac ſi nunquam fuiſſent ſolutæ,& fructus illarum ſpectant ad ſolu.d.498.nu.4. Quod declara vt n.5.

Cautio de reſtituendo pecunias in euentum ſuccumb. operatur,vt dominium cenſeatur acquiſitum reuocabiliter,d.498.n.6.

CENSVS.

Cuius reſeruatiuus,eſt licitus,& per eam transfertur dominium vtile,& directum,d.205.n.11.

Bulla Pij V.de cenſibus,non loquitur de cenſu reſeruatio d.205.n.2.

Cenſus non poteſt imponi ſuper quantitate incerta in indiuiduo,& loco,d.208.n.6.

Proteſtatio,quòd quis intendit in omnibus cenſum cõſtituere iuxta Bullam Pij V.operatur, vt cenſus ſit validus,non obſtante aliquo defectu,d. 208. nu.7.

Pereunte in parte re ſuper qua cenſus eſt impoſitus,ſi altera pars quæ remanet,eſt capax in totum,cẽſus ſuſtinetur in totum,d.208.n.9.

Cenſus imponi poteſt ſuper rebus ſubiectis fideic.pro ea quantitate pro qua eſt creditor,d.244.nu 3.

Cenſus in quo non interuenit pecunia numerata , eſt fœneratitius.

Cenſus impoſitio ſuper re fideic.eſt valida pro quantitate legitima,& Trebellianica,d.432.nume.1.

Res fideic.ſuper qua cenſus eſt impoſitus pro quantitate legitima,& Trebell.reſoluto cenſu , reſtit. fideic.ſi cenſus ſuper alia re fideic. ſubiecta imponatur,d.432.n.2.

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

CESSIO.

Ceſſio quæ venit ad caſum à quo incipere non potuit, eſt inutilis.d.33.nu.5.

Ceſſio non eſt neceſſaria, quando expreſſè dantur in dotem nomina debitorum, d.60. nu.5.

CHORVS.

Chorus dicitur quaſi coæuorum cantus, d.197.nu.4.

CITATIO.

Notitia certa ſupplet defectum citationis, d.10.n.3.

Citatus in prima inſtantia, debet etiã in cauſa appellationis citari ad sẽtẽt. aliàs eſt nulla, d.45.n.2.

Contra citatum in prima inſtantia non poteſt agi per contradictas in cauſa appellationis, d.61. nu.1.

Citatus tanquam procurator, videtur vti talis approbatus, d 61.nu.3.

Citatio facta in domo in quis non habitat, non eſt valida, d.74.nu.2.

Citatio facta procuratori de cuius mandato non conſtat, ſtãte proteſtatione, neminem audiri niſi docto de legitimo mandato, non afficit, d.74.nu.3.

Quis ſit citandus in confectione inuentarij, vid. Inuẽtarium.

Citatio ad dicendum contra commiſſionem, eſt neceſſaria, d.169.n.4.& 7.

An requiratur citatio in exequutione, quando poſt rẽ iudicatam non variatur perſona, nec res, d.175.

Citatio ad videndum iurare teſtes, debet eſſe perſonalis, d.216.nu.22.

Limita, quando quis ſemel fuit citatus perſonaliter ad cauſam, d.216.nu.23.

Citatus domi, dimiſſa copia, quando habeatur tanquã perſonaliter citatus, d.216.nu.24.

Citatus in aliqua habitatione, & poſt citationem comparens in iudicio, videtur illam habitationem approbaſſe pro domicilio, d.216.nu.2.

Sufficit citare vnum ex procuratoribus conſtitutis cum clauſula, inſolidum, itaut non ſit melior conditio occupaatis, d.319.n.1.

Omiſſio citationis ad dicendum contra commiſſionem, vitiat ſententiam, itaut citatio in terminis ſubſtantialibus, non afficiat, d.319.nu.7.

Limita, vt citatio terminis ſubſtantialibus ſufficiat, quãdo in ſecũda inſtãtia nõ fuerant facta noua acta, aut nihil fuit de nouo productũ, d.319.n.8.

Itẽ limita, vt etiãſi acta de nouo fuiſſẽt facta, nõ inde ſequatur nullitas sẽtẽtiæ, ſed in inſt. d.319.n.9.

Exequutio facta ſine citatione contra poſſeſſorem, eſt nulla, d.378.nu.3.

Notarij de ſtylo exequuntur citationes in Hiſpania, d.404.n.3.d.475.n.7.

Citatio ad intereſſendum compulſationi, non expreſſo loco ſi aliunde habeatur notitia, non dicitur vaga, d.404.n.4.

Iura exhibita parte præsẽte, & nõ cõtradicẽte, à notario rogato nõ egẽt recognit. nec citatione, d.405.n.5.

In iudicio citandus eſt ille cõtra quẽ principaliter agitur, nec eſt neceſſe, citare omnes intereſſe habẽtes, niſi propter extenſionem præiudicij, d.449.n.2.

Citatio pro proclama, eſt neceſſaria ad hoc, vt sẽtẽtia præiudicet, d.449.n.5.

Sciẽtia litis, equipollet citat. per proclama, d.449.n.6.

CIVITAS.

Nomine Ciuitatis, venit quod murorũ ambitu terminatur, d.118.nu.2.d.129.nu.1. 6

Ciuitas & Diœceſis inter ſe differunt, d.129.n.2.

Ciuitas antiqua nõ dicitur amplius ciuitas, d.129.n.3

CLAVSVLA.

Clauſula, Volo deponere pecunias in bãco talis ãtequã lis terminetur, nõ probat aliquã obligat. d.4.n.2.

Clauſula, citra aliquam nouationem fideiuſſorum, excludit nouationem, d.8.nu.3.

Clauſula, Appellatione remota, poſita in facultatibus alicuius iudicis, extra Rotam, ſi deinde cauſa committatur in Rota, cenſetur repetita in Commiſſione Rotali, d.17.n.3.

Clauſulæ prolatæ per ablatiuum abſolutum, important conditionem, d.77.n.1.

Clauſulæ poſitæ in commiſſione obtenta à Petro, an cẽſeantur repetitæ in Commiſſione noua cauſa, vel antiquæ, obtenta à Ioanne, d.47.n.4.6.& 14.

Clauſula, Refectis expẽſis, & Parito iudicato, ſolẽt apponi dumtaxat in Commiſſionibus appellationũ & nullitatũ, in quibus adeſt res iudicata, d. 47. nu.7.

Clauſula, in ſtatu, & terminis, ponitur in Commiſſione, in qua quis venit ad cauſam in qua prius non erat, d.49.n.9.

Clauſula, in ſtatu & terminis, refertur ſolum ad cauſas antiquas, d.47.n.8.

Propter clauſulam, quam & quas, iudex appellationis poteſt canonizare etiam nouum ius, d.47.n. 10.

Item poteſt procedere nõ docto de appellatione, vel appellatione exiſtente nulla, d.47.n.13.

Propter clauſulam, Omneſque alios, poteſt agi in cauſa appellationis cõtra intereſſe habẽtem qui non fuit in cauſa in prima inſtantia, d.47.n.11.

Clauſula, parito iudicato & refectis expẽſis, intel. poſita in Commiſſione, quatenus pars voluerit, d.47.n.15.

Clauſula, parito iudicato, ĩpedit exequutionẽ, donec fuerit paritũ, & afficit etiã ſucceſſorẽ, d.155.n.1.& 2.

Et reficiendæ ſunt tamen expenſæ factæ in Curia, quam in partibus, d.154.n.3.

Clauſula, Parito iudicato, operatur, vt reſtituãtur fructus, reficiantur expenſæ, & dimittantur poſſeſſio, d.2'33.n.c.

Clauſula, parito iudicato, eſt cõditionalis, & intelligitur quatenus adſit iud.d.357 n 1.d.446.nu.1.

Clauſula, parito iudicato, de ſtylo ſignaturæ ſolet apponi, quando adſunt tres conformes, non tamẽ quãdo adeſt vnica tantùm ſententia, etiam quod ob non interpoſitam appellationem tranſiuerit in iudicatum, d.446.n.1.& 2.

Clauſula, parito, non obſtat ei qui per vnicam ſententiã fuit cõdemnatus, & ab ea appellauit, d.446.n.3

Clauſula, in omnibus autem alijs bonis, non comprehẽdit legata, d.48.n.27.

Per clauſula, Etiã alienationis latè ſũpto vocabulo, cẽſetur prohibita omnis hypot. d.50.n.5.d.56.n.1.

Clauſula, neminem audiri niſi docto de legitimo mandato, quid operetur, vid. Proteſtatio.

Clauſula, cũ omnibus ſuis iuribus, iuriſdictionibus, & pertinentijs, non importat aliquod corpus diuerſum ab eo quod fuit expreſſum, d.55.nu.3.

Hæc Clauſula de ſtylo apponitur in locationib. d.55.n.4

Clauſula generalis nõ refertur ad ſpecificata, d.56.n.3

Clauſula, ſi quid exequendum, debet ex eiſdem actio iuſtificari, d 56.nu.4.

Limitatur ad effectum impediendi exequutionẽ, d.56. num.5.

Clauſula

INDEX TERTIVS.

Clauſula,(vel ſi magis placet,committatur eidẽ Auditori Rotæ,qui procedat ad legitimam exequutionem,)ſiue referatur ad ſententiam latam,ſiue ad obligationem Cameralem, non poteſt Auditor eius vigore exequi ſententiam ſi conſtet de iniuſtitia.d.58.nu.7.

Clauſula:(ſine præiudicio iurium,) præſeruat ius etiã poſt ſẽtentiã,de cuius iniuſtitia cõſtat, d.58.n.2.

Clauſula (ſine præiudicio iuriũ,)appoſita in concordia, operatur vt cõcordia nõ ſeruata, poſſit rediri ad primæua,poſtquàm actum eſt pro adimplemento,& non fuit adimpletum,d.329.nu.6.

Clauſula(ſine præiudicio iuriũ,)facta in depoſito,præſeruat ius,nõ tamẽ tollit mentõ à facto,d.412.2.

Clauſula(ad habendũ, & ædificãdũ,) intelligitur ſecundùm ſubiectam materiam,d.75.nu.9.& 10.

Clauſula(cum facultatibus,) AC.dat facultatem procedendi exequutiuè,d.78.nu.9.

Clauſula in fine poſita refertur ad omnia narrata,d.89.nu.6.d.166.nu.2.d.267.nu.16.

Clauſula, (amoto illicito detentore,) facit exequutorẽ de mero mixtum,d.113.nu.6.

Clauſula(cõſtito,)inducit formã,d.123.n.4.21.&31.

Exequutor cum clauſula(conſtito,) eſt mixtus, purificata conditione,eſt merus,d.225.nu.2.

Clauſula(ſaluo iure conſequendi reſiduum) præſeruat iura ad effectum manutentionis.d.125.nu.5.

Clauſula,(dummodo remaneant centum pro Rectore,) nõ debet iuſtificari à penſionario in ſummariſſimo poſſeſſorio, d.125.nu.6.

Clauſula(de apponendo alia bona ſi quæ extarent,)operatur, vt faciens inuentarium, poſſit deinde alia bona deſcribere,d.131. nu.3.

Clauſula poſita in parte exequutiua nõ ampliat,neque immutat naturam diſpoſitionis,d.137.num.25. d.349.n.7.d.405.n.7.

Clauſula(ſtantibus præmiſſis,)non alterat narrata,dec. 138.nu.2.& 4.

Clauſula,(ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum) importat;vt nõ ligentur manus exequutoris per inhibitionẽ,& idem importat clauſula, ſine præiudicio exequutionis, d.144. nu.7.& 10.

hæc Clauſula ponitur, quando literę non fuerunt præſentata exequutori,dec.144.nu.9.

• Clauſula (ſine præiudicio exequutionis) tunc ponitur, quãdo per exequutorem fuit cognitum ſuper exequutione literarum,d.144.nu.8.

Clauſula(de nouo, & perpetuò ſtatuimus,) habet vim nouæ cõceſſionis, & ſimplicis diſpoſit.d.197.n.11.

Clauſula(ſi quid exequendum,) ſuſpendit exequutionẽ,donec iuſtitia ſẽtẽtiæ cognoſcatur,d.216.n.3.

Clauſula conſtituti in contractu ſimulato nihil operatur,d.222.nu.5.

Clauſula conſtituti transfertur dominium ad omnem effectum,d.240.nu.4.

Clauſula,(appellatione remota)poſita in clauſula (Cõtradictores,) intelligitur, quoàd contradictores de facto,non de iure,d.226.nu.9.

Clauſula(citra vitiũ ſpolij,) ſi eſt acceſſoria recipit cõditiones diſpoſitionis principalis,d.225.n.10.

Clauſula in medio diſpoſitionis poſita,ſatis eſt, quòd verificetur in parte diſpoſitionis.d.236.nu.1.

Clauſula,(Vocatis,) facit exequutorem mixtum, dec. 251.nu.1.d.366.nu.3.

per Clauſulam, (litis ſtatum,)cenſetur facta mentio de lite, d.263.n.7.d.305.n.7.d.396.n.6.

Clauſula (de qua hic,)eſt aduerſatiua, coniũgit,& repetit ſuperiora,retẽto eodẽ themate , d.267.n.2.

Clauſula.(Ita quòd.)aliquãdo ſtat ampliatiuè,aliquãdo declaratiuè,d.267.nu.7.

Clauſula:(arbitrio Rotæ) remittit de rigore iuris, dec. 278.nu.1.& 4.d. 293.nu.1.d.352.nu.3.

Clauſula(arbitrio Rotæ,) intelligitur prout de iure,d. 293.nu.3.d.311.n.1.d.352.n.3.d.373.nu.1.

Clauſula:(arbitrio Rotæ,) operatur vt recedatur ab vtroque extremo rigoroſo, & ſeruetur æquitas, d. 389.n.2.d.423.n.1.d.496.n.2.& 7.

Item operatur,vt actus factus ſine iuriſdictione, ſuſtineatur,ſi non adfuit totalis defectus iuriſdictionis.d.423.nu.1.

Priùs debet cognoſci in poſſeſſorio,quàm petitorio,etiã ſtante clauſula:in petitorio tantùm(arbitrio Rotæ.)d.278.nu.3.

Clauſula:(ratione præmiſſorum omnium)comprehendit omnia ſuprà narrata.d.282.n.1.

Clauſula , vt bona conſeruentur in familia & agnatione ipſius teſtatoris,intelligitur de familia effectiuè.d.292.nu.10.

Clauſula:(Recipit in contanti,)denotat realem numerationẽm,d. 302.nu. 5.

Clauſula (in ſolidum,itaut non ſit melior conditio occupantis,)quid operatur,d.319.nu.1.

Clauſula:(ad prouocãdũ,)operatur,vt procurator poſſit appellare,& appellationẽ proſequi,d.319.n.3.

Clauſula:(Releuãs,)habet vim fideiuſſionis de iudicatũ ſoluẽdo,tã in prima, quã in alijs inſtãtijs. dec. 319.n.4.

Item operatur,vt quis cenſeatur ſe obligaſſe in omnem caſum,d.359.nu.5.

Clauſula(ſine retardatione penſionis,)operatur,vt validè procedi non poſſit in cauſa , niſi priùs penſio ſoluta ſit,d.326.nu.1.

Clauſula:(ius & iuſtitiam miniſtrari) operatur,vt libellans cenſeatur intẽtaſſe omne remedium quod ſibi competere poſſit,ſi intentio libellantis declaretur per probationes, d.330.nu.4.& 5.

Clauſula.(Quatenus opus ſit,)facit cõditionem,d.355. nu.1.

Clauſula:(occaſione prædicta,) comprehendit omnem cauſam,etiam remotiſſimam,d.359.nu.6.

Clauſula:(& omnia committantur, reſpicit tantùm expreſſa,niſi conſtet de contraria mente diſponentis,dec.361.nu.4.

Clauſula , contradictores, intelligitur de contradictoribus de facto,non autem de iure, d.366.n.4. d. 407.nu.5.

Clauſula , ſi ſenſeris te grauatum , per comparationẽ partis ſoluitur in ſimplicẽ citationẽ, d.373.n.9.

Clauſula , & omni meliori modo , operatur etiã vltra expreſſa,d.374.nu.2.

Exequutor cum clauſula, quatenus per diligentẽ examinationem idoneum repereris , poteſt procedere ad examẽ abſque citatione partis,d.428.n.6

Clauſula , Saluo iure , eſt iurium præſeruatiua , dec. 436.nu.8.

Clauſula,omnia,& ſingula, in fine poſita refertur etiã ad enunciata, d.453.nu.4.

Clauſula , aſſecurato iudicio, importat cautionem de

Digitized by Google

iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo. d.456.
Clauſula, (conſtito, quod cauſa ciuilis præiudicet criminali,) quid operetur. V. d.465.nu.2.
Clauſula (in reliquis,) comprehendit omnia cõtenta in inſtrumẽto, ad quod habetur relatio. d.487.n.3.
Clauſula, (ſi quis,) poſita in monitorio, parte comparẽte reſoluitur in citationem, cuius vigore cenſetur lis introducta ad effectum attentatorum, in præiudicium obtinentis monitorium. d.492.nu.8.
Clauſula: (ita quòd,) declarat, & regulat præcedentẽ diſpoſitionem. d.493.nu.6.
Clauſula, (& ſi aliquis,) operatur, vt ſubſtitutio cẽſeatur facta vltimo morienti. d.493.nu.11.
Clauſula, (ſine præiudicio alienius,) præſeruat omne ius etiam minimum, non expreſſum. d.500.n.2.
Non tamen præſeruat ius euentuale. d.500.nu.5.

CLAVSVLA CODICILLARIS.

De Clauſula codicillari. vid. d.419.nu.3.& ſeqq.

CLERICVS.

Antiquus eſt mos Eccleſiæ vt Clerici conueniant in vnum ad porrigendas laudes Deo. d.179.nu.3.
Clerici ſæculares habẽtes exercitiũ Curæ populi poſſũt iũgi Monachis in Eccleſia Cathed. d.197.n.5.
Clericus filius perduellionis non afficitur multis pœnis. dec.351.nu.3.
Clerici iure diuino ſunt exempti à iuriſdictione laicorum. d.351.nu.4.
Clericus non dicitur committere crimen læſæ maieſtatis in Principem laicum. d.351.nu.9.
Epiſcopus non poteſt venire ad actualem degradationem Clerici, vel illum tradere Curiæ ſæculari, niſi in caſibus in iure expreſſis. Quos Vide. dec. 351. nu.10.
Clericus propter conſpirationem in Principem laicum non traditur Curiæ ſæculari. d.351.n.11.

CLERICATVS.

Clericatus probatur ex literis patentibus. d.87.n.4.d.127.n.2.d.145.n.2.d.164.n.1.d.300.n.4.
Item probatur per teſtes de publica voce & fama. dec.428.n.2.d.458.n.4.

COLLATIO.

Quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis requiritur ad probãdum, collationem ſpectare ad inferiorem Epiſcopo. d.165.nu.2.
Prouiſio nulla, & attentata, non conſumit vacationem per obitum. d.188.nu.3.
Tempus ſex menſium ad conferendum, currit à die ſcientiæ. d.195.nu.3.
Capitulum Eccleſiæ Cathedralis habet intentionem fundatã in conferendo Archidiaconatũ ex gratia, cùm vacat in menſe Ordinarij. d.212.nu.3.
Collatio beneficij ſimultanea collationis facta ab vno tenet altero non contradicente. d.212.nu.4.
Poſſeſſio tradita ab illis qui habent vim conferendi, habet vim collationis. d.212.nu.5.
Vacatio per obitum, probat effectuationem collationis. d.230.nu.2.
Collatio Canonicatum, de iure communi ſpectat ad Abbatem, & Capitulum ſimul. d.283.nu.1.
Collatio beneficij de ſui natura eſt perpetua. d.296.n.3
Quaſi poſſeſſio conferendi attenditur in beneficialibus. d.296.nu.6.
Prouiſio facta ab exiſtente in quaſi poſſeſſione conferendi ſuſtinetur. dec. 336.nu 5.

COLLEGIVM.

Tres ſufficiũt ad conſtituẽdum Collegium. d.159.n.6. d.296.nu.4.
Limita vt nu.8.

COMMISSIO.

Commiſſio auocatoria cauſæ non mutat iudicium, dec. 285.nu.6.
Paria ſunt impetrare commiſſionem cauſæ, vel illam ratam habere, d.292.nu.2.
Citatio ad dicendum contra Commiſſionem, an vitiet ſententiam ſi ommitatur, vid. Citatio.

COMMVNITAS.

Legalitas Communitas. vid. Legalitas.
Communitas reputatur perſona ficta. d.89.nu.5.
Teſtis de Vniuerſitate, vid. Confinia, & Teſtes.
Communitas emens ius paſcendi, præſumitur acquirere pro vniuerſis. d.140.nu.7.
Communitas nunquam moritur. d.163.nu.2.
Communitatis poſſeſſio probatur per teſtes dicentes, Vniuerſitatem, & homines poſſediſſe ſeminando, paſculando, &c. d.344.nu.2.
An Communitas in ſui præiudicium poſſit inducere conſuetudinem, etiam in fauorem perſonæ particularis. d.400.nu.3.

COMMVNICATIO PRIVILEGIORVM.

Vid. Priuilegium.

COMMVNIO.

Nemo cogitur ſtare in communione. d.333.nu.1.

COMPARITIO.

Comparitio validat actionem nulliter exequutam. d. 216.nu.26.
Citatus poſt citationem comparens, cenſetur habitationem in qua fuit facta citatio approbare pro domicilio. d.216.nu.25.

COMPENSATIO.

Compenſationi mercedis quando ſit locus. vide Remiſſio mercedis.
De ſpecie ad quãtitatem nõ fit compenſatio. d.65.n.4.
Creditum melioramentorum cum alijs debitis compenſatur. d.137.nu.28.
Adminiſtrator hæreditatis tenetur compenſare ſuum creditum cum eo quod accepit ex hæreditate, etiãſi illud eſſet maioris quantitatis. d.227.n.2.
An creditor poſſit cogi accipere partẽ crediti, vel aliud pro alio. d.228.nu.3.
Fideiuſſor obligatus in forma depoſiti, non poteſt opponere de compenſatione, d.269.nu.1.
De liquido ad illiquidum non fit compenſatio. d.326. nu.3.d.358.nu.2.
Legatum factum vxori, an compenſetur cum dote, d. 381.nu.1.& 2.
Teſtator legans creditori cenſetur voluiſſe compenſare cum debito. Quod limita quando legatum fuit factum ex alia cauſa. d.457.nu.9.& 10.

COMPVLSATIO.

Vide (Iura) & Scriptura.
In Compulſatione iurium requiritur partis citatio. d. 262.n.1.
Cõpulſor poteſt citare partes, deputare notariũ, & facere alia neceſſaria ad cõpulſationẽ. d.404.n.1.
An ad compulſationẽ requiratur citatio, vid. Citatio.

CONCESSIO.

In generali conceſſione non veniunt ea quæ de facili concedi non ſolent. d.397.nu.24.

Conceſ-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Conceſſio ſemper intelligitur facta ſine praiudicio concedentis.dec.209.nu.1.

CONCIL. TRIDENTIN.

Arbitrarium eſt Epiſcopo, an velit ſeruare formam traditam à Concilio ſeſſ.23.c.1.& ſeſſ.6.c.1.in procedendo contra non reſidentem. d.10.nu.5.

Conc.Trid.ſeſſ.25.c.9.de reform.nihil innouauit in illis iuribus patronatuum,in quibus non adeſt praſumptio vſurpationis. dec.25.num.5.

Conc.Trid.ſeſſ.21. cap.8.loquitur de Monachis exiſtentibus in locis exemptis.dec.157.num.11.

Concilium Tridentinum ſeſs.25.c.9. de refor. non reuocat conceſſiones iuriſpatronatus factas titulo oneroſo.dec.163.num.3.

Epiſcopus non poteſt concedere priuilegium contra diſpoſitionem Conc.Trid.ſeſs.25.c.9.de refor.dec. 209. num.4.

Concil.Trid.ſeſſ.25.c.9.habet locum tam in poſſeſſorio, quàm in petitorio. dec.247.nu.2. d.461.num.1. d.464 nu.2.d.469.num.2.

Concil.Trid.ſeſſ.24.cap.20.§.praterea,habet locum in cauſis Eccleſiaſticis vertentibus coram quocumque iudice.dec.274.num.2.

Conc.Trid.ſeſſ.21.c.9.de refor.ſuſtulit quaſtuationem, non tamen ſuſtulit ius quaſtuandi reſpectu illorum qui exercent hoſpitalitatem. dec.282. n.2.

Concil. Trid. ſeſs.21.cap.2. habet locum in permutatione beneficij.dec.317.num.1.

Limita quando permutans aſſequutus eſt poſſeſſionem pacificã alterius beneficij ſufficientis.d.317.n.7

Concil.Trid. ſeſſ.24.c.20. §.ad hac,de refor.non tollit immemorabilẽ,nec rem iudicatam. d.346. n.2.

Conc.Trid.fuit confirmatũ de anno 1564. d.469.n.3.

Conc.Trid.ſeſſ. 24.cap.20.§.ad hac, non tollit immemorabilem.dec.471.num.2.

Conſtitutio Conciliaris requirit ſpecificã derogationẽ, aliàs dari poteſt de defectu voluntatis. 27.n.6.

CONCORDIA.

In cauſis leuibus Rota amat concordiam.d.333.nu.3.

CONDEMNARE.

Iudex duos inſolidum non condemnans, cenſetur pro virili condemnare.dec.77.num.12.

Quod tamen non procedit, quando habet relationem ad libellum, in quo petitur, ambos inſolidum condemnari.dec.277.num.13.& 15.

Condemnatio valet in eo in quo fuit probatũ,licèt plus ſit petitum in quãtitate, vel tempore. d.496.n.6

CONDITIO.

Conditio debet cum effectu verificari. dec.39. num.2.

Conditione non purificata, iuriſdictio remanet ſuſpenſa.dec.47.num.2.

Eueniente cõditione,contractus purificatur.d.84.n.1.

Conditione deficiente, deficit conditionatũ.d.108.n.7.

Conditione adimpleta,fideicõmiſſũ purificatur.d.154

Diſpoſitio qua de ſui natura non eſt conditionalis,inducit modum,non conditionem. d.272.nu.2.

Dies incerta appoſita legato,vel praſtationi, facit conditionem,& non diem, ſecus tamen eſt, quando praſinitur dies poſt certum tempus, tunc enim cum dies ſit certa, non facit conditionem, ſed diem. dec.272.num.4.& 5.

Declara,quando dies incerta eſt appoſita ſubſtantia legati, vel quando eſt appoſita praſtationi per viã conditionis,dec.472.num.6.

Debitor ſub conditione non tenetur ſoluere, niſi adimpleta conditione.275.num.1.

Conditione deficiente in primo gradu ſubſtitutionis, non eſt locus alijs ſubſtitutionibus.dec.294.n.3.

Vid.locatio. *CONDVCTOR.*

Conductor negans rem conductam reſtituere, dicitur ſpoliare.dec.207.num.13.

Emptor ante ſolutum pretium, & an dicatur conductor.dec.216.num.18.& 19.

Conductor alienando interuertit poſſeſſionem domini, & quando non. dec.216.num.20.

Conductor poſſidet alteri, non ſibi.dec.361.num.3.

Conductori quando fiat remiſſio mercedis. v.remiſſio.

Conductori competit actio ex conducto tam pro melioramentis neceſſarijs,quàm vtilibus,contra locatorem, non verò alium. dec.489.nu.2.& 3.

Item competit retentio. dec.489.num.5.

Actio ex conducto eſt perſonalis.dec.489.num.2.

Conductor qui bona fide fecit melioramenta, recuperat expenſas neceſſarias,& vtiles, ſi dominus fuiſſet eaſdem facturus, aut ſi eſſet vendíturus rem, aut ſi non ſunt nimis oneroſa,& extra iſtos caſus recuperat per abraſionem, expenſas vero voluptuoſas recuperat, ſi illas erat dominus facturus, vel eſt rem venditurus. dec.489.num.4.& 4.

Conductor habens cauſam à mala fidei poſſeſſore, recuperat expenſas ſiue habuerit ignorantiã facti, ſiue iuris dec.489.num.6.& 7.

CONFESSIO.

Confeſſio facta in memoriali probat contra confitentem. 268.num.3.

Confeſſio ſimplex extraiudicialis,coadiuuat publicam vocem,& famam contra confitentem.d.68 n.6.

Confeſſio eſt maior quolibet publico inſtrum. d.68.n.6.

Confeſſio procuratoris non praiudicat domino.dec.84. num.7.dec.318.num.4.dec.452.num.10.

Per confeſſionem procuratoris probatur adminiſtratio principalis.dec.93.num.1.

Confeſſio facta in inſtrumentis diuiſionis,probat. dec. 98.num.4. dec.152.num.1.

Confeſſio authoris nocet ſingulari ſucceſſori. d.98.n.5.

Confeſſio facta in poſitionibus, probat contra confitentem. dec.125.num.2.

Confeſſio voluntaria tutoris non probat contra pupillum.dec.152.num.3.

Non poteſt quis contra ſuam confeſſionem venire. dec. 164.num.3.

Confeſſio in poſitionibus praiudicat confitenti reſpectu perſona tantùm qua interrogauit, & probat ſemiplenè.d.170.nu.8.

Confeſſio extraiudicialis de aequitate canonica plenè probat.d.170.nu.10.

Confeſſio defuncti nocet haredi, & habenti cauſam ab ipſo mediatè, vel immediatè.d.184.nu.1.

Confeſſio procuratoris poteſt reuocari à principali,etiã non docto de errore.d.186.nu.1.

Confeſſio probat contra confitentem.d.194.nu.1.

Cõfeſſio praiudicialis cõfitẽti eſt veriſimilis.d.194.n.2.

Confeſſio extraiudicialis probat cõtra cõfitẽtem, ſi de ea conſtet per duos teſtes. d.97.nu.1.

Confeſſio erronea,docto de errore,non praiudicat confitenti.d.305.nu.3.

Cõfeſſio facta ad alium finem,& inter alios nõ probat maximè ſi facta ſit incidenter. d.321.nu.2.

INDEX TERTIVS.

Confeſſio defuncti non nocet ſucceſſoribus, quos non conſtat eſſe hæredes defuncti. dec. 343. num. 2.
Confeſſio de dote. V. DOS.
Confeſſio pro exoneratione conſcientiæ multùm operatur. d. 436. num. 10.
Confeſſionis reuocatio parti non intimata non interrumpit præſcriptionem. dec. 451. num. 4.
Confeſſio anteceſſoris præiudicat ſucceſſori. d. 451. n. 3
Confeſſio facta in vno iudicio probat in alio contra confeſſum, & eius hæredem. d. 494. num. 1. & 2.
Confeſſionis reuocatio parti non intimata, non prodeſt, etiamſi facta ſit apud acta notarij, ſi lis non pendebat apud eundem notarium, ſecùs ſi pendebat. dec. 499. num. 10.

CONFIRMATIO.

Confirmatio cum clauſula: DE NOVO, ET PERPETVO STATVIMVS, ETC. habet vim nouæ conceſſionis, & ſimplicis diſpoſitionis. dec. 197. num. 11.
Confirmatio Apoſtolica non validat actum nullum. d. 234. num. 5.
Confirmatio Apoſtolica non præſumitur ex curſu temporis, ceſſante obſeruantia, quæ non debet eſſe turbida. dec. 340. num. 2.
Papa confirmans concordiam initã inter Capitulum, & Epiſcopum habentem indultum conferendi beneficia, non cenſetur voluiſſe præiudicare ſuis reſeruationibus, ceſſante indulto. d. 349. nu. 6.

CONFINIA.

A limitibus diuidentibus territoria, & iuriſdictiones, non infertur ad terminos decimatorios Eccleſiarum. dec. 16. nu. 2. d. 35. n. 1. & 2. d. 454. n. 2.
In dubio autem aliquando infertur. d. 454. num. 4.
In confinibus probandis leuiores, & imperfecta ſufficiunt probationes. dec. 35. num. 4.
Ex limitibus ciuitatis non infertur ad limites parochiæ. dec. 118. num. 3.
Teſtes de Vniuerſitate regulariter admittuntur in probandis confinibus. dec. 140. num. 1. & 2.
Contrarium vide. num. 3.
Ex materia confiniũ nõ infertur ad paſcua. d. 140. n. 5
Teſtes in materia confinium, vid. Teſtes.
Confinia an probent identitatem. Vid. Identitas.
Confinia probantur per ſententiam. d. 460. nu. 1.
Item per teſtes. dec. 460. num. 2.
Item per enunciatiuas, d. 460. nu. 4. vid. Enunciatiua.
Confine prædij illud eſt dicendum, quod prædio magis adaptatur, & conuenit. d. 460. num. 3.
In probandis confinibus admittuntur præſumptiones, & coniectura. dec. 460. num. 6.

CONFISCATIO.

In confiſcatione bonorum non veniunt ea, quæ ad hæredes extraneos tranſire non poſſunt. d. 298. n. 5.
Iuſpatronatus non venit in confiſcatione bonorũ facta à iudice laico, d. 351. nu. 5. Vid. Iuſpatronatus.
Secùs tamen, ſi fiat à iudice Eccleſiaſtico, d. 351. n. 8.

CONFRATERNITAS.

Confraternitas laicorum conſtituit collegium perſonale, non naturale, neceſſarium, & reale, cùm de per ſe conſideretur, & nullam habeat coniunctionem cum aliqua Eccleſia. d. 472. nu. 1. & 2.
Confraternitas liberè poteſt de vno loco tranſire ad alium. dec. 470. num. 7.
Prælato Eccleſiæ licèt expellere ab ea Confraternitatem, quæ conuenit in Eccleſiam, & in ea tantùm habet poſſeſſionem conueniendi iure familiaritatis. dec. 472. num. 8.

CONGRVA.

Reditus 100. ducatorum eſt congrua portio pro parocho. dec. 5. num. 1.

CONIECTVRÆ.

In concurſu coniecturæ potiores ſunt attendendæ. dec. 29. num. 7. dec. 48. nu. 22. dec. 352. num. 5.
Præſumptiones, & coniecturæ vrgentes faciunt plenam probationem. dec. 297. nu. 2. d. 473. nu. 3.
In dubio recurrendum eſt ad coniecturas. d. 330. nu. 6.
Præſumptiones, & coniectura admittũtur ad probandũ, ad quam ſummam aſcendit dos. d. 388. n. 2.
Coniectura, & indicia, & veriſimilitudo, ſufficiunt ad probandam ſimulationem. dec. 408. nu. 4.
Promiſſio dotis in genere probari poteſt ex coniecturis. dec. 430. num. 1.

CONIVNCTVS.

Vid. Conſanguineus.

CONTRACTVS.

In contractibus bonæ fidei bona fides debet exuberare. dec. 44. num. 3.
Verba quæ ſunt de natura cõtractus, etiãſi notarius nõ appoſuerit, cenſẽtur appoſita, niſi partes illi renũciauerint, vel aliter cõuenerint. d. 76. n. 15. & 16
Quod in contractu non dicitur, nec nos dicere debemus. dec. 84. num. 11.
Contractus factus per literas, cenſetur celebratus in loco vbi literæ recipiuntur. d. 116. n. 1. d. 133. n. 1
Vbi facienda eſt ſolutio, ibi contractus dicitur celebratus. dec. 116. nu. 3. dec. 133. num. 4. & 6.
Solemnitas, & conſuetudo loci contractus attenduntur in cõtractibus. d. 116. n. 4. d. 133. n. 3. 5. & 6
Contractus celebratus extra territorium, ad fraudandum ſtatutum, eſt nullus, non ſeruata forma ſtatuti. dec. 116. num. 7.
A verbis contractus non eſt recedendum. d. 119. nu. 4.
Gabella pro contractu debet ſolui in loco deſtinatæ ſolutionis. d. 133. n. 8. Sed contrarium vide. nu. 9.
Contraueniens contractui, non poteſt iuuari contractu. dec. 198. num. 1. dec. 204. nu. 1.
Contraueniens contractui poteſt admitti ad vtendum illo, refectis damno, & intereſſe, quod non procedit pro quærenda actione. dec. 198. nu. 3. & 4.
Vid. Contrauentio.
Contractus incontinenti factus poſt alium, cenſetur illi ineſſe. dec. 301. num. 2.
Primus cõtractus fœnerarius, paupertas, & qualitas contrahẽtis, multũ conferunt ad probandã ſimulationem ſecundi contractus. dec. 302. n. 3. & 4.
Vid. Simulatio.
Contractus in dubio non præſumitur ſimulatus, aut fœneratitius. dec. 302. nu. 6. d. 408. num. 5.
Non adimplens inſtrumentũ, illo vti non poteſt. Quod nõ procedit in contractib. nominatis. d. 329. n. 3.
Cõtractus nominati per nõ adimplementũ non reſcinduntur, ſed agitur ad implementum. d. 329. n. 4.
Diuerſitas ſummarum inducit diuerſitatem contractuum, & obligationum. d. 331. num. 2.
Totus contractus eſt conſiderandus, ad effectum vt dicatur vtilis, vel læſiuus. d. 370. num. 2.
Cõtractus quando poſſit celebrari ſine interuẽtu proximiorũ. V. Proximus. d. 433. n. 4. & v. Statutum.

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Contractus mulieris cùm interuentu curatoris factus ſi proximiores poterant commodè interuenire, eſt nullus.dec.479.num.1.

CONTRADICTOR.

Habens gratiam puram in forma DIGNVM, & poſſidens, eſt legitimus contradictor, contra habentem ſubrogationem gratioſam. dec. 347. nu. 1.& 3.

Contradictor de iure eſt qui ius ſuum iudicialiter proſequitur. d.407.nu.6.

Prouiſus ab Ordinario,& poſſidens,eſt legitimus contradictor contra prouiſum Apoſtolicum gratioſè ſubrogatum, ita ut procedendum ſit ordinariè, dec.431.num.2.& 4.

Poſſeſſor ſine titulo non eſt legitimus contradictor ad impediendum exequutionem literarum Apoſtolicarum. dec.475. num.10.

CONTRAVENTIO.

Contraueniens contractui non poteſt illo iuuari.d.198.num.1.d.204.num.1.

Contraueniens contractui poteſt admitti ad vtendum illo refectis damno,& intereſſe, non tamen pro quarenda actione. dec.198.num.3.& 4.

Contrauenire quis non poteſt ijs quæ adhuc non exiſtunt.dec.204.num.5.

Vtraque parte contrauentiente concordia, cenſetur à concordia receſſum.dec.204.nu.6.

CONSANGVINEVS.

Conſanguinei dicuntur agnati, & quocumque modo ſanguine coniuncti.dec.137.num.20.& 21.

CONSENSVS.

Conſenſus Epiſcopi requiritur in acquiſitione iuriſpatronatus.dec.106.n.10.d.453.nu.2.& 6.

Conſenſus Epiſcopi poteſt interuenire ante,vel poſt donationem iuriſpatronatus.dec.453. num.7.

In donatione iuriſpatronatus facta compatrono, non requiritur conſenſus Epiſcopi. dec.464. num.8.

CONSTITVTIO.

Vna Conſtitutio derogat alteri. d.169.num.6.

Conſtitutio Conciliaris indiget expreſſa derogatione, dec.279.num.6.

CONSVETVDO.

Conſuetudo,ſeu ſtatutum requirens ſolemnitatem, non extenditur extra territorium.dec.116.num.2.

Solemnitas, & conſuetudo loci contractus attenditur in contractibus.dec.116.num.4.

Doctori atteſtanti de conſuetudine, non creditur. dec. 123.num.27.

Conſuetudo eſt probanda ab eo, qui in ea ſe fundat, dec.125. num.28.

In probanda conſuetudine tempus litis eſt demendum, dec.337.num.1.

Conſuetudo potiùs eſt attendenda, quàm ſtatutum, aut lex.dec.376.num.5.& 6.

Conſuetudo reſpicit vtilitatem publicam, & communem, & omnibus ius acquiritur. dec.400. num. 1.& 2.

An Communitas in ſui præiudicium poſſit inducere conſuetudinem, etiam in fauorem perſonæ particularis.dec.400.num.3.

Solutio diuturna ab initio voluntaria, arguit conſuetudinem, non præſcriptionem.dec.406.nu.4.

Statutum magis eſt attendendum, quàm conſuetudo generalis.dec.401.num.3.

CREDITOR.

Crediter hypothecarius poteſt ſibi eligere vnum ex pignoribus quod voluerit. dec.67.nu.9. dec.228. num.1.

Creditoribus chirographarijs agentibus contra legatarios, incumbit onus probandi, hæreditatem non eſſe ſoluendo.dec.67.num.10.

Creditor non admittitur ad diſtractionem pignoris, etiam per ſuppoſitam perſonam, niſi debitor ipſe vendat. dec.109.num.4.

Creditor admittitur ad licitandum in pignore iudiciali, alio emptore non exiſtente, vel dignum pretium non offerente. dec.109.num.12.

Creditor exigens bis debitum. Vid.Indebitum.

Difficile eſt aſſerere, quem eſſe certum creditorem.dec. 151.nu.6.

An creditor cogi poſſit partem crediti accipere, vel aliud pro alio.dec.228.num.3.

Creditor qui tenetur dare fideiuſſores,de euictione,non ſatisfacit faciendo inueſtimentum. d.275.n.3.

Maior pars creditorum poteſt præiudicare minori, ſeruata forma l.vlt.C.qui bon.ced.poſſ. vbi quod eſt de ſubſtantia, quòd creditores inſimul conueniant.dec.440.num.1.& 2.

Maior pars creditorum, ſi debitum eſt iuratum, non poteſt præiudicare minori. dec.440.num.3.

CRIMEN STELLIONATVS.

Vide Stellionatus.

CVRATOR.

Deputatio curatoris non probat, quem eſſe minorem. dec.219.num.4.

Curatores, & tutores cenſentur dati inſolidum, etiāſi hoc non ſit dictum, quando adminiſtrationes non ſunt diuiſæ. dec.378.num.7.

Curator rectè datur habenti patrem fugitiuum,& agitur de recuperandis bonis fideicommiſſarijs per patrem alienatis.dec.378.num.8.

CVRATVS.

Vid. Parochus.

DECLARATIO.

Legislator procedens per viam declarationis, nihil de nouo inducit.dec.452.num.9.

DAMNVM.

Qui ſua culpa damnum patitur, ſibi debet imputare. d.15.n.1. dec.71.n.2. Vid.Intereſſe,& expenſæ.

Damnum ſecundùm communem vſum loquendi, aliquando intelligitur circa fructus.d.422.nu.9.

Stante pacto de quo in dec.422. nu. 3. damnum accipiendum eſt, quatenus eſt diminutio patrimonij, non quatenus eſt lucrum ceſſans.d.422.n.10.

D A T A.

Sola Data non probat antiquitatem, niſi concurrant alia adminicula. dec.258.num.3.

DATIO INSOLVTVM.

In Datione inſolutum videtur neceſſaria æſtimatio præcedens, ſecùs in venditione. dec.109. nu.14.

Procurator conſtitutus ad dandum inſolutum, poteſt bona facere menſurari, & menſurationem approbare, & ſi recipiens inſolutum, nolit bona retinere, ſed vendere, poteſt proteſtari, quòd illud plus quo vendentur, ponatur ad creditum ſui principalis.dec.470.num.2.& 5.

DEBITOR, DEBITVM.

Debitor, creditore volente, poteſt dare ſpeciē pro pecunia,

Digitized by Google

nia,& è contra.d.84.nu.10.d.221.nu.1.

Debitum certo generi perſonarum, extra illud dari non poteſt.d.203.nu.7.

An debita ſoluenda per teſtatorem die determinato, ſolui debeant ab hærede fideicommiſſario, an verò à fideicommiſſario. dec. 318.nu.2.

Soluens debita, eaq; dinumerans, ſi aliquod omittit, cẽſetur illud ignoraſſe, ſi eſt cõſiderabilis magnitudinis.dec.444.nu.4.

Debitũ vigore ſtatuti, eſt debitũ neceſſariũ. 437.n.8.

DECIMÆ.

Eccleſia parochialis fundatam habet intentionem in decimis prædiorum quæ ſunt intra parochiæ limites.d.16.nu.1.d.55.nu.8. d.187.nu.1.

Quaſi poſſeſſio percipiendi decimas, non releuat, niſi conſtet, ius decimandi ad quaſi poſſidentem ſpectare, vel eſſe intra limites ſuæ parochiæ.16. numero 3.

Parochus prætendens decimas ex prædijs, probare debet, prædia eſſe intra fines parochiæ.d.118.nu.1.dec.454.nu.1.

Parochus vniuerſalis fundatam habet intentionem in omnibus decimis. dec.134.nu.2.d.187.nu.1.

Parochus habet aſſiſtentiam iuris communis in decimis.d.207.nu.12.d.279.nu.1.d.345.nu.2.

Parocho non datur manutentio in perceptione decimarum ex aſſiſtentia iuris communis, quæ ſit turbida, dec.26.nu.1.

Epiſcopus habet aſſiſtentiam iuris in perceptione decimarum, quando Eccleſia Cathedralis eſt parochialis.d.38.nu.1.d.254.nu.4.

Decimæ Eccleſiæ Cathedralis vel ad Epiſcopum, vel ad Capitulum pertinent.d.38.nu.2.

Decimæ loci qui nõ eſt intra limites alicuius parochiæ ſpectant ad Epiſcopum.d.118.nu.5.d.257.n.2.

Epiſcopus habet fundatam intentionem in decimis quando non adeſt parochus. d.254. nu.1.

Epiſcopus habet intentionem fundatam in decimis in nullius parochia exiſtentibus. d.485. nu.1.

Epiſcopus poſt Concilium Lateranenſe non poteſt infeudare decimas laico, abſque auctoritate Pontificis.d.485.nu.5.

Epiſcopus poteſt decimas recuperatas, quas nunquam anteà perceperat, vel ſibi retinere, vel alteri Eccleſiæ concedere.d. 485.nu.9.& 11.

Cauſa decimarum eſt ſpiritualis. d. 101.n.1.

Capitulũ recipiens fomentũ Epiſcopo fundatam habet intentionem in decimis. d.187.n.3.d.254.n.4.

Aliud eſt decimare locum, aliud in loco. d.207.nu.5.

Eccleſia nõ poteſt agere ſpolio contra parochialẽ Eccleſiam pro decimis exiſtentibus in ipſa parochia.d.207.nu. 14.

An Decimæ tranſeant cum vniuerſitate bonorum. dec. 277.nu.4.

Exemptio à ſolutione decimarum non conceditur, niſi cum maxima difficultate. 279.nu.2.& 4.

Priuilegia exemptionum à ſolutione decimarum ſtrictè debent intelligi.dec. 279. num.5.

Laudum ſuper exemptione à ſolutione decimarum non confirmatum à ſuperiore, non egreditur ſuos authores.dec.279.nu.7.

Obſeruantia 30. Annorum requiritur, ad hoc, vt præſumantur ſolemnitates interueniſſe in exemptione à ſolutione decimarum.d.279.nu.8.& 9.

Tranſactio ſuper decimis, non confirmata authoritate Apoſtolica, non egreditur ſuum authorem. dec. 340.nu.1.

In præſcribendis decimis contra Parochum, requiritur immemorabilis, vel quadragenaria cũ titulo. d. 345.nu.6.Vid.Immemorabilis.

Tranſactio ſuper decimis eſt nulla, ſine beneplacito Apoſtolico, etiam quòd agatur, quòd decimæ remaneant apud poſſeſſorem. d.362.nu.3.

Tranſactio nulla non prodeſt.d. 362.nu.4.

Solutio duplicis decimæ eſt contra ius. d.372.nu.3.

Præceptum de ſoluendis decimis ex parte ſoluentis eſt affirmatiuum, ex parte illius cui ſoluitur, negatiuum.d.372.n.2.& 6.

Locatio de prædio decimatorio intelligitur facta, ſalua decima.d.372.nu.4.

Decima parochialis ſolui debet Eccleſiæ vel prædiali vel ſacramentali, prout viget conſuetudo.dec. 372.nu.7.& 8.

DECLARATORIA.

Declaratoria fertur ob non paritionem. d.398.nu.1.

Beneficatus condemnatus ad reſtitutionem, & negans, ſe aliquid habuiſſe, vel dicens, ſe habuiſſe ſed conuertiſſe in Eccleſiæ vtilitatem, non poteſt declarari excommunicatus, niſi prius probetur perceptio, & præcedat liquidatio. d.398.n.2.& 4.

DECRETVM IRRITANS.

Decretum irritans poſitum in regula octo menſium, inficit titulum, & poſſeſſionem prouiſi ab Abbate. d.51.nu.2.

Etiamſi decretum non ſit poſitum in reſeruatione in corpore iuris clauſa vel aliàs ſuper certo corpore beneficij.d.51.num.3.

Decretum irritans inficit titulũ, & poſſeſſionem, quando eſt in iuſtificatum.d.124.num.3.& 4.d.354. nu.7.

Aliàs non tollit detentationem, ſeu inſiſtentiam facti. d.124.nu.3.& 4.

DENOMINATIO.

Denominatio ſumitur à natura rei denominatæ. dec. 207.nu.9.

DENVNCIATIO.

Denunciatio quomodò facienda ſit venditori qui non reperitur, vel eſt bannitus.d.27.nu.2.

Denunciatio quæ fit vendenti, non eſt neceſſaria, quãdo conſtat de iuſtitia euincentis.d.27.n.3.d.36. nu.5.

DEPONERE, ET DEPOSITVM.

Deponens ſummam petitam, ſatisfacit petitori, etiam ſi ſit debitor in maiori ſumma, ſi poterat credere, in plus ſe non teneri. dec.15. nu.2.

Conditio intrinſeca non vitiat depoſitum, etiamſi illa exprimatur. d.15.nu.3.

Depoſitum, licèt nõ poſſit reuocari, non propterea ante ſolutionem, abdicatur dominium à deponente.d. 49.nu.13.

Depoſitarius non poteſt opponere de iure aliorum, ſed tenetur ſoluere.d.49. nu.14.

Depoſitarius malè ſoluẽs, ſibi debet imputare.d.71.n.2

Depoſitum cum proteſtatione, quòd ſtet periculo illius cui fuit intimatum, ſi perit perit periculo illius cui fuit intimatum. d. 84.nu.16.

INDEX TERTIVS.

Depoſitarius debet releuari ab omnibus damnis, & expenſis.dec.114.num.1.
Depoſitum non integrum, non ſuffragatur. d.326.n.2.
Reſtitutio datur ad ſtatum, in quo deponens erat ante depoſitum.dec.412.num.1.
Clauſula SINE PRÆIVDICIO IVRIVM *facta in depoſito, præſeruatiuus, non tamen tollit mentem à facto. dec.412.num.2.*

DEPVTATIO ADMINISTRATORIS.

Vid. Adminiſtrator.

DEROGATIO.

Conſtitutio Conciliaris requirit ſpecificã derogationẽ, aliàs dari poteſt de defectu voluntatis. d.279. num.6.

DESCENDENTIA.

Deſcendentia probari debet per gradus diſtinctos.dec. 64.num.1.dec.105.num.4.
Non deſcendẽtia à Mauris, v.g. præſumitur, d.68.n.1.
Deſcendentia contra vnum ex creditoribus probatur ex teſtibus examinatis contra alios creditores in eadem cauſa, coram alio iudice, concurrentibus adminiculis.dec.98.num.1.
Duo teſtes ſufficiũt in probãda deſcendentia.d.85.n.2.
An enunciatiua probent deſcendentiã, v. Enunciatiua.
In probanda deſcendentia, ſi probatio deficiat in vno gradu, cæteri deſtruuntur. dec.105.num.12.
Deſcendentia probatur ex confeſſione partis ad articulos deponentis de ſua credulitate. d.147.nu.1.
Deſcendentia probatur ex libro baptiſmi, concurrentibus adminiculis.d.105.nu.14. d.219. num.5.

DESCENDENTES.

Deſcendentium appellatione, ex proprietate verborum veniunt etiam fœminæ.dec.32.num.9.dec.137. num.19.& 27.dec.294.num. 5.
Etiam quòd ſint vocati primo loco filij maſculi, ſi non ſuperſint.dec.294.num.5.
Verbum, Deſcendentibus, poſitum ſine copula, & poſt verbum, (Succeſſoribus,) illud qualificat, & comprehendit ſucceſſores ſanguinis.d.137.n.12. & 14.& an intelligatur de hæredibus, nu.13.
Verbum (deſcendentes) eſt collectiuum.dec.267.n.15. dec.419.nu.8.dec.493.num.2.
Nomen (deſcendentes) comprehendit de ſui natura omnes deſcendentes.dec.493.num.2.

DEVOLVTIO.

Deuolutio probari debet de gradu in gradũ, donec ad Papam perueniat, ſi Papa prouidit.d.195.n.2.

DICTIO.

Dictio, Semper, denotat perpetuitatem. dec.24.nu.3.
Dictio, Seu, eſt alternatiua, & poſita inter genus, & ſpeciem, ſtat expoſitiuè, ſeu declaratiuè, quando conſtat de mente proferentis. dec.79. nu.6.
Dictio, Ferè, eſt diminutiua.dec.123.num.26.
Dictio, Vel, eſt augmentatiua, & ampliat diſpoſitionem, etiam ad diuerſa. dec.157.num.5.
Dictio, Vnà cum, denotat ſimultaneam congregationem.dec.197.num.2.
Dictio, Eiſdem, eſt demonſtratiua, & relatiua ad ſuperius nominata.dec.207.num.16.& 18.
Dictio, Infraſcriptis, idem ſignificat, quod eiſdem.d. 207.num.17.
Dictio, Aliqua, intelligitur ſecundum ſubiectam materiam.dec.215.num.8.
Dictio, Supradictis, eſt repetitiua omnium præcedentium.dec.216.num. n.17.
Dictio, Niſi, præcedente negatiua, ponit, & determinat affirmatiuam in caſu nominato. dec.244. nu.1.
Dictio, Quàm, reſtringit præcedentem diſpoſitionem. dec.266.num.1.
Dictio, Semper, denotat tractum futuri temporis. dec. 267.num.15.
Dictio, Tunc, denotat extremitatẽ tẽporis.d.332.n.2
Dictio, Immediatè, denotat actum immediatè præcedentem.dec..332.num.3.
Dictio, Tantùm, eſt taxatiua, & alia præter nominata excludit.dec.348.num.2.
Dictio, Huiuſmodi, eſt repetitiua præcedentium. deciſ. 350.num.8.
Dictio, Donec, denotat tempus.dec.402.num.4.
Dictio, Tamen, reſtringit omnia præcedentia. d.406. num.3.
Dictio, Alia, eſt interpretatiua ſimilium. d.444.n.3.
Dictio, Prout hactenus, aliquando ſtat conditionaliter. dec.448.num.11.
Dixio, Ex, aliquando denotat cauſam immediatam, aliquando remotam.dec.493.num.3.
Item dictio, Ex, verificatur in cauſis ſucceſſiuis non immediatis.dec.493.num.4.

DIES.

V.Conditio.

DIGNITAS ECCLESIASTICA.

Dignitas Eccleſiaſtica. Præpoſitura, v.g. non cenſetur veriſimiliter dote carere.dec.377.num.3.

DIMINVTIO.

Vid. Augmentum.

DISPENSATIO.

Diſpenſationes matrimoniales committi debent Ordinarijs.dec.346.num.5.
Diſpẽſationes matrimoniales cõmitti poſsũt inferioribus Ord. quãdo ſunt nullius diœceſis.d.346.n.7

DISPOSITIO.

Diſpoſitio correctoria quando poteſt vnum, vel duos effectus contra ius operari, ſemper interpretatur vt minùs corrigat ius commune. dec.2.num.4.
Ex diſpoſitione facta in vno legato non infertur ad alia.d.48.nu.28.
Diſpoſitio hominis facit ceſſare diſpoſitionem legis. d. 60.nu.2.
Quæ veniunt in neceſſariam conſequentiam, non alterant diſpoſitionem.dec.111.num.16.
Vbi non verificatur qualitas conſtitutionis non militat ius diſpoſitio.dec.117.nu.1.
Diſpoſitio loquens in teſtamento, trahitur ad alios caſus, ex paritate rationis.d.128.nu.5.
Diſpoſitio ſequens clara debet attẽdi, non antecedens. d.192.nu.2.
Diſpoſitũ in vno, cenſetur diſpoſitũ in alio.d.197.n.1.
Obſeruantia non attenditur, quando verba diſpoſitionis ſint clara.d.203.nu.15.
Diſpoſitio quæ pars Breuis vocetur à pract.d. 361.n.5
Diſpoſitio iuris cõmunis ſtrictè eſt intellig.d.448.n.7.
Diſpoſitio clara non eget interpretatione.d.457.n.2.
Diſpoſitio ceſſat, ceſſantibus verbis.d.460.n.5.
Diſpoſitio rigoroſa debet ad vnguẽ ſeruari.d.470.n.7
Diſpoſitio clara inſtrum. reddit inueriſimile, quòd aliter ſe habeat res, quã dicitur in inſtr.487.nu.5.
Qui dicere potuit quod nõ dixit, cenſetur id reliquiſſe in diſpoſitione iuris communis.d.48.nu.4.

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

Beneficiatus ſolitus inſeruire, quando erat præſens, & potens ſeruire, ſi facto Capituli non inſeruiat, lucratur diſtributiones quotidianas, d.21.nu.2.

Beneficiatus qui facto Capituli non poteſt inſeruire, proteſtari debet, per ſe non ſtare, ad hoc vt conſequatur diſtributiones, d.21.nu.3.

Quæ tamen proteſtatio non eſt neceſſaria, quando Capitulum percepit diſtributiones quotidianas abſentis, d.21.nu.4.

Non reſidens amittit diſtributiones quotid. d.108.n.3.

Capitulum non poteſt concedere abſenti, quòd lucretur diſtributiones quotidianas, d.108.nu.4.

Canonico infirmo inſeruire ſolito, debentur diſtributiones quotidianæ, d.108.n.8.d.148.nu.2.

Diſtributiones quotidianæ veniunt ſub nomine redituum, obuentionum, emolumentorum, & aliorum omnium ad beneficium ſpectantiũ, d.144.n.11.

Abſentes à choro habẽtur pro præſentibus, dum miniſtrant Sacramenta in Capellis annexis beneficio, vel cura, 148.nu.1.

Qui non facit profeſſionem fidei requiſitam à Concilio Tridentino, ſeſſ.24.cap.12. non poteſt in abſentia etiam iuſta, lucrari diſtributiones quotidianas, d.256.nu.1.

Portio deficientis in Choro, ſeruiẽtib. accreſcit, d.500.

Portio deficientis propter ſtatuta, vel conſuetudines, aliquando non accreſcit ſeruientibus ſed Eccleſiæ, d.500.nu.3.

DIVIDVVM, DIVISIBILE.

In diuiſibilibus ſentẽtia quoàd vnum poteſt valere, & non quoàd alium, d.112.nn.4.d.469.nu.7.

Reſtitutio cõceſſa minoribus, prodeſt maioribus in materia indiuidua. d.219.n.6.8.& 11.

Iuſpatronatus eſt indiuiduum, d.112.nu.1.

Diuerſa cap. dicuntur, quando ex diuerſitate factorũ ſeparationem recipiunt. Item quando quodlibet Capitulum determinatur de per ſe, & ab alio determinationem non recipit, d.336.n.4.

Indiuiduum quatuor modis dicitur, dec.402.nu.5.

Promiſſio quantitatis eſt diuidua, d.402.nn.6.

Indiuiduum ratione formæ eſt illud in quo adſunt verba formam denotantia, d.402.n.7.

Obligatio rem tradi eſt indiuidua, dec.402.nn.8.

Obligatio rem dari eſt diuidua, dec.402.nu.9.

DIVISIO.

Ex confeſſione facta in diuiſione bonorum vti fideicõmiſſo ſubiectorum, probatur, bona eſſe ſuppoſita fideicommiſſo, d.120.nu.1.d.241.n.3.& 4.

In diuiſione locorum ſtatus præſens eſt attendendus, d.129.nn.5.

Confeſſio facta in diuiſione bonorum antequàm adeſſent creditores ſuperuenientes, d.152.nu.1.

In diuiſione hereditatis poſſunt vni aſſignari bona fideicomm. alteri libera, niſi reclamet, d.426.n.3.

Teſtator diuidens hæreditatem inter filios per quotas, cenſetur ſubſtituiſſe illos in tota hæreditate, ſi præceſſit reciproca ſubſtitutio, d.493.nu.12.

DOCTOR.

Doctor eſt intelligendus ſecundùm iura quæ allegat, d.67.nu.8.d.291.nu.6.

Deciſio doctoris ex vnica etiam ratione ſuſtinetur, licèt aliæ non applicentur, d.215.n.17.

Doctori atteſtanti de conſuetudine, ſi adſint teſtes de publica voce, & fama creditur. d.376.nume.4.

DOS. DOTARE.

Dotis intereſſe. Vide Intereſſe.

Bona extradotalia efficiuntur paraphernalia, ſi mulier tacitè vel expreſsè conſenſit, quòd illa vir adminiſtret, d.12.nn.3.

Dotis legatum factũ à patruo filiabus, contemplatione tamẽ patris ipſarum, in caſu reſtitutionis reſtituendum eſt de bonis ipſiùs patris, non autem de bonis extradotalibus fœminarum, d.29.nu.1.

Legatum dotis relictum filiabus intuitu patris, pleno iure ipſi patri acquiritur, d.29.nu.2.

Pater cenſetur de ſuis bonis dotaſſe filiam quæ omnibus bonis renunciauit, dec.29.nu.3.

Itaut ſi poſteà declararet, ſe dotaſſe de alijs bonis, declaratio non ſufficeret, dec.29.num.4.

Quando expreſsè dantur in dotem nomina debitorũ, ceſſio non eſt neceſſaria, neque traditio inſtrum. d.60.n.5.

Mulier ſecundò nubens, nulla certa dote data, cenſetur nubere cum prima dote, d.60.n.6.

Solutio dotis promiſſa marito facta vxori, non liberat debitorem, d.65.nn.1.

Mortuo marito, vxor, vel eius hæres poteſt retinere bona mariti pro dote hypothecata, d.67.nume.1.

Vxor non poteſt auctoritate propria ingredi bonorum dotalium poſſeſſionem, d.67.n.2. declara, vt n.3.

Frater diues tenetur dotare ſororem non habentem vnde ſe dotet, dec.77.n.3.& 11.

Mater tenetur dotare filiam in concurſu cum fratre, d.77.nu.5.

Declara, quando mater eſt diues, dec.77.nu.7.

Mater non tenetur dotare filiam in concurſu cum patre, d.77.nu.6.

An, & quãdo frater teneatur dotare ſororem de bonis maioratus, d.77.n.8.

Pater tenetur dotare filiam, d.77.n.9.143.nu.9.

Etiam quòd filia habeat de proprio, d.143.nn.9.

Ex modica dote nõ acquiritur iuſpatron. d.106.n.4.

Dos à patre profecta, mortuo patre, cõſolidatur in muliere, d.111.nu.1.

Dos à patre profecta, ipſo mortuo, ſpectat ad filios dotatæ. d.111.nu.9.

Dos mulieris dotatæ à patre, ſi pater moriatur auo ſuperſtite, auocatur ab auo per fil. dotata, d.111.n.10.

Pro dote conſtituenda, vel reſtituenda, poſſunt alienari bona fideicommiſſo ſubiecta, d.143.nn.4.6. & 7.dec.218.nu.2.

Hæres tenetur dotare filiam defuncti vſque ad legitimam, & ſi non ſufficit, vltra legitimam de bonis defuncti, d.143.nu.12.

Dotẽ ſciẽter recipiẽs ſuper bonis emphyteoticis, lucrũ dotale ex illius conſequi non poteſt, ſecus ſi adſit pactũ, quòd lucrum dotale ſit ſaluũ, quo caſu lucrum dotale ſaltem aliunde cõſequetur, dec.213.

Facultas alienãdi data in caſu dotis, intelligitur etiã pro lucro dotis, dec.244.n.2.

Conſtante matrimonio, & viro ad inopiam vergente, dos repeti non poteſt, d.257.n.2.

Poteſt tamẽ agi, vt dos collocetur in tuto. d.257.n.3.5.

Aeſtimatio rei datæ in dotem, facit emptionem & võditionem, d.257.nu.4.

Fun-

INDEX TERTIVS.

Fundus dotalis quis ſit, d.257.nu.5.

Pecunia dotalis dicitur illa, quæ fuit data in dotem, & effecta viri, d.257.nu.6.

Fructus bonorum extradotalium conſtante matrimonio ſpectant ad virum, dec.268.nu.8.

Bona fideicommiſſo ſubiecta, ſi dentur in dotem, poſſunt poſtmodum per mulierem alien. d.388.n.1.

Mulier ſimpl. contrahens, non cẽſetur dare omnia ſua bona in dotem, in primo matrimonio, d.388.n.1.

Ad probandum tamen contrarium admittuntur præſumptiones, & coniecturæ, d.388.nu.2.

Confeſſio mariti facta, abſente vxore, de dote recepta, non prodeſt marito in præiudicium vxoris, dec. 388.nu.3.

Fructus dotis ſpectant ad virum, d.388.nu.4.

Ex ſimplici patientia mulieris, ſinentis ſua bona per virum poſſideri, non infertur, quòd bona ſint data in dotem, dec.388.n.9.

Confeſſio facta conſtante matrimonio, in dubio præſumitur facta ſub ſpe futuræ numerationis, d.551. nu.3.499.n.1.

Contrarium vide, d.499.n.2.

Limitatur concluſio, ſi adſint in contrarium coniecturæ, d.499.nu.3.7.& 8.

Confeſſio de dote recepta, facta ante matrimonium, præſumitur facta ſpe futuræ numerationis, dec. 411.451.n.1. vel ex eo quòd fuit ſoluta, & alijs de cauſis, d.451.nu.1.2.& 5.

Exceptio non numeratæ dotis, poſt biennium, opponi nõ poteſt, d.411.n.2.497.n.4.

Promiſſio dotis in genere, probari poteſt ex coniecturis, d.430.nu.1.

Quantitas dotis incerta taxari debet à iudice cuius arbitrio ſtatur, etiamſi arbitretur, totum patrimonium eſſe dandum in dotem, 430.n. 2.

An ſtatutum Vrbis cap.151.lib.1. habeat locum in dote, & illius augmento, Vid. Statutum.

Stipulatio fauore dotis ad fauorem tertij, eſt valida, dec.435.n.3.

Fructus dotis, & lucri debentur à die iudicialis intimationis, d.453.nu.2.

Statutum Vrbis de fructibus dotis, habet locum in lucro dotis, d.457.nu.3.& 6.

Diſpoſita per ſtatutum in dote, an habeant locum in donatione propter nuptias, & in augmento dotis dato à muliere, & lucro dotis quod prouenit à viro, d.457.n.4.& ſeq.

Exceptio non numeratæ dotis, poteſt opponi lapſa tõpora, ſi confeſſio dotis fuit facta animo donandi, d.499.n.4.

Intra qua tempora poſſit opponi exceptio non numeratæ dotis, d.499.n.5.

Non opponens exceptionem non numeratæ dotis, videtur renunciare, d.499.n.5.

Dos cõgrua dicitur, quæ eſt cõformis dignitati nataliũ facultatib. patris, & dignit. mariti, d.409. nu.8.

DOLVS.

Dolus nemini debet patrocinari, dec. 311.n.9.

Auctoritas iudicis excuſat à dolo, d.496. nu.4.

DOMINIVM.

Inſtrumentum emptionis, concurrentibus adminiculis, probat dominium, d.41.n.2.

Licet regulariter illud non probet, d.41.n.3.

Dominiũ pecuniarũ abdicatur, ſi detur ordo quòd pecunia ſoluantur ſub certa conditione, d.40.n. 4.

Sed contrarium verius, n.12.

Dominiũ nõ acquiritur ſine traditione, d.49.n.5.240. nu.3.

Momentanea ſolutio non transfert dominium, niſi cõmodum obueniat ſoluenti, d.49.n.6.

Item non transfert dominiũ, ſi reſtitutio pecuniarũ ſit conuentionalis, ſecus ſi liberalis, etiam quòd cõmodum non obueniat ſoluenti, d.49.n.7.

Reſtit. dotis momentanea trãsfert dominiũ, 49.n.10.

Reſtit. momentanea pecuniarum donat. ad hoc vt mutuentur, ex æquitate, & propter cõmodũ donatarij, non impedit trãslationẽ dominij, d.49. n.11.

Dominium rei emptæ trãsfertur in emptorem, ſi vẽdẽs ſequitur bonam fidem ementis, d.49.nu.12.

Dominium in rei vendicatione debet concludẽter probari, d.69.n.1.

Ita vt non admittatur iuramentũ in ſupplementũ, n.2.

Teſtis deponẽs de poſſeſſione, & perceptione fructuum, non probat dominium, d.69.nu.11.

Clauſula conſtituti transfertur dominium ad quoſcũque effectus, d.240.n.4.

Ex redditione computorum arguitur dominium illius cui fit redditio, dec.242.nu.11.

Habens liberam diſpoſitionem, cenſetur habere dominium, d.406.nu.1.

Domin. nõ poteſt eſſe apud duos in ſolidũ. d. 406.n.2.

Dominium officii non acquiritur illi cui fit à Principe conceſſio, ſed illi cui reſeruatur facultas percipiendi fructus, & diſpoſitio, d.481.n.1.

Dominium acquiri poteſt abſenti per procuratorem, d. 481.nu.2.

Dominiũ penes duos in ſolidũ eſſe nõ poteſt, & ideo ſi in eodem contractu vni eſt acquiſitũ dominium, alteri verò diſpoſitio, intelligi debet de diſp administrationis, ſaluo alterius domin. d.481.n.3.

DOMVS, DOMICILIVM.

Electio domic. facit, vt quis citatus dom, dim. copia, habetur tanq. perſonaliter citatus, d.216.n. 24.

Citatus in aliqua habitatione, & cõparens in iudicio, videtur illam habitationem approbare pro domicilio, d.216.nu.25.

Molendinum conſtructũ in domo, cẽſetur quid diuerſum à domo, d.387.nu.2.

DONATIO.

Per donationem transfertur dominium in Eccleſiam, etiam abſque traditione, d.41.n.1.

Donatione acquiritur iuſpatronatus, d.106.n.5.453. n.1.

In donatione ob cauſam cadit læſio, d.222.n.3.

Donatio ob cauſam non eget inſinuatione, d.240.n.2.

Donatio facta, vt alimenta præſtentur, non eſt conditionalis, ſed modalis, dec.240.nu.5.

In donatione modali, ſi modus non adimpleatur, dominiũ rei donatæ ipſo iure reuertitur ad donantẽ, ſi declaratio donatoris interuenerit, d.240.nu. 6.

Donatio facta per patrem filio, non valet, d.379.n.4.

Limita, niſi interueniat iuramentum, vel ſaltem ficta traditio per clauſulam conſtituti, d.379.nu. 4.

Pater, ex eo quòd filios æqualiter inſtituit, cenſetur reuocaſſe donationem omnium bonorum paternorum, ſecus autem, alicuius rei, d.379. n.6.

Donatio facta per pupillum tutori honorario non tenet, d.379.n.7.

Dona-

INDEX TERTIVS.

Donatio facta per pupillum tutori honorario non tenet, d.379.nu.7.

Donatio cũ onere alẽdi, nõ eget inſinuatione, d.433.5

Donatio reciproca, ob cauſam, non requirit inſinuationem, d.433.nu.7.

Statutum Vrbis ca.150.lib.1 procedit in donationibus quę de iure inſinuationẽ requirunt, d. 433.n.6.

Donatio iurispatronatus. Vid. Iuſpatronatus.

ECCLESIA.

Eccleſia Parochialis. Vid. Decima & Parochus.

In Sãctuario Clerus orat, prædicat, & miniſt. 142.n.1.

Locus in Eccleſia eſt nobilior in quo fiunt nobiliores functiones, dec.142.nu.2.

Item in quo eſt ſedes Archiepiſcopi, vel regia. nu.3.

Quod limita, vt nu.5.

Item vbi pulchrius eſt ædificium, ornamenta, & ſimilia, nu.4.

Quilibet ſe conformare debet moribus Eccleſiæ in qua verſatur, d.179.nu.2.

Pars anterior Eccleſiæ dicitur faciens, d. 201.nu.2.

Sacriſtia nomen eſt iuris, cõtinens curam de ijs quæ ad Eccleſię theſaurũ pertinent d,203.n.5.238.n.9

Qualibet Eccleſia vnã habet Sacriſtiã pro ſeruitio Eccleſiæ, ſicut pro Capellis vel alijs, d.203.n.14.

De iure communi Eccleſiæ Cathedrales, & Regulares ſunt Collegiatæ, d.259.nu.9.

Præſumitur adfuiſſe Eccleſias in loco vbi fuit caſtrũ, d.454.nu.5.

Ex eo quod Eccleſia ſit matrix, nõ infertur quòd Eccleſiæ caſtri diruti ſint in eius parochia, d.454.n.8.

ELECTIO.

V. Prælatus.

Creatio Prioris, vel Conſiliarij, facta à Communi, eſt actus vniuerſalis, d.497.nu.5.

ELEMOSINA. ELEEMOSINARIVS.

An ex eleemoſina acquiratur iuſpatronatus. Vide Iuſpatronatus.

Officium Eleemoſinarij eſt, diſtribuere redditus in vſus pauperum, d.398.nu.5.

Contra Monacum eleemoſinarium non poteſt relaxari mandatum perſonale, d.398.n.6.

EMPHYTEVSIS.

In emphyteuſi recepta pro ſe, & filijs maſculis, & fœminis, fœminæ nõ ſuccedũt, extãtibus maſculis, ſed ſolum in eorum defectum, quando adeſt ſtatutum excluſiuum fœminarum, d.32. nu.3.

Quæ opinio eſt fundatè in præſumptione, quòd cõtrahẽtes cenſeantur ſe conformaſſe cum diſpoſitione ſtatuti, d.32.n.4. A qua tamen præſumptione receditur, propter alias præſumptiones, d.32.n.5. & 7.

Bona emphyteotica, non hereditaria, ſub generali diſpoſitione non comprehenduntur, d.32.nu.10.

Emphyteuſis in qua non eſt facta mentio heredum, non eſt hereditaria, d.32.nu.11.343.nu.3.

Primus acquirens emphyteuſim an poſit præiudicare ſucceſſoribus, d 32.nu.15.343.nu.2.

Primus acquirens emphyteuſim dicitur, qui ab initio fuit primus inueſtitus, d.32.nu.13.

In generali obligatione veniũt fructus rei empiteoticę, d.56.nu.8.

Obligatio rei emphyteoticę expirat per mortẽ emphyteotę, vel per reſolutionem, d.56.n.9.& 10.

Emphyteota ſine cõſenſu domini non poteſt meliorationes alteri vendere, vel ius emphyteoticum transferre, d.75.nu.1.

Primus emphyteota non poteſt vendere ſecundo emph. ſine conſenſu domini directi, d.75.nu.4.

Si primus emphyteota res emphyt. concedit in emphyt. ſub annua penſione, non alienando res emphyt. & ſecundus emphyteota alienat, requiri debet conſenſus primi emphyteotæ, d.75.nu.6.

Dos emphyteotica vendi poteſt alteri comprehenſo in prima inueſtitura irrequiſito domino, ſecus extraneo, d.75.n.7.

Emphyteuſis hæreditaria non habet effectum, niſi adſint hæredes inſtituti, d.137.n.16.

In generali diſpoſitione non venit emphyteuſis non hæreditaria, d.137.

In emphyteuſi pro re emphyteotica in recognit. ſoluitur modica quantitas, d.137.n.26.

Pater in dubio cenſetur ſtipulari pro filijs, vti hæredibus, d.137.n.11.& 17.

Quod non procedit in emphyteuſi, quando non eſt facta mentio hæredum, d.137.n.18.

Illegitimus non poteſt ſuccedere vti hæres patris in emphyteuſi, d.137.n.22.

An ex emphyteuſi debeatur lucrum dotale. Vid. Dotẽ ſcienter, &c.

Caducitas in re emphyteotica intelligitur ipſo iure, domino tamen volente, & declarante, d.147.n.7.

Emphyteuta negligens in ſoluendo canones poteſt præiudicare ſucceſſoribus, dec.343.nu.1.

Emphyteota poteſt liberè de fructibus diſponere, 391. nu.4.

Nec de eis facienda eſt mentio, dum ſupplicatur, pro beneplacito Apoſtolico, d.391.n.4.

Emphyteota habet cum naturali poſſeſſione quandam poſſeſs. ciuilem, quæ differt à poſſeſſione coloni, & ſolo animo retinetur, d.488.num.10.

EMPTOR.

Emptor poſſidens rem, & pretium, tenetur ad fructus recompenſatiuos, etiam quòd venditor nõ adimpleuerit ex parte ſua, d.320.n.3.& 4. V. Fruct.

Emens nomine alterius, ſed poſſidens, & faciens ea quæ veri domini faciunt, cenſetur nomen alterius ſimulatè appoſuiſſe, d.342.nu.2.

Emptor cenſetur rẽ emere nomine proprio, d. 352.n.1.

ENVNCIATIVA.

Enunciatiua contra tertium non probat, d. 69.nu.6.

Niſi ſit in antiquis inſtrum. d.69.nu.7.

Enunciatiua vnius inſtrum. etiam antiqui nõ probat. d.69.n.9.436.n.4.

Sed debet eſſe ad minus inſtrum. quæ originem habeant à diuerſis perſonis, d.69.nu.9.d.242.nu.1.377. n.1.& 2.

Vnica enunciatiua moderna nihil probat, d.104.n.19. d.105.n.5.7.& 13.106.nu.3.281.nu.1.

Niſi ſit probata in duobus inſtrumentis, quæ originem habeant à perſonis non ſuſpectis, d. 105.nu.6.8. & 10.d.235.n.6.

Et ſi emanant à perſonis ſuſpectis, concurrere debent adminicula, d.235.n.6.242.nu 2.

Duæ enunciatiuæ modernę non probant, d.105.nu.11.

Enunciatiuè notarij, quòd teſtis ſit iuratus nõ credit. de ſtylo Rotæ, d.141.n.1.

Enunciatiuæ modernæ faciunt adminic. d.147.n.2.

Enunciatiua æquiuoca non probat, d.180. nu.6.

Enuncia-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Enunciatiua non probat, cum principaliter agitur de enunciato, d.199.n.9.

Probat tamẽ circa factũ propriũ enũciatũ, & circa ea quæ præſumũtur ſciuiſſe enũciãtes, & circa actũ qui à partium voluntate pendebat, d.199.n.10.

Duę enũciatiuę vltra centum annos, probant titulũ aptum ad immutandum ſtatũ beneficij, d.235.n.5

Enunciatiua de recenti circa factum enunciatum probant inter partes, d.242.n.3.

Enunciatiua ſuper diuerſa re non probant, quando agitur de probando actu contento in hoc vel illo inſtrumento, ſecùs verò ſi agitur de probando effectu qui reſultat ex illis actibus, d.242.n.13.

Enunciatiua quæ emanãt à perſonis ſuſpectis probãt ſi recipiunt præſumptionem, & fomentum ex actu in quo fuit enunciatum, d.386.n.5.

EPISCOPVS.

Epiſcopus circa ius decimandi, Vid. Decima.

Epiſcopus in cauſa ſua Eccleſiæ eſt iudex competens, d.79.n.1.& 2.

Poteſt tamen recuſari, d.79.n.3.

Mãdatũ procuræ factũ per Epiſcopũ, V. Mandatum.

Epiſcopi conſenſus in acquirẽdo iurepatronatus, Vid. Iuſpatronatus.

Epiſcopus habet curam generalem totius ciuitatis & diœceſis, d.118.n.4.

Epiſcopus eſt caput, & loco Abbatis in Eccleſia Cathedrali regulari, & habet priuatiuè omnimodam iuriſdictionem in Monachos Cathedralis regularis, exceptis ijs quæ concernunt regularia inſtituta, d.157.n.1.d.316.n.1.d.360.n.1.& 2

Epiſcopus an habeat iuriſdictionem in monachos S. Benedicti. d.157.n.7.316.& 360.

Epiſcopus non poteſt mutare ſtatutum à Papa confirmatum, d.179.n.4.8.& 9.d.197.n.6.

Niſi cum conſenſu illorum ad quorum fauorem eſt cõfirmatum, d.197.n.7.& 8.

Epiſcopus cõtra ſtatutũ, ex cuius confirmatione eſt ius quæſitum tertio, diſponere non poteſt, d.197.n.9.

Epiſcopus quãdo dicatur eſſe aduerſarius, d.191.n.5

Epiſcopus non poteſt concedere priuilegium cõtra diſpoſitionem Concilij Tridentini, ſeſſ. 25.cap.9. de reform. d.209.n.4.

Aſſertio Epiſcopi facta in viſitatione, multùm confert ad probandum iuſpatronatus, d.229.

Atteſtatio Epiſcopi facta in prouiſione de beneficio vti de iurepatronatus non probat, d.106.num.8. multum tamen illi defertur, d.230.n.13.

Epiſcopus, auctis facultatibus, poteſt augere numerum præbendarum, d.238.n.6.

Epiſcopus non poteſt mutare ſtatutum Eccleſiæ, & facere ea quæ ſunt contra ius, d.238. n.8.

Epiſcopus ſubrogatus loco Abbatis, cenſetur ſubrogatus quoàd omnia, d.316.n.2.

Epiſcopus procedẽs in forma iudicij habet iuriſdictionem in monachos, priuatiuè ad alios, etiam quòd Eccleſia Cathedralis nõ ſit regularis, d.316.n.4

Epiſcopus quibus caſibus poſſit tradere clericum Curiæ ſæculari, d.351.n.10.

Epiſcopus ſolus de iure communi habet fundatam intentionem in collatione beneficiorũ ſuæ diœceſis, 385.n.2.

Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi iuriſdictionem in tota ſua diœceſi, d.448.n.1.

Inſtitutio de iure communi ſpectat ad Epiſcopum, d. 448.n.9.

Ad Epiſcopum ſpectat reſeruare caſus in ſua diœceſi, d.448.n.10.

Epiſcopus habet intentionem fundatam cognoſcendi cauſas matrimoniales, & criminales, d.471.n.1

ERROR.

Error iuris non prodeſt ad præſcriptionem, d.295.n.6

Mixtura iuris, & facti cauſat iuſtũ errorẽ, d.295.n.8

Error iuris valdè dubij æquiparatur errori facti, qui cauſat iuſtum titulum, d.295.n.8.

Error iuris habens mixturam facti excuſat, d.356.n. 3.d.413.n.2.

Error notarij nõ poteſt præiudicare parti, d.373.n.10.

EXAMEN.

In examine teſtiũ ſtylus loci eſt ſeruandus, d.141.n.2.

Aequalitas eſt ſeruãda in teſt. examinãdis, d.141.n.3

Examẽ factũ ſine interrogatorijs, Vid. Interrogatoria.

Examẽ vtriuſque partis perperã factum circa ea quæ reſpiciunt ordinationem iudicij, poteſt ſuſtineri, dummodò non ſit contra ius, d.182.n.7.

EXCOMMVNICATIO.

Acta notarij publicè non excommunicati ſuſtinentur ratione publici officij, d.322.n.8.

EXCEPTIO.

Exceptio non adimplementi in totũ, vel in partem, impedit executionem obligationis Cameralis, dec. 33.n.34.

Exceptio non adimplementi eſt ſuſpenſiua, & limitatiua, donec adimpleatur, d.320.n.2.

Exceptio dominij nõ poteſt obijci agenti remedio l.conductores C.locati, d.55.n.6.

Exceptio dominij incõtinẽti probata opponi pot. cõtra agẽtẽ remedio l fi.C.de ed. D. Adr.toll. d.221.n.5

Secùs ſi conſtet notoriè de dominio conducentis, d.55. n.7.

Exceptio abſorbens poſſeſſorium, priùs debet diſcuti, quam poſſeſſorium, d.86.n.2.d.92.n.2.

Exceptio reſpiciens petitorium non cognoſcitur in Sũmariſſimo poſſeſſorio, d.99.n.4 d.113.n.8.

Exceptio firmat regulam in non exceptuatis, d.157.n. 4.d.316.n.5.

Quæ exceptiones poſſint opponi contra obligationem in forma Cameræ. Vid. Obligatio Cameralis.

Exceptio eſt de regula, d.275.n.10. d.463.n.2.

Et limitat regulam, d.463.n.2.

Exceptio non numeratæ dotis poſt biennium opponi nõ poteſt, d.411.n.2. Vid. Dos.

Exceptio præiud. priùs debet cognoſci, d.465.n.2.

Omnis exceptio quæ pertinet ad petitionem bonorum, habet perimere fictionem, & beneficium ſtatuti de continuanda poſſeſſione, d.488.n.12.

Excipiens probare tenetur exceptionem, aliàs ſuccũbere, d.500.n.4.

EXEMPLATIO.

Vide verb. Sumptum.

Exemplatio inſtrumenti in re ſpirituali, & inter perſonas Eccleſiaſticas facta de mandato iudicis laici, eſt nulla. d.101.n.2.

In exemplationem requiritur citatio intereſſe habentis, & ſi perſona eſt incerta, facienda eſt citatio per edictum, d.101.n.4.

Exemplatio fieri debet iuxta formam cap. fin. de fid. inſtr. d.101.n.8.

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Exemplum datum, & ſubſcriptam à notario, actuario habetur pro originali, d. 367. n. 1.

EXEQVVTIO.

Exequutio perſonalis fieri non poteſt, quando adſunt bona. d. 59. n. 13.

Quod tamen procedit, quando debitor offert bona meliora ad electionem creditoris, & cauet de euictione, & adſunt alia requiſita, d. 59. n. 4.

Mandatum non eſt exequendum, quando detegitur iniuſtum, etiam ex nouiter deductis, d. 65. n. 3.

Mandatum relaxatum vltra ſummam debitam, non eſt exequendum, d. 65. n. 4.

Mandatum nullum ex eo quòd obligatio Cameralis non erat extenſa, vel ex defectu citationis, non exequendum, d. 74. n. 1.

Exequutione facta in re maioris valoris, illud plus debet reddi debitori, d 136. n. 7.

Exequutio præſcribitur 30. annis, d. 144. n. 6.

Poſt factam exequutionem non eſt amplius locus arbitrio, d. 177. n. 1. Vid. Arbitrium.

Cõtra tertiũ poſſeſſorem poteſt agi exequutiuè, 199. n. 2.

Exequutio quando dicatur verbalis, d. 223. n. 4.

In exequatione Breuis non admittuntur exceptiones altiorem indaginem requirentes, d. 225. n. 3.

Signatura de ſtylo, quando iudex grauauit, ſolet committere cauſam appellationis à ſententia ſuper exequutione Breuis, ſimpliciter, vel cum clauſula (arbitrio Rotæ,) d 225. n. 7.

Conſentiens exequutioni non poteſt dare de attentatis, d. 225. n. 11.

Exequutio facta lite pendente eſt nulla, niſi conſtet ex actis, nullã ei cõtra quẽ fit exequutio defenſionem cõpetere, vel habere cauſã à litigante, d. 378. n. 2

Exequutio facta ſine citatione contra poſſeſſorem, eſt nulla, d. 378. n. 3.

Exequutio literarum Apoſt. regulatur iiſdem terminis quibus lex ſi. C. de edict. d. Adr. toll. d. 431. n. 3.

Exequutio literarũ Apoſtolicarum non cõceditur prouiſo de canonicatu, ante fidei profeſſ. d. 458. n. 5.

EXEQVVTOR.

A mero exequutore non datur appellatio, d. 144. n. 2.

Niſi ratione exceſſus, d. 144. n. 12.

Exequutor literarum Apoſtolicarum quando debeat aſſumere partes iudicis, & quando ab eo detur appellatio, d. 144. n. 15.

Ab exequutore mixto datur appell. d. 196. d. 225. n. 2 & 6 251. n. 1. 366. n. 3.

Exequutor literarum Apoſtolicarum cum clauſula, (conſtito) eſt mixtus, purificata verò conditione, eſt merus, d. 225. n. 2.

Exequutor cũ clauſula (vocatis,) eſt mixtus, 251. n. 1.

Exequutor debet eſſe certus de ſua iuriſd. d. 322. n. 1.

Exequutor cũ clauſula (vocato) eſt mixtus, d. 366. n. 3.

Exequutor datus in gratia in forma (dignũ) impetrata per tertium lite pendente, in Rota inter alios non poteſt dare poſſeſſionem prouiſo ſine vitio attentatorum. Et idem eſt in gratia, ſi neutri, ſi nulli, d. 443. n. 1. & 3.

EXEQVVTORIALES.

Exequutoriales debẽt intimari ad domũ, & ad Eccl. ſi latitat ille cui debẽt perſonal. intimari, d. 3. n. 2

Exequutoriales intimatæ procuratoribus, aut ſyndicis, ad hoc vt afficiant, debet conſtare de eorum mãdato, ſeu deputatione in ſyndicos, d. 16. n. 3.

EXHIBITIO.

Petens exhibitionem libri, debet probare exiſtentiã libri apud illum à quo petit exhibitionẽ, d. 63. n. 1.

Non tenetur quis exhibere librum cuius exiſtentia apud ipſum probata fuit, ante litẽ motam, 63. n. 2

Speciale eſt in ſcriptura, quòd probata ſemel exiſtentia libri apud aliquem, teneatur librum exibere, d. 63. n. 3.

Beneficiatus tenetur exibere titulum ad inſtantiam Ordinarij, vel patroni, d. 191. n. 1. d. 224. n. 1.

Limita, quãdo agitur de ſpoliãdo de facto vel corã ſuperiore, ad effectũ priuat. d. 191. n. 2. d. 224. n. 2.

Expeditio Literarum, Vid. Litera.

EXPENSÆ.

Rota de ſtylo ſemper expenſis condemnat, d. 56. n. 6.

Expenſæ litis debentur condictione ex ſtatuto, propter ſtatutam, c. 194. lib. 1. d. 357. n. 2.

Expenſæ factæ in iudicio attentatorum, poſt ceſſionem liberam regulariter non debentur, ſecùs ſi ceſſio fuit conditionalis, d. 371. n. 2. & 3.

Quas expenſas recuperet conductor. Vid. Conductor.

EXTENSIO.

Mandatum relaxatum non extenſa obligatione Camerali, eſt nullum, d. 74. n. 1.

In concurſu magis creditur inſtrumento cæterato, quã extenſo, d. 76. n. 3.

Extenſio imbreuiatura, vel correctio, præſumitur facta à notario tempore debito, d. 107. n. 3.

In cõnexis fit extẽſio de perſona in perſonã, d. 153. 2.

Extenſio non fit de loco ad locũ, vel de perſona in perſonam, d. 187. n. 2.

Obligat. pro vna cauſa nõ extẽditur ad aliũ, 190. n. 1.

EXTRACTIO.

In extractione iuriũ, requir. citatio partis. d. 88. n. 5.

EXTREMVM PRIMVM, & SECVNDVM.

Secundum extremum in ſpolio probatur ex ſuſtentatione litis, concurrentibus adminiculis, d. 212. n. 10. d. 312. n. 1. 478. n. 5.

Vide Poſſeſſio.

EVICTIO.

Re euicta, tenetur vẽditor, eiuſque ſucceſſores ad damna & intereſſe, d. 27. n. 1. & 4.

Fideiuſſor de euictione, Vid. Fideiuſſor.

FACTVM.

Factum iudicis videtur factum partis. d. 109. n. 9.

Factum alterius non debet tertio nocere, d. 117. n. 3.

Quod fit de facto, debet reuocari, d. 201. n. 1.

Quod fit de facto, non habetur in conſideratione, dec. 238. n. 5.

FACVLTAS.

Facultas capiendi legatum propria auctoritate, Vide Legatum.

Facultas d... ad vnum actum, non extenditur ad alium. d. 109. n. 3

Qui habet facultatem addendi, & minuendi, non poteſt in totum tollere, vel alterare, d. 179. n. 5. & 7. d. 197. n. 13. d. 203. n. 17.

Facultas data ad certum tempus, illo elapſo, non prodeſt. d. 221. n. 2.

In dubio fit interpretatio, quòd quis voluerit vti facultate quam habet, d. 62. n. 3.

FALCIDIA.

Diſpoſitum in falcidia, habet locum in Trebellianica, d. 253. n. 2.

FAMA

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

FAMA.

Publica vox & fama in antiquis, facit plenam probationem, d.68.n.4.

Per communem reputationẽ, famã, & indicia, impuritas ſanguinis ſufficienter probatur, d.68.n.10.

Fama ad hoc vt probet, debet ortum habere ex cauſis probabilibus, d.68.n.20.

In probanda impuritate ſanguinis, fama non habetur in conſideratione, niſi ſit vniformis in concurſu, & ſuper ea non ſit contradictio, d.68.n.18.

Teſtes in probanda fama, quomodo debeant deponere, d.215.n.2.

Fama in materia iuriſpatronatus probatur ex plurib. enũciatiuis, quarũ requiſ. vide remiſs. 386.n.3.

FAMILIARITAS.

Familiaritas probatur per teſtes, d.373.n.3.

Rotulus in quo ſunt deſcripti familiares, inſeruit pro adminiculo in probãda familiaritate, d.373.n.4

FALSI CRIMEN.

Falſi crimen non adeſt, vbi eſt aliquod primordiũ veritatis, vel aliquid veritati admixtũ, d.123.15

FIDEICOMM. FIDEICOMMISSARIVS.

Fideicommiſſarius non tenetur reddere rationem, niſi purificato fideicommiſſo, d.93.n.6.

Bona fideicommiſſo ſubiecta non poſſunt alienari ab herede, propter paupertatem in quam incidit ſua culpa, d.104.n.7.

Secus ſi facto ſui authoris, d.104.n.9.

Itẽ ſecus ex coniectura ta mẽte teſtatoris, d.104.n.10.

Poteſt tamen illi ſuccuri ex dictis bonis per modũ eleemoſinę, arbitrio ſuperioris, d.104.n.8.

Bona fideicommiſſi alienata, in legitimam imputãtur, d.104.n.6.

Fideicommiſſarius non poteſt ingredi propria auctoritate poſſeſſionem rei fideicommiſſ. d. 136.nu.6.

Fideicomm. purificatur conditione adimpleta, d.154.

Pratendẽs bona fuiſſe fideicommittentis, probare debet, illa bona fuiſſe fideicomm. poſſediſſe de tempore obitus, d.167.n.1.& 3.

Fideicommiſſario cõpetit remediũ l.fin. C.de edict.D. Adr.toll. contra tertios poſſeſſores habentes cauſã ab herede grau. etiã mediatè, d.167.n.2.& 4

Fideicommiſſum an poſſit alienari pro dote conſtituẽda vel reſtituenda. Vid. Dos.

Bona eſſe ſubiecta fideicommiſſo probatur ex eo quòd pro talibus fuerunt habita in diuiſione, d.241.n. 3.& 4.

Ratio conſeruandæ agnationis etiam tacita, & ex teſtamẽto elicita, eſt ſufficiẽs ad inducẽdũ fideic. inter omnes maſculos deſcendentes, d.267.n.23.

Bona eſſe ſubiecta fideicommiſſo, probatur ex eo quòd vti talia fuerũt deſcripta in inuẽtario poſt mortem fideicommittentis, & vti talia habita ab alijs deſcendentibus. d.270.n.1.

Item ex nominatione facta in teſtamento, vti de fideicommiſſo, & ex diuiſione, d.270.n.3.& 4.

Fideicommiſſum ſub conditione (ſi ſine filijs decederet, &c.) expirat ſi fideicommiſſarius filio ſuperſtite moriatur, d.294.n.2.

Vide coniect. per quas ab hac opinione receditur, n.6.

Fideicommiſſarius digrediens ad plures gradus ſubſtitutionum, an & quando cenſeatur recedere ab opinione, de qua Oldr. conſ.21.d.394.n.12.

Prohibitio alienationis ſtans conſequutiuè ad precedẽtẽ diſpoſitionẽ, non inducit nouũ fideic. d. 294.

An debita ſoluenda die determinata per teſtatorem, ſolui debeant ab herede fideicommiſſario, an verò à fideicomm. d.318.nu.2.

In reſtitutione fideicommiſſi attendendus eſt valor de tempore obitus grauãtis, non grauati, vbi de bonis Drogheria, d.409.nu.1.

In fideicommiſſis reſtituendis veniunt ea quæ erant in hereditate de tẽpore obitus grauãtis, d.409.n.5.

Fructus fideicommiſſi percepti per heredem grauatum pendente conditione, nõ reſtit. d. 409.n.6.

In fideicommiſſo vniuerſali vna res vel quãtitas ſuccedit loco alterius rei, vel quãtitatis, d. 409.n.7

In reſtitutione fideicommiſſi vtenſilium, & mobilium, ceſſante fraude, & dolo, attẽditur tempus purificati fideicommiſſi, d.409.n.8.

Heres non tenetur aliquid lucrari, vel negotiari in gratiam fideicommiſſarij, d.409.n.3.& 4

Cenſus an poſſit imponi ſuper re fideic. Vid. Cenſus: vbi etiam quando res fideicommiſſaria reſoluto cenſu reſtituatur fideicommiſſo.

Vni poſſunt aſſignari in diuiſione bona fideic. alteri libera niſi reclamet, d.436.n.3.

Fideicommiſſum inducitur inter deſcendentes ex eo quòd teſtator habuit rationem conſeruãdæ agnationis, d.463.n.8.

Fideicommiſſum in quo ſunt vocati deſcendentes maſculi, extenditur vltra pronepotes, d.493.nu.1.

Teſtator volens bona ſua remanere apud maſculos de ſtirpe, intelligitur voluiſſe perpetuum fideic. d. 493.n.7.& 8.10.

Fideicommiſſum inductum ex prohibitione alienationis, non extenditur vltra quartum gradum, niſi conſtet de cõtraria mente teſtatoris, d.493.n.8.

Teſtator volens, totam ſuam hereditatem remanere apud maſculos de ſtirpe, cenſetur induxiſſe fideic. & onus reſtituendi ſuperſtitibus, d.493.nu.10.

Bona fideic. non poſſunt alienari, & in dubio quis non cenſetur de illis diſpoſuiſſe, d.495.n.1.& 2.

Alienatio ſi prohibita ſit à teſtatore extra familiam, non cenſetur permiſſa in familia, d.495.nu.2.

Prohibitio alienationis facta poſt fideicomm. declaratur, & reſtringitur à fideicommiſſo, d.495.nu.3.

FIDEIVSSOR.

Fideiuſſor qui vult vti actis cõtra principalẽ in cauſa ſeparata factis, debet illa proprijs ſũptibus trãſportare, d.1.

Fideiuſſoris depoſitioni ſtatur in cauſa debitoris principalis, d.19.n.3.

Fideiuſſor de euictione, quem principalis promiſit releuare indemnem debet releuari indemnis re euicta d.27.

Fid. qui debet releuari indemnis, ſi ſoluit, & accepit in ſolutũ tot bona pro pecunia ſoluta cũ pacto quòd re euict. redire poſſet ad prima ua iura, re euicta etiã in parte debet indem. relen. d.36.nu.1.& 3.

Factum principalis ſuffragatur in conſequẽtiã fideiuſſori, d.71.n.1 & 3.

Promittens generalem defenſionem, debet iudicium in ſe ſuſcipere, & iudicatum ſoluere, d.76. n.1·2.d. 109.n.5.

Promittens generalem defenſionem, tenetur ſatiſdare de iudicatum ſoluendo, dec.76.n.13.

Promittere in ſe litẽ ſuſcipere, vel de euictione, aut in-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

domnitatem, idem important, d.76.n.14.
Fideiuſſores iudicij non tenentur, quotieſcumque mutatur index, res vel actio, d.84.n.2. quomodo, & quando dicatur mutari, n.8. d.216. nu.9. & 10.
Fideiuſſor pro decreto faciendo à primo iudice certo nõ tenetur pro decreto faciendo à ſecundo iudice, d. 84. nu.3. & 14.
Fideiuſſor in euentum ſuccumbentiæ, poſt latum decretum à iudice non dicitur reſtrictus ad vnum iudicem tantum, d.84. n.1. & 13.
Fideiuſſor iudicij non eſt neceſſariò citãdus, d.84. n.14.
Fideiuſſor de indemnitate, tenetur ad damna & intereſſe, d.91. n.1.
Fideiuſſorem de euictione ante euictionem principalis non tenetur liberare, d.100. n.1.
Fideiuſſor qui diu ſtetit in obligatione, debet liberari, ſtantibus moleſtijs, d.100. n.2. d.181. n.1.
Confideiuſſor ſoluens liberat confideiuſſorem, ita ut principalis creditor nõ poſſit contra illũ agere, ſi totã ſummã ſoluit, ſecus ſi partem, d. 190. n.30.
Pari paſſu ambulant datio fideiuſſorum, & hypothecatio bonorum, d.200. n.2.
Sententia lata contra principalem, non citato fideiuſſore contra quem fieri debet executio, eſt valida, d.216. n.4.
Fideiuſſor fingitur vnà cum principali condemnatus, d.216. n.5.
Fideiuſſor in forma depoſiti nõ eſt fideiuſſor facti alieni, & ideo oblig. & c. maximè ſi ſe oblig. vti principalis principaliter, & in ſolidũ. d.216. n.7. & 8
Fideiuſſor obligatus in forma depoſiti, non poteſt opponere de iure illorum qui ſoluerunt pecunias, neque de compenſatione, d.269. n.9.
Obligatus dare fideiuſſores de euictione, non ſatisfacit faciendo inueſtimentum, d.275. n.2.
Fideiuſſor de euictione tenetur litem in ſe ſuſcipere, & damna, & expenſas litis ſoluere, & indemnem conſeruare emptorem, d.275. n.4.
Obligatus dare fideiuſſores, probare debet, fideiuſſores eſſe idoneos, d. 320. n.1.
Fideiuſſor pro pretio nõ tenetur ad fructus recompenſatiuos, d.320. n.5.
Idoneus fideiuſſor dicitur ille, vel qui eſt ſatis quoàd diuitias, vel qui ab alijs eſt approb. d. 342. nu.1.
Fideiuſſor ſimpliciter ſe obligans vel ſe obligans cum clauſula (de releuando in euentum moleſtiarum, &c. quauis ratione, &c.) cenſetur ſe obligaſſe in omnem caſum, d.359. n.4. & 5.

FIDES.

Fides ſimplex extraiudicialis facta per Cardinalem, non probat conclud. licèt illi multũ trib. d.4. n.3
De fide inquiſitorum, quòd quis ſit ex puro ſanguine habetur aliqua ratio, d.68. n.13.
Fides Commentarienſis, quòd quis fuerit carceratus, probat, ſi probatur, illum qui fidem fecit, eſſe Cõmentarienſem, d.88. n.1.
In fide facta ab officiali publico ſucceſſore in officio nõ requiritur citatio, d.88. n.6.
Fides parochi atteſtãtis, quem eſſe baptizatum vti natum ex N. non probat deſcendentiam ab N. niſi cõcurrãt adminicula. d.105. n.14. d.219. n.5.
Fides non facit fidem, d.107. n.4. d.227. n.2.
Fides Epiſcopi atteſtãtis, Canonicum ſuæ Eccleſiæ eſſe militem ſancti Lazari, probat, d.145. nu. 3.
Fides baptiſmi, cõcurrentibus adminiculis, probat deſcendentiam, ætatem, & ſimilia, d.219. nu.5.
Bona fides, eo ipſo quòd allegatur, præſum. d.235. n.4.
Fides parochi atteſtantis quem eſſe excommunicatum, non probat eſſe excommunicatum, d.322. n.7.
Fides parochi probat obitum, d.428. n.1.
Bona fides præſumitur, ſi allegetur, d.295. n.3.

FILIATIO.

In probanda parentela recente, vt fraternitate, vel filiatione, an ſufficiat probare tractatum, vel nominationem in iudicio petitorio, d.64. n.2.
Filiatio, & fraternitas concludenter probatur per publicam vocem, & famam, & tractatũ, d.64. n.2.
Teſtes ſingulares deponentes de diuerſa tractatione, & reputatione in filium, vel fratrem probant fraternitatem, & filiationem, d.64. n.4.
Inſtitutio iuncta nominatione, probat filiationem, & fraternitatem, d.105. n.3. & 9.
Filiatio probatur ex confeſſione facta in teſtamento, iuncta aditione hæreditatis, d.250. n.3.

FILIVS, A.

Filia præſumitur filia mariti, & nõ adulteri, d.7. n.1.
Etiamſi habita ſit vt filia adulteri, & educata, dotata, & nuptui tradita, d.16. n.2.
Impotentia, & abſentia mariti vnà cum alijs ſunt efficaces præſumptiones ad tollendam præſumptionẽ iuris, quòd ſcilicèt filia præſ. filia mariti, 16. n.3.
Nomine filiorum ex interpretatione veniunt fœminæ, d.111. n.7. & 20
Nomine filiorum, vel liberorum, non veniunt fœminæ. quando adeſt ſtatutum excluſiuum fœminarũ, ſtantibus maſculis, d.111. n.17.
Quod ſi nõ extant maſculi, nomine filiorũ, veniũt etiã fœminæ, ſtante ſtatuto excluſiuo fœminarum, d. 111. n.18.
Delictum patris, non nocet filio in ijs quæ filius conſequitur ex perſona patris, d.232. n.3.
Filij poſiti in conditione ex ſtatuto Vrbis cõſentur vocati, 264.
Statutum Vrbis quòd poſiti in conditione cenſeantur vocati, intelligitur tam de filijs deſcendentibus, quam de tranſuerſalibus, d.264.
Filij poſiti in conditione, & vocati ad fideicommiſſum purificandum poſt mortem patruorum, cenſentur etiam vocati ad hæreditatem patris, d.267. n.1.
Filij poſiti in conditione, cenſentur vocati ex coniecturis, d.267. n.4. d. 303. d.325. n.3. & ſeq.
Coniecturas vide, d.267. n.5.6.7.12.14. quæſt.16.
Leuiores probationes requiruntur in deſcendentibus ad probandum, quod poſiti in conditione cenſeantur vocati. d.267. n.6.
Cõdẽnato patre, propter crimẽ læſæ maieſtatis, filij sũt incapaces omnis ſucceſſ. & infames, 298. nu.6.
Filia perduellionis priuatur tãtũ ſucceſſ. paterna, nec alijs pœnis, l. quiſq. C. ad l. Iul. maieſt. affic. 351. n.1
Filius perduellionis, non clericus eſt perpetuò infamis, & omnibus honoribus excluſus, nec eſt capax ſucceſſionis paternæ, d.351. n.2.
Filij poſiti in conditione non cenſentur vocati, d.375. n. 1. & 2.
Filii poſiti in conditione cenſentur vocati, quãdo teſtator reſpexit ad agnationem, d. 463. n.1. & 6.
Filij non cenſentur grauati, ex quo ſunt vocati, niſi cõtrarium conſtet ex coniecturis, d.563. n.5.

Conditio

INDEX TERTIVS.

Conditio(ſi ſine filijs,)non deficit,quando extant nepotes & alij deſcendentes,d.467.n.1.

Filius participat de ſubſtantia patris , nepos de ſubſtantia patris & filij,pronepos de ſubſtantia patris,filij,& nepotis,d.493.n.5.

FLVMEN.

In flumine quatuor conſiderantur,ripa,litus,alueus,& aqua,dec.394.nu.1.

Terra prope flumen,quæ aliquando propter accidens inundatur,non efficitur publici iuris,d.394.n.3

FORVM.

Forum Eccleſiaſticum de iure cognoſcit in multis caſibus inter laicos,d.448.n.4.

FRATER.

Probata qualitate vnius fratris,cenſetur etiam probata reſpectu aliorum fratrum vtrinque coniunctorum,d.68.n.14.

Fraternitatis probatio.Vid.Filiatio.

Frater quando teneatur dotare ſororẽ,vid.Dos.

Qualitate vnius fratris probata,cẽſetur probata qualitas aliorum fratrum vtrimque coniunctorum, d.105.n.1.

FRAVS.

Fraus non debet alicui patrocinari,d.44.nu.5.

Præſumpta fraus transfert onus probãdi in illũ qui ſe fundat in actu,de quo fraus præſum.d.107.n.5.

Hanc tamen translationem probandi, Rota non amplectitur,dec.107.num.6.

FRVCTVS.

Fructus computantur in ſortem,quando contractus eſt vſurarius, dec.67.num.19.

Fructus incerti agrorum vendi poſſunt pro determinato pretio, dec.70. num. 3.

Fructus ciuiles tunc ſolùm dicuntur percepti , quando exiguntur,dec.95.num.5.

Fructus an computentur in legitimam,V.Legitima.

Fructus qui ſeruando ſeruari non poſſunt , non præſumuntur durare vltra triennium , & ideo poſt triennium poteſt fieri condemnatio ad æſtimationem,d.216.n.11.& 12.d.398.n.3.

An,& quando fructus reſtituendi ſint à poſſeſſore , ſi cauſa eſt mota ſuper ſpolio,vel ſuper ſpolio , & proprietate,d.311.n.14.

Emptor poſſidens rem,& pretium, tenetur ad fructus recompenſatiuos,etiam quòd venditor nõ adimpleuerit ex parte ſua,d.320.n.3.& 4.d.342.n. 2.d.410.n.3.

Emptor poſſidens rem,& pretium , tenetur ad fructus recõpenſatiuos.Quod non procedit in fideiuſſore pretij,qui ad fructus ſe non obligauit,d.275.n.5

Fructuum liquidatio,Vid.Liquidatio.

Fructuum perceptio debet probari per teſtes qui perceptioni fuerunt præſentes,quantitas verò fructuũ probari poteſt per teſtes deponentes à conſuetis percipi,d.439.n.2.

Illud præſumitur perceptum,quod percipi conſueuit,d. 439.n.3.

Bulla Iulij tertij,quæ eſt 9.in ordine in quibus fructibus habeat locum,d.476.n.2.

Fructus rei ſpectant ad dominum , etiam reuocabiliter,d.448.n.5.& 6.

FRVMENTVM.

Vid.Fructus.

FVNDVS DOTALIS. *Vid.Dos.*

FVRIOSVS.

Quod ſtatuitur in furioſo habet locum in demente, & è contra,d.484.nu.1.

Furioſus eſt mẽte captus cũ ſæua demẽtia, d. 484. n.2.

Mente captus verò eſt cum quieta dementia,484.n.3.

FVRTVM.

Accipiẽs ſcienter indebitũ,cõmittit furtũ, d.128.n.10.

Dominus rei ſubtractæ nõ poteſt impedire iudicẽ criminaliter procedẽtẽ poſt formatã inquiſit.123.n.11.

GABELLA.

Gabella pro contractu debet ſolui in loco deſtinato ſolutionis,d.133.n.8.

Contrarium,nu.9

Teſtes in materia Gabellæ.Vid.Teſtes.

Diuturna præſtatio gabellarũ , & facilis recurſus ad Principẽ, tollit præſũptionẽ vſurpat.d.354.n.6

GENVS.

Quod debetur certo generi perſonarum,extra illud nõ poteſt,d.203.n.7.

Genus comprehendit omnes ſuas ſpecies , & idem operatur quoàd omnia,quod ſpecies quoàd inuidia, d.203.n.10.& 12.

Species reſtringit genus,vt non comprehendat niſi ſpecies pares expreſſis,quando in diſpoſitione præcedunt ſpecies,& poſteà ſequitur genus,neque contineat maiora expreſſis quoàd qualitatem,aut quantitatem,d.444.n.1.& 2.

Species poſita poſt genus declarationis cauſa , non reſtringit diſpoſitionem,d.444.n.7.

GRATIA.

Vid.Beneficium.

Penſionarius exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi pẽſionem , non tenetur iuſtificare narrata, quando titularis conſenſit reſeruationi penſionis,in iudicio poſſeſſorio,d.40.n.6.& 7.

Secùs eſt in iudicio petitorio, d.40.n.8.

Gratioſa ſubrogatio.vid.Subrogatio.

In impetratione gratiæ non eſt faciẽda mentio de actibus extraiudicialibus,d.89.n.11.

In gratia exprimi debet certus modus vacandi vt in gratia(ſi neutri,)d.139.n.2.& 4.

Secùs eſt,ſi eſt derogatum regulæ,d.130.n.6.

De iure communi non eſt neceſſarium exprimere in gratia certum modum vacandi,ſed ſufficit,quòd beneficium vacet, d.139.nu.3.5.& 6.

Gratia(ſi neutri)eſt noua gratia,& in ea debent exprimi quæ reddere poſſunt difficiliorem Papam ad concedendum,d.239.n.7.

Iuſtificatio gratiæ, vide Narratiua.

Gratia(ſi neutri)non conceditur contra prouiſum Apoſtolicum,d. 188.n.4.

Si gratia plures cauſæ exprimantur , ſufficit eſſe verã illam per quam Papa mouetur,licèt aliæ ſint falſæ,d. 188.n.5.

In gratia non eſt facienda mentio de ijs quæ Papam nõ trahunt à concedendo,d.209.n.5.

Gratia(ſi neutri,)ſupponit,nulli ex collitigantibus ius competere,d.263.nu.1.

Expeditio literarum non eſt neceſſaria , quando non agitur de canonizatione gratiæ,d.263.n.6.

Gratia Principis intelligitur ſine præiudicio , d. 327. nu.5.

Taciturnitas eorum quibus expreſſit gratiam Papa non conceſſiſſet,vitiat gratiam, d.328.n.11.

Taciturnitas circa id quod, ſi fuiſſet expreſſũ, iuxta cõmunẽ ſtylũ Principis, vel curſũ Cancellariæ, gratia non fuiſſet cõceſſa, vitiat gratiã, d. 328. n. 2.
Si quis impetret præbendam, & taceat, illi eſſe annexum officium pœnitentiæ, per iſtam taciturnitatem gratia non vitiatur, d. 328. nu. 3.
Non omnis taciturnitas quæ facit imperationem beneficij ſubreptitiam, facit etiam penſionem ſubreptitiam, dec. 328. nu. 6.
Gratia (perinde valere) non ſubiacet regulæ de annali, ſi vigore primæ gratiæ poſſeſſor non erat pacificus, d. 332.
Gratia in forma (dignum) requirens exequutionem, eſt pura, d. 347. nu. 4.
Gratia anterior præfertur poſteriori, d. 350. nu. 1.
Gratia eſt obrepitia ſi veritas fuit tacita, d. 365. n. 2.
Intruſus quæ teneatur exprimere in gratia. Vid. Int.
Gratia iuſtificata debet exequutioni demandari, dec. 373. nu. 2.
Gratia non valet, non facta mentione de re iudicata, d. 413. nu. 4.
Gratia non valet, non facta mentione intruſionis, ſaltem virtualiter, d. 413. nu. 5. & 10.
Gratia non dicitur ſubreptitia, in qua res non eſt expreſſa de qua Papa potuit cogitare, d. 413. nu. 7.
Impetrans gratiam poſt rem iudicatam aduerſus gratiam prouiſi Apoſtolici, non debet facere mentionem de re iudicata, quæ non eſt ad fauorem prouiſi Apoſtolici, d. 447. nu. 2.
Neque tenetur facere mentionem de continuatione intruſionis, tanquam acceſſoria ad rem iudicatam, d. 447. nu. 3.

HÆREDITAS.

Vid. (Aditio hæreditatis,) & (Adminiſtrator.)
An aduerſus aditionem hæreditatis competat reſtitutio, Vid. Reſtitutio. & Minor.

HAERES.

Hæres non poteſt venire contra factum ſui authoris, d. 29. n. 8. d. 37. n. 1. d. 76. n. 29. d. 104. n. 18. d. 436. nu. 2.
Niſi repudiet hæreditatem, d. 436. nu. 2.
Hæres tenetur ad id ad quod eius author tenebatur, d. 36. nu. 4.
Hæres inſtitutus in omnibus bonis præſentibus, & futuris, cenſetur inſtitutus in legatis, etiamſi teſtator dixeris, exceptis legatis, d. 49. nu. 2.
Hæres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto, d. 59. n. 2. d. 181. n. 2.
Hæres ſuccedit in omne ius defuncti, d. 67. n. 18.
Hæres nõ tenetur reddere rationem, niſi purificato fideicommiſſo, d. 93. nu. 6.
Hæres non tenetur conficere inuentarium niſi inſtantibus fideicommiſſarijs, d. 131. nu. 4.
Hæres repreſẽtat perſonã defũcti in iure creato, & formato tempore obitus actiuè, & paſſiuè, d. 181. n. 2.
Hæres cum beneficio legis & inuentarij, poteſt alienare bona hereditaria litigioſa, nulla precedente ſubhaſtatione, pro ſoluendis debitis teſtatoris, dec. 228. nu. 5.
Nomine heredum ex propria ſignificatione veniunt etiam extranei, maximè quando ſumus in re ad heredes extraneos tranſitoria, d. 250. nu. 2.
Debita ſoluenda sũt ab heredibus pro portionibus hereditarijs, d. 285. nu. 5.
Solutio debitorum ſpectat ad heredem, non ad fideicommiſſarium conditionalem, d. 285.
Heres an teneatur ad ſolutionẽ penſionis, Vid. Penſio.
Hæres non tenetur aliquid lucrari vel negotiari in gratiam fideicommiſſarij, d. 404. nu. 3.
Omne ius defuncti, præter perſonale, transfertur in heredem, d. 488. nu. 6. & 11.
Hæredi competit interdictum adipiſcendæ, quando ante aditam hereditatem poſſeſſio naturalis fuit ab alio occupata, d. 488. nu. 13.

HYPOTHECA.

Hypotheca nõ inducitur niſi in caſibus à iure expreſſis, d. 12. n. 1.
Tacita hypotheca non competit vxori pro bonis extradotalibus, d. 12. nu. 2.
Hypotheca cadit etiã in pecunijs, dũ extant, d. 49. n. 3.
Per clauſulam (etiam alienationis latè ſumpto vocabulo, &c.) cẽſetur etiã prohibita hypot. d. 50. n. 5.
Saluianum non habet locum vbi nulla adeſt hypotheca, d. 50. nu. 2.
Pari paſſu ambulant datio fideiuſſorum, & hypothecatio bonorum, d. 200. nu. 2.
Hypotheca non cadit ſuper officijs, d. 209. nu. 4.
Hypotheca nõ poteſt conſtitui ſupe re aliena, dec. 208. n. 10. d. 242. nu. 8.
Hypotheca anterior præfertur poſteriori, d. 257. nu. 1.

HISTORIA.

Hiſtorijs non creditur, niſi ſint tales, quòd illis à maioribus noſtris ſit adhibita fides.

IDENTITAS.

Identitas bonorum probatur ex duobus confinibus, d. 32. num. 2. dec. 120. num. 1. & 5. dec. 184. num. 2. d. 218. nu. 1. d. 231. num. 2. & 5. d. 270. num. 2. licèt, mutata ſit qualitas rei, deciſ. 120. numer. 5.
Identitas probatur per teſtes, etiamſi confinia in duobus inſtrumentis enuntiata non concordet quando concordat quantitas terræ, nomen venditoris, & notarij, d. 41. n. 5.
Identitas probantur ex pluribus confinibus, d. 126. n. 1. d. 152. n. 4. d. 289. n. 3. & 4.
Vnum confine concurrente qualitate, & demonſtratione rei, probat identitatem, d. 118. n. 3.
Plures demonſtrationes probant identitatẽ, d. 231. n. 2

IGNORANTIA.

Ignorantia iuris admixta cum facto ſemper excuſat. d. 413. nu. 2.
Ignorantia facti præſumitur, d. 499. n. 11.

ILLEGITIMVS.

Clericus illegitimus eſt capax penſionis, d. 31. n 8.
Illegitimus, qui non poteſt ſuccedere vti hæres patris in emphyteoſi, an dicatur primus acquirens, dec. 137. n. 22. & 24.

IMMEMORABILIS.

Immemorabilis in probando iurepatronatus, requirit. pro forma, nec poteſt per æquipollens adimpleri, dec. 25. n. 2.
Immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo, & bona fide requiritur ad imputandam ſubſtantiam beneficij, d. 235. nu. 2. & 3.
Item ad præſcribendum iuriſdictionem quaſi Epiſc. d. 448. n. 12.
Item ad præſcribendas decimas contra parochum, d. 345. n. 6.

Teſtis

INDEX TERTIVS.

Teſtis in probanda immemorabili deponere debet de viſu per 40.annos,d.345.nu.3.

Teſtis deponẽs de immemorabili,debet eſſe 54. annorum,d.345.n.4..

Dum cognoſcitur de immemorabili,quæ debet terminari per tres ſententias,interim Epiſcopus debet cognoſcere cauſas de quibus in c.20.§.ad hæc,de reform.ſeſſ.24.d.346.n.3.

In probãda immemorab.quæ requirantur,d.466. n.2.

In probanda immemorabili vel quadragenaria demẽdũ eſt tempus litis,d.488.n.13.

Immemorabilis aut quadragenaria cũ titulo requiritur ad præſcrib.decimas contra Eccleſ. d. 485. num,2.

Immemorabilis non requiritur ad præſcribendas decimas contra illum qui de iure fund. habet int. in illis,& poteſt illas cõcedere,aut alienare,ſed ſufficit quadragenaria cum titulo,d. 485.nu 3. Secùs autem ſi non poteſt concedere,aut alienare,d.485.n.4.

Immemorab.cũ fama priuil.requiritur ad hoc vt laicus poſſit præſcrib.decimas, nec ſufficit quadragenaria cum patientia Epiſcopi,d.485.n.6.

Immemorab.aut quadrag.cũ titulo requiritur ad hoc vt Eccleſ.poſſit cõtra Epiſc.præſcribere decimas, quas ipſe poſſedit.Ad illas verò præſcribendas, quas nunquam poſſedit,ſufficit quadragenaria cum ſcientia,& patientia,d.485.nu. 7.& 8.

IMMISSIO.

Immiſſio datur dominis directis finita locatione, etiã ex pacto capiendi poſſeſſionem propria authoritate,d.199.n.1.

Semel immiſſus non poteſt amplius petere immiſſ. ſecùs eſt,ſi prima immiſſio non habuit effectum, d.305.n.6.

Petens imm·ſſionem,ſi habet ciuilem poſſeſſionem, intelligitur petere immiſſ.pro naturali,d.494.n.6.

IMPVRITAS SANGVINIS.

Per communem reputationem,famam,& indicia impuritat ſãguinis ſufficiẽter probatur,d.68.n.10.

Puritas ſanguinis alicuius ſuadetur ex eo quòd pater, vel frater geſſerit officium perſonis puris dari ſolitum, d.68.n.2.

Teſtes ad probandam impuritatem ſanguinis debent examinari in loco originis illius qui dicitur eſſe impuri ſanguinis.d.68.nu.16.

In probanda impuritate ſanguinis fama non habetur in conſideratione,niſi ſit vniformis, inconcuſſa, & ſuper ea non ſit contradictio,d.68.n.18.

INCOLA.

Incolatus probatur ex eo quòd quis talem ſe vocat, d. 427.n.4.

INCOMPATIBILITAS.

Vicaria temporales non cauſant incompatibilitatem, d.18.n.1.

Beneficia regularia ad nutum ſuperiorum amouibilia, cauſant incompatibilitem,d,18.n.6.

Ex eo quòd quis obtinet,& poſſidet beneficium incompatibile, infertur, aliud beneficium incompatibile prius renunciaſſe,d.180,n.4.

INCONTINENTI.

Incontinenti res fieri intelligitur ſi fiat re integra, d. 170.n.5.

Exceptio incontinenti probata. Vid. Except.

INDEBITVM.

Ignoranter ſolutum indebitè,repeti poteſt,d.94.n.1.

Dicens,indebitum ſe ſoluiſſe,debet concludenter probare,d.94.n.2.384.nu.1.

Etiam quòd probatio conſiſtat in negatiua,d.331.n.1

Accipiens ſcienter indebitũ,comm. furtũ,123. nu.10.

Debitum iam ſolutũ ſcienter exigens, non comm.aliquod delictũ nominatum,ideoque tenetur crimine ſtellionatus,& leuius peccat,d.113.n.12.& 14

Exigens ſcienter pecuniam numq.debitã eſt author & fabricator doli, totiuſque figmenti, & infamis, d.123.nu.13.

Qui debitum ſolutum exigit, ſatisfaciens parti læſæ, iudicium criminale impedit, d.123.n.17.

Indebitè ſolutũ repeti poteſt à ſucceſſore, d. 285.n.5.

INDEFINITA.

Indefinita in materia probatoria non æquipollet vniuerſali,d.55.nu.2.d.207.nu.21.d.227. nu. 10. etiam in inſtrumentis,d.3.88.nu.5.

Secùs eſt quando omniũ particulariũ eſt eadem ratio, & conditio,d.207.n.3.

Indefinita habetur pro particulari,quando nõ eſt eadẽ ratio,& conditio quoàd totũ & partes,d.207.n. 7.& 20.

INDICTIO.

Indictio falſa,quæ cum anno non concordat,reddit inſtrumentum ſuſpectum,d.101.nu.12.

INDIVIDVVM.

Factum indiuiduum principalis, ſuffragatur in conſequentiam fideiuſſori,d.71.n.1.& 3.

Iuſpatronatus eſt indiuiduum,d.112.n.1.

INFIRMVS.

Canonico infirmo inſeruire ſolito debentur diſtributiones quotidianæ,d.108.n.8.

INHIBITIO.

Inhibitio Rotalis,ſiue iuſta,ſiue iniuſta eſt timenda,d. 14.n.9.d.171.n.1.d.315.n.1.380.n.399.nu.1.

Index ad quem,poteſt inhibere.d.17.n.1.

Inhibitio Rotalis ſiue iuſta,ſiue iniuſta cauſat attent. d.90.n.1.d.252.n.2.315.n.1.399.n.1.

Acta poſt inhibitionem facta à non habente iuriſdict. ſi deinde ſuperueniat iuriſdictio poſſunt reuocari,d.315.n.2.

Inhibitio obtenta à procuratore de cuius mandato non conſtat,cum cautione de rato,ſufficit ad cauſandum attentata,d.380.n.5.

Inhibitione pendente nihil eſt innouandum, d.418. n.1.

Rota de ſtylo concedit inhibitiones aſſerto procuratori,etiam parte opponente, dummodo intra duos menſes docuerit de mandato,d.431. nu.6.

INIVSTITIA.

Iniuſtitia notoria æquiparatur nullitati, d.78.nu.4.

INNOCENTIANA.

Innocentiana habet locum quando ſententia eſt nulla ex inordinato proceſſu, vel omiſſione iuramenti ſuper perhorreſcentia,non autem procedit quoàd alias nullitates,d.206.n.4.

INSCRIPTIO.

Inſcriptio, & inſignia poſita in aliqua Capella probãt,Capellam eſſe de iurepatronatus,ſi alia ratio aſſignari non poteſt,d.230.n.1.

INSIGNIA.

Inſignia retinentur ad oſtend.dominium,d. 201.3.

Inſignia

INDEX TERTIVS.

Inſignia & inſcriptio poſita in aliqua Capella, prebãt, illam eſſe de iurepatronatus, ſi alia ratio aſſignari non poteſt, d. 230.

INSINVATIO.

Donatio ob cauſam non eget inſinuatione, d. 240. n. 2:

INSTITVTIO INSTITVERE.

Inſtitutus in omnibus bonis præſentibus, & futuris, cõſetur inſtitutus in legatis, etiamſi teſtator dixerit, (exceptis legatis), d. 48. n. 24.

Inſtitutio facta per verba, (in omnibus autem alijs bonis,) non comprobendit legata, d. 48. nu. 27.

Inſtitutio, iuncta nominatione, probat filiationem & fraternitatem, d. 105. n. 3.

Diſpoſitum in prima inſtitutione, conſetur diſpoſitum etiam in ſecunda, d. 267. n. 3.

Lis mota poſt præſentationem, non impedit inſtitutionem, d. 287. n. 2.

Inſtitutio in re certa, dato cohærede; non competit aliqua detractio, d. 300. n. 3.

Inſtitutio de ſui natura, non refertur ad bona alienata, d. 379. n. 3.

Ex eo quòd pater filio æqualiter inſtituit, cenſetur reuocaſſe donationem omnium bonorum paternorum, ſecùs autem alicuius rei, d. 379. nu. 6.

Diſpoſitum in inſtitutione non cenſetur diſpoſitum in ſubſtitutione, niſi exprimatur, d. 467. numer. 8. Vid. Præſentatio.

Appellatio datur à ſententia in qua pronunciatur, quẽ eſſe inſtituendũ, ſecùs autẽ à decreto, d. 441.

Inſtitutio de iure communi ſpectat ad Epiſcopum, d. 448. n. 9.

Inſtitutio facta ab exiſtente in quaſi poſſeſſione inſtituendi, eſt valida, d. 483. n. 2.

INSTRVMENTVM.

Inſtrumentum facit probationem probatam, d. 44. n. 1. d. 220. nu. 3.

Inſtrumentum præſumitur extenſum tempore cõgruo, d. 76. n. 25.

Pro inſtrumento præſumitur, d. 76. n. 27.

Producens inſtrumentum, cenſetur illud approbare, d. 76. n. 28.

Inſtrumento cancellato deſũpto ex protocolo, magis creditur, quàm inſtrumentum per notarium extẽſo, d. 76. n. 30.

Inſtrumentum raſum, & ſuperlineatum diuerſo atramento in loco ſuſpecto, eſt ſuſpectum, & non facit fidem, d. 101. n. 9.

Inſtrumẽto contrauueniens, illo vti nõ poteſt. d. 329. n. 3

Per traditionem inſtrumentorum emptionis, cenſentur donata, & tradita quæ ſunt empta, & continentur in inſtrumentis, d. 378. nu. 13.

Inſtrumentum ſeruandum eſt, niſi tendat ad interritũ ſalutis æternæ, d. 440. n. 4.

Inſtrumentum publicatum per notarium de eo rogatũ probat, d. 450. n. 1.

Inſtrumenta per partem producta, ſunt in forma probanti, d. 450. n. 2.

Inſtrumentum extractum ab archiuio probat inter ſubditos, d. 450. n. 3.

Inſtrumentum apoſtillatum, Vid. Apoſtilla.

Inſtrumenti clara diſpoſitio, reddit inuerisſimile, quod aliter res ſe habeat, d. 487. nu. 5.

INTERESSE.

Intereſſe non debetur, niſi probentur requiſita per Caſtrenſẽ, in l. 3. §. fin. ff. de eo quod cert. loco, d. 6. n. 3

Intereſſe non debentur pro pecunijs dotalibus poſt matrimonium morte diſſolutum, d. 16. n. 2.

Probari debet in ſpecie cum ſuis qualitatibus, id propter quod dicitur ceſſare intereſſe, ad hoc vt debeatur intereſſe, d. 153.

Intereſſe cambiorum non debetur, niſi probatis requiſitis per Caſtrenſem, d. 265. n. 4.

Intereſſe damni emergentis debetur propter moram nõ ſoluentis, d. 256. n. 5.

Si paſcua vendũtur, & pretium in area cõmuni reponitur, agitur de intereſſe Vniuerſitatis, non ſingulorum, d. 324. nu. 4.

Damna & intereſſe in iudicio attentatorũ oſici debẽt à die attẽtationis, nõ à die motæ litis, d. 371. n. 4

Petenti intereſſe, vel damna, incumbit onus probandi, ſe illa paſſum fuiſſe, propter cauſam ob quã petit intereſſe, vel damna, d. 498. n. 1. & 2.

INTERLOCVTORIA.

Vid. Mandatum, Decretum, Sententia.

INTERROGATORIA.

Omiſſio interrogatoriorũ nõ vitiat examen, d. 176. n. 1

Productio interrogatoriorũ in actis, & proteſtatio requiritur, ad hoc, vt examen factum ſine interrogatorijs ſit nullum, d. 176. n. 2

Parte non reclamante, poteſt iudex examinare ſine interrogatorijs partis, & ipſe interrogare, d. 176. n. 3.

Teſtis examen factum ſine interrogatorijs eſt validũ, ſi illa non erant producta in actis, vel non aderat proteſtatio, d. 226. n. 1.

INTERPRETATIO.

Interpretatio talis eſſe debet, vt contrarietas euitetur, d. 83. n. 4. d. 249. n. 5.

Interpretatio ſtatuti, Vid. Statutum.

Vbi agitur de alterius præiudicio, ſtricta fieri debet interpretatio, d. 117. n. 2.

Interpretatio ita fieri debet, vt excludatur contractus illicitus, d. 208. n. 8.

In odioſis ſtricta interpretatio eſt facienda, d. 448. n. 9

Diſpoſitio correctoria interpretãda eſt, vt minùs corrigat ius commune, d. 448. n. 7.

In dubio facienda eſt interpretatio contra illum qui ſe fundat in ſententia, d. 448. n. 8.

INTIMATIO.

Intimatio ſententiæ non requiritur, quando pars eſt præſens, d. 183. n. 2. d. 373. n. 6.

Reuocatio confeſſionis an debeat intimari. Vid. Confeſſio.

INSTRVSIO. INTRVSVS.

Intruſus debet facere mẽtionem in gratia de fructibus perceptis poſt motam litem, ſi ſibi debentur, non autem debentur tertio. De fructibus verò perceptis poſt motam litem, non debet facere mentionem, d. 369 n. 1. 2. & 4. d. 413. n. 1. & 3.

In gratia debet fieri mẽtio de intruſ. d. 413. n. 5. & 10.

Vide contrarium, d. 447. nu. 3.

Intruſio probatur, ex quo probatur capta poſſeſſio lite pendente, d. 413. n. 6.

Vera intruſio propriè eſt perceptio fructuũ, d. 413. n. 8

Regula de (Subrogandis,) obſtat intruſo qui fructus percepit, d 413. n. 9.

Intruſus dicitur, qui manet in poſſeſſione poſt rem iudicatam, d. 447. n. 2.

INVEN-

INDEX TERTIVS.

INVENTARIVM.

Conficiens inuentarium, vltra vires hæreditarias non tenetur, d.8.nu.8.

Pro inuentario præſumitur. d.34.nu.2.

Mandatum perſonale, quod poterat relaxari contra defunctum, poteſt relaxari contra hæredem qui non confecit inuentarium, d.59.nu.1.

Inuẽtarium tutelare, vel imperfectum non ſuffragatur pro aditione hæreditatis, d.59.nu.5.

Minor tenetur facere inuentarium, d.59.nu.6.

Clauſula (de apponẽdo alla bona ſi qua extãt,) operatur, vt faciens inuentarium, poſſit deinde alia bona deſcribere, d.131.nu.3.

Hæres non tenetur conficere inuentarium, niſi inſtantibus fideicomiſſarijs, dec.131.nu.4.

Inuentarium præſeruat in eo ſtatu in quo quis ante aditiones reperiebatur, d.151.n.2.

In confeſſione inuentarij, citandus eſt nominatim creditor certus, non autem abſens, d.151.n.5.

Scripturas in ſecule exiſtẽtes ſufficit deſcribere in genere, d.151.n.10

In inuẽtario faciẽdo ſufficit habere relationẽ ad ſcripturam, in qua deſcripta ſunt bona, etſi illa bona iterum non deſcribantur, d.151.nu.9.

In inuentario deſcribẽda sũt iura, & actiones, d.151.nu.10.

Inuentarium fieri debet coram teſtibus, d.151.n.21.

Inuẽtarium factum fideicõmittẽte, an probet, bona deſcripta feciſſe in bonis fideicõmittentis, d.241.n.1

INVESTITVRA.

Inueſtitura facta ſimpliciter ad certam generationem, ſine nomine hæredum, non dicitur hæreditaria, d.137.nu.1.

Secunda inueſtitura recipit interpretationem à prima d.137.n.2.

INVESTIMENTVM.

Inueſtimentum ſapit naturam ſequeſtri, vel cautionis d.311.nu.2.

Inueſtimentum loco ſequeſtri, vel cautionis, debet fieri ab eo qui recipit pecunias, & non eſt ſoluendo, in cauſa appellationis ſuper negotio principali, d.311.nu.5.

Quod limita vt nu. 10.

Imò fieri debet in cauſa principali, quãdo poſſeſſor nõ eſt ſoluẽdo, maximè ſi præſumptio quæ eſt pro poſſeſſore vinceretur aliqua æquit. d.311.n.6.& 20.

Contrarium vide nu.7.

Inueſtimentum loco ſequeſtri, vel cautionis fieri debet in cauſa principali, quando ſubeſt timor dilapidationis, d.311.n.11.

Item quando reſtituuntur fortalitia, quæ non reſtituũtur abſque cautione, d.311.nu.12.

IVDEX.

Iudex ritè, & rectè procedendo, priuat poſſeſſione poſſidentem, d.51.n.6.d.124.n.16.d.150.n.2.

Iudex duo ſimpliciter condemnãs, an cẽſeatur cõdemnaſſe pro virili, Vid. Condemnare.

Dominus rei ſubtractæ non poteſt impedire iudicem criminaliter procedentem poſt formatam inquiſitionem, d 123.n.11.

Iudex ex officio poteſt hodie de quocumque crimine inquirere, d.123.n.22.

Quod nõ procedit vbi ſeruatur ius cõmune, d.123.n.23

Iudex non repræſentat offenſum, vt dicatur eius iniuriam proſequi, ſed publicam iniuriam, & æquiparatur accuſãti tãquam vni de populo, nõ tanquam priuato, niſi quando principaliter ſuum officium eſt offenſum, d.123.n.23.24.

Officiũ iudicis mercenariũ actioni deſeruit, d.123.30.

Iudex ſubrogatus facit idem tribunal cum illo in cuius locum ſubrogatur. d.150.nu.3.

Iudex poteſt examinare ſine interrogatorijs, d.176.n.3

Iudex iniuſtè procedẽdo, nõ priuat poſſeſſione, d. 227.n.2.d.232.n.2.259.n.2.d.366.n.2.d.417.2

Niſi priuatus habeat ſe pro ſpoliato, d.233.n.2.

Iudex nulliter procedens, non priuat poſſeſſione, d.113 n.3.d.233.n.2.d.353.n.4.

Vide Spolium.

Iudex benè vel malè iudicans functus eſt officio ſuo, d. 336.n.2.

Iudices de neceſſitate in pronunciando non ſequuntur informationes procuratorum, & aduocatorum, d. 337.n.12.

Iudex Commiſſarius inter duas perſonas tantùm, non poteſt inter alios cognoſcere, d.347.n.1.

Iudex laicus nullam habet poteſtatem ſuper bonis, vel perſonis Eccleſiaſticis, d.353.n.5

Tranſactio dilationis tempore dato an probandum, iudex poteſt validè ſententiam ferre, d.373.n.7.

Iudex an poſſit procedere, actis non tranſportatis. Vide Tranſportatio.

An poſſit procedi coram iudice ſubrogato propter impedimentum alterius, ceſſante impedimento, Vide Auditores Rotæ.

Iudicis arbitrio relinquitur, an ſcriptura facta ſit eodẽ atramento, d.468.n.7.

Iudex ad quem poteſt inhibere, d.17.n.1.

Coram diuerſis iudicibus in eadem inſtantia procedi poteſt, parte non opponente, d.45.n.3.

Iudex laicus nullam habet iuriſdictionem in perſonas Eccleſiaſticas, d.301.n.3.5.& 6.

Quod fit à iudice rem adiudicante creditori, vel licitatori, à parte fieri cenſetur, d.109.nu.9.

Iudex poteſt præfigere terminum ad proſequendam appellationem, d.183.nu.4.

IVDICIVM.

Iudicium ab actore eſt metiendum, dec.42.n.4.

Ad effectum qualitatis iudicij, attenditur illud quod principaliter agitur, d.42.n.7.

Iudicium eſt nullum, factum cum procuratore qui non produxit mandatum, ſtante proteſtatione, neminẽ audiri, niſi docto de legitimo mãd. d. 54.n.2.

Paritas in iudicijs eſt ſeruanda, d.454.n.2.

IVRAMENTVM.

Iuramentum in litem datur parti petenti mobilia in inuentario deſcripta, ad ſciendum illorum valorem, d.34.n.1.& 3.

Iuramentum in litem datur contra illum qui non permiſit, bona deſcribi, dummodo de bonis cõſtet per teſtes, ad ſciendum eorum valorem. d.24.n.4.

Iuramentum in ſupplementum non admittitur in rei vendicatione, d.69.n.2.

In taxatione expenſarum datur iuramentum in litẽ, d.114.n.2.

Iuramẽtum in litem non datur, niſi verè conſtet de bonis ſuper quibus petitur iuramẽtum, d.131.n.5

Subſtantia depoſitionis teſtium conſiſtit in iuramento 349.

Iura-

INDEX TERTIVS.

Iuramentum fidelitatis præſtatur poſt creationem, dec. 349.n.2.

Iuramentum de ſeruando ſtatutum, non extenditur ad ſtatutum abolitum, d.376.n.7.

Iuramentum calumniæ petitum, & non præſtitum annullat ſententiam, d.417.n.5.

IVS INFERENDI.

Vide Sepulchrum.

IVRISDICTIO.

Carceratio eſt actus iuriſdictionis, d.26.n.2.

Pars poteſt prorogare iudicis iuriſdictionẽ, d.135.n.3.

Iuriſdictio cẽſetur data priuatiuè, nõ cumulatiuè, quãdo conſtat de mente concedentis, d.316.n.6.

Iuriſdictio in dubio cẽſetur data cumulatiuè, non priuatiuè, reſpectu illius qui iam habet iuriſdictionem, d.316.n.7.

Iuriſdictio expirat lata ſententia. Quòd ſi ſunt plura capita diuerſa, & ſententia lata ſit ſuper vno capite, non expirat quoad alia, niſi dictum ſit, quòd ſimul, & ſemel cauſa terminetur, d.323.n.1.& 2.

Iuriſdictio volũtaria conceſſa à Principe ſupremo nõ terminatur territorio, & poteſt exerceri inter nõ ſubditos prouincia, licèt contrarium videatur dicere Ancharanus, d.405.n.2.& 3.

Iuriſdictio iudicis poteſt prorogari à cõpromittẽtibus quãdo vna pars nunquã comparuit, d.438.n.5.

IVS ACCRESCENDI.

Res locata duobus inſolidũ, finita linea vnius, accreſcit alteri, ſecus ſi nõ eſt facta inſolidum, d.199.n.8.

IVS CONGRVI.

Vid. Bulla.

IVS IVRA.

Vid. Scriptura.

Iura extracta ab actuarijs ſunt in forma probanti, d.36.n.7.88.n.4.

Itẽ iura extracta à ſucceſſoribus in officio ſunt in forma probanti, d.36.n.6.d.34.n.1.

Item iura extracta ab archiuiſtis, d.36.n.9.

Probant tamen inter ſubditos ratione contractus, aut ex alia cauſa, extra territorium, d.36.n.11.

Ius ſuccurrit deceptis, & non decipientibus, d.44.n.6.

Scriptura ad hoc vt probẽt etiam ſi ex archiuio extrahantur, debet apparere, notarium de his fuiſſe rogatum, d.80.n.1.

Iurium extractio, Vid. extractio.

Conſtare debet, Scripturas quas dat notarius ſucceſſor in officio, fuiſſe ſcriptas à notarijs prædeceſſoribus, ad hoc, vt probent, d.80.n.3.

Ius parochialitatis eſt indiuiduum, d.81.n.1.

Iura poſita ad partes non dicuntur de actis, d.217.n.1.

Requiſita ad hoc, vt iura ſint in forma prob. d.258.1.

Iura antiquiſſima non egent recognitione, d.258.n.2.

Iura extracta lite pendente, abſque compulſorialibus probant, d.289.n.6.317.n.1.

Iura extracta vigore compulſorialium, & parte citata, ſunt in forma probanti, d.404.n.2.

Reſoluto iure datoris, reſoluitur ius accepe. d.391.n.5.

Iura exhibita parte præſente, & nõ contradicẽte, à notario rogato, non egent recognitione, nec citatione, d.404.n.5.

Quando ius paſcendi vel ligandi venditur, & pretium in arca communi reponitur, cauſa ſpectat ad vniuerſitatem, non ad ſingulos de vniuerſitate, d.140.n.6.

Emptio iuris paſcendi. Vid. Communitas.

Teſtes ſuper iure paſcendi, Vide Teſtes.

Succumbens ex ſuis viribus, non poteſt dare de iiſdem iuribus ex perſona alterius, d.449.n.5.

IVRISPATRONATVS.

Iuſpatronatus in quo cadit præſũptio vſurpationis probari debet per immemorabilem cum præſentationibus continuatis ſpatio 50. annorum effectum ſortitis. d.25.n.1.

Iuſpatronatus probari poteſt per alium modum quàm per immemorabilem, quando non adeſt præſumptio vſurpationis, d.25.n.4.

Iuſpatronatus quod prætenditur à parochianis præſumitur ex vſurpatione, d.25.n.3.4.

Immemorabilis in probatione iuſpatronatus requiritur pro forma, d.25.n.2.

Iuſpatronatus requiritur ex donatione, d.106.n.5.d.453.n.1.264.n.7.

Præbens fundum pro constructione Eccleſiæ, acquirit iuſpatronatus, d.106.n.6.

Ex reædificatione Eccleſiæ penitus dirutæ acquiritur iuſpatronatus, d.106.n.7.

Atteſtatio Epiſcopi facta in prouiſione Eccleſiæ vti de iurepatronatus, non probat, d.106.n.8.

Vide Epiſcopus.

In familia potenti præſumitur vſurpatio iuriſpatronatus, d.106.n.9.

In acquirendo iurepatronatus requiritur conſenſus Epiſcopi, d.106.n.10.d.453.n.2.& 6.

Qui conſenſus præſumitur ſpatio 30. annorum, d.106 n.11.

Vide Conſenſus.

Ex eleemoſyna facta in conſtructione Eccleſiæ nõ acquiritur iuſpatronatus, d.106.n.12.

Ex modica dote nõ acquiritur iuſpatronat. d.106.n.4

Iuſpatronatus eſt indiuiduum, d.112.n.1.

Iuſpatronatus probatur ex deſcriptione facta in libro antiquiſſimo tanquam de iurepatronatus alicuius, d.174.n.1.

Item probatur teſtibus de publica voce, & fama, cum poſſeſſione quadragenaria præſentandi, d.174.2.

Iuſpatronatus probatur per teſtes de publica voce & fama cum præſentationibus ſpatio 50. ann. effectum ſortitis, d.209.n.3.

Ad probandum iuſpatronatus ex ſolis præſentationibus requirũtur pręſẽtationes ſpatio 100. annorũ effectum ſortita, d.174.n.5.d.209.n.3.

Atteſtatio Epiſcopi facta in viſitatione multùm confert ad probandum iuſpatronatus, d.229.

Inſignia, & inſcriptio poſita in Capella probant, Capellam eſſe de iurepatronatus, quando alia ratio aſſignari non poteſt, d.230.n.1.

Iuſpatronatus fundatum à Clerico, relictum laico in dubio præſumitur laicale, d.230.n.5.

Iuſpatronatus non comprehenditur in confiſcatione bonorum facta à Iudice laico, d.232.n.1.d.298.n.1.& 2.d.351.n.5.

Poteſt tamen iudex Eccleſiaſticus declarare delictũ, & applicare iuſpatronatus Eccleſiæ, d.232.n.2.d.298.n.3.

Declara, vt nu.3.

Iuſpatronatus comprehenditur in confiſcatione facta à iudice Eccleſiaſtico, d.351.n.8.

Iuſpatronatus regulatur ſecũdũ terminos feudi, & emphy-

phy-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

phyteuſis,d.232.n.4.
Iuſpatronatus teſtatoris ſpectat ad illius hæredem, d. 250.n.1.
Quaſi poſſeſſio iuriſpatronatus poſt Conc.Tri.nō ſufficit ad oſtendendum iuſpatronatus.d.287.n.3.
Iuſpatronatus gentilium non venit in confiſcatione bonorum facta ab Epiſcopo,ſecus hæreditarium,d. 298.n.4.
Statutum laicorum ſuper bonis,non comprehendit iuſpatronatus,d.298.n.9.
Iuſpatronatus probatur ex quaſi poſſeſſione præſentandi,d,386.n.1.
Quaſi poſſeſſio præſentandi ad hoc vt ſuffragetur debet habere aliqua requiſita,de quibus vide dec. 392.n.1.2.& 3.
Notarius Epiſcopi in donatione iuſpat. non eſt neceſſarius ad contract.donationis,ſed ad trāſlationē iuriſpatronatus in donatarium.d.453.nu.6
Iuſpatronatus acquiritur ex generali inſtitutione hæredis,d.464.n.6.
Iuſpatronatus quod poteſt reuideri ex Concil.Tri.interim dū reuideatur,exiſtens in quaſi poſſeſſione præſentandi eſt manutenendus , licèt ſecus ſit ſi iuſpatronatus ex priuilegio vacat in menſe reſeruato,d.469.n.4.& 5.
In probando iurepatronatus ſufficiunt leuiores probat. quando Epiſcopus vel ab eo prouiſus non eſt in cauſa,& nō agitur de illius canonizatione, dec, 477.n.2.

LAESIO.

Quando læſus reſtituatur Vid.Reſtitutio Reductio.
In donatione ob cauſam cadit læſio,d.222.n. 2.
Læſio vltra dimidiam requiritur ad impugnandam tranſactionem.d.268.n.6.
Læſus qui nō dicitur, ex eo quòd fuit condemnatus,d. 330.n.2.
Totus contractus eſt conſiderandus, ad effectum quòd dicatur vtilis,vel læſiuus,d.370.n.2.
Enormis læſio vitiat tranſactionem:debet tamen læſio ab allegante probari,d.379.n.2.
Teſtis vnicus concurrentibus adminiculis probat læſionem,d.426.

LAPI ALLEGATIO.

Vid.Allegatio.

LAVDVM.

Laudum præſumitur iſtum.d.384.n.2.
Laudum reſcinditur propter manifeſtam iniuſtitiam, d.384.n3.
Laudū nullū nō debet exequutioni mādari.d.437.n.1
Laudum latum poſt præfixum terminum ad laudandū eſt nullum,ſi non appareat de expreſſa prorogatione,d.438.n.2.& 4.

LEGALITAS.

Legalitas ciuitatis , quem eſſe notarium atteſtantis, probat,d.88.n.2.

LEGATVM.

Legatum mobilium relictum per verba præſentis temporis adiecto in nomine poſſeſſiuo ipſius teſtatoris intelligitur de mobilibus exiſtentibus tempore obitus teſtatoris , non autem tempore conditi teſtamenti,d.24.n.1.d.48.n.1.& 11.
Teſtamentum in quo legatū relinquitur, ita debet interpretari,vt legatum afferat vtilitatem, d.24.
Legati tranſmiſsio. Vid.Tranſmiſsio.
Legatum dotis.Vide Dos.
Legata ex bonis fideicommiſſo ſubiecta in primis ſunt detrahenda,d.23.n.2
Legatum mobiliū propter generalitatem,& prægnātiā verborum cōprehendit etiam futura,d.48.n.14.
Legatarius tenetur capere legatum de manu hæredis, d.48.n.25.
Quod non procedit,quando legatario data eſt facultas capiendi legatū propria auctoritate,d.48.n.26.
Legatarius in re legata præfertur alijs creditoribus, quādo hæred.eſt ſoluendo,aliàs ſecus, d.67.n.6.
Intellige de creditoribus chirographarijs qui non habent hypothecam,ſecùs in alijs,d.67.nu. 7.& 9.
Legatum factum cum conditione, dum dotem non repetierit,& vitam vidualem ſeruauerit,non cenſetur relictum animo compenſandi cum dote, d. 62.n.16.& 22.
Legatum annuum factum ob retardatam ſolutionem dotis,eſt vſurarium,d.67.n.20.
Secùs ſi eſt factum abſque vlla dinumeratione temporis,nec pro fructibus vel intereſſe, d.67.nu. 21.
Legatum vſusfructus dum dotem non repetierit,& vitam vidualem ſeruauerit,non eſt vſurarium , d. 67.n.19.20.21.& 22.
Legatū alimentorū, vel vſusfructus,donec mulier vitā viduālē ſeruauerit,eſt validum, d. 67.n. 23.
Maximè ſi fructus non correſpondeant fructibus dotis,d.67.n.24.
Ex acceptatione legati cenſetur approbandum teſtamentum,d.67.n.13.
Dies incerta appoſita legato. Vid.Conditio.
Legatum purum non transfunditur in conditionale, quando non adſunt verba denotantia conditionem,d.272.n.7.
Legatum factum vxori non compenſatur cum dote,d. 381.n.1.
Receditur tamen ab hac opinione ex coniecturis , dec. 381.n.1.
Legatum factum vxori donec vitam vidualem ſeruauerit,ſi in euentum tranſitus ad ſecūdas nuptias diminuatur,adhuc petere poteſt,dum vitam vidualem ſeruat,d.381.n.3.
In legato habitationis,venit omne id ſine quo non poteſt commodè habitari,d.381.n.4.

LEGATVS.

Nuncius,ſiue Legatus Apoſtolicus non habet iuriſdictionē in Monachos ſancti Benedicti,d.83.n.1.
Legatus non poteſt exercere extra territorium ea quæ ſunt voluntaria iuriſdictionis,etiam in non ſubditum,d.349.num.5.d.405.Vbi de creatione in Protonotarium.
Legatus poteſt conferre beneficia ſua prouinciæ exiſtēti extra prouinciam,d.405.n.4.

LEGITIMA.

Vid.Quarta.
Legitima & Trebellianica olim pari paſſu ambulabant,d.143.n.14.
Fructus percepti iudicio teſtatoris non computantur in legitimam in filijs primi gradus,d.143.n.16.

LIBERATIO A MOLESTIIS.

Vid.Fideiuſſor.

LIBERI.

Nomine(Liberorum)propriè veniunt fœminæ,d.111. n.8.d.294.n.9.d.480.n.3.

Quod

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Quod non procedit, quando adeſt ſtatutum excluſiuum fœminarum, propter maſculos, d.111.n.17.

LIBRI.

Libri bancherij probant ſolutionem, & modum ſolutionis, d.29.n.6.

Liber depoſitarij concurrentibus adminiculis probat, d.36.n.2.

Librorum editio. Vide Exhibitio.

Liber ſcribæ nauigiorum meretur fidem, maximè ſtãte ſtatuto, quòd ei fides adhibeatur, d. 66.nn.2.

Libri officialis publici non probant contra eum cũ quo res geſta non fuit, dec.88.n.7.

Liber priuatus non probat, d.101.n.11.d. 216.n. 27. d.473.n.4.

Facit tamen adminiculum, d.473.n 4.

Liber parochi de baptiſmo non probat deſcendentiã, niſi concurrant adminicula, dec.105.n.14. dec. 219.n.5.

Ex libris mercatorum probatur ſolutio, d.220.n.1.

LICENTIA.

Licentia nihil aliud eſt, quàm collatio libertatis conceſſa ei qui eam non habet ex ſe ipſo.d. 375.n.13

Licentia præſupponit prohibitionem, d.375.n.14.

LIMITES.

Vid. Confinia.

LINEA.

An requiratur ſententia declaratoria quando linea eſt finita, d.199.nu.3.

Ex eo quòd linea ſit finita, non ideo ſequitur quòd dominus directus capere poſſit poſſeſſionem propria authoritate, d.199.n.5.

LIQVIDATIO.

Mandatum relaxari non poteſt, non præuia liquidatione, d.136.n.1.

Poſſeſſio capi non poteſt re non liquida, etiam quòd adſit pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, d.150.nu.6.

Fructus officiorum liquidari poſſunt ex libris Depoſitarij officiorum, d.429.n.2

Liquidatio fructuum in ſpolio non violento, neque attentato, eſt facienda à die motæ litis, & nõ à die ſpolij, & non ad fructus qui percipi potuerunt, ſed ad fructus perceptos, d.439.n.1.

LIS.

Lis ſuper titulo beneficij, ſi petitur, aliquem illo priuari, facit cauſam beneficialem.d.20.n.2.

In reſeruatione penſionis, non eſt neceſſarium facere mentionem de lite quæ eſt ſuper titulo beneficij, vel quando non agitur de præiudicio collitigantis.d.40.n.2.

Lite inter duos pendente, tertius impediri non poteſt, quominùs iure ſuo vtatur, d.40.n.3.

Lis non inducitur per citationem, neque exequutam, neque decretam, d.89.n.12.

Lis probatur ex confeſſione partis, & deciſione Rotali, d.127.n.13.

Lis cum colono introducta non afficit damnũ, d.130. n.9.

Lis probatur ex actis, d.164.n.1.

Lis ſuper poſſeſſione beneficij, non facit beneficium litigioſum, d.172.n.4.

Lis dicitur mota per comparitionem in actis, & proteſtationem, vt iuretur de calumnia d.255.n.2. d.265.n.6.

Item per comparitionem partis petentis admitti pro ſuo intereſſe, d.265.n.5.

Exequutio citationis ſufficit ad inducendam litis pendentiam, itaut nihil ea pendente debeat innouari, tam ex parte actoris, quàm rei. Ex parte verò actoris ſufficit etiam quòd nõ ſit exequuta, dec.337.n.2.

Litis conteſtatio requiritur ad effectum, vt lis interrũpat præſcriptionem, d.337.n.4.

Lis regulariter habet initium à litis conteſtatione, de. 337.n.5.

Quando lis dicatur conteſtata. Vid. remiſſiuè, de.337. n.6.

Concordia, & tranſactiones fieri poſſunt pro lite præſente & pro futura.d.337.n.8.

Lis dicitur conteſtata per reſponſionem factam petitioni, d.337.n.9.

Lis dicitur deſerta ex non proſequutione per annum, & per biennium, ex cauſa, d.337.n.10.

Nullitatis obiectio litem non inducit, d.337.n.14.

Poſt rem iudicatam, ad hoc vt extinguatur lis fauore actoris, requiritur exequutio, ſecùs fauore rei, d.237.n.15.

Petens alimenta, & ſumptus litis, probare debet paupertatem, d.363.

Lis dicitur pendere ſuper titulo beneficij, quando vterque collitigans prætendit, beneficium eſſe ſuum.d. 426.n.4.

Lis calumnioſa non facit beneficiũ litigioſum, d.426. n.5.

Ante exequutam citationem, non dicitur lis introducta, ad effectum quod beneficium dicatur litigioſum, d.531.n.7.

Lite pendente, nõ licet Principi ſupplicare, d.443.n.4.

Lis cenſetur introducta per monitorium, in quo adeſt clauſula, (ſi quis.) d.492.n.8.

LITERAE.

Vid. Contractus.

Literæ Apoſtolicæ habent exequutionem paratam, dec. 144.n.3.

Literis Apoſtolicis recentioribus maior fauor conceditur quàm antiquis, d.144.n.4.

Expeditio literarum non eſt neceſſaria, quando non agitur de canonizatione gratia, d.263.n.6.

Penſio probatur ex literis patentibus, d.299.n.1

Literę penſionis non ſunt iuſtificandæ contra illum qui penſioni conſenſit, d.299.n.2.

Literę prouiſi probant modum prouiſionis contra prouiſum, d.458.n.2.

LOCATIO.

Locatione finita datur immiſſio dominis directis ex pacto etiam capiendi poſſeſſionem propria authoritate, d.199.n.1.

Alienatio rei locatę, Vid. Alienatio.

Agens remedio l. Conduct. C. locat. debet probare, in locatione contineri totum id quod petit, d.207.n.1

Locatio non probat verum annuũ valorem, d.207.n.9

Locatio nõ probat poſſeſſionẽ, quoad extraneũ, d.266.

Locatio cũ perceptione fructuũ nõ probat poſſeſſionem, quando de alterius poſſeſſione cõſtat, d.348.n.3.

Locatio de prædio decimatorio intelligitur facta ſalua decima, d.372.n.4.

Locatio eſt vnica quæ fit propter vnicam mercedem, d. 422.n.16.

LO-

INDEX TERTIVS.

LOCVS PIVS.

Confraternitas eſt locus pius,d.210.n.1.

LVCRVM DOTALE.

Imputare ſibi debet maritus,ſi accepit in dotem bona ex quibus lucrum dotale non poteſt conſequi, d. 43.n.1.

Lucrum dotale ex re emphyteotica detrahi non poteſt, d.43.n.2.

Quod tamen non procedit,ſi maritus expreſſè ſibi cauit de lucro, & noluit acceptare dotem in bonis emphyteoticis,niſi cum hac qualitate, quòd ei debeatur lucrum dotale, d.43.n.3.& 4.d.213.

Lucrum dotale debetur etiam ex parte dotis non exacta,ſtante ſtatuto,quòd lucrum debeatur etiam ex dote non exacta,d.60.n.1.

Facultas alienandi data in caſu dotis, intelligitur etiam pro lucro dotis,d.244.n.2.

MANDATVM.

Mandatum de perquirendo in arca priuata,non conceditur niſi præcedentibus coniecturis,d.9.nu.1.

Mandatum de ſoluendo.Vide Solutio.

Mandatum procuræ poteſt quandocumque produci,d. 54.n.30.d.62.n.2.d.78.n.8.

Mandatum perſonale quod poterat relaxari contra defunctum poteſt relaxari contra hæredem qui non confecit inuentarium,d.59.n.1.

Mandati exequutio,Vid.Exequutio.

Mandatum de excarcerando non requirit locum loci, inuocationem,vel rogitum pro ſui validitate,d. 88.n.8.

Mandatum procuræ factum ab Epiſcopo ſub nomine dignitatis, in dubio intelligitur ad acta ſuæ curiæ,maximè,ſi vigore illius procurator exerceat acta fiſcalia,d.96.n.1.

Mandatum pro vna cauſa non ſuffragatur pro alia, d.96.n.2.

Mandatũ expreſſũ facie ceſſare præſumptũ, d.96.3.

In mandatis veniunt ea quæ ſunt conſueta apponi, de. 109.n.11.

Mandatum re integra poteſt reuocari,d.116.n.6.

In relaxatione mãdati vigore ſententiæ requiritur citatio,aliàs eſt nullũ,d.130.n.1.& 2.d.213 n.1

Quæ requirantur ad hoc vt mandatum poſſit relaxari abſque citatione,d.130.n.2.& 4.d 214.n.1.

Mandatum relaxari non poteſt,non præuia liquidatione,d.136.n.1.

Mandatum poteſt relaxari etiam in illo quod virtualiter continetur in decreto,d.136.n.3.

Decretum ſuper exequutione inſtrumenti,vel liquidatione,eſt interloquutorium,d.136.n.4.

Mandatum interloquutorium relaxatũ intra 10. dies ad appellandum eſt validum,d.136.n.5.

Mandatum generale ſufficit ad ratificanda omnia geſta,d.206.n.5.d.255.n.3.

Mandatum debet ſpecificè ſeruari,d.254.n.3.

Acta præcedente mandato facta conualidãtur per mãdatũ procuræ poſtea productum,non tamen acta nullo præcedente mãdato facta,d.255.n.3.& 4.

Mandatum præſumitur ex productione iurium cum magna impenſa,d.55.n.5.

Duo mandata ad eandem cauſam concurrere poſſunt, niſi vnum excludat aliud,d.255.n.6.& 7.

Mandatum procuræ poteſt produci in 2.inſtantia, d. 280.n.3.

Mandatum procuræ ſine die non eſt in forma probãti,d.262.n.2.

Dans mandatum ad litem facit ſe partem formalem, d.281.n.2.

Mandatum reſtrictum ad vnam inſtantiam non extenditur ad aliam, niſi adſint verba apta comprehendere alias inſtantias,d.319.n.2.

Requiſita ad mandatum præſumptum.V.remiſſiuè, d. 378.n.14.

Reſtringens ſe ad mandatũ expreſſum inſufficiens, facit ceſſare præſumptum,d.378.n.15.

Mandatum generale cum clauſula(ad iurandũ de calumnia)ex communi obſeruantia admittitur, d. 417.n.6.

MANVTENTIO.

Manutẽtio datur poſſeſſ.d.14.n.5.d.99.n.1.d.125 n.1.d.150.d.261.n.2.d.286.n.1.d.314.n.1.d. 354.n.1.& 2.d.366.n.1.d.378.nu.1.d. 417.n. 31.d.486.n.2.d.488.n.1.

Poſſeſſio inſtrumentalis alio non exiſtente in poſſeſſ. eſt manutenibilis,d.14.n.5.d.30.n.1.d.110.n.1. d.113.n.7.d.124.n.1.d.185.n.1.d.239.n.1.d. 314.nu.2.d.325.n.1.d.353.n.1.

Vel alio nulliter exiſtente in poſſeſſione,d.51.n.4.

Manutentio datur abſenti facto Capituli etiam reſpectu diſtributionum quotidianarum,d.21.n.1.

Manutentio datur exiſtenti in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis criminalis,d.26.n.1.

Item exiſtenti in poſſeſſione intereſſendi in Capitulo, d.490.n.1.

Item exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, d.31.n.1.

Item exiſtenti in poſſeſſione præeminentiarum in proceſſionibus,& actibus publicis & cuſtodiendi ſacriſtiam,&c.d.46.d.452.n.1.

In interdicto Vti poſſidetis probari debet poſſeſſio ante litem motam,d.110.n.5.

Poſſeſſio ciuilis eſt manutenibilis contra occupantem naturalem.

In iuditio manutentionis leuiores ſufficiunt probationes,d.31.n.4.

Manutentio datur ſucceſſori propter poſſeſſionem anteceſſoris,d.86.n.1.d.30.n.1.

Manutẽtio non datur non exiſtenti in poſſeſſione de tẽpore litis motæ,d.52.n.4.

Manutentio conceditur habenti contra ſe ſententiam,ſi ab ea appellauit,d.125.n.1.& 4.d.286.d.417. n.3.d.425.n.2.

Poſſeſſor beneficij interim dum cognoſcitur an ſit reſeruatum,debet manuteneri,d.124.n.5.

Manutentio non datur Parocho ex aſſiſtentia iuris communis quæ ſit turbida,d.261.n.1.

Poſſeſſio capta alio exiſtente in poſſeſſione non eſt manutenib.etiamſi adſit perceptio fruct.d.325.n.3.

Manutẽtio datur domino cõtra ſubditũ in re ſeparata à perſona ſubditi,vt in exigendo gabellas, donec cognoſcatur de iure exigendi,d.354.nu.4.& 8.

Domino nõ datur manutẽtio contra vaſſallos exigẽdi onera,& gabellas,quando adeſt præſumpta vſurpatio,d.354.n.5.

Exiſtens in quaſi poſſeſſ.præſẽtãdi vel inſtituẽdi, ſi de iure patr.conſtet,eſt manutenendus, d.461.n.3.

Manutentio datur Epiſcopo in cognoſcendis cauſis matrimonialibus, & criminalibus,d. 471.n.1.

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Poſſeſſio capta per procur. eſt manutenibilis, dec. 486.

Poſſeſſio attentata non eſt manutenibilis, d. 492. nn. 3.

MARITVS.

Culpa mariti non exigentis dotem non poteſt præiudicare mulieri, d. 60. n. 3.

Maritus emens bona nomine vxoris, præſumitur donare, niſi conſtet aliunde mulierem habere pecuniã, d. 499. n. 9.

MATRIMONIVM.

In matrimonio inter perſonas in gradu prohibito contracto poſt diſpenſationem Apoſtolicam adhuc requiritur nouus conſenſus.

MASCVLINVM.

In materia indifferenti maſculinum concipit fœmininum, d. 277. n. 2.

MEDIATOR.

Vid. Proxeneta.

MELIORAMENTA.

Creditum melioramentorũ cum alijs debitis poteſt cõpenſari, d. 137. n. 28.

Melioramẽta quãdo recuperet conduct. V. Conductor.

MENS.

Quilibet præſumitur eſſe ſanæ mentis, d. 484. n. 4.

Mens potius quàm verba ſunt attendenda, d. 48. n. 10

MENTECAPTVS.

Vid. Furioſus.

MENSIS.

Menſis Nouembris ſemper eſt reſeruatus, d. 305. n. 1.

Menſis de quo in regula (de ſubrogandis) incipit à die obitus collitigantis in Curia, vel à die veriſimilis notitiæ, ſi moritur extra curiam. Rota tamen tenet, incipere à die ſubrogationis obtentæ per tertium, d. 350. n. 5. & 7.

Menſis de quo in dicta regula non arctat collitigantẽ ad petendam ſubrogationem gratioſam infra menſem, ſed reſpicit nullitatem gratiæ infra mẽſem obtentæ in præiudicium collitigantis, d. 350. n. 6. & 8.

MILITES LAVRETANI.

Vid. Penſio.

MINOR.

Minor tenetur facere inuentarium, d. 59. n. 6.

Minor ætas non ſuffragatur pupillo qui actum geſſit cũ ſui iudicis præſentia, d. 76. n. 11.

Minoribus datur reſtitutio in integrum aduerſus aditionem hæreditatis, probata minoritate & læſione, d. 219. n. 1. 2. & 3.

Deputatio curatoris non probat quem eſſe minorem, d. 219. n. 4.

Reſtitutio quæ conceditur minoribus, prodeſt maioribus in materia indiuidua, d. 219. n. 7.

MOLENDINVM.

Molendinum conſtructum in domo, cenſetur quid diuerſum à domo, d. 387. n. 2.

MOLESTIÆ.

Vide Fideiuſſor.

MONACHI.

Vid. Legatus & Epiſcopus.

Monachi debent celebrare diuina iuxta ritum, & morem ſuæ regulæ, d. 179. n. 3.

Clerici poſſunt iungi monachis in Eccleſia cathedrali, d. 197. n. 5.

Regul. in Eccleſia Cathedrali regulari ſunt loco Canonic. in materia adaptabili, d. 360. n. 3. d. 490. 5.

Monachi ſuſcipiẽdo Religionem, facultatibus & propria voluntati renunciãt, & alterius imperio ſe ſubijciunt, d. 360. n. 4.

Monachi non habent velle, neque nolle, d. 360. n. 5.

Contra monachum eleemoſinarium non poteſt relaxari mandatum perſonale, d. 398. n. 6.

MONASTERIVM.

Patientia vnius monaſterij ſufficit ad amittendã poſſeſſionem, nec requiritur conſenſus totius Religionis, d. 52. n. 8.

MONIALES.

Monialibus interdicitur conuerſatio cum alijs perſonis, d. 472. n. 3.

MONITIO.

Monitio iudicis facta etiam legitimo procuratori ad audiendam ſententiam, habet vim citationis, d. 79. n. 3. & 4.

Monitio ad audiendam voluntatem poſt cõcluſum in cauſa, intelligitur, pro ſententia, d. 76. nume. 5.

Termini ſubſtantiales ſeruati, & pluriès reiterati habent vim monitionis, d. 135. n. 7.

Præfixio termini habet vim monitionis facta per iudicem, d. 141. n. 4.

Monitio iudicis ad ſententiam facta parti præſenti ſupplet defectum citationis, d. 367. n. 2.

MORA.

Mora breuis temporis de iure Canonico purgari poteſt quando ius partis non eſt effectum deterius, dec. 102. n. 5.

Mora committitur per contrafactum, vel non licitè factum ſicuti per nõ factũ, d. 204. n. 4. d. 2. 56. n. 6.

Mora quæ committitur propter factum eſt impurgabilis, d. 204. n. 8. d. 217. n. 3.

Moroſus præſtando intereſſe poteſt moram purgare, ſi conſiſtit in non faciendo, d. 217. n. 3.

Propter moram non ſoluentis, debetur intereſſe damni emergentis, d. 256. n. 5.

MARRATIVA.

Narratiua concepta per verbum, (vt aſſeritur) non debet iuſtificari, d. 89. n. 3. d. 138. n. 1.

Impetrãs certo modo, & duobus modis vacationis expreſſis, non eget iuſtificatione de facto, ſi eſt derogatũ regulæ. Quæ iuſtificatione egeret, ſi vellet capere beneficiũ excluſis generalibus in gratia poſitis, d. 139. n. 9.

Aſſertio Papæ facta in gratia, nõ eſt iuſtific. 145. n. 4.

Exprimens duos modos vacandi alternatiuè debet in iuſtificatione gratiæ proſequi certam vacationẽ, d. 188. n. 1.

Succeſſor non tenetur docere de titulo prædeceſſoris, tenetur tamen probare quod longo tempore poſſederit, d. 188. n. 2.

Narratiua quæ non mouit Papam, non eſt iuſtificãda, d. 236. n. 3.

In narratiua alternatiuè concepta, ſufficit vnum ex alternatiuis iuſtificare, d. 263. n. 2.

Impetrans beneficium illius qui non deceſſit in pacifica triennali poſſeſſione, tenetur probare plenè & concludenter illius, d. 317. n. 6.

Poſita in literis quæ non ſunt poſita in ſupplicatione, non egent iuſtificatione, d. 428. n. 5.

NAVFRAGIVM.

In probando naufragio admittuntur teſtes, parte non citata, in loco naufragij, d. 119. n. 5.

NECES-

INDEX TERTIVS.

NECESSITAS.

Neceſſitas naturalis praſtat iuſtam cauſam alienandi, d.104.n.3.
Etiam quòd reſtitutio eſſet facienda, ex pia cauſa, d. 104.n.4.

NEGATIVA.

Negatiua, quòd non adſit memoria in contrarium, nõ poteſt probari per ſcripturas, d.165.n.4.
Negatiua circumſcripta loco probatur per inſpectionẽ loci, d.195.n.1.
Negatiua, quòd quis non fecerit mentionem de aliqua re, nõ probatur ex inſpectione gratia, d.317.n.3

NEGLIGENTIA.

Ad probandam negligentiam illius qui tenebatur exigere à debitoribus, non ſufficit probare, eum potuiſſe agere, niſi etiam probetur, quòd facilè poterat exigi, d.6.n.4.
Negligentia vnius non nocet Eccleſiæ in libris Indulti exequendis conceſſis ad fauorem Eccleſię, ſecus in literis cõceſſ. ad fauorẽ priuati, d.144.n.5

NOBILITAS.

Nobilitas alicuius ſuadetur ex eo quòd pater aut frater eius geſſit officium quòd ſolùm perſonis qualificatis conceditur, d.68.n.12.
Pro nobili praſumitur circa ea quæ ſpectant ad nobilitatem, d.69.n.5.
Quis nobilior locus in Eccleſia, vid. Eccleſia.
Nobiliores in honoribus & adminiſtrationibus Reipublicæ debent præferri, d.238.n.3.

NOMEN.

Nominis mutatio nõ mutat ſubſtantiã rei, d.242.n.5.
Diuerſitas nominis denotat diuerſitatẽ rei, d.289.n.1.
Spatio longi temporis nomen præſumitur mutatum, d. 289.n.2.

NON IVS.

Non ius vnius probatur ex eo quòd contra ipſum adſunt tres ſẽtẽt. conformes, d.201.n.1.d.245.n.4
Item probatur ex reuolutione actorum, d.202.n.3.
Item non ius vnius probatur ex ſua cõceſſ. d.245.n.4.

NOTARIVS.

Notario ſoli creditur in ijs quæ ſpectant ad eius officium, d.24.n.7.
Notarius ſolus deponens vti teſtis non facit fidem, d. 24.n.8.
Depoſitio notarij qui fuit rogatus de teſtamento, redditur ſuſpecta, ſi examinatus deponit etiã illa quæ non ſcripſit in teſtamento, quæ tamen tenebatur ſcribere. 48.
Notario qui ſe talem nominat, creditur de ſtylo Rotæ, d.88.n.3.
Notario qui ſe nominat ſucceſſorem alicuius in ſubſcriptione, de ſtylo Rotæ creditur, d.53.n.3.
Secùs autem ſi ſe non nominet ſucceſſorem, d.53.n.3.
Notarius non tenetur ſcribere omnia verba contrahentium, d.76.n.1.
Notarius clauſulas cæteratas extẽd. poteſt, d.76.n.2.
Item poteſt extendere clauſulas non cæteratas, d.76. n.3.15.16.& 18.
Notarij debent extendere clauſulas cæteratas ſecundum cõſuetudinem, ſolitum, & ſtylum quem partes non ignoran. d.76.n.6.9.& 10.d.107.n.1.
Notarius poteſt extẽdere clauſulas nõ cæteratas reſpicientes ſolemnia, quæ ad ipſum notarium ſpectant, etiamſi non rogetur à partibus, d.76.n.20
Notarius non poteſt in inſtrumentis apponere clauſulas, quæ immutant naturam negotij, d.76.n.21. d.107 n.2.
Notarius non poteſt poſt datam copiam partibus aliquid corrigere, vel immutare circa ſubſtantialia contractus, d.76.n.22.
Notarius poteſt extendere clauſulas cæteratas, & ſub cõpendio poſitas aliquas venientes ex natura actus, etiã poſt datam copiam partibus, d.76.n.23
Notarius non poteſt aliquid in inſtrumento corrigere vel declarare poſt litem motam, d.76.n.24.
Notarius etiam ſi ſit procurator, ex publico officio notariatus, habet pro ſe præſumptionem bonæ fidei, d.76.n.26.
Notarius Capituli ex deputatione ad officium cenſetur rogatus ad omnia acta capitularia, d.80.n.2.
Enunciatiua notarij quòd teſtis ſit iuratus, vel medio iuramento depoſuerit, de ſtylo Rotę non creditur, d. 141.n.1.d.182.n.4.& 5.d.262.n.3.
Notario non creditur, cùm agitur de condemnando iudicem, d.183.n.7.
Notario actuario magis creditur in cõcurſu, quàm ipſius coadiutori, d.226.n.2.
Notarius habet pro ſe præſumptionem bonæ fidei, dec. 226.n.3.
Notarius probatio non requiritur in ſcripturis antiquis, d.258.n.5.
Scriptura magis creditur, quàm notario & iudici cõtrarium atteſtantibus, d.280.n.8.
Notario creditur in pertinentibus ad ſuum officium, & in ijs de quibus ipſe primò fuit rogatus magis creditur, quam alteri notario poſteà contrarium atteſtanti, d.322.n.2.
Acta notarij publicè non excommunicati ſuſtinentur ratione publici officij, d.322.n.8.
Error notarij nõ debet parti præiudicare, d.373.n.10.
Notarius publicè excommunicatus, non fictione iuris ſed in veritate facti, non poteſt conficere inſtrumenta, aliàs ſecus, d.455.n.1.
Notarius bannitus poteſt conficere inſt. d.455.n.2.
Præſentia notarij in translatione penſionis requiritur ad illam probandam, non ad inducendum aliquem contractum. d.455.nu.8.d.322.n.3.& 4.
Notarius Epiſcopi in donatione iuriſpatronatus non eſt neceſſarius ad contractum donationis, ſed ad translationem iuriſpatronatus, deciſ. 455.numer.6.
Notario ſoli non creditur, quòd contractus fuerit celebratus, vel ab eo receſſum, d.467.n.5.
Notario atteſtanti, ſe feciſſe inſtrumentum, creditur, d. 467.n.6.
Notarij de ſtylo Hiſpaniarum exequuntur citationes, d.404.n.3.d.475.n.7.
Relationi notarij creditur abſque teſtibus, d.475.n.8.

NOTORIVM.

Notorium probari non debet, d.100.n.3.

NOVATIO.

Nouatio non induc. niſi expreſsè hoc agatur, d.8.n.2.
Oblatio per nouationem extinguitur, & per ſecundum pactum à primo videtur receſſum, d.102.n.1.
Nouatio non præſumitur in præiudicium nouantis, d. 102.n.4.
Nouatio induc. per cõcord. etiamſi adſit clauſula ſine præiudicio iurium, quando inſtrumenta ſe inuicẽ

non compatiuntur, & extinguit pracedentem obligationem,d.329.n.1.2.& 8.

Niſi actum ſit,vt in euentum non adimplementi,recedatur à contractu,d.329.n.5.

NOVALES.

Vid.Decime.

NVLLITAS.

Qui non eſt in cauſa non poteſt dare de nullitate,d.81.n.6.

Nullitatis an equiparetur notoria iniuſticia,v.Iniuſt.

Subrogatus poteſt dare de nullitate, in qua poterat dare ille in cuius locum fuit ſubrogatus, 82.n.5.

Tertius non poteſt dare de nullitate, d.121.n.4.

Nullitas non admittitur in iud.exequtiuo, d.151.n.3.

Parte opponente,nullitates in primis ſunt reuocande, ſecus,non opponente, d.206.n.1.& 2.

Nullitas poſt rem iudicatam poteſt aliquando deduci. d. 234.n.8.

Geſta pendente termino ad appellandum,etiam appellatione non interpoſita, reuocantur per viam nullitatis,d.265.n.5.

Proteſtatio de nullitate actorum non extenditur ad mandatum,d.280.n.4.

De nullitate poteſt dari vſque ad 30. annos, d.337.n.11.d.396.n.3.

Nullitatis obiectio litem non inducit, d.337.n.14.

NVMERVS.

Numerus teſtium ſupplet eorum defectus,d.249.n.6.

NVMERATIO.

Numeratio probatur ex aſſertione Notarij,quòd quis receepit in ſua & teſtium praſentia, &c.d.49.n.1.d.209.n.1.& 3.d.286.n.2.& 3.etiam ſi non adſit verbũ (numerauit,)d.208.n.2.admittitur tamen probatio in contrarium, deciſ. 208.numero 4.

Numeratio pecuniarum transfert dominium in recipientem,d.49.n.2.

Clauſula(recipit in contanti)denotat realem numerationem,d.302.n.5.

NVNTIVS.

Vid.Legatus.

OECONOMVS.

Oeconomus,ſeu magiſter domus, non tenetur cuſtodire libros diſpenſa.d.63.n.4.

OFFICIVM.

Singula officia ſingulis ſunt committenda,maximè ſi dentur in titulum,d.203.n.2.

Officij dominium cui acquiratur, emptori, vel adminiſtratori,Vid.dominium,d.481.n.1.

OPINIO COMMVNIS.

Communis opinio non eſt ſeruanda quando conuincitur per rationes concludentes, d.214.n.2.

OPTIO.

Optio non cadit niſi inter Canonicos, d.235.n.9.

ORDO.

Ordo in Sacris celebrandis eſt ſeruandus,d.203.n.3.

Ordo Reſpublica confunditur,ſi iuriſdictio vnicuique ſua non ſeruatur, d.238.n.2.

OBIECTVM.

Obiectum debet concludenter probari,d.68.n.2.

OBITVS.

Obitus ad effectum reſeruationis debet plenè & concludenter probari,d.87.n.1.

Obitus ad effectum reſeruationis probatur ex teſtibus de publica voce, & fama, quando nec Ordinarius,nec ab eo promiſus eſt in cauſa,d.87.n.2.

Obitus probatur ex confeſſione partis emanata in ſua gratia,d.145.n.1.

Obitus in poſſeſſione beneficij probatur per teſtes, deciſ. 305.n.5.

In probando obitu,ad effectum reſeruationis ſufficiunt teſtes de publica voce, & fama, & leniores probationes, d.373.n.5.

Obitus probatur ex fide Parochi, d.428.n.1.

Obitus menſe reſeruato probatur per teſtes de publica voce,& fama,d.475.n.9.

OBLIGATIO.

Obligatio Cameralis admittit exceptionem falſitatis, quietationis, ſolutionis, & nullitatis,d.8.n.1.d.57.n.1.d.162.n.1.

Obligatio Cameralis nõ admittit exceptiones extrinſecas à contractu,d.53.n.1.d.162.n.2.d.198.n.1

Exceptio non adimplementi in totum, vel in partem, impedit exequutionẽ obligationis Cameralis, d.33.n.3.

Bona prohibita alienari non comprehenduntur ſub generali obligatione omnium bonorum, d.50.n.4.

Obligatio generalis comprehendit etiam bona prohib. alienari,quãdo nõ adsũt alia bona, d.50.n.6.

In generali obligatione veniunt fructus rei emphyteotice,d.56.n.9.

Obligatio rei emphyteotice expirat per mortẽ emphyteota,& per reſolutionem,d.56.n.9.& 10.

Deficiente cauſa propter quam quis ſe obligauit, obligatio remanet inefficax,d.65.n.2.

Obligatio conditionalis ante purificatam conditionẽ nihil ponit in eſſe,d.73.n.1.d.146.

Quando duo ſunt obligati, intelliguntur pro virili obligati,d.77.n.1.

Limita,quando negotium ſpecialiter ſpectat ad alterum ex contrahentibus, quia tunc iſte cenſetur principalis,& alter fideiuſſor,& ambo tenentur in ſolidum,d.77.n.2.

Obligatus aliquid facere, ſemel illud facere tenetur, licèt factum non duret,& ad hoc vt teneatur ad damna,requiritur intimatio,d.102.n.3.

Obligatio non porrigitur contra tertium, d.151.n.1.

Qui diu ſtetit in obligatione, debet liberari, d.181.1. Vid.Fideiuſſor.

Obligatio Cameralis non admittit exceptiones altiorem indaginem requirentes,d.189.n.1.

Ad hoc vt ſententia vulneret obligationem Cameralem, ferri debet inter eaſdem perſonas,in eadẽ cauſa,d. 189.n.2.

Obligatio pro vna cauſa non extenditur ad aliam, d. 190.n.1.

Solutione eius quod debetur, tollitur obligatio,d.211.n.3.

Aſſignatio facta inter partes habet vim vera ſolutionis,d.211.n.2.

Exceptio oriens ex verbis inſtrumenti, impedit exequutionem obligationis Cameralis, d.273.n.2.

Impoſſibilium nulla eſt obligatio,d.306.n.4.

Diuerſitas ſummarum inducit diuerſitatem obligationum,d.331.n.2.

Ex diuturna praſtatione preſumitur volũtaria obligatio,que tamẽ ceſſat,ſi in primis ſolutionibus adfuit tumultus, vel rebellio, d.400.n.5.& 6.

OBRE-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

OBREPTIO.

Mentio qualitatis beneficij facta in clauſulis, ſufficit ad euitandam obreptionem, d.263.n.8.

Gratia eſt obreptitia, ſi veritas fuit tacita, d.365.n.2

OBSERVANTIA.

Vid. Actus.

Obſeruantia ſubſequens declarat animum, vel actum præcedentem, d.77.n.4.d.102.n.2.d.117.nu.4. d.129.n.6.d.436.n.1.

Obſeruantia dat fidem ſcripturæ informi, d.128.n.7. d.132.n.4.d.258.n.7.

Obſeruantia præſumitur ſubſequuta ex titulo præcedenti, d.128.n.8.

Obſeruantia eſt optima interpres intentionis contrahentium, d.201.n.4.

Obſeruantia non attenditur, quando verba diſpoſitionis ſunt clara, d.203.n.15.

Obſeruantia 30. annorum facit præſumi, ſolemnitates interueniſſe in exemptione à ſolutione decimarum, d.279.n.10.

Fundās ſe in obſeruātia, oſtendere debet, actus obſeruātiæ habuiſſe effectū, ſcientib., & non reclamātib. illis in quorū præiudicium agebatur, d.436.n.9

Obſeruantia valida non poteſt induci cum mala fide, d. 436.n.11.

Obſeruantia debet eſſe proxima, aliàs non ſuffragatur, d.466.n 6.

Ex obſeruantia 30. annorum præſumitur, omnia ſolemniter geſta, d.470.n.4.

Verba in dubio ex obſeruantia debent interpretari, d. 483.n.1.

ORDINARIVS.

Vid. Archidiaconus.

PACTVM.

Pacta illicita, quæ non ſunt contra ſubſtantiam venditionis vitiantur, & non vitiant, d.335.

PAPA.

Vid. Narratiua.

Aſſertioni Papæ plena fides adhibetur, d.236.n.5.

PARENTELA.

Vid. Filiatio.

PAROCHVS.

Parochi congrua, vide Congrua.

Eccleſia Parochialis vid. Decima.

Parochialitatis ius eſt indiuiduum, d.81.n.1.

Parochus non poteſt citari coram laico, d.101.n.5.

Duo Curati in eadem Eccleſia æquè principaliter eſſe non poſſunt, d.238.n.8.

Parochiæ fuerunt diuerſæ per Dionyſium Papam, d. 454.n.3.

Gens aduentitia tenetur ſumere Sacramenta à Parocho in cuius parochia degit, d.454.n.6.

Omnis Eccleſia Parochialis, dicitur habere curam, non tamen omnis Eccleſia habens curam, eſt parochialis, ſed requiritur ad effectum Parochialitatis, quòd de neceſſitate adminiſtret Sacramēta, d.454.n.7.

Ex eo quòd Eccleſia ſit matrix non infertur, quòd Eccleſiæ caſtri diruti ſint in eius paroc. d.454.n.8

PASCVA.

Paſcere dicitur ille, qui pabulum præbet, d.420.n.1.

PATER.

Pater præſumitur magis conſuluiſſe filijs, quàm alijs, d.48.n.3.

Pater de quibus bonis cenſeatur dotare. vid. Dos.

Pater in dubio cenſetur ſtipulari pro filijs vni heredibus, d.137.n.11. & 13.

Secùs in emphyteoſi, quando non eſt facta mentio heredum, d.137.n.18.

Pater tenetur relinquere legitimam filijs. 143.n.1.

Delictum patris non nocet filio in ijs quæ filius non cōſequitur ex perſona patris, d.232.n.3.

Pater eſt dominus fructuum hereditatis relictæ filijs, d.268.n.9.

PATRONVS.

Vid. Preſentatio.

Patronus poteſt ſeparatim, vel coniunctim cum præſentatis eſſe in iudicio, d.112.n.2. d.355.n.3.

PENSIO.

Penſionis reſeruatio plenè probatur ex ſumpto literarum habito ex regiſtro, d.31.n.2.

Penſionarius poteſt penſionē reſeruatam in fructib. percipere in pecunia, & è contra, d.31.n.10. & 11.

Clericus illegitimus eſt capax penſionis, d.31.n.8.

Penſio reſeruata à Papa eſt valida, d. 40. n.1.

In reſeruatione penſionis, an ſit neceſſariū, facere mētionem de lite. Vid. Lis.

Pēſionarius quādo habeat iuſtificare gratiā, v. gratia.

Penſio cenſetur commenſurata fructibus in locatione, d.55.n.9.

Dominum percepiſſe penſionem, probatur ex eo quòd rem locauerit, & locatarius inhabitauerit, dec. 95.n.4. & 6.

Penſio reſeruata ex falſa cauſa, eſt nulla, d.185.n.11.

Reſeruatio penſionis probatur ex literis patentibus, d. 299.n.1.d.428.n.3.

Literæ penſionis non ſunt iuſtificandæ contra illum qui penſioni conſenſit, d.299.n.2.

Milites Lauretani habent priuilegium transferendi pēſionē vſque ad ſummā ſcutorū 200.d.299.n.3

Requiſita ad tranſlationem penſionis faciendam à militibus Lauretanis, d.299.n.4.

Tranſlatio penſionis vigore priuilegij militis Hieroſolimitan. poteſt fieri coram notario, qui requiritur ad effectum probationis, non vt tanquā executor antiquam penſionem caſſet, & nouam reſeruet, d.322.n.3. & 4.

Penſio ſoluitur in feſto Sancti Ioannis, & in die Natiuitatis, gratia commodioris ſolutionis, d.327. n.1.

Penſio ſolui debet pro rata fructuum, & non pro rata temporis. d.327.n.2.

Succeſſor qui non habuit fructus, non tenetur ad integram ſolutionem penſionis decurſæ non ſolutæ, niſi prius factis diligentijs, d.327.n.3.

Hæres non tenetur ad ſolutionem penſionis decurſæ poſt obitum, etiamſi aliquid receperit à Camera, niſi in ſubſidium, d. 327.n.4.

Literæ penſionis regulantur ſecundùm literas beneficiales, d.328.n.4.

Tranſlatio penſionis facta à balbutiente, vel habente linguam groſſam, vel ſemimortuo, modo intelligeretur, eſt valida, ſecùs ſi facta fuit ab illo qui loqui non potuit, d. 455.n.3.4. & 5.

Tranſlatio penſionis non poteſt in ſtipulationem deduci, & ideo ſtante ſtylo, quòd pars debeat ſubſcribere manu propria contractum, non habet locū in tranſlatione penſionis, d.455.n.7.

D 3 PERI-

INDEX TERTIVS.

PERITVS.

In eo quòd duo periti electi concordant, non eſt opus electionem tertij, d.136.n.2.

Peritus referre debet, iudex autẽ iudicare, d.422.n.8

PERIVRVS PERIVRIVM.

Exceptio periurij in quacunque parte iudicij poteſt opponi, d.268.n.5.

Exceptio periurij impedit litis ingreſſum, & repellit agentem a limine iudicij, d.260.n.2.

PETITORIVM.

Suſpenſo petitorio, iudex non habet iuriſdictionem donec cognoſcatur in poſſeſſorio, d.149.n.4.

Priùs de iure cognoſci debet in poſſeſſorio, quàm petitorio etiam ſtante clauſula in petitorio tantùm arbitrio Rotæ, d.278.n.3.

Iudicio poſſeſſorio, & petitorio ſimul pendente coram eodem iudice, de poſſeſſorio priùs poteſt cognoſci, ſi de eo priùs liquet, d.434.nu.4.

PIGNVS.

Pignus quando poſſit diſtrahi creditori Vid. Creditor.

POSITVS IN CONDITIONE.

Vid. Filius.

POSITIO.

Poteſt quis ſuam poſitionem reuocare, & ſtare confeſſioni partis, d.164.n.4.d.170.n.1.

Requiſita propter quæ poteſt reuocari poſitio, d.164.n.5.d.170.n.2.

Correctio poſitionum fieri nõ poteſt poſteaquàm ſcriptũ eſt a notario, ſecus reuocatio totalis, d.170.n.4.

Poſitiones datæ per procuratorem poſſunt quandocumque reuocari per principalem, etiam non docto de errore, ſecus ſi principalis fuit præſens in iudicio, d.170.n.6.& 7.

Paria ſunt dare articulos, vel artificare ab alio datos, d.437.n.5.

Reuocatio articulorum per alium datorum operatur, vt contra articulantem non poſſit agi actione iniuriarum, d.437.n.7.

Poſitiones habitæ pro confeſſatis. Vid. probatio.

POENITENTIARIVS.

Vid. Præbenda.

POSSESSIO. POSSESSORIVM.

Poſſeſſio probatur per inſtrumentum adeptæ poſſ. d.14.n.2.d.113.n.1.d.212.n.6.d.233.n.1.& 6.d.378 n.1.d.425.n.1.d.488.n.2.

Item poſſeſſio probatur ex ſuſtentatione litis cum adminiculis, d.161.n.2.d.212.n.10.d.312.n.1.

Item poſſeſſio probatur per ſententiam iudicis mandãtis quem amouere à poſſeſſione, d.24.n.3.

Item poſſeſſio exigendi penſionem probatur ex pluribus quietantijs, & vno teſte, d.31.n.3.& 7.

Item poſſeſſio probatur ex confeſſione partis, d.14.n.4.

Item poſſeſſio probatur per teſtes, d.299.n.1.d.425.n.1.d.452.n.4.

Per adeptionem poſſeſſionis Eccleſiæ acquiritur etiam poſſeſſio bonorum, d.14.n.6.d.30.n.2.d.51.n.5.d.212.n.8.

Poſſeſſio capta, alio exiſtente in poſſeſſione, præſumitur clandeſtina, & vitioſa, d.14.n.7.d.113.n.2.d.239.n.2.d.311.n.1.d.325.n.3.d.353.n.3.

Poſſeſſio probatur ex locatione cũ admin. d.161.n.4.

Poſſeſſio anteceſſoris iuuat ſucceſſorem, d.26.n.3.d.86 n.1.d.125.n.3.d.161.n.1.d.380.n.1.d.452.n.2

Etiam ſi poſſeſſio habeatur à Capitulo regulari, quod fuerit mutatum in ſæculare, d.452 n.1.& 6.

Quaſi poſſeſſio iuriſdictionis non acquiritur ſine ſcientia, & patientia intereſſe habentis, d.26.n.4.

Poſſeſſio vnius rei non extenditur ad aliam, d.30.n.3.

Quaſi poſſeſſio exigendi penſionem probata contra anteceſſorem, afficit ſucceſſorem in benefi. d.31.n.5.

Reſignans beneficium, & ſoluens penſiones, præſumitur beneficium poſſediſſe, d.31.n.6.

Quando habeat iuſtificare gratiam. vid. gratiam.

Quaſi poſſeſſio in incorporalibus per vnicum actum acquiritur, d.12.n.1.d.178.d.245.n.2.d.286.nu.5.d.354.n.9.d.497.n.4.

Item per actus contrarios amittitur, d.52.n.2.& 7.

Quaſi poſſeſſio in incorporalibus, eſt quidã vſus cum ſcientia, & patientia aduerſarij, d.52.n.3.

Poſſeſſio ciuilis decennio ammittitur, d.52.n.5.

Patientia vnius monaſterij, ſufficit ad amittendam poſſeſſionem, nec requiritur conſenſus totius religionis, d.52.n.8.

Vxor poſſidens iure familiaritatis in vita mariti eo defuncto poteſt ſibi mutare cauſam poſſeſſionis, & idem poteſt hæres, d. 67. n. 4. & omnis alius poſſeſſor, d.130.n.6.

Mutatio poſſeſſionis cenſetur facta ex ſuperuenientia noui tit. abſq; alia declarat. d.67.n.3.d.72.n.4.

Poſſeſſio iure familiaritatis tunc præſumitur, quando alius titulus excogitari non poteſt, d.180.nu.5.

Poſſeſſio præſumitur iure familiaritatis, ſi de alterius titulo non conſtat, d.239.n.4.

Quando quis dicatur poſſidere iure familiaritatis, d.239.n.6.

Poſſidens ſine titulo præſumitur poſſidere iure familiaritatis, quæ nullius eſt conſiderat. d.472.n.6.

Poſſeſſor de cuius intereſſe agitur, eſt citandus, d.82.n.6.

Poſſeſſor ſine citatione priuari non poteſt poſſeſſione, d.113.n.5.d.378.n.9.

Poſſeſſio per vnicum actum iure familiaritatis factum non acquiritur, d.497.n.4.

Poſſeſſio capta per inhibitionẽ Rotalem, non eſt nulla, ſi cauſa fuit cõmiſſ. tantum in petitorio, d.103.n.1.

Reſignatarius ante litem motam poteſt lite pendente capere poſſeſſionem, d.150.n.6.

Poſſeſſio capi non poteſt, re non liquidata, etiam quòd adſit pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, d.150.n.6.

Quaſi poſſeſſio percipiendi decimas. vid. Decimæ.

Quaſi poſſeſſio vniuerſalis non extenditur ad locum vbi alter habet quaſi poſſeſſionem particularem, cum titulo, d.156.n.1.

Poſſeſſio non datur niſi contra prohibentem, d.156.n.2

Poſſeſſio triennalis interrumpitur per ſolam citationẽ, d.372.n.3.d.475.n.2. Item per litem ſuper poſſeſſione beneficij, & per controuerſias extraiudiciales, & de facto, d.122.n.3.5.& 6.

Quaſi poſſeſſio præſentandi acquiritur per præſentationem factam de beneficio reſignato, d.174.n.3.

Poſſeſſio non amittitur per ſententiam, niſi ſequatur executio, d.184.n.2.

Poſſeſſio tradita ab habentibus poteſtatem conferendi habet vim collationis, d.212.n.5.d.478.n.3.

Poſſeſſio in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata, debet capi Capitulariter, d.112.n.2.d.235.n.11.d.353.n.2.

Sufficit

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Sufficit tamē, quòd Canoni-us habita poſſeſſione fecerit actus Canonicales de conſenſu Cap. d. 235. n. 11

Habens ciuilem poſſeſſionem anteriorem debet præferri habenti naturalem poſteriorem, d. 239. n. 3. d. 417. n. 4.

Poſſeſſio ſubſequens præſumitur ex titulo preambulo, d. 239. n. 5.

Poſſeſſor pēdente appellatiōne à ſententia cōtra ſe lata non eſt ſua poſſeſſione priuandus, d. 286. n. 6.

Quaſi poſſeſſio conferendi, vid. Collatio.

Poſſeſſio non poteſt eſſe penes duos, d. 309. n. 2. d. 448. n. 9. d. 493. n. 7.

Ad poſſeſſionem recuperandam datur remedium. Vnde vi, d. 309. n. 3.

Poſſeſſio ciuilis ſolo verbo recuperatur, d. 309. n. 4.

Item ſolo animo retinetur, d. 309. d. 380. n. 4. d. 490. n. 3.

Annalis pacificus poſſeſſor nō dicitur ille cuius beneficium ab alio poſt annum fuit poſſeſſum, d. 332. n. 4. vid. regula.

Poſſeſſio Communitatis, Vid. Communitas.

Appoſitio cuſtodis arguit poſſeſſionem d. 344. n. 3.

Tantum præſcriptum quantum poſſeſſum, d. 346. nu. 9.

Locatio an probet poſſeſſionem, vid. Locatio.

Poſſeſſor bonæ fidei facit fructus ſuos, d. 369. n. 3.

Iudicium poſſeſſorium nihil habet commune cum petitorio, d. 378. nn. 9.

Poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad tempus motæ litis. d. 452. n. 5. d. 490. n. 3.

Poſſeſſio licèt anterior capta lite pendente, nullius eſt conſiderationis, d. 486. n. 3.

Poſſeſſio beneficij poteſt capi per procuratorem ad hoc ſpecialiter conſtitutum, d. 486. n. 2.

Poſſeſſio vitata, arborata, & pratiua dicitur, etiam illa quæ non habet in omni gleba, & parte vites, & arbores, d. 394. n. 4. d. 410. n. 1.

Poſſeſſio anteceſſoris præiudicat ſucceſſori, d. 452. n. 3

Poſſeſſio defuncti non transfertur in hæredem, etiam ſuum, ſine noua apprehenſione, d. 464. n. 4.

Statutum laicorum, quòd poſſeſſio continuetur in hæredē nō habet locū in iurepatronatus. d. 464. n. 4

Semel poſſeſſor non ſēper præſumitur poſſeſſor, quādo hoc allegatur à tertio, ſecus eſt reſpectu proprietatis, d. 475. n. 2.

Et beneficij, d. 475. n. 2.

Poſſeſſor decennalis ſine titulo, ad hoc vt iungatur triennali, debet poſt decennium poſſediſſe pacificè per triennium, d. 475. n. 5.

Poſſeſſio poteſt acquiri per procuratorem, d. 478. n. 4.

Poſſeſſio quæ trāsfertur per ſtatutum, eſt ciuilis & artificialis, d. 488. n. 8. & 11. Vid. Statutum.

Opinio quòd poſſeſſio defuncti non continuetur in hæredē abſque noua apprehēſione, nō procedit quādo Eccleſia, vel dignitas eſt in poſſeſſione, & agitur nomine Eccleſiæ, vel dignitatis, d. 400. n. 2

Actus poſſeſſorij capitulares, etiam non effectuati, per Canonicum facti conſtituunt Canonicū in quaſi poſſeſſione in præiudicium eorum à quibus fuit admiſſus, d. 490. n. 4.

Tradens claues alicuius loci amittit illius poſſeſſionem, d. 492. n. 4.

Poſſeſſio capta vigore monitorij habētis clauſulam, (ſi quis,) ſi nullus aderat poſſeſſor, vel legitimus cōtradictor, eſt valida, d. 492. n. 5.

Secus ſi aderat, d. 492. nu. 7.

Poſſeſſio ciuilis capta vigore executorialium, parte conſentiente, non eſt attentata, d. 492. n. 6.

Poſſeſſio ciuilis præſumitur continuata vſque ad decē annos, d. 494. n. 4. & 8.

Ex quaſi poſſeſſione certorum actuum non acquiritur poſſeſſio vniuerſalis, d. 497. n. 2. & 6.

Secus eſt, ſi actus ſit vniuerſalis, d. 497. n. 5.

Poſſeſſio per vnicum actum iure familiaritatis factū non acquiritur, d. 497. n. 4.

POSTERIOR, ET PRIOR.

Vid. Conſtitutio.

Poſteriora prioribus derogant, d. 186. n. 2.

PRÆBENDA.

Præbendatus pœnitentiarius non dicitur habere curā animarum, niſi concurrat parochus, d. 328. n. 5.

PRÆCEPTORIA.

Præceptoria habens præeminentiam, & iuriſdictionē, eſt dignitas, niſi adſit ſtatutum in contrarium, d. 259. n. 7.

Præceptoria regularis cēſetur manualis, niſi probetur, eſſe curatam, vel electiuam, maximè ſi illam cōfert prælatus, d. 296. n. 1. 2. & 6.

Præceptoria regularis non cadit ſub reſeruatione, d. 296. n. 2.

PRAELATIO.

Dominus fundi ædificare volens præfertur alijs ædificare volentibus, d. 2. n. 2.

Prior in data præfertur poſter. d. 172. n. 1. d. 350. n. 1.

Hypotheca anterior præfertur poſteriori, d. 257. n. 1.

PRAELATVS.

Electio prælati de iure ſpectat ad conuentū, d. 296. n. 5.

Prælatus ante acceptationem poteſt in quarcudis præiudicare Eccleſia, non autem in illis quercudis quæ de iure cōmuni debētur Eccleſiæ, d. 485. n. 10

PRAESCRITIO.

Titulus inualidus, & putatiuus ſufficit ad præſcriptionem, d. 235. n. 8

Vid. Titulus, & Error.

Poſſeſſio quadragenaria cum titulo, & bona fide ſufficit ad præſcribendum contrarium, d. 295. nu. 2. 400. n. 7.

Litis conteſtatio requiritur ad effectum vt lis interrūpat præſcriptionem, d. 337. n. 4.

Sententia lata ad fauorem præſcribentis non interrūpit præſcriptionem, d. 337. n. 13.

Tantum præſcriptum, quantum poſſeſſum, d. 346. n. 9.

Præſcriptio interrumpitur, etiamſi agatur corā iudice incompetenti, & liti cedatur, d. 373. nu. 1. & 5.

Proteſtationes iudiciales apte inducere malam fidē, interrumpunt præſcriptionem, d. 362. n. 2.

Præſcriptio reſpicit priuatam vtilitatem, ſine certum genus perſonarum, d. 400. n. 1. & 2.

In facultatiuis non currit præſcriptio, etiamſi habens facultatem, ſteterit per mille annos quod non ſit vſus facultate, niſi antecedat prohibitio, & acquieſcentia, d. 402. n. 10.

Tempus prælati alienatis in alienatione rei Eccleſiaſtica ab initio malè facta, nō computatur in præſcriptionem, ſecus, ſi fuit benefacta, d. 445. nn. 8.

Præſcriptio decimarum v. Decima, immemorabilis.

Ad præſcribendum iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem requiritur vel immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, d. 448. n. 12.

Reuoca-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Reuocatio confeſſionis parte non intimata non interrũpit præſcriptionem.d.451.n.4.

PRAESENTATIO.

Præſentatio eſt fructus ſeparatus à iurepatronatus, d. 112.n.3.

Præſentatio de beneficio per reſignationẽ facta idem operatur ac ſi eſſet facta de vacanti per obitum, quoàd effectum quaſi poſſeſſionis præſentandi,d. 174.n.3.

Quaſi poſſeſſio præſentandi acquiritur ex vnica preſẽtatione,d.245.n.2.

Vid.Iuſpatronatus.

Præſentatio facta ab exiſtente in quaſi poſſeſſione exigendi,eſt valida,concurrentibus adminiculis,d. 245 n.1.

Patronus & præſentatus poſſunt ſeparatim agere, dec. 112.n.2.d.355.n.3.

Antiquiſſima quaſi poſſeſſio præſentandi probatur per multiplicatas præſentationes effectum ſortitas, d.386.n.2.

Reſignatio facta à preſentato longè poſt præſentationẽ, non tollit quo minus dicatur, præſentationẽ habuiſſe effectum,d.386.n.4.

Patronus non poteſt præſentare lite pendente inter præſentatos,d.426.n.1.

C.1.& 2.v. lit.pend.in 6.habent locum etiam in præſentatione,d.426.n.2.

An lite pendente poſſit præſentari collitigans ſuperſtes,d.426.n.3.

Vnicus patronus poteſt habere plures voces,ad præſentandum,d.417.n.1.

Præſentationes effectum ſortita vltra 100. annos probant iuſpatronatus,d.461.n.2.

Exiſtens in quaſi poſſeſſione præſentandi,vel inſtituẽdi,ſi de iurepatronatus conſtat,eſt manutenẽdus, d.461.n.3.

Præſentatus inſtitui debet,quando conſtat de iurepatronatus,d.464.n.5.

Præſentatus habens maiorem partem vocum,debet inſtitui,d.464.n.5.

Tutrix poteſt præſentare ad iuſpatronatus, & conſtituere procuratorem ad præſentandum,d.464.n. 9.& 10.

Patronus poteſt cumulando præſentare etiam ab alio compatrono præſentatum,ita vt vxor vtriuſque præſentato debeat computari,d.464.n.11

Præſentatus legitimè debet inſtitui.d.469.n.1.

PRAESTATIO DIVTVRNA.

Vid.Obligatio.

PRAESENTIA.

Præſentia probari poteſt per teſtes,d.487.n.4.

PRAESVMPTIO.

An præſumptio transferat onus probandi in alium, d. 177.n.5.& 6.

Ex præſumptione non oritur præſumptio,d.279.n.10.

Præſumptiones,& coniecturæ vrgentes, faciunt plenã probationem,d.297.n.7.

Ex præſumptionibus,& coniecturis oriri poteſt probatio concludens,d.473.n.3.

PRIMVS ET SECVNDVS ACQVIRENS, Vid.Emphyteoſis.

PRINCIPALIS.

Quando duo ſunt obligati,ille cenſetur principalis ad quem ſpecialiter ſpectat negotium,alter verò fideiuſſor,d.77.n.7.

Principalis non poteſt ratificare ſpolium poſt factam reſtitutionem.d.216.n.16.

PRIVILEGIVM.

In communicatione priuilegiorum non veniunt ea quæ de facili concedi non ſolent,niſi de eis fiat ſpecialis mentio,d.279.n.3.

Priuilegia exemptionum à ſolutione decimarum ſtrictè debent intelligi,d.279.n.5.

PROBATIO.

Allegantí non adeſſe alia bona,incumbit onus probandi,d.50.n.7.

Agens remedio l.conductores,C.locati, debet probare plenè,& concludenter ſuam intentionem, d.55. n.1.

Probatio negligentiæ in non exigendo. Vid.negligẽtia.

Prob. impuritatis sãguinis. Vid. impuritas ſanguinis.

Probatio quæ data inſtantia corruit,nihil concludit, d. 68.n.22.d.223.n.3.

Probatio dubia non releuat,d.68.n.24.d.104.n.15.d. 203.n.16.

Probationes quæ in ſua ſpecie non habent perfectionẽ, ſimul coniunctæ poſſunt ad faciendam plenã probationem,d.69.n.12.

Dicenti Taxationem eſſe exceſſiuam, incumbit onus probandi,d.70.n.5.

Fundamentum ſuæ intentionis,ſiue agendo, ſiue excipiẽdo,vnuſquiſque probare tenetur,etiãſi cõſiſtat in negatiua,d.76 n.4.d.89.n.1.& 8.d.104.n. 6.d.106.n.1.d.143.n.4.& 8.d.448.n.2.

Probatio ex teſtibus de publica voce,& fama in rebus parui præiudicij eſt concludens,d.87.n.3.

Probatio ſubreptionis,vid.ſubreptio.

Non probatur hoc eſſe,quod ad hoc contingit abeſſe, d. 104.n.11.

Probatio deſcendentiæ,vid.deſcendentia.

Præſumptio an transferat onus probandi in alium, d. 107.n.5.& 6.

Veniens contra præſumptionem iuris debet vti fortioribus probationibus,d.180.n.7.

Allegans impedimenta,debet illa probare,d.183.n.5

Probatio non iuris.vid.non ius.

Auctore non probante reus abſoluitur,d.215.n. 3.

Probationi factæ contra ſtatutum magis creditur,quã probationi factæ requiſitæ à ſtatuto,d. 215.n.6.

Aſtringens ſe ad duo probanda,debet vtrumque probare,d.215.n.10.

Probatio per auditum ſufficit in antiquis,d.235.n.13.

Probatio per ſcripturas præualet probationi factæ per teſtes,d.235.n.17.

Probatio æquiuoca non ſuffragatur,d.289.n.2.& 5.d. 379.n.9.

In concurſu fortior,& melior probatio eſt præferenda, d.344.n.1.

Probatio probationem non excludit,d.401 n. 4.

Prob.ex poſitionibus habitis pro confeſſatis nõ ſeruata forma,c.2.de confeſſ.in 6.non releuat,470.n.6.

PROCVRATOR.

Citatus tanquam procurator,videtur vti talis approbatus,d.61.n.3.

Procurator poteſt conſtitui ab vno ex beneficiatis pro defenſione Eccleſiæ,d.61.n.4,

Perſona quantumuis coniũcta nõ poteſt cõſtituere procuratorẽ ante litem conteſtatã,ſecùs tamen poſt, decis.

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

decíſ.62.n.1.
Procuratoris confeſſio non praiudicat domino, d.84.n. 7.vid.confeſſio.
Procurator generalis alicuius Ordinis nō habet facultatem comparendi pro monaſterio particulari. Quod fallit in procuratorē Ordinis Pradicatorum,& Carmelitarum,d.164.n.8.
Procurator non poteſt praiudicare principali ſine ipſius ratificatione,d.216.n.13.& 14.
Vel ſpeciali mandato,d.238.n.2.d.326.n.4.
Procurator poſt litem conteſtatā non poteſt reuocari ſine iuſta cauſa,d.288.n.1.& 2.& 8.d.341.numer.1.
Procuratori, ex propria culpa reuocato ſalarium non debetur.d.88.n.3.
In reuocatione procuratoris poſt litem conteſtatam requiritur ſummaria cauſa cognitio,d.288.nu.4.
Procurator poſt litem conteſtatam,opponēs de ſalario, & expenſis,ante ſatisfactionem non poteſt reuocari,d.278.n.5.
Procurator non poteſt retinere pro ſalario in inſtrumēta,& proceſſus,poteſt tamē pro expenſis,d.288. n.6.d.341.n.2.
An principalis offerendo ſalarium,& expenſas procuratori,poſſit ab illo ſe ſuaſque cauſas eximere,& quando,d.288.n.7.d.341.n.3.
Procurator cum libera,non poteſt praeiudicare domino, d.307.n.2.
Procuratoris citatio,Vid.Citatio.
Procurator dominus litis effectus,durat in quacumque inſtantia ſi in eius mandato adſit clauſula(releuans,&c.)licèt regulariter expiret lata ſentētia,d.319.n.6.
Procurator reuocatus quoàd vnam cauſam, non cenſetur reuocatus quoàd alias, niſi reuocatio ſit generalis,& eo tempore nulla alia cauſa agitetur,d.341.n.4.d.364.n.1.
Procurator ad lites,& negotia,ſi reuocatur quoàd lites,non cenſetur reuocatus,quoàd negotia, & è contrà,d.36[illegible].n.3.
Conſtituens procuratorem, cenſetur ratificare omnia geſta à procuratore,d.378.n.10.
Procurator cenſetur conſtitutus per traditionem iuriū, d.378.n.12.
Procurator non poteſt eſſe teſtis in cauſa quam agitat vel agitauit,d.403.n.1.& 4.& 5.
Declara,niſi inducatur in teſtem contra ſuum principalem,d 403.n.2.
Contrarium vid.d.403.n.3.
Procurator cogi poteſt ad ſubijciendum ſe examini in his quæ ſcit non tanquam procurator, ſed vt alius,d.493.n.6.
Procuratori cui committuntur conſequentia,cenſentur commiſſa antecedentia,d.470.n.3

PRODVCTIO.

Productio,Vid.Inſtrumentum.
Acta producta probant contra producentem,d.127.n. 4.d.235 n.1.d.248.n.1.
Sententia per productionem iurium circumducitur,& habetur pro cancellata,d.414.n.4.
Productio iurium non acceptata à parte producente nō praiudicat,d.204.n.7.d.217.n.2.

PROOEMIVM.

Depoſitio recipit interpretationem à proœmio,d.282. nu.3.

PROMITTERE.

Vid.Fideiuſſor.
Promittens de non faciendo,nunquam poteſt adimplere ex parte ſua,d.198.n.2.d.204.n.2.
Promittens non facere,ſi facit ſimpliciter, non adimplet,d.204.n.3.
Promittens factum alienum,faciendo quod in ſe fuit, vel adimplens per æquipollens,liberatur,d.215. n.12.

PROROGATIO.

Vid.Iuriſdictio.
Prorogatio cenſetur facta cum iiſdem qualitatibus, d.137.n.3.& 15.

PROTONOTARIVS.

Beneficia protonotarij Apoſtolici, ſiue ſit de numero participantium,ſiue non,ſiue ſit creatus à Papa, ſiue à legato à latere,ſunt reſeruata,d.349.n.1. & 4.
Protonotarij,& alij officiales,de ſtylo praſtant iuramētum ſolùm antequàm illis tradantur inſignia,d. 349.n.3.
Legatus à latere poteſt creare protonotarium perſonā non ſubditam etiam extra territoriū,d.349.n.5.

PROTESTATIO.

Proteſtatio neminē audiri,niſi docto de legitimo mandato,ſi ſententia feratur,reddit ſententiam nullam,d.28.n.1.d.169.n.10.
Item reddit iudicium nullum,d.154.n.2.
Ab hac proteſtatione cenſetur receſſum,ſi in alijs actibus non repetatur,d.27.n.2.d.54.n.4.d.169.n. 11.d.280.n.5.
Proteſtatio de nullitate actorum, non extenditur ad mandatum,d.280.n.4.
Proteſtatio extraiudicialis interrumpit praſcriptionem,d.362.n.2.

PROVISIO.

Vid.Collatio.
Prouiſio Apoſtolica nō mutat ſtatū beneficij,d. 230.6.

PROXENETA.

Teſtis proxeneta deponens ſuper emptione in qua ipſe fuit proxeneta,non eſt integra fidei,d.352.nu.4.
Mediator de proprio facto deponens pluſquàm ſemiplenè probat,d.415.n.1.
Teſtis proxeneta quando agitur de perficiēdo aut tractando actū,nō creditur,ſecùs quando agitur de probāda qualitate actus iam perfecti,d.415.n.2.

PROXIMVS.

Proximior in gradu excludit remotiorem,d.111.n.5.
Proximioribus impeditis, aut interuenire nolentibus, cum decreto iudicis poteſt celebrari contractus, & proximiores dicuntur impediti,qui commodè eadem die interuenire non poſſunt,d 433.nu.4.

PVBLICATIO RESIGNATIONIS.

Vid.Reſignatio.

PVPILLVS.

Vid.Minor.
Tutrix ſola poteſt hæreditatem pupilli infantis adire, d.168.n.2.

QVADRIENNIVM.

Vid.Reſtitutio.

QVALITAS.

Vbi non verificatur qualitas conſtitutionis non militat eius diſpoſitio,d.117.n.1.

Non

INDEX TERTIVS.

Non entium nulla ſunt qualitates,d.132.n.1.Vid.Lucrum dotale.

QVARTA.

Succedentes ab inteſtato ex vi clauſula codicillaris nõ poſſunt detrahere duas quartas,qua detrahuntur quando ſub conditione vel in diem eſt iniunctũ grauamen,d.143.n.2.& 3.

QVASI POSSESSIO.

Vid.Poſſeſſio.

QVIETANTIA.

Quietantia Barigelli probat contra tertium, ſolutionẽ illi fuiſſe factam,d.91.n.2.

Quietantia probant ſolutionem ad effectum liquidationis,d.95.n.2.& 3.

Quietantia probat in praiudicium quietantis,d.211.n.1.d.220.n.2.

Quietantia probant realem, & veram numerationem: & preſumuntur facta vigore pracedentis obligationis,d.123.n.1.& 3.

Quietantia iunctis adminiculis probãt poſſeſſionẽ,261.

Quietantia generalis comprehendit omnem cauſam, maximè ſi fuit habita relatio ad inſtrumenta,& apochas,d.384.n.4.

Quietantia recognita per teſtes habentes notam manũ ſcribentis,probant,d.450.n.4.

RATIFICATIO.

Ratificatio mandati re integra retrotrahitur , d.2.n.3.& 4.

Ratificare quis non cenſetur actum nullum , niſi notitiam habuerit de nullitate , quando agitur de ſe obligando,d.37.n.2.3.& 4.

Ratificare dicitur qui de facto ratificat,d.37.n.5.

Ratificatio vim habet aliquando mandati,d.378.n.6

Conſtituens procuratorem ad aliquam cauſam,cenſetur ratificaſſe actus quos fecit in illa cauſa procurator conſtitutus,d.378.n.10.

RECVRSVS.

Facilis recurſus ad Principem tollit praſumptionem vſurpationis,d.354.n.6.

Recurrenti per ſe vel per alium,ad iudicem laicũ denegatur audientia,d.425.n.3.

In probando recurſu ad iudices laicos ſufficiunt leniores probationes,d.425.n.4.

RECOGNITIO.

In antiquis non eſt neceſſaria recognitio ſcripturarũ, neque quòd conſtet de notariatu illius qui ſcripſit,d.84.n.4.d.258.n.2.

Teſtis habens notam manum ſcribentis , poteſt recognoſcere ſcripturas,d.173.n.1.d.450.n.4

De iure communi teſtis recognoſcens ſcripturam , neceſſe eſt,vt illam viderit ſcribi,d.173.n.2

Limita,de ſtylo Rota,in recognitione ſcriptura qua teſtibus non egeat, vel aliàs ſit adminiculata,tunc enim ſufficiũt teſtes habẽtes notã manũ,d.173.3.

REDDITIO RATIONIS.

Ratio ſemel reddita nõ debet ampliùs reddi,d.168.n.7 Vid. Adminiſtrator.

REDVCTIO AD ARBITRIVM BONI VIRI.

Reductio ad arbitrium boni viri cõpetit laſo,d.222.1.

REGENS CANCELLARIAE.

Vid.Cauſa.

REGVLA.

Regula de triennali,requirit titulũ coloratũ,& poſſeſſionem triennalem pacificam,d.172.n.2.

Regula de annali requirit poſſeſſionem pacificam , d.292.n.1.

Regula 8.derogat Indultis conferendi certis perſonis, dummodò illis perſonis conferatur,d.305.nu.8.

Regula de annali tuetur pacificam poſſeſſionẽ per annum immediatè pracedentem gratiam impetrãtis,& incipit à die poſſeſſionis illius,cuius beneficium impetratur,d.332.n.1.

Ad effectum regula de annali ſufficit ratificare commiſſionem,d.332.n.6.

Regula de ſubrogandis habet locum quando Principi placet intra menſem à die ſubrogationis conceſſa tertio etiam collitiganti concedere ſubrogationem,d.350.n.3.

Quando menſis incipiat,vid.Menſis.

Regula de ſubrogandis obſtat intruſo qui fructus percepit,d.413.n.9.

Reſignatarius tenetur iuſtificare titulum reſignantis, ſi reſignans non fuit triennalis poſſeſſor vna cum titulo,d.475.n.3.& 5.

Triennium requiritur ad tuendum titulum qui decennio praſumitur,d 475.n.4.

REINTEGRATIO.

Reintegratio ad bona nulliter conceſſa , non reuocatur in compulſiua,ſecùs antẽ in expulſiua,d.97.n.2.

RELATVM.

Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus,d.50.n.3.d.56.n.1.d.76.n.7.& 19.d.77.n.14.d.487.n.1.

Itaut dicatur pars referentis,d.487.n.1.

Paria ſunt exprimere nominatim , vel per relationem, d.487.n.2.

Dictio,ſeu clauſula(in reliquis) comprehendit omnia contenta in inſtrumento ad quod habetur relatio,d.487.n.3.

RELIGIO.

In arbitrio religionis eſt recipere aliquem in Relig.& retinere durante anno probationis,d.215.n.15.

Limita vt in anno probationis non poſſit eijci , niſi ex legitima cauſa,nec pariter qui eijci poſſit,poſtquã admiſſus fuit ad faciendas ſuas probationes in religione Hieroſolymitana,d.215.nu.14.

REMISSIO REMITTERE.

In remiſſione mercedis habenda eſt ratio anni ſterilis cum anno fertili,d.11.n.1.

Remiſſioni mercedis non eſt locus,niſi quis probet , ſe toto locationis tempore paſſum fuiſſe damnum,eſt tamen locus compenſationi,d.11.n.2.

Remittentibus ſua iura non eſt ad ea dandus regreſſus,d.76.n.17.

In locatione ad plures annos pro damno vnius anni circa fructus non fit remiſſio mercedis, ſed annus ſterilis cum fertili compenſatur,d.422.n.1.

Conductori ſcienter conducenti caſale ſubiectum inundationi fluminis,vel alteri impedimento,non fit remiſſio mercedis propter ſterilitatẽ,d.422.n.2.

Stante pacto,quòd locator teneatur facere remiſſionem & reſtaurum, ſi res locata propter inundationẽ fluminis non reddiderit fructus,conductor tenetur ad remiſſionem,d.422.n.3.

Hoc pactũ operatur,vt annus ſterilis cum fertili cõpẽſetur. Item vt non ſit imputandum conductori quod ſciẽter cõduxerit rẽ ſubiectã inũdationi.In reliquis regulatur ſecundũ ius cõmune,422.n.4.

Stante

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Stãte pacte de quo ſuprà, ad hoc vt locator teneatur ad remiſſionem, requiritur, quòd conductor nõ tãtũ perceperit, vt deductis expẽſis circa recollectionem fructuum reſultet laſio vltra dimidiam pẽſionis ſoluenda locatori, d.422.n.5.& 7.

Item ſtante ſupradicte pacte, damnum accipiendum eſt quatenus eſt diminutio patrimony, non quatenus eſt lucrum ceſſans, d.422.n.10.

In remiſſione mercedis habenda eſt ratio omnium rerũ locat. non autem vnius partis, d. 422.n.17.

REMISSORIA.

Remiſſoria in profanis conceditur abſque fumo, d.10.n.1.d.20.n.3.d.23.n.1.d.149.n.1.d.338.n.2.d.401.n.2.

Quando adeſt timor ſubornationis, remiſſoria non cõceditur, d.10.n.6.d.20.n.5.

Niſi teſtes nominentur in Curia, d.10.n.8.d.20.n.6.

Remiſſoria propter præſumptam calumniam non facilè denegatur, d.10.n.8.d.121.n.1.d.122.n.2.d.338.n.3.

In dubio an articuli ſint releuantes, remiſſoria in profanis conceditur, d.20.n.4.

Remiſſoria ſecundò conceditur, quando noui articuli ſunt magis ſpecificati, quàm primi ſuper quibus fuit examinatum in partibus, d.23.n. 2.

Remiſſoria denegatur ob irreleuantiam articulorum, d.121.n.3.d.345.n.1.

Ex cauſa releuantia etiam vnius articuli remiſſoria non negatur, d.122.n.1.d.149.n.1.

In exequutiuis remiſſoria non conceditur, d.122.n.3.

Remiſſoria non datur ad probandum per teſtes quod poteſt per ſcrip. probari, d.149.n.2. d.165.n.3.

Remiſſoria quotieſcumque eſt releuans conceditur, d. 165.n.1.

Remiſſ. in beneficialibus non conceditur in prima vel ſecunda inſtantia, niſi facta obligatione de ſtando vnicę, d.165 n.5.& app. ſequeſtre, d.246.n.3

Remiſſoria in beneficialibus non conceditur abſque fumo, d.165.n.6.

Remiſſoria datur ad probandum non adeſſe attentata interueniente maximo fumo, non tamen datur poſtquàm liquidò conſtat de attentatis, d.246.n. 1.& 2.

Remiſſ. conceditur ad probandam ſimulationem per viam except. ſi adſit magnus fumus, d.266.n.1.

Remiſſoria quando diu in partibus fuit agitata cauſa ſuper eadem re, denegatur, ſecùs ſi ſuper diuerſa. d.338.n.4.

Remiſſoria propter maximam calumnię præſumptionẽ denegatur, d.339.n. 1.

Remiſſoria in eadem inſtantia ſuper eiſdem articulis iteratò dari non ſolet, d. 339.n.2.

RENVNCIATIO.

Renunciatio non inducitur, niſi ex verbis claris, & apertis, d.43.n.5.

Ex eo quòd quis obtinet, & poſſidet beneficium incompatibile, infertur, aliud prius beneficium renunciaſſe, d.180.n.4.

Renũciatio dicitur ante delatam hæredit. d.285.n.2.

Renunciatio inducitur ex actibus proximis, ex quibus alia coniectura ſumi non poteſt, d.318.n.1.

REPVDIATIO.

Repudiatio fieri poteſt expreſsè, vel tacitè, d.285.n.1.

Non dicitur repudiare hæreditatem patrui, qui experitur ad fideicommiſſum aui, d.285.n.9.

An ex actibus de quibus n.1.3.4.5.& 6. inducta ſit repudiatio, vel aditio, d.318.

RESCRIPTVM.

Reſcripto danti formam continenti fauorem partium tacitè, vel expreſsè poteſt renũciari, d.47.n.16.

Reſcripti ſubrepti, Vide ſubreptio.

RESERVATIO.

Interim dum cognoſcitur, an beneficium ſit reſeruatũ, poſſeſſor debet manuteneri, d.124.n.5.

Reſeruatio debet eſſe notoria, & indubitata, ad hoc vt ſit locus ſubrogationi gratioſa, d.124.n.7.

Reſeruatio probari debet ab illo qui in ea ſe fundat, d.259.n.1.

Menſis Nouembris ſemper eſt reſeruatus, d.301.n.1.

RES IVDICATA.

Vid. Sententia.

Patiens, cauſam agitari poſt rem iudicatam, cenſetur renunciare rei iudicata, dummodò detegatur iniuſtitia rei iudicata, d.234.n.4.

Poſt rem iudicatam aliquando nullitas poteſt deduci, d.234.n.8.

Res iudicata habetur pro veritate, d.263.n.4.

Res iudicata non obſtat, niſi concurrat identitas rei, cauſę, & perſona, d.301.n.5.

Res iudicata ſuper iudicio malè intentato non impedit quo minus agatur remedio competenti, dec. 301. n.8.

RESIGNATIO.

Reſignans beneficium, & ſoluens penſiones, præſumitur beneficium poſſediſſe, d.31.n.6.

Reſignatarius tenetur gratiam reſignantis qui nunquã poſſedit, iuſtificare, d.82.n.1.

Per reſignationem beneficij omne ius abdicatur à reſignante, d.110.n.2.

Reſignans ante litem motam, poteſt lite pendente capere poſſeſſionem, d.110.n.6.

Beneficium quod vacat ex alterius aſſequutione non poteſt reſignari. d.183.n.9.

Reſignans nõ tenetur iuſtificare penſionem contra illũ qui conſenſit, d.358.n.1.

Reſignans ante admiſſam reſignationem, iure ſuo non priuatur, d.358.n.3.

Poſt ſimplicẽ reſignationem abdicatur omne ius à reſignante, ſecùs poſt reſignationem ad fauorem; quo caſu remanet apud ipsũ reſignantẽ omne ius, donec reſignatarius etiam per captionem poſſeſſionis beneficium perfectè adipiſcatur. Et interim etiam poſt præſtitum cõſenſum, poteſt bona reſignata alienare, d.358 n.4.& 5.

Reſignatio facta à præſentato longè poſt præſentationẽ, non tollit quo minus dicatur, præſentationem habuiſſe effectum, d.386.n.4.

Publicatio reſignationis probatur per inſtrumentũ ſuper ea confectum, d.458.n.1.

Reſignatarius tenetur iuſtificare titulum reſignantis, ſi reſignans non fuit triennalis poſſeſſor vnà cum titulo, d.475.n.3.& 5.

RESTITVTIO.

Reſtitutio in integrum impedit exequutionem nondũ cœptam, d.17.n.4.

Reſtitutio in dubio non præſumitur facta ex conuentione, d.49.n.8.

Et collig. ex ſerie facti, an facta ſit ex conuentione, vel

velun-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

voluntate,d.49.n.9.

Reſtitutio momentanea an transferat dominium,vid. dominium.

Reſtitutio in integrum nō conceditur ad retardandam exequutionem,quando de bene iure non conſtat, d.104.n.1.

Succeſſori datur reſtitutio propter poſſeſſionem anteceſſoris,d.161.n.1.

Reſtitutio in integrum rem iudicatam retardat, dec. 202.n.2.

Reſtitutio in beneficialibus requirit titulum coloratū d.212.n.1.d.478.n.1.

Agens ad reſtitutionem probare debet,ſe poſſediſſe per prius,& partē aduerſam nunc poſſidere, d.212. n.2.

Reſtitutio non conceditur, quando notoriè conſtat de non iure petentis,d.212.n.9.

Reſtitutio quando detur minoribus aduerſus aditionē hæreditatis.vid.minor.

Poſt quadriennium non competit reſtitutio in integrū aduerſus aditam hæreditatem,d.219.n.12.

Reſtitutio in integrum conceditur propter læſionem, d. 234.n.1.

Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam non competit abſque læſione,d.263.n.5.

Reſtitutio in integrum de iure ciuili impedit exequutionem,de iure autem Canonico permittitur exequutio mediante cautione.d. 311.n.13.

Reſtitutio non datur mulieri vidua habenti procuratorem aduerſus rem iudicatam,ob non interpoſitam appellationem,d. 330.n.1.

Quadriennium datur ad petendam reſtitutionem in integrum,d.334.n.3.d.368.

Reſtitutio in integrum datur minoribus ex cauſa iuuenilis imprudentiæ,etiamſi ſemel fuerit petita, & denegata,& non appellatum, d.334.n.5.

Quadriennium datur ad proſequendam reſtitutionem in integrum,& ſi per partem vel iudicem præſtetur impedimentum,extenditur vltra quadriennium,d.368.d.482.n.3.

Eiecto domo quam inhabitat,cōpetit reſtitutio,d.390. n.3.

Bonum ius requiritur ad obtinendam reſtitutionem in integrum,d.394.n.5.

Reſtitutio datur ad ſtatum in quo deponens erat depoſitum,d.412.n.2.

Eccleſiæ datur reſtitutio,ſi alienatio non fuit vtilis, d. 445.n.5.vel fuit læſa,445.n.9.

Eccleſia contra contractum alienationis obſeruatum per 40. annos, tranſacto quadriennio non datur reſtitutio in integrum,d.445.n.6.

Reſtitutio in integrum propter enormiſſimam læſionem datur poſt quadriennium,d.445.n.7.

RETENTIO.

Retentio quando competat pro dote, vide dos.

Vtens iure retentionis, vt poſt ſatisfactionem reſtituat legatario,non dicitur contrauenire voluntati teſtatoris qui ſimpliciter legauit,d.67.n.15.& 17.

Pro melioramentis datur retentio rei fideicommiſſariæ,d.194.n.17.

RETRACTVS.

Vid.Bulla.

REVS, ET POSSESSOR.

Reo,& poſſeſſori ſufficit vincere per non ius actoris,d. 111.nu.6.d.158.n.1.d.259.n.4.d.281.nu.3.d. 385.n.1.

RIPA.

Ripa eſt illa quæ continet flumen ſecundùm naturalem curſum. Item Ripa dicitur locus qui incipit à terreno ex quo primùm incipit vergere,vſque ad aquam,394.n.2.

Terra prope flumen,quæ aliquando per accidens inundatur à flumine non efficitur publici iuris. dec. 394.n.3.

RVBRICA.

Rubrica declarat intentionem ſtatuti,d.111.n.15.

Sacriſtia.Vid.Eccleſia.

SALARIVM.

Salarium non conuentum non debetur,dec. 256. nume.2.

Limita in ciuitate vbi ſolitus eſt locare operas ſuas,d. 256.n.2.

Taxatio ſalarij relinquitur arbitrio iudicis, d.256.n. 3.d.288.nu.2.

Procuratori propter propriam culpam reuocato ſalarium non debetur,d.288.n.3.

Vid.Procurator.

In taxatione ſalarij eſt attendenda qualitas perſonarum,induſtria,& peritia,d.416.

Salarium non debetur illi qui ſua culpa non inſeruit, d.442.

SALVIANVM.

Saluianum non habet locum,vbi nulla adeſt hypotheca,d.50.nu.2.

Saluianum inter præſentes decennio præſcribitur ſtāte titulo,& bona fide,d.50.n.8.

Limitatur,ſi præſcriptio fuerit interrupta,d.50.nu.9.

Agens ſaluiano debet de fructibus ſatisfieri,d.56.n.7

Saluianum competit legatario pro re legata,d.67.n.12

SCIENTIA.

Sciētia requiritur etiam ad cōſenſum tacitū,d.12.n.4.

Scientia probatur ex coniecturis, & præſumptionibus d.76.n.8.

Scientia præſumpta non ſufficit ad effectum, vt quis iure ſuo priuetur,d.283.n.4.

Scientia litis æquipollet citationi per proclama: ſcientia verò probatur ex conſtitutione procuratoris ad cauſam, d.449.n.6.

SCRIPTVRA.

Scriptura,vide,Iura,& Archiuium.

Scripturæ ſunt in forma probanti quæ habent requiſita c.1.vid.inſtrumentum,d.85.n.1.d.258.n.1.

Scriptura carens die,& menſe,non eſt in forma probāti.d.85.n.2.

Scriptura benè compulſata,regiſtrata in vna cauſa vigore Innocentianæ,probat in alia, d.128.n.1.

Scriptura carēs ſubſcriptione Notarij,ſi eſt ſubſcripta à ſupremo Principe loci, à Legato, ab Archiepiſcopo,probat,d.128.n.4.

Scriptura priuata ſubſcripta à tribus teſtibus fidem facit,d.128.n.6.

Scripturæ informi obſeruantia ſubſequuta fides adhibetur,d.128.n.7.d.258.n.7.

Scriptura extracta lite pendente à notario in locum defuncti ſubrogato probat,d.219.n.6.

Vna ſcriptura aliam declarat,d.235.n.10.

Probatio per ſcripturas præualet probationi facta per teſtes,d.235.n.17.

Scri-

INDEX TERTIVS.

Scriptura rectè compulſata,& in actis producta, dicitur eſſe in forma probanti,d.248.n.1.

Antiquitas ſcriptura probatur ex ipſius viſione,d.258 num.4.

In ſcripturis antiquis non requiritur probatio notariatus,d.258.n.5.

Scriptura antiqua,etiamſi non in Archiuio, probant, dummodò reperiantur plura inſtrumenta eiuſdem notarij,d.258.n.6.

Scriptura magis debet attendi, quàm dictum notarij, & iudicis,contra ſcripturam in eorum tribunali factam atteſtantis,d.280.n.8.

Exemplum datũ,& ſubſcriptum à notario actuario, habetur pro originali,d.367.n.1.

Scripturis magis creditur,quàm teſtibus in concursũ, d.121.n.2.

Scriptura ordo.vid.Ordo.

Ex viſione ſcriptura,probatur,an illam ſcripſerit idẽ notarius,d.467.n.3.

Et an ſit facta eodem atramento,relinquitur arbitrio iudicis,d.467.n.7.

SENATVS.

Senatus & curia non poterant niſi inaugurato loco haberi,d.472.n.5.

SENTENTIÆ.

Rota non exequitur ſententias aliorum tribunalium, niſi iuſtificentur ex actis,d.4.n.1.d.50.n.1.dec. 108.n.2.d.183.n.8.d.233.n.5.d.321.n.1. dec. 352.n.2.d.402.n.1.

Sententia priuationis beneficij lata contra abſentem abſque trina citatione per publicum edictum in loco beneficij facta,non expectatis ſex menſibus, eſt nulla.d.10.n.2.

Sententia non dicitur lata præcipitãter,ab illo qui beneficiatum non recidentem ſæpè monuit, & per multum temporis expectauit,d.10.n.4.

Sententia lata poſt inhibitionem Rotalem,eſt nulla, d. 14.n.8.

Sententia iudicis quãdo ſpoliet,vel priuet poſſeſſione. vid.Spolium.

Sententia lata ad inſtantiam procuratoris non habentis mandatum,eſt nulla,ſtante proteſtatione,neminem audiri niſi docto de legitimo mandato,d. 28.n.1.d.45.n.1.

Sententia lata contra procuratorem citatum, eſt valida,d.45.n.4.

Sententia lata in iudicio coram pluribus intentato, valere poteſt quoàd vnum,& non quoàd alios in materia diuidua,d.45.n.5.d.449.n.1.

Sententia quæ iuſtificatur ex actis debet exequutioni demandari.vid.ſup.artic.1.hoc tit.

Sententia nulla non vulnerat obligationem Cameralem,d.79.n.3.

Sententia ex iiſdem actis iniuſta,non eſt notoriè iniuſta,ac proinde non eſt nulla,quando ſe non refert ad acta,d.78.n.5.

Sententia nulla vulnerat obligationem Cameralem ad effectum appellationis,d.78.n.6.& 8.

Sententia ſine citatione, vel monitione vim citationis habente lata eſt nulla, dec.45.nu.1.d.79.n.7.d. 81.n.2.d.466.n.3.

Sententia nõ afficit illũ qui non eſt in cauſa,d.81.n.5.

Sententia lata cõtra principalem, nocet fideiuſſori iudicij,etiam non citato,d.84.n.15.

Sententia in eo quòd ſunt conformes exequi debent, d. 108.n.1.

Sententia lata non viſis actis probatorijs,eſt nulla, d. 135.n.4.d.424.n.2.

Limita quando pars fuit negligens in tranſportando, d.135.n.5.

Præmiſſa tamen monitione iudicis,d.135.n.6.

Sententia iuſta debet confirmari,d.159.

Sententia à qua intra decendium non appellatur,tranſit in iudicatum,d.183.n.1.d.216.n.1.dec.280. num.1.

Intimatio ſententiæ non requiritur, quando pars eſt præſens,d.183.n.2.d.280.n.2.

Cedula ſententiæ debet eſſe in actis,antequàm pronuncietur,aliàs ſententia eſt nulla,d.183.n. 6.dec. 280.n.7.

Sententia non ſequuta exequutione, non priuat poſſeſſione,d.185.n.2.

Sententia,ad hoc vt vulneret obligationem Cameralem ferri debet inter eaſdem perſonas,& in eadẽ cauſa,d.189.n.2.

Sententia lata contra principalem,eſt valida, etiã fideiuſſore contra quem fieri debet exequutio, non citato,d.216.n.4.

Sententia nulla non poteſt tranſire in iudicatum, dec. 234.n.7.

Sententia lata,non tranſportatis actis,eſt nulla,deciſ. 267.n.1.& 2.

Sententia lata intra dies nõ dicitur lata præcitãter, ſi cauſa fuit inſtructa in prima inſtãtia,& de eius iuſtitia conſtat,d.280.n.9.

Sententiæ iuſtitia probatur ex reuolutione doctorum, d.287.n.1.

Sententia lata in ſpolio non parit exceptionem rei iudicatæ in petitorio,nec lata ſuper vna re,licèt dependenti,parit exceptionem in cauſa principali, d.301.n.6.7.

Duæ ſententiæ conformes,ſtante reſcripto quòd ſemel liceat appellare pariunt rẽ iudicatã,d.306.n.1.

Sententia lata ſuper libello ſine actione, non ſuſtinetur,d.330.n.3.

Sententia ferri debet ſuper toto eo quod petitur, aliàs non valet.d.336.n.1.

Sententiæ plures ferri poſſunt ab eodem iudice quando capitula ſunt diuerſa,d.336.n.3.

Sententia lata ad fauorem præſcribentis non interrũpit præſcriptionem,d.337.n.13.d.340.n.3.

Sententia antiqua inſeruit pro titulo,d.344.n.7.

Sententia interloquutoria dicitur,quæ non decidit negotium principale,d.407.n.1.

Sententia interloquutoria ex qua ſequitur damnũ irreparabile,eſt mixta,vel ſaltem habet vim diffinitiua,d.407.n.6.

Sententia lata ſine citatione,eſt nulla,d.414.nu.1.

Sententia per productionem iurium,circumducitur,& habetur pro cancellata.414.n.4.

Sententia lata ſine probationibus,eſt notoriè nulla, d. 417.n.7.

Sententia reſtitutoria in cauſa appellationis poteſt ex nouiter deductis iuſtificari,d.417.n.8.

Duæ ſententiæ conformes ex ſtatuto Vrbis,cap.178.li. 1.faciunt rem iudicatam,d.427.n.1.

Statutum de duabus conformibus ſeruatur in Rota,d. 427.n.2.

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Sententia confórmes in aliquo, debent in eo exequi, licèt in alia re ſint difformes, d.427.n.3.

Ex reuolutione regiſtri probatur ſententia validitas, vel nullitas, d.429.n.1.

Verba ambigua ſententia debent interpretari ex libello, & petitione, d.448.n.3.

Sententia eſt ſtricti iuris, & nihil amplius probat, quã ex ea neceſſariò inferatur, d.448.n.6.

In dubio facienda eſt interpretatio contra illum qui ſe fundat in ſententia, d.448.n.8.

Sententia lata contra hæredem non poteſt exequi contra legatarium, d.449.n.4.

Sententia lata, citato procuratore non legitimo, eſt nulla, d.466.n.3.

Sententia lata contra arrendatarium, non præiudicat domino, d.466.nu.4.

Sententia nulla non poteſt tranſire in rem iudicatam, d.491.n.2.

SEPVLCHRVM.

Sepulchrum non poteſt haberi in Eccleſia, ſeu cœmiterio, niſi quoad vſum tantum, d.291.n.1.

Non poteſt quis mortuos inferre in locum inuito illo cui ius offerendi competit, d.291.n.2.

Extincta familia cui ius inferendi fuit conceſſum, ius omne reuertitur ad Eccleſiam, d.291.n.3.

Ex iure prohibendi, infertur ad ius immittendi, d.291 num.4.

SEQVESTRVM.

Sequeſtrum regulariter remedio cautionis reuocatur, d.13.n.1.

Sequeſtrum factum pro exequutione obligationis Cameralis ſuper bonis quæ potuerunt capi vigore dictæ obligationis, remedio cautionis, non reuocatur, d.13.n.2.

Decretum de ſequeſtrando non probat ſequeſtrum fuiſſe appoſitum, d.39.n.1.

Conditio, ſi ſequeſtrum fuerit appoſitum, intelligitur cum effectu, d.39.n.2.

Sequeſtrum neceſſarium non priuat poſſeſſione, d.158.n.2.d.243.n.1.d.259.n.3.d.278.nu.2.d.478.num 10.

Sequeſtrum apponitur, cùm poſſeſſio eſt attentata, dec. 225.n.1.

Sequeſtrum voluntarium priuat poſſeſſione, d.243.n.1.

Poſſeſſio attentata eſt ſequeſtranda, etiamſi conſtet de paupertate poſſidentis, & data fuerit cautio, de. 293.

Inueſtimentum ſapit naturam ſequeſtri, & cautionis, d.311.n.2.

Sequeſtrum regulariter eſt prohibitum, d.311.num.3.

Sequeſtrum voluntarium appoſitum cauſa cuſtodiæ, nõ priuat poſſeſſione, d.312.n.5.

Sequeſtrum non eſt apponendum in actione perſonali, niſi reo conuicto, d 383.n.1.

Conſentiens ſequeſtro, non poteſt lite pendente petere illius reuocationem, d.487.n.7.

Sequeſtrum apponitur quando neutra partium poſſidet, vel ſententia eſt attentata, d.492.n.1.

Sequeſtrum voluntarium dicitur, quod partibus conuenientibus ponitur, & reuocari non poteſt durante lite niſi præcedat proteſtatio, d.478.nu.9.

Sequeſtrum neceſſarium eſt quod fit officio iudicis nobili, vel mercenario, d.477.n.10.

Sequeſtrum appoſitum vigore Clement. vn. de ſequeſt. poſſ. & frutt, durat ad finem litis, & lite pendente non debet reuocari, d.478.n.12.

Sequeſtri neceſſarij reuocatio peti poteſt lite pendente, ab illo qui illius expeditionem procurauit, dec. 478.n.13.

Natura ſequeſtri neceſſarij non eſt vt duret vſque ad finem litis, d.478.n.14.

SEQVENS.

Vid. Actus. Obſeruantia.

Sequentia declarant præcedentia, d.120.n.6.

Diſpoſitio ſequens clara debet attendi, non antecedens, d.192.n.2.

Qui vult conſequens, neceſſariò vult antecedens, dec. 267.n.8.d.319.n.5.d.375.n.9.

Conceſſo ſubſequẽti, cenſetur approbatum antecedens, à quo neceſſariò ſubſequens dependet, d.282.n.4

Procuratori cui committuntur conſequentia cenſentur commiſſa antecedentia, d.470.n.3.

SIGNIFICATIO VERBORVM.

Vid. Verbum.

SIMVLATIO.

Simulatio non præſumitur, niſi probetur, d.208.n.5.d. 302.n.6.d.408.n.5.

Quod verò fit, non quod ſimulatè agitur, eſt attendendum, d.222.n.4.

Clauſula conſtituti in contractu ſimulato nihil operatur, d.222.n.5.

Veriſimilitudo multùm confert ad probãdam ſimulationem, d.302.n.1.d.408.n.4.

Primus contractus fœneratitius multùm confert ad oſtendendam ſimulationem ſecũdi, ſicuti paupertas, & qualitas contrahentis, d.302.n.3.& 4

Simulatio non præſumitur ſine cauſa ſimulãdi, d.408. n.2.

Series facti multùm confert ad detegendam ſimulationem, d.408.n.3.

Ad oſtendendam ſimulationem ſufficiunt indicia coniectura, & veriſimilitudo, d.408.n.4.

SOCIETAS.

Inæqualit. lucri eſt permiſſa inter ſocios, ſi alter maiorem partem ſortis, vel induſtriæ cõferat, d.70. nu.1.

Qui neque damnum extrinſecum, neque intrinſecum patitur in ſocietate, ſibi debet imputare, ſi expẽſas fecit in admiſſione officij, quæ nunquam recuperantur, d.70.n.2.

Lucrum incertum ſocietatis vendi poteſt pro pretio determinato, proportionato tamen ad dubium euentum litis, d.70.n.4.

Finita ſocietate, capitale debet reſtitui, d.310.n.1.

Societas contracta ad tempus, illo durante inuitis ſocijs diſſolui non poteſt. d.310.n.2.

Societas cum infante abſque conſenſu tutoris contrahi non poteſt, d.421.n.1.

Societas omnium bonorum poteſt expreſſè, & tacitè coiri, d.421.n.2.

Fratres poſt obitum patris quando dicantur cõtraxiſſe ſocietatem omnium bonorum, d.421.n.3.

Ad effectum ſocietatis omnium bonorum, quando ſocietas eſt promercalis, non requiritur par induſtria, d.421.n.4.

Socius omnium bonorum non habitans cum alijs per modicum tempus, non cenſetur à ſocietate tacita diſceſſiſſe, d.421.n.5.

Inta-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

In tacita ſocietate omnium bonorum veniunt ea quæ acquiruntur ex actibus quæſtuarijs, non quæ ex legato, aut hæreditate proueniunt, d.421.n.6.

SOLEMNITAS.

Solemnitas loci contractus attenditur in contractibus, d.116.n.4.d.133.n.3.

Vid.Tempus antiquum.

Solemnitas, & vtilitas copulatiuè requiruntur in alienatione rei Eccleſiaſtica, d.374.n.4.

SOLITVM.

Quòd eſt ſolitum apponi in inſtitutione, non poteſt dubiam teſtatoris voluntatem declarare, d.48.n.23

SOLVTIO.

Soluens contra formam mandati malè ſoluit, dec.22. n.1.

Mandatum de ſoluendo eſt obſeruandum in forma ſpecifica, d.22.n.2.

Tertio pro ſuo intereſſe proteſtari poteſt habenti mandatum de ſoluendo, ne ſoluat, d.22.n.5.

Solutio momentanea quando transferat dominium, vide dominium.

Solutio facta ante lapſum temporis conceſſi ad ſoluendum, quando cenſeatur ſimulata, d.57.n.2.

Selutionis verbum pertinet ad omnem liberationem, d.84.n.6.

Solutio probatur ex libris mercatoris, & ex quietantijs, d.220.n.2.

Solutio probatur ex inſtrumento, d.220.n.3.

Solutio præſumitur facta in cauſam neceſſariam, dec. 310.3.

Emptor ſoluens anterioribus creditoribus vendentis nō intrat in eorum locum effectum agendi hypothecaria, quando non adeſt ceſſio, neque hoc eſt actum, d.359.n.1.

Poteſt tamen exigere, d.359.n.2.

Solutio facta anteriori creditori vendentis per emptorem, ſufficit, concurrentibus alijs requiſitis ad acquirendum ius, ad effectum hypothecariæ, retentionis, & exceptionis, d.359.n.3.

Adiectus ſimpliciter ſolutioni nō poteſt agere, ſed recipere, d.402.n.2.

Declara, niſi ſit adiectus in rem ſuam, d.402.n.3.vbi quādo dicatur adiectus in rem ſuam.

Soluēs debita, eaque dinumerās, ſi aliquod omittit, cēſetur illud ignoraſſe, maximè ſi eſt cōſiderabilis magnitudinis, d.444.n.4.& 5.

SPECIES.

Vid.Genus.

SPOLIVM, SPOLIATVS, SPOLIATOR.

Per ſentētiam iudicis à qua quis appellauit, & proteſtatus fuit ſe nolle haberi pro ſpoliato, non cenſetur priuatus ſua poſſeſſione, d.14.n.10.

Actio ſpolij nō competit inferioribus pro reuocandis illis quæ ſunt in facultate Epiſcopi. d.92.n.1.

Vltimum ſpolium eſt purgandum, d.97.n.3.d.130.n.7.d.161.n.5.d.312.n.4.d.478.n.6.

Iudex nulliter procedendo ſpoliat, d.97.n.1.

Eccleſia nō poteſt agere ſpolio cōtra parochialem Eccleſiam pro decimis exiſtētibus in ipſa parochia, d.207.n.14.

Actio ſpolij competit illi qui à poſſeſſione cecidit facto iudicis, d.2[illegible]5.n.8.

Sētentia lata in ſpolio non parit exceptionem rei iudicatæ in petitorio. d.301.n.6.

Spoliator audiri non debet, niſi purgato ſpolio vſque ad quadrantem, d.311.n.4.d.496.n.1.

An, & quando fructus ſint reſtituendi à poſſeſſore, ſi cauſa eſt mota ſuper ſpolio, d.311.n.14.

Agens ſpolio, probare debet ſuam anteriorem poſſeſſionem, & poſſeſſionem rei, & oſtēdere ſaltem titulū coloratum in beneficialibus, d.312.n.3.d.361.n.1.d.387.n.1.

Agens remedio reintegrandæ, cenſetur habuiſſe ſe pro ſpoliato, d.366.n.5.

Purgandum eſt ſpolium, etiam quòd conſtet de bono iure in petitorio, d.389.n.1.

In ſpolio non datur appellatio, d.417.n.1.& 9.

Spolium ante omnia eſt purgandum, ad hoc vt ſpoliator non poſſit audiri, d.423.n.4.

Secùs ad effectum euitandi carceres, d.423.n.4.

Non poteſt agere ſpolio qui facto proprio cecidit à poſſeſſione, d.436.n.12.

Liquidatio fructuum in ſpolio, vid. Liquidatio.

In ſpolio à ſententia notoriè iniuſta, etiam vigore Aegidianæ, datur appellatio, d.446.n.4

Sine primo extremo non competit actio ſpolij, d.494. nu.3.

Poſſidens naturaliter nō poteſt agere ſpolio contra poſſidentem ciuiliter. d.494.n.5.

Spoliator pauper non doloſus ſtante clauſula, (arbitrio Rotæ,) poteſt audiri, reſeruatis expenſis, & fructibus in fine litis, d.496.n.3.

Licèt regulariter paupertas non ſuffragetur ad hoc, vt audiatur ante purgatum ſpolium, d.496.n.7.

SPONSALIA.

Contrahens ſponſalia per verba de futuro, non eſt cogendus contrahere per verba de præſenti, d.437. n.1.

Etiam ſi ſint iurata, d.437.n.2.

Articuli iniurioſi, etiam reuocati præbent iuſtam cauſam diſſoluendi ſponſalia, d.437.n.7.

Sponſalia habent tacitam conditionem, ſi res in eodem ſtatu permanſerit, d.437.n.9.

STATVTVM.

Statutum excluſiuum fœminarum, extantibus maſculis, habet reſpectum ad conſeruandam agnationē d.32.n.6.

An, quando adeſt ſtatutum excluſiuum fœminarum, nomine filiorum, vel liberorum veniant fœminæ, vid.Filius, & Liberi.

Statutum non comprehendit forenſes, d.111.n.2.5.6. & 21.

Defficientibus agnatis, ceſſat ſtatutum inductum fauore agnationis, d.111.n.4.

Statutum excludens interpretationem, intelligitur de friuola, d.111.n.19.

Statutum requirens ſolemnitatem, non extenditur extra territorium, d.116.n.1.d.133.n.2.

Statutum laicorum non ligat clericos, d.133.n.10.

Quilibet cēſetur ſe cōformare ſtatuto patriæ, d.137.n.5

Niſi conſtet de contrario, d.137.n.8.

Ab hac tamē præſūptione facilè receditur, d.137.n.9.

Statutū recipit interpretationem à iure cōmuni, d.157

Statutum, quòd ſufficiat probatio per famam, eſt validum, d.215.n.1.

Statutum, quòd credatur ſaltuario, intelligitur, niſi ſubſit cauſa in contrarium, vt ei non credatur, d.215.n.4.

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Statutum factum lite pendente, non poteſt in cauſa allegari, d.215.n.9.

Statutum Vrbis, quòd poſiti in conditione conſeantur vocati, intelligitur tam de filijs deſcendentibus, quàm de tranſuerſalibus, d.264.n.2.

Verba clara ſtatuti ſine alia inueſtigatione ſunt ſeruanda, d.227.n.1.

Statutum de duabus intelligitur de iuſtis, & validis, d.294.n.1.

Statutum Lucanum c.61. declaratur, d.298.n.8.

Statutum laicorum ſuper bonis, non comprehendit iuſpatronatus, d.298.n.9.

Statutum eſt magis attendendum, quàm conſuetudo generalis, d.401.n.3.

Ex duobus ſtatutis contrarijs, attenditur illud quod eſt magis vſu receptum, d.401.n.5.

Statutum de duabus conformibus, ſeruatur in Rota, d.427.n.2.

Statutum Vrbis cap.151.lib.1. de contractibus ſine ſolemnit. non valitur, non habet locum, quãdo mulier ſe obligat pro dote, vel pro augmento dotis, d.433.n.1.& 2.d.479.n.4.

Habet tamen locum in augmento dotis, quod fit à perſona quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare, d.433.n.3.d.479.n.5.

Statutum Vrbis cap.150.lib.1. procedit in donationibus, quæ de iure inſinuationem requirunt, d.433 nu.6.

Statutum Vrbis c.151.li.1, in defectum coniunct. proximorũ mãdat deputari curatorem, d.479.n.2.

Statutum Vrbis de fructibus dotis, habet locum in lucro dotis, d.457.n.3.& 6.

An diſpoſita per ſtatutum in dote, habeãt locum in donatione propter nuptias, d.455.n.4.& ſeq.

Terræ quæ ſunt in diſtrictu Vrbis, comprehenduntur ſub ſtatuto Vrbis, d.457.n.11.

Statutum Laicorum, quod poſſeſſio continuetur in herede, non procedit in iurepatronatus, d.464.n.4.

Statutum c.147.lib.1. non habet locum quando poſſeſſio fuit capta à tertio ante aditã hæred. d.488.n.3.

Item non habet locum in bonis emphyt., d.488.n.5.

Statutum c.147.lib.4. procedit in ſuo herede, d.488. nu.4.

Statutum recipit interpretationem à iure, d.488.n.7.

Emphyteota habet cum naturali poſſeſſione quandam poſſeſſionem ciuilem, quę differt à poſſeſſione coloni, & ſolo animo retinetur, & ſtante ſtatuto de continuanda poſſeſſione, poteſt ſuffragari contra tertium, licèt non contra dominum, d.488.n.10.

Omnis exceptio quæ pertinet ad petitionem bonorum, habet perimere fictionem, & beneficium ſtatuti de continuanda poſſeſſione, d.188.n.12.

STATVS BENEFICII.

Prouiſio Apoſtolica non mutat ſtatũ beneficij, d.174.4

Vnica collatione effectum ſortita acquiritur vltimus ſtatus beneficij, d.178.

Immemorabilis aut quadragenariã cum titulo & bona fide, requiritur ad immutandam ſubſtantiã beneficij, d.235.n.2.d.249 n.1.

Duę enunciatiua vltra 100. annos, probant titulum aptum ad immutandum ſtatum beneficij, 235. n.5.d.249.n.2.

STELLIONATVS CRIMEN.

Creditor exigens debitum aliàs exactum, tenetur ciuiliter actione in factum, & criminaliter eſt ſtellionatu, d.123.n.1.

Actioni ſtellionatus locus eſt, cũ non reperitur impoſitum crimini particulare nomen, d.123.n.2.

Stellionatus non infamat, vbi ciuilis actio nõn infamat, d.123.n.16.

STERILITAS.

Sterilitas. vid. Remiſſio *mercedis.*

STIPVLATIO.

Non poteſt quis alteri ſtipulari, etiamſi verba obligatiua proferantur in perſonam ſtipulantis, exequtiua verò in tertium, niſi ſtipulantis interſit: quo caſu ipſi ſtipulanti ius acquiritur, & tertius non poteſt agere abſque ceſſione, d.475.n.1.& 2.

Stipulatio fauore dotis ad fauorem tertij eſt valida, d.435.

Item ad fauorem pauperis, pro alimentis, d.435.n.4.

Diſpoſitio imperſonaliter concepta in ſtipulatione, refertur ad ſtipulantem, d.435.n.5.

In ſtipulatione facta ad fauorem tertij, vt tertio ius quæratur, non eſt opus actione, d.435.n.6.

Stante ſtatuto, quòd ex ſtipulationi alteri facta ius quæratur ad effectum agendi, ceſſio non eſt neceſſaria, d.435.n.7.

STYLVS.

Stylus reſpiciens deciſoria, debet concludenter probari, d.182.n.2 d.192.n.1.

Stylus contra ius introduci non poteſt à iudicibus, ſine conſuetudine, d.182.n.3.

Stylus diſponens de modo probandi eſt deciſ. d. 192.

Suaſio. Vid. Aegrotus.

SVBREPTIO.

Vid. Gratia.

Iudices in curia non cognoſcunt de ſubreptione reſcripti ſanantis nullitates, d.74.n.4.

Qui ſubreptionẽ allegat, illam probare tenetur. d. 89. nu.1.

Probatio ſubreptionis debet eſſe concludens, d. 89.n.2.

Qui non habet intereſſe, non poteſt dare de ſubreptione, d.89.n.2.

Subreptitia non dicitur gratia, in qua res non eſt expreſſa, de qua Papa *potuit cogitare, d 413.n.7.*

SVBROGATIO.

Subrogato licet illud quod licebat illi in cuius locum fuit ſubrogatus, d.37.n.17.d.109.n. 8.

Gratiosè ſubrogatus lite pendente poteſt abſque vitio attentatorum capere poſſeſſionem, d.72.n. 1.

Etiamſi fuerit inhibitus ante obtentam gratioſam ſubrogationem, d.82.n.3. ſecus ſi poſt, d.72.n. 3.

Ad hoc vt ſit locus gratioſæ ſubrogationi, reſeruatio debet eſſe indubitata, d.124.n.7.

Subrogatio gratioſa litiganti conceditur, ne detur nouus collitigans, d.183.n.12.

Subrogatus capit naturã illius in cuius locum ſubrogatur. d.200.n.1.

Subrogatus in locum Cameræ, quæ hypothecauerat bona, tenetur dare fideiuſſores, ſi non eſt ita idoneus, d.200.n.3.

In ſubrogatione gratioſa proceditur eiſdem terminis quibus agitur in l.fin.C.de edict.diu. Adr.toll. d.347.n.2.d.431.n.3.

Collitigans habet intentionem fundatam, vt ſibi detur ſubrogatio petita intra menſem mortuo collitigante, & durante menſe, n.4.

Subro-

Digitized by Google

INDEX TERTIVS.

Subrogatio intra menſem à die ſubrogationis obtente, per tertium à collitigante petita, ſi conceſſa non fuerit, nihil prodeſt ad excludendum poſteà ſubrogatum, d.350.n.9.

Regula de ſubrogandis. vid. Regula.

Subrogato in iuribus defuncti beneficiati, aliquando fructus debentur, d.396.n.6.

Subrogatio gratioſa non prodeſt, niſi quando beneficiũ eſt litigioſum, ad effectum procedendi exequutiuè contra prouiſum ab Ordinario, & poſſeſſorem, d.431.n.5.

SVBSTITVTIO.

Conditione deficiente in primo gradu ſubſtitutionis nõ eſt locus alijs ſubſtitutionibus, d.294.n.3.

Subſtitutione maſculis, videtur maſculos excluſis fœminis vocaſſe, d.294.n.4.

Subſtitutio facta, (ſi ſine filijs,) ſi deceſſit cum filijs euaneſcit, d.375.n.15.

Vid. contrarium, d.375.n.16.

Subſtitutio facta cum clauſula (ſi ſine filijs) habet locum, etiamſi deceſſerit cum vno filio, d.463.n.3.

Si duo ſunt adinuicem ſubſtituti, quorum alter eſt ſimplex laicus, alter eques Hieroſolimitanus, laicus cenſetur ſubſtitutus Equiti in omnem caſum, Eques verò laico ſi ſine filijs deceſſ. d. 480. n. 4. & 5.

Subſtitutio intelligitur facta vltimo morienti, ſi adſunt verba: etſi aliquis, d.493.n.11.

SVBSTITVTIO COMPENDIOSA.

Subſtitutio compendioſa continet fideicommiſſariam, d. 419.n.2.

SVBSTITVTIO EIDEICOMMISSARIA.

Vid. Subſtitutio reciproca.

Vocati per verba communia collectiua, tractum futuri temporis denotantia, intelliguntur vocati per fideicommiſſariam, d.167.n.15.

Subſtitutio fideicommiſſaria cum clauſula (ſi deceſſerit ſine filijs,) ſi ſubſtitutus decedat nullo ſuperſtite filio, fideicommiſſum expirat, niſi contrariũ conſtet ex coniecturis, d.463.n.4.

SVBSTITVTIO RECIPROCA.

Reciproca regulariter non continet fideicommiſſariã d.98.n.2.

Limita, quando adeſt clauſula codicillaris per verba futuri temporis quæ continet tractum ſucceſſiuũ, & ſubſtitutio eſt concepta per verbum commune, d.97.n.3.

Subſtitutio reciproca, ſeu breuiloqua, cõtinet ſub ſe directas ſubſtitutiones, non autem fideicommiſſarias, d.419.n.1.

Subſtitutio reciproca, quãdo adeſt clauſula codicillaris per verba futuri temporis, continet etiam fideicommiſſariam, d.419.n.3.

An, & quando ſubſtitutio reciproca dicatur coniuncta cum compendioſa, d.419.n.7.

Subſtitutio reciproca facta inter fratres, intelligitur facta quatenus ſine liberis deced. d.480.n.1.& 3

Subſtitutionis reciprocæ requiſita, d.493.n.9.

Teſtator diuidens hæreditatem inter filios per quotas, cenſetur ſubſtituiſſe illos in tota hæreditate, ſi præceſſit reciproca ſubſtitutio, d.493.n.12.

SVCCESSIO.

Cùm alius in ſucceſſione non concurrit, ſatis eſt, quòd volens ſuccedere, oſtendat, ſe eſſe in gradu ſucceſſibili. d.290.n.4.d.551.n.7.

SVCCESSOR.

Verbum, Succeſſoribus, poſitum ſine copula & poſt verbum, deſcendentibus, recipit declarationem à verbo, deſcendentibus, & intelligitur de ſucceſſoribus ſanguinis, d.32.n.12.

Poſſeſſio anteceſſoris an iuuet, vel noceat ſucceſſori. v. verb. Poſſeſſio.

Succeſſor ſingularis non habet regreſſum contra primum venditorem authoris ſui, ſequuta euictione, d.109.n.1.& 6.

Limita, vt n.7.

Succeſſor in poſſeſſione beneficij, dicitur ſucceſſor illius qui beneficium poſſidebat, d.127.n.1.

Nomine ſucceſſorum veniũt hæredes, cùm hæredes dicantur de iure ciuili, ſucceſſores de iure prætorio, d.137.n.10.

Succeſſor in beneficio, nõ tenetur docere de titulo prædeceſſoris, tenetur tamen probare, quòd longo tẽpore poſſederit, d.188.n.2.

Succeſſor poſſeſſoris defuncti, non poteſt intentare remedium recuperandæ, d.309.n.1.

Succeſſor an teneatur ad ſolutionem penſionis, etc. v. Penſio.

Fructus an ſpectant ad ſucceſſorem. vid. fructus.

SVMPTVM.

Vid. Exemplatio.

Simplex ſumptum non probat, d.85.n.6.

Ex antiquitate temporis præſumitur citatio in tranſumptione, d.85.n.5.

Sumptum ſumpti non probat, d.466.n.1.

SVPPLICATIO.

Habens ſupplicationem, audiri poteſt pro ſuo intereſſe etiamſi non exhibeantur literæ ſubrogationis, d. 47.n.18.

Lite pẽdente non licet Principi ſupplicare, d.443.n.4

SVSPENSIO PETITORII.

Vid. Petitorium.

SYMONIA.

In Beneficialibus ſymonia committitur ex conſtitutione Eccleſiæ, d.40.n.4.

Authoritas & beneficium Papæ in beneficialibus omnè ſymoniæ vitium excludit, d.40.n.5.

Symonia eſt ſtudioſa voluntas, ſeu cupiditas, ſeu vitiũ emendi vel vendendi aliquod ſpirituale, vel ſpirituali annexum, d.468.n.1.

Qui tenetur ſoluere partem fructuum beneficij tertio, poteſt ad hoc obligare abſque vitio ſymoniæ, dec. 468.n.2.

TACITVM.

Taciti, & expreſſi eadem eſt virtus, d.120.n.3.

TACITVRNITAS.

Taciturnitas in beneficialibus non habetur pro conſẽſu, d.197.n.10.

Vid. Gratia.

TEMPLVM.

Vid. Eccleſia.

TEMPVS ANTIQVVM.

Spatium 100. annorum dicitur antiquum in inſtrumentis, d.69.n.8.d.105.n.7.

Spatio 30. annorum præſumuntur omnia ſolemniter acta. d.75.n.11.

Spatio 10. annorum præſum. interueniſſe licẽtia domini in alienatione emphyt. dummodò interuenerit

E 3 ſcien-

Digitized by Google

ſcientia,& patientia,d.75.n.12.& 13.
Ex antiquitate temporis præſumitur citatio in tranſumptione,d.85.n.5.
Tempus propter quod fideiuſſor dic. diu ſtetiſſe in obligatione,relinquitur arbitrio iudicis,d.100.n.2.
Ex lapſu longi temporis præſumuntur omnia ſolemniter acta,d.249.n.4.
Sola data non probat antiquitatem temporis, niſi concurrant adminicula,d.258.n.3.
Antiquitas ſcripturę probatur ex viſione ipſius,d.258.n.4.
Obſeruantia 30.annorum requiritur,ad hoc vt ſolemnitates præſumantur interueniſſe in exemptione decimarum, d.279.n.8.
Spatio longi temporis nomen rei præſumitur mutatū, d.289.n.2.
Diuturnitas temporis ſine obſeruantia,inſeruit pro adminiculo ad præſcribendum,d.453.n.5
Ex obſeruantia 30. annorum præſumuntur omnia ſolemniter geſta,d.470.n.4.
Tempus futurum non trahitur ad præſens,nec in præſenti verificatur, d.414.n.2.
Tempus certo modo determinatum, alterius temporis functionem non recipit,d.414.n.3.
Acquieſcentia decem annorum , præſumitur mutatio voluntatis,d.494.n.9.

TERMINVS.

Termini ſubſtantiales ſeruati cum procuratore non habente legitimum mandatum,ſi reiterantur citato legitimo procuratore, validantur omnia acta,d.54.n.1.
Termini ſubſtantiales , an ſit ſeruandi coram A.C. in expeditione negotij principalis , d.135.n.1.
Termini ſubſtantiales ſeruati & pluriès reiterati, habent vim monitionis,d.135.n.7.
Præfixio termini habet vim monitionis facta per iudicem.d.141.n.4.

TERRITORIVM.

Territorium exemptum,eſt de diœceſi, & in diœceſi,d.346.n.8.

TERTIVS.

Tertius proteſtari poteſt habenti mandatum de ſoluendo, ne ſoluat,d.22.n.5.
Lite inter duos pendente, tertius impediri non debet , quo minùs iure ſuo vtatur,d.40.n.3.
Tertius de cuius intereſſe conſtat ex reſignatione beneficij in ſui fauorem facta , debet audiri non obſtantibus clauſula(Parito iudicato,)& clauſula(refectis expenſis,) d.47.n.3.
Tertius veniens ad cauſam pro ſuo intereſſe, ad effectū vt poſſit audiri,ſufficit,quòd doceat ſummariè,& apparenter de ſuo intereſſe,d.47.n.19.
Ad effectum vt tertius ſubrogatus audiatur pro ſuo intereſſe,poteſt admitti ſupplicatio,etiamſi non exhibeantur literæ ſubrogationis,d.47.n.18.
Tertius non poteſt dare de nullitate, d.121.nu.4.
Tertius veniens ad cauſam,adhærēdo, debet venire in ſtatu cauſæ, inchoans verò nouum iudicium, poteſt venire ad cauſā prout ſibi placet, d.144.n.18
Non poteſt quis dare de iure tertij,niſi ius tertij ſit excluſiuum ipſo iure iuris agentis,d.166.n.5.
Tertius ſucceſſor , etiam mediatè , poteſt dare de iure illius à quo mediatè habet cauſam , d.199.n.6.
Tertius non poteſt dare de iure tertij, d.209.n.2.
Tertius veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis,facit omnia acta ſua,d.224.n.5
Tertius habens intereſſe principale,veniens ad cauſā, vt aſſiſtat,ſi ignorauit,cauſam tractari, impedit expeditionem cauſæ,ſecùs,ſi ſciuit , d.237.n.1.
Non tamen impedit expeditionem cauſæ , quando tertij aſſiſtentia inſeruit pro excluſione vtriuſque partis,d.237.n.3.d.254.n.2.
Vel quando non eſt admittenda,d.237.n.4.
Intereſſe tertij quod obuenit lite pendente ab vno ex litigantibus, non impedit exequut.d.449.n.7.

TESTATOR. TESTAMENTVM.

Vna pars teſtamenti aliam declarat, d.48.n.6.
Verba teſtamenti ſonantia in futurum , non obſtante pronomine poſſeſſiuo , comprehendunt acquiſita poſt teſtamentum,d.48.n.8.
Teſtator cenſetur ſe conformaſſe cum diſpoſitione iuris d.67.n.2.
Non poteſt quis decedere pro parte teſtatus,& pro parte inteſtatus,d.219.n.9.
Intentio teſtatoris probatur ex ius teſtam. d.236.n.2.
Teſtator magis cenſetur diligere deſcendentem in portione aſcendentis,quàm in portione tranſuerſalis,d.375.n.5.

TESTIS.

Teſtis vnicus facto proprio , accedentibus adminiculis,probat concludenter , d.19.n.2.d.95.n.1.d.473.n.1.& ſeqq.
Teſtis fideiuſſor.Vid.Fideiuſſor.
Teſtis notarius.Vid.Notarius.
Teſtes nulliter examinati faciunt adminiculum,d.31.n.9.d.173.n.4.
Teſtes reddere debent cauſam ſcientiæ, d.35.n.3.dec.259.n.5.etiam non interrogati,d.161.n.3.dec.259.n.5
Teſtis deponens de facto proprio , probat pluſquàm ſemiplenè,d.48.n.2.
Teſtes in dubio præſumuntur conteſtes, non autem ſingulares,d.48.n.18.
Teſtes ſingulares non probant,faciunt tamen magnum adminiculum, d.48.n.9.& 20.d.68.n.15.
Teſtis propter leuem inimicitiam non debet à teſtimonio repelli,48.n.20.
Teſtes ſingulares deponentes de diuerſa tractatione,& reputatione in filium,vel fratrem, probant fraternitatem,& filiationem,d.64.n.4.
Teſtes in primo iudicio nulliter examinati , ſi deinde examinetur cum partis interrogatorijs probant, dec.66.n.3.
Magis creditur teſtibus deponentibus de bona fama, quàm de mala,etiamſi numero excedant, d. 68.n.11.& 17.d.215.n.5.
Teſtis non probat,hoc eſſe,quòd ab hoc contingit abeſſe, d.68.n.19.
Teſtis de auditu non probat,d.69.n.10.
Teſtis deponens de perceptione fructuum,& poſſeſſione alicuius,non probat eius dominium,d.69.n.11
Teſtes in iuſtificando valore debent deponere per non exceſſum,d.82.n.2.
Teſtes in probando valore , debent percutere tempus impetrationis,d.82.n.3.
Teſtes,parte non citata,nulliter examinantur , d.82.n.4.
Teſtes de publica voce,& fama in rebus parui præiu-

dicij probant, d.87.nu.3.

Teſtis deponens, quẽ exegiſſe decimas prædij ex omnibus fructib. intelligitur de fructibus quos arrẽdatarij percipiũt, ſi prædia ſunt arrẽdata, d.99.n.2

Teſtes in ſpecie deponentes, alios declarant, d.99.n.3.

Teſtes nulliter examinati, non probant, d.119.num.1.

Teſtes examinati pro informatione Curiæ, non probãt, d.131.n.1.

Dicta teſtium obſcura per alios declarãtur & ſupplẽtur, d.132.n.2.

Teſtes de vniuerſitate admittuntur, quando agitur de intereſſe ſingulorũ, d.140.n.4.d.160.n.1. & 3.

An repellantur teſtes vniuerſitatis, quando agitur de paſcuis, vel de nemoribus, d.140.n.9.d.160.n.2

An teſtes vnius Vniuerſitatis idonei ſint quãdo agitur de ſolutione gabellarum eorum vniuerſitati, vel alteri competentium in materia confinium, & paſcuorum, d.140.n.9.

Teſtes de Vniuerſitate non admittuntur, quãdo cauſa eſt criminalis, vel ardua, vel magni honoris. Quod quando ſit relinquitur iudicis arbitrio, d.140.n.12.

Teſtes de vniuerſitate non ſunt admittendi, quãdo aliter veritas haberi poteſt, d.140.n.14.

Contrarium vid.n.15.

An teſtes de vniuerſitate, ſi admittantur, ſint integræ fidei, d.140.n.16.

Teſtium dicta ſupplentur numero teſtium, d.140.n.17. & 19. & 21.

Teſtis Sacerdos. Vid. Sacerdos.

An ſit magis credendum teſtibus forenſibus quã teſtibus vniuerſitatis, d.140.n.20. & 22.d.344.n.5

Teſtes de viſu debent deponere, ſe non vidiſſe, nec fieri potuiſſe, quin ipſi vidiſſẽt, ſi res ſe aliter habuiſſet, d.156.n.3.

Teſtes de vniuerſitate, quando cauſa eſt mixta, non ſunt idonei, d.160.n.4.

Non poteſt quis eſſe actor, & teſtis, d.160.n.5.d.342.nu.5.

Teſtis in recognitione ſcripturæ. Vid. Recognitio.

Teſtes duo in omni negotio ſufficiunt, d.180.n.2.

In antiquis admittuntur teſtes de auditu, d.180.n.3. d.235.n.13.

Subſtantia depoſitionis teſtis conſiſtit in iuramento, d.182.n.1.

Teſtis examinatus à notario, ſine mandato iudicis non probat, d.182.n.6.

Teſtis qui aſſeritur à not. enũtiatiuè, & nõ diſpoſitiuè iuratus, non probat, d.141.n.1.d.182.n.4. & 5.

Teſtes in probanda fama, quomodo debeant deponere, d.215.n.1.

Teſtis iurans extra terminum, dicitur nulliter examinatus, d.216.n.21.

Teſtis an debeat examinari cum interrogatorijs, vid. Interrogatoria.

Teſtis examinatus ſine articulis, vel de cuius iuramẽto non conſtat, niſi per aſſertionem notarij, non probat, d.262.n.3.

Teſtes plures ſimul omnes examinati non probant, d.262.n.4.

Teſtes de vniuerſitate regulariter non repelluntur, d.324.n.1. & 6.

Niſi habeant intereſſe, d.324.n.2. & 3. de quo nu. 4.

Teſtes de certa ſcientia, & credulitate, iunguntur ad faciendam plenam probationem, d.334.n.4.

Teſtes non ſunt interrogandi de ijs quæ reſpiciunt ius, d.339.n.3.

Teſtes pauciores deponentes contrariũ illius quod deponunt plures numero teſtes, non ſunt integræ fidei, d.344.n.4.

Teſtium forenſium dicta ſupplent defectus teſtiũ Vniuerſitatis in cauſa Vniuerſitatis, d.344. n.6.

Teſtis in probãda immemorabili. vid. Immemorabilis.

Teſtis proxeneta. vid. proxeneta.

Teſtis de credulitate non probat, d.388.n.8.

Teſtis cuius ratio reſtringit ſuam depoſitionem non probat, d.388.n.8.

Teſtis non reddens cauſam ſcientiæ, etiam non interrogatus, in eis quæ pẽdet à iudicio intellectus nõ probat, d.388.n.7.

Vnicus teſtis regulariter non probat, d.396.n.1.

Vnicus concurrentibus adminic. probat læſionẽ, d.462.

Teſtes examinati ſine citatione ad videndum iurare, ſunt nulliter examinati, d.466.n.5.

In re parui præiudicij ſufficiunt teſtes de publica voce, & fama, d.475.n.11.

In concurſu magis creditur teſtibus habentibus præſũptionem pro ſe, quàm non habentibus, d.484.n.5

TITVLVS.

In beneficialibus admittitur multiplicatio titulorum, d.47.n.20.d.317.n.4.

Titulus ſuperueniens an mutet cauſam poſſeſſionis. vid. Poſſeſſio.

De titulo nõ cognoſcitur in ſummarijs ſ. poſſeſſ.156.n.3

Beneficiatus ad inſtantiã Ordinarij & patroni, quando ſumus in poſſeſſione recenti, tenetur oſtendere titulum, d.191.n.1.d.124.n.1.

Limita quando ſemel exhibuit, vel patronus per impetrationem fecit ſe partem formalem, d.191.n.2.d.224.n.2.

Quid requiratur, ad hoc vt beneficiatus non teneatur exhibere titulum, d.291.n.4.

Non eſt probanda qualitas tituli, cùm titulus non diſcutitur, d.235.n.7.

Titulus inualidus & putatiuus ſufficit ad præſcriptionem, d.235.n.8.

Titulus putatiuus ſufficiens ad præſcribendum, debet eſſe iuſto errore cauſatus, d.295.n.4.7. & 11.

Titulus datus à Pontifice ſchiſmatico eſt inualidus, d.295.n.1.

Titulus coloratus ad effectum reſtitutionis, in ſpolio dicitur adeſſe, quando fuit datus ab habente poteſtatem, d.295.n.5. & 10.

Pluralitas titulorum præſumitur contra actorem, dec.317.n.5.

Sententia antiqua inſeruit pro titulo, d.344.n.7

Titulus coloratus ex diuturna poſſeſſione probatur, d.361.n.2.

Sententia inſeruit pro titulo, d.474.n.1.

Titulus ad beneficium decennio præſumitur, triennium verò requiritur ad illum tuendum, d.475. nu.4

TRANSACTIO.

Ad validitatem tranſactionis ſufficit timor litis, dec.120.n.4.d.194.n.4.d.436.n.5.

Non adimplens tranſact. illa vti non poteſt. d.204.n.1

Tranſactio aliàs nulla, ſuſtinetur in vim pacti ſtante iuramento, quod tamen non obligat ſucceſſores, d.234.n.6.

Tran-

INDEX TERTIVS.

Tranſactionis nemine omnis conuẽtio comprehenditur, d.236.n.4.

Exceptio tranſactionis eſt exceptio litis finita, d.268. n.1.

Læſio vltra dimidium requiritur, ad hoc vt quis poſſit impugnare tranſactionem, d.268.n. 8.

Impugnans trãſactionẽ à ſede Apoſtolica confirmatam, probare debet læſionem reſpectu rei & reſpectu dubij litis euentus, d.273.

In tranſactione ſuper re Eccleſiaſtica requiritur beneplacitum Apoſtolicum, etiam ſi res ſit penes aduerſarium, ſi agatur, vt res apud illum remaneat, d.301.n.1.d.362.n.3.

Dicens tranſactionem nullam, non tenetur accepta reſtituere, ſecus illam impugnet, d. 301.n.9.

Tranſactio fieri poteſt pro lite præſente, & pro futura, d.337.n.8.

Tranſactio ſuper decimis non confirmata auctoritate Apoſtolica, non egreditur ſuum authorẽ, d.340. n 1.

Vid. Decima.

Tranſactio propter dubium litis in euentum ſuſtinetur. d.374.n.1

Requiſita ad validitatem tranſactionis. vid. remiſſiuè, d.379.n.1

Enormis læſio vitiat tranſactionem, d.379.n.2.

Veniens contra tranſactionem docere debet de læſione, d.396.n.3.

Tranſactio facta poſt rem iudicatam eſt nulla, d.396. n.2.d.491.n.1.

Declara, niſi res iudicata poſſit aliqua diſputatione celari, vel in dubium reuocari, vel ex aliquo capite dici nulla, d.396.n.4.d.491.n.2.

In tranſactionis confirmatione ſuper re Eccleſiaſtica non eſt facienda mentio, quòd adſit res iudicata, ſed ſufficit facere mentionem de lite, d.396.n.5.

Tranſactio operatur, vt promiſſum illius vigore ſit debitum, etiam quòd verè non ſit, d.436.n.6.

Tranſactio obſeruata ſpatio 30. annorum cùm caſus euenit, præſumitur confirmata, d.469.n.6.

TRANSMISSIO.

Legatum purum tranſmittitur per obitum legatarij ante hæredem, d.272.n.1.

Modus appoſitus legato non impedit tranſmiſſionem, d.72.n.3.

Adire qui non poteſt facto alterius, tranſmittit hæreditatem, etiam ad extraneos, d.351.n.6.

TRANSPORTATIO.

Acta præſumuntur integrè tranſportata, dec.115.numer.2.

Iura verbaliter producta, non debent tranſportari, de, 115.n.3.

Iudex nulliter procedit, actis non tranſportatis, deciſ. 115.n.1.

Sententia lata ſine tranſportatione actorum, eſt nulla, d.274.n. 1.

Tertius non tenetur acta alterius iudicij tranſportare, d.357.n 1.& 4.

Acta cauſarum auocatarum ſunt tranſportanda ab illo qui vult in cauſa procedere, d.424.n.1.

Iudex poteſt procedere cum actis tranſportatis ab vna parte, quando pars eſt monita, & negligens in producendo iura ſua, d.424.n.4.

Declara, vt hoc non procedat, quando adeſt vnus tantum proceſſus communis vtrique parti, d.424. n.4.

TRANSVMPTVM.

Vid. Sumptum.

TREBELLIANICA.

Vid. Quarta.

Olim legitima & Trebellianica pari paſſu ambulabant, d.143.n.14.

Ad effectum quòd cenſeatur prohibita Trebellianica, neceſſe eſt, quòd pia cauſa ſit immediatè ſubſtituta, vel fideicommiſſarius, mediante modo ſit purè, vel in diem certum grauatus reſtituere, ſecus ſi ſub conditione, ſi ſine filijs, d.210.n.3.

Quod declara, vt n.4.

Ad effectum, quod cenſeatur prohibita Trebellianica, nõ eſt neceſſe, quod ſit locus pius ſed ſufficit, quòd opera pietatis exerceat, d.210.n.2.

Trebellianica cenſetur prohibita ex prohibitione alienationis, etiam in parte minima, d.253.n.1.& 4

Contrarium. vid. d.253.n.3.

Etiamſi prohibitio alienationis facta ſit extra familiam, d.252.n.6.

Diſpoſitum in Falcidia habet locum in Trebellianicã, d.253.n.2.

Trebellianica non poteſt prohiberi in filijs primi gradus, d.283.n.5.

Detractio Trebellianicæ fieri debet de tempore reſtitutionis, & ſic obitus hæredis, quando fideicom. eſt conditionale, d.271.n.1.

Trebellianica non detrahitur, quando certum eſt piam cauſam eſſe ſucceſſuram de tempore obitus fideicommiſſarij, d.271.n.2.

An in filijs primi gradus, fructus imputentur in Trebellianicam, d.271.n.3.

Bona alienata pro Trebell. poſſunt reuocari, ſi Trebell. non eſt detrahenda, d.271.n.4.

Fideicommiſſarijs qui non ſunt hæredes, non competit detractio Trebell. non creditoribus loco eorum, d.300.n.1.

Alienatione bonorum expreſſò prohibita, cenſetur prohibita detractio Trebellianica, d.300.n.2

Inſtitutio in re certa, dato cohærede, non competit aliqua detractio, d.300.n.3.

TVTOR.

Tutores et curatores cenſentur dati in ſolidum, etiamſi hoc non ſit dictum, quando adminiſtrationes non ſunt diuiſæ, d.378.n.7.

Tutela expirat ſtatim atque pupillus excedit 14. annũ, d.379.n.8.

Tutrix poteſt præſentare ad iuſpatronatus, & conſtituere procuratorem ad præſentandum, dec.464. nu.9.

VACATIO.

Vacatio per obitum ſupponit poſſeſſionem de iure, vel de facto, d.263.n.3.

Vacatio in menſe reſeruato probatur ex confeſſione facta in precibus, d.385.n.2.

VOCATVS.

Vid. filij poſiti in conditione & Subſtitutio fideicõmiſſaria.

VALOR.

Valor beneficij probatur per teſtes de publica voce, & fama deponentes, per non exceſſum, d.87.n.1.de. 82.n.2.d.428.n.4.

Non

INDEX TERTIVS.

Non tenetur quis iuſtificare valorem beneficij quòd paratus eſt dimittere,d.87.n.6.

Teſtis iuſtificando valorẽ debet percutere tempus impetrationis,d.82.n.3.

Valor beneficij probatur ex confeſſione partis ad poſitiones,d.227.n.5.d.164.n.1.d.263.n.10.

Item ex confeſſione emanata in gratia,d.145.n.1.

Qui fatetur valorem beneficij non excedere 100. multo magis fatetur non excedere 120.d.145.& de. 164.n.2.

Semiplena probatio ſufficit,ad iuſtificandum valorem beneficij,d.170.n.9.

Locatio non probat verum annuum Valorem, d.207. n.9.

Valor beneficij probatur per teſtes de publ.voce,& fama. Et ſufficit qualis qualis probatio,d.458.n.3

VENDITIO.

Inuitus nemo cogitur vendere,d.2.n.1.

Bulla iuris congrui principaliter exprimit, vt dominus cogatur inuitus vendere,ibid.n.3.

Res aliena poteſt vendi, ſed venditio non tenet in domini praiudicium,d.208.n.10.

Vendens cum reſeruatione dominij,nec de pretio fuerit ſatisfactus,ante pretium ſolutum dominium non transfert,& emptores cenſentur ex pacto conductores,& apud dominum remanet poſſeſſio ciuilis,d.216.n.18.

Pacta illicita quæ non ſunt contra ſubſtantiam venditionis,vitiantur,& non vitiant,d.335.

An in vẽditione facta ad corpus,adiecto numero tornaturarum,ſi numerus non verificatur,id quod deficit,debeat excomputari,d.410.n.2.

Venditio dicitur facta ad menſurã,in qua adſunt verba iuxta menſuram faciendam,d.470.n.1.

Procurator conſtitutus ad dãda bona in ſolutum,ſi recipiens nolit bona retinere,ſed vendere proteſtari poteſt, quòd illud plus quo venduntur, ponatur ad creditum ſui principalis,d.470.n.2.

VERBA.

Verba,(Volo deponere pecunias in bancho talis, antequàm lis terminetur,)non probant aliquam obligationem,d.4.n.2.

Verba ſubiunctiui modi,ſiue ſint præſentis temporis,ſiue præteriti imperfecti, ſemper comprehendunt tempus futurum,d.48.n.7.

Verba teſtamenti ſonantia in futurum, non obſtante pronomine poſſeſſiuo,cõprehendunt acquiſita poſt teſtamentum,d.48.n.8.

Mens potiùs quàm verba ſunt attẽdenda,d.48.n.10.

Verbum, (conſtituit,) ex ſubiecta materia accipitur pro (ſubſtituit,)d.62.n.5.

Verborum ſignificatio debet trahi ad intellectum ſanũ, ciuilem,bonum,& vitio carentem, & vt excludatur contractus illicitus,d.70.n.6.

Verba generalia apta ſunt comprehendere omnem cauſam,d.93.n.3.

Verba ſunt intelligenda ſecundùm ſubiectam materiã, d.140.n.11.d.144.n.14.d.436.n.7.

Verba prolata ab habente poteſtatem diſponendi, important cauſam,non conditionem,d.157.n.3.

Verbum(debeat)importat neceſſitatem.d.179.num.1.

A verbis claris non eſt recedendum,d.203.n.1.

Amplum idem ſignificat,quòd palus exſiccata,d.207. nu.15.

Verba quæ ſtant conſequutiuè,non ampliãt antecedentem diſpoſitionem,d.207.n.19.

Verbum(aliqua)intelligitur ſecundùm ſubiectam materiam,d.215.n.8.

Verbum(exerceatur)eſt præciſum,& neceſſitatem inducit,d.238.n.1.

Verba curialia non ſunt obligatoria,d.239.n.7.

Verbum,Foglio,eſt genericum,d.248.n.2.

Verbum Hiſpanum (Pliegos)ſignificat faſciculũ ſcripturarum,d.248.n.3.

Verbum,Dedit,importat dominij tranſlationem, dec. 257.n.7.

Verbum,Remaneat,eſt commune,d.267.n.7.

Verbum,Deſcendentes,eſt collectiuum,d.267.num.7. Vid.deſcendentes.

Verba futuri temporis,& ſpei enunciatiua, nihil diſponunt,d.267.n.18.

Vocati per verba communia. Vid. Subſtitutio fideicõmiſſaria.

Verbum,Perſona,aptum eſt comprehendere tam maſculos,quàm fœminas,d.277.n.3.

Verba generalia,& indefinita,recipiunt interpretationem à proœmio,d.282.n.3.

Verborum generalitas reſtringitur, & declaratur ex alijs verbis,d.294.n.11.

Verba ſunt intelligenda ad literam, cùm qualificant diſpoſitionem,d.350.n.8.

Verbum,Subſtituit,eſt commune,d.419.n.4.

In dubio verba directè debent intelligi,d.419.n.5.

Verba,Non valebit,poſita in hac clauſula codicillari, (Si non valet, vel valebit iure teſtamenti, &c.) non ſunt reſtricta ad aliquod tempus, dec. 419. nu.6.

Verba(ſi ſine filijs deceſſerit,&c.)poſita in ſubſtitutione denotant tractum temporis,d.419.n.7.

Verba ambigua ſẽtentiæ debent interpretari ex libello & petitione,cui conformis eſſe debet,d.448.n.3.

Verba in dubio debent interpretari ex obſeruantia, d. 483.n.1.

VERISIMILITVDO.

Vid.Simulatio.

Veriſimilitudo multùm operatur ad mouendum iudicem,d.423.n.2.

Veriſimilitudo multùm operatur ad intelligendã mẽtem diſponentis,d.44.n.6.

VICARIVS.

Vicarius ſancti Petri,vigore facultatum, procedit in cauſa,appellatione remota,d.17.n.2.

Vicarius temporalis,ſiue ad nutum amouibilis,nomine alieno exercet curam parochiæ,d. 18.nu.4.d. 81.n.4.

Deputatio Vicarij facta cum clauſula(ad nutum tamen & beneplacitum amouibilem,) eſt temporalis,d.18.n.5.

Vicarius ad nutum amouibilis poteſt amoueri abſque cauſa,d.18.n.43.

Vicarius ad nutum amouibilis,non poteſt dare de nullitate ſententiæ lata in cauſa,in qua de intereſſe parochialis Eccleſiæ agebatur,d.81.nu.3.

VNIO.

Vnio ex atteſtatione Epiſcopi non probatur ſufficienter,d.30.n.4.

Vnio intelligitur facta ſine præiudicio tertij,dec. 157. num.9.

Epiſco-

Digitized by Google

Epiſcopus non poteſt vnire beneficia exiſtentia in alterius diœceſi.d.149.

Vnio extinctiua facit ceſſare titulum, d.328.n.7.

Atteſtatio Epiſcopi de beneficio tanquam vnito, non probat vnionem, niſi alia concurrant, d.468.n.3.

VOLUNTAS.

Voluntas facto, & verbis declaratur, deciſ.437.numer.6.

Acquieſcentia decem annorum præſumitur mutatio voluntatis, d.499.n.9.

VSURPATIO.

Quando in iurepatronatus præſumatur vſurpatio. Vid. Iuſpatronatus.

Diuturna præſtatio gabellarum, & facilis recurſus ad Principem, tollit præſumptionem vſurpationis, d.354.n.6.

USUSFRUCTUS.

Pater eſt dominus fructuum hæreditatis relictæ filijs, d.260.n.9.

Vſufructuario mortuo, vſusfructus reuertitur ad dominum, d.291.n.3.

UTILE.

Utile per inutile non vitiatur in ſummis, & ſpeciebus, d.322.n.9.

LEGES,

LEGES, AVTHORES, ET DECISIONES IN HOC LIBRO DECLARATAE.

LEx ſeruus dotalis,ff ſolut.matrim.d.49.n.10.
L.Conductores, C.locat.d.55.n.1.& 6.d.207.n.1.& 11.
L.fin.C.de iur.emphyt.d.75.n.2.& 3.
L.ſi fundum,C.de rei vendic.d.95.n.7.
L.& qui ſub imagine,C.de diſtr.pign.d.109.n.13.
L.ſed & ſocius §.ſi abſenti.ff.pro ſocio, d.116.n.5.
L.pater,§.fundum,ff.de legat. 3.d.267.n 17.
L.quiſquis,fily,C.ad leg.Iuliam maieſt.d.298.n.7.
L.ſi ante,ff de except.d.308,n.5.
L.cùm aus,ff.de condit.& demon. d.480.n.2.& 5.
Gemin.in c.vnic.§.qui verò, n.10.verſ.poſſent,de cler. non reſiden.in 6.deciſ.108.n.5.
Gloſſ.in c.1.in verb.ſuas,de Cler.non reſid.in 6.d.108. nu.5. in c.tua nobis,in verb.ſic,& dominus, de decim. d.372.n.5.
Ruin. conſ.81. vol.1.d.422.n.12.conſ.104.n.6. lib.1.d. 498.n.3.
Salyc.in l.liceo,in fin.C. locat.d.422.n.11.
Sarnen.in regul.de annal.quaeſt. 58.d.7.n.4.
Socin.inn.conſ.79.n.8.v.2.d.422.n.14.
Surd.conſ.383.n.9.vol.3.d. 422.n. 14.

DOCTORES.

Alexander in conſ.28.n.8. vol.2.d.76.n.5.
Angelus conſ, 112.n.6.d.422.n.15.
Bald.in conſ.20.lib.2.d.104.n.12.in conſ. 439. ante fin.lib.1.d.422.n.13.
Bartol.in l.1.§.hoc interdicto,n.1.verſ.pone exemplū, ff.de itin.act.priu.d.497.n.3.
Cardinal.in Clem.2.n.8.verſ.13.de vit. & hon.Cler. d.108.n.5.
Caſtren.in conſ.400.n.4.verſ.ſimiliter,lib.1.d.97.n.4
Decius conſ.200.n.5.d.97.n.4.cōſ.146.n.15.d.207. n.4.

DECISIONES.

Dec. 5.de probat.in nou. d.9.n.2.18.& 22. de procu. in no.d.364.n.2.
Dec.1165.n.6.Seraphini.d.216.n.15.
Dec.in cauſa Calaguritana iuris aſcēdēdi, 28.Iunij 1599.coram Seraphino,d.158.n.3.
Dec.6.de reſcript.Creſcentij,d.138.n.3.
Dec.321.par.1.diu.in fi.d.78.n.11.
Dec.741.par.1.diu.d.291.n.5.
Dec.77.in fi.lib.1.Putei, d.478.n.11.
Dec.in cauſa Elboren. penſionis 9. Iunij 1595. coram Cerduba,d.78.n.3.5.& 6.

AXIO.

A X I O M A T A Q V Æ
IN HIS DECISIONIBVS
C O N T I N E N T V R,
E T C E R T V M, E T C O M M O D I O R E M L O C V M
non videntur habere.

EXcluſio vnius eſt incluſio alterius, d.68 nu.8

Nemo præſumitur immemor ſalutis æternæ, d.69.nu.4.d.207.nu. 10.dec.230.numer.4.

Præcedentia declarant ſequentia, d. 81.nu. 7.84.nu.5.

Qui iure ſuo vtitur, alteri non facit iniuriam, d.92.nu.3.

Nullus præſumitur iactare ſuum, d.95.n.9.

Non eſt curandum de modo, cùm habetur effectus, d.143.nu.18.

Ex ſeparatis non fit illatio, d.157.num 10.

Quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter, d.203.n.13.d.240.n.1.d.267, n.10.

Dualitas ad rei interitum parata eſt, vnitas ad conſeruationem, d.238.nu.4.

Duæ ſpecialitates circa idem non præſumũtur, 329.nu.7.

Quilibet præſumitur viuere vſque ad 100. *annos, & non vltrà*, 345.nu.5.

Venia dignus eſt, qui nec nocuit, nec deliquit, 369.nu.6.

Contentum ſequitur naturam continentis, 393.nu.1.

Qui ſentit commodum, ſentire debet incommodum, 409.nu.2.

Inhumanum, & iniurioſum eſt, aliorum defectus detegere, 437.nu.3.

In habentibus ſymbolum, facilis eſt tranſitus, 473.nu.2.

Quilibet præſumitur eſſe ſanæ mentis, d.84. nu.4.

In toto cõprehenditur quælibet pars, in omnibus verò partibus ſimul iunctis totum continetur, d.493.nu.13.

Præceptum impoſſibile non obligat, dec.496. nu.8.

Digitized by Google

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. D.

LVDOVICI GOMES
EPISCOPI SARNEN.
DECISIONVM
LIBER PRIMVS.

EX BIBLIOTHECA IOANNIS BAPTISTÆ COCCINI Rotæ Romanæ Decani.

VT LIT. PEND.

EPITOME.

Attentare non dicitur qui habet poteſtatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, licèt antea cõmiſerit cauſam ſuper iactationibus.

DECISIO I.

ATTENTARE nõ dicitur qui babet poteſtatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, licet antè cauſam commiſerit ſuper iactationibus, moleſtationibus, & manutentionibus. Ita hodie 28. Octob. 1531. concluſit Rota corã D. Petro Vortio in cauſa Farfen. Prioratus, Pro Fratre Catherino contra fratrem Herculem, per conſ. Alex. 131. In eauſa, & lite, lib. 4. Et ita limitatur communis opinio de qua Iaſ. in l. 2. nu. 114. C. de iur. emphyt.

De Præben. & Rer. Permut.

EPITOME.

Beneficium ſine redditibus poteſt dici beneficiũ, & permutari.

DECISIO II.

BEneficium ſine redditibus poteſt dici beneficium, & permutari cum habente reditus, niſi fraus arguatur Dec. conſ. 210. Contrarium Rota 1530. de menſe Ianuarii coram Ioanne Paulo, vt dixi in recollectis, & ſuper reg. de annali.

DE PRÆB. CARDIN.

EPITOME.

Cardinales non ſunt familiares continui commenſales Papæ, & comprehenduntur in indulto conceſſo Cardinali ordinario.

DECISIO III.

CArdinales non ſunt familiares continui commenſales Papæ. Ita tenuit Rota deciſ. 8. in nou. 1531. in vna Valentina Archidiaconatus Xatiuæ coram me iuxta gloſ. in reg. 3. Cancell. Item tenuit, quòd Cardinales comprehendantur in Indulto conceſſo Cardinali ordinario, etiamſi de illis non fiat mentio. Itaque fuit concluſum quod in Indulto Leodienſis Cardinalis, qui eſt Valentinus Epiſcopus, comprehendatur beneficium vacans per obitum Cardinalis.

DE PACTIS.

EPITOME.

Correſpectiui dicuntur actus qui ſiunt eodem loco, & coram iiſdem teſtibus.

DECISIO IV.

COrreſpectiui dicuntur actus, qui fiunt eodem loco, & coram iiſdem teſtibus. Dec. in l. certi condictio, §. ſi nummos num. 13. ff. cert. pet. Felin. in cap. Paſtoralis in pen. col. de reſcrip. Et ita fuit iudicatum coram Camillo, in cauſa Gerunden. de anno 1532.

Digitized by Google

DE FID. INSTRVM.

E P I T O M E.

Declarationi Papæ ſtatur etiam in præiudicium tertij.

D E C I S I O V.

DEclarationi Papæ in præiudicium tertij ſtari debet. Dec. conſ 114. col. pen. Et declaratio poteſt fieri quandocumque, etiam poſt terminum. Cardin. in Clem. conſtit. §. 1. quæſt. 1. de elect. Gemin. cap. præſentium. § teſtes. num. 9. prope finem, de teſtib. lib. 6. Vide Iaſ. & Doct. in l. petens C. de pactis. Et ita fuit dictum in Rota in vna Tridentina Decanatus coram D. Ioanne Clerico de menſe Februarij 1534.

DE DECRETIS.

E P I T O M E.

Decretum irritans poteſt apponi ab inferiore, ſed non ligat ignorantes.

D E C I S I O VI.

DEcretum irritans poteſt ab inferiore apponi, ſed non ligabit ignorantes. Communis opinio, Dec. conſ. 112. quam tenet Rota, Petr. Gambar. in extrauag. Iulij 2. nu. 278. & 179. Licet ipſe teneat contrarium Lap. alleg. 14. Sed de decreto inferioris contrà tenet Coſmas in prag. fol. 83. col. 1. in gloſ. cenſetur, & Ioannes Brunelli in tract. legati concl. 19. in fine fol. 56. & gloſ. in verbo decretum in cap. propoſuiſti in fine, 81. diſtinct. quòd liget, dicit ſeruari Collecta in cap. Eccleſis veſtra de ſortileg. Contraria eſt magis communis. Alex. conſ. 90. vol. 7. Ita iudicauit Rota coram Clerico, in cauſa nullius de menſe Maij 1533. Hanc tenet Aeneas de Falco in tract. reſeruat. 9. quæſt. princ. vlt. partis.

DE FIDEIVSSORIBVS.

E P I T O M E.

Excuſſio non fit inter mercatores in ſolidum obligatos.

D E C I S I O VII.

EXcuſſio inter mercatores in ſolidum obligatos, an fieri debeat? Anchar. quòd ſic, conſ. 337. col. pen. in fine. Fulgoſ. conſil. 209. in fine col. penult. contrà Curt. conſ 6 col. 1. per gloſ. in §. abſolutè creditoribus, propè finem, in auth. de fideiuſſ. Quam ſequitur Bald. alibi, & Roman. in conſil. 392. col 4. quia excuſſio eſt de apicibus iuris, Alex. conſ. 114. num. 9. vol. 6. Socin. conſ. 24. col. vlt. Et contra mercatores non ſeruatur. Dec. l. lecta. ſi cert. pet. Rota coram me de anno 1531. in cauſa inter Ghiſios, pro Iacobo Petrutio de menſe Nouembris 1532. Ita tenet Barbat. c. dilecti num. 47. col. 4. & ſeq. de iudic.

DE PROCVRATORIBVS.

E P I T O M E.

Excuſator habens litteras, per quas conſtat de voluntate excuſan. non admittitur ſine mandato, etiam ad cauſam probabilem.

D E C I S I O VIII.

EXcuſator ad cauſam probabilem, putà diſcrimen viarum, non admittitur ſine mandato. Nec ſola voluntas per litteras illius qui excuſatur, ſufficit. Ita hodie Rota coram Paulo Capizucco, in cauſa Anglicana matrimonij inter Regem, & eius vxorem, in qua Imperator interuenit. Et hoc per doctrinam Bart. in l. ad crimen, de public. iudic. Rota hodie 25. Octobris 1531. Pro qua allegaui cap. cùm dilecti de dol. & contum. Nam licèt text. dicat, ſpeciale in electione, quæ requirit celeritatem, Innoc. in cap. querelam. de procur. idem dicitur in cauſa matrimonij quæ celeritatem requirit. Doct. in cap. oblatæ, in fin. de appell. Et argumentum de vno ad aliud, tanquam de ſpirituali ad carnale valet. c. 2. c. quanto. de translat. Epiſc. Felin. in c. quoniam §. porrò, vt lit. non conteſt. Nec obſtat motiuum Aduccatorum Regis, ponderando verba Bart. d. l. ad crimen. ibi, quia neſcit quid abſens velit. Ergo ſi habemus voluntatem Regis per litteras, ſatisfactum eſt: quia reſpondetur, quòd illud non dicit Bart. ſed ſumitur à contrario ſenſu verborum illius, quod non licet, quia ex dictis Doctor. capi non poteſt Alex. qui Saliect. reprehendit in l. 1. col. 10. de leg. 1. Maximè cum text. d. cap. cùm dilecti. Quæ inductio placuit Rotæ, licèt Marcellus, & Nicolaus Aragoniæ fuerint ſibi contrarij.

DE CONCESS. PRAEBEN.

E P I T O M E.

Expectatiua non capit reſeruata.

D E C I S I O IX.

EXpectatiua non capit reſeruata, Roman. conſil. 342. Card. q. de præbend. Roman. 160. in propoſito, & 442. Et eſt regula Cancellariæ, & Rotæ in Zamoren. Archidiaconatus coram Marcello de menſe Ianuarij 1532.

DE PRAEBEN. DE CARDIN.

E P I T O M E.

Familiarium appellatione veniunt Cardinales, non tamen continuorum Commenſalium.

D E C I S I O X.

FAmiliarium appellatione veniunt Cardinales. Oldrad. conſ. 48. ius commune. Roman. conſ. 498. in caſu quæritur. Faciunt ad cauſam Valentinam de qua ſuprà nu. 3. verſa inter nepotem Hieronymi Cinthij, & Conſtantinum Caſtelli.

DE

Digitized by Google

DE CONCESS. PRAEB.

E P I T O M E.
Irregularis poteſt eſſe exequutor expectatiuæ.

D E C I S I O XI.

IRregularis poteſt prouidere expectāti tanquam exequutor 8. Nouembr. 1531. tenuit Rota in Gibennen. Parochialis coram D. Nicolao Picolomineo.

DE IVREIVRANDO.

E P I T O M E.
Iuramentum non præſumitur præſtitum, niſi probetur, etiamſi præſtari ſit ſolitum.

D E C I S I O XII.

IVramentum licet ſit ſolitum præſtari in aliquo actu tamen non præſumitur præſtitum, niſi probetur. Socin. conſ. 85. col. 2. Purpur. l. certi condictio §. ſi nummos nu. 33. ff. cert. pet. Socin. conſ. 97. in fine. Et quòd præſumatur præſtitum, Cardin. conſ. 137. col. 2. Socin. in l. Gallus §. idem credendum col. 2. de lib. & poſthum. Et iſte caſus nunc pendet coram D. Nicolao Piccolomineo in cauſa locationis ſancti Andreæ in Scotia.

DE IVREPATR. ET PRÆB.

E P I T O M E.
Iuſpatronatus præſumitur laicale, ſi laicus eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi & Eccleſia per clericum fundata, eſt de iurepatronatus laicorum, niſi appareat fundata ex bonis Eccleſiæ.

D E C I S I O XIII.

IVſpatronatus ſi laicus eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi, præſumitur laicale. Ita Rota, de menſe Nouembris 1534. in conc. Hen. capellaniæ, coram Mohedano, ne præſumatur detentator, contra l. merito, pro ſocio, cùm non poſſit habere, niſi ex fundatione & dotatione; & Aduocatus dicebat, aliàs in Caurienſi ſanctæ Catherinæ coram Contado Manlio concluſũ, quòd Capellania fundata per Religioſos beneficiatos cenſeretur de iurepatronatus laicorum, niſi probaretur, quòd bona illa eſſent acquiſita ex bonis Eccleſiaſticis. Et pro Martino Spinoſa contra Ioannem Cilianum notarium D. Pauli in Niciburgien. Canonicatus. Vide in ius Roch. verb. ius penult. quæſt. contra Felin. in cap. ex literis, de conſtit.

VT LIT PEND.

E P I T O M E.

Lis poſt ſententiam etiam quæ tranſiuit in rem iudicatam durare dicitur propter exequutoriales.

D E C I S I O XIV.

LIs dicitur etiam poſt ſententiam, propter exequutionem Bald. l. 1. de iuram. calum. & in l. ſi cauſa, Cod. de exequut. rei indicatæ, & l. litis. poſt Bart. C. de agr. & cenſ. lib. 10. & in 5. vol. alleg. fol. 24. Io faber. l. 2. C. de litig. vbi tenet, quod poſt ſententiam adhuc dicitur lis pendere. Et ita tenetur in vna Ouetenſ. coram Ioanne Clerici à Rota, de anno 1533. Sam. reg. 138. quod poſt ſententiam quæ tranſiuit in rem iudicatam, dicatur lis durare, propter exequutionem. Vid. Iacob. Narnienſem 5. vol. alleg. fol. 35. facit text. in ca. 1. & in §. fin de except. 6. in contrarium Bald. in addit. Specul. tit. de ceſſ. act. in princ.

DE IVDIC. ET EXCEPT.

E P I T O M E.
Negans non punitur, niſi in caſibus a iure expreſſis.

D E C I S I O XV.

NEgans non punitur, niſi in caſibus à iure expreſſis Dec. cap. paſtoralis num 70. de except. facit l. nemo ex his, de reg. Iur. vbi Dec. Idem notat, & reprehendit Aret. in §. ſi. Inſtit. de action. pro quo tenuit Rota vt dico in nouiſſima deciſione, & Iaſ. in l. ſin autem §. quòd autem. ff. de re iud. Et l. 1. col. pennit. C. de tranſactionibus.

DE IVD. ET DEPOSITO.

E P I T O M E.
Oblatio deponen. vnum Iulium, ſufficit ante liquidationem.

D E C I S I O XVI.

QVòd ante liquidationem fructuum ſufficiat oblatio deponendi vnum Iulium, donec liquidentur, tenet Bald. in l. 1. C. ne liceat tert. prouocare col. 2. verſ. modo quæro num. 4. Dec. in l. edita col. fin. Et ita de menſe Maij 1538. tenuit Rota in Bononia Cruciferorum coram Marcello.

DE PROBAT.

E P I T O M E.
Obitus probatur per vnum teſtem, qui publicè audiuit, & alium de publica voce, & fama, vt decernatur proceſſus per Auditorem.

D E C I S I O XVII.

OBitus bene probatur, quoad effectum decernendi proceſſum per contradictas, per vnum teſtem qui publicè audiuit, & alium de publica voce, & fama. Ita Rota in Cæſarauguſtana de Moſcarella parochialis, coram me, 27. Octobris 1531.

DE CONCESS. PRAEB. PRIV.

E P I T O M E.
Preces Imperatoris per totum Romanum Imperium non comprehendunt beneficia vacantia in Ciuitate Nouarienſi.

D E C I S I O XVIII.

PReces Imperatoris cõceſſæ per totum Romanum Imperium, non comprehendunt beneficia vacantia in ciuitate Nouariæ, licèt ſit de directo dominio Imperatoris, quia requiritur, quòd omni caſu ſubſit. Ita Rota 25. Octobris 1531. in vna Nouarienſi Canonicatus ſancti Gaudentij, coram Nicolao Aragonia. Pro qua opinione allegaui Aloyſium Tri-

ſianum 2.vol.alleg.qui id dixit in Rota iudicatum, & Antonium Caſſatellum in quadam quæſtione ſuper precibus. Quod forte ortum habuit à Ioanne Andrea referen. Specul.in c.18.bis quidem,de præben.

DE PRIVILEG.

E P I T O M E.

Scriptores Apoſtolici non præferuntur veris familiaribus, continuis, commenſalibus.

D E C I S I O XIX.

SCriptores apoſtolici non ſunt verè deſcripti, ſed virtualiter per priuilegium, & ideo non præferuntur veris familiaribus Papæ,continuis, commenſalibus,qui ſunt verè,& non per priuilegium deſcripti. Ita bis in Rota in vna Barchinonenſis, Canonicatus inter Ioannem Cordellas,& Michaelem Pigner corã D. Iacobo Simonetta,de menſe Nouẽbris 1534. Sarn. reg. 38.68.

DE RENVNCIAT.

E P I T O M E.

Conſenſus trahitur ad diem datæ ſupplicationis, niſi medio tempore facta eſſet alia reſignatio,& deſuper præſtitus conſenſus.

D E C I S I O XX.

COnſenſus præſtitus ſuper renunciatione facta retrotrahitur ad tempus datæ ſupplicationis, etiam ſi ſit præſtitus longo tempore poſt obitum conſentientis,etiamſi in medio ſit facta alia reſignatio. Ita Rota in cauſa Cardinalis Cibo per Bullam Alexandri; vt refert Caſſad.in ſuis deciſ. 1.& 2. de renunc. Hodie tamen 25.Octobris 1532. coram Camillo in cauſa Geracen. Cuſtodiæ Sanctæ Mariæ Rota limitauit, niſi antequàm conſenſus fuerit præſtitus, idem reſignans 2.loco reſignauerit, & ſic præſtiterit conſenſum;quia tũc conſenſus poſteà præſtitutus,ad primam reſignationem non retrotraheretur,quia media eſſent impedita. Nam licitum fuit reſignanti ante præſtitum conſenſum pœnitere,& 2.reſignare,& conſentire. Et maximè, quia in caſu iſto,etiam in medio erat lis. Et ita fuit iudicatum pro Andrea,contra Ioannem poſſeſſorem, qui habuit ex prima ceſſione Cardinalis SS. Quatuor,quæ per ſecundam, vt dixi, fuit reuocata. Rauellen.189.

DE PRÆSVMPT. DE DISPENS.

E P I T O M E.

Diſpenſatio ad incompatibilia præſumitur ex diuturnitate temporis.

D E C I S I O XXI.

DIſpẽſatio ad incompatibilia,ex diuturnitate temporis præſumitur. Anchar.conſ.117.119. 172. per quod ita fuit iudicatum per Marcellum Auditorẽ, de anno 1533.in Regien.Plebaniæ.

DE SOLVTIONIBVS.

E P I T O M E.

Cap. Odoardus,& cap.peruenit,non iuuat condemnatum per tres ſententias.

D E C I S I O XXII.

CAp. Odoardus,de ſolut.& cap.peruenit, de fideiuſſ. non iuuant condemnatum per tres ſententias,vt hodie Rota in Arboren. Parochialis de Lazaro coram Marco Antonio 24.Nouembris 1540. & in ſignatura iuſtitiæ in Aſten. plebaniæ Fundamenta ſcribo in fin.tract.ſignaturæ.

DE SPONSALIBVS.

E P I T O M E.

Publicatio non arguit matrimonium.

D E C I S I O XXIII.

CAp.2.de clan.deſpõſ.quod publicatio arguat matrimonium contractum,concluſum eſt in Colonien.matrimonii coram Raynaldo Petrucio 15.Nouẽbris 1538. Rota 3.in antiq.

QVI FIL. SINT LEGIT.

E P I T O M E.

Superius legitimatur per ſubſequens matrimonium,& ſine dotalibus inſtrumentis etiã in terris Imperij.

D E C I S I O XXIV.

CAp.tanta,qui fil.ſint legit.an habeat locum in terris Imperii,Ang.conſ.29.tenet, quòd non: quia legitimatus vt hic,non admittitur ad ſucceſſionem niſi in terris Papæ. Contrarium tenet Ang. Aret. in §.fin.inſtit.de nupt. & latius Guil.Bened. in repet. cap.Raynutius in verſ. & vxorem fol.65. Iaſ. conſil. 234.vol.2.& 168.col.5.vol.4.Dec.155.col.2. idẽ Iaſ. in l.ſed eſt quæſitum,col.penult. de lib. & poſthum. & l.generaliter §.cùm autem,col.final.C.de inſtit. & ſubſtit. Tamen cum Angelo dicto con.19.tenet. Curt. iun.con.136. Et iſta quæſtio pendet coram Raynaldo, in Colonien. Matrimonii de menſe Nouembris 1538. & pro Iaſ.in d. l. ſed eſt quæſitum, quæ eſt communis, tenet Nicol. Vbald.in tract.ſucceſſ.1.parte fo.13.alleg. text.in §.reliquit, in auth.quibus modis naturales efſic.ſu,& Dec.conſ...& Tiraq.poſt Rip. l. ſi vnquam, C.de reuoc.donat. Et Rota hoc iudicauit,nemine contradicente,15.Nouembris 1537. in dicta cauſa Colonien. vt ſuprà num.1.

DE IVREPATRONATVS.

E P I T O M E.

Immiſcens ſe adminiſtrationi beneficiorum, etiã inferiorũ,cadit ab omni iure per c.auaritia de elect. in 6.

D E C I S I O XXV.

CAp.auaritiæ, de elect. in 6. habet locum in præſentato adminiſtrante ante inſtitutionem Lap. alleg.

Digitized by Google

alleg. 8. Calder conſ. 8. de elect. curt. de iurepatr. ver. honorificum, quæſt. 39. Rota in Salamantina capellaniæ coram Marcello 13. Ianuar. 1535. facit gloſ. final. in c. ſciant cuncti, in eodem. Et 28. Ianuarii fuit inca-
2 dem concluſum, quod hoc cap. haberet locum in be-
neficiis inferioribus à dignitate, vt anteà etiam con-
cluſum fuerat. Hoc addito, quod licèt textus dicat de
illis, qui ſe adminiſtrationi ingerunt, & de his qui ſub
aliquo quæſito colore ſe immiſcent, tamen Rota vo-
luit, quòd haberet locum, etiamſi beneficium non
3 haberet adminiſtrationem, vt erat ea capellania, pro-
pter odium ſe immiſcentis, & fauore Eccleſiæ, attento
proœmio iſtius cap. Et tunc verbum (adminiſtratio)
capitur hic aliter, quàm capiat Domi. in cap. præſente,
de offic. ordin.

DE OFFICIO VICARII.

E P I T O M E.

Sicut nec beneficia cōferre, ita nec cū illegitimo diſpē-ſare poteſt Vicarius Epiſcopi ſine ſpeciali mādato.

D E C I S I O XXVI.

CAp. vltimo de offic. Vicar. in 6. Officialis, aut Vicarius generalis Epiſcopi beneficia conferre nō poſſit neque etiam cum inhabilibus diſpenſare, niſi ſpecialiter, vt probat Paul. conſ. 348. notan. lib. 1. Ita Rota in Cæſarauguſtana portionis coram Clerici de menſe Octobris 1532. pro Ferdinando Cauallero contra Nicol. Caſa Franca illegitimum qui ab Officiali dicebatur diſpenſatus Io. Paul. 47. Sarnen. primo M.

DE OFFICIO VICARII.

E P I T O M E.

Sufficit communis reputatiò, etiam ſine conſuetudine, in Officiali deputato, & Metropolitano in Diœceſi ſuffraganei, quando agitur inter præſentatos, & non inter Epiſcopum & Metropolitanum.

D E C I S I O XXVII.

CAp. de offic. ordin. in 6. niſi aliud Rhemenſis Eccleſia circa talium Officialium inſtitutionem de conſuetudine obtineat ſpecialiter, & ad idem ſufficeret communis reputatio, licet non eſſet conſuetudo, vt concluſit Rota 3. Martij 1542. in vna Abulen. matrimonii coram Ioanne Mohedano, præſertim non contradicente Epiſcopo, vt ibi. Iſte igitur tex. procedit, quando ageretur inter Epiſcopum & Metropolitanū. Nam Metropolitanus non poteſt Vicarium conſtituere illo contradicente, niſi adeſſet conſuetudo 40. annorum, ſecùs quando agitur inter partes priuatas ſuper nu[illegible]te actus.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Reuocatio procuratoris parte aduerſa tacitè vel expreſſè conſentiente fieri poteſt litem conteſtatā.

D E C I S I O XXVIII.

CAp. 2. de procur. in 6. verb. poſteà. Vid. Paul. de Caſtr. in l. quæ omnia §. actus ff. eodem, qui limitat, niſi tacitè vel expreſſe pars aduerſa renunciauerit, aliàs non poteſt reuocari. Et ita 26. Nouembris 1535. Rota coram me in Recanaten. Canonicatus.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Duo Procuratores licèt cum libera, non intelliguntur inſolidum.

D E C I S I O. XXIX.

CAp. ſi duo de procur. in 6. limitatur tribus modis, vt per Dec. poſt Abb. cap. prudentiam col. 7. de offic. deleg. in quibus eſt, quando conſtituti ſunt cum libera, quia cenſetur in ſolidum conſtituti. Bald. in rub. C. de exercitoria, col. fin. cum quo tranſit Philippus Franc. hic, & Dec. conſ. 297. ſed contrarium tenet Aret. conſ. 66. col. fin. & Dec. d. cap. prudentiam & latius Aret. in l. eandem col. 2. ff. de duob. reis & Rota 4. Febr. in vna Vlixbonen. Nullitatis emphyteuſis corā Thoma de ianis. Vide Io. Paul. 104. deciſ.

DE RESTIT. IN INTEGR.

E P I T O M E.

Vltra quadriennium in beneficialibus non datur reſtitutio in integrum.

D E C I S I O XXX.

CAp. 1. de reſtit. in integr. in 6. Die 29. Nouembr[illegible] 1
1540. Tenuit Rota, multiplicatis votis, tribus
exceptis in beneficialibus poſt quadriennium nō
dari reſtitutionem, ne ſit fruſtratoria diſpoſitio illius
tex. vt declarat Felin. in c. 1. col. fin. in fine, de præſcript.
Et ita tenuit Rota in vna Aſtoricen. penſionis coram
M. Antonio, & concordat Caſſad. deciſ. 2. iſto titulo. 2
Ratio videtur quia hoc beneficium reſtitutionis poſt
quadriennium minori, vel Eccleſiæ datur propter e-
normiſſimam læſionem, vt dicit Iaſ. conſ 54. & ſeqq.
nu. 17. lib. 1. declarando vt per Socin. conſ. 166. col. 10.
Sed hæc læſio non poteſt prætendi in beneficialibus, In-
noc. cap. querelam, de elect. Rota deciſ. 8. de proc. in an-
tiq. Fel. cap. ſi diligenti col. 8. de for. compet. igitur non
militat ratio textus, quia hoc cap. ſeruiret nobis de ven-
to, ſi cuilibet reſtitutio concederetur, cùm tantum hoc
priuilegium minori, vel Eccleſiæ ſit conceſſum. Et in
materia beneficiali minor maior reputatur, cap. final. 3
de iudic. in 6. Nec obſtat quòd vbi agitur de peccato 4
reſtitutio poſt quadriennium debet concedi, vt Felin. in
cap. lator. de re iudic. quia illud eſt verum quando vi-
tium non eſt remiſſibile per taciturnitatem partium,
ſecùs ſi eſt remiſſibile vt exemplificat Abb. conſ. 60.
Vol. 2.

VT LIT. PEND.

E P I T O M E.

Patronus qui vnum præſentauit pendente lite non poteſt alium præſentare.

D E C I S I O XXXI.

CAp. 1. Vt lit. pend. in 6. An iſte textus habeat locum in præſentationibus; Roc. de iurepat. verb.

honorificum q. 23. Et quod ſic, tenuit Rota hodie 27. Nouembris 1535. coram Marcello, in Barchinonenſ. beneficij ſancti Chriſtophori. Vide latiſſimè Lábert. fol. 208. quòd patronus qui præſentat vnum non poteſt lite pendente alium præſentare.

DE PRÆB.

E P I T O M E.

Prouiſio Ordinarij præfertur prouiſioni Papæ eadẽ die factæ, ſi prouiſus ipſe habeat poſſeſſionem etiam poſteà captam.

D E C I S I O XXXII.

CAp. ſi à ſede de præben. in 6. de menſe Aprilis, & Maij 1541. coram Raynaldo Petrutio in vna Aquilana Archidiaconatus fuit dubitatum. Numquid collatio ordinarij præcederet collationem Papæ factam eodem die, ſi prouiſus ab ordinario per ſeptem dies poſt, aſſequutus fuit poſſeſſionem. Caſſad. deciſ. 15. de præbend. poſt Gemin. & Franc. tenet, quòd non, quia poſſeſſio debet eſſe eodem die, vel ante prouiſionem, non poſt. Idem tenet Dec. conſ. 169. col. penult. facit quod Barbat. conſ. 23. col. penult. lib. 1. & Socin. conſ. 67. lib. 3. Sed iſtis non obſtantibus, Rota 3. Maij concluſit, idem eſſe ſi poſſeſſio fuiſſet capta poſteà per aliquot dies, quia retrotrahitur, & facit, quòd collatio ordinarii ſit potior Apoſtolica, per conſ. Steph. Bertr. 87 lib. 3. Calder. de præb. conſ. 7. & alia tunc deducta. Et vide latè per Rebuff. de pacific. poſſeſſ. pag. 57. & ſeq. in gloſ. non appareat, ibi niſi probetur per teſtes de hora.

DE PRAEB. DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

Habens horam in inſtrumento, ſeu gratia, præfertur habenti eodem die ſine hora, etiam poſſidenti. Vide tamen an ſit verum.

D E C I S I O XXXIII.

IN gloſ. in verb. nec apparet, ibi, vt ſi probetur per
1 teſtes de hora. Caſſad. deciſ 20. de præbend. dicit, ſe pronunciaſſe in vna Viterbienſis Capellaniæ, de menſe Iunii 1521. quòd habens diem & horam in inſtrumento poſſeſſionis captæ vigore expectatiuæ, reſtitueretur aduerſus habentem poſſeſſionem eadem die ſine hora. Imo fortiùs voluit Rota 20. Septembris 1530. in Placen. Capellaniæ, coram me, quod Ioannes Segobia habens in acceptatione ſua diem, & horã, præferatur Gomeſio Ferdinando habenti acceptationem eiuſdem diei, & poſſeſſionem, per iſtum tex. iuncta hac gloſ. & Soc. in l. 1. ff. ſolut. matrim. col. 2. vbi vide Rip. & gloſ. reg. cancell. 15. & in regula prærogatiuarum Iulii. Contrarium tamen in duobus inſtrumentis eadem die fabricatis tenuit Rota Fulginaten. coram Marc. Antonio per dictum Dec. in cap. paſtoralis, de reſcript. & in regula in ambiguis. Ego tamen contrà per dictum Bald. in capitulum, de reſcrip. col. 1.

DE REGVLARIBVS.

Mendicantes ſunt capaces legatorum ad effectum vendendi.

D E C I S I O XXXIV.

IN cap. 1. § confirmatos de relig. domib. in 6. glo. domum, ſi legetur eis domus vt vendant, benè poterunt recipere. Ita communiter dicit ſeruari Bald. conſ. 80. lib. 1. Cardin. conſ. 66. to 2. Calder. de teſtam. conſ. 48. col. 7. Alex. conſ. 87. col. 2. vol. 1. qui dicit, cõmunem eſſe, & Dec. conſ. 559 Nicol. Vbald. de ſucceſſ. ab inteſt. q. 2. Rot. 17. Martii 1542. coram Thoma de Thanis in Abulenſi bonorum pro monialibus ordinis Prædicatorum.

DE PRÆB. DE MORA.

E P I T O M E.

Commenda ad annum a die captæ poſſeſſionis non expirat, licet commendatarius per duos annos ceperit poſſeſſionem.

D E C I S I O XXXV.

CAp. imputari de reg. iuris in 6. Declarat hoc Iaſ. 1
poſt Alex. in l. centeſimis, §. 1. col. 1. ff. de verb. oblig. Socin. in l. iure ciuil. ff. de cond. & dem. Alber. & alii in l. cùm ab eo ff. de contrah. empt. Gemin. cõſ. 78. Per quæ Rota in Salamantina beneficii de Palaicos Rubios 28. Octobris 1540. coram Marcello, quod commenda facta Epiſcopo Salamantino ad annum a die captæ poſſeſſionis non expirauerat, licèt Epiſcopus per duos annos poſſeſſionem non acceperit, quia ex quo conditio erat in faciendo volontariè. non incidebat in pœnã, niſi interpellaretur, vel moneretur, quia in actu negatiuo hoc requiritur, iux. Innoc. & alios in cap. eiiſpande de præbend. Præſertim cum alius eſſet intruſus, & quia propter negligentiam quia iure ſuo non priuatur, vt tenuit Rota in pluribus cauſis, de quibus dixi in regula de iur. quæſit. nõ tollend. quæſt. 5. in fine. Et prædicta magis declarata fuerunt per Alber. in l. etſi poſt tres ff. ſi quis caut. Sed conſidera, an in contrarium faciat conſ. Calder. de præben.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Per ceſsionem, ſeu renunciationem iuris extinguitur mandatum, & omiſſo procuratore contra renunciante procedi poteſt per contradictas.

D E C S I O XXXVI.

CLem. vlt. de procurat. procedit etiamſi ſolùm ſit 1
facta renuntiatio iuris, & non litis, † quia licèt 2
per mortem non extinguatur lis in Rota, ſed per ſententiam, † tamẽ extinguitur mandatum, etiam per re- 3
nuntiationem ſolius iuris, & contra renunciantem poteſt procedi per contradictas. Ita hodie 14. Decembris 1537. in Oxomen. Archidiaconatus coram me pro Roderico Lopez contra Alphonſum Henriquez, qui renuntiauerat iuri in fauorem tertii, & ſic Lopez

neglecto

Digitized by Google

neglecto procuratore per contradictas habnit ſententiam. Facit Rota deciſ. 376. in nou. Roman. conſ. 174. præſens eſt quæſtio. Stephan. Bertrand. conſ. 250. vol. 2. licèt Guido Pap. contra deciſ. 547. Viden. Felyn. cap. licet lib. 2. de offic. deleg.

DE SEQVESTR. POSSESS.

E P I T O M E.

Clem. 1. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fructibus habet locum in eo qui incederet in habitu Decanatus in proceſſionibus, quia per hoc violatur ſequeſtrum, ſicut per prædicationem. Non habet locum in attentatis, neque in ſequeſtro appoſito vigore ſententiæ latæ ſuper attentatis, item non habet locum in eo qui accipit fructus poſt ſequeſtrum ſeparatos ante ſequeſtrum.

D E C I S I O XXXVII.

1 CLem. 1. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. hodie 24. Nouembris 1534. in Taruſina Decanatus coram
Ioanne Mobedano, tenuit Rota, quòd pœna huius
Clem. haberet locum quando quis incederet in habi-
tu Decanatus in proceſſionibus, quia per hoc dicitur
violari ſequeſtrum, ſicuti violatur per prædicationem,
2 vt dicit Aegid. deciſ. 42. Non tamen habet locum in
attentatis, Aegid. dec. 54. Felin. in rubr. de re iud. col.
4. Caſſad. deciſ. 134. 135. 136. 143. Et hodie 8. Februa-
rij 1539. tenuit Rota, in Gerunden. beneficii de Stor-
na coram Ioan. Mobedano, quòd hic text. non habet
locum in ſequeſtro appoſito vigore ſententiæ latæ ſu-
per attentatis. Nam violans illud non incidit in pœnã
iſtius textus. Item voluerunt, quod pęna iſtius textus
3 non afficit illum, qui accepit fructus poſt ſequeſtrum,
qui erant iam collecti ſeu ſeparati ante ſequeſtrum, vt
tenet Boniſ. Vital. hic in fine princip. Et ſaltem aucto-
ritas eius Doctoris, qui fuit Auditor Rotæ excuſat
capientem, vt in ea cauſa accidit, in qua etiam fuit ca-
pta quantitas minima, videlicet vnius Ducati.

E P I T O M E.

Pœna priuationis impoſita violanti ſequeſtrum, non applicatur parti, ſed beneficium debetur primo impetranti.

D E C I S I O XXXVIII.

1 ITem pœna violationis ſequeſtri, hoc eſt priuatio be-
neficii, non cenſetur applicata collitiganti, quia
eius fauore non apponitur priuatio, ſed propter iudi-
cis contemptum, & ideo primo impetranti dabitur.
Ita hodie 10. Nouembris 1539 in Vrgellen. Archidia-
2 conatus coram Marcello pro Cardinali Grimaldo, qui
impetrauit cum clauſula, (quouis modo,) contra An-
tonium. Nam voluit Rota, illam clauſulam, (quouis
modo,) comprehendere vocationem per priuationem
iſtam, iux. alleg. Lap. 6. Vide Cardin. conſ. 45. circa
iſtam Clementinam, in eadem ibi, illi reſtituat qui fi-
3 nalem, &c. Per iſta verba fuit alias in Rota dictum,
quòd ſequeſter non poteſt præſentare pendente ſeque-
ſtro, ſed expectare finem litis; Felyn. in cap. cum Ber-
tholdus, col. fin.

DE FIDE INSTRVM.

E P I T O M E.

Verbis narratiuis Papę dicen. aliquem rebellem non creditur. Clem. 1. de probat. habeat locũ in Imperatore, ſicut in Papa. Papę fudãti ſe in facto alieno non creditur, nec facit præſumptionem, niſi reſcriberet motu proprio.

D E C I S I O XXXIX.

CLem. 1. de probat. De menſe Aprilis & Maii, vt 1
ſæpiùs diſputata, concluſit Rota in Vrbeuetana
Caſtri 1541. coram Ioanne Mobedano, quod non cre-
ditur verbis narratiuis Papæ, quòd aliquis laicus, e-
tiam ſubiectus Eccleſiæ ſit rebellis, ad effectum, vt
confiſcentur eius bona, niſi aliunde probetur per ea
quæ latè tradit Dec. conſ. 445. & 544 Iaſ. conſ. 34. lib.
1. & 86. col. 1. lib. 3. Et plures aliis quos allegauit Ant.
Gabr. non obſtante conſilio Socio. 266. col. 12. Et ita
etiam anno 1532. menſe Aprilis tenuit Rota in cauſa
Bonon. Bentiuolorum coram Paulo Capizucco, Item
14. Aprilis 1559. in Parmen. Vallium concluſit Rota, 2
iſtam Clementinam habere locum in Imperatore ſi-
cut in Papa. Et quod dictum Gemini. conſ. 96. non ſit
verum, cùm non detur diuerſitas rationis, licet Felyn.
in cap. cum a nobis de teſtibus dubitauerit. Et omnia
alia conſilia Decij, & aliorum, quæ allegabantur, lo-
quuntur in inferioribus ab Imperatore, & ideo non
obſtant, Latè Dec. conſ. 544. in gloſ. feciſſe, in fine. Cõ-
munis opinio eſt contra iſtam gloſ. Videlicet, quòd 3
Papæ fundanti ſe in facto alieno non credatur, nec fa-
ciat præſumptionem. Ita Alexand. conſ. 113. vol. 7. &
Cur. ſen. conſ. 20. col. 5. Aret. in c. cum à nobis col. 2.
de teſtib. Ripa li. 2. reſponſ. 6. col. 1. Aret. conſ. 23. col.
2. Abb. cap. dudum de priuil. Oldrad. conſ. 258. Rota
27. Maii 1541. in vna Vrbeuetana Caſtrorum coram
Ioanne Mobedano. Quòd verum eſt, niſi Papæ reſcri- 4
beret (motu proprio) per dictum Lap. hic, quem ſe-
quuntur Doctores præfati, & Curt. iun. conſ. 61. col. 5.
lib. 1. Socin. conſ. 266. col. 12.

DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

Execrabilis ſpoliatus non reſtituitur.

D E C I S I O XL.

EXtrauagans Ioannis 22. execrabilis, de præbend. An execrabilis debeat reſtitui ſpoliatus, quòd non tenet Rota in antiquis. 371. Roman. conſ. 499. Rot. deciſ. 16. in nou. Contrarium videtur ſentire additio vlt. ad deciſ. 3. de reſtit. ſpol. in nou. & Oldrad. conſil. 227. Caſſad. in regul. de annal. fol. 180. Dixi in eadem regula. Vide gloſ. hic, verbo ipſo iure Corſettus in regula quod ſpoliatus fallen. 16. & 33. Abbas in diſp. Tirius 3. dub. & in cap. in literis col. penult. de reſtitut. ſpol. Et ita fuit coram Petro Bortio. 8. Octobris 1535. in Giennen. beneficii pro Rodico Lopez contra familiarem Cardinalis Genen. concluſum, quod execrabilis, probata incompatibilitate non reſtitueretur.

DE-

Digitized by Google

DE IVD. DE FOR. COMP. DE PRIVIL.

E P I T O M E.

Geſta in partibus contra Curialem, vel ad curiam venientem, non tamen prius citatum ſunt nulla, ſine monitione vel inhibitione.

D E C I S I O XLI.

EXtrauagans Eugenii 4. de priuil. Rota in vna Gerunden. hebdomadariæ coram me de menſe Februarii 1542. tenuit, quod ſententia, & acta geſta in partibus contra Curialem ſunt nulla, etiamſi contra iudices, vel partes proſequen. nullum anteà decretum fuiſſet monitorium vel inhibitio, & eodẽ modo deciſ. 33. eiuſdem, Rota in eadem tenet, iſtam extrauagantem eodem modo tueri venientes ad Curiam, niſi illi priùs fuerint per citationem præuenti, & ex eo quia in quantum fieri poteſt extrauagans in dubio debet interpretari ſecundum ius commune, vt notat Salic. in l. 2. de noxa.

DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

D E C I S I O XLII.

REmedium cap. reintegrandæ 3. quæſt. 1. An iſtius Canonicis remedium perpetuò competat ideſt, vſque ad 30. annos, an verò ſine præfinitione temporis latè diſputat Caſſad. deciſ. 6. de reſtit. ſpoliat. & Socin. conſ. 39. col. 2. li. 3. tenet, quòd præſcribatur ſpatio 30. annorum, & in conſ. 166. col. 4. & ſeq. & 8. lib. 1. Sed quod competat poſt mille annos, & in perpetuũ, Rota in Placentin. Caſtrorum te ſæpius diſputata coram Ioanne Paulo de menſe Martii, Aprilis, & Maii 1541.

DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

Spoliatus a iudice non reſtituitur.

D E C I S I O XLIII.

CAp. præſentium 7. quæſt. 1. in gloſ. in aliam, ibi quod ſpoliatus à iudice non poſſit petere reſtitutionem circa illam gloſ. de ſpoliato à iudice Decian. in cap. referente numer. 4. de præbend. Felyn. in cap. ſi quando, in princ. de offic. deleg. dicit, ſingularem. Limita vt per Socin. in l. iuſte ff. de acquiren. poſſeſſ. Rip. in §. nihil commune l. naturaliter ff. eod. Iaſ. in l. à Diuo Pio §. 1. in venditorem ff. de re iud. Et latius in informatione cauſæ Romanæ caſalium inter Camillũ & Iulium coram Ioanne Paulo 1541. in qua, Rota iudicauit iſtam doctrinam.

DE RE IVD. DE CAVS. POSSES.

E P I T O M E.

Sententia ſuper poſſeſſorio debet ferri in ſcriptis, de æquitate tamen tolleratur, ſi ſine ſcriptis feratur.

D E C I S I O XLIV.

ABb. cap. vlt. de iudic. numer. 13. item debet ferri in ſcriptis. Quod ſententia ſuper poſſeſſorio, ſit diffinitiua; & debeat in ſcriptis proferri, tenuit 16. Febr. 1540. coram Iac. Puteo in cauſa Vlixbonen. decimarũ per iſta dicta Abbat. Et quod ſit diffinitiua tenuit Dec. dicens, eſſe communem, in cap. conſultationibus, de offic. deleg. Et Iaſ. in l. quod iuſſit, de re iud. & Franc. Aret. in tract. quæ ſit ſentẽtia. Et prouincial. fol. 34. cum aliis tunc allegatis. Hoc tamen intellexit Rota, quando cauſa poſſeſſorij eſt cauſa principalis, ſecùs ſi acceſſoria, vt quia eſt cõmiſſum petitoriũ, & licèt iſta de iure vera putauerit, tamen quia in præfata cauſa ſententia erat multum iuſtificata, tendens in fauorem Eccleſiæ, fuit dictum, quòd de æquitate poterat ſine ſolemnitate prædictæ ſcripturæ tolerari, per dictum Cyni in l. iudicii C. de iudic. vt dixi in cap. fin. §. verum n. 17. de iudic.

DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

Exceptio ſpoliationis repellit ſolùm illũ qui ſpoliauit.

D E C I S I O XLV.

ABb. cap. cum dilectus de ordin. cogn. num. 12. Exceptio ſpoliationis ſolum repellit illum qui tenetur interdicto Vnde vi. Iſta opinio videtur communis nam eam ſequitur Paul. Salicet. Alexan. Iaſ. & Corn. in l. ſi te bonis, C. de iur. de lib. & dec. Tulle 443. & Neapol. 19. Ioan. Andr. & Gemin. cap. frequens, de reſtitut. ſpoliat. in 6. Rota in Peruſina Prædii ſiue ſpolii coram Iacobo Puteo de menſe Octobris 1541 & Mil. verb. poſſeſſoriũ deductis cum aliis de quibus Hier. Caſtel.

DE PRAEBEN. DE REGRESS.

E P I T O M E.

Ex lapſu decem annorũ videtur quis habere beneficiũ pro derelicto, & amittit poſſeſſionem, non titulũ.

D E C S I O XLVI.

ABb. cap. contingat de dol. & contumac, nu. 14. ibi, videtur quis habere beneficium pro derelicto, intelligitur, quoàd poſſeſſionem, ſecus quoàd titulum, ſiue ius mihi competens, quia illud non perditur ex patiẽtia, vel negligentia mea, niſi in caſibus a iure expreſſis, vt dixit Rota in l. ſolẽt. §. fin. de offic. Proconſ. Balb. de præſcript. fol. 13. nu. 49. Et ita intelligitur Abb. in cap. cum veniſſent, de reſtit. ſpoliat. Et in cap. capitulum de reſcript. Iaſ. in l. 1. col. penult. C. de ſerui. fugit. Rota in vna Gebenoen. pro Cardinali Anconitano coram Camillo 3. Iulii 1531. & 24. Nouembris 1539. Rota tenuit in Vrbeuetana Archipresbiteratus coram Ioanne Paulo, quòd ius regreſſus per ceſſum nõ perderetur per negligentiam cardinalis Farneſii nunc Papæ, non petentis. Vid. Ioann. Paul. 56. 58.

DE-

Digitized by Google

DE PRÆBEN. DE CONSTIT.

E P I T O M E.

Canonici conferentes Canonicatum contra formam ſtatuti iurati ſunt periuri, licèt collatio teneat.

D E C I S I O XLVII.

ABb.cap.dilecto, de præben.num. 18.verſ.& ideo, dicit Ioan.Andr.Hodie 10.Decembris 1553. de voto omnium qui bis ſuper hoc votauerunt, ſententiam in Burgen. Canonicatus pro Ioanne Ruizi contra Ioannem Ognati, nam Canonici contra ſtatutum iuratum contulerunt Canonicatum Ioanni Ruiz qui non erat antiquior portionarius, quia ſecundum ſtatutum debet dari antiquiori, vt erat Ioannes Ognati.

DE SOLVT. DE VAL. DE PENS.

E P I T O M E.

Moneta debet ſolui illius valoris, cuius erat tempore quo fuit promiſſa.

D E C I S I O XLVIII.

ABb.cap.olim de cenſibus num.4.verſ.iuxta monetam quæ erat tempore contracti debiti. Iſta eſt communis opinio, vt latè probat Brun. de augm. monet. fol.25.verſ.bis ſic præmiſſis. Quid autem in penſionibus ſoluendis; dicit idem. Declarandum tamen, vt per Abb. in c.quanto, numer.14.de iur.iur. Cuius opinio in hoc eſt cõmunis ſecundum Brun.d.tract. fol.28.verſ 8. & fol.29.col.2. Et iſta quæſtio de penſionibus pendet tunc de menſe Aprilis 1540.in Segobien. penſionis coram Puteo.

DE DISPENS.

E P I T O M E.

Illegitimus diſpenſatus per Epiſcopũ poteſt obtinere portionem in Eccleſia Cathedrali.

D E C I S I O XLIX.

DEciſ.2.de fil.presbyt. in nou. alias 136. Fuit hodie 28.Martij 1546. coram Nicolao Aragonia concluſum, quòd illegitimus diſpenſatus per Epiſcopum ad beneficium, poſſit obtinere portionem in Eccleſia Cathedrali, in cauſa Ciuitaten. dimidiæ portionis.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Valent geſta per Procuratorem etiam ignorantem ſe eſſe procuratorem.

D E C I S I O L.

DEciſ.7.de procurat.in nou.alias 145.in fine. Pro iſta deciſione facit deciſ. 19.eodem tit. in antiq. Felyn.cap.ſeiſcitatus, col.fin. de reſcript. Et hodie 12. Decembris 1533.iudicauit Rota in Zamoren. coram Syluestro, duobus exceptis. Vbi quidam Titius tanquam Procurator Ioannis obtinuit commiſſionem, & citationem contra Hieronimum, & deinde ille Procurator ſe abſentauit, poſteà Hieronymus citatus comparuit, & petijt declarari litem nullam, attento, quòd ille Titius non habeat mandatum, & vere ignorauerat ſe habere, quia impetrauerat tanquam aſſertus procurator Ioannis. Comparuit quidem Titius nomine Ioannis, & produxit mandatum Titij. Concluſerunt Domini, quod ſufficiebat, & licèt Titius ignoraret ſuũ mandatum, tamen clauſula rati quæ in ea erat, ſufficiebat quoàd actum per eum factum nomine domini ad notata per Domi.in cap.is qui, de procur. in 6. Imo iſte ſtylus fuit intellectus per Rotam, quando non conſtaret de mãdato, vel in prima, vel in tertia inſtãtia, & vltra. Ita in quadam Corduben. Prioratus corã Marcello anno 1531. Sed Alexand.coſ.72.Vol.4.dicit, quod poſt concluſionem in cauſa non poteſt produci mãdatum, ſed vide eundem conſ.75. vol.5. Vide latiſſimè Curr.iun.conſ.67.per totum. Vide quæ dixi in 19.eod. in antiq.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Geſta per procuratorem valent, licèt de procura tunc non appareat, ſi tamẽ erat procurator, & probari poteſt, quem eſſe procuratorem etiam per teſtes, etiam poſt ſententiam.

D E C I S I O LI.

DEciſ.19.eod. tit.in antiq.alias 248. Sed poſteà apparuit, & ſic poſt ſententiam. Et ita hodie practicatur in Rota, vt dixi in 7.eodem in nou. Et iſta deciſio non ſolum procedit in mandato in ſcriptis, ſed etiam quando poſt ſententiam quæ tranſiuit in rem iudicatam probaretur mandatum interueniſſe, per teſtes, vt concluſit hodie 4. Febr. 1538. Rota in Mediolanen. Præpoſituræ de Vico Baldnno coram me inter Cardinalem Triuultium, & Epiſcopum Nouarien.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Mandatum generale ad lites, trahitur & intelligitur etiam de futuris.

D E C I S I O. LII.

DEciſ.32.eod.tit.in nou.aliàs 413. Mandatum generale ad mouendum omnes lites, & ſingulas cauſas, quam, & quas habet, & poſſet habere, quæ & mouere vult, & intendit contra quaſcumque perſonas, & ipſæ perſonæ contra ipſum, &c. extenditur ad futuras lites; Fuit hodie 28. Febr. 1538. concluſum per omnes in Calaguritana Archidiaconatus pro Ioãne Angliano contrà Ioannem Mahedatiom, & idem coram me fuit tentum in eadem cauſa in prima inſtantia pro fundamento iſtius deciſionis, quæ eſt communis, vt tenet Alexand. in addit. ad Bart. & ibi, Roman. in l.damni 18.§.ſi is, de damn. infect. & tenet Abb. in cap.non iniuſtè de procur.

DE

DE PROCVR. DE RENVNCIAT.

E P I T O M E.

Procurator nomine alieno agens in re in qua habet intereſſe, videtur iuri ſuo renunciare. Vide An ſit verum.

D E C I S I O LIII.

DEciſ. 34. eod. tit. in nou. aliàs 415. & ibi, &c. quibus iuribus Felyn. cap. literas col. 2. de præſcript. in cap. quamuis in fine de re iudic. in verb. procurator agit. Præpoſ. cap. iudicis, de nat. ex lib. ven. Et pro hac deciſione Dominus Manilius Rotæ Auditor tempore Leonis Decimi iudicauit in cauſa Compoſtellana de Nauazo, in eo qui tanquam Procurator comparuit, vt videatur iuri ſuo renuntiaſſe. Ita in quadam Bſuntina Prioratus coram Mercurio allegauit Ioan. Baptiſta. Tantò magis, quando comparuerat in cauſa, non tanquam Procurator. Item Videretur tunc iuri ſuo renunciaſſe ſi peteret, beneficium alteri adiudicari. Sed ſi ſe reum defendit, & ſtat in terminis defenſionis, non poteſt dici renunciare Abb. cap. ex literis, de renunc. Item, quia iſta deciſio multò magis procedit in illo qui ignorauit ceſſionem beneficii factam in ſui fauorem, ideo non poteſt dici renunciaſſe iuri quod ignorabat. Ioan. Andr. notat. in d. cap. ex literis. l. ſi mater de inoff. teſtam. C.

DE DOL. ET CONTVM.

E P I T O M E.

Quando Iudex eſt præſens in loco, non requiritur inſertio commiſſionis in citatione.

D E C I S I O LIV.

DEciſ. 15. de dol. & contumac. in nou. alias 355. in fin. Declarat tamen, hoc procedere, quando citatio fit in loco vbi eſt Iudex, ſecus ſi in loco remoto, quia tunc requiritur inſertio. Ita Rom. l. ſciendum, col. 12. nu. 49. verſ. quinta concluſio ff. de verb. oblig. Et opinionem Romani, quando Iudex eſt præſens, tenuerunt Ant. & Abb. cap. præterea, de dilat. Iaſ. in l. 2. col. 1. ff ſi quis in ius voc. non ier. & conſ. 145. col. 11. vol. 4. Et iſte caſus modo pendet coram Thoma in Colimbrien. de Penacona 15. Nouembris 154[illegible]

DE TESTIBVS.

E P I T O M E.

Iudex poteſt eſſe teſtis.

D E C I S I O LV.

DEciſ. 5. de teſtibus in nou. aliàs 89. Iudex poteſt eſſe teſtis. Ita hodie 4. Nouemb. 1541. iuxta iſtã deciſionem iudicauit Rota, in Dolen. Penſionis, corã D. Iac. Puteo Vidend. Alber. de Maleficiis in tract. de teſtibus fol. 7. vbi hoc examinat, Franc. cap. Romana col. 2. de teſtibus Mil. in verb. teſtificari poteſt, Felyn. cap. cùm dilecti de accuſ. col. 3. cap. quia nobis, col. penult. de teſtib.

DE LOCAT.

E P I T O M E.

Succeſſor recipiens penſionem à conductore anteceſſoris, pro tempore quo recipit intelligitur remanere.

D E C I S I O LVI.

DEciſ. 2. de locat. in nou. aliàs 233. ibi, pro tempore quo recepit penſionem. Iuxta iſtam deciſionẽ tenuit Rota in Romana Afflictus, ſiue Portuen. inter Cardinalem Franen. & Petrum de Maximus, de menſe Octobris 1541. coram Puteo, & de mẽſe Martij 1542. iterum ventilatum coram eodem, vt infrà 75.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Nomina capitularium non ſunt de neceſſitate ſpecificãda in mãdato ſed ſufficit dicere, PRAELATVS, ET CAPITVLVM, *& quòd ſit appoſitum ſigillum capituli.*

D E C I S I O LVII.

DEciſ. 36. de procur. in antiq. aliàs 791. Etſi non ponat Capitulũ. Iſta deciſio hodie ſeruatur in Rota, & non contrariatur alia in antiquis 132. vt Simo etiã iudicauit in Placentina decimarum 1511. Et idem tenuerunt in Elboren. fructuum, de menſe Decembris 1539. coram Petro Vortio, qui ita iudicauit.

DE CONCESS. PRAEB.

E P I T O M E.

Acceptanti beneficium incumbit probatio, ſi dicat poſteà, non cadere in ſua gratia.

D E C S I O LVIII.

DEciſ. 8. de cauſ. poſſ. aliàs 193. in antiq. Acceptanti incumbit probatio. Iſta deciſio fuit approbata per Dominos triplicatis vocatis in cauſa Placen. Parochialis de Pagho, de menſe Ianuarii & Februarii 1542. coram Puteo, reprobata deciſ. Aegid. 528. Eorum hac concurrit Gemin. conſ. 103. Sylua de benef. 3. parte quæſt. 11. Lap. alleg. 120.

DE IVDIC. DE FOR. COMPET.

E P I T O M E.

Per decretum citationis perpetuatur iuriſdictio, quoad iudicem ſecus quoad partẽ, niſi ſequatur executio.

D E C I S I O LIX.

DEciſ. Biſign. 1. de offic. de leg. verſ. nõ tamen quo ad partem iſtam deciſionem tenuit Rota in vna Vlixbonen. decimarum coram Paulo, licèt plura in contrarium allegata fuerint.

DE

DE PRÆBEN.

EPITOME.

Reſeruatio beneficiorum exceptis ſpectantibus ad collationem Epiſcopi, intelligitur de illis in quorum quaſi poſſeſſione conferendi eſt Epiſcopus.

DECISIO LX.

DE iſ. Biſign. 5. de præben. Cald. conſ. 23. Et iſta deciſio fuit ſeruata in cauſa Terracinen. Canonicatus pro Robuſt.

DE CONCESS. PRAEBEN.

EPITOME.

Impetrans tenetur probare, beneficium eſſe infra taxam ſuæ expectatiuæ.

DECISIO LXI.

DEcii. B. ſign. 6. eod. tit. In gratijs factis ſub iſta forma ſpeciali, prout hodie fit, expectatur: & iſtam deciſionem tenuerunt Domini hodie 28. Iunij 1538. in vna Calaguritana Archidiaconatus coram Marcello pro Ioanne Anguiano contra Martinum Ximenez, qui dedit de expectatiua, quem Domini voluerunt aſtringere ad probandum, Archidiaconatum prædictum cadere infra taxam expectatiuæ per iſtam deciſionem, & aliam Aegid. Et hoc idem 22. Nouembris 1540. fuit concluſum in Aſtoricen. beneficiorum coram Ioanne Paulo, & præteritis annis. Idem tenuiſſe Rotam in duabus alijs cauſis, vt annotauerat Marcellus, vt ipſe in Rota retulit, rationes ponit Felyn. cap. ad aures de reſcript.

DE RE IVDIC.

EPITOME.

Nihil refert in cuius perſona Domini, vel poſſeſſoris verba ſententiæ concipiuntur.

DECISIO LXII.

DEciſ. in nou. in addit. vlt. de procurat. in cuius perſona ſint concipienda verba ſententiæ, Canoniſtæ tenent nihil referre. Iſtam opinionem tenuit Rota de menſe Octobris 1532. in Gennen. Decimarum coram me.

De Pact. Contractibus conſtit. dot.

EPITOME.

In alienatione rei dotalis æſtimatæ immobilis requiritur ſolemnitas auth. SIVE A ME.

DECISIO LXIII.

AVth. ſine à me, Cod. ad Senat. Conſult. Velleian. verſic. & multò magis idem in dotibus, locum habet, quia iſta auth. reſpectu conſenſus geminati, & alterius ſolemnitatis requiſitæ in donatione propter nuptias, etiam habet locum in alienatione dotis æſtimatæ rerum mobilium. Ea æſtimatione quæ non facit emptionem: quod tenuit Rota 6. Octobris 1536. in Romana Domus coram Paulo Capizucco. Itaque doctrina Bart. hod. in 2. lect. & Paul. Caſtr. fuit approbata, ad ampliationem, vel limitationem l. ſi æſtimatis, ff. ſolut. matr.

DE EMPT. ET VEND. DE CONT.

EPITOME.

Læſus vltra dimidiam reſcindit venditionem contra ſingularem ſucceſſorem, qui iuſtè emit.

DECISIO LXIV.

L. 2. C. de reſcind. vend. Iſta lex eſt repetita per Socin. num. 519. An habeat locum contra ſingularem ſucceſſorem, Alex. conſ. 92. lib. 1. tenet, quòd non. Contrarium tenent plures, quos allegat Pantaleo hic in repetitione col. 26. Et ita Rota 29 Octobris 1535. coram Bortio in Romana officij ſequuta opinione Bald. hic 13. quæſt. & Salicet. Et quòd habeat locum in ſubhaſtatione tenet latè Pantaleo, in repetit. limit. 8. col. 26. Dicit communem Alexan. conſ. 117. in fine vol. 7. & in l. pretiá ad l. falcid. Ita Rota de menſe Nouembris 1535. coram Petro Bortio in Romana.

DE IVD. DE DOTIB. DE TVTEL.

EPITOME.

Retentio dotis non fit matri quæ tutelam adminiſtrauit, quouſque rationem adminiſtrationis reddat.

DECISIO LXV.

L. vnica §. taceat. C. de rei. vxor. act. Numquid ob adminiſtratam tutelam poſſit fieri retentio dotis matri, donec reddat computum adminiſtrationis? Socin. conſ. 126. & 180. tenet, quòd ſic; & reſpondet ad illum tex. Sed quidã Ant. Negus. de pignor. 1. memb. 2. partis, tenet contrarium. Hodie 27. Aprilis 1541. dubium diſcutitur in Vicentino dotis coram Ioanne Paulo, & die 26. Maij 1546. coram Fabio Accorambono in eadem concluſum eſt contra Socinum.

DE TESTAM.

EPITOME.

Teſtamentum imperfectum patris valet inter liberos, quando ſunt æqualiter inſtituti, ſed teſtamentum inualidum ratione præteritionis, non valet inter liberos.

DECISIO LXVI.

L. hac conſultiſſima, §. ex imperfecto C. de teſtam. Iſte tex. limitatur, non procedere quando patet non æqualiter teſtatur inter filios, ſed in odium vnius, & commodum alterius, ſed quando æqualiter in omnium commodum. Ita Roman. conſ. 179. col. 1. editione & 385. in 2. col. Crot. cap. Raynutius col. 29. de teſtam. Sequitur Dec. conſ. 105. col. fin. Et iſtud pũctum modò pendet coram Ioanne Paulo in Lucana de menſe Decembris 1540. Et ita fuit concluſum; nam communis eſt opinio, quòd iſte text. non procedit quando

teſta-

Digitized by Google

teſtamentum eſt inualidum ratione præteritionis, vt dicit Claud.l. inter cætera col. 1. de lib. & poſt. Iaſ.l.ſi filius qui in poteſtate, col. 6. eod. tit. Et pro opinione Dec. d. conſ. 105. tenet Ant. Rub. conſ. 6 & 7. & idem Dec. in l. 1. C. vnde liberi, & conſ. 63. Vide Tiraq. in tract. de iure primog. qui tenet hanc partem.

DE EXPENSIS.

EPITOME.

Priuilegium vni ex collitigantibus ex cauſa oneroſa conceſſum non competit alteri.

DECISIO LXVII.

L. vlt. C. de fruct. & lit. expenſ. Rot. 5. Martii 1540. in vna Conchen. Parochialis coram me tenuit, priuilegium conceſſum notariis Rotæ de litigando gratis quoad expenſas, non prodeſſe aduerſario non priuilegiato condemnato, quominus teneatur ſoluere expenſas quas ſi ipſe viciſſet, in cauſa feciſſet. Nec obſtat iſte textus, quia procedit in priuilegio gratioſo, non autem in oneroſo, vt dicit Salicet. quale eſt notariorum, & ſimilium ementium ſua officia, vel laborantium in vinea Domini. Et ita Franch. Piſguiſe obtinuit contra Ludouicum de Torres.

DE PIGNOR.

L. 2. C. de pignor. Notabiliter limitat Chaſſan. in tract. glor. Mund. in par. 99. conſid. 25. limit. fol. 102. Cremen. ſing. 54. Ant. Neguſ. de pignor. 1. membr. 8. partis num. 10. fo. 163. Quos ſequuta eſt Rota in Romana domus 21. Nouembris 1540. coram Petro Bortio.

DE FORM. COMPET.

EPITOME.

Vbi quis exercuit argētariā, ibi rationes edere debet.

DECISIO LXVIII.

L. prætor ait. §. 15. etiam ff. eden. quòd vbi argentariam exercuit. Et ſic in vna Florentina pecuniaria coram Ioanne Paulo tenuit Rota de menſe Iunii 1538.

DE PIGNORIBVS.

EPITOME.

Pignore reddito debitum peti poteſt, nec præſumitur ſolutio.

DECISIO LXIX.

L. poſtquam V. rò, ff. de pact. debitum peti poſſe Cuman. c. onſ. 39. col. 2. Et ita tenuit Rota coram Mohedano de menſe Iunii 1537. in vna Redonen. Parochialis de Roſtonis pro Ioanne Clerici contra Ioannem Mullium.

DE CONCESS. PRAEB.

EPITOME.

Qualitas adiecta verbo intelligitur ſecundùm tempus verbi. Secundum finem gratia cōceſſa ſine præiudicio expectantium, intelligitur de illis qui eſſent tempore vacan. licèt non eſſent tempore gratiæ.

DECISIO LXX.

L. in delictis §. 1. de noxal. in ſummar. Bald. Qualitas iuncta verbo, ſignificat ſecundum verbi tempus Card. cap. perpēdimus col. 8. de ſent. excom. ponit notabilem limitationem. Et quod qualitas debeat attendi ſecundùm ictum, & tunc dicatur tempus verbi, eſt deciſ. 857. & ſeq. in antiq. per iſtum text. & alia quæ tenet Oldrad. conſ. 58. & 168. in 2. quæſt. Et Caſſad. deciſ. 3. de præben. Iuxta quas deciſiones Rota menſe Decembris 1540. in Virdunen. Canonicatus, coram Puteo, tenuit, quòd ſi Papa in ſua gratia dicat, illam concedere ſine præiudicio expectantium gratias ſuas proſequendi, quòd illa verba debent intelligi de expectatiuis, non ſolùm de extantibus tempore datæ gratiæ, ſed de conceſſis tempore poſt vacationem beneficii. Et ſic illud tempus debet conſiderari. Et hoc propter dictionem tunc poſitam in gratia. Et ita excluditur ratio l. ſi ita de aur. & arg. legat. in contrarium alleg. ad quam deciſ. 857. reſpondet. Et quòd qualitas adiecta debeat interpretari iuxta tempus verbi, Bartol. Brix. latè in repertorio, in verb. qualitas Vid. Ægid. dec. 575. & cōtrariam 1. & Dec. in nou. de proc.

DE PROCVR.

EPITOME.

Procurator ex iuſta cauſa poteſt etiam in faciendo excedere fines mandati.

DECISIO LXXI.

L. ſi hominem ff. mandati. Quòd iſta lex procedat etiam ſi procurator excellat in faciendo, Rota 20. Maii 1538. in Manticana Zuccarorum corā Petro Bortio. Pro qua facit l. in confirmando Vtilitatem ff. de confirm. tutor.

DE PACT. DE CONTR.

EPITOME.

Prouiſio caſuum fortuitorum comprehendit inſolitos.

DECISIO LXXII.

L. fiſtulas, §. vlt. ff. de contrah. empt. Quòd prouiſio caſuum fortuitorum comprehēdit inſolitos, concluſit Rota, coram Mohedano in Mediolanen. penſionis de menſe Ianuarii 1534. Vide Socin. in l. ſi ex toto, in princ. col. 2. de legat. 1.

DE

DE EXPENSIS.

E P I T O M E.

Relocatio ſolum pro tempore, quo pecunia recipitur facta intelligitur per ſucceſſorem.

DECISIO LXXIII.

L. Item quæritur §. qui impleto, ff. locat. limitat. Vt dixi in nou. deciſ. 233. num. 55. vbi eſt bona deciſio, quam tenuit Rota coram Puteo Octobris 1541. in cauſa Portuen. affictus inter Cardinalem Tranen. & Petrum de Maximis. Et hodie 17. menſis eiuſdem concluſit Rota pro Cardinali N. contra Petrum de Maximis, quòd licet Cardinalis poſt finitam locationem per promotionem Cardinalis Tranen. eius prædeceſſoris, non receperit aliquas penſiones nomine affictus, non per hoc cenſetur locaſse dictas poſseſſiones Petrus, licèt Petrus probauerit fuiſse de conſuetudine 40. annorum illas poſſeſſiones locari ſolitas ad nouennium. Nam hoc non obſtante, non videtur Cardinalis tacitè relocaſse niſi pro illo anno currenti iuxta diſpoſitionem illius text. ad quem videnda eſt deciſ. Neapol. 366. & Aegid. deciſ. num. 348. & not. iuxta illius deciſ. Neapol.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Patronus laicus excommunicatus poteſt præſẽtare, & Clericus etiam ſi non fuit declaratus, & publicatus, ſecùs ſi fuit declaratus.

DECISIO LXXIV.

L. Duo ſunt Titii ff. de teſtam. tutel. Calder. de priuil. conſ. 6. & Oldrad. conſ. 1. 2. volum. vbi loquitur de duobus mandatis, & duobus teſtamentis. Et
2 Quando duo mandata eiuſdem dantur, vnum purum, & alterum ſub conditione, quod debeat valere Vid. Aegid. deciſ. 322. Pendet cauſa coram Marcello in Montis Regalis Archipresbiteratus, de menſe Ianuarii 1539. Et 13. eiuſdem, tenuit Rota neutrum valere. Nec obſtat Bald. l. falſus C. de furt. col. 9. quia loquitur quando duo mandata differunt in ſumma, ſecùs ſi in qualitate. Ita Alex. in l. 1. §. ſi ſtipulanti, col. 1. ff. de verb. oblig. & de duobus mandatis, quòd debet valere minus præiudiciale, Bald. in l. falſus col. 9. verſ. ſuas tamen & ibi. Apoſtill. C. de furt. Iaſ. in l. 1. 2. & 3. ff. ſolut. matr. Dec. in l. in ambiguis, de reg. iur. Tamen Rota in vna Montis Regalis coram Marcello de menſe Ianuarii 1539. vt dixi, tenuit neutrũ valere. Et ita dicit, à Rota fuiſse ſuo tempore deciſum Rom. ſing. 251. vbi allegantur alia. Idem tenet Alex. in l. ſi quis anteà, & ibi Socin. 6. not. & Iaſ. de acquir. poſseſs. Et omnes ſequuntur Bald. d. l. falſus. Quod intelligitur quando mandata ſunt diuiſa in qualitate, prout in caſu propoſito, quia vnum erat ad renunciandum iuri ſimpliciter, aliud eodem die coram iiſdem teſtibus, & notario factum eidem perſonæ ad permutandum, tunc neutrum valet; ſecus in ſummis, vt ibi, & prædictam opinionem tenet Iaſ. in l. edita nu. 35. C. de edict. diu. Adr. tollen. Gemin. cap. ſi à ſede 10. col. de præbend. in 6. Et ita declarat additio ad Bald. d. l. falſus, & hoc tenet Oldrad. conſ. 1. col. 2.

QVI FIL. SINT LEGIT.

E P I T O M E.

Filius præſumitur mariti, & nõ adulteri niſi in cõtrarium plures præſumptiones concurrunt.

DECISIO LXXV.

L. Miles §. quapropter, in fine ff. de adult. ſingularis, vt latè Barbat. conſ. 58. lib. 2. & Crem. notab. 126. Et hodie 3. Iunii 1538. Rota in Placẽtina legati de Todeſchis coram me tenuit, præſumptione iſtius §. nõ procedere, quando in contrarium eſſent plures præſũptiones, vt in dicta cauſa, quos refert Aloyſius Aduocatus.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Succeſſor non tenetur probare omnia narrata in gratia anteceſſoris, vt putas, Doctoratum, vel familiaritatem.

DECISIO LXXVI.

AEgid. deciſ. 561. Probatio Doctoratus & familiaritatis narratorum in gratia Ioannis non pertinet ad P. Et ita de menſe Decemb. 1533. fuit iudicatũ coram Ioanne Clerici in Tiraſonen. Canonicatus pro Torres, & in Zamorenſis Archidiaconatus coram Camillo pro Galerano Buoninſegne. 12. Decemb. 1533. Pro quibus Iaſ. in l. 2. C. de iur. emphy. & Socin. conſ. 145. Et facit Aegid. deciſ. 112. & 641.

De Excommunicat. de Iur. Patr.

E P I T O M E.

Patronus laicus excommunicatus poteſt præſentare, & clericus etiam ſi non fuit declaratus, & publicatus, ſecùs ſi fuit declaratus.

DECISIO LXXVII.

EXcommunicatio. Patronus excommunicatus non poteſt præſentare, in antiq. dec. 161. Hoc tamen fuit declaratum in Rota in vna Zamoren. Archidiaconatus coram Ioanne Clerici, de menſe Martii 1533. procedere in clerico, ſecus in laico. Et forte ſi clericus non eſſet declaratus, & publicatus, poteſt præſentare, per extrauag. Martin. Vide Felin. c. ad proband. de re iudic. deciſ. 522. in antiq.

DE PRÆBEND.

E P I T O M E.

Gratiam SI NEVTRI, continentem priuationem faciẽdam ſufficit intimare procuratori.

DECISIO LXXVIII.

GRatia, ſi neutri debet per Auditorem reo abſenti intimari, in nou. dec. 420. licet in caſu de reſcri.

& 750. in antiquis, aliàs 20. de dol. & contumac. Quæ dicit, quòd quando committitur priuatio beneficij, debet fieri intimatio principali, & non procuratori exiſtenti in Curia. Et iſte caſus modò pendet coram me in Conuerſana Archidiaconatus, & Archipresbiteratus, de menſe Februarij 1539. in qua fuit concluſum, quòd ſufficeret Procuratori intimare gratiam (ſi neutri) continentem priuationem faciendam: ſecus, ſi eſt ſimplex gratia cum commiſſione priuationis, quia tunc procedit deciſ. 750.

De Conceſſ. Præben. De ſent. excomm.

E P I T O M E.

Irregularis acceptare & prouidere poteſt expectanti, ſicut exequutor excõmunicatus & laicus, tanquã procurator & capax prouiſionis ab exequutore.

D E C I S I O LXXIX.

IRregularis poteſt aceptare, & acceptanti prouidere. Ita hodie 8. Decembris 1533. coram Nicolao Piccolomineo in Giennen. Parochialis pro Ioanne Porno contra Gabrielem Vgnodi. Quia ratio deciſionis 128. in antiq. quæ vult, quod exequutor excommunicatus prouidere poſſit, à fortiori militat iſto caſu. Tum etiam quia collatio tali facta valeret, ad not. in cap. noſtra, de conceſſ. præbend. Ergo & alteri facta.

De Conceſſ. Præben. de Procur.

LAico procuratori clerici poteſt fieri prouiſio per exequutorem, & poteſt acceptare. Abb. in cap. accedens, de præbend. Et ita hodie 20. Iunij 1539. tenuit Rota in Palentina Sacriſtiæ coram Paulo Capizucho, & temporibus præteritis idem tenuit in alia, coram eodem, vt notauit Marcellus.

DE PRIVIL.

E P I T O M E.

Nominatus ab habente facultatem, ſi per Superiorem recipitur, licèt nominatus deſinat habere facultatem, non expirat nominatio.

D E C I S I O XXC.

HAbens facultatem nominandi loco ſui ad participationem priuilegiorum, vt Milites ſancti Petri, ſi nominant vnum, & ille nominatus expediuit gratiã expectatiuam tanquam talis, & Papa concedit, talis nominatio non expirat, etiãſi nominatus deſinat eſſe miles, vt concluſit Rota de menſe Decembris 1532. corã Ptolomeo, in Placentina. Pro quo allegabatur text. in cap. bonæ 1. & 2. de poſtulat. Præ at. vbi nominatio nihil iuris tribuit, ſicut poſtulatio, quæ re integra poteſt reuocari. Si tamen illam admittit Superior, fit irreuocabilis, d. cap. bonæ 2. quia tunc effectus dicitur conſumatus, & ceſſante cauſa non ceſſat effectus. Et pro deciſ. eſt conſ. Franc. Xip. 2. li. 2. reſponſ.

DE DILAT. DE REMISS.

E P I T O M E.

Obligantiſe de ſtando vnica ſententiæ noua dilatio pro remiſſoria datur licèt in primo termino fuerit negligens.

D E C I S I O XXCI.

REmiſſio ad partes non conceditur cuiuſlibet partiũ niſi ſemel, deciſ. 520. & 830. in Antiq. Ægid. 36. Tamen quando quis obligatur ſtare vnicæ ſententiæ, ſolet iterum vel pluries ex iuſtis cauſis dari, vt in Caſanien. coram Marcello, & in Placen. coram Simonetta. Vid. in nouis 215. & 218. Item quando eſt ſitipicio calumniæ remiſſoria nõ datur, Innoc. in c. poſt erectionem, de conceſſ. præb. Ægid. dec. 427. qui dicit idem in eo qui fuit in notabili negligentia exequendi remiſſoriam infrà tempus; nam alia dilatio danda non eſt, vt latè idem Ægid. conſ. 36. In contrarium facit 20. de teſtib. in nou. Sed hodie 6. Octob. 1536. fuit limitata deciſio, & con. Aegid. Niſi petens dilationem ad exequẽdam remiſſoriam omiſſam per negligẽtiam, ſe obligaret ſtare vnicæ ſententiæ. Ita concluſerunt in vna Virdunen. Canonicatus coram Aragonia.

D E C I S I O XXCII.

SEntentia lata ab obſeruat. iudicij etiam per ineptitudinem libelli, eſt interloquutoria habens vim diffinitiuæ. Et iden ab ea appellari poteſt verbo ſicut in diffinitiua, c. cordi. de appell. in 6. & clem. appellanti tali caſu non habet locum. Ita per omnes concluſum eſt, excepto Nicolao Picolomino in Gebennen. Prati, corã me 29. Febr. 1532. Et quod haberet vim diffinitiuæ allegabatur deciſio 3. de dol. & cont. in antiq. Felyn. in rubr. de re iud. col. antepenult. In contrarium per Nicolaum Aragon. allegabatur quoddam Concilium, Aret. & Iaſ. in l. properandum §. & ſi quidem, de iudic. Dixi latè in addit. ad Bart. in l. Titia, de accuſat.

DE RE IVD. DE APPEL.

E P I T O M E.

Debitor ſub pæna, non tenetur facere conſignationem in loco deſtinato ſolutioni, ſi ibi non adeſt certus procurator ad recipiendum.

D E C I S I O XXCIII.

BArt. in l. ſi reus ff. de procur. in fine. Hoc dictũ Bart. limitatur, tantùm habere locum in caſibus in quibus requiritur conſignatio, vt ad impediendum vſurarum curſum, alias ſecus, vt declarat Alex. conſ. 92. num. 10. lib. 1. vbi tenet, neque iſtam conſignationem, neque oblationem eſſe neceſſariam, ſed de bene eſſe. Ita tenuit Aret. conſ. 162. incip. Verũ eſt Iaſ. in l. ad diem, de verb. oblig. circa finem, Anchar. conſ. 85. Qui omnes tenet, oblationem non eſſe neceſſariã. Et ita tenuit Rota in vna Cremonen. pẽſionis coram Chriſtophoro Panigarola Decembris 1529. & Febr. 1540. in Aſtoricen. præſtimonij coram Ioanne Paulo, Vbi ſicut in illa Cremonen. agitur de priuando ob non ſolutionem penſionis, ſeu aſſignationem non factam in loco

Digitized by Google

in loco deſtinato ſolutioni. Nam concluſit Rota, quod ſi non eſt certus procurator ad recipiendum, non tenetur debitor de neceſſitate conſignare, per præfata. Cum quibus tranſit Marcus Antonius Bauetius, de mora, in fine Iaſ. in l. a. q. 20. C. de iur. emph. Purpur. in l. vinum nu. 24. Facit deciſio in l. non hoc culpa, col. penult. C. Vnde leg. Corn. conſ. 79. col. vlt. vol. 3.

De Iudic. de Cauſ. Poſſeſ.

EPITOME.
Creditoribus habẽtibus hypothecam, ſi debitor cadat a poſſeſſione datur vtile interdictum pro illa reuocanda.

DECISIO XXCIV.

BArt. in l. ſi rem alienam, de pignor. act. nu. 9. intentatibus vtile interdictum. Iſtam opinionem dicit Iaſ. communiter teneri in §. Item Seruiana col. 17. Tenuit Rota in Romana viginti millium ducatorũ Ducis Florentiæ nomine Alexandri coram Iacobo Puteo.

DE CONFESS. DE PROCVRAT.

EPITOME.
Procurator generalis non poteſt reuocare confeſſionem ætatis factam per principalem ſub prætextu erroris, niſi probet iuſtam cauſam erroris.

DECISIO XXCV.

BArt. in l. ſi hominem ff. mandat. Rota in Legionẽ. Parochialis coram Puteo 27. Febr. 1541. tenuit, procuratorem generalem non poſſe reuocare confeſſionem in actis factam per principalem ſub prætextu erroris, niſi probet iuſtam cauſam erroris, per doctrinam Bart. hic & Bald. in l. error. in fine C. de iuris & fact. ignor.

DE TESTAMEN.

EPITOME.
Etiam ex cauſa præteritionis teſtamento nullo, clauſula codicillaris operatur.

DECISIO XXCVI.

BArt. in l. 1. ff. de iur. codicill. nu. 9. Iaco. Bald. & antiquus gloſſator tenet iſtam opinionẽ contra gloſ. in auth. Et communiter tenetur, vt probat Dec. conſ. 242. col. 2. & Guill. Bened. in cap. Raynutius verſ. in eodem teſtam. 1. num. 242. & Rota 4 Februarij 1541. iudicauit in Liniana hæreditatis corã Ioanne Paulo.

DE TESTAMENT.

EPITOME.
Clauſula Codicillaris ex conſuetudine notariorum cẽſetur appoſita, & de ea præſumitur notarius rogatus, ſi eam legerit coram teſtatore.

DECISIO XXCVII.

BArt. ibidem num. 10. in fine, magis de conſuetudine notariorum quàm quòd teſtator deliberet, quid importet. Item plures quos allegat Corn. iun. conſ. 3. col. vltim. quid dicit communem. Et vid. Ant. Gabr. in cauſa Lucinia coram Ioanne Paulo menſe Decembris 1540. in qua idem tenuit. Rota tamen contra Bart. & quòd clauſula codicillaris cenſeatur appoſita de voluntate teſtatoris. Dec. poſt Bart. & alios in l. vt liberis nu. 14 C. de collat. quod latè Alexan. conſ. 142. col. 3. & 4. vol. 2. vbi reſpondet ad contrarium, de quo ipſe col. 2. Et quòd licèt clauſula non ſit appoſita, cenſetur notarius rogatus ex conſuetudine. Alex. conſ. 53. col. 3. lib. 7. Declarat. Aret. iſta dicta Bart. & defendit, conſ. fin. col. fin. Nam coram Bart. dicitur, quòd notarius præſumitur rogatus ponere dictam clauſulam, conſueta quia dicit eſſe verum, quando eam legit coram teſtatore, tunc licèt teſtator nihil dicat, præſumitur rogatus, ſecùs ſi eam non legerit, ſed poſteà apponat. Et ita debet intelligi Bart. Facit Corn. conſ. 50. col. 3. lib. 3. vbi præſupponit claram lecturam, vt præſumatur poſita de voluntate teſtatoris. Idem Corn. conſ. 225. col. fin. lib. 3. Et Socin. conſ. 93. col. 9. num. 27. vol. 4. non ſolum requirit lecturam, ſed quod teſtator intellexerit vim clauſulæ, & quòd etiam ſi non legatur, ſtetur notario, ex conſuetudine loci. Guill. Bened. in cap. Raynutius fol. 20. de teſtam.

DE CAVS. POSSES.

EPITOME.
Quaſi poſſeſſio eligendi perditur, ſi alius eligat, & poſſidens eligere negligat.

DECISIO XXCVIII.

BArt. in l. 1. §. huius, num. 30. ff. vti poſſid. verſ. iſtud commune, perderet quaſi poſſeſſionem. Vide plura per Roch. de iurepatr. Verb. competens, nu. 42. Rota 13. Februarij 1542. in Romana viginti millium ducatorum coram Iacobo Puteo pro hæredibus Alexandri de Medicis contra Margaritam Auſtriam.

DE PROBAT.

EPITOME.
Conceſſum ex duplici cauſa finali, nõ ceſſat vna ceſſãte

DECISIO XXCIX.

BArt. in l. ſi neutri §. 1. ff. de priuil. cred. num. 1. Vbi aliquid concedit ex duplici cauſa finali. Idem in reſcriptis, & priuilegijs procedit. Caſſan. conſ. 64. col. 5. Fel. c. ex parte, col. 12. verſ. fallit. 3. de reſcript. Ita Rota in Parmen. ſeu Ferrar. Præceptoriæ coram Marcello de menſe Iunij 1541. Sylu. nupt. latè, fol. 25. col. 4.

DE SOLVTION.

EPITOME.
Debitores rebellium liberantur ſoluendo Superioribus ciuitatis.

DECISIO XC.

BArt.in l.creditor 102.ff.de ſolution.nu.2.verſ. in contrarium videtur, quòd ſint liberati. Hoc latè tenet Dec.conſ.25.& Afflict.deciſ.150.Rota de menſe Martii 1540.in Foroliuien.pecuniaria, coram Maynoldo Epiſcopo Foroliuien.contra hæredes de Strozzis

DE PRÆSCRIP.

EPITOME.

Naturalis obligatio tempore non tollitur, ſed omnis eius effectus.

DECISIO XCI.

BArt.in l.vltima §.ff.rem rat.haberi. Licet tempore non tollatur naturalis obligatio, tollitur tamen omnis eius effectus. Ita eſt communis opinio Bald.de præſcript.1.par.quæſt.6. Rota bis de menſe Februarij 1541.in Fulginaten.pecuniaria coram Petro Vortio.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

Trebellianica in filijs primi gradus hodie prohiberi poteſt.

DECISIO XCII.

TRebellianica poteſt prohiberi per teſtatorem in liberis primi gradus, Alex.conſ.29. lib.50. Rota coram Marcello de menſe Ianuarii 1532. in Romana de Bubalis, & aliàs bis idem tenuit Rota, vt notauit Simonetta.

DE VSVR.

EPITOME.

Vſurarius eſt contractus cenſus diſponens, vt ſuper qua imponitur perempta, eſſe impoſitũ ſuper alijs bonis

DECISIO XCIII.

VSurarius iudicatus fuit contractus per Staphil. in cauſa Argentina cenſus, propter clauſulã inſolitam, quod ſi periret res ſuper qua cenſus imponitur, ſuper aliis bonis ſuis cenſus eſſet impoſitus. Vid. Bald.conſ.447.& 7.art.9. Aret.conſ.8.& 9.vol.2.& l. ſi quis ſub conditione, ff.de condit.inſtit. & ibi Paul. de Caſtro.

De Probat. De Reſtit. in Integr.

EPITOME.

Reſtitutio in beneficialibus maiori 24.annis non datur.

DECISIO XCIV.

AEtas per inſtru. curæ ad effectum reſtitutionis non probatur. Salicet.in l.ſi minorem C. de reſtit.in integr. Item licèt probetur, non ſufficit in beneficialibus, niſi ſit minor 14. Lap.alleg.52.numer.10. in fine. Contrà Rota 9. Martii in Toletana Canonicatus contra Epiſcopum Placen.coram Panigarola.

DE PRAEB. DE PRIVIL.

EPITOME.

Etiam in cauſa reſtitutionis allegans priuilegiũ debet probare eius qualitatem.

DECISIO XCV.

PRædicatores qui allegant Martinianam, vt Religioſi poſſint habere domos cum ſufficienti dote, deberent in cauſa reſtitutionis probare ante omnia, quòd domos iſtas habuerunt, cum illa qualitate in eo requiſita. Nam eſt regula, quod vtens priuilegio, vt ſibi prouideatur, debet probare qualitatem in eo requiſitam. Bart.in l.1.§.quòd ait, ff.ne quid in flumin. pub. Late Felin.cap.auditis, col.penult. de præſcript. Rota pridie Natal. Domini 1529.coram Petro Bertio in Toletana domus, & bonorum.

De Reſtit. in integr. de iureiur.

EPITOME.

Enormis læſio non obſtante iuramento operatur reſtitutionem.

DECISIO XCVI.

ENormis læſio facit, vt non obſtante iuramento, de non contraueniendo, quis reſtituatur. Abb. cap. cum contingat, de iureiur. Rota de anno 1513.in Romana domus de columna.

De Reſtit. Spoliat. de iudic.

EPITOME.

Reſtitutio datur monialibus etiam excommunicatis, nõ tamen publicatis.

DECISIO XCVII.

REſtitui debent Moniales in cauſa Abulen. coram Ioanne Clerici, 19. Nouembris 1513. cùm vna nocte ſint omnes aſportatæ, & vna auulſa à Crucifixo, maximè cum habeant ſententiam. Non obſtante, quòd is iudex fuerit recuſatus, quia hoc fieri non poterat, quia Religioſus. Franc.cap.poſtremo verſ.6.quæro, de appell. Nec obſtat, quod Moniales ſint excommunicatæ, cùm non ſint confeſſæ, quia cum non ſint publicatæ, & agant de ſe redimendis ab huiuſmodi tyrannide, & vſurpatione poſſunt impetrare, & agere. Felin.c.vlt.col. de except. Dominicus cap.1.in fine de reſcript.in 6. Et ita Auditor de voto Rotæ iudicauit, quòd Moniales cõpulſæ ſunt reintegrandæ, & religioſus iudex non poteſt recuſari, vt ſuſpectus.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutũ Vrbis requirẽs ſolemnitatẽ in donatione inter vivos

viuos, vel cauſa mortis, non habet locum in patre donante filiæ.

DECISIO XCVIII.

Lib. 4. cap. 22. ſtatut. Vrbis de donat. inter viuos, vel cauſa mortis. An habet locum hoc ſtatutum, quando Pater donat filiæ pendet in Rota coram Marcello in Romana Paraſreni, & 10. Februarii 1533. tenuit quòd non, per dictum Iaſ. in l. præſens & l. tranſactionem not. C. de tranſact. Bald. in l. pactum C. de collat.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum Vrbis requirens ſolemnitatē in obligatione minorum, & mulierum non procedit in patre vel matre donante.

DECISIO XCIX.

IN nouis ſtatutis cap. 19. de pactis & donationibus, non valituris. Limitatur, non procedere hoc ſtatutum in patre, vel matre donante filio propter affectionem. Bald. in l. pactum, C. de collat. Alex. conſ. 166. col. 1. & 29. col. 3. dec. conſ. 180. Iaſ. 133 vol. 4. & in l. tranſact. Et Rota 24. Iunii 1542. coram Thoma de Thanis in Romana dotis pro Curtio, & fratribus de Matthæis. Vide quæ addidi in §. omnium col. 10. de act.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Conſanguineorum appellatione in ſtatuti Vrbis veniūt cognati.

DECISIO C.

IBi (Niſi duobus conſanguineis proximioribus,) cōcluſit Rota in vna Romana coram Capizucho menſe Maii, ac Iunii 1536. quod ſub iſto verbo comprehendūtur cognati, vel proximiores ex parte matris.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Intereſſe conſideratur in actu ſuper quo præſtandus eſt conſenſus in ſtatuto Vrbis.

DECISIO CI.

IBi, (quorum non intereſt.) Iſtud intereſſe declarat 12 Iunii 1536. in Romana coram Capizucho, de intereſſe ſuper actu, ſuper quo præſtari debeat conſenſus. Et hoc ſæpiùs Rota dixit.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum excludens ſorores dotatas à ſucceſſione fratris, intelligitur de dotatis ex bonis defūcti fratris

DECISIO CII.

CAp. 4. de ſucceſſ. ab inteſt. Vide latè Brun. de ſtatut. quòd ſtantibus maſculis argu. 8. quæſt. 16. & Rota de menſe Martii 1542. in Romana hæreditatis de Flores corā Thoma de Ianis tenet, hanc congruam dotationem debere intelligi de bonis defuncti fratris, Bart. in l. 1. C. de leg. & Brun. Sed vbi non ſunt dotatæ à defuncto, ſufficit, quod fratres qui ſuccedere volunt excludendo ſororem, ſint parati eadem dotare vt ibi dicitur.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Terminus iuris ſecundùm ſtatutum Vrbis, eſt quinque dierum, illorum, qui per idem ſtatutum dantur ad repræſentandam appellationem.

DECISIO CIII.

CAp. 48. de temp. apoſtolor. peten. 12. Octobris 1531. fuit propoſitum dubium iſtius ſtatuti per Simonet. An per ſtatutum iſtud dentur alii 5. dies appellanti pro termino iuris vltra illos quinque quos habet ad repreſentandum, iuxta formam ſtatutorum lib. 1. cap. 162. fol. 41. An verò illi quinque dies dati ad repræſentandum, dentur etiam per iſtud statutum pro termino iuris. Et fuit concluſum, quòd eſſet vnus & idem terminus. Pro qua opinione facit, quia istud statutum est declaratorium, & qui declarat nihil de nouo inducit, l. heredes, ff. de testa. Secundo, quia iſta verba (ille idem terminus,) important idemtitatem termini, non alium terminum quinque dierum, quia eſſet terminus ſimilis illi de quo in primo statuto & nullū ſimile poteſt dici idem: l. quod Nerua, ff. de poſit. Et quia est hic relatus ille qui ſe ad aliud refert.

DE PROCVRATORIBVS.

EPITOME.

Procurator ad componendum non poteſt gratuitum pactum facere.

DECISIO CIV.

FEder. conſ. 177. ſuper primo puncto, puto non poſſe gratuitum pactum facere, cùm huiuſmodi pactum ſit donatio Hoc conſilium ſequitur Iaſ. in l. contra iuris §. ſi filius ff. de pact. & tenuit Rota, in Abulen. pecuniaria de menſe Octobris coram Paulo.

DE TESTAM.

EPITOME.

Vt ſupra deciſ. 67.

DECISIO CV.

ROman. conſ. 176. fol. 129 col. 2. beneficia quæcūque quæ conſequuntur per teſtamentum paternum factum inter liberos: locum habet quando pater, ſi plures habet filios, in omnium f. uorem diſponit. Limitatio ad §. ex imperfecto, quā ſequitur Dec. cōſ. 105.

col. final. Idem Roman. conſ. 385. col. 2. ſequuta eſt Rota 17. Decembr. 1540. in vna Litiana coram Ioanne Bauio compromiſſa. Vide ſuprà 67.

DE IVREPATR.

E P I T O M E.

Procura ad præſentandum in genere, eſt valida.

D E C I S I O CVI.

ROch. de iurepatr. verb. honorificum quæſt. 5. Aduertendum eſt, circa hanc quæſtionem, quòd ſufficit, Procuratorem eſſe conſtitutum ad præſentandum in genere. Ita hodie 7. Maii 1540. tenuit Rota in vna Aſtoricen. Canonicatus coram Raynaldo Petrutio, vbi tractabatur de indulto Marchionis Aſtoricen. vigore cuius poteſt præſentare ad Canonicatum, & beneficia vacantia, ac ſi eſſet patronus ex dotatione, & fundatione, quia Marchio conſtituit Procuratores Idoneos ad præſentandum perſonas idoneas ad beneficia vacatura; & valet. Et ita ibi iudicauit Rota pro Bernardino de Quios contra Franciſcum Cumel.

DE FID. INSTR. DE PROBAT.

E P I T O M E.

Licentia ordinarij probatur per verba enunciatiua in inſtrumento Ordinum.

D E C I S I O CVII.

CArdinal. cap. Albericus, de teſtibus. Per inſtrumentum Ordinum celebratorum de conſenſu Ordinarii probatur conſenſus. Hoc tenuit Rota 23. & 27. Octobris 1542. in vna Calaguritana Prioratus corã D. Fabio, licet contrà, teneat Caſſan. conſ. 20. nume. 19. quia licentia debet præcedere actum, & in ſcriptis debet de ea conſtare, vt idem dicit in conſuet. Burgundiæ.

DE DISPENSAT.

E P I T O M E.

Diſpenſatus vt fructus percipiat, a fortiori habebit diſtributiones quotidianas.

D E C I S I O CVIII.

GEmin. in cap. ex eo, §. elapſo, de elect. in 6. Quando in diſpenſatione dicitur, quod fructus recipiat interim abſens. Ita ſequitur hic Philippus, & Ancar. di, hoc eſt in fructibus, fortius in diſtributionibus quotidianis, argum. cap. final. de reſcript. cap. cum non deceat, ſuprà eodem. Et tenet expreſſe Ant. cap. cum ex ratione, in fin. de ætat. & qualit. Ita anno præterito, & nunc de menſe Februarii 1540. tenuit Rota in Romana Canonicatus Sancti Celſi contra Ioann. Baptiſtam de Nigronis pro Capitulo corã Ioanne Paulo.

F I N I S L I B R I P R I M I.

ILLV.

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS.

D. LVDOVICI GOMES EPISCOPI SARNEN. ROTÆ ROM. DECIS.

LIBER SECVNDVS.

DE CONCESS. PRAEB.

EPITOME.

Si in gratia ſunt clauſulæ, & facultates inſolitæ, non videtur expectatiua, ſed potiùs reſeruatio, tamen fuit tentum contrarium.

DECISIO I.

FVIT dubitatum in vna Hiſpalen. Canonicatus, & Præbendæ coram Capizucho, An gratia Petri Suarez conceſſa per Leonem decimum, ad Canonicatum, & præbendam Hiſpalen. cum creatione in Canonicum, & ad quæcumque beneficia etiam reſeruata, & ſeruitoria, cum clauſula ſuſpenſiua, ſiue derogatoria quarumcumque gratiarum, & expectatiuarum, & cum clauſula (quod illa gratia perinde valeret, ac ſi,) ſub data Kal. Nouembr. Pontificatus ſui anno V. & proceſſus die 3. Iulii decreti fuiſſent, quo tempore conceſſæ fuerant expectatiuæ per Leonem; & cum clauſula, (volumus cæteris anteferri,) debeat iudicari expectatiua, An verò reſeruatiu: cùm inter iſta maxima ſit differentia propter regulas Cancellariæ. Quòd eſſet reſeruatio plura adducebantur. Primo, quia creatus in Canonicum per expectatiuam non poteſt acceptare beneficia ſimplicia ſeruitoria, ſecundùm regulam Cancellariæ eiuſdem Leonis. Secundo. Expectans non capit reſeruatas, vt eſt alia regula, & deciſ. Rotæ, Tertiò quia expectatiua de ſtylo non ſuſpendit alias expectatiuas. Quartò quia iſta gratia erat qualificata, & non ſimplex; Ergo non debet regulari ſuper regulis loquentibus ſimpliciter de expectatiuis, argum. cap. ſtatutum, de elect. in 6.

Ex aduerſo dicebatur, quod ſit expectatiua vberior, & hoc annotauit Sinonett. in tract. de reſeru. quod patet ex relatione datæ, quia Papa voluit illam videri conceſſiſſe Kal. Nouembris, & ſic tépore, quo nullæ reſeruationes conceſſæ fuerant, ſed dumtaxat expectatiuæ, & ſic initium debet attendi. Secundo ſi ex eo data gratia expectatiua eſt creatio in Canonicũ, quæ creatio ſolet fieri in gratiis expectatiuis dumtaxat, non in reſeruationibus. Tertio, quia in dicta gratia eſt clauſula (volumus anteferri,) quæ ſolet de ſtylo poni in expectatiuis dumtaxat. Quartò addebam ego vnum aliud quòd Papa appellabat dictam gratiam expectatiuam in quodam Breui. Breuiter poſt multa fuit per omnes dominos concluſum, quod dicta gratia diceretur expectatiua exuberans, prout ſimiles gratiæ pingues ſolebant concedi tempore Leonis. Nec obſtant tria prima motiua, quia in dicta gratia fuerat derogatum regulis, & ſic illa tria non obſtant. Nec illud de gratia qualificata, quia illud procedit quando qualitas mutat ſubſtantiam rei, vt in dicto cap. ſtatutum, ſecus verò quando vtraque qualitas manet, nec vna eſt alterius detractiua, ſed cumulatiua vt in caſu noſtro. Et ratio præſentis iſtius deciſionis fuit, quia licet præfata gratia partim ſaperet gratiam expectatiuam, partim reſeruationem, placuit tamen in iſto dubio controuerſo, potius iſtam gratiam expectatiuam iudicare, ex eo quia expectatiuæ ſunt de ſui natura, & ſecundùm regulas, & ſtylum, minus odioſæ & præiudiciales, quàm reſeruationes. Ergo in meliorem debet fieri interpretatio ad regulam, Odium, &c. Et ita fuit iudicatum prædicta die 25. Octobris 1539. per D. Paulum pro D. Petro contra Epiſcopum Scalen.

De Conceſſ. Præben. de Procur.

EPITOME.

Acceptare poteſt in genere, in Archiuio habens expectatiuam, licèt cum qualitatibus inſolitis.

DECISIO II.

FVit etiam in cauſa Hiſpalen. ſupradicta, facta alia dubitatio. Vtrùm D. Petrus potuerit in genere acceptare in Archiuio Romanæ Curiæ per procuratorem, & acceptatio illa valeret. Fuit deciſum, quòd ſic, cùm non reperiatur prohibitum. Nã omnia censétur conceſſa, quæ non ſunt expreſſe prohibit. l. nec non ff ex quibus cauſ. maior.

Digitized by Google

DE PACTIS.

E P I T O M E.

Promiſſo taleæ pro omnibus in vna domo exiſtentibus facta ab omnibus nominatim, intelligitur pro virili, nec alij tenẽtur pro mortuis, vel non ſoluẽdo.

DECISIO III.

EOdem menſe, & anno fuit concluſum in Romana taleæ Reuerendiſſimi D. Cardin. quòd talea triginta quinque millium ducatorum, pro qua fuit redempta domus dicti Cardinalis, cum ibi ſe recipientibus, & ad quam ſe obligauerant præfati recepti nominatim, intelligeretur pro virilibus partibus, ita quòd ſi aliqui ex nominatis mortui fuerint, vel effecti non ſoluendo, vel vt dicebatur, incogniti remanentes, non tenerentur ad ſoluendam eorum partem, ſed de parte Cardinalis, qui pro illis ſoluerat dictam ſummam triginta quinque milium ducatorum. Et remanentes nõ tenentur niſi ad illam partem dumtaxat, quam ſoluere tenerentur ſi omnes viuerent, vel eſſent ſoluendo.

DE PACT. DE FID. INSTRVM.

E P I T O M E.

Obligatio facta a muliere pro redemptione perſona, & bonorum, valet, etiam forma ſtatuti non ſeruata.

DECISIO IV.

FVit etiam dubitatum in eadem cauſa Romana taleæ, Numquid ex quo fœminæ pro redemptione perſonarum, & bonorum in dicta domo conſtitutarum ſe obligauerant ad dictam taleam ſine conſenſu conſanguineorum, & ſic non ſeruata forma ſtatuti Vrbis, An tenerentur. Fuit concluſum, quod ſic, ex eo quia in cauſa talis neceſſitatis ceſſat tale ſtatutum, ſicut videmus in Clericis, qui ad onera non tenentur, niſi in caſu neceſſitatis, & redemptionis.

DE CONSENSIS.

E P I T O M E.

Iuramentum in ſupplementum delatum fuit Cardinali pro ſumma quinque millium ducatorum, ſtãtibus duobus teſtibus ſingularibus de auditu. Credo fuiſſe factum propter grauitatem perſonæ, & veriſimilitudinem.

DECISIO V.

EX eodem facto fuit etiam contentio inter Dominos, vtrum D. Cardinali eſſet deferendum iuramentum in ſupplementum probationis ad quinque millia ducatorum, attento quòd inſtrumentum non cantabat niſi de triginta millibus, illa quinque millia fuerunt promiſſa in ſecreto illi Duci exercitus nominato Maramao; Attento quòd per duos teſtes dicebatur, audiuiſſe in domo de illa remunciatione; fuit per maiorem partem, nemine contradicente concluſum, quòd ſic. Dicebam tamen, quòd obſtabat dictum Bald in l. de quibus ff. de legib. quem allegat Lanfranc. c. quoniam contra de probat. vbi voluit, quòd iuramentum in ſupplementum non deferatur, vbi ſunt teſtes ſingulares.

De conſtit. de Concord. Nicol. Pap. Cum German.

E P I T O M E.

Dignitas maior in Collegiata, etiamſi non excedat decẽ ducatos vigore concordatorum, per ordinarium conferri non poteſt.

DECISIO VI.

COncluſum etiam fuit 25. Nouembris 1529. corã Capizucho in alia cauſa exemplari Meten. Præpoſituræ Sancti Saluatoris, quæ eſt principalis dignitas in Collegiata: Numquid de illa poſſet Ordinarius prouidere vigore concordatorum attento quòd non excedit eius valor decem ducatos? Dicebatur, quòd non, ex eo quia concordata excipiunt principales Dignitates in Collegiatis. Ergo quod indiſtinctè excipiuntur, non facta differentia valoris, Ordinarius conferre non poteſt. Ex aduersò replicatur, quòd principales Dignitates fuerunt in Concordatis Nicolai Papæ exceptæ, vt reſeruatæ. Patet, quia per regulas ſuas idem Nicolaus eaſdem dignitates priùs reſeruauerat. Contra ergo concordata quæ poſteà fecit idem Nicolaus cum natione Germanica, vt reſeruatas exceperat, ex quo per regulas apparebat, circa quas concordata ſimpliciter loquentia intelliguntur: Sed ſic eſt, quòd talis reſeruatio non ligat manus Ordinariorum, niſi dictæ dignitates tranſcendant ſummam decem ducatorum, vt patet per regulas modernorum Pontificum, ſub quibus dicta Dignitas Præpoſituræ vacauit; Quod patet quia de illa potuit Ordinarius prouidere. Sed tamen in his non obſtantibus, fuit pro prima parte concluſum, videlicèt, quod Ordinarius prouidere non poſſit iſta ratione, quia concordata ſunt quidam Contractus, quem facit Papa cum ipſa natione. Vnde eſt declinatum ab ipſa Regula, neque cum ea quid commune habet. Ergo illa exceptio poſita in Concordatis, indiſtinctè ſeruari debet, nõ habito reſpectu ad regulas. Et ſic quòd priuat Ordinarios.

DE PRIVIL.

E P I T O M E.

Alternatiua non dicitur reuocata per regulam de reuocat. priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorũ, de diſpoſitione beneficiorum.

DECISIO VII.

DE eodem menſe Nouembris 1529. dubitum etiam maximum fuit in Lunen. Sarzanen. coram Panicarola, Vtrum regula Clementis reuocatoria expectatiuarum, & conceſſionum &c. ſub illis verbis, (Et quòd priuilegia & indulta Apoſtolica de diſponendis comprehendant alternatiuam ſex menſium conceſſam Epiſcopo.) Fuit reſolutum per omnes dominos, quod non, per rationem, quia alternatiua eſt fauorabilis, vt probat Ancar. conſ. 131. incip. ad excluſionem. Et regula reuocatoria odioſa, vt dicit Calder. conſ. 12. de præben. in qua nulla expreſſa ſit mentio de alternatiua. Ego pro hoc allegaui, optime facere

Digitized by Google

re conſ. Roman. 498. 436. Præterea quia ſub illis verbis priuilegia non poſſunt comprehendi, cùm priuilegia ſint contra ius commune, cap. 2. de conceſſ. præbend. Ergo ſub illis verbis non includitur neque ſub verbo (Indulta,) quia indultum eſt conceſſio temporalis conceſſa loco, non perſonæ, vt dicit Ant. de Butr. in cap in noſtra in ſecunda oppoſit. de ſepult. Alternatiua verò eſt conceſſio perpetuò perſonæ conceſſa, vt patet ex verbis alternatiuæ. Cum igitur ſic ſe habeant, vt ſpecies appoſitæ, vnum ſub alio non comprehenditur. Et ita iſtam partem tenui conſulendo in Alternatiua Epiſcopi Algaren. cõmiſſa Romano Cardinali. SS. Quatuor, vbi pluribus fundamentis probo iſtam partem, quæ ibi videri poſſunt.

DE TESTIBVS.

E P I T O M E.

Teſtes ante publicationẽ recepti examinari nõ poſſunt poſt didicita teſtificata, & publicationem teſtium.

D E C I S I O VIII.

De eodem anno & menſe coram Panigarola in vna Romana Reſponſionis caſalis, inter Hectorem de Mutinis ex vna, & Ioannem Baptiſtam Puccinum ex altera, fuit concluſum in Rota, quod poſt publicationem atteſtationis, non poſſunt examinari teſtes, qui fuerunt recepti ante publicationem, contra dictum Mariani Socin. in repet. cap. Fraternitatis, in 6. limit. de teſtib. quæ contrarium dicit. Et rationem iſtius deciſionis ego tunc in Rota exiſtens aſſignaui, quia ſi hoc permitteretur, aperiretur via fraudibus iſto modo, nam ſemper dubitans de iure ſuo, ad maiorem cautelam, faceret ante publicationem recipere aliquos teſtes ſine examine, ad effectum, vt poſteà petens publicationem teſtium publicatorum, & videns quòd dicta teſtium publicatorum non facerent pro ipſo, facilè teſtes ſubornaret, vt ſupplerent, vel deponerent pro ipſo. Et ideo illa ratio quæ militat, quando nullus teſtis eſſet productus ante publicationem, militaret etiam ſi eſſet receptus, cum vtroque caſu timeatur ſubornatio. Eſt tamen verum, quod ſi probaretur, quòd poſt publicationem teſtium non fuerunt didicita teſtificata, quod tali caſu poteſt ſaluari dictum Mariani. In dubio tamen præſumentur didicita, cum ad illum effectum publicatio teſtium petatur.

DE DILAT.

E P I T O M E.

Dilationes ad partes non dantur procuratori, ſi dominus per edictum in partibus fuerit citatus, nec etiam quando quis eſt citatus in Curia, vel loco proximo, vt Neapoli.

D E C I S I O IX.

Dictum etiam fuit in alia coram Marcello, de eodem menſe, & anno, non debere dari procuratori generali dilationem ad certificandum dominum, quando dominus fuit citatus per edictum in partibus, conſtito de non tuto acceſſu, ex quo lex præſumit ſcientiam in domino. Vnde ſicut non daretur, ſi ipſe comparuiſſet, pariformiter, nec eius procuratori. Sicut etiam citato in Curia, vel in loco proximo, vt in Neapoli, dari non debet.

DE TESTIB. ET ATTEST.

E P I T O M E.

Habens intereſſe in cauſa poteſt pro aliis in ea eſſe teſtis, cum proteſtatione, quòd ex dicto ſuo non vult commodum conſequi.

D E C I S I O X.

In cauſa Romana talearum Cardinalis de Valle, cuius in quibuſdam deciſionibus facta fuit mentio, extitit de menſe Nouembris eodem anno concluſum coram Panigarola, quòd prætendentes habere ius in dicta cauſa quæ tractabatur, poterant eſſe teſtes in ea, ſi proteſtabantur, quod ex dicto eorũ nullũ volebant cõmodum conſequi, per dictum Bald. in l. dictantibus, C. de teſtament. quem cum pluribus concordatis ſequitur Soc. in tract. regulari. verſ. teſtes in ſua cauſa, in prima fallen. Et vltra ipſum Alex. conſil. 72. in 4. col. vol. 1. Felyn. cap. inſuper, in fine de teſtib. Et iuxta illud fuit iudicatum, & deciſum per Dominos.

DE DONAT. DE PACT. DE CONTR. ſtipul.

E P I T O M E.

Renunciatio l. ſi vnquam C. de reuoc. donat. facta in contractu doloſo in quo eſt enormiſſima læſio, non valet.

D E C I S I O XI.

Magna fuit contentio in vna Carpentoraten. Remiſſionis contractus, contra Ioannem curatorem pro Ludouico Fratre coram Petro Vuttio de mẽſe Decembris 1549. An renunciatio l. ſi vnquam C. de reuocan. donat. facta in contractu doloſo, per illum qui intendebat præsbiterari, valeret: Et quidam ex Dominis, duo numero, dicebant, quod ſic, cum illi legi renunciari poſſit, & in puncto allegatur text. cap. quicumque, cap. final. 17. quæſt. 4. Contrà tamen per alios fuit concluſum, ex eo quia principalis intentio & finalia illius renunciationis fuit, quia volebat præsbiterari, & non habere filios. Sed ſi ante presbiteratum duxit vxorem, & plures filios habuit, ceſſat cauſa finalis, de quaſi tempore renunciationis fuiſſe interrogatus, An vellet filios ſuos priuare, dixiſſet, quod non. Et propterea iſta ratio debet haberi pro expreſſa iuxta gloſ. in l. tale pactum §. fin. ff. de pact. Ergo & effectus, iuribus vulgar. Pro iſta parte facit conſ. Socin. libr. 3. Curt. ſen. conſ. 2. Non obſtat text. d. cap. quicumque, qui attento iure Poli, id eſt, æquitate, vt ibi exponitur, quam Rota ſolet obſeruare, reſtitui debeant bona. Et iuxta hoc ille textus faceret pro iſta parte. Secundò quia text. eſt Auguſtini, qui poteſtatem legis condendæ non habuit. Tertiò ſuper illo textu non poteſt fieri fundamentum, cum variè exponatur per Doctores in cap. in præſentia de probat. & text. qui variè exponitur, eius veritas ignoratur: propterea fundamentum in eo fieri non poteſt, iuxta doctr. Bart. in l. in ambiguo, de reb. dub. Vltimo & hoc eſt fundamen-

tum

Digitized by Google

tum totale huius deciſionis, quia dominus Ioannes curator, & maior induxerat Ludouicum fratrem ſuũ minorem, ſub reuerentia, & eius cura, & obedientia educatum, ad faciendum donationem duorum caſtrorum de quibus agebatur, Valentium in annis redditibus 350. ducatos vel circa, & quod illi conſtituerat expenſas pro ſe & duobus famulis, & duobus equis. Deinde quia iſtud inſtrumentum non ſufficiebat, induxit iuuenem ad faciendum ſecundum inſtrumentum, in quo dimittit vnum famulum, & equum: Et quia adhuc eius auaritiæ non putabat ſatisfactum, cùm tamen diues eſſet, & ſine liberis, induxit tamen, & tertio ad faciendum aliud inſtrumentum trãſactionis, in quo abſtulit equum, & expenſas, & illi conſtituit ducatos 50. vel 60. Ita quòd ex omnibus iſtis apparuit dolus dicti Ioannis, & enormiſſima læſio Ludouici. Vnde viſum fuit de æquitate Rotæ, quòd licèt renunciatio beneficii dictæ legis (ſi vnquam,) valeat iuxta magis communem opinionem, hoc tamen fallit, quando fieret in contractu doloſo, quia ex ratione, qua quis fuit inductus ad contrahendum, eadem præſumitur inductus ad renunciandum, iuxta doctrinam Bart. in l. fin. §. non quæſiuit, de condict. indeb.

DE CONFESS. DOT. RECEPT.

EPITOME.

Cõfeſſio dotis facta à marito, ſtatim ſequuta promiſſione ſoceri, ſpe futuræ numerationis facta præſumitur, ſecùs ſequuta promiſſione extranei.

DECISIO XII.

CORam D. Camillo de Baglionibus eodem die, & anno fuit in vna Gabennen. Dotis inter Robertum de Doria, & Hugolinam de Pandectis coniuges ex vna, & Petrum tutorem filiorum quondam Ioannis de Artibus primi eius mariti, concluſum per omnes Dominos, quòd deciſ. Bart. in l. penult. §. ſi vir. ff. ſolut. matr. non habet locum in ſocero promittente dotem confeſſatam à genero, per dictum Felyn. in c. ſi cautio col. 20. verſ. fallit. 2. de fid. inſtr. & Roman. conſ. 445. in c. dubio, quia confeſſio generi præſumitur potiùs facta, vt ſibi proſpiciat, & ſic ſpe futuræ numerationis, non promiſſionis, vt dicebat Bartol. Nam actus agentium debent iuxta eorum intentionem regulari: & intentio confitentis ſe recepiſſe dotem, præſumitur omni meliori modo, &c. l. 3. de milit. teſtam. maximè ſi conſtante matrimonio, vt in caſu noſtro fuiſſet facta, quia cùm donatio tali caſu non valeret, non poteſt præſumi, fuiſſe facta eo animo vt promiſſionem ſtatim ſequuta per ſocerum in ſolutum recipeſet, quia tali caſu eſſet ſpecies donationis: & omnis alia præſumptio potiùs eſt conſideranda, quam iſta ad l. cùm de indebito, cum ſimil. Et quia in caſu noſtro pro promiſſione ſua dedit pignus genero, Ergo non poteſt dici, illi ſolutum per ſolam promiſſionem. Nam pignus non fuiſſet neceſſarium.

DE PROBAT.

EPITOME.

Poſſeſſio per tres teſtes, vnum de viſu, alium de auditu, & alium de publica voce, & fama probatur.

DECISIO XIII.

POſſeſſio alicuius probatur per tres teſtes, per vnũ de publica voce & fama, per alium de viſu, & per alium de auditu. Et ita fuit concluſum coram Marcello in vna Reſſan. 3. Decembris eodem anno.

DE FIDEIVS.

EPITOME.

Fideiuſſor vti principalis, & in ſolidum, mortuo principali, remanet obligatus ad ea omnia pro quibus fideiuſſerat.

DECISIO XIV.

ALphonſus Villetal Abbreuiator de maiori, dederat cuidam Ioanni ad ſocietatem 200. ducatos ad emendum quoddam officium, & in euentum, quòd non emeret, in mutuum dedit ſub pactis & conuentionibus in ſimilibus ſocietatibus apponi ſolitis. Pro qua ſocietate Nicolaus Cauart Rotæ notarius fideiuſſerat, & ſe principaliter obligauit. Dubitatum fuit in Rota, nunquid mortuo Ioanne, ille notarius diceretur. Dicebatur, quòd non, cùm ſocietas fuiſſet nulla, ex quo in ea non erat appoſitus locus, ad not. cap. 1. & 2. de fid. inſtr. Ergo fideiuſſio non valebat, l. qui contra, ff. de fid. inſtr. Præterea quia fideiuſſio, ſe referebat ad ſocietatem, & ſocietas non reperiebatur: Ergo &c. Ex aduerſo replicabant alii Domini, quod dictus notarius ſe obligauerat principaliter, vt debitor, quo caſu d. l. qui contra non habet locum, cùm principalis obligatio non habeat relationem ad aliam ſed ſubſiſtat de per ſe, vt latè probat Caſtren. conſ. 53. tria ſunt, in 2. volum. col. fin. qui ſic limitat prædicta iura. Nec obſtat l. ſi quis in aliquo, quia limitatur in fideiuſſoribus, quæ ſi faciat mentionem de alia obligatione non requiritur, quod illa producatur. Iaſ. tenet, d. l. ſi quis in aliquo, col. fin. Alex. & alii in l. ſciendum, de verb. oblig. Fuit concluſum per omnes Dominos pro ſecunda iſta parte, dummodò Alphonſus prædictus probaret, numerationem pecuniæ fuiſſe factam. Et hoc duplici ratione, primò quia illa fideiuſſio erat reſtricta ad ſocietatem, & contenta in ea, & quia illa diſſoluta per mortem Ioannis, reſtabat obligatus Cauart ex cauſa mutui propter illam clauſulam, & contenta in ea: & in mutuo requiritur quòd conſtet de actuali numeratione, Ideo &c. Et hoc fuit æquum, quia dictus Cauart notarius, ex quo neque comederat, neque liberat dictas pecunias, foret acerbum, quòd in caſu numerationis condemnaretur. Nam quando numerata fuit pecunia, poteſt agere de euictione, & tali caſu magis imputandus, quòd fideiuſſerit. Et ita coram Panigarola die 3. Decemb. fuit concluſum.

DE PENS. DE POEN.

EPITOME.

Regreſſus ob non ſolutionem penſionis canonizari non poteſt, niſi principali ſit facta literarum intimatio.

DE-

DECISIO XV.

COnclu ſum fuit in vna Cremonen. penſionis coram Panigarola 10. Decembris 1529. quod quoàd incurrendam priuationem ob non ſolutionem penſionis non ſufficeret notitia vaga & incerta: Vel etiam quòd Procurator meus ſciat, etiam quod ego eius acta ratificarem; ſed requiritur principaliter, vt intimatio ſit facta principali per ea quæ tradit Felyn. in cap quoniam §. porro col. ante penult. vt lit. non conteſt. & & cap. cùm contingat, col. penult. de reſcript. Et quæ notantur in elem. cauſam, de elect. Maximè quia priuatio eſt res odioſa quæ per quamlibet cauſam, etiam inſufficientem, euitatur; iuxta ea quæ notat Bart. in l. fin. de leg. cũ pluribus alijs, quæ pro iſta parte D. Aloyſius de Aragooia ex aduerſo adduxit, quæ breuitatis cauſa non refero.

DE PENS. DE PROTEST.

E P I T O M E.

Si pẽſionarius non eſt in loco nõ requiritur aliqua proteſtatio ad hoc ne ſit moroſus, nec ob non ſolutionẽ priuationem incurrit.

DECISIO XVI.

IN eadem per eundem fuit etiamſi quæſitum, An debitor penſionis ad certum diem, reſidens in beneficio, conſtituatur in mora poſt lapſum diem ad effectum priuationis, ſi creditor qui erat diuerſi fori, non interpellauit, cùm dubium faciebat docti. Bartol. in l. item illa, ff. de conſtit. pecun. qui vult, quòd debitor quando videt, quòd inſtat, &c. venit dies ſolutionis debet proteſtari coram notario, & teſtibus, quòd ipſe eſt paratus ſoluere, ſed quòd non reperit in loco, cui ſoluat. Nam hoc excuſat adeo quod Alexand. conſil. 170. in fine Vol. 5. dicit hoc requiri de neceſſitate, & plures alii in cap. ſignificante de pignor. & alibi ſæpe. His tamen non obſtantibus, per maiorem partem fuit concluſum contrarium, videlicèt, quòd talis proteſtatio non requiritur, ſed ſit de bene eſſe, & de conſilio, & ita latiſſimè concluſit idem Alexan. conſ. 92. col. 3. in 1. vol. & Ioãnes de Anania conſ. 5. col. final. Facit quia ſi quis non ſoluit poſt lapſum diei, ſi non eſt in expectatus non eſt in peccato, nec mala fide, Hoſt. in ſum. de præſcript. Abb. in cap. fin. col. fin. eodem tit. Si nõ eſt in peccato, ergo priuari non debet l. ſancimus. C. de pœn. cap. ex parte de conſtit. cap. ac ſi clerici ext. de iudic.

DE DOL. ET CONT.

E P I T O M E.

Sufficit, notariũ dicere, quòd affixit in valuis, inſinuauit, notificauit, inſinuauit, & publicauit, etiamſi non dixit, legit.

DECISIO XVII.

PVlchra etiam fuit diſceptatio in vna Monaſterien. Theſaurariæ, & Canonicatus coram D. Camillo Decemb. 1529 An ſufficeret, quod notarius dixerit in inſtrum. appellationis extraiudicialis, quòd illud in valuis Cathedralis Monaſterien. affixerit, intimauerit, notificauerit, & publicauerit, abſq; eo quòd dixerit, (legit;) fuit concluſum, quòd ſufficeret, & ſic eſſet ſatisfactum elem. cauſam. §. quòd ſi forſan. de elect. Et secũdum hoc declaratur dec. il. de dol. & cont. in nou. quæ ponit lectionem, vel publicationem diſiunctim. Et ita etiam fuit dictum, alias fuiſſe in vna alia tentum.

DE RE IVDIC.

E P I T O M E.

Clauſula, ſi quid exequendum, operatur, ſi res eſt indicata.

DECISIO XVIII.

FVit etiam coram me in Vna Parmen. penſionis eodem die, menſe, & anno concluſum, quòd mandatum de ſuſpenden. præſentatum per R. D. Ambroſium Triuulcium, in quo exceptuatur exequutio faciẽda ſuper re iudicata, quod illa Verba non comprehenderent ſententiam latam per A. C. de ſoluend. penſione, à qua fuerat appellatum, licet in commiſſione daretur, quod procederet, etſi quod exequẽdum erat quod exequeretur, quia talis ſententia non eſt res iudicat.

DE SOLVTION.

E P I T O M E.

Ceſſio bonorum etiam a condemnato per ſententiam fieri poteſt.

DECISIO XIX.

DIe 10. Decembris 1529. coram Panigarola, fuit quæſitum, An ceſſio bonorum fieri poſſit per tribus ſententijs condemnatum & conuictum. E concluſum fuit per omnes Dominos, Vno excepto, quòd non, per ea quæ tradit Bald. in l. 1. C. de his qui bon. ced. poſſ. & Aret. & Iaſ. in §. eum qui, inſtit. de act. Socin. reg. 46. in antepenultima limit. Pro qua parte benè allegata fuere ea quę dicit Bald. auth. contra quæ proprium col. 3. C. de non num. pec. qui dicit, quòd fideiuſſor negans, ſi conueniatur, perdit beneficium diſcuſſionis, & cedendarum. Quod dictum ſequitur cum multis concordan. Hypol. Marſil. in tract. de fideiuſſ. Q. 46. vbi latè. Tamen cùm cauſa fuiſſet iterum propoſita, &c. diutiùs cogitarem, ex nouis motiuis ortæ ſunt mihi, & maiori parti Dominorum diuerſæ opiniones. Itaque fuit viſum contrarium concluden. Primò per text. in l. nemo ex his, ff. de reg. iur. vbi eſt caſus, quod negans debitum, nunquam priuatur beneficio iuris, niſi in caſibus à iure expreſſis, & ibi per illum text. Dec. expreſſe reprobat opinionem Aretin. in d. §. final. Et quia pœna &c. priuatio iuris non debet alicui imponi, niſi lege caueatur; §. cùm igitur in auth. de &c. non eligen. 2. nuben. Et ita per iſtam rationem, in ſimili, vel ferè eodem caſu, dicit iudicatum fuiſſe Iaſ. & pluriès conſuluiſſe in l. ſicut autem, §. quod autem ff. de re iud. & in l. quod te, 11. col. numer. 31. & ſeq. col. fin. ff. ſi cert. pet. & in l. 1. col. penu. C. de tranſact. Et licèt in d. l. 1. col. penult. C. de tranſact. videatur. Iaſ. tenere contrarium, illud eſt in caſu de quo ibi loquitur, videlicet, in tutore, ſed in caſu noſtro regula quam ipſe facit, non procedit.

DE

Digitized by Google

DE OFFIC. VICAR.

EPITOME.

DECISIO XX.

DIe 10. Maii 1530. coram D. Capizuccho fuit diſputata cauſa ſalarii, quæ vertebatur inter D. Petrum Stella ſancti Laurentii in Damaſo Vicarium, ex vna, & Canonicos dictæ Eccleſiæ reos conuentos. Nã denegabant ſoluere Domini Petro ſalarium 8. rubeorum grani, & 4. ordei & 12. barilia vini. Petrus autem petebat illa ſibi dari multis de cauſis. Pro ratione ſalarii, quia erat Vicarius, & interueniebat in diuinis, & in tractatibus, & negotijs Dominicæ Eccleſiæ. Secundò quia prædeceſſores ſui ſoliti fuerant illa exigere à dictis Canonicis, & illud idem fuerant illi per quinque annos præſtitum. Tertio, quia etiamſi non deberetur ratione ſalarii, tamen debebatur ſibi ratione viſitationis. Iſtæ fuerãt rationes Petri. Canonici verò pro quorum parte iudicauit D. Paulus, ex aduerſo dicebant, quòd ad ſalarium Vicarii ipſi non tenebantur, ſed ordinarius eum ponens, per text. in cap. ſi Epiſcopus de offic. ordin. in 6. lib. Nec obſtat, quòd prædeceſſores Vicarii, & ipſe Petrus ſoliti fuerant recipere dictum ſalarium, quia reſpondebant, illud fuiſſe illis conceſſum, ex quadam gratia, & liberalitate per modum facultatis, non autem quod præceſſerit aliquis titulus promiſſionis, vigore cuius poſſet præſcribere contra Capitulum, qui quidem titulus licèt eſſet præſcriptus 40. annis probari deberet, ex quo contra Eccleſiam ad iura vulgaria. Cum igitur hic nullus titulus fuerit percipiendi, ſed ſola facultas, ea quæ iure facultatis percipiuntur, non præſcribuntur; ſicuti ſi ſolitus fuiſſes, ex nemore meo ligna conſcindere, & ex ciſterna mea aquam capere, & in furno meo panes coquere. Nam licet per mille annos hoc feceris, non præſcribis, quia poteſt hodie negari, vt tradit Cæpoll. in tract. seru. vrban. num. 7. Iaſ. in §. æquè, inſt. de action. Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina, num. 68. extra de cauſ. poſſeſſ. & propr. vbi latè in iſta materia, ſicut in propoſito dicebatur. Nec id faciebat, quod iure Viſitationis, videbatur ſibi deberi, quia hoc non eſt verum, pluribus de cauſis. Primò quia in Vrbe nihil capi ſolet iure Viſitationis, cùm ceſſent omnes rationes propter quas procuratio conceditur viſitantibus. Nam illa datur viſitatoribus dioceſim, & ſic loca extra, ſecus, ſi in eadem Vrbe. Et ita vſus Romæ obtinuit, qui tenendus eſt. Sed ſuppoſito quòd procuratio deberetur Vicario viſitanti in Vrbe, illa tamen ceſſat quando Eccleſiæ redditus per calamitatem temporum defecerunt, iuxta cap. cauendum 10. quæſt. 3. & notatur in c. cùm Apoſtolus, de cenſ. Sed redditus S. Laurentij ſunt longè diminuti. Ergo &c. Et eſto quod illa ratio non eſſet, clarum eſt, quòd procuratio datur ratione alimentorum tempore quo quis viſitat, ita quod ſi D. Petro Vicario daretur, deberet dari quando viſitat, quòd contingit ſemel, vel bis in anno. Sed in illis vicibus nõ eſt poſſibile, quod cõſumat comedendo 8. rubeos grani, 4. ordei, & 12. barilos vini. Igitur &c. Ex quibus omnibus fuit concluſum, Canonicos non teneri ad illam præſtationem. Et ita iudicatum fuit.

DE STATVT.

EPITOME.

DECISIO XXI.

DE menſe Decembris 1532. coram Panigarola diſcuſſa fuit vna Romana Caſaliũ ad dilucidationem duorum ſtatutorum diſponentium circa tempus appellationis & inſtantiæ. Vide Dec. 22.

DE APPELL.

EPITOME.

Appellatio interpoſita vltima die termini, vel circa horam noctis valet.

DECISIO XXII.

IN alia catanien. Canonicatus, & præbendæ coram D. Petro Bottio fuit pronunciatum contra Hieronymum actorem, & pro Gerardo reo, qui appellauerat vltima die termini ad appellandum a iure præfixi, circa vnam horam noctis. Nam fuit dubitatum, numquid talis appellatio valeret. Et certe ſi fuiſſet intra terminum, non eſſet dubium, quòd valuiſſet, quia licet de nocte pronunciari non poſſit, vt traditur in c. concluſit, de offic. deleg. appellari tamen poteſt, vt trad. Ang. in l. more, ff. de fer. & Bald. in auth. hodie, col. penult. C. de appell. Felyn. in cap. final. de appell. verſ. 8. quæritur & in cap. cum M. oum. 34. de conſtit. In caſu noſtro appellatio fuit in vltima die circa vnam horam noctis, & ideo erat dubium, numquid ille dies vltimus deberet computari vſque ad occaſum ſolis, & ſicut vſque ad 24. horas, an verò vlterius. Et fuerunt plura hinc inde allegata. Tamen pro iſta parte fuit iudicatum, ſcilicèt quòd appellatio fuiſſet rectè interpoſita. Primo l. more Romano de feriis quæ diem de media nocte vſque ad aliam dimidiam noctem numerat, 2. quia dies dicitur quouſque vnus alium diſcernere poteſt, licèt ſol non videatur oculis noſtris, quia illa claritas reſultat ex ſole, cap. 3. & ibi not. omnes de homicid. late Angel. in tract. malefic. in verſ. de nocte. Præterea quia in dubiis opinionibus iudicare debemus, ne appellatio ſit deſerta, quia per hoc ius partis conſeruatur. Ita dicit Paul. Caſtr. ſe conſuluiſſe in l. 1. per illum text. ff. ſi quis caut. cum quo ibi tranſit Alexand. & Iaſ. cum concord. vt trad. Felyn. in cap. ſignificauerunt, in 2. col. de teſtib. Et ita per D. Petrum pronunciatum fuit pro D. Gerardo reo 10. Ian. 1530.

EPITOME.

Inſtantia appellationis hodie ſecundũ ſtatuta Vrbis incipit currere à die repræsẽtationis appellationis.

DECISIO XXIII.

SVnt duo ſtatuta in Vrbe. Primum antiquum, diſponens quod appellantes poſt 8. dies qui dantur ad appellandum iuxta ſtylum Capitolij: habent etiã quinque dies continuos ad repræſentandum appellationẽ, deinde 40. pro inſtantia, & dicti 40. dies ſunt vtiles, & numerantur à die repræſentatæ appellationis. Eſt & aliud ſtatutum nouum correctiuum iſtius veteris quod ad tollen. intricationes dierum vtilium diſponit, quòd pro inſtantia dentur 60. dies. Dubium modo eſt, nunquid iſti 60. dies debeant computari à die appellationis, an verò a die repræſentationis eius? Et dubium faciebat finalis ratio ſtatuti noui ſupradicti, quod vult, hoc eſſe factum, vt lites breuius finiantur. Iſta ratio innuit, quod dicti 60. dies incipiunt currere à die appellationis, ita quod in eis includantur illi 5.

dies

dies ad repræſentan. Sed contrarium fuit concluſum in vna Lonquetana coram D. Chriſtophoro Panigarola 14. Ianuarij 30. in qua concluſerunt omnes Domini, excepto D. Paulo, & Marcello, quòd alias quando certa lis etiam fuerat propoſita, dixerunt, quod illi 60. dies inſtantiæ appellationis debent numerari à die repræſentationis, non appellationis. Ita quod poſt appellationem habebit appellans 65. dies. Itaq. illi 5. dies non computabuntur in 60. Ratio deciſionis eſt, quia ex quo dictum ſtatutum nouū eſt correctorium circa dies tantum vtiles, non debet extendi ad dies continuos de quibus non loquitur, quia diſpoſitio ſuper vno caſu expreſſo non extenditur ad alium dimiſſum non expreſſum cap. nonne de præſumpt. l. quamuis C. de impub. & aliis ſubſtit. quia ex diuerſis non fit illatio, vulgata l. Papinianus. ff. de minor. Remanebat igitur iſte caſus quinque dierum continuorum ſub diſpoſitione antiqui ſtatuti: Et ſecundum iſtam rationem correctio quæ eſt odioſa non corrigit in totum antiquum ſtatutum, ſed remanebit, & operabitur in illo caſu 5. dierum. Et iſta interpretatio eſt fauore litis ex alio, quia per eam minùs læditur ius commune. Et quia de iure antiquo terminus inſtantiæ erat annus; & ex cauſa biennium, cap. cùm ſit Romana, & cap. ex tenore, de appell. Quæ quidem diſpoſitio iuris communis minùs læditur, ſi illi 5. dies continui ſint vltra illos 60. quàm ſi in his computarentur. Et maximè quia in caſu noſtro ſi dicti 5. dies fuiſſent computati, cauſa fuiſſet deſerta, & ſic ius partis periret. Ne igitur pereat, ſed conſeruetur, dixi in dubio iudicandū eſſe pro non deſertione, vt dicit Paul. de Caſtr. & Moder. in l. 1. ff. ſi quis cautio. Felin. in cap. ſignificauerunt, in 2. col. de teſtibus.

De Procurat. de Confeſſ.

E P I T O M E.

Procura ſeu mandatum ad recipiendum computa, & habere pro bonis, & quietandum, debet intelligi de verè receptis.

D E C I S I O XXIV.

Coram D. Paolo in vna Cæſalen. Penſionis eiſdem die & anno, fuit tentum per omnes Dominos, excepto Marcello, quod mandatum ad recipiendum computa, & habendum pro bonis & quietandum, deberet intelligi de iure receptis. Nec creditur notario aſſerenti, computa fuiſſe facta bene, legitimè, & legaliter per ipſum procuratorem; niſi probetur, quod receperit, vel quod habuerit ad confitendum recepta, per ea quæ dicunt DD. in l. 2. §. creditum ff. ſi cert. pet.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Procura facta a priore ad lites, valet ſine conſenſu fratrum monaſterij.

D E C I S I O XXV.

Eadem die, & anno, coram D. Petro Bortio fuit concluſum in vna Toleta. domus. An mādatū factum per Priorem Prædicatorum ad conſentiendum in arbitros, vel ſententiari, valeat ſine conſenſu fratrū illius monaſterii? Et fuit dictum, quod ſic, per not. in cap. edoceri, de reſcript. Nam ſi canonicus poteſt agere pro Eccleſia ſua ſine mandato, & Prælatus. Ergo & procuratorem conſtituere, vt ibi notatur.

DE RENVNC. DE PROCVR.

E P I T O M E.

Procurator qui a me recepit mandatum alicuius ad reſignandum in mei fauorem, ad mei inſtantiam tenetur illud exhibere.

Alexandrina non habet locum quando non eſt lis de beneficio, & quando aggreſſio non fit animo iniuriandi, vel verberandi, ſeu occidendi.

D E C I S I O XXVI.

Magna etiam fuit altercatio in vna Paccen. exhibitionis mandati coram D. Chriſtophoro eadem die, An procurator conſtitutos ad reſignandum, qui recepit mandatum ab eo in cuius fauorem reſignari debebat, & præſtare fecit conſenſum à tergo, teneatur mandatum exhibere. Et pro parte negatiua conſiderabantur tria. Primo quia conſtituens fecit aliud mandatum ad reſignandum in fauorem alterius, antequam ſupplicatio reſignationis facta vigore dicti mandati eſſet redempta a manibus Datarij. Et ſic videbatur illud mandatum non pertinere ad ipſum Gaſparem actorem. Secundo, quia nemo cogitur edere iura ſua l. Prætor, cum ibi oct. ff. de edeo. cum ſimil. Tertio quia probatum fuit per teſtes, quod dictus Gaſpar quoad effectum, vt faciliùs capi faceret d. procuratorem, contra quem vltra cenſuras habebat brachiū ſeculare, armatus aggreſſus fuerat dictum procuratorem, non ad effectum occidendi, vel vulnerandi, cùm hoc haberet in facultate, ſecundum dicta teſtium, ſed detinendi, & tradendi cum Bariſello, qui promiſerat D. Gaſpari, ſe ſtatim affuturum. In qua quidem contentione ſecati fuerūt duo, vel tres digiti procuratoris ex volnere. Neſcitur tamen, a quo illatū ab eo ipſo in contentione recepti; & ſic videbatur obſtare extrauag. Alexandrina, quæ aggreſſores percutientes litigantes, priuat iure ſuo &c. Breuiter fuit concluſum pro parte affirmatiua, quod dictus procurator teneatur ad exhibitionem dicti mandati; nec Gaſpar ob prædictam aggreſſionem perderet ius ſuum. Ratio primi dicti fuit, quia licèt quis non teneatur edere rationes ſuas: fallit de æquitate Canonica, quam ſequitur Rota, vel niſi ex coniunctione iuris mei ſequatur edit o ſui, vt trad. Doctor. cap. 1. de probat. Et in propoſito iſta duo concurrebant, non ſolùm æquitas canonica, ſed etiam intereſſe dicti Gaſparis, propter conſenſum reſignationis præſtitum à tergo. Nec amiſit ius ſuum Gaſpar propter aggreſſionem prædictam; Tum quia lis neguij principalis ſuper beneficio adorat contra procuratorem: tum etiam quia illa aggreſſio non fuit facta ad effectum occidendi, vel vulnerandi, ſed detinendi ad effectum facilioris executionis brachij ſecularis. Et ita concluſum fuit per omnes Dominos, vno excepto.

DE FIDEIVSS.

E P I T O M E.

Vt ſupra.

D E C I S I O XXVII.

In alia coram eodem Romana ſocietatis inter Alphonſum Villaraten, & Ioannem Camert notarium Rotæ, contra quē agebat Alphonſus ad 250. quæ fue-

rant

rant expoſita pro ſocietate officij ſcriptoris regiſtri cũ quodam Petro contracta. Dicebatur ex parte Ioannis non teneri, ex eo quia ſocietas non valebat, & in eius inſtrumento deficiebat locus contractus, ad cap. 1. & 2. de fid. inſtr. & ibi latè Moderni, Præterea dicebatur, ex inſtrumento fideiuſſionis non teneri, quia non erat in eo expreſſa quantitas, ſed referebat ſe ad inſtrumentum ſocietatis, quod, vt dicebatur, erat nullum. Et, ſi ex illo & alijs coniecturis ſaltem ſemiplena probatio elici poſſet, illa non ſufficiebat, nec debebat deferri iuramentum D. Alphonſo in ſupplementum probationis, quia conuincebatur ex dictis ſuis vſurarius, ex quo petebat dictos ducatos 250. etiã ex cauſa mutui, cum intereſſe, ſeu fructibus. Hoc enim ſapiebat vſuram manifeſtam, ad c. conſuluit cum ſimil. de vſur. Et ideo fuit concluſum inter Dominos, dandam eſſe remiſſoriam D. Alphonſo ad probandam numerationem, ſi noluerit concordare, qua non probata abſolui deberet Ioannes, vt ſuprà, deciſ. 24.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Literis Epiſcopi nunciatiuis mandati, etiam iuncta aſſertione notarij dicentis, ſe rogaſſe: non creditur.

D E C I S I O XXVIII.

PRopoſui ego in vna Bertuſen. Canonicatus & præbendæ, vnum dubium, An crederetur literis Epiſcopi factis ſuper permutatione dicti Canonicatus, in quibus aſſeruit, ſibi conſtare de mandato legitimè facto vnius ex permutantibus, etiam ex aſſertione notarij, qui in inſtrumento prouiſionis aſſeruit, conſtare etiam de mandato apud ipſum celebrato, & breuiter fuit concluſum à Dominis, quòd non.

DE RERVM PERMVT.

E P I T O M E.

In fraudem expectantium ſiue reſeruationem habentium, non valet permutatio facta cum beneficio nullius valoris quod ſtatim ordinario redditur.

D E C I S I O XXIX.

PRopoſita fuit vna Tarraconen. Parochialium coram D. Paulo 28. Ianuarij 1530. numquid extrauag. Boniſac. Paſtor. locum habeat in beneficijs renunciatis per viam permutationis factæ cum beneficio de pertica vulgariter nuncupato, quod quidem beneficium ſecundum conſuetudinem dictæ diœceſis confectum fuit ad introducendas permutationes, & ideo ſemper vacans. Nam Epiſcopus confert illi, in cuius fauorem reſignatio veri beneficij fieri debet dictum beneficium de pertica, Vt ipſe permutans cum reſignante videatur conſequi verum beneficium ex cauſa permutationis, quo facto, ſtatim beneficium redditur ordinario. Cùm igitur in caſu propoſito, quidam N. infra duos dies reſignauerit tres Parochiales recepto dicto beneficio de pertica, dubitatur, numquid hic militaret præſumpta fraus dictæ extrauagantis. Tres ex Dominis dicebant, inter quos ego eram, quòd in caſu iſto circumſcripta conſuetudine illius Diœceſis, quæ fuit probata per teſtes, quòd ibi permutationes paſſim fieri ſolent; non video quare permutatio valere non debuiſſet. Nam ex quo clarè conſtabat de voluntate reſignantis, quia ſciebat, ſe recipere ex permutatione dictum beneficium de pertica nullius valoris, non dicitur volenti & ſcienti fieri fraus, vulgata regula, ſcienti de reg. iur. in 6. Nec obſtat deciſio 369. de rerum permutatione in antiq. quæ vult, permutationem præſumi fraudulentam, quando fit cum beneficio tenui, quia reſpondetur quòd tenuitas ſola non ſufficit, cùm tria alia requirantur, & contrarium tenet Feder. in tract. de rerum permutatione, quæſt. fin. Et hoc in caſu noſtro factum fuit, non in fraudem, ſed ad euitandas fraudes, & vt reſignantes debito effectu non fruſtrarentur, quia contingebat ſæpe, quòd beneficia reſignata ſimpliciter in manibus ordinarij capiebantur contra voluntatem reſignantis per reſeruationes, & acceſſus ad vacantia per ceſſum vel deceſſum. Vt igitur fraudes iſtæ tollerentur, & vt reſignantes haberent exitum ſecundùm voluntatem reſignantium, inuentum fuit ab ordinarijs illius diœceſis & ſimilium, vt reſignationes præfatæ fierent ex cauſa permutationis prædictæ, & ſic excluderentur acceſſus, & reſeruationes, quæ non capiunt beneficia vacantia ex cauſa permutationis. Tamen his non obſtan. quatuor ex Dominis qui iam priùs dederant votum, & fortè iſta priùs non cogitarunt, tenuerunt, tales permutationes cum illo beneficio nullo non tenere; & eorum dictum iudicio meo generaliter non eſſet verum; ſed in caſu propoſito poſſet ſuſtineri, ex quo propter breuitatem temporis iſtarum trium permutationum non præſumitur, neque probatum fuit, quòd ille qui ſucceſſiuè reſignauerat illas tres Parochiales tribus perſonis, recipiendo à ſingulis dictum beneficium de pertica, illud in qualibet reſignatione reſignaſſet iterum ordinario, quoàd hoc vt ordinarius iterum conferret ſecundo permutare volenti, ille ſecundus iterum daret. Nam alias ſi reſignans in prima reſignatione habuit beneficium de pertica, non potuit à ſecundo, & tertio permutantibus habere, ſine noua renunciatione, & collatione, cum vnicum tantum fuerit beneficium de pertica, & non potuit vno tẽpore eſſe penes duos vel tres.

De Regul. de Trien. de Præſum.

E P I T O M E.

Noua prouiſio impetrata in Curia, pro eo qui nulliter fuerat prouiſus in partibus, tribuit iuſtum titulũ ad effectum regulæ de trien. poſſeſſ.

D E C I S I O XXX.

PRopoſita fuit vna Traiecten. coram Vortio 22. Ianuarij 1530 Numquid noua prouiſio impetrata in Curia pro abſente, qui fuerat prouiſus à Capitulo, de cuius poteſtate non conſtabat, daret præſumptum titulum ad effectum regulæ de trienn. poſſeſ. Dubium faciebat, quia non conſtabat, quòd noua prouiſio fuiſſe impetrata de conſenſu, ſine ad inſtantiam abſentis; Imò verba nouæ prouiſionis videbantur innuere contrarium, ex quo in ea dicebatur, poſſeſſione forſan ſubſecuta, &c. ſic videbatur dubitare de poſſeſſione; de qua tamen clarè conſtabat; &, ſi non conſtaret, in facto proprio quilibet debet eſſe certus, l. quamquam C. ad Velleian. cap. ab excommunicato, de reſcriptis Et per conſequens, videbatur, quòd iſta noua prouiſio fuiſſet impetrata ab aliquo amico abſentis, eo inſcio. Secundò, quia poſito, quòd abſens mandaſſet impetrari nouam prouiſionem, tamen non conſtabat, quòd ſciuerit, eam eſſe expeditam. His tamen non obſtan-

ſtantibus fuit concluſum per omnes Dominos, excepto Domino Chriſtophoro, qui dubitabat, nouam prouiſionem ſufficere ad effectum regulæ de trienn. Non obſtan. prædicta, quia ego qui eram ſecundus reſponſalis, reſpondebam, quòd erat deciſio clara, & firma Doctorum, in l. cùm ſeruus, de verb. oblig. quòd actus factus cum impenſa, præſumitur factus ad inſtantiam abſentis, & terminis ſupplicationis impetratæ pro abſente tenet Oldrad. conſ. 136. col. 2. Et ſic, etiam reſpondebam ad ſecundum motiuum, quòd ex quo dicta noua prouiſio tendebat in commodum abſentis, præſumitur facta, & impetrata, & expedita, eo ſciente, iuxta conſ. Rom. 360. Et maximè quia à tempore datæ decurrerat tantum tempus, ita quòd veriſimiliter potuiſſet ad ipſius peruenire notitiam.

DE REG. DE TRIENN.

E P I T O M E.

Collatio Capituli de cuius poteſtate non conſtat, non tribuit iuſtum titulum ad effectũ regulæ de triẽnali.

D E C I S I O XXXI.

CIrca eandem regulam de trienn. fuit dubitatum, numquid poſſidens beneficium per triennium ex collatione Capituli, de cuius poteſtate præſupponebatur, quod non conſtat, eſſe tutus auxilio dictæ regulæ. Fuit per omnes concluſum, quòd non, ex eo quia regula loquitur de collatione ordinaria. Ergo debet intelligi de ordinario Epiſcopo habente collationem de iure communi, non autem de habente ex priuilegio, vel iure extraordinario, arg. l. ſcio, §. medico, de ali. & ciba. legat. quia verba in dubio debent intelligi ſimpliciter, & non iuxta qualitatem, l. 1. ff. de donat. l. 1. §. hoc interdicto & ibi Bart. ff. de ſent. l. hoc legatum, & ibi Bart. de legat 3.

E P I T O M E.

Noua prouiſio etiam non faciens mentionem de ætate, in qua per Bullam expectatiuæ erat expectãs diſpenſatus, ſupplet diligentias.

D E C I S I O XXXII.

FVerat etiam corã D. Petro Vorrio die 14. Februarij 1530. propoſita vna difficultas in vna cauſa vertente inter Ferdinandum Gundiſaluum ex vna, & Ioannem Anglianum reum ex altera; numquid noua prouiſio non faciens mentionem de ætate, in qua expectans fuerat diſpenſatus per Bullam expectatiuæ ſuppleret diligentias? Dicebatur pro parte Ferdinandi, quòd non, ex eo quia per comiſſionem diligentiarũ gratia expectatiua, acceptatio, & prouiſio fuerant ipſo iure annullatæ. Ergo noua prouiſio, ex quo totaliter reſtaurat gratiam, debet etiam facere mentionem de ætate, aliàs non ſupplet, quia quod nullum eſt, ſuppleri non poteſt, l. eius, ff. ſi cert. pet. & notant Modern. in cap. ex tenore, de reſcrip. Et hoc in propoſito tenet Domin. poſt gloſ. ibi, in cap. ſi Apoſtolicæ, de præben. lib. 6. dicens, quòd in omnibus literis per quas ius nouum tribuitur, vel augmentatur, requiritur mentio de contentis in prima gratia, alias literæ ſunt nullæ. Et hoc in terminis dicit Roman. in conſil. 383. in propoſito caſu dico, in 1. colum. ſequitur Felyn. in cap. in noſtra in 16. correl. de reſcript. Pro parte Ioannis Anglian. dicebatur, quòd dicta noua prouiſio ſubintrat in locum primæ gratiæ, quoàd effectum diligentiarum, nihil aliud iuris noui adijciens, quàm quod vigore primæ gratiæ continebatur. Ergo debet talis noua prouiſio iudicari vt prima; Et ſic ea ratione, quia in prima non requiritur mentio aliqua, ita neque in iſta; per ea quæ dicit Felin. in d. cap. in noſtra in d. verſ. primus eſt deciſ. Rota in nou. de præbend. 274 Præterea quia noua prouiſio continet duo, ſcilicèt prouiſionem, & ſupplementum diligentiarum. Vnde licèt quoàd primum eſſet nulla, manet ſecundum, maximè quia Anglianus non petit ſibi prouideri vigore nouæ prouiſionis, ſed expectatiuæ.

Non obſtat quòd gratia annullaretur, quia illud eſt verum ſub conditione reſolutiua, iuxta notata in cap. cæterum de reſcript. Et plura alia motiua fuerunt tunc facta quæ breuitatis cauſa omitto, per quæ ita fuit tentum, & concluſum in Rota.

E P I T O M E.

Noua prouiſio etiam nulla, ſupplet negligentias, & publicationem.

D E C I S I O XXXIII.

ET hodie 16. Nouembris 1534. in vna Tullen. Parochialis coram Ioanne Clerici fuit concluſum per omnes, exceptis duobus, quòd noua prouiſio etiam nulla ſuppleret publicationem: per iſtam rationem, quia publicatio eſt quid facti, & illa ita fit per actum nullum, ſicut per validum: nam ratio quare fuit receptum in Rota, quòd noua prouiſio ſuppleat diligentias, fuit quia coram Principe vbi fit ſignatura, præſumuntur nota, & publica omnia l. omnium. & ibi not. Iaſ. C. de teſtam. Iſta ratio militat in noua prouiſione, licèt nulla, quia nullitas non impedit publicationem quæ eſt facti ſed bene prouiſionem, & licèt prouiſio ex actu nullo reſultans non valeat, quia eſt iuris, valet tamen publicatione non facta. Secundò, quia quòd noua prouiſio bona ſuppleat diligentias, fuit ideo tentum, quia regula requirens publicationem eſt pœnalis, & vt euitaretur pœna, fuit illud receptum. Sed iſta ratio militat etiam in prouiſione nulla, quia actus nullus excuſat à pœna, iuxta gloſ. in cap. venerabilis, de conſuet. & gloſ. in cap. denique, maximè quia concurrit voluntas impetrantis ſecundum quam actus debet regulari, l. non omnis, ſi cert. pet. Et quia ex actu nullo declaratur etiam voluntas l. ſi. ff. de reb. eorum. Et ita concluſerunt Domini me præſente, & quia vidimus quòd diſpoſitio nulla excuſat à pœna extrau. execrabilis.

DE FID. INSTR.

E P I T O M E.

Exequutio debet fieri contra eum ad quem pecunia peruenit, licèt alius ſit inſolidum obligatus.

D E C I S I O XXXIV.

EXequutio per vnum ex obligatis inſolidum poteſt peti, quòd fiat periculo ſuo contra alium ad quem pecunia deuenit, per doctr. Bart. in auth. hoc ita in 7. quæſt. nu. 29. C de duob. reis & in l. 3. ff. eodem titulo. Ita fuit tentum in vna Romana pecuniaria verten. inter Petrum, & fratres Maximis ex vna, & hæredes Sigiſmundi Ghiſij die 11. Febr. 1530.

DE PROCVR. DE RENVNC.

E P I T O M E.

Error diœceſis non nocet, ſi de corpore conſtat.

D E C I S I O XXXV.

OCtaua Martij 1530. in vna Dolen. Parochialis de Plenguen. fuit tentum per omnes Dominos, quòd error diœceſis, ſi de corpore conſtat per teſtes, non nocet, quo minùs ille qui ex renunciatione errantis venit, non poſſit ſuam prouiſionem canonizare. Et ita ego canonizaui in fauorem Petri Nabolen. contra Ioannem Gentilem, qui per noctem anteà præſentiens ius non habere, ceſſit liti, iuri & cauſæ in fauorem D. Petri.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Duo Procuratores in ſimul conſtitui poſſunt, vnus poſt alium, conſentire.

D E C I S I O XXXVI.

IN vna Barchinonen. Parochialis de Papioli, coram Clerici, e mente Maij 1530. fuit tentum, quòd iſta verba poſita in mandato ad reſignandum, & conſentien videlicèt (conſtituo duos procuratores ſimul) & non inſolidum &c. reſpiciant conſtitutionem tantùm, non autem exequutionem; & ideo vnus potuit de per ſe conſentire, & poſteà ex interuallo alius. Pro qua opinione facit deciſio in nou. tit. de procur. nu. 107.

DE PROCVR. DE RENVNC.

E P I T O M E.

Ex duobus procuratoribus ad reſignan. non obſtat quòd vnus conſentiat poſt alium, & poſt annum, etiam poſt mortem reſignantis, & poſtquàm tertius impetraſſet.

D E C I S I O XXXVII.

POſteà 3. Iunij fuit dubitatum de validitate conſenſus, ex eo quia vnus poſt alium per annum conſenſus, poſt mortem conſtituentis, & poſteà quidam tertius veniens cauſam, impetrauit, & litem mouit. Et ego tenui, cum quo maior pars Dominorum fuit, quòd valet, & allegaui pro hoc deciſionem notabilem Rotæ in antiq. 873. quæſt. 17. de iure patr. incip. quidam.

DE PROCVR. DE RENVNC.

E P I T O M E.

Alexandrina nõ punit affectum, niſi ſequatur effectus.

D E C I S I O XXXVIII.

DIe 29. Nouembris tenuit Rota coram D. Capizucho, in vna cauſa Lucenſi, quòd extrauag. Alexandri 6. non habet locum in eo qui procurauit aliquem vulnerare, vel interficere, niſi deducatur ad effectum.

DE CONCESS. PRÆBEN.

E P I T O M E.

Expectans poteſt acceptare ſecundum beneficium, quãdo primum non poſſidet pacificè, & reſignato ſecundo, poteſt capere primum.

D E C I S I O XXXIX.

EOdem die, & anno, fuit tentum coram me in vna Seguntina Parochialis de prados redondos, quòd quis poteſt acceptare ſecundam Parochialem, quando primam acceptatam non poſſidet pacificè, licèt poſt renunciationem cum reſeruatione penſionis obtinuerit, cum exequutorialibus primam acceptatam.

DE RE IVDIC.

E P I T O M E.

Exequutoriales per prædeceſſorem intimatæ intruſo, per ſubrogatum intimari poſſunt Procuratori intruſi cui datur dilatio ad partes.

D E C I S I O XXXX.

DIe 23. Iunij 1535. fuit coram D. Ioanne Paulo, in vna Aurien. Monaſterij de Oſera concluſum per omnes exceptis tribus, quòd ſubrogatus ad proſequutionem exequutorialium, quæ fuerant iam priùs per prædeceſſorem ſubrogati intimatæ intruſo, non tenebatur eas de nouo perſonaliter intimare intruſo, ſed ſufficeret, eas intimare procuratori eius reperto in Curia, qui, ſi petebat dilationes, concederentur.

DE REGVL. DE TRIENN.

E P I T O M E.

Regula de triennali defendit illegitimum.

D E C I S I O XLI.

EAdem die coram D. Petrutio in vna Romana Parochialis concluſerunt omnes Domini, quòd regula de triennali defenderet illegitimum.

E P I T O M E.

Vſura non eſt, pactum, quòd pro dote ſoluantur ſeptem cum dimidio pro centenario.

D E C I S I O XLII.

EAdem die coram D. Ioanne Paulo in vna Palentina pecuniaria, ſiue dotis, fuit concluſum, quòd valet pactum inter ſocerum, & generum, de dando tot annuatim, putà ſeptem cum dimidio pro centenario, donec dos ſolueretur, pro oneribus matrimonij, vt per Alexand. conſ. 31. viſo themate, præfato lib. 6. & per Doctor. in cap. ſalubriter, extrà de vſur. & latiùs per Bald. Nouel. in tract. de dot. fol. 34. in 3. ſpeciali, & per Campeg. in eod. tract. par. 2. q. 6. & per ſum. Ang. in verb. vſura. 1. Non obſtante dicto Ioannis

Andreæ

Andreæ in d.cap.ſalubriter, & Socin.conſ.79.quia loquuntur,quando pactum ſonat in vſuram, vt latè in informatione D.Ioannis Aloyſij.

DE FEVDIS.

E P I T O M E.
Licèt Imperator creauerit Ducem Mediolani, potuit feudum,& exemptionem ab illo alij concedere, quiaſicut Papa,Imperator concurrit cum omnibus inferioribus.

D E C I S I O XLIII.

EAdem die coram Aragonia, in vna Parmen. Vallium,fuit concluſum per omnes, excepto Ioanne Paulo,quod licet Imperator Vladislaus conceſſerit Duci Mediolani ſtatum ſuum, & eum creauerit Ducem,dando pleniſſimam poteſtatem infeudandi,& alia faciendi,tamen potuit Federicus Imperator eius ſucceſſor concedere DD.de Corrigio feudum,& eos eximere à Duce Mediolanenſi, quia licèt plenam Duci conceſſerit auctoritatem,maiorem tamen apud ſe retinuit Imperator,argum.c.dudũ,de præb.in 6. & quia Imperator concurrit cum omnibus inferioribus, ſicut Papa:vt latè Brun.conſ.47.cum aliis allegatis in informatione.

DE EMPT. ET VEND.

E P I T O M E.
Facta venditione plurium animalium per aliquorum morbum contagioſum omnia redhiberi poſſunt.

D E C I S I O XLIV.

EAdem die coram D. Marco Antonio in vna Romana Vaccarum,fuit concluſum per maiorem partem Dominorum,quòd quando fuit facta venditio plurium Vaccarum,ſi aliquę ſint infectę morbo contagioſo,videlicèt pulmonaſiæ,propter illas cæterę redhiberi poſſunt,quia aliàs non eſſet verum,quòd veriſimiliter eas fuiſſet empturus. Præſertim cùm ille morbus latenter ſerpat,& videri non poſſit,quænam ſit infecta,donec morte detegatur per allegata in informationibus.

DE IVDIC.

E P I T O M E.
Suſpectum quis dicere non poteſt iudicem ab Aduerſario electum ſe ipſe priùs ſe elegit.

D E C I S I O XLV.

DIe 21.Ianuarii 1538. fuit concluſum per Dominos, quòd quando aliquis accepit aliquos iudices pro ſua remiſſoria exequenda,non poteſt ille ſ poſteà ille qui eos priùs approbauit,ſi aduerſarius eoſdem nominat pro ſua remiſſoria,recuſare vt ſuſpectus,etiã cum iuramento, niſi ſpecificando ſuſpicionis cauſam alleget.Ita tenuerunt omnes coram me,in vna Regien. Parochialis contra Stephanum de Creſcentiis.

DE PENSION.

E P I T O M E.
Reſignans non excuſatur à ſolutione penſionis, niſi ſit abſens a beneficio.

D E C I S I O XLVI.

EOdem die,& anno,fuit etiam concluſum per Dominos,coram Mobedano, quod per reſignationem, non excuſaretur quis à ſolutione penſionis, quia præſumitur manifeſtè in detentatione, niſi probetur, fuiſſe abſentem à beneficio.Et idem concluſerunt Domini diebus præteritis coram eodem in vna Oxonen. penſionis pro Sebaſtiano Poote,contra Malateſtam de Medicis.

De Regula. De Vacan. per Obitum fam. Cardin.

E P I T O M E.
Regula de familiaribus Cardinaliũ habet locum in reſeruatione de beneficio vacaturo,ſicut de vacãte.

D E C I S I O XLVII.

DE menſe Martij 1532. coram D.Ioanne Maria in vna Ariminen. Canonicatus, fuit concluſum per Dominos, quòd regula de familiaribus Cardinalium, haberet locum in reſeruatione de beneficio vacaturo, ex eo quia illa regula eſt fauorabilis, & debet latiſſimè interpretari in præiudicium concedentis; Maximè,vbi non fit præiudicium tertio. Ego tamen cum quibuſdam alijs Dominis tenebam contrarium, quòd regula loquitur de beneficio vacante. Ergo non debet habere locum in vacaturo, per rationem regulæ vigeſimæ primæ, & quia regula habet in ſe diuerſam rationem, quia in vacante ſumus certi de perſona quæ obijt,an ſit familiaris Cardinalis, vel non, & ideo tunc debet fieri talis mentio, ſed in vacaturo non poſſumus diuinare perſonam morituram, an ſit futura familiaris,vel non. Et ideo meritò ratio regulæ non militat. Ad iſtam rationem non fuit reſpõſum, & ideo quatuor ex Dominis fuerunt pro hac, & quinque pro alia parte.

DE EADEM REGVLA.

E P I T O M E.
Regula de familiaribus Cardinalium habet locum,etiã in gratia,Motu proprio.

D E C I S I O XLVIII.

EAdem die in eadem cauſa fuit concluſum per maiorem partem,quòd eadem regula habet locum in impetratione (motu proprio.) Ego tamen cum quibuſdam alijs tenui contrarium, non ſolùm ea ratione, quia aliàs ita fuerat tentum in Rota coram Sabinen. Vt refert P. Andræas Gambar. in tract.de offic. leg. Sed etiam, quia regula loquitur in impetrante, & gratia motus proprij non eſt impetratio. Vbi igitur verba regulæ non adaptantur, nec etiam habet locum eius diſpoſitio: niſi dicamus, quòd gratia motus proprij

largo modo dicatur intelligi, & interpretari per Bald. in cap. niſi, num. 4. de offic. deleg. de quo tamen latiùs dicam in dicta regula.

DE IVREIVR. DE REB. ECCLES, de Præſum.

E P I T O M E.

Iuramentum de non alienan. rebus Eccleſiæ, non præſumitur præſtitum à Prælato.

D E C I S I O XLIX.

EOdem anno & menſe, coram Nicolao Picolomineo, in caſu Archidiaconatus ſancti Andreæ fuit concluſum per Dominos, quod iuramentum ſolitum præſtari de non alienandis rebus Eccleſiæ, inconſulto Romano Pontifice per Prælatos in promotione ſua, non præſumitur præſtitum, niſi probetur. Pro qua opinione ego allegaui Imolam & Abb. poſt Ant. in cap. penult. de iureiur. & Socin. conſ. 85. num. 5. lib. 1. cum concordatis quæ ſcribunt Modern. Taurinen. in l. certi condictio, §. ſi nummos, ff. ſi cert. pet. vbi volunt, quòd licèt regula ſit quòd ea quæ ſunt ſolita interuenire in actu, præſumũtur interueniſſe, fallit tamen in iuramẽto, propter eius formalitatem. Ita ibi Aret. & Modern. in l. ſciendum, ff. de verb. oblig. in l. vt liberi. C. de collat.

DE REB. ECCLESIÆ,

E P I T O M E.

Alienatio facta contra iuramentum a Prælato valet, ſed ipſe eſt periurus.

D E C I S I O L.

COram eodem in eadem fuit tentum per quinque ex dominis, alijs in contrarium tenentibus, quòd alienatio facta à Prælato contra iuramentum de non alienan. valeret, licèt eſſe periurus, quod tamen non eſt verum ſine maxima difficultate, per ea quæ dicit Signoro. conſ. 71. quem plures ſequuntur.

DE PENSION.

E P I T O M E.

Abbas ſinè conſenſu Conuentus authoritate Papæ poteſt imponere penſionẽ ſuper fructibus Abbatiæ.

D E C I S I O LI.

IN vna Gerundin. coram Aragonia, de eodem anno, & menſe fuit concluſum per maiorem partem Dominorum, exceptis duobus, quòd Abbas ſine conſenſu Conuentus, poſſit autho itate Papę imponere penſionem ſuper fructibus Abbatiæ Conſiſtorialis. Et hoc propter authoritatem Papæ, licèt Epiſcopus ex authoritate ſua, ſine conſenſu Capituli, non poſſet eam imponere fructibus ſui Epiſcopatus, nec etiam Abbas. Et ita procedit tex. cap. Paſtoralis. de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſ. cap.

DE IVREPATR.

E P I T O M E.

Epiſcopus poteſt prorogare tempus ad præſentandum.

D E C I S I O LII.

COram Vortio in vna Placen. eodem anno, & mẽſe, fuit concluſum per maiorem partem Dominorum, quòd Epiſcopus poteſt prorogare tempus ad præſentandum, licèt ex aduerſo adducerentur not. per Alex. in l. 2. ff. de re iud. vbi communiter concluditur, quòd quando à lege imponitur tempus ſine miniſterio iudicis, non poteſt illud minui, neque prorogari ſine cauſæ cognitione. Ad quę reſpondebatur, quod procedebat in profanis, ſecus in quibus cauſa præſumitur in Epiſcopo.

DE IVD. ET DILAT.

E P I T O M E.

Actori qui commiſit cauſam, venienti pro intereſſe vigore clauſulæ, omneſque alios, &c ſed non datur dilatio ad partes ſecus ſi veniret vigore ſpecialis commiſſionis, cui inniteretur.

D E C I S I O LIII.

FVit etiam 22. Martii eiuſdem anni concluſum in Rota, coram me in vna Caurien. quòd Actor, qui commiſit cauſam contra Aduerſarium, non debet habere dilationem contra tertium venientem ad cauſam vigore clauſulę (omneſque alios, &c.) licet ille tertius priùs petiuiſſe admitti pro intereſſe, vigore ſpecialis commiſſionis, & actorem citauerit ad dicendum contrà cui commiſſioni renunciauit. Nam licèt aliqui ex Dominis vellent, dilationes dari ex eo quia prius venit vigore ſpecialis commiſſionis, quę facta erat communis per citationem ad dicendum contrà; tamen maior pars Dominorum voluit, quod attento quod iſte tertius habebat duas vias veniendi ad cauſam; Primam vigore ſpecialis commiſſionis, Secundam vigore clauſulæ, (omneſque alios, &c) primam eligendo, non videbatur renunciare ſecundæ, cùm non ſint veræ contrariæ. & nemo pluribus defenſionibus vti prohibetur, reg. nemo, de reg. iur. in 6. Renunciando igitur primæ poteſt deuenire ad ſecundam.

DE ORD. COG. DE REST. SPOL.

E P I T O M E.

Falſi cauſa introducta reſtitutio impeditur.

D E C I S I O LIV.

IN cauſa Romana ſpolii de Sinibaldis coram Simoneta, 7. Aprilis 1532. fuit concluſum per omnes Dominos, quòd licèt exceptio criminis non impediat reſtitutionem ſpolii. vt in cap. item cùm quis, de reſt. ſpol. hoc tamen non habet locum, quando cauſa criminalis putà falſi inſtrumenti, prout hic erat, fuiſſet

poſtcà

poſteà commiſſa Gubernatori, quo quidem inſtrumẽto, ſi probaretur falſum, reſolueretur ſpolium. Nam in tali caſu veluti in connexis, cauſa criminalis impedit cognitionem cauſę ciuilis, iuxta l. fin. C. de ordin. iudic. & quæ tradunt Petr. de Anchar. conſ. 26. & Dec. l. edita numer. 29. verſ. 5. reg. C. de eden. cum concord. quæ congerit Præpoſ. in cap. portò in 3. & 4. col. de diuort. Et iſta adeo ſunt vera, vt etiam ſi fuiſſet lata ſententia ſuper ſpolio, quæ tranſiiſſet in rem iudicatam, impediretur exequutio per l. 1. cap. ſi ex falſ. inſtrum.

DE REG. IVR. ET QVÆSIT.

E P I T O M E.

De priuilegio in fauorem Reipublicæ conceſſo, non requiritur expreſſa derogatio regulæ de iur. quæſ. nõ tollend.

D E C I S I O LV.

FVit etiam coram eodem Paulo, eodem die, in Vna Bonon. bonorum de Ghiſileriis concluſum, quòd regula de non tollen. iure quæſito, non obſtat priuilegio conceſſo fauore Reipublicæ, per quod infertur maximum præiudicium alicui. Nam in tali priuilegio non requiritur expreſſa mentio regulæ, quia ſufficit clauſula generalis, non obſtant. per ea quæ not. Felin. in cap. nonnulli 17. fallen. de reſcript.

DE SEQVESTR. POSSES.

E P I T O M E.

Reſignatario habenti ſolam ſupplicationem, non relaxatur ſequeſtrum decretum vigore ſẽtentiæ latę in fauorem reſignantis, niſi literis expeditis.

D E C I S I O LVI.

DIxerũt etiam Domini in alia cauſa corã Camillo, eodem die, quòd reſignatio habenti ſolã ſupplicationem, non relaxaretur ſequeſtrum decretũ vigore ſententiæ latæ in fauorem reſignantis niſi expediret literas, alias non niſi officio debere relaxari per ea quæ dicit Card. clem. 1. de ſeq. poſſ. & fructibus, &c.

F I N I S   L I B R I   S E C V N D I.

Digitized by Google

INDEX PRIMVS
RERVM ET MATERIARVM
IN DECISIONIBVS
CONTENTARVM.

ABbas ſine conſenſu Conuẽtus, authoritate Papæ poteſt imponere penſionẽ ſuper fructibus Abbatiæ, d. 5. lib. 2.

ABſens diſpenſatus, vt fructus percipiat, intelligitur diſpenſatus etiã quoad diſtributiones quotidianas, dec. 50. lib. 1.

Acceptanti beneficium incumbit probatio, ſi dicatur poſteà non cadere in ſua gratia, dec. 59. lib. 2.

Acceptare poteſt in genere in Archiuio, qui habet expectatiuam, licèt cũ qualitatibus inſolitis, d. 2. li. 2.

Acceptare poteſt ſecundum beneficium, qui primum acceptatum pacificè non poſſedit, & poſt reſignationẽ ſecundi non obſtat quo minus obtineat primũ, d. 38. lib. 2.

Acceſſus nõ capiunt beneficia vacantia ex cauſa permutationis, de. 28. nu. 3. lib. 2.

Actus factus cũ impenſa pro abſente, præſumitur factus ad inſtantiam illius, dec. 29. nu. 3 lib. 2.

Actus nullus excuſat à pœna, dec. 32. n. 4. li. 2.

Actus nullus declarat voluntatem. de. 32. n. 5. li. 2.

Actori qui commiſit cauſam, venienti pro ſuo intereſſe vigore clauſulæ OMNESQ. ALIOS, &c. nõ datur dilatio ad partes, ſecus ſi venire vigore ſpecialis cõmmiſſionis cui inniteretur, dec. 52. lib. 2.

Aetas non probatur per inſtrumentum cura ad effectũ reſtitutionis, dec. 96. lib. 1.

Aetas minor, in beneficialibus maior reputatur, d. 30. nu. 3. lib. 1.

Alexandrina non punit affectum, niſi ſequatur effectus, dec. 37. lib. 2.

Alexandrina non habet locum, quando non eſt lis de beneficio, & quando aggreſſio non ſit animo iniuriãdi, vel verberandi, ſeu occidendi. d. 25. lib. 2.

Alienatio rei dotalis, Vide Dotalis res, & d. 64. li. 1.

Alienatio facta contra iuramentum à Prælato, an valeat, licet ipſe ſit periurus, dec. 49. lib. 2.

Alternatiua non dicitur reuocata per regulam reuocatoriam priuilegiorum, & indultorum apoſtolicorum de diſponendo de beneficijs, de. 7. n. 1. lib. 2.

Alternatiua eſt fauorabilis, ibid. nu. 2.

Appellatio interpoſita decima die, prima hora noctis, non eſt valida, dec. 21. lib. 2.

Appellari poteſt de nocte, dec. 21. nu. 2. lib. 2.

Appellationis inſtantia incipit currere à die repreſẽtatæ appellationis, ſecundum ſtatutum Vrbis, d. 22. nu. 1. lib. 2.

Appellatio extraiudicialis an ſit neceſſariò legenda, dec. 17. lib. 2.

Argumentum de ſpirituali ad carnale valet. dec. 8. n. 2. lib. 1.

Argumentum à contrario ſenſu ex dictis DD. capere non licet, ibid. nu. 3.

Attentare non dicitur, qui habet poteſtatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, licet anteà commiſerit cauſam ſuper iactationibus, dec. 1. lib. 1.

B

BEneficium ſine redditibus dicitur beneficium, & poteſt permutari, dec. 2. lib. 1. & d. 28. n. 1. li. 2.

Beneficium ex lapſu decem annorũ habere quis præſumitur pro derelicto, quoàd poſſeſſionẽ, ſecus quoad titulum, dec. 46. nu. 1. li. 1.

C

CAnonicatus poteſt agere pro Eccleſia ſine mandato, dec. 24. nu. 2. lib. 2.

Canonici conferentes Canonicatum contra formã ſtatuti iuratis sũt periuri, ſed collatio tenet, d. 48. li. 1

Canon REINTEGRANDÆ nunquam præſcribitur, dec. 43. lib. 1.

Capitularium nomina ſunt neceſſariò ponenda in procura, ſed ſufficit apponere nomen Prælati, cum ſigillo Capituli, dec. 58. lib. 1.

Cap. AVARITIÆ, habet locum in præſentato adminiſtrante ante inſtitutionem, dec. 25. nu. 1. lib. 1.

Item habet locum in beneficijs inferioribus dignitate, ibid. nu. 2.

Etiamſi beneficium non habeat adminiſtrationẽ, n. 3.

Cap. ODOARDVS, ET CAP. PERVENIT, non iuuant condemnatũ per tres ſententias, de. 22. li. 1.

Cardinales non ſunt familiares continui cõmenſales Papæ, & comprehenduntur in indulto cõceſſo Cardinali ordinario. dec. 3. lib. 1.

Caſuum fortuitorum prouiſio comprehendit inſolitos, dec.

Digitized by Google

dec.74. lib.1.

Cauſa criminalis, putà falſi, impedit cognitionem cauſa ciuilis in ſpolio, & eius exequutionē, etiam ſi ſententia lata in ſpolio tranſiuerit in iudicatum, dec. 53.nu.2.lib.2.

Ceſſione, ſeu renunciatione iuris mandatum extinguitur, dec.36.lib.1.

Cenſus impoſitus ſuper pradio cum clauſulâ, quòd ſi illud periret cenſeretur impoſitus ſuper alijs bonis, eſt vſurarius, dec.95.lib.1.

Ceſſante cauſa finali non ceſſat effectus, ſi quid eſt cōceſſum ex duplici cauſa finali, dec.91.lib.1.

Ceſſio bonorum etiam à condemnato per tres ſententias fieri poteſt, dec.19.n.1.lib.2.

Clauſula codicillaris ex notariorum conſuetudine cenſetur appoſita, & de ea notarius præſumitur rogatus, ſi legerit coram teſtatore, dec.89.lib.1.

Clauſula Codicillaris etiam teſtamento nullo ex cauſa præteritionis, operatur, dec.88.lib.1.

Clauſula volumus Anteferri de ſtylo ponitur tantum in expectatiuis, dec.1.nu.5. li.2.

Clauſula, ſi quid exequendum Fuerit, operatur, ſi res ſit iudicata, dec.18.lib.2.

Clauſula Quouis modo capit vacationem per priuationem, dec.38.n.2.li.1.

Clement.vlt.de procurat. habet locum, etiamſi facta ſit renunciatio iuris, & non litis, dec.36.n.1.lib.1.

Clement.1.de probat. habet locum in Papa & Imperatore, dec.40.n.2.li.1.

Clem.1.de ſequeſtr.poſſeſſ.& fructib. habet locum in illo qui incedit in habitu Decanatus in proceſſionibus, quia per hoc, ſicut per prædicationem dicitur violari ſequeſtrum, dec.37.nu.1.

Non tamen habet locum in attentatis, vel in ſequeſtro appoſito vigore ſententia lata ſuper attentatis, ibid. nu.2.

Item non habet locum in eo qui accepit fructus poſt ſequeſtrum, qui erant collecti, & ſeparati ante ſequeſtrum, ibidem nu.3.

Collatio Capituli de cuius poteſtate non conſtat, non tribuit iuſtum titulum ad effectum regula de triennali, dec.3.lib.2.

Commenda ad annum, à die captæ poſſeſſionis non expirat, licèt commendatarius per duos annos non ceperit poſſeſſionem. dec.35.lib.1.

Commiſſio non eſt neceſſariò inſerenda in cautione, quando iudex eſt præſens in loco, dec.55.li 1.

Conceſſa ex liberalitate, & gratia per modum facultatis non præſcribuntur, dec.20.nu.2.& 3.li.2.

Concordatorum vigore ordinarij conferre non poſſunt dignitatem maiorem in Collegiatis, etiamſi non excedat decem ducatos, dec.6.lib.2.

Confeſſio facta per principalem non poteſt à procuratore generali reuocari, niſi probet iuſtam cauſam erroris, dec.87.lib.1.

Conſanguineorū appellatione in ſtatuto Vrbis, veniunt cognati, vel proximiores ex parte matris, dec. 102. lib.1.

Conſenſus trahitur ad diem datæ ſupplicationis, niſi medio tempore facta fuit alia reſignatio, & deſuper præſtitus conſenſus, dec.20.li.1.

Confeſſio dotis facta à marito ſtatim ſequuta promiſſione ſoceri, ſpe futura numerationis facta præſumitur, ſecùs ſequuta promiſſione extranei, d.12.li.2.

Correſpectiui dicuntur actus qui fiunt eodem loco, & coram iiſdem teſtibus. d.4.lib.1.

Creditoribus habentibus hypothecam datur vtile interdictum pro reuocanda poſſeſſione, ſi debitor ab ea ceciderit, dec.86.lib.1.

Criminis exceptio nō impedit reſtitutionem in ſpolio, dec.53.nu.1.lib.3.

Curialis, vel veniens ad curiam nulliter cōuenitur in partibus, & geſta contra ipſum, ſunt nulla, etiamſi contra iudicem, vel partem non emanauerit monitorium, vel inhibitio, dec.42.lib.1.

D

DEbitor penſionis in loco beneficij exiſtens, etiamſi ipſe non fuerit proteſtatus, ſe eſſe paratum ſoluere, dec.16.n.2.& 3.li.2.

Debitor negans debitum, nunquam priuatur beneficio iuris niſi in caſibus expreſſis, dec.19.n.3.lib.2.cōtrarium vide nu.2.

Debitor ſub pœna, non tenetur facere obligationem, vel conſignationem in loco deſtinato ſolutioni ſi ibi non adeſt procurator ad recipiendum, d 85.li.1.

Debitores rebellium liberantur ſoluendo ſuperioribus ciuitatis, dec.92.li.1.

Debitum in quantitate ſolui debet ſecundùm monetā quæ erat tempore contractus debiti. Idem in penſione, dec.79.lib.1.

Declarans nihil de nouo inducit, dec.105.n. 2. li.1.

Declarationi Papæ ſtatur etiam in præiudicium tertij. dec.5.lib.1.

Declaratio poteſt fieri poſt terminum, ibidem.

Decretum irritans poteſt apponi ab inferiore, ſed non ligat ignorantes. dec.6.lib.1.

Dies, more Romano, cōputatur de media nocte in mediam noctem, dec.21.n.3.lib.2.

Dies dicitur quouſque vnus alium diſcernere poteſt, ibid nu.4.

Diœceſis error, vide Error.

Dignitas maior in Collegiatis etiamſi non excedat 10. ducatos vigore concordatorum per ordinarium conferri non poteſt, dec.6.lib.2.

Dilationes ad partes non dantur procuratori, ſi dominus per edictum in partibus fuit citatus, ſicut nec etiam quando quis eſt citatus in Curia, vel loco proximo, vt Neapoli, dec.9.lib.2.

Dilatio ad partes quando detur, actore veniente pro ſuo intereſſe, vide dec.52.li.2.

Diſpoſitio loquens ſimpliciter non comprehendit caſū qualificatum, quando qualitas mutat ſubſtantiam, aliàs ſecùs, dec.1.nu.6.lib.2.

Diſpoſitio ſuper vno caſu expreſſo non extenditur ad non expreſſum, ſicut nec diſpoſitio correctoria, d.22. nu.2.lib.2.

Diſpenſatus vt fructus recipiat, à fortiori habebit fructus quotidianos, dec.110.lib.1.

Donatio cum renunciatione, l. ſi vnquam C. de reuoc. donat. per ſuperuenientiam liberorum reuocatur, d. 11.nu.2.li.2.

Dotalis res immobilis æſtimata alienari nō poteſt ſine ſolemni-

ſolemnitatibus amb. ſiut à me C. ad Senat. conſult. Velleian. dec.64. lib.1.
Dotis non ſoluta fructus peti poſſunt ſine vitio vſura, dec.41.lib.2.
Dotis retentio non ſit matri tutrici quouſque rationem adminiſtrationis reddat, dec.66.lib.1.
Dotis confeſſio. Vide Confeſſio.

E

ELigendi quaſi poſſeſſio per negligentiam amittitur, dec.90.lib.1.
Eligens vnam viam non cenſetur renuntiaſſe alteri quando viæ non ſunt contraria, dec.52.n.2.lib.2.
Enormis læſio non obſtante iuramento operatur reſtitutionem, dec.98.lib.1.
Epiſcopus prorogare poteſt tempus ad præſentandum, dec.51. lib. 2.
Error in Diœceſi non nocet, ſi de corpore conſtet, dec. 34.lib.2.
Exceptio ſpoliationis repellit ſolùm illum qui ſpoliauit, dec.46.lib.1.
Exceptio criminis non impedit reſtitutionem in ſpolio, dec. 53.num.1.lib.2.
Excuſator habens litteras per quas conſtat de voluntate excuſati, non admittitur ſine mandato, etiam ad cauſam probabilem, dec. 8.lib.1.
Excommunicatus exequutor poteſt conferre beneficium, & collatio tenet, dec.81.lib.1.
Exequutoriales per prædeceſſorem intimata intruſo per ſubrogatum intimari poſſunt procuratori intruſi cui datur dilatio ad partes, dec.39.lib.2.
Exequuter poteſt prouidere laico procuratori clerici in fauorem ipſius clerici, dec.82. lib.1.
Exequutio debet fieri contra eũ ad quem pecunia peruenit, licèt alius ſit inſolidum obligatus, d.33.lib.1.
Excuſio non ſit inter mercatores in ſolidum obligatos, quia eſt de apicibus iuris, dec.7.lib.1.
Execrabilis ſpoliatus non reſtituitur, dec.41.lib.1.
Exhibere tenetur procurator mandatum illi à quo recepit, dec.25. lib.2.
Expectatiua non capit beneficia reſeruata, dec.9.lib.1. & dec.1.num.2.lib.2.
Item nõ ſuſpendit alias expectatiuas, d.1.n.3.lib.2.
Item eſt magis odioſa, quam reſeruatio, ibid.nu.7.
Per expectatiuam creatus in Canonicum non poteſt acceptare beneficia ſimplicia, dec.1.nu.1.lib.2.
Expectatiuam habens acceptare poteſt in genera, etiam per Procuratorem in Archiuio Romanæ Curiæ, dec.2.lib.2.
Expectans poteſt acceptare ſecundum beneficium, quando primum acceptatum non poſſidet pacificè, & reſignato ſecundo poteſt capere primum, dec.38. lib.2.
In facto proprio quilibet debet eſſe certus, dec.29.nu. 2.lib.2.

F

FAlſi cauſa introducta, reſtitutio impeditur, dec. 53.lib.2.
Familiarium appellatione veniunt Cardinales, non tamen continuorum commenſalium, dec.10.lib.1.
Fideiuſſor vti principalis, & inſolidum mortuo principali remanet obligatus ad ea omnia pro quibus fideiuſſerat. dec.14.lib.2.
Fideiuſſor negans debitum, ſi conuincatur perdit beneficium diſcuſſionis, dec.19.num.2.lib.2.

G

GRatia cum facultatibus, & clauſulis inſolitis, an ſit expectatiua, vel reſeruatio, dec.1.lib.2.
Gratia conceſſa ſine præiudicio expectantium, intelligitur de illis quæ ſunt tempore vacationis, licèt non eſſent tempore gratiæ, deciſ.72.lib.2.
Gratiam ſi neutri, quæ continet priuationem faciendam ſufficit intimare procuratori, ſecùs ſi eſt ſimplex gratia cum commiſſione priuationis, dec. 80. lib.1.
In gratia 2. debet fieri mentio de contentis in prima gratia, aliàs nulla, dec.31.num.2.lib.2.

H

HAbens gratiam, ſeu inſtrumentum cum hora, præfertur habenti gratiam, ſeu inſtrumentum cum poſſeſſione ſine hora. Vide dec.33.lib.1.

I

ILlegitimus diſpenſatus per Epiſcopum poteſt obtinere portionem in Eccleſia Cathedrali, d.50.lib.1.
Illegitimum defendit regula de triennali, d.40.lib.2.
Immiſcens ſe adminiſtrationi, vide infrà Intruſus.
Imperator ſucceſſor poteſt partem feudi ab anteceſſore conceſſi infeudare, dec.42.num.1.lib.2.
Impetrans beneficium vigore expectatiuæ, tenetur probare eſſe infra taxam ſuæ expectatiuæ, d.62.lib.1.
In indulto conceſſo Cardinali ordinario comprehenduntur beneficia vacantia per obitum Cardinalis, dec.3.lib.1.
Inſtantia appellationis ſecundùm ſtatutum Vrbis incipit currere à die repræſentationis commiſſionis, deciſ.22.lib.2.
Initium debet attendi, dec.1.num.4.lib.2.
Intereſſe conſideratur in actu, ſuper quo præſtandus eſt conſenſus in ſtatuto Vrbis, dec.103.lib.1.
Intereſſe habens in cauſa, quando poſſit eſſe teſtis in eadem, dec.10.lib.2.
Intruſus dicitur præſentatus, adminiſtrans ante inſtitutionem, dec.25. num. 1. lib. 1. Et vide ſuprà in verb. cap. Auaritia.
Interpellatio, ſeu monitio eſt neceſſaria ad hoc, vt quis incidat in pœnam propter conditionem non adimpletam, dec.35.num.2.lib.1.
Irregularis poteſt eſſe exequutor expectatiuæ, dec.11. lib. 1.
Iuramentum non præſumitur præſtitum, niſi probetur, deciſ.13.lib.1.& 48.lib.2.
Iuramentum in ſupplementum poteſt deferri ſtantibus duobus teſtibus ſingularibus de auditu, dec.5.n.2. lib.2.
Contrarium vide num.2.
Iudex poteſt eſſe teſtis, dec.56.lib.1.
Iudex electus non poteſt ab eo qui illum elegit recuſari vt ſuſpectus, etiam cum iuramento, ſine cauſa expreſſa, ſi alius illummet iudicem deinde eligat, dec. 44. lib. 2.

Index religioſns non poteſt allegari vt ſuſpectus, dec. 99.lib.1.

Iuſpatronatus præſumitur laicale, ſi laicus eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi, Item præſumitur laicale etiamſi fundatum ſit per clericum, niſi appareat eſſe fundatum de bonis Eccleſiæ, dec.13.lib.1.

Iuriſdictio prorogatur quoàd iudicem, per ſolum decretum citationis, ſecùs quoàd partem, niſi ſequatur exequutio. dec.60.lib.1.

Ius regreſſus per ceſſum, non perditur per negligentiã, dec.47.nu.3.lib.1.

Læſus vltra dimidiam poteſt reſcindere venditionem contra ſingularem ſucceſſorem qui iuſtè emit.

Item poteſt reſcindere ſubhaſtationem, dec.65.lib.1.

In lege quæ variè exponitur, nullum poteſt fieri fundamentum, dec.11.nu.3.lib.2.

L

Licentia ſe promouendi ad Ordines probatur per verba enunciatiua Ordinarij in inſtrumento Ordinum, dec.109.lib.1.

Lis non extinguitur per mortem, ſed per ſententiam, dec.36.nu.2.lib.1.

Lis poſt ſententiam quæ tranſiuit in iudicatum durat propter exequutoriales, dec.14.lib.1.

Literis Epiſcopi enunciatiuis etiam iuncta aſſertione notarij dicentis ſe rogaſſe de mandato, non creditur, dec.27.lib.2.

M

Mandatum procuræ præſumitur propter actus cum impenſa factos, dec.29.nu.3.lib.2.

Mandatum extinguitur per renunciationem ſolius iuris, dec.36.nu.3.lib.1.

Mandatum generale ad lites intelligitur etiam de futuris, dec.53.lib.1.

Mandatum, an poſſit produci per teſtes etiam poſt ſententiam quæ tranſiuit in iudicatum, dec.52. lib. 1.

Si mandata duo eadem die conficiantur, quæ differãt in qualitate, neutrum valet. dec.76.nu.1.3.6.lib.1.

E duobus mandatis eadem die factis valet minus præiudiciale,. dec.76.nu.4.lib.1.

Quod mandatum valeat, quando ab eodem dantur duo mandata, alterum purum, alterum ſub conditione, vid.dec.76.nu.2.lib.1.

Moneta debet ſolui illius valoris cuius erat tempore quo fuit promiſſa, dec.49.lib.1.

N

Narrata omnia in gratia anteceſſoris non tenetur probare ſucceſſor, vt putà doctoratum vel familiaritatem, dec.78.lib.1.

Narratiuis verbis Papæ non creditur, dec.4.nu.2.lib. 1.nec faciunt præſumptionem, nu. 3. niſi reſcribat motu proprio, nu.4.

Naturalis obligatio non tollitur tempore, ſed eius effectus, dec.93.lib.1.

Propter negligentiam quis iure ſuo priuari non debet, dec.53.nu.3.lib.2.

Negans non punitur, niſi in caſibus à iure expreſſis, dec.15 lib.1.

Nominatio, & poſtulatio nihil iuris tribuit, & re integra poteſt reuocari, dec.82.nu.2.lib.1.

Nominatus ab habente facultatem, ſi per ſuperiorem recipitur, licèt nominans deſinat habere facultatem, non expirat nominatio, dec.82.lib.1.

Notario aſſerenti computa eſſe legitimè facta non creditur, niſi conſtet de receptione in caſu, quem vide. dec.23.nu.2.lib.2.

P

PActum gratuitum eſt donatio, dec.16.lib.1.

Patronus qui vnum præſentauit pendente lite non poteſt alium præſentare, dec.31.lib.1.

Patronus laicus excommunicatus poteſt præſentare, & clericus ſi non fuerit declaratus, & publicatus. dec.79. lib.1.

Penſio ſoluenda eſt à reſignante, niſi ſit abſens à beneficio, dec.45.lib.2.

Penſio imponi poteſt ab Abbate ſuper fructibus Abbatiæ ſine conſenſu Conuentus, ſed cum authoritate Papæ, dec.50.nu.1.lib.2.

Penſio imponi non poteſt ab Epiſcopo ſuper fructibus ſui Epiſcopatus, ſine conſenſu Capituli, dec. 50.n. 2.lib.1.

Penſionem domus recipiens à conductore Anteceſſoris cenſetur domum relocaſſe, dec.57.& 75. lib.1. pro vno anno tamen, & non pro pluribus, licèt probetur, ſolitum fuiſſe locari pro pluribus annis, d.75.lib.1.

Permutatio poteſt fieri cum beneficio nullius valoris, & quod ſtatim reddi debet, dec.28.n.1.lib.2. Contrarium vide num.4.

Permutatio, quæ fit cum beneficio tenui an præſumatur fraudulenta, dec.28.nu.2.lib.2.

Pignore reddito debitum peti poteſt, nec præſumitur ſolutio, dec.71.lib.1.

Pœna priuationis impoſita violanti ſequeſtrum non applicatur parti, dec.101. lib.1.

Poſſeſſio per tres teſtes vnũ de viſu, alterũ de auditu, tertiũ de publica voce, & fama probatur, d.13.li.2.

Quaſi poſſeſſio eligendi amittitur, ſi alius eligat, & poſſidens eligere negligat, dec.90. lib.1.

Præſentare an poſſit ſequeſter, vide Sequeſter.

Præſentare poteſt patronus laicus excommunicatus.. Item clericus excommunicatus, non declaratus, vel publicatus, dec.79.lib.1.

Qui vnum præſentauit lite pendente, non poteſt aliũ præſentare, dec.31.lib.1.

Præſcribi non poſſunt ea quæ ex liberalitate, & gratia per modum facultatis conceduntur, dec.20.nu 2. & 3.lib.2.

Preces Imperatoris per totum Romanum Imperium non comprehendunt beneficia vacantia in ciuitate Nouarienſi, dec.18.lib.1.

Princeps. Quæ fiunt coram Principe præſumuntur nota, & publica, dec.32.nu.2.lib.2.

Priuatio beneficij per quam habet cauſam etiam inſufficientem euitatur, dec.15.nu.2.lib.2.

Priuilegiũ conceſſum notarijs Rotæ de litigãdo gratis quoàd expẽſas, nõ prodeſt aduerſario nõ priuilegiato

Digitized by Google

INDEX

to condemnato, quin minùs teneatur ſoluere expenſas. Vnico verbo priuilegium vni conceſſum non extenditur ad alium, dec.68.nu.1.& 2.lib.1.

Qui vult vti priuilegio probare debet qualitates in priuilegio requiſitas, dec. 97.

Procurator agens nomine alieno in cauſa in qua habet intereſſe, videtur iuri ſuo renunciare, dec.54.lib.1.

Procuratores duo, licèt cum libera, non intelliguntur in ſolidum dati, dec.29. lib.1.

Procurator generalis non poteſt reuocare confeſſionem ætatis, factam per principalem ſub prætextu erroris, niſi probet iuſtam cauſam erroris, dec.87.li.1.

Procurator ad componendum nō poteſt gratuitum pactum facere, dec.106.lib.1.

Si Procuratores duo in ſimul conſtituti ſint ad reſignandum, vnus poſt alium poteſt conſentire, d.35. & 36.lib.2.

Procurator qui à me recepit mandatum ad reſignandum in meis fauorem, tenetur ad meam inſtantiam illud exhibere, dec.25.lib.2.

Procurator ex iuſta cauſa poteſt excedere fines mandati, dec.73.lib.1.

Geſta per procuratorem valent, licèt de procura tunc non appareat, ſi tamen erat procurator, d.52.lib.1.

Procuratori laico poteſt prouideri ab exequutore, dec. 81.lib. 1.

Procura probari poteſt per teſtes, etiam poſt ſententiam quæ tranſiuit in rem iudicatam, dec.52.lib.1.

Procura Epiſcopi cum ſigillo Capituli valet, licèt non ponantur nomina illorum de Capitulo, d.58.lib.1.

Procura ad præſentandū in genere valet, d.108.li.1.

Procur. mandatum ad recipiendum computa, & habendum pro bonis, & quietandum, intelligitur de verè receptis, dec.73. nu.1.lib.2.

Procura facta à Priore ad lites valet ſine conſenſu fratrum monaſterij, dec.24. lib.2.

Procuratio datur viſitantibus ratione alimentorum, dec.20.num.6.lib.2.

Promiſſio caſuum fortuitorum comprehendit inſolitos, dec.74.lib.1.

Promiſſio pro omnibus in vna domo exiſtentibus facta ab omnibus nominatim intelligitur pro virili, dec. 3.lib.2.

Prorogari poteſt tempus ad præſentandum ab Epiſcopo, dec.51.lib.2.

Prouiſio noua impetrata in Curia pro eo qui aliàs fuerat prouiſus in partibus, dat præſumptum titulum ad effectum regulæ de trienn. dec.29. lib.2.

Prouiſio noua nō faciens mentionē de ætate, in qua per Bullā expectatiuæ expectans erat diſpenſatus ſupplet diligentias, dec.31.nu.1.& dec.32.n.1.lib.2.

Prouiſio ordinarij præfertur prouiſioni Papæ eadem die facta, ſi prouiſus ab ipſo habeat poſſeſſionem etiam poſteà captam, dec.32. lib.1.

Publicatio arguit matrimonium, dec.23. lib.1.

Q

QValitas adiecta verbo intelligitur ſecundum verbi tempus, dec.72.lib.1.

Quadriennio elapſo in beneficialibus non datur reſtitutio in integrum, dec.30.lib.1.

R

RAtiones reddi debent in eo loco vbi quis argentariam ex gratia exercuit, dec.70.lib.1.

Redhiberi poſſunt omnia animalia, ſi aliqua morbo contagioſo laborent, dec.43.lib.2.

Regula requirens publicationem, eſt pœnalis, dec. 32. num.7.lib.2.

Regula de iure quæſito non tollendo, non eſt neceſſariò derogandum in priuilegio in fauorem Reipublicæ conceſſo, dec.54.lib.2.

Regula de familiaribus Cardinalium, habet locum in gratia de vacaturo beneficio, ſicut de vacante, dec. 46.lib.2.

hæc Regula eſt fauorabilis, ibidem in princ.

Regula de familiaribus Cardinalis, an habeat locum etiam in gratia MOTV PROPRIO, *d.47.lib.2.*

Regula de triennali, an requirat titulum validum, deciſ.20.& 30.lib.2.

Regula de triennali defendit illegitimum, d.40.li.2.

Relocatio facta per anteceſſorem, ſolùm pro tempore, quo pecunia recipitur, intelligitur facta per ſucceſſorem, dec.75.lib.1.

Religioſus iudex non poteſt recuſari vt ſuſpectus, deciſ. 99.lib.1.

Regreſſus ob non ſolutionem penſionis canonizari non poteſt, niſi principali ſit facta literarum intimatio, dec.15.num.1.lib.2.

Remedium cap. reintegrandæ perpetuò durat, dec.43. lib 1.

Remiſſoria ad partes ſemel concedi ſolet, d.83.n. 2.li.1.

Item illi qui habuit dilationem ad exequendam remiſſoriam, ſi fuit negligens, dilatio dari non ſolet, dec.83.num. 2.lib.1.

Limitatur, niſi ſe obligaret de ſtando iuri, ibid.n.3.

Remiſſoria non conceditur quando eſt ſuſpicio calumniæ, dec.83.num. 2.lib.1.

Renunciatione iuris mandatum extinguitur, dec. 36. lib. 1. & omiſſo procuratore poteſt agi contra renunciantem, ibid.

Renunciatio L. ſi vnquam, facta in contractu doloſo non valet, dec.11. lib.2. licèt illi validè renunciari poſſit, ibid. num. 1.& 4.

Reſeruatio beneficiorum exceptis ſpectantibus ad collationem Epiſcopi, intelligitur de illis in quorum quaſi poſſeſſione conferendi eſt Epiſcopus, d.61.li.1.

Reſignans non excuſatur à ſolutione penſionis, niſi ſit abſens à beneficio, dec.45. lib.2.

Reſignatio, habenti ſolam ſupplicationē non relaxatur ſequeſtrum decretum, vigore ſententiæ latæ in fauorem reſignantis, niſi literis expeditis, dec.55.lib.2.

Reſtitutio in beneficialibus maiori 14. annis non datur, dec.96.lib.1.

Reſtitutio conceditur habenti in ſuo inſtrumento horam, & diem contra habentem poſſeſſionem ex inſtrumento facto eadem die ſine hora, dec.31.lib.1.

Reſtitutio datur etiam excommunicatis, non tamen publicatis, dec.99. lib.1.

Reſtitutio in integrum quadriennio elapſo non datur in beneficialibus, dec.30.nu.1.lib.1.

Reſtitutio in integrum Eccleſiæ, vel minori datur propter enormiſſimam læſionem, dec. 30.nu. 2.lib.1.

Reſtitutio in integrum an cōcedatur poſt quadrienniū

vbi

vbi adeſt peccatum, ibid.nu.4.
Reſtitutio datur enormiter lęſo, non obſtante inſtrumento, dec.98.lib.1.
Reſtitutio in cauſa ſpolij impeditur, ſi falſi cauſa introducatur, dec.52.nu.2.lib.2.
Retensio dotis non fit matri, quæ adminiſtrauit, quouſque rationē adminiſtrationis reddat. dec.66.li.1.
Reuocatio procuratoris parte aduerſa tacitè, vel expreſſè conſentiente fieri poteſt litem conteſtatam, dec.28.lib.1.

S

S*Alarium debetur Vicario per Epiſcopum,* dec.20.nu.1.lib.2.
Scriptores Apoſtolici non præferuntur veris familiaribus continuis cōmenſalibus deſcriptis, dec.19.li.1.
Sequeſtrum violans quando incidat in pœnam clem.1. de ſeq.poſſ.& fruct.vid.nom. Clement.
Sequeſtrum violantis pœna non applicatur colliganti, dec.38.nu.1.lib.1.
Sequeſter non poteſt pręſentare pendēte ſequeſtro, dec.32.nu.3.lib.1.
Sequeſtrum decretum vigore ſententia lata in fauorē reſignantis, non relaxatur reſignatario niſi literis expeditis, dec.vlt.lib.2.
Sententia de nocte ferri non poteſt, dec.21.lib.2.
Sententia lata ab obſeruatione iudicij etiam per ineptitudinem libelli eſt interloquutoria habens vim diffinitiuæ, & ab ea datur appellatio, dec.84.li.1.
Sententia verba concipi poſſunt tam in perſonam domini, quàm procuratoris, dec.63.lib.1.
Sententia in poſſeſſorio ferri debet in ſcriptis, de æquitate tamen toleratur, ſi ſine ſcriptis feratur, dec.45.nu.1.& 3.lib.1.
Sententia lata ſuper poſſeſſorio principaliter intentato eſt diffinitiua, ſecùs ſi acceſſoriè ſit intentatum, ibid.nu.2.
Simile non poteſt dici ſibi ipſi ſimile, dec.105.n.3.lib.1.
Solutio non pręſumitur facta, etiamſi pignus reddatur, dec.71.lib.1.
Spoliatus à iudice non reſtituitur, dec.44.lib.1.
Spoliatus execrabilis non reſtituitur, dec.41.lib.1.
Spoliationis exceptio impedit illum qui ſpoliauit, dec.46.lib.1.
Spurius legitimatur per ſubſequēs matrimonium etiā ſine dotalibus inſtrumentis, etiam in terris Imperij, dec.24.lib.1.
Statutum Vrbis requirens ſolemnitatem in obligatione minorum & mulierum: non habet locum in patre, vel matre donante, dec.101.lib.1.
Item non habet locum in muliere obligante ſe pro redemptione perſonarum, dec.4.lib.2.
Statutum Vrbis requirens ſolemnitatem in donatione inter viuos, vel cauſa mortis, non habet locum in patre donante filiæ, dec.100.lib.1.
Statutum excludens ſorores dotatas à ſucceſſione fratris, intelligitur de dotatis ex bonis defuncti fratris, dec.104.lib.1.
Statutum correctorium extendi non debet ad cauſam non expreſſam. dec.22.nu.2.lib.2.
Succeſſor non tenetur probare omnia narrata in gratia anteceſſoris, vt purà Doctoratum, vel familiaritatem, dec.78.lib.1.
Suſpectus dici non poteſt iudex ab illo qui priùs ipſū pro ſe elegerat, dec.44.lib.2.

T

T*Erminus iuris ſecundum ſtatutum Vrbis eſt quinque dierū ex illis, qui per idem ſtatutū dātur ad repreſentandum appellationem,* dec.105.lib.1.
Terminus à lege conſtitutus non poteſt ab homine prorogari, dec.51.lib.2.
Teſtamentum imperfectum patris valet inter liberos, quando ſunt æqualiter inſtituti, ſed teſtamentum inualidum ratione præteritionis, non valet inter liberos, dec.67.& 107.lib.1.
Teſtes ante publicationem recepti examinari non poſſunt poſt dicta teſtificata, & publicationem, dec.8.lib.2.
Teſtis habens intereſſe in cauſa, quando in eadem poſſit eſſe teſtis. dec.10.lib.2.
Titulus beneficij non amittitur ex patientia, vel negligentia niſi in caſibus in iure expreſſis, dec.41.nu.2.lib.1.
Titulus an debeat eſſe validus ad effectum regulæ de trienali, dec.29.nu.301.lib.2.
Trebellianica in filijs primi gradus hodie prohiberi poteſt, dec.95.lib.1.

V

V*Erba enunciatiua Epiſcopi, vide verb. Literis Epiſcopi, & licentia.*
In Venditione plurium animalium, ſi aliqua ſint contagioſa, omnia poſſunt redhiberi, dec.43.lib.2.
Verba narratiua Papæ, vide verb. narratiuis.
Vicarius Epiſcopi non poteſt conferre beneficia, neque cum inhabili diſpenſare ſine ſpeciali mandato, dec.26.lib.1.
Vicarius an poſſit conſtitui à metropolitano, in diœceſi Epiſcopi ſuffraganei. dec.27.lib.1.
Vicario debetur ſalarium per Epiſcopum, dec.20.nu.1.lib.2.
Viſitantibus in Vrbe nihil ſolui debet pro viſitatione, dec.20.num.4.lib.2.
Item nihil ſolui debet quando redditus Eccleſiæ propter temporis calamitatem defecerunt, dec.20 nu.5.lib.2.
Viſitantibus datur procuratio ratione alimentorum tempore quo viſitant, ibid.nu.6.
Vſura eſt petere fructus, vel intereſſe cauſa mutui, dec.26.nu.2.lib.2.
Vſura non eſt petere fructus dotis non ſoluta, etiam ex pacto, dec.41.lib.2.

Digitized by Google

INDEX SECVNDVS

PRINCIPALIVM MATERIARVM,

CAPITVLORVM, LEGVM, ET AVTHORVM,

qui in Deciſionibus continentur.

ABbat in cap.vlt.de iudicijs. 45.li.1.
In cap. cùm dilectus, de ord.cogn. 46.lib.1.
In c.cùm contingat, de dol.& cõt. 47.lib.1.
In cap.dilecto, de preben. 48.li.1.
in c.olim de cenſib. 49.lib.1.
Acceptatio. 2.38.lib.2.
Actus correſpectiuus. 4.lib.1.
Aegid.dec.161. 70.lib.1.
Aetas. 96.lib.1.
Alienatio. 48.lib.2.
Appellatio. 105.lib.1.17.lib.2.
Attentare. 1.lib.1.
Authorit.Sne à me, C.ad Vellei. 4.lib.1.
Bart.in l.ſi reus, ff.de Procur.in fin. 85.lib.1.
in l. rem alienam, ff.de pign.action. 86.lib.1.
in l.ſi hominem, mandati. 87.lib.1.
in l.5.nn.10.de iur.codicill. 87.88.& 89.lib.1.
in l.neutri, §.1.de priuil.cred. 91.lib.1.
in l.1.§.huius, ff.vti poſſid. 90.lib.1.
in l.creditor, ff.de ſolut. 92.lib.1.
in l. vlt.§.rem rat.haberi. 93.lib.1.
Beneficium. 2.lib.1.
C.Odoardus. 22.lib.1.
Cap.2.de clandeſt. deſpon. 23.lib.1.
Cap.tanta, qui filij ſint legit. 24.lib.1.
Cap.auaritia, de elect. 25.lib.1.
Cap.1.de offic.ordin. in 6. 27.lib.1.
Cap.vlt.de offic.Vicar.in 6. 26.lib.1.
Cap.2.de procur.in 6. 28.lib.1.
Cap.1.de reſtit. in integr. in 6. 30.lib.1.
Cap.1. vt lit.pend.in 6. 31.lib.1.
Cap.ſi à ſede, de preben. 32.lib.1.
Cap.1.§.conformans, de relig.dom. 34.lib.1.
Cap.imputari, de reg.iur.in 6. 35.lib.1.
Cap.reintegrandæ. 43.lib.1.
Cap.præſentium, 7.q.1. 44.lib.1.
Cap. vltimum de iudic. 45.lib.1.
Cardinalis. 3.lib.1.
Card.in c.Albericus, de teſtib. 109.lib.1.
Caſſad.in dec.20.de pub. 33.lib.1.
Ceſſio bonorum. 19.lib.2.
Clauſula, OMNESQVE ALIOS. 52.lib.2.
Clauſula CONSTITVO DVOS PROCVRATORES SIMVL, ET IN SOLIDVM. 35.lib.2.
Clement.cauſam, §.qui ſi forſan. de elect. 53.lib.2.
Clem.vltima de Procur. 36.lib.1.
Clem.1.de ſequeſtr.poſſeſſ.& fruct. 37.lib.1.
Clem.1.de probat. 39.lib.1.
Concordata. 6.lib.2.
Confeſſio dotis. 12.lib.2.
Conſanguineus. 102.lib.1.
Conſenſus. 20.lib.1.35.lib.2.
Correſpectiuus actus. 4.lib.1.
Deciſ.Caſſad.20.de preben. 33.lib.1.
Declaratio Papæ. 5.lib.1.
Deciſ.2.de fil.presb. 50.lib.1.
Deciſ.7.de procur. 51.lib.1.
Dec.19.eod.tit.in ant.aliàs 248.de procur. 50.52.li.1.
Dec.32.eod.tit.in nou. 53.lib.1.
Dec.34.in nou.de procur. 54.lib.1.
Dec.15.de dol.& cont. 55.lib.1.
Dec.5.de teſtib.in nou. aliàs 89. 56.lib.1.
Dec.2.de locat.in nou.aliàs 233. 57.lib.1.
Dec.36.de proc.in antiq.191. 58.lib.1.
Dec.8.de cauſ.poſſeſſ.aliàs 193.in ant. 59.lib.1.
Dec.Biſign.1.de off.deleg. 60.lib.1.
5.de præbend. 61.lib.1.
eodem tit. 62.lib.1.
Dec.21.in add.vlt.in nou.de Procur. 63.lib.1.
Dec.Aegid.56. 78.lib.1.
Decretum irritans. 6.lib.2.
Dilatio. 9.lib.2.
Diſpenſatio. 21.lib.1.
Diſtributio. 110.lib.1.
Dotis Confeſſio. 12.lib.1.
Enormis læſio. 98.lib.1.
Error. 24.lib.2.
Exceptio. 53.lib.2.
Excommunicatio. 79.81.9.lib.1.
Excuſator. 8.lib.2.
Excuſſio. 7.lib.1.
Expectatiua. 9.lib.1.
Extrauag.Alex.in 6. 25.& 37.lib.2.
Extrauag.execrabilis. 41.lib.1.
Extrauag.Eugenij, Diuina, de præbend. 42.lib.1.
Extrauag.bonus paſtor. 28.lib.2.
Familiares Papæ. 3.lib.1.
Familiares Cardinalium. 46.& 47.lib.2.

Feder.

INDEX TERTIVS.

Feder.de Sen.conſ.177. 106.lib.1.
Feudum. 42.lib.2.
Fideiuſſio. 14.& 19.lib.2.
Fuccius. 110.lib.1.
Gemin.in cap.ex eo,§.elapſo,de elect.in 6. 110.lib.1.
Gratia ſi neutri. 80.lib.1.
Gratia expectatiua. 1.lib.2.
Impoſitio penſionis. 50.lib.2.
Intereſſe. 103.lib.2.
Irregularis. 11.& 81 lib.2.
Iudex. 44.lib.2.
Iuramentum. 58.lib.1.5.& 48.lib.2.
Iuſpatronatus. 23.lib.1.
Læſio enormis. 98.lib.1.
L.2.C.de reſcind.vend. 65.lib.1.
L.vnica,§.taceat,de rei vxor.act. 66.lib.1.
*L.hac conſultiſſima,§.ex imperfecto,C.de teſt.*67.li.1.
L.vlt.C.de lit.& fruct.expen. 68.lib.1.
L.2.de pignor. 69.lib.1.
L.prætor ait,§.his etiam,ff.de eden. 70.lib.1.
L.poſtquam verò,ff.de pact. 71.lib.1.
L.in delictis,§.1.de noxal. 71.lib.1.
L.ſi hominem,ff.mandati. 73.lib.1.
L.fiſtulas,§.fin.ff.de contrah.empt. 74.lib.1.
L.Item quæritur,§.qui impleto,ff.loc. 75.lib.1.
L.duo ſunt Titij,de teſtam. 76.lib.1.
L.Miles,§.quapropter,de adult. 77.lib.1.
L.ſi vnquam,de reuoc.donat. 11.lib.2.
Lis 14. 14.lib.1.
Literis Epiſcopi an ſit credendum. 27.lib.2.
Mandatum. 36.51.52.76.lib.1.& 29.lib.2.
Mora. 16.lib.2.
Negans. 15.lib.1.
Nominatio. 82.lib.2.
Obitus. 17.lib.2.
Oblatio. 16.lib.1.
Pactum. 106.lib.1.
Pactum gratuitum. 106.lib.1.
Poſſeſſio. 13.lib.2.
Prædicatores. 97.lib.2.
Preces Imperatoris. 18.lib.1.
Priuatio. 101.lib.1.
Procurator. 23.lib.2.
Prorogatio temporis. 51.lib.2.
Prouiſio. 29.31.lib.2.
Redemptio perſonarum. 3.lib.2.
Regula Clem.reuocatoria. 7.lib.2.
Regula de familiaribus Card. 46.& 47.lib.2.
Regula de trienn. 2.3.4.lib.2.
Regula de non tollen.iure quæſit. 54.lib.2.
Remiſſio. 83.lib.1.
Renunciatio l.ſi vnquam,C.de reuoc.donat. 11.lib.2.
Reſciſſio contractus. ibid.
Reſignatarius. 55.lib.2.
Reſponſi,Caſalis. 8.lib.1.
Reſtitutio. 96.lib.1.
Roch.de iurepatr. 108.lib.1.
Roman.conſ. 107.lib.1.
Salarium. 20.lib.2.
Scriptores. 19.lib.1.
Sententia. 21.45.63.84.lib.1.
Societas. 14.26.lib.2.
Solutio penſionis. 45.lib.2.
Statutum Vrbis de donat. 100. lib.1.
Statutum Vrbis cap.151.in nou. 101.lib.1.4.lib.2.
Statutum de appellat. 105.lib.1.
Statutum excludens ſorores dotatas. 104.lib.1.
Subrogatus. 39.lib.2.
Succeſſio ab inteſtato. 104.lib.1.22.lib.2.
Talea. 3.5.lib.2.
Tempus. 93.lib.1.
Teſtes. 8.10.lib.2.
Trebellianica. 94.lib.1.
Validitas conſenſus. 36.lib.2.
Venditio. 43.lib.2.
Vſura. 93.lib.1.

Digitized by Google

VERONAE, Apud Franciſcum Rubeum. M.DC.XLVI.

SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

Digitized by Google

Cav. G. DI GIACOMO
PESCARA
Digitized by Google